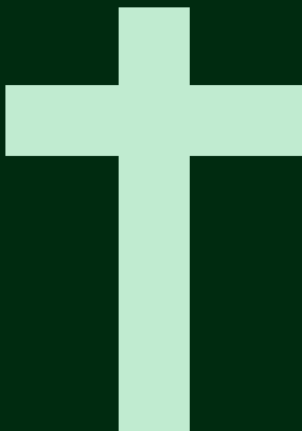

Õ'âkĩ hi yeere
uúkũri turi Tukano

New Testament in Tucano (BR:tu:Tucano)

Õ'âkã hi yeere uúkũri turi Tukano

New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086

Contents

FRT	1
Prefacio	2
GENESIS	3
ÉXODO	86
JOSUE	126
JUECES	153
RUT	176
ESTER	182
JONÁS	190
SAN MATEO	194
SAN MARCOS	261
SAN LUCAS	302
SAN JUAN	372
HECHOS	419
ROMANOS	484
1 CORINTIOS	512
2 CORINTIOS	538
GÁLATAS	554
EFESIOS	565
FILIPENSES	575
COLOSENSES	582
1 TESALONICENSES	589
2 TESALONICENSES	595
1 TIMOTEO	598
2 TIMOTEO	606
TITO	612
FILEMÓN	616
HEBREOS	618
SANTIAGO	640
1 PEDRO	647
2 PEDRO	657
1 JUAN	662
2 JUAN	668
3 JUAN	669
JUDAS	670
APOCALIPSIS	673
OTH	703
Glosario	704

Õ'acũ Yere Ucũrĩ Turi
El Nuevo Testamento y La versión parcial del
Antiguo Testamento en tucano de Colombia
 [tuo]

Primera Edición del Nuevo Testamento
 © 1988, Sociedad Bíblica Internacional

Edición revisada del Nuevo Testamento
 y versión parcial del Antiguo Testamento
 © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Edición para la Web
 © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.ScriptureEarth.org

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 3.0 Unported)

Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.

Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.

No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Índice
los libros del Nuevo Testamento

página

PREFACIO

Õ'acã ye queti oja'que papera turiri pecasã ye me'rã peje ni'i. (Dios Habla Hoy, Reina Valera, Nueva Versión Internacional, Nacar Colunga, etc.) Te turirinucã ni'cãrõnojõ wãmenojõrẽ, macãrĩnojõrẽ, ùrũpagunojõrẽ, ditararinojõrẽ, dianojõrẽ ojatiasama.

Ejemplo: Juã wãmeyerĩ masũ pacore apeye pũrĩpũre Isabel ojanõ'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Elisabet ojasama. (Lc 1.5)

Abrahã pacure apeye pũrĩpũre Térãh ojanõ'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Taré ojasama. (Gn 11.27)

Dasea ye me'rã nipe'tirã ni'cãrõnojõ ucũtisama. Ape curua mejẽcãcure ojasama. Ma'mapjã, bucũrãcure, bucũrã waro mejẽcãcure ucũsama. Apeye ucũse yoa ni'i. Æpẽrã ni'cã uurore nipe'tise letrari me'rã ucũsama. Æpẽrã ti uuroreta tja ðajacurero ucũsama.

Ejemplo: Æpẽrã “ũtãpaga” nisama. Æpẽrã ti uuroreta tja “ũtãpáa” nisama. Na “g” marĩrõ ucũsama. Nipe'tise ucũse “paga” me'rã yapatisere, Æpẽrã “-páa” se'saro ucũsama. Apeye “-pagu” me'rã yapatisere, Æpẽrã “-pau” nisama.

Ejemplo: Æpẽrã “ãrũpagu” nisama. Æpẽrã ti uuroreta tja “ãrũpau” se'saro nisama.

A'ti papera turipũre nipe'tise letrari me'rã ojanõ'o.

Apeye ejemplos: Æpẽrã “quẽ'rã” nisama. Æpẽrã ti uuroreta “jẽrã” nisama. Æpẽrã “ojopu” nisama. Æpẽrã “yujupu” nisama. Æpẽrã “tocõ'rõ” nisama. Æpẽrã “tocã'rõ” nisama. Æpẽrã “a'mase” nisama. Æpẽrã “e'mase” nisama.

Peje apeye ucũse a'te weronõjõ mejẽcãcure ucũno'o. Musãnucã ucũwũaronõjõta bu'eya.

A'ti papera turipũre Éxodo, Josué, Jueces, Ester nipe'tise capitulori, versículori ojape'ono'ña marĩ'i.

Génesis

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise nī'i

Génesis Ō'acū cū ucūse ojamu'tāca pūrī nī'i. Ne waro bajua, ninu'cā'que cjasere wereri pūrī nī'i. Génesis puaro ducawati'i. Nimu'tārō Ō'acū a'ti nucūcā, u'muse bajurēnu'cā'que, tojo nicā masārē cū bajurēnu'cā'que cjasere were'e. (Capítulos 1–11)

Ō'acū Abrahārē “Mu'u macū, mu'u pō'rā, mu'u pārāmerā nituriarā dia pajiri maa sumuto cjase nucūpori weronojō pājārā nirāsama. Mu'u me'rā nipe'tirā a'ti nucūcājārārē añurō wa'acā weeguti”, nicu niwī. Cū “Tojo wa'arosa'a” ní'caronojō wa'a, Abrahā pārāmi nituriagupu Jesucristo nimi.

Abrahā, Isaa, Jacob, José na catiri umūco na weeseti'quere were'e. Na nima uputu ucūno'rā Génesipure. (Capítulos 12–50)

Ō'acū Jacob wāmerē Israe ducayucu niwī. Jacob cū wāmerē ducayu, cū pō'rā me'rā Israe curuacjārā nu'cācārā niwā. Ti curua nidecoti'i yujupu.

A'ti pūrī Génesire Moisé ojaca niwī.

U'muse, a'ti di'tare ne waro Ō'acū cū weenu'cā'que ni'i

¹ Ne waro Ō'acū u'muse, tojo nicā di'tare bajurēcu niwī. ² Titare di'ta ne bajuticaro niwū. Tojo weero ne apeyenojō marīcaro niwū. Aco dia'cū nipe'tiropu nicaro niwū. Tojo nicā na'itī'arō nicaro niwū. Espiritu Santu aco bu'ipu wūucusiacu niwī.

³ Ō'acū tere ī'agū, a'tiro nicu niwī: “Bo'reyuse niato”, nicu niwī. Cū tojo nicāta, bo'reyua wa'acaro niwū. ⁴ Te bo'reyuse añuse nicā ī'agū, “Añu'u”, nicu niwī. To be'ro bo'reyusere ducawaacu niwī. ⁵ Tere ducawaagu, a'tiro wāmeyecu niwī. Bo'reyusere “umūco”, na'itī'asere “ñami” wāmeyecu niwī. Cū tojo nīca be'ro umūco, ñami nu'cācaro niwū. Ticuseta weecu niwī Ō'acū ne nu'cārī nūmurē.

⁶ Tere wéca be'ro ape nūmu pe'e, te acore ī'agū, Ō'acū a'tiro nicu niwī: “Acore ducawaaroua'a. Apeye u'musepu, apeye nucūcāpu tojato”, nicu niwī. ⁷ Cū ní'caronojōta acore ducawaacu niwī. Apeye u'musepu, apeye nucūcāpu tojacaro niwū. ⁸ U'muarōpu o'mecurari nirōpure “u'muse” wāmeyecu niwī. A'tere weecu niwī Ō'acū, ni'cā nūmu be'ro cja nūmurē.

⁹ Ape nūmurē Ō'acū “Di'ta boposājā bajuato nīgū, aco u'muse docapu nise ni'cārōputa nerēato”, nicu niwī. Cū ní'caronojōta wa'acaro niwū.

¹⁰ Te boposājā'quere ī'agū, “di'ta” wāmeyecu niwī. Aco ni'cārō me'rā nerē'quere “dia pajiri maajo” wāmeyecu niwī. Ō'acū te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicu niwī. ¹¹ Te nipe'tise añurō bajucā ī'agū, “Di'tapure no'o nise pī'riato. No'o nipe'tise otese cape o'osenojō, tojo nicā yucupagu nipe'tise ducatisse cape o'osenojō pī'riato. Tojo weero te ducata pī'rīturiarosa'a”, nicu niwī Ō'acū. Cū tojo ní'caronojōta wa'acaro niwū.

¹² Di'tapure no'o otese cape cuosenojō pī'rī, ducaticaro niwū. Tojo nicā pacase yucupagu quē'rā pī'rī, ducaticaro niwū. A'te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicu niwī. ¹³ A'tere weecu niwī Ō'acū pua nūmu be'ro cja nūmurē.

¹⁴ I'tia nūmu be'ro Ō'acū nicu niwī tja: “U'musepure sī'ose cūurōna'a. Tojo weecā, umūcore, ñamirē ducawaarosa'a. Te me'rā ī'amasino'rōsa'a

umucori, ñamirĩ, cũ'marĩ, pu'ecuri wa'asere. ¹⁵ A'te di'tare s'ioatje u'musepu nirōsa'a", nicu niwĩ Ō'acũ. Cũ ní'caronojōta tojacaro niwũ. ¹⁶ Tojo weegu Ō'acũ puarã mujĩpũ weecu niwĩ. Ni'cũ mujĩpũ pajigu umucore s'ioacjare, apĩ cã'gũacã ñamirẽ s'ioacjare weecu niwĩ. Nōcōa quẽ'rãrẽ weecu niwĩ. ¹⁷⁻¹⁸ Cũ a'ti di'tare s'ioato nĩgũ, narẽ u'musepu cũucu niwĩ. Bo'reyusere, na'itĩ'asere ducawaagu, tojo weecu niwĩ. Te s'iose añuse nicã ĩ'agũ, "Añu'u", nicu niwĩ. ¹⁹ A'tere weecu niwĩ Ō'acũ ĩ'tia numu be'ro cja numurẽ.

²⁰ Ba'paritise numurĩ be'rore Ō'acũ apeye bajurēnemocu niwĩ tja. A'tiro nicu niwĩ: "Diapure wa'i, no'o nirānojō nirāsama. Na pājārã masāputirāsama. Tojo nicã u'muarōpure mirĩcũa wuurã nirāsama", nicu niwĩ. ²¹ Cũ ní'caronojōta wa'acaro niwũ. Pacarã dia pajiri maapu nirã, tojo nicã wa'i, ãpērã nipe'tirã diapu nirānojōrẽ, nipe'tirã wa'icurã wuurãrẽ bajurēcu niwĩ. Tu'ajatojanu'cō, "Añu'u", ni ĩ'acu niwĩ.

²² Narẽ añurō wa'ato nĩgũ, a'tiro nicu niwĩ: "Pō'rãti weetjārã, nipe'tiropu u'muarōpu, tojo nicã maarĩpure tuuse'sanu'cãrã wa'aya", nicu niwĩ.

²³ A'tere weecu niwĩ Ō'acũ ba'paritise numurĩ be'ro cja numurẽ.

²⁴ Ni'cãmocuse numurĩ be'rore Ō'acũ a'tiro nicu niwĩ tja: "Di'tapure wa'icurãrẽ cũugũti. Na nucũcjarã, ecarã, buarã, nucũcãpu s'ĩ'cōsijarã nirāsama", nicu niwĩ. Cũ ní'caronojōta wa'acaro niwũ. ²⁵ Tojo weegu wa'icurã nucũcjarã, ecarã, buarã, nucũcãpu s'ĩ'cōsijarãrẽ da'recu niwĩ. Narẽ ĩ'agũ, "Añu'u", nicu niwĩ.

²⁶ Cũ nipe'tise wéca be'ro a'tiro nicu niwĩ: "Ni'cũ masũ marĩ weronojō niseti, bajugure da'rerã. Tu'omasĩse cuogu nigũsami. Cũ wa'i, mirĩcũa, wa'icurã ecarã, nucũcjarã, buarã, nucũcãpu s'ĩ'cōsijarã, nipe'tirã a'ti nucũcãpu nirã bu'ĩpu dutigu nigũsami", nicu niwĩ.

²⁷ Ō'acũ masũrẽ da'regu, cũ weronojō niseti, bajugure weecu niwĩ. Ūmu, numio da'recu niwĩ majã.

²⁸ Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

"Musãrẽ añurō wa'ato.

Pājārã pō'rãti masāputiya.

Nipe'tiropure tuuse'sanu'cãña.

Musã a'ti di'ta wiorã nirãsa'a.

Wa'ire, mirĩcuarẽ, nipe'tirã wa'icurãrẽ dutirãsa'a."

²⁹ Be'ro narẽ ninemocu niwĩ: "No'o ba'ase otese peri cuosenojōrẽ, yucudca ducatisenojōrẽ musãrẽ o'o'o. Te musã ba'ase nirōsa'a. ³⁰ Apeye quẽ'rãrẽ, nipe'tirã wa'icurã, wuurã, nucũcãpu s'ĩ'cōsijarã, nipe'tirã catise cuorãnojō tá, tojo nicã pũrĩ ya'sasere ba'arāsama. Narẽ tere cũu'u", nicu niwĩ Ō'acũ. Cũ ní'caronojōta wa'acaro niwũ.

³¹ Te nipe'tise cũ wee'quere weetu'ajanu'cō, "Añubutia'a", ni ĩ'acu niwĩ. Tocã'rōta weecu niwĩ Ō'acũ ni'cãmocuse numurĩ be'ro cja numurẽ.

2

¹ Ūmuse, tojo nicã a'ti di'tare Ō'acũ nipe'tise cũ wee'quere tu'ajanu'cōcu niwĩ. ² Nituori numurẽ, cũ nipe'tise wéca be'ro soocu niwĩ majã. ³ Tojo weegu Ō'acũ a'tiro nicu niwĩ: "Nituori numu yu'u weemu'tã'que numurĩ weronojō nisome. Ya numu, yu'u soodutiri numu nirōsa'a. Ti numu añurĩ numu nirōsa'a", ni cũucu niwĩ Ō'acũ.

4 ʕ'muse, di'ta nipe'tise Ǿ'acũ cũ wee'que a'tiro weeno'caro niwã.

Ǿ'acũ ʔmurẽ, tojo nicã numiorẽ bajurẽ que ni'i

Ne waro Ǿ'acũ a'ti di'ta, ʔ'musere wéégũ, ⁵ maata acoro pejacã weeticu niwĩ. Tojo weero ne no'o nisenojõ pĩ'ríticarõ niwã. Di'tare da'ragũ quẽ'rã marĩcu niwĩ. ⁶ Tojo nimicã, aco di'tapũ nise wijati, di'tare puocarõ niwã. ⁷ Ǿ'acũ masũrẽ bajurẽgũ, di'ta me'rã da'recu niwĩ. Tojo weegũ cũrẽ catise o'ogũ, ẽ'quẽapũ putisãacu niwĩ. Cũ tojo weecãta, catinũ'cãcu niwĩ.

⁸ Cũrẽ tojo wéeca be'ro Edẽ wãmetiropũ, Ǿ'acũ ni'cã wese cũrẽ da'rebosacu niwĩ. Mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwã. Topũ cũ ʔmurẽ, cũ da're'cure cũucu niwĩ. ⁹ Ti wesepũ peje yucupagũ añuse ba'ase ðacatisepagure pĩ'rĩcã weecu niwĩ. Tepagũ añusepagũ bajucarõ niwã. Ti wese decopure puagu nicaro niwã. Ni'cãgũ catinũ'cũse o'ocju nicaro niwã. Apegũ pe'e tu'omasĩsere o'ocju nicaro niwã. Tigu ðucare ba'arã, "A'tiro weese añũ ni'i, a'te ña'a ni'i", ni tu'omasĩse o'ocju nicaro niwã.

¹⁰ Edẽpure ni'cã maa nicaro niwã. Ti wese deco yu'rutẽriwã'cã, ba'paritise maarĩ ðucawaticaro niwã. ¹¹ Nimũ'tãrĩ maa Pison wãmeticarõ niwã. Ti maa nipe'tiro Havila wãmetiropure o'maburocarõ niwã. Topũ peje uru ¹² añuse nicaro niwã. Topure añuse yucu ʔ'mutisepagũ, tojo nicã ʔtãperi wapabujuse peri ónice wãmetise peri nicaro niwã. ¹³ Ape maa pe'e Gihón wãmeticarõ niwã. Ti maa nipe'tiro Cus wãmetiri di'tare yu'rutẽrĩcarõ niwã. ¹⁴ Ape maa Tigris wãmeticarõ niwã. Ti maa Asiria wãmetiro mujĩpũ mujãtiro pe'e o'maburocarõ niwã. Ape maa Éufrates wãmeticarõ niwã.

¹⁵ Ǿ'acũ masũrẽ ti wesere cũgũgũ, te otesere co'tedutigu, a'tiro ni werecu niwĩ: ¹⁶ "A'ti wese cjase nipe'tise yucuducare ba'agusa'a, ba'agu pe'e. ¹⁷ Tepagũ wa'teropure ni'cãgũ ni'i. Tigu ðucare ba'aticã'ña. Tigu añuse, ña'asere masĩse o'ocju ni'i. Tigu ðucare ba'agu, ti numũta wẽrigũsa'a", nicu niwĩ.

¹⁸ Be'ro Ǿ'acũ nicu niwĩ: "Masũ ni'cũta nicã, añũwe'e. Cũrẽ ba'pati, weetamuacjore weeguti", nicu niwĩ. ¹⁹⁻²⁰ Ǿ'acũ ne waropure wa'icurarẽ, mirĩcũarẽ di'ta me'rã da'recu niwĩ. Be'ro narẽ wãme õ'oato nĩgũ, masũ tiropũ miacu niwĩ. Ǿ'acũ cũ duti'caronõjõta weecu niwĩ. Nipe'tirã ecarã, mirĩcũa, wa'icurã nucũcjãrãrẽ wãme õ'ocũ niwĩ. Tojo weerã cũ õ'o'que wãme me'rã tojacãrã niwã. Æ'rã pãjãrã nimicã, ne ni'cõ cũrẽ ba'pati weetamuacjõ marĩco niwõ. ²¹ Tojo weegũ Ǿ'acũ cũrẽ cãriyu'rucã weecu niwĩ. Cũ cãriĩrĩ cura, ni'cã paatipa'maca õ'arẽ miicu niwĩ. Miitoja, ti õ'a cũ mi'carore añurõ bi'acã'cu niwĩ. ²² Ti õ'a me'rã cũrẽ weetamuacjore da'recu niwĩ majã. Co numiorẽ da'retojanũ'cõ, miiti, cũrẽ i'ocũ niwĩ. ²³ Cũ core i'agũ, pũrõ e'catise me'rã i'acu niwĩ. Tojo weegũ a'tiro nicu niwĩ:

"A'tigo pũrĩcã, ye di'i, ya õ'a me'rã da'reno'co nimo. Co ʔmurũre miino'co niyugo, 'numio' pisuno'gõsamo", nicu niwĩ.

²⁴ Tojo weegũ ʔmu cũ pacure, cũ pacore wijagũsami. Cũ numo me'rã nigũsami. Na puarã ni'cã upũ weronõjõ nirãsama.*

²⁵ Titapure na puarã su'ti marĩrã nicũcãrã niwã. Tojo nimirã, ne bopoyase moocãrã niwã.

* 2:24 2.24 Mt 19:5; Mr 10:7-8; 1Co 6:16; Ef 5:31

3

Ɛmu, numio nima'tã'cãrã Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã'que ni'i

¹ Ɛmu, numio Õ'acũ cũ narẽ weebosáca wesepu nicãrã niwã. Topu na niseti, na puarã nirĩ curare, ni'cũ pĩrõ* numio tiropu etacu niwĩ. Cũ nipe'tirã wa'icũrã yu'ruoro nisoome'rĩgũ nicu niwĩ. Co tiro etagu, core sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Nirõta Õ'acũ musãrẽ a'tepagu ðucare ba'adutitiati? nicu niwĩ.

² Cũ tojo nicã tu'ogo, cũrẽ yu'tico niwõ:

—Nipe'tise a'to nisere ba'adutiami. ³ Tojo nimigũta, ni'cãgũ tepagu wa'tero nicju ðucare ba'adutiami. “Musã tigu ðucare ba'arã, ñe'eña'rã, wërĩrãsa'a”, niami Õ'acũ, ni yu'tico niwõ pĩrõrẽ.

⁴ Co tojo nicã tu'ogu, añurõ nisoome'rĩse me'rã core nicu niwĩ:

—Wërĩsome. ⁵ Õ'acũ añurõ masĩsami. Musã te ðucare ba'arã, cũ weroñojõ nirãsa'a; ña'asere, añusere masĩrãsa'a, nicu niwĩ.

⁶ Cũ tojo nisere tu'ogo, co numio pe'e, tigu ðucare ï'amorõ weeco niwõ. Co ï'acã, tigu ðuca añuse waro bajucaro niwũ. “Añurõ u'suasenojõ ni'ï” nĩgõ, ba'asĩ'riyu'ruaco niwõ. Tojo nicã, “Tu'omasĩse cuogoti”, ni wãcũgõ, tigu ðucare téé, ba'aco niwõ. Ba'atojanu'cõ, co marãpure o'oco niwõ. Cũ quẽ'rã ba'acu niwĩ. ⁷ Na tere ba'áca be'ro narẽ tu'omasĩse ejacaro niwũ. Tere ba'atjãrã, na su'ti marĩrã nisere tu'omasĩcãrã niwã. Tojo weetjãrã, higuera wãmeticju pũrĩ me'rã mii, dero, cã'mota'asĩ'rĩmicãrã niwã.

⁸ Be'ro na tojo wéeca be'ro ñamica'a mujĩpũ sãjãrĩ cura, Õ'acũ ti wesepu sijawã'cãticã tu'ocãrã niwã. Cũrẽ uirã, yucupagu wa'teropu du'ticãrã niwã. ⁹ Tojo weegu Õ'acũ pe'e umurẽ pisucu niwĩ:

—¿No'opu niti mu'u?

¹⁰ Cũ pe'e Õ'acũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u wesepu sijawã'cãticã tu'oapu. Yu'u pe'e su'ti marĩgũ niasu. Tojo weegu uigu du'tiasu, ni yu'ticu niwĩ.

¹¹ Cũ tojo nisere tuogu, Õ'acũ cũrẽ sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noa mu'urẽ “Su'ti marĩgũ ni'ï”, niati? ¿Mu'u yucũduca yu'u “Ba'aticã'ña” ni'cu ðucare ba'ati? Tere ba'atigu, mu'u masitiboapã, nicu niwĩ Õ'acũ cũrẽ.

¹² Cũ tojo nicã tu'ogu, umu cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u yu'ure ba'pada're'co yu'ure tigu ðucare ecamo. Tojo weegu ba'asu, ni yu'ticu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicã tu'ogu, co numiorẽ sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'u de'ro weego tojo weeati?

Co cũrẽ yu'tico niwõ:

—Pĩrõ yu'ure nisoiami. Yu'u tojo weego ba'asu, ni yu'tico niwõ.

¹⁴ Õ'acũ co tojo nicã tu'ogu, pĩrõrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u niso'que wapa nipe'tirã ãpërã wa'icũrã nemorõ ña'arõ wa'agusa'a. Ni'cãrõacã me'rãta téé no'o mu'u catiro põtëorõ di'tapu s'ĩ'cõsijagusa'a. Tojo s'ĩ'cõsijagu, di'tare ba'agusa'a. ¹⁵ Numio mu'urẽ ne ï'asĩ'rĩtigosamo. Co põ'rã, co pãrãmerã nituriarã quẽ'rã mejãrõta weerãsama. Ni'cãcã me'rã a'merĩ ï'atu'tinu'cãrãsa'a. Mu'u, co macũ ya ðu'podiare cũ'rĩgũsa'a. Cũ pe'e mu'u ðupoare u'tamutõgũsami, ni werecu niwĩ.

¹⁶ Cũrẽ tojo nitoja, numio pe'ere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u yu'runu'cã'que bu'iri wĩ'magũrê ñe'egõtigo, pũrõ pi'etigosa'a. Tojo põ'rãti, pũrĩno'migõ, mu'u marãpu me'rã nĩsĩ'rĩgõsa'a. Cũ pe'e mu'u wioġu weronojõ nigũsami, nicu niwĩ.

17-18 Core tojo nitu'ajanu'cõ, co marãpu pe'ere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u numo co ucũsere tu'o ãjõpeotjĩagũ, yu'u ba'adutiti'quere ba'a'que bu'iri, mu'u pũrõ pi'etise me'rã da'ra, ba'asere bocagũsa'a. Nĩ'cãcã me'rãta uputu da'ratjĩagũ, pi'etinu'cãgũsa'a. Téé wẽrĩgũpu tojo weetuogusa'a. Mu'u yu'ure yu'runu'cã'que bu'iri nipe'tiro di'tapure ña'ase pi'rĩrõsa'a. Pota, tá, apeye peje ña'ase pi'rĩnemorõsa'a. Tojo nicã nucũ cjase otetisenojõrê ba'arãsa'a. ¹⁹ Ba'asere a'magũ, mu'u pũrõ asituuase me'rã da'ragusa'a. Téé wẽrĩgũpu soogusa'a. Mu'u di'ta me'rã weeno'cu ni'i. Tojo weegu mu'u wẽrĩgũ, di'tata apaturi doġogusa'a, ni werecu niwĩ Õ'acũ cãrê.

²⁰ Adã cũ numorê Eva wãme õ'ocu niwĩ. “Co nipe'tirã paco nigõsamo,” nĩgũ, tojo wãme õ'ocu niwĩ.

²¹ Be'ro Õ'acũ narê na su'ti sãñatjere weebosacu niwĩ. Wa'icũrã caseri me'rã weecu niwĩ. ²² Tojo wee, Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Á'rĩ yu'u dutisere yu'runu'cãtjĩagũ, marĩ weronojõ añuse, ña'asere tu'omasĩgũ wa'ami. Cũ apeġu catinu'cũsere o'ocju dũcare ba'acã, ña'a nibosa'a. Cũ tere ba'agu pũrĩcã, catinu'cũcã'bosami”, nicu niwĩ.

²³ Tojo weegu cãrê apesepũ wĩorẽcu niwĩ. Cũ, cãrê cũumi'carore nidutiticu niwĩ majã. Ne wapo añurõpu Edẽpu nimi'cure cõ'awĩrõcã'cu niwĩ. Cũ di'ta me'rã da'reno'cure ba'asere a'magũ, di'tareta da'raduticu niwĩ.

²⁴ Õ'acũ Adã, Evare cõ'awĩrõca be'ro na catinu'cũsere o'ocju dũcare ba'abosama nĩgũ, u'musecãrã Õ'acũrê wereco'terãrê Edẽ mujĩpũ mujãtiro pe'ere co'tedutigũ cũucu niwĩ. Tojo nicã cũ di'pĩ pajiri pĩĩ pecame'e weronojõ ãjũ, sutuanu'cũrĩ pĩrĩrê cũucu niwĩ. Ne ni'cũ catinu'cũse cuocju tiropũ ejaticã'to nĩgũ, tojo weecu niwĩ.

4

Caĩ, tojo nicã cũ acabiji Abel ye cjase ni'i

¹ Be'ro Adã, Eva añurĩ wese Edẽpu nĩ'cãrã na wijãca be'ro aperopũ wa'acãrã niwã. Topũ Adã cũ numo me'rã nicu niwĩ. Tojo weego nijĩpaco tojaco niwõ. Be'ro ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cãrê Caĩ wãme õ'ocãrã niwã. Cũ bajuacã ã'agõ, Eva, “Õ'acũ weetamuse me'rã yu'u wĩ'magũrê wũapu”, nico niwõ. ² Be'ro apaturi Eva apĩ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũ wãmeticu niwĩ Abel. Cũ Abel, Caĩ acabiji nicu niwĩ. Na pũarã bucua weetjãrã, nanucũ da'rase cuocãrã niwã. Abel oveja co'tegu nicu niwĩ. Cũ ma'mi Caĩ pe'e otesere oteri masũ nicu niwĩ.

³ Yoáca be'ro Caĩ ni'cã numu cũ da'rase cjasere Õ'acũrê o'ogu wa'acu niwĩ. ⁴ Cũ acabiji Abel quẽ'rã cũ da'rasere miacu niwĩ. Cũ yarã oveja ne põ'rãti'cãrã añurãrê miacu niwĩ. Õ'acũ Aberẽ, cũ mia'quere añurõ e'catise me'rã ã'acu niwĩ. ⁵ Cũ ma'mi Caĩ pe'ere, cũ mia'quere Õ'acũ tu'saticu niwĩ. Tojo weegu Caĩ ua wa'acu niwĩ. ⁶ Cũ tojo uacã ã'agũ, Õ'acũ Caĩrê a'tiro nicu niwĩ: “¿De'ro weegu mu'u uati? ⁷ Mu'u añurõ weecã, e'catise me'rã mu'urê ã'agũsa'a. Añurõ weetigu pũrĩcã, ña'arõ nisetinu'cũgũsa'a. Tojo

weegu mu'u ña'arõ weesĩ'rĩsere tojo tu'oña'a, wáčũtutuaya", ni werecu niwĩ Õ'acũ Caĩrẽ.

⁸ Be'ro ni'cã nũmu Caĩ cũ acabiji Abere, "Te'a cãpũpu sijařã", nicu niwĩ. To cãpũpu na puarã nĩrã, Caĩ pe'e cũ acabijire wějẽcã'cu niwĩ. ⁹ Õ'acũ cũ tojo weecã ĩ'agũ, Caĩrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'u acabiji Abel no'opu niti? nicu niwĩ.

Caĩ cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Masĩtisa'a. Cũrẽ co'tegu mejẽta ni'i, ni yu'ticu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo yu'ticã tu'ogu, Õ'acũ cũrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u acabijire wějẽati? Mu'u acabiji ye dí di'tapu yu'ure pisu caricũcũnarõ weronojõ ni'i. ¹¹ Tojo weegu mu'u acabijire wějẽ'que bu'iri mu'urẽ ña'arõ wa'arosa'a. Pi'eti, bajaque'atinu'cũgũsa'a. Cũrẽ wějẽcã, cũ ye dí di'tapu si'bisãjã wa'apu. Tojo weegu ni'cãrõacãrẽ a'ti di'tare cõ'awĩrõno'gũsa'a. ¹² Mu'u otecã, ne duca marĩrõsa'a. Sooro marĩrõ nipe'tiropu sijabajaque'atigu nigũsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ Caĩrẽ.

¹³ Caĩ cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u yu'ure to cã'rõjo bu'iri da'recã, ne põtẽosome. ¹⁴ Ni'cãcã yu'ure a'ti di'ta nĩmi'cũre cõ'abutia'a. Tojo weegu mu'u ĩ'orõpũre nisome. Sooro marĩrõ nipe'tiropũre sijabajaque'atigusa'a. Tojo weecãma, no'o yu'ure bocaejagu wějẽgũsami, ni yu'ticu niwĩ Caĩ Õ'acũrẽ.

¹⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ yu'ticu niwĩ:

—No'o mu'urẽ bocaeja wějẽgũnojõ sietetiri mu'urẽ bu'iri da'rero nemorõ da'reno'gũsami, nicu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ Caĩrẽ wějẽticã'to nĩgũ, cũ urũpũre apeyenojõ ojaõ'ocu niwĩ. Cũrẽ ĩ'amasĩ, wějẽticã'to nĩgũ, tojo weecu niwĩ. ¹⁶ Tojo weegu, Caĩ Õ'acũ ĩ'orõpu nĩmi'cu wija wa'acu niwĩ. Nod* wãmetiropu, Edẽ mujĩpũ mujãtiro pe'e nĩrõpu niseticu niwĩ majã.

Caĩ pãrãmerã nituriarã nise ni'

¹⁷ Caĩ yoãca be'ro nũmotia wa'acu niwĩ. Cũ nũmo me'rã nicu niwĩ. Tojo weego co nijĩpaco tojaco niwõ. Be'ro ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũ wãmeticu niwĩ Enoc. Titare Caĩ ni'cã macã da'recu niwĩ. Ti macãrẽ Enoc wãmeyecu niwĩ. Cũ macũ nĩmu'tãgũ ye wãme weronojõ õ'ocu niwĩ.

¹⁸ Enoc, Irad pacu nicu niwĩ. Irata Mehujael pacu nicu niwĩ. Mehujaeta Metusael pacu nicu niwĩ. Metusael Lamec pacu nicu niwĩ. ¹⁹ Cũ, Lamec puarã numia nũmoticu niwĩ. Ni'cõ Ada wãmetico niwõ, apego Zila.

²⁰ Ada ni'cũ põ'rãtico niwõ. Cũ Jabal wãmeticu niwĩ. Cũ pãrãmerã nituriarã wecuã cuorã nicãrã niwã. Na sijari masã nitĩjarã, su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire cuocũcãrã niwã. ²¹ Jabal acabiji Jubal wãmetico niwĩ. Cũ Jubal pãrãmerã nituriarã wẽopawu putirã, buapũtẽri masã nicũcãrã niwã. ²² Apego Lamec nũmo Zila wãmetigo ni'cũ põ'rãtico niwõ. Tubal-caĩ wãmetigu cõme, tojo nicã bronze wãmetise me'rã apeyenojõ da'recũcu niwĩ. Cũ ni'cõ acabijoticu niwĩ. Co Naama wãmetico niwõ.

²³ Ni'cã nũmu Lamec cũ nũmosãnumiarẽ, Ada, Zilare a'tiro nicu niwĩ: "Yu'u ucũsere añurõ tu'oya.

Yu'ure cãmida'rese wapa ni'cũ umurẽ wějẽcã'pu.

Ni'cũ ma'murẽ yu'ure paase wapa mejãrõta weepu.

* **4:16** 4.16 Nod "sijabajaque'atise" nisĩrĩrõ wee'e.

24 ‘Caĩrē wējēgūnojō sietetiri cūrē a'meno'gūsami', nicu niwī Ō'acū. Yu'u pe'ema setenta y sietetiri a'meno'rōsa'a", nicu niwī.

Set, tojo nicā cū macū Enós ye cjase n'i

25 Adā apaturi cū numo me'rā nicu niwī tja. Tojo weego co ni'cū wī'magū wuaco niwō. Cū bajuacā ī'agō, cūrē Set wāme ō'oco niwō. “Ō'acū yu'ure o'omi” nígō, tojo weeco niwō. “Ō'acū ā'rī, Caĩ wējē'cu Abere ducayugure yu'ure o'omi”, nico niwō.

26 Be'ro cū Set quē'rā bucua, numoticu niwī. Cū numo ni'cū pō'rātico niwō. Cūrē Enós wāme ō'ocu niwī. Cū bajuáca be'ro masā Ō'acūrē “Esa wiogu ni'i” ni ējōpeo, sērīnu'cācārā niwā.

5

Adā pō'rā nituriarā ye cjase n'i

1 A'te Adā pō'rā nituriarā ye queti oja'que ni'i.

Ne waro Ō'acū masūrē wéégū, cū weronjō bajuguta weecu niwī. 2 E'mu, numio weecu niwī. Narē bajurēgū, “Ā'rā masā nima; narē añurō wa'ato” ni, cūucu niwī.*

3 Adā ciento treinta cū'marī cuogu, ni'cū cū weronjō bajugu macūticu niwī. Cū wī'magūrē Set wāme ō'ocu niwī. 4 Set bajuáca be'rore Adā ochocientos cū'marī catinemocu niwī. Tojo weegu pājārā umua, numia pō'rātinemocu niwī. 5 Nipe'tise cū'marī catigu, novecientos treinta cū'marī caticu niwī. Ticuse cū'marī cuogu, Adā wēricu niwī.

6 Adā macū Set ni'cū macūticu niwī. Cū wī'magūrē Enós wāme ō'ocu niwī. Cū macū Enós bajuácatore ciento cinco cū'marī cuocu niwī. 7 Cū bajuáca be'rore Set ochocientos siete cū'marī catinemocu niwī. Cū umua, numia pō'rātinemocu niwī. 8 Set novecientos doce cū'marī cuogu, wēricu niwī.

9 Cū macū Enós, Cainán wāmetigure macūticu niwī. Cainán bajuácatore Enós noventa cū'marī cuocu niwī. 10 Be'ro Enós ochocientos quince cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē umua, numia pō'rātinemocu niwī. 11 Enós novecientos cinco cū'marī cuogu, wēricu niwī.

12 Enós macū Cainán Mahalaleel wāmetigure macūticu niwī. Mahalaleel bajuácatore Cainán setenta cū'marī cuocu niwī. 13 Cainán ochocientos cuarenta cū'marī catinemocu niwī. Ticuse cū'marī cuogu, umua, numia pō'rātinemocu niwī. 14 Cainán novecientos diez cū'marī cuogu, wēricu niwī.

15 Cainán macū Mahalaleel Jared wāmetigure macūticu niwī. Jared bajuácatore Mahalaleel sesenta y cinco cū'marī cuocu niwī. 16 Be'ro te cū'marī be'rore ochocientos treinta cū'marī catinemocu niwī. Pājārā umua, numia pō'rātinemocu niwī. 17 Mahalaleel ochocientos noventa y cinco cū'marī cuogu, wēricu niwī.

18 Jared quē'rā Enoc wāmetigure macūticu niwī. Enoc bajuácatore Jared ciento sesenta y dos cū'marī cuocu niwī. 19 Be'ro pājārā umua, numia pō'rātinemocu niwī. Ochocientos cū'marī catinemocu niwī. 20 Jared novecientos sesenta y dos cū'marī cuogu, wēricu niwī.

* 5:2 5.2 Mt 19:4; Mr 10.6

²¹ Be'ro Jared macũ Enoc, Matusalén wãmetigure macũticu niwĩ. Cũ macũ Matusalén bajuácatore sesenta y cinco cũ'marĩ cuocu niwĩ.

²² Enoc Õ'acũ me'rã añurõ niseti, cũ uaro weecu niwĩ. Cũ macũ Matusalén bajuáca be'rore Enoc trescientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Ápêrã umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ²³ Enoc trescientos sesenta y cinco cũ'marĩ caticu niwĩ. ²⁴ Cũ Õ'acũ dutise weegú nitjãgũ, wẽriticu niwĩ. Ni'cã numu bajudutia wa'acu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ mia wa'acu niwĩ.

²⁵ Enoc macũ Matusalén Lamec wãmetigure macũticu niwĩ. Lamec bajuácatore Matusalén ciento ochenta y siete cũ'marĩ cuocu niwĩ.

²⁶ Be'ro setecientos ochenta y siete cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ²⁷ Matusalén cũ novecientos sesenta y nueve cũ'marĩ cuogu, wẽricu niwĩ.

²⁸ Be'ro Matusalén macũ Lamec ciento ochenta y dos cũ'marĩ cuogu, macũticu niwĩ. ²⁹ Cũ macũrẽ Noé* wãme ò'ogũ, a'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ, ‘Di'tapure peje ña'ase, tá, pota pĩ'rĩrõsa'a', nicu niwĩ. Tojo weerã marĩ ba'asere a'marã, pũrõ pi'etise me'rã di'tare da'ra'a. Á'rĩ yu'u macũ me'rã marĩ soose bocarãsa'a”, nicu niwĩ Lamec. ³⁰⁻³¹ Noé bajuáca be'rore Lamec quinientos noventa y cinco cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ápêrã umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. Lamec setecientos setenta y siete cũ'marĩ cuogu, wẽricu niwĩ.

³² Be'ro cũ macũ Noé quinientos cũ'marĩ cuóca be'ro, cũ põ'rã Sẽ, Cã, Jafet bajuacãrã niwã.

6

Masã a'ti umucocjãrã na ña'arõ weeseti'que ni'i

¹ Titare masã a'ti di'tapure pãjãrã waro masãputicãrã niwã. Na põ'rã numia añubutiarã numia nicãrã niwã. ² Õ'acũ yarã nimi'cãrã na numiarẽ ï'arã, “Añubutiarã numia nima”, ni ï'acãrã niwã. Tojo weerã nanucũ no'o na uagore, na tu'sagore numoticũcãrã niwã. ³ Õ'acũ pe'e a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u masãrẽ a'ti nucũcãpu catinu'cũcã weesome. Na boacjãrã dia'cũ nima. Ciento veinte cũ'marĩta catirãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁴ Titare Õ'acũ yarã nimi'cãrã, na masã põ'rã numia me'rã numoticã, na põ'rã pacarã waro, tutuarã nicãrã niwã. Be'ropu quẽ'rãrẽ na pãrãmerã nituriarã pacarã nicãrã niwã. Duporocjãrã narẽ ucũrã, “Nipe'tirã ápêrã masã yu'ruoro tutuarã, tu'omasĩrã nima”, nicãrã niwã.

⁵⁻⁷ Titare masã ña'abutiario weeseticãrã niwã. Ña'arõ weese dia'cũrẽ wãcũcãrã niwã. Õ'acũ na tojo weeseticã ï'agũ, narẽ ne tu'saticu niwĩ. “Yu'u masãrẽ weeticã, añubopã”, ni wãcũcu niwĩ. Tojo ni, pũrõ bujawetise me'rã a'tiro nicu niwĩ: “Masã yu'u weemi'cãrãrẽ cõ'ape'ocũti. Tojo nicã wa'icũrã, nucũcãpu nirã, wũrã, nipe'tirãrẽ cõ'ape'ocũti. Yu'u pũrõ bujaweti'i. Yu'u narẽ weeticã, añubopã”, nicu niwĩ.

⁸ Tojo nimigũ, Noé cũ añurõ weesetisere ï'agũ, cũ me'rã pũrõ e'caticu niwĩ.

Õ'acũ Noerẽ yucusu pajipju cũ weeduti'que ni'i

⁹ A'te Noé ye queti ni'i.

* 5:29 5.29 Hebreo ye me'rã “Noé” nĩrõ, “soose” nĩsĩ'rĩrõ weronjõ bususa'a.

Noé añugũ nicu niwĩ. Õ'acũ cã duti'caronojõta weeseticu niwĩ. Masã nipe'tirã wa'teropure cã dia'cũ Õ'acũ uaronojõ niseticu niwĩ. ¹⁰ Noé i'tiarã põ'rãticu niwĩ. Sê, Cã, Jafet wãmeticãrã niwã.

¹¹ Ápërã masã pe'e Õ'acũ i'acã pe'ema, ña'ase dia'cũ weecãrã niwã. A'mewêjêse yu'rua wa'acaro niwũ. ¹² Masã nipe'tirã ña'arõ weesetirã dia'cũ nicãrã niwã. Na tojo weesetisere i'agũ, ¹³ Õ'acũ Noerê a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u nipe'tirã masãrê cõ'ape'ocũti. Na basu ña'arõ weecã, a'ti umucopure a'mewêjêse yu'rumajã wa'a'a. Tojo weegu masã, di'tare miopocũti. ¹⁴ Tojo weegu mu'u a'tiro weeya. Yucusu pajipjuo weeya. Yucugu añucju cjasere mii, a'medo'oya. Tiwu po'peapure peje tucũrĩ weeya. Aco sãjãrĩ nigũ, bu'ire, po'peapu què'rãrê ope me'rã añurõ bi'aya. ¹⁵ A'tocã'rõ pajipju weeya. Ciento treinta y cinco metro yoapju nirõsa'a. E'saro pe'e veintidos metro, ape metro deco nirõsa'a. E'muarõ pe'ema trece metro, ape metro deco u'muapju nirõsa'a. ¹⁶ I'tia casatipju weeya. Tiwu duposãripure añurõ mo'aña. To mo'a'caro docare bo'reyuse sãjãtjore du'aya. Ni'cã metro deco du'abaque'aya. Tojo nicã ni'cã sope sãjãtji sopere weeya. ¹⁷ Yu'u a'ti di'tare miogũtigu wee'e. Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã catise cuorãnojo mirĩ, wêripe'tia wa'arãsama. ¹⁸ Yu'u mu'u me'rã pũricãrê añurõ wee, apoguti. Mu'u, mu'u numo, mu'u põ'rã umua, na numosãnumia me'rã tiwupure sãjãárãsa'a. ¹⁹ Tojo nicã, mu'u tiwupure a'ticurã wa'icurãrê miisãagũsa'a. Nipe'tirã wa'icurã a'ti di'tapu nirãnucũ ni'cũ umu, ni'cõ numio miisãagũsa'a. Na, musã me'rã nirãsama. Tojo weerã mu'u me'rã wa'icurã yu'ruwetirãsama. ²⁰ Mu'u me'rã puarêrã sãjãárãsama. Wa'icurãnucũ, wuarã, buarã, di'tapu si'cõsijarã què'rã sãjãárãsama. Mu'u weronojõta na què'rã yu'ruwetirãsama. ²¹ Tojo nicã mu'u tiwupu nigũ ba'atjere miaña. Na wa'icurã ba'atje què'rãrê miaña”, nicu niwĩ Õ'acũ.

²² Noé nipe'tisere Õ'acũ weeduti'caronojõta weecu niwĩ.

7

A'ti di'tare Õ'acũ mio'que ni'i

¹⁻² Be'ro Noerê Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Nipe'tirã a'tocaterocjãrã masã ña'arã nima. Mu'u ni'cũta yu'u dutisere queoro weegũ ni'i. Tojo weegu mu'u acawererã me'rã yucusupu sãjãña. Wa'icurã yu'ure ãjũamorõpeoajãrê siete umua, siete numia tiwupure miisãaña. Ápërã wa'icurã ba'atirãnojo pe'ema nanucũ umu, numio miisãaña. ³ Miricũa què'rãrê na ye cururinucũ siete umua, siete numia miisãaña. Mu'u tojo weecã, a'ti nucũcãpure bajudutisome. ⁴ Siete numurĩ be'ro acoro pejana'cãcã weeguti. Cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ* pejarosa'a. Nipe'tirã catirã yu'u weemi'cãrãrê miocõ'ape'ocũti”, nicu niwĩ.

⁵ Noé nipe'tisere Õ'acũ cã weeduti'caronojõta weecu niwĩ.

⁶ Titare di'ta miricaterore Noé seisciento cãmari cuocu niwĩ. ⁷ Dia mirisere yu'ruwetirãti nirà, Noé, cã numo, cã põ'rã umua, na numosãnumia me'rã tiwu yucusujopure sãjãacãrã niwã. ⁸ Na wa'icurã nipe'tirã Õ'acũrê ãjũamorõpeoajã, ba'atirãnojo, wuarã, buarã, di'tapu

* 7:4 7:4 “Cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ” hebreo ye me'rã cuarenta numurĩ nirõ wee'e.

sí'cōsijarā ⁹ Noé me'rā sājāacārā niwā. Ō'acū cū duti'caronojōta wa'icurā curarinucū umu, numio sājāacārā niwā.

¹⁰ Ō'acū cū ní'caronojōta siete numurī be'ro acoro pejanu'cācaro niwā. ¹¹ Titare Noé seiscientos cū'marī cuori curare ma'ma cū'ma nu'cārī mujīpū be'ro cja mujīpū diecisiete numurī ejari cura pejanu'cācaro niwā. Dia pajiri maa po'peapu aco wijase peri pārīpe'tia wa'acaro niwā. Aco u'muarōpu nise quē'rā pajibutiaro pejacaro niwā. ¹² Cuarenta umucori, cuarenta ñamirī a'ti di'tapure pejacaro niwā. ¹³ Aco pejanu'cārī numurē Noé tiwujopure cū nūmo, cū pō'rā Sē, Cā, Jafet, na numosānumia sājāacārā niwā. ¹⁴ Na me'rā nipe'tirā wa'icurā, ecarā, buarā, di'tapu sí'cōsijarā, mirīcūa, nipe'tirā wuarā, te curarinucū sājāacārā niwā. ¹⁵ Na wa'icurā puarērā Noé me'rā tiwupure sājāacārā niwā. ¹⁶ Ō'acū Noerē duti'caronojōta na wa'icurā curarinucū umu, numio sājāacārā niwā. Be'ro na nipe'tirā sājāca be'ro Ō'acū sopere bi'acā'cu niwī.

¹⁷ Cuarenta numurī acoro pejacaro niwā. Siape'e me'rā di'ta mirīa wa'acaro niwā. Tojo weero tiwu yucusu wā'cāpa'a wa'acaro niwā. ¹⁸ Aco a'ti di'tapure mirīyu'rua wa'acaro niwā. Tiwu acopu pa'sacusiaco niwā. ¹⁹ Te aco nipe'tise ūrūpagu u'muasepagure yu'rumujā wa'a'caro niwā. ²⁰ Te aco ūrūpagure siete metros yu'rumujānemocarō niwā. ²¹ Tojo wa'acā, masā a'ti umucopu nimi'cārā mirīpe'tia wa'acārā niwā. Mirīcūa, wa'icurā, ecarā, buarā, di'tapu sí'cōsijarā mirīpe'tia wa'acārā niwā. ²² Nipe'tirā di'tapu nirā, catise cuomi'cārā wērīpe'tia wa'acārā niwā. ²³ Noé, tojo nicā cū me'rā tiwupu sājāa'cārā dia'cū yu'rucārā niwā. Āpērā tiwupu sājāati'cārāpu masā, wa'icurā, ecarā, mirīcūa, buarā, di'tapu sí'cōsijarā mirī, wērīpe'tia wa'acārā niwā.

²⁴ Te aco ciento cincuenta numurī di'tapure wetiro marīrō nicaro niwā.

8

A'ti di'ta mirīdu'u'que ni'i

¹ Na tiwupu nirī cura, Ō'acū Noerē, wa'icurā, cū me'rā nirārē wācūcu niwī. Tojo weegu te acore wetidijato nīgū, wī'rō wēecā weecu niwī. Cū tojo weese me'rā dia wetidijanu'cācaro niwā. ² Aco, dia pajiri maa po'peapu wijase peri bi'a wa'acaro niwā. Tojo nicā, u'muarōpu peja'que quē'rā pejadu'ucaro niwā. ³ Tojo weero dia pajiri maa wetidijaro weecaro niwā majā. Ciento cincuenta numurī aco pejanu'cāca be'ro dia wetidijacaro niwā. ⁴ Ti cū'marēta seis mujīpūrī be'ro cja mujīpū diecisiete nirī numu tiwu yucusujo ūrūpagu Ararat wāmetisepagu bu'īpu wetiweepejacaro niwā. ⁵ Dia wetidijanu'cūcaro niwā. Nueve mujīpūrī be'ro cja mujīpū nīmū'tārī numu nicā, ūrūpagu yapari bajuanu'cācaro niwā.

⁶ Cuarenta numurī be'rore Noé sope cū wēeca sopere pāocu niwī. ⁷ Pāotojanu'cō, ni'cū yuca weronojō bajugu ñīgū, cuervo wāmetigure ti sopepu du'uwīrōcu niwī. Cū nipe'tiropu wūcusiacu niwī. Téé di'ta bajucāpu wūcusiātuocu niwī. ⁸ Be'ro, di'ta bajutojati nīgū, bujare du'uo'ócū niwī. ⁹ Buja pe'e ne cū ejapejacure bocaticu niwī. Dia ne wetidijape'titico niwū yujupu. Tojo weegu buja Noé tiropu dajacā'cu niwī. Noé cū omocārē síowīrō, bujare ñe'e, tiwuputa apaturi miisōrōcā'cu niwī.

¹⁰ Cũ siete nũmũrĩ yucuecu niwĩ. Be'ro apaturi bujare du'uo'ócu niwĩ tja. ¹¹ Na'ique'ari cura buja cũ é'quẽapu ni'cã pũrĩ olivo wãmeticju pũrĩ cuo'cu, Noé tiropu dajacu niwĩ. Tojo weegu Noé “Dia wetidijarota weesa'a”, ni masĩcu niwĩ. ¹² Tojo nimigũ, siete nũmũrĩ yucuenemocu niwĩ. Apaturi bujare o'ócu niwĩ tja. Ti nũmu wa'a'cũputa buja ne dajaticu niwĩ majã.

¹³ Titare Noé seiscientos uno cũ'marĩ cuogu nicã, dia añurõ wetipe'ticaro niwũ majã. Ma'ma cũ'ma nĩmũ'tãrĩ nũmu nicã Noé tiwu yucusũjo mo'a'carore pãacu niwĩ. Tore pãa, di'tare i'acu niwĩ. Di'ta boporo weecaro niwũ. ¹⁴ Ape mujĩpũ veintisiete nĩrĩ nũmu nicã, di'ta añurõ bopoa tojacaro niwũ. ¹⁵ Tojo weegu Ô'acũ Noerẽ a'tiro nicu niwĩ: ¹⁶ “Mũ'u, mũ'u nũmo, mũ'u põ'rã, na nũmosãnumia me'rã wijaaya. ¹⁷ Mũ'u me'rã ni'cãrã wa'icurã, mirĩcũa, ecarã, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã, nipe'tirãrẽ wiorẽpe'ocã'ña. Mũ'u tojo weecã, na a'ti di'ta nipe'tiropu wa'arãsama. Na pãjarã põ'rãti, a'ti di'tare tuuse'sanu'cãrãsama”, nicu niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Noé Ô'acũ duti'caronojõta weecu niwĩ. Noé, cũ nũmo, cũ põ'rã, na nũmosãnumia tiwu yucusũpu ni'cãrã wijaacãrã niwã majã. ¹⁹ Nipe'tirã wa'icurã, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã, mirĩcũa, tiwũpu ni'cãrã wijaape'tia wa'acãrã niwã. Te curarinucũ morẽrõ marĩrõ wijaacãrã niwã.

²⁰ Be'ro Noé Ô'acãrẽ wa'icurãrẽ ãjũamorõpeoguti nĩgũ, ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tore apope'otoja, Ô'acãrẽ ãjõpeogu wa'icurã, mirĩcũa añurãnojõrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeocu niwĩ. ²¹ Ô'acũ Noé tojo weecã i'agũ, cũ wa'icurãrẽ ãjũamorõpeocã u'mutisere wĩjĩgũ, e'caticu niwĩ. Tojo weegu a'tiro wãcũcu niwĩ: “Ne apaturi di'tare ñã'arõ weesome. Masã na ñã'arõ weese bu'iri tojo weewu. Masã maata wĩ'marã nĩrãputa ñã'arõ weesere masĩtojasama. Nipe'tirã catise cuorãrẽ ne apaturi yu'u narẽ mio'caro weronojõ weenemosome majã”, nicu niwĩ Ô'acũ.

²² Apeye a'tiro nicu niwĩ:

“A'ti umũco nĩrĩ curare masã ote, te dũcare mii, ba'anu'cũrãsama. A'ti nucũcãpũre asise, yusuase ninu'cũcã'rõsa'a. Cũ'ma, pu'ecu quẽ'rã ninu'cũcã'rõsa'a. Ëmũcori, ñamĩrĩ quẽ'rã ne pe'tisome.

Tojo ninu'cũcã'rõsa'a tée a'ti umũco pe'ticãpu”, nicu niwĩ Ô'acũ.

9

Ô'acũ Noé me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹ Ô'acũ Noerẽ, cũ põ'rãrẽ “Añurõ wa'ato” nĩgũ, a'tiro nicu niwĩ: “Pãjarã põ'rãti masãputiya. Nipe'tiropũre tuuse'sanu'cãña. ² Ni'cãrõacã me'rã nipe'tirã wa'icurã a'ti nucũcãcjãrã musãrẽ uirãsama. Ë'muarõpu wũurã, di'tapu sĩ'cõsijarã, buarã, dia pajiri maapu nĩrã nipe'tirã uirãsama. Musã na wiorã nĩrãsa'a. ³ Todũporo musã otese, yucũduca no'o nisenojõrẽ ba'aduti'caronojõta na quẽ'rãrẽ musã ba'arãsa'a. ⁴ Wa'icũ di'i ba'arã, dí me'rã ba'aticã'ña. A'tiro ni'i. Te dípũreta catise ni'i. ⁵ Tojo weegu no'o ni'cũ masũrẽ wẽjẽgũnojõrẽ bu'iri da'redutiguti. No'o wa'icũ quẽ'rã, masũrẽ wẽjẽgũnojõrẽ wẽjẽdutiguti.

⁶ “A'tiro ni'i.

Masã yu'u weronojõ bajurã weeno'cãrã nima.

Tojo weegu masãrẽ wẽjẽgũnojõ cũ quẽ'rã wẽjẽno'gũsami.

7 Musā pe'e pājārā pō'rātiya.

A'ti nucūcā nipe'tiropure tuuse'saya", nicu niwī Ō'acū.

8 Apeyere Ō'acū Noeré, cū pō'rārē ninemocu niwī: 9 "Ni'cārōacā musā me'rā a'tiropoguti. Musā pārāmerā nituriarā quē'rārē tojota weeguti. 10 Tojo nicā nipe'tirā wa'icūrā musā me'rā nirārē apoguti. Na musā me'rā yucusupu n'cārā mirīcūa, wa'icūrā, ecarā, nucūcārā nipe'tirā me'rā apoguti. 11 Yu'u musā me'rā apo'que ne ducayusome. A'tiro ni'i. Masārē, wa'icūrārē ne apaturi aco me'rā miosome. Ne a'ti di'tare tojo weenemosome. 12 Yu'u musārē, musā pārāmerā nituriarārē, wa'icūrārē ne apaturi tojo weesome majā nisere i'ogū, a'tiro weeguti. 13 O'mecuraripu bu'edare cūugūti. Ti da me'rā yu'u a'ti nucūcāpu nirā me'rā yu'u apo'quere i'ogūsa'a. 14 Tojo weero yu'u acoro ñiacā weecā, bu'eda bajarosa'a. 15 Ti dare i'agū, musā me'rā, tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcāpu nirā me'rā yu'u apo'quere wācūgūsa'a. Ne apaturi aco me'rā musārē miocō'asome. 16 Ti da o'mecuraripu bajuacā, yu'u i'agūsa'a. I'agū, yu'u nipe'tirā masā me'rā, a'ti nucūcāpu nirā me'rā 'Yu'u apo'que ne pe'tisome' n'iquere wācūgūti. 17 Ti da yu'u masā, wa'icūrā, nipe'tirā a'ti nucūcāpu nirā me'rā yu'u apo'quere i'orī da nirōsa'a", nicu niwī Ō'acū Noeré.

Noé, cū pō'rā me'rā niseti'que ni'i

18 Noé pō'rā cū me'rā yucusupu n'cārā a'ticūrā nicārā niwā: Sē, Cā, tojo nicā Jafet. Cā, Canaá pacu nicu niwī. 19 Na i'tiarā Noé pō'rā nicārā niwā. Na nipe'tirā a'ti nucūcācārā ñecūsumua nicārā niwā. Be'ro na pārāmerā nituriarā nipe'tiropu se'sa wa'acārā niwā.

20 Noé di'tare se'e apocūu, u'sere otecū niwī. 21 Be'ro, u'seducaco me'rā vino da're, si'rīcu niwī. Tere si'rīgū, que'a wa'acu niwī. Tojo que'agu, cū ya wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'ipu sājāa, ejapeja, su'ti marīgū pesacu niwī. 22 Cū tojo pesari cura cū macū Cā sājāa, i'acu niwī. Cā, Canaá pacu nicu niwī. Cā, cū pacu Noeré su'ti maricā i'agū, cū ma'misumuarē weregu wa'acu niwī. 23 Cū tojo werecā tu'orā, Sē, Jafet ni'cā casero, su'ti caserojore paapeowā'cā, aperopu i'a, dustisājāa, mo'acārā niwā. Na pacu su'ti marīgū nicā i'asī'rītīrā, tojo weecārā niwā.

24 Be'ro Noé cū que'ase pe'ticā, wā'cācu niwī. Wā'cāgū, cū macū du'sagupu cūrē tojo wee'quere masīgū, 25 a'tiro nicu niwī: "Cā macū Canaárē ña'arō wa'arosa'a. Cū ma'misumuarē da'raco'tegu nigūsami."

26 Noé a'tiro ninemocu niwī:

"Sē wioyu Ō'acūrē 'Añuyu'ruami', ni e'catipeoato.

Canaá Sērē da'raco'tegu niato.

27 Ō'acū Jafere pajiri di'ta o'oato.

Cū Sē me'rā añurō nisetiato.

Canaá pe'e cūrē da'raco'tegu niato," nicu niwī Noé.

28 A'ti di'ta mírīca be'ro Noé trescientos cincuenta cū marī catinemocu niwī. 29 Cū novecientos cincuenta cū marī cuogu, wērīcu niwī.

10

Noé pō'rā nituriarā ye cjase ni'i

1 A'te Sē, Cā, Jafet ye queti ni'i. A'ti di'ta mírīca be'rore Noé pō'rā, Sē, Cā, Jafet na numosānumia me'rā pō'rāticārā niwā.

- ² Jafet pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Nimu'tāgũ Gomer wāmeticu niwī. Cũ be'rocjārā Magog, Madai, Javán, Tubal, Mesec nicārā niwā. Nituogu Tiras wāmeticu niwī.
- ³ Gomer, masā ma'mi pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Cũ pō'rātimu'tā'cu Askenaz wāmeticu niwī. Cũ be'rocjũ Rifat nicu niwī. Cũ be'rocjũ Togarma wāmeticu niwī.
- ⁴ Jafet macũ decocjũ Javán wāmetigu pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Elisa, Tarsis, Quitim, Dodanim wāmetirā nicārā niwā.
- ⁵ Ā'rā nipe'tirā Jafet pō'rā cũ ya curuacjārā nicārā niwā. Na dia pajiri maa sumutocjārā nicārā niwā. Na niatje di'tapu wa'astea wa'acārā niwā. Te di'tapu nírā, te curarinucũ na ucũse me'rā nicārā niwā.
- ⁶ Noé macũ du'sagupũ Cā wāmetigu pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Nimu'tāgũ Cus wāmeticu niwī. Cũ be'rocjārā Misraim, Fut, tojo nicā Canaá nicārā niwā.
- ⁷ Cā macũ nimu'tāgũ Cus a'ticurā pō'rāticu niwī: Seba, Havila, Sabta, Raama, tojo nicā Sabteca nicārā niwā. Raama pō'rā Seba, Dedán wāmetirā nicārā niwā.
- ⁸ Cus wāmetigu Nimrod pacu nicu niwī. Cũ Nimrod nipe'tiropure a'mewējētutuagu wa'acu niwī. ⁹ Ō'acũ ĩ'orōpure cũ wa'icurā wējēmu'sīgũ nicu niwī. Tojo weero wa'icurā wējēmu'sīgũnojojōrē a'tiro ucũwuaase nicaro niwũ: “Ō'acũ ĩ'orōpure Nimrod weronojō wa'icurārē wējēmu'sīgũ nimi”, nicũcārā niwā. ¹⁰ Cũ peje macārĩ wiogu nicũcu niwī. Cũ ne waro duti'que macārĩ a'ticuse macārĩ nicaro niwũ: Babel, Erec, Acad, tojo nicā Calne nicaro niwũ. Te macārĩ Sinar wāmetiri di'tapu nicaro niwũ. ¹¹ Sinar wāmetiropu ní'cu Asiria wāmetiri di'tapu wa'acu niwī. Topure Nínive, Rehobot Ir, Cala wāmetise macārĩ da'recu niwī. ¹² Tojo nicā Resén wāmetiri macārē da'recu niwī. Ti macā, Nínive, Cala wāmetise macārĩ wa'teropu tojacaro niwũ. Pajiri macā nicaro niwũ.
- ¹³ Cā macũ Misraim wāmetigu a'ticuse cururi ñecũ nicu niwī: ludeo masā, anameo masā, leabita masā, naftuita masā, ¹⁴ patruseo masā, casluhita masā, tojo nicā caftorita masā nicārā niwā. Caftorita masā, filisteo masā ñecũsumua nicārā niwā.
- ¹⁵ Cā macũ Canaá wāmetigu Sidō pacu nicu niwī. Sidō masā ma'mi nicu niwī. Cũ docacjũ Het wāmeticu niwī. ¹⁶ Canaá pāramerā nituriarā a'ticurā nicārā niwā: jebuseo masā, amorreo masā, gergeseo masā, ¹⁷ heveo masā, araceo masā, sineo masā, ¹⁸ arvadeo masā, zemareo masā, tojo nicā hamateo masā nicārā niwā.
- Be'ropure nipe'tirā Canaá ye cururicjārā nipe'tiro na ya di'tapure se'sa wa'acārā niwā. ¹⁹ Na ya di'ta Sidō wāmetiri macā me'rā ninũcācaro niwũ. Téé Gerar wāmetiri macāpu, tojo nicā Gazapu nituocaro niwũ. Mujĩpũ mujātiro pe'e na ya di'ta Sodoma, Gomorra, Adma, Zeboim, tojo nicā Lasapu nituocaro niwũ. ²⁰ Ā'rā nipe'tirā Cā pō'rā, cũ ya curuacjārā nicārā niwā. Na ye di'tapu nírā, te cururinucũ na ye ucũse me'rā niseticārā niwā.
- ²¹ Apĩ Noé macũ Sē quē'rā pō'rāticu niwī. Cũ Jafet ma'mi nicu niwī. Sē nipe'tirā Heber pō'rā nituriarā ñecũ nicu niwī.
- ²² Sē pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, tojo nicā Aram nicārā niwā.
- ²³ Aram pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Uz, Hul, Geter, tojo nicā Mas wāmetirā nicārā niwā.
- ²⁴ Sē macũ Arfaxad Sala pacu nicu niwī. Salata Heber pacu nicu niwī.

- ²⁵ Sala macũ Heber wãmetigu puarã põ'rãticu niwĩ. Nimu'tãgũ Peleg wãmeticu niwĩ. Peleg “ducawatise” nisi'rĩrõ wee'e. Cũ nicateropure masã a'ti di'tacjãrã ducawatinu'cã wa'acãrã niwã. Tojo weegu tojo wãmeticu niwĩ. Peleg acabiji Joctãn wãmeticu niwĩ.
- ²⁶ Cũ Joctãn pãjãrã põ'rãticu niwĩ. A'tiro wãmeticãrã niwã. Na masã ma'mi Almodad nicu niwĩ. Cũ be'rore Selef, Hazar-mavet, Jera, ²⁷ Adoram, Uzal, Dicla, ²⁸ Obal, Abimael, Seba, ²⁹ Ofir, Havila, tojo nicã Jobab nicãrã niwã. Æ'rã nipe'tirã Joctãn põ'rã nicãrã niwã. ³⁰ Na Joctãn põ'rã na ya di'ta Mesa wãmetiro me'rã ninu'cãcaro niwũ. Téé Sefar wãmetiro, úrúpãgu mujípũ mujãtiro pe'e nirõpũ nituocaro niwũ.
- ³¹ Æ'rã nipe'tirã, Së põ'rã, cũ ya curuacjãrã nicãrã niwã. Na ye di'tapũ nírã, te cururinucũ na ye ucũse me'rã nicãrã niwã.
- ³² Noé põ'rã nanucũ na pãrãmerã nituriarã me'rã nicũcãrã niwã. Te curarinucũ na ya di'tapure wa'acãrã niwã. Tojo weerã a'ti di'ta mírĩca be'ro na nipe'tiropũ wa'astea wa'acãrã niwã.

11

Masã u'muarĩ wi'i na weesĩ'rĩmi'que cjase ni'i

- ¹ Noé põ'rã nituriarã nipe'tirã ni'cãrõnojõ ucũseticãrã niwã.
- ² Be'ro majã masã mujípũ mujãtiro pe'e wa'a, Sinar wãmetiropũ etacãrã niwã. Ti di'tapure añurĩ pa bocacãrã niwã. Topũ na niseticãrã niwã.
- ³ Topũ nírã, ni'cã numũ a'merĩ ucũcãrã niwã: “Marĩ di'ta cujirire da'rerã. Be'ro te cujirire, añurõ butiato nírã, pecame'epũ újũarã”, nicãrã niwã. Na da're'que cujiri me'rã wi'serire yeecãrã niwã. Útãpaga me'rã weeticãrã niwã. Tojo nicã ope me'rã yeemujãcãrã niwã. ⁴ Be'ro a'tiro nicãrã niwã: “Má, pajiri macã weerã. Tojo nicã, ni'cã wi'i téé u'musepũ ejari wi'i yeerã. Tojo weerã marĩ be'ropure ãpẽrãrẽ añurõ ucũno'rãsa'a. Marĩ tojo weerã a'ti macãpure añurõ nisetirãsa'a. Ne aperopũ wa'astea wa'a weesome”, nicãrã nimiwã.
- ⁵ Na tojo weeri cura Ô'acũ pe'e na tiropũ dijati, na ya macã, tojo nicã na u'muarĩ wi'i na yeeri wi'ijore ì'agũ ejacu niwĩ. ⁶ Na tojo weesere ì'agũ, a'tiro nicu niwĩ: “Na ni'cã curuacjãrã nima. Ni'cãrõnojõ ucũma. Tojo weerã a'tere da'ranu'cãtojama. Na tojo da'ranu'cãse ne nu'cãse ni'i. A'te be'ro no'o na weesĩ'rĩsere weerãsama. ⁷ Tojo weerã na tiro dija, na ucũse pe'ere ducayurã. Tojo weecã, na a'merĩ ucũmasĩti, a'merĩ tu'osome”, nicu niwĩ Ô'acũ.
- ⁸ Tojo weegu Ô'acũ masã ucũsere ducayucu niwĩ. Na a'merĩ tu'otiyurã, ti macãrẽ weedu'ucãcãrã niwã. Nipe'tiro a'ti di'tapũ wa'astea wa'acã weecu niwĩ. ⁹ Titare ti macãpũre Ô'acũ nipe'tirã masãrẽ ucũsu'riacã weecu niwĩ. Tojo weero ti macã Babel wãmeticarõ niwũ. Ô'acũ tojo weegu narẽ nipe'tiropũ wa'acã weecu niwĩ.

Së pãrãmerã nituriarã ye cjase ni'i

- ¹⁰ A'te Së ye queti ni'i. Pua cũ'ma dia mírĩca be'ro Së cien cũ'marĩ cuocu niwĩ. Ticuse cũ'marĩ cuoca, cũ numo ni'cũ wi'magũ wuaco niwõ. Cũ Arfaxad wãmeticu niwĩ. ¹¹ Be'ro Së cien cũ'marĩ cuoca be'rore quinientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.
- ¹² Cũ põ'rãtimu'tã'cu Arfaxad numoti, ni'cũ põ'rãticu niwĩ. Cũ macũ bajuãcaterore treinta y cinco cũ'marĩ cuocu niwĩ. Cũ macũ Sala wãmeticu

niwī. ¹³ Be'ro Arfaxad cuatrocientos tres cū'marī catinemocu niwī. Pājārā āpērā ūmua, numia pō'rāticu niwī.

¹⁴ Cū macū Sala nūmoticu niwī. Cū nūmo ni'cū pō'rātico niwō. Cū wī'magū bajuácatere Sala treinta cū'marī cuocu niwī. Cū macū Heber wāmeticu niwī. ¹⁵ Be'ro Sala cuatrocientos tres cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē ūmua, numia pō'rātinemocu niwī.

¹⁶ Sala macū Heber treinta y cuatro cū'marī cuocā, cū nūmo ni'cū wī'magūrē pō'rātico niwō. Cū Peleg wāmeticu niwī. ¹⁷ Peleg bajuáca be'rore Heber cuatrocientos treinta cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē ūmua, numia pō'rātinemocu niwī.

¹⁸ Heber macū Peleg nūmoticu niwī. Nūmoti, ni'cū wī'magū pō'rāticu niwī. Cū Reu wāmeticu niwī. Reu bajuácatere Peleg treinta cū'marī cuocu niwī. ¹⁹ Te be'ro Peleg doscientos nueve cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē ūmua, numia pō'rātinemocu niwī.

²⁰ Peleg macū Reu nūmoti, ni'cū pō'rāticu niwī. Cū Serug wāmeticu niwī. Cū bajuácatere Reu treinta y dos cū'marī cuocu niwī. ²¹ Be'ro Reu doscientos siete cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē ūmua, numia pō'rātinemocu niwī.

²² Reu macū Serug nūmoti, ni'cū macūtīcu niwī. Cū wī'magū Nacor wāmeticu niwī. Cū bajuácatere Serug treinta cū'marī cuocu niwī. ²³ Cū bajuáca be'ro Serug doscientos cū'marī catinemocu niwī. Āpērā pājārā ūmua, numia pō'rātinemocu niwī.

²⁴ Serug macū Nacor ni'cū macūtīcu niwī. Cū Taré wāmeticu niwī. Cū macū bajuácatere Nacor veintinueve cū'marī cuocu niwī. ²⁵ Be'ro Taré bajuáca be'ro Nacor ciento diecinueve cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē ūmua, numia pō'rātinemocu niwī.

²⁶ Nacor macū Taré setenta cū'marī cuogu, ni'cū Abrā wāmetigore pō'rāticu niwī. Be'ro puarā pō'rātinemocu niwī. Nacor, Harā wāmeticārā niwā.

Taré pō'rā ye cjase ni'i

²⁷ A'te Taré ye queti ni'i. Taré i'tiarā ūmua pō'rāticu niwī. Na Abrā,* Nacor, Harā nicārā niwā. Harā macū Lot nīcu niwī. ²⁸ Harā cū pacu Taré dūporo wērīcu niwī. Ur wāmetiri macāpu wērīcu niwī. Ti macā caldeo masā nirī di'tapu tojacaro niwā. Harā cū bajua, masā'caroputa wērīcu niwī.

²⁹ Abrā, tojo nicā Nacor nanucū nūmotīcārā niwā. Abrā nūmo Sarai† wāmetico niwō. Nacor nūmo Milca nīcu niwō. Milca Harā mijī macō nīcu niwō. Apego Isca wāmetigore pō'rāticu niwī. ³⁰ Co Sarai Abrā nūmo pō'rāmarīgōnojo nīcu niwō.

³¹ Be'ro majā Taré Ur wāmetiri macā caldeo masā nirī di'tapu ni'cū Canaā wāmetiri di'tapu wa'acu niwī. Topu wa'acā, cū macū Abrā, cū pārāmi Lot Harā mijī macū, tojo nicā Abrā nūmo Sarai cū me'rā wa'acārā niwā. Canaā di'tapu wa'amirā, na Harā wāmetiri macāpu eta, topu nicārā niwā. ³² To Harāpure Taré doscientos cinco cū'marī cuogu, wērīa wa'acu niwī.

* **11:27** 11.27 Abrā nīrō, “pacu añurō ucū ējōpeono'gū” nīsi'rīrō wee'e. Gn 17.5 † **11:29** 11.29 Sarai nīrō, “wīogo docacjō” nīsi'rīrō wee'e. Gn 17.15

12

Õ'acũ Abrārē piji'que ni'i

¹ Ni'cã numu Õ'acũ Abrārē pijo weetjagũ, a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u ya di'tare, mu'u acawererārē, mu'u pacu ya wi'ire wijayá. Ape di'tapu mu'u wa'agusa'a. Yu'u mu'urē ti di'tare i'ogũti. ² Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã masãputicã weeguti. Mu'urē añurõ weeguti. Nipe'tirã masã mu'urē añurõ wãcũrãsama. Mu'u me'rã ãpẽrã quẽ'rãrẽ añurõ wa'arosa'a. ³ Masã mu'urē añurõ nirãrẽ añurõ wa'acã weeguti. No'o mu'urē ña'arõ wa'acã weerã pe'ere yu'u narẽ ña'arõ wa'acã weeguti. Mu'u me'rã nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ añurõ wa'acã weeguti”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁴ Tojo weegu Abrã Õ'acũ duti'caronojõta Harārē wijawã'cãcu niwĩ. Titare cũ setenta y cinco cũ'marĩ cuocu niwĩ. Topu wija, Canaã di'tapu wa'acu niwĩ. ⁵ Cũ wa'agu, a'ticurãrẽ miacu niwĩ. Cũ numo Sarai, cũ acabiji macũ Lot, apeyenojõ cũ cuo'que, tojo nicã cũrẽ Harãpu da'raco'te'cãrãrẽ miacu niwĩ. Na wa'a, Canaã di'tare etacãrã niwã. ⁶ Eta, Abrã Siquem wãmetiri macãpu yu'ruwã'cãcu niwĩ. Ti macã pu'to ni'cũ yucugu pajicju More wãmeticju nicaro niwũ. Tigu pu'to Abrã tojaque'acu niwũ. Tocjãrã tigu pu'to na ãjõpeorãnojojõrẽ ãjõpeoseticãrã niwã. Ti di'tapure cananeo masã nicũcãrã niwã. ⁷ Cũ topu nicã, Õ'acũ cũrẽ bajuacu niwĩ. Abrārē a'tiro nicu niwĩ: “A'ti di'ta yu'u mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'otaji di'ta ni'i”, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã to cũrẽ bajua'caroputa wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũcu niwĩ. Õ'acũrẽ ãjõpeogu, tojo weecu niwĩ. ⁸ Topu ni'cu, ãrũpagu nirõ Betel wãmetiri macã mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'acu niwĩ. Topu na cãriãtje wi'serire nu'cõcu niwĩ. Betel mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacaro niwũ. Ape macã Hai wãmetiri macã mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwũ. Topu quẽ'rãrẽ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũcu niwĩ. Seeneocũutojanu'cõ, Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ. ⁹ Be'ro Abrã Betel pu'to ni'cu wijawã'cãcu niwĩ. Cũ sojaro marĩrõ wa'a, téé Neguev wãmetiropu etacu niwĩ.

Abrã cũ Egiptopu ni'que ni'i

¹⁰ Abrã Neguepu nirĩ cura ba'ase marĩcaro niwũ. Pũrõ ãjuaboase wa'acã i'agũ, Abrã Egiptopu wa'a wa'acu niwĩ. “Topu ba'ase niaporo” nicã tu'otjãgũ, wa'acu niwĩ. ¹¹ Be'ro Egipto di'tapu etarã, Abrã cũ numo Saraire a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u i'acã, mu'u numio añugõ ni'i. ¹² Egiptocjãrã mu'urẽ i'arã, 'A'tigo ã'rĩ numo nimo', nirãsama. Mu'urẽ ã'masĩ'rĩrã, yu'ure wẽjẽrãsama. Mu'u me'rã nisĩ'rĩrã, mu'urẽ wẽjẽsome. ¹³ Tojo weego mu'u, 'Cũ numo ni'i', niticã'ña. 'Yu'u cũ acabijo ni'i', ñiña. Mu'u tojo weecã, mu'urẽ ãrã, yu'ure añurõ weerãsama. Tojo nicã yu'ure wẽjẽsome”, nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ ni'caronojõ Abrã, Sarai Egiptopu etacã, tocjãrã Saraire i'arã, “Añugõ nimo”, ni i'acãrã niwã. ¹⁵ Ti macã wiogu faraõ cũ docacjãrã core i'arã, faraõrẽ, “Co numo añubutiago niamo”, ni wrecãrã niwã. Tojo weerã core faraõ tiropu miacãrã niwã.

¹⁶ “Sarai ma'mi nisami” ni wãcũgũ, faraõ Abrārē añurõ weecu niwĩ. Cũrẽ pãjãrã ecarã, ovejare, wecuare, burroare, cameyoare tojo o'ocã'cu niwĩ. Tojo nicã da'raco'teri masã, ãmũarẽ, numiarẽ cũrẽ o'ocu niwĩ.

17 Saraire faraõ tiropu mia'que bu'iri Ô'acũ faraõrê, cũ ya wi'icjârârê dutiticã weecu niwĩ. 18 Tojo wa'acã Ì'agũ, faraõ Abrârê pijio, cũrê nicu niwĩ: “¿De'ro weegu mu'u tojo weeati yu'ure? ¿De'ro weegu 'A'tigo yu'u nũmo nimo', nitiatu? 19 'Yu'u acabijo nimo', nimiapuba. Tere tu'ogu, yu'u core cã'rõ nũmotimiasu. ¡Ma! A'tigo nimo. Core miaña. Mu'ũ quẽ'rã wa'aya”, nicu niwĩ. 20 Faraõ cũ yarã surarare Abrârê, cũ nũmorê, tojo nicã nipe'tise cũ cuose me'rã Egiptopũre wĩorêdutigu o'ocũ niwĩ.

13

Abã Lot me'rã na dũcawati'que ni'i

1 Abã, cũ nũmo, nipe'tirã cũ cuose me'rã Egiptopũ wijagu, na todũporopũ ní'caropũta Neguev wãmetiropũ dajacu niwĩ. Cũ acabiji macũ Lot na me'rã wa'acu niwĩ. 2 Abã peje waro cuocu niwĩ. Cũ uru, plata, tojo nicã pãjãrã ecarã cuocu niwĩ. 3 Neguepũ ni'cãrã sojaro marirõ dajatojaa wa'acãrã niwã téé Betel wãmetiri macãpu. Betere yu'rua, ne waro a'tigu cũ cãrĩ'caropũre ejacu niwĩ. To Betel, Hai decopu nicaro niwã. 4 Todũporopũre Ô'acũrê e'catise o'oguti níngũ, wa'icũrãrê ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Topũta Abã Ô'acũrê apaturu e'catise o'ocũ niwĩ tja.

5 Cũ acabiji macũ Lot quẽ'rã Abã weronõjõta peje cuocu niwĩ. Pãjãrã ecarã oveja, wecuã tojo nicã pãjãrã da'racõ'terã cuocu niwĩ. 6 Na nirõ pajiro di'ta niticaro niwã. Tojo weero na pãjãrãrê ba'ase ne ejatu'ajaticaro niwã. Na ni'cãrõ me'rã nimasitĩcãrã niwã majã. 7 Abã yarã ecarã co'terã, Lot yarã ecarã co'terã me'rã a'metu'ticũcãrã niwã. Apeyema tja, titare cananeo masã, tojo nicã ferezeo masã topure nicãrã niwã. 8 Tojo weegu Abã cũ acabiji macũ Lot me'rã a'tiro ni ucũcu niwĩ: “Marĩ ni'cũ põ'rã ni'i. Tojo weerã marĩ cumuca marirõ nirõua'a. Marĩ yarã ecarã co'terã quẽ'rã mejãrõta nirãsama. 9 Tojo weerã marirê ducawaarõua'a. Nipe'tiro a'ti di'tare Ì'ãña. Mu'u tu'sarore 'A'tota nigãti' ni, beseya. Mu'u mujĩpũ mujãtiro nirĩ di'ta pe'e wa'acã, yu'u mujĩpũ sãjãrõ nirĩ di'ta pe'ere wa'aguti. Mu'u mujĩpũ sãjãrõ pe'e wa'acã pũrĩcãrê, yu'u mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'aguti”, nicu niwĩ Abã.

10 Cũ tojo nicã tu'ogu, Lot nipe'tiro dia Jordã wãmetiri maa sumuto nirĩ di'tare Ì'acu niwĩ. Téé Zoar wãmetiri macãpu opa pa'tiro añurõ acotiro nicã Ì'acu niwĩ. Añurĩ di'ta Ô'acũ ne waro wéeca wese weronõjõ nicaro niwã. Egipto di'ta weronõjõ bajume'ricã'caro niwã. Ô'acũ Sodoma, Gomorrare ãjũacõ'atjo dũporo añurõ bajucaro niwã. 11 Lot ti di'ta añurĩ di'ta nicã Ì'agũ, nipe'tiro Jordã sumuto nirĩ di'tare besecu niwĩ. Abrãrê, “Mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'aguti”, nicu niwĩ. Na puarã ni'cãrõ me'rã nimi'cãrã a'merĩ ducawatia wa'acãrã niwã. 12 Abã Canaãpu tojacu niwĩ. Lot pe'e macãrĩ pu'to añurĩ pa nirõpu tojacu niwĩ. Cũ ye wi'seri su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire Sodoma pu'topũ nu'cõcu niwĩ. 13 Ti macãcjãrã masã ña'abutiãrã Ô'acũ cũ dutĩtisenõjõrê weeseticãrã niwã.

14 Be'ro Lot wa'ãca be'ro Ô'acũ Abrãrê a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u nirõ me'rã nipe'tiropũre Ì'ãña. Mujĩpũ mujãtiro pe'e, mujĩpũ sãjãrõ pe'e, diãcjũ pe'e, cũpe pe'e añurõ Ì'ãña. 15 Nipe'tiro mu'ũ Ì'ãca di'tare mu'urê o'oguti. Mu'urê, mu'ũ pãrãmerã nituriãrêrê o'oguti. Musã ye di'ta ninu'cũrõsa'a. 16 Mu'ũ pãrãmerã nituriãrã pãjãrã waro nirãsama. Nucũpori queota basiotise weronõjõ mu'ũ pãrãmerã nituriãrã quẽ'rãrê ne queopõtõta

basiotirāsama. ¹⁷ Nipe'tiro a'ti di'tare sijawā'cāña'rē. ¿No'ocā'rō yoati, no'ocā'rō e'sati? ni ī'aña'rē. A'ti di'tare mu'urē o'ogu wee'e. Tojo weegu nipe'tiro ī'agū wa'aya", nicu niwī Ō'acū.

¹⁸ Tojo weegu Abrā ni'cū masū Mamre wāmetigu pu'to wa'acu niwī. Yucu pacasepagu nirō tojaque'acu niwī. Topu cū ye wi'seri su'ti caseri me'rā wee'que wi'serire nu'cōcu niwī. To Hebrō wāmetiri macā pu'topu nicaro niwā. Topu Ō'acūrē ējōpeoguti nīgū, wa'icurarē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūcu niwī.

14

Abrā Lore cū wērībo'cure yu'rūweticā wee'que ni'i

¹ Titare Amrafel Sinar wāmetiri di'tare dutigu nicu niwī. Tojo nicā Arioc wāmetigu Elasar wāmetirore duticu niwī. Apī Quedorlaomer Elam wāmetiri di'tare duticu niwī. Apī wiogu Tidal wāmetigu Goim wāmetirore dutigu nicu niwī. ² Ā'rā ba'paritirā wiorā ape di'tacjārā me'rā a'mewējērā wa'acārā niwā. Na me'rā a'mewējējā a'ticūrā nicārā niwā: Bera wāmetigu Sodomacjārā wiogu, apī Birsā wāmetigu Gomorracjārā wiogu, apī Sinab wāmetigu Admacjārā wiogu, apī Semeber wāmetigu Zeboicjārā wiogu, tojo nicā Bela wāmetirocjārā wiogu nicārā niwā. Apeterore Bela wāmetiri macā Zoar pisuno'caro niwū. ³ Ā'rā ni'cāmocuse macāricjārā na yarā surarare Sidim wāmetiropu neonu'cōcārā niwā. Sidim diacjūca pa, ditara O'maburotiri ditara sumutopu tojacaro niwū. ⁴ Toduporo na yoacā doce cū'marī Quedorlaomer wāmetigu Elācjārā wiogu dutise doca nicārā niwā. Be'ro majā trece cū'marī wa'aboronōjō cū dutisere weenemosī'rītirā, cū me'rā a'mewējērātirā, na basu apocārā niwā.

⁵ Ape cū'ma Quedorlaomer cū me'rā nirā wiorā Astarot Karnaim wāmetiropu wa'acārā niwā. Topure wa'a, refaīta masārē a'mewējē wapata'acārā niwā. Be'ro, Ham wāmetiropure zuzita masārē a'mewējē wapata'acārā niwā. Tojo nicā emita masā quē'rārē Save-quiriataim wāmetiropure a'mewējē wapata'acārā niwā. ⁶ Be'rore horeo masārē ūrūpagu Seir wāmeticjupū wējēsirutuwā'cācārā niwā téé El-parān wāmetiri papu. Ti pa yucu marīrōpu tojacaro niwū.

⁷ Be'ro totā Quedorlaomer, tojo nicā cū me'rā wa'a'cārā majāmitojaticārā niwā. Tojatirā, En-mispat wāmetiropu etacārā niwā. Apeterore En-mispat Cades pisuno'caro niwū. Tojo weerā, nipe'tirā nā no'o bocaesarārē amalecā masā na nirōpu wējēcō'ape'owā'cācārā niwā. Mejārōta amorreo masā quē'rārē wējēcārā niwā. Amorreo masā Hazezon-tamar wāmetiropu nicārā niwā.

⁸ Be'ro na tojo weesere tu'orā, āpērā ni'cāmocurā wiorā Sodomacjū, Gomorracjū, Admacjū, Zeboicjū, Belacjū na yarā surara me'rā Sidim wāmetiri papu wa'acārā niwā. ⁹ Topu na ba'paritirā wiorā me'rā a'mewējērātirā wa'acārā niwā. Na me'rā a'mewējējā pe'e, a'ticūrā nicārā niwā: Quedorlaomer Elam wāmetirocjū, Tidal Goim wāmetirocjū, Amrafel Sinar wāmetirocjū, tojo nicā Arioc, Elasar wāmetirocjū. ¹⁰ Topu na a'mewējēatjopu Sidim wāmetiri papure ope coperi peje nicaro niwū. Puarā wiorā Sodomacjū, Gomorracjū a'mewējērōpu omadu'timirā, te coperipu burusājādijacārā niwā. Na me'rācjārā āpērā wiorā pe'e ūrūpagupu du'tia wa'acārā niwā.

11 Tojo weerã na du'tisteaca be'ro Quedorlaomer quẽ'rã nipe'tise Sodoma, Gomorrapu nimi'que ba'ase, apeyenojõ wapabujuse nimi'quere miicãrã niwã. 12 Lot Abrã acabiji macũrẽ Sodomapu nise bu'iri ñe'e, cã ye nipe'tise me'rã miacãrã niwã.

13 Ni'cũ na a'mewẽjẽ'caropu ni'cu Abrã tiropu omadu'tiwã'cãcu niwĩ. Abrã hebreo masũ* nicu niwĩ. Abrãrẽ Lore na mia'quere werecu niwĩ. Abrã nirõ pu'to ni'cũ Mamre wãmetigu amorreo masũ nicu niwĩ. Cũ nirõ yucu pacasepagu nirõ Nicaro niwũ. Mamre acabijirã Escol, tojo nicã Aner nicãrã niwã. Na quẽ'rã Abrã me'rã añurõ niseticãrã niwã.

14 Abrã cã acabiji macũrẽ “Ñe'e, mia wa'ama” nisere tu'ogu, cã tiro masã'cãrã, cũrẽ da'raco'terãrẽ neocũucu niwĩ. Tojo weetiagũ, Lore mia'cãrãrẽ sirutucu niwĩ. Abrã me'rã wa'a'cãrã trescientos dieciocho mma nicãrã niwã. Na sirutuwa'cã, téé Dan wãmetiropu wiorãrẽ bocaefacãrã niwã. 15 Narẽ bocaefa, wiorã ne masitiri cura ñamipu Abrã cã masã me'rã a'mewẽjẽnu'cãcãrã niwã. Na wiorã tojo weecã i'arã, du'tia wa'acãrã niwã. Abrã quẽ'rã narẽ sirutuwa'cãcãrã niwã téé Hoba wãmetiropu. Ti macã Damasco wãmetiri macã yu'ruropu tojacaro niwũ. 16 Narẽ sirutu, nipe'tise na mia'quere e'mape'ocã'cãrã niwã. A'tiro wee, Abrã Lot cã acabiji macũrẽ, cã ye nipe'tise me'rã wijata'acu niwĩ. Tojo nicã numia, ãpẽrã na mia'cãrãrẽ wijata'acu niwĩ.

Ni'cũ pa'i Melquisedec wãmetigu Abrãrẽ, “Mu'urẽ añurõ wa'ato” ni'que ni'i

17 Abrã Quedorlaomer quẽ'rãrẽ a'mewẽjẽ wapata'aca be'ro dajatojaacu niwĩ. Cũ dajari cura Save wãmetiri papu Sodomacjũ wiogu cũrẽ põtẽrigũ ejacu niwĩ. Save wãmetiri pa, wiogu ya pa nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ. 18 Apĩ Melquisedec, Salem wãmetiri macãcjũ wiogu nicu niwĩ. Tojo nicã cã pa'i Õ'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũrẽ ãjõpeogu nicu niwĩ. Cũ pã, tojo nicã u'seducaco vinorẽ miiti, 19 Abrãrẽ o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

“Õ'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũ, u'muse, a'ti di'tare wee'cu mu'urẽ añurõ weeato.

20 Õ'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũrẽ ‘Añu'u’, nĩrã.

Mu'urẽ i'atu'ti'cãrãrẽ a'mewẽjẽ wapata'acã weecu niami.”

Cũ tojo nica be'ro Abrã cã a'mewẽjẽ wapata'a'quere diez mesãrĩ ducawaacũucu niwĩ. Ni'cã mesãrẽ Melquisedere o'ocu niwĩ. 21 Tojo wéeca be'ro Sodomacjũ wiogu Abrãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u wijata'a'que mu'u yeta tojato. Masã dia'cũrẽ yu'ure wiaya. Ape'quema mu'u miaña.

22 Abrã pe'e Melquisedere yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũ u'musere, a'ti di'tare wee'cure cã tu'oropu mu'u ye cjasere ucũtojapu: 23 “Ne cã'rõ mu'u ye apeyenojõ me'rã toja-some. Ne ni'cã yuta da, ne ni'cã da sapatu du'teri danojõrẽ miasome. Yu'u miacãma, be'ropure mu'u yu'ure a'tiro nibosa'a, ‘Yu'u cũrẽ niyerubucu wa'acã weewu’, nibosa'a. 24 Tojo weegu yu'u pe'e ne apeyenojõ mu'u yere miasome. Yu'u me'rã wa'a'cãrã na ba'a'quema ducayuya. Tojo nicã, yu'ure ba'pati'cãrã pũricã Aner, Escol, Mamre na uasere miarãsama”, nicu niwĩ Abrã.

* 14:13 14.13 I'aña glosariopu “hebreo masã”.

15

Õ'acũ Abrã me'rã "A'tiro weeguti" ni apo'que ni'i

1 Be'ro nipe'tise tojo wa'aca be'ro Õ'acũ qu'e'rõpũ Abrãrẽ a'tiro ni ucũcu niwĩ:

—Abrã, uiticã'ña. Yu'u mu'arẽ co'teguti. Mu'arẽ peje añuse o'oguti, nicu niwĩ.

2 Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ, yu'u wiogu, ¿ñe'e me'rã yu'are añurõ weebosari? Mu'u mas'i; yu'u põ'rã mar'i. Tojo weecã, yu'u cuose Eliezer Damascocjũ cuosirutugusami. 3 Mu'u yu'are põ'rã o'otise bu'iri yu'are da'raco'tegure yé ní'que tojarosa'a, nicu niwĩ Abrã.

4 Õ'acũ cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Cũ mu'u yere ñe'esome. Mu'u macũ diácjũ mu'u yere ñe'egũsami.

5 Cũ tojo nitojanu'cõ, Abrãrẽ wijaaropũ pijiwijaacu niwĩ. Cãrẽ nicu niwĩ:

—Ë'muarõpũ ï'amorõña. Mu'u põtõorõ ñocõarẽ ba'paqueoya. Na ñocõa pãjãrã weronojõ mu'u pãrãmerã nituriarã nirãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

6 Abrã Õ'acũrẽ ëjõpeocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ cãrẽ "Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi", nicu niwĩ. 7 Cũ tojo ëjõpeocã ï'agũ, cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u mu'u wiogu ni'i. Yu'uta mu'u Ur caldeo masã ya macãpũ nimi'cũre miijawũ. A'ti di'ta mu'u ya di'ta niato ní'gũ, tojo weewa.

8 Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã cãrẽ sërĩtiña'cu niwĩ:

—Õ'acũ, yu'u wiogu, ¿de'ro wee a'ti di'ta ya di'ta nirõsa'a nisere masĩbosari? nicu niwĩ Abrã.

9 Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure ni'cõ wecuo, ni'cõ cabra, ni'cũ oveja umu miitia. Nanucũ i'tiarẽ cũ'marĩ cuorã niato. Tojo nicã ni'cũ buja, apĩ buja wĩ'magũacãrẽ miitia, nicu niwĩ Õ'acũ.

10 Abrã nipe'tirã Õ'acũ miitiduti'cãrãrẽ miiticu niwĩ. Miiti, nanucãrẽ deco me'rã dutesurecu niwĩ. Te sirinucũ ï'apõtõorõ peoburocu niwĩ. Na bujama ne dutesureticu niwĩ. 11 Cũ tojo weeca be'ro yuca wa'icu di'ire ba'asĩ'rĩrã, te di'i bu'ipũ ejapejamujãcãrã niwã. Na tojo weecã, Abrã narẽ nurãmujãcu niwĩ. 12 Nurãcũmĩ, mujĩpũ sãjãrĩ cura Abrã cãrĩyu'rua wa'acu niwĩ. Maata pũrõ na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Tojo na'itĩ'a'cã ï'agũ, uise me'rã tu'oña'cu niwĩ. 13 Tojo wa'acã, Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ wa'atjere masĩcã uasa'a. Na ãpẽrã ya di'tapũ nirãsama. Topũ na nicã, tocjãrã narẽ da'raco'terã cuorãsama. Topure ña'arõ weepeno'rãsama. Na cuatrocientos cã'marĩ pi'etirãsama.*

14 Narẽ tojo weemicã, yu'u tocjãrã narẽ da'radutiperãrẽ bu'iri da'reguti. Be'ro na tojo pi'eti'cãrã nimirã, ti di'tapũ nimi'cãrã wijaarãsama. Peje apeque me'rã wijaarãsama. 15 Mu'u pũrĩcã bucu waro wa'agu, añurõ soose me'rã wẽrĩgũsa'a. 16 Ba'paritise curari mu'u pãrãmerã nituriarã masãbajuaca be'ro a'ti di'tapure dajatojatirãsama. Maata a'tisome. A'tocaterore a'ti di'tacjãrã amorreo masã ña'arõ weesetima. Be'ropure nemorõ ña'arõ weesetirãsama. Tojo wa'ari cura, mu'u pãrãmerã nituriarã tojatirãsama tja. Tojati, amorreo masãrẽ cõ'awĩrõrãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

* 15:13 15.13 Ex 1.1-14; 12.40-41; Hch 7.6

17 Be'ro ñamipu ni'cārā o'me bue űjūtju, tojo nicā űjūrī tuturo wa'icurā dutesure'cārā wa'teropu yu'ruacaro niwā. 18 Ti numurēta, Ō'acū Abrā me'rā cū “Mu'urē a'tiro weeguti” ni'quere apocu niwī. Abrārē a'tiro nicu niwī:

—A'ti di'tare mu'u pāramerā nituriarārē o'oguti. Egipto cja dia me'rā nu'cā, téé dia pajiri maa Éufrates wāmetiri maapu nituorosa'a. 19 A'tiro nicā a'ti di'tacjārā a'ticurā nima: ceneo masā, cenezeo masā, cadmoneo masā, 20 hitita masā, ferezeo masā, refaíta masā, 21 amorreo masā, cananeo masā, gergeseo masā, jebuseo masā nima, nicu niwī Ō'acū.

16

Agar macū Ismae ye cjase ni'i

1 Abrā numo Sarai ne pō'rā marīco niwō. Tojo nimigōta, ni'cō core da'raco'tego Egiptocjō, Agar wāmetigore cuoco niwō. 2 Tojo weego Sarai co marāpu Abrārē a'tiro nico niwō:

—Ō'acū yu'ure ne pō'rā marīcā weemi. Tojo weego Agar yu'ure da'raco'tego me'rā mu'u nicā űasa'a. Apetero weego mu'u co me'rā pō'rāticā, yu'u pō'rā weronojō tojarāsama, nico niwō Sarai.

Co tojo nicā tu'ogu, Abrā “Jau”, nicu niwī. 3 Tojo weego cū numo Sarai core da'raco'tego Agare cū numo weronojō niato nígō, co marāpu Abrārē o'oco niwō. Titare Abrā diez cū'marī Canaápu nígū weecu niwī.

4 Tojo wee Abrā Agar me'rā nicu niwī. Cū me'rā ni, co nijīpaco niwā'cātico niwō. Tojo wee majā, siape'e me'rā co nijīpaco nisere masígō, co wiogore tojo ĩ'acō'aco niwō. 5 Co tojo weecā ĩ'agō, Sarai Abrārē a'tiro nico niwō:

—Agar yu'ure ĩ'acō'ase mu'u ye bu'iri ni'i. Yu'u basuta yu'ure da'raco'tegore mu'u numo weronojō cuoato nígō, mu'urē o'owu. Ni'cārōacā co nijīpaco niĵiagō, “Yu'u co nemorō wapati'i”, nisamo. Ō'acū “¿Noa pe'e bu'iri cuoti?” ni beseato, nico niwō Sarai.

6 Abrā core yu'ticu niwī:

—Mu'urē da'raco'tego mu'u yago nimo. Mu'u űaronojō weeya core.

Tojo weego Sarai Agare ña'arō weenu'cāco niwō. Co tojo weecā ĩ'agō, Agar du'tia wa'aco niwō. 7 Co tojo du'tiwā'cārī cura Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē weroco'tegu weronojō upusājānu'cā, * core yucu marīrōpu bajuacu niwī. Core bocaaja'caro ni'cā pe'aco waari pe'ma'a sumuto nicaro niwā. Ti ma'a co wa'āca ma'a Shur wāmetiro wa'ari ma'a nicaro niwā.

8 Core topu bocaajagu, a'tiro ni sērītiña'cu niwī:

—Agar, Saraire da'raco'tego, ¿no'opu ní'co a'tiati mu'u? Tojo nicā ¿no'opu wa'ago weeti? Cū tojo nicā tu'ogo, cūrē yu'tico niwō:

—Yu'u wiogo Saraire du'tigo wee'e, nico niwō.

9 Co tojo nicā tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Majāmitojaaya tja mu'u wiogo Sarai tiropu. Nipe'tise co weedutisere añurō yu'tiya, nicu niwī.

10 Ō'acū cū basuta nimigū cūrē weroco'tegu weronojō upusājānu'cā, apeye core ninemocu niwī tja:

“Yu'u mu'urē pājārā pō'rāticā weeguti.

* 16:7 16.7 Pecasā ye me'rā “el ángel del Señor” nírō, “Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē weroco'tegu weronojō upusājānu'cāpu”, nisī'rīrō wee'e. Jesucristo cū a'ti turīpu bajuāca be'ro Ō'acū cūrē weroco'tegu weronojō upusājānu'cābajuanemotipu majā.

Ne ni'cũ na pājārārē queo pōtēosome.

¹¹ Mu'u ni'cārōacārē nijīpaco ni'i.

Mu'u wī'magũ wuagosa'a.

Cūrē Ismae† wāme ò'ogōsa'a.

Ō'acũ mu'u pi'etisere ī'ami.

Tojo weego mu'u macūrē tojo wāme ò'ogōsa'a.

¹² Mu'u macũ ni'cũ burro nēcũcjũ weronojō yucu marīrōpũ si-jabaque'atigusami.

Nipe'tirā me'rā a'mewējēsetigusami.

Na pe'e quē'rā cũ me'rā mejārōta nisetirāsama.

Nipe'tirā cũ acawererārē ī'atu'tiri masũ nigũsami”, ni wercu niwī.

¹³ Tojo weego majā Agar Ō'acũ me'rā ucũ weetjagō, a'tiro cūrē wāme ò'oco niwō: “Ō'acũ yu'ure ī'agũ nimi”. Tojo nígō, a'tiro nisī'rīgō weeco niwō: “Ō'acũ yu'ure ī'a'cure ī'apũ. Tojo weemigō, cati'i yujupũ”. ¹⁴ Tojo weero ti aco wijari pe “Catinu'cũgũ, yu'ure ī'agũ ya pe” wāmeyeno'caro niwũ. Ti pe Cades, Bered wāmetise macārī wa'tero nicaro niwũ.

¹⁵ Be'ro Agar Abrārē cũ macūrē pō'rātibosaco niwō. Cũ wī'magũrē Ismae wāme ò'ocu niwī. ¹⁶ Ismae bajuácaterore Abrā ochenta y seis cũ'marī cuocu niwī.

17

Ō'acũ Abrā me'rā “A'tiro weeguti” ni aponemo'que ni'i

¹ Abrā noventa y nueve cũ'marī cuori cura Ō'acũ cūrē apaturi bajuacu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acũ, tutuayurũnũcāgũ ni'i. Yu'u ī'orōpũre añurō bu'iri marīgũ niña. ² Yu'u mu'u me'rā “A'tiro weeguti” ni ucũ'quere ī'ogũti.

Mu'u pārāmerā nituriarā pājārā waro nicā weeguti, nicu niwī Ō'acũ.

³ Cũ tojo nicā tu'ogu, Abrā paamu'rīque'acu niwī.

Ō'acũ cūrē ninemocu niwī:

⁴ —Yu'u mu'u me'rā apogu, a'tiro weeguti. Mu'u peje di'tacjārā ñecũ tojagusa'a. ⁵ Abrā wāmetisome majā. Yu'u nírōnojōta mu'urē peje di'tacjārā ñecũ tojacā weegusa'a. Tojo weegu ni'cācā me'rā Abrahā wāmetigusaa'a. ⁶ Yu'u mu'u pārāmerā nituriarārē pājārā weeguti. Na peje macārīcjārā nírāsama. Tojo nicā ni'cārērā mu'u pārāmerā nituriarā di'ta dutirā wiorā nírāsama. ⁷ Mu'u me'rā “A'tiro weeguti” nise ne pe'tisome. Yu'u mu'urē ní'caronjōta mu'u pārāmerā quē'rārē añurō weeguti. Mu'u wiogu, tojo nicā mu'u pārāmerā nituriarā wiogu nigũti. Mu'u, tojo nicā na quē'rā yu'ure ējōpeorāsama. ⁸ Nipe'tise a'ti di'ta, mu'u ni'cārōacā nírōrē mu'urē o'ogusa'a. Na quē'rārē o'ogusa'a. Musā niatji di'ta ninu'cũcā'rōsa'a. Na wiogu nigũti, nicu niwī Ō'acũ.

⁹ Apeyere ninemocu niwī tja:

—Mu'u pe'ema, a'tiro weecā ũa'a. Tojo nicā mu'u pō'rā, mu'u pārāmerā nituriarā yu'u weedutisere weerāsama. ¹⁰ Yu'u mu'u me'rā, tojo nicā mu'u pārāmerā nituriarā me'rā apo'que a'tiro ni'i. Musā tiropũ nirá ũmũa nipe'tirā ò'rēcju yapa caserore yejecō'ano'cārā niato. ¹¹ Musā ò'rēcju yapa caserore yejecō'ano'que me'rā yu'u musā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'quere ī'ono'o. ¹² Ni'cācā me'rā nipe'tirā wī'marā ũmũa ocho nũmũrī

† 16:11 16.11 “Ismae” nírō, “Ō'acũ tu'omi” nisī'rīrō wee'e.

bajuáca be'ro ò'récju yapa caserore yejecò'ano'rāsama. No'o wī'magū mū'u ya wī'ipu bajua'cu, tojo nicā apesecjū cū duu'cu quē'rā mejārōta weeno'gūsami. ¹³ Mū'u ya wī'i bajua'cārā, tojo nicā mū'u duu'cārā quē'rā na ò'récju yapa caserore yejecò'ano'rāsama. Tojo weese me'rā yu'u musā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'que ī'ono'rōsa'a. ¹⁴ No'o ni'cū yejecò'ano'ña marīgūnojō musā wa'teropure cō'ano'gūsami. Musā me'rā nīmasīsome majā. Cū yu'u ucū'quere ējōpeotigu nimi. Tojo weegu cō'ano'gūsami.

¹⁵ Ō'acū tere nitojanu'cō, Abrahārē a'te quē'rārē nicu niwī:

—Mū'u nūmo Sarai pe'e, Sarai wāmetisome majā. Co Sara wāmetigosamo. ¹⁶ Core añurō weegusa'a. Co me'rā mū'u macūrē o'oguti. Co peje macārīcārā ñecō nigōsamo. Co pārāmerā nituriarā di'ta dutirā wiorā nirāsama, nicu niwī Ō'acū.

¹⁷ Cū tojo nisere tu'ogu, Abrahā paamu'rīque'acu niwī. Ō'acū ucūsere wācūgū, buji, cū basu a'tiro ni wācūcu niwī: “¿Ni'cū cien cū'marī cuogupu pō'rātibosari? ¿Sara quē'rā noventa cū'marī cuomigō, wī'magūrē wuamasībosari?” ¹⁸ Tojo weegu Ō'acūrē nicu niwī:

—Ismae mū'u “Añurō wa'ato” nise me'rā niato. Mū'u cūrē añurō weecā ũa'a, nicu niwī.

¹⁹ Ō'acū cūrē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Tojota ni'i, nīrō pe'e. Mū'u nūmo Sara ni'cū wī'magūrē wuabosagosamo. Mū'u cūrē Isaa* wāmeyegusa'a. Cū me'rā yu'u “A'tiro weeguti” ni apo'quere añurō weeguti. Cū me'rāta, cū pō'rā nituriarāpūre mejārōta añurō weenu'cūgūti. ²⁰ Ismae pe'ere, cū ye cjasere, mū'u nī'quere tu'oapu. Cū quē'rārē añurō wa'acā weeguti. Pājārā pō'rāticā weeguti. Cū pārāmerā nituriarā pājārā nirāsama. Cū doce wiorā pacu nigūsami. Yu'u cū me'rā pajibutiari curua weeguti. ²¹ Yu'u “Musā me'rā tojo weeguti” nī'que pe'ema Isaa, Sara macū me'rā apoguti. Cū ape cū'ma a'tocateronojōta bajuagusami, nicu niwī Ō'acū. ²² Cū Abrahā me'rā ucūtojanu'cō, wa'a wa'acu niwī.

²³ Ti nūmūta Abrahā cū macū Ismaere cū ò'récju yapa caserore yejecò'acu niwī. Tojo nicā, nipe'tirā cūrē da'racō'terā, cū ya wī'ipu bajua'cārā, āpērā cū duu'cārā, nipe'tirā ũmua cū me'rā nīrārē Ō'acū cūrē duti'caronojōta weecu niwī. ²⁴ Titare Abrahā noventa y nueve cū'marī cuocu niwī. ²⁵ Cū macū Ismae trece cū'marī cuocu niwī. ²⁶ Abrahā cū macū me'rā ti nūmūta yejecò'ano'cārā niwā. ²⁷ Nipe'tirā ũmua cū ya wī'ipu bajua'cārā, tojo nicā apesecjārā cū duu'cārā mejārōta weeno'cārā niwā.

18

Ō'acū Abrahārē “Mū'u ni'cū macūtīgusa'a” nī'que ni'i

¹ Ni'cā nūmū Ō'acū Abrahārē yucupagu pacasepagu nīrō, Mamre wāmetiropu bajuacu niwī. Dajaritero nicā uputu asiri cura Abrahā cū ya wī'i su'ti caseri me'rā wéeca wī'i sope pu'topu dujicu niwī. ² To dujigu, ī'áoo, i'tiarā ũmua cū diacjū nu'cūrārē ī'acu niwī. Narē ī'a, sojaro me'rā wā'cānu'cā, narē pōtērīgū wa'acu niwī. Na tiro eta, di'tapu paamu'rīque'acu niwī.

³ Narē a'tiro nicu niwī:

* 17:19 17:19 “Isaa” nīro, “Cū bujimi” nis'rīrō wee'e.

—Wiogu, yu'ure yu'ruaticã'ña; co'teniña yujupu. ⁴ Musã du'pocãrĩrẽ coecã, yu'u aco miitidutiguti. Be'ro musã yucu docapu soorã wa'arãsa'a. ⁵ Musãrẽ da'racote'gu tiro a'tiapu. Tojo weegu musã ba'atjere miigũ wa'aguti. Musã tere ba'áca be'ro wãcũtutua, yu'rũwã'cãrãsa'a, nicu niwĩ Abrahã.

Na “Jau”, ni yu'ticãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Abrahã cũ ya wi'ipu sãjãa, cũ numo Sarare nicu niwĩ:

—Quero, veinte kilo harina añuse miitjãgõ, pã weebaque'oya.

⁷ Core tojo nitojanu'cõ, Abrahã wecuã nirõpu omawã'cã, ni'cũ wecu wĩ'magũ añugũrẽ ì'abese weetjãgũ, cũrẽ da'racote'gure wẽjẽdutigu o'ocu niwĩ. Tojo weegu maata cũrẽ wẽjẽ, na ba'atjere do'acu niwĩ. ⁸ Tu'ajanu'cõ, Abrahã narẽ wecu di'ire, wecu õpẽco, tojo nicã te õpẽco bu'a'quere ecacu niwĩ. Na yucupagu doca ba'ari cura narẽ ì'anucũ co'tecu niwĩ.

⁹ Sijari masã ba'atu'ajanu'cõ, Abrahãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Mu'u numo Sara, ¿no'opu niati?

—Wi'ipu niamo, nicu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo yu'ticã tu'ogu, ni'cũ na me'rãcjũ Abrahãrẽ nicu niwĩ:

—Ape cũ'ma musãrẽ ì'agũ a'tiguti tja. Yu'u tocã'rõ a'ticã, mu'u numo ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtigosamo.

Sara cũ tojo ucũrĩ cura wi'i sãjãrõ Abrahã sã'ema ejanu'cã, na tojo ni ucũsere tu'ope'ocã'co niwõ. ¹¹ Abrahã, Sara bucurã waro nicãrã niwã. Sara co be'ti ì'ase pe'ti'copu nico niwõ. ¹² Tojo weego Sara bujidi'ocũ põtõoticu niwõ. A'tiro ni wãcũco niwõ: “¿De'ro weerã ùsã bucurã nimirã, ùsã uaripejase cuobosari?” ¹³ Õ'acũ pe'e Abrahãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weego Sara bujiti? ¿Bucuo nimigõ, põ'rãtigososa'a, ni ãjõpeoweti? ¹⁴ Musã tu'oña'cã, ¿yu'ure apeyenojõ weemasitise nibosari? Ape cũ'ma musãrẽ ì'agũ a'tiguti tja. Yu'u tocã'rõ a'ticã, mu'u numo wĩ'magũ põ'rãtigosamo.

¹⁵ A'tere tu'ogo, Sara uigo, a'tiro nico niwõ:

—Yu'u bujigo mejẽta weepu.

Õ'acũ core yu'ticu niwĩ:

—Yu'u masĩ'i; mu'u bujiapu, nicu niwĩ.

Sodoma cjasere Abrahã Õ'acũrẽ sãrĩ'que ni'i

¹⁶ Be'ro sijari masã wã'cãnu'cã, Sodoma wãmetiri macãpu wa'acãrã niwã. Abrahã narẽ ì'atwogu wa'agu, na me'rã wa'acu niwĩ. ¹⁷⁻¹⁸ Na tojo wa'ari cura Õ'acũ a'tiro wãcũcu niwĩ: “Abrahã pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro, tutuarã nirãsama. Cũ me'rã nipe'tirã a'ti umucocjãrãrẽ añurõ wa'acã weeguti. Tojo weegu yu'u Somamacjãrãrẽ weeatjere cũrẽ wererouasa'a. ¹⁹ Yu'u cũ põ'rãrẽ, cũ pãrãmerã nituriarãrẽ yu'u bu'esere yu'tidutigu, tojo nicã añuse, diacjũ cjase weeato ní'gũ, cũrẽ besewu. Na tojo weecã, nipe'tise yu'u ‘Tojo weeguti’ ni'que queoro wa'arosa'a”, ni wãcũcu niwĩ.

²⁰ Tojo weegu Õ'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Sodoma, Gomorrãcjãrã na ña'arõ weesetisere tu'oapu. Na tojo weese ña'abutiasse ni'i. ²¹ Tojo weegu ni'cãrõacã yu'u basuta topu ì'agũ wa'aguti. ¿Diacjũta yu'u tu'o'caronojõta ña'abutiaro weerã weeti? Tere ì'atojagupu, añurõ masĩ'gũsa'a majã, nicu niwĩ.

²² Be'ro puarā Sodomapu wa'acārā niwā. Abrahā pe'e Ō'acū tiropu tojánicu niwī. ²³ Cū pu'tocure wa'a, sērītiña'cu niwī:

—¿Na'arā me'rā añurā quē'rārē cō'agūsari? ²⁴ Apetero weerā ti macāpure cincuenta añurā nibosama. ¿Tojo nimicā, ti macārē cō'agūsari? Na cincuenta añurā nimicā, ¿de'ro weegu mu'u ti macācjārārē acobojotibosari? ²⁵ Bu'iritirā, bu'iri marīrā me'rā, narē ni'cārōnojō bu'iritirā weronojō wējēta basiowe'e. Tere weeticā'ña. Mu'u nipe'tirā a'ti turicjārārē besegu ¿queoro weetibosari? nicu niwī Abrahā. ²⁶ Tojo nicā tu'ogu, Ō'acū yu'ticu niwī:

—To pūrīcārē ti macā Sodomacjārārē cincuenta añurā bocaejagu, nipe'tirā to nirārē acobojoguti, nicu niwī Ō'acū. ²⁷ Abrahā ninemocu niwī tja:

—Mu'u Ō'acū ni'i. Yu'u pūrīcā masū mejō nigū ni'i. Tojo nimigū, no'o waro busuma'agū weronojō mu'urē ucūma'asa'a. ²⁸ ¿Apetero weegu na cincuenta ní'cārā, cinco dijaro nicārē, na cinco ye bu'iri ti macācjārārē cō'agūsari tja?

Ō'acū a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Na cuarenta y cinco añurā nicārē cō'asome.

²⁹ —¿Cuarenta añurā nicā warore, de'ro weegusari? nicu niwī Abrahā. —Na cuarenta nicā quē'rārē, ti macācjārārē cō'asome, nicu niwī Ō'acū.

³⁰ Abrahā pe'e sērītiña'nemocu niwī tja:

—Yu'u me'rā uaticā'ña. Mu'urē apaturi sērītiña'nemogūti. ¿De'ro weegusari treinta añurārē bocaejagu waro?

Ō'acū apaturi nicu niwī:

—Treinta añurārē bocaejagu, ti macācjārārē acobojoguti.

³¹ Abrahā sērītiña'nemosājācu niwī tja:

—Yu'u wioгу, uiro marīrō mu'urē ucūmiapaba. Veinte añurā bocaejagu, ¿de'ro weegusari?

Ō'acū yu'ticu niwī tja:

—Na veinte añurā nicā quē'rārē ti macācjārārē cō'asome.

³² Abrahā sērītiña'tuocu niwī:

—Yu'u wioгу, yu'u me'rā uacupa. Mu'urē a'tota sērītiña'tuoguti majā. Ne caribonemosome. ¿De'ro weegusari mu'u, diez dia'cū añurārē bocaejagu?

Ō'acū nicu niwī:

—Diez añurā nicā, ti macācjārārē cō'asome.

³³ Ō'acū Abrahā me'rā ucūtojanu'cō, wa'a wa'acu niwī. Abrahā quē'rā cū ya wi'ipu dajotojaa wa'acu niwī.

19

Ō'acū Sodoma, Gomorrare cū ūjūacō'a'que ni'i

¹ Na'ique'ari cura, Ō'acūrē wereco'terā Sodomapure etacārā niwā. Na topu etari cura Lot, Abrahā acabiji macū, macā sājārī sope tiro dujicu niwī. To cū dujiro nipe'tirā masā nerēwuarō nicaro niwū. Na etacā i'agū, wā'cānu'cā, paamu'rīque'a, ² narē nicu niwī:

—Yu'u musārē da'racō'tegu ni'i. Tojo weerā ya wi'ipu cārīrā a'tia. Topu musā du'pocārīrē coerāsa'a. Be'ro űamiña'cūrō musā wa'aropu yu'ruwā'cārāsa'a.

Cū tojo nicā, yu'ticārā niwā:

—Niwe'e. A'to macã deco cãrĩrãsa'a.

³ Na tojo nimicã, Lot tutuaro me'rã, “Niwe'e; ya wi'i cãrĩrãsa'a,” nicu niwĩ. Cũ tojo nica be'ro, na “Jau” ni, cũ me'rã wa'acãrã niwã. Cũ ya wi'ipu sãjãa, Lot narẽ ba'ase da'rebosacu niwĩ. Cũ pã bucuase morẽña marĩsere weebosacu niwĩ. Na tere ba'acãrã niwã.

⁴ Be'ro, na cãriãti ju dũporo nipe'tirã Sodomacãrã umua, ma'mapjia, bucurã nipe'tirã Lot ya wi'ipu'ore sutuanu'cãcãrã niwã. ⁵ Na to sutuanu'cã, cãrẽ caricũcãrã niwã:

—¿Umua no'opu nitĩ ñamĩpu mu'u tiro eta'cãrã? Narẽ o'owĩrõña. Numia me'rã weewuasenojõrẽ weesĩ'rĩsa'a na me'rã, nicãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Lot cũ ya wi'ijaa, na me'rã ucũgũtigu, sopere añurõ bi'acã'cu niwĩ. ⁷ Narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u me'rãcãrã, narẽ tojo ña'arõ weeticã'ña. ⁸ A'tiro pe'e weeya. Yu'u põ'rã, puarã numia ne ni'cũ umu me'rã nitirã numia nima yujupu. Narẽ wiorẽgũti. Musã narẽ no'o weesĩ'rĩrõ weeya. Ñrã umua yu'u tiro eta'cãrã pe'ema, narẽ ña'arõ weeticã'ña. Na yu'u pijio'cãrã nima. Narẽ añurõ co'teguti.

⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Siape'e wa'aya. Mu'u aperocjũ ni'i. Ñsã mu'u dutino'bo'cãrã niwe'e. To purĩcãrẽ ni'cãrõacã ñsã narẽ tojo weesĩ'rĩrõ nemorõ mu'urẽ ña'arõ weerãti, nicãrã niwã.

Na Lore purõ tuquenu'cõcãrã niwã. Ti wi'i sopere tuupã'rẽsĩ'rĩmicãrã niwã. ¹⁰ Na tojo weenu'cãrĩ cura sijari masã Lore ñe'e, wi'i po'peapu miisãjã wa'acãrã niwã. Tojo weetoja, na sopere añurõ bi'acã'cãrã niwã. ¹¹ Tojo weetojanu'cõ, na nipe'tirã sope pu'topu ni'cãrã umuarẽ, ma'mapjiare, bucurãrẽ caperi bajuticã weecãrã niwã. Caperi bajutirã, ti wi'ipu sãjãasĩ'rĩrã, sopere a'masijarã, põtẽotia wa'acãrã niwã. Ne bocaticãrã niwã.

¹² Wi'i po'peapu sijari masã Lore sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿A'tore ãpẽrã mu'u acawererã marĩti? Nipe'tirã mu'u põ'rã umua, numia, mu'u bujisumua, nipe'tirã mu'u acawererã a'ti macã nirãrẽ apero yoaropu miaña. ¹³ A'ti macãrẽ cõ'ape'ocã'rãsa'a. Õ'acũ a'ti macãcãrã na peje ña'arõ weesetise queti tu'oami. Tojo weegu ñsãrẽ a'ti macãrẽ cõ'adutigu o'oãmi, nicãrã niwã.

¹⁴ Na tojo nicã tu'ogu, Lot cũ bujisumua niajãrẽ weregu wa'amicu niwĩ. Narẽ nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. A'ti macãrẽ wijayã. Õ'acũ a'ti macãrẽ cõ'agũtigu weemi, nicu niwĩ.

Cũ bujisumua niajã cũ tojo nisere, “Tojo nima'acũ weemi,” ni wãcũcãrã niwã. ¹⁵ Cũ na me'rã ucũrĩ cura bo'rearo weecaro niwã. Tojo weerã Õ'acũrẽ wereco'terã tutuaro me'rã cãrẽ nicãrã niwã:

—¡Quero! Mu'u numo, mu'u põ'rã numiarẽ sojaro me'rã aperopu miaña. Wa'aya ñsã a'ti macãrẽ ñjãacõ'acã, wẽrĩsĩ'rĩtirã, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nimicã, Lot sojaticu niwĩ. Cũ umũnarõ wa'aticã ñ'arã, na cũ omocãrẽ ñe'e, miacãrã niwã. Õ'acũ cãrẽ pajaña'gũ, tojo weeduticu niwĩ. Lot numo, cũ põ'rã numia quẽ'rãrẽ macã sumetopu miacãrã niwã. ¹⁷ Na macãpu wijãca be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ narẽ nicu niwĩ:

—¡Omaña catisĩ'rĩrã! Ne majãmi'atõrõticã'ña. Wẽrĩsĩ'rĩtirã, a'tore ne tojanu'cãtirãta, ñrũpagupu wa'aya.

¹⁸ Lot pe'e narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u wiorā, ūrūgūpure wa'adutiticā'ña. ¹⁹ Musā yu'ure añurō weetamuapu. Yu'u wērībo'cure musā yu'rūoapu. Yu'u ūrūgūpure ejatibosa'a. To wa'ari curata macārē ūjūase yu'ure ēmuejābosa'a. Tojo weegu yu'u ma'a deco wērībosa'a. ²⁰ Topu wa'aronojō o'ogu, ni'cā macā pu'toacā nirī macāpu wa'adutiya. Ti macā cā'macācā ni'i. Topu wa'agu, yu'rūgusa'a, nicu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'ogu, Ō'acūrē wereco'tegu cūrē nicu niwī:

—Jau, mu'u ní'caronojōta weeguti. Si macā, mu'u nīca macārē ūjūacō'asome. ²² ¡Quero, si macāpu omawā'cāña! Mu'u etaticāma, ne apeye macārīrē ūjūacō'ano'ña marīrōsa'a. Mu'u etāca be'ropu ūjūacō'ano'rōsa'a, nicu niwī.

Ti macā cā'macācā niyuro, Zoar wāmetico niwī.

²³ Lot Zoapu etacā, bo'rearo weecaro niwī. ²⁴ Cū topu etāca be'ro Ō'acū Sodoma, Gomorra bu'ipure pecame'e, tojo nicā azufre acoro pejaro weronojō ūjūdijaticā weecu niwī. ²⁵ Cū te macārīrē ūjūacō'acā, to nimi'que nipe'tise ūjūpe'tia wa'acaro niwī. Ti macā nimi'cārā wērīpe'tia wa'acārā niwā. Na otese nimi'que quē'rā ūjūpe'tia wa'acaro niwī. ²⁶ Tojo wa'ari cura Lot numo cū be'ro sirutuco nimiwō. Tojo sirutugo, majāmi'atōrōco niwō. Totā co moa tuturo dojonu'cā wa'aco niwō.

²⁷ Ape numu te macārī ūjūacō'aca be'ro Abrahā cū Ō'acū me'rā ucū'caropu wa'acu niwī. ²⁸ Topu wa'agu, Sodoma, Gomorra ní'caro nipe'tiro ti papure ū'aquejocu niwī. Yoaropu cū ū'acā, pā na ūjūarō o'me mujārō weronojō o'mepu'sumorōcaro niwī. ²⁹ Ti pa'tiropu nise macārī Lot ní'carore ūjūacō'agū, Ō'acū Abrahārē wācūcu niwī. Tojo weegu te macārī ūjūacō'ase duporo wērīrī nīgū, Lore apesepu miacu niwī.

Moabita masā, tojo nicā amonita masā masābajuānu'cā'que ni'i

³⁰ Be'ro Lot uigu, Zoapure tojanemosi'rīticu niwī. Tojo weegu cū pō'rā puarā numia me'rā ūrūpagupu wa'acu niwī. Topu wa'a, na i'tiarā ni'cā ūtā tutipu niseti'cūcārā niwā. ³¹ Ni'cā numu masā ma'mio co acabijore nico niwō:

—Marī pacu bucu nimi majā. Marī nirōpure marīrē numotigūnojo ne ni'cū marīmi. Tojo weero nipe'tirā masā weewuasenojōrē weeta basiowe'e. ³² Tojo weerā marī pacure que'acā weerā. Cū que'āca be'ro cū me'rā cājīrā. Tojo weerā marī cū me'rā pō'rātīrāsa'a.

³³ Ti ñami na pacure que'ato nīrā, u'seducaco vino ūacārā niwā. Be'ro masā ma'mio cū me'rā cājīco niwō. Cū pe'e co tojo weesere ne tu'oña'ticu niwī. Co dijaacā quē'rārē, ne tu'oña'ticu niwī. ³⁴ Ape numu masā ma'mio co acabijore nico niwō:

—Ñamica'a ñami yu'u marī pacu me'rā cājīapu. A'ti ñami quē'rārē cūrē que'acā weerā. Tojo weego mu'u cū me'rā cājīgō wa'apa. Tojo weerā marīnucū pō'rātīrāsa'a.

³⁵ Na ní'caronojōta weecārā niwā. Na pacure que'adutirā, u'seducaco vino ūacārā niwā tja. Du'sago co pacu me'rā cājīco niwō. Lot pe'e ne tu'oña'ticu niwī. Co dijaacā quē'rārē, ne tu'oña'ticu niwī. ³⁶ Na tojo weetjarā, Lot pō'rā numia na pacu me'rā puarāputa pō'rātīcārā niwā. ³⁷ Be'ro masā ma'mio ni'cū wī'magū wuaco niwō. Cūrē Moab wāmeyeco niwō. Cū moabita masā ñecū nicu niwī. ³⁸ Du'sago quē'rā macūtico niwō. Cūrē Ben-ammi wāmeyeco niwō. Cū amonita masā ñecū nicu niwī.

20

Abrahā, tojo nicā Abimelec ye cjase ni'i

1 Abrahā cū n'í'caro cō'awā'cāgū, Neguev wāmetiropu wa'acu niwī. Cū Cades, tojo nicā Shur wa'teropu tojacu niwī. Tita cū Gerar wāmetiri macāpu wa'acu niwī. 2 Cū topu nígū, cū nūmo Sarare “Yu'u acabijo nimo”, ni wrecu niwī. Cū tojo nicā tu'o, Geracjū wiogu Abimelec Sarare numotiguti nígū, miidutigu o'ócū niwī. 3 Ti ñami Ō'acū Abimelere quē'erōpu a'tiro nicu niwī: “Mu'u wērīgūsa'a. Mu'u miidutigu o'o'co marāputigo nimo”.

4 Abimelec pe'e Sara me'rā ne niticu niwī yujupu. Tojo weegu Ō'acūrē yu'ticu niwī: “Yu'u wiogu, yu'u ña'arō weetimicā, ¿yu'ure, tojo nicā a'ti macācjārā quē'rārē wējēgūsari? 5 Abrahā basuta yu'ure, ‘Co yu'u acabijo nimo’, niami. Co quē'rā, ‘Yu'u ma'mi nimi’, niamo. Tojo weegu ‘Marāpu moogō nimo’, ni wācūgū, tojo weeasu. Ne ña'arō weetiapu”, nicu niwī.

6 Cū tojo nisere tu'o, Ō'acū Abimelere quē'erōpu yu'ticu niwī: “Yu'u masī'i. Mu'u añurō wācūse me'rā tojo weeapu. Tojo weegu mu'u co me'rā cājīsī'rīcā cā'mota'apu. Mu'u co me'rā nígū, yu'ure ña'arō wéegū weronojō weeoapā. 7 Ni'cārōacā pūrīcārē co marāpure wiaya tja. Cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nimi. Mu'urē wērīticā'to nígū, mu'u ye cjasere sērībosagusami. Mu'u cū numorē wiatigu pūrīcā, mu'u, mu'u yarā nipe'tirā me'rā wērīgūsa'a”, nicu niwī.

8 Ape nūmu bo'reacāpu Abimelec wā'cā, cūrē da'raco'terārē pijjo, cū quē'erōpu ĩ'a'quere wrecu niwī. Tere tu'orā, pūrō uicārā niwā. 9 Narē wérēca be'ro Abrahārē pijjo, a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weeati mu'u ūsārē? ¿Ñe'enojō yu'u mu'urē ña'arō wee'que wapa to cā'rōjo yu'ure, tojo nicā yarārē ña'abutiario tojacā weemiati? Mu'u yu'ure tojo wee'que ne ni'cū tojo weeya marīsere weeapu. 10 ¿De'ro weegu tojo weeati? ¿Ñe'enojōrē wācūgū, tojo weeati? ni sērītiña'cu niwī.

11 Abrahā cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u a'tiro wācūcāti. “A'topu Ō'acūrē ne ējōpeotisama”, nicāti. Yu'u, “Yu'u nūmo nimo” nicārē, “Yu'ure wējēbosama”, ni wācūasu. 12 Diacjūta ni'i. Co yu'u acabijota nimo. Yu'u pacu macō nimo. Paco pe'e apegō nimo. Tojo weegu core numotiwu. 13 Yu'u pacu tiropu n'í'cu Ō'acū dutiro me'rā wijagu, core a'tiro niwū: “No'o marī wa'aro etago, āpērārē, ‘Yu'u ma'mi nimi’, niña”, niwū.

14 Na tojo ucūca be'ro, Abimelec Abrahārē oveja, wecu a'ocu niwī. Tojo nicā da'raco'terā umua, numia o'ocu niwī. Abrahārē cū nūmo Sarare wiacu niwī. 15 Abimelec Abrahārē nicu niwī:

—A'ti di'ta ya di'ta ni'i. No'o mu'u tu'saro mu'u niatjore beseya.

16 Sarare a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ma'mirē mīl niyeru cujiri wapabujuse cujirire o'oapu. Te me'rā mu'u me'rā nirā mu'urē ne mejēcā wācūsome. Tojo weego na ĩ'orōpu bu'iri marīgō tojagos'a, nicu niwī.

17-18 Abimelec tojo nica be'ro, Abrahā Ō'acūrē sērībosacu niwī. Abimelec Sarare ma'que bu'iri cū numorē, narē da'raco'terā numiarē, nipe'tirā cū ya wi'i nirārē Ō'acū pō'rātimasīticā weecu niwī. Abrahā narē sērībosāca be'ro Ō'acū narē yu'ruocu niwī. Tojo weerā na pō'rātimasīcārā niwā tja.

21

Abrahā macū Isaa bajua'que ni'i

¹ Ō'acū cū ní'caronojōta Sarare añurō weecu niwī. Cū, “Mu'u wī'magū cūogosa'a”, ní'que queoro wa'acā weecu niwī. ² Tojo weego nijīpaco tojaco niwō. Be'ro Abrahā cū bucu waro nimicā, wī'magūrē wuabosaco niwō. Ō'acū cūrē “Ape cū'ma musārē ī'agū a'tiguti tja; yu'u tocārō a'ticā, mu'u nūmo ní'cū wī'magū pō'rātigosamo” ní'quere queoro wa'acā weecu niwī. ³ Sara Abrahārē pō'rātibosa'care, Isaa wāme ō'ocu niwī. ⁴ Be'ro Ō'acū cūrē duti'caronojōta wī'magū cū ocho nūmurī bajuāca be'ro Abrahā cū ō'rēcju yapa caseroe yejecō'acu niwī. ⁵ Cū macū Isaa bajuācateroe Abrahā cien cū'marī cuocu niwī. ⁶ Tojo weego Sara a'tiro wācūco niwō: “Ō'acū yu'ure e'cati, bujicā weeami. Tojo weerā ‘Sara wī'magū wuapo' nise quetire tu'orā, nipe'tirā yu'ure e'catitamurāsama. ⁷ ¿Noa Abrahārē, ‘Sara wī'magū wuabosagosamo’ nibopari? Ne ní'cū tojo nitimicā, cū bucu waro nigūrē yu'u ní'cū wī'magū pō'rātibosawu”, ni wācūco niwō.

Agar; Ismae Abrahā ya wī'i ními'cārārē cō'awīrō'que ni'i

⁸ Isaa bucuā, cū mí'rīdu'uri nūmurē Abrahā pajiri bosenu mu weecu niwī. ⁹ Tojo weeri curare Sara Agar macū Abrahārē wuabosa'cu Isaare bujicā'cā ī'aco niwō. ¹⁰ Tojo weego co Abrahā tiro wa'a, a'tiro nico niwō:

—Sico da'raco'tego macū mu'u wērica be'ro, mu'u ye ní'quere ne ñe'esome. Yu'u macū Isaa pe'e ñe'egūsami. Tojo weegu da'raco'tegore, co macū me'rāta cō'awīrōcā'ña, nico niwō.

¹¹ Co tojo nicā tu'ogu, Abrahā cū macū Ismaere ma'ígū, pūrō bujaweticu niwī. ¹² Ō'acū pe'e cūrē nicu niwī: “Narē sō'owaro wācūque'titicā'ña. Sara duti'caronojōta weeya. Isaa me'rā mu'u pārāmerā nituriarāsama. ¹³ Da'raco'tego macū pe'ere a'tiro weeguti. Cū quē'rārē, pājārā cū pārāmerā nituriaciā weegusa'a. Mu'u macū niyucā, pajiri di'tacjārā nīrāsama”, nicu niwī Ō'acū.

¹⁴ Ape nūmu ñamiña'cūrō Abrahā Agare pā, aco ajuro wa'icu casero me'rā wéca ajurore co sē'emapu miiō'ocu niwī. Core, co macū me'rā we'rīti, narē wa'aduticu niwī. Co wa'a, no'o uaro yucu marīrō, masā marīrōpu Beerseba wāmetiropu sijabaque'atico niwō. ¹⁵ Aco pe'ticā ī'agō, co macūrē yucasti docapu cūuco niwō. ¹⁶ “Cū wēricā ī'asi'rītisa'a” nígō, yoacureropu wa'a, dujico niwō. Co topu dūjiri cura cū utinū'cācu niwī.

¹⁷ Ō'acū co macū uticā tu'ocu niwī. Cū tojo weecā tu'ogu, cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā,* u'mūsepu ucūdiuocu niwī: “¿Agar, de'ro wa'ati? Uiticā'ña. Ō'acū mu'u macū uticā tuomi. ¹⁸ Wā'cānu'cāña. Mu'u macūrē wejewa'cōnu'cōña. Cū me'rā pajiri di'tacjārā wa'acā weeguti”, nicu niwī.

¹⁹ Tojo nica be'ro Ō'acū Agare ní'cā pe aco wijari pe ī'abocā weecu niwī. Co wa'icu casero me'rā wéca ajuropu aco poseye, co macūrē tiaco niwō. ²⁰ Ō'acū co macūrē añurō weetamucu niwī. Cū bucuā, yucu marīrō, masā marīrōpu nicā'cu niwī. Topu nígū, bucatjē me'rā buemu'sigū wa'acu niwī. ²¹ Cū yucu marīrō, masā marīrōpu Parān wāmetiropu níri cura, cū paco, Egiptocjōrē cū nūmo niacjore bocabosaco niwō.

* 21:17 21:17 Ī'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

Abrahā Abimelec me'rā na apo'que ni'i

²² Titare Abimelec Abrahā me'rā ucūgū wa'acu niwī. Tojo nicā cū yarā surara wioḡu Ficol wāmetiḡu me'rā wa'acu niwī. Cū Abrahārē nicu niwī:

—Nipe'tise mu'u weesere Ō'acū mu'urē weetamusami. ²³ Tojo weegu Ō'acū tu'oropu mu'u a'tiro weecā uasa'a. Yu'ure, yu'u pō'rārē, yu'u pārāmerārē ne mejēcā weeticā'ña. Yu'u mu'urē wéé'caronojōta yu'ure añurō weeya. Mu'u apesecjū nimigū, ūsā ya di'tapu ni'i. A'ti di'tacjārā quē'rārē añurō weeya. “Ō'acū wāme me'rā tojota weeguti” niña, nicu niwī Abimelec.

²⁴ Abrahā a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Ō'acū tu'oropu mu'u tojo ni'caronojōta añurō weegati.

²⁵ Tojo nica be'ro Abrahā Abimelere a'tiro nicu niwī:

—Mu'urē da'raco'terā yu'u aco waari pere ē'macārā niama. ²⁶ Abimelec pe'e cū tojo nicā tu'ogu, cūrē nicu niwī:

—Ne masitiasu, noa tojo weero weepā. Mu'u yu'ure ne weretiapu. Ni'cācāputa ne tu'ogu wee'e, nicu niwī Abimelec.

²⁷ Tojo nica be'ro Abrahā ovejare, wecuare mii, Abimelere o'ocu niwī. Cū tojo o'óca be'ro, ti nūmūta “A'tiro weerāti”, ni a'merī apocārā niwā.

²⁸ Na tojo wééca be'ro Abrahā siete oveja numia wī'marārē apesepu oveja marīrōpu cūucu niwī. ²⁹ Abimelec cū tojo weecā ī'agū, sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weegu mu'u ā'rā siete ovejare apesepu cūuati?

³⁰ Abrahā cūrē yu'ticu niwī:

—Ā'rā siete ovejare miiña. Narē miigū, “A'ti pe aco waari pe Abrahā se'éca pe ni'i”, ni ī'agūsa'a.

³¹ Na puarā “A'tiro weerāti” ni apo'caro nitjārō, na nirōpu Beerseba wāme ō'onō'caro niwū.

³² Na a'merī apóca be'ro Beerseba wāmetiropu ni'cārā Abimelec, Ficol filisteo ya di'tapu dajatojaacārā niwā. ³³ Beersebapu Abrahā ni'cāgū yucūgu tamarisco wāmeticju otecu niwī. Topu Ō'acū catinu'cūgūrē sērīcu niwī. ³⁴ Abrahā yoacā filisteo ya di'tapu nicu niwī.

22

Abrahārē Ō'acū “¿Diacjūta yu'ure ējōpeomiti?” cū ni'que ni'i

¹ Yoáca be'ropu Ō'acū Abrahārē “¿Diacjūta yu'ure ējōpeomiti?” níḡū, cūrē pisucu niwī.

—¡Abrahā! nicu niwī.

Cū tojo pisucā tu'ogu, Abrahā, “A'to ni'i”, ni yu'ticu niwī.

² Cū yu'tica be'ro Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Mu'u macū, ni'cū nigūrē, mu'u uputu ma'igū Isaare aperopu Moriah wāmetiri di'tapu miaña. Topu etagu, ūrūgū, mu'urē ī'ocjupu mujāña. Tiḡu bu'ipu cūrē wa'icure wējē ūjūamorōpeogu weronojō weeya, nicu niwī.

³ Ape nūmū bo'reque'ari cura, Abrahā wā'cānu'cā, cū burro bu'ipu dujiri caserore peocu niwī. Tojo weetu'ajanu'cō, peca, cū ūjūamorōpeoatjere paawa'acu niwī. Cū macū, tojo nicā cūrē da'raco'terā puarā me'rā téé Ō'acū cūrē were'caropu wa'acu niwī. ⁴ I'tia nūmū be'ro Abrahā Ō'acū cūrē wa'aduti'carore yoaropu ī'acu niwī. ⁵ Tojo weegu cūrē da'raco'terārē nicu niwī:

—Musā burro me'rā a'to tojayá. Yu'u, yu'u macū me'rā sō'opu Ō'acūrē e'catipeorā wa'arā wee'e. Tojo weetoja, musā tiro tojatirāsa'a tja.

⁶ Abrahā Ō'acūrē wa'icū ūjūamorōpeoatje pecare Isaare miadutica niwī. Cū pe'e pecame'e, tojo nicā di'pjī miacu niwī. Na puarā ni'cārō me'rā wa'acārā niwā. ⁷ To be'roacā Isaa cū pacure nicū niwī:

—¡Pacu!

—¿Ñe'enojō uati, macū? ni yu'ticu niwī.

Isaa cūrē sērītiña'cu niwī:

—Marī peca, tojo nicā pecame'e cū'o. ¿Oveja wī'magū marī ūjūamorōpeoacju no'opu niti?

⁸ Abrahā cūrē yu'ticu niwī:

—Macū, Ō'acū marīrē ni'cū oveja wī'magūrē o'ogusami, nicū niwī.

Tojo ni, na puarā sijawā'cācārā niwā.

⁹ Ō'acū Abrahārē were'caropure etarā, Abrahā wa'icurārē ūjūamorōpeoatjore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī. Tu'ajanu'cō, pecare to bu'ipu seepeocu niwī. Seepeotoja, cū macūrē da'te, peca bu'ipu peocu niwī. ¹⁰ Seepeotoja, cū macūrē wējēgūti nígū, di'pjīrē miicu niwī.

¹¹ Cū tojo weeri cura Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā,* u'musepu cūrē pisudijocu niwī:

—¡Abrahā!

Abrahā cūrē yu'ticu niwī:

—A'tota ni'i, nicū niwī.

¹² —Mu'u macūrē ne mejēcā weeticā'ña. Ni'cārōacā yu'u masī'i. Mu'u yu'ure, “Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u masī'i mu'u yu'ure wiopesase me'rā i'a'a, nicū niwī.

¹³ Cū tojo nicā, Abrahā i'aoo, ni'cū oveja umu ni'cā yucusti wa'teropu cū capesa'ripu su'rinu'cūgūrē i'acu niwī. Tojo wee cūrē ñe'e, wējē Ō'acūrē e'catise o'ogu, ūjūamorōpeocu niwī. Cū macūrē wējēbo'cu oveja pe'ere wējēcū niwī. ¹⁴ Be'ro Abrahā tojo wee'carore a'tiro wāme ō'ocu niwī: “Ō'acū marīrē da'sasenojōrē o'omi”. Tojo weero ni'cārōacā quē'rārē “Tigu Ō'acū yagu ūrūgūrē marīrē da'sasenojōrē o'ogusami”, nino'o.

¹⁵ Apaturi Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, u'musepu Abrahārē pisudijocu niwī tja. ¹⁶ A'tiro nicū niwī:

—Ō'acū a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masī'i. Yu'ure, Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u basu yu'u wāme me'rā mu'urē añurō wa'acā weeguti. ¹⁷ Mu'urē peje añuse weeguti. Mu'u pārāmerā nituriarārē ñocōa weronojō, tojo nicā pajiri maa sumuto nucūpori weronojō pājārā wa'acā weeguti. Apeyema narē i'atu'tirārē docaque'acā weerāsama. ¹⁸ Mu'u yu'ure añurō ējōpeose wapa mu'u pārāmerā me'rā nipe'tirā a'ti umucocjārā añurō weeno'rāsama”, nicū niwī Ō'acū.

¹⁹ Be'ro Abrahā cūrē da'raco'terā tiropu dajatojaacu niwī. Nipe'tirā ni'cārō me'rā Beerseba wāmetiropu wa'acārā niwā. Topu Abrahā niseticūcu niwī.

Nacor pō'rā ye cjase ni'i

²⁰ Yoáca be'ropu Abrahā cū acabiji Nacor ye quetire tu'ocu niwī. Nacor numo Milca wī'marārē cūrē pō'rātibosaco niwō. ²¹ Uz wāmetigu

* 22:11 22.11 I'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

bajuamu'tā'cu niwī. Cū be'rore cū acabiji Buz bajuacu niwī. Buz be'rore Kemuel, Aram pacu nicu niwī. ²² Be'ro a'ticūrā bajuanemocārā niwā: Quesed, Hazo, Pildas, Jidlaf, Betuel. ²³ Ā'rī Betuel Rebeca pacu nicu niwī. Ā'rā ochore Abrahā acabiji Nacor, Milca me'rā pō'rāticārā niwā.

²⁴ Āpērā Nacor nūmo Milca pe'su Reūma pō'rā Teba, Gaham, Tahas, Maaca nicārā niwā.

23

Sara wērī'que ni'i

¹ Sara ciento veintisiete cū'marī catico niwō. ² Ticuse cū'marī cūogo, Quiriat-arba wāmetiropu Canaá di'ta nirī macāpu wērīco niwō. Quiriat-arba, apetero Hebrō pisuno'caro niwū. Abrahā Sara wērīcā ī'agū, uti, dūjasewā'acu niwī. ³ Tojo uti, co wērī'co tiropu ni'cu wija, hitita masā nirōpu na me'rā ucūgū wa'acu niwī. A'tiro nicu niwī:

⁴ —Yu'u musā wa'teropu apesecjū nimicā, ni'cā ūtā tuti yu'u nūmorē yaatji tutire duaya.

⁵ Cū tojo nicā tu'orā, hitita masā cūrē yu'ticārā niwā:

⁶ —Ēsārē tu'onīña yujupu. Mu'u ūsā wa'terore ni'cū Ō'acū bese'cu, wiogu macū weronojō ni'i. Tojo weegu mu'u nūmorē ūsā ye ūtā tutiri wa'tero añurī tutipu yaaya. Ne ni'cū ūsā wa'teropu nigū, “Ya tuti ni'i, yaaticā'ña”, nisome.

⁷ Tojo weegu Abrahā wā'cānu'cā, hitita masārē paamu'rīque'a, ⁸ narē nicu niwī:

—To pūrīcārē musā yu'u nūmorē a'to yaacā narā, Efrō, Zohar macūrē a'tiro ni sērībosaya. ⁹ Ni'cā ūtā tuti Macpela wāmetiri tuti cū ya di'ta nituro nirī tutire yu'ure duato. Yu'u ti tuti wapatiro ejatuaro wapayeguti. Yu'u tore duugu, musā wa'teropu yaari tuti cuogusa'a.

¹⁰ Efrō hitita masā na wa'teropu dujicu niwī. Tojo weegu nipe'tirā cū acawererā tu'oropu, tojo nicā nipe'tirā macā sājārī sope tiro yu'ruarā tu'oro a'tiro nicu niwī:

¹¹ —Niwe'e, yu'u wiogu. Añurō tu'oya. Yu'u mu'urē ti di'tare, tojo nicā ti di'tapu nirī tutire wapamarīrō o'oguti. Yu'u acawererā tu'oropu mu'urē ti di'tare o'o'o. Mu'u nūmorē yaaya majā.

¹² Abrahā pe'e apaturi tocjārā masārē paamu'rīque'acu niwī tja. ¹³ Tojo wee, masā to nirā tu'oro Efrōrē nicu niwī:

—Yu'ure tu'oya. Ti di'ta wapa queoro wapayeguti. Mu'u “Jau”, nicā, topu yu'u nūmorē yaaguti majā.

¹⁴ Cū tojo nicā, Efrō yu'ticu niwī tja:

¹⁵ —Wiogu, yu'ure tu'oya. Ti di'ta cuatrocientos niyeru kujiri wapati'i. Ti di'ta wapatísere ucūnemotīcārā. Mu'u nūmorē yaagu wa'aya, nicu niwī.

¹⁶ Abrahā, “Jau” ni, Efrō hitita masā ī'orōpu tocārō wapati'i nī'carore cuatrocientos niyeru kujirire wapayecu niwī. Tocjārā duari masā wapaye'caronojōta wapayecu niwī. ¹⁷⁻¹⁸ Tojo weero nipe'tise Efrō dua'que di'ta Abrahā ye tojacaro niwū. Ūtātuti, yucapagu nipe'tise cū ye tojacaro niwū. Ti di'ta Macpela wāmeti-caro niwū. Mamre mujīpū mujātiro pe'e tojacaro niwū. Hitita masā, tojo nicā nipe'tirā ti macā sājārī sopere yu'ruarā ī'orōpu wapayecu niwī.

¹⁹ Be'ro Abrahā cū numo Sarare ūtā tutipu yaacu niwī. Ti tuti Macpela wāmetiropu Mamre mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwū. Totā tja apetero Hebrō wāmeti-caro niwū. Canaá wāmetiri di'tapu tojacaro niwū. ²⁰ Tojo

weero ti di'ta, ütã tuti topu nirĩ tuti, hitita masã Abrahã cũ acawererãre yaatjore duacãrã niwã.

24

Abrahã Isaa numo niacjore a'mabosa'que ni'i

¹ Abrahã bũcu waro nicu niwĩ. Nipe'tise cũ weesetise me'rã Ô'acũ cũrẽ añurõ wa'acã weecu niwĩ. ² Ni'cã numu cũrẽ da'raco'tegu ãpẽrã yu'ruoro bũcu nigũrẽ pijicu niwĩ. Cũ nipe'tise Abrahã cuosere i'anũrũgũ nicu niwĩ. Abrahã cũrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u omocãrẽ ya usó docapu cũuña. ³ Ô'acũ marĩ wiogu u'muse, di'ta wee'cu wãme me'rã mu'u "A'tiro weeguti" nicã uasa'a. Ne yu'u macũ Isaare a'to Canaã yu'u nirĩ di'tacjõ me'rã numoticã weeticã'ña. ⁴ Tojo weetigu, ya di'tapu wa'a, yu'u acawererã numia wa'teropure cũ numo niacjore besegu wa'aya.

⁵ Cũrẽ da'raco'tegu yu'ticu niwĩ:

—Co numio yu'u me'rã a'tisi'ríticã, ¿de'ro weegusari? ¿Tojo weecãma, yu'u mu'u macũrẽ mu'u wijawã'cãtica di'tapure miagũsari?

⁶ Abrahã cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Niwe'e. Topu yu'u macũrẽ miaticã'ña. ⁷ Yu'u wiogu Ô'acũ u'musecjũ, yu'u pacu ya wi'i ní'cure, tojo nicã yu'u acawererã ya di'tapu ní'cure miwĩorẽwĩ. Miiwĩorẽ, a'ti di'tare "Mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti", niwĩ. Cũta mu'u dũporo cũrẽ wereco'tegure o'yugusami. Tojo weegu mu'u yu'u macũ numo niacjo tocjõrẽ boca, miitigusa'a. ⁸ Co numio mu'u me'rã a'tisi'ríticã, yu'u mu'urẽ "Tojo weegusa'a" ní'que tojo tojacã'rõsa'a. Mejõ yu'u macũrẽ topu ne miaticã'ña, nicu niwĩ.

⁹ Tojo wee cũrẽ da'raco'tegu cũ ya omocãrẽ cũ wiogu Abrahã usó docapu ñapeocu niwĩ. Be'ro "Ô'acũ tu'oropu diacjũta weeguti mu'u duti'quere", nicu niwĩ.

¹⁰ Be'ro cũ wiogu yarã cameyoa diez, tojo nicã apeye peje añuse Abrahã cũ o'oatjere miicu niwĩ. Tere mii, Nacor wãmetiri macã, Mesopotamia di'tapu wa'acu niwĩ. ¹¹ Abrahãrẽ da'raco'tegu ti macã sumuto ejari cura, na'ique'aro weecaro niwũ. Ti horata numia aco waarã wa'acãrã niwã. Cũ pe'e cameyoare aco waari pe tiro soodutigu cũucu niwĩ.

¹² Tojo weetoja, Ô'acũrẽ a'tiro sãricu niwĩ: "Ô'acũ, yu'u wiogu Abrahã ãjõpeogu, ni'cãcãrẽ yu'ure añurõ wa'acã weeya. Yu'u wiogure mu'u ma'isere i'õña. ¹³ A'to aco waari pe tiro tojánigũti yujupu. A'tocjãrã numia aco waarã a'ticã, ¹⁴ yu'u ni'cõrẽ a'tiro nigũti: 'Acotũre miidijoya. S'i'rigũtigu wee'e.' Co 'S'i'riña. Mu'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ ñagõti,' tojo yu'tigo cõta mu'u bese'co mu'urẽ da'raco'tegu Isaa numo niacjo nigõsamo. Mu'u tojo weecã i'agũ, 'Diacjũta yu'u wiogu Abrahãrẽ añurõ weemi', nigũsa'a", nicu niwĩ.

¹⁵ Cũ Ô'acũrẽ sãritu'ajaticãta, ni'cõ numio acotu wuawã'cãtigore i'acu niwĩ. Co Rebeca, Betuel macõ nico niwõ. Betuel Milca, Nacor macũ nicu niwĩ. Nacor Abrahã acabiji nicu niwĩ. ¹⁶ Rebeca añugõ nico niwõ. Ne ni'cũ umu me'rã niña'tico niwõ. Aco waari pepu bu'a, acore waamii, majãgõ weeco niwõ. ¹⁷ Co majãcã i'agũ, Abrahãrẽ da'raco'tegu pe'e omasirutuwã'cã, core ãmũeja, nicu niwĩ:

—Mu'u yu'ure pajaña'cureya. Aco mu'u waa'quere cã'rõ tãña.

¹⁸ —Jau, s'i'rigũ a'tia, nico niwõ.

Tojo wee, acoture miidijo, cūrē tīaco niwō. ¹⁹ Cū sī'rītojáca be'ro, Rebeca cūrē nico niwō:

—Mu'u yarā cameyoa quē'rārē miibosago wa'agoti. Na sī'rīsī'rīrō pōtēorō sī'rīrāsama, nico niwō.

²⁰ Nipe'tirā cameyoa sī'rīato nīgō, pejetiri acore waa, umuñarō me'rā na sī'rīrī co'ropu piosāamujāco niwō. ²¹ Co tojo weesere ī'agū, Abrahārē da'raco'tegu “Yu'u a'topu a'ticā, Ō'acū cū 'A'tiro weeguti' nī'quere ¿diacjūta weegusari?”, ni tu'oña'gū, tojo ī'acā'cu niwī. ²² Cameyoa sī'rītu'ajaca be'ro, Abrahārē da'raco'tegu ē'quēa yoosari be'to, uru me'rā wéeca be'to, seis gramo nūcārī be'tore mii, ē'quēapu yoocu niwī. Tojo nicā puā be'to omocā tuusāase uru me'rā wee'que be'torire, cien gramo nemorō nūcūsere o'ocu niwī. ²³ O'otojanu'cō, core nicu niwī:

—¿Noa macō niti mu'u? ¿Mu'u pacu ya wi'ipure cārīrō niati yu'umasā me'rā cārīatjo?

²⁴ Co yu'tico niwō:

—Yu'u Betuel macō ni'i. Cū Milca, Nacor macū nimi. ²⁵ Ūsā ya wi'ipure musā cārīatjo niapu. Tojo nicā cameyoa na ba'ase tá peje niapu.

²⁶ Tojo nicā tu'ogu, Abrahārē da'raco'tegu ejaque'a, Ō'acūrē e'catipeocu niwī. ²⁷ A'tiro nicu niwī: “Ō'acū, Abrahā yu'u wiogu ējōpeogu, mu'u añuyu'rua'a. Yu'u wiogure añurō wéegu, mu'u 'A'tiro weeguti' nī'quere queoro weepu. Yu'u quē'rārē cū acawererā ya wi'ipu miitiapu”, nicu niwī.

²⁸ Be'ro Rebeca nipe'tise core wa'a'quere werego wa'ago, co paco ya wi'ipu omawā'cāco niwō. ²⁹ Co ma'mi Labán wāmeticu niwī. Co tojo nicā tu'ogu, Abrahārē da'raco'tegure a'magū wa'agu, aco waari pe tiro omawā'cācu niwī. ³⁰ Cū acabijo ē'quēapu yoosari be'to, omocā tuusāase be'tori miiejacā ī'atojacu niwī. Tojo nicā, Abrahārē da'raco'tegu core were'quere tu'ope'ocā'cu niwī. Tojo weegu Labán cūrē a'magū wa'acu niwī. Aco pe tiroputa, cū yarā cameyoa me'rā nigārē bocaiejacu niwī.

³¹ Labán cūrē a'tiro nicu niwī:

—A'tia, Ō'acū añurō weeno'gū. ¿De'ro weegu mu'u a'to wijaropu nu'cūti? Mu'u cārīatjo, tojo nicā cameyoa niatjo apobosatojapu, nicu niwī.

³² Tojo weegu Abrahārē da'raco'tegu wi'ipu sājāacu niwī. Topu Labán cameyoa na o'ma'quere miidijo, narē ba'ase ecacu niwī. Tojo wéeca be'ro Abrahārē da'raco'tegu, cū me'rācārārē du'pocārī coeato nīgū, aco miacu niwī.

³³ Na ba'ase etiri cura, Abrahārē da'raco'tegu a'tiro nicu niwī:

—Yu'u musārē nigūti nī'quere weretimigū, ba'atisa'a.

—To pūrīcārē ucūmu'taña, nicu niwī Labán.

³⁴ Abrahārē da'raco'tegu narē nicu niwī:

—Yu'u Abrahārē da'raco'tegu ni'i. ³⁵ Ō'acū yu'u wiogu Abrahārē añurō weeami. Peje cuogu wa'acā weeami. Cūrē oveja, wecua, uru, niyeru plata wāmetise, da'raco'terā umua, numia, cameyoa, tojo nicā burroa o'owī.

³⁶ Apeyema cū numo Sara bucuo nimigō, ni'cū pō'rātiwō. Yu'u wiogu cū macūrē nipe'tise cū cuosere o'owī. ³⁷ Yu'u wiogu yu'ure, cū macūrē ne ni'cō ti di'ta Canaā cū nirōcjō me'rā omocā du'tedutitiwī. Tere nīgū, yu'ure cū dutisere Ō'acū wāme me'rā “Diacjūta mu'u dutiro weeguti”, ni yu'tidutiwī. ³⁸ Cū yu'ure ninemowī: “Yu'u pacu acawererā tiropu wa'a, to nira numia wa'terore ni'cō cū numo niacjore a'maña”, niwī. ³⁹ Yu'u pe'e

yu'u wiogure niwã: “Yu'u wiogu, co numio yu'u me'rã a'tis'i'riticã warore, ¿de'ro weegusari?” ⁴⁰ Cũ yu'ure yu'tiwĩ: “Yu'u Ō'acũ uaronojõ nisetigu ni'i. Mu'u wa'aro añurõ wa'ato nígũ, mu'u me'rã Ō'acũ cūrē wereco'tegure o'ógusami. Tojo weegu yu'u pacu acawererã põ'rã numia wa'terore ni'cõ yu'u macũ numo niacjore bocagusa'a. ⁴¹ Na yu'u acawererã core o'os'i'riticãma, mu'u 'Tojo weeguti' ni'que tojo tojacã'rõsa'a”, niwĩ yu'ure.

⁴² »Ni'cãcã aco waari pe tiropu ejagu, Ō'acũ, yu'u wiogu Abrahã ejõpeogure sērĩapu: “Mu'u uaro yu'u a'topu a'tisere añurõ wa'acã weebosaya. ⁴³ Mu'u a'tiro weecã uasa'a. Ni'cãrõacã yu'u aco waari pe tiro nirĩ cura a'tiro wa'ato. Ni'cõ numio aco waago a'ticã, yu'u a'tiro nigũsa'a: 'Mu'u aco waasere cã'rõ tiacureya.’ ⁴⁴ Co yu'ure 'Sĩ'rĩña, mu'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tiagõti,' nigõ, cõta mu'u bese'co yu'u wiogu macũ numo niacio nigõsamo”, ni sērĩwã. ⁴⁵ Yu'u Ō'acũrẽ sērĩtu'ajatimigũ, Rebeca aco co waatjare wuawã'cãtigore i'apu. Aco waari pepu bu'a, acore waamiamo. Core niapu: “Mu'u aco waa'quere yu'ure cã'rõ tĩaña”, niapu. ⁴⁶ Tojo weego acoture miidijo, yu'ure niamo: “Jau, s'i'rĩña. Mu'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tiagõti.” Yu'ure aco tĩa, yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tiamo.

⁴⁷ »Be'ro core sērĩtiña'pu: “¿Noa macõ niti mu'u?” Co yu'ure yu'tiamo: “Yu'u Betuel macõ ni'i. Cũ Nacor, Milca macũ nimi”, niamo. Be'ro e'quẽa yoosari be'tore e'quẽapu yooapu. Tojo nicã puã be'to omocã tuusãase be'torire tuusãapu.

⁴⁸ Tojo weetoja, yu'u ejaque'a, Ō'acũrẽ, Abrahã yu'u wiogu ejõpeogure e'catise o'opu. Cũ yu'u wiogu acawererã tiropu wa'ari ma'arẽ queoro i'oami. Cũ yu'u wiogu Abrahã macũ numo niacjore miidutigu, tojo weeami. ⁴⁹ Ni'cãrõacãma majã, yu'u wiogu uasere añurõ e'catise me'rã yu'tis'i'rĩrã, werya. Tojo yu'tis'i'rĩtirã quẽ'rã, werya. Tojo weegu yu'u weeatjere masĩgusa'a, nicu niwĩ.

⁵⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, Labán, Betuel yu'ticãrã niwã:

—A'te nipe'tise Ō'acũ weese ni'i. E'sã ne “Tojota wa'ato, tojo wa'aticã'to”, nĩmasĩtisa'a. ⁵¹ A'tigo nimo Rebeca. Core miaña majã. Ō'acũ uaronojõta mu'u wiogu macũ numo nigõsamo, nicãrã niwã.

⁵² Abrahãrẽ da'raco'tegu na tojo nicã tu'ogu, Ō'acũrẽ e'catipeogu ejaque'a, paamu'rĩque'acu niwĩ. ⁵³ Ō'acũrẽ e'catise o'õca be'ro, apeyenojõ uru, plata me'rã wee'quenõrẽ, tojo nicã su'tire Rebecare o'ocu niwĩ. Tojo nicã co ma'mirẽ, co pacore apeyenojõ wapabujusenojõrẽ o'ocu niwĩ.

⁵⁴ Be'ro cūrē ba'pati'cãrã me'rã ba'a, s'i'rĩ, toputa cãrĩcãrã niwã.

Ape numu wã'cã, Abrahãrẽ da'raco'tegu narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u wiogu ya wi'ipu dajatojaacã, musã macõrẽ o'oya majã.

⁵⁵ Tojo nicã tu'orã, Rebeca ma'mi, co paco a'tiro nicãrã niwã:

—Co diez numurĩ ùsã me'rã tojãniato yujupu. Be'ro mu'u me'rã wa'agosamo majã.

⁵⁶ Abrahãrẽ da'raco'tegu pe'e a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u tojaacã, cã'mota'anemotica'ña majã. Ō'acũ yu'u a'ti'quere añurõ wa'acã weetojami. Tojo weerã yu'u wiogu ya wi'ipu dajatojaadutiya.

⁵⁷ Cũ tojo nicã tu'orã, na yu'ticãrã niwã:

—Jau. Rebecare pijiña'rã marĩ, ¿de'ro ni yu'tigosari co?

⁵⁸ Tojo weerã Rebecare pijio, sērĩtiña'cãrã niwã:

—¿Mu'u a'rĩ umu me'rã wa'as'i'rĩsari?

—E'u, wa'agoti, ni yu'tico niwõ.

⁵⁹ Co tojo nicā tu'orā, Rebecare, core masō'co quē'rārē o'ócārā niwā. Tojo nicā, Abrahārē da'raco'tegure, cūrē ba'pati'cārā me'rā wa'aduticārā niwā majā. ⁶⁰ Rebecare añurō wa'ato nīrā, a'tiro nicārā niwā:

“Numiō, Ō'acū mu'urē pājārā paco nicā weeato.

Mu'ū pāramērā nituriarā narē ī'atu'tirā nise macārīcōjārā me'rā a'mewējē wapata'ato.”

⁶¹ Na core tojo nīca be'ro, Rebeca, core da'raco'terā numia me'rā cameyoa bu'ipū mujāpeja, Abrahārē da'raco'tegure sirutu'wā'cācārā niwā. Tojo wee, Abrahārē da'raco'tegu Rebecare mia, to nī'cu wa'a wa'acu niwī.

⁶² Isaa pe'e aco waari pe, “Catinu'cūgū, yu'ure ī'agū ya pe” wāmetiropū nī'cu majāmitojaticū niwī. Cū pe'e Neguev wāmetiropū niseti'cu niwī.

⁶³ Na'ique'awā'cātiri cura sijagu wa'acu niwī. Tojo weegu cameyoa a'ticā ī'acu niwī. ⁶⁴ Rebeca quē'rā cūrē ī'aco niwō. Isaare ī'agōta, cameyo bu'ipū pesa'co dijaco niwō. ⁶⁵ Abrahārē da'raco'tegure sērītiña'co niwō:

—¿Noa niti sī'i marīrē pōtērīgū a'tigu? nico niwō.

—Yū'ū wioḡu nimi, nicū niwī. Tere tu'ogo, su'tiro casero me'rā co diapoare mo'aco niwō.

⁶⁶ Abrahārē da'raco'tegu Isaare nipe'tise cū wee'quere werecu niwī.

⁶⁷ Be'ro Isaa Rebecare cū paco Sara nīca wī'i, wa'icū caseri me'rā wéeca wī'ipū mia wa'acu niwī. Tojo wee cū numo tojaco niwō. Isaa Rebecare pūrō ma'icū niwī. A'te me'rā cū paco wērī'quere wācūtutuacu niwī.

25

Abrahā Cetura wāmetigo me'rā pō'rāti'que ni'i

¹ Abrahā apego nuorēcu niwī. Co Cetura wāmetico niwō. ² Co me'rā a'tiro wāmetirārē pō'rāticū niwī. Zimram, Jocsán, Medán, Madiā, Isbac, Súa nicārā niwā. ³ Jocsán pō'rā Seba, Dedán nicārā niwā. Dedán pāramērā nituriarā asureo masā, letuseo masā, leumeo masā nicārā niwā. ⁴ Madiā pō'rā Efa, Efer, Hanoc, Abida, Elda nicārā niwā. Ā'rā nipe'tirā Cetura pō'rā nituriarā pājārā nicārā niwā. ⁵ Isaa Abrahā cū pacu cuo'que nipe'tisere cuosirutucu niwī. ⁶ Āpērā cū pō'rā, āpērā numia me'rā pō'rāti'cārā pe'ema cā'rō apeyenojōacārē o'ocu niwī. Abrahā cū catīcatorore cū macū Isaa tiropū niticā'to nīgū, narē apero mujīpū mujātiro niri di'tapu o'ocu niwī.

Abrahā cū wērīcā na yaa'que ni'i

⁷ Abrahā ciento setenta y cinco cū'marī caticū niwī. ⁸ Cū mu'ñu me'rā wērīcu niwī. Cū ñecūsumua mejārā wērī'caronojōta cū quē'rā wērī'sirutudijacu niwī. ⁹ Cū pō'rā Isaa, Ismae Macpela niri tutipū cūrē yaarā wa'acārā niwā. To mujīpū mujātiro Mamre wāmetiropū tojasa'a. Ti tuti Efrō Zohar macū hitita masū ya di'tapu tojasa'a. ¹⁰ Ti di'tare Abrahā hitita masārē duucu niwī. Topū Abrahārē yaacārā niwā. Cū numo Sarare yaa'caro pu'toputa yaacārā niwā. ¹¹ Abrahā wērīca be'ro Ō'acū cū macū Isaare añurō wa'acā weecu niwī. Cū ni'cā aco pe tiro niseti'cu niwī. Ti pere a'tiro pisucārā niwā: “Catinu'cūgū, yu'ure ī'agū ya pe” pisucārā niwā.

Ismae cū pō'rāti'que ni'i

¹² A'te Ismae, Abrahā macū ye queti ni'i. Cū Agar macū nicū niwī. Agar Egiptocjō, Abrahā numo Sarare da'raco'tego nico niwō. Ismae

põ'rã a'ticurã nicãrã niwã. ¹³ Bajuamu'tã'cu me'rã werenu'cãno'rõsa'a. Masã ma'mi Nebaiot wãmeticu niwĩ. Be'rocjãrã Cedar, Adbeel, Mibsam, ¹⁴ Misma, Duma, Massa, ¹⁵ Hadar, Tema, Jetur, Nafis, Cedema wãmeticãrã niwã. ¹⁶ Na Ismae põ'rã doce nicãrã niwã. Na wãme me'rãta na ye di'ta wãmerẽ na nirõpare masino'caro niwã. Nanucũ curari na yarã masãrẽ wejepeori masã nicãrã niwã.

¹⁷ Ismae ciento treinta y siete cũ'marĩ cuogu, wẽricu niwĩ. Tojo weegu cũ ñecũsumua mejãrã wẽri'caronojõta wẽrisirutudijacu niwĩ. ¹⁸ Cũ põ'rã nituriarã pãjãrã Havila wãmetiro me'rã nu'cã, téé Shur wãmetiropu niseticãrã niwã. To Egipto põtëorõ Asiria wa'aropu nisa'a. To nirõ nipe'tirã na acawerãrã uatimicã, niseticãrã niwã.

Jacob, tojo nicã Esau na baja'que ni'i

¹⁹ A'te Isaa, Abrahã macũ ye queti ni'i. ²⁰ Isaa cuarenta cũ'marĩ cuogu, Rebecare numotica niwĩ. Co Betuel macõ, Labán acabijo nico niwõ. Na arameo masã Padan-arãcjãrã nicãrã niwã. ²¹ Rebeca ne põ'rã marico niwõ. Tojo weegu Isaa Ô'acũrẽ sãrĩbosacu niwĩ. Ô'acũ cũ sãrĩsere tuocu niwĩ. Tojo weego co nijipaco tojaco niwõ. ²² Wĩ'marã puarã paagapure a'mequẽsãñacãrã niwã. Tojo weego co a'tiro wãcũco niwõ: "Na tojo weenu'cũcãma, yu'u mejõ waro catũma'abosa'a. Mejõ pe'e wẽrĩrõuasa'a", ni wãcũco niwõ. Tojo weego Ô'acũrẽ "¿De'ro weero tojo nimitito?" ni sãritiña'co niwõ.

²³ Ô'acũ core yu'ticu niwĩ:

"Mu'u paaga po'peapure pua di'ta, pua macãcjãrã sãñama. Na bajuatji duporo a'mequẽsãñatojama. Ni'cũ apĩ nemorõ tutuayu'ruagu nigũsami.

Masã ma'mi cũ acabiji dutisere yu'tigusami", nicu niwĩ Ô'acũ.

²⁴ Be'ro Rebeca wĩ'marãrẽ wuari numu ejacaro niwũ. Na puarã su'rua'cãrã páapũ nicãrã niwã. ²⁵ Ne bajuamu'tãgũ poari sõ'agũ nicu niwĩ. Tojo nicã, cũ upupure poaripijagu nicu niwĩ. Cũrẽ Esau pisucãrã niwã. ²⁶ Be'ro cũ acabiji cũ du'podiapu ni'cã omocã me'rã ñe'etjãgũ bajuacu niwĩ. Tojo weeyucã, cũrẽ Jacob pisucãrã niwã. Isaa sesenta cũ'marĩ cuori cura, Rebeca narẽ põ'rãtico niwõ.

Esau cũ masã ma'mi nisere dua'que ni'i

²⁷ Siape'e me'rã wĩ'marã bucuacãrã niwã. Esau cãpũpu sijasere tu'sa, wa'icurã mu'sigũ nicu niwĩ. Jacob pe'e sõ'owaro niticu niwĩ. Cũ wi'ipu niseticã'cu niwĩ. ²⁸ Isaa wa'icurã nucũcjãrãrẽ ba'atu'sayugu, cũ macũ Esau pe'ere ma'iyu'runu'cãcu niwĩ. Paco Rebeca pe'e Jacore ma'iyu'runu'cãco niwõ.

²⁹ Ni'cã numu Jacob cũ ba'ase do'ari cura Esau nucũpu sijagu eja'cu ujuaboayu'rua'cu dajacu niwĩ. ³⁰ Tojo weegu cũ acabijire nicu niwĩ:

—Yu'ure pajaña'ña. Sise ba'ase sõ'ase mu'u cuosere yu'ure o'ocureya. Yu'u ujuaboa wẽrĩgũ weesa'a, nicu niwĩ. (Tojo weerã ape wãme Esaure Edom pĩsusama.)

³¹ Jacob cũrẽ nicu niwĩ:

—Tojo nĩgũ pũrĩcã, mu'u masã ma'mi nisere yu'ure duamu'tãña.

³² Tere tu'ogu, Esau nicu niwĩ:

—¿Mu'u yu'ure I'aweti? Yu'u ujuaboa wẽrĩgũ weesa'a. Tojo weero yu'u masã ma'mi nise yu'uma wapamarĩ'i, nicu niwĩ.

³³ Jacob cũrẽ nicu niwĩ:

—To pūrīcārē Ō'acūrē wāmepeo, “Tojota weeguti”, nibaque'oya, nicu niwī.

Tere tu'ogu, Esaú “Ō'acūrē wāmepeo, diacjūta ni'i”, nicu niwī. Tojo weegu cū acabijire cū masā ma'mi nisere duacu niwī.

³⁴ Be'ro Jacob, Esaure, pā, tojo nicā cū ba'ase do'a'quere ecacu niwī. Esaú ba'a, sī'rītojagu, wā'cānu'cā, wa'a wa'acu niwī. Cū masā ma'mi nisere “Tojo nisa'a”, ni wācūtīcu niwī.

26

Isaa Gerar wāmetiropu wa'a'que ni'i

¹ Abrahā cū caticūcateropu wa'a'caronojōta nipe'tiro ti di'tapure ba'ase marīcaro niwū. Tojo weegu Isaa Gerar wāmetiropu wa'acu niwī. Topure filisteo masā wiogu Abimelec nicu niwī. ² Topu Ō'acū cūrē bajua, ucūcu niwī. A'tiro nicu niwī: “Egiptopure wa'aticā'ña. Yu'u mu'urē tojadutirota tojapa. ³ Ni'cārōacārē a'ti di'tata toja, nini'ña yujupu. Yu'u mu'u me'rā nigūti. Mu'urē añurō wa'acā weeguti. Mu'urē, mu'u pārāmerā nituriarārē a'ti di'tare o'oguti. A'tiro wéegu, mu'u pacu Abrahārē yu'u ‘Tojo weeguti’ nī'quere queoro wa'acā weeguti. ⁴ Mu'u pārāmerā nituriarā pājārā ñocōa weronojō nicā weegusa'a. Nipe'tise a'te di'tare o'ogusa'a. Tojo nicā, nipe'tiri di'tacjārā mu'u pārāmerā nituriarā me'rā añurō wa'acā weeno'rōsa'a. ⁵ Abrahā yu'u duti'quere, yu'u ‘Tojo weeya’ nī'quere queoro yu'tiwī. Tojo weegu tojo weegusa'a”, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Tere tu'ogu, Isaa Gerapu tojacu niwī. ⁷ Topu nirā masā Isaare Rebecare “A'tigo waro ¿noanojō niti?” ni sērītiña'cārā niwā. Isaa, “Yu'ure co ye bu'iri wējēbosama” ni uigu, “Yu'u acabijo nimo”, nicu niwī. Co Rebeca añugō niyucā, tojo nicu niwī.

⁸ Topu yoacā tojacu niwī. Ni'cā numu ti di'ta wiogu Abimelec ventanapu yu'u'ā'cu niwī. Tojo weeri cura Isaa cū numo Rebecare paasu'su e'caticā ĩ'acu niwī. ⁹ Be'ro Isaare pijio, a'tiro nicu niwī:

—Co mu'u numo nimiapō. ¿De'ro weegu “Yu'u acabijo nimo” nisoati?

—Apetero weerā yu'ure co ye bu'iri wējēbosama, ni wācūasu, ni yu'tīcu niwī Isaa.

¹⁰ Tere tu'ogu, Abimelec nicu niwī:

—¿De'ro weegu ūsārē tojo niati? “Cū numo mejēta nisamo”, ni wācūgū, ni'cū a'ti macācjū core numotiboapī. Core tojo weecāma, mu'u ūsārē Ō'acūrē yu'runu'cācā weeboapā, nicu niwī.

¹¹ Tojo weegu Abimelec nipe'tirārē ni'cā dutise cūcu niwī. Te dutise a'tiro nicaro niwū: “No'o ni'cū Isaare o cū numorē caribogunojō wējēno'gūsami”, nicaro niwū.

¹² Topure Isaa otesere otecū niwī. Ō'acū cūrē añurō wa'acā weecu niwī. Tojo weero ti cū'marē cū ote'que peje waro ducaticaro niwū.

¹³ Siape'e me'rā cū cūose bucuaneocararo niwū. Tojo weegu cū peje waro apeyenojō cuogu tojacu niwī. ¹⁴ Pājārā waro oveja, wecua cuocu niwī. Cūrē da'raco'terā quē'rārē pājārā waro cuocu niwī. Tere ĩ'arā, filisteo masā cūrē uocārā niwā. ¹⁵ Toduporopu cū pacu Abrahā caticateropure cūrē da'raco'tecū'cārā aco pēri se'ecārā niwā. Filisteo masā Isaare uorā, te perire di'ta me'rā yaabi'acārā niwā.

¹⁶ Be'ro cū peje waro cuocā, ĩ'acūmī, Abimelec Isaare a'tiro nicu niwī:

—Mu'u a'tore wijaya. Peje waro ūsā yu'rūoro apeyenojō cuoyu'rūnu'cā'a, nicu niwī.

¹⁷ Tojo weegu Isaa Gerapu nimi'cu wijacu niwī. Wija, to opa pa'tiro nirōpu wi'seriacā wee, tojacu niwī. ¹⁸ Topure cū pacu catigu aco péri se'e'que perire cū wērica be'ro filisteo masā di'ta me'rā yaacārā niwā. Isaa na yaa'que perire apaturi se'ecu niwī. Cū te perire se'ēca be'ro cū pacu catigu wāme ō'o'caronojōta ō'ocu niwī.

¹⁹ Ni'cā nūmu Isaare da'raco'teri masā opa pa'tiro nirōpu aco pére se'erā, pajiro o'mawīrōrī pere bocacārā niwā. ²⁰ Gerapu nirā ovejare co'teri masā ti pere āpērā Isaa yarā ovejare co'terā me'rā du'sasocārā niwā. Na “Ūsā ya pe ni'i”, nicārā niwā. Isaa yarā ovejare co'terā pe'e quē'rā “Ūsā ya pe pe'e ni'i”, ni a'merī du'sasoomujācārā niwā. Tojo weegu Isaa ti pere “cumuca pe” wāme ō'ocu niwī. Na du'sasooyucā, tojo wāme ō'ocu niwī. ²¹ Be'ro cūrē da'raco'terā ape pe se'ecārā niwā. Ti pe quē'rārē mejārōta du'sasocārā niwā. Tojo weegu Isaa ti pere “a'merī i'asī'rītiri pe” wāme ō'ocu niwī.

²² Be'ro Isaa yoropu wa'a wa'acu niwī. Topure aco pé ape pe se'ecu niwī. Ti pema du'sasoticārā niwā majā. Tojo weegu ti pere “añurī pjoaca pe, cumuca marīrī pe” wāme ō'ocu niwī. A'tiro nicu niwī: “Ō'acū marīrē ni'cārōacāma añurī pjoa cūumi majā. Tojo weerā marī a'topure añurō niseti, da'rasetirāsa'a”, nicu niwī.

²³ To ni'cuta Isaa Beerseba pu wa'acu niwī. ²⁴ Topu cū etāca ñamirē Ō'acū cūrē bajua, a'tiro nicu niwī: “Yu'u, mu'u pacu Abrahā ējōpeogu ni'i. Yu'u mu'u me'rā ni'i. Tojo weegu uiticā'ña.

Yu'ure da'raco'tegu Abrahārē ma'igū, mu'urē añurō wa'acā weeguti. Tojo nicā mu'u pārāmerārē pājārā masāputicā weeguti”, nicu niwī.

²⁵ Tere tu'ogu, Isaa ni'cārō wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī. Topu Ō'acūrē e'catise o'ogu, tojo weecu niwī. Tojo wi'seri nu'cō, niseticu niwī. Cūrē da'raco'terā ni'cā aco pé se'ecārā niwā.

Isaa, Abimelec na “A'tiro weerā” ni a'merī apo'que ni'i

²⁶ Ni'cā nūmu Abimelec Gerapu ni'cu Isaa tiro pu ucūgū a'ticu niwī. Cūrē werecasagu Ahuzat, tojo nicā Ficol surara wiogu cūrē ba'paticārā niwā.

²⁷ Narē i'agū, Isaa nicu niwī:

—¿De'ro weerā yu'ure i'arā a'tiati? Yu'ure uatiwu. Musā ya di'tapu nigūrē cō'awīrōwū.

²⁸ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ūsā mu'urē i'acā, Ō'acū mu'u me'rā nimi. Tojo weerā “Mu'u ūsārē ña'arō weeri nīrā, mu'u me'rā Ō'acū tu'oropu a'merī aporoua'a”, ni wācūasu. ²⁹ Mu'urē ne cārō caribotiwu. Ūsā mu'urē cariboronojō o'orā, añurō wejepeowu. Añurō me'rā mu'urē we'riti o'ówu. Ō'acū mu'urē ni'cārōacārē añurō weetamugū weemi, nicārā niwā.

³⁰ Tojo weegu Isaa narē pajiri bosenumu weepocū niwī. Ti nūmurē na ba'a, sī'rī yapaticārā niwā. ³¹ Ape nūmu pe'e bo'reacā wā'cā, na Ō'acū wāme me'rā “A'tiro weerā” ni a'merī apocārā niwā. Be'ro Isaa narē we'riti, “Añurō wa'aya”, nicu niwī. Na ni'cārō me'rā tojacārā niwā.

³² Na tojo weeri numurēta Isaare da'rac'o'teri masā na se'eri pere “Aco bocapu” ni, cūrē queti wererā etacārā niwā. ³³ Isaa ti pere Seba wāme ō'ocu niwī. Tojo weero topu nirī macā ni'cārōacārē Beerseba wāmetisa'a.

³⁴ Esaú cuarenta cū'marī cuogu, Judit wāmetigore numoticu niwī. Co Beeri wāmetigu hitita masū macō nico niwō. Be'ro apego numotinemocu niwī tja. Co Basemat wāmetico niwō. Co Elón wāmetigu hitita masū macō nico niwō. ³⁵ Ā'rā puarā Esaú numosānumia Isaare, Rebecare pūrō waro bujaweticā weecārā niwā.

27

Isaa cū pō'rārē Jacore, Esaúre “Añurō wa'ato” ni, Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

¹ Isaa bucu waro ējāgū, cū caperi añurō i'aticu niwī. Tojo weegu ni'cā numu cū macū masā ma'mi Esaúre pijio, a'tiro nicu niwī:

—jMacū!

Cū tojo nicā, Esaú “¿De'ro niti, pacu?”, ni yu'ticu niwī.

² —Mu'u i'acāta, yu'u bucu waro ni'i. Tojo weegu a'te numurī no'o nirī numu yu'u wērīmasī'i. ³ Mu'u cāpūpu wa'a, mu'u ya bucatjē me'rā wa'icūrā buegu wa'aya. ⁴ Tu'ajanu'cō, yu'u tu'saronojōta ba'ase u'suase do'a, yu'ure ecaya. Mu'u tojo weecā, yu'u wērīati duporo mu'urē añurō wa'ato nīgū, Ō'acūrē sērībosaguti, nicu niwī.

⁵ Rebeca pe'e Isaa Esaúre tojo nisere tu'oco niwō. Tojo tu'o'co niyugo, Esaú cāpūpu cū pacure wa'icūrā wējēbosagu wa'aca be'ro, ⁶ co macū Jacore a'tiro nico niwō:

—Mu'u pacu, mu'u ma'mi Esaúre a'tiro nicā tu'oapu. A'tiro niami:

⁷ “Macū, cāpūpu wa'aya. Wa'a, wa'icu wējē, ba'ase u'suase do'a, yu'ure ecaya. Mu'u tojo weecā, mu'urē Ō'acū i'orōpu ‘Añurō weeya’, ni sērībosaguti”, niami. ⁸ Macū, yu'u niatjere añurō tu'o, tere weepa. ⁹ Mu'u ni'cārōacā ecarā na nirōpu wa'a, puarā cabracārē miitia. Mu'u pacu cū ba'atu'sasenojōta añuse ba'ase do'abosagoti. ¹⁰ Mu'u cūrē ecagu wa'agusa'a. Mu'u tojo weecā, mu'urē cū wērīati duporo Ō'acūrē “Añurō weeya”, ni sērībosagusami, nico niwō.

¹¹ Jacob pe'e cū pacore yu'ticu niwī:

—Yu'u ma'mi nipe'tiro cū upupu poaritigu nimi. Yu'u pe'e moo'o.

¹² Yu'u pacu yu'ure da'raña'a, “Cū mejēta nimi”, ni masīgū, “Mu'u yu'ure bujicā'gū we'e”, nibosami. Yu'ure “Añurō wa'ato” ni sērībosaronojō o'ogu, “Ña'arō pe'e wa'abata'to mu'urē”, nibosami, nicu niwī.

¹³ Cū pacu cūrē yu'tico niwō:

—Mu'urē i'amasīcāma, mu'urē “Ña'arō wa'ato” nise yu'u pe'ere tojato. Mu'u pe'e yu'u dutiro weeya. Sōjā cabracārē miigū wa'aya, nico niwō.

¹⁴ Tojo nicā tu'o, Jacob cabracārē miigū wa'a, pacore o'ocu niwī. Tojo weego Isaa tu'sasenojōrēta ba'ase do'abosaco niwō. ¹⁵ Be'ro masā ma'mi Esaú ye su'ti añuyu'runu'cāse co wi'ipu nurō'quere mii, cū acabiji Jacore sāaco niwō. ¹⁶ Be'ro na cabra caseri me'rā cū omocārīrē omaco niwō. Tojo nicā wāmutare mo'aco niwō. ¹⁷ Tu'ajanu'cō, te ba'ase u'suase do'a'quere, pārē co macū Jacore o'oco niwō.

¹⁸ Tojo weegu Jacob cū pacu tiropu sājāa, a'tiro nicu niwī:

—jPacu!

—Āa, a'to ni'i. ¿Ni'inojō pe'e niti mu'u? ni sērītiña'cu niwī Isaa.

19 —Yu'u masā ma'mi Esau ni'i. Mu'u yu'ure duti'caronojōta weeapu. Wā'cānujāna. Yu'u wa'icu wējē do'a'quere ba'aya. Ba'atoja, yu'ure Ō'acūrē “Añurō weeya”, ni sērībosaya, nicu niwī.

20 Isaa cūrē sērītiña'cu niwī:

—Macū ¿de'ronojō maata waro wa'icure bocamiati?

—Mu'u wioḡu Ō'acū yu'ure maata bocacā weemi, nicu niwī.

21 Isaa cūrē nicu niwī:

—A'tocure a'tia. ¿Diacjūta yu'u macū Esau niti mu'u? nīgū, mu'urē da'raña'gūtigu wee'e.

22 Tojo weegu Jacob cū tiroacāpu wa'acu niwī. Cūrē da'raña'gū, cū pacu nicu niwī:

—Mejō mu'u ucūse pe'e Jacob ucūse weronojō nírōcoro. Tojo nimirō, omocārī pe'e Esau ye omocārī nírōcoro. 23 Esau weronojō omocārī poaritiyucā, Isaa “Apī nimi”, ni masīticu niwī. Cū Ō'acūrē sērībosati dūporoacā, 24 apaturī sērītiña'apocu niwī tja.

—¿Diacjūta Esau niti mu'u?

—Esaūta ni'i, ni yu'ticu niwī Jacob.

25 Tere tu'ogu, Isaa nicu niwī:

—Macū, ba'ase mu'u boca'quere o'oya majā. Ba'agūtigu wee'e. Ō'acūrē “Yu'u macūrē añurō wa'ato”, ni sērībosacūgūti.

Jacob cū pacure ba'ase eca, cūrē u'seducaco vinorē tīacu niwī. Cū tere ba'a, sī'ricu niwī. 26 Be'ro cū pacu Isaa cūrē nicu niwī:

—Macū, yu'u tiroacāpu a'ti, yu'ure mi'miña.

27 Tojo weegu Jacob cū pu'toacāpu wa'a, cūrē mi'micū niwī. Isaa cū ye su'tire wījīgū, cū ye niatjere Ō'acūrē a'tiro ni sērībosacu niwī:

“Ā'rī yu'u macū cāpū cjase o'ori Ō'acū wee'que weronojō añurō u'mutime'rīcā'mi.

28 Ō'acū mu'urē u'muarō cjase aco pejasere o'oato.

Mu'u otesere di'tapure añurō pī'rī, dūcaticā weeato.

Peje trigo, tojo nicā u'seducaco vinorē o'oato.

29 Pājārā masā mu'u dutise doca niato.

Peje di'tacjārā mu'u dūporo ejaque'a, mu'urē ējōpeoato.

Mu'u ni'cū pō'rāpureta dutigusa'a.

Mu'u paco pō'rā umua mu'urē ējōpeorā paamu'rīque'ato.

Mu'urē 'Ŋa'arō wa'ato' nīrā nemorō 'Ŋa'abutiario wa'ato', nino'rāsama.

Mu'urē 'Añurō wa'ato' nīrā pe'e 'Añurōta wa'ato' nino'rāsama”, nicu niwī Isaa.

30 Cū Jacore Ō'acūrē sērībosatu'ajāca be'roacā, cū wijaari cura Esau wa'icurā wējēgū eja'cu dajacu niwī. 31 Daja, cū quē'rā ba'ase añurō u'suase do'a, cū pacure ba'adutigu miacu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Pacu, wā'cānujāna. Yu'u wa'icu wējē'cure ba'aya. Ba'a, yu'ure ye niatjere Ō'acūrē sērībosaya.

32 Tere tu'ogu, Isaa sērītiña'cu niwī:

—¿Noanojō niti mu'u?

—Yu'u Esau ni'i. Masā ma'mi ni'i, ni yu'ticu niwī.

33 Tere tu'ogu, cū pacu uputu narāsāgū, a'tiro nicu niwī:

—¿To pūrīcārē noa pe'e niapari, yu'ure wa'icu wējē, do'a, mejēpu miiti'cu? Mu'u dajati dūporoacā yu'u ba'atojapu. Ba'a, cūrē Ō'acūrē sērībosatojapu. Tojo weegu cū Ō'acūrē sērībosano'cupu nimi.

³⁴ Tere tu'ogu, Esaú uputu bujaweti ua, uticu niwī. A'tiro caricūcu niwī:
—Pacu, yu'u quē'rārē Ō'acūrē sērībosacureya, nicu niwī.

³⁵ Cū pacu cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u acabiji mu'u dūporo eja, yu'ure nisoopī. Cū mu'u ye nimi'quere Ō'acūrē yu'u sērībosabo'quere miatojami.

³⁶ Tere tu'ogu, Esaú cū pacure nicu niwī tja:

—Tu'omasirāta cūrē Jacob wāme ō'ocārā niwā. Cū yu'ure puatipu űa'arō weetojami. Ne waro, yu'u masā ma'mi nisere yu'ure ē'mawī. Ni'cārōacārē tja mejārōta Ō'acūrē mu'u sērībosase, ye nībo'quere ē'mapī. ¿Yu'ure ne cārō apeyenojō du'satibutiati? nicu niwī.

³⁷ Isaa cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u Jacore mu'u wiogu wa'acā weeasu. Nipe'tirā cū acawererā cūrē da'raco'teri masā nirāsama. Peje ba'ase trigo, u'seducaco vino cuogusa'a, niasu. Macū, yu'u ni'cārōacāma de'ro weemasītisa'a majā, nicu niwī.

³⁸ Esaú cū pacure ninemocu niwī:

—Pacu, ¿ni'cātita Ō'acūrē añusere sērīta basioti? Yu'u quē'rārē cūrē añusere sērībosaya, nicu niwī. Be'ro apaturi caricū, uticu niwī.

³⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Isaa cūrē nicu niwī:

—Mu'u di'ta añuse ni'ropu nisetigusa'a. Ū'muarō cjase aco pejase marīrōpu nigūsa'a.

⁴⁰ Mu'u, mu'u ya di'pjī me'rā wāmoti, mejēcā wa'acā cā'mota'agusa'a. Mu'u acabijire da'raco'tegu nigūsa'a.

Be'ro mu'u tutuagu wa'agu, cū dutise doca nisome majā”, nicu niwī.

Jacob Esaúre uiwā cā'que ni'i

⁴¹ Tojo wa'āca be'ro te me'rā Esaú cū acabijire ī'asī'rīti, uanu'cācu niwī. Cū pacu Jacob pe'ere Ō'acūrē sērībosa'que bu'iri tojo weecu niwī. “Yu'u pacu cū wērīatjo cārō du'sa'a. Cū wērīca be'ro yu'u acabijire wējēgūti”, ni wācūcu niwī.

⁴² Esaú tojo weeguti nise quetire tu'ogo, Rebeca Jacore pijio, a'tiro nico niwō:

—Mu'u ma'mi Esaú mu'urē a'megū, “Wējēgūti”, niapu. ⁴³ Tojo weegu, macū, yu'u dutiro weeya. Harāpu yu'u ma'mi Labán ya wi'ipu du'tiabaque'oya. ⁴⁴ Topu tojánīña. Téé mu'u ma'mi cū uase pe'tīca be'ropu tupure ni'uoya. ⁴⁵ Mu'u cūrē wee'quere acobojōca be'ro mu'urē “A'tia tja” ni, queti o'ógoti. Musārē yu'u pō'rā puarārē ni'cā numuta wērīcā uawe'e, nico niwō.

⁴⁶ Be'ro Rebeca co marāpu Isaare nico niwō:

—Ā'rā hitita masā numia Esaú numosānumia me'rā yu'u caributiya'rua wa'asa'a. Jacob cū a'ti di'ta Canaácjārā ā'rā hitita masā numia weronojō nigōrē cū numoticāma, mejō wērīa wa'asī'risa'a, nico niwō.

28

¹ Tere tu'ogu, Isaa Jacore pijio, cūrē “Ō'acū mu'urē añurō weeato”, nicu niwī. Tojo nicā, cūrē a'tiro weeduticu niwī:

—Mu'u a'ti di'ta Canaácjārā numiarē ne numotiticā'ña. ² Mu'u ñecū tiro Betuel Padan-arāpu wa'aya. Topu mu'u pacopānumu Labán macōrē numotiya. ³ Ō'acū tutuayu'rūnu'cāgū mu'urē añurō weeato. Pājārā mu'urē masāputi, pārāmerātīcā weeato. Cū tojo weecā, peje curaricjārā nirāsama. ⁴ Abrahārē Ō'acū “Añurō weeguti” ni'quere mu'urē, mu'u

pārāmerārē o'oato. A'ti di'ta musā ya di'ta waro tojato nígū, tojo ni'i. Ni'cārōacārē a'ti di'tapu ape di'tacjārā weronojō ni'i yujupu, nicu niwī.

⁵ Tojo wee Jacore Padan-arāpu o'ócā'cu niwī. Topure Labán ya wi'ipū etacu niwī. Cū Betuel, arameo masū macū, tojo nicā Rebeca ma'mi nicu niwī. Rebeca, Jacob, Esaú paco nico niwō.

Esaú cū numotinemo'que ni'i

⁶ Esaú, cū pacu Isaa, Ō'acūrē “Jacore añurō weeya”, ni sērībosacā, tojo nicā cūrē Padan-arāpu numotidutigu o'ócā tū'ocu niwī. Tojo nicā cūrē Ō'acūrē añurō weedutigu, “A'tocjārā Canaácjārā numia me'rā ne numotitcā'ña” nicā tū'ocu niwī. ⁷ Apeyema Jacob cū pacusumua weeduti'caronojōta Padan-arāpu wa'acā t'acu niwī. ⁸ Tojo weegu Esaú cū pacusumua Canaá di'tacjārā numiarē tū'satisere masīcu niwī. ⁹ Tere masīgū, Abrahā macū Ismae tiropu t'agū wa'acu niwī. Topu cū macō Mahalat wāmetigore numoticu niwī. Co Nebaiot acabijo nico niwō. Cū Esaú āpērā puarā numia Canaácjārā numiarē numotitojacu niwī.

Jacob Betepu cū quē'e'que ni'i

¹⁰ Jacob Beersebapu ní'cu wa'a, Harā wa'ari ma'apu bu'acu niwī. ¹¹ Wa'acūmī, ñamíca'apu niyucā, cū no'o na'itō'orō cāricu niwī. Topu cārigūtigu, ni'cāgā ūtāgā topu cūñacjare miicūú, cū dupoare ēotuucūuocu niwī. ¹² Topu a'tiro quē'ecu niwī. Ni'cārō mujārōjo nucūcāpu téé u'musepu nimujānu'cācaro niwā. To mujārōpure Ō'acūrē wereco'terā mujāmujā, dijatimujācārā niwā. ¹³ Tojo nicā, Ō'acūrē cū pu'to nu'cūcā t'acu niwī. Cūrē a'tiro nicu niwī: “Yu'u mu'u ñecū Abrahā, mu'u pacu Isaa ējōpeogu Ō'acū ni'i. Mu'urē, mu'u pārāmerā nituriarārē a'te mu'u cūñase di'tare o'ogusa'a. ¹⁴ Mu'u pārāmerā pājārā waro nucūpori weronojō nirāsama. Nipe'tiropu se'sanu'cārāsama. Mujīpū cū mujātiro pe'e, cū sājārō pe'e, tojo nicā norte, téé surpu nirāsama. Nipe'tirā a'ti turicjārārē mu'u me'rā, tojo nicā mu'u pārāmerā nituriarā me'rā añurō wa'acā weeguti. ¹⁵ Yu'u mu'u me'rā ni'i. Mu'urē, mu'u no'o wa'aro co'teguti. A'ti di'tare mu'urē apaturi dajanu'cācā weeguti. Yu'u 'Tojo weeguti' ni'quere weetimigū, ne cārō mu'urē cō'awā'cāsoma”, nicu niwī Ō'acū.

¹⁶ Jacob cū quē'éca be'ro wā'cāgū, a'tiro wācūcu niwī: “Diacjūta Ō'acū a'to nimi. Yu'u ne masītiasu”, nicu niwī. ¹⁷ Cū uputu ui, a'tiro wācūcu niwī: “A'to wiobutia'a. Ō'acū cū nirō waro ni'i. Cū ya wī'i ni'i. U'muse sājārī sope pu'to ni'i”, nicu niwī.

¹⁸ Ape numu pe'e maata wā'cā, ūtāgā cū dupoapu ēotuucūucagare añurō miinu'cōcu niwī. Tu'ajanu'cō, tigare Ō'acū yaga tojadutigu, u'sere piopeocu niwī. ¹⁹ Ne waropure tore ni'cā macā nicaro nimiwū. Ti macā Luz wāmeticaro niwū. Jacob pe'e mejēcā wāme ducayucu niwī. Betel wāme ō'ocu niwī.

²⁰ Topu Jacob Ō'acūrē “Mu'u me'rā a'tiro weeguti”, ni ucūcu niwī: “Ō'acū ni'cārōacā yu'u wa'arore ba'pati, co'te, yu'ure ba'ase, su'ti o'ogu, yu'u wogu nigūsa'a. ²¹ Tojo nicā, ne cārō mejēcā wa'ati, apaturi yu'ure yu'u pacu ya wi'ipure majāmitoajaacā wéegu, tojo nigūsa'a. ²² Mu'u tojo weecā, a'tiga ūtāgā yu'u miinu'cōcaga Ō'acū ya wī'i nirōsa'a. Mu'u nipe'tisetiri yu'ure apeyenojō diez o'ocā, mu'urē ni'cārō o'oguti”, nicu niwī.

29

Jacob cǔ Harǎpũ eta'que ni'i

¹ Jacob wa'a, mujǐpũ mujǎtirocǎrǎ ya di'tapũ etacu niwĩ.

² Topure etagu, cǎpũpu i'tia curua oveja aco sǐ'rĩrĩ pe tiro soocũnarǎrē ĩ'acu niwĩ. Na ti pe cǎse acore sǐ'rĩcǎrǎ niwǎ. Ti pe sǐpe pu'topure pajiri pe ũtǎpejo me'rǎ bi'ano'caro niwũ. ³ Nipe'tirǎ oveja topure nerēnu'cǎca be'ro oveja co'terǎ ti pere pǎa, ovejare aco ũcǎcǎrǎ niwǎ. Na sǐ'rĩca be'ro oveja co'terǎ ti pere bi'acǎrǎ niwǎ tǎa.

⁴ Jacob oveja co'terǎrē sēřĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ne, no'ocǎrǎ niti musǎ?

—Ŭsǎ Harǎcǎrǎ ni'i, ni yu'ticǎrǎ niwǎ.

⁵ Narē sēřĩtiña'nemocu niwĩ tǎa:

—¿Musǎ Labǎrē Nacor pǎrǎmirē masĩti?

—Masĩ'i, ni yu'ticǎrǎ niwǎ.

⁶ —¿Cũ dutimarĩati? ni sēřĩtiña'nemocu niwĩ.

—Ŭũ, duti marĩami, ni yu'ticǎrǎ niwǎ. Be'ro Jacore ninemocǎrǎ niwǎ:

—Ĩ'aña. Sico Raquel, Labán macō co yarǎ oveja me'rǎ a'timo, nicǎrǎ niwǎ.

⁷ Jacob narē a'tiro nicu niwĩ:

—Ŭmǎcjo waro ni'i yujupũ. Ovejare bi'asōrōrō mejēta ni'i. ¿De'ro weerǎ musǎ ovejare aco ũa, be'ro tǎ ba'adutirǎ, cǎpũpu mianu'cōweti?

⁸ Na cǎrē yu'ticǎrǎ niwǎ:

—Tojo weemasĩtisa'a. Nipe'tirǎ oveja nerēpe'tiatio yujupũ. Na nerēpe'tica be'ro oveja co'terǎ ti pere bi'acaga ũtǎgǎjore pǎa, acore ũano'rōsa'a.

⁹ Jacob na me'rǎ ucũřĩ cura Raquel co pacu yarǎ oveja me'rǎ ejaco niwō. Co narē co'tego nico niwō. ¹⁰ Topũ Raquere, Labán macōrē, cǎ pacopǎnumũ Labán yarǎ oveja me'rǎ ejacǎ ĩ'agũ, maata ũtǎgǎjore pǎogũ wa'acu niwĩ. Pǎotoja, narē aco ũacu niwĩ. ¹¹ Be'ro Raquere añudutigu mi'micu niwĩ. Tojo weetoja, e'catigu, uticu niwĩ. ¹² Jacob, “Yu'u Rebeca macũ ni'i, Labán pǎácjũ ni'i”, ni werecu niwĩ. Tere tu'ogo, co pacupure omawǎ'cǎ, wewego wa'aco niwō.

¹³ Labán, “Yu'u acabijo macũ niapu” nisere tu'ogu, cǎrē pōtēřĩgũ wa'agu, omawǎ'cǎcu niwĩ. Cǎrē paabu'a, wa'suporopũ mi'micu niwĩ. Be'ro cũ ya wi'ipu miacu niwĩ. Jacob nipe'tise cǎrē wa'a'quere quetiwerepe'ocu niwĩ. ¹⁴ Labán cǎrē nicu niwĩ: “Diacjũta mu'u yu'u acawerego macũ nĩgũ, ye dí warota ni'i”, nicu niwĩ.

Jacob cǔ basucǎrǎ numiarē da'ra wapata'a'que ni'i

Jacob Labán tiropure ni'cǎ mujǐpũ tojacu niwĩ. ¹⁵ Ti mujǐpũ be'ro Labán Jacore a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u, yu'u acawerego macũ nise wapa tojowaro da'ra, weesome. ¿Mu'u no'ocǎ'rō wapayecǎ ũasari? nicu niwĩ.

¹⁶ Labán puarǎ numia pō'rǎticu niwĩ. Masǎ ma'mio Lea wǎmetico niwō. Du'sago pe'e Raquel wǎmetico niwō. ¹⁷ Lea caperi añuse cuoco niwō. Raquel pe'e añugō, añurō uputigo nico niwō. ¹⁸ Jacob Raquere tu'sayugu, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u macō Raquere ũagu, siete cũ'marĩ mu'urē da'ratamugũti.

¹⁹ Labán cǎrē yu'ticu niwĩ:

—Jau, añurōsa'a. Aperocjārā pe'ere o'oronojō o'ógu, mu'urē numisoguti. Yu'u me'rā tojayá, nicu niwī.

²⁰ Tojo weegu Jacob Raquere wapata'agu, siete cū'marī da'racu niwī. Cū Raquere uayu'ruayucā, te cū'marī ne yoabajuticaro niwā. ²¹ Te siete cū'marī yu'rúca be'ro Jacob Labārē nicu niwī:

—Yu'u nūmo niacjore wiaya majā. Yu'u core nūmotigusa'a. Ticuse cū'marī da'raguti ní'que pe'tia wa'a'a. Core da'ra, wapata'atoja'a, nicu niwī.

²² Tojo weegu Labán nipe'tirā cū pu'tocjārārē omocā du'teri bosenumurē pijiocu niwī. ²³ Be'ro ñamipu Labán masā ma'mio Lea pe'ere mia, Jacore o'ocu niwī. Jacob co me'rā cārīcu niwī. ²⁴ Apeyema tja Leare Labán ní'cō cūrē da'raco'tegore weetamudutigu o'ocu niwī. Co Zilpa wāmetico niwō. ²⁵ Ape nūmu bo'reacā Jacob “Apego Lea me'rā pe'e cārīapā”, ni í'acu niwī. Tojo weegu Labārē sērītiña'gū wa'acu niwī.

—¿De'ro weegu yu'ure tojo weeati? Yu'u Raquere wapata'agutigu mu'u me'rā da'rawu. ¿De'ro weegu yu'ure tojo weesoati? nicu niwī.

²⁶ Labán cūrē yu'ticu niwī:

—A'ti di'tapu a'tiro weesetisa'a. Du'sago pe'e masā ma'mio duporo marāputitimo. ²⁷ Mu'u omocā du'teri bosenumu nirī semanarē Lea me'rāta níni'ña yujupu. Ti semana pe'tica be'ro co acabijore o'oguti. Mu'u core da'ra wapayegu, siete cū'marī da'ranemogūsa'a, nicu niwī.

²⁸ Jacob “Añurōsa'a”, nicu niwī. Lea omocā du'teri bosenumu nirī semana pe'tica be'ro Raquel quē'rārē numisocu niwī. ²⁹ Labán cūrē da'raco'tegore Raquere weetamudutigu, co quē'rārē Bilha wāmetigore o'ocu niwī. ³⁰ Jacob Raquel me'rā quē'rārē cārīcu niwī. Lea nemorō co pe'ere ma'iyu'rūnu'cācu niwī. Siete cū'marī Labán me'rā da'ranemocu niwī.

Jacob pō'rā ye cjase ní'i

³¹ Ō'acū Jacob Leare ma'iticā í'agū, core wī'marā pō'rāticā weecu niwī. Raquel pe'ema wī'marā bocamasíticā weecu niwī yujupu. ³² Lea nijipaco wa'a, wī'magū pō'rātico niwō. Cūrē Rubén wāme ō'oco niwō. A'tiro nico niwō: “Ō'acū yu'u bujaweticā í'agū, wī'magū o'oami. Tojo weegu ní'cārōacāma yu'u marāpu yu'ure ma'igūsami”, nico niwō.

³³ Be'ro Lea apī pō'rātico niwō tja. Cūrē Simeó wāme ō'oco niwō. Tojo weego a'tiro nico niwō: “Ō'acū yu'u marāpu yu'ure tojo í'acō'acā í'ami. Tojo weegu apī yu'ure o'onemoami”, nico niwō.

³⁴ Apī cuonemoco niwō tja. Cūrē Leví wāme ō'oco niwō. “Yu'u marāpūre i'tiarā wī'marā o'otoja'a. Tojo weegu ní'cārōacāma yu'u pe'ere nemorō ma'igūsami”, nico niwō.

³⁵ Lea apī wuanemoco niwō tja. “Ní'cārōacāma Ō'acūrē e'catipeogoti”, nico niwō. Tojo weego cūrē Judá wāme ō'oco niwō. Ā'rī be'ro pō'rātidu'unico niwō yujupu.

30

¹ Raquel yu'u Jacore pō'rātibosatisa'a nígō, co ma'miorē uoco niwō. Tojo tu'ña'gō, co marāpūre nico niwō:

—Yu'ure pō'rāticā weeya. Mu'u tojo weeticāma, wērīa wa'agoti, nico niwō.

² Tere tu'ogu, Jacob ua wa'a, core nicu niwī:

—¿To pūrīcārē yu'u Ō'acū niti? Cūta mu'urē wī'marā bocaticā weemi.

³ Be'ro cārē nico niwō:

—A'tigo yu'ure da'raco'tego Bilhare miaña. Co me'rā ni, wī'magūrē pō'rātiya. Co tojo pō'raticā, yu'u quē'rā pō'rāti'co weronojō cuogosa'a, nico niwō.

⁴ Tojo weego Raquel core da'raco'tego Bilhare cū nūmo weronojō niato nígō, co marāpūre o'oco niwō. Jacob co me'rā cārīcu niwī. ⁵ Co nijīpaco toja, ni'cū wī'magū Jacore wuabosaco niwō. ⁶ Co tojo weecā ī'agō, Raquel nico niwō: “Āpērā ī'orōpū Ō'acū yu'ure queoro wa'acā weemi. Cū yu'u sērīsere tu'ogu, yu'ure wī'magū o'oami. Tojo weegu ā'rī wī'magū Dan wāmetigusami”, nico niwō.

⁷ Be'ro apī Bilha pō'rātinemoco niwō. ⁸ Raquel a'tiro nico niwō: “Yu'u ma'mio me'rā upūtu waro a'metu'tiapū. Āñu'u majā, yu'u core yu'ruwetitojapū”, nico niwō. Tojo weego wī'magūrē Neftalī wāme ō'oco niwō.

⁹ Lea pe'e “Yu'u pō'rā bocamasītisa'a majā” nígō, core da'raco'tego Zilpare co marāpū Jacore pe'suda'reco niwō. ¹⁰ Co Zilpa Jacob me'rā wī'magū pō'rático niwō. ¹¹ Co tojo weecā ī'agō, Lea a'tiro nico niwō: “Añubutiaro wa'a'a. Tojo weegu wī'magū Gad wāmetigusami”, nico niwō.

¹² Be'ro Zilpa Jacore apī pō'rātibosaco niwō. ¹³ Tere ī'agō, Lea a'tiro nico niwō: “E'cati yu'ruasa'a. Numia ni'cārōacāma yu'ure 'E'cati yu'ruamo', nīrāsama.” Tojo weego wī'magū Aser wāme ō'oco niwō.

¹⁴ Ni'cā nūmu na trigo tūrērītero nicā, Rubén cāpūpu wa'acu niwī. Topū yucudūca mandrāgora wāmetisere bocacu niwī. Boca, cū paco Leare miacu niwī. Tere miidajacā ī'agō, Raquel Leare nico niwō:

—Yu'u quē'rārē mu'u macū miiti'que yucudūcare o'oya.

¹⁵ Lea pe'e core yu'tico niwō:

—¿De'ro weego o'obosari? Mu'u yu'ure ña'abutiaro weewu. Yu'u marāpūre ē'mawū. ¿Ni'cārōacārē yu'u macū yucudūca boca'quere ē'masī'rīti tja?

Tere tu'ogo, Raquel nico niwō:

—To pūrīcārē a'tiro weegoti. Mu'u macū yucudūca boca'quere mu'u o'ocā, ni'cācā ñamirē Jacob mu'u me'rā cārīgūsami, nico niwō.

¹⁶ Be'ro na'ique'ari cura Jacob cū cāpūpu ní'cu dajari cura Lea cārē pō'tērīgō wa'a, a'tiro nico niwō:

—Ni'cācā ñamirē, mu'u yu'u me'rā cārīgūsa'a. Yu'u macū boca'que mandrāgora yucudūca me'rā wapayearū.

Tojo weegu ti ñamirē Jacob Lea me'rā cārīcu niwī. ¹⁷ Ō'acū Lea sērīsere yu'ticu niwī. Tojo weego nijīpaco wa'a, cū me'rā ni'cāmocūrā pō'rātibosanemoco niwō Jacore. ¹⁸ Tere ī'agō, Lea nico niwō: “Yu'ure da'raco'tegore yu'u marāpūre o'owū. Tojo wee'que wapa Ō'acū ni'cārōacārē yu'ure añurō weemi majā. Tojo weegu ā'rī wī'magū Isacar wāmetigusami”, nico niwō.

¹⁹ Be'ro Lea apī pō'rātinemoco niwō. Cū me'rā seis pō'rático niwō. ²⁰ A'tiro nico niwō: “Ō'acū yu'ure añubutiase o'oami. Ni'cārōacārē yu'u marāpū nemorō ma'īgūsami. Cūrē yu'u seis umua pō'rātibosatoja'a. Tojo weegu ā'rī wī'magū Zabulō wāmetigusami”, nico niwō.

²¹ Lea pō'rātitoogo, numiorē wuaco niwō. Core Dina wāmeyeco niwō.

²² Be'ro Ō'acū Raquel quē'rārē wācūcu niwī. Co sērīsere tu'ogu, core pō'raticā weecu niwī majā. ²³ Tojo weego co pō'rātīmu'tāgūrē wuago,

a'tiro nico niwō: “Yu'u pō'rāmarīgō nīgō bopoya'quere Ō'acū pe'ticā weeami. ²⁴ Cū yu'ure apī o'onemocā añuyu'rūabosa'a”, nico niwō. Tojo weego cūrē José wāmeyeco niwō.

Jacob, Labán na ecarā me'rā a'merī weesoomujā'que ni'i

²⁵ Raquel Joserē wuáca be'ro Jacob mañecū Labārē nicu niwī:

—Yu'ure ya di'tapu dajatojaadutiya. ²⁶ Yu'u numosānumiarē mu'urē da'rawapata'a'cārā numiarē, tojo nicā yu'u pō'rārē o'oya. Mu'u yu'ure yu'tica be'ro wa'aguti. Yu'u mu'u me'rā uputu da'rasere añurō masīsa'a.

²⁷ Labán cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u nisetisere te'sagu, yu'u me'rā tojayá. Yu'u tu'oña'se me'rā a'tiro masī'i. Ō'acū mu'u me'rā yu'ure añurō wa'acā weeami. ²⁸ ¿No'ocā'rō wapata'asī'rīsari mu'u? Mu'u wercā, yu'u tocā'rō wapayeguti, nicu niwī.

²⁹ Jacob cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u masīsa'a. Yu'u mu'urē añurō da'ratamuwū. Mu'u yarā wa'icūrārē añurō co'tebosawu. ³⁰ Yu'u etati dūporore mu'u pejetirācā cūocu niwū. Ni'cārōacāma pājārā waro nima. Yu'u etanu'cā'caro me'rā Ō'acū mu'urē añurō weemi. Ni'cārōacā yu'u numosānumia, yu'u pō'rā ye pe'ere da'rabosasī'rīsa'a.

³¹ —¿No'ocā'rō yu'u wapayecā uati? ni sērītiña'nemocu niwī Labá.

Jacob a'tiro yu'ticu niwī:

—Ne wapayeticā'ña. Yu'u mu'urē “A'tiro weeya” nisere “Jau” nicā, mu'u yarā ovejare co'tebosaguti tja, nicu niwī. ³² A'tiro weeguti. Ni'cācā nipe'tirā mu'u yarā ovejare ī'acusiagu wa'aguti. Ī'acusia, oveja sereritirā, do'rorārē, tojo nicā wī'marā ñirācārē ducawaaguti. Nipe'tirā cabra sereritirā, do'rorārē ducawaacūgūti. Narēta mu'u yu'ure wapayegusa'a. ³³ Tojo wéca be'ro mu'u yu'u wapata'asere ī'agū a'tigu, “Queorota weepī, ne yajatiapī”, nigūsa'a. Yarā oveja, cabra tiropu do'rorā marīcā, tojo nicā oveja ñirā marīcāma, “Á'rī yajagu weepī”, nigūsa'a, nicu niwī.

³⁴ Labán cūrē yu'ticu niwī:

—Añurōsa'a. Mu'u tojo nise tojota wa'ato, nicu niwī.

³⁵ Ti numuta Labán pe'e cabra umua yu'turārē, do'rorārē, tojo nicā cabra numia sereritirārē, do'rorārē, cā'rō butise cuorārē, nipe'tirā oveja wī'marā ñirārē cū pō'rārē co'tedutigu o'ócu niwī. ³⁶ Be'ro topu ní'cu narē Jacob nirōpu me'rā téé i'tia numu wa'aropu narē miacu niwī.

Jacob pe'e Labán yarā oveja, cabra du'sa'cārārē co'tecu niwī. ³⁷ Narē co'teri cura a'tiro weecu niwī. Cū álamo, almendro, castaño wāmetise ya'sase dūpurire dutecu niwī. Dute, te dūpurire butise dari pā'rēcu niwī.

³⁸⁻³⁹ Be'ro te pā'rē'que dūpurire ecarā na aco sī'rīrī co'ro tiro diacjū peocu niwī. Toputa na amorī cura na sī'rīrā a'tirā, te dūpuri tiro umua, numiarē ñe'ecārā niwā. Tojo weerā wī'marā bajarā, yu'turā, do'rorā bajuacārā niwā. ⁴⁰ Wī'marārē mejēcā cūucu niwī. Āpērā pe'ere Labán yarā do'rorā, yu'turā, ñirā pōtēorō cūucu niwī. A'tiro wee cū yarā pājārā wa'acā weecu niwī. Narē Labán yarā me'rā morētīcu niwī. ⁴¹ Apeyema tja Jacob a'tiro weecu niwī. Oveja numia tutuarā amorā, Jacob sō'onī'que dūpurire na sī'rīrī co'ro tiropu cūucu niwī. Te dūpuri pōtēorōpu a'merī ñe'eato nīgū, tojo weecu niwī. ⁴² Tutuatirā mejārā a'ticā pe'ema, te dūpurire cūutīcu niwī. Tojo weerā na mejārā Labán yarā tojacārā niwā. Tutuarā pe'e Jacob yarā nicārā niwā. ⁴³ A'tiro wee siape'e me'rā Jacob pājārā waro ecarā

cuocu niwī. Pājārā waro oveja, cabra, cameyoa, burroa cuocu niwī. Cūrē da'racō'terā numia, umua quē'rārē cuocu niwī.

31

Jacob Labārē du'ti'que ni'i

¹ Jacob Labán pō'rā cūrē ucjase quetire tu'ocu niwī. “Jacob marī pacu ye ní'quere ē'mape'o, te me'rā cū pe'e peje cuogu tojami,” nicārā niwā. ² Apeye quē'rā Jacob Labán todaporopu cūrē añurō wee'caronojō weeticā tu'ōña'cu niwī.

³ Tere ī'agā, Ō'acū Jacore nicu niwī: “Mu'u pacusumua ya di'tapu tojaaya. Mu'u acawererā tiropu wa'aya. Yu'u mu'urē co'teguti,” nicu niwī Ō'acū.

⁴ Cū tojo nicā tu'ogu, Jacob cū numosānumia Raquere, Leare cū nirō cāpūpu cū oveja, cabra co'teropu pijjudutio'ocu niwī. ⁵ Narē nicu niwī:

—Yu'u ī'acāta, musā pacu yu'ure todaporopu cū wee'caronojō weetimi. Tojo weemicā, Ō'acū, yu'u pacu ējōpeogu pe'e yu'ure añurō co'temi. ⁶ Musā masīsa'a, yu'u musā pacure nipe'tiro yu'u tutuaro pō'tēorō añurō warota da'rabosawu. ⁷ Yu'u tojo weemicā, cū yu'ure nisoomujāwī. Na'irō yu'u da'rase wapare queoro wapayetimujāwī. Tojo weemicā, Ō'acū pe'e yu'ure nā'arō weedutitigu, cūrē cā'mota'ami. ⁸ Tojo weegu Labán cū “Oveja, cabra do'rorā mu'u yarā nirāsama” nicā, oveja, cabra numia do'rorāta pō'rātiwā. Tojo nicā, cū “Oveja, cabra yu'turā mu'u yarā nirāsama” nicā, tojo bajurāta pō'rātiwā. ⁹ Tojo weegu Ō'acū cū yarā ecarā pe'ere ē'ma, yu'ure o'owī.

¹⁰ »Ni'cā numu na wa'icurā amorī cura a'tiro quē'ecāti. Cabra umua numiarē ñe'emujāwā. Na umua yu'turā, do'rorā, sereritirā niwā. ¹¹ Quē'erōpu Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā* yu'u wāmerē pisuwī. Yu'u pe'e cūrē yu'tiwu: “A'tota ni'i”, niwū. ¹² Tojo nicā tu'ogu, cūrē wereco'tegu weronojō nigū yu'ure niwī: “Añurō ī'aña. Nipe'tirā ecarā umua numiarē ñe'erā, yu'turā, do'rorā, sereritirā nima. Yu'u Labán mu'urē wee'quere ī'ape'ocā'pu. ¹³ Yu'u Ō'acū, mu'urē Betepu bajua'cu ni'i. Topu mu'u ūtāgārē miinu'cō, u'se wa're, yu'ure “Tojo weeguti”, ni ucūwū. Ni'cārōacā a'tore wijayá. Mu'u bajuāca di'tapu dajaya”, niwī, ni werecu niwī Jacob.

¹⁴ Tojo nicā tu'orā, Raquel, Lea cūrē yu'ticārā niwā:

—Ēsā, ūsā pacu tiroma be'ropure apeyenojō ñe'eatje ne moosa'a. ¹⁵ Tojo weronojō o'ogu, ūsārē aperocjārārē weronojō tojo ī'acō'acā'mi. Ēsāpūreta mu'urē numotidutigu duasājāwī. Nipe'tise ūsārē dua'que wapare cō'astepe'ocā'mi. ¹⁶ Diacjūta ni'i. Ēsā pacure Ō'acū cū cuosere ē'ma'que ūsā ye, ūsā pō'rā ye ni'i. Ō'acū mu'urē ni'caronojōta weeya, nicārā niwā.

Jacob Padan-arāpu ni'cu wija'que queti ni'i

¹⁷⁻¹⁸ Jacob cū pacu Isaa nirī di'ta Canaāpu dajatojaacu niwī. Tojo weegu cū pō'rārē, cū numosānumiarē cameyoa bu'ipu miipeocu niwī. Nipe'tise cū cuo'quere miacu niwī. Nipe'tirā ecarā cū da'ra'que wapa Padan-arāpu cū boca'quere miacu niwī.

* 31:11 31.11 Ī'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

¹⁹ Labán aperopu cū yarā ovejare poari seegu wa'ari cura, Raquel co pacu ējōpeose na queose yee'quere cū ya wi'ipu nisere yajaco niwō. ²⁰ Jacob cū mañecū Labán arameo masūrē we'rititimigū, weesoo, du'ticu niwī. ²¹ Nipe'tise cū cuose me'rā du'tiwā'cācu niwī. Éufrates wāmetiri maarē eja, pē'abaque'ocu niwī. Diacjū ya'rūmajā, Galaad bu'papijaro nirōpu wa'acu niwī.

Labán Jacore sirutu'que ni'i

²² I'tia nūmu be'ro Labán Jacob cū du'ti'quere masīcu niwī. ²³ Tojo weegu Labán cū acawererā me'rā Jacore sirutugu wa'acu niwī. Siete nūmurī be'ro Galaad bu'papijaro nirōpu ēmuejacu niwī. ²⁴ Cū topu ejati ñamirē Ō'acū Labārē, arameo masūrē quē'erōpu bajuacu niwī. Bajua, a'tiro nicu niwī: “Tū'oya, Jacore pūrīrō ucūacupa”, nicu niwī.

²⁵ Labán Jacore Galaad bu'papijaro cū cārī'caropu ēmuejacu niwī. Toputa Labán, cū acawererā me'rā tojaque'acu niwī. ²⁶ Be'ro Jacore i'a, a'tiro ni sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weeati mu'u? ¿De'ro weegu ya'ure weesooati? Mu'u ya'u pō'rā numiarē a'mewējērā ñe'eno'cārā numiarē weronojō miitiapā.

²⁷ ¿De'ro weegu ya'ure weretimigū, weesoo, i'atiro du'tiati? Yu'u queoro masīgū pūrīcā, mu'urē añurō we'ritiboapā. Buapūtērō, to'atu me'rā bosenumu weetuoboapā. ²⁸ Yu'u pō'rā numiarē, ya'u pārāmerārē ne cārō mi'mituotiasu. Mu'u ne tu'omasītibutiagu weronojō weepā. ²⁹ Yu'u musārē ña'arō weesī'rīgū weecā'boapā. Mu'u pacu ējōpeogu Ō'acū pe'e ya'ure ñamipu ucūami. A'tiro niami: “Tū'oya, Jacore pūrīrō ucūacupa”, niami. ³⁰ Mu'u, mu'u pacu tiropu uputu dajasī'rī'cu niyugu, a'titojapā. Tojo nimigū, ¿de'ro weegu ya'u ējōpeorā na queose yee'quere yajati? nicu niwī.

³¹ Jacob cūrē ya'ticu niwī:

—Yu'u uiasu. Apetero weegu mu'u pō'rā numiarē tutuaro me'rā nūmita'abosami, niasu. ³² No'o mu'u ējōpeorā queose yee'quere cuoganojō wērīato. A'to nirā marī acawererā i'orōpu a'maña. Narē bocagu, miaña.

Jacob pe'e, “Raquel co pacu ējōpeose yee'quere yajapō”, ni masīticu niwī.

³³ Labán Jacob ya wi'i, su'ti casero me'rā wéeca wi'ipu a'magū, sājāamū'tācu niwī. Be'ro Lea ya wi'ipu sājāacu niwī. To be'ro na puarā numia narē da'raco'terā ye wi'seriacāpu sājāacu niwī. Cū ējōpeose queose yee'quere ne bocraticu niwī. Lea ya wi'ipu ní'cu wijati, Raquel ya wi'ipu sājāacu niwī. ³⁴ Co pe'e cū sājāti dūporo te queosere mīi, cameyo pesarā na dujiro docapu cūuco niwō. Be'ro te bu'ipu mujāpeja, dujidi'opesaco niwō. Labán nipe'tiro ti wi'ipare a'mape'ocu nimiwī. Ne bocraticu niwī. ³⁵ Raquel pe'e pacure nico niwō:

—Pacu, mu'u tiro ya'u dijaticā uacupa. Yu'u ni'cācārē be'tigo nisa'a, nico niwō.

Labán nipe'tiropu cū ējōpeose queose yee'quere a'macu nimiwī. Ne bocraticu niwī.

³⁶ Cū bocraticā i'agū, Jacob ua wa'acu niwī. Tojo weegu “Mejō waro dioapā” nigū, Labārē a'tiro nicu niwī:

—¿Ñe'enojō mu'urē ña'arō weeati? Mu'u ya'ure ña'abutiario wéeca be'ro weronojō ya'ure sirutubutiapā. ³⁷ Nipe'tise yeacārē añurō i'aweepe'obutiaca'a. ¿Mu'u ya wi'i cjase apeyenojōacā bocati? Bocagu, a'to mu'u acawererā i'orō, tojo nicā ya'u acawererā i'orō bajurōpu peoya.

Na noa pe'e diacjũ ucũti ni, beserāsama. ³⁸ Yu'u mu'u tiropure veinte cũ'marĩ da'rawu. Te cũ'marĩrẽ ne ni'cãti mu'u yarã oveja, cabra sãtiwã. Ne ni'cãti mu'u yarã ecarã oveja, cabra umuarẽ ba'atiwu. ³⁹ Ne ni'cãti wa'icurã nucũcjarã wẽjẽno'cãrãrẽ mu'u tiropu miidajatiwu. Yu'u basu tere wapayewu. Topu umuco, ñami ãpẽrã masã na mu'u yarãrẽ yajacãma, mu'u yu'ure wapaseewu. ⁴⁰ Umucjore yu'u asise poowu. Ñami pe'ere yusuabu'a narãsãwũ. Apetereore ne cãritiwu. ⁴¹ Mu'u ya wi'ipure veinte cũ'marĩ niwũ. Mu'u põ'rã puarã numiarẽ wapata'agu, catorce cũ'marĩ mu'u dutiro doca da'rawu. Mu'u yarã ecarãrẽ co'tegu seis cũ'marĩ da'rawu. Yu'u wapata'asere mu'u na'irõ ducayumajãwũ. ⁴² Yu'u ñecũ Abrahã wiogu Ô'acũ yu'u me'rã niticãma, yu'u pacu Isaa wiopesase me'rã cũ ãjõpeogu Ô'acũ yu'u me'rã niticãma, tojowarota mu'u yu'ure o'otõrõbopã. Ne moobutiagu dajabopã. Ô'acũ yu'u pi'etisere ã'agũ, yu'u da'ra'quere ã'agũ, ñamipũ mu'urẽ tutuaro me'rã ucũapĩ.

Jacob, Labán me'rã a'merĩ “A'tiro weerã” na ni apo'que ni'i

⁴³ Tere tu'ogu, Labán Jacore yu'ticu niwĩ:

—Yu'u põ'rã numia, yu'u põ'rãta nima. Yu'u pãrãmerã yu'u pãrãmerãta nima. Oveja quẽ'rã yarã ovejata nima. Nipe'tise a'to mu'u ã'ase ye dia'cũ ni'i. Tojo nimicã, ni'cãrõacãrẽ yu'u põ'rã numiarẽ, yu'u pãrãmerãrẽ ¿de'ro weebosari yu'u? ⁴⁴ Tojo weerã marĩ puarã a'merĩ “A'tiro weerã” ni aporã. Tere marĩ be'ropure “Tojota ni apono'wũ” nino'rõsa'a, nicu niwĩ.

⁴⁵ Tere tu'ogu, Jacob ni'cã ãtãgã mii, ni'cã tuturo weronojõ nu'cõcu niwĩ.

⁴⁶ Be'ro cũ acawererãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ëtãperire seeneocũuña.

Tojo weerã nipe'tirã ni'cã mesãjo seeneocũucãrã niwã. Na nipe'tirã ti mesã pu'topu ba'acãrã niwã. ⁴⁷ Labán tore cũ ye ucũse me'rã a'tiro wãme õ'ocũ niwĩ “Jegar Sahaduta”. Jacob pe'e cũ ye me'rã “Galaad”† wãme õ'ocũ niwĩ.

⁴⁸ Tojo weegu Labán nicu niwĩ:

—A'ti ãtãmesã me'rã marĩ ni'cãcã apo'quere wãcũno'rõsa'a. Tojo weero Galaad wãmeticaro niwũ. ⁴⁹ Tojo nicã Mizpa wãmeticaro niwũ. Labán a'tiro nicu niwĩ:

—Ô'acũ marĩ a'merĩ ã'atiri curare marĩ puarãrẽ ã'anurãato. ⁵⁰ Yu'u põ'rã numiarẽ mu'u ña'arõ weecã o ãpẽrã numiarẽ mu'u numotinemocã, apĩ marĩ a'merĩ aposere ã'atimicã, Ô'acũ basuta marĩ weesere masĩgũsami.

⁵¹ Labán Jacore apeye ninemocu niwĩ tja:

—A'to ãtãmesã yu'u seeneocũuca mesã, tojo nicã ãtãgã yu'u miinu'cõcaga marĩ deco nisere ã'aña. ⁵² A'ti mesã, tojo nicã a'tigare ã'arã, marĩ puarã apo'quere wãcũrãsa'a. Yu'u mu'urẽ ña'arõ weesĩ'rigũ, a'ti mesãrẽ, a'tigare yu'rusome. Tojo nicã mu'u quẽ'rã yu'ure ña'arõ weesĩ'rigũ, yu'rusome. ⁵³ Marĩ mejecã weecã, Ô'acũ Abrahã ãjõpeogu, yu'u ñecũ Nacor ãjõpeogu marĩ weesere queoro beseato, nicu niwĩ Labán.

Tere tu'ogu, Jacob Ô'acũ cũ pacu Isaa ãjõpeogu wãme me'rã “Tojota wa'ato”, nicu niwĩ. ⁵⁴ Be'ro ti bu'apu wa'icure wẽjẽ, Ô'acũrẽ ãjãamorõpeocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, nipe'tirã cũ acawererãrẽ ba'adutigu pijiocu niwĩ. Nipe'tirã ba'acãrã niwã. Ba'atoja, ti bu'apu cãrĩcãrã niwã.

† 31:47 31.47 Galaad nirõ “ãtãmesã” nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁵⁵ Ape numu ñamicureacã Labán wã'cã, wa'agutigu, cû pārãmerãrê, cû pō'rã numiarê mi'mituocu niwī. Be'ro “Musãrê añurō wa'ato”, ni sērīboscã niwī. Tu'ajanu'cō, cû ya di'tapu majãmitojaacu niwī.

32

Jacob cû ma'mi Esaú me'rã a'merĩ bocaēja'que ni'i

¹ Be'ro Jacob apaturi wa'acu niwī tja. Topu wa'ari cura Ō'acūrê wereco'terã cūrê pōtērĩrã a'ticãrã niwã. ² Narê ĩ'agũ, Jacob a'tiro nicu niwī: “Na Ō'acũ yarã surara nima.” Tojo weegu tore Mahanaim* wãmeyecu niwī.

³ Jacob cû duporo quetiwereri masãrê Seir di'tapu o'ómũ'tãcu niwī. To Seir Edom wãmetiropu tojacaro niwũ. Cû ma'mi Esaúre quetiweremu'tãdutigu, narê o'óyucu niwī. ⁴ Narê a'te quetire weredutigu o'ócu niwī: “Yũ'u ma'mi Esaúre a'tiro ni wereapa: ‘Mũ'u acabiji Jacob mũ'u dutiro doca nigũ a'tiro weredutiami: ‘Yũ'u yoacã Labán me'rã niapu. ⁵ Ni'cãrōacã wecua, burroa, oveja, da'raco'terã umua, numia cuo'o. Mũ'u yũ'u wiogu yũ'ure añurō wãcũcã uagu, a'te quetire o'ómũ'tã'a” mũ'urê niãmĩ, niapa” niwī.

⁶ Cû quetiweredutigu o'ó'cãrã dajarã, Jacore a'tiro nicãrã niwã:

—Ësã mũ'u ma'mi Esaú tiropu ejapu. Ni'cãrōacã mũ'urê pōtērĩgũ a'tiami. Cuatrocientos umua me'rã a'tiami, nicãrã niwã.

⁷ Te quetire tu'ogu, Jacob uputu uicu niwī. Pũrō wãcũque'ticu niwī. Tojo weegu cû me'ra ní'cãrãrê pua curua ducawaacu niwī. Cû yarã oveja, wecua, cameyoa quẽ'rãrê mejãrōta wecu niwī. ⁸ A'tiro wãcũcu niwī: “Esaú cû ni'cã curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽgũ sãjãcã, ape curuacjãrã du'tiarãsama.” ⁹ Be'ro Ō'acūrê a'tiro ñubue sērĩcu niwī: “Ō'acũ, yũ'u ñecũ Abrahã ãjõpeogu, tojo nicã yũ'u pacu Isaa ãjõpeogu, mũ'u yũ'ure ya di'tapu, yũ'u acawererã tiropu dajadutiapu. ‘Mũ'u acawererã tiropu dajacã, mũ'urê añurō wa'acã weeguti', niapu. ¹⁰ Mũ'u yũ'ure añurō pajaña'a, queoro weeapu. Yũ'u ña'agũ nimicã, tojo weeapu. Yũ'u a'ti maa dia Jordãrê yũ'rutẽrĩpẽ'agũ, yũ'u tuacjuacã dia'cũ cuomiwũ. Ni'cãrōacãma pua curua masã cuo'o. ¹¹ Yũ'ure pajaña'cureya. Yũ'u ma'mi Esaú yũ'ure ne mejẽcã weecã weeticã'ña. Cû yũ'ure, numiarê, wĩ'marãrê wẽjẽbosami nigũ, ui'i. ¹² Tojo nimicã, mũ'u yũ'ure ‘Añurō mũ'urê wa'acã weeguti. Mũ'u pārãmerã nituriarã pãjãrã waro nucũpori pajiri maa cjase weronojõ pãjãrã nirãsama. Ne narê queota basiosome', niwũ”, ni sērĩcu niwī.

¹³ Ti ñamirê Jacob topuã cãrĩcu niwī. Cû cuose, cû mia'quere cû ma'mi Esaúre o'ogutigu besecu niwī. ¹⁴ Doscientos cabra numia, veinte cabra umua, doscientos oveja numia, veinte oveja umua, ¹⁵ treinta cameyoa numia ne pō'rãti'cãrãrê na pō'rã wĩ'marã me'rãta, cuarenta wecua, diez wecua umuarê, veinte burroa numiarê, diez burroa umuarê besecu niwī. ¹⁶ Be'ro cūrê da'raco'terãrê wiacu niwī. Narê wiagu, mejẽcã dia'cũ wa'icũrãrê, nanucũ curaricjãrãrê wiacu niwī. Narê a'tiro nicu niwī:

—Musã yũ'u duporo wa'ayuya. Na wa'icũrãrê te curarinucũ yoacurero ducawa miaña, nicu niwī.

¹⁷ Ne waro cû o'ómũ'tãgũrê a'tiro weeduticu niwī:

* 32:2 32.2 Mahanaim nĩrō, “pua curua masã” nisi'rĩrō wee'e.

—Yu'u ma'mi Esaúre pōtērīgū, cū sērītiña'cā, “¿Noa mu'u wioḡu niti, no'opu wa'ati, ā'rā wa'icārā mu'u miarā, noa yarā niti?” nicā, ¹⁸ a'tiro yu'tiya: “Yu'u wioḡu Jacob, mu'arē o'ó'cārā nima. Jacob, mu'u dutise doca nigú mu'arē o'oámi. Cū ūsā be'ro sirutusami,” niña.

¹⁹ Cū o'ómū'tā'cu be'rocjū, tojo nicā nipe'tirā cū be'rocjārā quē'rārē mejārōta wereduticu niwī. ²⁰ Apeye quē'rārē a'tiro niduticu niwī: “Jacob mu'u dutise doca nigú ūsā be'ro a'tisami, niapa”, nicu niwī.

Jacob a'tiro wācūcu niwī: “Yu'u dūporo apeyenōjō o'omū'tāse me'rā cū uase pe'ticā weeguti. Be'ro yu'u basu cūrē ĩ'acā, apetero weegū yu'are añurō pōtērīgūsami”, ni wācūcu niwī. ²¹ Tojo wācū'cu niyugu, cū o'oatjere cū dūporo miayuduticu niwī. Cū pe'e toputa ti ñamirē tojánicu niwī.

Jacob Ō'acūrē wereco'tegu me'rā na a'merī ñadi'ocūupe'que ni'i

²² Tojo weegū ti ñamirēta ñamipu Jacob cārīatji dūporo wā'cānu'cā, cū ñamosānubia puarārē, narē da'raco'terā numiarē, cū pō'rā umua oncere ti maa Jacob wāmetiri maa ū'cūatiroḡu ñumupē'aduticu niwī.

²³ Cū nipe'tise cuose quē'rārē pē'rōcu niwī. ²⁴ Cū ni'cūta tojanū'cārī cura, ni'cū umu bajua, cū me'rā a'merī ñadi'ocūupe'cārā niwā. Téé bo'remujaticāpu tojo weedu'ucārā niwā. ²⁵ Cū Jacob me'rā pōtēoti, Jacob usó ō'a a'mesu'arore paaweecu niwī. Tojo weero to a'mesu'aro wetia wa'acaro niwū. ²⁶ Be'ro umu cū me'rā a'mequē'cu Jacore nicu niwī:

—Yu'are du'uya. Bo'rearopu wee'e, nicu niwī.

Jacob cūrē nicu niwī:

—Mu'u, yu'are “Añurō wa'ato” niticāma, ne du'usome.

²⁷ —To pūrīcārē ¿mu'u de'ro wāmetiti? nicu niwī.

—Yu'u Jacob wāmeti'i, ni yu'ticu niwī. ²⁸ Tere tu'ogu, cū me'rā a'mequē'cu a'tiro nicu niwī:

—Mu'u Jacob wāmetisome majā. Ō'acū me'rā, masā me'rā a'mequēgū, wapata'apu. Tojo weegū ni'cārōacārē majā Israe wāmetigusa'a, nicu niwī.

²⁹ —Mu'u quē'rā yu'are wereya. ¿De'ro wāmetiti mu'u? ni sērītiña'cu niwī Jacob.

—Yu'u wāmerē sērītiña'ticā'ña, ni yu'ticu niwī.

Be'ro toputa Jacore “Mu'arē añurō wa'ato”, nicu niwī. ³⁰ Jacob a'tiro nicu niwī: “Yu'u basuta Ō'acūrē bajuyoropu ĩ'apu. Tojo nimigū, cati'i yujupu.” Tojo weegū to na a'merī ñadi'ocūupe'carore Jacob Peniel† wāme ō'ocū niwī.

³¹ Jacob cū Peniepare yu'ruari curare mujipū mujātigupu weecu niwī. Cūrē usó a'mesu'aropu paano'ca be'ro niyucā, cū opa cu'siro sijacu niwī.

³² Tojo weerā a'tocatero quē'rārē Israe pārāmerā nituriarā no'o nigú wa'icu usó ō'a a'mesu'ari wadare ba'atisama. Jacore topu páaca be'ro niyucā, tojo weesama.

33

Jacob Esaú me'rā na a'merī apo'que ni'i

¹ Esaú cuatrocientos umua me'rā a'ticā ĩ'agū, Jacob a'tiro weecu niwī. Lea, Raquel, puarā narē da'raco'terā numia me'rā nanucū na pō'rārē

† 32:30 32.30 Hebreo ye me'rā Peniel nírō, “Ō'acū ya diapoa” nis'rírō wee'e. Apeterore Penuel ojano'caro niwū.

ducawaacu niwī. ² Narē da'racō'terā numiarē na pō'rā me'rā na dūporo nu'cōcu niwī. Be'ro Leare co pō'rā me'rā nu'cōcu niwī. Nitūoropu Raquere co macū José me'rā nu'cōcu niwī. ³ Be'ro Jacob na dūporoacā u'mutāwā'cācu niwī. Esaúre pōtērīgū wa'agu, sietetiri cū diapoare nucūcāpu paamu'rīque'acu niwī. Téé cū tiropu ejagu, tojo weedu'ucu niwī. ⁴ Esaú pe'e cūrē pōtērīgū, omawā'cāti, paabu'a, mi'micu niwī. Na puarāputa a'merī uticārā niwā. ⁵ Tu'ajanu'cō, Esaú na numiarē, wī'marārē ī'a, a'tiro ni sērītiña'cu niwī:

—¿Ā'rā waro noanojō niti? ni sērītiña'cu niwī.

—Na, yu'u pō'rā Ō'acū yu'ure, mu'u dutise doca nigūrē o'o'cārā nima, nicu niwī Jacob.

⁶ Tojo nicā tu'orā, cūrē da'racō'terā numia na pō'rā me'rā, Esaú tiroacāpu wa'a, cūrē wiopesase me'rā añudutirā, nucūcāpu paamu'rīque'acārā niwā. ⁷ Be'ro Lea cū tiroacāpu a'ti, co quē'rā co pō'rā me'rā mejārōta weeco niwō. Yapatigopua Raquel co macū José me'rā, mejārōta weeco niwō.

⁸ Esaú Jacore sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weegusari mu'u, wa'icūrā sō'onícārā yu'ure pōtērīwā'cā'cārā pājārā me'rā?

Jacob cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u yu'ure añurō wācūcā u'agu, tojo weeasu.

⁹ —Niwe'e, nijā. Yu'u quē'rā pājārā cuoapu. Na mu'u yarā me'rāta tojayá, nicu niwī Esaú.

¹⁰ Jacob cū ma'mirē ninemocu niwī:

—Yu'ure añurō wācūgū, yu'u o'osere ñe'eña. Yu'u mu'urē ī'agū, Ō'acūrē ī'agū weronojō ī'a'a. Mu'u yu'ure añurō pōtērī ñe'etojapu. ¹¹ Yu'u mu'urē miiti o'osere ñe'eña. Ō'acū yu'ure peje apeyenojō cuocā weemi. Ne apeyenojō du'sawe'e.

Jacob cū pejetiri tojo nicā tu'ogu, Esaú “Jau”, nicu niwī. ¹² Be'ro Esaú nicu niwī:

—Te'a. Yu'u mu'u dūporo u'mutāgūti, nicu niwī.

¹³ Jacob pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Ma'mi, yu'u ma'igū, mu'u masīsa'a. Wī'marā marī weronojō tu-tuatima. Oveja, wecuu, na pō'rārē yu'u wācūsa'a. Na ni'cā numuta ñūjyu'rurā, wērīpe'tia wa'abosama.

¹⁴ Mu'u pe'e mu'u dutise doca nigū dūporo u'mutāwā'cāña. Mu'u tojo weecā, añurōsa'a. Yu'u pe'e wa'icūrā, yu'u dūporo wa'arā na sijaro ejatuario sajatiro wa'aguti. Tojo nicā wī'marā na sijaro ejatuario wa'aguti. Téé Seipu a'merī ī'arā, nicu niwī Jacob.

¹⁵ Esaú, “Jau, tojota weerā. Yu'u me'rā a'ti'cārā umuarē mu'urē ba'paticā, pejetirā cūgūti”, nicu niwī.

Jacob pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Añurōsa'a. Cūuticā'ña. Mu'urē caribosī'rītisa'a, nicu niwī.

¹⁶ Na tojo ni ucūca numarēta Esaú Seipu dajatojaacu niwī. ¹⁷ Jacob pe'e Sucot wāmetiropu wa'acu niwī. Topu cū niatji wī're weecu niwī. Tojo nicā wa'icūrā ye wī'seriacārē paapeocu niwī. Tojo weegu tore Sucot wāmeyecu niwī.

¹⁸ Jacob cū Padan-arāpu ní'cu, cū dajatojaticā, ne mejēcā wa'aticaro niwā. Canaápure añurō dajacu niwī. Topure Siquem wāmetiri macā pōtēorō tojaque'acu niwī. ¹⁹ Cien kujiri niyeru kujiri me'rā ni'cā di'ta

duucu niwī. Ti di'tare Hamor pō'rā duacārā niwā. Cū Siquem wāmetigu pacu nicu niwī. Topu Jacob cū ya wi'i, su'ti caseri me'rā sēeopeocu niwī. ²⁰ Tu'ajanu'cō, Ō'acūrē ējōpeogu wa'icurarē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī. Tore El-Elohe-Israe* wāme ō'ocu niwī.

34

Dina ye bu'iri co acawererā Siquēcjārā ūmuarē wējē'que ni'i

¹ Lea macō Dina Jacore pō'rātibosa'co, tocjārā nu'miarē ī'agō wa'aco niwō. ² Tojo weeri cura, Siquem, Hamor heveo masū macū core ī'agū, tutuaro me'rā ñe'e, ña'arō weecu niwī. Cū Hamor tocjārārē dutigu nicu niwī. ³ Tojo ña'arō wee'cu nimigū, core ūagu, cūrē tu'sacā weesī'ricu niwī.

⁴ Tojo weegu, cū pacu Hamor me'rā a'tiro ucūcu niwī:

—Pacu, yu'ure a'tigore numisērībosagu wa'aya, nicu niwī.

⁵ Jacob pe'e cū macōrē ña'arō wee'quere masītojacu nimiwī. Cū pō'rā pe'e cāpūpu na yarā ecarārē co'terā weecārā niwā. Tojo weegu téé na dajacāpu ne mejēcā nima'aticu niwī. ⁶ Tojo weeri curare Hamor Siquem pacu Jacob me'rā ucūgū wa'acu niwī.

⁷ Jacob pō'rā na cāpūpu ni'cārā dajarā, te quetire tu'orā, uayu'rua, a'tiro nicārā niwā: “Siquem Israe pō'rārē ña'abutiario bopoyoro weepī, co me'rā wuacājīgū. Tenojōrē ne weeno'ña marī'i”, nicārā niwā.

⁸ Tojo nimicā, Hamor pe'e na me'rā ucū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u macū Siquem musā acabijore tu'sayu'ruami. Core cūrē numisoya. ⁹ Musā ūsā acawererā weronojō tojarāsa'a. Ūsā musā pō'rā numiarē nūmoti, musā pe'e quē'rā ūsā pō'rā numiarē nūmotirāsa'a. ¹⁰ Ūsā me'rā a'topu tojayá. A'ti di'ta nipe'tiro musā ya di'ta tojarosa'a. Di'tare duutjārā, duase fucūrī pāaña, nicu niwī.

¹¹ Siquem pe'e quē'rā cū basu Dina pacu Jacore, co ma'misūmuarē a'tiro nicu niwī:

—Musā yu'ure core o'ocā ūasa'a. Musā no'o sērīsere o'oguti.

¹² No'ocā'rō musā sērīrō pōtēorō sērīcā, o'oguti. Mejō yu'ure core numisoya majā, nicu niwī.

¹³ Cū Siquem tojo nimicā, na acabijo Dinarē ña'arō wee'que wapa Jacob pō'rā cūrē, cū pacu Hamorē nisoose me'rā yu'ticārā niwā. ¹⁴ A'tiro nicārā niwā:

—Ūsā acabijore ō'rēcju yapa casero yejecō'ano'tigure numisomasītisa'a. Ūsā tojo weerā bopoyoro weerā weebosa'a. ¹⁵ Tojo weeno'cārā dia'cūrē ūsā numisorāti. Musā quē'rā ūsā weronojō niña. Nipe'tirā ūmua musā wa'teropu nirārē na ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña. ¹⁶ Tojo wéeca be'ro pūrīcārē musā, ūsā pō'rā numiarē nūmotirāsa'a. Ūsā quē'rā musā pō'rā numiarē nūmotirāsa'a. Marī ni'cārō me'rā nirāsa'a. Ni'cā macācjārāta nirāsa'a. ¹⁷ Musā ūsā tojo nisere yu'titicāma, ūsā a'tore wija, ūsā acabijore miarāsa'a, nicārā niwā.

¹⁸ Tere tu'orā, Hamor, cū macū Siquem “Jau, añurōsa'a”, nicārā niwā.

¹⁹ Tojo weegu ne yoogoro marīrō Siquem cū ya ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'cu niwī. Jacob macōrē tu'sayu'ruatjagū, tojo weecu niwī. Cū Siquērēta cū ni'cū pō'rārē āpērā yu'ruoro cūrē wiopesase me'rā ī'acārā niwā. ²⁰ Tojo weerā Siquem cū pacu Hamor me'rā macā sājārī sope

* **33:20** 33.20 El-Elohe-Israe nīrō “Ō'acū, Israe curuacjārā ējōpeogu, Ō'acūta nimi” nis'rīrō wee'e.

pu'topu wa'acārā niwā. Topu na apeyenojōrē duase tiropu masārē a'tiro werēcārā niwā:

²¹—Sōjā masā marī me'rā maata nī'cārā weronojō nisetiama. Na a'topu nirāsama. A'topu apeyenojōrē duase wi'seri weerāsama. Di'ta pajiro nicā'a. Marī na pō'rā numiarē numotirāsa'a. Na pe'e quē'rā marī pō'rā numiarē numotirāsama. ²² Na marī me'rā nirāti, nīrā, a'tiro weecā ũama. Na weesetironojōta marī pō'rā ũmuarē na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acā ũama. ²³ Nipe'tise na cuose, nipe'tirā na yarā ecarā marī ye nīrōsa'a. Marī “Tojota weerāti” nicā, na marī me'rā tojarāsama.

²⁴ Nipe'tirā ũmuu ti macā sope pu'to nerērā Hamor, cū macū Siquem me'rā na tojo nisere “Añurōsa'a, tojota weerāti”, nicārā niwā. Tojo weerā nipe'tirā ũmuu na ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'cārā niwā. ²⁵ I'tia nūmu be'ro na yejecō'ano'cārā pūrīno'rī cura Jacob pō'rā puarā Simeó, Leví macāpu wa'acārā niwā. Na ye di'pji'rī me'rā na ne wācūtiri cura nipe'tirā ũmuarē wējēpe'ocā'cārā niwā. ²⁶ Hamor, cū macū Siquem quē'rārē di'pji me'rāta wējēcārā niwā. Be'ro Dinarē Siquem ya wi'ipu nī'core miwijaacārā niwā. ²⁷ Be'ro āpērā Jacob pō'rā sirutu, ejanemocārā niwā. Na wējēno'cārā cūñarō wa'teropu yu'rua, ti macāpu apeyenojōrē yajape'ocā'cārā niwā. Na acabijore ña'arō wee'que wapa a'merā, tojo weecārā niwā. ²⁸ Oveja, wecuu, burroa, nipe'tise ti macāpu nī'quere, cāpūpu nī'quere yajacārā niwā. ²⁹ Wi'seri po'peapu na cuo'quere yajape'ocā'cārā niwā. Wī'marārē, tojo nicā numiarē ñe'e, miacārā niwā.

³⁰ Tere ĩ'agū, Jacob Simeó, Levíre a'tiro nicu niwī:

—Musā yu'ure ña'abutiario weepetíyepā. Nī'cārōacāma a'topu nīrā masā cananeo masā, ferezeo masā yu'ure ne ĩ'asī'rītīrāsama. Na yu'u me'rā a'mewējērātīrā nerērāsama. Yu'u pejetīrācā masā cuo'o. Marīre wējēpe'ocā'rāsama.

³¹ Na pe'e cūrē yu'ticārā niwā:

—To pūrīcārē ¿cū ũsā acabijore ũmuarē a'metārāwapata'ari masōrē weronojō cuobopari? nicārā niwā.

35

Ō'acū Jacore Betepu “Añurō wa'ato” nī'que nī'i

¹ Ō'acū Jacore a'tiro nicu niwī: “Wā'cānu'cāña. Betepu wa'a, topu tojaque'aya. Topu nī'cārō yu'ure ējōpeogu wa'icurarē ũjūamorōpeorore da'reapa. Mu'u ma'mi Esaúre uiwā'cācaterore yu'u topu mu'urē bajua'caropu wa'aya.” ² Tere tu'ogu, cū acawerērārē, nipe'tirā cū me'rā nīrārē a'tiro nicu niwī:

—Nipe'tise musā āpērānojō ējōpeorā queose yee'quere cō'acā'ña. Tojo nicā u'acoe, su'ti ducayuya. ³ Te'a, Betepu wa'arā. Topu Ō'acūrē ējōpeogu, nī'cārō cūrē wa'icurarē ũjūamorōpeorore nī'cā mesā ũta me'rā seeneocūgūti. Cūta yu'ure bujawetiri curare weetamuwī. No'o wa'aro yu'ure ba'patiwa'cāwī, nicu niwī.

⁴ Na āpērānojō ējōpeorā queose yee'que na cuo'quere, tojo nicā na o'meperi yosasere Jacore o'ocārā niwā. Jacob tere ñe'e, nī'cāgū yucugu encina wāmetīcjuo docapu tere yaacu niwī. Tigujo Siquem pu'topu tojaco niwā. ⁵ Na topu nī'cārā wijawā'cārī cura Ō'acū to pu'topu nise macārīcārārē ũputu uicā weecu niwī. Tojo weerā Jacob pō'rārē sirututicārā niwā.

⁶ Jacob, cū me'rā wa'a'cārā, nipe'tirā Luz wāmetiri macāpu etacārā niwā. Ti macāta tja Betel wāmeticaro niwā. Canaá di'tapu tojacaro niwā. ⁷ Topu ni'cārō Ō'acūrē ējōpeorā wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūcu niwī. Tore Jacob cū ma'mirē du'ticaterore Ō'acū cūrē bajuacu niwī. Tojo weegu tore El-betel wāme ō'ocu niwī. ⁸ Toputa Rebecare co'te'co Débora wērīco niwō. Betel pu'toacā core ni'cāgū yucūgu encina wāmeticūjo docapu yaacārā niwā. Jacob tore “encina dūjarigu” pisucu niwī.

⁹ Jacob cū Padan-arāpu ní'cu dajatojaticā, toputa Ō'acū apaturi bajua, “Mū'urē añurō weeguti”, nicu niwī.

¹⁰ “Mū'u Jacob wāmeti'i.

Tojo wāmetisome majā.

Ni'cācā me'rā mū'u wāme Israe[☆] nirōsa'a”, nicu niwī tja.

Cū wāmerē ducayúca be'ro, ¹¹ a'tiro nicu niwī:

“Yū'u Ō'acū tutuayū'rugū ni'i.

Mū'u pājārā pō'rāti, pājārā pārāmerātigusa'a.

Mū'u me'rā pājārā masāputirāsama.

Peje macārī wa'arosa'a.

Mū'u pārāmerā wa'tero nirā wiorā waro sājārāsama.

¹² Abrahā, Isaare yū'u o'o'que di'tare mū'u quē'rārē o'oguti.

Mū'u be'rore, mū'u pārāmerā nituriarārē o'oguti”, nicu niwī Ō'acū.

¹³ Ō'acū topu Jacob me'rā ucūtoja, wa'a wa'acu niwī. ¹⁴ Be'ro cūrē Ō'acū ucū'caropu ni'cāgā ūtāgārē miwā'cōnu'cōcu niwī. Ō'acūrē ējōpeosere ĩ'ogū, tigare olivo u'sere, tojo nicā u'seducaco vinorē piopeocu niwī.

¹⁵ Tore Betel wāme ō'ocu niwī.

Raquel co wērī'que ni'i

¹⁶ Be'ro Betepu ni'cārā aperopu wa'acārā niwā. Na Efrata wāmetiropu etatjo du'sacaro niwū yujupu. Topu Raquel wī'magūrē ñe'eco niwō. Ne maata wī'magūrē ñe'emasitico niwō. ¹⁷ Co ūputu pūrīse pi'etiri curare, pō'rātīrārē co'teri masō a'tiro nico niwō: “Ūiticā'ña. Wī'magū bajuatojami. Ūmu nimi tja”, nico niwō. ¹⁸ Co tojo nirī cura, Raquel wērīgōpu nico niwō. Co ejeripō'rā du'uatī dūporoacā co macūrē Benoni pisuco niwō. Cū pacu Jacob pe'e cūrē Benjamī wāme ō'ocu niwī.

¹⁹ Tojo wee Raquel wērīa wa'aco niwō. Core Efrata wa'ari ma'apu yaacārā niwā. Ni'cārōacāma to Belē wāmeti'i majā. ²⁰ Jacob core yaa'caro bu'ipure ni'cā ūtātuturo nu'cōcu niwī. Téé a'tocateropu ti tuturore ĩ'arā, “A'tō Raquere yaapā”, ni ĩ'asama.

²¹ Be'ro Jacob yū'rua, Eder wāmetiro oveja co'terā na co'tedujiri wi'i yū'rūropu tojaque'acu niwī. ²² Na topu añurō apoque'a nisetiri cura Rubén cū pacu nūmo weronojō nigō Bilha me'rā wuacājī, co me'rā nicu niwī. Tere masīgū, cū pacu ūputu waro uacu niwī.

Jacob pō'rā ye cjase ni'i

Jacob pō'rā doce nicārā niwā. ²³ Cū Lea me'rā a'ticūrā pō'rāticu niwī: Rubén masā ma'mi nicu niwī. Be'ro Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabulō nicārā niwā. ²⁴ Cū Raquel me'rā a'ticūrā pō'rāticu niwī: José, Benjamī nicārā niwā. ²⁵ Bilha Raquere da'raco'tego ní'co me'rā a'ticūrā pō'rāticu niwī: Dan, Neftalí nicārā niwā. ²⁶ Zilpa, Leare da'raco'tego ní'co me'rā

a'ticurã pō'rãticu niwĩ: Gad, Aser nicãrã niwã. Ā'rã Jacob Padan-arãpu nicã bajuacãrã niwã.

Isaa cã wērĩ'que ni'i

¹⁷ Jacob cã pacu Isaare Mamre wãmetiropu ĩ'agũ wa'acu niwĩ. Ti macãrẽ ãpērã Arba o Hebrõ pisuma. Topu toduporopu Abrahã, Isaa niseticãrã niwã. ²⁸ Isaa ciento ochenta cã'marĩ cuogu, wērĩcu niwĩ. ²⁹ Cã ñecũsumuarẽ sirutugu, cã quẽ'rã bucu waro wa'a, wērĩa wa'acu niwĩ. Cã wērĩcã ĩ'a, cã pō'rã Esau, Jacob cãrẽ yaacãrã niwã.

36

Esau pō'rã, cã pãrãmerã nituriarã ye queti ni'i

¹ A'ticurã Esau pō'rã, cã pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã. Cũrẽta tja Edom pisucãrã niwã. ² Esau Canaã di'tacjãrã numiarẽ numoticu niwĩ. Ni'cõ Ada, Elón hitita masũ macõ nico niwõ. Apego Aholibama Anã macõ, Zibeón heveo masũ pãrãmeo nico niwõ. ³ Apego Basemat Ismae macõ, Nebaiot acabijo nico niwõ. ⁴ Ada me'rã cã pō'rãti'cu Elifaz wãmeticu niwĩ. Basemat macũ Reuel wãmeticu niwĩ. ⁵ Aholibama me'rã cã pō'rãti'cãrã Jeús, Jaalam, Coré nicãrã niwã. Ā'rã cã Canaã di'tapu nicã bajuacãrã niwã.

⁶ Esau cã numosãnumia me'rã, cã pō'rã umua, numia nipe'tirã cã me'rã nirãrẽ piji, aperopu macãrĩ wa'acu niwĩ. Cũ acabiji Jacob tiropu ni'cu yoaropu wa'acu niwĩ. Nipe'tirã cã yarã wa'icũrãrẽ, tojo nicã nipe'tise cã Canaã di'tapu boca'quere miape'ocu niwĩ. ⁷ Na cã acabiji Jacob me'rã apeyenojõ cuoyu'rumajã wa'acãrã niwã. Tojo weerã na ni'cãrõ me'rã nita basioticarõ niwũ. Tojo nicã wa'icũrã na cuorã pãjãrãrẽ ba'ase ejatuticarõ niwũ. ⁸ Tojo weegu Esau, apetero Edom na nigũ, Seir opa bu'papijaro nirõpu macãrĩ wa'acu niwĩ.

⁹ Esau pãrãmerã nituriarã edomita masã Seir opa bu'papijaro nirõpu niseticãrã niwã. ¹⁰ Esau pō'rã umua a'tiro wãmeticãrã niwã: Ada, Esau numo Elifare pō'rãtico niwõ. Esau numo apego Basemat Reuere pō'rãtico niwõ. ¹¹ Elifaz pō'rã umua a'tiro wãmeticãrã niwã: Temán, Omar, Zefo, Gatam, Cenaz nicãrã niwã. ¹² Ā'rã, Esau numo Ada pãrãmerã nicãrã niwã.

Elifaz apego cã numo nitigo me'rã pō'rãticu niwĩ tja. Co Timna wãmetico niwõ. Co me'rã Amalec wãmetigure pō'rãticu niwĩ. ¹³ Reuel pō'rã a'ticurã nicãrã niwã: Nahat, Zera, Sama, Miza nicãrã niwã. Na, apego Esau numo Basemat pãrãmerã nicãrã niwã. ¹⁴ Apego Aholibama Esau numo nico niwõ tja. Co me'rã a'ticurã pō'rãticu niwĩ: Jeús, Jaalam, Coré nicãrã niwã. Co Ana macõ, Zibeón pãrãmeo nico niwõ.

¹⁵ A'ticurã Esau pãrãmerã nituriarã wiorã nicãrã niwã: Elifaz, Esau macũ masã ma'mi pō'rã Temán, Omar, Zefo, Cenaz, ¹⁶ Coré, Gatam, Amalec nicãrã niwã. Na Elifaz pō'rã Edom di'tapure wiorã nicãrã niwã. Na nipe'tirã Ada pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã. ¹⁷ Esau pãrãmerã Reuel pō'rã Edom di'tapure a'ticurã wiorã nicãrã niwã: Nahat, Zera, Sama, Miza nicãrã niwã. Na Basemat Esau numo pãrãmerã nicãrã niwã. ¹⁸ Esau numo Aholibama pō'rã a'ticurã wiorã nicãrã niwã: Jeús, Jaalam, Coré nicãrã niwã. Aholibama Anã macõ nico niwõ. ¹⁹ Na nipe'tirã Esau, Edom na nigũ, pãrãmerã nicãrã niwã. Na te curaricjãrã wiorã nicãrã niwã.

²⁰ Seir pō'rā, horeo masũ na nigũ pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ²¹ Disón, Ezer, Disán nicārā niwā. Na horeo masā wiorā nicārā niwā. Edom di'tapure Seir pārāmerā nituriarā nicārā niwā. ²² Lotán pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Hori, Hemam nicārā niwā. Timna Lotán acabijo nico niwō. ²³ Sobal pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Alván, Manahat, Ebal, Sefo, Onam nicārā niwā. ²⁴ Zibeón pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Aja, Aná nicārā niwā. Anáta yucu marĩrõpore nigũ, aco asibususe o'maburose perire bocacu niwĩ. Cũ pacu Zibeón yarā burroare cũ co'tecaterore tere bocacu niwĩ. ²⁵ Aná ni'cũ macũ Disón wāmetigure macõtucu niwĩ. Tojo nicā ni'cõ numio Aholibamarē macõtucu niwĩ. ²⁶ Disón pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán nicārā niwā. ²⁷ Ezer pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Bilhán, Zaaván, Acán nicārā niwā. ²⁸ Disán pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Uz, Arán nicārā niwā.

²⁹ Horeo masā wiorā a'ticurā nicārā niwā: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ³⁰ Disón, Ezer, Disán nicārā niwā. Na horeo masā wiorā nicārā niwā. Na Seir di'tapure na ye curarinucũ wiorā nicārā niwā.

³¹ Israe curuacjārā wiogu dutigu waro cwoatji duporore Edom di'tapure wiorā dutirā a'tiro wāmetirā nicārā niwā: ³² Bela, Beor macũ Edom di'ta wiogu dutigu nicu niwĩ. Cũ ya macã Dinaba wāmeticarō niwũ. ³³ Bela wěrĩca be'rore cũ ducayuro Jobab, Zera macũ duticu niwĩ. Cũ Bosra wāmetiri macãcjũ nicu niwĩ. ³⁴ Jobab cũ wěrĩca be'rore cũ ducayuro Husam wāmetigu duticu niwĩ. Cũ Temán wāmetirocjũ nicu niwĩ. ³⁵ Husam cũ wěrĩca be'rore cũ ducayuro Hadad, Bedad macũ duticu niwĩ. Cũ madianita masārē Moab cja cãpũpũ a'mewējē wapata'acu niwĩ. Cũ ya macã Avit wāmeticarō niwũ. ³⁶ Hadad cũ wěrĩca be'rore cũ ducayuro Samla, Masreca macãcjũ duticu niwĩ. ³⁷ Samla cũ wěrĩca be'rore cũ ducayuro Saúl duticu niwĩ. Cũ Rehobot wāmetiri macãcjũ nicu niwĩ. Ti macã dia sumutopũ nicaro niwũ. ³⁸ Saúl wěrĩca be'rore cũ ducayuro Baal-hanán, Acbor macũ, duticu niwĩ. ³⁹ Baal-hanán wěrĩca be'rore cũ ducayuro Hadad, Pau wāmetiri macãcjũ duticu niwĩ. Hadad numo Mehetabel wāmetico niwō. Co Matred macõ, Mezaab pārāmeo nico niwō.

⁴⁰ Esaú pō'rā wiorā te curarinucũ su'ori niseti'cārā a'ticurā nicārā niwā. Ni'cũ pō'rā masā ma'mi me'rā nu'cācaro niwũ. Na niseti'caropũ, tojo nicā na ye curari wāmerē werenõ'rõsa'a. Timna, Alva, Jetet, ⁴¹ Aholibama, Ela, Pinón, ⁴² Cenaz, Temán, Mibzar, ⁴³ Magdiel, Iram nicārā niwā. Esaú, apeterore Edom pisuno'gũ nicu niwĩ. Na edomita masā wiorā nicārā niwā. Na, na nirõpore, na yarā masārē su'ori duticārā niwā.

À'rĩ Esaú, Edom masā ñecũ nicu niwĩ.

37

José quẽ'e'que ni'i

¹ Jacob pe'e Canaá di'tapu tojacã'cu niwĩ. Ti di'taputa cũ pacu yoaticã nĩnicu niwĩ.

² A'te Jacob ni'cũ pō'rā niseti'que queti ni'i.

José diecisiete cũ marĩ cuogu, cũ ma'misumua me'rā oveja co'tegu weecu niwĩ. Na cũ pacu numosãnumia pe'su da're'cārā numia Bilha, Zilpa pō'rā nicārā niwā. José na da'raropũ cũ ma'misumua ña'arõ weeseticã ĩ'agũ, na pacupure “Ña'arõ weeama”, ni weredajamujãcu niwĩ.

³ Jacob José pe'ere ãpērã cū pō'rã nemorō ma'iyu'runu'cãcu niwī. Cū bũcu waro nirī cura bajua'cu niyucã, tojo weecu niwī. Cũrẽ ma'iyu'ragu, ni'cãrō su'tiro cū sãñatjo añurō waro weecu niwī. ⁴ Cū ma'misumua cū pe'ere “Marī nemorō ma'iyu'runu'cãmi” nĩrã, cũrẽ ĩ'asĩ'rĩti, uacãrã niwã. Cũrẽ ne cã'rō añudutiticãrã niwã.

⁵ Ni'cã ñami José quẽ'ecu niwī. Tere cū ma'misumuarẽ werecu niwī. Tere tu'orã, totã nemorō cū me'rã uacãrã niwã. ⁶ A'tiro nicu niwī:

—Yũ'u quẽ'e'quere musãrẽ werẽgutigu wee'e. Tere tu'oya. ⁷ Marī nipe'tirãputa cãpũpu niasu. Topure trigore opa dotori du'terã weeasu. Ni'cã ño ya doto cã ño wã'cãnu'cã, diacjũ ejanu'cã wa'asu. Musã ye ñorĩ pe'e ya ño sumoto sutuanu'cãpu. Ya ñorẽ ãjõpeoro weronojõ paamu'rĩque'apu, nicu niwī.

⁸ Tere tu'orã, cū ma'misumua nicãrã niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ mu'u ãsã wiogu nigũsari? ¿Mu'u ãsãrẽ dutipegusari?

Cū quẽ'e'quere werẽcã, “Tojo wa'apu” nicã tu'orã, nemorō ua, cū me'rã a'pepũrĩcãrã niwã.

⁹ Be'ro apaturi José quẽ'enemocu niwī. Te quẽ'rãrẽ cū ma'misumuarẽ werecu niwī:

—Tu'oya tja. Yũ'u apaturi quẽ'easu. A'tocaterore mujĩpũ umucocjũ, ñamicjũ, once ñocõa yu'ure ãjõpeorã paamu'rĩque'ama.

¹⁰ Cū pacure, cū ma'misumuarẽ cū quẽ'e'quere werecu niwī. Tere tu'ogu, cū pacu pũrĩrõ me'rã cũrẽ yu'ticu niwī:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti a'te mu'u quẽ'e'que? ¿To pũrĩcãrẽ, yu'u, mu'u paco, mu'u ma'misumua mu'urẽ ãjõpeorã paamu'rĩque'arãsari? nicu niwī.

¹¹ Cū ma'misumua cũrẽ uoyu'ruacãrã niwã. Cū pacu pe'e tere pũrõ wãcũnu'rucu niwī.

Joseré cū ma'misumua dua'que ni'i

¹² Ni'cã numu José ma'misumua Siquem wãmetiropu wa'acãrã niwã. Na pacu Jacob yarã ovejare tá ecarã wa'arã weecãrã niwã. ¹³ Be'ro Jacob cū macũ Joseré nicu niwī:

—Mu'u masĩsa'a. Mu'u ma'misumua Siquẽpu ovejare tá ecaco'terã weesama. Narẽ ĩ'agũ wa'aya.

—Jau, wa'aguti, ni yu'ticu niwī.

¹⁴ Cū tojo nicã tu'ogu, Jacob nicu niwī:

—Añu'u. ¿Mu'u ma'misumua, tojo nicã oveja, ¿de'ronojõ nisetiti? Narẽ ĩ'agũ wa'aya. ĩ'atoja, yu'ure quetiweregu tojatia, nicu niwī. Jacob Joseré o'õgu, Hebrõ wãmetiro ti pa'tiro nirõ me'rã o'õcu niwī.

José Siquẽpu etagu, ¹⁵ cãpũpu wisia wa'acu niwī. Tojo weegu ni'cũ masũ cũrẽ bocaaja, sãrĩtiña'cu niwī:

—¿Ñe'enojõrẽ a'macusiagu weeti?

¹⁶ José cũrẽ yu'ticu niwī:

—Yũ'u ma'misumuarẽ a'macusiagu wee'e. ¿No'opu na yarã ovejare co'terã weesari? ¿Mu'u masĩweti?

¹⁷ —Wa'atojama. A'to ni'cãrã “Dotán tiropu wa'arã” nicã tu'oasu, ni yu'ticu niwī cũrẽ.

Tojo weegu José cū ma'misumuarẽ a'mawã'cã, Dotán sumutopu bocaajacu niwī. ¹⁸ Na pe'e cũrẽ yoroputa a'ticã ĩ'acãrã niwã. Na tiropu ejase duporo, “Marī cũrẽ wẽjẽrã”, ni apoyucãrã niwã.

¹⁹ —Ĩ'aña. Sĩ'i quẽ'ese bũcu a'timimiba, nicãrã niwã.

20 —Te'a, cūrē wējērā. Wējētoja, copepu cūrē tuuquesārā. “No'o ni'cū yai nūcūcjū ba'agu ba'apī cūrē”, nīrā marī pacure. Tojo weero cū quē'e'que ¿de'ro wa'aro wa'arosa'a? nicārā niwā.

21 Rubén na tojo nisere tu'ogu, cū acabijire yu'ruosi'rigū, narē nicu niwī: —Wējētīcā'rā. 22 A'ti pe aco marīrī pepu tuuquesaña. Ne cūrē mejēcā weetīcā'ña. Rubén cū acabijire yu'ruo, cū pacupure wiasī'rigū, tojo nicu niwī.

23 José cū ma'misumua tiropu etacā, na cūrē ñe'ea, cū sãñarō su'tiro cū pacu o'o'carore tuweecārā niwā. 24 Tuwee, topu nīrī pe aco marīrī pepu tuuquesācārā niwā.

25 Tu'ajanu'cō, ba'arātīrā ejanujācārā niwā. Na tojo weeri cura ismaelita masā* duari masā pājārā a'tīcā ī'acārā niwā. Na Galaad wāmetiro me'rā, Egiptopu miarā, na yarā wa'icūrā cameyoa bu'ipe, u'mutise pejere, tojo nicā wa'rese bālsamo wāmetisere, mirra wāmetisere miacārā niwā.

26 Narē ī'agū, Judā cū ma'misumuarē, cū acabijirārē nicu niwī: —Marī cūrē wējē, āpērārē ya'yiorā, ñe'enojō añuse bocabosari? 27 Cūrē wējērōnojō o'orā, sōjā duari masā pe'ere duarā. Cū quē'rā marī acabijita nimi.

Judā cū tojo nisere tu'orā, “Jau, tojota weerā”, nicārā niwā.

28 Tojo weerā ismaelita masā apeyenojō duari masā na tiropu yu'ruacā, José ma'misumua ti pepu saña'cure miwīrō, narē duacārā niwā. Cūrē veinte niyeru kujiri wapayecārā niwā. Tojo weerā Joseré Egiptopu miacārā niwā.

29 Rubén na duari cura marī'cu niyugu, na tiropu daja, ti pepu Joseré marīcā ī'agū, cū bujawetisere ī'ogū, cū yaro su'tiropu tū'rēcu niwī. 30 Be'ro cū acabijirā tiropu wa'a, narē nicu niwī:

—Marī acabiji marīamiba majā. ¿Ni'cārōacārē yu'u de'ro weegusari? nicu niwī.

31 Be'ro ni'cū cabra wī'magūrē wējēcārā niwā. Wējētoja, José yaro su'tiro na tuwee'carore mii, cū ye dí me'rā tore tuuwa'recārā niwā.

32 Tu'ajanu'cō, to su'tiropu na pacupure mia, ī'ocārā niwā.

—Ēsā a'to su'tiropu bocapu. Ī'aña. Apetero weero mu'u macū yaro nīrō nibosa'a, nicārā niwā.

33 Jacob ti su'tiropu ī'amasīgū, a'tiro nicu niwī:

—Ēu. Yu'u macū yarota ni'i. Ni'cū yai nūcūcjū yu'u macūrē ñe'e, cūrī wējēste, ba'apī, nicu niwī.

34 Tojo weegu Jacob cū bujawetisere ī'ogū, cū su'tiropu tū'rē, na weewaronojōpuma su'ti wāquisenojōrē sãñacu niwī. Cū macū wērī'quere yoacā uti, dujasewā'acu niwī. 35 Nipe'tīrā cū pō'rā umua, numia cūrē “Tocā'rōta bujaweti, utiya”, nicārā nimiwā. Cū pe'e na “Wācūtutuaya”, nimicā, ne uaticu niwī. Siape me'rā nemorō utinemosājācu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Téé wērīgūpu bujawetidu'uguti, nicu niwī. Tojo weegu Jacob cū macū José bajuticā ī'agū, utinu'cūcā'cu niwī.

36 Ismaelita masā Egiptopure etarā, Joseré Potifar wāmetigure duaturi-acārā niwā. Cū Egiptocjārā wiogu faraōrē da'ratamugū nicu niwī. Tojo nicā faraōrē co'terā surara wiogu nicu niwī.

* 37:25 37:25 Ismaelita masā madianita masā nicārā niwā.

38

Judá, Tamar wāmetigo ye queti ni'i

¹ Joseré na duáca be'ro Judá cū ma'misumua, cū acabijirārē cō'awijacu niwī. Cō'awija, Adulam wāmetiri macāpu wa'acu niwī. Topu ti macācjū Hira wāmetigu ya wi'ipu cājicu niwī. ²⁻³ Topu ni'cō numiorē Canaá di'tacjū Súa wāmetigu macōrē i'acu niwī. Core numoticu niwī. Co me'rā nica be'ro co nijipaco ni, ni'cū wī'magū pō'rático niwō. Cūrē Er wāme ō'oco niwō. ⁴ Be'ro apaturi nijipaco wa'a, apī wī'magūrē pō'rático niwō. Cūrē Onán wāme ō'ocu niwō. ⁵ Na be'rore apī pō'ratinemoco niwō tja. Cūrē Sela wāme ō'oco niwō. Cū Quezib wāmetiropu bajuacu niwī.

⁶ Be'ropu Judá cū macū masā ma'mi Er Tamar wāmetigore numi-ada'recu niwī. ⁷ Er cū ña'arō weesetisere Ō'acū ne tu'saticu niwī. Tojo weegu cū catiri umūcore ē'macā'cu niwī.

⁸ Cū wērīca be'ro Judá cū macū Onárē a'tiro nicu niwī:

—Macū, marīrē dutisere queoro wéégū, mu'u ma'mi numo ni'core ñorēña. Tojo weegu mu'u ma'mi mijirē pō'rātibosaturiagusa'a.*

⁹ Onán pe'e “Co me'rā yu'u pō'raticā, yu'u pō'rā nitibosama” ni, masīcu niwī. Tojo weegu nipe'tisetiri co me'rā nimigū, nijipacoyoticu niwī. Tere tojo weegu, cū ma'mi pō'rā nituriarā wa'acā űasātigu, tojo weecu niwī.

¹⁰ Ō'acū Onán cū tojo weesere i'agū, tere tu'saticu niwī. Tojo weegu cū quē'rārē wērīcā weecu niwī.

¹¹ Tojo wa'aca be'ro Judá cū macū numo ni'core nicu niwī:

—Mu'u pacu ya wi'ipu wapewio tojánīña. Yu'u macū Sela cū bucu nicāpu cūrē marāputiapa, nicu niwī. Tojo weego, Tamar co pacu ya wi'ipu dajaco niwō. Core tojo nimigū, Judá a'tiro wācūcu niwī: “Apetero weegu Sela quē'rā cū ma'misumua weronojō wērībosami”, nicu niwī.

¹² Yoáca be'ro Judá numo Súa macō wērīa wa'aco niwō. Cū dajari pe'tica be'ro Judá Timnat wāmetiri macāpu wa'acu niwī. Ti macāputa cū yarā oveja poarire seecārā niwā. Cū me'rācjū Hira Adulācjū cūrē ba'paticu niwī.

¹³ Tamar, co mañecū “Timnat macāpu cū yarā oveja poarire seegu wa'apu” nicā tu'ogo, a'tiro weeco niwō. ¹⁴ Co wapewio sñarī su'tirote tuweeco niwō. Tuwee, na i'amasiticā'to nīgō, ni'cā casero me'rā co diapoare mo'aco niwō. Tu'ajanu'cō, Enaim macā sājārī sope pu'to dujico niwō. Ti macā Timnat wa'ari ma'a tiropu nicaro niwā. Tamar, “Sela bucupu niapu” niserē tu'ogo, tojo weeco niwō. Sela bucupu nimicā, Judá core Selare numiada'reticu niwī.

¹⁵ Judá core i'agū, “Ūmuarē a'metārāwapata'ari masō nisamo”, ni wācūcu niwī. Co diapoare mo'a, i'ata basiotico niwō. ¹⁶ Cū macū numo ni'co nisamo, ni masītigū, ma'apu ni'cu co tiro ojanu'cā, core a'tiro nicu niwī:

—Yu'u, mu'u me'rā nisī'rīsa'a, nicu niwī.

Co pe'e “¿Ñe'enojō yu'ure wapayegusari?” nico niwō.

¹⁷ —Yu'u ecarā cuorārē ni'cū cabracārē mu'urē o'oguti, nicu niwī.

—Añu'u to pūrīcārē. Mu'u cūrē o'oati daporo apeyenojō cūña yujupu, nico niwō.

¹⁸ —¿Ñe'enojōrē yu'u cūcā űati? ni sērītiña'cu niwī.

—Mu'u wāmerē ñacūrorē ti da busari da me'rā, tojo nicā mu'u tuacju mu'u cuocjure cūña, nico niwō.

Judá core tere o'otoja, co me'rā nicu niwī. Tojo wee co nijipaco tojaco niwō. ¹⁹ Cū me'rā nica be'ro topu ní'co Tamar wa'aco niwō. Wa'a, co diapoa omáca caserore tuweeco niwō. Tu'ajanu'cō, co wapewio su'tiro co tuwee'carore sãñaco niwō tja.

²⁰ Be'ro Judá cū ní'caronojō cū me'rācjū Adulācjū me'rā cabracārē o'ócū niwī. Cū co me'rā topu cūu'quere wiatōrōdutigu, tojo weecu niwī. Cū me'rācjū pe'e core ne bocaticu niwī. ²¹ Tojo weegu tocjārā masārē sērītiña'cu niwī:

—Musā ĩ'acā sō'oníco Enaícjō, musā ějōpeori w'icjō umuarē a'metārāwapata'ari masō, ¿no'opu nisari? Na pe'e “A'toma ne ni'cō conojō marímo a'ti macāma”, nicārā niwā.

²² Tere tu'ogu, Judá tiropu cū majāmitojaacu niwī. Cūrē nicu niwī:

—Ne bocatiasu. Tocjārā marīcā “Conojō a'toma ne marímo”, niama, nicu niwī.

²³ Judá cūrē yu'ticu niwī:

—Tocjārā marīrē bujiticā'to, nírā, yu'u cūu'que me'rāta tojacā'to. Yu'u cabracārē o'omiapu, o'ogu pe'e; mu'u bocatiapā, nicu niwī Judá.

²⁴ ĩ'tiarā mujīpū be'ro āpērā Judáre a'tiro quetiwererā etacārā niwā:

—Mu'u macū numo āpērā umuarē a'metārā, nijipacoyoja wa'aco niama, nicārā niwā.

Judá tere tu'ogu, “Core miwīrō, ějūacō'acā'rā wa'aya”, ni caricūcu niwī.

²⁵ Core miwīrōrī curare co pe'e cū wapaye cūu'quere o'o, co mañecārē a'tiro queti o'óco niwō: “A'te noa cūu'que nírō nisasa'a. A'te wioḡuta yu'ure nijīpacoyowī. ĩ'arē mu'u. ¿Noa yaro a'to wāme ñacūrorē, a'ti da me'rā, tojo nicā a'tigu tuacju niti?”

²⁶ Judá cū yere ĩ'amasīgū, a'tiro nicu niwī:

—Co pe'e yu'u yu'ruoro añurō weepō. Yu'u pe'e, yu'u macū Sela me'rā numiada'retigu, ña'arō weepā, nicu niwī. Tojo weegu Judá core ne apaturi a'metārānemoticu niwī majā.

²⁷ Tamar co wī'magū wuari numu ejacā, puarā su'rua'cārā bajuacārā niwā. ²⁸ Na bajuari curare ni'cū omocā sīowīrōcu niwī. Tojo weego pō'rātīrārē co'teri masō ni'cā da sō'arī da me'rā, omocāpu du'teō'oco niwō. A'tiro nico niwō: “Ā'rī bajuamu'tāmi”, nico niwō. ²⁹ Co tojo nīrī curata cū omocārē wejequesōrōcu niwī. Cū tojo weecāta, cū acabiji pe'e bajuamu'tācu niwī. Tojo weego pō'rātīrārē co'tego cūrē a'tiro nico niwō: “¿De'ro weegu mu'u ma'mi pe'ere bajuamu'tācā weetiati?” Tojo weerā cūrē Fares wāmeyecārā niwā. ³⁰ Be'ro apī omocāpu sō'arī da du'teō'o'cu pe'e bajuacu niwī. Cūrē Zara* wāme ò'ocārā niwā.

39

José ye queti, tojo nicā Potifar numo ye queti ni'i

¹ José Egiptopu miano'cu niwī. Cūrē topu miáca be'ro cūrē mia'cārā ismaelita masā Potifar wāmetigure duaturiacārā niwā. Cū Egiptocjē wioḡu faraōrē da'ratamugū, tojo nicā cūrē co'terā surara wioḡu nicu niwī.

² Ō'acū José me'rā ni, cūrē weetamucu niwī. Tojo weegu cū wioḡu Potifar, Egiptocjū ya wī'ipū nīrī cura nipe'tise cūrē añurō dia'cū wa'acaro

* **38:30** 38.30 Apeterore Zarare Zéráh ojano'caro niwū. Jos 7.1

niwã. ³ Potifata Õ'acũ Joseré weetamusere, tojo nicã cãrẽ añurõ wa'asere ï'acu niwĩ. ⁴ Tojo weegu Joseré añurõ wãcũcu niwĩ. Tojo wãcũgũ cãrẽ, cã ya wi'i wiogu, cãrẽ weetamuacũ warore sõrõcu niwĩ. Nipe'tise cã yere su'ori ï'anurũdutigu sõrõcu niwĩ. ⁵ Cãrẽ wiogu sõrõca numu me'rãta Õ'acũ Potifare añurõ wa'acã weenu'cũcu niwĩ. Cã ya wi'i cjase cã cõsere, tojo nicã cã cãpũpu cõsere "Añurõ wa'ato", nicu niwĩ Õ'acã. ⁶ José tere co'tegu niyucã, Potifar ne cã'rõ wãcũque'titicu niwĩ. Ba'aritero ejacã dia'cãrẽ ba'agu wa'amujãcu niwĩ.

José tutuagu, añurõ bajugu nicu niwĩ. ⁷ Be'ro cã wiogu Potifar numo cãrẽ pũrõ ï'aco niwõ. Joseré tu'sago, ni'cã numu cãrẽ, "Yu'u me'rã nígũ a'tia", nico niwõ.

⁸ José co tojo nisere tu'satigu, core a'tiro nicu niwĩ:

—Ï'aña. Yu'u wiogu mu'u marãpu, nipe'tise musã cõsere yu'ure ï'anurũdutigu cũami. Yu'u a'topu nirĩ curare cã ne apeyenojõ wãcũque'titimi. ⁹ A'ti wi'ipure ne apĩ yu'u nemorõ nígũ marĩmi. Yu'u wiogu yu'ure, yu'u sãrisere o'oticã weetimi. No'o nipe'tisere o'omi. Mu'u pũricãrẽ basiowe'e. Mu'u yu'u wiogu numo ni'i. Tojo weegu yu'u to cã'rõjo ña'arõ weemasĩtisa'a. Õ'acãrẽ yu'runu'cãmasĩtisa'a, nicu niwĩ.

¹⁰ Co cãrẽ nipe'tise numarĩ "Ba'pati, yu'u me'rã nígũ a'tia", nimicã, ne wa'aticu niwĩ. ¹¹ Ni'cã numu José cã wiogu ya wi'ipu cã da'rasenojõrẽ weegu wa'acu niwĩ. Titare ãpãrã ti wi'ipu da'raco'terã topu maricãrã niwã. ¹² Potifar numo cã yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ tũawee, "Yu'u me'rã nígũ a'tia", nico niwõ.

José pe'e su'tiro bu'icjãrõ moogã ti wi'ipu ní'cu omawijaacu niwĩ. Co pe'e cã yaro su'tiro me'rã tojanu'cãco niwõ. ¹³ Cã bu'icjãrõrẽ topu cõ'a omawijaacã ï'agõ, ¹⁴ to da'raco'terãrẽ pijio, a'tiro nico niwõ:

—Ï'aña. Yu'u marãpu hebreo masũ cã miiti'cu marĩrẽ ña'arõ bujicã'mi. Cã yu'u me'rã nisĩ'rĩgũ, a'ti wi'ipure sãjãticu niami. Yu'u pe'e uputu caricũapu. ¹⁵ Yu'u tutuaro põtëorõ caricũcã tu'ogu, cã yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ cõ'a, omawijaami, nico niwõ.

¹⁶ Co marãpu wi'ipu dajari cura to su'tirore cõoco niwõ. ¹⁷ Cãrẽ mejãrõta wereco niwõ tja:

—Hebreo masũ mu'u da'raco'tegu miiti'cu, ya tucũpu sãjãa, yu'ure ña'arõ weesi'rĩgũ weeami. ¹⁸ Yu'u tutuaro põtëorõ caricũcã, cã yaro su'tiro bu'icjãrõ a'to doquecũ, omawijaa wa'ami.

¹⁹ Potifar cã numo "Mu'arẽ da'raco'tegu tojo weeami", nicã tu'ogu, uayu'ruacu niwĩ. ²⁰ Tojo weegu Joseré ñe'eduti, bu'iri da'leri wi'ipu sõrõduticu niwĩ. Ti wi'iputa bu'iriwi'ia wiogu faraõrẽ yu'runu'cã'cãrã ñujicãrã niwã. ²¹ Tojo weemicã, Õ'acũ pe'e cã ma'isere ï'ogũ, José me'rã ninu'cũcu niwĩ. Cãrẽ weetamugũ, topu bu'iri wi'i wiogure añurõ wãcũcã weecu niwĩ. ²² Tojo weegu José topu nipe'tirã bu'iri cõorãrẽ ï'anurũ, narẽ co'tegu tojacu niwĩ. Tojo nicã, nipe'tise ti wi'ipu weesere su'ori duticu niwĩ. ²³ Õ'acũ José me'rã nígũ, nipe'tise añurõ dia'cũ wa'acã weecu niwĩ. Tojo weegu surara topu co'terã wiogu cã Joseré cõu'quere wãcũque'titicu niwĩ.

¹ Tojo wa'áca be'ro Egiptocjũ wiogure u'seducaco vino tĩaco'terã wioꝝu, tojo nicã apĩ pã weerã wioꝝu na faraõrẽ tu'saticã weecãrã niwã. ² Faraõ narẽ, u'seducacore tĩaco'terã wioꝝu, tojo nicã pã weerã wioꝝu me'rã uayu'ruacu niwĩ. ³ Tojo weegu cũrẽ co'terã surara wioꝝu ya wi'ipu narẽ bu'iri da'redutigu o'ócu niwĩ. Toputa José quẽ'rã bu'iri da'reno'cu dujicu niwĩ. ⁴ Ti wi'ipu co'terã wioꝝu Joserẽ “Á'rãrẽ co'teya”, nicu niwĩ. Na topure yoacã bu'iri dujcãrã niwã.

⁵ Ni'cã ñami u'seducacore tĩaco'tegu, pãrẽ weeco'tegu nanucũ mejẽcã bajuse quẽ'ecãrã niwã. Na puaro quẽ'e'quenucũ mejẽcã dia'cũ nisi'rĩrõ weecaro niwũ. ⁶ Bo'reacã José narẽ i'awã'cãgũ ejagu, na bujawetirãrẽ bocaajacu niwĩ. ⁷ Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã ni'cãcãrẽ tocã'rõ bujawetirã waro niti?

⁸ Na yu'ticãrã niwã:

—Ësã puarã mejẽcã bajuse quẽ'easu. A'topure ne ni'cũputa ãsã quẽ'e'quere “Tojo nisi'rĩrõ weepã” nigũnojõrẽ bocatisa'a, nicãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, José a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ ni'cũta a'tenõjõrẽ weremasísami. Yu'ure wereya masã quẽ'e'quere, nicu niwĩ.

⁹ Tojo weegu u'seducacore tĩaco'tegu cũ quẽ'e'quere Joserẽ a'tiro werecu niwĩ:

—Quẽ'erõpure ni'cã da u'sedare yu'u diacjũ pe'e i'asu. ¹⁰ Ti da i'tia dupu cuoapu. Te dupuri pi'rĩ o'oritia wa'apu. Te tõi'orĩ u'se bucuamajãmujãpu.

¹¹ Topure faraõ si'rĩrĩ pare cuoasu. Ë'se tõi'orĩrẽ míi, ti papu bipesãsu. Tu'ajana'cõ, ti pare faraõpure o'oasu, nicu niwĩ.

¹² José cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u quẽ'e'que a'tiro nisi'rĩrõ wee'e. Te i'tia dupu, i'tia numu nisi'rĩrõ wee'e. ¹³ I'tia numu be'ro faraõ mu'urẽ besegusami. Besetoja, mu'urẽ acobojo, mu'u da'ra'quere da'radutigusami tja. Toduporo mu'u wee'caronõjõta faraõrẽ u'seducacore tĩaco'tegusa'a. ¹⁴ Mu'urẽ a'tiro wa'acã, yu'ure wãcũapa. Yu'u a'to bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ mi-iwĩrõdutigu, faraõrẽ ucũbosaya. Sajatiro yu'ure wãcũcureapa. ¹⁵ Yu'ure hebreo masã ya di'tapu tutuaro me'rã ñe'e, miitiwã. Ña'arõ weetimigũ, mejõ waro bu'iri da'reri wi'ipu dujisa'a, nicu niwĩ José.

¹⁶ Pã weeri masã wioꝝu José cũ queoro wereme'ricã i'agũ, cũ quẽ'rã a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ua, quẽ'erõpure i'tia bati pã butisere tuupeoasu. ¹⁷ Bu'ipu pesamu'tãrĩ bati faraõ yere peje pã mejẽcã bajuse i'pitisenõjõ posetiapu. Tojo nimaicã, miricũa pe'e yu'u dupoa bu'iacã pesari bati pe'ere ba'arã dijatiama.

¹⁸ Tere tu'ogu, José cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u quẽ'e'que a'tiro nisi'rĩrõ wee'e. Te i'tia bati i'tia numu ni'i. ¹⁹ I'tia numu be'ro faraõ mu'urẽ ni'cãgũ yucugupu du'teyoodutigusami. Mu'u wẽ'rica be'ro miricũa mu'u ye di'ire ba'arãsama, nicu niwĩ.

²⁰ I'tia numu be'ro José a'tere wérẽca be'ro faraõ cũ bajuáca numu bosenujõ weecu niwĩ. Nipe'tirã cũrẽ da'ratamurã me'rã tojo weecu niwĩ. Nipe'tirã cũ pijio'cãrã i'orõ wa'tero faraõ bu'iri da'reri wi'ipu nirã u'seducaco vino tĩaco'terã wiogure, pã weerã wiogure pijiwĩrõdutigu niwĩ. ²¹ Ë'seducaco vino tĩaco'te'cuma mejãrõta cũrẽ da'rãse cũucu niwĩ. Cũ toduporo wee'caronõjõta faraõrẽ u'seducaco vino tĩagũ sãjãacu niwĩ

tja. ²² Pã weerã wioḡu pe'ema yucugupu du'teyooduticu niwĩ. José cãrẽ ní'caronojõta wa'acaro niwũ. ²³ Tojo wa'amicã, u'seducaco vino tãaco'tegu Joseré ne wãcũticu niwĩ.

41

José faraõrẽ cũ quẽ'e'quere were'que ni'i

¹ José na puarã quẽ'e'quere wéréca be'ro pua cũ'ma yu'rucaro niwã. Ni'cã numu faraõ a'tiro quẽ'ecu niwĩ: Dia Nilo wãmetiri maa sumutopu nu'cũcu niwĩ. ² Cũ tojo weeri cura ti maapure siete wecua añurã, di'itirã wijapa'acãrã niwã. Ti maa sumutopu aco tiropu táre ba'anu'cũcãrã niwã. ³ Be'ro ti maaputa tja ãpẽrã siete wecua ña'arã mejãrã, di'i marĩrã wijapa'acãrã niwã. ãpẽrã u'mutãwija'cãrã tiro nu'cãejacãrã niwã. ⁴ ãrã wecua ña'arã mejãrã, di'i marĩrã ãpẽrã añurã siete wecua pacarã di'itirã pe'ere ba'ape'ocãrã niwã. Tere quẽ'egũta, faraõ wã'cãcu niwĩ.

⁵ Be'ro cãrã wa'acu niwĩ tja. Apeye quẽ'enemocu niwĩ. Cũ ã'acã, siete trigo põ'rãrĩ añubutiasse peritise ni'cã ñopureta pĩ'rĩwijacaro niwã. ⁶ Be'ro tja siete ña'ase trigo põ'rãrĩ mejã, ñai bopoa'que mejã pĩ'rĩbajuacaro niwũ. Wĩ'rõ mujipũ mujãtiro cjase uputu asibusu wẽetuuwã'cãtise me'rã tojo wa'acaro niwũ. ⁷ A'te siete ña'ase bopoa'que põ'rãrĩ mejã apeye siete añuse trigo peritise põ'rãrĩrẽ ba'ape'ocã'caro niwũ. Tojo wa'acã, faraõ wã'cã, "Quẽ'ese niapã", nicu niwĩ.

⁸ Ape numu ñamiña'cũrõ wãcũque'tiyu'ruacu niwĩ. Tojo weegu nipe'tirã nĩbocari masãrẽ, tu'omasĩrĩ masã Egiptopu nirãrẽ pijio, cũ quẽ'e'quere werecu niwĩ. Ne ni'cũ pe'eta "Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e" ni, weremasĩticãrã niwã.

⁹ Na weremasĩticã ã'agũ, faraõrẽ u'seducaco vino tãaco'tegu a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cãrõacãputa yu'u queoro weeti'quere wãcũsa'a majã. ¹⁰ Wioḡu, ti numupu mu'u pã weeri masã wioḡu me'rã, tojo nicã yu'u me'rã uácaterore, ãsã puarãpureta surara wioḡu ya wi'ipu ãsãrẽ bu'iri da'regu sõrõwũ. ¹¹ Ni'cã ñami pã weeri masã wioḡu quẽ'ecu niwĩ. Yu'u quẽ'rã mejẽcã bajuse quẽ'ewũ. Ësã quẽ'e'quenucũ mejẽcã dia'cũ nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ. ¹² Titare ni'cũ hebreo masũ ma'muacã ãsã me'rã niwĩ. Cũ mu'urẽ co'terã surara wioḡure da'racõ'tegu niwĩ. Ësã quẽ'e'quere cãrẽ werewu. Cũ pe'e ãsãrẽ "Tojo nisĩ'rĩrõ weepã", ni werewĩ. ¹³ Te cũ ní'caronojõta queoro wa'awu. Yu'u apaturi yu'u da'rase cuo'quere da'rawu tja. Apĩ dũ'teyoo wẽjẽno'wĩ, nicu niwĩ.

¹⁴ Tere tu'ogu, faraõ "Joseré pijigu wa'aya", nicu niwĩ. Tojo weerã maata cãrẽ bu'iri da'leri wi'ipu ní'cure pijiwijaacãrã niwã. José pe'e useca poarire wujawee, su'tirote ducayu, faraõ tiropu wa'acu niwĩ.

¹⁵ Topu ejacã, faraõ cãrẽ nicu niwĩ:

—Yu'u quẽ'e'quere ne ni'cũnojõ "Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e" ni, weremasĩgũrẽ bocatiasu. Mu'urẽ "Cũ pe'e quẽ'esere weremasĩapu" nisere tu'o'o.

¹⁶ José faraõrẽ yu'ticu niwĩ:

—A'tere yu'u mejẽta weremasĩsa'a. Wioḡu, a'tere Õ'acũ pe'e mu'urẽ añurõ wa'adutigu, mu'u quẽ'e'quere "Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e" ni weregusami, nicu niwĩ.

¹⁷ Faraõ Joseré "A'tiro quẽ'easu", nicu niwĩ:

—Dia Nilo sumutopu nu'cūasu. ¹⁸ Ti maapure siete wecua añurā pacarā, di'itirā wijapa'ama. Na ti maa sumutopu tá nirōpu ba'anu'cūama. ¹⁹ Na be'ro tja siete wecua ña'arā mejārā, di'i marīrā wijapa'ama. Ne ni'cāti tojo bajurā wecua a'to Egiptopure i'atigu nicāti. ²⁰ Ā'rā wecua ña'arā mejārā, di'i marīrā siete añurā, pacarā di'itirā pe'ere ba'acā'ma. ²¹ Na ba'a'cārā nimirā, “Na ba'apā”, nita basiotiama. Mejārōta ña'arā mejārā, di'i marīrā nicā'ma. Tere quē'egū, yu'u wā'cāpu. ²² Be'ro apaturi apeye quē'enemoapu tja. Siete trigo pō'rārī añubutiase peritise ni'cā ñopureta pī'rīwijatiapu. ²³ Te be'ro tja siete pō'rārī trigo ña'ase, te peri marīse pō'rārī ñai bopoa'que mejā pī'rīwijatiapu. Wī'rō mujipū mujātiro cjase uputu asibusu wēetuuwā'cātise me'rā tojo wa'apu. ²⁴ A'te siete pō'rārī ña'ase mejā, apeye añuse trigo peritise pō'rārī pe'ere ba'ape'ocā'pu. Yu'u a'tere nībocari masārē weremiapu. Ne ni'cūnojō pe'eta “Tojo nīsī'rīrō wee'e” ni weremasītiama, nicu niwī faraō.

²⁵ Tere tu'ogu, José faraōrē yu'ticu niwī:

—Wiogu, puaroputa mu'u quē'e'que ni'cārōnojō nīsī'rīrō wee'e. Ō'acū cū weeatjere mu'urē wereyugu weepī. ²⁶ A'tiro ni'i: Siete wecua añurā siete cū'marī ni'i. Siete trigo pō'rārī añuse pō'rārī quē'rā siete cū'marī ni'i. Te puaroputa ni'cārōnojō quē'ese niapā. ²⁷ Siete wecua ña'arā, di'i marīrā mejārā, na añurā be'ro bajua'cārā quē'rā siete cū'marīta ni'i. Tojo nicā, siete trigo pō'rārī ña'ase bopoa'que mejā quē'rā, mejārōta ni'i. Siete cū'marī ba'ase marīrōsa'a. ²⁸ Yu'u mu'urē ni'caronjōta ni'i. Wiogu, Ō'acū cū weeatjere mu'urē wereyugu weepī. ²⁹ Siete cū'marī nipe'tiro Egiptopure ba'ase niyu'ruarosa'a. ³⁰ Be'ro siete cū'marīta tja ne ba'ase marīrōsa'a. Tojo weero te cū'marī peje ba'ase nīmī'que acobojono'rōsa'a. Nipe'tiro Egiptopure ba'ase pe'tibutiarosa'a. ³¹ Ba'ase marībutiarosa'a. Tojo weerā “Siete cū'marī Egiptopure ba'ase peje nīmīwū” ni, ne ni'cūnojōputa wācūsome. ³² Wiogu, mu'u a'tere puatiputa mejārōta quē'eapā. Ō'acū “A'tere tojo weeguti”, nitojapī. Tojo weegu cū ni'caronjōta a'tere maata weegusami.

³³ »Tojo weegu, wiogu, a'tiro weecā añubosa'a. Ni'cū masū tu'omasīse cuogu “A'tiro weeroua'a” nigūnojōrē a'maña. Cū a'ti di'ta Egiptopure su'ori i'anurūgūsami. ³⁴ Wiogu, mu'urē a'tiroua'a. Āpērā wiorā mu'u doca nīrārē sōrōrōua'a. Na nipe'tiro Egipto di'tapu wa'ato. Wa'a, trigo perire ni'cāmocuse pi'seri seeneocūu, ni'cā pi'ire be'ropu na ba'atjere nurōdutirā o'oato. Te siete cū'marī ba'ase peje nīrī curare tojo seeneoato. ³⁵ Te ba'ase peje nise cū'marīrē mu'u wiogu dutiro me'rā na neoato. Te perire neo, macārī na ba'ase nurōse wī'seripu na be'ropu ba'atjere nurōato. Nurō, surara tere i'anurūato. ³⁶ Na tojo weecā, siete cū'marī ba'ase marīatje cū'marīrē na nurō'que nīrōsa'a. A'ti di'ta Egiptopure ba'ase pe'tisome. Tojo weerā masā ne ūjuaboa wērisome, nicu niwī José faraōrē.

Faraō Joseré cū docacjū wiogu sōrō'que ni'i

³⁷ Tere tu'orā, faraō, tojo nicā cūrē da'ratamurā “Cū 'tojo weeya' nise añu ni'i”, nicārā niwā. ³⁸ Tojo weegu faraō a'tiro nicu niwī:

—¿Marī apī ā'rī weronjō nigūrē bocarāsariba tja? Cū Ō'acū wācūsere cuomi, nicu niwī.

³⁹ Be'ro Joseré faraō nicu niwī:

—Mu'u weronojō apī añurō tu'omasīgũ, masīse cuogu marīmi. Ō'acũ mu'arē a'te masīsere o'oapī. ⁴⁰ Ya wi'ire dutigusa'a. Nipe'tirā yarā masā mu'u dutisere yu'tirāsama. Yu'u ni'cũta mu'u nemorō nigũsa'a. Wioгу waro nitjagũ, tojo nigũsa'a. ⁴¹ Yu'u mu'arē nipe'tiro Egipto wioгу sōrōgũti.

⁴² Tojo nígũta, faraō cũ omopica tuusāarī be'tore tuwee, Joseré sāacu niwī. Ti be'to cũ wioгу wāme cuori be'to nicaro niwũ. Be'ro āpērārē cūrē añuse su'ti, lino wāmetise me'rā wee'que su'tire sāduticu niwī. Tojo nicā, ni'cā da uru me'rā wéeca da, busari dare cūrē buocu niwī. ⁴³ Tu'ajanu'cō, tūrūpju cabayua me'rā wejepju cũ yawu be'ro sirutupjure sājāduticu niwī. Tiwu dūporo surara masārē “Ejaque'aya”, ni caricūduticu niwī. Tojo wee Joseré wioгу sōrōcu niwī. Cũ nipe'tiro Egipto di'tapure dutigu sājācu niwī.

⁴⁴ Be'ro faraō Joseré nicu niwī:

—Yu'u faraō, wioгу waro ni'i. Tojo nimicā, masā mu'u dutiro marīcā, ne apeyenojōacā weemasītisama, nicu niwī.

⁴⁵ Faraō Joseré cũ wāmerē ducayucu niwī. Egiptocjārā wāme ō'ogũ, Zafnat-panea wāmeyecu niwī. Cũ Joseré Asenat wāmetigore numi-ada'recu niwī. Co, Potifera wāmetigu pa'i, On wāmetiri macācjũ macō nico niwō. Tojo wee José Egipto wioгу sājācu niwī. ⁴⁶ José faraō me'rā da'ranu'cāgũ, treinta cũ'marī cuocu niwī.

Be'ro José faraō i'orōpu wija, nipe'tiro Egipto di'tapure i'acusanu'cācu niwī. ⁴⁷ Te siete cũ'marīrē Egipto di'tapure, to cjase otese añubutiaro pī'rī ducaticaro niwũ. ⁴⁸ Tojo weegu José nipe'tiropu trigore seeneocu niwī. Cũ cāpūpu seeneo'quere nipe'tise pacase macārīpu nūrōcūucu niwī. ⁴⁹ Ba'ase peje waro niyu'rūmajācaro niwũ. Tojo weegu tere nucūpori pajiri maa cjase weronojō seemesācūucu niwī. “Ticuse ni'i”, ni queota basioticarō niwũ. Tojo weegu ba'paqueonemoticu niwī.

⁵⁰ Siete cũ'marī ūjuaboase wa'ati dūporore José cũ numo Asenat me'rā puarā pō'rāticu niwī. ⁵¹ Masā ma'mirē Manasés wāme ō'ocu niwī. “Ō'acũ yu'are nipe'tise yu'u pi'etisere acobojocā weemi. Tojo nicā nipe'tirā yu'u acawererārē acobojocā weemi” nígũ, tojo wāme ō'ocu niwī. ⁵² Be'rocjūrē Efraī wāme ō'ocu niwī. “Ō'acũ Egipto yu'u pi'eti'caropu pō'rāticā weemi” nígũ, tojo wāme ō'ocu niwī.

⁵³ Titare Egiptopure te siete cũ'marī peje ba'ase nimi'que pe'tia wa'acaro niwũ. ⁵⁴ José ni'caronojōta siete cũ'marī ba'ase marīatje cũ'marī nu'cārōtiro weecaro niwũ. Nipe'tise di'tapure ba'ase marīcaro niwũ. Egipto di'ta pe'ema ba'ase nicaro niwũ. ⁵⁵ Be'ro Egiptocjārā quē'rārē ba'ase pe'tia wa'acaro niwũ. Tojo weerā faraō tiropu ba'ase sērīrā wa'acārā niwā. Tojo weegu faraō nipe'tirā Egipto di'tacjārārē a'tiro nicu niwī: “José tiro wa'aya. Cũ musārē dutironojōta weeya.”

⁵⁶ Nipe'tiro Egiptopu ūjuaboase se'sa wa'acā, José cũ trigo nūrōcūu'que wi'serire pāoduti, tere duacu niwī. Siape'e me'rā nemorō ba'ase marīcaro niwũ. ⁵⁷ Nipe'tiropu ba'ase ne marīcaro niwũ. Tojo weerā nipe'tise di'tacjārā Egiptopu José tiro ba'ase duurā a'ticārā niwā.

42

José ma'mis̄m̄na na Egiptopu ba'ase duurā wa'a'que ni'i

1 Jacob, Egiptopu “Trigo niaporo” nisere tu'ocu niwī. Tojo weegu cū pō'rārē nicu niwī:

—¿De'ro weerā musā a'merī ī'acūñabajaque'ati? 2 Āpērā yu'ure “Egiptopure trigo niaporo”, ni wereama. Marī ujuaboa, wērīrī nírā, topu marī ba'atje trigore duurā wa'aya.

3 Tojo weerā José ma'misumua diez Egiptopure trigo duurā wa'acārā niwā. 4 José acabiji waro Benjamí pe'ema Jacob cūrē mejēcā wa'ari nígū, o'óticu niwī. 5 Āpērā Canaá di'tacjārā quē'rā na me'rā ba'ase duurā wa'acārā niwā. Nipe'tiro Canaá di'tapure ba'ase marīcaro niwā.

6 José Egipto di'tapure dutigu nicu niwī. Cūta nipe'tirocjarā masārē topu etarārē trigo duagu nicu niwī. Cū ma'misumua cū tiropu etarā, añudutirā ejanu'cā, nucūcāpu paamu'rīque'acārā niwā. 7 José cū ma'misumuarē maata ī'amasīcā'cu niwī. Masīmigū, ī'amasītigu weronojō weecu niwī. Tojo weegu narē pūrīrō sērītiña'cu niwī:

—¿Musā no'ocjārāpu a'tiati?

—Ēsā Canaá di'tapu a'tiapu. Trigo duurā a'tiapu, nicārā niwā.

8 José cū ma'misumuarē ī'amasīcu niwī. Na pe'e cūrē ī'amasīticārā niwā. 9 Be'ro daporopu cū narē quē'e'quere wācūbocagu, a'tiro nicu niwī:

—Musā ī'adu'tiri masā nisa'a. A'ti di'tare diape'e sājāata añuti nírā, ī'arā a'tiapā.

10 —Niwe'e. Ēsā mu'u dutise doca nírā trigo dia'cūrē duurā a'tiapu.

11 Ēsā nipe'tirāputa ni'cū pō'rā, diacjū weeri masā ni'i. Ī'adu'tiri masā mejēta ni'i.

12 José narē nicu niwī:

—Niwe'e. Musā a'ti di'tare no'o pe'e sājāata basiosari nírā, ī'adu'tirā a'tiapā, nicu niwī.

13 Na pe'e yu'ticārā niwā tja:

—Ēsā mu'u dutise doca nírā ni'cū pō'rāta doce ni'i. Ēsā Canaá di'tacjārā ni'i. Ēsā acabiji ni'cūta Ēsā pacu me'rā tojami. Apī pe'e daporopu wērīa wa'acu niwī, ni yu'ticārā niwā.

14 Tojo nisere tu'ogu, José narē ninemocu niwī tja:

—Yu'u ní'caronojōta musā a'ti di'tare ī'adu'tiri masā ni'i. 15 Musārē faraō wāme me'rā a'tiro weeguti. Musā acabiji nituogu a'topure a'titicāma, musā a'tore wijasome. 16 No'o ni'cū musā wa'teropu nígū cūrē miigū wa'ato. Āpērā pe'e a'to bu'iri da'rieri wi'ipu tojarāsama. Tojo weese me'rā “Diacjūta ucūapā”, ni masīno'rōsa'a. Miititicāma, diacjūta faraō wāme me'rā “Ī'adu'tiri masāta niapā”, nino'rōsa'a, nicu niwī.

17 José narē bu'iri da'rieri wi'ipu i'tia numu narē cūucu niwī. 18 I'tia numu be'ro José narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acūrē wiopesase me'rā ī'a'a. Musā a'tiro wéerā, catirāsa'a.

19 Musā diacjūta “Mejēcā weetiri masā ni'i” nírā, ni'cūrē a'topu cūña. Musā āpērāpu dajatojaaya. Musā pō'rā, numosānumia ujuaboaticā'to nírā, narē trigore miaña. 20 Musā, “Ēsā mejēcā weeri masā niwe'e” nírā, musā acabiji nituogupure miitiapa. Tojo weerā, musā yu'rūwetirāsa'a, nicu niwī.

—Jau, tojota weerāti, nicārā niwā. 21 Be'ro na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Diacjūta ni'i. Marī acabijire ña'abutiario wee'que wapa marīrē tojo wa'a'a. Cū “Yu'ure pajaña'cureya; tojo weeticā'ña” nimicā, tu'otiwu. Cū

ña'abutiaro yu'runicā, tojo ĩ'acā'wā. Te bu'iri marī ni'cārōacārē pi'etirā wee'e, nicārā niwā.

²² Rubén narē nicu niwī:

—Yu'u pūrīcā marī acabijire “Ña'arō weeticā'ña”, nimiwā. Musā pe'e yu'ure tu'otiwā. Ni'cārōacārē majā cū wērī'que wapa marī wapaseeno'rāsa'a, nicu niwī.

²³ Na, “José marī ucūsere tu'osami”, ni masīticārā niwā. José pe'ere na ucūsere apī pe'e “A'tiro nīsī'rīrā weeama”, ni wereturiacu niwī.

²⁴ José na tiropu ní'cu apesepu wa'a, uticu niwī. Be'ro wācūtutua, na tiropu ejagu, ucūcu niwī. Nipe'tirā ĩ'orōpu Simeórē mejēcā pijioduti, du'teduticu niwī.

²⁵ Be'ro cūrē da'raco'terārē na ye ajuripu trigore poseyeduticu niwī. Na wapaye'que niyeru quē'rārē te ajuri pō'peapu cūuduticu niwī. Tojo nicā, ba'ase na ma'apu ba'atojaatjere o'oduticu niwī. José duti'caronojōta weecārā niwā. ²⁶ Be'ro na yarā burroa bu'ipu, te trigore miipeo, tore wijawā'cācārā niwā.

²⁷ Be'ro na cārīatjopu etarā, ni'cū cū yagu burrore trigo ecagutigu, cū ya ajurore pāacu niwī. Ti ajurore pāa, trigo bu'ipu nipe'tise niyeru cū wapaye'quere sāñacā ĩ'acu niwī. ²⁸ Tere ĩ'agū, cū ma'misumua, cū acabijirārē nicu niwī:

—Ī'arā a'tia. A'ti ajuropu ye niyeru nipe'ticā'a. Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirā ucupe'tia wa'acārā niwā. Uirā, narāsārāta, a'merī ucūcārā niwā:

—¿Marīrē Ō'acū de'ronojō weebutiamiapari? nicārā niwā.

²⁹ Na Canaá di'tapu na pacu Jacob tiropu dajarā, nipe'tise narē Egiptopu wa'a'quere werēcārā niwā. ³⁰ A'tiro nicārā niwā:

—Ti di'ta wiogu dutigu pūrīcā ūsārē tutuabutiario ucūami. Ūsārē, “Musā a'ti di'tare ĩ'adu'tirā a'tirā weepā”, niami. ³¹ Ūsā pe'e cūrē “Ūsā diacjū weeri masā ni'ĭ; ĩ'adu'tiri masā mejēta ni'ĭ. ³² Ni'cū pō'rā doce waro ni'ĭ. Ni'cū wērīa wa'acu niwī. Nituogupua Canaápu ūsā pacu me'rā tojami”, niapu.

³³ »Tere tu'ogu, ti di'ta dutigu ūsārē niami: “To pūrīcārē diacjūta nim-itito nígū, a'tore ni'cū tojato. Āpērāpuā cā'rō trigo musā ye wi'sericjārā ba'aro ejatuario miaña. ³⁴ Apaturi a'tirā, musā acabiji nituogure miitia. Musā tojo weecā, yu'u 'Diacjūta añurā nima', nigūsa'a. Musā tojo weecā, apī a'to toja'cure wiagusa'a. Be'ro musā a'ti di'tapure ne cā'mota'aro marīrō sjarāsa'a”, niami, nicārā niwā na pacure.

³⁵ Na ye trigo ajurire pō'ocūurā, José ma'misumua na wapaye'que niyeru sāñape'ticā ĩ'acārā niwā. Te niyerure ĩ'arā, ucuyuru wa'acārā niwā. Na pacu Jacob quē'rā ucucacu niwī. ³⁶ Tere ĩ'agū, Jacob cū pō'rārē nicu niwī:

—Musā yu'ure pō'rā marī'cu weronojō tojacā wee'e. José marī me'rā marīmi. Simeo quē'rā marīmi. Ni'cārōacārē “Benjamírē miarāti”, ni'ĭ tja. Musā tojo weese yu'ure ña'arō wa'a'a, nicu niwī.

³⁷ Tere tu'ogu, Rubén cū pacure nicu niwī:

—Benjamírē yu'u su'ori miagūti. Mia, mu'u tiropu miidaja, wiaguti. Yu'u wiaticāma, yu'u pō'rā puarārē wējēapa, nicu niwī.

³⁸ Jacob cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u macū musā me'rā ne wa'asome. José musā acabiji wērīatojacu niwī. Ā'rī ni'cūta yu'ure du'sami majā. Cūrē ma'apu mejēcā ña'arō

wa'acā, yu'u bucu mijī bujawetise me'rā wērīgūsa'a. Tojo wa'acā, musā bu'iritirāsa'a, nicu niwī Jacob.

43

Benjamirē Egiptopu mia'que ni'i

¹ Canaā na niri di'tapu ujuaboase nemorō wa'acaro niwā. ² Na Egiptopu trigore duurā eja'que pe'ticā ī'agū, Jacob cū pō'rārē nicu niwī:

—Apaturi trigo marī ba'atjere cā'rō duunemorā wa'aya tja.

³ Cūrē Judā yu'ticu niwī:

—Sō'onīcu Egipto dutigu ūsārē tu'ota basiorota niwī: “Musā acabiji nituogupure miititicā, musārē ñe'enemosome majā”, niwī. ⁴ Tojo weerā mu'u ūsā me'rā Benjamirē wa'aduticā, trigore duurā wa'arāsa'a. ⁵ Mu'u cūrē o'óticāma, wa'asome. Sō'onīcu wiogu ūsārē queoro niwī: “Musā acabiji nituogupu miititicā, musārē ñe'enemosome”, niwī.

⁶ Tere tu'ogu, Jacob nicu niwī:

—Musā yu'are ¿de'ro weerā tocā'rō ña'arō weeati? ¿De'ro weerā cūrē “Ūsā acabiji nituogupu niami”, ni wereri?

⁷ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ūsārē, ūsā ye cjasere añurō sērītiña'nurūwī. Marī ni'cū pō'rā nise cjasere añurō sērītiña'wī: “¿Musā pacu catiati yujupu? ¿Apī musā acabiji marīati?” ni sērītiña'wī. Ūsā cū sērītiña'se dia'cūrē yu'tiwu. ¿Ūsā de'ro weerā ūsā acabijire miitidutigusami, ni masībosau?

⁸ Be'ro Judā cū pacu Jacob nicu niwī:

—Mu'u macū Benjamirē o'óya. Yu'u cūrē ī'anurūgūti. Mu'u “Jau” nicā, maata wa'abaque'orāti. Tojo weerā marī, ūsā pō'rā ujuaboa wērīsome. ⁹ Yu'u basu cūrē co'teguti. Cū mu'u macūrē mejēcā wa'acāma, a'topu cū dajaticā, yu'are “Mu'u bu'iriti'i” niapa. Téé yu'u catiro pō'teorō tojo bu'iritigusa'a. ¹⁰ Ūsā a'topure tocā'rō yoogotirā, puati Egiptopure wa'amajā, majāmitojatiboapā, nicu niwī Judā.

¹¹ Cū tojo nīca be'ro na pacu Jacob narē yu'ticu niwī:

—Musā nīrōnojōta ne mejēcā weeta basiotirocoro. Tojo weerā a'tiro weeya. Musā ye ajuripu apeyenojō cūrē o'ootjere miisāña. A'ti di'tapu añuse nisenojōrē cā'rō miaña. Wa'rese bālsamo wāmetise, nucūcjārā mumia yere, u'mutise, ba'ase morēsenojōrē miaña. Tojo nicā mirrare, nueces, almendras miaña. ¹² Niyeru quē'rārē puati musā toduporopu mia'caro nemorō miaña. Musā basuta cūrē musā ye ajuripu boca'quere wiaya. Apetero weegu wisigu weepī. ¹³ Ā'rī musā acabiji me'rā maata Egipto dutigu tiropu wa'aya. ¹⁴ Ō'acū tutuayurūnū'cāgū musārē weetamuato. Cū musārē pajaña'cā weeato. Cū tojo weecā, musā ma'mi Simeórē du'uwīrōgūsami. Tojo nicā, ā'rī Benjamī quē'rārē musā me'rā dajacā weegusami. Yu'u pe'e pō'rā marīgū weronojō tojagu, tojo tojacūti, nicu niwī Jacob.

¹⁵ Tojo weerā Jacob pō'rā na o'ootjere poseye, niyerure na toduporo mia'que puati nemorō, na acabiji Benjamī me'rā, sojaro Egiptopu wa'acārā niwā. Topu etarā, José tiropu wa'acārā niwā. ¹⁶ Na etacā, Benjamī na me'rā nicā ī'agū, cū ya wi'i co'tegu wiogure nicu niwī:

—Ā'rārē ya wi'ipu miaña. Wecure wējē, ba'ase do'ayuya. Dajaritero nicā yu'u me'rā ba'arāsama, nicu niwī José.

¹⁷ Ti wi'i dutigu José duti'caronojōta weecu niwī. Cũ basuta narē pijiwā'cācu niwī. ¹⁸ Na pe'e José ya wi'ipu cũ miacā, ucuayur'racārā niwā. A'merī a'tiro ucūcārā niwā:

—Marirē tojo weeta'sagu weemi. Sō'oní'que niyeru marī ye ajuripu sãña'que wapa nitu'sa'a. Marirē topu marī yarā wa'icurā me'rā ñe'e, da'raco'teri masā sōrō, dutipegutigu weesami, nicārā niwā.

¹⁹ Tojo weerā na wi'i sope pu'topu ejarā, a'tiro weecārā niwā. Ti wi'i co'tegu wiogu tiroacāpu wa'a, ucūcārā niwā. ²⁰ A'tiro nicārā niwā:

—Wioгу, sō'onícaterore ũsā a'toputa trigo duurā ejawu. ²¹ Titare ũsā dajotojaarā cārīrātirā, ũsā yarā ecarārē ba'ase ecarātirā, ũsā ye ajurire pāawū. Te ajuripu ũsā niyeru wapaye'que sãñape'ticā'wū. Te niyerure wiarātirā, miitiapu. ²² Tojo nicā, apeye ũsā duuatje niyerure miitinemoapu. Niyeru ũsā ye ajuripu sãña'quema noa sārō sāpā, masītisa'a, nicārā niwā.

²³ Ti wi'i co'tegu yu'ticu niwī:

—Wācūtutuaya. Uiticā'ña. Ō'acū musā, tojo nicā musā pacu ējōpeogu musā ye ajuripu sāaboapī. Musā yu'ure wapaye'quema yu'u ñe'ewū, nicu niwī. Be'ro Simeórē na tiropu miiejacu niwī. ²⁴ Na nipe'tirāpureta José ya wi'ipu pijisājāacu niwī. Topu du'pocārīrē coedutigu, acore o'ocu niwī. Na yarā wa'icurā quē'rārē ecabosacu niwī. ²⁵ Ti wi'ipu nírā, Joseré na o'otjere apoyucārā niwā. “Dajaritero nicā José a'topu a'tigusami” nírā, tojo weecārā niwā. “José ya wi'ipu ba'arāsa'a” nisere tu'otjocārā niwā.

²⁶ José wi'ipu ejacā, na mia'quere cūrē o'ocārā niwā. Tu'ajanu'cō, cūrē ējōpeorā, paamu'rīque'acārā niwā. ²⁷ José narē nicu niwī:

—¿Añuti musā? ¿Musā pacu bucū quē'rā añuati? ¿Cũ catiati yujupu?

²⁸ —Ũsā pacu mu'urē da'raco'tegu weronojō nigú duti marīami. Catiati yujupu, ni yu'ticārā niwā. Be'ro apaturi cūrē ējōpeose i'orā, paamu'rīque'acārā niwā.

²⁹ Topu narē majāmi'i'amigū, Benjamírē i'acu niwī. Na ni'cō pō'rāta nicārā niwā. Tojo weegu a'tiro nicu niwī:

—¿Ā'rīta niti musā acabiji nituogupu musā were'cu? Be'ro Benjamírē: “Ō'acū mu'urē añurō weato”, nicu niwī.

³⁰ José cũ acabijire i'a e'catiyu'ruagu, utisī'rīcu niwī. Tojo wee pōtēoti, sojaro me'rā cũ ya tucūpu sājāa, uputu uticu niwī. ³¹ Be'ro wācūtutua, cũ utidu'uca be'ro diapoare coe, cũ ya tucūpu ní'cu wijaa, “Ba'ase etiya majā”, nicu niwī.

³² Cũ tojo nicā, ba'ase etirā Joseré cũ ya mesapu ba'ase peocārā niwā. Cũ ma'misumuarē, cũ acabijire ape mesapu ba'ase peocārā niwā. Egiptocjārā José me'rā ba'ami'cārā pe'ere ape mesapu ba'ase peocārā niwā. Egiptocjārā hebreo masā me'rā ba'adutino'ña marīcārā niwā.

³³ José cũ ma'misumuarē dujiduticu niwī. Masā ma'mirē dujimu'tāduticu niwī. Téé nituogupure yapatīcu niwī. Cũ tojo weecā i'a ucuarā, a'merī i'apōtēocārā niwā. ³⁴ José cũ ya mesapu nisere narē ecaduticu niwī. Benjamīma āpērā nemorō ba'ase ōrēsāpeodutīcu niwī. José cũ ma'misumua me'rā ni'cārō me'rā sī'rī, ba'a, uputu ecaticārā niwā.

44

José sī'rīrī pa ye queti ni'i

¹ Na ba'aca be'ro José cũ ya wi'i cjase dutigare nicu niwī:

—Ā'rā ye ajuripū trigore na miarō pōtēorō poseyeya. Tojo nicā, na ye ajurinucū na niyeru wapaye'quere sāāña. ² Tojo weéca be'ro, na acabiji nituogu ya ajuropu yu'u sī'rīri pa, plata me'rā weéca pare, niyeru cū trigo wapaye'que me'rā sāāña, nicu niwī. Ti wi'i dutigu José cū ní'caronojōta weecu niwī.

³ Ape numu bo'remujātiri cura José narē, “Musā yarā burroa me'rā wa'arāsa'a majā”, nicu niwī. ⁴ Na ti macā pu'to nirī curata José cū ya wi'i wioḡare a'tiro nicu niwī:

—Sō'onícārā umuarē sirutugu wa'aya. Narē ēmugū, a'tiro niña: “Yu'u wioḡu musārē añurō weeami. ¿De'ro weerā cū tojo weéca be'ro nimicā, musā pe'e ña'arō weeati? ⁵ ¿De'ro weerā cū sī'rīri pa, plata me'rā weéca pare yajati? Yu'u wioḡu ti pa me'rā sī'rīgū niami. Tojo nicā, ti pa me'rā apeyenojō quē'esere ‘Tojo nisī'rīrō wee'e' nigū niami. Musā ña'abutiario weecārā niapu,” niña narē, nicu niwī José.

⁶ Narē ēmuejagu, cū niduti'caronojōta nicu niwī. ⁷ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—¿De'ro weegu ūsārē tojo ucūti? Ēsā a'tenojō pacama ne weemasīwe'e. ⁸ Ēsā sō'onícatero niyeru ūsā ye ajuripū bocácatero marīcārē, tere wiarā a'tiwu. Ní'cārōacāma plata, uru me'rā wee'quema mu'u wioḡu ya wi'i cjasere yajamasītisa'a. ⁹ No'o ti pare cū ya ajuropu cuogunojō wērīato. Ēsā āpērā pe'e cūrē da'raco'terā tojarāsa'a.

¹⁰ Tere tu'ogu, wi'i wioḡu nicu niwī:

—Añurōsa'a. Musā ní'caronojōta wa'arosa'a. Mejō ti pare cuogu se'saro da'raco'tegu tojagúsami. Āpērāpu bu'iri moorāsama.

¹¹ Nanucū sojaro me'rā na ye ajurire dijanūcā, te ajurire pācārā niwā. ¹² Tojo weegu wi'i dutigu na ye ajuripure a'macu niwī. Masā ma'mi ya ajurore a'manu'cā, téé nituogu ya ajuropu yapaticu niwī. Ti pare Benjamí ya ajuropu bocacu niwī. ¹³ Na, na bujawetisere ī'orā, na ye su'tire wejetū'rēcārā niwā. Be'ro na ye ajurire burroa bu'ipu miipeo, macāpu majāmitojaacārā niwā.

¹⁴ Judá cū ma'misumua, cū acabijirā me'rā ejari curare José cū ya wi'iputa nicu niwī yujupu. Cūrē pajaña'to nírā, paamu'rīque'acārā niwā.

¹⁵ José narē nicu niwī:

—¿De'ro weemiati musā? Musā yu'ure, “Masīse cuogunojō, masā ya'yioropu weesere nībocase me'rā masīgū nibosami”, ¿ni wācūtiati? nicu niwī.

¹⁶ Judá cūrē yu'ticu niwī:

—Wioḡu, ūsā de'ro nīmasītisa'a. ¿De'ro wee ūsā bu'iri marīsere ī'omasībosari? Ō'acū ūsā ña'arō wee'que wapare, ūsārē bu'iri da'regatigu weetu'sami. Ní'cārōacā majā ti pa cuo'cu me'rā mu'urē da'raco'terā ní'i, nicu niwī.

¹⁷ José pe'e narē nicu niwī:

—Niwe'e. Yu'u tojo weemasītisa'a. Cū ti pare cuogu dia'cū tojagúsami. Āpērāpu wācūque'tiro marīrō musā pacu tiropu tojaaya.

Judá Benjamírē ucūbosa'que ní'i

¹⁸ Tere tu'ogu, Judá José tiroacāpu wa'a, ucūcu niwī:

—Wioḡu, yu'u ī'acā, mu'u faraō weronojō ní'i. Tojo nimigū, yu'u me'rā uacupa. Cā'rō āpērā tu'otiropu mu'u me'rā ucūsī'rīsa'a. ¹⁹ Mu'u ūsārē sērītiña'wū: “¿Musā pacu niti? ¿Acabijirā cuoti?” niwī. ²⁰ “Ēsā cuo'o,

cũ bũcu nimi”, ni yu'tiwũ. “Ni'cũ ma'mu nituogupu acabijiti'i. Cũ ũsã pacu bũcu waro nicã bajua'cu nimi. Ni'cõ põ'rã cũ ni'cũta du'sami. Apĩ wẽria wa'acu niwĩ. Tojo weegu cũrẽ ma'iyu'ruami”, niwũ. ²¹ Mu'u cũrẽ ĩ'asĩrĩgũ, ũsãrẽ miitidutiwũ. ²² “Cũ, cũ pacure du'utimi”, niwũ. “Cũ du'ucãma, cũ pacu wẽria wa'abosami”, niwũ. ²³ Mu'u pe'e ũsãrẽ “Cũrẽ miititicãma, musãrẽ ne ñe'emosome majã”, niwũ.

²⁴ »Be'ro ũsã, ũsã pacu tiropu dajarã, mu'u ni'quere werepe'ocã'wũ. ²⁵ Be'ropu ũsã pacu ũsãrẽ niwĩ: “Apaturi trigo marĩ ba'atjere cã'rõ duunemorã wa'aya tja”, niwĩ. ²⁶ ũsã cũrẽ a'tiro werewu: “Benjamirẽ miaticãma, ũsãrẽ ‘Ne ñe'esome’, niami”, niwũ. ²⁷ Yu'u pacu, mu'urẽ da'raco'tegu weronojõ nigũ a'tiro yu'tiwĩ: “Musã masisa'a. Yu'u numo yu'ure puarã umuarẽ põ'rãtibosawõ. ²⁸ Ni'cũ yu'u me'rã ni'cu bajudutia wa'awĩ. ‘Apetero weegu ni'cũ yai nucũcũ ba'agu, ba'asapĩ, nicãti. Ne cũrẽ apaturi ĩ'anemotisa'a. ²⁹ Ā'ri du'sagure mia, mejẽcã wa'acã, yu'u bũcu mijĩ bujawetise me'rã wẽrigũsa'a. Tojo wa'acã, musã bu'iritirãsa'a”, niwĩ.

³⁰ »Yu'u pacu cũ basu ma'irõnojõta Benjamirẽ ma'iyu'ruami. Tojo weegu cũ marĩrõ ũsã dajacã, ³¹ cũrẽ ĩ'atigu, wẽria wa'abosami. Tojo weerã ũsã pacu bũcure dũjasewã'a, wẽricã weebosa'a. ³² Yu'u, yu'u pacure “Benjamirẽ su'ori wa'aguti. Cũrẽ miidajatigu, yu'u catiro põtõorõ bu'iritigusa'a”, niwũ. ³³ Tojo weegu yu'u pe'e cũrẽ dũcayuro, mu'urẽ da'raco'tegu tojaguti. Cũ pe'ema ãpẽrã cũ ma'misumua me'rã cũ pacu tiropu o'õtõrõña. ³⁴ Cũ wa'aticã, yu'u, yu'u pacu tiropu tojaamasitisa'a. Yu'u pacure ña'abutiario bujawetise tu'oña'cã ĩ'asĩ'rītisa'a, nicu niwĩ Judã.

45

José cũ ma'misumuarẽ, “Musã acabiji ni'i” ni'que ni'i

¹ José utisĩrĩgũ, ne põtõoticu niwĩ. Tojo weegu topu nirã cũrẽ da'raco'terãrẽ caricũcu niwĩ:

—Nipe'tirã wijaape'tia wa'aya, nicu niwĩ. Be'ro José cũ ma'misumuarẽ “Yu'u musã acabiji ni'i” ni, werebajurẽcã, ne ni'cũ cũrẽ da'raco'terã tojat-icãrã niwã. ² Be'ro José upũtu uticu niwĩ. Egiptocjãrã cũ wijaaduti'cãrã tu'ose'sacãrã niwã. Te queti téé wlogu faraõ ya wi'ipu se'sa wa'acaro niwũ.

³ José cũ ma'misumuarẽ nicu niwĩ:

—Yu'u José ni'i. ¿Yu'u pacu catiati yujupu?

Na pe'e ucuyau'rua'cãrã nitjãrã, ne yu'timasitĩcãrã niwã.

⁴ Be'ro José narẽ nicu niwĩ:

—Musã yu'u tirocure a'tia. Na cũ tiroacã ejacã, narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u José ni'i. Musã yu'ure Egiptopu dua'cu ni'i. ⁵ A'tere tu'orã, bujaweticã'ña. Musã basu a'merĩ tuubuatĩcã'ña. Ô'acũ musã dũporo yu'ure o'óyuwĩ. Masãrẽ yu'ruogutigu, tojo weewĩ. ⁶ A'ti di'ta Egiptopure ujũaboase puã cũ'ma wa'atoja'a. Ni'cãmocuse cũ'marĩ du'sa'a yujupu. Te cũ'marĩ otemicã, ne pĩ'risome, ne dũcatisome. ⁷ Ô'acũ musã dũporo yu'ure o'óyumu'tãwĩ. Musã pãrãmerã nituriato nigũ, tojo nicã cũ tutuase me'rã musãrẽ yu'ruwetiato nigũ, tojo weewĩ. ⁸ Tojo weegu Ô'acũta a'topure yu'ure o'ówĩ. Musã mejẽta yu'ure o'ówu. Ô'acũ yu'ure faraõrẽ werecasari masũ sõrõwĩ. Tojo nicã nipe'tise cũ ya wi'i cjasere dutigu, nipe'tiro Egiptopure dutigu sõrõwĩ. ⁹ Maata tojaaya marĩ pacu

tiropu. Cūrē a'tere wererā wa'aya: “Mū'u macū José mū'urē a'tiro nidutiami: 'Ō'acū yū'ure nipe'tiro Egipto wiogu sōrōwī. Maata yū'ure ī'agū a'tia. Yoogoticā'ña. ¹⁰ Mū'u a'topu Gosén wāmetiropu tojagusa'a. Yū'u tirocā nigūsa'a. Nipe'tise mū'u cuose, nipe'tirā mū'u pō'rā me'rā, mū'u pārāmerā me'rā, mū'u yarā wa'icūrā me'rā a'tia. ¹¹ A'topu mū'urē, mū'u pō'rārē, nipe'tirā mū'u me'rā nirārē ba'ase o'oguti. Ne apeyenojō dū'sasome. Hjuaboase cū'marī ni'cāmocuse cū'marī dū'sa'a yujupu. Tojo a'titirā pūrīcā, mū'u, mū'u pō'rā, mū'u pārāmerā, apeyenojō moorā tojarāsa'a, ni wereya yū'u pacure. ¹² Apeyema tja yū'u acabiji Benjamí, tojo nicā musā basuta 'Diacjū José tojo niami', ni weremasī'i. ¹³ Marī pacure 'Cū nipe'tiro Egiptopure dutigu niami', tojo nicā nipe'tise musā ī'a'quere cūrē wereya. Maatacure yū'u pacure miirā wa'aya”, nicu niwī.

¹⁴ Cū tojo nitoja, cū acabiji Benjamirē paabu'aguta, uticu niwī. Benjamí quē'rā cū ma'mi Joseré paabu'a, uticu niwī. ¹⁵ Be'ro nipe'tirārē paabu'a, mi'mi, uticu niwī. A'tiro wéeca be'roputa cū ma'misumua cū me'rā ucūcārā niwā.

¹⁶ Tojo wee faraō ya wi'ipure “José ma'misumua etapārā” nise se'sa wa'acaro niwā. Te quietre tu'orā, faraō, cūrē dutitamurā e'catiyu'rūacārā niwā. ¹⁷ Tojo weegu faraō Joseré a'tiro nicu niwī:

—Mū'u ma'misumuarē na yarā wa'icūrā bu'ipu trigore miipeo, Canaápu dajotojaadutiya. ¹⁸ Tojaa, mū'u pacure, mū'u acawererārē miirā wa'ato. A'to Egiptopu di'ta añusere narē o'oguti. Tojo nicā a'ti di'ta cjase otese ducare ba'arāsama. ¹⁹ Narē a'tiro weedutiya. A'to cjase tūrūsepawure miadutiya. Tepawu me'rā na numosānumiarē, na pō'rārē, musā pacure miitirāsama. ²⁰ Egipto cjase añubutiase na ye nirōsa'a. Tojo weerā na topu miitidū'a'quere wācūque'titicā'to, ni wereduticu niwī faraō Joseré.

²¹ Tojo weerā Jacob pō'rā a'tiro weecārā niwā. Faraō cū o'oduti'caronojōta José tūrūsepawure o'ocu niwī. Tojo nicā, na ma'apu ba'atjere o'ocu niwī. ²² Nanucū ma'ma su'ti o'ocu niwī. Benjamí cū acabiji waro pe'ema trescientos cujiri niyeru plata me'rā wee'que cujirire o'ocu niwī. Cū pe'ema ni'cāmocuse su'ti o'ocu niwī. ²³ Cū pacure diez burro amua bu'ipu Egipto cjase añusere miipeo, o'ocu niwī. Āpērā burra numia ticurāta tja trigo, pā, cū pacu Egiptopu a'tigu, ma'apu ba'atjere miipeo, o'ocu niwī. ²⁴ José cū ma'misumuarē we'ritigu, a'tiro nicu niwī:

—Musā, no'o ma'apu wa'arā, a'metu'tiwā'cāticā'ña, nicu niwī narē.

²⁵ Tojo weerā na Egiptopu nī'cārā wa'a, na pacu Jacob nirī di'ta Canaápu dajacārā niwā. ²⁶ Topu daja, na pacure “José catiami. Cū nipe'tiro Egiptopure dutiami”, ni werēcārā niwā. Tere tu'ogu, tu'oucua wa'acu niwī. Na weresere ējōpeoticu niwī. ²⁷ Nipe'tise José cū nī'quere werēcāputa, cūrē miitidutigu o'ó'que tūrūsepawure ī'agūputa ējōpeocu niwī. Tojo weegu tere ī'agū, wācūtutuacu niwī. ²⁸ A'tiro nicu niwī:

—Yū'u ī'acā, diacjūta nitu'sa'a. To pūrīcārē yū'u macū José catisami yujupu. Yū'u wērīse dūporo cūrē ī'awe'ogu wa'aguti, nicu niwī Jacob.

46

Jacob Egiptopu cū macārī wa'a'que nī'i

¹ Tojo weegu Jacob cū cuose nipe'tise me'rā wa'acu niwī. Wa'a, Beerseba wāmetiri macāpu etacu niwī. Topu etagu, cū pacu Isaa ējōpeocu Ō'acūrē

wa'icurarê wêjê ùjũamorõpeocu niwĩ. ² Topu cũ cãrĩca ñamirê Ô'acũ Jacore pisucu niwĩ:

—Jacob! nicu niwĩ.

Cũ pe'e cãrê yu'ticu niwĩ:

—A'tota ni'i.

³ Ô'acũ cãrê a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Ô'acũ, mu'u pacu êjõpeo'cu ni'i. Mu'u Egiptopure wa'agu, ne uiticã ña. Topure yu'u mu'u pãrãmerã nituriarê pãjãrã masãputicã weegusa'a. ⁴ Mu'u me'rãta Egiptopure ba'patiwã'cãgũsa'a. Topu mu'u pãrãmerã nituriarê a'ti di'tapu mũitigusa'a tja. Apeye quẽ'rãrê mu'u wẽrĩrĩ cura José mu'u me'rãta nigũsami, nicu niwĩ Ô'acũ.

⁵ Be'ro cũ Beerseba nu'cu wijawã'cãcu niwĩ. Jacob põ'rã na pacure, na põ'rãrê, na numosãnumiarê a'tiro weecãrã niwã. Faraõ cũ a'tidutigũ cũ o'ó'quepawu tũrusepawupu narê miisãacãrã niwã. ⁶ Na Egiptopu wa'arã, na yarã wecua, oveja, nipe'tise na Canaã di'tapu cuo'quere miape'ocã'cãrã niwã. ⁷ Tojo nicã cũ põ'rã, cũ põ'rã numia, pãrãmerã umua, numia nipe'tirã cũ me'rã wa'acãrã niwã.

⁸ Jacob põ'rã, tojo nicã cũ pãrãmerã Egiptopu macãrĩ wa'a'cãrã a'tiro wãmeticãrã niwã:

Masã ma'mi Rubén nicu niwĩ. ⁹ Cũ põ'rã Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicãrã niwã.

¹⁰ Be'rore Simeó põ'rã a'ticurã nicãrã niwã:

Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar nicãrã niwã. Tojo nicã Saúl, cananeocjõ macũ nicu niwĩ.

¹¹ Be'rore Levi põ'rã Gersón, Coat, Merari nicãrã niwã.

¹² Be'rore Judá põ'rã Er, Onán, Sela, Fares, Zara nicãrã niwã. Er, Onán na pũrĩcã Canaã di'tapu wẽrĩa wa'acãrã niwã. Fares põ'rã Hezrón, Hamul nicãrã niwã.

¹³ Be'rore Isacar põ'rã Tola, Fúa, Job, Simrón nicãrã niwã.

¹⁴ Be'rore Zabulõ põ'rã Sered, Elón, Jahleel nicãrã niwã.

¹⁵ ã'rã Jacob Lea me'rã põ'rãti'cãrã nicãrã niwã. Na Padan-aram wãmetiropu nĩrã põ'rãticãrã niwã. Tojo nicã Dinarê põ'rãticu niwĩ. Nipe'tirã Jacob põ'rã, cũ pãrãmerã nituriarã Lea me'rã põ'rãti'cãrã treinta y tres umua, numia nicãrã niwã.

¹⁶ Be'rore Gad põ'rã Zifiõn, Haguĩ, Ezbón, Suni, Eri, Arodi, Areli nicãrã niwã.

¹⁷ Be'rore Aser põ'rã Imna, Isúa, Isúi, Beria nicãrã niwã. Na acabijo Sera nico niwõ. Beria põ'rã Heber, Malquiel nicãrã niwã.

¹⁸ ã'rãrê Jacob Zilpa me'rã põ'rãticu niwĩ. Põ'rãti, pãrãmerãticu niwĩ. Co Zilpa Labán macõ Leare da'raco'tedutigũ o'ono'co nico niwõ. Co me'rã Jacob dieciseis põ'rãti, pãrãmerãticu niwĩ.

¹⁹ Jacob Raquel me'rã José, Benjamirê põ'rãticu niwĩ.

²⁰ José Asenat me'rã Manasés, Efrairê põ'rãticu niwĩ. Na puarã Egiptopu bajuacãrã niwã. Co Asenat pa'i Potifera, On wãmetiri macãcjũ macõ nico niwõ.

²¹ Benjamĩ põ'rã Bela, Bequer, Asbel, Gera, Naamán, Ehi, Ros, Mupim, Hupim, Ard nicãrã niwã.

²² ã'rã Jacob, Raquel pãrãmerã nituriarã catorce nicãrã niwã.

²³ Be'rore Dan macũ Husim ni'cũta nicu niwĩ.

²⁴ Neftalĩ põ'rã Jahzeel, Guni, Jezer, Silem nicãrã niwã.

²⁵ Ā'rārē Jacob Bilha me'rā pō'rāticu niwī. Co Labán macō Raquere da'raco'tedutigu o'onō'co nico niwō. Nipe'tirā cū pō'rā, pāramērā siete nicārā niwā.

²⁶ Tojo weerā Egiptopure wa'arā, Jacob pō'rā, cū pāramērā waro sesenta y seis nicārā niwā. Na pō'rā numosānumiarē ba'paqueono'ña marīrā ticurā nicārā niwā. ²⁷ José puarā pō'rāticu niwī. Na Egiptopu bajuacārā niwā. Tojo weerā Egiptopure setenta Jacob acawererā nicārā niwā.*

²⁸ Jacob cū macū Judāre José tiropu o'ómū'tācu niwī. Cūrē o'ōgu, Joseré “Yu'ure Gosēpu pōtērīgū a'tiatio”, ni queti o'ōcu niwī. Tojo weerā na Gosén etacā, ²⁹ José cū yawu tūrūpjure apoduti, topu cū pacure pōtērīgū wa'acu niwī. Cūrē bocaaja, paabu'a, yoacā uticu niwī.

³⁰ Jacob cū macū Joseré a'tiro nicu niwī:

—Yu'u basuta mu'urē ĩ'a'a. Mu'u cati'i yujupu. Tojo weegu yu'u ni'cārōacāma añurō wērīmasī'i, nicu niwī.

³¹ Be'ro José cū ma'misumuarē, cū pacu acawererārē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u faraō tiropu wa'aguti. “Yu'u ma'misumua, yu'u pacu acawererā, Canaā di'tapu ní'cārā yu'u me'rā macārī a'tirā etatojama”, ni quetiweregu wa'aguti. ³² “Na ovejare, wecuare co'terā nima. Na yarā oveja, wecuā, nipe'tise na cuosenojōrē miitipe'ocārā niamā,” nigūti. ³³ Tojo weegu faraō musārē pijio, sērītiña'cā, “¿Musā ñe'enojōrē da'rati?” nicā, a'tiro yu'tiapa. ³⁴ “Ēsā wī'marā nírāputa oveja co'tesere da'ranu'cāwū. Ēsā ñecūsūmua da'ra'caronjōta tere da'radecoti'i,” niña. Egiptocjārā oveja co'tesere tu'satisama. Musā tojo yu'ticā, musārē Gosén di'tapu cūugūsami, nicu niwī José.

47

¹ Be'ro José faraō tiropu queti miacu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Yu'u pacu, yu'u ma'misumua Canaāpu ní'cārā etatojama. Na Gosén di'tapu na yarā oveja, wecuā, na cuose nipe'tise me'rā niamā.

² Faraō tiropure ni'cānocurā cū ma'misumuarē hese, miacu niwī. Narē ĩ'amasīatio nigū, tojo weecu niwī. ³ Na topu etacā, faraō cū ma'misumuarē sērītiña'cu niwī. A'tiro nicu niwī:

—¿Musā ñe'enojōrē da'rati?

Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ēsā mu'u dutise doca nirā ovejare co'teri masā ni'i. Ēsā, ūsā ñecūsūmua da'raseti'quereta da'ra'a. ⁴ Canaā di'tapure ujuaboase niyu'ruapu. Ēsā yarā oveja na ba'ase tá ne marīapu. Te ye bu'iri a'to Egiptopu macārī a'tirā weapu. Tojo weerā mu'urē a'tere sērī'i. Ēsarē Gosēpu di'ta o'oya. Ēsā topu nirāti, nicārā niwā.

⁵ Tere tu'ogu, faraō Joseré nicu niwī:

—Mu'u ma'misumua, mu'u pacu mu'u tiropu macārī a'tiapā. ⁶ Mu'u a'ti di'ta Egiptore dutigu ni'i. Tojo weegu Gosén añurī di'tare narē o'oya. Na ti di'tapu niato. No'o mu'u ma'misumua na wecuā co'teme'rīrā nicā, narē te co'tesere sōrōña. Yarā wecuā quē'rārē co'teato, nicu niwī.

⁷ Be'ro José cū pacu Jacore faraō tiropu miacu niwī. Tojo weegu Jacob faraōrē wiopesase me'rā añuduticu niwī. ⁸ Faraō cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿Dicuse cū'marī cuoti mu'u?

* 46:27 46.27 Ex 1.5

9 —Ciento treinta cū'marī cuo'o. Yu'u no'o nirō wa'amujā, si-jabaque'atise cū'marīrē pi'etise me'rā nisetiwu. Tojo weemigū, yu'u ñecūsūmua na cati'que cū'marīrē emuejatisa'a yujupu, nicu niwī Jacob.

10 Tu'ajanu'cō, Jacob faraōrē “Ō'acū mū'urē añurō weeato” ni, we'riti wa'a wa'acu niwī.

11 José narē Egipto cjase di'ta añusere o'ocu niwī. Faraō duti'caronojōta weecu niwī. Tojo weerā cū pacu, cū ma'misūmua Ramsés wāmetiropu di'ta o'o, cūucu niwī. 12 José cū pacure, cū ma'misūmuarē, cū acabijire, nipe'tirā cū acawererārē ba'asere o'onu'cūcā'cu niwī. Nipe'tirā na pō'rā ba'atjo ejatuario o'ocu niwī.

José ba'ase marīse cū'marīrē duti'que ni'i

13 Egiptopure, tojo nicā Canaápure ne ba'ase marīcaro niwū. Ujuaboase siape'e me'rā nemorō wa'acaro niwū. Tojo weerā masā wērīse pu'to nicārā niwā. 14 Tere i'agū, José a'tiro weecu niwī. Nipe'tirā Egiptocjārā, Canaácjārā trigo wapare na wapaye'quere ñe'e, faraō ya wi'ipu nurōcu niwī. 15 Be'ro nipe'tirā Egiptocjārā, tojo nicā Canaā di'tacjārā niyeru pe'ticā i'arā, José tiropu wa'a, a'tiro nicārā niwā:

—Ūsā ba'ase duurā, niyeru pe'tique'a wa'apu. Ūsārē ba'ase o'oya. Mū'u o'ticā, mū'u i'orōta wērīrāsa'a, nicārā niwā.

16 Na tojo nicā, José narē yu'ticu niwī:

—Musā niyeru moorā, musā yarā wa'icūrārē miitia. Na me'rā musārē trigore ducayugusa'a.

17 Tojo weerā Egiptocjārā na yarā cabayua, oveja, wecu, no'o na wa'icūrā cuorānojōrē trigo ducayurātirā miacārā niwā. A'tiro wéerā ti cū'marē na wa'icūrā me'rā ba'ase ducayurā, ba'ase cuocārā niwā. 18 Ape cū'ma José tiropu a'ticārā niwā tja. A'tiro nicārā niwā:

—Wiogu, mū'urē diacjūta wererāti. Ūsā niyeru moo'o majā. Tojo weerā ūsā yarā wa'icūrā, ūsā cuo'cārā musā yarā nima. Ūsā tojaque'a wa'asa'a majā. Tojo weerā ūsā upu, ūsā ye di'ta dia'cū mū'urē wīamasī'i. 19 Mejō waro mū'u i'orōpu wērībosa'a. Mū'u ūsārē, ūsā ye di'tare duuya. Te wapare trigore ducayuya. Tojo weerā ūsā, tojo nicā ūsā ye di'ta me'rā faraō dutise doca nirāsa'a. Mejō ūsārē otese capere o'oya. Te di'tare da'ra, ote ba'arāsa'a. Tojo weerā ūsā catirāsa'a. Tojo nicā, ūsā ye di'ta apeyenojō otese marīrī di'ta nisome.

20 A'tiro wee José nipe'tise di'tare duu, wiogu faraōpure wiacu niwī. Egiptocjārā ujuaboayurā, nipe'tise na ye di'tare duacārā niwā. Tojo weero na di'ta dua'que faraō ye di'ta tojacaro niwū. 21 Te me'rā nipe'tirā Egiptocjārā faraōrē da'racō'teri masā tojacārā niwā. 22 Pa'ia ye di'ta dia'cūrē José duuticu niwī. Narē faraō queoro na ba'aro ejatuario o'ocu niwī. Tojo weerā te di'tare duaticārā niwā.

23 Be'ro José masārē nicu niwī:

—Ni'cārōacā me'rā musā, tojo nicā musā ye di'ta faraō ye toja'a. Yu'u cū ye niatjere duubosapu. Musā oteatje cape a'te ni'i. Te me'rā musā nimi'que di'tare oterā wa'aya. 24 Musā ote ducatisere ni'cāmocuse mesārī seeneocūu, faraōrē ni'cā mesā cjase trigore o'oya. Apeye ba'paritise mesārī cjase, musā oteatje cape, musā pō'rā me'rā ba'atje, nipe'tirā musā me'rā nirā na ba'atje nirōsa'a, nicu niwī.

25 Tere tu'orā, na cūrē yu'ticārā niwā:

—Mu'u ūsārē yu'ruweticā weepu. Mu'u ūsārē añubutiario wee'e. Tojo weerā ūsā faraōrē da'racō'teri masā tojarāsa'a, nicārā niwā.

²⁶ José a'tiro dutise cūcū niwī. Te dutise a'tiro nicaro niwū: “Musā ote'que dūca ni'cāmocuse mesārī musā see'que ni'cā mesā faraō ye nirōsa'a”, nicaro niwū. A'te dutise cūu'que nidecotisa'a yujupu. Pa'ia ye di'ta pūrīcā faraō ye di'ta mejēta nicaro niwū.

Jacob cū macū Joseré “A'tiro weeya” ni weretuo'que ni'i

²⁷ Be'ro Israe curuacjārā Egipto di'tapu macārī niseticārā niwā. Gosén wāmetiropu di'ta ñe'e, tojacārā niwā. Topure pājārā waro masāputicārā niwā. ²⁸ Jacob to Gosēpure diecisiete cū'marī nicu niwī. Nipe'tise cū catise cū'marī ciento Cuarenta y siete cū'marī nicaro niwū. ²⁹ Be'ro Jacob wērīgūtigu, cū macū Joseré pijidutigu o'ócū niwī. Cū tiro etacā ī'agū, cūrē nicu niwī:

—Macū, diacjūta yu'ure ma'īgū, a'tiro weeya. Mu'u ya omocārē ya usó docapu cūña. Diacjū, mu'u pajaña'se me'rā yu'u “A'tiro weeya” nisere “Jau, tojota weeguti”, ñña. Yu'ure a'to Egiptopure yaaticā'ña. ³⁰ Yu'u wērīca be'ro yu'u ñecūsūmua masāperi nirōpu yu'ure yaagu wa'aya. Topu na tiropu soogu wa'agusa'a.

—Pacu, mu'u nīrōnojōta weeguti, nicu niwī José.

³¹ —“Ō'acū wāme me'rā diacjūta tojo weeguti” ñña, ninemocu niwī cū macūrē.

Tere tu'ogu, José nicu niwī:

—Jau, Ō'acū wāme me'rā tojota weeguti.

Cū tojo nīca be'ro Jacob Ō'acūrē ējōpeogu, cū cūñarō yapapu ejaque'acu niwī.

48

Jacob Efraī, Manasére Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

¹ Cā'rō yu'rūca be'ro José macāpu nigūrē “Mu'u pacu dutitigu weemi”, nicārā niwā. Tere tu'ogu, Gosēpu nigūrē ī'agū wa'acu niwī. Cū pō'rā puarārē Manasés, Efraīrē miacu niwī. ² Jacob cū macū “Etapu” nise que'tire tu'ogu, wācūtutua, cū cūñarōpu nī'cu wā'cānujācu niwī. ³ Jacob cū macūrē nicu niwī:

—Ō'acū tutuayu'rūnu'cāgū Canaá di'ta Luz wāmetiri macāpu bajua, yu'ure “Añurō wa'ato”, ni ucūwī. ⁴ A'tiro niwī: “Mu'urē pājārā pō'rāticā weeguti. Mu'u pāramērā nituriarā peje curaricjārā nirāsama. Tojo nicā, a'ti di'tare narē o'oguti. Na ye di'ta ninu'cūrōsa'a”, niwī Ō'acū yu'ure, nicu niwī Joseré. ⁵ Be'ro Jacob a'tiro ninemocu niwī: “Mu'u pō'rā Efraī, Manasés a'ti di'ta Egiptopu bajuacārā niwā. Yu'u mu'u tiro macārī a'tiatji dūporo bajuatojacārā niwā. Yu'u pō'rā weronojō nirāsama. Na quē'rā Rubén, Simeó nīrōnojōta yarā nirāsama. ⁶ Na be'ro bajuasiruturā mu'u pō'rā nirāsama. Na Efraī, Manasés acabijirā niyurā, na di'ta ñe'eatje na ma'misūmua me'rāta ñe'esiruturāsama. ⁷ Yu'u Padan-arāpu nī'cu dajanu'cārī cura Canaá di'tapu mu'u paco Raquel wērīa wa'awō. ūsā Efrata wāmetiro etati dūporoacā tojo wa'awō. Tojo weegu ma'a Efrata sumutopu core yaawu. Nī'cārōacāma to Belē wāmeti'i majā”, nicu niwī.

⁸ Be'ro Jacob José pō'rārē ī'aboca, sērītiña'cu niwī:

—¿Ā'rā waro noanojō niti?

⁹ José cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u pō'rā nima. Ā'rārē Ō'acū yu'u a'to Egiptopu nicā o'owī, nicu niwī.

Tere tu'ogu, cū pacu cūrē nicu niwī:

—Narē yu'u tiroacāpu miitia. Ō'acūrē narē sērībosagutigu wee'e, nicu niwī.

¹⁰ Jacob bucu waro nicu niwī. Tojo weegu añurō caperi ī'aejaticu niwī. José cū pō'rārē cū pacu tiroacāpu miiejacā, narē pōtērī, mi'mi, paabu'acu niwī. ¹¹ Be'ro Joseré nicu niwī:

—Mu'urē apaturi ī'agūsa'a, nitiasu. Tojo nimicā, Ō'acū yu'ure mu'u pō'rā quē'rārē ī'adutigu cūuapī.

¹² José cū pō'rārē cū pacu usópu duji'cārārē miinu'cō, paamu'rīque'acu niwī. ¹³ Be'ro na puarārē na omocārīpu ñe'e, Jacob tiro weje ejanu'cōcu niwī. Efraírē cūpe pe'e, Manasére diacjū pe'e nu'cōcu nimiwī. ¹⁴ Cū tojo weemicā, Jacob cū ye omocārīrē síoo, miī ducayuquejocā'cu niwī. Tojo weegu Efraī ya dūpoa bu'ipu diacjūcamocārē ñapeocu niwī. Cū pe'e dū'sagupu nicu nimiwī. Cūpecamocā pe'ere Manasés ya dūpoa bu'ipu ñapeocu niwī. Cū pe'e masā ma'mi nicu nimiwī.

¹⁵ Narē “Añurō wa'ato” ni, Ō'acūrē a'tiro ni sērībosacu niwī:

“Ō'acū, yu'u ñecū Abrahā, yu'u pacu Isaa mu'u dutisere yu'ticārā niwā.

Ō'acū, yu'u bajuáca numu me'rā yu'ure co'tenu'cā, a'tiro nicāpu quē'rārē co'tenu'cūcā'a.

¹⁶ Mu'urē wereco'tegu yu'ure ña'arō wa'abo'quere yu'rūweticā wee'cu ā'rārē añurō wa'acā weeato.

Mu'u ā'rā yu'u pāramērārē be'ropure na me'rā yu'u wāmerē, yu'u ñecū Abrahā wāmerē, yu'u pacu Isaa wāmerē wācūcā weeya.

Īsārē acobojoticā'to.

Na pājārā pō'rāti masāputiatio.

A'ti di'tapure pājārā waro niyu'rūoquejocā'to”, ni sērībosacu niwī.

¹⁷ José cū pacure Efraī ya dūpoapure diacjūcamocā me'rā ñapeocā ī'agū, tu'saticu niwī. Tojo weegu Manasés ya dūpoa pe'ere diacjūcamocārē ñapeodutigu, cū pacu ya omocārē miicu nimiwī. ¹⁸ A'tiro nicu niwī:

—Pacu, tojo niwe'e. Ā'rī pe'e masā ma'mi nimi. Tojo weegu diacjūcamocārē cū dūpoapure ñapeoya.

¹⁹ Cū pacu pe'e, “Macū, tere masī'i. Masā ma'mi quē'rā pājārā pāramērātigusami. Be'ro ni'cā di'ta pajiri di'tajo sājārāsama. Tojo nimicā, cū acabiji pe'e cū yu'rūoro niyu'rūnu'cāgūsami. Cū pāramērā nituriarā pūrīcā pājārā waro masāputirāsama. Masāputi, peje curaricjārā nīrāsama”, nicu niwī Jacob.

²⁰ Ti numūrēta Jacob narē Ō'acūrē añurō weedutigu, a'tiro sērībosacu niwī:

—Israe curuacjārā musā puarā ye wāme me'rā āpērārē añurō wa'adutirā, Ō'acūrē a'tiro nīrāsama: “Ō'acū Efraírē, Manasére añurō wee'caronojōta musā quē'rārē 'Añurō weeato', nīrāsama”, nicu niwī.

A'tiro wéegu, Jacob Efraírē, Manasés yu'rūoro cū bu'ipu tojacā weecu niwī.

²¹ Cū Ō'acūrē sērībosáca be'ro Joseré nicu niwī:

—Yu'u wērīgūtigu weesa'a. Ō'acū musā me'rā ninu'cūgūsami. Musārē, musā ñecūsumua ní'que di'tapu macārī dajanu'cācā weegusami.

²² Mu'urē, āpērā mu'u ma'misumua yu'rūoro o'oyu'rūnu'cā'a. Mu'urē

Siquem, yu'u amorreo masã me'rã a'mewējē wapata'aca di'tare mu'urē o'oguti, nicu niwī Jacob.

49

Jacob cū pō'rārē weretuo'que ni'i

¹ Jacob nipe'tirã cū pō'rārē pijio, a'tiro nicu niwī: “Yu'u tirocureacã a'tia. Musãrē be'ropu wa'atjere werēguti wee'e:

²”Nipe'tirã yu'u pō'rã tu'orã a'tia.

Musã pacu ucūsere tu'oya.

³ Mu'u, Rubén, yu'u pō'rātиму'tã'cu ni'i.

Yu'u tutuase mu'u me'rã du'pocãtiwu.

Mu'u acabijirã yu'ruoro añurō wãcũno'cu ni'i.

Tojo nicã, ãpērã yu'ruoro tutuase cuoyu'runu'cãgũ ni'i.

⁴ Tojo nimigũ, nipe'tirã mu'u acabijirã bu'ipu nisome majã.

Maa cã'mota'a'cã, aco mu'mu o'mayu'ruburoro weronojō ni'i.

Yu'ure da'raco'tego me'rã a'metãrãcu niwũ.

Yu'u cãrĩpesarore ña'abutiario weecu niwũ.

Bopoyoro weecu niwã.

⁵ Simeó, Leví, musã ni'cō pō'rã niyurã, ni'cãrõnojō ña'arō weeseti'i.

Musã wãmo me'rã cumucapijarã ni'i.

⁶ Musã nerē, a'merĩ ucũrĩ curare musã me'rã ne nisĩ'rĩtisa'a.

Musã uayu'rurã, pãjãrã masãrē wējēwũ.

No'o uaro weema'arã, wecu ye du'pocãrĩ u'tacũuse wadarire dutesurewu.

⁷ Musã uayu'ru'que wapa ña'arō wa'arosa'a.

Te bu'iri musã pãrãmerã Israe di'tapure ape curuacjãrã wa'teropu musãrē wa'astecã weeguti.

Musã ye curari me'rã nisome majã.

⁸ Judá, mu'uma mu'u ma'misumua, mu'u acabijirã mu'urē añurō ucũ, ãjõpeorãsama.

Mu'urē i'atu'tirãrē docaque'acã weegusa'a.

Mu'u ma'misumua, mu'u acabijirã mu'urē ãjõpeorã paamu'rĩque'arãsama.

⁹ Judá, mu'u yu'u macũ, mu'u ni'cũ yai uamu macũ weronojō ni'i.

Wa'icure ñe'eba'a'cu pajigu yaijo weronojō paamu'rĩque'a, ejaque'amujã'a.

Ne ni'cũ mu'urē caribomasĩtisami.

Mu'u i'oduagu tutuayu'ruagu ni'i.

¹⁰ Judá, mu'u dutisere ne ni'cũ mu'urē ë'masome.

Téé nipe'tirocjãrãrē dutiacju a'ticãpu ninu'cũgũsa'a.

Mu'urē nipe'tise macãrĩcjãrã yu'tirãsama.

¹¹ Judá cũ yagu burrore u'sedapu du'tenu'cõgũsami.

Cũ macũ quẽ'rã añurĩ dapure du'tenu'cõgũsami.

Tojo weegu cũ ye su'tire vino u'seducaco me'rã coewéegu weronojō weegusami.

Te dari peje pĩ'rĩ ducaticã i'arã, tojo weerãsama.

¹² Judá caperĩ u'seducaco nemorō ñise ni'i.

Cũ upicari õpẽco nemorō buti'i.

Cũ pãrãmerã nituriarã na otese, na ecarã nipe'tise añurō wa'arosa'a, nígũ, tojo nicu niwī.

¹³ Zabulō, mu'u dia pajiri maa sumutopu nigãsa'a.

Topure pacase yucusupawu pa'aejase petari nirōsa'a.

Téé Sidó macāpu mu'u ye nituorosa'a.

¹⁴ Isacar, mu'u burro tutuagu pua ajuro o'mase ajuri wa'teropu soocūñagũ weronojō ni'i.

¹⁵ Mu'u ya di'ta añurō ejerisājā soori di'ta nicā ĩ'agũ, añurō tu'sase me'rā ãpērārē da'raco'te nigũsa'a.

Tojo nicā, ti di'ta añurĩ di'ta nicā ĩ'agũ, tojo weegusa'a.

¹⁶ Dan, mu'u pũrĩcā mu'u yarā masārē dutigusa'a.

Ni'cā curua Israe curuacjārārē dutigusa'a.

¹⁷ Dan, mu'u ni'cũ aña ma'a sumutopu cūñagũ weronojō mu'urē ĩ'atu'tirārē uicā weegusa'a.

Cabayu bu'ipu pesagure burudijadutigu, cū du'podiape cū'rĩgũ weronojō weegusa'a.

¹⁸ Ō'acũ, yu'ure wiosere yu'ruoya, nicu niwĩ Jacob.

Be'ro cū pō'rārē nicu niwĩ tja:

¹⁹ Gad, yajari masā mu'u tiropu sājāárāsama.

Be'ro mu'u pe'e narē wējē sirutugusa'a.

²⁰ Aser, peje waro ba'ase cuogusami.

Tojo weegu wiorā ba'asenojōrē ãpērārē ecagusami.

²¹ Neftalí, ni'cō ñama añurā pō'rāti, ne cā'mota'aro marĩrō sijago weronojō nimi.

²² José, ni'cā da u'seda aco wijari pe tiropu pĩ'rĩ, peje ducati, te dupuri añurō pĩ'rĩ, te tu'ruripu páápejaro weronojō nimi.

²³ Cūrē ĩ'atu'tirā buemajā, caribonu'cūcā'ma.

²⁴ Jacob wioyu Ō'acũ tutuayu'rugū weetamuse me'rā José pe'e omocāri tutuagu niyugu, cū buecatjērē añurō tuatu, cuonu'cūgũ weronojō nimi.

Ō'acũta ovejare co'tegu weronojō Israe curuacjārārē co'teato.

²⁵ Mu'u pacu Jacob ějōpeogu Ō'acũ mu'urē weetamuato.

Ō'acũ tutuayu'rũnũ'cāgũ, nipe'tise mu'urē añurō wa'acā weeato.

Nipe'tise añuse u'muse cjase me'rā mu'urē añurō wa'acā weeato.

Tojo nicā nipe'tise aco ũ'cũarōpu nise me'rā tojo weeato.

Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã masãputicã weeato.

Tojo nicā, mu'u ecarã quē'rã mejãrõta pãjãrã masãputiãto.

²⁶ Yu'u ñecũsumua yu'ure sērĩbosa'que nemorō mu'urē añurō sērĩbosa'a.

Te mu'urē sērĩbosase añuyu'rũnũ'cã'a.

Téé ũrũpagu pe'ticãpu mu'urē sērĩbosa'que nituorosa'a.

Mu'u, mu'u ma'misumua wa'terore Ō'acũ beseno'cu ni'i.

Nipe'tise a'te 'Añurō wa'ato' ni sērĩbosa'que mu'upũre ninu'cūcã'rõsa'a.

²⁷ Benjamí ni'cũ yai uagu weronojō nimi.

Ñamiña'cũrõrē wa'icure ñe'eba'a'cu weronojō nimi.

Ñamica'a pe'ere cū ba'adu'a'que di'ire ãpērārē ducawaagu weronojō nimi", nicu niwĩ Jacob.

²⁸ Náta nima doce curaricjãrã Jacob pō'rã nituriarã. Tere Jacob cū pō'rārē nanucãrē añurō wa'ato nígu, Ō'acũrē sērĩbosacu niwĩ.

Jacob cū wěrĩ'que ni'i

²⁹ Ni'cã numu Jacob cū pō'rārē "Yu'u wěrĩca be'ro a'tiro weepa" ni, dutise cūucu niwĩ. "Yu'u wěrĩatjo cã'rõ du'sa'a. Yu'u wěrĩca be'ro yu'u ñecũsumuarē yáaca tutipũta sĩosõrõcũuapa. Ti tuti Efrõ hitita masũ ya

di'tapu nisa'a. ³⁰ Canaá di'tapu ti tuti Macpela wāmetiropu nisa'a. To Mamre wāmetiro diacjūpu tojasa'a. Abrahā ti tutire, ti di'ta me'rāta Efrōrē duucā'cu niwī. Tojo weero ti tuti nipe'tirā Abrahā acawererā nituriarārē yaatji tuti nicaro niwū. ³¹ Topu Abrahārē, cū nūmo Sarare yaarā sīosōrōcūuocārā niwā. Tojo nicā topu Isaare, cū nūmo Rebecare yaacārā niwā. Yu'u quē'rā yu'u nūmo Leare topu yaawu. ³² Ti di'ta, ti tuti hitita masārē duuno'caro niwū", nicu niwī.

³³ Jacob cū pō'rārē a'tere wéréca be'ro apaturi ejapeja, wērīa wa'acu niwī.

50

¹ Cū pacu wērīcā ĩ'agū, José cū pacu ya upure paamu'rīpeja, utigata, mi'micu niwī. ² Be'ro acoyeri masā cū me'rā da'rarārē cū pacu Jacob ya upure boaticā'to nígū, u'se, tojo nicā boatisecore wa'reduticu niwī. Na cū duti'caronojōta weecārā niwā. ³ Te tojo weese cuarenta nūmūrī cjase nicaro niwū. Egiptocjārā masā setenta nūmūrī cū wērī'quere bujaweticārā niwā.

⁴ Ticuse nūmūrī yu'rūca be'ro José faraō ya wi'ipu nirā me'rā ucūcu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

—Mūsā, yu'ure añurō ējōpeorā, faraōrē a'tiro werebosarā wa'aya: ⁵ “Joseré cū pacu cū wērīatji duporo Canaá di'tapu cū masāpe cū basu apōca tutipure yaadutiapu. ‘Ō'acū wāme me'rā tojota weeguti’, nidutiapu. Tojo weegu José mu'urē cū pacure ‘Yaagu wa'ato’, nidutiami. ‘Yaatoja, majāmitojatiguti’, niami”, niña, ni wereo'ocu niwī José.

⁶ Faraō cūrē queti o'ōcu niwī:

—Mu'u pacure yaagu wa'aya. Cū weeduti'caronojōta weeya, nicu niwī.

⁷ Be'ro José cū pacure yaagu wa'acu niwī. Nipe'tirā wiorā faraōrē da'ratamūrī masā Egiptocjārā Joseré ba'patiwā'cācārā niwā. ⁸ Tojo nicā, cū mijī acawererā waro, José acawererā, cū ma'misumua wa'acārā niwā. Gosépuma na pō'rā wī'marā, tojo nicā na ecarā se'saro tojacārā niwā. ⁹ Āpērā quē'rā surara cabayua wejese co'ri me'rā, tojo nicā āpērā cabayua me'rā Joseré ba'patiwā'cācārā niwā. Tojo weerā masā pājārā waro nicārā niwā.

¹⁰ Na Goren-ha-atad wāmetiro na trigo su'aweeropu etarā, wērī'cu mijirē wācū, uputu caricū, uticārā niwā. To Jordā wāmetiri maa pu'to tojacaro niwū. Ni'cā semana José cū pacu mijirē wācū, bujaweticu niwī. ¹¹ Ti di'tapu nirā cananeo masā na tojo weesere ĩ'arā, a'tiro nicārā niwā: “Egiptocjārā masā wērī'cārārē yaarā, pajiro bujawetise me'rā tojo weesama.” Tojo weerā na tojo wee'carore Abel-mizraim pisucārā niwā. Dia Jordā mujīpū mujātiro pe'e tojasa'a.

¹² Jacob pō'rā nipe'tise na pacu duti'caronojōta weecārā niwā. ¹³ Tojo weerā cū mijirē Canaāpu yaarā wa'arā miacārā niwā. Mía, Macpela wāmetiro nirī tutipu yaacārā niwā. Ti tutire Abrahā Efrō hitita masārē dúuca tuti nicaro niwū. Ti tutire Abrahā nipe'tirā yu'u acawererārē yaatji tuti nirōsa'a nígū, duucu niwī. Ti di'ta Mamre wāmetiro diacjū pe'e tojasa'a. ¹⁴ José cū pacure yáaca be'ro, cū ma'misumua, nipe'tirā cūrē ba'patī'cārā me'rā Egiptopu majāmitojaacu niwī.

José cū catitūse nūmūrī cjase ni'i

¹⁵ Na pacu Jacob wêrîca be'ro José ma'misumua a'tiro wâcûcârâ niwâ: “Apetero weegu José marî me'râ uasami. Marîrê î'asî'rîtibosami. Marî cûrê ña'arô wee'quere marîrê a'mebosami”, ni wâcûcârâ niwâ.

¹⁶ Tojo weerâ José ma'misumua âpêrâ me'râ “Marî pacu wêrîatji duporo a'tiro niwî”, ni queti o'ócârâ niwâ Josepure. ¹⁷ “Mu'u ma'misumuare pajaña'cureapa. Na mu'urê ña'arô wee'quere acobojoya,” niwî marî pacu. “Tojo weegu mu'u ûsârê pajaña'a, acobojoya. Ûsâ quê'râ mu'u pacu êjôpeo'cure êjôpeorâ ni'i”, ni queti o'ócârâ niwâ.

Na tojo nicâ tu'ogu, José uputu uticu niwî. ¹⁸ Cû utîca be'ro José ma'misumua cû tiropu ejacârâ niwâ. Cûrê î'arâ, paamu'rîque'a, a'tiro nicârâ niwâ:

—Ûsâ a'to ni'i. Mu'urê da'rawâ'ñaco'terâ sâjâ'a.

¹⁹ José pe'e narê yu'ticu niwî:

—Ne uiticâ'ña. Yu'u Ô'acû mejêta ni'i. ²⁰ Musâ yu'ure ña'arô weesî'rîcârâ niniwû. Ô'acû pe'e te ña'ase wa'abo'quere añurô wa'acâ weecu niwî. Tojo weegu pâjârâ masârê ujuaboabo'cârârê yu'rûweticâ weecu niwî. ²¹ Tojo weerâ musâ uiticâ'ña. Yu'u musârê, musâ pô'rârê ba'ase o'oguti.

José narê ma'ise me'râ ucûcu niwî. Tojo weerâ ne mejêcâ wâcûnemoticârâ niwâ majâ.

José cû wêrî'que ni'i

²² José nipe'tirâ cû pacu acawererâ pâjârâ me'râ Egiptopure niseticu niwî. Cû ciento diez cû'marî caticu niwî. ²³ Tojo weegu Efraî pô'râ cû pârâmerâ nituriarâpure î'acu niwî. Tojo nicâ, Manasés macû Maquir pô'râ bajuacâ, cû pô'râ weronojô tojacârâ niwâ.

²⁴ Be'ro José cû ma'misumuare nicu niwî:

—Yu'u wêrîatjo câ'rô du'sa'a. Ô'acû musârê weetamugû a'tigusami. Cû Abrahârê, Isaare, Jacore “Canaá di'tare o'oguti” ní'caronojôta weegusami. A'ti di'tapu ní'cârârê topu miagûsami. ²⁵ Diacjûta Ô'acû musârê weetamugû a'tigusami. Tojo wa'acâ, ye ô'arî mejârê musâ miaña. “Ô'acû wâme me'râ tojota weerâti”, niña, nicu niwî.

—Jau, Ô'acû wâme me'râ mu'u ní'caronojô weerâti, nicârâ niwâ.

²⁶ José ciento diez cû'marî cuogu, Egiptopu wêrîcu niwî. Cû ya upure boatiseco me'râ wa're, masâacaropu misâacârâ niwâ.

Éxodo

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Génesis be'ro Éxodo wāmetiri pūrī ni'i. Éxodo nírō, “wijase” nīsī'rīrō wee'e. Éxodo nu'cārī curare Israe curuacjārā Egipto di'tapū nicārā niwā. Israe curuacjū Egiptopū wa'anū'cā'cu José nicu niwī. Íaña Génesis 37. Génesis wāmetiri pūrī yapa José wērī'quere weresa'a. Israe curuacjārā pājārā masāputi, Egiptopūre se'sa wa'acārā niwā. Be'ropū Egiptocjū wioḡu faraō na nino'gū Joseré masīti'cu sājācu niwī. Cū narē da'rawā'ñaco'terā wa'acā weecu niwī. Egiptocjārā narē uputu da'raduticārā niwā. Israe curuacjārā pūrō pi'etirā, Ō'acū cū weetamusere sērīcārā niwā. Na tojo sērīcā tu'ogū, Ō'acū narē Moisére ti di'tare su'ori miwījadutigu o'ōcu niwī.

Ō'acū cū tutuase me'rā Moisé peje í'a ucuasere wee'oca be'ro, Egiptocjū wioḡu Israe curuacjārārē Egiptopūre wijaduticu niwī. Be'ro na masā marīrō, yucu marīrōpū sijácaterore Ō'acū Moisé me'rā narē dutise cūucu niwī. Tojo nicā narē ni'cā wi'i wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'i, cūrē ējōpeori wi'ire weeduticu niwī. Ti wi'i po'peapū Ō'acū cū “Masā me'rā añurō weeguti” ni'quere cuori acaro nicaro niwā. Ti acaro po'peapū diez dutise ojano'que ūtā pjīrī me'rā wee'que sāñacaro niwā.

A'ti pūrī Éxodore Moisé ojacu niwī.

Israe curuacjārā Egiptopū pi'eti'que ni'i

¹ Israe curuacjārā Jacob pō'rā cū me'rā Egiptopū wa'a'cārā, a'ticūrā nicārā niwā. Nipe'tirā nanucū na numosānumia, na pō'rārē miacārā niwā. ²⁻⁴ A'ticūrā nicārā niwā: Rubén, Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabulō, Benjamí, Dan, Neftalí, Gad, Aser nicārā niwā. ⁵ Na nipe'tirā Jacob pō'rā, tojo nicā na pārāmerā nírā setenta nicārā niwā. José pe'e Egiptopū nitojacu niwī.

⁶ Be'ropū José, cū ma'misumua, cū acabiji, tojo nicā nipe'tirā na ya turicjārā quē'rā wēria wa'acārā niwā. ⁷ Na Israe curuacjārā* pe'e pājārā waro pō'rāticārā niwā. Tojo weerā masāputiyu'rua, pājārā waro wa'acārā niwā. Ti di'ta Egiptopūre se'sa wa'acārā niwā.

⁸ Be'ropūre Egiptore apí wioḡu sājācu niwī. Cū José ye cjasere masīticu niwī. Cūmasārē nicu niwī: ⁹ “Israe curuacjārā marī yu'rūoro pājārā waro nima. Tojo nicā marī yu'rūoro tutuarā nima. ¹⁰ Tojo weerā na pō'rātinemotica'to nírā, ¿de'ro weeroamitito? Marī cā'mota'aticāma, a'mewējese wa'a, marīrē í'atu'tirā me'rā a'mesu'a, marī me'rā a'mewējē, marī ya di'tare wijawā'cābosama”, nicu niwī.

¹¹ Tojo weerā faraō, Egiptocjārā wioḡu, tojo nicā āpērā wiorā Egiptocjārārē su'ori da'rāse dutīri masārē sōrōcārā niwā. Tutuaro me'rā Israe curuacjārārē da'radutipecārā niwā. Narē cū ba'ase nūrōatje macārīrē Pitón, Ramsés wāmetise macārīrē yeeduticārā niwā. ¹² Narē pūrō

* **1:7** 1.7 Israe curuacjārā Jacob pārāmerā nuturiarā nicārā niwā. Ō'acū Jacore cū wāme “Israe” dūcayucu niwī. Gn 32.28

da'radutipemicā, nemorō masāputicārā niwā. Tojo weerā Egiptocjārā narē pūrō uicārā niwā.

13 Da'rase dutiri masā Israe curuacjārārē pajaña'rō marīrō da'radutipenemocārā niwā. 14 Na catiri umucore ña'abutiario pi'eticā weecārā niwā. Di'ta sa'beduti, te di'ta cujirire yeeduti, tojo nicā cāpū cjasere da'radutipecārā niwā. A'te nipe'tise na Israe curuacjārārē tojo weesere ne pajaña'ticārā niwā. 15 Apeyema tja faraō numia wī'marā bajuari cura co'terā numia Sifra, Fúa wāmetirārē a'tiro nicā niwī:

16 —Musā hebreo masā numia pō'raticā co'terā, umu, numio niti nírā, añurō ñ'aña. Numio nicā, cūña. Umū pūrīcārē wējēcā'ña, nicā niwī.

17 Cū tojo nimicā, co'terā numia pe'e Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'rā, wiogu cū dutisere weeticārā niwā. Tojo weerā wī'marā umuarē wējēticārā niwā. 18 Na tojo wējēticā tu'ogu, faraō na numiarē pijloco niwī:

—¿De'ro weerā musā wī'marā umuarē wējētiati? ni sērītiña'cu niwī.

19 Na faraōrē yu'ticārā niwā:

—Hebreo masā numia Egiptocjārā numia weronojō nitima. Na tutuarā numia niyurā, ūsā etase duporo wuatojacārā niama, ni yu'ticārā niwā.

20-21 Na wī'marā umuarē wējētiyucā, Israe curuacjārā pājārā waro masāputinemo, nemorō tutuarā wa'acārā niwā. Co'terā numia Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'yucā, na quē'rārē pō'raticā weecu niwī. 22 Be'ro faraō nipe'tirā Egiptocjārārē a'tiro duticu niwī: “Nipe'tirā hebreo masā umua bajuacā, dia Nilopu doqueñocō'acā'ña. Numia dia'cūrē du'aya”, nicā niwī faraō.

2

Moisé cū bajua'que ni'i

1 Faraō cū Israe curuacjārā pō'rā umuarē wējēduti cura ni'cū umu Leví ya curuacjū ti curuacjō me'rāta omocā du'tecu niwī. 2 Co nijīpaco wa'a, umurē pō'rático niwō. Cū wī'magū añugū nicā ñ'agō, ñ'tia mujīpū wārē ñuocuoco nimiwō. 3 Co cūrē ñuopōtētibosa'a majā nīgō, ni'cā bati na su'aca batire mii, aco sājārī nīgō, ope me'rā bi'aco niwō. Tojo weetu'ajanu'cō, wī'magūrē ti batipu sāaco niwō. Sāatoja, dia Nilo sumuto nise queri wa'teropu po'oburoco niwō. 4 Po'oburotoja, cū ma'miorē “¿De'ro wa'agusari?” nīgō, “Yoacureropu tojanu'cā ñ'ao'oña”, nico niwō.

5 To be'ro faraō macō diapū u'ago bu'aco niwō. Core da'raco'terā numia ti maā sumuto sijabaque'ari cura, co pe'e ti batire te queri wa'teropu pa'sacā ñ'abacaco niwō. Ñ'a, ni'cō core da'raco'tegore piji, ti batire miitidutico niwō. 6 Ti batire pāo, wī'magū utigure ñ'aco niwō. Cūrē ñ'agō, pūrō pajaña'co niwō.

—Á'rī wī'magū hebreo masā macū nisami, nico niwō.

7 Co tojo weecā ñ'agō, cū ma'mio ñ'awā'cā, faraō macōrē nico niwō:

—¿Ni'cō hebreo masō ā'rī wī'magūrē miomasōacjore yu'u pijigo wa'acā usari? nico niwō.

8 —Um, ni'cō pijigo wa'aya, nico niwō.

Co tojo nicā tu'ogo, wī'magū pacore pijigo wa'aco niwō.

9 Be'ro cū paco etacā ñ'agō, faraō macō core nico niwō:

—Á'rī wī'magūrē mia, yu'ure masōbosaya. Yu'u mu'urē wapayegoti, nico niwō.

Tojo weego wí'magũ paco cãrẽ mia, masõco niwõ. ¹⁰ Cã bucucure nicãpu, faraõ macõrẽ wiaco niwõ. Co pe'e co macũ diácjũrẽ weronojõ tojacã weeco niwõ. Cãrẽ Moisé wãme õ'oco niwõ. “Diapu po'oburo'care miiwã” nígõ, tojo wãme õ'oco niwõ.

Moisé Egiptopu ní'cu du'tiwija'que ní'i

¹¹ Peje cã'marĩ be'ro Moisé bucupu nígũ, ni'cã numu cã acawererãrẽ ï'agũ wa'acu niwĩ. Topu hebreo masãrẽ uputu da'radutipecã ï'acu niwĩ. Ni'cũ Egiptocjũ cã acaweregu hebreo masãrẽ paacã ï'acu niwĩ. ¹² Cãrẽ tojo weecã ï'a, añurõ ï'astepeo, “Ápẽrã marĩma” ni, Egiptocjũrẽ wẽjẽ, nucũporopu yaacũucã'cu niwĩ. ¹³ Ape numu cã acawererã nirõpu wa'acu niwĩ tja. Puarã hebreo masãrẽ a'mequẽcã ï'acu niwĩ. Tojo wee, apĩrẽ paagure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u acaweregu paati? nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ pe'e yu'ticu niwĩ:

—¿Noa mu'urẽ ùsãrẽ beseacju, wiogu sõrõati? ¿Mu'u Egiptocjũrẽ wẽjẽ caro weronojõ yu'ure wẽjẽsĩ'risari? nicu niwĩ.

Tere tu'ogu, Moisé pũrõ uicu niwĩ. “¡Acoe! Yu'u Egiptocjũrẽ wẽjẽ'quere masĩtojavã”, nicu niwĩ.

¹⁵ Faraõ cũ Egiptocjũrẽ wẽjẽ'quere tu'ogu, Moisére wẽjẽsĩ'rĩgũ, cãrẽ ñe'eduticu nimiwĩ. Moisé pe'e faraõrẽ du'tigu, Madiã wãmetiropu nisetigu wa'acu niwĩ. Topu etagu, aco wijari pe na se'eca pe pu'to ejanujãcu niwĩ.

¹⁶ Madiácjũ pa'i, Reuel* wãmetigu siete numia põ'rãticu niwĩ. Ti numurẽta na numia ti pepu aco waarã wa'acãrã niwã. Na pacu yarã ovejare tiarãtirã, sĩ'rise co'ripu aco pio mu'muorã a'ticãrã nimiwã.

¹⁷ Ápẽrã amua oveja, cabra co'terã pe'e eta, na numiarẽ cõ'atõrõcã'cãrã niwã. Na tojo weecã ï'agũ, Moisé wã'cãnu'cã, na numiarẽ caribocã cã'mota'acu niwĩ. Be'ro acore waamí, sĩ'rise co'ripu piosãa, na yarã ovejare tiacu niwĩ.

¹⁸ Na numia pacu tiropu dajacã, narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weerã ni'cãcãrẽ maata dajati?

¹⁹ Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ni'cũ Egiptocjũ oveja cabra co'terãrẽ cã'mota'abosami. Be'ro aco waamí, marĩ yarã ovejare tiãmi.

²⁰ Na tojo nicã tu'ogu, narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿No'opu niati cã? ¿De'ro weerã cãrẽ cõ'awã'cãtiati? Cãrẽ ba'adutirã pijirã wa'aya, nicu niwĩ.

²¹ Tojo wee Moisé Reuel ya wi'ipu eja, ba'acu niwĩ. Cũ “Ësã me'rã tojayã” nicã, “Jau” ni, na me'rã niseticu niwĩ. Be'ro Reuel cã macõ Séforare Moisére numisocu niwĩ. ²² Be'ro co nijipaco wa'a, ni'cũ macũtico niwõ. Moisé cãrẽ Gersón† wãme õ'ocu niwĩ. “Yu'u apẽrã ye di'tapure aperocjũ weronojõ tu'õña'a. Tojo weegu cãrẽ Gersón wãme õ'o'o”, nicu niwĩ.

²³ Peje cã'marĩ be'ro Egiptocjũ wiogu wẽria wa'acu niwĩ. Tojo wẽrĩmicã, Egiptocjãrã Israe curuacjãrãrẽ uputu da'radutipe, pi'eticã weenu'cũcã'cãrã niwã. Tojo weerã na bujawetiyu'rua, Ô'acũrẽ “Ësãrẽ weetamuña”, ni sãrĩ, caricũnu'cũcã'cãrã niwã. Ô'acũ na caricũsere tu'ocu

* **2:16** 2.16 Reuere apeterore Jetro pisucãrã niwã. Ex 3.1; apetero pe'ere tja cãrẽ Hobab pisucãrã niwã. Jue 4.11 † **2:22** 2.22 Hebreo ye me'rã Gersón “ape di'tacjũpu weronojõ tu'õña'se” nisĩ'rĩrõ wee'e. Ex 18.3

niwĩ. ²⁴ Tere tu'ogu, cũ toduporopu Abrahã, Isaa, Jacob me'rã apo'quere wãcũcu niwĩ. ²⁵ Tojo weegu na pi'etisere i'agũ, pajaña'cu niwĩ.

3

Õ'acũ Moisére piji'que ni'i

¹ Moisé cũ mañecũ Jetro* yarã ovejare co'tecũcu niwĩ. Jetro Madiãcjã pa'i nicu niwĩ. Ni'cã nũmu Moisé Jetro yarã ovejare masã marĩrõpu yu'rua, tée Õ'acũ yagu† ãrũgũ Horeb‡ wãmeticjupu miacũ niwĩ. ² Topu ni'cũ zarza wãmetiri siti ãjũrĩ põ'rã decopu Õ'acũ cũ basuta nimigũ cãrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã,§ cãrẽ bajuacu niwĩ. Ti pecame'e ãjũcaro niwã, ãjũrõ pe'e. Mejõ ãjũpe'tidijaticaro niwã. ³ Tere pũrõ i'agũ, Moisé a'tiro wãcũcu niwĩ: “¿Ne'enojõ niti tojo wa'ase? ¿De'ro weero ti zarza ãjũpe'tiweti? nĩgũ, i'agũ wa'aguti,” ni wãcũcu niwĩ.

⁴ Õ'acũ Moisére ti me'erẽ i'awã'cãticã i'acu niwĩ. Ti zarza siti decopu nĩgũ, cãrẽ pisucu niwĩ:

—iMoisé! nicu niwĩ.

—A'topu ni'i, ni yu'ticu niwĩ Moisé.

⁵ Tojo nitojo, Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Pu'toacãpu a'titicã'ña. Mu'u ye sapatu caserije tuweeya. Mu'u u'tacũurõ añurõ yu'u nirõ waro ni'i. ⁶ Yu'u mu'u ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob ãjõpeo'cu Õ'acũ ni'i, nicu niwĩ.

Moisé Õ'acũrẽ i'aui nicu niwĩ. Tojo weegu cũ diapoare mo'acu niwĩ.

⁷ Be'ro Õ'acũ ninemocu niwĩ tja:

—Yarã masã Israe curuacjãrã na Egiptopu pi'etisere añurõ i'apu. Narẽ su'ori da'rase dutiri masã da'radutipesere caributirã caricũcã tu'oapu. Na pi'etisere añurõ mas'i. ⁸ Tojo weegu narẽ yu'ruogu, dijatiapu. Egiptocjãrã doca nirãrẽ miiwĩorẽgũti. Ti di'tapu nirãrẽ miiwija, añurĩ di'ta, pajiri di'tapu miagũti. Cabra õpẽco, mumiacõ pajiro aco o'maburoro weronojõ nirĩ di'ta ni'i. Cananeo masã, hitita masã, amorreo masã, ferezeo masã, heveo masã, jebuseo masã na nirĩ di'ta ni'i. ⁹ Israe curuacjãrã narẽ da'radutipesere “Caributia wa'asa'a” ni caricũsere tu'oapu. Tojo nicã, Egiptocjãrã narẽ ña'arõ weepẽcã i'apu. ¹⁰ Tojo weegu wa'abaque'oya. Yarã masã Israe curuacjãrãrẽ Egiptopure miiwĩrõdutigu, faraõ tiropu mu'urẽ o'ógutigu wee'e.

¹¹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé Õ'acũrẽ nicu niwĩ:

—Yu'u mejõ nigũ ni'i. Tojo weegu ¿de'ro weegu yu'u faraõ tiropu wa'a, Israe curuacjãrã Egiptopu nirãrẽ miiwĩrõbosari? nicu niwĩ.

¹² Õ'acũ cãrẽ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Yu'u mu'u me'rã nigũsa'a. Yarã masã Egiptopu nirãrẽ miiwĩrõca be'ro musã nipe'tirã a'tigu ãrũgũpu yu'ure e'catipeorãsa'a. Tojo wa'acã, “Diacjũta Õ'acũ yu'ure o'oãmĩ”, ni masĩgũsa'a.

¹³ Moisé pe'e Õ'acũrẽ a'tiro ni yu'tinemocu niwĩ:

—Yu'u Egiptopu wa'a, Israe curuacjãrãrẽ “Õ'acũ, marĩ ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob wiogu musã tiropu yu'ure o'oãmĩ” ni werecã, na

* **3:1** 3.1 Jetrore apeterore Reuel pisucãrã niwã. Ex 2.18 Apeterore Hobab pisucãrã niwã. Jue 4.11

† **3:1** 3.1 “Õ'acũ yagu ãrũgũ” nirõ, “Õ'acũ tigupu nimi” nis'rĩrõ wee'e. ‡ **3:1** 3.1 Ërũgũ Horeb

apeterore Sinaĩ wãmeticaro niwã. § **3:2** 3.2 I'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

yu'ure “¿De'ro wāmetiti cū?” ni sērītiña'bosama. To pūrīcārē, ¿narē de'ro ni yu'tibosari?

14 Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'uta ni'i niwuaguta. Israe curuacjārārē weregu, “Yu'uta ni'i” nigú musā tiropu yu'ure o'oámi, niña.

15 Apeye Ō'acū Moisére nicu niwī tja:

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, musā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wioguta musā tiropu yu'ure o'oámi”, ni wereya. A'te yu'u wāme ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tirā be'rocjārāpu a'ti wāmerē yu'ure pisunu'cūcā'rāsama. 16 Egiptopu wa'a weetjāgū, Israe curuacjārā wiorārē neocūu, a'tiro niña: “Ō'acū, musā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu, yu'ure bajuami. Musā ye cjasere a'tiro niami: ‘Narē añurō ī'anurūapu. Egiptocjārā narē ña'arō weepesere ī'apu', niami. 17 Apeye yu'ure ninemoami: ‘Egiptocjārā narē ña'arō weepesere yu'rūweticā weegusa'a,’ niami. Tojo wee musārē ti di'tapu miiwija, cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezo masā, heveo masā, jebuseo masā nirī di'tapu miagūsami. Ti di'ta añurī di'ta cabra ōpēco, mumiaco aco o'maburoro weronojō nirī di'ta nisa'a”, ni weredutiami, nicu niwī. 18 Mu'u wiorārē tojo werecā, mu'urē yu'tirāsama. Tojo weegu Egiptocjū wiogu tiropu na me'rā wa'aya. Cūrē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, hebreo masā wiogu, ūsārē pōtērīgū ejami. Tojo weegu i'tia nūmu wa'aro ūsārē yucu marīrō, masā marīrōpu du'uo'oya. Topu Ō'acū ūsā wiogure wa'icurārē wējē ūjūamorōpeorā wa'arāti”, niña. 19 Musā tojo nimicā, yu'u tutuaro me'rā cūrē wee'otica, Egiptocjū wiogu musārē du'uwīrōsome. 20 Tojo weegu yu'u tutuasere ī'ogū, peje ī'a ucuse me'rā Egiptocjārārē bu'iri da'regutī. Tojo wéeca be'ro faraō musārē du'uwīrōgūsami. 21 Apeyema, yu'u Egiptocjārā musārē añurō wācūcā weeguti. Tojo weerā apeyenojō marīrā wa'asome. 22 Nipe'tirā Israe curuacjārā numia Egiptocjārā numia na ye wi'seri pu'to nirārē, tojo nicā āpērā numia na ya wī'ipu nirārē uru me'rā wee'que, plata me'rā wee'que, tojo nicā su'ti sērīrāsama. Te su'ti na pō'rā sānatje nirōsa'a. Tojo wee Egiptocjārā cuose añusere miape'ocā'rāsama, nicu niwī Ō'acū.

4

1 Moisé Ō'acūrē yu'ticu niwī:

—Na yu'u tojo nisere ējōpeosome. Tojo nicā yu'u dutisere yu'tisome. Yu'tironojō o'orā, a'tiro pe'e nirāsama: “Ō'acū mu'urē bajuatiapi”, nirāsama, nicu niwī Moisé.

2 Ō'acū, “¿Mu'u omocāpure ñe'enojōrē cuoti?” ni sērītiña'cu niwī.

“Yu'u tuacju ni'i”, ni yu'ticu niwī.

3 —Tigure nucūcāpu doquecūuña, nicu niwī Ō'acū.

Moisé tere tu'ogu, nucūcāpu doquecūucu niwī. Cū tojo weecāta, tigu tuacju aña dojocarō niwū. Tojo wa'acā ī'agū, Moisé ui dustimajācu niwī.

4 Ō'acū pe'e cūrē nicu niwī:

—Omocārē sīoo, cū pīcōrōrē ñe'eña.

Moisé cū omocārē sīoo, aña pīcōrōrē ñe'ecu niwī. Cū tojo ñe'ecāta, aña nimi'cu tuacju dojocarō niwū tja.

5 —A'tere i'arã, “Õ'acũ na ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob wiogu cãrẽ bajuapĩ”, nirãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

6 Be'ro Õ'acũ ninemocu niwĩ:

—Ni'cãrõacãrẽ mu'u ya omocãrẽ mu'u ya su'tiro doca cutiro tiropu sïosõrõña, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, Moisé cũ ya omocãrẽ sïosõrõcu niwĩ. Be'ro cũ ya omocãrẽ miiwĩrõ, ti omocãrẽ cãmi boari omocã i'acu niwĩ. 7 Tere i'agũ, Õ'acũ nicu niwĩ:

—Apaturi mu'u ya omocãrẽ mu'u ya su'tiro doca cutiro tiropu sïosõrõña tja.

Õ'acũ dutironojõta Moisé weecu niwĩ. Cũ ya omocãrẽ miiwĩrõcãta, nipe'tiro cũ upu weronojõ añurĩ omocã tojacaro niwũ. 8 Be'ro Õ'acũ ninemocu niwĩ:

—Mu'u nimu'tãse wee'ose me'rã ãjõpeotirã, mu'u dutisere weetirã, apetero weerã be'ro apaturi wee'ose me'rã ãjõpeobosama. 9 Mu'urẽ a'te puaro mu'u wee'ose me'rã ãjõpeoti, mu'u dutisere weeticãma, a'tiro weeya. Diapu acore waamĩ, nucũcãpu piocũõña. Mu'u topu waamĩ piocũse nucũcãpu dí dojorosa'a, nicu niwĩ.

10 —Acoe, yu'u wiogu. Yu'u ucũme'rĩgũ niwe'e. Toduporopu, tojo nicã mu'u ni'cãrõacã yu'u mu'u me'rã ucũcã quẽ'rãrẽ añurõ ucũmasitisa'a. Nipe'tisetiri ucũgũ, cu'cu nisa'a, nicu niwĩ Moisé.

11 Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Noa masãrẽ ucũmasicã weeri? ¿Noa narẽ tu'oticã, ucũticã weeri? ¿Noa narẽ i'amasicã, o caperi bajuticã weeri? Yu'uta tojo weewu. 12 Tojo weegu mu'u na masã tiropu wa'aya. Mu'u narẽ ucũcã weetamugũti. Mu'u narẽ ucũatjere yu'u mu'urẽ wereguti.

13 Moisé ne wa'asĩ'rĩticu niwĩ. Tojo weegu a'tiro nicu niwĩ:

—Acoe, yu'u wiogu. Apĩrẽ wa'aduticureya, nicu niwĩ.

14 Tere tu'ogu, Õ'acũ Moisé me'rã ua wa'acu niwĩ. Tojo weegu cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u ma'mi Aarõ pe'e añurõ ucũme'rĩgũ nimi. Mu'u weronojõ Levĩ ya curuacjũ nimi. Cũ mu'urẽ põtẽrĩgũ a'tisami. Mu'urẽ i'agũ, uputu e'catigusami. 15 Cũ me'rã ucũña. Cũ masãrẽ ucũatjere añurõ wereya. Yu'u musã puarãrẽ ucũcã weeguti. Musãrẽ, musã weeatjere queoro wereguti. 16 Mu'u Aarõrẽ ucũgũ, yu'u Õ'acũ cãrẽ ucũgũ weronojõ ucũgũsa'a. Aarõ pe'e mu'u weresere masãrẽ wereturiagusami. 17 A'tigu tuacjũre miaña. Tigu me'rã peje i'a ucũase wee'ogũsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

Moisé Egiptopu majãmitojaa'que ni'i

18 Moisé cũ mañecũ Jetro ya wi'ipu dajagu, cãrẽ nicu niwĩ:

—Yu'u apaturi Egipto di'tapu wa'acã yu'ure du'uo'oya. Topu yu'u acawererã waro nisama. Na catimiti nĩgũ, narẽ i'asĩ'rĩgũcoro, nicu niwĩ.

—Jau, añurõ wa'aya, ni yu'ticu niwĩ Jetro.

19 Moisé cũ Madiã wãmetiropu nícaterore Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Egiptopu dajatojaaya. Mu'urẽ wẽjẽsĩ'rĩmi'cãrã wẽripe'tiatojama.

20 Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé cũ numorẽ, cũ põ'rãrẽ “Te'a” nĩgũ, ni'cũ wĩ'magũ burro bu'ipu narẽ miipeo, Egiptopu su'ori dajatojaacu niwĩ. Tojo nicã tuacjũ, Õ'acũ cãrẽ miaduti'care miacu niwĩ.

21 Be'ro Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u mu'urē peje i'a ucuasere weeī'omasīcā weepu. Tojo weegu mu'u Egiptopure etagu, faraō i'orōpu te pejere weeī'oña. Yu'u pe'e faraōrē musārē yu'runu'cācā weegati. Tojo weegu Israe curuacjārārē du'uwīrōsome. ²² Cū tojo weecā, mu'u cūrē nigūsa'a: “Ūsā wioḡu Ō'acū a'tiro niami: 'Israe curuacjārā yu'u macū, masā ma'mi weronojō nima. ²³ Yu'ure e'catipeorā wa'acā, narē du'uwīrōña', mu'urē nitojamiapu. Mu'u pe'e narē du'uwīrōtiapu. Tojo weegu mu'u macū masā ma'mirē wējēgūsa'a”, ni werecu niwī Ō'acū.

²⁷ Moisé ma'apu wa'ari curare Ō'acū pe'e Aarōrē a'tiro nicu niwī: “Masā marīrō, yucu marīrōpu wa'a, mu'u acabiji Moisére pōtērīgū wa'aya.” Tere tu'ogu, Aarō wa'a, Moisére Ō'acū yagu ūrūgūpu* pōtērīgū wa'acu niwī. Topu cūrē bocaejagu, pōtērī, añudutigu mi'micu niwī. ²⁸ Be'ro Moisé, Aarōrē Ō'acū cūrē wereduti'quere, tojo nicā peje cū i'a ucuase i'orāsa'a ní'quere werecu niwī. ²⁹ Tu'ajanu'cō, na puarāputa Israe curuacjārā wiorārē neocūurā wa'acārā niwā. ³⁰ Na tiropu ejacā, Aarō nipe'tise Ō'acū Moisére ní'quere werepe'ocā'cu niwī. Tojo nicā, masā i'orōpure, i'a ucuase Ō'acū narē weeī'oduti'quere weeī'ocu niwī.

³¹ Masā tere i'arā, cū ní'quere ējōpeocārā niwā. Ō'acū na pi'etisere i'a, narē pajaña'cā tu'orā, cūrē e'catipeorā, ejaque'acārā niwā.

5

Moisé, Aarō faraō me'rā ucū'que nī'i

¹ Moisé, Aarō Israe curuacjārā wiorā me'rā ucūca be'ro, faraō tiropu wa'a, cūrē a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū, Israe curuacjārā wioḡu, mu'urē a'tiro weredutiami: “Yarā masārē masā marīrō, yucu marīrōpu du'uo'oya. Na topu yu'ure e'catipeorā, bosenuḡu wee'peorāsama”, niami, nicārā niwā.

² Tere tu'ogu, faraō pe'e a'tiro yu'ticu niwī:

—¿Noanojō niti musā wioḡu nigū? ¿De'ro wee cū dutisere tu'o, Israe curuacjārārē du'uwīrōbosari? Musā “ūsā wioḡu Ō'acū” musā nigūrē masītisa'a. Tojo nicā Israe curuacjārārē ne du'uwīrōsome, nicu niwī.

³ Faraō tojo nicā tu'orā, Moisé, Aarō cūrē nicārā niwā:

—Ō'acū, hebreo masā wioḡu, ūsārē pōtērīgū a'ticu niami. Tojo weerā ūsā masā marīrō, yucu marīrōpu wa'arāsa'a. I'tia nūmu wa'ano'rōsa'a. Topu ūsā wioḡu Ō'acūrē wa'icurarē wējē, ūjūamorōpeorā wa'arāsa'a. Tojo weeticāma, duti pūrīse me'rā ūsārē bu'iri da'regusami. Tojo weetigu, a'mewējēse me'rā wērīcā weegusami, nicārā niwā.

⁴ Tere tu'ogu, faraō pe'e a'tiro nicu niwī:

—Moisé, Aarō, ¿de'ro weerā masārē da'radu'ucā weeti? Da'rarā wa'ato, nicu niwī.

⁵ Apeyere faraō nicu niwī:

—Nī'cārōacāma Israe curuacjārā a'ti di'tapure pājārā waro masāputima. ¿Na pājārārē da'radu'ucā weesī'rīrā weeti?

⁶ Na tojo nīca nūmurēta faraō su'ori da'rase dutiri masārē, tojo nicā Israe curuacjārā narē dutituriarārē a'tiro duticu niwī:

7 —Musā Israe curuacjārārē na wi'seri weerā yeese kujirire weedutirā, tábutire o'oticā'ña majā. Na basu wa'a weetjārā tábutire miirā wa'ato. 8 Toduporo na wi'seri weerā yee'que kujiri wee'carocā'rota weeato tja. Ne ni'cā cuji duoticā'to. Na nijīsijarā bajuróma a'tiro caricūma: “Te'a, marī wioḡu Ō'acūrē e'catipeorā, wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorā wa'arā”, nima. 9 Narē nemorō tutuaro da'ranemocā weeya. Tojo weese me'rā narē nisoo weresere wācūsomo, nicārā niwā.

10 Tojo weerā su'ori da'rase dutiri masā, tojo nicā Israe curuacjārā narē dutituriarā Israe curuacjārā wiorā tiropu masārē weredutirā wa'acārā niwā:

—Faraō musārē ni'cācā me'rā ne tábutire o'onemodutitiami. 11 Ni'cārōacārē musā basuta tere musā no'o bocaro a'masijarā wa'arāsa'a. Tojo weemirā, toduporo musā yee'que kujirinucūta yeerāsa'a tja. Ne duosome, nicārā niwā.

12 Tere tu'orā, Israe curuacjārā nipe'tiro Egiptopu tábutire a'marā wa'acārā niwā. 13 Faraō su'ori da'rase dutiri masā, nipe'tise numurī masārē na toduporo o'o'que kujiricā'rōta o'oduticārā niwā. 14 Tojo nicā Egiptocjārāta Israe curuacjārā narē dutituriarārē paamujā, a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerā musā ñamica'a, ni'cācā quē'rārē toduporopu musā wee'carocā'rōta te kujirire weerā ēmūejaweti? nicārā niwā.

15 Israe curuacjārā narē dutituriarā pe'e faraō tiropu cūrē a'tiro ni wererā wa'acārā niwā:

—Wioḡu, ūsā mu'urē da'raco'terārē ¿de'ro weegu tojo ña'arō weeti? 16 Mu'u yarā su'ori da'rase dutiri masā ūsārē tábutire o'otima. Tere o'otimirā, “Ticuse kujiri weeya”, nima. Tojo nicā, ūsārē paama. Ūsā mejēta bu'iriti'i. Wioḡu, mu'u yarā da'rase dutiri masā bu'iritima, nicārā niwā.

17 Faraō pe'e narē yu'ticu niwī:

—Musā nijīsijarā ni'i. Tojo weerā a'tiro ninu'cū'u: “Ūsā wioḡu Ō'acūrē wa'icūrārē wējē, ūjūamorōpeorā wa'acā du'uo'oya”, ni'i. 18 Da'rarā wa'aya majā. Musārē tábuti o'otimicā, toduporo musā yee'que kujiricā'rōta yeeya, nicū niwī.

19 Israe curuacjārā narē dutituriarā faraō “Ticuse kujirita yeeya” nicā tu'orā, diasarō tu'oña'cārā niwā. 20 Na faraō tiropu ní'cārā wijaarā, Moisére, Aarōrē narē co'te'cārārē bocaiejacārā niwā. 21 Narē a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū musā weepetīye'quere ī'a, musārē bu'iri da'reato. Faraō, tojo nicā āpērā cūrē su'ori da'rase dutiri masā ūsārē ña'arō ī'atu'tima. Musā basuta cūrē di'pji o'o, ūsārē wējēdutirā weronojō weepā. Tojo weerā musāta bu'iriti'i, nicārā niwā.

22 Na tojo nicā tu'ogu, Moisé Ō'acūrē a'tiro ni ñubue, sēricū niwī:

—Wioḡu, ¿de'ro weegu mu'u ā'rā masārē ña'arō weeti? ¿De'ro weedutigū yu'ure a'topu a'tidutiati? 23 Mu'u ye cjasere yu'u faraō me'rā ucūnu'cāca numu me'rā, cū mu'u yarā masārē nemorō ña'arō weenu'cūcā'mi. Mu'u pe'e mu'u yarā masārē ne yu'rūweticā weewe'e, nicū niwī.

6

1 Moisé Ō'acūrē sērica be'ro Ō'acū a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Ni'cārōacā m'u' yu'u faraōrē weeatjere ī'agūsa'a. Yu'u tutuase me'rā narē wijacā weeguti. Yu'u tutuasere ī'agū, Egiptopu nirārē wijadutigusami, nicu niwī Ō'acū.

² Ō'acū apetero Moisére ucūgū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. ³ Abrahārē, Isaare, Jacore ucūgū, “Ō'acū tutuayu'runu'cāgū ni'i”, ni werewu. Tojo nimigū, yu'u wāme waro pe'ere werebajurētihu. Yu'uta ni'i Ō'acū musā wiogu niwuaguta. ⁴ Apeyema tja, “Musā pārāmerā nituriarārē Canaā di'tare o'oguti” ni, na me'rā apowu. Na ti di'tare apesecjārā weronojō nīni'wā yujupu. ⁵ Ni'cārōacārē Israe curuacjārā pi'eticā ī'agū, Egiptocjārā narē uputu da'raduticā ī'agū, yu'u na ñecūsumua nituriarā me'rā apo'quere wācū'u. ⁶ Tojo weegu Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Yu'u Ō'acū, musā wiogu, musā Egiptocjārā dutise doca nirārē na tutuaro da'radutipesere wijata'aguti. Yu'u tutuaro me'rā, Egiptocjārārē bu'iri da're, musārē yu'ruweticā weeguti. ⁷ Musā, yarā masā nirāsa'a. Yu'u Ō'acū, musā wiogu nigūsa'a. Tojo weese me'rā musā yu'ure Ō'acū, ūsā wiogu nīmī, nirāsa'a. ‘Cūta ūsārē Egiptocjārā dutise doca nī'cārārē wijacā weemi; na tutuaro me'rā da'radutipesere wijata'ami, nirāsa'a. ⁸ Yu'u Abrahārē, Isaare, Jacore o'oguti nīca di'tapu musārē miagūsa'a. Te musā ye di'ta nidojarosa'a. Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i”, nicu niwī.

⁹ Moisé a'tere Israe curuacjārārē wereturiacu niwī. Uputu Egiptocjārā narē da'radutipeyucā, bujaweti, wācūtutuadu'ucārā niwā. Tojo weerā Moisé narē nī'quere yu'titicārā niwā. ¹⁰ Tere ī'agū, Ō'acū Moisére nicu niwī:

¹¹ —Faraō tiropu wa'aya. Wa'a, cūrē Israe curuacjārārē ti di'tapu nirārē wijadutiya.

¹² Moisé pe'e Ō'acūrē a'tiro yu'ticu niwī:

—Israe curuacjārā yu'ure ne cārō yu'titima. Nemorō faraō pūrīcā yu'titisami. Yu'u ucūgū ne me'rītisa'a, nicu niwī.

¹³ Tere tu'ogu, Ō'acū Moisére, Aarōrē Israe curuacjārārē, tojo nicā faraōrē a'tiro ni weredutigū o'ōcu niwī tja:

—Ō'acū Israe curuacjārā Egiptopu nirārē ūsārē miwijadutiāmi, ni wereya, nicu niwī.

Aarō, Moisé ñecūsumua ye curaricjārā wāme ni'i

¹⁴ Israe curuacjārā masā ma'misumua ā'rā nicārā niwā:

Jacob macū Rubén, masā ma'mi nicu niwī. Cū pō'rā Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicārā niwā. Ā'rā Rubén ya curuacjārā nicārā niwā.

¹⁵ Simeo pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar, Saúl nicārā niwā. Cū Saúl cananeo di'tacjō macū nicu niwī. Ā'rā Simeo ya curuacjārā nicārā niwā.

¹⁶ Leví ciento treinta y siete cū'marī caticu niwī. Masā ma'mi me'rā nu'cā, téé nituogu me'rā cū pō'rā a'tiro wāmeticārā niwā: Gersón, Coat, Merari. ¹⁷ Gersón pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Libni, Simei. ¹⁸ Coat ciento treinta y tres cū'marī caticu niwī. Cū pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Amram, Izhar, Hebrō, Uziel. ¹⁹ Merari pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Mahli, Musi nicārā niwā. Ā'rā Leví ya curuacjārā masā ma'mi me'rā ninu'cā, téé nituogu me'rā nicārā niwā.

²⁰ Amram cū wāmeo Jocabed me'rā nūmoticu niwī. Na Aarō, Moisére pō'rāticārā niwā. Amram ciento treinta y siete cū'marī caticu niwī.

²¹ Izhar pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Coré, Nefeg, Zicri.

²² Uziel pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Misael, Elzafán, Sitrí.

²³ Aarō Elisabet wāmetigore nūmoticu niwī. Co Aminadab macō Naasón* acabijo nico niwō. Na a'ticurā pō'rāticārā niwā: Nadab, Abihú, Eleazar, Itamar.

²⁴ Coré pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Asir, Elcana, Abiasaf. Na Coré ya curuacjārā nicārā niwā.

²⁵ Ni'cū Aarō macū Eleazar, Futiel wāmetigu macō ni'cōrē nūmoticu niwī. Co Finees wāmetigure pō'rātico niwō. Leví ya curuacjārā masā ma'mi me'rā nu'cā, téé nituogu me'rā nicārā niwā.

²⁶ Aarō, Moiséreta Ō'acū Israe curuacjārārē Egipto di'tapu ni'cārārē su'ori miiwjaduticu niwī. Na ye curari me'rā tojo weeduticu niwī. ²⁷ Náta tja Israe curuacjārārē Egiptopure miiwjarāti nírā, faraō me'rā ucūcārā niwā.

Ō'acū Moisére, Aarōrē piji'que ni'i

²⁸⁻²⁹ Ō'acū Egiptopu Moisé me'rā cū ucūca nūmūrē, cūrē a'tiro nicu niwī: —Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. Nipe'tise ya'u mu'urē wereatjere faraō, Egiptocjārā wiogure wereapa.

³⁰ Moisé pe'e cūrē ya'ticu niwī:

—Wiogu, ya'uma ya'u ucūse ne, to wa'awe'e. Tojo weegu faraō ya'u ucūsere ne ya'titigusami, nicu niwī Moisé.

7

¹ Moisé tojo nicā tu'ogu, Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Ī'aña majā. Mu'u faraōrē ucūcā, ya'u basu cūrē ucūgū weronojō tu'oña'gūsami. Mu'u ma'mi Aarō pe'e mu'urē ucūbosagusami. ² Mu'u Aarōrē nipe'tise ya'u dutisere weregusa'a. Be'ro cū pe'e faraōpure Israe curuacjārārē ti di'tapu nirārē wijadutigu ucūgūsami. ³⁻⁴ Yu'u pe'e cūrē musārē ya'runu'cācā weeguti. Peje apeyenojō ĩ'a ucūasenojōrē Egiptopure wee'omicā, faraō musā sērísere ya'tisome. Egiptopure ya'u tutuasere ĩ'ogūti. Queoro narē bu'iri da'regu, to Egiptopu nirā yarā masārē wijacā weeguti. ⁵ Egiptopure ya'u tutuasere ĩ'oca be'ro, tojo nicā Israe curuacjārārē miiwijāca be'ro, Egiptocjārā ya'u wiogu ni'i nisere masīrāsama, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Moisé, Aarō Ō'acū cū duti'caronojōta queoro weecārā niwā. ⁷ Na faraō me'rā ucūcaterore Moisé ochenta cū'marī cuocu niwī. Aarō pe'e ochenta y tres cū'marī cuocu niwī.

Aarō cū tuacjū queti ni'i

⁸ Ō'acū Moisére, Aarōrē nicu niwī:

⁹ —Faraō musārē apeyenojō wee'oduticā, Aarō cū ya tuacjūre mii, nucūcāpu faraō tiro doquecūudutiya. Cū tojo weecā, tigu tuacjū añā dojorosa'a, nicu niwī.

¹⁰ Moisé, Aarō, faraō tiropu cū me'rā ucūrā wa'acārā niwā. Ō'acū duti'caronojōta weecārā niwā. Aarō cū tuacjūre faraō, tojo nicā cūrē

* 6:23 6.23 Naasón Aminadab macū masā ma'mi nicu niwī. Num 1.7

da'raco'terā pōtēorōpu doquecūucu niwī. Cū tojo weecāta, tigu tuacju aña dojocarō niwā. ¹¹ Tojo weecā ī'agū, faraō pe'e cū yarā masīrī masārē, tu'oña'rī masārē pijicu niwī. Na quē'rā na masisere mejārōta weecārā niwā. ¹² Na ye tuasepagure nanūcū doquecūucārā niwā. Tepagunūcū aña dojocarō niwā. Aarō yagu tuacju pe'e masīrī masā, tu'oña'rī masā yepagure ba'ape'ocā'caro niwā. ¹³ Tojo wa'amicā, faraō pe'e Ō'acūrē yu'rūnū'cācu niwī. Ō'acū “Tojo wa'arosa'a” nī'caronojōta ne yu'titicu niwī.

Ō'acū dí me'rā bu'iri da're'que nī'i

¹⁴ Moisé, Aarō faraō tiropu wijaáaca be'ro Ō'acū Moisére a'tiro nicu niwī: —Faraō yu'titi, ne Israe curuacjārārē wijacā weetimi. ¹⁵ Ŋamicācā ŋamicure, cū diapū bu'ari cura cū me'rā ucūrā wa'aya. To dia sumutopu co'teapa. Mu'u yagu tuacju aña dojocā weecu me'rā wa'aya. ¹⁶ Topu faraōrē a'tiro niña: “Ō'acū, hebreo masā wiogu, mu'urē a'tiro nidutigu yu'ure o'oami: ‘Yarā masārē yucu marīrō, masā marīrōpu yu'ure e'catipeorā wa'acā, du'uo'oato', niami. Mu'u pe'e ne 'Jau' niwe'e. ¹⁷ Tojo weegu Ō'acū a'tiro niami: ‘Nī'cārōacā me'rā yu'u wiogu nisere masīgūsa'a', niami. Yu'u, Moisé, yagu tuacju me'rā acore paapo'ocā, aco dí dojorosa'a. ¹⁸ Wa'i wērīrāsama. Te aco ūrīse dojorosa'a. Tere yabirā, Egiptocjārā ne sī'rīsoma”, Ō'acū Moisére tojo ni wereduticu niwī faraōrē.

¹⁹ Ō'acū Moisére a'tiro ninemocu niwī: —Aarōrē a'tiro niña: “Nipe'tise maarīrē, o'majā maarīacārē, tojo nicā ditaririre, nipe'tise aco posetisenōjō Egiptopu nisere mu'u yagu tuacju me'rā síoo, wējētuato. Tojo weecā, aco na yucu co'ripū nise, ūtā me'rā weequeparūpu nise dí dojorosa'a”, nicu niwī.

²⁰ Moisé, Aarō Ō'acū duti'caronojōta weecārā niwā. Aarō cū yagu tuacjūre diapū paapo'ocu niwī. Faraō, cū docacjārā ī'orōpu tojo weecu niwī. Tojo weecā, te aco dí dojocarō niwā. ²¹ Wa'i wērīcārā niwā. Aco ūrīse tojocarō niwā. Tojo weerā Egiptocjārā masā ne te acore sī'rīticārā niwā. Nipe'tiro Egipto cjase aco dí dojope'tia wa'acaro niwā.

²² Tojo wa'amicā, Egiptocjārā tu'oña'rī masā na masīse me'rā mejārōta weecārā niwā. Faraō Ō'acūrē yu'rūnū'cā, Ō'acū cū nī'caronojōta Moisé, Aarō na nisere ne tu'oticu niwī. ²³ Faraō tu'oronojō o'ogu, majāmītojaa, cū ya wī'ipū wa'a wa'acu niwī. ²⁴ Nipe'tirā Egiptocjārā aco añuse na waatje perire dia sumutopu se'ecārā niwā. Dia cjase pe'e ne sī'rīse mejēta nicaro niwā.

Ō'acū oma me'rā bu'iri da're'que nī'i

²⁵ Ō'acū diare dí dojocā wééca be'ro ni'cā semana yu'rūcaro niwā.

8

¹ Titare Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Faraō tiropu wa'a, cūrē a'tiro niña: “Ō'acū a'tiro niami: ‘Yarā masārē du'uo'oya. Na yu'ure ējōpeorā wa'ato. ² Mu'u narē du'uwīrōticāma, oma me'rā nipe'tiro Egiptopure bu'iri da'reguti. ³ Diapure oma yu'rūmajārāsama. Na mu'u wiogu niri wī'ipure sājāārāsama. Mu'u cārīrī tucūpure, mu'u cārīpesaropure, mu'u docacjārā wiorā ye wī'seripure, nipe'tirā mu'u yarā masā nirōpure sājāārāsama. Mu'u pā ūjūase wī'seripure, tojo nicā pā tuumorēse co'ripure sāñarāsama. ⁴ Na oma mu'u

bu'ipɯ bu'pupejarāsama. Mu'u docacjārā wiorā bu'ipɯ, mu'u yarā masā bu'ipɯ bu'pupejarāsama", nicu niwī.

⁵ Ō'acū Moisére werenemocu niwī:

—Aarōrē cū yagu tuacɯ me'rā nipe'tise maarīrē, maarīacāpure, di-tararipure sīoo, wējētuato. Cū tojo weecā, oma tepu ní'cārā majāa, Egipto di'tapure mu'mua wa'arāsama.

⁶ Tere tu'ogu, Aarō Egipto di'tapu nise aco bu'ipɯ cū tuacɯre sīoo, wējētuocu niwī. Cū tojo weecā, oma pājārā nipe'tiro ti di'tapure tuuse'sa wa'acārā niwā. ⁷ Tojo nimicā, tu'oña'rī masā, masīrī masā quē'rā mejārōta weecārā niwā. Egipto di'tapure oma bajuacā weecārā niwā.

⁸ Tere ī'agū, faraō Moisére, Aarōrē pijidutio'ocu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Musā wiogu Ō'acūrē oma yu'u, tojo nicā yarā masā tiro nirārē pe'ticā weedutiya. Mu'u tojo weecā, mu'u yarā masārē wa'icūrārē wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeodutigu du'uo'oguti, nicu niwī.

⁹ Moisé faraōrē yu'ticu niwī:

—¿De'ro nicā mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē sērībosacā uasari? Yu'u sērīcā, oma mu'urē, mu'u ya wi'ipure marīrāsama. Diapu dia'cū tojarāsama.

¹⁰ —Ŋamiacāta sērībaque'oya, nicu niwī faraō.

Moisé pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u nīrōnojōta wa'arosa'a. Te me'rā ne apī Ō'acū ūsā wiogu weronjō tutuagu marīmi nisere masīgūsa'a. ¹¹ Oma mu'u wiogu nīrī wi'ipureta pe'tirāsama. Pe'ti, diapu dia'cū tojarāsama. Mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē caribonemosome, nicu niwī.

¹² Tu'ajanu'cō Moisé, Aarō faraō ya wi'ipɯ ní'cārā wijaa wa'acārā niwā. Be'ro Moisé Ō'acūrē “Oma Faraōrē o'ó'cārāre pe'ticā weeya” ni, sērīcu niwī. ¹³ Ō'acū Moisé cū sērī'caronjōta weecu niwī. Oma wi'seripu ní'cārā, wijaropu ní'cārā, cāpūpu ní'cārā wērīpe'tia wa'acārā niwā.

¹⁴ Masā na oma wērī'cārārē seeneocūcārā niwā. Nipe'tiropu űa'arō ūrīcaro niwā. ¹⁵ Oma pe'ticā ī'amīgū, faraō na marīcā ī'agū, Ō'acūrē yu'runu'cāgū, Moisé, Aarō na ucūserē ne tu'osī'rīticu niwī. Ō'acū cū ní'caronjōta wa'acaro niwā.

Ō'acū moarā dīmi'rīrācā me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹⁶ Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Aarōrē cū yagu tuacɯre sīoo, nucūcāpu di'tamarārī nisere paacūudutiya. Tojo weecā, nipe'tiro Egiptopure moarā dīmi'rīrācā pājārā bajuarāsama, nicu niwī.

¹⁷ Cū duti'caronjōta weecārā niwā. Aarō cū tuacɯre sīoo, nucūcāpu paacūucu niwī. Cū tojo weecāta, nipe'tise di'tamarārī Egiptopure moarā dīmi'rīrācā pājārā dojocārā niwā. Na masārē, wa'icūrārē nu'rīcārā niwā.

¹⁸ Masīrī masā, tu'oña'rī masā quē'rā na weeī'omasīse me'rā moarā dīmi'rīrācā pājārārē bajarēsī'rīcārā nīmiwā. Pōtēoticārā niwā. Na moarā dīmi'rīrācā masārē, wa'icūrārē nu'rīcārā niwā.

¹⁹ Na tojo wee pōtēotirā, faraōrē nicārā niwā:

—A'te Ō'acū cū tutuaro me'rā weese ni'i, nicārā niwā.

Tojo wa'amicā, faraō pe'e Ō'acūrē yu'runu'cāgū, na ucūserē ne tu'oticu niwī. Ō'acū cū ní'caronjōta weecu niwī.

Õ'acũ nurũrũa me'rã bu'iri da're'que ni'i

²⁰ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ ñamiacã ñamicure diapũ bu'agusami. Tojo weerã musã maata wã'cã, cũrẽ a'tiro nirã wa'apa: “Õ'acũ a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ²¹ Mu'u narẽ du'uo'oticãma, mu'urẽ, mu'u docacjãrã wiorãrẽ, mu'u yarã masãrẽ, musã ye wi'seripure nurũrũarẽ o'óguti. Egipctocjãrã ye wi'seripũ nurũrũa mu'mua wa'arãsama. Mejãrõta nucũcãpũ quẽ'rãrẽ mu'murãsama. ²² Tojo wa'ari curare Gosén di'ta pe'ema, yarã masã na nirõrẽ ne ni'cũ nurũrũ marĩgũsami. Mu'u faraõ, te me'rã yu'u Õ'acũ, a'ti di'tapũ nisere masĩgũsa'a. ²³ A'tiro weecã, yarã masãrẽ, mu'u yarã me'rã ducawaasere masĩgũsa'a. A'te yu'u tojo nise ñamiacãta tojo wa'arosa'a, niami Õ'acũ”, ni werecu niwĩ Moisé.

²⁴ Cũ ni'caronojõta wa'acaro niwũ. Faraõ ya wi'ipure, tojo nicã cũ docacjãrã wiorã ye wi'seripure nurũrũa pãjãrã waro añurõ na'itĩ'arõ tuusãjãacãrã niwã. Nipe'tiro Egipctocjãrã na nirõpure tojo wa'acaro niwũ. Na nurũrũa pãjãrã niyu'rũarã, ti di'tare añurõ mu'muyũ'rua, dojorẽbutiacãrã niwã.

²⁵ Tojo wa'acã, faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocũ niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeorã wa'aya. Mejõ a'ti di'tapũre wijaticã'ña.

²⁶ Moisé cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Ne queero nitirocoro. Ësã wiogu Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorã, Egipctocjãrã pe'ema na wa'icũrã na ëjõpeorã wiori nima. Tojo weerã na Egipctocjãrã ãsã wa'icũrã na ëjõpeorãrẽ ãjũamorõpeocã ï'arã, ãsãrẽ ãtãperi me'rã doquewẽjẽbosama. ²⁷ Ësã i'tia numu wa'aro, yucu marĩrõ, masã marĩrõpũ wa'arãsa'a. Topũ Õ'acũ ãsã wiogure cũ duti'caronojõta wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeorãsa'a, nicu niwĩ.

²⁸ Tere tu'ogu, faraõ nicu niwĩ:

—To pũricãrẽ masã marĩrõpũ wa'aya. Topũ musã wiogu Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeoya. Yoaropũ waro wa'aticã'ña. Yu'u quẽ'rãrẽ sãrĩbosapa, nicu niwĩ.

²⁹ Moisé cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Maata a'to ni'cũ wijaaguta, Õ'acũ yu'u wiogure sãrĩgũti. Ñamiacãta nurũrũa mu'u tiropure, mu'u docacjãrã wiorã tiropure, mu'u yarã masã tiropure marĩrãsama. Mu'u “A'tiro weeguti” ni weecã, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ, Õ'acũ ãsã wiogure wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeodutigũ du'uo'ocã, tojo wa'arosa'a, nicu niwĩ Moisé.

³⁰ Moisé faraõ ya wi'ipũ ni'cũ cũ wijáaca be'roacãta Õ'acũrẽ sãrĩcu niwĩ. ³¹ Õ'acũ Moisé cũ sãrĩ'caronojõta weecu niwĩ. Nurũrũa faraõ tiropũ, cũ docacjãrã wiorã tiropũ, cũ yarã masã tiropũ ni'cãrã wijaape'tia wa'acãrã niwã. ³² Na pe'ticã ï'amigũ, faraõ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãgũ, Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticũ niwĩ tja.

9

Õ'acũ wa'icũrã ecarãrẽ bu'iri da'regu wẽrĩcã wee'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Faraõ tiropu wa'a, a'tiro niña: “Õ'acũ, hebreo masã wiogu, a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ² Mu'u du'uo'oronojõ o'ogu, narẽ du'uticã, ³ Õ'acũ cã tutuasere i'ogũ, mu'u yarã wa'icurã cãpũpu nirãrẽ bu'iri da'regusami. Narẽ duti pũrise waro wã'cãrõsa'a. Cabayua, burroa, cameyoa, wecua, oveja wẽrĩrasama. ⁴ Õ'acũ Egiptocjãrã yarã wa'icurãrẽ wẽricã weegusami. Israe curuacjãrã yarã pe'ea ne ni'cũ wẽrĩsome’”, nicu niwĩ.

⁵ Õ'acũ cã bu'iri da'reatji nũmũrẽ cũutojacu niwĩ. A'tiro niami:

—Ñamiacã tere tojo weeguti, niami.

⁶ Ape nũmu cã tojo ni'quere weecu niwĩ. Nipe'tirã wa'icurã Egiptocjãrã yarã wẽripe'tia wa'acãrã niwã. Israe curuacjãrã yarã pe'e ne ni'cũ wẽriticu niwĩ. ⁷ Faraõ Israe curuacjãrã yarã wa'icurãrẽ i'adutigu o'õcu niwĩ. Na yarã ne ni'cũ wa'icu wẽriticu niwĩ. Tojo wa'acã i'amigũ, Õ'acũrẽ yu'runu'cãgũ, Israe curuacjãrãrẽ ne du'uo'oticu niwĩ.

Õ'acũ bipisepa me'rã bu'iri da're'que ni'i

⁸ Õ'acũ Egiptocjãrã yarã wa'icurãrẽ bu'iri da'rẽca be'ro Moisẽre, Aarõrẽ nicu niwĩ:

—Pã na ãjũarõ cjase nujãrẽ ni'cã omocã ejatuario õrẽmiiña. Moisé faraõ i'orõ u'muarõpu tere doquestemorõato. ⁹ Te nujã aũse marãri tojarosa'a. Nipe'tiro Egipto di'tapure se'sa wa'arosa'a. Se'sa, masãrẽ, wa'icurãrẽ bipisepa wa'acã weerosa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Tojo weerã Moisé, Aarõ pã ãjũarõ cjase nujãrẽ mii, faraõ tiropu cã me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Topu Moisé te nujãrẽ doquestemorõcu niwĩ. Cã tojo weecã, masãrẽ, wa'icurãrẽ na upu nipe'tiropu bipisepa wa'acaro niwã. ¹¹ Egiptocjãrã masĩri masã, tu'oña'ri masã qu'e'rã ãpẽrã weronõjõta bipisepa wa'ano'cãrã niwã. Tojo weerã Moisére ne põtẽoticãrã niwã. ¹² Õ'acũta faraõrẽ Moisére, Aarõrẽ yu'runu'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ Moisére ni'caronõjõta Moisé, Aarõ na ucũsere ne yu'titicu niwĩ.

Õ'acũ yũsuase aco peri bu'a'que peri paca me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹³ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Ñamiacã ñamicure wã'cã, faraõrẽ a'tiro nigũ wa'aya: “Õ'acũ, hebreo masã wiogu, a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ¹⁴ Ni'cãrõacãma mu'urẽ, mu'u docacjãrã wiorãrẽ, mu'u yarã masãrẽ uputu waro bu'iri da'regutĩ. Te me'rã mu'u masĩgũsa'a ne apĩ a'ti di'tapure yu'u weronõjõ nigũ marĩmi. ¹⁵ Yu'u tutuasere i'ogũ, ni'cãti me'rãta mu'urẽ, mu'u yarã masãrẽ bu'iri da're, wẽjẽpe'otojabopã. A'ti di'tapu nimi'cãrã bajudutipe'tiatõjabopã. ¹⁶ Mu'urẽ yu'u tutuasere i'ato nigũ, wẽjẽtiwũ. Tojo nicã masã nipe'tise di'tacjãrã yu'ure masiãto nigũ, tojo weewũ. ¹⁷ Tojo weemicã, mu'u pe'e yarã masãrẽ cã'mota'agu, ne du'uo'owe'e. ¹⁸ Mu'urẽ a'tiro weeguti. Ñamiacã a'ti orata yũsuase aco peri bu'a'que peri paca burucã weeguti. Ne ni'cãti Egiptopure tojo wa'ati'quere wa'acã weeguti. ¹⁹ Tojo weegu mu'u yarã wa'icurãrẽ mejẽcã wa'ari nigũ, aũrõ nũrõña. Tojo nicã, nipe'tise mu'u cãpũpu cuosere nũrõpe'oya. Te yũsuase aco peri bu'a'que peri paca burupejaro, masãrẽ, wa'icurãrẽ wi'i po'peapu nitirãrẽ wẽjẽpe'orosa'a,” nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁰ Ni'cãrẽrã faraõ docacjãrã wiorã tere tu'oyurã, uicãrã niwã. Tojo weerã narẽ da'rawã'ñaco'terãrẽ, wa'icurãrẽ wi'i po'peapu cũucãrã niwã.

21 Āpērā pe'e tere wiopesase me'rā tu'oticārā niwā. Tojo weerā narē da'rawā ñaco'terārē, wa'icūrārē cāpūpū cūucārā niwā.

22 Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Mu'u ya omocārē u'muarōpu sīomorōña. Mu'u tojo weecā, nipe'tiro Egiptopure yusuase aco peri bu'a'que peri paca buruosa'a. Te peri masārē, wa'icūrārē, yucupagure, cāpūpū ote'quere nipe'tiro Egiptopu nisere burupejarosa'a, nicu niwī.

23 Moisé cū ya omocārē u'muarōpu sīomorōcu niwī. Cū tojo weecā, Ō'acū bupo paase, ya'base o'ocu niwī. Tojo nicā yusuase aco peri bu'a'que peri paca di'tapure burucā weecu niwī. Nipe'tiro Egiptopure te peri buru, tuuse'sanu'cācaro niwū. 24 Bupo ya'ba, yusuase aco peri bu'a'que peri paca ne tojanu'cārō marīrō burunu'cūcaro niwū. Egiptopure ne ni'cāti tocā'rō tutuaro buruticaro niwū. 25 Te peri paca nipe'tiro Egiptopure topu nisere mutōdijocā'caro niwū. Masārē, wa'icūrārē, yucupagure, otesere tojo weecaro niwū. Tojo nicā, topu nise nipe'tise yucupagure doquewi'redijocā'caro niwū. 26 Tojo wa'amicā, Gosén di'ta pe'ema Israe curuacjārā tirere ne ni'cā pe buruticaro niwū.

27 Tojo wa'acā i'agū, faraō Moisére, Aarōrē pijidutio'ocu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u ña'arō weepā. Yu'uta bu'iriti'i. Tojo nicā yu'umasā quē'rā bu'iritima. Ō'acū pūrīcā bu'iri moomi. 28 Īputu waro bupo paase, yusuase aco peri bu'a'que peri paca burusere tu'oña'toja'a. Pōtēotisa'a. Tojo weegu masārē du'uwiōgūti majā. Masā Ō'acūrē ūsā ye cjasere sērībosaya. Yu'u masārē du'uo'oguti, nicu niwī faraō.

29 Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Maata a'ti macāpure wijagu, Ō'acūrē sērī ñubuegu, ya omocārē sīomorōgūti. Tojo weecā, aco bu'a'que peri paca burunemosome. Bupo paanemosome. Te me'rā nipe'tiro a'ti nucūcā “Ō'acū ye ni'i” nisere masīrāsa'a. 30 Yu'u pe'e mu'u weesetisere añurō masī'i. Mu'u, tojo nicā mu'u docacjārā wiorā, Ō'acū yu'u wiogure ne wiopesase me'rā tu'oña'we'e, nicu niwī Moisé.

31 Cebada pupiropu weecaro nimiwū. Lino pe'e o'oro weecaro nimiwū. Tojo weero na ote'quere añurō doquemutōcā'caro niwū. 32 Trigo, centenoa pūrīcā be'ropu pupisa'a. Tojo weero tea mejēcā wa'aticaro niwū.

33 Moisé faraō tiropu ni'cu ti macāpu wijagu, cū ye omocārīrē sīomorō, Ō'acūrē sērīcu niwī. Cū tojo weeri curata maata aco bu'a'que peri paca buradu'ucaro niwū. Tojo nicā acoro pejadu'ucaro niwū. Bupo quē'rā paadu'ucu niwī. 34 Tojo wa'acā i'amigū, faraō Ō'acūrē yu'rūnu'cācu niwī. Cū docacjārā wiorā quē'rā mejārōta yu'rūnu'cārā niwā. 35 Ō'acū Moisé me'rā todūporopu ni'caronojōta faraō Israe curuacjārārē ne du'uo'oticu niwī.

10

Ō'acū mu'murīwi'ia me'rā bu'iri da're'que ni'i

1 Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Faraō me'rā ucūgū wa'aya. Yu'uta cūrē, tojo nicā cū docacjārā wiorārē mu'urē yu'rūnu'cācā weepu. Narē yu'u tutuase, i'a ucuasenojōrē weel'ogūti nīgū, tojo weepu. 2 Tojo nicā, mu'u pō'rārē, mu'u pārāmerārē yu'u Egiptocjārārē bu'iri da're'quere, i'a ucūase weel'o'quere wereturiato

nígũ, tojo weeapu. Tojo weerã “Yu'u Ō'acũ, musã wiogu ni'i” nisere masĩrãsa'a, nicu niwĩ Ō'acũ.

³ Cũ tojo nica be'ro Moisé, Aarõ faraõ me'rã ucũrã wa'acãrã niwã:

—Ō'acũ, hebreo masã wiogu mu'urẽ a'tiro nidutiami: “Yu'u weesere ĩ'amigũ, yu'u dutiro ne weewe'e. Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ⁴ Mu'u du'uo'oticãma, ñamiacãta mu'murĩwi'ia a'ti di'tare a'ticã weeguti. ⁵ Tojo weerã mu'murĩwi'ia pãjãrã niyucã, di'ta ne bajusome. Aco bu'a'que peri paca buru, doquewẽjẽ du'a'quere ba'arãsama. Tojo nicã cãpũpu yucupagu nise pũrĩrẽ ba'ape'ocã'rãsama.

⁶ Mu'u ya wi'ire, mu'u docacjãrã wiorã ye wi'serire, nipe'tirã Egiptocjãrã ye wi'serire mu'mua wa'arãsama. Mu'u ñecũsumua, mu'u pacusumua na ninu'cãcaterore ĩ'ati'quere, téé ni'cãrõacãpu quẽ'rãrẽ musã ĩ'ati'quere ĩ'arãsa'a”, nicu niwĩ.

Tojo nitojaguta, Moisé majãminu'cã, faraõ ya wi'ire wijaa wa'acu niwĩ.

⁷ Tere tu'orã, faraõ docacjãrã wiorã cũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro nicãpu marĩrẽ ã'rĩ ña'arõ weedu'ugusari? Ō'acũ na wiogure e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uo'ocã'ña. Cũ marĩ ya di'tare dojorẽpe'otojami. ¿Mu'u tere ĩ'aweti? nicãrã niwã.

⁸ Faraõ Moisére, Aarõrẽ pijiduticu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ō'acũ, musã wiogure e'catipeorã wa'aya. Wereya. ¿Noa wa'arãsari musã me'rã?

⁹ Moisé yu'ticu niwĩ:

—Ûsãpuma Ō'acũ ya bosenuumu pajiri bosenuumu nirõ wee'e. Tojo weerã wĩ'marã, ma'mapjia, bucũrã ùsã me'rã wa'arãsama. Tojo nicã ùsã yarã ovejare, wecuare miarãsa'a.

¹⁰ Faraõ cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ure musã numosãnumia, wĩ'marã me'rã du'uo'ogusami, ni wãcũmisa'a. Yu'u narẽ ne du'uo'osome. Yu'u ĩ'acã pe'ema, musã ña'arõ wãcũsere masĩno'o. ¹¹ Niwe'e. Musã ùaro weesome. Diacjũta Ō'acũrẽ e'catipeosi'rĩrã, umua dia'cũ wa'aya, nicu niwĩ faraõ.

Tojo nitoja, faraõ Moisére, Aarõrẽ cã tiro nirãrẽ cõ'awĩrõduticu niwĩ.

¹² Be'ro Ō'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Mu'murĩwi'ia bajuato nígũ, Egipto di'tare mu'u omocãrẽ s̄oo, wẽjẽtuoya. Mu'u tojo weecã, nipe'tiropu se'sa wa'arãsama. Nipe'tise yusuae aco peri bu'a'que peri paca buru, doquewẽjẽ du'a'quere ba'ape'ocã'rãsama, nicu niwĩ.

¹³ Moisé Egiptopure cã tuacjure s̄oo, wẽjẽtuocu niwĩ. Ō'acũ umuco, ñami wĩ'rõrõ mujĩpũ mujãtiro pe'e me'rã wẽeona'ia, wẽeobo'reacã weecu niwĩ. Ape numu bo'reacã wĩ'rõrõ wẽeose me'rãta mu'murĩwi'ia a'ticãrã niwã. ¹⁴ Na ti di'tare nipe'tiropu tuuse'sanu'cã wa'acãrã niwã. Toduporopu ne ni'cãti ticũrã pãjãrã mu'murĩwi'ia marĩcãrã niwã. Be'ropu quẽ'rãrẽ ĩ'ano'ña marĩrãsama majã. ¹⁵ Pãjãrã niyucã, di'ta ne bajuticaro niwũ. Cãpũpu na ote'que ðuca, tojo nicã yucũðuca aco bu'a'que peri buru, doquewẽjẽ du'a'quere nipe'tiro Egiptopure ba'ape'ocã'cãrã niwã.

¹⁶ Tojo wa'acã ĩ'agũ, faraõ sojaro me'rã Moisére, Aarõrẽ pijidutitjãgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Ō'acũ musã wiogure, tojo nicã masãrẽ ña'arõ weeasu. ¹⁷ Ni'cãrõacã waroma yu'u ña'arõ wee'quere acobojoya. Ō'acũrẽ yu'ure s̄erĩbosaya ã'rã mu'murĩwi'ia ña'arõ weerãrẽ cõ'abosacã, nicu niwĩ faraõ.

¹⁸ Moisé ti wi'ipu ní'cu wijaa, faraõ sêrîduti'caronojõ Õ'acürê sêrîbosacu niwî. ¹⁹ Tojo weegu Õ'acü wî'rõ mujîpû mujâtiro pe'e a'ti'quere mujîpû sâjârõ pe'e ðucayucu niwî. Te wî'rõ tutuaro me'rã mü'murîwi'iare Maa Sõ'arî maapu wêequeñocã weecu niwî. Tojo weecã, Egiptopure ne mü'murîwi'ia ðu'saticãrã niwã. ²⁰ Õ'acü pe'e faraõrê Moisére yu'rûnu'cãcã weecu niwî. Tojo weegu faraõ Israe curuacjãrãre ðu'uo'oticu niwî.

Õ'acü na'itî'ase me'rã bu'iri da're'que ni'i

²¹ Õ'acü mü'murîwi'ia me'rã bu'iri da'rêca be'ro Õ'acü Moisére nicu niwî:

—Nipe'tiro Egiptopure na'itî'ato nígü, u'muarõ pe'e mü'u ya omocãrê sîomorõña. Uputu na'itî'arõ waro wã'ato, nicu niwî.

²² Moisé cü ya omocãrê sîomorõca be'ro, i'tia numu Egiptopure uputu na'itî'acaro niwã. ²³ Tojo wa'ari curare ne ni'cã Egiptopu nirã a'merî î'ati, ne aperopu wa'amasîticãrã niwã. Tojo wa'amicã, Israe curuacjãrã ye wi'seri pe'ea bo'reyu nicaro niwü.

²⁴ Tojo weegu faraõ Moisére pijiduti, a'tiro nicu niwî:

—Õ'acü müsã wiogure e'catipeorã wa'aya. Müsã numosãnumiarê, müsã põ'rãrê miaña. Müsã yarã oveja, wecua pe'ema a'to cüña, nicu niwî.

²⁵ Moisé pe'e a'tiro yu'ticu niwî:

—Niwe'e. Ušã yarã wa'icurãrê ðu'uo'oya. Náta Õ'acü üsã wiogure e'catipeorã wêjê, üjüamorõpeojã nima. ²⁶ Tojo weerã üsã yarã wa'icurãrê miape'ocã'rãsa'a. Ne ni'cürê cüusi'rîtisa'a. Ušã Õ'acürê üjüamorõpeojãrê beserãtirã uarãsa'a. Topu ejarã, üsã Õ'acürê üjüamorõpeojãrê ñamarãnojojõrê uarã uabosa'a, masîtisa'a, nicu niwî.

²⁷ Õ'acü pe'e faraõrê cürê yu'rûnu'cãcã weecu niwî. Tojo weegu faraõ Israe curuacjãrãre ðu'uo'oticu niwî. ²⁸ Apeyema faraõ Moisére a'tiro nicu niwî:

—Wa'aya a'tore. Ne apaturi yu'u tiro a'titicã'ña. Apaturi yu'u tiro a'tigu, boa wa'agusa'a.

²⁹ Cü tojo nicã tu'ogu, Moisé faraõrê yu'ticu niwî:

—Añurõ wéégü, tojo ni'i. Apaturi mü'urê î'anemosome, nicu niwî Moisé.

11

Õ'acü masã ma'misumua wêrîse me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹ Õ'acü Moisére nicu niwî:

—Ni'cãti faraõrê, tojo nicã Egiptocjãrã masãrê bu'iri da'retuogutigu wee'e majã. A'te be'ro faraõ müsãrê ðu'uo'ogusami, ðu'uo'ogu pe'e. Mejõ nipe'tise müsã ye me'rã cõ'awirõbutiagusami. ² Ni'cãrõacãrê Israe curuacjãrã umuarê, numiarê Egiptocjãrã na pu'to nîrãrê uru, plata me'rã wee'quere sêrîdutiya, nicu niwî.

³ Õ'acü Egiptocjãrãrê Israe curuacjãrãrê î'a, e'caticã weecu niwî. Apeyema tja faraõ ðocacjãrã wiorã, tojo nicã ti ði'tacjãrã Moisére wiopesase me'rã î'acãrã niwã.

⁴ Moisé faraõrê nicu niwî:

—A'tiro niami Õ'acü: “Nami deco nicã nipe'tiro Egiptopure sijagusa'a.

⁵ Yu'u to sijari curare nipe'tirã Egiptocjãrã põ'rã masã ma'misumua faraõ macü cürê wiogu sãjãðucayucju me'rã, téé cürê da'raco'tego trigo ãrũagõ

macã, tojo nicã wa'icurã bajuamu'tã'cãrã wêrîrãsama. ⁶ Tojo wa'acã, nipe'tiro Egiptopure caricũ utirãsama. Toduporopu ne ni'cãti tocã'rõ utitiwã. Be'ropu quê'rãrê ne apaturi tocã'rõ utisome majã", niami. ⁷ Israe curuacjãrã wa'tero pe'ema ne ni'cũ masũrê, ne ni'cũ wa'icure diayi tu'tisome. Tojo weese me'rã musã Ô'acũ Egiptocjãrãrê, Israe curuacjãrãrê ðacawaasere masîrãsa'a. ⁸ Be'ro nipe'tirã mu'u doca wiorã nirã yu'u tiro a'ti, ejaque'atjãrã, "Wa'agusa'a nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã", nirãsama. Na yu'ure tojo niticãma, yu'u wa'asome, nicu niwî Moisé.

Tojo nitoja, Moisé uase me'rã faraõ ya wi'ire wijaa wa'acu niwî. ⁹ Be'ro Ô'acũ Moisére nicu niwî:

—Faraõ musã sêrisere yu'tisome. Cũ o'óticãma, yu'u tutuasere wee'onemono'rõsa'a Egipto di'tapure, nicu niwî Ô'acũ.

¹⁰ Moisé, Aarõ me'rã Ô'acũ ni'caronojõta faraõrê peje wee'onemocãrã niwã. Ô'acũ pe'e faraõrê narê yu'rũnu'cãcã weecu niwî. Tojo weegu faraõ Israe curuacjãrãrê du'uo'oticu niwî.

12

Israe curuacjãrã Egiptopure na wija'que ni'i

¹ Ô'acũ Moisére, Aarõrê Egiptopu nirãrê a'tiro ni werecu niwî:

² "A'ti mujîpũ musãrê mejõ nirî mujîpũ mejêta nirõsa'a. A'ti cũ'marê ne ninu'cãrî mujîpũ nirõsa'a. ³ Nipe'tirã Israe curuacjãrãrê a'tiro ni wereya: 'A'ti mujîpũ diez nirî numu nicã, ni'cã wi'icjãrã ni'cũ oveja wî'magũrê o cabracãrê ñe'e cuoyuya. ⁴ Ni'cã wi'icjãrã pejetirã nicã "Cũ wa'icure ba'ape'otibosa'a" nirã, a'tiro weerãsa'a. Musã ya wi'i pu'to nirî wi'icjãrãrê pijio, su'ori ba'arãsa'a. Musã ba'aro ejatuario "Ticurã masã nima" ni, eti ba'arãsa'a. ⁵ Cũ wa'icu ni'cã cũ'ma cuogu, umu ne ðuti moogũ, cãmi marîgũ niato. Cũ oveja wî'magũ o cabracã niato. ⁶ Cũ wa'icure ñe'e, cuoyuya. Téé a'ti mujîpũ catorce nirî numupu cuotuorãsa'a. Musã nipe'tirã Israe curuacjãrã, ni'cã wi'icjãrã ñamicã'a na'ique'ari cura wa'icure wêjêrãsa'a. ⁷ Be'ro te ðire mií, musã wa'icure ba'ari wi'i sope sumutorire wa'rerãsa'a. ⁸ Ñamipu te pecame'epu pũo'que di'ire, tá sũ'ese me'rã morê'quere ba'arãsa'a. Tojo nicã pã bucuase me'rã morêti'quere ba'arãsa'a. ⁹ Ne cã'rõ catise di'ire, ne do'a'que di'ire ba'aticã'ña. Wã'icu cũ ðupoa, cũ ðu'pocãrî, cũ u'tamisi nipe'tise me'rã pecame'epu pũono'ato. ¹⁰ Tere ape numupu ba'arãti nirã, ne ðu'aticã'ña. Du'sacãma, mejõ ãjãape'ocã'ña. ¹¹ Su'ti, sapatu sãña, musã tuacjure cuo, sojaro me'rã ba'arãsa'a. Yu'u Ô'acũ Egiptopure yu'ruasere wãcũrî numu ni'i. ¹² Ti ñamita yu'u nipe'tiro Egiptopure yu'ruagusa'a. Tojo yu'ruagu, nipe'tirã Egiptocjãrã masã ma'misumuarê wêjêgũsa'a. Tojo nicã na yarã ecarã umua bajuamu'tã'cãrãrê wêjêgũsa'a. Nipe'tirã Egiptocjãrã êjõpeorãnojõrê bu'iri da'regutî. Yu'u Ô'acũ, musã wiogu weretojapu.

¹³ "Musã dí wa're'que wi'serire i'agũ, "Israe curuacjãrã te wi'seripu nima", ni masîgũsa'a. Tojo weegu Egiptocjãrãrê wêjêgũ, te ðire i'agũ, ðiacjũ yu'rua wa'agusa'a. Ne ni'cũ musã wêrisome. ¹⁴ A'ti numurê musã wãcũsiruturãsa'a. Tere wãcũrã, ni'cã bosenumu yu'u Ô'acũrê weeporãsa'a. Musã ti bosenumurê weeporã, tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Cũ'marîncũ musã, musã be'rocjãrã quê'rã ti bosenumurê weenu'cũcã'rãsama. A'te dutisere musãrê cũ'u. ¹⁵ Siete

numurĩ pá bucuase me'rã morëti'quere ba'arãsa'a. Bosenumu nu'cãrĩ numu me'rã musã ye wi'seripure pá bucuacã weesere ne cuoticã'ña. No'o te siete numurĩrë pá bucuase me'rã morë'quere ba'arãnojõ Israe curuacjãrã me'rã nimi'cãrã cõ'awĩrõno'rãsama. ¹⁶ Bosenumu nu'cãrĩ numu musã nerë, yu'ure e'catipeori numu nirõsa'a. Yapatiri numu quë'rãrë nerë, yu'ure e'catipeori numu nirõsa'a. Te numurĩrë ne da'raticã'ña. Ba'ase dia'cũrë do'acã, añurõsa'a. ¹⁷ Pá bucuase me'rã morëti'quere ba'ari bosenumurëta musãrë nipe'tirã Egiptopu ní'cãrãrë miijagusa'a. Tojo weerã musã ti numurë bosenumu weeporãsa'a. Cũ marĩnucũ musã, musã be'rocjãrã quë'rã ti bosenumurë tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Musãrë te dutisere cũ'u. ¹⁸ Nimu'tãrĩ mujĩpũ pá bucuase me'rã morëti'quere ba'arãsa'a. Catorce nirĩ numu ñamica'a me'rã ba'anũ'cã, téé veintiuno nirĩ numu ti mujĩpũrëta ñamica'apu ba'atuorãsa'a. ¹⁹ Musã ye wi'seripure siete numurĩ ne pá bucuase me'rã morë'que marĩato. No'o ni'cũ pá bucuase me'rã morë'quere ba'agunojõ, Israe curuacjũ waro, o ape macãcjũ Israe curuacjãrã me'rã nisetigunojõ quë'rã cõ'awĩrõno'gũsami. ²⁰ Tere wãcũrã, musã pá bucuase me'rã morë'quere ba'aticã'ña. Musã no'o nirõ ti bosenumu nicã, pá bucuase me'rã morë'que marĩrõ ba'aya", ni werecu niwĩ Õ'acũ.

²¹ Be'ro Moisé nipe'tirã Israe curuacjãrã wiorãrë pijidutio'ocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: "Wa'aya. Wa'a, oveja wĩ'magũrë o cabracãrë ñe'e, musã ya wi'icjãrãrë ecarãtirã miitia. Miiti, Õ'acũ Egiptopure yu'ruari numurë ba'acjure wëjëña. ²² Díre ni'cã pajopu cũña. Be'ro hisopo wãmetiri siti cja dũpu mi, te díre yosoya. Be'ro sope nipe'tiro sumutorire wa'reya. Bo'reati dũporo ne ni'cũ musã ye wi'seripu ní'cãrã wijaatĩcã'ña. Toputa tojacã'ña. ²³ Õ'acũ Egiptocjãrã masã ma'misumuarë wëjëgũ wa'agu, wi'serire yu'ruagu, sope sumutorire dí wa're'quere ï'agũ, ti wi'ire diacjũ yu'ruagusami. Tojo weegu Õ'acũ cãrë wereco'tegu masãrë wëjëgũrë musã ye wi'serire sãjãcã cã'mota'agusami. ²⁴ A'te dutise cũ'quere musã, musã pãrãmerã nituriarã wiopesase me'rã cuonu'cũrãsa'a. Musã be'rocjãrã quë'rãrë a'te dutise ninu'cũcã'rõsa'a. ²⁵ Õ'acũ cã ní'caronojõta cã musãrë 'O'oguti' nica di'tapure sãjãca be'ro a'ti bosenumurë weenu'cũrãsa'a. ²⁶ Musã põ'rã musãrë '¿A'ti bosenumu de'ro nisi'rĩrõ weeti?' ni sërĩtiña'cã, ²⁷ musã a'tiro yu'tiya: 'Õ'acũrë ëjõpeorã, ã'rĩnojõ ovejare a'ti bosenumunojõrë wëjëno'o. Õ'acũ Egiptocjãrã masã ma'misumuarë wëjëcaterore cã Israe curuacjãrã ye wi'seri pe'ere diacjũ yu'ruacu niwĩ. A'tiro wéëgu, marĩ acawererã Israe curuacjãrãrë yu'ruocu niwĩ, ni wereya", nicu niwĩ Moisé.

Tere tu'orã, Israe curuacjãrã Õ'acũrë e'catipeorã, paamu'rĩque'acãrã niwã. ²⁸ Be'ro nipe'tise Õ'acũ Moisére, Aarõrë weeduti'caronojõta weecãrã niwã.

Egiptocjãrã masã ma'misumua na wërĩ'que ni'i

²⁹ Ñami deco nicã, Õ'acũ nipe'tirã Egiptocjãrã masã ma'misumuarë wëjëcu niwĩ. Faraõ ti di'ta wioqu macũ masã ma'mi me'rã wëjënu'cã, téé bu'iri da'eri wi'ipu dujirã põ'rã masã ma'misumuarë wëjëtu'ocu niwĩ. Tojo nicã wa'icurã bajuamu'tã'cãrãrë wëjëcu niwĩ. ³⁰ Tojo wa'acã, faraõ, tojo nicã nipe'tirã cã docacjãrã wiorã, nipe'tirã Egiptocjãrã ti ñamirë wã'cãpe'tia wa'acãrã niwã. Nipe'tiro Egiptopure bujawetirã uti,

caricūcārā niwā. Ne ni'cā wi'i masā ma'mi wērītiri wi'i du'saticaro niwā. ³¹ Ti ñamita faraō Moisére, Aarōrē pijidutio'ocū niwī. Narē a'tiro nicū niwī:

—A'tore yarā masā me'rā ninemotica'ña. Wijaya. Musā, nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā wa'aya. Musā ní'caronojōta musā wiogū Ō'acūrē e'catipeorā wa'aya. ³² Musā űa'caronojōta musā yarā ovejare, wecuare miaña. Yu'ure Ō'acūrē sērībosapa, nicū niwī.

³³ Egiptocjārā Israe curuacjārārē na ya di'tare sojaro me'rā wa'aduticārā niwā. “Na maata wijaticāma, űsā quē'rā wērīpe'tia wa'abosa'a”, ni wācūcārā niwā. ³⁴ Tojo weerā Israe curuacjārā na pā weeatjere, bucuase marīrō miacārā niwā. Te morēse co'ripū na ye su'ti caseri me'rā oma weetjārā wuacārā niwā. ³⁵ Tojo nicā Moisé cū duti'caronojōta Egiptocjārārē uru me'rā wee'quere, plata me'rā wee'quere, tojo nicā su'tire sērīcārā niwā. ³⁶ Ō'acū Egiptocjārārē apeyenojō tu'saro me'rā Israe curuacjārārē o'ocā weecu niwī. A'tiro weerā Egiptocjārārē na cuomi'que wapatisenojōrē miape'ocārā niwā.

Israe curuacjārā na Egiptore wija'que ni'i

³⁷ Israe curuacjārā Ramsés wāmetiri macāpū ní'cārā wija, Sucot wāmetiropū wa'acārā niwā. Ŭmua seiscientos mil wa'tero du'pocā me'rā wa'acārā niwā. Numia, wī'marā ba'paqueoya marīrō nicārā niwā. ³⁸ Na me'rā pājārā Israe curuacjārā nitirā, tojo nicā pājārā oveja, wecua wa'acārā niwā. ³⁹ Egiptocjārā Israe curuacjārārē sojaro me'rā wa'aduticārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā na ba'atjere apoyuticārā niwā. Na pā weeatje bucuase marīrō na Egiptopū miiti'que me'rā opa caseri wee, pū'oba'acārā niwā.*

⁴⁰ Na Israe curuacjārā cuatrocientos treinta cū'marī Egiptopūre nicārā niwā. ⁴¹ Ticuse cū'marī wa'ari numūrēta Egiptopūre Ō'acū yarā masā doce curari nirā wijape'ticārā niwā. ⁴² Ti ñamirē Ō'acū narē añurō ī'anurū co'tecu niwī. Egiptopū nirārē miiwījaguti nīgū, tojo weecu niwī. Tojo weerā cū'marīnucū Israe curuacjārā Ō'acū ti ñamirē narē co'te'quere wācūrā, cārītibo'reasama.

13

O'mecurua, pecame'e űjūrī pō'rā me'rā Ō'acū ma'arē ī'o'que ni'i

¹⁷ Faraō Israe curuacjārārē du'uwīrōcaterore Ō'acū narē filisteo masā nirī di'ta yu'rutērīrī ma'apu miaticū niwī. Ti ma'a diacjūca ma'a nimicā, a'tiro wācūcū niwī: “Filisteo masā na me'rā a'mewējēsī'rīcā, na uirā, a'mewējērōnojō o'orā, Egiptopū dajatojabosama”, nicū niwī. ¹⁸ Tojo weegu Maa Sō'arī maapu wa'adutigu, masā marīrō, yucu marīrō nirī ma'a pe'e be'towā'cācā weecu niwī. Israe curuacjārā Egipto di'tare wijārā, surara a'mewējērā wa'arā weronojō wijawā'cācārā niwā.

¹⁹ Moisé cū José mijī ye ō'arī mejārē miacu niwī. Toduporopū José Israe curuacjārārē tojo weeduticu niwī. Titare José narē nicū niwī:

“Ō'acū musārē diacjūta weetamugū a'tigusami. Te tojo wa'acā, ye ō'arī mejārē musā miaña. Ō'acū wāme me'rā ‘Tojota weerāti’, ñiña”, nicū niwī.

* **12:39** 12.39 Opa caseri wee, pū'o, ājūperā weronojō weeba'acārā niwā.

²⁰ Israe curuacjārā Sucore wija, téé Etam wāmetiro masā marīrō, yucu marīrō sumutopu tojaque'acārā niwā. ²¹ Ō'acū na duporo wa'ayucu niwī. Ūmucjore o'mepō'rā me'rā narē ma'a su'ori i'ogū, ba'paticu niwī. Nami pe'ere ni'cā pecame'e ūjūrī pō'rā me'rā, narē sī'oo, ba'paticu niwī. Cū tojo weecā, nāmi, ūmūco wa'amujācārā niwā. ²² O'mepō'rā pe'e ūmūcore na duporo ū'mutācaro niwā. Nami pe'ema pecame'e ūjūrī pō'rā ū'mutācaro niwā. Tojo dia'cū wa'anū'cūcā'caro niwā.

14

Israe curuacjārā Maa Sō'arī maajore pē'a'que ni'i

¹ Israe curuacjārā Etāpu nirī cura Ō'acū Moisére a'tiro nicu niwī:

² “Israe curuacjārārē majāmitojatidutiya. Narē Pi-hahiroṭ wāmetiri macā pōtēorō, Baal-zefón pu'topu tojaque'adutiya. To Migdol, Maa Sō'arī maa wa'tero toja'a. Na topu maa sumutopu na ye wī'seriacārē bua, tojaque'ato. ³ Na tojo weecā, faraō a'tiro wācūgūsami: ‘Ā'rā Israe curuacjārā no'o apero wa'amasītima. Na masā marīrō, yucu marīrōpu wisinu'cūbajaque'atima', nigūsami. ⁴ Faraōrē yu'ure yu'rūnū'cācā weegūti. Tojo weegu Israe curuacjārārē ñe'esī'rīgū, sirutugūsami. Cū tojo weecā, yu'u pe'e cūrē, cū yarā surarare docaque'acā weegu, yu'u tutuasere i'ogūti. Nipe'tirā Egiptocjārā tojo wa'acā i'arā, ‘Yu'u wioḡu ni'i' nisere masīrāsama”, nicu niwī Ō'acū. Israe curuacjārā cū tojo duti'caronojōta weecārā niwā.

⁵ Egiptocjū wioḡu na du'tiwija'que quetire tu'ogū, cū, cū docacjārā wiorā me'rā na wācū'quere mejēcā ducayu, a'tiro nicārā niwā: “¿Marī de'ro weerā Israe curuacjārārē du'uo'omiapari? Na marīrē da'raco'terā nimiamā”, nicārā niwā. ⁶ Maata faraō cū a'mewējēse cabayua wejese-pawu tūrūsepawure apoduticu niwī. Cū yarā surara pājārā me'rā Israe curuacjārārē sirutucu niwī. ⁷ To wa'agū, seiscientopawu, tūrūse añusepawure miacu niwī. Tojo nicā, nipe'tise Egipto cjase surara yepawure miacu niwī. Tepawūnucū ni'cū surara wioḡu wa'acu niwī. ⁸ Ō'acū faraōrē cūrē yu'rūnū'cācā weecu niwī. Tojo weegu faraō Israe curuacjārārē sirutucu niwī. Na pe'e wijarāpata uiro marīrō wijatojacārā niwā.

⁹ Egiptocjārā yarā surara du'pocā me'rā wa'arā, cabayua pesarā me'rā, na ye a'mewējēsepawu me'rā Israe curuacjārārē siruturā wa'acārā niwā. Narē Maa Sō'arī maa sumutopu tojaque'arārē ēmujācārā niwā. To Pi-hahiroṭ pu'topu Baal-zefón pōtēorōpu tojacārā niwā.

¹⁰ Israe curuacjārā faraō, tojo nicā Egiptocjārā na pu'to a'ticā i'arā, ūcuacārā niwā. Tojo weerā Ō'acūrē weetamuse ūputu sērīcārā niwā. ¹¹ Moisére a'tiro nicārā niwā:

—¿Egiptopure masā wērīcā yaase peri marīrī? ¿Īsārē topu ní'cārārē a'to masā marīrō, yucu marīrōpu wērīdutigū miitiri? ¿De'ro weeacjū Egiptopu ní'cārārē a'topu miitiri? ¹² Ūsā Egiptopu nīrā quē'rā mū'urē a'tereta ucūmiwā: “Ūsārē cariboticā'ña. Ūsā Egiptocjārārē da'rawā'ñaco'tecā, tojo i'acā'ña,” nimiwū. Ni'cārōacāma masā marīrō, yucu marīrōpu ūsā wērīcā ña'a ni'i. Narē da'raco'terā ninu'cūcā nemorō añubopā, nicārā niwā.

¹³ Na tojo nicā, Moisé narē yu'ticu niwī:

—Musā uiticā'ña. Totá tojaque'aya. Õ'acū ni'cācā musārē yu'ruoatjere ĩ'arāsa'a. Egiptocjārā musā ni'cācā ĩ'arārē ne apaturi ĩ'anemosome. ¹⁴ Õ'acū cū basu musārē a'mewējēbosagusami. Tojo weerā ne wācūque'titicā'ña, nicu niwī.

¹⁵ Be'ro Õ'acū Moisére nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'ure weetamuse sērīgū caricūti? Israe curuacjārārē pijjo, wa'adutiya. ¹⁶ Mu'u tuacjüre maajopure sñoña. Mu'u tojo weecā, maa deco me'rā ducawatirosa'a. Israe curuacjārā aco marī, bopori ma'apu pē'arāsama. ¹⁷ Yu'u pe'e Egiptocjārārē musārē ña'arō wācūcā weeguti. Tojo weerā musārē wējēs'ĩrĩrā siruturāsama. Na tojo weecā, faraōrē, cū yarā surarare, cū ye tūrūsepawure, surara cabayua pesarārē yu'u tutuayuruasere ĩ'ogūsa'a. ¹⁸ Yu'u faraōrē, cū ye tūrūsepawure, surara cabayua pesarārē docaque'acā wéeca be'ro Egiptocjārā yu'ure “Diacjūta Õ'acū wiogu nimi”, ni masĩrāsama, nicu niwī Õ'acū.

¹⁹ Cū tojo ni ucūrī curata Õ'acū cū basuta nimigū, cārē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā* na siro pe'e sirutunū'cācu niwī. Tojo nicā o'mepō'rā na dūporo u'mutāmi'caro quē'rā na siro pe'e tja sirutunū'cācaro niwā. ²⁰ Tojo wee ti pō'rā Egiptocjārā surara, Israe curuacjārā decore ejanū'cācaro niwū. Nāmipu ti o'mepō'rā Egiptocjārārē na'iatī'acā weecaro niwū. Israe curuacjārā pe'ema bo'reyucaro niwū. Tojo weerā Egiptocjārā ti ñamirē Israe curuacjārārē ne ēmāticārā niwā.

²¹ Moisé cū ya omocārē maajopure sñonu'cūcu niwī. Cū tojo weeri cura Õ'acū mujipū mujātiro pe'e cjase wĩ'rōrē uputu wēetuucā weecu niwī. Te wĩ'rō nipe'tiro ti ñamirē wēetuubo'reacaro niwū. Tojo weero ti maajore puaperi ducawaticaro niwū. A'tiro wee Õ'acū ti maajore bopori ma'a wa'acā weecu niwī. ²² Di'ta boposājārōpu Israe curuacjārā pē'acārā niwā. Topure puā ta'tiajo aco ducawaano'caro niwū. Bu'i pe'e ape tu'rujo, siro pe'e ape tu'rujo nicaro niwū.

²³ Faraō yarā surara, cū ye tūrūsepawu me'rā Israe curuacjārā be'ro ti maajo decopu narē sirututuocārā niwā. ²⁴ Bo'reati dūporo Õ'acū əjūrī pō'rā, o'mecuruapu nīgū, Egiptocjārā surarare ĩ'adijocu niwī. Tojo ĩ'adijotjagū, narē no'uo uaro wa'ama'acā weecu niwī. ²⁵ Tojo nicā na ye tūrūsepawure tūrūsepa wetiwijacā weecu niwī. Tojo weerā umñarō wa'amāsticārā niwā. Tere ĩ'arā, Egiptocjārā a'tiro nicārā niwā:

—¡Te'a, Israe curuacjārārē tocā'rōta sirutudu'urā marī! Õ'acū marīrē ĩ'atu'tigu, narē a'mewējēbosagu weemi, nicārā niwā.

²⁶ Be'ro Õ'acū Moisére nicu niwī:

—Mu'u ya omocārē ti maajopure sñoña tja. Mu'u tojo weecā, aco ducawaanu'cōmi'que Egiptocjārā bu'ipu paamio, na ye tūrūsepawu, na surara cabayua bu'ipu ní'cārārē miope'orosa'a, nicu niwī.

²⁷ Tojo weegu Moisé cū ya omocārē ti maajo bu'ipu sñocu niwī. Bo'reari cura mejārōta ti maajo ní'caronojōta tojacaro niwū. Na Egiptocjārā du'tis'ĩrĩmirā, aco paamiono'cārā niwā. Tojo wee Õ'acū narē ti maapu miōdijocu niwī. ²⁸ Tojo wa'acā, tūrūsepawu, surara cabayua pesa'cārā, nipe'tirā surara, ti maajopu Israe curuacjārārē siruturā wa'ami'cārā mĩrĩpe'tia wa'acārā niwā. Ne ni'cū faraō yarā yu'rūwetiticārā niwā. ²⁹ Tojo wa'amicā, Israe curuacjārā pe'e ti maajore di'ta boposājārōpu

* 14:19 14.19 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

pē'acārā niwā. Aco pua ta'tiajo ducawaano'caropu, ni'cārō bu'i pe'e, apero siro pe'e nirōrē pē'acārā niwā.

³⁰ Ti numu nicā, Ō'acū Israe curuacjārā Egiptocjārā dutise doca ni'cārārē yu'rūweticā weecu niwī. Israe curuacjārā Egiptocjārā wērī'cārā mejārārē ti maa sumutopu cūñacā ī'acārā niwā. ³¹ Israe curuacjārā Ō'acū cū tutuayu'rūase me'rā Egiptocjārārē tojo docaque'acā weecā ī'arā, Ō'acūrē wiopesase me'rā ī'a, cūrē ējōpeocārā niwā. Moisé, Ō'acū dutisere da'raco'tegu quē'rārē ējōpeocārā niwā.

15

Moisé Ō'acūrē basapeo'que ni'i

¹ Ō'acū Egiptocjārārē maajopu miope'ocā ī'arā, Moisé, tojo nicā Israe curuacjārā a'te basasere cūrē basapeocārā niwā:

“Ō'acū añubutiaro cū waparārē docaque'acā weewī.
Cabayua pesa'cārārē pajiri maajopu doqueñojā, mirīdijacā weewī.
Tere wācūgū, cūrē basapeoguti.

² Ō'acū yu'u wioḡu yu'ure tutuacā weemi.
Cūrē wācūgū, basapeo'o.
Cūta yu'ure ī'atu'ti'cārārē yu'ure yu'rūweticā weemi.
Cū, yu'u ējōpeoḡu Ō'acū nimi.
Cūrē basapeoguti.

Cū yu'u pacu ējōpeo'cu nimi.
Cūrē e'catipeoguti.
³ Ō'acū a'mewējērī masū tutuagū weronjō nimi.
Cūrē 'Mu'u wioḡuta ni'ī', nino'o.

⁴ Ō'acū, faraō ye tūrūsepawu, tojo nicā cū yarā surarare Maa Sō'arī maajopu mirīdijacā weewī.

Cū yarā wiorā a'mewējētutuayu'rūrā, Maa Sō'arī maajopu mirī boawā.

⁵ Na dia po'peapu ūtāperi nūcūrō weronjō di'adijawā.
Ti maa ū'cūarī maajo miidijawu.

⁶ Ō'acū, yu'u wioḡu, mu'u ya omocā diacjūcamocā me'rā mu'urē ī'atu'tigūre wējēpe'owu.

Ti omocā me'rāta mu'u tutuasere ī'ano'o.

⁷ Mu'u tutuayu'rūase me'rā, mu'u me'rā a'mewējērārē mejō nirā tojacā weewu.

Mu'u uase pecame'e ūjūrī pō'rā tá boposājāsere ūjūarō weronjō narē pe'owu.

⁸ Mu'u ē'guēa me'rā ejerimiquejo, acore ducawaa, puaperi tuuneocūuwū.
Te pā'cōrī paca puaperi nu'cāejawu.

Maa decopu bu'aro weronjō ne a'meña'ma'atiwu.

⁹ Mu'urē ī'atu'tigū pe'e a'tiro wācūcu nimiwī:

'Narē sirutu, ēmugūti.
Yu'u na cuosere ē'ma, ducawaaguti.
Yu'u no'o miisī'rīrō miigūti.

Ya di'pījore mii, narē wējēcō'agūti', nicu nimiwī.

¹⁰ Mu'u pe'e putistegu weronjō weewu.

Tojo weecā, ti maajo narē miocō'awū.

Na ti maajo uputu wī'rō wēetuuri cura cōme nūcūrō weronjō di'adijawā.

¹¹ Wioḡu, ne ni'cū āpērā ējōpeoḡunōjō mu'urē ni'cārōwijimasītimi.

Nipe'tirā yu'ruoro tutuayu'runu'cā'a.

Ne ni'cū mu'u weronojō ña'ase moogū marīmi.

Añuse, wiopesase weel'ogū ni'i.

Tojo weerā nipe'tirā masā mu'urē 'Añuyu'ruami', ni basapeoato.

¹² Mu'u ya diacjucamocārē sīocā, dia mu'urē i'atu'tirārē miimádija wa'awu.

¹⁸ Ō'acū, ūsā wiogu, mu'u dutise ninu'cūcā'rōsa'a", ni basapeocārā niwā.

María basa'que ni'i

¹⁹ Faraō ye a'mewējēse tūrūsepawu, cū yarā cabayuapu pesarā, tojo nicā surara, ti maajopure na sājānu'cāwā'cārī cura Ō'acū na bu'ipu aco burupeja, miricā weecu niwī. Israe curuacjārā pe'e di'ta boporopu pe'a wa'acārā niwā. ²⁰ Be'ro Aarō ma'mio María, Ō'acū yere weremu'tāgō, ni'cārō na basarā omocā me'rā paawuareore miico niwō. Nipe'tirā āpērā numia co be'ro siruturā quē'rā tonojō me'rā paarāta basacārā niwā. ²¹ Co pe'e narē su'ori basaco niwō:

“Ō'acūrē basapeoya.

Cūrē i'atu'ti'cārārē docaque'acā weewī.

Dia pajiri maajopu, cabayuare, surara na bu'ipu pesa'cārārē mirīdjacā weewī”, ni basaco niwō.

Aco sū'ese cjase queti ni'i

²² Moisé Israe curuacjārārē Maa Sō'arī maajopu ni'cārārē miwijiaca be'ro aperopu su'ori miacu niwī. Na masā marīrō, yucu marīrō Šhur wāmetiropu wa'acārā niwā. Topure i'tia numu sijacārā niwā. Ne aco bocraticārā niwā. ²³ Na Mara wāmetiropu etarā, to cjase acore ne sī'rīmasitīcārā niwā. Te aco sū'ese niyucā, tojo weecārā niwā. Tojo weerā tore Mara* wāmeyecārā niwā.

²⁴ Aco añusenojō marīcā i'arā, masā Moisére ña'arō ucūnu'cācārā niwā. Cūrē a'tiro ni sērītiña'cārā niwā: “¿Marī ñe'enojōrē sī'rīrāsari?” nicārā niwā.

²⁵ Tere tu'ogu, Moisé Ō'acūrē weetamuse uputu sērīcu niwī. Cū pe'e ni'cā yucudupu i'ocu niwī. Moisé ti dupure acopu doqueñocu niwī. Cū tojo weecāta, aco i'pitise wa'acaro niwā.

Ō'acū narē “¿Yu'u dutiro weerāsari?” nígū, tojo weecu niwī. Toputa ni'cā dutiro na añurō weesetiatjere cūcu niwī. ²⁶ A'tiro nicu niwī: “Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. Musārē dutire yu'ruogu ni'i. Musā diacjūta yu'u dutisere yu'ticā, yu'u tu'sasenojōrē, yu'u dutise cūu'quere queoro weecā, yu'u Egiptocjārārē bu'iri da're'quenojōrē musārē ne cā'rō weesome”, nicu niwī Ō'acū.

²⁷ Be'ro na yu'rua, Elim wāmetiropu etacārā niwā. Topure doce aco wijase peri nicaro niwā. Tojo nicā setenta ñorī nicaro niwā. Topure aco pu'toacā tojaque'acārā niwā.

16

Ō'acū ba'ase maná wāmetisere o'o'que ni'i

¹ Nipe'tirā Israe curuacjārā Elim wāmetiropu wijawā'cā, Sin wāmetiro masā marīrō, yucu marīrōpu etacārā niwā. To Elim, Sináí decopu tojcaro

* 15:23 15.23 Hebreo ye me'rā Mara “sū'ese” nis'rīrō wee'e.

niwã. Titare Egiptore na wijáca be'ro nimu'tãrĩ mujĩpũ be'ro cja mujĩpũ quince nirĩ numu nicaro niwã. ² Topu masã marĩrõ, yucu marĩrõpũre na nipe'tirã Moisé, Aarõrẽ ña'arõ ùrũsãnu'cãcãrã niwã. ³ A'tiro nicãrã niwã:

—Marĩrẽ Ô'acũ Egiptopu wẽricã weecã, añu nibopã. Topũre marĩ ba'ase wa'icu di'i do'a'queparu wa'tero dujimiwũ. Marĩ ba'asĩ'rĩrõ ejatuario ba'a yapiwũ. Musã pe'e ùsã nipe'tirãrẽ masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ ujuaboase me'rã wẽridutirã, miitiwũ.

⁴ Na tojo ucũcã tu'ogu, Ô'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Yu'u musãrẽ u'muse cjase ba'ase acoro pejaro weronojõ dijaticã weeguti. Masã umucorinucũ te ba'asere miirã wa'arãsama. Na ni'cã numurẽ ba'atje ejatuario seerãsama. Te me'rã “¿Noanojõ yu'u duti'quere queoro weeti, noa yu'rũnu'cãti?” nĩmasĩgũsa'a. ⁵ Ni'cãmocuse numurĩ be'ro cja numurẽ, na puã numu ba'atjere seero weronojõ weeato, nicu niwĩ Ô'acũ.

⁶ Tojo weerã Moisé, Aarõ Israe curuacjãrãrẽ werecãrã niwã:

—Ni'cãcã na'ique'ari cura musã marĩ wiogu Ô'acũta musãrẽ Egiptopu ni'cãrãrẽ miuwija'quere masĩrãsa'a. ⁷ Ñamiacã ñamicure pe'ere Ô'acũ cũ asistesere i'arãsa'a. Musã cũrẽ ùrũsãsere tu'oami. ¿De'ro weerã ùsãrẽ ùrũsãti? Ùsã mejõ nirã ni'i, nicãrã niwã.

⁸ Moisé apeye narẽ ninemocu niwĩ:

—Ñamica'a nicã Ô'acũ musã ba'atji di'irore o'ogusami. Bo'reacãma musãrẽ peje ba'ase pã weronojõ nisere o'ogusami. Musã cũrẽ ña'arõ ucũ, ùrũsãsere tu'oami. Musã ùrũsãrã, ùsã mejõtare ña'arõ ucũrã weeapu. Ô'acũ pe'ere ña'arõ ucũrã weeapu. Ùsã mejõ nirã ni'i.

⁹ Be'ro Moisé Aarõrẽ nicu niwĩ:

—Nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ Ô'acũ i'orõpu a'tidutiya. Na ña'arõ ùrũsãsere tu'oami, nicu niwĩ Moisé.

¹⁰ Aarõ na me'rã ucũrĩ curata nipe'tirã Israe curuacjãrã masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ i'aquejocãrã niwã. Wãcũña marĩrõ Ô'acũ asistese o'mecurua po'peapu bajucaro niwã. ¹¹ Ô'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

¹² —Israe curuacjãrã na ña'arõ ùrũsãsere tu'oapu. Narẽ a'tiro ni wereya: “Na'ique'ari cura musã wa'icu di'i ba'arãsa'a. Ñamiacã ñamicure pe'ere pã musã ba'asĩ'rĩrõ põtõorõ ba'arãsa'a. Te me'rã musã ‘Yu'u musã wiogu Ô'acũ ni'i, nisere masĩrãsa'a”, niña, nicu niwĩ.

¹³ Ti numu ñamica'ata putuã weronojõ bajurã pãjãrã na tiropu dijat-acãrã niwã. Na nirõpũre mu'mua wa'acãrã niwã. Ape numu ñamicure nucũcãpũre ñocõa u'seco na nirõpũre cũñacaro niwã. ¹⁴ Be'ro te ñocõa u'seco bopõca be'ro, te di'a dia'cũ bu'a bopoque'a'que masã marĩrõ, yucu marĩrõpũre nucũcãpu cũñacaro niwã. ¹⁵ Na Israe curuacjãrã tere ne i'amasitirã, “¿Ñe'enojõ niti?”, ni a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã.

Moisé narẽ nicu niwĩ:

—A'te musã pã weeatje Ô'acũ cũ o'ose ni'i. ¹⁶ Ô'acũ musãrẽ a'tiro weedutiami: “Musãnucũ musã ba'atjo ejatuario seeya. Musã ye wi'seripu nirãnucũ puã kilo cã'rõ seeya”, niami, ni werecu niwĩ Moisé.

¹⁷ Na cũ miiduti'caronojõta weecãrã niwã. Æpẽrã pajiro, Æpẽrã cã'rõacã seecãrã niwã. ¹⁸ Na see'quere queocã, peje see'cure yu'rũoticaro niwã. Pejete see'cãrã quẽ'rãrẽ queoro ejacaro niwã. Du'saticaro niwã. Nanucũ na ba'aro ejatuario seecãrã niwã.

19 Be'ro Moisé narē nicu niwī:

—Ne ni'cū musā ape numu ba'atjere du'aticā'ña.

20 Moisé tojo nimicā, āpērā cū ní'quere yu'rūnu'cācārā niwā. “Ape numupu ba'arāti” nírā, du'acārā niwā. Te na du'a'que becoa boa wa'a, ūřā wa'acaro niwī. Tere ĩ'agū, Moisé na me'rā ua wa'acu niwī.

21 Be'ro amucorinacū ñamicurere nipe'tirā na ba'aro ejatuario see-neocārā niwā. Mujīpū asiro me'a te acoape'tiacaro niwā. 22 Ni'cāmocuse numurī be'ro cja numurē pua numu ba'atjere weronojō seeneocārā niwā. Ba'paritise kilo ni'cū ba'atjere seeneocārā niwā. Na tojo weecā ĩ'arā, Israe curuacjārārē su'ori nisetiri masā Moisé tiropu wa'a, cūrē werecārā niwā.

23 Na tere werecā tu'ogu, Moisé narē nicu niwī:

—Ō'acū a'tiro dutiami: “Ñamiacā musā sootji numu nirōsa'a. Yu'ure wācū, e'catipeotji numu musārē cūu'u. Musā ba'ase do'asenojōrē ni'cācā do'awe'ocā'ña. Musā ba'ase pūosenojōrē pūowe'ocā'ña. Musārē ba'ase du'sacā, ‘Ñamiacāpu ba'arāti’ nírā du'aya”, niami Ō'acū, nicu niwī Moisé.

24 Moisé narē duti'caronojōta na ba'adu'a'quere ape numu ba'atjere du'acārā niwā. Te ba'ase ne dojoti, ne becoa bo'oticoaro niwā. 25 Be'ro Moisé narē nicu niwī:

—Ni'cācā musārē soodutiri numu, Ō'acūrē e'catipeori numu ni'i. Tojo weerā tere ba'aya. Musā ni'cācārē cāpūpūre ne apeyenojō ba'ase bocasome. 26 Musā seis numurīrē ba'ase seeneorāsa'a. Siete numurī wa'ari cura sauru, Ō'acū soodutīca numu ni'i. Ti numuma ba'ase seese marīrōsa'a, nicu niwī.

27 Moisé tojo nimicā, ti numurēta ni'cārērā ba'ase seerā wa'acārā nimiwā. Ne bocaticārā niwā. 28 Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū Moisére nicu niwī:

—¿No'ocā'rō yoacā musā yu'u dutise, yu'u bu'ese cūu'quere yu'rūnu'cārāsari? 29 A'tere masīña. Yu'u, musā wiogu, musārē soodutigu, ni'cā numu cūuapu. Tojo weegu seis numu niri numurē pua numu ba'asere o'oguti. Ape numu pe'e musārē soodutiri numu nicā, nipe'tirā musā ye wi'seripu tojayá. Ne wijaaticā'ña, nicu niwī Ō'acū.

30 Tojo weerā siete numu niri numurē soocārā niwā.

31 Israe curuacjārā na ba'ase seeneosere maná* wāme pisucārā niwā. Te cilantro wāmetise cape weronojō butise peri bajucaro niwā. Pū'arō usemerīseacā mumiaco me'rā wee'que weronojō i'pitime'rīcā'caro niwā.

32 Moisé narē a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū a'tiro weedutiami: “Pua kilo ejatuario see, nurōña. Tere musā pārāmerā nituriarāpūre musā masā marīrō, yucu marīrōpu nicaterore yu'u ba'ase o'o'quere ĩ'arāsama. Yu'u musārē Egiptopu miijiacā o'o'quere ĩ'arāsama”, niami, nicu niwī Moisé.

33 Be'ro Moisé Aarōrē a'tiro nicu niwī:

—Ni'cārū miiti, tirupu pua kilo manārē miisāaña.* Be'ro tere Ō'acū ĩ'orōpu cūuña. Tere musā pō'rā, musā pārāmerā nituriarā ĩ'ato nígū, nurōbosaya.

34 Ō'acū Moisére tojo weeduti'caronojōta, Aarō Ō'acū “Masā me'rā añurō weeguti” ní'quere cūori acaro dūporo tirure nurōdutigu dūpocu niwī.

* 16:31 16.31 Maná nírō, “¿Ñe'e niti?” nisi'rīrō wee'e. Jos 5.12 ☆ 16:33 16.33 Heb 9.4

35 Israe curuacjārã cuarenta cū'marī manárē ba'acārã niwã. Canaa di'ta sumuto etarãpũ tere ba'atuocãrã niwã. Canaa na niatji di'ta nicaro niwũ.

17

Õ'acũ ùtãgãpũ aco wijacã wee'que ni'i

1 Nipe'tirã Israe curuacjārã masã marĩrõ, yucu marĩrõ, Sin wãmetiropũ ni'cãrã wijawã'cãcãrã niwã. Õ'acũ cũ duti'caronojõta sajatiro wa'ame'ricã'cãrã niwã. Wa'a, Refidim wãmetiropũ tojaque'acãrã niwã. Topũre ne aco na si'rĩse marĩcaro niwũ. 2 Tojo weerã Moisére uase me'rã, "Ûsãrē aco si'rĩse o'oya", nicãrã niwã.

Moisé pe'e "¿De'ro weerã yu'ure tojo ucũti? ¿De'ro weerã '¿Õ'acũ ùsãrē aco o'omasĩweti?", ni wãcũti?" ni yu'ticu niwĩ narē.

3 Na masã pe'e aco wũoyu'ruarã, Moisére tojo ùrũsãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weecjũ ùsã Egiptopũ ni'cãrãrē miuwijari? ¿Mu'u ùsãrē, ùsã põ'rãrē, ùsã yarã wa'icũrãrē acowũose me'rã wējẽgũti nígũ, miuwijari?

4 Moisé tere tu'ogu, Õ'acũrē upũtu sãrĩgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Yu'u de'ro weegusari ã'rã masã me'rã? Cã'rõacã du'sa'a na ùtãperi me'rã yu'ure doque wējẽatjo, nicũ niwĩ.

5 Tere tu'ogu, Õ'acũ cũrē yu'ticu niwĩ:

—Masã duporo yu'ruaya. Ni'cãrãrē wiorã Israe curuacjãrãrē su'ori nirãrē mu'urē ba'patidutũg piijaya. Tojo nicã tuacjũ, Mu'u dia Nilore paapo'o'cure miuwã'cãña. 6 Yu'u mu'u duporo ùrũgũ duporo wãmeticjũ pu'to ùtãgãpũ nu'cũgũti. Mu'u tigare doteya. Mu'u dotecã, masã si'ricã, aco wijarosa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

Moisé Israe curuacjārã wiorã i'orõpũ Õ'acũ weeduti'caronojõta dotecu niwĩ. 7 Cũ tojo wee'caropũ Israe curuacjārã na Moisé me'rã a'pepũrica be'ro niyucã, Meriba wãme õ'ocũ niwĩ. Tojo nicã toreta Masah wãme õ'ocũ niwĩ. Masã Õ'acũrē "¿Diacjũta Õ'acũ marĩ me'rã niti o niwetine?" níca be'ro niyucã, tojo wãme õ'ocũ niwĩ.

Amaleca masã me'rã a'mewējẽ'que ni'i

8 Surara amaleca masã wãmetiri curua Refidĩpu Israe curuacjārã me'rã a'mewējẽrã a'ticãrã niwã. 9 Tojo weegu Moisé Josuére a'tiro nicũ niwĩ:

—Ni'cãrãrē amuarē beseya. Bese, amaleca masã me'rã a'mewējẽgũ wa'aya. Yu'u ñamiacãrē a'tigu ùrũgũ duposãrĩpu nigũti. Topũre tuacjũ Õ'acũ yu'ure miaduti'cu me'rã nu'cũgũti, nicũ niwĩ.

10 Josué Moisé duti'caronojõta weecu niwĩ. Amaleca masã me'rã a'mewējẽgũ wa'acu niwĩ. Cũ topũ na amua me'rã wa'ari cura Moisé, Aarõ, apĩ Hur wãmetigu, Moisére weetamugũ, tigu ùrũgũ bu'ipũ mujãcãrã niwã. 11 Moisé cũ omocãrĩ siomorõrĩ curare Israe curuacjārã tutuayu'runu'cãcãrã niwã. Cũ omocãrĩ dijocã pe'ema, amaleca masã pe'e na me'rã a'mewējẽrã tutuayu'runu'cãcãrã niwã. 12 Moisé siomorõmigũ ñujũcã i'arã, ni'cã ùtãgã miũ, cũrē dujuditirã dupocãrã niwã. Tu'ajanu'cõ, Aarõ, Hur cã omocãrĩrē tuuñe'e nu'cũcãrã niwã. Ni'cũ ni'cã pã'rē, apĩ ape pã'rē pe'e nu'cũcãrã niwã. Na tojo weeyucã, Moisé ye omocãrĩ ne ñujũticaro niwũ. Téẽ mujĩpũ sãjãcãpũ tigu tuacjũ me'rã siomorõtuocu

niwī. ¹³ Tojo weegu Josué surara amaleca masā me'rā a'mewējēgū, cū ya di'pjiō me'rā wējēpe'ocā'cu niwī.

¹⁴ Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—A'tere acobojojicā'to nígū, ni'cā tūrūpu ojaya. Josuére a'tiro niña: “Nipe'tirā amaleca masārē pe'ocā'gūsa'a. Tojo weerā ne ni'cū a'ti mūcocjārā narē wācūsōme.” Tere Josuére wereturiacu niwī.

¹⁵ Moisé ni'cārō Ō'acūrē ējōpeorā, wa'icurārē ūjūamorōpeoatjore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī. Tore a'tiro wāme ō'ocu niwī: “Yū'u wioḡu Ō'acū yū'ure wapata'acā weegū nimi.” ¹⁶ A'tiro ni ucūcu niwī:

“Yū'u wioḡu Ō'acū weetamusere sērīrā, omocārī cū tiropu sīomorōno'wū. Ō'acū amaleca masā me'rā a'mewējēnu'cūcjūsami.

A'tocaterocjārā me'rā téē be'rocjārāpu quē'rārē tojota a'mewējē yapat-inu'cūgūsami”, nicu niwī Moisé.

18

Jetro Moisére ĩ'agū eta'que ni'i

¹ Jetro Madiācjū pa'i, Moisé mañecū, nipe'tise Ō'acū Moisére wee'quere tu'ocu niwī. Tojo nicā Ō'acū yarā masā Israe curuacjārārē wee'quere tu'ocu niwī. Apeye quē'rārē Ō'acū na wioḡu narē Egiptopu ní'cārārē miiwija'quere tu'ocu niwī. ² Moisé cū nūmo Séforare co pacu ya wi'ipu o'óyutojacu niwī. Jetro core, ³ tojo nicā co pō'rā puarārē ñe'ecu niwī. Ni'cū Gersón wāmeticu niwī. Moisé a'tiro nitojacu niwī: “Yū'u āpērā ye di'tapure sijari masū, aperocjū weronjō tu'oña'a.”* Tojo weegu masā ma'mirē Gersón wāme ō'ocu niwī. ⁴ Cū acabiji pe'e Eliezer* wāmeticu niwī. Moisé a'tiro ni ucūyutojacu niwī: “Ō'acū yū'u pacu ējōpeo'cu yū'ure weetamuwī. Faraō yū'ure wējēbo'cure yū'ruweticā weewī.” Tojo weegu du'sagure tojo wāme ō'ocu niwī.

⁵ Moisé, Israe curuacjārā me'rā masā marīrō, yucu marīrō Ō'acū yagu ūrūgū† pu'topu tojaque'acu niwī. Topu Jetro, cū macō Moisé nūmo, pō'rā me'rā cū tiropu wa'acu niwī. ⁶ Moisére a'tiro queti o'ómu'tācu niwī:

—Yū'u, mu'u mañecū, mu'u nūmo me'rā, mu'u pō'rā puarā me'rā mu'u tiropu wa'aguti, nicu niwī.

⁷ Cū etacā, Moisé su'ti caseri me'rā wéeca wi'i po'peapu ní'cu wijaa, cū mañecūrē pōtērīgū wa'acu niwī. Cūrē añudutigu, paamu'rīque'a, mi'micu niwī. A'merī añudutica be'ro cū ya wi'ipu narē su'ori pijisājāacu niwī. ⁸ Topu Moisé Ō'acū faraōrē, Egiptocjārārē wee'quere werepe'ocu niwī. Tojo nicā ma'apu a'tirā, nipe'tise na pi'etiwā'cāti'quere werecu niwī. “Ō'acū, ūsārē a'tiro wee yū'ruowī”, ni werecu niwī.

⁹ Jetro Ō'acū Israe curuacjārārē ma'i pajaña'gū, Egiptocjārā doca ní'cārārē yū'ruweticā wee'quere tu'ogu, e'catiyu'ruacu niwī. ¹⁰ A'tiro nicu niwī:

—Ō'acū añuyu'ruami, ni e'catipeato. Cūta musārē faraō, Egiptocjārā na dutise doca ní'cārārē yū'ruweticā weepī. ¹¹ Egiptocjārā musārē ña'abutiaro da'radutipecā, Ō'acū musārē yū'ruweticā weepī. Tojo weegu ni'cārōacā yū'u masī'i. Ō'acū nipe'tirā āpērā masā na ējōpeorānojō

* **18:3** 18.3 Ex 2.22 * **18:4** 18.4 Hebreo ye me'rā Eliezer “Ō'acū yū'ure weetamugū nimi” nisi'rīrō wee'e. † **18:5** 18.5 ĩ'aña e Ex 3.1 docapu oja'quere.

yu'ruoro tutuayu'rānu'cāmi, nicu niwī Jetro. ¹² Be'ro Jetro ni'cū wa'icure wējē, Ō'acūrē e'catipeogu ūjūamorōpeocu niwī. Tojo nicā apeye Ō'acūrē o'osenojōrē ūjūamorōpeonemocu niwī. Tojo wéeca be'ro Aarō, nipe'tirā Israe curuacjārā wiorā Ō'acū ī'orōpū, Moisé mañecū me'rā ba'arā wa'acārā niwā.

Moisé, a'tiro wee nisetiroḡa'a nīrārē bese'que ni'i

¹³ Na ba'āca be'ro ape nūmu pe'e Moisé Israe curuacjārā na űa'arō ucū, a'pēpūrīsere apogu, cū dujiwuaropu dujicu niwī. Tere na nipe'tirā cū aposere uarā, topu nina'iacārā niwā. ¹⁴ Cū mañecū nipe'tise Moisé masārē weebosa'quere ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—¿Ñe'enojō weegu weemiti mu'u, ā'rā masā me'rā? ¿De'ro weegu mu'u se'saro tere weeti? Na pe'e mu'u tiro tojo nu'cūna'ia wa'ama.

¹⁵ Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Na “¿Ō'acū de'ro uati?” ni, yu'ure sērītiña'rā a'tiama. ¹⁶ Na tiropure mejēcā wa'acā, “¿Īsā de'ronojō weerāsari?” nīrā, “¿Noa pe'e queoro niti?” nīrā, apodutirā, a'topure etama. Yu'u pe'e narē Ō'acū cū dutise cūu'quere, cū bu'esere narē wereturia'a, nicu niwī.

¹⁷ Tere tu'ogu, cū mañecū cūrē a'tiro ni werecasacu niwī:

—Mu'u tojo weese añuwe'e. ¹⁸ Mu'u tojo weegu caributia wa'agusa'a. Masā quē'rā mu'u me'rā nīrā caributia wa'arāsama. Tojo weese mu'urē tutuayu'rua'a. Mu'u ni'cūta tere pōtēotisa'a. ¹⁹ Yu'u mu'urē “A'tiro weepa” ni weresere añurō tu'oapa. Mu'u tojo weecā, Ō'acū mu'urē weetamugūsami. Mu'u pe'e Ō'acūpure masā a'pēpūrīsere ucūbosagu nigūsa'a. ²⁰ Ō'acū cū dutise cūu'quere, cū bu'esere narē weregusa'a. “A'tiro nisetiroḡa'a, a'te pe'ere weeya” ni, narē masīcā weeya. ²¹ Israe curuacjārā wa'teropu ūmua añurō tu'omasīrānojōrē, Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'rārē, tojo nicā queoro ucū weesetirānojōrē, “No'o uaro weese me'rā wapata'arāti” ni wācūtīrānojōrē beseya. Narē besegu, āpērārē mil masārē dutiajārē bese sōrōña. Āpērārē cien masārē dutiajārē beseya. Āpērārē cincuenta masārē dutiajārē beseya. Āpērārē diez masārē dutiajārē beseya. ²² Na nipe'tirā Israe curuacjārārē “A'tiro pe'e weeya”, ni dutinu'cūrāsama. Apeye na apomasītise diasase nicāma, mu'u tiropu aporā a'tīrāsama. Mejō niseacāma, na basu aporāsama. Na a'tiro weecā, sō'owaro mu'u pi'etisome. Na mu'urē su'ori tere weetamurāsama. ²³ A'te yu'u werecasa'quere queoro wéegu, Ō'acū mu'urē “A'tere tojata weeya” nicā, mu'u te da'rasere pōtēomasīgūsa'a. Mu'u tojo weecā, masā e'catise me'rā na ye wi'seripu dajatojaarāsama, ni werecasacu niwī Jetro.

²⁴ Moisé cū mañecū “Tojo weepa” nī'caronjōta tere queoro weecu niwī. ²⁵ Tojo weegu Israe curuacjārārē “Ā'rāta tu'omasīma”, ni besecu niwī. Narē dutise cūúgū, mil masārē, cien masārē, cincuenta masārē, diez masārē dutiajārē besecu niwī. ²⁶ Na “Tojo pe'e u'a'a” ni, Israe curuacjārārē nipe'tiropu ī'anurūnu'cūcārā niwā. Na apomasītise diasasema Moisé tiropu aporā wa'acārā niwā. Mejō niseacā pe'ema na basu a'merī apocārā niwā.

²⁷ Be'ro Moisé cū mañecū me'rā a'merī we'riticārā niwā. Tu'ajanu'cō, Jetro cū ya di'tapu dajatojaacu niwī.

19

Israe curuacjārā ūrūgū Sinaipu na eta'que ni'i

1-2 Israe curuacjārā Refidipu ní'cārā wija, masā marīrō, yucu marīrō ūrūgū Sinaí pu'topu etacārā niwā. Eta, toputa tigu ūrūgū pōtēorō tojaque'acārā niwā. Pua mujīpū na Egiptopure wijāca be'ro topure etacārā niwā.

3 Be'ro Moisé Ō'acū me'rā ucūgū wa'agu, tigupu mujācu niwī. Ō'acū tigupu nígū, Moisére pisucu niwī. A'tiro nicu niwī:

—A'te yu'u ucūsereta Jacob pārāmerā nituriarā, Israe curuacjārārē wereya: 4 “Masā, yu'u Egiptocjārārē wee'quere i'apu. Yu'u ni'cū á pacu cū pō'rārē cū wuuse bu'ipu wuubu'egu weronojō masārē ma'i co'tegu, a'to yu'u nīrōpu miitiapu. Masā yu'u tojo wee'quere masī'i. 5 Tojo weerā masā yu'u dutisere queoro yu'tirā, marī ni'cārō me'rā apo'quere queoro weērā, nipe'tirā āpērā masā yu'ruoro, yarā, yu'u tu'sarā nīrāsa'a. Nipe'tirocjārā yarāta nima, nīrā pe'e. 6 Tojo nimirā, masā pe'e yu'u uaro weeri masā, pa'ia ye cjasere da'rarā weronojō nīrāsa'a. Apesecjārārē ye cjasere wereturiarāsa'a. Yarā, ya macācjārā añurā nīrāsa'a. A'tere nipe'tirā Israe curuacjārārē wereya”, nicu niwī Ō'acū.

7 Be'ro Moisé ūrūgūpu ní'cu dijaa, nipe'tirā wiorārē pijio, Ō'acū cū wereduti'quenucū werepe'ocu niwī. 8 Moisé tere werēcā tu'orā, Israe curuacjārā ni'cārōnojō wācūseti, yu'ticārā niwā:

—Nipe'tise Ō'acū ūsārē weeduti'quere weerāti, nicārā niwā.

Na tojo ni yu'ticā tu'ogu, Moisé na ní'quere Ō'acūrē weregu mujācu niwī.

9 Moisé were'quere tu'ōca be'ro Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Masā yu'u mu'u me'rā ucūcā tu'oato nígū, o'mecurua po'peapu mu'u tiro dijatagusa'a. Tojo weerā mu'arē ējōpeonu'cūcā'rāsama, nicu niwī.

Cū tojo nīca be'ro Moisé Ō'acūrē masā ní'quere werecu niwī.

10 Be'ro Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Masā tiropu wa'aya. Yu'ure e'catipeoajā, ni'cācā, ñamiacā, apoyuato. Na ye su'tire coeyuato. 11 Ñamiacā yu'ruoro apoyu'quepu nitojato. Ti numu yu'u, masā wiogu, nipe'tirā i'orōpu ūrūgū Sinaipu dijatagusa'a. 12 Tigu ūrūgū du'pocā masā yu'ruaticā'to nígū, cā'mota'acūña. Narē a'tiro wereya: “Tigu ūrūgūrē wiopesase me'rā i'aña. Ne mujāticā'ña. Tigu du'pocārē ne cārō u'tacūuticā'ña. No'o tigure da'raña'gānojō wērīgūsami. 13 Tojo wee wērīgūnojōrē ne ni'cū cārō omocā ñapeoma'aticā'ña. Ūtāperi me'rā doquewējēno'rōsa'a. Tojo weetirā, mejō buewējēno'rōsa'a. No'o nígū masūrē o wa'icu quē'rārē wējēcā'no'rōsa'a. Masā oveja umu capesa'ro me'rā dia'cū puticā tu'orā, tigu ūrūgūpure mujārāsama”, ni wereya, nicu niwī Ō'acū.

14 Be'ro Moisé ūrūgūpu ní'cu dijaticu niwī. Ō'acūrē e'catipeoajā, masārē apoyuduticu niwī. Be'ro na ye su'tire coecārā niwā. 15 Na su'tire coēca be'ro Moisé narē a'tiro werecu niwī:

—Ñamiacā yu'ruoro apoyu'cārāpu nitojaya. Tojo nicā a'te numurī masā numosānumia me'rā ne wuacjētīcā'ña, ni werecu niwī.

16 Pua numu be'ro bo'reque'ari cura bupo paa, ya'bacu niwī. Tigu ūrūgū bu'ipure ni'cā o'mecurua tojanu'cācaro niwū. Cabra capesa'ro me'rā uputu putise busucaro niwū. Nipe'tirā na su'ti caseri me'rā wee'que

wi'seri nirōpu te bususere tu'o uirā, narāsācārā niwā. ¹⁷ Be'ro Moisé Ō'acūrē pōtērīrā wa'ajā, narē su'ori miacu niwī. Wa'a, tigu ūrūgū du'pocāpu ejanu'cācārā niwā. ¹⁸ Nipe'tiro tigu ūrūgū Sinai wāmeticjapu o'mepu'sunu'cūcaro niwā. Ō'acū pecame'e ūjūrī pō'rā me'rā dijatāca be'ro niyucā, tojo wa'acaro niwā. Pā ūjūarō weronojō o'me buenu'cūcaro niwā. Nipe'tiro tigu ūrūgū uputu waro narāsācaro niwā. ¹⁹ Oveja umu capesa'ro putise siape'e me'rā nemorō busucaro niwā. Tojo wa'ari cura Moisé Ō'acū me'rā ucūmujācu niwī. Cū pe'e bupo busuro weronojō cūrē yu'ticu niwī.

²⁰ Ō'acū ūrūgū Sinai dūposārīpu dijati, ejanu'cācu niwī. Be'ro Moisére cū tiropu mujātiduticu niwī. Tere tu'ogu, Moisé mujācu niwī. ²¹ Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Dijaya. Masārē wiopesase me'rā weregu wa'aya: “Yu'ure ī'asī'rīrā, a'tigu ūrūgū du'pocāpu cā'mota'a'carore ne yu'raticā'to. Yu'rurā pūrīcā, pājārā wērīrāsama. ²² Pa'iaputa, yu'u tiropu a'tirānojō yu'u ī'orōpu űa'ase marīrā nirāti nīrā, apoyuato. Na tojo weeticā, narē bu'iri da'regusa'a”, ni wereya, nicu niwī Ō'acū.

²³ Moisé Ō'acūrē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Masā a'tigu ūrūgūpure ne mujātimasītisama. Mu'uta narē “Tigu du'pocārē cā'mota'a'carore yu'raticā'to. Tigu yu'u nirō ni'i”, ni wereduti-tojapu. Tojo weerā a'tore ne yu'rutisama, nicu niwī.

²⁴ Ō'acū pe'e Moisére nicu niwī:

—Dija, Aarōrē a'topu miiti. Pa'ia, tojo nicā masā pūrīcā a'topu a'tisī'rīrā, cā'mota'a'carore ne yu'raticā'to. Tojo weecāma, yu'u narē bu'iri da'rebosa'a, nicu niwī Ō'acū.

²⁵ Tere tu'ogu, Moisé dijata, Ō'acū cū ní'quere Israe curuacjārārē wereturiacu niwī.

20

Ō'acū diez dutise cūu'que ni'i

¹ Ō'acū ūrūgūpu ucūgū, nipe'tise a'te ucūsere ucūcu niwī:

² “Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. Yu'uta musārē Egiptopure miiwijawu. Topure musā narē da'raco'terā niwū.

³ Yu'u ni'cūrēta ējōpeoya. Ne āpērānojōrē ējōpeoticā'ña.

⁴ “Ne queosere yee, ējōpeoticā'ña. Ū'muarō cjase queosere, ne docapu a'ti di'tapu nisere, maa pajiri maajopu nise queose quērārē yee ējōpeoticā'ña. ⁵ Ne narē ējōpeorā, paamu'rīque'aticā'ña. Ne narē űubuepeoticā'ña. Yu'u Ō'acū musā wiogu ni'i. Musā āpērārē ējōpeosirutucā, ne uawe'e. Yu'ure ī'asī'rīrā tojo weema. Tojo weegu na pō'rārē, na pārāmerārē, na pārāmerā nituriarārē bu'iri da'regusa'a. ⁶ Yu'ure mairā, yu'u duti'quere queoro weerā pe'ema peje turiri be'rocjārārē ma'inu'cūgūsa'a.

⁷ Yu'u Ō'acū, musā wiogure wiopesase me'rā wācūtimirā, wāmepeoma'aticā'ña. Tojo ucūma'arārē bu'iri da'regusa'a.

⁸ Yu'u soodutigu cūca nūmu saurure wācūña. Ya nūmu, yu'ure ējōpeori nūmu ni'i. ⁹ Seis nūmurīta da'raya. Te nūmurīrē nipe'tise musā da'rase cuosere da'rawe'ocā'ña. ¹⁰ Siete nūmu nirī nūmu pe'ema, yu'u musā wiogure wācū, soodutigu cūca nūmu ni'i. Ti nūmurē ne cārō

da'raticã'ña. Musã macã, musã macõ, musãrê da'raco'tegu o da'raco'tego, musã yarã wa'icurã, ape di'tacjãrã musã tiropu nirã ne da'raticã'to. ¹¹ Yu'u Ô'acũ, musã wiogu seis numurita u'musere, di'tare, pacase maarĩrê, nipe'tise tepu nisere weewa. Tu'ajanu'cõ, siete numu niri numurê soowu. Tojo weero ti numu sauru, ya numu ni'i. 'Yu'ure ejõpeori numu niato', ni soodutigu cõuwũ.

¹² "Musã pacure, musã pacore añurõ wejepeoya. Yu'u Ô'acũ, musã wiogu musãrê o'ori di'tare yoacã catirãti nirã, tojo weeya.

¹³ "Masãrê wějêcõ'aticã'ña.

¹⁴ "Musã numosãnumia nitirãrê, musã marãpusumua nitirãrê a'metãrãticã'ña.

¹⁵ "Yajaticã'ña.

¹⁶ "Beseropu ãpêrãrê ña'arõ wa'adutirã, na ye cjasere nisooticã'ña.

¹⁷ "Ãpêrã ya wi'ire ne uoticã'ña. Cũ numorê, cãrê da'raco'tegure, cãrê da'raco'tegore, cũ yagu wecure, cũ yagu burrore, nipe'tise cũ cuosere uoticã'ña" ni, dutise o'ocu niwĩ Ô'acũ.

Israe curuacjãrã Ô'acũ wee'quere řarã na ui'que ni'i

¹⁸ Israe curuacjãrã nipe'tirã buyo paacã, oveja umu capesa'ro busucã tu'orã, buyo ya'bacã, ãrũgũ o'mepu'sunu'cũcã řarã, ui narãsãcãrã niwã. Tojo wee'cãrã niyurã, tigu yoacureropu tojacãrã niwã. ¹⁹ Tojo weerã Moisére a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u ãsãrê ucũña. Mu'u dutisere yu'tirãti. Ô'acũ cũ basu ãsãrê ucũticã'to. Cũ ãsã me'rã ucũcã pũrĩcãrê, ãsã wẽrĩbosa'a, nicãrã niwã.

²⁰ Moisé narê yu'ticu niwĩ:

—Musã uiticã'ña. Ô'acũ marĩrê diacjũta yu'ure ejõpeomiti nĩgũ, a'tiami. Musã cãrê wiopesase me'rã wãcũcã wagu, cãrê yu'runu'cã, ña'arõ weeticã'to nĩgũ, a'tiami.

²¹ Masã uirã, ãrũgũ yoacureropu tojaque'acãrã niwã. Moisé pe'e Ô'acũ nirõ, o'mecurua na'itĩ'arĩ curua pu'topu ejanu'cãcu niwĩ.

24

Ô'acũ Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i

¹ Ô'acũ dutise cõu'quere wérêca be'ro Moisére nicu niwĩ:

—Aarõ, cũ põ'rã Nadab, Abihú, ãpêrã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã a'to yu'u nirõpu mujãtia. Mejõ yoacurero tojato. Topu paamu'rique'ato. ² Mu'u se'saro yu'u tiropure ejaya. Masã pe'e mu'u me'rã ne pu'toacãpu mujãtinemoticã'to, nicu niwĩ.

³ Moisé masã tiropu wa'a, nipe'tise Ô'acũ ní'quere, tojo nicã cũ duti'quere masãrê weregu wa'acu niwĩ. Cũ tojo werecã tu'orã, nipe'tirãputa ni'cãrõnojõ wãcũseti, yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise Ô'acũ ãsãrê weeduti'quere weerãti, nicãrã niwã.

⁴ Tere tu'ogu, Moisé nipe'tise Ô'acũ duti'quere ojaõ'ocu niwĩ. Ape numu pe'e ñamiña'cũrõ wã'cã, ni'cãrõ Ô'acũrê ejõpeorã wa'icurãrê ãjũamorõpeoatjore ãrũgũ du'pocãpu ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tojo nicã docepaga ãtãpaga te Israe curarinucãrê ni'cãrãpaga miinu'cõcu niwĩ. ⁵ Be'ro ni'cãrãrã ma'mapjia Israe curuacjãrãrê wa'icurã wějêdutigu o'õcu niwĩ. Narê Ô'acũrê e'catipeorã, wa'icurãrê

ũjũamorõpeoduticu niwĩ. Tojo nicã, apeyema Ô'acũ narẽ añurõ weeato nĩrã, wecua umuarẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeoduticu niwĩ. ⁶ Moisé deco me'rã díre mii, bapari pacapu piosãacu niwĩ. Apeye da'sasere wa'icurarẽ ãjũamorõpeoropu piopeocu niwĩ. ⁷ Tu'ajanu'cõ, Moisé “Ô'acũ masã me'rã a'tiro apoguti” ni ojãca turipure mii, masãrẽ bu'eĩ'ocu niwĩ. Tere tu'orã, na pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tise marĩ wioꝝ Ô'acũ marĩrẽ weeduti'quere weerãti. Cũ dutisere yu'tirãti, nicãrã niwã.

⁸ Be'ro Moisé díre mii, masãpure tere wẽeste, a'tiro nicu niwĩ:

—A'te dí me'rã Ô'acũ “Masã me'rã tojo weeguti” ní'quere diacjãta cũ duti'quenojõta weegusami, ni masĩno'o, nicu niwĩ Moisé.

⁹ Tere tu'ajãca be'ro Moisé Aarõ, Nadab, Abihú, tojo nicã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã ãrũgũpu mujãcu niwĩ. ¹⁰ Topu na Ô'acũ, Israe curuacjãrã wioꝝre ĩ'acãrã niwã. Cũ u'tacũrõrẽ añuse ya'sase peri zafiro wãmetise peri asipa'acũñacaro niwã. U'muse weronojõ ya'same'ricã'caro niwã. ¹¹ Ā'rã Israe curuacjãrã wiorã Ô'acũrẽ ĩ'amicã, narẽ ne mejẽcã wa'acã weeticu niwĩ. Na ni'cãrõ me'rã ba'a, sĩ'rĩ weecãrã niwã.

Moisé ãrũgũ Sinaĩ wãmeticjũpu ní'que ni'i

¹² Ô'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u tiro ãrũgũpu mujãtinemoña. Mujãti, topu yu'ure co'teya. Yu'u ãtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ mu'urẽ o'oguti. Te pjĩrĩpu yu'u oja'que nipe'tise yu'u weeduti'quere mu'u Israe curuacjãrãrẽ weregusa'a.

¹³ Tere tu'ogu, Moisé, cãrẽ weetamugũ Josué me'rã ãrũgũ Ô'acũ nirõpu mujãnemocu niwĩ. ¹⁴ Cũ mujãnemoati duporo wiorãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'tota co'teya, téé ãsã dijaticãpu. Aarõ, tojo nicã Hur musã me'rã tojama. No'o musãrẽ mejẽcã wa'acã, narẽ wereya, nicu niwĩ.

¹⁵ Tojo nĩca be'ro Moisé ãrũgũpu mujãcu niwĩ. Tigure ni'cã o'mecuruu tuubi'acaro niwã. ¹⁶ Ô'acũ cũ añurõ asistese ãrũgũ Sinaĩpu dijatacã, seis numãrĩrẽ o'mecuruu tigure tuubi'acaro niwã. Ape numu siete numu nĩrĩ numurẽ o'mecuruaputa Ô'acũ Moisére pijidijocu niwĩ. ¹⁷ Israe curuacjãrã Ô'acũ asistesere ãrũgũ duposãrĩpu pecame'e ãjũacõ'arõ weronojõ ĩ'acãrã niwã. ¹⁸ Moisé ti o'mecuruapu sãjãa, tigũ ãrũgũpu mujãnemocu niwĩ.

Topure cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ* tojacu niwĩ.

31

¹⁸ Ô'acũ ãrũgũ Sinaĩpu Moisé me'rã ucũca be'ro cãrẽ pua pjĩ ãtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ o'ocu niwĩ. Te pjĩrĩpu Ô'acũ diez dutise cũu'que nicaro niwã. Ô'acũ basuta cũ omopica me'rã tere ojacu niwĩ.

32

Wecu wĩ'magũ queose uru me'rã yee'que ni'i

¹ Be'ro Israe curuacjãrã Moisé cũ ãrũgũpu mujãa'cure yoogocã ĩ'arã, Aarõ tiropu nerẽcãrã niwã. Cãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

* **24:18** 24.18 ĩ'aña Gn 7.4 docapu oja'quere.

—Sō'onícu Moisé marĩrē Egiptopu ní'cārārē miiti'cu waro ¿de'ro wa'apari cūrē? Marĩ ne masĩtisa'a. Tojo weegu ũsā ējōpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ duporo wuamu'tārāsama. Na marĩ wa'atji ma'arē ĩ'orāsama, nicārā niwā.*

² Aarō narē ya'ticu niwĩ:

—Musā numosānumia, musā pō'rā umua, musā pō'rā numia o'meperi yosase uru me'rā wee'quere a'to ya'u tiropu miitia, nicu niwĩ.

³ Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirāputa na o'meperi yosase uru me'rā wee'quere tuweemii, Aarō tiropu miacārā niwā. ⁴ Cū tere ñe'e, ũjūasipiocu niwĩ. Na wecu wĩ'magũ queose weéca co'ropu piosácārā niwā. Be'ro te bu'áca be'ro wecu wĩ'magũ queose weronojō bajugu wijacu niwĩ. Cūrē ĩ'arā, masā a'tiro nicārā niwā:

—Israe curuacjārā, ā'rĩ marĩ ējōpeogu nimi. Cūta marĩrē Egiptopu ní'cārārē su'ori miijawĩ.

⁵ Na tojo weecā ĩ'agũ, Aarō wecu wĩ'magũ queose pōtēorōpu wa'icūrārē ũjūamorōpeorore ní'cā mesā ũtā me'rā seeneocūucu niwĩ. Tu'ajanu'cō, masārē werecu niwĩ:

—Namiacā marĩ wiogu Ō'acūrē bosenumu wee e'catipeorāsa'a, nicu niwĩ.

⁶ Ape numu pe'e ñamiña'cūrō wā'cā, wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeocārā niwā. Tojo nicā, apeyema Ō'acũ narē añurō weeato nírā, wa'icūrārē wējē, ũjūamorōpeocārā niwā. Be'ro nipe'tirā masā ba'a, s'ĩrĩ, que'a, ejanujácārā niwā. Tu'ajanu'cō, wā'cānu'cā, tu'omasĩti, bopoyase moorā basanu'cūsiacārā niwā. ⁷ Na tojo weecā ĩ'agũ, Ō'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Wa'agusa'a. Dijaya. Mu'u, Egiptopu miijawija'cārā ña'abutiārā dojorā weema. ⁸ Na maata waro ya'u weeduti'quere du'ucā'ma. Ní'cũ wecu wĩ'magũ queosere uru me'rā ũjūasipio wĩorēama. Cūrē e'catipeorā, ejaque'ama. Tojo nicā, wa'icūrārē wējē, cūrē ũjūamorōpeoama. A'tiro ni ucūama: “Israe curuacjārā, ā'rĩ marĩ ējōpeogu nimi. Cūta Egipto di'tapure marĩrē su'ori miijawĩ”, niama, nicu niwĩ Ō'acũ.

⁹ Ō'acũ apeye Moisére ninemocu niwĩ:

—Yu'u sōjā masārē na nisetisere añurō mas'ĩ. Yu'ure ya'rũnu'cāsepjjarā nima. ¹⁰ Na me'rā uayu'rũmajā'a. Tojo weegu narē bu'iri da're bajuriope'oguti. Yu'u tojo weecā, ne cā'mota'aticā'ña. Mu'u pārāmerā nituriarā me'rā pe'ema pājārā masāputicā weeguti.

¹¹ Ō'acũ tojo nimicā, Moisé pe'e cū wiogu Ō'acūrē a'te ucūse me'rā nijĩsijosĩ'ricu niwĩ:

—Wiogu, ¿de'ro weegu mu'u, mu'u yarā masā me'rā tocā'rō uati? Mu'u tutuayu'ruse me'rā narē Egiptopure miijawu. ¹² Mu'u narē bu'iri da'recāma, Egiptocjārā a'tiro ni wācūrāsama: “Ō'acũ narē ũrēpagupu wējē, a'ti di'tapu nírārē bajurioguti ní'gũ, miijawĩ”, nibosama. Uaticā'ña majā. Mu'u yarā masārē ña'arō wees'ĩrisere tocā'rōta du'uya. ¹³ Mu'urē da'raco'terā Abrahārē, Isaare, Jacore ní'quere wācũña. Mu'u basuta mu'u wāme me'rā narē a'tiro nicūpā: “Musā pārāmerā nituriarārē ñocōa weronojō pājārā masāputicā weeguti. Tojo nicā, a'ti di'ta masārē o'oguti ní'que di'tare musā pārāmerā nituriarārē o'ogusa'a. Na ye di'ta ninu'cūcā'rōsa'a”, nicūpā.

¹⁴ Moisé tojo nicā tu'ogu, Ō'acũ cū yarā masārē “Bu'iri da'reguti” nimi'quere du'ucu niwĩ. ¹⁵ Be'ro Moisé ũrūgũpu ní'cu Ō'acũ dutise puā

* 32:1 32.1 Hch 7.40

pã'rëpu ojano'que pjĩrĩrẽ miidijaticu niwĩ. ¹⁶ Õ'acũta te pjĩrĩrẽ weecu niwĩ. Cũ basuta topu ní'quere ñacũ, ojaõ'ocu niwĩ.

¹⁷ Josué masã na caricũsere tu'ogu, Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Masã a'mewějẽrã caricũrõ weronojõ busurocoro marĩ cãrise u'turi wa'teropare, nicu niwĩ.

¹⁸ Moisé pe'e cũrẽ a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Na a'mewějẽ wapata'aca be'ro caricũ e'catise mejẽta nĩrõcoro. Tojo nicã a'mewějẽ bajuriorã bujawetirã basase mejẽta nĩrõcoro. Mejẽcã basase tu'ogucoro, nicu niwĩ.

¹⁹ Moisé na nĩrõpu etagu, wecu wĩ'magũ na uru me'rã wĩorẽ'cure ĩ'agũ, na no'o uaro basanu'cũcusiase ĩ'agũ, uayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu cũ caose pjĩrĩrẽ tigu ũrũgũ du'pocãpu doquemutõcũcu niwĩ. ²⁰ Te be'ro wecu wĩ'magũ queose wĩorẽ'cure mi, pecame'epu doquetĩacu niwĩ. Be'ro cũrẽ añuse marãrĩ doquemutõcu niwĩ. Te marãrĩrẽ aco bu'ipu wẽestepo'ocu niwĩ. Tojo weetoja, Israe curuacjãrãrẽ te acore sĩ'ricã weecu niwĩ. ²¹ Moisé Aarõrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ã'rã masã de'ro weemiati mu'urẽ? Mu'u narẽ ña'abutiario weecã weepã.

²² Aarõ pe'e cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u acabiji, yu'u me'rã uatiguta. Mu'u masĩmiba. Ã'rã masã ña'arõ weesere weepoyu'ruama. ²³ Na yu'ure a'tiro niama: “Nĩ'cũ ũsã ĩjõpeoacju queose marĩrẽ su'ori miacjure weebosaya. Sõ'onĩcu Moisé marĩrẽ Egiptopure su'ori miwijati'cure de'ro wa'aro wa'apã. Masĩtisa'a", niama. ²⁴ Na tojo nicã, narẽ yu'tiapu: “No'o o'meperi yosase uru me'rã wee'quere cuorãnojõ tuweemi miitã”, niapu. Na yu'ure miiti, tere o'oama. Yu'u tere pecame'epu doquetiapu. Wãcũña marĩrõ ã'rĩ wecu wĩ'magũ queose wijamajãmi, nicu niwĩ Aarõ.

²⁵ Moisé na no'o uaro weesere ĩ'acu niwĩ. Tere ĩ'amigũ, Aarõ pe'e narẽ “Tojo weeticã'ña”, niticu niwĩ. Tojo weerã na ña'arõ weesere ĩ'arã, narẽ ĩ'atu'tirã bujicã'cãrã niwã. ²⁶ Tojo weecã ĩ'agũ, Moisé na su'ti caseri me'rã wee'que wĩ'seri wa'tero sãjãa, ejanu'cãcu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—“Õ'acũ yarã ni'ĩ” nĩrãnojõ yu'u tiro a'tia, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, nipe'tirã Levĩ ya curuacjãrã Moisé tiropu nerẽnu'cãcãrã niwã. ²⁷ Na tojo weecã ĩ'agũ, Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu, a'tiro nimi: “Musãnu'cũ di'pjĩrĩrẽ du'teõ'oña. Be'ro musã wĩ'seri nĩrõpu tojaaya. Tojaa, wĩ'serinucũ musã acabijĩrãrẽ, musã ma'misumuarẽ, musã me'rãcãrãrẽ, musã ya wĩ'ĩ pu'to nĩrãrẽ wějẽcã'ña”, ni werecu niwĩ Moisé.

²⁸ Levĩ ya curuacjãrã Moisé tojo weeduti'quere queoro weecãrã niwã. Ti numurẽ ĩ'tiati mi'ũmua wẽrĩcãrã niwã. ²⁹ Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ: —Masã Õ'acũrẽ yu'runu'cãcã, musã cũ dutiro wéerã, musã põ'rãrẽ, musã acabijĩrãrẽ, musã ma'misumapureta na ña'arõ wee'quere ĩ'arã, wějẽcã'mota'apu. Tojo weegu ni'cãcã Õ'acũ musãrẽ cũ dutisere da'radutigũ cũuami. A'tiro wee musãrẽ añurõ wa'acã weemi, nicu niwĩ.

³⁰ Ape numu pe'ere Moisé masãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Õ'acũ dutisere yu'runu'cãrã, ña'abutiario weecãrã niapu. Nĩ'cãrõacãrẽ Õ'acũ tiropu mujãgũti. Apetero weegu musã yere cũrẽ sãrĩbosacã, musãrẽ acobojobosami, nicu niwĩ.

³¹ Cũ tojo nica be'ro apaturi Moisé Õ'acũ tiropu mujãa, cũrẽ nicu niwĩ:

—Diacjūta masā wecu wī'magū uru me'rā queose wīorē'cure e'catipeotjīarā, ña'abutiario weecārā niama. ³² Ni'cārōacārē mu'urē uputu sērī'i. Narē acobojoya. Acobojojigu pūrīcā, mu'u ya pūrī catirā wāme ojaō'ono'ca pūrīpu yu'u wāmerē coecā'ña, nicu niwī Moisé.

³³ Ō'acū pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u dutisere yu'rūnu'cā'cārā dia'cūrē ya pūrīpu ojaō'ono'cārā wāmerē coeguti. ³⁴ Ni'cārōacārē majā wa'aya. Masārē yu'u mu'urē “O'oguti” nīca di'tapu su'ori miaña. Yu'ure wereco'tegu mu'urē su'ori ī'o miagūsami. Tojo weemicā, yu'u bu'iri da'reri nūmu ejacā, na ña'arō wee'que wapare narē bu'iri da'reguti, nicu niwī Ō'acū.

³⁵ Be'ro Ō'acū masārē bu'iri da'regu, duti ña'abutiase o'ócū niwī. Aarō wecu wī'magū queose yee'cure e'catipeo'que bu'iri tojo weecu niwī.

33

Ō'acū ūrūgū Sinaipu wijaduti'que ni'i

¹ Ō'acū masārē bu'iri da'rēca be'ro Moisére a'tiro nicu niwī:

—A'tore wijayā. Masā mu'u Egiptopu miiwija'cārā me'rā wa'agusa'a. Yu'u Abrahārē, Isaare, Jacore “O'oguti” nīca di'tapu wa'aya. Ti di'tare na pārāmerārē “O'oguti” nitojawu. ² Yu'ure wereco'tegure musā dūporo o'óguti. Yu'u ti di'tapu nīrā cananeo masā, amorreo masā, hitita masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masārē cō'awīrōgūti. ³ Cabra ōpēcō, mumiaco pajiro aco o'mabūroro weronojō nīrī di'tapure wa'arā wee'e. Yu'u pe'e musā me'rā wa'asome. Musā yu'rūnu'cāsepijarā ni'i. Yu'u wa'agu pūrīcā musā ña'arō weecā, bu'iri da're bajuriōdijobosa'a, nicu niwī Ō'acū.

⁴ Masā te bujawetise quetire tu'orā, dujasewā'arā weronojō pūrō bujaweticārā niwā. Na ne ni'cūputa busa, o'meperi yosaticārā niwā.

⁵ Ō'acū Moisére a'tiro wereyutojacu niwī:

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Musā yu'rūnu'cāsepijarā ni'i. Musā wa'teropure musā me'rā yu'u cā'rō ba'patiquejogu, musārē bu'iri da're bajuriobosa'a. Tojo weerā musā su'ti añusere, musā busasere, tojo nicā yosasere tuweemiicā'ña. Musā tere tuweemiica be'ro yu'u musārē weeatjere wācūgūsa'a”, ni wereya, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Tojo weerā Israe curuacjārā Horeb wāmeticju ūrūgūpu wijāca be'ro busanemoti, o'meperi yosanemoticārā niwā.

Ō'acū me'rā bocaajari wī'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'iacā cjase ni'i

⁷ Moisé Ō'acū su'ti caseri me'rā wéeca wi'iacārē mia, masā na nīrō yoacureropu cūucū niwī. Ti wi'iacārē “Ō'acū me'rā bocaajari wī'i ni'i”, nicu niwī. No'o ni'cū Ō'acūrē cū weeatjere sērītiña'sī'rīgūnojō topu wa'acu niwī. Ti wi'iacā na masā nīrō yu'rūro nicaro niwā.

⁸ Moisé ti wi'iacāpu wa'acā ī'arā, masā nipe'tirā na ye wi'seri sope pu'topu nu'cūcārā niwā. Téé ti wi'ipu sājācāpu cūrē ī'asirutudu'ucārā niwā. ⁹ Moisé ti wi'ipu sājācāta, o'mepō'rā dijati, ti wī'i sājārī sopepu ejanu'cācaro niwā. Ō'acū Moisé me'rā ucūrī cura tojo tojanu'cācaro niwā.

¹⁰ Masā o'mepō'rā ti wī'i sopepu ejanu'cācā ī'arā, nipe'tirā na ye wi'seri sope pu'to paamu'rīque'acārā niwā. Ō'acūrē e'catipeorā, tojo weecārā niwā.

11 Õ'acũ Moisé me'rã a'merĩ ĩ'apõtëo, ni'cũ, cũ me'rãcjürë ucũgũ weronojõ ucũcãrã niwã. Na ucũca be'ro Moisé masã tiropure dajatojaacu niwĩ. Cürë weetamucõ'tegũ ma'mũ Josué, Nun macũ pe'e pürĩcã ti wi'iacã po'peapu toja, ninu'cũcã'cu niwĩ.

Õ'acũ Moisére cã asistesere ĩ'o'que ni'i

12 Moisé Õ'acürë a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u yu'ure “Á'rã masãrë su'ori miaña”, niapu. Tojo nimigũ, yu'u me'rã wa'acjüre weretiapu. Tojo nicã “Mu'urë añurõ masĩ'i. Mu'u weesere ĩ'agũ, e'cati'i”, niapu. 13 Diacjũta yu'u me'rã e'catigu pürĩcã, mu'u weeatjere yu'ure wereya. Mu'u tojo weecã, mu'urë masĩnemogũsa'a. Tojo nicã, mu'u tu'sasere weenu'cũgũsa'a. Wãcũña. Á'rã masã, mu'u yarã nima, nicu niwĩ.

14 Moisé tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cürë nicu niwĩ:

—Yu'u basuta musãrë ba'patiguti. Ba'pati, mu'urë soose o'oguti, nicu niwĩ.

15 Moisé pe'e cürë yu'ticu niwĩ:

—Mu'u basu ãsãrë su'ori wa'atigu pürĩcã, ãsãrë a'tore wijacã weet-icã'ña. 16 Mu'u ãsã me'rã ba'patiwa'cãticãma, apeye di'tacjãrã masã “Õ'acũ Moisé me'rã, Israe curuacjãrã me'rã e'catimi”, ni masĩsome. Ësã me'rã wa'acã pürĩcãrë, “Õ'acũ Moisé, Israe curuacjãrã me'rã dia'cũ nimi”, ni masĩrãsama, nicu niwĩ Moisé.

17 Õ'acũ Moisére apaturi ucũapocu niwĩ:

—Mu'urë añurõ masĩ'i. Mu'u me'rã e'cati'i. Tojo weegu mu'u sërĩ'caronojõta weegusa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

18 Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé a'tiro ni sërĩnemocu niwĩ:

—Mu'u asistesere yu'ure ĩ'oña.

19 Õ'acũ cürë yu'ticu niwĩ:

—Nipe'tise yu'u asistesere mu'u duporo yu'ruacã weeguti. Tojo yu'ruacã, nipe'tise yu'u añubutiasë nisere ĩ'agũsa'a. Tojo nicã mu'u ĩ'orõpu yu'u wãmerë wereguti. No'o yu'u pajaña'sĩ'rĩgũrë pajaña'gũti. 20 Tojo nimicã, ya diapoama ne ĩ'asome. Ne ni'cũ yu'ure ĩ'ãca be'ro catisome majã.

21 Õ'acũ apeye quë'rãrë nicu niwĩ:

—A'to yu'u tiro ãtãgãpu nu'cũña. 22-23 Yu'u asistesë me'rã yu'ruagu, ni'cã cope tigapu nirĩ copepu mu'urë cũugũti. Yu'ure ĩ'arĩ nígũ, ya omocã me'rã mu'u ya diapoare cã'mota'aguti. Téé yu'u yu'ruagapu cã'mota'atuoguti. Yu'u së'ema waroma ĩ'agũsa'a, ĩ'agũ pe'e. Yu'u diapoa pe'ema, ne ĩ'ano'ña marĩrõsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

34

Apeye ãtã pjĩrĩ me'rã Õ'acũ dutisere oja'que ni'i

1 Õ'acũ Moisére cã asistesere ĩ'õca be'ro cürë nicu niwĩ:

—Pua pjĩ ãtã pjĩrĩ mu'u doquemutõ'que pjĩrĩ weronojõta da'reya. Ne waro oja'quereta ojaguti tja. 2 Ñamiacã ñamicurero ãrũgũ Sinaípu mujãgũtigũ apoyuya. Tigũ duposãrĩpu wa'a, yu'u tiro ejaya. 3 Ne apĩ mu'u me'rã mujãticã'to. Ne tigupure ãpërã masã marĩato. Tojo nicã oveja, wecua tigu põtëorõpure ba'anu'cũticã'to.

4 Cũ ní'caronojõta Moisé toduporo ùtã pjiĩrĩ ní'que weronojõ da'recu niwĩ. Ape numu pe'e ñamicurero wã'cã, Õ'acũ cũ duti'caronojõta ùrũgũ Sinaipu te pjiĩrĩrẽ miimujãcu niwĩ. 5 To cũ mujãejacã, Õ'acũ o'mecurua me'rã dijati, Moisé tiropu ejacu niwĩ. Cũ wãmerẽ weregũ, “Wiogu ni'i”, nicu niwĩ. 6 Moisé duporo yu'ruagu, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. Masãrẽ pajaña'gũ, añurõ weesetigu ni'i. Uáyegu mejëta ni'i. Masãrẽ yu'u ma'iyu'rusere i'o'o. Yu'u “Weeguti” ni'quere queoro wee'e. 7 Peje curari be'rocjãrã quẽ'rãrẽ ma'inu'cũcũsa'a. Masã ña'arõ weesere, yu'ure yu'runu'cãsere acobojo'o. Yu'u tojo weemicã, ña'arõ weegúa ne bu'iri da'reno'ña marĩgũ tojatisami. Bu'iri da'reno'sami. Pacusumua ña'arõ wee'que wapa na põ'rãpũre, na pãrãmerãpũre, na pãrãmerã nituriarãpũre, tojota bu'iri da're yap'atino'rãsama, nicu niwĩ.

8 Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé maata nucũcãpu paamu'rĩque'a, Õ'acũrẽ e'catipeocu niwĩ. 9 Cũrẽ e'catipeogu, a'tiro ni sãrĩcu niwĩ:

—Wiogu, diacjũta yu'u weesere tu'sagu, ùsãrẽ ba'patiya. ã'rã masã yu'runu'cãsepjãrã nima. Tojo nimicã, ùsã ña'asere, ùsã ña'arõ weesere acobojoya. Ësãrẽ mu'u yarã masã tojacã weeya, ni sãrĩcu niwĩ.

Õ'acũ masã me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

10 Õ'acũ Moisé sãrĩ'quere tu'õca be'ro a'tiro nicu niwĩ:

“Añurõ tu'oya. Ni'cãrõacãrẽ yu'u nipe'tirã musã Israe curuacjãrã me'rã ‘A'tiro weeguti’ ni apo'quere cũugũti. Nipe'tirã masã i'orõpu añubutiasere wee'ogũsa'a. Te toduporopu ne ape di'tapu a'ti turipũre wee'ono'ña marĩ'quere i'ogũti. No'o nipe'tirã musã wa'tero nirã yu'u musã wiogu musãrẽ añubutiaro weeatjere i'arãsama.

11 “Ni'cãcã yu'u musãrẽ weeduti'quere weeya. Musã tojo weecã, yu'u musã tiro nirã amorreo masãrẽ, cananeo masãrẽ, hitita masãrẽ, ferezeo masãrẽ, heveo masãrẽ, jebuseo masãrẽ cõ'awirõgũsa'a.

12 “Musã sãjãti di'tacjãrã me'rã ne a'merĩ ‘Tojo weerã’, ni apoticã'ña. Musã tojo weecã pũrĩcãrẽ, musãrẽ na ëjõpeose queose yee'quere sirutucã weerãsama. 13 Tojo weronojõ o'orã, a'tiro pe'e weeya. Na wa'icũrãrẽ ùjũamorõpeosere paamũtõcã'ña. Apeye ùtãpaga na miinu'cõ'que na ëjõpeosere mutõpe'ocã'ña. Tojo nicã Aserã wãmetigo na ëjõpeose yee'que yucu me'rã wee'que tuturire dutecõ'acã'ña.

14 “Ne apĩ Õ'acũ nitigure ëjõpeoticã'ña. Æpãrãrẽ ëjõpeosirutucã ne uawe'e. Yu'u dia'cũrẽ ëjõpeocã u'a.

15 “Ti di'tapu nirã me'rã ne a'merĩ ‘Tojo weerã’, ni apoticã'ña. Na Æpãrãnojõ Õ'acũ nitirãrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ wëjẽ ùjũamorõpeorã, musãrẽ pijibosama. Musã quẽ'rã na wëjẽ ùjũamorõpeo'quere na me'rã ba'atamubosa'a. 16 Apetero weerã na põ'rã numiarẽ musã põ'rã umuarẽ numisobosama. Numisoo, na põ'rã numia Õ'acũ nitirãrẽ ëjõpeorã, musã põ'rã umuarẽ mejãrõta narẽ ëjõpeocã weebosama.

17 “Musã ne cã'rõ Õ'acũ nitirãrẽ cõme me'rã ùjũasipio wĩorẽ'quere ëjõpeoticã'ña”, nicu niwĩ Õ'acũ.

Õ'acũ dutise cũu'quere Moisé oja'que ni'i

27 Õ'acũ Moisére cũ dutise wérëca be'ro cãrẽ nicu niwĩ: “Yu'u ucũsere ojaya. Te yu'u mu'u me'rã, Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i”, nicu niwĩ.

28 Moisé topure Õ'acũ me'rã cuarenta umucori, cuarenta ñamiri* tojaca niwĩ. Ne ba'aro marĩrõ, sĩ'rĩrõ marĩrõ nicu niwĩ. Topu “Õ'acũ masã me'rã tojo weeguti” ni apo'quere te ùtãpĩrĩpu ojaõ'ocu niwĩ. Tetã diez Õ'acũ dutise cũu'que nicaro niwã. 29 Be'ro Moisé ùrũgũ Sinaĩpu ní'cu pua pji te dutise oja'que pjiĩrẽ miidjaticu niwĩ. Tigu ùrũgũpu ní'cu dijatagu, cã diapoa asistesere masĩticu niwĩ. Cũ, Õ'acũ me'rã ucũca be'ro niyucã, tojo asistecaro niwã. 30 Aarõ, tojo nicã nipe'tirã Israe curuacjãrã cã diapoa asistecã ì'arã, cãrẽ ui nicãrã niwã. Tojo weerã cã pu'toacãpu wa'aticãrã niwã. 31 Na tojo weecã ì'agũ, Moisé pe'e narẽ pijineocu niwĩ. Tojo weerã Aarõ, nipe'tirã wiorã cã tiropu dajacãrã niwã. Na dajacã ì'agũ, na me'rã ucũcu niwĩ. 32 Be'ro nipe'tirãputa Israe curuacjãrã etaburocãrã niwã. Na etacã, Moisé Õ'acũ ùrũgũ Sinaĩpu dutise o'o'quereta narẽ werecu niwĩ.

33 Na me'rã ucũpe'oca be'ro cã diapoapure ni'cã su'ti casero usemerĩĩ casero me'rã mo'acu niwĩ. 34 Moisé Õ'acũ me'rã bocaajari wi'ipu cã me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemujãcu niwĩ. Cũ wijatagu, Õ'acũ dutisere Israe curuacjãrãrẽ wereturiamujãcu niwĩ. 35 Cã ti wi'ire wijatacã, Israe curuacjãrã Moisé diapoa asistecã ì'acãrã niwã. Tojo weegu ti casero me'rã diapoare mo'amujãcu niwĩ tja. Õ'acũ me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemujãcu niwĩ.

40

Õ'acũ wi'i, wa'icurã caseri me'rã weéca wi'ire aponu'cõ'que ni'i

A'te capítulori 25–30; 35–39 Õ'acũ wi'i wa'icurã caseri me'rã weéca wi'i cjasere were'e. A'ti capítulo cuarenta, Õ'acũ “Tojo weeya”, ni weeduti'quere were'e.

1 Moisé masãrẽ Õ'acũ dutisere wéréca be'ro Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

2 “Nimã'tãrĩ mujĩpũ, ninu'cãrĩ numu nicã, ya wi'i, wa'icurã caseri me'rã weéca wi'ire aponu'cõña. 3 Ti wi'ipu yu'u 'Masã me'rã añurõ weeguti' ní'quere cuori acarore cõña. Ti acarõ po'peapu yu'u diez dutise oja'que pjiĩrĩ sãñasa'a. Ti acarõ duporo usebutĩri caserore yoo cã'mota'aya.

4 Mesare, s'ocju quẽ'rãrẽ topu cõña. Ti mesapure docepaga pãrẽ añurõ apopeoya.* Tigu s'ocjupure s'osepagare s'onu'cõña. 5 U'mutise ùjũamorõpeoro uru me'rã wee'caro 'Masã me'rã añurõ weeguti' ní'que cuori acarõ põtẽorõpu peoya. Ti wi'i, ya wi'i ne sãjãnu'cãrõrẽ ni'cã casero usebutĩri caserore yooya. 6 Tu'ajanu'cõ, ti wi'i ne sãjãrõ wa'icurãrẽ ùjũamorõpeorore cõña. 7 To be'ro bapa pajiri pare ya wi'i, tojo nicã wa'icurãrẽ ùjũamorõpeoro, a'te puaro wa'tero, deco ti pare dupoya. Ti pare aco piomu'muõña. 8 Yu'u mu'urẽ duti'caronojõta, ti wi'i sumutore apoyã. Tu'ajanu'cõ, su'tiro casero usebutĩri caserore topu sãjãrõ cã'mota'atjore yooya.

9 ”Be'ro a'tiro weeya. Ye waro tojato ní'gũ, u'se to wa'rewuasenojõrẽ ti wi'ire wa'reya. Nipe'tise ti wi'ipu nisere wa'repe'ocã'ña. Tojo weecã, topu nise nipe'tise ye tojarosa'a. Ne ña'ase marĩrõ tojarosa'a. 10 Tojo nicã, te u'sereta tja wa'icurãrẽ ùjũamorõpeoro bu'ipu wa'reya. Topu de'ro nisere wa'repe'ocã'ña. Mu'u tojo weegu tore añurõ, ña'ase marĩrõ waro tojacã

* 34:28 34.28 Ì'aña Gn 7.4 docapu oja'quere. * 40:4 40.4 Te pãrẽ Õ'acũ ì'orõpu peocãrã niwã. Israe curarinucũ ni'cãrẽ pã nicaro niwã. Pa'ia dia'cũ te pãrẽ ba'acãrã niwã.

weegusa'a. ¹¹ Be'ro te u'se me'rã bapa pajiri papure wa'reya. Tojo nicã, to pesaro du'pocãrẽ wa'regusa'a. Tere wa'regu, ye waro tojacã weegusa'a.

¹² Be'ro Aarõrẽ, cũ põ'rã umuarẽ ya wi'i sope pu'topu miaña. Topu narẽ u'oya. ¹³ Aarõ pa'i cũ sãnarõnojõrẽ sãnato. Be'ro cõrẽ 'Yé cjasere da'ragu' pa'i sãjãdutigu, u'sere piopeoya. ¹⁴ Tu'ajanu'cõ, cũ põ'rãrẽ miiti, narẽ su'ti yoase paca su'a'quere sãaña. ¹⁵ Na pacu Aarõrẽ wee'caronojõ napure u'sere piopeoya. Mu'u tojo weecã, na quẽ'rã yarã pa'ia, yé cjasere da'rarã nirãsama. Mu'u narẽ a'tiro u'se piopeose me'rã na pãrãmerã nituriarã pa'ia nisere ninu'cũcã'rãsama. Ne pe'tisome", nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁶ Õ'acũ duti'caronojõta Moisé nipe'tisere weepe'ocu niwĩ. ¹⁷ Tojo weerã na ni'cã cũ'ma Egiptopure wijáca be'ro nimu'tãrĩ mujĩpũ, ninu'cãrĩ numurẽ Õ'acũ wi'ire aponu'cõcãrã niwã.

O'mecurua Õ'acũ wi'i bu'ipũ ní'que ní'i

³⁴ Moisé Õ'acũ wi'ire aponu'cõca be'ro, o'mecurua ti wi'ire tuubi'acaro niwũ. Õ'acũ cũ asistese ti wi'ipure niyu'ruacaro niwũ. ³⁵ Tojo weegu Moisé ne sãjãamasiticu niwĩ.

³⁶ O'mecurua ti wi'i bu'ipũ ní'que mujãáca be'ro Israe curuacjãrã na ye wi'serire pãámii, aperopu wa'amujãcãrã niwã. ³⁷ O'mecurua mujãaticãma, na ye wi'serire ne pãámiiticãrã niwã. Téé o'mecurua mujãacãpu co'temujãcãrã niwã. ³⁸ Israe curuacjãrã no'o na wa'aro nipe'tirã ï'orõpu Õ'acũ ya o'mecurua, umucore ti wi'i bu'ipũ nimujãcaro niwũ. Nami pe'ema ti curua po'pearu pecame'e ãjũrĩ põ'rã nicaro niwũ.

Josué

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Moisé wērīca be'ro Ō'acū Josuére Israe curuacjārārē su'ori nisetiacjare sōrōcu niwī. Josué cū ojāca pūrī puaro ducawati'i. Nimu'tārō Israe curuacjārā na Canaā di'ta, Ō'acū narē o'oguti nīca di'tare sājāa, tocjārā me'rā a'mewējē, wapata'a, miiwapa'que ni'i. (Capítulos 1–12) Be'rocjārō na Israe curarinucū di'ta ducawaa'que ni'i. (Capítulos 13–22) Nituroo Josué cū ucūtuo'que, cū masārē werecasatuo'que, tojo nicā cū wērī'que ni'i. (Capítulos 23–24)

Ō'acū Josuére Israe curuacjārā wiogu sājācā wee'que ni'i

¹ Be'ro Moisé, Ō'acū dutisere da'raco'te'cu wērīca be'ro, Ō'acū Josuére ucūcu niwī. Josué pe'e Nun wāmetigu macū, tojo nicā Moisére weeta-muco'te'cu nicu niwī. Ō'acū cūrē a'tiro ni ucūcu niwī:

² “Moisé yu'u dutisere wee'cu wērīa wa'ami. Ni'cārōacāma mu'u pe'e nipe'tirā Israe curuacjārārē dia Jordārē su'ori pē'agūsa'a majā. Yu'u musārē o'oatji di'tapu wa'arāsa'a. ³ Yu'u Moisére 'A'tiro weeguti' nī'caronojōta musārē weegusa'a. Yu'u nipe'tiro musā di'ta sijatjo ejatuario o'oguti. ⁴ Di'ta a'tocā'rō yoaro o'oguti. Yucu marīrōpu, téé Líbano di'tapu nituorosa'a. E'saro pe'e maa yoari maa Éufrates, nipe'tiro hitita masā ye di'ta me'rā ninu'cā, téé pajiri maa Mediterráneo nirōpu nituorosa'a. ⁵ Ne āpērā musā me'rā a'mewējērā pōtēosome. Moisé me'rā nī'caronojōta mejārōta nigūsa'a mu'u me'rā quē'rārē tja. Ne mu'urē cō'asome. ⁶ Tojo weegu wācūtutuaya, uiro marīrō nisetiya. Na ñecūsumuarē 'A'ti di'tare o'oguti', niwū. Mu'u narē su'ori mia, na me'rā a'ti di'tare miiwapa etigusa'a. ⁷ Tojo weegu yu'u nī'caronojō wācūtutuanu'cūcā'ña. Tojo nicā nipe'tise Moisé musārē dutise cū'quere weepe'ocā'ña. Tojo weegu nipe'tise mu'u weesetise añurō wa'arosa'a. ⁸ Yu'u dutise cū'quere masārē bu'enu'cūcā'ña. Ñamirīnucū, umucori quē'rārē wācūnurūnu'cūcā'ña. Tere weecā, nipe'tise mu'u weesetise queoro wa'arosa'a. ⁹ Yu'u mu'urē a'tiro dutiapu. Ne mu'urē mejēcā wa'acā uiticā'ña. Wācūtutua nisetiya. Yu'u Ō'acū, mu'u wiogu, mu'u me'rā ninu'cūcūsa'a. Mu'u no'o wa'aro mu'u me'rā wa'agusa'a”, nicu niwī Ō'acū.

Josué Canaā di'tacjārā me'rā cū a'mewējēatjere apoyu'que ni'i

¹⁰ Be'ro majā Josué Israe curuacjārā wiorārē a'tiro weeduticu niwī: ¹¹ “Nipe'tiro masā cārīse u'turipu wa'a weetjārā, narē 'Ba'ase musā miatjere apoyuya', nirā wa'aya. Marī i'tia numu be'ro dia Jordārē pē'arāsa'a. Ō'acū o'oatji di'tare ñe'erā wa'arāsa'a”, ni werecu niwī narē.

¹² Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, tojo nicā deco me'rā Manasés ya curuacjārā pe'ere Josué a'tiro ni ucūcu niwī:

¹³ —Wācūña Moisé, Ō'acū uaro weeco'tegu, musārē duti'quere: Ō'acū musārē “Sooato” nígu, a'ti di'ta, musā nirī di'tare o'ocu niwī. ¹⁴ Musā numosānumiarē, musā pō'rārē, musā yarā ecarārē a'to dia Jordā mujipū mujātiro pe'e cūcā'ña yujupu. Moisé musārē o'oca di'ta ni'i. Musā

nipe'tirā ũmua pūrīcā a'mewējētutuarā nirānojō musā wāmo me'rā pē'arāsa'a. Musā acawererārē a'mewējētaturā, na dūporo ũmutāña. ¹⁵ Téé Ō'acū musārē soose o'o'caronojōta na quē'rārē o'ocāpū, musā narē a'mewējētamudu'urāsa'a. Narē Ō'acū o'oaŋi di'tare ñe'ēca be'ropū, a'mewējētamutūorāsa'a. Tojo weetu'ajaca be'ropū musā ye di'ta dia a'ti pā'rē pe'e dajatojatrīsa'a. Moisé musārē cūu'que di'tare miuwapa, sājāque'arāsa'a majā, nicu niwī.

¹⁶ Cū tojo nicā tu'orā, na pe'e a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Nipe'tise mu'u dutisere weerāti. No'o mu'u wa'adutiro wa'arāti.

¹⁷ Ūsā Moisé duti'quere queoro yu'ti'caronojōta mu'u quē'rārē yu'tirāti. Ūsā a'te dia'cārē ũa'a. Ō'acū Moisé me'rā niwī. Mejārōta cū me'rā ní'caronojōta mu'u me'rā quē'rārē nicā ũasā'a. ¹⁸ No'o mu'urē yu'ruŋu'cāgūnojō, mu'u dutiro weetigunojō wējēno'gūsami. Mu'u pe'e wācūtutua, nisetiya, nicārā niwā Josuére.

2

Josué Jericópu ĩ'adu'tiri masārē o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Josué puarā ũmuarē ya'yioropu Canaá di'tare, Jericópure ĩ'adu'tirā wa'aduticu niwī. Tojo weerā na Sitīpu ní'cārā Jericópu wa'acārā niwā. Ti ñamirē na ní'cō ũmuarē a'metārāwapata'ari masō Rahab wāmetigo ya wi'ipū sājāa, tojacā'cārā niwā. ² Jericócjū wiogu “Ní'cācā ñami Ísrae curuacjārā marī ya di'tare ĩ'adu'tirā a'tiapārā” nisere tu'obocacā'cū niwī. ³ Tojo weegu cū yarā surarare co ya wi'ipū o'ócu niwī. Ti wi'ipū wa'a weetjīarā, core a'tiro nicārā niwā: “Na ũmua mu'u ya wi'ipū nirārē cō'awīrōña. Na ĩ'adu'tiri masā nima”, nicārā niwā.

⁴ Rahab pe'e narē ŋotojaco niwō. Na sērītiña'cā, wiogu o'ó'cārārē a'tiro yu'tico niwō:

—Diacjūta ni'i. Musā ní'rōnojōta a'ti wi'ita nimiamā. Na “Tocjārā nima” nisere masītiyasū.

⁵ Mujīpū sājārī cura, a'ti macā cja sopere bi'atji dūporoacā wa'ama. Diape'e wa'arā wa'apā. Quero wa'abaque'oya. Apetero weerā narē ēmuejábosa'a, nico niwō.

⁶ Co ya wi'i bu'i opa sira nirōpu ñocāpūrī pō'rā sī'o'que weronojō nise docapu narē ŋuocūco niwō.

⁷ Co tojo nicā tuorā, surara maata ti wi'ipū wijaa, dia Jordā tiropu ĩ'adu'tiri masārē a'marā wa'amicārā niwā. Na wa'áca be'ro maata ti macā cja sopere bi'ano'caro niwā. ⁸ Ísrae curuacjārā cārīse dūporo Rahab narē ŋo'caropu mujāa, narē nico niwō:

⁹—Yu'u masī'i. Ō'acū musā Ísrae curuacjārārē a'ti di'tare o'otojacu niwī. Cū a'ti di'tacjārārē musārē uicā weecu niwī. Tojo weerā ũsā nipe'tirā uibutiasa'a. ¹⁰ Ūsā tu'owu Ō'acū musārē Egiptopu ní'cārārē miiwija'quere. Maa sō'arī maarē acore musārē pē'ato nigū, ducawaanu'cō, boposājācā weecu niwī. Tojo nicā, puarā amorreo masā wiorā maa Jordā a'ti pā'rē pe'e nirā Og, tojo nicā Sehōrē wējēpe'ocārā niwā. ¹¹ Tojo weerā ũsā pūrō uise me'rā musārē ĩ'a'a. Ō'acū, musā wiogu nipe'tiro ũ'musepu, a'ti nucūcāpure wiogu nimi. ¹² Tojo weego musārē sērī'i. Ō'acū wāmo me'rā “Mu'u acawererārē añurō weerāti”, niña. Yu'u musārē añurō weetamu'caronojōta weeya. “Diacjūta tojo weerāti” nirā, ¹³ yu'u pacusumuarē, yu'u ma' misumuarē, yu'u acawererā numiarē yu'ruwetica weeya, nico niwō.

14 Na core a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Mu'u nírōnojōta weerāti. Weeticāma, Ō'acū ūsārē wējēato. Mu'u pe'e marī ni'cārōacā ucūsere ne āpērārē wereticā'ña. Tojo nicā, Ō'acū a'ti di'tare o'ocāpūta, ūsā mu'arē añurō wiopesase me'rā, añurō pajaña'a, weetamurāsa'a, nicārā niwā.

15 Rahab ya wi'i, ti macā yeecā'mota'aca tu'rupu wā'ñacaro niwā. Tojo weego narē ventana sopepu pūnu'mo da me'rā du'udijoco niwō. 16 Tojo weetoja, narē nico niwō:

—Musārē a'marī masā bocari nírā, ūrūgūpu wa'aya. No'o i'tia numūnojō tojayá. Téé musārē a'marī masā macāpu dajatojatica be'ropu musā acawererā tiro tojáaya, nico niwō.

17 Co tojo nicā tu'orā, a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Mu'u ūsārē “Yu'ure tojo weepa” ní'caronjōta weerāsa'a. 18 Ūsā a'ti di'tare sājāácārē, sō'arī da pūnu'mo da mu'u ūsārē du'udijoca dare ventana sopepu yoodijoya tja. Mu'u ya wi'ipu mu'u pacu, mu'u paco, mu'u ma'misumua, nipe'tirā mu'u acawererārē neocūña. 19 No'o ni'cū cū haro wijaama'agūnojō cū basu cūrē wējēsere bu'iritigusami. Ūsā bu'iri moorāsa'a. Ni'cū ūsānojō mu'u ya wi'ipu nírārē mejēcā weecā pūrīcārē, ūsāta bu'iritirāsa'a. 20 Mu'u āpērārē werēcāma, marī ucū'que wapamarīrōsa'a, nicārā niwā Rahare.

21 —Jau. Musā nírōnojōta tojota weegosa'a, ni yu'tico niwō.

Be'ro tojo nitojanu'cō, wa'a wa'acārā niwā. Na wa'aca be'ro co na weeduti'caronjōta weeco niwō. Pūnu'mo da, sō'arī dare ventana sopepu du'teō'odijoco niwō.

22 Be'ro na puarā Israe curuacjārā ĩ'adu'tiri masā ūrūgūpu du'ticārā niwā. Topure i'tia numu tojacārā niwā. Narē a'marā, surara pe'e nipe'tiropu a'macūmí, ne bocaticārā niwā. Tojo weerā Jericópu dajatojaa wa'acārā niwā. 23 Be'ro ĩ'adu'tiri masā ūrūpagupu ní'cārā dijaa, maarē pē'aa, téé Josué tiropu dajacārā niwā tja. Topu daja, cūrē nipe'tise narē wa'a'quere werēcārā niwā. 24 A'tiro ni werēcārā niwā: “Ō'acū marīrē ‘Nipe'tise ti di'tare o'oguti’, nitojami. Na masā ti di'tapu nírā marīrē pūrō uibutiarā weeama”, ni quetiwerēcārā niwā.

3

Israe curuacjārā dia Jordārē pē'a'que ni'i

1 Ape numu pe'e, bo'reque'ari cura Josué nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā Sitim wāmetiropu ní'cārā dia Jordāpu bu'atacārā niwā. Na diare pē'ati dūporo ti maa sumutopu tojaque'acārā niwā. 2 I'tia numu ya'rúca be'ro surara wiorā, nipe'tirā wa'teropure wa'a weetjīarā, 3 a'tiro duticārā niwā: “Musā pa'ia, Leví ya curuacjārā Ō'acū ‘Masā me'rā añurō weeguti’ ní'quere cuori acarore na miacā ĩ'arā, na siro sirutuya. 4 Tojo weerā musā wa'arore masirōsa'a. Musā ne ni'cū a'ti ma'apure wa'aña'tisa'a. Ti acarore yoacurero, ni'cā kilómetronojō sirutuya. Pu'toacā tu'aticā'ña”, ni werēcārā niwā.

5 Tere na wéréca be'ro Josué a'tiro nicu niwī tja: “Ñ'namiacā Ō'acū cū tutuasere ĩ'arāsa'a. Tojo weerā musā Ō'acū ĩ'orōpu ña'ase marīrā niato nírā, musā ye su'tire coe, tojo nicā musā ya upure u'acoecā'ña”, nicu niwī Josué. 6 Pa'ia pe'ema a'tiro nicu niwī: “Musā pa'ia Ō'acū ‘Masā me'rā

añurō weeguti' ní'quere cuori acarore wua, masā nipe'tirā dūporo maarē u'mutāpē'arāsa'a."

Tojo weerā cū duti'caronojōta ti acarore wua, masā dūporo u'mutācārā niwā.

⁷ Be'ro Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: "Ní'cācā me'rā nipe'tirā Israe curuacjārārē mu'urē āpērā yu'rūoro añurō ī'acā weenu'cāgūti. Tojo weerā Moisé me'rā ní'caronojōta yu'u mu'u me'rā nisere masīrāsama.

⁸ Pa'ia yu'u 'Masā me'rā añurō weeguti' cuori acarore miarārē a'tiro ni wereya: 'Musā dia Jordā sumutore etarā, ti maapure űnumuwija, tojanu'cāña'", nicu niwī Ō'acū.

⁹ Be'ro Josué masārē pijio, nicu niwī: "Tu'orā a'tia marīrē Ō'acū nisere.

¹⁰ A'tiro weemasīrāsa'a 'Ō'acū catigu marī me'rā ninu'cūmi' nisere. Tojo nicā a'ti di'tacjārā cananeo masā, hitita masā, heveo masā, ferezeo masā, gergeseo masā, amorreo masā, jebuseo masārē cō'ape'owā'cāgūsami.

¹¹ Ī'aña. Ō'acū, nipe'tise di'ta wiogu ya acarore musā dūporo dia Jordārē pē'amū'tārōsa'a. ¹² Tojo weerā musā Israe curuacjārā doce curari nirā, te curarinucū ni'cūrē beseya. ¹³ A'tiro wa'arosa'a. Na pa'ia Ō'acū nipe'tise di'ta wiogu ya acarore miarā, na diapu űnumuwjacā, te aco ducawatia wa'arosa'a. Te aco nimi'que o'maburosome. Pūaperiputa opa ditara weronojō nicā'rōsa'a", ni werecu niwī.

¹⁴ Tojo weerā Israe curuacjārā dia Jordārē pē'arā, na cārī'que u'turire wijacārā niwā. Pa'ia Ō'acū "Masā me'rā añurō weeguti" ní'quere cuori acarore na dūporo miamū'tācārā niwā. ¹⁵ Titare masā otese ducatiri cura dia Jordā pajiro pu'eeja, mirā wa'acaro niwū. Tojo nimicā, pa'ia ti acarore miarā, Jordāpu na dū'pocārī ti maarē u'tacūcāta, ¹⁶ te aco bu'ipu buruti'que tojanu'cācaro niwū. Yoaropu ni'cā macā Adā wāmetiri macāpu opa ditara bi'a cā'mota'a'ro weronojō wa'acaro niwū. Adā Saretān wāmetiro pu'topu tojacaro niwū. Aco tosiropu toja'que pe'e O'maburotiri ditarapu wetiburudijacaro niwū. Tojo wa'acā, na Israe curuacjārā Jericó pōtēorō pē'acārā niwā majā. ¹⁷ Na pē'arī cura pa'ia Ō'acū ya acarore cuorā pe'e dia deco boporopu nu'cāejacā'cārā niwā. Téé nipe'tirā Israe curuacjārā pē'ape'tica be'ropu pē'acārā niwā. Nipe'tirā Israe curuacjārā boporopu pē'acārā niwā.

4

Ītāpaga docepagare dia Jordā cjasere mii'que ni'i

¹ Nipe'tirā dia Jordārē pē'atāca be'ro Ō'acū Josuére nicu niwī: ² "Israe curuacjārārē te doce curarinucū ni'cūrē beseya. ³ Narē wa'aduti weetjagū, pa'ia dia deco na nu'cūrō tiropu docepaga ūtāpagare micūudutiya. Musā ni'cācā űnami cārīatjopu tepagare cūña."

⁴ Tojo weegu Josué doce umuarē cū bese'cārārē pijio, ⁵ narē nicu niwī: "Musā Jordā decopu, Ō'acū musā wiogu ya acaro tiropu wa'a, musānucū ūtāpaga ni'cārēpaga wuarā wa'aya. Tojo weerā musā docepaga cuorāsa'a.

⁶ Te tojo weesere musā pō'rā masābajarāpu, 'A'tepaga űde'ro nisī'rīrō weeti?' nicā, musā a'tiro ni yu'tirāsa'a: ⁷ 'Īsā Ō'acū ya acarore dia Jordārē miipē'acā, ne aco marīrī maa wa'awū. A'tepaga Israe curuacjārā doce curari ti maa Jordārē pē'awū, nisī'rīrō wee'e, ni wereapa musā pō'rārē", nicu niwī.

⁸ Tojo weerā na Josué cū weeduti'quere queoro weecārā niwā. Na ūtāpaga docepaga Jordā decopu ní'quepagare miiwuacārā niwā. Israe curuacjārā te curarinacū ni'cū ni'cārēpaga miacārā niwā. Ō'acū Josuére ní'caronojōta na cārīrōpu tepagare mia, cūcārā niwā. ⁹ Apeyere tja Josué ti maa decopu pa'ia na Ō'acū ya acarore wuanu'cū'caropure apeyepaga docepaga cūcū niwī. Tepaga topu nidecoti'i yujupu.

¹⁰ Téé nipe'tise Ō'acū Josuére duti'quere weepe'óca be'ro, pa'ia ti maa decopu ti acarore wuanu'cūcārā niwā yujupu. Moisé Josuére weeduti'caronojōta queoro weecārā niwā. Masā pe'e sojaro me'rā ti maarē pē'acārā niwā. ¹¹ Nipe'tirā masā na pē'aejanu'cāca be'ro pa'ia Ō'acū “Masā me'rā tojo weeguti” ní'quere cuori acaro me'rā pē'a, masā duporo nu'cāejacārā niwā. ¹² Ūmua Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, tojo nicā deco me'rā Manasés ya curuacjārā na wāmo me'rā āpērā Israe curuacjārā duporo pē'amū'tācārā niwā. Tojo weerā Moisé cū duti'caronojōta weecārā niwā. ¹³ Pājārā cuarenta mil a'mewējērī masā añurō wāmotirā nu'cāejaburocārā niwā. Jericó opa pa'tiro nirōpu wa'a, a'mewējērātirā apoyucārā niwā. Ti acaro topu niyucā, Ō'acū na me'rā nicu niwī.

¹⁴ Na tojo weeri nūmūrēta nipe'tirā Israe curuacjārā ī'orōpu Ō'acū Josuére āpērā yu'ruoro tojacā weecu niwī. Cū catiri ūmācore nipe'tirā masā Josuére wiopesase me'rā ī'acārā niwā. Moisére wee'caronojōta cū me'rā quē'rārē mejārōta weecārā niwā.

¹⁵ Tu'ajanu'cō, Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: ¹⁶ “Pa'ia, Ō'acū masā me'rā ‘Tojo weeguti’ ní'quere cuori acarore cuorārē ti maa Jordāpu nirārē majātidutiya.”

¹⁷ Tere tu'oga, Josué pa'iare “Majātia”, nicu niwī. ¹⁸ Na cū dutironojōta pa'ia Ō'acū ya acarore miimajacārā niwā. Nipe'tirā masā, pa'ia ti acaro me'rā pē'áca be'ro ti maa ne waropu ní'caronojōta o'maburocaro niwū tja.

¹⁹ Ū'mūtārī mujīpūrē, diez nūmūrī nirī nūmūrē, Israe curuacjārā Jordāpu ní'cārā majāa, Gilgal wāmetiropu cārīrā wa'acārā niwā. Gilgal, Jericó macā mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwū. ²⁰ Gilgapu Josué ūtāpagare docepaga Jordāpu mii'quepagare cūcū niwī. ²¹ Josué Israe curuacjārārē a'tiro nicu niwī: “Be'ropu musā pārāmerā nituriarā na pacusūmāwārē ‘¿A'tepaga de'ro nisī'rīrō weeti?’ nicā, ²² narē wereya: ‘Israe curuacjārā dia Jordārē pē'arā, aco ducawaanu'cō, bopori ma'apu pē'awā', nisī'rīrō wee'e. ²³ Ō'acū marī wiogu dia Jordārē ma'a bopori ma'a weewī. Téé ūsā pē'ape'tica be'ropu tojo weedu'uwī. Ō'acū marī wiogu duporopu Maa sō'arī maarē wee'caronojōta weewī. Ūsā ti maarē pē'ape'tica be'ropu tojo bopori ma'a weewī. ²⁴ Nipe'tirocārā Ō'acū cū tutuasere masiāto nígū, tojo nicā musā Ō'acū marī wiogure wiopesase me'rā wācūnu'cūcā'to nígū, tojo weewī”, ni wereya, nicu niwī Josué.

5

Gilgapu na niseti'que ni'i

¹ A'tiro wee Ō'acū dia Jordārē Israe curuacjārārē pē'ato nígū, boposājācā weecu niwī. Tere tu'orā, nipe'tirā amorreo masā wiorā dia Jordā mujīpū sājārō pe'e nirā pūrō ui, ūcuacārā niwā. Tojo nicā, mejārōta cananeo

masā wiorā dia Mediterráneo sumutopu nirā uicārā niwā. Tojo weerā “Na me'rā a'mewējērōua'a” ni, ne wācūticārā niwā.

² Titare Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: “Musā ūtāperi me'rā yejese p̄jīrīrē da'reya. Tu'ajanu'cō, musā toduporopu wee'caronojōta weeya tja. Musā Israe curuacjārā umuarē ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña”, nicu niwī.

³ Tere tu'ogu, Josué cū yejecō'atje p̄jīrīrē da'recu niwī. Te me'rā Israe curuacjārā umuarē Aralot wāmetiro opa bu'pa nirōpu na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acu niwī. ⁴ Nipe'tirā umua Egiptopu wija'cārā, surara sājārī cū manojō cuorā yucu marīrōpu wērīpe'tia wa'acārā niwā. ⁵ Na nipe'tirāputa na ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'cārā nicārā niwā. Egiptopu wija'cārā pūrīcā yucu marīrōpu bajua'cārā yejecō'ano'ña marīcārā niwā. ⁶ Ō'acū na ñecūsumuarē “Musā pāramerā nituriarāpure añuse di'tare o'oguti”, nicu niwī. Te di'ta añuse di'ta nujātu'que, apeye otese p̄rīse di'ta nirōsa'a. Tojo nimicā, umua surara sājārī cū manojō cuorā Egiptopu wija'cārā pe'e Ō'acū dutisere queoro weeticārā niwā. Na tojo ña'arō weese bu'iri Ō'acū “Diacjūta na te di'tare i'asome”, ni ucūcu niwī. Tojo weerā na yucu marīrōpu cuarenta cū marī sijabaque'aticārā niwā. Téé na umua wērīpe'ticāpu topare sijadu'ucārā niwā. ⁷ Na wērī'cārā pō'rārē Ō'acū narē pō'rāti, ducayu'cārārē ō'rēcju yapa caserore Josué yejecō'acu niwī. Na sijarī curare yejecō'ano'ña marīcārā niwā. ⁸ Na nipe'tirā yejecō'ano'ca be'ro na wī'seriacāpu te cāmīrē sījorā, nicā'cārā niwā. ⁹ Be'ro Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: “Ni'cācā me'rā Egiptocjārā dutise doca musā hopyoro ní'quere wijata'acā wee'e.” Cū tojo wéeca be'ro niyucā, to Gilgal wāmetisa'a.* A'tiro nicāpu quē'rārē mejārōta wāmetisa'a.

Ō'acū masārē Egiptopu miuwija'quere wācūrī bosenumu ni'i

¹⁰ Israe curuacjārā Gilgapu que'ajácārā niwā. Nimu'tārī mujīpū puā semana be'ro opa pa'tiro nirō Jericó pōtēorōpu mujīpū sājārī cura Ō'acū yu'ruarī bosenumarē boseba'acārā niwā. ¹¹ Ape numu pe'e Canaá di'ta cjase cebada ūtē'que, tojo nicā pā bucuase marīrō ba'acārā niwā. ¹² Ti numu me'rā Ō'acū narē manārē* tocārōta burucā weetuocu niwī. Ti cū marē ti di'ta cjasere ba'acārā niwā majā.

Josué Ō'acū yarā surara wioḡu me'rā ucū'que ni'i

¹³ Ni'cā numu Josué Jericó pu'to níḡū, cū diacjū ni'cū masū di'p̄jī ñosērī p̄jī me'rā sfoejanu'cācā i'acu niwī. Josué cū tiro wa'a, sērītiña'cu niwī:

—¿Mu'u ūsā me'rācjū niti? ¿Niwetine? ¿Ūsārē i'atu'tirā me'rācjū niti? nicu niwī.

¹⁴ Cū yu'ticu niwī:

—Ne niwe'e. Yu'u Ō'acū yarā surara wioḡu musā tiropu a'tiapu, nicu niwī.

Cū tojo nicā tu'ogu, Josué ējōpeose me'rā nucūcāpu paamu'rīque'acu niwī.

—Wioḡu, yu'u, mu'urē da'raco'tegu, ¿de'ro weecā uasari? ni sērītiña'cu niwī.

¹⁵ Ō'acū yarā surara wioḡu cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u sapaturre tuweeya. Mu'u nu'cūrō Ō'acū nirō ni'i, nicu niwī.

* 5:9 5.9 Hebreo ye me'rā Gilgal nirō “Tūrūmajāmidija'a”, weronjō bususa'a. ✱ 5:12 5.12 Ex 16.31

Cũ tojo nicã tu'ogu, Josué cũ duti'caronojõta cũ sapatuure tuweecũucu niwĩ.

6

Israe curuacjãrã Jericõpu na sãjãa'que ni'i

¹ Jericõcjãrã Israe curuacjãrãrẽ pũrõ uicãrã niwã. Israe curuacjãrã sãjãrĩ nĩrã, ti macã cjase soperire aũurõ bi'ape'ocã'cãrã niwã.* Tojo weerã ti macãrẽ ne ni'cũ sãjãti, ne wijaticãrã niwã. ² Na tojo weemicã, Õ'acũ Josuére a'tiro ni wercu niwĩ: “Yu'u mu'urẽ Jericóre, tocjũ wiogure, tojo nicã tocjãrã surarare wiatojapu. ³ Tojo weerã musã Israe curuacjãrã surara umua wãmotirã a'tiro weerãsa'a. Musã seis numurĩ ti macãrẽ sutuarãsa'a. Ni'cã numurẽ ni'cãrẽtirita sutuaya. ⁴ Ya acaro duporo siete pa'ia u'mutãrãsama. Nanucũ oveja umua na putise capesa'rire cuorãsama. Seis numurĩ pe'tica be'ro ape numu pe'e ti macãrẽ sietetiri sutuarãsa'a majã. Musã sutuari cura pa'ia oveja umua capesa'rire putirãsama. ⁵ Na uputu puticã tu'orã, musã caricũrõ põtẽorõ caricũña. Musã tojo caricũcã, ti macã cjase ãtã tu'ruri se'tedija pe'tia wa'arosa'a. Tojo wa'ari cura musã maata ti macãpu sãjããrãsa'a.”

⁶ Tojo wee Josué pa'iare pijio, a'tiro ni wercu niwĩ: “Musã Õ'acũ ya acarore miiwã'cãña. Siete pa'ia ti acaro duporo oveja umua capesa'ri na putiatje me'rã wa'ayuato”, nicu niwĩ. ⁷ Surara pe'ere a'tiro nicu niwĩ: “Wa'aya. Ti macãrẽ be'toanu'cãña. Surara wãmotirã Õ'acũ ya acaro duporo wa'amũ'tãto”, nicu niwĩ.

⁸ Nipe'tirã Josué duti'caronojõta weecãrã niwã. Tojo weerã siete pa'ia ti acaro duporo capesa'rire putimu'tãwã'cãcãrã niwã. ⁹ A'mewẽjẽrĩ masã surara pe'e pa'ia duporo u'mutãcãrã niwã. Æpẽrã surara ti acaro siro pe'e sirutucãrã niwã. Du'ucũro marĩrõ pa'ia oveja capesa'rire putiwã'cãcãrã niwã. ¹⁰ Surara pe'ere Josué “Di'tamarĩrõ wa'aya. Yu'u caricũdutiãpu, musã tutuaro põtẽorõ caricũrãsa'a”, nicu niwĩ. ¹¹ Josué pa'iare ti acaro me'rã macãrẽ ni'cãti sutuabaque'adutiãcu niwĩ. Tojo weetojanu'cõ, na cãrĩ'caroputa daja, na it'õ'o, cãricãrã niwã.

¹² Ape numu ñamiña'cũrõ Josué wã'cã, cũ duti'caronojõta pa'iare, surarare mejãrõta duticu niwĩ tja. Tojo weerã pa'ia Õ'acũ ya acarore miiwã'cãcãrã niwã. ¹³ Na siete pa'ia ti acaro duporo sooro marĩrõ wa'a, na putisere putisutuacãrã niwã. A'mewẽjẽrĩ masã surara pe'e na duporo wa'acãrã niwã. Æpẽrã surara ti acaro siro pe'e sirutucãrã niwã. Na sutuari cura pa'ia ne putidu'uticãrã niwã. ¹⁴ Tojo weerã nimu'tãrĩ numu be'ro cja numurẽ apaturi ti macãrẽ sutuanemocãrã niwã. Tojo sutuatojanu'cõ, dajacãrã niwã na cãrĩ'caropure tja. Seis numurĩ mejãrõta weecãrã niwã.

¹⁵ Be'ro ape numu siete numurĩ nirĩ numurẽ, ñamiña'cũrõ wã'cã, na wee'caronojõta ti macã Jericóre sutuacãrã niwã tja. Ti numurẽ majã sietetiri sutuacãrã niwã. ¹⁶ Na sutuatucã, pa'ia pũrõ puticã tu'ogu, Josué masãrẽ nicu niwĩ: “Pũrõ caricũña. Õ'acũ marĩrẽ a'ti macãrẽ o'otojami. ¹⁷ Õ'acũ cũ duti'caronojõta ti macã nipe'tise to nise me'rã cõ'ano'rõsa'a. Rahab, umua me'rã a'metãrãwapata'ari masõ, tojo nicã co ya wi'ipu nirã dia'cũrẽ ya'ruono'rõsa'a. Cõta marĩ ãadu'tirã o'o'cãrãrẽ nuoco niwõ. ¹⁸ Musã Õ'acũ cũ cõ'aduti'que to nisere ne miaticã'ña. Musã tojo weecãma,

* 6:1 6.1 Titare macãrĩ ãtã me'rã sã'rĩsãa, yee'que tu'ruri nĩcũcaro niwũ.

musā ye bu'iri Ō'acū Israe curuacjārārē ña'abutiaro wa'acā weebosami. ¹⁹ Nipe'tise ti macā cjase uru, plata, bronce, cōme me'rā wee'quea Ō'acū ye dia'cū ni'i. Ō'acū ya wi'i cjase nūrōrōpu miicūuno'rōsa'a", nicu niwī.

²⁰ Pa'ia capesa'ri me'rā puticārā niwā. Tojo busucā tu'orā, masā ni'cārō me'rā uputu caricūcārā niwā. Na tojo caricūcā, ti macā ūtā tu'ru, na yee cā'mota'ami'que se'temadija wa'acaro niwā. Tojo wa'acā ī'arā, surara ti macārē diacjūta omasājā, miiwapa wa'acārā niwā. ²¹ Be'ro ti macācjārā umuarē, numiarē, ma'mapijare, bucurārē, na yarā ecarā me'rāta wējēcō'acā'cārā niwā. Nipe'tirārē wējēpe'ocārā niwā.

²² Josué puarā umua toduporo ti macārē ī'adu'ti'cārārē nicu niwī: “Musā umua me'rā a'metārāwapata'ari masō ya wi'ipu wa'a, core, co acawererārē, na ye nipe'tise me'rā miiwīrōrā wa'aya. Musā core ‘Tojo weerāti’ ní'caronojōta weeya”, nicu niwī. ²³ Cū tojo nisere tu'o, ī'adu'tiri masā Rahare, co pacusumuarē, co acawererārē miirā wa'acārā niwā. Narē Israe curuacjārā nirō yu'rūropu cūcārā niwā. ²⁴ Be'ro narē miiwīrōca be'ro ti macā Jericōre ūjūacō'acā'cārā niwā. Plata, uru, bronce, cōme me'rā wee'que pe'ere Ōacū wi'i cjasere nūrōrōpu cūcārā niwā. ²⁵ Josué Rahab, co acawererā dia'cūrē wējeticu niwī. Cōta Jericōre ī'adu'tiri masā Josué o'ó'cārārē nūoco niwō. Co narē weetamu'que me'rā yu'rūwetico niwō. Tojo weerā Rahab, co acawererā Israe curuacjārā me'rā nisetidecotima yujupā.

²⁶ Be'ro Josué “Ne apaturi a'ti macārē weeapoticā'to” nīgū, a'tiro nicu niwī: “No'o ni'cū a'ti macārē weeaposī'rīgūnojōrē Ō'acū cūrē ña'arō wa'acā weegusami. Cū ma'ma macā weenu'cārī cura cū macū masā ma'mi wērigūsami. Ti macā yee'que tu'ruri cjase soperire o'orī cura cū macū du'sagu pe'e wērigūsami tja”, nicu niwī.

²⁷ Ō'acū Josuére weetamunu'cūcu niwī. Tojo weerā ti di'tacjārā cū añurō weesetisere masīpe'tia wa'acārā niwā.

7

Acā Ō'acūrē yu'rūnu'cā'que ni'i

¹ Israe curuacjārā wa'teropure ni'cū Acā wāmetigu Jericō cjasere Ō'acū cū miadutiti'quere miacu niwī. Cū Judā ya curuacjū, Carmi macū, Zabdi pārāmi, Zera pārāmi nituriagu nicu niwī. Cū Ō'acū cō'aduti'quere mi'que bu'iri nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā Ō'acū pūrō uacu niwī.

² Josué ni'cārārē surarare ape macā Hai wāmetiri macāpu o'ócu niwī. Ti macā Betel mujipū mujātiro pe'e, Bet-aven pu'topu tojacaro niwā. Narē o'ógu, “Ti macārē, tojo nicā to sumutopure ī'adu'tirā wa'aya”, nicu niwī. Tojo weerā na ti macārē ī'adu'tirā wa'acārā niwā. ³ Dajarā, Josuére werecārā niwā: “Haipure pejetirācā umua niama. Tojo weerā nipe'tirā surara ti macācjārā me'rā a'mewējērā wa'aticā'to. Puati mil, o i'tiati mil surara ticurāta wa'acā añurōsa'a. Na me'rā ti macācjārārē docaque'acā weerāsama. Tojo weegu nipe'tirā surarare o'óticā'ña”, nicārā niwā.

⁴ Tojo weerā i'tiati mil surara dia'cū a'mewējērā wa'acārā niwā. Haicjārā pe'e narē docaque'acā weecārā niwā. Tojo nicā, narē ui, du'tiwā'cācā weecārā niwā. ⁵ Israe curuacjārārē omasirutu wējēcārā niwā. Treinta y seis surara wējēno'cārā niwā. Macā sājārī sope pu'to, téé di'ta se'te'caro nituoropu narē sirutu wējēcā'cārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā bujaweti, ui wācūtutuaticārā niwā.

6 Josué, cū bujawetisere i'ogū, cū sãñase su'tire wejetũ'rēcũ niwĩ. Téé na'ique'ari curapu, Ô'acũ ya acaro tiropũ paamu'rĩque'acu niwĩ. Bucurã quẽ'rã mejãrõta weecãrã niwã. Tojo nicã na dupopapure di'tare õrẽpeocãrã niwã. 7 Tojo wee Josué Ô'acũrẽ nicũ niwĩ:

—Ô'acũ, ¿de'ro weegu mu'u ãsãrẽ dia Jordãrẽ miipẽ'rõrĩ? Mu'u amorreo masã ãsãrẽ wẽjẽcõ'ato nígu, ¿tojo weerine? Ësã ti maa ape pã'rẽpu tojacã añuyũ'ruabopã. 8 Wiogu, Israe curuacjãrã surara ãsãrẽ i'atu'tirãrẽ uirã, omamu'tãma. Na tojo weecã i'agũ, yu'u ¿de'ro ni werobosari narẽ? 9 Cananeo masã, ãpẽrã a'ti di'tacjãrã ãsãrẽ tojo wa'a'quere tu'ope'ticã'rãsama. Ësã nipe'tirãrẽ wẽjẽrãsama. Ne ni'cũ ãsã wa'teropure tojasome. To pũricãrẽ Ô'acũ, nipe'tirã a'ti di'tacjãrã mu'urẽ ña'arõ wãcũrãsama, tojo nicã mu'u wãmerẽ, nicũ niwĩ Josué Ô'acũrẽ.

10 Cũ tojo nisere tu'ogu, Ô'acũ Josuére yu'ticu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. ¿De'ro weegu mu'u nucũcãpu paamu'rĩque'ati? 11 Israe curuacjãrã yu'u dutisere yu'rũnu'cãma. Yu'u musãrẽ “Weeticã'ña” ni'quere queoro weetiamã. Yu'u Jericó cjasere, yu'u miidutiti'quere miama. “Ñã'a ni'i”, ni masĩmirã, yajama. Tere miitoja, na ye apeyenojõ wa'teropũ nuõama. 12 Tojo weerã Israe curuacjãrã na tojo wee'que wapa narẽ i'atu'tirãrẽ põtẽosome. Narẽ põtẽonu'cã, a'mewẽjẽronojõ o'orã, mejõ pe'e narẽ uiwã'cãrãsama. Na basu bu'iri da'reno'rãsama. Musã yu'u “Miaticã'ña” ni'quere maata cõ'aticãma, ne musã me'rã ninemosome majã. 13 Masãrẽ neocũu, narẽ weregu wa'aya: “Ô'acũ musãrẽ a'tiro niãmi: “Musã Israe curuacjãrã, yu'u musãrẽ “Miaticã'ña” ni'que musã wa'teropũ ni'i. Musã tere cõ'ape'oticãma, ne musã me'rã a'mewẽjẽrãrẽ docaque'acã weesome. Ñamiacãrẽ yu'u i'orõpu nu'cũrãsa'a. Tojo weerã yu'u i'orõpu ña'ase marĩrã niato nĩrã, musã ye su'tire coe, musã ya upure u'acoecã'ña. Apoyu'cãrãpu nitojaya. 14 Yu'u i'orõpu nipe'tirã musã ye curarinucũ bajuyoropũ ejanu'cãña. Yu'u beseri cura nipe'tise nisirutuse curarire besewéeno'rõsa'a. Nisiruturi curua yu'u beséca curua ni'cũ põ'rã nise curari besewéeno'rõsa'a. Ni'cũ põ'rã yu'u beséca curua na umuarẽ beseno'rõsa'a. 15 Yu'u “Miaticã'ña” ni'quere cuogu cũ acawererã me'rã, tojo nicã cũ cuose nipe'tise me'rã ãjũacõ'ano'gũsami. Cũ Israe curuacjãrãrẽ bopoyoro wee'que bu'iri, tojo nicã yu'u “A'tiro weeya” ni'quere yu'rũnu'cã'que bu'iri ãjũacõ'ano'gũsami”, nicũ niwĩ Ô'acũ Josuére.

Acãrẽ bu'iri da're'que ni'i

16 Ape numũ ñamiña'cũrõ Josué masãrẽ te curarinucũ wijatiduticu niwĩ. Tojo weeri curare Ô'acũ Judã ya curuacjãrãrẽ i'ocũ niwĩ. 17 Be'ro Josué ti curuacjãrãrẽ nisirutuse curarire wijatiduticu niwĩ. Ô'acũ Zera ya curuare i'ocũ niwĩ. Ti curua wa'terore Zabdi acawererãrẽ besecu niwĩ. 18 Zabdi acawererã umuarẽ i'oburocã, Acã wãmetigu beseno'cu niwĩ. Acã Carmi macũ, Zabdi pãrãmi, Zera pãrãmi nituriagu, Judã ya curuacjũ nicũ niwĩ.

19 Tojo weegu Josué cãrẽ nicũ niwĩ:

—Mu'u yu'u macũ weronojõ nígu ni'i. Ô'acũ, Israe curuacjãrã wiogure e'catipeoya. Mu'u wee'quere diacjũ wereya, nicũ niwĩ.

20 Acã cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Diacjūta mu'urē were'e. Israe curuacjārā wiogu Ō'acūrē yu'rūnu'cāwā. A'tiro weewu. ²¹ Jericó cjase marī mi'que wa'teropu ni'cārō su'tiro añubutiario Babiloniacjārā wéeca su'tirote ī'awū. Tojo nicā plata cujiri doscientos cujiri, ni'cāgū uru me'rā wee'care, ni'cā kilo deco nūcūcjure Ɂaripeja, miicā'wū. Ya wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'i po'peapu yaacā'wū. Niyeru apeye docapu ni'i, nicu niwī.

²² Cū tojo nicā tu'ogu, Josué āpērārē Acā ya wi'ipu wa'aduticu niwī. Cū ya wi'ipu Acā mīca su'tirote, niyerure, urugure bocacārā niwā.

²³ Tere mī, Josué, tojo nicā Israe curuacjārārē wiacārā niwā. Ō'acū “Masā me'rā añurō weeguti” ni'quere cuori acaro pōtēorōpu cūcārā niwā. ²⁴ Be'ro Josué, Israe curuacjārā me'rā Acā, Zera macūrē, niyeru cū yaja'quere, su'tirote, urure, cū pō'rā Ɂmuarē, numiarē, cū yarā ecarā wecuare, burroare, ovejare, tojo nicā cū ya wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'ire, nipe'tise cū cuosere na cārīrō yu'ruro Acor wāmetiro pa'tiropu miacārā niwā.

²⁵ Josué cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu mu'u marīrē a'te bopoyoro bu'iri da'reatjere weeati? Ni'cārōacā Ō'acū mu'urē bu'iri da'regusami, nicu niwī.

Tojo nitoja, nipe'tirā Israe curuacjārā ūtāperi me'rā cūrē, cū yarā ecarārē doquewējēcārā niwā. Be'ro narē ūjūacō'acārā niwā. ²⁶ Na bu'ipu Josué ūtā mesājo seepeocu niwī. Te me'rā Ō'acū na me'rā ua'que pe'tia wa'acaro niwū. Tojo weero ti pa'tiro Acor wāmetidecotisa'a yujupū.

8

Israe curuacjārā Haicjārārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ Tojo wéeca be'ro Ō'acū Josué a'tiro nicu niwī: “Ne uiticā'ña. Wācūtutuaya. Mu'u yarā surara nipe'tirārē neocūu, Haicjārā me'rā a'mewējērā wa'aya tja. Yu'u Haicjārā wiogure, tojo nicā ti macācjārārē musārē wapata'acā weetamugūti. Cū ya macā, na ya di'ta nimi'caro musā ye tojarosa'a. ² Mu'u Jericócjū wiogure, ti macācjārārē wee'caronojōta Haicjārārē, na wiogu quē'rārē weegusa'a tja. Ni'cārōacāma na cuose, na yarā ecarā musā yarā tojarāsama. Musā a'tiro weeya. Macā sē'ema pe'e ni'cā curua mu'u yarā surarare wa'adutiya”, nicu niwī.

³ Tojo weegu Josué treinta mil surara añurō a'mewējēmasīrānojōrē űamipure Haipure o'ogu, ⁴ a'tiro nicu niwī: “Musā añurō tu'oya. Macā sē'ema pe'e wa'a, bajutiropu niña. Na me'rā a'mewējējā, tu'omasī co'teya. ⁵ Āpērā surara yu'u me'rā bajuyoro pe'e pi'arāsama. Haicjārā ūsārē ī'arā, ūsārē wējērātirā macāpu ni'cārā wijatirāsama. Na tojo weecā, ūsā toduporopu wee'caronojōta ui omarāsa'a. ⁶ Na pe'e macāpu wija, ūsārē siruturāsama. ‘Toduporo wee'caronojō marīrē uiwā'cārā weema', nirāsama. ⁷ Na tojo weecā ī'arā, musā macā sē'ema pe'e ni'cārā macāpu sājāa'ña. Sājāa, ti macācjārā nipe'tirārē wējēpe'ocā'ña. Ō'acū musā wiogu ti macārē musā ya macā tojacā weegusami. ⁸ Be'ro Ō'acū duti'caronojōta ti macārē ūjūacā'ña. Yu'u musārē dutitoja'a”, nicu niwī Josué.

⁹ Tojo nīca be'ro Josué narē Betel, Hai wa'teropu wa'a, tojaduticu niwī. Hai mujīpū sājārō pe'e tojacaro niwū. Josué pe'e cū yarā masā me'rā ti űamirē mejārōputa yu'rucū niwī. ¹⁰ Ape nūmu űamiña'cūrō cū masārē ī'awā'cācu niwī. Be'ro Israe curuacjārā wiorā me'rā su'ori

Haipu a'mewējēgũ wa'acu niwĩ. ¹¹ Nipe'tirā surara cū me'rā nirā ti macā pōtēorōpũ etacārā niwā. Eta, ti macā yu'rurōpũ tojaque'acārā niwā. To na nirō me'rā opa pa'tiro nidijacaro niwũ. ¹² Josué ni'cāmocusetiri mil surarare Betel, Hai wa'terōpũ mujīpũ sājārō pe'e n̄ocūucũ niwĩ. ¹³ A'tiro wee surarare pua curua ducawaacārā niwā. Ni'cā curua ti macā mujīpũ sājārō pe'e tojacārā niwā. Ape curua ti macā yu'ruro pe'e tojacārā niwā. Ti ñamita Josué opa pa'tiro nidijaro decopũ tojacu niwĩ.

¹⁴ Haicjũ wioḡu tojo wa'acā ĩ'agũ, sojaro me'rā cū yarā surara me'rā ti macāpũ ní'cārā wija, dia Jordā cja pa'tiropũ Israe curuacjārā me'rā a'mewējēgũ wa'acu niwĩ. “Ape curua Israe curuacjārā ti macā sē'ema pe'e du'tiapā” ni, masīticu niwĩ. ¹⁵ Josué, cū surara me'rā du'tirā weronjō weesoocārā niwā. Tojo weerā yucu marirō nirĩ ma'a pe'e uiwā'cācārā niwā. ¹⁶ Tojo weerā nipe'tirā surara Haicjārā na wiorā dutisere tu'orā, Josuére siruturā, na ya macārē wijawā'cācārā niwā. ¹⁷ Nipe'tirā umua Haicjārā, tojo nicā Betecjārā Israe curuacjārārē siruturā, wa'ape'tia wa'acārā niwā. Tojo weero ti macā co'tero marirō tojacaro niwũ.

¹⁸ Be'ro Ō'acũ Josuére nicu niwĩ: “Mu'u ñosērĩ pjĩ me'rā ti macārē s̄opuaya. Ti macārē mu'u ya macā tojacā weeguti.”

Tojo weegu surarare Josué ti pjĩ me'rā s̄opuatjāḡũ, “A'mewējērā wa'aya”, nicu niwĩ. ¹⁹ Cū tojo nicāta, surara na bajutiropũ ní'cārā sojaro me'rā wijacārā niwā. Ti macāpũ omasājā, pecame'e s̄i'ayoobaque'ocārā niwā.

²⁰ Haicjārā surara majāmiñatōrōrā, na ya macārē o'me mujāacā ĩ'acārā niwā. Israe curuacjārā uiwā'cāmi'cārā majāmitojati, na me'rā a'mewējērā a'ticārā niwā. Tojo weero ne aperopũ narē du'tita basioticaro niwũ. ²¹ Josué, nipe'tirā Israe curuacjārā ti macā sē'emapu du'ti'cārā ti macārē ūjūacō'acā ĩ'arā, majāmitojaa, Haicjārā me'rā a'mewējērā a'ticārā niwā. ²² Be'ro ti macārē sājāa'cārā wijaa, Haicjārārē cā'mota'aque'acārā niwā. Tojo weerā na Haicjārā Israe curuacjārā pua curua decopũ tojacārā niwā. Israe curuacjārā na nipe'tirārē wējēpe'ocā'cārā niwā. ²³ Haicjārā wioḡu dia'cūrē wējētīcārā niwā. Cūrē ñe'e, Josué tiropũ miacārā niwā.

²⁴ Israe curuacjārā na sirutu'cārārē wējēpe'oca be'ro na Haipu daja, du'sa'cārārē wējēpe'ocā'cārā niwā tja. ²⁵ Ti numurē doce mil masā Haicjārā umua, numia wērīcārā niwā. ²⁶ Josué pe'e cū ñosērĩ pjīrē s̄opuanu'cūcu niwĩ. Téé na nipe'tirā Haicjārārē wējēpe'oca be'ropũ du'udijocu niwĩ. ²⁷ Be'ro Ō'acũ Josuére weeduti'caronojōta Israe curuacjārā ti macā cjase apeyenojō, tojo nicā na yarā ecarā me'rā tojacārā niwā.

²⁸ Josué Haire ūjūacō'acā, te ūjūamo'a'que, tojo nicā ti macā cjase ūtāperiacā dia'cū tojacaro niwũ. Ni'cārōacāpũ quē'rārē tojota bajudecotisa'a yujupũ. ²⁹ Haicjũ wioḡure wējēca be'ro yucugupũ du'teyoocu niwĩ téé ñamica'apũ. Na'ique'ari cura cūrē miidjoduti, cū upure macā sājāarōpũ cō'aduticu niwĩ. Be'ro cū bu'i ūtāperi me'rā seebi'acūuduticu niwĩ. A'tocaterore ti ūtāmesā cūñasa'a yujupũ.

Josué Ebal ūrūḡũ wāmeticjupũ Moisé dutise cūu'quere bu'e'que ni'i

³⁰ Te be'ro Josué ūrūḡũ Ebal wāmeticjupũ Israe curuacjārā wioḡu Ō'acūrē ējōpeorātirā, wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucũ niwĩ. ³¹ Cū Moisé, Ō'acũ dutisere weeco'tegu, Israe

curuacjārārē duti'caronojōta da'reduticu niwī. Moisé cū dutise cūuca turi oja'caronojōta ūtāpaga pááte, bopeno'ña marīsepaga me'rā tojo weecārā niwā. Tojo weerā topu Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeorā, wa'icurārē wējē ūjūamorōpeocārā niwā. ³² Topu Israe curuacjārā ī'orōpu tepagaputa tja Josué Ō'acū Moisére dutise cūu'quere ojaō'ocu niwī. ³³ Nipe'tirā masā Israe curuacjārā, Israe curuacjārā nitirā na me'rā sjarā, nipe'tirā bācurā, narē su'ori nirī masā, tojo nicā beseri masā Ō'acū ya acaro tiro puaperi nu'cāejacārā niwā. Pa'ia Levī ya curuacjārā ti acarore wuawā'cārā masā pājārā diacjū pe'e ejanu'cācārā niwā. Ō'acū narē “Añurō wa'ato” nisere tu'orātirā, ūrūgū Gerizim wāmeticju du'pocāpu deco me'rā masā nu'cāejacārā niwā. Āpērā pe'e ūrūgū Ebal wāmeticju du'pocāpu nu'cāejacārā niwā. Moisé ne waro dutinu'cā'caronojōta weecārā niwā.

³⁴ Be'ro Josué nipe'tise Moisé cū duti'quenūcū bu'eñocu niwī. “Añurō wa'arosa'a” nī'quere, tojo nicā “Ña'arō wa'arosa'a” nī'quere bu'ecu niwī. ³⁵ Ne ni'cā uuro Moisé duti'quere Josué bu'eticā weeticu niwī. Nipe'tirā Israe curuacjārā topu nerērārē bu'eño'pe'ocā'cu niwī. Du'aro marīrō numiarē, wī'marārē, tojo nicā Israe curuacjārā nitirā na me'rā nirā quē'rārē bu'ecu niwī.

9

Gabaōcjārā Israe curuacjārārē nisoo'que ni'i

¹ Nipe'tirā wiorā dia Jordā mujpū sājārōpu nirā Israe curuacjārā na a'mewējē, wapata'a'quere tu'ocārā niwā. Na hitita masā, amorreo masā, cananeo masā, ferezeo masā, heveo masā, tojo nicā jebuseo masā nicārā niwā. Ūrūpagupu nirā, opa bu'pa nirōpu nirā, maa pajiri maa Mediterráneo sumutopu nirā téé Libanopu nirā nicārā niwā. ² Tojo weerā na Josué, Israe curuacjārā me'rā a'mewējērā a'tirā, ni'cārō me'rā nerēcārā niwā.

³ Tojo weemicā, heveo masā Gabaōpu nirā pe'e, Josué Jericó, tojo nicā Haipu wee'quere masīcārā niwā. ⁴ Tojo weerā Israe curuacjārārē a'tiro weesocārā niwā. Ma'apu wa'arā, na burro bu'ipu ajuri mejā, tojo nicā vino poseye'que ajuri mejāmejā, tū'rū'que mejā, sereō'o'quere miacārā niwā. ⁵ Tojo nicā su'ti mejā, sapatu caseri tū'rū'que, sereō'o'quere sānacārā niwā. Ma'apu wa'arā, pā boposāa'que, butiwija'quere miacārā niwā. ⁶ Na Josué nirō Gilgapu ejarā, cūrē, tojo nicā Israe curuacjārārē a'tiro nicārā niwā:

—Yoarocjārāpu a'ti'i. Tojo weerā musā ūsā me'rā “A'tiro weerāti”, ni apoya, nicārā niwā.

⁷ Israe curuacjārā heveo masārē ya'ticārā niwā:

—Apetero weerā musā ūsā pu'toacācjārā nisa'a. Tojo nicāma, musā me'rā “A'tiro weerāti”, nīmasītisa'a.

⁸ Na pe'e Josuére nicārā niwā:

—Ūsā musārē da'raco'terā nirāsa'a.

Josué pe'e narē sērītiña'cu niwī:

—¿Noanojō niti musā? ¿No'ocjārāpu a'tiati? nicu niwī.

⁹ —Ūsā yoarocjārāpu a'ti'i. Ūsā musā wioḡu Ō'acū tutuasere tu'opāu. Nipe'tise cū Egiptopu wee'quere, ¹⁰ tojo nicā puarā amorreo masā wiorārē maa Jordā si pā'rē pe'e nī'cārārē cū wee'quere tu'opāu. Na Sehón, Hesbón

wiogu, tojo nicā Og, Basán wiogu nicārā niwā. Og Astaropu macāticu niwī. ¹¹ Tojo weerā ūsā wiorā, ūsā ya di'tacjārā ūsārē a'topu a'tidutiama. “Musā ma'apu ba'atjere mia, Israe curuacjārā tiropu wa'aya”, ni o'oāma. “Musārē da'raco'terā nirāsa'a. Tojo weerā 'A'tiro weerāti” ni apoya”, ni dutio'oāma ūsārē. ¹² Ūsā musā tiropu a'ticā, a'te pā asibususepaga niwā. Ni'cārōacāma boposāa'que, butiwija'que mejā ni'i majā. ¹³ Tojo nicā a'te vino poseye'que ajuri ma'ma ajuri nīni'wū yujupū. Ni'cārōacāma tū'rū'que ni'i. Ma'a yoaro me'rā tojo wa'awu ūsā ye su'ti, sapatu caseri quē'rā, nicārā niwā.

¹⁴ Tere tu'orā, Israe curuacjārā, Ō'acūrē sērītiña'timirā, Gabaōcjārā pā na cuosere ba'aña'cārā niwā. ¹⁵ Tojo weegu Josué narē “Musārē co'te, wējēsoma”, ni apocu niwī. Āpērā Israe curuacjārā wiorā “Ō'acū wāme me'rā tojota weerāti”, nicārā niwā.

¹⁶ I'tia nūmu na apōca be'ro Israe curuacjārā “Ā'rā marī tiropu eta'cārā marī nirō pu'tocjārā niapārā” nisere masīcārā niwā. ¹⁷ Tojo weerā na Gabaōcjārā masārē a'marā wa'acārā niwā. I'tia nūmu be'ro na ye macārīpure ejačārā niwā. Te macārī Gabaō, Cafira, Beerot, tojo nicā Quiriat-jearim nicaro niwā. ¹⁸ Te macārī pu'topu nimirā, tocjārārē wējētīcārā niwā. Na wiorā Ō'acū, Israe curuacjārā wiogu wāme me'rā “Narē wējēsoma” ni apo'cārā niyurā, narē wējēmasīcārā niwā.

Tojo weerā masā na wiorārē ña'arō ucūco'tecārā niwā. ¹⁹ Wiorā pe'e narē yu'ticārā niwā:

—Ūsā Ō'acū, Israe curuacjārā wiogu wāme me'rā, “Narē wējēsoma”, ni apotojapu. Tojo weerā ni'cārōacāma narē ne mejēcā weemasītisa'a. ²⁰ Na catinu'cūrāsama. Marī Ō'acū me'rā “Tojo weerāti” nī'quere weeticāma, Ō'acū marī me'rā uagusami, nicārā niwā.

²¹ Tojo weerā wiorā narē wējēdutīcārā niwā. Mejō Israe curuacjārārē peca paawa'aco'terā, tojo nicā aco waaco'terā nicārā niwā majā. A'te me'rā na “A'tiro weerāti” nī'quere queoro weecārā niwā.

²² Be'ro Josué Gabaōcjārārē pijjo, narē sērītiña'ca niwī:

—¿De'ro weerā musā ūsā pu'to nimirā, yoaropu a'tiapu, nisoati? ²³ A'te me'rā musā Ō'acū ña'arō wa'arosa'a nī'que wapa tojarāsa'a. Tojo weerā musā Ō'acū wi'i cjasenojōrē peca paawa'aco'terā, aco waaco'terā ninu'cūrāsa'a.

²⁴ Gabaōcjārā Josuére yu'ticārā niwā:

—Ō'acū mu'u wiogu Moisére “A'ti di'tare o'oguti, tojo nicā a'to nirārē cō'agūti” nī'quere tu'owu. Tojo weerā “Na marīrē wējēbosama” ni uirā, tojo weeapu. ²⁵ Ūsā mu'u yarā ni'i. Mu'u no'o ūsārē weesī'rīrōnojō weeya, nicārā niwā.

²⁶ Tojo weegu Josué Israe curuacjārārē “Ā'rā Gabaōcjārārē wējētīcā'ña”, nicu niwī. ²⁷ Tojo nimigū, ti nūmūta Gabaōcjārārē Israe curuacjārārē peca paawa'aco'terā, aco waaco'terā tojacā weecu niwī. Tojo nicā, Ō'acū wi'i na ñubuepeoro cjasere Ō'acū cū beseno'atjopu quē'rārē tojota weeduticu niwī. A'tocateropure Gabaō masā te da'rasere cuodecotisama yujupū.

10

Israe curuacjārā amorreo masārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ Wiogu Jerusalécjü Adonisedec wāmetigu Israe curuacjārā Haicjārārē docaque'acā wee'quere tu'ocu niwī. Cū “Jericóre, ti macā wiogure wee'caronojōta Haicjārārē, na wiogure weepu” nisere tu'ocu niwī. Tojo nicā Gabaōcjārā Israe curuacjārā me'rā na ucū a'merī apo'quere tu'ocu niwī. ² Tere tu'ogu, pūrō uicu niwī. Gabaō, wiorā nirī macā, Hai nemorō pajiri macā nicaro niwā. Na Gabaōcjārā umua a'mewējētutuarā nicārā niwā. ³ Tojo weegu Adonisedec ba'paritise macārīcjārā wiorārē queti o'ócu niwī. Na Hoham Hebrōcjü, Piream Jarmucjü, Jafía Laquicjü, tojo nicā Debir Eglōcjü nicārā niwā. ⁴ Narē a'tiro nío'ocu niwī: “Gabaōcjārā Josué, tojo nicā Israe curuacjārā me'rā apocārā niama. Tojo weerā musā, musā yarā surara me'rā yu'ure Gabaōcjārā me'rā a'mewējēcā weetamurā a'tia”, nicu niwī. ⁵ Tojo weerā na ni'cāmocurā amorreo masā wiorā nerē, na yarā surara me'rā Gabaōcjārā me'rā a'mewējērā wa'acārā niwā. Na wiorā Jerusalécjü, Hebrōcjü, Jarmucjü, Laquicjü, tojo nicā Eglōcjü nicārā niwā.

⁶ Na tojo weecā ĩ'arā, Gabaōcjārā Josué Gilgapu nigūrē queti o'ócārā niwā: “Ĕsārē, musārē da'raco'terārē cō'awā'cāticā'ña. Quero, ũsārē weetamurā a'tia. Ĕsārē yu'ruorā a'tia. Nipe'tirā wiorā amorreo masā ũrūpagucjārā ũsā me'rā a'mewējērātirā nerēcārā niama”, ni queti o'ócārā niwā. ⁷ Tere tu'ogu, Josué nipe'tirā cū yarā surara tutuarā me'rā Gilgapu wijaa, Gabaōpu wa'acārā niwā. ⁸ Ő'acū cūrē a'tiro nicu niwī: “Narē uiticā'ña. Yu'u musārē a'mewējēbosa, wapata'acā weeguti. Ne ni'cū na me'rā nigū mu'urē pōtēomasītisami”, nicu niwī.

⁹ ũnamipu Josué Gilgapu wija, wa'abo'rea, amorreo masā ne masītiri cura na me'rā a'mewējēnu'cācu niwī. ¹⁰ Ő'acū Israe curuacjārārē narē ucucā weecu niwī. Tojo weegu Josué Gabaōpure pājārā amorreo masārē wējēcū niwī. Narē Bet-horón wāmetiri ma'apu sirutu, téé yoaro apeye macārīpu Azeca, Maceda wāmetise macārīpu wējēsirutuwā'cācu niwī. ¹¹ Apeyema tja na Bet-horón bu'ari ma'apu uiwā'cārī cura Ő'acū a'tiro weecu niwī. Acoro pejaro weronojō narē yususe aco peri bu'a'que peri paca burucā weecu niwī. Cū tojo wee'que me'rā pājārā amorreo masā wērīcārā niwā. Israe curuacjārā surara narē wējē'caro nemorō pājārā wērīcārā niwā.

¹² Ő'acū Israe curuacjārā amorreo masārē docaque'acā wéeca numurē Josué Ő'acūrē masā ĩ'orōpu nicu niwī:

“Mujīpū, Gabaō bu'ipu tojanu'cāña.

Mujīpū ñamicjü pe'e, Ajalón cja pa'tiro bu'ipu tojanu'cāña”.

¹³ Cū tojo nicā, mujīpū umucocjü, ñamicjü téé narē ĩ'atu'tirārē wējēcō'aca be'ropu tojanu'cātucārā niwā.

A'tere Justo wāmetiri turipu ojano'wū. Tojo weegu mujīpū umucocjü ũmuse decopu tojanu'cācu niwī. Ni'cā numu ejatuario ne sājāticu niwī.

¹⁴ Toduporopu ti numu weronojō Ő'acū masūrē cū tojo sērīsere yu'tica numu weronojō wa'aticaro niwū. Be'ropu quērārē tojo wa'aticaro niwū. Ti numurēta Ő'acū cū tutuario me'rā Israe curuacjārārē a'mewējētamucu niwī.

¹⁵ Be'ro Josué na cārīrō Gilgapu nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā dajatojaacu niwī. ¹⁶ Na ni'cāmocuse macārīcjārā wiorā, ũtā tutipu Maceda nirī tutipu du'ticārā niwā. ¹⁷ Be'ro āpērā na ni'cāmocurā wiorā Macedapu nirī tutipu du'ti'cārārē boca, Josuére werecārā niwā. ¹⁸ Josué tere tu'ogu,

a'tiro dutío'ocu niwĩ: “Ti tuti sãjãrĩ sopere ãtãpaga paca me'rã tũrũwã'cã, tuubi'aya. Tojo nicã, ti tutire masãrẽ co'tedutiya. ¹⁹ Musã pe'e a'tore ne tojaticã'ña. Musãrẽ ì'atu'tirãrẽ sirutuya. Narẽ na ya macãpu dajacã weeticã'ña. Õ'acũ marĩ wiogu narẽ docaque'acã weetojami”, nicu niwĩ.

²⁰ Tojo weerã Josué, Israe curuacjãrã pãjãrã amorreo masãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Pejetirã na wẽjẽdu'a'cãrã na ye macãrĩpu dajacãrã niwã. ²¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã surara pe'e narẽ sirutu'cãrã Josué cũ nirõ Macedapu cãmi marĩrã dajape'ticãrã niwã. Topu nise macãricjãrã ne cã'rõacã Israe curuacjãrãrẽ ña'arõ ucũticãrã niwã.

²² Be'ro Josué a'tiro nicu niwĩ: “Ëtã tuti ne sãjãarõpu pão weetjãrã, na ni'cãmocurã wiorãrẽ miiwĩrõ, yu'u tiropu miitia”, nicu niwĩ. ²³ Tojo weerã ni'cãmocurã wiorã Jerusalẽcã, Hebrõcã, Jarmucã, Laquicã, tojo nicã Eglõcãrẽ miiwĩrõcãrã niwã. ²⁴ Na wiorãrẽ Josué tiropu miiejãca be'ro nipe'tirã Israe curuacjãrã amuarẽ pijiocu niwĩ. Surara wiorã cũ me'rã a'mewẽjẽtamucãrãrẽ a'tiro duticu niwĩ: “Musã ã'rã wiorã wãmutare u'tacũurã a'tia.” Cũ tojo nicã tu'orã, cũ dutironojõta weecãrã niwã.

²⁵ Be'ro Josué surara wiorãrẽ nicu niwĩ: “Wãcũtutuaya. Uiro marĩrõ nisetiya. Musã narẽ wee'caronojõta Õ'acũ weegusami nipe'tirã musãrẽ ì'atu'tirãrẽ”, nicu niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nitoja, wiorãrẽ wẽjẽcu nimi. Be'ro cũ yarã surarare na upure yucupagu ni'cãmocusepagupu du'teyooduticu niwĩ. Topu yosana'itõ'ocãrã niwã. ²⁷ Be'ro na'ique'ari cura narẽ miidijoduti, na du'tica tutipu cõ'aduticu niwĩ. Ti tuti sãjãrõrẽ ãtã pacasepaga me'rã bi'acãrã niwã. Tepaga topu nidecoti'i yujupu.

Apeye macãricjãrãrẽ Josué a'mewẽjẽgũ, cũ docaque'acã wee'que ni'i

²⁸ Narẽ wẽjẽca numurẽta Josué Maceda wiogu, nipe'tirã ti macãpu nirãrẽ wẽjẽpe'ocã'cu niwĩ. Ne ni'cũ tocjãrẽ caticã weeticu niwĩ. Cũ Jericõcã wiogure wee'caronojõta Maceda wiogu quẽ'rãrẽ weecu niwĩ.

²⁹ Maceda macãpu ni'cãrã Josué, tojo nicã nipe'tirã Israe curuacjãrã Libna wãmetiri macãpu wa'acãrã niwã. Topu wa'a, a'mewẽjẽrã wa'acãrã niwã. ³⁰ Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ ti macãcã wiogure, cũ yarã masãrẽ na dutise doca cũucu niwĩ. Tocjãrã nipe'tirã masãrẽ Josué, cũ yarã surara me'rã wẽjẽcõ'ape'ocã'cu niwĩ. Ne ni'cũ yu'ruwetiticu niwĩ. Libna macãcã wiogure Jericõcã wiogure wa'a'caronojõta wa'acaro niwã.

⁴⁰ Tojo weetjãgũ, Josué nipe'tiro ti di'tare ñe'epe'ocã'cu niwĩ. Tere ñe'egũ, ãrũpagu peje, Neguev yucu marĩbocurerõpu, tojo nicã opa pa'tirojo nirõ, opa bu'pa nirõpu ñe'ecu niwĩ. Topu nirã nipe'tirã wiorãrẽ docaque'acã weecu niwĩ. Ne ni'cũ wiogu catigu tojaticu niwĩ. Nipe'tirã masã wẽjẽno'cãrã niwã. A'tere Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu, cũ weeduti'caronojõta weecu niwĩ. ⁴¹ Titare Josué nipe'tirãrẽ nipe'tiropu docaque'acã weecu niwĩ. Cades-barnea wãmetiro me'rã nu'cã, téé Gazapu yapaticu niwĩ. Apero quẽ'rãrẽ Gosén wãmetiro me'rã nu'cã, téé Gabaõpu yapaticu niwĩ. ⁴² Õ'acũ Israe curuacjãrã wiogu cũ yarã masãrẽ ma'ígũ, a'mewẽjẽbosacu niwĩ. Tojo weeyucã, Josué cũ a'mewẽjẽse me'rãta na nipe'tirã wiorã pãjãrãrẽ, tojo nicã te di'tare miiwapacã weecu niwĩ. ⁴³ Be'ro Josué cũ yarã surara me'rã Gilgal na ni'carõpu dajatojaacu niwĩ.

11

Josué Hasocjũ wioḡu Jabĩrẽ, ãpẽrã wiorã cũ me'rãcjãrãrẽ docaque'acũ wee'que ni'i

¹ “Tojo wa'aporo” nise quetire tu'ogũ, Jabín Hasor macã wioḡu a'tiro weecu niwĩ. Jobab wãmetigũ Madón macã wioḡure, tojo nicã Simrón, Acsaf macãrĩcjãrã wiorãrẽ pijiocũ niwĩ. ² Apeyema wiorã ãrũpagũ nortepũ nirãrẽ pijiocũ niwĩ. Tojo nicã, ditara Cineret* siropũ nirãrẽ pijiocũ niwĩ. Æpẽrãma opa pa'tiro nídjaro nirã Dor mujĩpũ sãjãrõcjãrãrẽ pijiocũ niwĩ. ³ Æpẽrã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã cananeo masãrẽ, mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã cananeo masãrẽ, amorreo masãrẽ, hitita masãrẽ, ferezeo masãrẽ, jebuseo ãrũpagũpũ nirĩ masãrẽ, heveo masã ãrũḡũ Hermón wãmeticũ nídjaro Mizpapũ nirãrẽ pijiocũ niwĩ. ⁴ Tojo weerã na wiorã na yarã surara me'rã a'mewẽjẽrã wa'acãrã niwã. Na yarã cabayua pãjãrãrẽ, na a'mewẽjẽse cabayua wejesepawũ me'rã wa'acãrã niwã. Na pãjãrã waro nitjãrã, nucũpori maa sumũto cjase weronojõ nicãrã niwã. ⁵ Be'ro na Israe curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽrã wa'arãtirã, “A'tiro weerã” ni, a'merĩ apocãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, ni'cã curuajota aco nirõ Merom tíropũ que'aejacãrã niwã.

⁶ Na tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ pe'e Josuére “Narẽ ne uiticã'ña. Ñamiacã a'ti orata na pãjãrãrẽ musã wẽjẽpe'ocã weeguti. Musã pe'e na yarã cabayua du'pocãrĩ u'tacũuse wadarire dutesureapa. Tojo nicã na tũrũsepawũ a'mewẽjẽsepawũ cabayua na wejesere ãjũapa”, nicũ niwĩ.

⁷ Tojo wee Josué, cũ yarã surara me'rã wa'a weetjãgũ, narẽ ĩ'atu'tirã masĩno'ña marĩrõ, aco nirõ Merõpũ na me'rã a'mewẽjẽnũ'cãcũ niwĩ.

⁸ Õacũ pe'e Israe curuacjãrãrẽ narẽ miiwapã wa'acã weecu niwĩ. Na narẽ téé Sidõ macãjopũ, tojo nicã Misrefot-maim, apero opa pa'tiro Mizpa mujĩpũ mujãtiropũ narẽ sirututuocãrã niwã. Ne ni'cũ catiticũ niwĩ.

⁹ Õ'acũ cũ duti'caronojõta Josué queoro weecu niwĩ. Tere weéḡũ, cũrẽ ĩ'atu'tirã yarã cabayuare na du'pocãrĩ u'tacũuse wadarire dutecu niwĩ. Tojo nicã na tũrũsepawũ a'mewẽjẽsepawũre ãjũacu niwĩ.

¹⁰ A'mewẽjẽḡũ eta'cu cũ dajãca be'ro Josué Hasor macãrẽ miiwapacu niwĩ. Titare cũ ya di'pjiõ me'rã ti macãcjũ wioḡure wẽjẽcu niwĩ. Ti macã Hasota apeye macãrĩ nemorõ nirĩ macã nicaro niwũ. ¹¹ Israe curuacjãrã nipe'tirã ti macãpũ nirãrẽ wẽjẽpe'ocãrã niwã. Ti macã Hasore mutõdijope'o, ãjũacõ'acãrã niwã. ¹² Josué topũ nise macãrĩ nipe'tise macãrĩrẽ na wiorã me'rãputa miiwapacu niwĩ. Wiorãrẽ di'pjiõ me'rã wẽjẽcõ'ape'ocu niwĩ. Nipe'tirãrẽ, nipe'tisere mutõdijope'ocu niwĩ. Cũ tojo weese me'rã Josué Moisé, Õ'acũ dutisere weeco'tegũ, cũ duti'quere queoro weeme'rĩcã'cu niwĩ. ¹³ Israe curuacjãrã opa bu'papũ nise macãrĩma ãjũaticãrã niwã. Hasor dia'cũrẽ ãjũacãrã niwã. ¹⁴ Te macãrĩpũ nirãrẽ di'pjiõ me'rã wẽjẽcõ'acãrã niwã. Ne ni'cũ catigũ tojatĩcu niwĩ. Te macãrĩ cjase, na yarã ecarã, na ye apeyenojõ nimi'que Israe curuacjãrãrẽ tojacaro niwũ. ¹⁵ Õ'acũ Moisére duti'caronojõta Moisé pe'e quẽ'rã Josuére dutituriacu niwĩ. Æ'rĩ Josué pũrĩcã Õ'acũ cũ Moisére duti'que weeturiagu, te cũ dutise cũu'quere ne cã'rõ we'otĩcu niwĩ. Nipe'tisere añurõpũ weedutipe'ocu niwĩ.

* 11:2 11.2 Apetero ditara Cineret “Galilea” pisuno'caro niwũ.

16 Josué a'ticuse di'tare miiwapacu niwĩ. Nipe'tiro ũrũpagu nirõrẽ miiwapacu niwĩ. Nipe'tiro Neguere, tojo nicã nipe'tiro Gosêrẽ, nipe'tiro opa pa'tiro nirõrẽ, nipe'tiro Arabáre, tojo nicã Israe nipe'tiro ũrũpagu tiropu to opa pa'tiro nirõrẽ ñe'epe'ocũ niwĩ.

23 Toduporopu Ô'acũ Moisére duti'caronojõta Josué nipe'tiro Canaã di'tapu peje macãrĩrẽ miiwapacu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, Josué ti di'tare Israe curaricjãrãrẽ ducawaacu niwĩ. Nanucũ na ye di'ta tojato nígũ, tojo weecu niwĩ. Be'ro ti di'tapure ne a'mewějẽse marĩcaro niwũ majã.

12

Moisé dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã wiorãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

1 Moisé caticatero Israe curuacjãrã puarã wiorã dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrãrẽ docaque'acã weetocjãrã niwã. Na ye di'ta nimi'quere miiwapacãrã niwã. Te di'ta dia Arnón wãmetiri maa me'rã nu'cã, tojo nicã nipe'tiro dia Jordã sumuto niĩ pa'tiro, téé ũrũgũ Hermón wãmeticjũ niwuocarõ niwũ. 2 Ni'cũ wioyu Sehón amorreo masã wioyu nicu niwĩ. Cũ Hesbón wãmetiri macãpu niseticu niwĩ. Cũ dutiro Aroer wãmetiri macã me'rã nu'cã, téé dia Arnón sumuto nicaro niwũ. Tojo nicã, ti pa'tiro deco me'rã nu'cã, dia Jaboc me'rãpu niwuocarõ niwũ. Dia Jaboc ape di'ta amonita masã ya di'ta sãjãrõpu nicaro niwũ. Tojo nicã Galaad di'ta deconojõ cũ dutiri di'ta nicaro niwũ. 3 Apeyema tja mujĩpũ mujãtiro dia Jordã pa'tirote duticu niwĩ. Cineret* wãmetiri ditara me'rã dutinu'cã, téé o'maburotiri ditara me'rãpu duti yapatuocũ niwĩ. Toó Bet-jesimot mujĩpũ sãjãrõ pe'e toja, sur pe'e téé Plsiga wãmeticjũ ũrũgũ du'pocãpu dutituocũ niwĩ.

4 Apĩ pe'e Og wãmetigu Basán wãmetiro dutigu nicu niwĩ. Cũ refaíta masũ† pejetirã du'sagu me'rãcũ nino'gũ nicu niwĩ. Cũ Astarot, tojo nicã Edrei wãmetise macãrĩpu niseticu niwĩ. 5 Og téé nortepu Hermón wãmeticjũ ũrũgũpu dutituocũ niwĩ. Cũ Salca macãrẽ, nipe'tiro Basán wãmetirote duticu niwĩ. Téé ape di'ta na ta'caro Gesur wãmetirote, tojo nicã Maaca wãmetirote, ahero Galaad di'ta decopu Sehón, Hesbón macã wioyu cũ dutiropure dutituocũ niwĩ.

6 Moisé, tojo nicã Israe curuacjãrã ã'rã wiorã puarãrẽ a'mewějẽ docaque'acã weecãrã niwã. Be'ro Moisé te di'tare Rubén ya curuacjãrãrẽ, Gad ya curuacjãrãrẽ, tojo nicã Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirãrẽ na ye niatje di'tare ducawaacu niwĩ.

Josué dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã wiorãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

7 A'ticurã wiorãrẽ Josué Israe curuacjãrã me'rã dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã, to Baal-gad Líbano wãmetiri pa'tiropu Halac wãmeticjũ ũrũgũpu, tigu Seipu u'muatu'ajanu'cõsa'a. Josué ã'rã wiorã ye di'ta nimi'quere a'mewějẽ, wapata'a, Israe curuacjãrãrẽ te curarinucãrẽ te di'tare ducawaacu niwĩ. Te di'ta na ye waro tojanu'cũcã'caro niwũ. 8 ũrũpagu pijaro pe'e, opapa nirõ pe'ema, tojo nicã Jordã pa'tiro pe'ema, opa tu'ruri nídjase co'ari, yucu marĩrõ, masã marĩrõ Neguev cjase ã'rã

* 12:3 12.3 Ī'aña Jos 11.2 docapu oja'quere. † 12:4 12.4 Refaíta masã ni'cã curua masã pacarã waro nicãrã niwã.

masā ye di'ta nicaro nimiwā: Hitita masā, amorreo masā, cananeo masā, ferezeo masā, heveo masā, tojo nicā jebuseo masā ye di'ta nicaro nimiwā.

⁹ Wiorā a'mewējērā docaque'a'cārā a'ticurā nicārā niwā: Jericó wiogu, apī Hai, Betel macā pu'to wiogu, ¹⁰ apī Jerusalē wiogu, apī Hebrō wiogu, ¹¹ apī Jarmut wiogu, apī Laquis wiogu, ¹² apī Eglón wiogu, apī Gezer wiogu, ¹³ apī Debir wiogu, apī Geder wiogu, ¹⁴ apī Horma wiogu, apī Arad wiogu, ¹⁵ apī Libna wiogu, apī Adulam wiogu, ¹⁶ apī Maceda wiogu, apī Betel wiogu, ¹⁷ apī Tapúa wiogu, apī Hefer wiogu, ¹⁸ apī Afec wiogu, apī Sarón wiogu, ¹⁹ apī Madón wiogu, apī Hazor wiogu, ²⁰ apī Simron-merón wiogu, apī Acsaf wiogu, ²¹ apī Taanac wiogu, apī Meguido wiogu, ²² apī Cedés wiogu, apī Jocneam wiogu, ūrūgū Carmelo du'pocāpu nigú, ²³ apī Dor wiogu, Dor majārōcǔ, apī Goim wiogu, Gilgal wāmetiri macācǔ, ²⁴ apī Tirsā wiogu nicārā niwā. Na wiorā nipe'tirā nírā treinta y uno nicārā niwā.

13

Josué Canaá di'tare Israe doce curaricjārārē ducawaa'que ni'i

¹ Josué bucu waro ējācā, Ō'acū cūrē a'tiro nicu niwī: “Mu'u bucu waro ni'i. A'ti di'tare masā ñe'eatje peje du'sa'a yujupu.

⁶ Israe curuacjārā na ĩ'orōputa sidonio masārē cō'awīrōgūti. Tojo nicā, nipe'tirā masā to ūrūgūpu nīrārē Libano me'rā nu'cā, téé Misrefot-maipu cō'awīrōgūti. Mu'u pe'e te di'ta na wa'awe'o'quere Israe curuacjārārē miiwapa, ducawaaya. Yu'u mu'urē duti'caronojōta weeya. ⁷ Tojo weegu nueve curari, tojo nicā Manasés ya curuacjārā deco me'rā nīrārē nipe'tise di'tare ducawaawe'oya”, nicu niwī Ō'acū.

Josué Jordā mujīpū mujātiro pe'ecjārārē di'ta ducawaa'que ni'i

⁸ Moisé Rubén ya curuacjārārē, Gad ya curuacjārārē, tojo nicā Manasés ya curuacjārā deco me'rā nīrārē na niatji di'tare o'tojacu niwī. Te di'ta dia Jordā mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwā.

¹⁴ Moisé Leví ya curuacjārā pe'ema di'tare o'oticu niwī. Mejō Ō'acū Moisére ní'caronojōta “Leví ya curuacjārā ye niatje masā yu'ure ñubuepeorā, wa'icurarē wējē ūjūamorōpeose cjase nīrōsa'a”, nicu niwī.

14

Josué dia Jordā mujīpū sājārō pe'e cjase di'tare ducawaa'que ni'i

¹ Te di'tata Canaá di'ta cjase nicaro niwā. Pa'i Eleazar, Josué, Nun macū, tojo nicā nipe'tise curaricjārā wiorā te di'tare ducawaacārā niwā. Na Israe curuacjārārē ducawaáca be'ro na ye di'ta tojacaro niwā. ² Ō'acū Moisére di'tare ducawaaduti'caronojōta nībocase me'rā te nueve curaricjārārē, ape deco me'rā nīrī curua quē'rārē te di'tare ducawaacārā niwā. ³⁻⁴ Moisé te di'tare mujīpū mujātiro dia Jordāpu na puca curuacjārā Rubén, Gad, tojo nicā Manasés deco me'rā nīrī curuacjārārē o'tojacu nimiwī. Tojo wéeca be'ro nimicā, José yarā pe'e puca curuapu ducawaticārā niwā. Na Manasés ya curua, tojo nicā Efraí ya curua nicārā niwā. Pa'ia Leví ya curua pe'ema di'tare o'oticārā niwā. Mejō macārīrē, cārō di'ta nisenojōacārē

wa'icurā na tá ba'anu'cūatjo nirō ejatuario o'ocārā niwā. ⁵ Ō'acū Moisére duti'caronojōta Israe curuacjārā Canaá di'tare ducawaacārā niwā.

Caleb ya di'ta cjase ni'i

⁶ Judá ya curuacjārā umua Gilgapu Josué me'rā ucūrā wa'acārā niwā. Caleb, cenezeo masū, Jefone macū, Josuére a'tiro nicu niwī: “Cadesbarneapu Ō'acū Moisére ní'quere wācūña. Cū marī puarā ye cjasere niwī. ⁷ Moisé yu'u ti macāpu ní'cure Canaá di'tare i'acusiagu o'óaterore cuarenta cū'marī cuowu. Í'adajagu, ya'yioro marīrō diacjū nise me'rā yu'u i'a'quere cūrē werewu. ⁸ Yu'u me'rā wa'a'cārā pe'e masārē uisāwā. Yu'u pūrīcā nipe'tise yu'u wācū, ējōpeose me'rā Ō'acū uaro weewu. ⁹ Tojo weegu Moisé Ō'acū tu'oropu yu'ure a'tiro niwī: ‘Mu'u Ō'acū dutiro queoro weenu'cūwū. Tojo weegu Canaá di'tapu mu'u u'tacūsusija'caro ejatuario mu'u ye nirōsa'a. Tojo nicā mu'u pārāmerā nituriarā ye di'ta nirōsa'a', niwī. ¹⁰ Ō'acū Moisére tojo ní'que cuarenta y cinco cū'marī yu'rutojawu. Israe curuacjārā marī yucu marīrōpu sijá'caterore tojo niwī. Cū ní'caronojōta te cū'marīrē yu'ure catise o'owī. Ni'cārōacā ochenta y cinco cū'marī cuo'o. ¹¹ Tojo nimigū, Moisé yu'ure a'ti di'tare i'adu'tidutigu o'óatero weronojō tutua ni'i yujupu. Titare yu'u a'mewējētutu'caro weronojō mejārōta tu'oña'a. ¹² Tojo weegu ní'cārōacā opa bu'papijaro nirōrē, Ō'acū yu'ure o'oguti ní'que di'tare o'oya. Tita me'rā tocjārā ye cjasere mu'u tu'owu. Masā pacarā Anac pārāmerā nituriarā topu niwā. Tojo nicā, na ye macārī pacase macārī, añurō bi'a cā'mota'a'que macārī niwā. Tojo nimicā, Ō'acū cū weetamurō me'rā, cū ní'caronojō narē na ye macārīrē nurūwīrōgūti”, nicu niwī.

¹³ Tojo weegu, Josué Caleb, Jefone macūrē “Añurō wa'ato” ni, Ō'acūrē sērībosacu niwī. Be'ro Hebrō macārē cūrē, cū pārāmerā nituriarārē o'ocu niwī. ¹⁴ Ti numu me'rā ti macā Hebrō Caleb, cū pārāmerā ya macā, a'tiro nicā quē'rārē nidecoti'i yujupu. Cū Ō'acū Israe curuacjārā wiogu dutisere queoro weeme'rī'cu niyucā, tojo niwū. ¹⁵ Duporo cjase wāme Hebrō Quiriat-arba wāmeti'caro nimirū. Arba āpērā Anac pajigujō pārāmerā nituriarā yu'rūoro niyu'rūnu'cācu niwī.

A'te be'rore ti di'tapure ne a'mewējēse marī'caro niwū majā.

15

Josué Judá ya curuacjārārē di'ta o'o'que ni'i

¹ Nibocase me'rā Judá ya di'ta sur niburuaropu boca'que Edom di'ta nituoropu, téé yucu marīrō, masā marīrō Zin wāmetiropu nituocarō niwū.

Caleb Hebrō, tojo nicā Debir macārīrē cū miuwapa'que ni'i

¹³ Ō'acū cū “Tojo weeya” ní'caronojōta Josué Caleb, Jefone macūrē ni'cā di'ta Judá ya curuacjārārē opa bu'papijaro ní'carore o'ocu niwī. Cū o'o'que di'ta Quiriat-arba nicaro niwū. Be'ro ti macārē Hebrō pisucārā niwā. Ti macā Anac pajigu, u'muagūjo pārāmerā nituriarā niyu'rūnu'cārī macā nicaro niwū. ¹⁴ Hebrō macāpu ní'cārārē Caleb i'tiarā Anac pārāmerā nituriarārē aperopu cō'aō'ocu niwī. Na a'ticurā nicārā niwā: Sesai, Ahimán, tojo nicā Talmai nicārā niwā. ¹⁵ Topu ní'cuta majāa, Debir macācārā me'rā a'mewējēgū wa'acu niwī. Ti macāta toduporopure

Quiriat-sefer wāmeticaro nimiwā. ¹⁶ Caleb a'tiro nicu niwī: “No'o ni'cū umu Quiriat-sefer macārē a'mewējē miiwapagure yu'u macō Acsare numisogati”, nicu niwī.

¹⁷ Tere cū tojo nicā tu'ogu, Otoniel, Cenaz macū, Caleb acabiji macū Quiriat-sefer macārē a'mewējē, miiwapa wa'acu niwī. Tu'ajanu'cō, Caleb cū macō Acsare Otonierē numisocu niwī. ¹⁸ Co cū tiropu etacā, Otoniel core “Di'ta marī oteatjere sērīña”, nicu niwī. Co pe'e “Jau”, ni yu'tico niwō. Acsa burro bu'ipu pesa'co dijacā, co pacu Caleb core sērīña'cu niwī:

—Macō, ¿ñe'enojōrē mu'u uati?

¹⁹ —Pacu, mu'u yu'ure weetamuña. Neguev yucu marīrōpu yu'ure di'ta o'otojapu. Ni'cārōacāma majā aco wijase peri nise di'tare o'oya, nico niwō.

Tojo weetjagū, Caleb cū macōrē u'muase bu'papure, tojo nicā bu'aro aco wijase di'ta nirōpore o'ocu niwī.

⁶³ Judá ya curuacjārā nituriarā pe'e Jerusalēpu nirā jebuseo masārē cō'awīrōmasīticārā niwā. Tojo weerā na ni'cārōacāpu quē'rārē Judá pārāmerā nituriarā me'rā nidecotisama yujupu.

16

Josué Manasés ya curuacjārārē, tojo nicā Efraí ya curuacjārārē di'ta o'o'que ni'i

⁴ José pārāmerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efraí ya curuacjārā narē o'o'que di'tare ñe'ecārā niwā.

¹⁰ Efraí ya curuacjārā pe'e Gezer macāpu nirā cananeo masārē cō'awīrōticārā niwā. Tojo weemirā, narē uputu waro tutuaro da'rase dutipecārā niwā. Ni'cārōacā quē'rārē na tiroputa nidecotima yujupu.

17

José pārāmerā nituriarā na di'ta ñe'e'que ni'i

¹⁴ José pārāmerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efraí ya curuacjārā Josuére a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weegu ūsārē ūsā ye niatjere ni'cā di'tacāta o'oati? Ūsārē ejatuatu'sawe'e. Ō'acū ūsārē añurō wéegu, pājārā masāputicā weemi, nicārā niwā.

¹⁵ Na tojo nicā tu'ogu, Josué narē yu'ticu niwī:

—Musā pājārā ni'i nīrā, musārē o'óca di'ta Efraí, bu'papijaro nirō ejatuaticā, ferezeo masā, tojo nicā refaita masā ya di'ta yucupagu pejepagu nirōpu wa'aya. Wa'a, tere paa, ote, topu nisetiya, nicu niwī.

¹⁶ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Diacjūta ni'i. A'te bu'papijaro nirō ūsārē ejatuatisa'a. Mejō cananeo masā opa pa'tiro nirōpu nirā pe'e pejepawu cabayua wejesepawu cōme me'rā wee'quepawure cuoma. Bet-seāpu nirā, to sumuto nise nirā, tojo nicā Jezreel opa pa'tiro nirā quē'rā mejārōta cuoma, nicārā niwā.

¹⁷ Na tojo nicā tu'ogu, Josué José pārāmerā nituriarā Efraí, Manasés ya curuacjārārē nicu niwī:

—Diacjūta musā pājārā, tutuarā ni'i. Tojo weerā ni'cā di'ta dia'cū cuomasītisa'a. ¹⁸ Opa bu'papijaro, yucupagu peje nirō quē'rā musā ye

nirōsa'a. Musā tepagure paacō'a, no'ocā'rō musā paacō'arō pōtēorō te musā ye di'ta nirōsa'a. Sōjā cananeo masā, cōme me'rā wee'quepaware cuomicā, na tutuamicā, narē nurūstewīrōmasīrāsa'a, nicu niwī Josué.

18

Israe curuacjārā di'ta ñe'eti'cārārē ducawaa'que ni'i

¹ Israe curuacjārā ti di'tacjārārē docaque'acā wéeca be'rore nipe'tirā Silo macāpū nerēcārā niwā. Toputa Ō'acū wi'i, wa'icurā caseri me'rā wéeca wi'ire apo, nerēwacārā niwā. Ti wi'i Ō'acūrē na ējōpeo, ucūrī wi'i nicaro niwā. ² Titare siete curari na di'ta o'o, ducawaasere ñe'eticārā niwā yujupū.

³ Tojo weegu Josué Israe curuacjārārē nicu niwī: “¿No'ocā'rō yoacā te di'tare musā ñe'erātirā co'terāsari? Te di'ta Ō'acū musā ñecūsumua ējōpeogu musārē o'o'que ni'i. ⁴ Te curarinucū i'tiarā umua bese, o'ōya. Yū'u narē na ye di'ta 'To nituo'o', ni i'abesedutigu, o'ógutigu wee'e. Na i'áca be'ro 'Tocā'rō ūsā ye di'ta nituopu', ni ojarāsama. Tu'ajanu'cō, dajatojatirā, ⁵ siete di'ta ducawaanu'cōato. Judá ya curuacjārā ye di'ta sur pe'e tojarosa'a. José ya curuacjārā nituriarā ye di'ta pe'e norte pe'e tojarosa'a. ⁶ Musā siete di'tare ducawaáca be'ro ya'ure te oja'quere miitia. Be'ro yu'u marī wioгу Ō'acū i'orōpu bese, nībocase me'rā musārē 'Topu tojarāsa'a', ni cūgūsa'a. ⁷ 'Levi ya curuacjārā pūrīcā ne cā'rō di'ta ñe'esome' nisere masītojasama. Te ñe'erōnojō o'orā, náma Ō'acū ye cjasere da'ratje nirōsa'a. Tojo nicā Gad, Rubén, deco me'rā nirā Manasés ya curuacjārā pūrīcā na ye di'ta niatjere ñe'etojacārā niwā. Na ye di'ta Jordā mujīpū mujātiro ape pā'rē pe'e ni'i. Moisé Ō'acū uaro weeco'tegu te di'tare narē o'otojacu niwī”, nicu niwī.

⁸ Na umua te di'tare añurō i'abese, “To niapu” ni, na aporā wa'arātirā weeri cura Josué pe'e a'tiro weeduticu niwī: “Nipe'tiro a'ti di'tare i'asijabi'arā wa'a, 'A'tiro bajuri di'ta ni'i', ni ojarā wa'aya. Tu'ajanu'cō, yu'u tiropu tojatia. Be'ro a'ti macā Silopu Ō'acūrē ‘¿De'ro wee a'ti di'tare nībocase me'rā ducawaagusari?', ni sērīgūti”, nicu niwī.

⁹ Tojo weerā na umua Josué cū weeduti'caronojōta queoro weecārā niwā. Na Silopu dajarā, ti di'tare na “To niapu” ni, na oja apo'quere miidajacārā niwā. Macārīnucūrē “To niapu”, nicārā niwā. Te na ducawaa'quere siete curari cjasere na oja'quere miidajacārā niwā. ¹⁰ Topure Josué Ō'acū i'orōpūre “¿Noarē te di'ta tojarosari?” ni, nībocase me'rā ducawaacu niwī. Tojo weegu Israe curuacjārārē na di'ta niatjere nanucū o'o, ducawaanu'cōcu niwī.

Josué Benjamí ya curuacjārārē di'ta o'o, ducawaa'que ni'i

¹¹ Ducawaanu'cō, Benjamí ya curuacjārā na nise curarinucūrē o'onu'cācu niwī. Ō'acū “A'ti di'ta narē o'oya”, ni i'óca be'ro na niatje di'tare o'ocu niwī. Te di'ta Judá ya curuacjārā wa'tero, tojo nicā José ya curuacjārā wa'tero tojacaro niwā.

19

Simeó, Zabulō, Isacar, Aser, Neftalí, Dan na ye curarinucūcārārē di'ta o'o, ducawaa'que ni'i

1 Benjamí ya curuacjārã be'rore Simeó ya curuacjārã na niatje di'tare o'ocũ niwĩ. Te curarinucũ o'ono'cārã niwã. Te di'ta Judá ya di'ta wa'teropũ tojacarõ niwũ.

10 Na pũa curuacjārã be'rore Zabulõ ya curuacjārã, na niatje di'tare o'ocũ niwĩ. Ti di'ta téé Sarid wãmetiri macãpũ nituocarõ niwũ.

17 Na i'tia curua be'rore Isacar ya curuacjārãrẽ, na niatje di'tare o'ocũ niwĩ.

24 Te ba'paritise curaricjārã be'rore Aser ya curuacjārãrẽ, na niatje di'tare o'ocũ niwĩ.

32 Ni'cãmocuse curaricjārã be'rore Neftalí ya curuacjārãrẽ, na niatje di'tare o'ocũ niwĩ.

40 Seis curaricjārã be'rore Dan ya curuacjārãrẽ, na niatje di'tare o'ocũ niwĩ.

Josué ya di'ta cjase ni'i

49-50 Be'ro te di'tare etica be'ro, Israe curuacjārã Õ'acũ duti'caronojõta Josuére cũ niatji macãrẽ o'ocãrã niwã. Ti macã cũ sêrĩca macã Timnatsera, Efraĩ ya di'ta opa bu'papijaropũ nicarõ niwũ. Topũ ti macãrẽ apaturi apo, nisetica niwĩ.

51 A'tiro wee pa'i Eleazar, Josué, tojo nicã nipe'tise curaricjārã wiorã te di'tare ducawaanu'cõcãrã niwã. Silopũ Õ'acũ wi'i, su'ti caseri me'rã wéeca wi'i sope pu'topũ “Õ'acũ, ¿noanojõrẽ ti di'ta tojarosari?” nĩbocaca be'ropũ eticãrã niwã. Tojo weero na eti'que queoro ducawaanu'cõno'carõ niwũ.

20

Wãcũña marĩrõ apĩ masũrẽ wějẽca be'ro cũ du'ti nisetiatje macãrĩ cjase ni'i

1 Õ'acũ Josuére a'tiro nicũ niwĩ: 2 “Mu'u Israe curuacjārãrẽ masã du'ti nisetiatje macãrĩrẽ besedutiya. Yu'u Moisére weeduti'caronojõta weeya. 3 Tojo weeyucã, no'o wãcũña marĩrõ apĩrẽ wějẽgũnojõ te macãrĩpũ du'tiwã'cãmasĩsami. Tojo weegu wějẽno'cũ acaweregu warõ cũrẽ wějẽa'merĩ nĩgũ, topũ du'ti, nicã'masĩsami. 4 Tojo wee masũ te macãrĩpũ du'tiagunojõ ne sãjãrĩ sopepũ etagu, tojãrã bucurãrẽ ‘Tojo weeasu’, ni weregusami. Tojo wéeca be'ro bucurã ‘A'to tojayá’, nĩrãsama. Tojo nicã, cũ nisetiatji wi'ire cũurãsama. 5 Wějẽ'cure wějẽa'merĩ masũ cũrẽ ti macãpũ sirutucãma, na bucurã cũrẽ nuõ cũorãsama. Cũ uase, wãcũña marĩrõ ‘Tojo weeapu’ ni wérẽca be'ro niyucã, tojo wa'arosa'a. 6 Na weresãno'cũ ti macãpũ du'ti, nicã'bosami téé nipe'tirã ti macãcjārã masã nerẽ beséca be'ro ya'rũwetigusami. Tojo nicã pa'ia wiogu cũ wêrĩcãpũ topũ nituogusami. A'tiro wa'aca be'ro cũ, cũ ya wi'ipũ, cũ ya macã, cũ uiwijaca macãpũ dajagusami tja”, nicũ niwĩ.

7 Õ'acũ Josuére tojo nicã ta'orã, na du'ti niatje macãrĩ Galileapu nĩrĩ macã Quedes wãmetiri macãrẽ besecãrã niwã. Ti macã Neftalí ye di'ta ùrũpagu pijaropũ tojacarõ niwũ. Ape macã Siquem Efraĩ ye di'ta ùrũpagu

pijaropu tojacaro niwũ. Nituori macãpua majã Quiriat-arba nicaro niwũ. Ti macãrêta tja na Hebrõ pisusama. Judã ye di'ta ùrãpagu pijaropu tojacaro niwũ. ⁸ Mujĩpũ mujãtiro dia Jordã siaquiji pe'ema i'tia macã na du'ti niatje macãrĩrẽ besecãrã niwã. Nimu'tãrĩ macã Beser nicaro niwũ. Ti macã Rubén ye di'ta opa bu'pa, yucu marĩrõpu tojacaro niwũ. Ape macã Ramot, Galaad na nino'rõpu, Gad ye di'tapu tojacaro niwũ. Nituori macãpua Golán nicaro niwũ. Basán na nino'rõpu Manasés ya curuacjãrã nirõpu tojacaro niwũ. ⁹ Tojo weerã nipe'tirã Israe curuacjãrã, tojo nicã apesecjãrã na me'rã nirã no'o wãcũña marĩrõ wějẽgũnojõ te macãrĩpu du'tita basiocarõ niwũ. Na te macãrĩcjãrã pãjãrã nerẽ besetji duporo tojo weeta basiocarõ niwũ. Tojo weeticãma, cãrẽ wějẽa'mebosama nĩrã, tojo weeno'caro niwũ.

21

Leví ya curuacjãrã ye macãrĩ cjase ni'i

¹⁻² Leví ya curuacjãrã wiorã Silopu pa'ia wioyu Eleazar, Josué, ãpẽrã Israe curuacjãrã wiorã me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Silo Canaã di'tapu nicaro niwũ. Topu Leví ya curuacjãrã wiorã narẽ a'tiro nicãrã niwã: “Õ'acũ Moisé me'rã ùsãrẽ ùsã niatje macãrĩrẽ o'oduticu niwĩ. Tojo nicã, di'ta te macãrĩ sumutopu ùsã wa'icũrãrẽ eca nisetiatjere o'oduticu niwĩ”, nicãrã niwã. ³ Tojo nicã tu'orã, Õ'acũ cã duti'caronõjõta Israe curuacjãrã na ye di'ta cuo'quere Leví ya curuacjãrãrẽ queoro o'ocãrã niwã. Tere o'orã, macãrĩ, tojo nicã cãpũpu na wa'icũrãrẽ eca nisetiatjere o'ocãrã niwã.

⁴¹ Tojo weerã Israe curuacjãrã ye di'tapure Leví ya curuacjãrã cuarenta y ocho macãrĩ, tojo nicã na cãpũpu wa'icũrãrẽ eca nisetiajere ñe'ecãrã niwã. ⁴² Te macãrĩ nipe'tisepureta tja sumutopu wa'icũrã na eca nisetiatje di'ta nibajaque'acaro niwũ.

⁴³ Õ'acũ nipe'tise na ñecũsumuarẽ “A'tiro o'oguti” ní'que di'tare queoro o'ocu niwĩ. Tojo weerã na te di'tare ñe'e, topu niseticãrã niwã. ⁴⁴ Tere wéegũ, nipe'tise Õ'acũ cã “Weeguti” ní'quere queorota weecu niwĩ. Nipe'tiro ti di'tapu narẽ soose o'ocu niwĩ. Õ'acũ weetamurõ me'rã Israe curuacjãrã narẽ i'tatu'tirãrẽ docaque'acã weecu niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjãrãrẽ ne mejẽcã weemasiticãrã niwã. ⁴⁵ Õ'acũ nipe'tise cã “Weeguti” ní'quere queorota weecu niwĩ. Ne ni'cãrõ weedu'a weeticu niwĩ; weepe'ocã'cu niwĩ.

22

Rubén, Gad ye curaricjãrã, Manasés ye curaricjãrã deco me'rã nirã dia Jordã ape pã'rẽpu na dajatojaa'que ni'i

¹ Be'ro ti di'tare etipe'otoja, Josué Rubén ya curuacjãrãrẽ, Gad ya curuacjãrãrẽ, tojo nicã Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirãrẽ piji, narẽ ² nicu niwĩ: “Musã nipe'tise Moisé, Õ'acũ dutisere da'racõ'tegu cã duti'quere queoro weepu. Tojo nicã nipe'tise yu'u musãrẽ weeduti'quere weepu. ³ Ne ni'cãti musã acawererã Israe curuacjãrãrẽ cõ'awã'cã weetiapu. Narẽ weetamunu'cũcã'pu. Ni'cãrõcã quẽ'rãrẽ na me'rã ninu'cũ'u yujupu. Tojo nicã nipe'tise Õ'acũ, musã wioyu cã dutisere añurõ

weepe'oaꝑu. ⁴ Ni'cārōacāma Ō'acū cū 'Tojo weeguti' ní'quere queoro weeami. Tojo weegu musā acawererārē soocā weeami. Tojo weerā musā ye di'ta Moisé, Ō'acū dutisere da'raco'tegu, musārē o'o'que di'ta, Jordā ape pā'rēꝑu niseꝑu dajatojaaya majā. ⁵ A'te dia'cū musā weecā uasa'a. Moisé cū duti'quere queoro weeya. Ō'acū marī wiogure ma'i nisetiya. Cūrē sirutu, cū dutisere queoro weeya. Nipe'tise musā ējōpeose me'rā, musā wācūse me'rā cū uaro weenu'cūcā'ña", nicu niwī Josué.

⁶ Narē wereꝑe'otoja, "Ō'acū musārē añurō weeato" ni, "Musā ye wi'seripu dajatojaaya", nicu niwī.

⁹ Cū tojo nica be'ro Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirā āpērā Israe curuacjārā Siloꝑu nirā, Canaá di'tapure a'merī du'u, ducawati, na ya di'ta Galaad, dia Jordā apese pā'rēꝑu pē'ape'tia wa'acārā niwā. Duporopu te di'ta Ō'acū Moisé me'rā "Musārē o'oguti" ní'que di'ta nicaro niwū.

23

Josué masārē cū werecasatuo'que ni'i

¹ Peje cū'marī Ō'acū Israe curuacjārārē narē i'atu'tirā me'rā a'mewējē, soo nisetica be'ro yu'rucaro niwū. Titare Josué bucu ējāgū, ² nipe'tirā Israe curuacjārā bucuārārē, wiorārē, beseri masārē pijionu'cō, narē werecasatuoꝑu niwī. A'tiro nicu niwī:

"Yu'u bucu waro ējā'a. ³ Musā nipe'tise Ō'acū a'ti di'tacjārā musārē i'atu'tirā wee'quere i'apā. Cūta musā ye niatjere a'mewējētamuwī.

⁴ Yu'u musā nipe'tirārē to di'ta nībocase me'rā nipe'tise curarire Ō'acū i'orōꝑu ducawaawu. Yu'u musā te di'tare a'mewējē wapata'a'quere ducawaawu. Tojo nicā aꝑeye di'ta a'mewējē wapata'ano'ña marī'que quē'rārē ducawaawu. Mujīꝑū mujātiro dia Jordā me'rā nu'cā, téé mujīꝑū sājārō maajo Mediterráneo me'rāꝑu ducawaatuoꝑu. ⁵ Ō'acū masā te di'tapꝑu nirārē cō'awīrōgūsami. Musā pe'e te di'tare miwaparāsa'a. Ō'acū musā wiogu cū 'Tojo weeguti' ní'caronojōta weegusami.

⁶ "Tojo weerā wācūtutuaya. Nipe'tise Moisé oja'quere, cū dutise cūu'quere queoro weeme'ricā'ña. ⁷ Musā āpērā masā, cō'awīrōno'ña marīrā a'ti di'tapꝑu du'sarā me'rā ne a'mesu'aticā'ña. Na ējōꝑeorārē Ō'acū nitirārē ne cā'rōacā ējōꝑeo, ejaque'aticā'ña. Na wāmerē pisu, wāmeꝑeoticā'ña. ⁸ Ō'acū ni'cūrēta cū uaro wee, ējōꝑeonu'cūcā'ña. Musā ni'cārōacā weronojōta tojota añurō weeyapaticā'ña. ⁹ Ō'acū peje curaricjārārē na tutuamicā, musā i'orōꝑu cō'awīrōwī. A'tocateroꝑu quē'rārē ne ni'cā curua musārē a'mewējēꝑōtēowe'e. ¹⁰ Ō'acū cū ní'caronojōta musārē a'mewējētamuwī. Tojo weegu cū weetamuse me'rā musā me'rācꝑū ni'cū mil masārē nurūstemasīsami. ¹¹ Tojo weerā musā tu'omasīña. Ō'acū musā wiogure queoro ma'inu'cūcā'ña. ¹² Musā Ō'acū dutisere yu'rūnu'cā, na musā wa'teroꝑu du'sarā me'rā a'mesu'a, numoticā'pūrīcārē, ¹³ Ō'acū marī wiogu narē cō'anemosome majā. Na du'sarā musārē ña'arō wa'acā weerāsama. A'ti di'ta añurī di'ta Ō'acū marīrē o'óca di'tare ē'magūsami. A'ti di'tapure ninemosome majā.

14 "Masā nipe'tirā wērīwuaronojō cā'rōacā be'ro yu'u wērīgūsa'a. Masā ējōpeose me'rā, musā wācūse me'rā Ō'acū cū queoro wee'quere añurō masī'i. Ne ni'cārō Ō'acū marī wiogu cū 'Añurō weeguti' nī'quere weeticā weetiwi. Nipe'tisere weepe'ocā'wī. 15 Masā cūrē yu'rūnu'cācā pūrīcā, cū musārē añurō wee'caro weronojō mejārōta peje ña'ase musārē wa'acā weegusami. Ne ni'cū a'ti di'ta añurī di'ta, marīrē o'óca di'tapu tojasome. 16 Masā Ō'acū marī wiogu me'rā apo'quere yu'rūnu'cācā, āpērānojōrē ejaque'a ējōpeocā, Ō'acū musā me'rā uagusami. A'ti di'ta añurī di'ta marīrē o'óca di'tapu ninemosome majā", nicu niwī Josué.

24

Josué cū weretuo'que ni'i

1 Be'ro Josué Siquēpu nipe'tise curari Israe curuacjārārē neocu niwī. Bucurārē, wiorārē, beseri masārē, masārē su'ori nirārē pijineocu niwī. Na Ō'acū ī'orōpu nerēcārā niwā. 2 Tu'ajanu'cō, Josué narē nicu niwī:

—Ō'acū marī Israe curuacjārā wiogu a'tiro nimi: "Dūporopure musā ñecūsūmua Taré, tojo nicā cū pō'rā Abrahā, Nacor dia Éufrates wāmetiri maa yu'rūropu nisetiwā. Topu nīrā, āpērānojōrē ējōpeosetiwā. 3 Masā ñecū Abrahā ti maa yu'rūropu nī'cure, mia weetīagū, nipe'tiro a'to Canaā di'tapu su'ori sijawu. Cūrē pājārā masāputicā weewu. Cū ne waro pō'rātigūre Isaare o'owu. 4 Cū Isaare tja cū pō'rā puarā Jacob, Esaúre o'owu. Esaúre di'ta opa bu'papijaro Seir wāmetiri di'tare cūuwū. Jacob pe'e cū pō'rā me'rā Egiptopu bu'awā.

5 "Be'ro Moisére, Aarōrē to Egiptoputa o'ówu. Yu'u tutuaro me'rā wee'quere tocjārā Egiptocjārārē ña'arō wa'acā weewu. Tu'ajanu'cō, musārē topu ni'cārārē miiwijawu. 6 Masā ñecūsūmua Egiptopu wijacā, Egiptocjārā na yarā cabayua me'rā, na cabayua wejesepawu me'rā narē wējēsī'rīrā sirutuwā. Téé Maa sō'arī maa tiropu sirututūowā. 7 Masā ñecūsūmua yu'u weetamuserē uarā, yu'ure sērīwā. Na tojo weecā, yu'u Egiptocjārārē cā'mota'adutigu, Israe curuacjārā, Egiptocjārā decopu na'itī'asere cūuwū. Tojo weerā Egiptocjārā narē ī'abocatiwā. Tojo nicā, Egiptocjārā maarē pē'arī curare, narē mirīcā weewu. Masā basu yu'u Egiptocjārārē wee'quere ī'amiwūba.

"Masā Egiptopu wijāca be'ro peje cū'marī yucu marīrōpūre nicā'wū. 8 Be'ro musārē amorreo masā ya di'ta, dia Jordā mujīpū mujātiropu mii'pē'atiwu. Topu musā me'rā a'mewējēmīwā. Yu'u pe'e musārē narē docaque'acā weewu. Tojo weerā na ye di'ta nimi'quere musā miiwapawu. 9 Be'ro Balac, Zipor, moabita masā wiogu macū, musā me'rā a'mewējēsī'rīmiwī. Balac apī Balaā, Beor macūrē musārē dojadutigu pijidutiwī. 10 Yu'u pe'e Balaā musārē dojasī'rīcā, cā'mota'awu. Musārē dojaronojō o'ogu, 'Narē añurō wa'ato' ni, yu'ure sērīwī. Tojo wee musārē yu'rūweticā weewu.

11 "Be'ro musā dia Jordārē pē'awū. Pē'aa, Jericópu etawu. Ti macācjārā musā me'rā a'mewējēmīwā. Tojo nicā, āpērā ti di'tacjārā amorreo, ferezeo, cananeo, hitita, gergeseo, heveo, jebuseo masā mejārōta musā me'rā a'mewējēwā. Yu'u musārē nipe'tirārē docaque'acā weewu. 12 Sōjā amorreo masā wiorā puarārē musā di'pjīrī, buacatjē me'rā docaque'acā weetiwu. Yu'u pe'e narē uise da'rewu. Tojo weerā musā na tiropu etati dūporo uiwā'cātojawā. 13 Masā di'tare da'ratimicā, āpērā na da'ra'que

di'tapure musārē o'owu. Tojo nicā macārī musā da're'que mejētare o'owu. Musā te macārīpu niseti, u'se weseri, tojo nicā olivo weseri musā oteti'que dūcare ba'a'a", ni werecu niwī Ō'acū.

¹⁴ Be'ro Josué a'tiro ninemocu niwī:

—Tere wācūrā, wiopesase me'rā, diacjū nise me'rā, Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weeya. Ō'acū nitirārē marī ñecūsumua dia Éufrates yu'rurōpu, tojo nicā Egiptōpu ējōpeo'cārārē ējōpeodu'u, cō'acā'ña. Ō'acū dia'cūrē ējōpeoya. ¹⁵ Musā Ō'acūrē ējōpeo sirututu'satirā pūrīcā, musā basu ējōpeoajārē beseya. Marī ñecūsumua Éufrates yu'rurōpu ējōpeo'cārārē, o amorreo masā, a'ti di'tapu nirā na ējōpeorārē ējōpeosī'rīrā, narē beseya. Yu'u pūrīcā, ya wi'icjārā quē'rā Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weerāsa'a, nicu niwī Josué.

¹⁶ Cū tojo nicā tu'orā, masā a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Īsā Ō'acūrē ējōpeodu'usome. Āpērā Ō'acū nitirā pe'ema ne ējōpeosirutosome. ¹⁷ Marī wiogu Ō'acū cūta marīrē, marī ñecūsumua Egiptōpu ña'arō yu'ru'cārārē miwījawī. Cūta tja cū tutuaro me'rā añuse cū tutuasere wee'owī. Nipe'tiro ūsā ma'apu a'ti'quere, peje macārīcārā wa'terōpu yu'ru'quere mejēcā wa'ari nīgū, co'tewī. ¹⁸ Cū marī wa'acā, nipe'tise macārīcārārē cō'awīrōcā'wī. Amorreo masā, a'ti di'tacjārāpureta tojo weewī. Īsā quē'rā mu'u weronojōta Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weerāsa'a. Cūta marī wiogu nimi, nicārā niwā.

¹⁹ Na tojo nicā tu'ogu, Josué a'tiro nicu niwī:

—Musā Ō'acūrē añurō ējōpeo, sirutupōtēosome. Cū añugū waro, ña'ase moogū nimi. Cū dia'cūrē marī ējōpeocā ūami. Āpērānojōrē ējōpeocā, doesami. Musā cūrē yu'run'cācā, musā ña'arō weesere nu'cāsōme. ²⁰ Musā Ō'acūrē ējōpeodu'u, āpērārē ējōpeocā, cūta musārē ña'arō wa'acā weegusami. Musārē añurō weé'cu nimigū, musārē cō'ape'ogusami, nicu niwī Josué.

²¹ Masā Josuére a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Mu'u tojo nīrōnojō wa'asome. Īsā Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weerāti, nicārā niwā.

²² Na tojo nisere tu'ogu, Josué nicu niwī:

—Musā basu nipe'tirā tu'orōpu “Ō'acūrē ējōpeo siruturāti”, niapu.

Masā “Tojota niapu”, nicārā niwā.

²³ Josué narē a'tiro ninemocu niwī:

—To pūrīcārē āpērānojō musā ējōpeo yee'quere musā wa'terōpu cūosere cō'ape'ocā'ña. Ō'acū marī Israe curuacjārā wiogure nipe'tise musā añuse wācūse me'rā ējōpeoya.

²⁴ Masā Josuére a'tiro yu'ticārā niwā tja:

—Īsā Ō'acū marī wiogure ējōpeo, siruturāti. Cū dutiro weerāti, nicārā niwā.

²⁵ Ti nūmūta topu Siquēpu Josué masā me'rā “A'tiro weegūti”, ni apocu niwī. Narē na weesetiatjere, narē dutiatjere cūucu niwī. ²⁶ Tere Ō'acū dutise cuori turipu ojaō'ocu niwī. Tere ojatoja, ni'cāgā ūtāgā pajicjare mī, yucūgu encina wāmeticjū du'pocā Ō'acū “Masā me'rā tojo weegūti” nī'quere cuori acaro tiropu nu'cōcu niwī. ²⁷ Nipe'tirā masārē a'tiro nicu niwī:

—A'tiga ũtãgã nipe'tise Õ'acũ marĩrẽ ucũ'quere tu'ope'o'caro weronojõ a'topu toja'a. Tojo weerã musã Õ'acũ dutisere yu'rũnu'cã, musã queoro weetisere ì'ono'rõsa'a, nicu niwĩ.

²⁸ Tojo nitoja, Josué masãrẽ, na ye di'tapu nanucũrẽ dajatojaaduticu niwĩ.

Josué cũ wẽrĩ'que ni'i

²⁹ Cã'rõacã be'ro Josué, Nun macũ, Õ'acũ dutisere da'raco'tegu, ciento diez cũ'marĩ cuogu, wẽrĩa wa'acu niwĩ. ³⁰ Cũ ya di'ta Timnat-sera wãmetiri macãpu cũrẽ yaacãrã niwã. Ti macã bu'papijaro Efraĩ, ũrũgũ Gaas wãmeticju yu'rũropu nicaro niwũ.

³¹ Josué catiri curare, Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ ëjõpeo, cũ dutiro weecãrã niwã. Cũ wẽrĩca be'ro bucurã nipe'tise Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ añurõ wee'quere masĩrã catiro põtëorõ tojota Õ'acũrẽ ëjõpeo, cũ dutiro añurõ weesirutucãrã niwã.

Israe curuacjãrã José mijĩ õ'arĩrẽ yaa'que ni'i

³² José mijĩ cũ õ'arĩ nimi'quere Siquẽpu yaacãrã niwã. Te õ'arĩ Egiptopu Israe curuacjãrã na miiti'que nicaro niwũ. Di'ta José pacu mijĩ Jacob cũ duu'que di'ta nicaro niwũ. Ti di'ta cien kujiri plata wãmetise kujiri Hamor põ'rã umuarẽ duucu niwĩ. Hamor, Siquem pacu nicu niwĩ. Be'ro ti di'ta José pãrãmerã nituriarã ya di'ta tojaturiacaro niwũ.

Eleazar cũ wẽrĩ'que ni'i

³³ Be'ro pa'i Eleazar, Aarõ macũ wẽrĩa wa'acu niwĩ. Cũ wẽrĩcã, cũ macũ Finees ya di'tapu yaacãrã niwã. To Efraĩ ya di'ta opa bu'papijaropu nicaro niwũ.

Jueces

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise nī'i

Josué, tojo nicā bucarā cū nicaterocjārā wērfca be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeodu'u, na ūaro weeseticārā niwā. Titare Canaá di'tacjārā Israe curuacjārā yere yaja, ña'arō weecārā niwā. Be'ro Israe curuacjārā uputu pi'eti, bujaweti, Ō'acūrē acobojose sērfcārā niwā. Tojo weecā ī'agū, Ō'acū narē ya'ruodutigū, su'ori nisetiri masārē cūucu niwī. Su'ori nisetiri masū catiri cura añurō niseticūcārā niwā. Cū wērfca be'ro masā Ō'acūrē sirutudu'u, no'o ūaro ējōpeoseticūcārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū na me'rā ua, narē ī'atu'tirā dutise doca wa'acā weecu niwī. Be'ro Israe curuacjārā uputu pi'eti, bujaweti, Ō'acūrē acobojose sērfcārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū narē ni'cū su'ori nisetiri masūrē o'ócu niwī tja. Su'ori nisetiri masū narē ī'atu'tiri masā doca nirārē a'mewējē wijata'acu niwī. Be'ro tja toduporo na ña'arō weeseti'caronojōta weenu'cūcā'cārā niwā.

Su'ori nisetiri masā wa'teropure nibutia'cārā Débora, Barac, Gedeō, Sansón nicārā niwā. Āpērā su'ori nisetiri masā quē'rā nicārā niwā.

Judá ya curuacjārā, tojo nicā Simeó ya curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējē'que nī'i

¹ Josué wērfca be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē a'tiro ni sērītiña'cārā niwā:

—¿Īsā wa'tero nirā Israe curuacjārā dinojō curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējērā wa'amū'tārāsari?

² Ō'acū narē a'tiro ni ya'ticu niwī:

—Judá ya curuacjārā wa'amū'tārāsama. Yu'u a'ti di'tare narē o'otojapu, nicu niwī.

³ Cū tojo nicā tu'orā, Judá ya curuacjārā umua na ma'misumua Simeó ya curuacjārārē pijineocārā niwā. Narē a'tiro nicārā niwā: “Te'a, ūsā ya di'ta niatjopu wa'arā. Cananeo masārē a'mewējētamurā a'tia. Be'ro ūsā quē'rā musā ya di'ta niatjore musā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. Na tojo nicā tu'orā, Simeó ya curuacjārā, “Jau, cananeo masārē musā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. ⁴ Tojo weerā Judá ya curuacjārā na acawererā Simeó ya curuacjārā me'rā cananeo masārē, tojo nicā ferezeo masā me'rā a'mewējē, na ye di'ta nimi'quere ē'macārā niwā. Ō'acū cū tutuaro me'rā tojo weecārā niwā. Bezepure diez mil umuarē wējecārā niwā.

¹⁹ Ō'acū Judá ya curuacjārā me'rā nicu niwī. Tojo weerā na di'ta opa bu'papijaro nirārē cō'awirō, ē'macārā niwā. Tojo weemirā, opa pa'tiro nirā pe'ere cō'awirōmasiticārā niwā. Na cabayua wejese pawu cōme me'rā wee'quepawu cuocā ī'arā, tojo weemasiticārā niwā. ²⁰ Moisé Calere ní'caronojōta Hebrō wāmetiروه o'ocārā niwā. Cale i'tiarā Anac pō'rārē cō'awirōcā'cu niwī. ²¹ Benjamí ya curuacjārā pe'e jebuseo masā, Jerusalēpu nirārē cō'awirōmasiticārā niwā. Tojo weerā jebuseo masā, tojo nicā Benjamí ya curuacjārā a'tocaterore ni'cārō me'rā topu nidecotima yujupu.

José pārāmerā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējē, docaque'acā wee'que ni'i

²² José pārāmerā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējērātirā, majācārā niwā. Na tojo weecā, Ō'acū narē weetamucu niwī. ²³ Na ĩ'adu'tiri masārē Betepure o'ócārā niwā. Toduporopu ti macā Luz wāmeticaro niwā. ²⁴ Na ĩ'adu'tiri masā ti macācju ni'cū wijaticā ĩ'arā, cūrē nicārā niwā: “¿Ūsā macārē no'o pe'e sājācā añubosari? ĩ'oña. Mu'u tojo ĩ'ocā, mu'urē añurō co'terāti”, nicārā niwā. ²⁵ Tojo weegu cū macā sājārōrē ĩ'ocu niwī. Be'ro ti macārē sājāa, nipe'tirā topu nirārē wējēpe'ocā'cārā niwā. Ti macā sājārōrē ĩ'o'cuma, tojo nicā cū acawererārē wējēticārā niwā. ²⁶ Be'ro ti macā sājārōrē ĩ'o'cu hitita masā ya di'tapu wa'a, topu ni'cā macā pāacu niwī. Ti macārē Luz wāme ō'ocu niwī. Tojota wāmetidecotisa'a yujupu.

2

Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā Boquīpu bajua'que ni'i

¹ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā* Gilgapu ni'cu majāa, Boquīpu ejacu niwī. Israe curuacjārārē a'tiro nicu niwī: “Yu'u musārē Egiptopu ni'cārārē miiwijawu. A'ti di'ta, musā ñecūsūmarē o'oguti ni'que di'tapu miitiwu. Yu'u narē a'tiro niwū: ‘Yu'u musā me'rā “A'tiro weeguti” ni'quere weedu'usome. ² Musā quē'rā a'ti di'tacjārā me'rā apo nisetisome. Na ējōpeose mesārīrē ūtā me'rā seeneocū'que mesārīrē paastedijorāsa'a, niwī. Musā pe'e yu'u tojo ni'quere weetiwu. ¿De'ro weerā musā tojo weetiri? ³ Tojo weegu ni'cārōacārē musārē were'e. Yu'u a'ti di'tacjārārē cō'awīrōnemosome. Na musārē carīborāsama. Tojo nicā, na ējōpeose me'rā musārē ña'arō wa'acā weerāsama”, nicu niwī Ō'acū.

⁴ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā narē tojo ni ucūca be'ro, Israe curuacjārā nipe'tirā uputu uti, caricūcārā niwā. ⁵ Tojo weerā to na utirote Boquim† wāme ō'ocārā niwā. Tojo wee wa'icūrārē wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeocārā niwā.

¹⁰ Josué cū nícaterocjārāpu wērīpe'tia wa'acārā niwā. Na be'rocjārā Ō'acūrē, tojo nicā cū Israe curuacjārārē añurō wee'quere masīticārā niwā.

Israe curuacjārā na Ō'acūrē ējōpeodu'u'que ni'i

¹¹ Na no'o nirā Baal wāmetirā queosere ējōpeocārā niwā. Ō'acū ĩ'orōpure na tojo weese ña'a nicaro niwā. ¹² Na ñecūsūmua Egiptopu ni'cārārē wīorē'cu pe'ema ējōpeodu'ucārā niwā. Na ye macārī pu'tocjārā ējōpeorānojōrē sirutu, ējōpeosirutucārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū pūrō uacu niwī. ¹³ Cūrē ējōpeodu'u, āpērānojō Baal queose, tojo nicā Astartē queose yee'quere ējōpeocārā niwā. ¹⁴ Tojo wee Ō'acū na me'rā uagu, yajari masā na ote'quere, na ye nimi'quere yajape'ocā weecu niwī. Tojo nicā, narē ĩ'atu'tirā na tiro nirārē na me'rā a'mewējē, pōtēoticā

* **2:1** 2.1 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere. † **2:5** 2.5 Hebreo ye me'rā Boquim nīrō, “utirā” nīš'īrīrō wee'e.

weecu niwī. ¹⁵ Cū narē nī'caronojō nipe'tisetiri na a'mewējēsetirinucū Õ'acū narē ña'arō wa'acā weecu niwī. Tojo weerā na pūrō pi'eticārā niwā.

¹⁶ Na tojo pi'eticā ī'agū, Õ'acū narē su'ori nisetiri masārē cūunū'cācu niwī. Na me'rā Israe curuacjārārē ña'arō wee yajarārē yu'rūweticā weecu niwī. ¹⁷ Cū tojo weemicā, su'ori nisetiri masārē tu'oticārā niwā. Āpērānojō Õ'acū nitirā pe'ere ējōpeoseticārā niwā. Na ñecūsumua pe'e Õ'acū dutisere añurō weecārā niwā. Na, na weronojō weeticārā niwā. Maata Õ'acūrē ējōpeodu'ucā'cārā niwā. ¹⁸ Israe curuacjārārē ī'atu'tirā narē ña'arō wee, pūrō pi'eticā weecārā niwā. Na uti caricisere tu'ogu, Õ'acū narē pajaña'cu niwī. Tojo weegu masārē su'ori nisetiacjūre cūūgū, cūrē weetamucu niwī. Cū catiro ejatuaro masārē narē ī'atu'tirārē yu'rūweticā weecu niwī. ¹⁹ Su'ori nisetiri masā wērīca be'ro masā apaturi ña'arō weedoacārā niwā. Na pacusumua yu'ruoro ña'arō weeseti, āpērānojō Õ'acū nitirānojōrē ējōpeoseticārā niwā. Na ña'arō weesetisere ne du'uti, na wācūserē ducayusī'rīticārā niwā.

²⁰ Na tojo weecā ī'agū, Õ'acū Israe curuacjārā me'rā pūrō uacu niwī. A'tiro nicu niwī: “Ā'rā na ñecūsumua me'rā yu'u 'A'tiro weeya' nī'quere yu'rūnu'cāma. Yu'u dutisere ne tu'osī'rītima. ²¹ Tojo weegu Josué cū wērīse duporo masā cō'awīrōti'cārārē cō'awīrōsome. ²² Na ñecūsumua yu'ure ējōpeo'caronojōta ējōpeorāsari nīgū, apeye macārīcjārārē cō'asome yujupu”, nicu niwī. ²³ Tojo weegu Õ'acū maata Josuére te macārīcjārārē nurūpe'ocā weeticu niwī. Narē totā tojacā weecu niwī.

3

Israe curuacjārā Canaá di'tapure cō'awīrōno'ti'cārā queti ni'i

¹ Israe curuacjārā Canaá di'tacjārā me'rā a'mewējēcaterore pājārā Israe curuacjārā pārāmerā bajuaticārā niwā yujupu. Na yu'ure ējōpeorāsari nīgū, āpērā ti di'tacjārārē Õ'acū cō'awīrōticu niwī. ² Ma'mapjia a'mewējēmasītīrārē a'mewējēmasiāto nīgū, Canaácjārārē topu tojacā weecu niwī. ³ Ā'rā topure tojacārā niwā: Ni'cāmocurā flisteo masā wiorā, nipe'tirā cananeo masā, sidonio masā, heveo masā ūrūpagu Líbano di'tapu nīrā Canaápu tojacārā niwā. Heveo masā ūrūgū Baal-hermón wāmeticju me'rā téé Hamat sājārōpu me'rā niseti'cārā niwā. ⁴ Õ'acū “¿Israe curuacjārā na ñecūsumuarē Moisé me'rā yu'u dutise cūu'quere yu'tirāsari?” nīgū, Canaácjārārē ti di'tapu tojacā weecu niwī.

⁵ Israe curuacjārā ā'rā masā wa'teropu macārīticārā niwā. Cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā tiropu niseti'cārā niwā. ⁶ Israe curuacjārā pō'rā sō'oní'que macārīcjārā pō'rā me'rā púaperi numiso, niseti'cārā niwā. Tojo weerā tocjārā ējōpeorā, Õ'acū nitirānojōrē ējōpeo niseti'cārā niwā.

Otoniel Israe curuacjārārē Mesopotamia wiogure yu'rūweticā wee'que ni'i

⁷ Israe curuacjārā Õ'acūrē wācūti, Baal, tojo nicā Astarté wāmetirā na queose yee'quere ējōpeocārā niwā. Tojo weerā Õ'acū ī'orōpūre ña'arō weecārā niwā. ⁸ Na tojo weecā ī'agū, Õ'acū na me'rā ua, Cusán-risataim, Mesopotamia di'ta wiogure wiacu niwī. Ocho cū'marī Cusán-risataim

dutiro docapu nicārā niwā. ⁹ Be'ro na Ō'acū weetamusere uputu sērīcā tu'ogu, narē yu'rwoato nīgū, Otoniel, Cenaz macū, Caleb acabijire o'ócu niwī. ¹⁰ Espiritu Santu Otoniepure sājāa, Israe curuacjārārē su'ori nisetiri masū sājācu niwī. Cū Cusán-risataim yarā masā me'rā a'mewējēgū wa'acu niwī. Ō'acū Otoniere Cusán-risatairē wapata'acā weecu niwī. ¹¹ Be'ro cuarenta cū'marī ti di'tapure a'mewējēse marīcaro niwū. Téé Otoniel, Cenaz macū cū wērīcāpu soose nicaro niwū.

Aod Israe curuacjārārē moabita masārē yu'rūweticā wee'que ni'i

¹² Otoniel wērīca be'ro Israe curuacjārā apaturi Ō'acū I'orōpu ña'arō weeseticārā niwā. Tojo weegu Ō'acū Moab di'ta wiogu Eglō wāmetigure Israe curuacjārā nemorō tutuagu wa'acā weecu niwī. ¹³ Cū Eglō amonito, tojo nicā amaleca masārē a'mewējētamudutigu sērīcu niwī. Tojo weerā na Israe curuacjārā me'rā a'mewējē, Jericó opa ñori nirī macārē wapata'acārā niwā. ¹⁴ Dieciocho cū'marī Israe curuacjārā Eglō dutiro doca nicārā niwā.

¹⁵ Ticuse cū'marī be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē cū weetamusere uputu sērīcārā niwā tja. Na tojo weecā, Ō'acū narē yu'rwoacjū cūpecamocā me'rā a'mewējēgūrē Aod wāmetigure o'ócu niwī. Cū Gera macū, Benjami ya curuacjū nicu niwī. Ni'cā nūmu Israe curuacjārā cūrē na wapaseese me'rā Eglōpu o'ócarā niwā. ¹⁶ Aod di'pji pūaperi osoyojaca pji, ni'cā metro deco yoari pjirē da'recu niwī. Ti pjirē cū yaro su'tiro doca, diacjūca usó pe'e du'te'ócū niwī. ¹⁷ Be'ro Israe curuacjārārē wapaseesere Eglōrē wiagu wa'acu niwī. Eglō di'ibujagu nicu niwī. ¹⁸ Te na wapasee'quere Eglōrē wiáca be'ro cū me'rā ba'pati'cārā me'rā majāmitojaacu niwī. ¹⁹ Gilgal tiro ti macācjārā ējōpeorā yee'que pu'topu eja, Aod majāmitojaati, Eglō tiropure a'titicu niwī tja. Cūrē a'tiro nicu niwī:

—Wioгу, āpērā tu'otiro, mu'urē quetire weregu a'tiapu.

Cū tojo nicā tu'ogu, wiogu cū docacjārārē, tojo nicā cūrē da'raco'terārē “Ucūtirāta wijaaya”, nicu niwī.

²⁰ Na wijaáca be'ro Aod Eglō cū ya wi'i bu'i opa sira nirō ti'aya marīrī tucūpu dujigu pu'to eja, cūrē nicu niwī:

—Queti yu'u mu'urē miitise Ō'acū mu'urē weredutise ni'i.

Tere tu'ogu, wiogu dujiri cūmurōpu ni'cu wā'cānu'cācu niwī. ²¹ Aod di'pji diacjūca usópu du'te'óca pjirē cūpecamocā me'rā wejewirō, wiogure paagapu ñosēwējēcu niwī.

²³ Be'ro Aod ti tucū sopere sawi me'rā bi'a, ventana sopenu wijaacu niwī.

²⁵ Be'ropu wiogure da'raco'terā yoacā I'acūmí, cū bajuticā I'arā, wācūque'ti, “¿De'ro wa'apari marī wiogure?” nírā, sawire mui, sopere pāocārā niwā. Ti tucūpu sājāa, na wiogure Aod wējēcū'cure bocaecārā niwā.

²⁶ Na wiogure co'teri cura Aod pe'e du'tiwā'cā wa'acu niwī. Tocjārā ējōpeose ūtā me'rā yee'que Gilgal cjasere yu'rua, Seirat wāmetiropu du'tia wa'acu niwī. ²⁷ Cū Israe curuacjārā ya di'tapure eja, Efraí curuacjārā di'ta opa bu'papijaropu surarare pijineogū, coronetare puticu niwī. Be'ro Israe curuacjārā opa bu'papijaropu ni'cārā cū me'rā sirutubu'acārā niwā.

28-29 Aod narē a'tiro nicu niwī: “Te'a, yu'ure sirutuya. Ō'acū marīrē ĩ'atu'tirā moabita masārē docaque'acā weegasami”, nicu niwī.

Tojo weerā cūrē sirutubu'a, dia Jordā ũ'cūatiropu Moab di'ta wa'arore cā'mota'anu'cāejacārā niwā. Tojo weerā ne ni'cū yu'rupē'acā weeticārā niwā. Titare diez mil moabita masā surara tutuarārē wējēpe'ocā'cārā niwā. ³⁰ To be'ro ochenta cū'marī ti di'tapure a'mewējēse marīcaro niwū. Soose nicaro niwū.

Israe curuacjārārē Samgar filisteo masārē yu'rūweticā wee'que ni'i

³¹ Aod be'ro Samgar wāmetigu, Anat macū, Israe curuacjārārē su'ori nisetiri masū sājācu niwī. Cū yucugu osoyojajcu, wecua nurūcju me'rā seiscientos filisteo masārē ñosēwējēcu niwī. Cū quē'rā Israe curuacjārārē yu'ruocu niwī.

4

Débora, tojo nicā Barac, na Sísarare docaque'acā wee'que ni'i

¹ Aod wérīca be'ro Ō'acū ĩ'orōpūre Israe curuacjārā apaturi ña'arō weeseticārā niwā. ² Tojo weegu Ō'acū narē Jabín, cananeo masā wiogu dutise doca tojacā weecu niwī. Jabín Hasor wāmetiri macāpu masārē su'ori dutigu nicu niwī. Cū yarā surara wiogu Sísara wāmetigu nicu niwī. Cū Haroset-goīpu macāticu niwī. ³ Jabín novecientos cabayua wejesepawu, cōme me'rā wee'quepawure cuocu niwī. Veinte cū'marī Israe curuacjārārē ña'abutiario dutipecu niwī. Tojo weerā Israe curuacjārā Ō'acūrē cū weetamusere uputu sērīcārā niwā.

⁴ Titare Débora wāmetigo Ō'acū yere weremu'tāgō Israe curuacjārārē na a'pepūrīsere apo, su'ori añurō nisetiri masō nico niwō. Co Lapidot nūmo nico niwō. ⁵ Co, masārē besego, ni'cā ño docapu dujisetico niwō. Tiño “Débora ya ño” wāmeticaro niwū. Ērūpagu Efraí wāmetiri di'ta, Ramá, Betel decopu tojocar niwū. Israe curuacjārā na a'pepūrīsere apodutirā, co tiropu wa'acārā niwā.

⁶ Ni'cā nūmu Débora Barac wāmetigure pijidutico niwō. Cū Abinoam macū, Quedes wāmetiri macācjū nicu niwī. Quedes Neftalí ya curua nirí macā nicaro niwū. Cūrē a'tiro nico niwō:

—Ō'acū, Israe curuacjārā wiogu, mu'urē a'tiro dutimi: “Ērūgū Tabopu wa'aya. Topu mu'u me'rā diez mil umua Neftalí, tojo nicā Zabulō ye curaricjārārē miaña. ⁷ Sísara, Jabín yarā surara wiogu, cū yepawu, cū yarā surara me'rā mu'u me'rā a'mewējēato nígū, dia Cisōpu wa'acā weeguti. Topu cūrē docaque'acā weeguti”, mu'urē a'tiro ni weredutiami Ō'acū, nico niwō.

⁸ Barac Déborare a'tiro yu'ticu niwī:

—Mu'u yu'ure ba'paticā, wa'aguti. Mu'u wa'aticāma, wa'asome, nicu niwī.

⁹ —Añurōsa'a; mu'u me'rā wa'agoti, nico niwō Débora. “Mejō mu'u tojo ní'que bu'iri, masā 'Mu'u me'rā Ō'acū Sísarare docaque'acā weepu' nisome. Numio me'rā pūrīcā Ō'acū Sísarare docaque'acā weepu' nirāsama, nico niwō.

To be'ro Débora Barac me'rā Quedespu wa'aco niwō. ¹⁰ Topu Barac Zabulō, Neftalí ya curuacjārā umuarē pijineocu niwī. Diez mil surara cū me'rā a'mewējētamura wa'acārā niwā. Débora quē'rā cūrē ba'patico niwō.

¹¹ Cedés pu'topu, yucugu pajicju encina wāmeticju Zaanaipu nicaro niwū. Topu Heber, quenita masū cū ya wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'i nicaro niwū. Cū āpērā quenita masā me'rā ní'cu wijawā'cācu niwī. Na quenita masā Hobab, Moisé mañecū pārāmerā nituriarā nicārā niwā.

¹² Sísara pe'e "Barac ūrūgū Tabor wāmeticjure mujāpu" nicā tu'ogu, ¹³ cū novecientos tūrūsepawu, cōme me'rā wee'quepawure, tojo nicā nipe'tirā surarare neocūucu niwī. Neo, Haroset-goīpu ní'cārā wija, Cisón wāmetiri maapu wa'acārā niwā.

¹⁴ Cū tojo weecā i'agō, Débora Barare a'tiro ni wereco niwō:

—Wa'aya. Ni'cācā Ō'acū marī wiogu mu'urē Sísarare wiagusami. Marī wiogu musā dūporo u'mutātojacu niami, nico niwō. Co tojo nicā, Barac cū yarā surara diez mil umua ūrūgū Tabopu ní'cārā Sísara yarā surara me'rā a'mewējērā wa'arā dijaacārā niwā. ¹⁵ Barac yarā surara Sísara yarā me'rā a'mewējērā dijaaticā, Ō'acū Sísara yarā surarare ucuačā weecu niwī. Sísara pe'e cū yawu tūrūpju cōme me'rā wéecawūpu sāña'cu dijaa, omadu'tia wa'acu niwī. ¹⁶ Cū tojo weeri cura Barac yarā surarare, na yepawure téé Haroset-goim wāmetiropu narē wējēsirutucu niwī. Nipe'tirā Sísara yarā surara wērīpe'tia wa'acārā niwā. Ne ní'cū yu'rūwetiticu niwī.

¹⁷ Sísara pe'e Jael, Heber ceneo masū numo ya wi'i, su'ti caseri me'rā wéeca wi'ipu du'ticu niwī. Heber, cū acawererā, Sísara wiogu Jabín, Hasor macā wiogu me'rā añurō a'mesu'acu niwī. Tojo weegu Sísara ti wi'ipu ejacu niwī. ¹⁸ Cū etacā i'agō, Jael cūrē nico niwō:

—Sājātia, yu'u wiogu. Ne uiticā'ña.

Co tojo nicā, Sísara ti wi'ipu sājāacu niwī. Sājāa, cū ejaque'acā, omacājīrō me'rā cūrē omaco niwō.

¹⁹ —Acowuosa'a. Yu'ure aco cā'rōacā tīaña, nicu niwī.

Tojo weego cabra ōpēcōrē cabra casero me'rā poseyéca ajurore pāo, cūrē tīaco niwō. Tīatoja, cūrē omaco niwō tja.

²⁰ Sísara core a'tiro weeduticu niwī:

—Sopepu nu'cūña. Āpērā yu'ruarā, mu'u tiro “¿Āpērā marīti?” ni sērītiña'cā, “Marīma” niña, nicu niwī.

²¹ Sísara, uputu űujū'cu niyugu, cārīyu'ruacu niwī. Cū tojo weecā i'agō, Jael, Heber numo busuro marīrō ti wi'i cjase ní'cāgū yucugu ti wi'ire tūapuanu'cō'cure mīí, cū diapoare di'tapu paabi'pe wējēco niwō. Tojo wee wērīa wa'acu niwī.

²² Be'ro Barac Sísarare a'magū etacā, Jael co ya wi'ipu ní'co wijaa, cūrē pōtērīgō wa'aco niwō.

—Sājātia. Mu'u a'magūrē i'ogōti, nico niwō.

Co tojo nicā, Barac ti wi'ire sājāacu niwī. Ti wi'ipu Sísara wērī'cupu cūñacu niwī. Ti wi'ire tūapuanu'cō'cu me'rā cū diapoare paabi'peyu'rutērīno'cure i'acu niwī.

²³ Ti numūrēta Ō'acū Jabín, cananeo masā wiogure docaque'acā weecu niwī. ²⁴ Israe curuacjārā Jabīrē, cananeo masā wiogu me'rā a'mewējērā, nemorō tutuarā wa'acārā niwā. Tojo wee siape'e me'rā narē wējēpe'obutiacārā niwā.

5

Débora, Barac na Ō'acūrē basapeo'que ni'i

1 Ti numurēta Débora, tojo nicā Barac, Abinoam macū Sísara, cū yarā surarare docaque'acā wee'quere basapeocārā niwā.

31 Ō'acūrē basapeorā, a'tiro ni basacārā niwā:

“Ō'acū, nipe'tirā mu'urē ī'atu'tirā Sísara weronojō wērīpe'tia wa'ato. Mu'urē mairā pe'e tutuarā ninu'cūcā'to.

Mujīpū umucocjū asistero weronojō niato”, ni basacārā niwā.

Be'ro ti di'tapure Israe curuacjārā nirōpore cuarenta cū'marī a'mewējēse marīcaro niwā.

6

Ō'acū Gedeōrē piji'que ni'i

1 Be'ropu tja Israe curuacjārā apaturi Ō'acū ī'orōpu ña'arō weecārā niwā. Tojo weegu Ō'acū narē siete cū'marī madianita masā dutise doca tojacā weecu niwī. 2 Siape'e me'rā madianita masā narē ña'arō da'radutipecārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā narē uirā, ūrūpagupū, ūtā tutirīpu du'tise na nisetise u'turire weecārā niwā. 3-4 Na otese pī'rīsetirinucū, madianita masā, amaleca masā, āpērā mujīpū mujātiro pe'ecjārā Israe curuacjārā nirōpu sājāa, topu ejaque'acārā niwā. Nipe'tiro na ote'quere no'o ūaro du'aste cō'acā'cārā niwā. Téé Gaza tiropu tojo weetuocārā niwā. Israe curuacjārā na ba'abo'quere, tojo nicā na yarā ecarā ovejare, wecuare, burroare, ne apeyenojō du'aticārā niwā. 5 Ti di'ta cjasere dojorērā a'tirā, na yarā cameyoa pājārā me'rā, na ye wi'seri su'ti me'rā wee'que wi'seri peje me'rā a'ticārā niwā. Mu'murī'ia pājārā otesere ba'ape'orā a'tirā weronojō a'ticārā niwā. Na pājārā niyucā, ba'paqueota basioticaro niwā. 6 Madianita masā tojo weecā, Israe curuacjārā uputu pi'eticārā niwā. Tojo weerā Ō'acūrē cū weetamusere uputu sēricārā niwā.

7 Israe curuacjārā Ō'acūrē “Madianita masārē ya'rūweticā weeya”, ni sēricā, 8 Ō'acū narē ni'cū cū yere weremu'tārī masūrē o'ocū niwī. Narē a'tiro nicū niwī: “Ō'acū Israe curuacjārā wiogu musārē a'tiro niami: 'Yu'u musā Egiptopu ní'cārārē miiwijawu. Topure musā narē da'raco'terā nimiwū. 9 Musā Egiptocjārā dutise doca ní'cārārē ya'rūweticā weewu. Tojo nicā nipe'tirā musārē ña'arō wee'cārārē tojo weewu. Na ye di'ta nimi'quere cō'aō'o, musārē o'owu. 10 Musārē a'tiro nimiwū: “Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. Musā amorreo masā ya di'tapū ni'i. Na ējōpeorārē ne ējōpeoticā'ña,” nimiwū. Yu'u tojo nimicā, musā pe'e ya'u tojo dutisere ne yu'titiwū”, ni werecu niwī Ō'acū yere weremu'tārī masū.

11 Be'ro Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā* a'ti, Ofra nirōpu yucu pajicju docapu ducjū niwī. Tigu Joás wāmetigu yagu nicaro niwā. Joás Abiélzer wāmetiri curuacjū nicū niwī. Topu cū macū Gedeō trigore doque, su'aweegu weecu niwī. Madianita masā ī'aticā'to nígu, na vino wéerā u'sepaga u'tatīarōpu tere su'aweegu weecu niwī.

12 Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā Gedeōrē bajua, a'tiro nicū niwī:

—Gedeō, Ō'acū mu'u me'rā nimi. Mu'u a'mewējētutuagu ni'i.

* 6:11 6.11 Ī'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

13 Gedeo curre yu'ticu niwi:

—O'acu usa me'ra nimica, de'ro weero a te ña'ase usare tojo wa'ati? Usa necusumua O'acu tutuaro me'ra cu weequere werecra niwa. Na "O'acu usa Egiptopu nicarare miwijiawu", nicara niwa. Usa pe'e cu tutuasere i'awe'e. O'acu usare co'awa'cawu. Usare madianita masa dutise doca nica weewu, nica niwi Gedeo.

14 O'acu curre majami'a, a'tiro nica niwi:

—Mu'u tutuase me'ra Israe curuacjarare madianita masa dutise doca nirare yu'ruogu wa'aya. Yu'uta mu'ure wa'adutigu we'e, nica niwi.

15 Gedeo curre yu'ticu niwi:

—Wiogu, de'ro wee yu'u Israe curuacjarare yu'ruogusari? Ya curua Manases parameru nituriasa curari yapatiri curuacjara nima. Yu'u que'ra ni'cu po'ra du'sagupu ni'i.

16 O'acu curre yu'ticu niwi:

—Yu'u mu'u me'ra niguti. Mu'u nipe'tira madianita masare ni'cu masure wejegü weronojo weegusa'a.

17 Cu tojo nica tu'ogu, Gedeo nica niwi:

—Yu'ure ni'caroaca e'catise me'ra i'agu, "Diacjuta yu'u O'acu ni'i" nigua, mu'u tutuase me'ra apeyenojo weio'na. 18 A'tota yucueya yujupu. Yu'u mu'ure ejopeosere i'ogu, apeyenojo o'os'risa'a, nica niwi.

O'acu curre "Jau, mu'ure yucueguti", nica niwi.

19 Cu tojo nica, Gedeo wa'a, ni'cu cabracare weje, do'a, tojo nica pa bucuase me'ra moreti'quere apocu niwi. Tu'ajanu'co, di'irore pi'ipu misa, tecore sutawupu piosacu niwi. Te nipe'tisere cu yucu doca dujigure mia, o'ocu niwi.

20 O'acu basuta nimigu, curre weroco'tegu weronojo upusajanu'ca, curre nica niwi:

—Di'iro, pa bucuase moreti'quere utaga bu'ipu cuna. Tecore piostepeya, nica niwi. Cu dutironojo Gedeo weecu niwi.

21 O'acu cu basuta nimigu, curre weroco'tegu weronojo upusajanu'ca cu tuacju yapa me'ra soo, di'irore, tojo nica pare ñapeocu niwi. Tojo weecata, pecame'e utagapu ujne'emaja wa'acaro niwu. Ti me'e di'irore, pare ujape'oca'caro niwu. Tojo weetoja, O'acure weroco'tegu bajudutia wa'acu niwi. 22 Tojo wa'aca i'agu, Gedeo O'acu cu basuta nimigu, curre weroco'tegu weronojo upusajanu'casere masica niwi. Be'ro uca, caricucu niwi:

—¡Acoe, yu'u wiogu! Mu'u basuta nimigu, mu'ure weroco'tegu weronojo upusajanu'ca'cure bajuyoropu i'a'a, nica niwi.

23 O'acu curre yu'ticu niwi:

—Ne uita'na. Mu'u werisome. Wacuque'tiro mariro ña, nica niwi.

24 Be'ro Gedeo topu O'acure ejopeogu wa'icurarare ujumoro'peorore ni'ca mesa uta me'ra seeneocucu niwi. Ti masare "O'acu wacuque'tiro mariro, anuro tu'ona'se o'ogu nimi", ni wamepeocu niwi. A'ti mesa Ofra, Abiezer ya curuacjara ya macapu nidecotisa'a yujupu.

25 Ti ñamita O'acu Gedeore a'tiro nica niwi:

—Ni'cu wecu umu mu'u pacu yara wa'teropu nigu, siete cu'ma cuogure ne'egu wa'aya. Baare wa'icurarare ujumoro'peoro, mu'u pacu yarore paamutodijogu wa'aya. Tojo nica, to pu'to niri tuturo Astarte queose

nirī tuturore paacō'aña. ²⁶ Tere cō'atoja, Ō'acū mu'u wiogure ni'cārō wa'icurarē ūjūamorōpeoatjore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūña tja. Musā du'tiro nirī bu'a dūposārīpu seeneocūña. Tu'ajanu'cō, wecure wējē, topu peca, musā paacō'aca tuturo me'rā Ō'acūrē ūjūamorōpeoya, nicu niwī.

²⁷ Be'ro Gedeō diez umua, cūrē da'racō'terā me'rā Ō'acū cūrē weeduti'caronojōta weecu niwī. Cū acawererārē, ti macācārārē uiyugu, umuco ūjūamorōpeosi'rīticu niwī. Tojo weegu ñamīpu ūjūamorōpeocu niwī.

²⁸ Ape numu bo'reacā ti macācārā wā'cā, Baare ējōpeorore paamūtōdijo'carore, tojo nicā Astartē ējōpeori tuturo paacō'aca tuturore ī'acārā niwā. Apeyema tja, apero, ma'ma ūjūamorōpeoropu wecu ūjūa'cure ī'acārā niwā.

²⁹ Na a'merī sērītiña'cārā niwā: “¿Noanojō tojo weepari?” nicārā niwā.

Na a'merī sērītiña'ca be'ro tu'omasīcārā niwā: “Gedeō, Joás macū tojo weepī”, nicārā niwā.

³⁰ Be'ro ti macācārā umua Joaré a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u macūrē ūsārē o'oya. Cū Baare wa'icurarē ūjūamorōpeorore, tojo nicā to pu'to nirī tuturo Astartē ējōpeori tuturore paacō'acu niami. Tojo weese wapa wējēno'gūsami, nicārā niwā.

³¹ Joás, Gedeō pacu pe'e narē yu'ticu niwī:

—¿Musā Baare a'mewējēbosarāsari? ¿Cūrē yu'ruorāsari? No'o cūrē a'mewējēbosagu bo'reati dūporo wērīato. “Diacjūta Baal wiogu waro nimi” nīgū, cū basu a'mewējēato. Na paamūtōdijo'caro cū yarota nicaro niapu, nicu niwī.

³² Ti numu me'rā masā Gedeōrē “Jerubaal” pisunu'cācārā niwā. Gedeōta Baare ējōpeorore paamūtōdijocu niwī. Tojo weerā “Baal basu a'mewējēato” nīrā, tojo nicārā niwā.

³³ To be'ro nipe'tirā madianita masā, amaleca masā, tojo nicā āpērā mujīpū mujātiro pe'ecjārā nerē, dia Jordārē pe'acārā niwā. Añurī pa Jezreel wāmetiropu ejaque'a, cārīcārā niwā. ³⁴ Na tojo weecā, Espīritu Santu Gedeōpure sājāacu niwī. Sājāa, Gedeō Abiézer ya curuacjārārē cūrē sirutudutigu, oveja capesa'rore puticu niwī. ³⁵ Āpērā queti wererārē nipe'tiro Manasés ya curuacjārārē nerēdutigu o'ócū niwī. Tojo nicā Aser ya curuacjārā, Zabulō ya curuacjārā, Neftalī ya curuacjārā cū me'rā a'mewējētaturā wa'ajārē pijiduticu niwī. Tojo weerā nipe'tirā cū me'rā nerēcārā niwā.

³⁶ Gedeō Ō'acūrē a'tiro nicu niwī: “Mu'u yu'u me'rā Israe curuacjārārē yu'ruogusa'a ní'caronojōta diacjū wéegu, a'tiro weeī'obosaya. ³⁷ Oveja casero añurō poaritari casero trigo su'tiweeropu di'tapu cūugūti. Bo'reacā ñocōa u'seco ti caseropu dia'cū nicā ī'agū, mu'u yu'ure ní'caronojōta yu'u me'rā Israe curuacjārārē yu'ruosere masīgūsa'a”, nicu niwī. ³⁸ Tojota wa'acaro niwā. Ape numu Gedeō wā'cā, poari añurō púuca caserore bocacu niwī. Ti caserore bipecā, ni'cā pa mu'murō aco wijacaro niwā.

³⁹ Be'ro Gedeō Ō'acūrē nicu niwī tja: “Yu'u me'rā uaticā'ña. Ni'cāti mu'u weeī'osere sērīnemogūti. Ni'cārōacāma bo'reacā di'tapu dia'cū ñocōa u'seco niato. Oveja poari pe'e añurō bopori casero niato”, nicu niwī. ⁴⁰ Ti ñamirē Ō'acū mejārōta weecu niwī tja. Oveja poari dia'cū aco marīcaro niwā. Di'ta nipe'tiropure ñocōa u'seco acoticaro niwā.

7

Gedeō madianita masārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ Ape numu bo'reacā Gedeō, na Jerubaal pisuno'gū, nipe'tirā umua cū me'rā nirā wā'cā, aco wijari pe Harod wāmetiri pepu wa'acārā niwā. Madianita masā to yu'ruro e'sari pa ūrūgū More wāmeticju pu'topu nerēcārā niwā.

² Ō'acū Gedeōrē a'tiro nicu niwī: “Mu'u me'rā nirā pājārā nima. Na pājārā me'rā yu'u madianita masārē docaque'acā weecā, na 'Ēsā tutuase me'rā yu'rūwu', nibosama. ³ Tojo weegu narē a'tiro niña: ‘No'o ui narāsārānojōrē, musā ye wi'seripu dajatojaaya', niña”, nicu niwī Ō'acū.

Cū tojo nicā, veintidos mil umua na ye wi'seripu dajatojaacārā niwā. Diez mil umua du'sacārā niwā. ⁴ Ō'acū ninemocu niwī: “Na pājārā nima yujupu. Tojo weegu acore sī'rīdutigu, narē aco wijari pepu miibu'aya. Topu yu'u beseña'gūti. ‘Ā'rī mu'u me'rā wa'agusami' nino'gū wa'agusami. Apī ‘Ā'rī wa'atisami' nino'gū wa'asome”, nicu niwī.

⁵ Tojo weegu Gedeō narē acore sī'rīdutigu, ti pepu pijibu'acu niwī. Ō'acū cūrē a'tiro nicu niwī: “A'tiro ducawaaya narē. Na omocārī me'rā aco waamī, diayia weronojō ne'rē, sī'rīrārē mejēcā cūña. Āpērā ejaque'a, mu'rīpa'a sī'rīrārē mejēcā cūña”, nicu niwī.

⁶ Omocā me'rā diayia weronojō ne'rē, sī'rīrā trescientos nicārā niwā. Āpērā du'sarā pe'e ejaque'a, mu'rīpa'a sī'rīcārā niwā. ⁷ Na tojo weecā, Ō'acū Gedeōrē nicu niwī: “Ā'rā trescientos umua me'rā musārē yu'ruogusa'a. Na me'rā madianita masārē docaque'acā weeguti. Āpērā pe'e na ye wi'seripu tojaarāsama”, nicu niwī.

⁸ Tojo weegu Gedeō narē su'ti caseri me'rā wee'que wi'seripu dajatojaaduticu niwī. Trescientos umua cū me'rā tojacārā niwā. Āpērā na wa'ase dūporo na ba'abo'quere, na ye sutuparu, na putise oveja umua capesa'rīre cūucārā niwā. Madianita masā na cārīrō Gedeō bu'aropu opa pa'tiro pajiri papu nicārā niwā.

⁹ Ti ñamita Ō'acū Gedeōrē a'tiro nicu niwī: “Wā'cānu'cāña. Madianita masā me'rā a'mewējēgū bu'aya. Narē mu'urē wiagutigu wee'e. ¹⁰ Mu'u uigu, mu'urē da'raco'tegu Fura me'rā na nirōpu bu'aya. ¹¹ Topu na ucūsere tu'ogu wa'aya. Tojo wéeca be'ro wācūtutuase me'rā a'mewējēgūsa'a”, nicu niwī.

Tojo weegu Gedeō cūrē da'raco'tegu Fura me'rā madianita masā nerērō sumutopu bu'a wa'acārā niwā. ¹² Madianita masā, amaleca masā, āpērā mujīpū mujātiro pe'ecjārā pajiri papu mu'murīwi'ia pājārā weronojō nerēcārā niwā. Na yarā cameyoa maa pajiri maa sumutopu nucūpori weronojō pājārā waro nicārā niwā. ¹³ Gedeō bu'a etacā, ni'cū madianita masū cū quē'esere apī cū me'rācjūrē weregu weecu niwī. A'tiro nicu niwī:

—A'tiro quē'easu. Ni'cāgā pā cebada me'rā wéecaga marī nirōpu tūrūmaacātiasu. Tiga ni'cā wī'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'ipu doqwēārōta, ti wi'ire doquestemajā wa'apu, nicu niwī.

¹⁴ Cū tojo werecā tu'ogu, cū me'rācjū a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Mu'u tojo quē'ese Gedeō, Joás macū, Israe curuacjū, cū ya di'pji, a'mewējērī pji nisi'rīrō wee'e. Ō'acū marī madianita masā, nipe'tirā a'topu nerērārē, tojo nicā nipe'tise marī cuosere Gedeōrē wiagusami, nicu niwī.

¹⁵ Gedeō cū quē'esere tu'ogu, ejaque'a, Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Be'ro Israe curuacjārā nerērōpu daja, narē a'tiro nicu niwī:

—Wā'cānu'cāña. Ō'acū sōjā madianita masā surarare marīrē wiagusami, nicu niwī.

¹⁶ Cū tojo nīca be'ro cū yarā trescientos umuarē i'tia curua ducawaacu niwī. Nanucūrē putiatje capesa'rire o'o, tojo nicā sutuparu ope pecame'e na s'l'a'que posetiseparure o'ocu niwī. ¹⁷ Be'ro narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure I'aña. Na nerērō ape pā'rēpu yu'u etacā, yu'u weronojōta weeya. ¹⁸ Yu'u, nipe'tirā yu'u me'rā nirā ūsā capesa'rire puticā, musā sumutopu nu'cūrā ni'cārōnojō putibaroya. Putitoja, “Ō'acūrē, tojo nicā Gedeōrē a'mewējēbosarā”, ni caricūña, nicu niwī.

¹⁹ Ūnami deco nicā, madianita masā surara co'terā ducayūca be'ro Gedeō cien surara cū me'rā nirā madianita masā surara nerērō ape pā'rēpu etacārā niwā. Topu eta, na ye putise capesa'rire puti, sutuparu na cuoseparure bopecārā niwā. ²⁰ Na i'tia curua ni'cārō me'rā puticārā niwā. Tojo nicā na ye sutuparure bopecārā niwā. Cūpecamocā me'rā na s'l'a'quere siomorō, diacjucamocā me'rā capesa'rire cuocārā niwā. Ni'cārō me'rā “Ō'acūrē, Gedeōrē a'mewējēbosarā”, ni caricūcārā niwā.

²¹ Israe curuacjārā madianita masā surara nerērōpu tojo nu'cūbe'toacārā niwā. Madianita masā narē uirā, no'o ūaro caricū, du'tiwā'cācārā niwā.

²² Trescientos capesa'ri busucā, Ō'acū na madianita masārē na basu a'merī a'mewējēcā weecu niwī. Na surara yu'rūweti'cārā yoaropu Bet-sita wāmetiri macā, Zerera wa'ari ma'apu, téé Abel-mehola nituoro Tabat wāmetiri macā pu'topu omadu'ticārā niwā.

²³ Tojo wa'āca be'ro Israe curuacjārā Neftalí, Aser, nipe'tirā Manasés ya curuacjārāre pijicārā niwā. Tojo weerā na quē'rā madianita masā surarare sirutucārā niwā. ²⁴ Gedeō quetiwereco'terārē weredutigu, Efraīpu opa bu'pa nirōpu o'ócu niwī. A'tiro ni queti o'ócu niwī: “Madianita masā me'rā a'mewējērā a'tia. Dia Jordā pē'arī maa ū'cūatiropu Bet-bara wāmetiropu na dūporo nitojaya. Na pē'arī nirā, cā'mota'aya”, nicu niwī. Tojo weerā Efraī ya curuacjārā surara Gedeō duti'quere weecārā niwā. ²⁵ Apeyema tja madianita masā surara wiorā Oreb, Zeeb wāmetirārē ñe'ecārā niwā. Orere ni'cāgā ūtāgāpu wējēcārā niwā. Tiga a'tocaterore “Oreb yaga” wāmetisa'a. Zeere cū ū'se biperopu wējēcārā niwā. Āpērā madianita masā surarare sirutúca be'ro Oreb, Zeeb na dūpopare Gedeōrē, dia Jordā ape pā'rēpu nigú tiropu o'orā wa'arā miacārā niwā.

8

Gedeō cū ya camisare uru me'rā wee'que ni'i

²² Be'ro Israe curuacjārā Gedeōrē a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u ūsārē madianita masā doca ní'cārārē yu'ruowu. Tojo weegu ūsā wioqu sājāña. Mu'u pō'rā, mu'u pā'rāmerā mu'u be'ro dutisirutuato, nicārā nimiwā.

²³ Gedeō pe'e narē yu'ticu niwī:

—Niwe'e. Yu'u, tojo nicā yu'u macū musā wioqu nisome. Ō'acū pe'e musā wioqu nigūsami, nicu niwī. ²⁴ Narē a'tiro ninemocu niwī:

—A'tiro pe'e sērī'i. Musānucū musā madianita masārē ē'ma'quere omopica tuusāase be'torire o'oya, nicu niwī. Titare ismaelita masā* yucu marīrōcjārā na omopica tuusāase be'torire uru me'rā weecārā niwā. ²⁵ Na “Jau, mu'urē e'catise me'rā o'orāti”, nicārā niwā. Tojo nica be'ro ni'cā su'ticasero nucūcāpu sēeocūu, na suraranucū omopica tuusāase be'tori na boca'quere ti casero bu'ipu peocārā niwā.

²⁷ Te uru me'rā Gedeō ni'cārō camisa, omocārī marīrō weecu niwī. To camisare cū ya macā Ofrapu cūucu niwī. Be'ro nipe'tirā Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeoronojō o'orā, to camisa pe'ere ējōpeocārā niwā. Tojo weerā Gedeō, tojo nicā cū acawererā ña'arō yapaticārā niwā.

²⁸ Tojo weese me'rā Israe curuacjārā madianita masārē dokaque'acā weecārā niwā. Na ne apaturi tutuarā wa'anemoticārā niwā majā. Tojo weerā Gedeō catiri curare cuarenta cū'marī Israe curuacjārā soose me'rā nicārā niwā.

Gedeō cū wērī'que ni'i

²⁹ Madianita masārē dokaque'acā wéeca be'ro Gedeō, “Jerubaal” na nino'gū, cū ya macāpu nisetigu wa'acu niwī. ³⁰ Cū pājārā numosānumia cuoyugu, setenta umua pō'raticu niwī. ³¹ Apego Siquēcjō, cū cuo'co, cū numo nitigo me'rā, ni'cū pō'raticu niwī. Cūrē Abimelec wāme ō'ocu niwī.

³² Gedeō bucu ējāyu'ragu, wērīcu niwī. Cū pacu Joaré yáaca tutipu cūrē sīosōrōcūocārā niwā. Ti tuti Ofra, Abiézer ya curua ya macāpu nicaro niwā.

³³ Gedeō wērīca be'ro maata Israe curuacjārā apaturi Ō'acūrē ējōpeodu'u, Baal pe'ere ējōpeocārā niwā tja. Ni'cū Baal-berit wāmetigure dokaque'acā weecu niwī. ³⁴ Ō'acū nipe'tirā Israe curuacjārārē ī'atu'ti'cārārē ējōpeocārā niwā. ³⁵ Tojo nicā, Gedeō, Jerubaal na nino'gū, Israe curuacjārārē peje añuse weemicā, na pe'e cū acawererārē añurō pajaña'ticārā niwā.

9

Abimelec ye cjase ni'i

¹ Gedeō* wērīca be'ro Abimelec Siquēpu cū paco acawererārē ī'agū wa'acu niwī. Narē, nipe'tirā cū paco ya curuacjārārē a'tiro nicu niwī:

² —Musā a'ti macā Siquēcjārārē sērītiña'ña:

¿Dise pe'ere musā nemorō uasari? ¿Setenta umua Jerubaal pō'rā umua musārē duticā uasari? ¿O, ni'cūta musārē wiogu duticā uasari? Wācūña. Yu'u pe'e musā acaweregu waro ni'i, nicu niwī Abimelec.

³ Cū paco acawererā Siquēcjārārē Abimelec ye cjasere ucūbosacārā niwā. Na tojo nicā tu'orā, Siquēcjārā Abimelere “Marī acaweregu nimi. Tojo weerā cūrē siruturāsa'a”, nicārā niwā. ⁴ Cūrē setenta niyeru kujiri plata me'rā wee'que kujirire Baal-berire ējōpeori wi'i cjasere o'ocārā niwā. Te niyeru me'rā umua ña'arārē wapaye, sirutuduticu niwī. ⁵ Be'ro cū pacu ya wi'i Ofrapu wa'acu niwī. Topu ni'cāgā ütāgā bu'ipu cū acawererā setenta Gedeō pō'rārē wējēcācu niwī. Gedeōrēta Jerubaal pisucārā niwā. Jotam, du'sagupu dia'cū, āpērā ī'atirōpu du'ti, yu'rucu

* 8:24 8.24 Ī'aña Gn 37.25-28 docapu oja'quere.

* 9:1 9.1 Gedeōrē apeterore “Jerubaal” pisucārā niwā.

niwĩ. ⁶ Be'ro nipe'tirā Siquēcjārā, tojo nicā Bet-milocjārā yucu pajicju encina wāmeticju pu'to, ũtā me'rā wéeca tuturo na ējōpeori tuturo pu'to nerēcārā niwā. Topu Abimelere wiogu sōrōcārā niwā.

⁷ Na tojo weecā tu'ogu, Jotam ũrūgū Gerizim bu'ipu mujāa, tocjārārē ũpātū caricūcu niwĩ:

“Musā Siquēcjārā, Ő'acū musārē tu'ocā ũarā, yu'ure tu'oya.

¹⁶ ”Musārē sērītīña'gūti. ¿Musā Abimelere wiogu sōrōrā, queoro weeati? ¿Musā Gedeō, cū pō'rārē queoro weeati? ¿Cū musārē añurō wee'caronojōta weeati? ¹⁷ Yu'u pacu cū catiri ũmūcore ma'itimigū, musārē a'mewējēbosawĩ. Madianita masā doca nirārē yu'ruogu, tojo weecu niwĩ. ¹⁸ Musā pe'e ni'cācā yu'u pacu acawererā, cū pō'rā setentare ni'cāgā ũtāgā bu'ipu narē wējē, yu'runu'cācārā niapu. Apeyema tja musā Abimelec, yu'u pacare da'raco'tego macūrē Siquērē wiogu sōrōcārā niapu. Cū musā acaweregu niyucā, tojo weecārā niapu. ¹⁹ Musā ni'cācā Gedeō, cū acawererārē queoro, diacjū nise me'rā wéerā, Abimelec me'rā e'catiya. Cū quē'rā musā me'rā e'catiato. ²⁰ Musā queoro weecā pūrīcārē, pecame'e Abimelepure wijaa, musā Siquēcjārā, tojo nicā Bet-milocjārārē ũjūape'ocā'to. Mejārōta pecame'e musāpure wijaa, Abimelere ũjūacō'acā'to”, nicu niwĩ Jotam.

²¹ Tojo nitoja, Jotam Beer wāmetiropu du'tia wa'acu niwĩ. Cū ma'mi Abimelere uigu, topu niseticu niwĩ.

²² Abimelec Israe curuacjārārē i'tia cū'ma duticu niwĩ. ²³ Be'ro Ő'acū Abimelere, Siquēcjārā me'rā na basu a'metu'ticā weecu niwĩ. Tojo weerā Siquēcjārā Abimelere yu'runu'cācārā niwā. ²⁴ Ő'acū Abimelec Gedeō pō'rā ũmua setentare wējē'que wapa tojo weecu niwĩ. Tojo nicā Siquēcjārā Abimelec cū ma'misūmuarē wējētamu'que wapa na quē'rārē bu'iri da'recu niwĩ.

⁴⁵ Be'ropure Abimelec Siquēpu ti macācjārā me'rā a'mewējē, wapata'acu niwĩ. Tocijārārē wējēpe'ocu niwĩ. Be'ro ti macā cjasere cō'ape'ocā'cu niwĩ. Tojo wéeca be'ro topure ne apeyenojō pī'rīnemoticā'to nīgū, moarē doquestecūcu niwĩ.

⁴⁶ Āpērā Migdal-Siquēcjārā ti macā ũ'muarĩ wi'i, na me'rā a'mewējērā a'tirārē co'tedujati wi'ipu nicārā niwā. Abimelec Siquēcjārārē wējēcā tu'orā, na ējōpeogu El-berit ējōpeori wi'ipu du'tisājāacārā niwā. Ti wi'i ũtā tu'ru yeecā'mota'aca wi'i nicaro niwā. ⁴⁷⁻⁴⁸ Abimelec na topu nerēcā tu'ogu, cū, cū yarā masā me'rā ũrūgū Salmón wāmeticjupū wa'acu niwĩ. Cōmea me'rā yucudapurire dute, wuacu niwĩ. Cū yarā masārē “Quero, yu'u weronojō weeya”, nicu niwĩ. ⁴⁹ Nipe'tirā yucudapurire dute, Siquēcjārā na du'tiri wi'ipu Abimelere sirutucārā niwā. Topu nipe'tise dāpurire seecūu, pecame'e wījācārā niwā. Nipe'tirā ti wi'ipure nirā mil ũmua, numia ũjūpe'tia wa'acārā niwā.

⁵⁰ Tojo wéeca be'ro Abimelec Tebes wāmetiri macāpu wa'a, tocjārā me'rā a'mewējē, narē docaque'acā weecu niwĩ. ⁵¹ Ti macā po'peapu ũ'muarĩ wi'i, surara na co'tedujiri wi'i nicaro niwā. Ti wi'ipu nipe'tirā ũmua, numia du'tisājāacārā niwā. Ti wi'i sopepe bi'a, ti wi'i bu'ipu mujācārā niwā. ⁵² Abimelec ti wi'i sopepu eja, tore tuupārē, ũjūagūtigu weecu niwĩ. ⁵³ Cū tojo weeguti nirĩ cura ni'cō numio ti wi'i bu'ipu nigō co trigo tuumātōcjare cū dāpoapu doquepeoco niwō. Co tojo weecā, cū

dupoa pe'toro bata wa'acaro niwũ. ⁵⁴ Maata cũ wãmorẽ miaco'tegure piji, cũrẽ nicu niwĩ: “Mu'u ya pji miiwĩrõ, yu'ure ñosẽwẽjẽcã'ña. ‘Numio cũrẽ wẽjẽcã'mo' nicã uatigu, ‘Tojo weeya’”, nicu niwĩ. Tojo weegu cũrẽ da'raco'tegu cũrẽ ñosẽwẽjẽcu niwĩ. Tojo wee Abimelec wẽrĩa wa'acu niwĩ. ⁵⁵ Cũ wẽricã ï'arã, Israe curuacjãrã na ye wi'seripu dajatojaacãrã niwã.

⁵⁶ Tojo weegu Abimelec cũ acawerãrã setentare wẽjẽgũ, cũ pacure ña'arõ wee'que wapare Ô'acũ wapaseecu niwĩ. ⁵⁷ Tojo nicã Ô'acũ Siquẽcãrã umuarẽ na ña'arõ wee'que wapare tojo weecu niwĩ. Tojo wee Jotam, Gedeõ macũ Siquẽcãrãrẽ “Ña'arõ wa'arosa'a” ní'que narẽ queoro wa'acaro niwũ.

10

Tola ye cjase ni'i

¹ Abimelec wẽrica be'ro Isacar ya curuacjũ Tola wãmetigu, Fúa macũ, Dodo pãrãmi, Israe curuacjãrãrẽ narẽ ï'atu'tirãrẽ yu'ruocu niwĩ. Cũ Samir wãmetiri macã Efrai bu'papijaropu macãrĩticu niwĩ. ² Veintitrẽs cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ duticũ niwĩ. Be'ro wẽrĩa wa'a, Samipu yaano'cu niwĩ.

Jair ye cjase ni'i

³ Tola be'ro Jair Galaad wãmetirocã veintidos cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ duticũ niwĩ. ⁴ Cũ treinta umua põ'rãticu niwĩ. Nanacũ na yarã burroare pesacãrã niwã. Na treinta macãrĩ Galaare duticãrã niwã. ⁵ Jair wẽrica be'ro Camón wãmetiri macãpu cũrẽ yaacãrã niwã.

Amonita masã Israe curuacjãrãrẽ da'radutipe'que ni'i

⁶ Israe curuacjãrã apaturi Ô'acũ ï'orõpu ña'arõ weeseticãrã niwã. Na Baal, tojo nicã Astartere ãjõpeocãrã niwã. Tojo nicã Siria di'tacjãrã na ãjõpeorãrẽ, Sidõcãrã, moabita masã, amonita masã, filisteo masã na ãjõpeorãnojõrẽ ãjõpeocãrã niwã. Ô'acũ pe'ere ãjõpeodu'u, cũ weeduti'quere weeticãrã niwã. ⁷ Tojo weegu Ô'acũ na me'rã ua, filisteo masã, amonita masã doca wa'acã weecu niwĩ. ⁸ Tojo wa'ari cũ'ma me'rã dieciocho cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ ña'arõ dutipe da'raduticãrã niwã. Nipe'tirã Israe curuacjãrã dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã Galaad di'tapu nirãrẽ tojo weecãrã niwã. Ti di'ta amorreo masã ya di'ta nicaro niwũ. ⁹ Tojo nicã amonita masã Judãcãrã, Benjamícãrã, Efraicãrã me'rã a'mewẽjãrãtirã, dia Jordãpu pẽ'aticãrã niwã. Tojo weerã Israe curuacjãrã pũrõ wioro tu'oña'cãrã niwã. ¹⁰ Tojo wa'acã, Israe curuacjãrã Ô'acũ cũ weetamusere sãricãrã niwã: “Ô'acũ, mu'urẽ ãjõpeodu'u, Baal pe'ere ãjõpeosiruturã, mu'urẽ yu'rũnũ'cãpu”, nicãrã niwã.

¹¹ Ô'acũ narẽ yu'ticu niwĩ: “Dũporopu Egiptocãrã, amorreo masã, amonita masã, filisteo masã, ¹² Sidõcãrã, amaleca masã, tojo nicã madianita masã musãrẽ ña'arõ weecã, musã yu'ure weetamusere sãricã, yu'u musãrẽ yu'ruowu. ¹³ Yu'u tojo weemicã, ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeorãtirã, yu'ure ãjõpeodu'ucã'wã. Tojo weegu musãrẽ yu'ruonemosome majã. ¹⁴ Na musã ãjõpeorã, musã besecãrãrẽ na weetamusere sãrĩrã wa'aya. Musãrẽ mejẽcã wa'acã, náta musãrẽ yu'ruoato”, nicu niwĩ Ô'acũ.

¹⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, Israe curuacjãrã Ô'acũrẽ a'tiro nicãrã niwã: “Ûsã mu'urẽ yu'rũnũ'cãpu. No'o mu'u ãsãrẽ weesĩ'rĩrõnojõ weeya. Mejõ ni'cãrõacã waroma ãsãrẽ yu'ruoya”, nicãrã niwã. ¹⁶ Na tojo nica

be'ro ape di'tacjārā na ējōpeorānojō na wa'teropu nirārē cō'a, Ō'acūrē apaturi ējōpeocārā niwā tja. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū na pi'etisere ī'anemosī'rīticu niwī.

¹⁷ Be'ro amonita masā Israe curuacjārā me'rā a'mewējērātirā, nerē, Galaapu cārīcārā niwā. Israe curuacjārā pe'e nerēque'a, Mizpapu cārīrā wa'acārā niwā. ¹⁸ Galaacjārā wiorā a'merī ucūcārā niwā: “No'o amonita masārē su'ori u'mutā, a'mewējēgūnojō, cūta nipe'tirā Galaacjārā wiogu sājāgūsami”, nicārā niwā.

11

Jefté ye cjase ni'i

¹ Jefté, Galaad di'tacjā, a'mewējētutuagu nicu niwī. Cū pacu Galaad nicu niwī. Cū paco pe'e umua me'rā a'metārāsijari masō nico niwō. ² Galaad numo quē'rā umuarē pō'rātico niwō. Na bucarā, Jefté na ya wi'ipu nimi'cure cō'awīrōcārā niwā. Cūrē a'tiro nicārā niwā: “Mu'u apego macū ni'i. Tojo weegu marī pacu cū wērīca be'ro cūuatjere ñe'esome”, nicārā niwā. ³ Na tojo nicā, Jefté cū acawererārē du'tigu, apero Tob wāmetiropu macārī wa'acu niwī. Topu umua no'o uaro weema'arārē, na tu'omasirō marīrō weesetirārē neocūucu niwī. Cū me'rā ba'patisijacārā niwā.

⁴ Be'ropu amonita masā Israe curuacjārā me'rā a'mewējēcārā niwā. ⁵ Na tojo weeri cura Galaad wiorā Jefté Tob wāmetiropu nigūrē pijirā wa'acārā niwā.

⁶ —A'tia. Marī amonita masā me'rā a'mewējērā wa'acā, mu'u ūsā wiogu nicā uasa'a, nicārā niwā.

⁷ Jefté narē nicu niwī:

—Musā yu'ure ī'asī'rīti, yu'u pacu ya wi'ipu ní'cure cō'awīrōcā'wū. ¿De'ro weerā ni'cārōacārē musārē mejēcā wa'acā, yu'u tiropu a'tiati? nicu niwī.

⁸ Galaacjārā bucurā cūrē nicārā niwā:

—Tojo wee'cārā nimirā, ni'cārōacārē mu'urē a'marā a'tiapu. Mu'u ūsā me'rā a'ti, amonita masā me'rā a'mewējēcā ua'a. Tojo nicā, mu'u nipe'tirā Galaacjārā wiogu sājācā ua'a, nicārā niwā.

⁹ Jefté narē yu'ticu niwī:

—Musā yu'ure amonita masā me'rā a'mewējēato nīrā miacā, tojo nicā Ō'acū yu'ure narē docaque'acā weecā, diacjūta musā wiogu nigūti, nicu niwī.

¹⁰ Cū tojo nicā tu'orā, Galaacjārā bucurā cūrē yu'ticārā niwā:

—Ō'acū marī ucūsere tu'ogu weemi. Nirōta mu'u nīrōnojōta weerāti, nicārā niwā.

¹¹ Tojo weegu Jefté Galaacjārā bucurā me'rā wa'acu niwī. Nipe'tirā masā cūrē na wiogu sōrōcārā niwā. Jefté nipe'tise cū narē ní'quere apaturi Mizpapu Ō'acū tu'oropu nicu niwī tja.

¹² Be'ro Jefté queti wererārē amonita masā wiogu tiro o'ócu niwī. Cūrē a'tiro ni sērītiña'duticu niwī: “¿Ñe'e bu'iri mu'u ūsā ya di'tapu sājāti, ūsā me'rā a'mewējēsī'rīti?” ni queti o'ócu niwī.

¹³ Amonita masā wiogu Jefté cū quetiweredutigu o'ó'cārārē yu'ticu niwī: “Israe curuacjārā Egiptopu ní'cārā wijarā, dia Arnón me'rā nu'cā, téé Jaboc, Jordā wāmetise maarī wa'tero nise di'tare ē'macārā niwā. Tojo weerā a'mewējēse marīrō te di'tare yu'ure wiaya”, nicu niwī.

14 Tere tu'ogu, Jefté ãpērã queti wererãrē amonita masã wiogure o'ócu niwí tja. 15 A'te quetire cūrē werenemoduticu niwí: “Jefté mu'urē a'tiro ni weredutiami: ‘Israe curuacjārã moabita masã ye di'ta, tojo nicã amonita masã ye di'tare ē'maticārã niwã. 16 Na Egiptopu ní'cārã wijařã, yucu marĩrõpu wa'a, yu'ruacārã niwã. Téé Maa sō'arĩ maajopu yu'rupē'a wa'a, be'ro Cadespu ejacārã niwã. 17 Topu nĩrã, Israe curuacjārã edomita masã wiogure queti wererãrē o'ócārã niwã. Cūrē a'tiro nicārã niwã: “Ûsã masã ya di'tapũ yu'rutērĩwã'cãcã, ‘Añurõsa'a' niña”. Edomita masã wiogu pe'e narē yu'rutērĩcã uaticu niwí. Moabita masã wiogu quē'rãrē mejãrõta sērĩcārã niwã. Cũ quē'rã cũ ya di'tare narē yu'rutērĩcã uaticu niwí. Tojo weerã Israe curuacjārã Cadespu tojacārã niwã.

18 ”Be'ro na yucu marĩrõpu yu'rutērĩ, Edom, Moab di'ta sumuto yu'rua, Moab di'ta mujĩpũ mujãtiro pe'e eja, dia Arnón ape pãrē pe'e tojaque'acãrã niwã. Dia Arnón me'rã Moab di'ta nu'cãcaro niwũ. Tojo weerã Moab di'ta pe'ere sãjãticãrã niwã.

19 ”Be'ro tja Israe curuacjārã queti wererãrē Sehón, amorreo masã wiogu, Heshbón wãmetiri macãcjũ tiropũ o'ócārã niwã. Cūrē “Ûsã ya di'tapu wa'acã, mu'u ya di'tapu yu'rutērĩwã'cãdutiya”, ni sērĩcārã niwã. 20 Sehón pe'e Israe curuacjārã tojo nisere ëjõpeoticu niwí. Tojo weegu narē cũ ya di'tapu yu'rutērĩcã cã'mota'acu niwí. Cũ yarã surarare neocũu, Jahas tiropũ tojaque'acã weecu niwí. Tojo wee Israe curuacjārã me'rã a'mewējẽcãrã niwã. 21 Be'ro Õ'acũ, Israe curuacjārã wiogu, narē Sehõrē, cũ yarãrē docaque'acã weecu niwí. Nipe'tise amorreo masã ya di'tare na ya di'ta tojacã weecãrã niwã. 22 Dia Arnón me'rã nu'cã, téé dia Jaboc na ye di'ta tojacaro niwũ. Tojo nicã, yucu marĩrõ me'rã téé dia Jordãpu nituocaro niwũ. 23 ¿Ni'cãrõacãrē Õ'acũ amorreo masãrē cõ'awĩrõ'que di'tare, Israe curuacjãrãrē o'o'que di'tare ùsãrē cõ'asĩ'rĩti?

27 Yu'u mu'urē ña'arõ weetiapu. Mu'u pe'e ùsã me'rã a'mewējẽgũ a'tigu, yu'ure ña'arõ weegu wee'e. Õ'acũ, nipe'tirãrē besegu ¿noa ye di'ta nisari? nĩgũ, Israe curuacjãrãrē, amorreo masãrē queoro besegusami'”, nicu niwí Jefté.

28 Cũ tojo nimicã, amonita masã wiogu Jefté ní'quere tu'osĩ'rĩticu niwí.

29 Be'ro Espĩritu Santu Jeftére sãjãacu niwí. Cũ tutuaro me'rã Jefté Galaacjārã ya di'ta, tojo nicã Manasés ya curuacjārã ya di'tare yu'rutērĩcu niwí. Amonita masã ya di'tare sãjãgũ, Mizpa Galaad nĩrĩ macã me'rã yu'ruacu niwí.

32 Jefté amonita masã me'rã a'mewējẽgũ wa'acu niwí. Õ'acũ Jeftére narē docaque'acã weecu niwí. 33 Jefté pãjãrã cūrē ĩ'atu'tirã me'rã a'mewējẽcu niwí. Veinte macãricjãrãrē Aroer me'rã, téé Minit, Abel-keramĩpu docaque'acã weecu niwí. Tojo weerã Israe curuacjārã amonita masãrē na doca tojacã weecãrã niwã.

12

7 Jefté seis cũ'marĩ Israe curuacjārã wiogu nicu niwí. Cũ wěrĩca be'ro Galaapu, cũ bajuãca macãpu cūrē yaacãrã niwã.

13

Sansón bajua'que ni'i

¹ Apaturi Israe curuacjārā Ō'acū ī'orōpu űa'arō weecārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū narē filisteo masārē wiacu niwī. Tojo weerā cuarenta cū'marī na dutise doca nicārā niwā.

² Ni'cū umu Manoa wāmetigu Dan ya curuacjū nicu niwī. Zoracjū nicu niwī. Manoa numo pō'rāmarīgō nico niwō. ³ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā* co tiro eta, a'tiro nicu niwī: "Mu'u pō'rāmarīgō ni'i. Ni'cārōacārē nijīpaco wa'a, ni'cū pō'rātigosa'a. ⁴ Ne vino, si'bio'quere sī'rīticā'ña. Tojo nicā Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticā'ña. ⁵ Mu'u pō'rātiacju ne poari seeno'ña marīgūsami. Cū bajuati duporo Ō'acū yagu, Nazareo masū† cūuno'yutojagusami. Cū Israe curuacjārā filisteo masārē da'raco'te'cārārē yu'rūweticā weenu'cāgūsami", nicu niwī.

⁶ Cū tojo nīca be'ro Manoa numo marāpu tiropu wa'a, a'tiro ni wereco niwō: "Ō'acū o'ó'cu yu'u tiro etami. Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā'cu bajuami. '¿No'ocjū niti mu'u?' ni sērītiña'tiasu. Cū quē'rā cū wāmerē weretiami. ⁷ A'tiro niami: 'Mu'u nijīpaco wa'a, ni'cū pō'rātigosa'a. Ni'cācā me'rā ne vinorē, si'bio'quere sī'rīticā'ña. Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticā'ña. Cū wī'magū ne bajua'cu téé wērīgūpu Ō'acū yagu nazarero masū nigūsami,' niami", ni wereco niwō.

⁸ Co tojo nicā tu'ogu, Manoa Ō'acūrē a'tiro ni sērīcu niwī: "Ō'acū, mu'u űsārē o'ó'cure apaturi űsā tiropu o'óya tja. Cū wī'magū bajuacjare de'ro wee masōrāsari, ni weregu a'tiatio", nicu niwī.

⁹ Ō'acū cū sērīserē tu'o, Manoa numo cāpūpu nigōrē cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, apaturi core bajuacu niwī. Co marāpu Manoa pe'e co me'rā marīcu niwī. ¹⁰ Cū bajuacā ī'agō, sojaro me'rā co marāpure werego wa'aco niwō:

—Cārū yu'u ī'a'cu apaturi bajuami tja, nico niwō.

¹¹ Co tojo nicā tu'ogu, Manoa wā'cānu'cā, cū numorē sirutuwā'cā, cū tiropu ejacu niwī.

—¿Mu'uta niti yu'u numo me'rā ucū'cu? ni sērītiña'cu niwī.

—Eū, cūta ni'i, nicu niwī.

¹² Cū tojo nicā tu'ogu, Manoa cūrē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u were'que queoro wa'acā, ¿űsā de'ro wee wī'magūrē masōrāsari? ¿De'ro weerāsari cū me'rā? ni sērītiña'cu niwī.

¹³ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, cūrē a'tiro yu'ticu niwī:

—Mu'u numo nipe'tise yu'u core were'quere weeato. ¹⁴ Ne cārō u'seducaco, tojo nicā vino, si'bio'quere sī'rīticā'to. Te u'sepaganojō me'rā wee'que quē'rārē ba'aticā'to. Tojo nicā Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticā'to. Nipe'tise yu'u core duti'quere weeato, nicu niwī.

¹⁵ Be'ro Manoa cūrē a'tiro nicu niwī:

* **13:3** 13.3 Ī'aña Gn 16.7 docapu oja'quere. † **13:5** 13.5 Nazareo masā nīrō, "Ō'acū yarā cūuno'cārā nima", nisī'rīrō wee'e. Na Nazareo masā nīrī curare vinorē, si'bio'quere ne sī'rīticārā niwā. Na ye poarire seeticārā niwā. Tojo nicā wērī'cārā upu tiropu wa'aticārā niwā. Nazareo masā sājārā, apeterore yoaticā tojo niseticūcārā niwā. Apetero pe'ere na catiro pōtēorō tojo sājā, yapatīcārā niwā.

—Mu'u ūsā me'rā tojáníña yujupu. Mu'u ba'acā, ni'cū cabracārē wējē, do'arātirā wee'e.

¹⁶ Cū pe'e Manoarē yu'ticu niwī:

—Musā yu'ure tojadutimicā, musā ba'asere ba'asome. Mejō pe'e Ō'acūrē cabracārē wējē ūjūamorōpeoya. Manoa cū “Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cāmi”, ni masīticu niwī.

¹⁷ Be'ro Manoa cūrē nicu niwī:

—¿De'ro wāmetiti mu'u? Mu'u ūsārē were'que queoro wa'acā ī'arā, āpērā tu'oropu mu'urē “Diacjūta wereapī”, nirāsa'a, nicu niwī.

¹⁸ Cū pe'e Manoarē yu'ticu niwī:

—¿De'ro weegu yu'u wāmerē masīsī'rīti? Yu'u werēcāma, musā tu'omarā wa'abosa'a, nicu niwī.

¹⁹ Be'ro Manoa cabracārē wējē, tojo nicā otese dūca perire mī, ūtā bu'ipu ūjūamorōpeo, Ō'acūrē e'catipeocu niwī. Manoa, cū numo na ī'arī cura Ō'acū na ī'ati'quenojōrē ī'ocu niwī. ²⁰ Pecame'e o'me mujāarī cura Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, o'me wa'teropu mujāa wa'acu niwī. Tojo weecā ī'arā, Manoa, cū numo di'tapu paamu'rīque'acārā niwā. ²¹ Cū narē apaturi bajuaticā, Manoa “Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cāpī”, ni masīcu niwī.

²² Tojo weegu cū numorē nicu niwī:

—Marī Ō'acūrē ī'apu. Tojo weerā marī wērīrāsa'a, nicu niwī.

²³ Cū numo pe'e nico niwō:

—Ō'acū marīrē wējēsī'rīgū, a'te marī ūjūamorōpeo'quere, tojo nicā otese dūca peri marī o'o'quere ñe'etibopī. A'tere ī'otibopī. Tojo nicā, marīrē a'tere weretibopī, nico niwō.

²⁴ Be'ro Manoa numo wī'magūrē pō'rātigo, cūrē Sansón wāmeyeco niwō. Wī'magū bucua, Ō'acū cūrē añurō weecu niwī. ²⁵ Siape'e me'rā bucua, ni'cā numu Sansón Dan ya curuacjārā ya di'tapu nirī cura Espiritu Santu cūpure sājānu'cācu niwī. Zora, Estaol wāmetise macārī wa'teropu tojo wa'acaro niwā.

14

Sansón cū omocā du'te'que nī'i

¹ Ni'cā numu Sansón Timnat wāmetiri macāpu bu'acu niwī. Topu ni'cō numio filisteo masōrē ī'acu niwī. ² Be'ro wī'ipu dajagu, cū pacusumarē werecu niwī:

—Timnapu ni'cō filisteo masōrē ī'apu. Yu'ure numisēribosarā wa'aya, nicu niwī.

³ Cū pacusumua cūrē yu'ticārā niwā:

—¿De'ro weegu mu'u sōjā filisteo masā, Ō'acūrē ējōpeotirā wa'teropure mu'u numo niacjore a'mati? ¿Marī Israe curuacjārā wa'teropure mu'u basucārā numia mu'u me'rā omocā du'teacjo marīti? nicārā niwā.

Sansón pe'e pacusumarē yu'ticu niwī:

—Core miirā wa'aya. Yu'u tu'sago niamo, nicu niwī.

⁴ Ō'acū filisteo masārē cō'agūti nīgū, tojo weecu niwī. Cū pacusumua “A'te Ō'acū cū cūu'que nisa'a”, ni masīticārā niwā. Titapure filisteo masā Israe curuacjārārē duticārā niwā. ⁵ Be'ro Sansón cū pacusumua me'rā Timnapu bu'acārā niwā. Na Timnat u'se wesepu ejari cura, wācūña

marĩrõ yai wĩ'magũ Sansón tiropu "Jii" pi'aticu niwĩ. ⁶ Espĩritu Santu Sansõpure sãjãa, tutuase cũrẽ o'ocu niwĩ. Tojo weegu cũ omocãrĩ me'rã dia'cũ yaire wẽjẽgũ, tũasurecã'cu niwĩ. Cabra wĩ'magũrẽ tũasurero weronojõ tojo weecu niwĩ. Tojo weemigũ, cũ pacusumuarẽ cũ wee'quere wereticu niwĩ. ⁷ Be'ro numio tiropu bu'a, co me'rã ucũcu niwĩ. Core tu'sayu'rũacu niwĩ.

⁸ Be'ro co me'rã omocã du'tegutigu bu'agu, yai cũ wẽjẽ'cure ma'a ojaropu i'agũ wa'acu niwĩ. Cũ upamejãrõrẽ mumia yeebi'aque'a, na te co me'rã sãñacã i'acu niwĩ. ⁹ Tere miĩ, ne'rẽbu'acu niwĩ. Cũ pacusumuarẽ bocaajagu, narẽ ecacu niwĩ. Na quẽ'rã tere ne'rẽcãrã niwã. "Topu niapu" ni wereticu niwĩ.

¹⁰ Be'ro cũ pacu cũ macũ numo niacjore i'agũ bu'acu niwĩ. Topu Sansón bosenumu weepocu niwĩ. Na ma'mapjia omocã du'teatji duporo weewuaronojõ weecu niwĩ. ¹¹ Filisteo masã cũ ejacã i'arã, cũrẽ ba'patiajãrẽ treinta umua o'ocãrã niwã.

¹² Sansón narẽ nicu niwĩ:

—Musãrẽ nĩbocapesere werema. Siete numurĩ bosenumu nise numurĩ queoro musã nĩbocacã, yu'u musãnu'cũ ni'cãrõ su'tiro lino me'rã wéeca su'tiro, tojo nicã bosenumu sãñawuase su'tinojõrẽ o'oguti. ¹³ Musã nĩbocatirã pũricã, yu'ure treinta su'ti lino me'rã wee'que su'ti, tojo nicã ticuse bosenumu sãñawuase su'tinojõrẽ o'orãsa'a, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'orã, "Jau, mu'u nĩbocasere ùsãrẽ wereya", nicãrã niwã.

¹⁴ Be'ro narẽ werecu niwĩ:

"Ba'ayapi'cũpure ba'ase wijasa'a.
Tutuagure i'pitise wijasa'a", nicu niwĩ.
Itia numu na nĩbocamasitĩcãrã niwã.

¹⁵ Ba'paritise wa'ari numurẽ Sansón numo niacjore a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u marãpu niacjore te nĩbocasere weredutiya. Mu'u wereticã, mu'urẽ, mu'u pacu acawererãrẽ ùjũape'ocã'rãsa'a. ¿Ùsã yere yajasĩ'rĩgõ, ùsãrẽ pijiatĩ? nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicã tu'ogo, Sansón numo cũ tiropu wa'a, utigota, cũrẽ nico niwõ:

—Mu'u yu'ure uawe'e. Ne yu'ure ma'iwe'e. Yu'u acawererãrẽ nĩbocasere sãrĩtiña'cu niapu. Yu'u pe'ere weretiapu, nico niwõ.

Sansón core yu'ticu niwĩ:

—Te nĩbocasere yu'u pacusumua marĩcãrẽ weretiapu. ¿De'ro weegu mu'u pe'ema werebosari? nicu niwĩ.

¹⁷ Cũ wereti'que bu'iri ti semanarẽ utipe'ocã'co niwõ. Nitũori numurẽ tu'omĩ, caributi, core werecu niwĩ. Tere tu'ogo, co acawererãrẽ wereturi-aco niwõ. ¹⁸ Bosenumu nitũori numu mujĩpũ sãjãrĩ cura, ti macãcjãrã umua Sansõrẽ nicãrã niwã:

"Mumiaco nemorõ i'pitise apeyepua ba'ase marĩ'i.
Yai yu'rũoro tutuagu marĩmi", nicãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, Sansón narẽ yu'ticu niwĩ:

"Yago wecuo me'rã di'ta se'emorẽcũuwã'cãtirã, nĩbocasere masitĩbopã",*
nicu niwĩ.

¹⁹ Maata Espĩritu Santu tutuaro me'rã cũpure sãjãacu niwĩ. Tojo weegu Sansón Ascalón wãmetiri macãpu bu'acu niwĩ. Tocjãrã umua treintare

* **14:18** 14.18 "Yu'u numorẽ sãrĩtiña'nurũtirã pũricã, nĩbocasere masitĩbopã", nisi'rĩgũ, tojo nicu niwĩ.

wějē, na su'ti sãña'quere ě'macu niwĩ. Tere cũ nibocasere were'cãrãrē o'ocũ niwĩ. Na me'rã pũrō uagu, cũ pacu ya wĩ'ipu dajacu niwĩ. ²⁰ Tere ĩ'agũ, Sansón mañecũ ní'cũ cũ macõrē na omocã du'tecã co'te'cũ pe'ere numisocũ niwĩ.

15

Sansón filisteo masã me'rã a'mewějē'que ni'i

¹ Yoáca be'ro trigo bucuatu'ajari cura Sansón cũ ñumorē ĩ'agũ wa'agu, ní'cũ cabracãrē miacu niwĩ. Topũ ejagu, a'tiro ni wãcũcu niwĩ: “Yu'u numo ya tucũpu sãjãagũti”, nicũ nimiwĩ. Co pacu pe'e cãrē sãjãadutiticũ niwĩ.

² A'tiro nicũ niwĩ:

—Yu'u a'tiro wãcũwã. Yu'u macõrē ne uatisami, nimiwã. Tojo weegu mu'u me'rãcjũrē core o'owũ. Co acabijo co ya'ruoro añugõ nimo. Co pe'ere miaña, nicũ niwĩ.

³ Sansón cãrē yu'ticu niwĩ:

—Nĩ'cãrõacã pũrĩcãrē filisteo masãrē ña'arõ weégũ, bu'iri moogũsa'a.

⁴ Tojo weegu cũ trescientos zorra, diayia weronojõ bajurãrē ñe'e, puarērã na ye pĩcõrĩrē du'tecũcu niwĩ. Te cũ du'te'caropũ ope tĩarĩ õ'ocũ niwĩ. ⁵ Te tĩarĩrē sĩ'ayoo, filisteo masã na otese cuoropũ zorrare du'uo'ocũ niwĩ. Nipe'tise trigo na tũ'rēcũu'que mesãrĩ, u'se weseri, olivo weseri ãjũñe'epe'tia wa'acaro niwã.

⁶ Filisteo masã tere ĩ'arã, “¿Noa tojo weeparĩ?” ni, a'merĩ sērĩtiña'cãrã niwã. “Sansón, Timnacũ buji tojo weecu niami. Cũ ñumorē cũ me'rãcjũrē o'o'que bu'iri tojo weecu niami”, ni wereno'cãrã niwã. Tere tu'orã, filisteo masã core, co pacure ãjũacõ'acãrã niwã.

⁷ Be'ro Sansón narē nicũ niwĩ:

—Musã tojo wee'que wapa yu'u musã me'rã tojo a'pepũrĩnu'cũgũsa'a. Téé musãrē a'méca be'ropũ añugũsa'a, nicũ niwĩ.

⁸ Uputu uatjĩagũ, na me'rã a'mewějē, pãjãrãrē wějēcu niwĩ. Tojo weetu'ajanũ'cõ, ãtãgã Etam wãmeticja nirĩ tutipũ bu'a, topũ niseticũ niwĩ.

Sansón burro uséca õ'a me'rã a'mewějēgũ wa'a'que ni'i

⁹ Be'ro filisteo masã Judá di'tapu majãa, topũ nerēcãrã niwã. Téé Lehi pu'topũ tuustenu'cãcãrã niwã. ¹⁰ Judãcjãrã narē sērĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã ãsã me'rã a'mewějērã a'tiati?

Na yu'ticãrã niwã:

—Ësã Sansõrē ñe'erã a'tirã weepũ. Ësãrē cũ ña'arõ wee'caronojõta cãrē a'merãti, nicãrã niwã.

¹¹ Tere tu'orã, i'tiati mi ãmua Judãcjãrã ãtãgã Etam wãmeticja nirĩ tutipũ bu'acãrã niwã. Sansõrē a'tiro nicãrã niwã:

—¿Mu'u masĩweti? Filisteo masã marĩrē dutirã, marĩ nemorõ tutuarã nima. ¿De'ro weegu ãsãrē tojo weeati?

Narē yu'ticu niwĩ:

—Na yu'ure wee'caronojõta yu'u quẽ'rã mejãrõta weepũ.

¹² Cũ tojo nicã tu'orã, cãrē a'tiro nicãrã niwã:

—Filisteo masãrē wiarãtirã, mu'urē du'terã a'tirã weepũ.

Sansón narē yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ wãme me'rã wãmepeo, “Mu'urē wějēsomo”, niña, nicũ niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicã tu'orã, “Jau”, nicãrã niwã. “Mejõ mu'urẽ du'te, filisteo masãrẽ wiarãti. Mu'urẽ wẽjẽsome”, nicãrã niwã. Tojo weerã pua da pũnu'mo dari, ma'ma dari me'rã cũrẽ du'tecãrã niwã. Du'te, cũrẽ ùtã tutipu ní'cure miiwijaacãrã niwã.

¹⁴ Cũ Lehipu ejari curare filisteo masã cũrẽ ì'arã, pũrõ e'catise me'rã caricũwã'cãticãrã niwã. Na tojo weecã, Espiritu Santu tutuaro me'rã cũpũre sãjãacu niwĩ. Cũpũre sãjãcã, cũrẽ du'te'que dari lino ùjũ'que ca'bise dari weronõjõ wa'acaro niwã. Tojo weero tẽ dari surustedijacaro niwã. ¹⁵ Be'ro burro usẽca õ'a, bopoticureri õ'arẽ boca, ti õ'a me'rã mil umuarẽ wẽjẽcu niwĩ.

¹⁶ Be'ro Sansõn nicu niwĩ:

“Burro usẽca õ'a me'rã wẽjẽ, narẽ pua mesã seeneocũuapũ.
Burro usẽca õ'a me'rã mil umuarẽ wẽjẽcã'pu”, nicu niwĩ.

¹⁷ Cũ tojo nĩca be'ro ti õ'arẽ cõ'acã'cu niwĩ. Cũ a'mewẽjẽ'carore Ramat-lehi* wãmeyecãrã niwã.

¹⁸ Cũ a'mewẽjẽca be'ro pũrõ acowuocũ niwĩ. Tojo weegu Õ'acũrẽ uputu sẽrĩcu niwĩ: “Yũ'u mu'urẽ da'raco'tegu ni'i. Mu'u yũ'ure filisteo masã me'rã a'mewẽjẽcã, narẽ docaque'acã weeapũ. ¿Ni'cãrõacãma acowuose me'rã wẽrĩgũsari? ¿Tojo nicã ã'rã mu'urẽ ãjõpeotirã tiropũ wẽrĩgũsari?” nicu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ ni'cã cope aco wijacã weecu niwĩ. Ti pe wijasepũre Sansõn aco sĩ'rĩcu niwĩ. Sĩ'rĩtoja, mejãrõta tutuagu wa'acu niwĩ tja. Tojo weero aco wijari pe En-hacore wãmeyeno'caro niwã. Topũ Lehipu aco wijari pe nidecoti'i yujupũ.

²⁰ Filisteo masã na duticaterore Sansõn veinte cã'marĩ Israe curu-acjãrãrẽ sa'ori niseticu niwĩ.

16

Sansõn Gaza wãmetiri macãpu weeseti'que ni'i

¹ Ni'cã numũ Sansõn Gaza wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Topũ ejagu, ni'cõ numio umuarẽ a'metãrãwapata'ari masõrẽ ì'acu niwĩ. Be'ro co ya wi'ipu co me'rã cãrĩgũ sãjãacu niwĩ. ² Gazacjãrã “Sansõn ti macãpu niapu” nicã tu'ocãrã niwã. Tojo weerã ti macã sãjãrĩ sope pu'to cã'mota'anũ'cãeja, co'tebo'reacãrã niwã. “Bo'reacã cũrẽ wẽjẽrãti” nĩrã, ti ñamirẽ ne cũrẽ cariboticãrã niwã.

³ Sansõn pe'e ñami deco wã'cã, ti macã cja sopere te botari me'rãta du'uamĩ, tere wua, ùrũgũ Hebrõ wãmetiri macã põtõorõ nicju bu'ipu miacu niwĩ.

Sansõn, Dalila ye queti ni'i

⁴ Be'ropũ cũ ni'cõ numio Dalila wãmetigore uacu niwĩ. Co e'sari pa ùrũpagũ deco nĩrĩ pa Sorec wãmetiri pa'tiropõ nico niwõ. ⁵ Tere masĩrã, filisteo masã wiorã co tiropũ wa'acãrã niwã. Core a'tiro nicãrã niwã:

—Sansõrẽ “¿De'ro wee tocã'rõ tutuati?” nĩgõ, weesoose me'rã cũrẽ weredutya. Tojo wee ùsã cũrẽ du'te, tutuaticã weemasĩrãsa'a. Mu'u tojo weecã, ùsãncũ mu'urẽ niyeru pajiro o'orãti, nicãrã niwã.

⁶ Tojo weego Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

* 15:17 15.17 Ramat-lehi nĩrõ, “Burro usẽca õ'a bu'pa” nĩsĩ'rĩrõ wee'e.

—Wereya yu'ure. ¿De'ro weegu mu'u tocã'rõ tutuase cuoti? Mu'u tutuase moogũ wa'acã, ¿ñe'e me'rã mu'urẽ du'tebosari? ni sãrĩtiña'co niwõ.

⁷ Sansón core yu'ticu niwĩ:

—Siete dari buacatjẽ nise dari, bopotise dari me'rã yu'ure du'tecã, yu'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronõjõ tojagusa'a, nicu niwĩ.

⁸ Cũ tojo nicã tu'orã, filisteo masã wiorã siete dari bopotise darire core miiticãrã niwã. Te dari me'rã Dalila Sansõrẽ du'teco niwõ. ⁹ Filisteo masã wiorã ti tucũ bajutiropu nicãrã niwã. Sansõrẽ du'tetoja, cãrẽ a'tiro caricũco niwõ:

—¡Sansón, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ.

Co tojo nicã tu'ogu, Sansón te darire yuta dare ãjũasurero weronõjõ surecã'cu niwĩ. Tojo weerã filisteo masã de'ro wee cũ tutuati nisere masiticãrã niwã.

¹⁰ Tojo wa'acã, Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Yu'ure bujicã'pã. Tojo nicã, yu'ure nisoopu. Wereya. ¿Ñe'enojõ da me'rã mu'urẽ du'tebosari, mu'u sureticã? nico niwõ.

¹¹ Sansón core yu'ticu niwĩ:

—Pũnu'mo dari ma'ma dari, du'teno'ña marise dari me'rã yu'ure añurõ du'tecã, mejõ nigũ weronõjõ tutuatigu tojagusa'a, nicu niwĩ.

¹² Cũ tojo nicã tu'ogo, Dalila ma'ma darire mii, cãrẽ du'teco niwõ. Du'tetoja, cãrẽ caricũco niwõ:

—¡Sansón, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama!

Filisteo masã ti tucũ bajutiropu nico'tecãrã niwã. Co tojo nicã tu'ogu, Sansón yuta darire weronõjõ te darire wejesurecu niwĩ.

¹³ Be'ro Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Mu'u yu'ure bujicã'a, nisoodecoti'i yujupu. ¿De'ro weecã mu'u tutuatigu tojagusari? Wereya, nico niwõ.

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Su'ti su'awuaropu yuta paasu'aro weronõjõ ye poarire seepa'ta'que siete darire paasu'atjãgõ, du'tecũña. Mu'u tojo weecã, yu'u tutuatigu, mejõ nigũ weronõjõ tojagusa'a, nicu niwĩ. ¹⁴ Tojo weego cũ cãrĩrĩ cura Dalila cũ poarire siete dari seepa'ta'quere su'ti su'aropu su'a a'mesu'ocũuco niwõ. Tojo weetu'aja, tuturirẽ di'tapu paabi'anũ'cõ, co su'a'que darire du'teñe'ecũuco niwõ.

Be'ro apaturi Sansõrẽ caricũco niwõ:

—¡Sansón, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ. Cũ cãrĩ'cu nimigũ, wã'cã, cãrẽ seepa'ta'que dari du'tecũ'que tuturire wejedu'acu niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo weecã, co nico niwõ:

—Mu'u yu'ure ãjõpeotigu, ¿de'ro weegu “Mu'urẽ ma'i'i”, nimiti? I'tiati yu'ure bujicã'gũ weepu. A'tiro wee tutua'a nisere ne werewe'e, nico niwõ.

¹⁶ Peje numarĩ cãrẽ tojo cariboco niwõ. ¹⁷ Tojo weegu caributicũmĩ, core queoro werepe'ocã'cu niwĩ:

—Yu'u bajuase duporo “Õ'acũ yagu nazareo cũuno'yutojagusami” nino'cu ni'i. Nazareo nitjãgũ, ye poari ne ni'cãti seeno'ña marĩ'i. Ye poarire seecõ'acãma, yu'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronõjõ tutuatigu tojagusa'a, nicu niwĩ.

¹⁸ Dalila “Queoro werepe'ocã'mi” ni masĩgõ, filisteo masã wiorãrẽ queti o'õco niwõ. Tere tu'orã, filisteo masã wiorã na “Mu'urẽ o'orãti” ni'que

niyeru me'rã co ya wi'ipu ejacãrã niwã. ¹⁹ Sansón cû numo ya usó bu'ipu dupoa peo, cãrîyu'rucã niwî. Cû cãrîyu'rucã î'agô, ni'cûrê cû poarire siete seepa'ta'que darire seedutigo pijico niwô. ²⁰ Cû seetojaca be'ro caricûco niwô:

—îSansón, filisteo masã mu'urê ñe'erã a'titojama! nico niwô.

Sansón wã'cã, “Toduporo wee'caronojô wa'arosa'a”, ni wãcûcu nimiwî. Ô'acû cûrê wijaacã, ne masîticu niwî.

²¹ Be'ro filisteo masã cûrê ñe'e, cû caperire oreweecã'cãrã niwã. Tojo weetoja, Gaza wãmetiri macãpu cûrê miibu'acãrã niwã. Côme dari me'rã du'tetjãrã, bu'iri da'reri wi'ipu trigore ãrãaduticãrã niwã. ²² Siape'e me'rã cû poari pî'rîwianu'cãcaro niwã tja.

Sansón cû wêrî'que ni'i

²³ Be'ro filisteo masã wiorã na êjôpeogu Dagôrê êjôpeori wi'ipu nerêcãrã niwã. Na cûrê wa'icurarê wêjê ûjãamorôpeorãtîrã, tojo nicã bosenumu weeporãtîrã, tojo weecãrã niwã. A'tiro basacãrã niwã: “Marî êjôpeogu marîrê î'atu'tigu Sansôrê marîrê wiacu niami”.

²⁴ Masã ti wi'ipu nirã quê'rã na êjôpeogu Dagôrê a'tiro ni basapeocãrã niwã:

“Marî êjôpeogu marîrê î'atu'tigu Sansôrê marîrê wiacu niami.

Cû marî ye trigo weserire ûjã'ca, pãjãrã marî acawererãrê wêjê'cure wiacu niami.”

²⁵ Na pûrô e'catiãjãrã, a'tiro caricûcãrã niwã: “Sansôrê marî wa'teropu miitia, cûrê bujicã'rã”, nicãrã niwã. Tojo weerã cû bu'iri da'reri wi'ipu ni'cure na nerêrôpu miiejacãrã niwã. Na tojo weecã î'arã, masã cûrê bujicã'cãrã niwã. Ti wi'i na êjôpeogu Dagôrê êjôpeori wi'i cjase tuuñe'ese tuturi deco cûrê nu'cûduticãrã niwã. ²⁶ Tojo wéeca be'ro Sansón ma'mu cûrê tãwãwã'cãgûrê a'tiro nicu niwî:

—Yu'ure a'ti wi'i tuuñe'ese tuturi wa'tero nu'côña, te tuturipu ñatuuwã'cãcã, nicu niwî.

²⁷ Ti wi'ipure umua, numia mu'muyurucãrã niwã. Nipe'tirã filisteo masã wiorã topu nicãrã niwã. Tojo nicã ti wi'i bu'i opa sira nirôpu i'tiati mil masã Sansôrê bujicã'cã î'adijocãrã niwã. ²⁸ Tojo wa'ari cura Sansón Ô'acûrê a'tiro sêrîcu niwî: “Yu'ure wãcûña. Ni'cãti yu'ure tutuase o'onemoña tja. Ye caperire filisteo masã orewee'que wapa a'megûtigu wee'e”, nicu niwî. ²⁹ Sansón tojo sêrîtoja, ti wi'i deco tuuñe'ese tuturi pua tuturo wa'teropu diacjucamocã me'rã ni'cã tuturopu, cûpecamocã me'rã ape tuturopu ñatuunu'cãejacu niwî. ³⁰ Tojo weetoja, a'tiro caricûcu niwî: “îFilisteo masã me'rã yu'ure wêrîcã weeya!” nicu niwî.

Be'ro nipe'tise cû tutuase me'rã te tuturire tuunuadijocu niwî. Cû tojo weecã, ti wi'i wiorã, tojo nicã nipe'tirã ti wi'ipu ni'cãrã bu'ipu doquepejacaro niwã. Tojo weerã wêrîpe'tia wa'acãrã niwã. Tojo wee Sansón cû wêrîrî numrê cû catiri umucore wêjê'caro yu'ruro filisteo masãrê wêjênemocu niwî.

³¹ Be'ro cû acabijirã, nipe'tirã cû pacu acawererã cû upure miirã wa'acãrã niwã. Cû pacu Manoarê yáaca tutipu Zora Estaol decopu cûrê yaacãrã niwã. Sansón veinte cû marî Israe curuacjãrãrê su'ori nisetica niwî.

Rut

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrī “Rut” Israe curuacjārārē su'ori nisetiri masā nícūcaterore wa'a'que cjase ni'i. Titare Israe curuacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējēse yu'ruacarō niwā. A'te Rut cjase tojo wa'ari curare Israe curuacjārā, moabita masā me'rā añurō niseticārā niwā.

Noemí, co marāpū, co pō'rā umua Israe curuacjārā nicārā niwā. Judá di'tapure ba'ase marīcā ĩ'arā, Moab di'tapū wa'acārā niwā. Be'ro co pō'rā umua tocjārā numia Rut, Orfa wāmetirārē numoticārā niwā. Na marāpusumua wēřica be'ro Noemí co ya macā Belēpū dajatojaaco niwō. Rut co mañecōrē ma'igō, co me'rā ba'patiawā'cāco niwō. Topū eja, co mañecōrē weetamuco niwō. Co Belēpū da'ra niseti'cūco niwō. Be'ro Ō'acū Noemí acaweregu diacjū, peje cuogu Booz wāmetigure Rure marāputicā weecu niwī. Na pārāmi macūpū wioqu Davi nicu niwī. Be'ropūta na pārāmi nituriagupū Jesucristo nimi majā.

Elimelec ni'cū pō'rā ye cjase ni'i

¹⁻² Israe curuacjārārē wiorā su'ori nisetiri masā narē wejepeocaterore ti di'tapure acoro pejatiyucā, upūta ujuaboase nicaro niwā. Tojo weegu titare ni'cū Belēcjū Judá ya curuacjū Elimelec wāmetigu “Marī Moab di'tapū yoaticā nisetirā wa'arā”, nicu niwī. Cū numo Noemí, cū pō'rā umua Mahlón, Quelión me'rā wa'acu niwī. Na efrateo masā Belēcjārā nicārā niwā. Moapū eta, topū niseticārā niwā.

³ Topū na nirī cura Elimelec, Noemí marāpū, wēřiwe'o wa'acu niwī. Co ni'cōta co pō'rā puarā me'rā tojaco niwō. ⁴ Be'ro na puarāpūta moabita masā numiarē numoticārā niwā. Ni'cō Orfa, apego Rut wāmeticārā niwā. Topūre diez cū'marī nisetica be'ro ⁵ Mahlón, Quelión na quē'rā wēřia wa'acārā niwā. Tojo weego Noemí wapewio, pō'rāmarīgō ni'cōta tojaco niwō.

Noemí, Rut na Belēpū wa'a'que ni'i

⁶ Be'ro Noemí Moapū nirī curare Ō'acū cū yarā masā Israe curuacjārārē weetamusere tu'oco niwō. Narē weetamugū, na otese añurō pī'rī ducaticā wee'quere tu'oco niwō. ⁷ Tere tu'o'co niyugo, “Apaturi Judá di'tapū dajatojaagoti tja”, ni wācūco niwō. Tojo weego co pō'rā numosānumia ní'cārā me'rā na ní'caropū wija, Judá tiro wa'ari ma'apū wa'arā weecārā niwā.

⁸ Ma'apū wa'ago, Noemí na numiarē a'tiro nico niwō:

—Musā pacosānumia tiropū dajatojaaya. Musā yu'ure, yu'u pō'rā umuarē añurō wee'caronojōta Ō'acū musārē añurō weeato. ⁹ Tojo nicā, cū musārē tocjārārē apaturi marāputi, e'cati nime'řicā weeato, nico niwō.

Tojo nitojanu'cō, Noemí narē we'eritigo, mi'mico niwō. Na pe'e upūta uticārā niwā. ¹⁰ Utirā, a'tiro nicārā niwā:

—Niwe'e. Ĕsā quē'rā mu'u me'rāta mu'u ya di'tapū dajatojaarāti, nicārā niwā.

¹¹ Noemí pe'e narē ninemoco niwō tja:

—Yu'u pō'rā numosānumia ní'cārā, musā ye wi'seripū tojaarāsa'a. ¿De'ro weejā yu'u me'rā wa'asī'rīti? Yu'u musārē nuorēdutigo,

pō'rātinemosome. ¹² Wa'arāsa'a. Musā ye wi'seripu dajatojaaya. Yu'u bucuo ni'i. Apaturi marāputimasītisa'a. Ni'cācā ñami yu'u marāputi, umuarē pō'rāticāma, ¹³ ña bucuari curare yoacā co'tebosari? ¿Āpērārē nuorētimirā, narē co'tebosari? Niwe'e, yu'u pō'rā numosānumia, a'tenojōrē tojo weeticā'rōua'a. Ō'acū yu'ure uputu pi'eticā weeami. Musā pi'eticā ĩ'agō, nemorō ña'arō tu'oña'bosa'a.

¹⁴ Tere tu'orā, apaturi pūrō uticārā niwā. Be'ro Orfa co mañecōrē we'eritigo, core mi'mico niwō. Tojo weetoja, dajatojaa wa'aco niwō. Rut pe'e wa'asī'ritigo, co mañecō me'rā tojaco niwō. ¹⁵ Co tojo weecā ĩ'agō, Noemí core a'tiro nico niwō:

—Īaña. Mu'u pe'su ní'co co acawererā tiro, co ējōpeorā tiropu dajatojaago weemo. Co me'rāta mu'u quē'rā dajatojaagosa'a.

¹⁶ Rut pe'e a'tiro ni yu'tico niwō:

—Yu'ure “Tojaagosa'a”, niticā'ña. Yu'ure mu'u me'rā wa'adutiya. Mu'u no'o wa'aro wa'agoti. Mu'u no'o macārītiro mejārōta macārītigosa'a. Mu'umasā, yarā masā nirāsama. Mu'u wiogu Ō'acū yu'u wiogu nigūsami.

¹⁷ No'o mu'u wērī yaano'rō, yu'u quē'rā wērīgōti. Toputa yu'u quē'rārē yaarāsama. Yu'u “Tojo weegoti” ní'quere weeticāma, Ō'acū yu'ure bu'iri da'reato. Wērīgōpu mu'urē cō'agōti, nico niwō Rut.

¹⁸ Co tojo ba'pati yapatīsī'rīcā ĩ'agō, Noemí core “Yu'u me'rā wa'aticā'ña” ninemotico niwō majā.

¹⁹ Tojo weerā na puarāputa wa'a, téé Belēpu etacārā niwā. Belēpu sājācā, nipe'tirā ti macācjārā numia ĩ'amarīa, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿Sico Noemí mejēta nitiba? nicārā niwā.

²⁰ Co pe'e: “Yu'ure Noemí* pisuticā'ña majā. Yu'ure Mara† pisuya majā. Ō'acū tutuayu'rūnu'cāgū yu'ure ña'arō tojacā weeami. ²¹ A'ti macārē wijago, peje cuomiwū. Ni'cārōacāma ne apeyenojōacā moogō Ō'acū yu'ure miitojātiami. Ō'acū tutuayu'rūnu'cāgū 'Bu'iri cuomo' nīgū, yu'ure pi'eticā weeami. Tojo weerā yu'ure Noemí pisuticā'ña”, nico niwō.

²² A'tiro wee Noemí Moapu ní'co co macū numo ní'co Rut, moabita masō me'rā dajaco niwō. Na Belēpu etācaterore masā na ote'que cebadare tū'rēnu'cārī cura nicaro niwū.

2

Rut Booz ya wesepu da'ra'que ni'i

¹ Noemí co marāpu Elimelec ní'cu mijī Booz wāmetigure acaweregatico niwō. Cū peje cuogu, añugū nino'gūwioro nicu niwī.

² Ni'cā numu Rut Noemírē a'tiro nico niwō:

—Yu'ure cāpūpu na ote'caropu wa'acā weeya. Apetero weegu ni'cū te pō'rārī dūteri masū yu'ure añurō wéégu, cū be'ro cebada dūtestedijosere “Mu'u seesirutucā añurōsa'a”, nibosami.

Co mañecō pe'e: “Jau, yu'u macū numo ní'co, wa'agosa'a”, ni yu'tico niwō.

³ Tojo weego Rut na dūteropu wa'a, cebada dūterā be'ro te pō'rārīrē seesirutugo wa'aco niwō. Core añurō wa'acaro niwū. To ote'caro Booz, Elimelec ya curuacjū yaro nicaro niwū. ⁴ Co tojo da'rari cura Booz, Belēpu ní'cu ejacu niwī. Cebada da'rarārē añuduticu niwī:

* **1:20** 1.20 Noemí ‘e'catigo’ nisī'rīrō wee'e. † **1:20** 1.20 Mara ‘bujawetigo, tu'satigo’ nisī'rīrō wee'e.

—Ō'acũ musã me'rã niato, nicu niwĩ.

Na pe'e quẽ'rã “Ō'acũ mu'urẽ añurõ weeato”, ni yu'ticãrã niwã.

⁵ Be'ro Booz, Rure ĩ'agũ, cũ yarã da'rarã wiogare sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Sico nu'mio noa acawerego niti? nicu niwĩ.

⁶ Da'rari masã wiogu cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Co moabita masõ nimo. Ti di'tapu ní'co Noemí me'rã a'tico niamo, nicu niwĩ. ⁷ Co yu'ure, “¿Yu'u cebada dũterã be'ro na dũtestedijosere seesirutucã añusari?” ni sãriamo. Co bo'reacã a'ti'co da'rana'iamo. Ni'cãrõacãputa soori u'tupu cã'rõ soogo a'tiamo, ni yu'ticu niwĩ.

⁸ Tere tu'ogu, Booz Rure a'tiro nicu niwĩ:

—Acawerego, yu'u ucũsere añurõ tu'oya. ãpẽrã na ote'que nirõpu otese dũca põ'rãrĩrẽ seego wa'aticã'ña. Yu'ure da'raco'terã numia me'rã tojayã.

⁹ No'o dũterã na da'rarore ĩ'agõ, numiarẽ sirutuya. Yu'ure da'raco'terã umuarẽ mu'urẽ “Cariboticã'ña”, nitojapu. Mu'u acowuogo, te s'ĩrĩsepaã dũjise tiro wa'a, na aco waa'quere s'ĩ'riña, nicu niwĩ.

¹⁰ Tere tu'ogo, Rut co ãjõpeosere ĩ'ogõ, paamu'ĩrique'aco niwõ. Be'ro Boore sãrĩtiña'co niwõ:

—¿De'ro weegu yu'u aperocjõ nimicã, yu'ure tocã'rõ añurõ weeti?

¹¹ Core yu'ticu niwĩ:

—Mu'u marãpu wẽrĩca be'ro mu'u mañecõrẽ añurõ weesetisere tu'ope'ocã'pu. Tojo nicã mu'u pacusumuarẽ, mu'u ya di'tare du'ucũu, a'to mu'u todũporo masĩti'cãrã tiropu, macãrĩ a'tico niapu. ¹² Ō'acũ mu'u tojo wee'quere wapayeatõ. Mu'u Ō'acũ, Israe curuacjãrã ãjõpeogũ cũ co'tesere a'magõ a'tiapã. Cũta mu'urẽ añurõ weeato, nicu niwĩ.

¹³ Cũrẽ yu'tico niwõ:

—Mu'u yu'ure añurõ weepu. Mu'u ucũse yu'ure wãcũtutuacã wee'e. Mu'urẽ da'raco'terã numia weronõjõ nitimicã, yu'ure añurõ ma'ise me'rã ucũ'u.

¹⁴ Ba'aritero ejacã, Booz Rure pijicu niwĩ: “A'to a'tia. Pãrẽ cã'rõ mĩ, na yosoba'asere yosoba'aya.”

Rut da'rari masã tiropu ejanujãco niwõ. Booz core cebada peri pũ'o'que perire ba'adutigu o'ocu niwĩ. Co tere ba'a, co ba'as'ĩrĩrõ põtẽorõ ba'aco niwõ. Ba'ase core o'o'que da'sacã'caro niwã. ¹⁵ Be'ro co apaturi cebada perire seego wa'ãca be'ro Booz cũrẽ da'raco'teri masãrẽ a'tiro duticu niwĩ:

—Co cebada dotori wa'teropu te põ'rãrĩrẽ seecã quẽ'rãrẽ, ne core cã'mota'aticã'ña. ¹⁶ Mejõ pe'e apeye no'o musã ñe'ese dotoripureta core seedeutirã, cũña. Core ne tu'titicã'ña, nicu niwĩ.

¹⁷ Tojo weego Rut, Booz ya cãpũpu cebadarẽ seena'itõ'o'que'a wa'aco niwõ. Be'ro co see'quere su'tiweeco niwõ. Te veinte kilo wa'tero nucũcaro niwã. ¹⁸ Be'ro co su'tiwee'que perire wua, macãpu dajatojaaco niwõ. Tere co mañecõrẽ ĩ'oco niwõ. Tojo nicã, co ba'adu'a'quere Noemĩrẽ o'oco niwõ.

¹⁹ Noemí core sãrĩtiña'co niwõ:

—¿Ni'cãcãrẽ no'opu da'rati? ¿No'opu te pejere ticuse seeati? Mu'urẽ tojo weetamu'cure añurõ wa'ato, nico niwõ.

Rut co mañecõrẽ wereco niwõ:

—Yu'u Booz wãmetigu me'rã da'rapu, nico niwõ.

²⁰ Noemí core yu'tico niwõ:

—Ō'acũ cũrẽ añurõ weeato. Ō'acũ todũporo wẽrĩ'cãrãrẽ pa'ña'caronõjõta ni'cãrõacã catirã me'rã quẽ'rãrẽ añurõ pa'ña'a weetamunu'cũapĩ. Booz marĩ acaweregu waro nimi. Tojo weegu marĩrẽ añurõ co'temasĩmi.

²¹ Rut pe'e apeye werenemoco niwō:

—Cū yu'ure cūrē da'raco'terā numia me'rā da'radutiami. Téé cebadare seepe'ocāpu da'radu'udutiami.

²² Co tojo nicā tu'ogo, Noemí Rure a'tiro yu'tico niwō:

—Cūrē da'raco'terā numia me'rā mu'urē tojacā añu nitu'sa'a. Āpērā ye weseripu seego wa'aticā'ña. Āpērā mu'urē caribobosama, nico niwō.

²³ Tojo wee Rut, Boore da'raco'terā numia me'rā te pō'rārīrē seego wa'aco niwō tja. Téé trigo pō'rārīrē, tojo nicā cebada pō'rārīrē tū'rēpe'ocāpu da'ratuoco niwō. Co topu da'rase numurīrē co mañecō me'rā nisetico niwō.

3

Booz cū weetamu'que ni'i

¹ Ni'cā numu Noemí Rure a'tiro nico niwō:

—Ni'cū mu'u marāpu niacjure a'mabosagoti. Cū mu'urē añurō e'cati niseti'cā weegusami. ² Mu'u masīsa'a. Booz marī acaweregu nimi. Mu'u cūrē da'raco'terā numia me'rā da'raco niapu. Ni'cācā ñami cāpūpu cū trigo, cebada perire su'tiweegu wa'agusami.

³ Mu'u a'tiro weeya. U'aya. Mu'u upure u'mutise me'rā wa're, mu'u yaro su'tiro añurō niyu'rūnū'cārōrē sãñaña. Tu'ajanu'cō, cū su'tiweeropu wa'aya. Mejō cū ba'a, sī'rī tu'ajati duporo mu'urē ī'acā weeticā'ña.

⁴ Cū no'o cārīatjore añurō ī'awe'oya. Be'ro cū tiro wa'a, cū du'pocārī oma'carore pãaña.* Topu cūñaña. Be'ro cū basu mu'u weeatjere weregusami, nico niwō.

⁵ Rut core yu'tico niwō:

—Nipe'tise mu'u ni'caronojōta weegoti, nico niwō.

⁶ Tojo weego Rut na su'tiweeropu wa'a, nipe'tise co mañecō duti'caronojōta weeco niwō.

⁷ Booz ba'a, sī'rī, añurō e'catigu nicu niwī. Tojo wéeca be'ro na su'tiwéeca mesā tiro cārīgū ejaque'acu niwī. Be'ro Rut di'tamarīrōacā wa'a, cū du'pocārī omáca caserore pãa, topu ejaque'a, cūñaco niwō.

⁸ Ñami deco ucumajã wã'cã, majámique'amigū, ni'cō numio cū du'pocārī tiro cūñacã ī'amarīacu niwī.

⁹ Booz core “¿Noa niti mu'u?” ni sērītiña'cu niwī.

—Yu'u Rut, mejō nigō ni'i. Mu'u yu'u acaweregu diácjū, yu'ure co'tegunojō ni'i. Tojo weego mu'u yu'ure numotićã uasa'a, nico niwō.

¹⁰ Booz core yu'ticu niwī:

—Ō'acū mu'urē añurō weeato. Mu'u marāpu mijī wērica be'rore mu'u mañecōrē añurō weesetiapu. Mu'u ni'cārōacā yu'ure sērīse pe'e mu'u mañecōrē weese nemorō añu'u. Mu'u apī yu'u nemorō ma'murē a'maboapã. No'o peje cuogunojōrē o pajasecuogunojōrē a'maboapã. Tojo weetiapã. ¹¹ Ne uiticã'ña. Nipe'tirã yá macácjārã mu'u numio queoro weesetisere masīpe'titojama. Tojo weegu yu'u nipe'tise mu'u sērīsere weeguti. ¹² Diácjūta yu'u mu'u acaweregu waro, mu'urē co'tegunojō ni'i, nigū pe'e. Tojo nimicã, apī yu'u nemorō mu'u acaweregu waro nimi.

¹³ A'ti ñamirē a'toputa tojánīña. Ñamiacã cū mu'u acaweregu nisetisere queoro weecã, añurōsa'a. Cū mu'urē numotīgusami. Cū weeticãma,

* 3:4 Cū du'pocārī oma'carore pãagō, cū co'tesere sērīgō weeco niwō.

Ō'acū tu'oropu "Yu'u mu'urē numotiguti", nigūti. Ni'cārōacārē a'toputa cārībo'retō'ōña.

¹⁴ Tojo weego ti ñamirē Rut Booz du'pocārī tiropu cārīco niwō. Booz a'tiro ucūtojacu niwī: "Numio a'to cebada su'tiweeropu a'ticā, ne ni'cū masīticā'to". Tojo weego ape numu pe'e're ñamiña'cūrō bo'reque'ati dūporo wā'cāco niwō.

¹⁵ Booz core a'tiro nicu niwī:

—Mu'u bu'icjārō su'tiro sñānarōrē tuwee, añurō sēeo cuoya. Co ti caserore tojo cuonu'cūrī cura Booz pe'e veinte kilos cebadare ōrēsāacu niwī. Be'ro core wuadutigu miipeocu niwī. Co te me'rā macāpu pi'aco niwō.

¹⁶ Rut co mañecō tiropu etacā, core a'tiro sērītiña'co niwō:

—¿Yu'u macū numo nī'co, mu'urē añurō wa'amiatito?

Rut core nipe'tise Booz añurō weetamu'quere wereco niwō. ¹⁷ Apeye quē'rārē werenemoco niwō:

—A'te peje cebada yu'ure o'oami. Yu'ure a'tiro niami: "Mu'u mañecō tiropure apeyenojō moogō dajaticā'ña", niami, ni wereco niwō.

¹⁸ Tere tu'ogo, Noemí core nico niwō:

—Co'teniña yujupu. De'ro wa'aro wa'arosa'a. Cū ni'cācārē tere apotu'ajanu'cōgūpu, soogusami, nico niwō.

4

Booz Rure numoti'que ni'i

¹ Be'ro Booz ti macā sājārī sope pu'topu wa'a, dujicu niwī. Topu masā nerēwuacārā niwā. Cū topu dujiri curare Booz Rure "Apī musā acaweregu waro musārē co'teacju nisami" nī'cu yu'ruacu niwī.

Booz cūrē ī'agū, "A'to dujigu a'tia", nicu niwī. Cū tojo nicā tu'ogu, cū tiro wa'a, ejanujācu niwī. ² Be'ro Booz diez bucurā wiorārē, ti macācjārārē pijio, dujuduticu niwī. Na dujīca be'ro Booz cū acaweregure a'tiro nicu niwī:

³ —Noemí Moab di'tapu nī'co dajamo. Co marī acaweregu Elimelec mijī ya di'ta nīca di'tare duasī'rigō weeamo. ⁴ Tere masīdutigu, mu'urē were'e. Mu'u ti di'tare duasī'rigū, ā'rā bucurā, āpērā a'to dujirā tu'oro "Duuguti", niña. Mu'uta Elimelec acaweregu waro ni'i. Tojo weegu ti di'tare duumasī'i. Mu'u duasī'ritigu, yu'ure wereya. Mu'u ti di'tare duumu'tāmasī'i. Mu'u be'rocjū yu'uta ni'i, nicu niwī Booz.

Tojo nicā tu'ogu, Booz acaweregu pe'e: "Ti di'tare duuguti", ni yu'ticu niwī.

⁵ Booz cūrē apeyere werecasanu'cōcu niwī:

—Mu'u Noemí ya di'tare dúugu pūrīcā, Rut quē'rārē numotigusa'a. Co moabita masō wapewio nimo. Mu'u tojo weecā, co me'rā masā macūtigure, ti di'ta wērī'cu mijī Mählōrē wāmepeosirutuno'rōsa'a.

⁶ Tere tu'ogu, Booz acaweregu yu'ticu niwī:

—Tojo nicāma, ti di'tare duumasītisa'a. Be'ropu yu'u pō'rārē cūuatje to wa'atibosa'a. Mu'u duasī'rigū, duuya. Yu'u duumasītisa'a, nicu niwī.

⁷ Titapure Israe curuacjārā tiropure a'tiro weesetise nicaro niwā. Ni'cū di'tare duagu o'o'oyu'ruogu, di'ta cuogu cū ya sapatore tuwee, apī duugure o'oturiamujācu niwī. Na duusere, duasere ī'orā, tojo weecārā niwā. ⁸ Na weeseti'caronojōta wéégu, Booz acaweregu cū ya sapatore tuwee, Boore o'ocu niwī. Be'ro cūrē nicu niwī:

—Mu'u pe'e duuya.

⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, bucurãrê, âpêrã topu dujirãrê Booz a'tiro nicu niwĩ:

—Musã tu'oro ni'cãcã yu'u Noemirê co marãpu mijĩ Elimelec, cũ põ'rã Queliõn, Mahlõn ye di'tare duugu wee'e. ¹⁰ Tojo nicã Rut moabita masõ, Mahlõn mijĩ numo ni'co quê'rãrê numotiguti. Tojo weecã, co marãpu wêr't'cu mijĩ wãme ninu'cũcã'rõsa'a. Cũ wãmerê cũ acawererã wa'teropure, tojo nicã ti macãpure ne acobojosome. Ni'cãcã musã ùsã tojo wee'quere ì'apu. Be'ropure “Tojota queoro weewã”, nímásirãsa'a, nicu niwĩ.

¹¹ Bucurã, nipe'tirã âpêrã topu nirã a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Ëu, ùsã musã wee'quere queorota tu'oapu. Ô'acũ mu'u numo mu'u ya wi'ipu miisãjãacjore pãjãrã põ'rãticã weeato. Raquel, tojo nicã Lea weronõjõ niato. Marĩ Israe curuacjãrã na numia pãrãmerã nisirutudijatirã ni'i.

Efratapure tocjãrãrê wiopesase me'rã ì'ano'gũ niña. Belêpure masũ bajuyoagu niña. ¹² Ô'acũ mu'urê co me'rã pãjãrã põ'rãticã weeato. Mu'u põ'rã pãjãrã waro masãputiatio. Tamar, Judã na macũ Fares wa'a'caronõjõ wa'ato.

¹³ Booz cũ ni'caronõjõta, Rure cũ ya wi'ipu miaa, core numoticu niwĩ. Be'ro co me'rã nicã, Ô'acũ core nijipaco wa'acã weecu niwĩ. Tojo wee ni'cũ põ'rãtico niwõ. ¹⁴ Tojo wa'acã ì'arã, Belêcjãrã numia Noemirê a'tiro nicãrã niwã:

—Ô'acũrê “Añuyu'ruami”, ni e'catipeorã. Ni'cãcã mu'urê pãrãmiticã weeami. Cũrê mu'urê co'tedutigũ o'oami. Israe curuacjãrã cũrê añurõ ucũyu'rũnũ'cãto. ¹⁵ Cũ mu'u pãrãmi mu'urê wãcũtutuacã weegusami. Mu'u bucuo nirĩ curare mu'urê co'tegusami. Mu'u macũ numo ni'co cũrê põ'rãtiamõ. Co mu'urê uputu waro ma'imo. Mu'u siete põ'rãtibõ'caro nemorõ wapatimo, nicãrã niwã.

¹⁶ Be'ro Noemĩ wĩ'magũrê wuamii, cũrê ì'anurũ, co'te masõco niwõ.

¹⁷ Numia co ya wi'i pu'tocjãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Ni'cãrõacãrê Noemĩ ni'cũ wĩ'magũ pãrãmitimo, nicãrã niwã.

Cũrê Obed wãme õ'ocãrã niwã. Be'ropure cũ Isai pacu nicu niwĩ. Isai pe'e Davi pacu nicu niwĩ.

Davi ñecũsumua wãme ni'i

¹⁸ A'ticurã Fares pãrãmerã nisirutudijarã nicãrã niwã:

Fares Hezrõn pacu nicu niwĩ.

¹⁹ Hezrõn Ram pacu nicu niwĩ. Ram Aminadab pacu nicu niwĩ.

²⁰ Aminadab Naasõn pacu nicu niwĩ. Nahasõn Salmõn pacu nicu niwĩ.

²¹ Salmõn Booz pacu nicu niwĩ. Booz Obed pacu nicu niwĩ.

²² Obed Isai pacu nicu niwĩ. Isai Davi pacu nicu niwĩ.

Ester

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ester wāmetiri pūrī Persia di'tapu core wa'a'quere, co weeseticū'quere were'e. Ti di'ta wiogu waro Asuero wāmetigu cū nūmorē cō'āca be'ro Ester core ducayuco niwō.

Tojo wa'āca be'ro co mūgū Mardoqueo puarā surara wiorā Asuerore wējēsī'rīcā tu'ogu, Estere werecu niwī. Co pe'e wiogupare wereturiaco niwō. Mardoqueo, Ester judío masā nicārā niwā. Tojo wa'āca be'ro Asuero Amārē cū docacjū wiogu sōrōcu niwī. Amán judío masārē wējēsī'rīcūcu niwī. Tojo weegu cū wiogu dutiro me'rā nipe'tirā judío masā Persiapu nirārē wējēatjere apocu niwī. Mardoqueo tere tu'ogu, Estere “Te cjasere wiogu me'rā ucūbosago wa'aya”, nicu niwī. Wiogu me'rā co ucūca be'ro, co acawerārē judío masārē yu'rūweticā weeco niwō. Tojo weegu wiogu judío masārē wējērōnojō o'ogu, Amán pe'ere wējēdūtica niwī.

A'tiro wee judío masā yu'rūweticūcārā niwā.

Ester nirī pūrī dasea ye me'rā quetiwerero weronojō ojano'caro niwū. Nipe'tise versicolori ojano'ña marīcaro niwū. “Apeye yu'rūoro ni'i” nise pe'e pejeti ucūse ūseri me'rā ojano'caro niwū.

Wiogu Asuero cū bosenuṁṁ wee'que ni'i
(Est 1.1-22)

A'te queti wiogu Asuero wāmetigu peje waro ciento veintisiete di'ta cū dutise cūori cura tojo wa'acaro niwū. Te di'ta India wāmetiropu me'rā nū'cā, téé Etiopía wāmetiropu nituocarō niwū. Cū pe'e Susa wāmetiri macāpu nibutiācu niwī. Tojo weerā surara ti macārē añurō co'temujācārā niwā.

Asuero i'tia cū'ma cū wiogu sājāca be'ro cū me'rā da'rarārē, cūrē weetamurārē, nipe'tirā wiorārē da'ratamurārē bosenuṁṁ su'ori weepecu niwī. Tojo nicā Persiacjārā surara wiorārē, Medocjārā surara wiorārē, nipe'tiro cū dutise di'tacjārā wiorārē su'ori tojo weecu niwī. Na topu nise nūmurīrē cū wiogu cuosere añubutiase nipe'tisere ūocu niwī narē. Ti bosenuṁṁ wéerā, seis mujīpūrī bosenuṁṁaticārā niwā. Ti bosenuṁṁ yapare wiogu Asuero cū wiogu nirī wi'i wijaaropu ni'cā semana bosenuṁṁ su'ori weenemopecu niwī. Nipe'tirā Susa wāmetiri macāpu nirā wiorā, tojo nicā mejō nirāputa ti bosenuṁṁrē pijiono'cārā niwā.

Wiogu nūmo Vasti pe'e quē'rā wiogu Asuero ya wi'ipū na pijio'cārā nūmosānūmiarē su'ori ba'aco niwō.

Siete nūmurī wiogu bosenuṁṁ nirī nūmu majā wiogu ū'sedūcaco vino sī'rītjāgū e'caticu niwī. Tojo weeri curare siete ūmua cūrē da'ratamurā cū “Añurō weema” ni, cū ū'arārē pijicu niwī. Na Mehumān, Bizta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetar, Carcas wāmeticārā niwā. Narē a'tiro nicu niwī:

“Yu'u nūmo, wiogo Vastire yu'u tiropu pijiwā'cātia. Co wiogo dūpoapu pesari be'tore pesawā'cātiato”, nicu niwī. Co añugō wiogo nisere masā, tojo nicā wiorā ū'amarīato nīgū, core pijiocu niwī. Diacjūta co añugō nico niwō. Co pe'e wiogu sō'oni'cārā cū “Añurō weerā nima” ni, cū pijidutigu o'ó'cārā pijicā, wa'asī'rītico niwō. Tojo weegu wiogu ūputu waro uacu niwī.

Cũ uayu'rumajãgũ, añurõ masĩrãrẽ “¿De'ro weegusari yu'u co me'rã?” ni sãrĩtĩña'cu niwĩ.

Na wiorãnojõ dutise masĩbutiarã pe'e wiogure weresãcãrã niwã. “Apego numio a'maña. Mu'u tojo weecã, Vasti mejeta wiogo nigõsamo. Apego nigõsamo. Tojo weese me'rã dia'cũ numia nipe'tiro mu'u dutiri dĩ'tacjãrã na marãpusumuarẽ wiopesase me'rã yu'tirãsama”, nicãrã niwã. Na tojo nisere wiogu tu'sayu'ruacu niwĩ majã.

2

Estere wiogo sõrõ'que ni'i (Est 2.1-11,17-20)

Tojo weegu cõrẽ da'raco'terãrẽ pãjãrã numia añurã numiarẽ a'madutigu o'ocu niwĩ. Narẽ bocatoja, Vastire ducayucio, ma'ma wiogo wa'acjore besegutigu, cũ wiogu nirĩ wi'ipu narẽ miitiduticu niwĩ.

Susa wãmetiri macãpu ni'cũ judío masũ Mardoqueo wãmetigu nica niwĩ. Cũ Jair macũ, Simei, tojo nicã Cis pãrãmi nituriagu, Benjamí ya curuacjũ nica niwĩ. Cũ ãpẽrã pãjãrã me'rã Babilonia wiogu Nabucodonosore Jerusalẽpu ni'cu cõ'awĩrõno'cu niwĩ. Jeconías, Judá di'ta wiogu me'rã cõ'awĩrõno'cu niwĩ. Cũ Mardoqueo, cũ pacu ma'mi macõ Hadasa wãmetigore pacu, paco wẽrica be'ro masõcu niwĩ. Co apetero Ester pisuno'co, numio añugõ waro nico niwõ. Tojo weerã wiogu Asuerore da'raco'terã cũ ya wi'ipu ãpẽrã numia pãjãrã me'rã core miacãrã niwã. Core Hegai, wiogu ya wi'ire numiarẽ co'tegupure wiacãrã niwã.

Wiogure da'raco'tegu, numiarẽ su'ori co'tegu, Hegai Estere tu'sayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu core añurõ weecu niwĩ. Cũ co judío masõ nisere masĩticu niwĩ. Mardoqueo core ne ãpẽrãrẽ tere weredutiticu niwĩ. Nipe'tise numari Mardoqueo wiogu ya wi'i numia na nirõ põtẽorõpu Estere “¿De'ro wa'amiti?”, ni masĩrĩrĩgũ, i'abajaque'amujãcu niwĩ.

Ni'cã cũ'ma yu'rũca be'ropu Estere majã wiogu tiropu ni'cã ñami cũ me'rã cãrĩrõ nicaro niwũ. Wiogu ãpẽrã numia yu'ruoro Estere tu'sayu'rumajãgũ, wiogo pesari be'tore co dupoapu peocu niwĩ. Tojo wee Vasti ducayuro core wiogo sõrõcu niwĩ. Be'ro core pajiri bosenumu weepeogu, su'ori ba'acu niwĩ. Ti bosenumu nicãrẽ nipe'tirã cũ me'rã da'rarãrẽ, cõrẽ weetamurãrẽ pijiocu niwĩ. Nipe'tise di'ta cũ dutiro doca nise di'tacjãrãrẽ “Bosenumu wa'arotiro wee'e”, nio'ocu niwĩ. Wiorã na weewaronojõta narẽ peje apeyenojõ o'ocu niwĩ. Titare wiogu core, “Judío masõ nimo” ni, masĩticu niwĩ.

Mardoqueo surara na wiogure wẽjẽsĩ'rĩsere tu'oboca'que ni'i (Est 2.21-23)

Ni'cã numu Mardoqueo wiogure co'terã puarã surara wiorã, Bigtán, Teres wãmetirãrẽ, na “Wiogure wẽjẽrã” ni aposere tu'ocu niwĩ. Tojo weegu cũ Estepure werecu niwĩ. Co pe'e quẽ'rã Mardoqueo cũ ni'quere wiogupure wereturiaco niwõ. Wiogu terẽ tu'ogu, na tojo weesĩ'rĩsere besecu niwĩ. Beseboca, “Wiogo Ester ni'que diacjũta niapã”, nica niwĩ. Be'ro na puarã surara wiorãrẽ yucugupu du'teyooduticu niwĩ. Te tojo wa'asere, ni'cã pũrĩ cũ wiogu sãjãnu'cãcatero wee'quere ojaõ'orĩ pũrĩpu ojaõ'oduticu niwĩ.

3

Amán cū judío masārē wējēsī'rīmi'que ni'i
(Est 3.1-15)

Be'ro wiogu ni'cū cū me'rā da'ragu, Amán wāmetigu me'rā e'catiyu'rūacu niwī. Cū Hamedata macū, Agag pārāmi nituriaguḡu nicu niwī. Tojo weegu cūrē āpērā da'rarā bu'ipu da'rase cūucu niwī. Tojo nicā, wiogu nipe'tirārē Amārē ējōpeose ī'orā, paamu'rīque'aduticu niwī. Te dutisere nipe'tirā wiorā cū ya wi'ipu nirā queoro weecārā niwā.

Mardoqueo dia'cū cūrē ī'agū, paamu'rīque'aticu niwī. Amán cūrē wiopesase me'rā paamu'rīque'aticā ī'agū, uayū'rūacu niwī. Cū Mardoqueore “Ti curuacjū nimi” ni, tu'otojacu niwī. Tojo weegu “Cū se'sarore bu'iri da'resome”, nicu niwī. Tojo weeronojō o'ogu, “¿De'ro wee nipe'tirā judío masā Asuero cū dutise di'tapu nirārē pe'orouamitito?”, ni wācūcu niwī.

Tojo weegu judío masārē wējēatji nūmurē beseduticu niwī. Na tojo weebocāca nūmu nituori mujīpū trece nicā nicaro niwā.

Be'ro Amán wiogu tiroḡu ī'agū wa'acu niwī. Cūrē a'tiro nicu niwī:

—Nipe'tise mu'u dutise di'tapure ni'cā curuacjārā āpērā wa'teropure mejēcā weesetirā, mu'u dutisere weetima. Tojo weegu narē wējēcō'arōua'a, nicu niwī Amán.

Cū tojo nicā tu'ogu, wiogu cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u de'ro weesī'rīrō weeya. Ni'cā dutiro “Narē tojo wee wējērāti” nisere ojaya, nicu niwī. Be'ro Amán, judío masārē ī'atu'tiri masārē cū wiogu omopica tuusārī be'tore te dutise oja'quere űacūudutiḡu o'ocu niwī.

Tojo weegu Amán, wiogu Asuero cū dutise macārīcjārārē nipe'tisepure papera ojaō'oduticu niwī. Ti pūrīpure nipe'tirāpure “Ni'cā nūmūta judío masārē wējēpe'ocā'ña. Nipe'tirā wī'marā, ma'mapjia, bucurā, numiarē wējēpe'ocā'ña. Na ye nī'quere miwapaya”, ni ojano'caro niwā. Narē wējēatji nūmu pe'e nituori mujīpū trece nicā nicaro niwā.

4

Mardoqueo Estere weetamuse sērī'que ni'i
(Est 4.1-17)

Mardoqueo nipe'tise tojo wa'asere masīḡū, cū bujawetisere ī'ogū, cū ye su'tire tū'rēcu niwī. Tojo nicā su'ti wāquīsenojōrē sāña, cū dupoapure nujārē ōrēpeocu niwī. Tojo nicā, uputu űa'arō tu'oña'gū, dūjasewā'a, nipe'tiri macāpu caricūsijacu niwī. Téé wiogu ya wi'ī sājāarō tiroḡu caricūejacu niwī. Tojo su'ti sāñarānojōrē ne topure sājāadutiticārā niwā. Tojo nicā, apeye macārīpu wiogu cū judío masārē wējēduti'ose etacarō niwā. Tojo weerā judío masā te macārīpu nirā űa'abutiario tu'oña'cārā niwā. Na bujawetisere ī'orā, be'ticārā niwā. Uti, uputu caricūcārā niwā. Pājārā nujā bu'ipu cūña, tojo nicā su'ti wāquīsenojōrē sāñacārā niwā.

Be'ro ni'cārērā da'raco'terā Estepure “Mardoqueo su'ti wāquīsenojōrē sāña weetjagū, uputu waro bujawetigu, caricū utigu weeamī,” ni werēcārā niwā. Tojo nicā tu'ogo, co ni'cū core da'raco'tegu Hatac wāmetigure “¿De'ro wa'amiaparito?” ni sērītiña'dutigo o'óco niwō. Cū wa'ā, Mardoqueore sērītiña'cū niwī.

Mardoqueo Hatare, wiogu judío masārē wējēdutise cū cū'quere werēcu niwī. Tojo nicā, narē wiogu wējēdutise oja'quere ī'adutigu,

wiogopure ni'cã pũrĩ te oja'quere o'ócu niwĩ. “Mu'u wiogopure marĩ acawererã judío masãrẽ ‘Wějeticã'ña’, ni sěrĩbosaya”, ni queti o'ócu niwĩ. Hatac wiogu tiropu eta, Mardoqueo cũ ní'quere werepe'ocu niwĩ.

Co apaturi Hatare Mardoqueo tiropu “Wiogu nirõpu ne ni'cũ sãjãata basiowe'e. Cũ pijicãpu dia'cũ sãjãata basio'o”, ni weredutigo o'ócu niwõ. “Tojowaro sãjãácãma, cũ wějécũsami. Cũ wiogu cuocju uru me'rã da're'cu me'rã sïopuacã dia'cũrẽ yu'ruwetino'rõsa'a”, nico niwõ. Ni'cã mujĩpũ yu'rucaro niwũ, cũ core ne pijiotiro.

Be'ro Hatac wa'a, Mardoqueore co ní'quere wereturiacu niwĩ. Mardoqueo co tojo nisere tu'ogu, core a'tiro ni queti o'ócu niwĩ: “Mu'u, ‘Wiogu ya wi'ipu nise me'rã dia'cũ ni'cõta judío masõ yu'rugosa'a’, ni wãcũticã'ña. Mu'u ni'cãrõacã wiogure sěrĩtigo, tojowaro tu'oña'gõ, ãpẽrã pe'e judío masãrẽ yu'ruorãsama. Mu'u, mu'u pacu acawererã wẽripe'tia wa'arãsa'a. Mu'u ni'cãrõacãrẽ a'tiro wa'asenojõrẽ weetamuacjota wiogo sãjãpã,” ni wereduticu niwĩ. Be'ro Hatac co tiropu wa'a, Mardoqueo cũ ní'quere core werecu niwĩ.

Tojo nicã tu'ogo, co a'tiro Mardoqueore yu'tio'oco niwõ: “Mu'u wa'a weetjãgũ, nipe'tirã judío masã Susa macãpu nirãrẽ nerẽdutigu wa'aya. Ye niatjere yu'ure be'tibosato. Ñami, umãco i'tia numu, ne ba'ati, sĩ'rĩticã'to. Yu'u quẽ'rã, yu'ure da'raco'terã numia me'rã mejãrõta weerãsa'a. Tu'ajanu'cõ, wiogu tiropu ï'agõ wa'agoti. Yu'ure pijitimicã wa'ago, wiorã dutisere yu'runu'cãgõ weebosa'a. Yu'ure wějẽs'ĩrĩrã, wějẽato”, nico niwõ.

Be'ro da'raco'tegu Mardoqueo tiropu te quetire weregu etacu niwĩ. Tere tu'ogu, Mardoqueo nipe'tise Ester co duti'caronojõta weecu niwĩ.

5

Ester wiogu Asuerore co ucũ'que ni'i (Est 5.1-8)

I'tia numu na be'tica be'ro Ester wiogo sãñase su'tire sãña, wiogu nirĩ tucũ põtẽorõpu wa'aco niwõ. Wiogu core ï'agũ, cũ duticju uru me'rã da're'cu me'rã sïopuocu niwĩ. Cũ tojo weecã ï'agõ, cũ nirĩ tucũpu sãjãaco niwõ.

Be'ro wiogu core sěrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Wiogo Ester, yu'u mu'urẽ de'ro weecã uati? Mu'u yu'ure deco me'rã yu'u dutisere sěrĩcã, mu'urẽ o'omasĩ'i, nicu niwĩ.

Co cũrẽ yu'tico niwõ:

—Wiogu, mu'urẽ añucã, ni'cãcã yu'u mu'urẽ ba'ase do'aduti'quere Amán me'rã ba'agu a'ticã uasa'a, nico niwõ.

Tojo nicã tu'ogu, wiogu Amãrẽ pijiduticu niwĩ. Be'ro na puarãputa co tiropu ba'arã wa'acãrã niwã. Na ba'adujiri cura wiogu Estere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u uasere sěrĩña. Mu'u deco me'rã yu'u dutisere sěrĩcã, mu'urẽ o'omasĩ'i, nicu niwĩ.

Ester cũrẽ yu'tico niwõ:

—A'te dia'cũrẽ mu'urẽ sěrĩgõti. Wiogu, mu'u yu'ure ma'ígũ, yu'u sěrĩsere o'os'ĩrĩgũ, a'tiro weeya. Ñamiacã Amán me'rã ba'patitjãgũ, yu'u ba'ase do'adutisere apaturi ba'agu a'tia. Mu'u ba'agu ejaçã, yu'u uasere mu'urẽ sěrĩgõti, ni yu'tico niwõ.

Amán Mardoqueore cū ĩ'atu'ti'que ni'i
(Est 5.9-14)

Na ba'áca be'ro Amán cū ya wi'ipu tojáagu, Mardoqueore bocaecacu niwī. Mardoqueo cū weewaranojōpuma cūrē ĩ'agū, ne wā'cānu'cāti, cūrē wiopesase me'rā ĩ'aticu niwī. Tere ĩ'agū, Amán uayu'ruacu niwī. Tojo uamigū, ne mejēcā weetiguta, cū ya wi'ipu tojaa wa'acu niwī. Topu tojatagu, cū nūmorē, tojo nicā cū me'rācjārāpūre pijineocu niwī. Nipe'tise cū niyeru cuosere, cū pō'rā umuarē, cūrē wiogu añubutiasē da'rase cūu'quere werecu niwī. A'tiro ninemocu niwī narē:

—Apeyema wiogo Ester yu'u se'sarore wiogu me'rā ba'adutigo pijiamo. Tojo weegu ñamiacā quē'rārē apaturi ba'adutigo pijiamo. Tojo nimicā, judío masū Mardoqueo wiogu ya wi'i sope pu'to cū dujicā, tu'satisa'a. Tojo weero wiogo co yu'ure ba'adutigo pijise yu'ure ne wapamarī'i, nicu niwī.

Tojo nicā tu'orā, cū nūmo, cū me'rācjārā cūrē “A'tiro pe'e weeya”, nicārā niwā:

—Ni'cāgū masārē na du'teyoo wējēacjūre nu'cōdutiya. Tigure veintidós metros u'nuacju nu'cōdutiya. Ñamiacā ñamiña'cūrō wiogure, “Mardoqueore topu du'teyoodutiya”, ni sērīña. Tojo weegu mu'u ne wācūque'tiro marīrō wiogu me'rā ba'agu wa'agusa'a, nicārā niwā cūrē.

Na tojo nisere tu'ogu, Amán tu'sayu'ruacu niwī. Tojo weegu na du'teyoo wējēacjūre nu'cōdutigū o'ócū niwī.

6

Mardoqueore añurō wa'a'que ni'i
(Est 6.1-14)

Ti ñamirē wiogu Asuero ne cārīmasīticu niwī. Tojo weegu ni'cū cūrē da'racō'tegure na wiogu cū sājānu'cācateropu “Tojo wa'a'a”, ni ojaō'orī pūrīrē miwijatiduti, bu'eña'duticu niwī. Wiogure tere bu'ewā'cāgū, Mardoqueo puarā surara wiorā, Bigtán, Teres wāmetirā, na wiogure “Wējērāti” ni apoyu'quere cū were'quere bu'eejacu niwī.

Tere tu'ogu, wiogu cūrē da'racō'terārē “Mardoqueore yu'ure añurō wee'que wapare ¿ñe'enojōrē cūrē o'ori?” ni sērītiña'cu niwī.

Cūrē da'racō'terā pe'e “O'ono'ña marīwū”, nicārā niwā.

Na tojo nirī cura Mardoqueore na “Wējērāti” ni nu'cō'cupu du'teyoodutiguti nigū, Amán wiogure sērīgū sājāncu niwī. Amán ne ni'cā usero ni wīorētīmicā, wiogu cūrē ĩ'a, a'tiro sērītiña'cu niwī:

—¿Mu'u tu'oña'cā, yu'ure añurō wee'que wapa ñe'enojō yu'u o'ocā añubosari?

Amán pe'e “Yu'ureta nigū weesami; yu'ure apeyenojō añurō weesī'rīgū weesami” ni wācūgū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u tu'oña'cā, cūrē mu'u wiogu su'ti sñāsenojōrē sñāagūsami. Tojo nicā, ni'cū mu'u yagu cabayu mu'u pesagunojō bu'ipu mujāpejagusami. Be'ro mu'u me'rā da'ragu waro Susa macā decopu cabayure wejee, su'ori a'tiro caricūsijagusami: “Wiogu, masūrē cū añurō weesī'rīgūrē a'tiro añurō wee'omi,” nicu niwī Amán.

Tere tu'ogu, wiogu nicu niwī:

—¿Mu'u tojo wācūse añuyu'rua'a! Maata wa'a weetjāgū, nipe'tise mu'u “Weeguti” ni'quere Mardoqueo judío masūrē tojo weegu wa'aya, nicu niwī.

Wiogu tojo níca be'ro maata Amán cūrē ĩ'atu'timi'cure cū wiogure “Tojo weeroua'a” ní'quere weecu niwī. Tojo weegu Mardoqueore wiogu su'ti sãñasenojōrē sãa, ni'cū wiogu yagu cabayu bu'ipū miipeo, macã decopū cūrē su'ori a'tiro ni caricūsijacu niwī: “Wiogu masūrē cū añurō wees'ĩrīgūrē a'tiro añurō wee'ĩ'omi,” ni caricūcu niwī.

Cū tere tu'ajáca be'ro Amán cū ya wi'ipū uputu bujawetise me'rã bopoyagu tojaa wa'acu niwī. Topū tojatagu, cū ñumorē, cū me'rãcjārārē, cūrē wa'a'quere werecu niwī. Cū wiogupure “Mardoqueore du'teyoo wējēdutirooua'a” ni, ne cã'rō sērĩma'aticu niwī.

Tere tu'orã, cū numo, cū me'rãcjārã a'tiro nicãrã niwã:

—Cū Mardoqueo judío masū nicãma, mu'u cūrē ne mejēcã weemasĩsome. Cū pe'e mu'urē mejēcã wa'acã weegusami, nicãrã niwã.

Na tojo nirĩ cura wiogu Asuerore da'raco'teri masã Amárē Ester tiropu apaturi ba'adutirã pijirã etacãrã niwã.

7

Amárē na yucugupu du'teyoo wējē'que ni'i (Est 7.1-10)

Tojo weegu wiogu, Amán me'rã Ester tiropu ba'arã wa'acãrã niwã. Wiogu na s'ĩrĩ, ba'ari cura wiogore “¿Mu'u ñe'enojōrē sērĩs'ĩrĩmiati? Mu'u yu'u dutisere deco me'rã sērĩcã, o'oguti”, nicu niwī.

Co cūrē a'tiro yu'tico niwō:

—Yu'ure, yu'u acawererã judío masãrē wējēticã'ña, ni sērĩgōti. Ūsãrē ĩ'atu'tigu nipe'tirãrē wējēpe'ogutigu weemi. Ūsãrē ãpērãpure da'rawã'ñaco'tedutirã duacãma, mu'urē caribotiboapã, nico niwō.

Tere tu'ogu, wiogu core sērĩtiña'cu niwī:

—¿Noanojō a'te ña'ase pacare weebutiabosari?

Wiogo cūrē yu'tico niwō:

—A'to dujimi. Ā'rĩ Amán nimi ũsãrē ĩ'atu'ti “Wējēcō'agūti” nigã, nico niwō.

Co weresãsere tu'ogu, Amán uiyu'ru, bu'agu weronojō tojacu niwī.

Wiogu Asuero pe'e uputu uase me'rã wijaaropu na o'ori ote'caropu wijaa wa'acu niwī. Amán pe'e “Wiogu yu'ure wējēdutigusami”, ni wãcūcu niwī. Tojo weegu Estere “Yu'ure wējēticã'to”, ni sērĩgū, co me'rã ti tucūpu tojacu niwī.

Cū co me'rã ucūrĩ cura wiogu wijaaropu ní'cu apaturi sãjãejacu niwī tja. Amán co tiropu ejaque'acã ĩ'agū, wiogu a'tiro ni caricūcu niwī:

—¿Ya wi'i, yu'u ĩ'orōpu wiogo warore ña'arō wees'ĩrĩ weeti mu'u? nicu niwī. Wiogu cū ucūca be'ro maata cūrē da'raco'terã Amán diapoare mo'acãrã niwã.* Maata cūrē da'raco'terã Amán cū “Mardoqueore du'teyoo wējēgūti” ni apoyu'quere werecãrã niwã. Na tojo nicã tu'ogu, “Amán cū nu'cōduti'cuputa cūrē duteyoo, wējērã wa'aya”, nicu niwī wiogu.

Tojo weerã Amárē cū Mardoqueore du'teyoobo'cupu du'teyoo wējēcã'cãrã niwã. Te me'rã wiogu cū uputu ua'que pe'tia wa'acaro niwã.

* 7: 7.1-10 Persia di'tapure bu'iritirãrē na wējēacjure na diapoare mo'acūcãrã niwã. Tojo nicã, wiogure apaturi ĩ'anemosome nĩrã, tojo weecūcãrã niwã.

8

Wioḡu judío masārē aḡe dutise oja'que ni'i
(Est 8.1-13)

Ti n̄m̄uta Ester Mardoqueore “Cũ yu'u ma'mi nimi”, nico niwō. Tojo wee wioḡu Amán cũ da'rase cuomi'quere Mardoqueore o'ocu niwī. Tojo nimicā, judío masārē wējēdutise nicā'caro niwū yujupu. Tojo weego, be'ro Ester apaturi wioḡu tiropu wa'aco niwō. Co wioḡu tiropu ejacā, cũ yagu tuacju uru me'rā da're'care s̄opuocu niwī tja. Co wioḡure “Amán cũ dutise cũu'quere weeticā'to. Tojo weecāma, judío masārē wējēpe'ocā'bosama”, ni s̄ērico niwō.

Co tojo nicā tu'ogu, core werecu niwī:

—Te dutisere yu'u omopica tuusaarī be'to me'rā yu'u wāmerē ñacũuno'wū. Tojo weegu tere “Weeticā'ña”, ni cā'motata basiowe'e, nicu niwī. Tojo nimigū, mu'u, Mardoqueo me'rā aḡe dutise ojaya, nicu niwī. Na cũ ní'caronojōta weecārā niwā. Na oja'que judío masārē “Masā quē'rā na ‘Wējērāti’ cũuca numurē masārē wējēsī'rīrānojōrē wējēa'meña” nisere ojacārā niwā. Te dutise nipe'tirā na ucise me'rā nipe'tiro wioḡu Asuero cũ dutise di'tapure, te macārīpure oja o'óno'caro niwū. Nipe'tise macārīpu te pūrīrē o'ócārā niwā. Nituori mujīpu trece nicā wioḡu dutise na judío masārē wējēatje nicaro nimiwū.

9

Judío masā na a'mewējē wapata'a'que ni'i
(Est 9.1-10)

Ti numu nicā, judío masārē waparātirā “Narē wējēcō'arāti” ni, na co'teri numu nicaro nimiwū. Na wācũ'caronojō ne wa'aticaro niwū. Judío masā pe'e narē wējē yu'ruoquejocā'cārā niwā. Nipe'tiro Asuero wioḡu cũ dutise di'tapure judío masā na nise macārīpure narē wējēsī'rīrānojō me'rā a'mewējērāti nirā, nerēcārā niwā. Ne āpērā na me'rā a'mewējēsī'rīticārā niwā. Judío masārē na uise nipe'tiropu se'sape'tia wa'acaro niwū. Nipe'tirā, te di'ta, te macārīcārā wiorā, wiorārē weetamurānojō Mardoqueore uirā, judío masā pe'ere weetamucārā niwā. Cũ wioḡu ya wa'īpure cũ quē'rā wioḡu niyucā, cũ “Tojo weepu” nise nipe'tiro ti di'ta nise macārīpure se'sa wa'acaro niwū. Tojo weegu Mardoqueo um̄ucorinucū nemorō tutuagu wa'acu niwī.

Judío masā di'pīrī paca me'rā narē waparāti'cārārē wējēpe'ocārā niwā. Nipe'tirāpureta pe'obutiacārā niwā. Na de'ro weesī'rīrō narē weecārā niwā. Judío masā Susa, wioḡu nirī macāpu nirā narē waparāti'cārārē quinientos wa'tero masārē wējēcārā niwā. Tojo nicā diez Amán pō'rā ní'cārārē wējēcārā niwā. Na cuo'que pe'ema ñe'eticārā niwā. Na a'tiro wāmeticārā niwā: Parsandata, Dalfón, Aspata, Porata, Adalía, Aridata, Parmasta, Arisai, Aridai, Vaizata nicārā niwā. Amán, Hamedata macū, judío masārē ī'atu'tiri masū nicu niwī.

Purim wāmetiri bosenumurē cũu'que ni'i
(Est 9.20-23,26)

Na a'mewējēca be'ro ni'cā numu bosenumu cũucārā niwā. Mardoqueo cũ oja'quenojōrēta narē cũ'marīnucū ti mujīpūnojōrēta catorce, quince nicā bosenumatiduticu niwī. Tojo weese me'rā narē waparātimi'cārārē yu'ruweti'quere wācūsirutucārā niwā. Tojo weerā na te numūrīrē

e'catise me'rã bosenuṃurĩ paca ba'ase me'rã weecãrã niwã. Āpẽrãrẽ na basu a'merĩ apeyenojõ o'ocãrã niwã. Pajasecuorã quẽ'rãrẽ weetamurã, apeyenojõ o'ocãrã niwã. A'ti bosenuṃu weesere cũ marĩnucũ judío masã tojo weesetinu'cũcã'cãrã niwã. Mardoqueo cũ oja'quereta weecãrã niwã. Ti bosenuṃurẽ Purim pisucãrã niwã.

10

Mardoqueo wiogu dutise doca wa'a'que ni'i
(Est 10.3)

Persiapure Mardoqueo wiogu mejõ nigũ mejẽta wa'acu niwĩ. Wiogu Asuero se'saro Mardoqueo nemorõ wiogu waro nicu niwĩ. Na nipe'tirãputa cãrẽ wiopesase me'rã ĩ'acãrã niwã. Mardoqueo nipe'tirã judío masãrẽ uputu weetamucu niwĩ.

Joná

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

A'ti pūrī Joná, Israe curuacjū, Ō'acū yere weremu'tārī masū ye cjasere were'e. Ō'acū cūrē ape di'tapū Nínive wāmetiri macāpu cū bu'iri da'reatje cjasere weredutigu o'ómicu niwī. Cū pe'e wa'asī'rītigu, aperopu du'tiamicu niwī. Cū du'tiari cura Jonārē wa'iwū pajigujo ba'acu niwī. Wa'iwū cūrē e'ocūca be'ro Joná Nínivepu a'tiro ni weregu wa'acu niwī: “Musārē cuarenta numarī be'ro Ō'acū bu'iri da'regusami”, nicu niwī. Be'ro Ō'acū na űa'arō wee'quere bujaweti, ducayucā i'agū, acobojocu niwī. Joná pe'e cū tojo weecā i'agū, ua wa'acu niwī. Cū tojo uacā i'agū, Ō'acū “Masārē pajaña'rōna'a” nisere werecu niwī.

A'ti pūrī Ō'acū masā na űa'arō wee'quere acobojose sērīcā, pajaña'sami nisere were'e.

Joná Ō'acūrē du'tia'que queti ni'i

¹ Ni'cā numu Ō'acū Joná Amitai macūrē a'tiro nicu niwī: ² “Pajiri macā Nínivepu wa'a weetiagū, a'tiro weregu wa'aya. Na űa'arō weesetise yu'upure eja'a. Tojo weegu yu'u narē bu'iri da'reguti”, nicu niwī.

³ Joná pe'e Ō'acūrē yu'tironojō o'ogu, Ō'acūrē du'tigu, Jope nirī petapu bu'acu niwī. Topu yucusu Tarsis wāmetiri macāpu wa'apjure bocaajacu niwī. Cū ti macāpu wa'aguti nīgū, topu wa'ase wapare wapayecu niwī. Wapayetoja, tiwupu mujāsājācu niwī. ⁴ Cū tojo weecā, Ō'acū ti maajo decopu uputu wī'rō wēe, bupo paacā weecu niwī. Tojo wa'acā, tiwupu nīrā “Yucusu batarotiro wee'e”, nicārā niwā. ⁵ Tiwure da'raco'terā uputu uirā, nanucū na ējōpeorānojōrē “Weetamuña”, ni sērīcārā niwā. Be'ro tiwu nucūtipju tojato nīrā, na miase nucūserē ti maajopu doqueñope'ocārā niwā. Joná pe'e tojo wa'ari curare na apeyenojō nurōrī tucūpu dijaa, cārīyu'ruque'a wa'acu niwī. ⁶ Cū tojo weecā i'agū, tiwure dutigu cū tiropu dijaa, cūrē nicu niwī:

—Mu'u wujabucu, ¿de'ro weegu cārīsāñati? Wā'cāña. Mu'u ējōpeogure sērīña. Apetero weegu cū marīrē i'a, yu'ruogusami, nicu niwī.

⁷ Tojo wa'ari curare tiwupu da'rarā na basu a'merī ucūcārā niwā:

—¿Marīrē noa ye bu'iri tojo wa'amitito? nīrā, marī ējōpeorārē besedutirā, mejō nibocarā, nicārā niwā. Na tojo weecā, Joná bu'iritigu wijacu niwī. ⁸ Tojo wa'acā i'arā, cūrē nicārā niwā:

—Ēsārē wereya. ¿De'ro weero marīrē tojo űa'arō wa'amitito? ¿Mu'u űe'enojōrē da'rati? ¿No'opu ní'cu a'tiati? ¿Di di'tacjū niti? ¿Di curuacjū o' űamunojō masū niti mu'u? ni sērītiña'cārā niwā.

⁹ Joná narē yu'ticu niwī:

—Yu'u hebreo masū ni'i. Ō'acū u'musecjū, dia pajiri maa, di'tare wee'cure ējōpeo'o.

¹⁰⁻¹¹ Joná tiwu da'rarārē “Ō'acūrē du'tigu wee'e”, ni werecu niwī. Cū tojo nisere tu'orā, uputu uicārā niwā. Siape e me'rā wī'rō uputu wēe, pā'cōrī pacase wa'cācā i'arā, cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weegu mu'u tojo weeati? Ēsā a'ti maajore di'tamarīacā uarā, ¿mu'urē de'ro weerāsari? nicārā niwā.

¹² Cũ narē yu'ticu niwī:

—Yu'ure dia pajiri maapu doqueñoña. Musā tojo weecā, maa di'tamarīarōsa'a. Ye bu'irita wī'rō wēe, bupo uputu paami, nicu niwī.

¹³ Cũ tojo nimicā, tiwure na tutuaro pōtēorō sumutopu wa'arā, wajanujāmicārā niwā. Ne pōtēoticārā niwā. Dia siape'e me'rā nemorō pā'cōrī wā'cācaro niwā. ¹⁴ Tojo wa'acā ī'arā, Ō'acūrē uputu sērīcārā niwā: “Ō'acū, ūsārē ā'rī ye bu'iri wērīcā weeticā'ña. Cũ bu'iri moocāma, ūsārē 'Na bu'iritima', niticā'ña. Ō'acū, mu'u weesī'rīrō weeya”, nicārā niwā.

¹⁵ Tojo nitoja, Jonārē maapu doqueñocārā niwā. Na tojo wéeca be'ro pā'cōrī di'tamarīa wa'acaro niwā. ¹⁶ Tojo weecā ī'arā, tiwu da'rarā Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'cārā niwā. Tojo weerā cūrē wa'icure wējē, ūjūamorōpeocārā niwā. Tojo weetoja, “Mu'u me'rā a'tiro weerāti” ni, apocārā niwā.

¹⁷ Ō'acū pe'e na tojo weeri cura ni'cū wa'iwū pajigu Jonārē ba'adutigu o'ócū niwī. Jonā cū po'peapure umuco, ñami i'tia numu sãñacu niwī.

2

Joná Ō'acūrē sērī'que ni'i

¹ Jonā cū wa'iwū po'peapu sãñágũ, Ō'acū cū wiogure a'tiro ni sērīcu niwī:

² “Ō'acū, yu'u ña'arō tu'oña'gũ, mu'urē uputu sērīapu.

Mu'u yu'u sērīsere yu'tiapu.

Yu'u wērīse pu'to nígũ, mu'urē uputu sērīapu.

Mu'u yu'u sērīsere tu'opu.

³ Yu'ure maa ū'cūabutiaropu doqueñoapu.

Aco pō'rārī yu'ure ō'maqueō'opu.

Pā'cōrī paca mu'u o'ó'que yu'ure paaqueō'omujāpu.

⁴ Tojo wa'acā, mu'u yu'ure cō'awā'cāsere tu'oña'pu.

'Mu'u ya wī'i, mu'urē ējōpeori wī'i, ña'ase marīrī wī'i, Jerusalē cja wi'ire ī'asome majā', ni wācūasu.

⁵ Yu'u aco po'peapu nígũ, wērīmiasu.

Dia pajiri maa po'peapu niapu.

Ti maa cjase áburi yu'u dupoapure su'riwā'amujāpu.

⁶ Yu'u ū'cūabutiaropu dijatasu.

'Ne wā'cāsoma', ni wācūmiasu.

Ō'acū mu'u pe'e, yu'u wiogu, yu'u wērībo'cure yu'ruoapu.

⁷ 'Yu'u catiri umuco pe'tiro tiro wee'e' nígũ, mu'urē wācūapu.

Yu'u sērīse mu'upure mu'u ya wī'i, ña'ase marīrī wī'ipu eja pu.

⁸ Āpērā masā na ējōpeorā yee'quere ējōpeosiruturānojō, mu'u narē ma'isere masītisama.

⁹ Yu'u pūrīcā mu'urē e'catise o'ogu, wa'icurarē wējē ūjūamorōpeoguti.

Mu'urē 'Yu'u tojo weeguti' ní'quere weeguti.

Ō'acū, mu'u ni'cūta masārē yu'ruogu ni'i", nicu niwī Joná.

¹⁰ Cũ tojo níca be'ro Ō'acū wa'iwūpure sãña'cure nucūporopu e'ocūcā weecu niwī.

3

Nīnivecjārā na bujaweti ducayū'que ni'i

¹ Be'ro Õ'acũ apaturi tja Jonárẽ Nínivecjārārẽ a'tiro weredutigu o'ócu niwĩ: ² “Nínivepu wa'aya. Yu'u mu'urẽ weredutisere tocjārārẽ weregu wa'aya”, nicu niwĩ.

³ Tojo weegu Joná Nínivepu weregu wa'acu niwĩ. Õ'acũ duti'caronojõta weecu niwĩ majã. Ti macã pajbutiari macã nicaro niwã. Ti macãrẽ nipe'tiropu ya'ruasĩ'rĩgũ, i'tia numu pe'ori macã nicaro niwã. ⁴ Joná ti macãpu ne etari numurẽ uputu busuro ucũcusiacu niwĩ: “Cuarenta numurĩ be'ro a'ti macã Nínive pe'odijono'rõsa'a', nimi Õ'acũ”, nicu niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, ti macãcjārã nipe'tirã bucurã, wĩ'marã Õ'acũ cũ tojo nisere ãjõpeocãrã niwã. Tojo weerã “Be'tiroua'a” ni, na bujawetisere ĩ'orã, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñacãrã niwã. ⁶ Nínivecjũ wiogu te quetire tu'ogu, cũ wiogu dujiri cãmurõpu duji'cu wã'cãnu'cãcu niwĩ. Wã'cãnu'cã, cũ wiogu su'ti sãña'quere tuweecu niwĩ. Tuwee, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, nucũcãpu ejanujãcu niwĩ.

⁷ Be'ro wiogu, tojo nicã cũ docacjārã wiorã dutise ojacãrã niwã. Nipe'tirã ti macãcjārārẽ tere masicã weecãrã niwã.

Te na oja'que a'tiro nicaro niwũ: “Ne ni'cũ ba'aticã'ña. Tojo nicã, ne musã yarã wecuare, musã yarã ovejare ba'ase ecati, aco na si'rĩsere tĩaticã'ña. ⁸ Tojo weronojõ o'orã, nipe'tirã musã ecarã me'rãta musã bujawetisere ĩ'orã, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñaña. Musã wãcũrõ põtõorõ Õ'acũrẽ weetamuse uputu sãrĩña. Musã basu ña'arõ weesetisere du'uya. Musã cumuca weesere du'uya. ⁹ Apetero weegu Õ'acũ marĩrẽ pajaña'a, cũ uasere du'ubosami. Tojo weecã, marĩ wẽrĩsome”, ni ojacãrã niwã.

¹⁰ Õ'acũ na ña'arõ weesere du'ucã ĩ'agũ, cũ bu'iri da'regutĩ nimi'quere weeticu niwĩ.

4

¹ Õ'acũ Nínivecjārārẽ bu'iri da'reticã, Joná tu'sati, ua wa'acu niwĩ. ² Tojo weegu Õ'acũrẽ ñubue, a'tiro ni ucũcu niwĩ:

—Õ'acũ, yã di'tapu nĩcaterore “A'tirotã wa'arosa'a”, nimiwũ. Tojo weegu “Sojaro me'rã Tarsis wãmetiri macãpu du'tiaguti”, nimiwũ. Yu'u masĩ'i, mu'u ma'ise cuogu, masãrẽ añurõ pajaña'a. Ne uamuñawe'e. Mu'u pajaña'yu'ruatjĩagũ, “Bu'iri da'regutĩ” ni'cu nimigũ, ne weewe'e. ³ Tojo weegu Õ'acũ, ya'ure wẽrĩcã weeya. Yu'u wẽrĩcã, nemorõ añurõsa'a, nicu niwĩ.

⁴ Õ'acũ cũrẽ ya'ticu niwĩ:

—¿Mu'u a'tiro uacã, mu'urẽ añu niti? nicu niwĩ.

⁵ Joná ti macãpu ni'cu wija, ti macã ya'rurõpu mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'acaro niwĩ. Topu ni'cã wi'iacã bua, weetjĩagũ, acoroadujicu niwĩ. “Õ'acũ ti macãrẽ ¿de'ro weegusari?” ni, co'tedujigu weecu niwĩ.

⁶ Cũ to dujiri cura Õ'acũ Joná tĩropu ni'cã da pi'rĩcã weecu niwĩ. Ti da cũ dupoare cã'mota'adutigu, añurõ tu'oña'dutigu, tojo weecu niwĩ. Joná ti da cã'mota'acã, ti da me'rã uputu e'caticu niwĩ. ⁷ Ape numu bo'reacã pe'e Õ'acũ ti dare wãquĩni'marãwũrẽ ba'acã weecu niwĩ. Tojo wee ti da ñaia wa'acaro niwũ. ⁸ Mujĩpũ cũ asimujãticã, Õ'acũ wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro pe'e asi wẽtuumujãticã weecu niwĩ. Joná cũ dupoa diacjũ asisquepeoyucã, “Yu'u tu'omasise pe'tia wa'asa'a”, ni tu'oña'cu niwĩ. “Wẽrĩa wa'arõasa'a. Yu'u wẽrĩcã, nemorõ añurõsa'a”, nicu niwĩ.

⁹ Õ'acũ pe'e cũ tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'u ti da ñaise me'rã a'tiro uacã, añu niti?

—Yu'uma añu ni'i. Mejõ yu'u uase yu'rumajãsa'a, ni yu'ticu niwĩ Joná.

¹⁰ Tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u ti dare otetipã. Ti dare bucucã weetipã. Ti da se'saro ni'cã ñami bucua, ape ñami ñaidija wa'apã. Tojo weemicã, mu'u ti dare ma'iapã.

¹¹ Yu'u pũricã tjãgũta Nínivecjãrãrẽ pajaña'a. Ti macã pajiri macãrẽ ciento veinte mil yu'ruoro wĩ'marã bu'iri marĩrã nima. Wa'icurã quẽ'rã pãjãrã nima. Ti macãcjãrã pãjãrãrẽ pajaña'rõua'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

Mateo Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ā'rī romano masā wioḡure wapaseebosari masū nicu niwī. Cūrē Jesú Capernaupū nigūrē cū bu'esere sirutudutigu pijicu niwī.

A'te añuse quetire ojagu, cū tu'oña'rōnojō, cū ojasī'rīrōnojō ojacu niwī. Cū queoro nu'cā'que me'rā ojanu'cā, tu'ota basioro, queoro ojayapada'reocu niwī.

Ō'acū dūporocjārāpūre “Ni'cū masārē yu'ruoacjure o'óguti”, nicu niwī. A'ti pūrī me'rā cū tojo ní'quere “Diacjūta weepī”, ni masīno'o.

Tojo weegu Mateo a'tiro ojaḡī. Ne waro dūporocjārāpūre ojanu'cāmujātipī. Be'ro Jesú cū bajua'quere ojaḡī. Jesú treinta cū'marī bucuari cura Juā wāmeyeri masū ye cjasere ucūpī. Jesú wāmeyeno'sere, be'ro Galileapū werecusia'quere, cū masārē yu'ruomujā'quere téé Jerusalēpū wērigū wa'atuo'quere ojaḡī. Be'ro Jesú masāca be'ro cū bu'erā cūrē sirutu'cārārē “Nipe'tiro a'ti umucopū bu'ecusiarā wa'aya” cū ní'quere ojayapatipī.

A'ti pūrī Jesú masārē bu'eme'rīyū'ruapī nisere, Ō'acū cū dutise cūu'quere a'tiro nisī'rīrō wee'e, ni werepī. Tojo nicā Jesú wioḡu sājātjere werepī, ni ojano'o.

Jesucristo ñecūsumua na nituriamujāti'que ni'i
(Lc 3.23-38)

¹ A'ti pūrī Jesucristo ñecūsumua wāme me'rā ojanu'cāno'o. Jesucristo Ō'acū macū masū bajua'cu Abrahā judío masū nimu'tā'cu pārāmi nituriagu nicu niwī. Tojo nicā dūporocjāpū judío masā wioḡu Davi pārāmi nituriagu nicu niwī.

² Abrahā Isaa pacu nicu niwī. Isaa quē'rā Jacob pacu nicu niwī. Jacob Judá, tojo nicā cū ma'misumua, cū acabijirā pacu nicu niwī. ³ Judá Fares, Zara su'rua'cārā pacu nicu niwī. Na paco Tamar wāmetico niwō. Fares Esrom pacu nicu niwī. Esrom Aram pacu nicu niwī. ⁴ Aram Aminadab pacu nicu niwī. Aminadab Naasón pacu nicu niwī. Naasón Salmón pacu nicu niwī. ⁵ Salmón Booz pacu nicu niwī. Booz paco Rahab wāmetico niwō. Booz Obed pacu nicu niwī. Cū paco Rut wāmetico niwō. Obed Isai pacu nicu niwī. ⁶ Isai judío masā wioḡu Davi pacu nicu niwī. Davi Urías numo ní'co me'rā Salomórē pō'rāticu niwī.

⁷ Salomó Roboam pacu nicu niwī. Roboam Abías pacu nicu niwī. Abías Asa pacu nicu niwī. ⁸ Asa Josafat pacu nicu niwī. Josafat Joram pacu nicu niwī. Joram Uzías pacu nicu niwī. ⁹ Uzías Jotam pacu nicu niwī. Jotam Acaz pacu nicu niwī. Acaz Ezequías pacu nicu niwī. ¹⁰ Ezequías Manasés pacu nicu niwī. Manasés Amón pacu nicu niwī. Amón Josías pacu nicu niwī. ¹¹ Josías Jeconías, tojo nicā cū acabijirā pacu nicu niwī. Titapūre Babilonia wāmetiri di'tacjārā Israe curuacjārārē ñe'e, na ya di'ta Babiloniapū miamujācārā niwā.

¹² Tojo wa'aca be'ro āpērā bajuacārā niwā. Jeconías Salatiel pacu nicu niwī. Salatiel Zorobabel pacu nicu niwī. ¹³ Zorobabel Abiud pacu nicu niwī. Abiud Eliaquim pacu nicu niwī. Eliaquim Azor pacu nicu niwī.

¹⁴ Azor Sadoc pacu nicu niwĩ. Sadoc Aquim pacu nicu niwĩ. Aquim Eliud pacu nicu niwĩ. ¹⁵ Eliud Eleazar pacu nicu niwĩ. Eleazar Matán pacu nicu niwĩ. Matán Jacob pacu nicu niwĩ. ¹⁶ Jacob José pacu nicu niwĩ. José María marāpu nicu niwĩ. Co Jesú masārē yu'ruoacju Cristo na nigú paco nico niwõ.

¹⁷ Tojo weero Abrahā me'rā du'pocāti, téé Davi wiogu nirĩ curapu catorce turiricjārā wa'acārā niwā. Be'ro Davi me'rā ticuseta tja nicaro niwũ. Israe curuacjārārē Babilonia di'tapu na miacateropu nituocaró niwũ. Be'ro Israe curuacjārārē Babiloniapu miáca be'rore tja ticuseta nicaro niwũ. Téé Cristo cū bajuari curapu nituocaró niwũ.

Jesucristo bajua'que ni'i
(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo bajua'que a'tiro wa'acaro niwũ. María cū paco José me'rā omocā du'tegotigó weeco niwõ. Na ni'cārō me'rā nise duporo co nijipaco nitojaco niwõ. Espiritu Santu cū tutuaro me'rā core tojo wa'acā weecu niwĩ. ¹⁹ José co marāpu niacju añurō ējōpeori masū nicu niwĩ. Co nijipaco nisere masimigũ, core ma'i cõ'asĩ'ritigu, "Wiorāpure weresāwe'e", nicu niwĩ. A'tiro pe'e wācūcu niwĩ. "Ya'yioropu core du'uguti", nicu nimiwĩ. ²⁰ Cū tojo wācūrĩ cura cūrē quē'erōpu ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū a'tiro nicu niwĩ:

—José, Davi pārāmi nituriagu, Mariare ña'arō wācūtīcā'ña. Espiritu Santu cū tutuaro me'rā co upupu sājānū'cā, core nijipaco wa'acā weecu niwĩ. Tojo weegu bopoyaro marĩro core mu'u numotiya. ²¹ Co wĩ'magūrē wuagosamo. Cū, cū yarā masārē na ña'arō wee'quere yu'ruoacju nigūsami. Tojo weegu Jesú wāmeyeya, ni werecu niwĩ Ō'acūrē wereco'tegu. Jesú nĩrō, "Masārē yu'ruogu" nĩsĩ'rĩrō wee'e.

²² Toduporopu cū ye queti weremu'tārĩ masū me'rā Ō'acū cū ucū'quere queero wa'adutigū tojo weecu niwĩ. ²³ A'tiro ni ojaduticu niwĩ: Nĩ'cō numio umu me'rā nitimigō, nijipaco ni, be'ro pō'rātigosamo. Cū Emanuel wāmetīgusami, ni ojanocaro niwũ.

Emanuel "Ō'acū marĩ me'rā nĩmĩ", nĩsĩ'rĩrō weecaro niwũ.

²⁴ Be'ro José wā'cāgū, Ō'acūrē wereco'tegu duti'quere weecu niwĩ. Mariare cū ya wi'ipu numotiguti nigū miacu niwĩ. ²⁵ Tojo weemigū, co macū wuati duporo co me'rā niticu niwĩ. Co macū bajuáca be'ro cūrē Jesú wāmeyecu niwĩ.

2

Masĩrĩ masā na Jesure ĩ'arā wa'a'que ni'i

¹ Herode Judea di'ta wiogu nirĩ cura Jesú Belé wāmetiri macāpu bajuacu niwĩ. Cū bajuáca be'ro umu masĩrĩ masā mujĩpū mujātiro pe'ecjārā Jerusalēpu etacārā niwā. ² Topu etarā, sēritiña'cārā niwā:

—Judío masā wiogu niacju wĩ'magū ħno'opu bajuapari? Ĕsā ya macā mujĩpū mujātiro pe'e duporopu ñocōawũ ũsā ĩ'ati'cure ĩ'awũ. Cūrē ĩ'arā, "Wíogu niacju bajuatojapĩ", niwũ. Tojo weerā cūrē ējōpeorā a'tiapu, nicārā niwā.

³ Herode na tojo nisere tu'ogu, mejēcā pejaro tu'oña'cu niwĩ. Jerusalēcjārā quē'rā nipe'tirā mejārōta tu'oña'cārā niwā. ⁴ Tojo weegu

pa'ia wiorārē pijiocu niwī. Tojo nicā āpērā masārē Moisé duti'quere bu'eri masārē pijiocu niwī. Narē sērītiña'cu niwī:

—Cristo Ō'acū bese'cu ¿no'opu bajuagusari? nicu niwī. ⁵ Cū tojo nicā, na yu'ticārā niwā:

—A'ti di'ta Judea Belē wāmetiri macāpu bajuagusami. Duporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū cū bajuatjere a'tiro ni ojacu niwī:

⁶ Belē, Judea di'tapu nirī macā mejō nirī macā mejēta ni'i.

Ti di'ta nise macārī wa'teropure ti macācjū ni'cū wiogu wijagusami.

Yarā masā Israe curuacjārārē co'teacju nigūsami, ni ojano'caro niwā, ni werecārā niwā Herodere.

⁷ Na tojo nica be'ro Herode ya'yioropu masīrī masārē cū tiropu pijiocu niwī. Narē sērītiña'gū, a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro nicā waro ñocōawū bajuabutiamirī cū? nicu niwī. ⁸ “Tita bajuawī” tojo nica be'ro narē Belēpu wa'adutigu a'tiro nicu niwī:

—Topu wī'magūrē añurō sērītiña'baque'aya. Cūrē bocarā, yu'ure wereya. Yu'u quē'rā cūrē ējōpeogu wa'aguti wee'e, nisoocu niwī narē.

⁹ Narē tojo ni wéréca be'ro masīrī masā Belēpu yu'ruacārā niwā. Topu yu'ruarā, ñocōawū na ya macāpu i'awā'cāti'cūta tja na duporo u'mutāwā'cācu niwī. Be'ro wī'magū nirō bu'ipu ejagu, ñocōawū tojanu'cācu niwī majā.

¹⁰ Masīrī masā ñocōawūrē i'arā, pūrō e'caticārā niwā. ¹¹ Ti wi'ipu sājāejarā, wī'magūrē cū paco María me'rā nigūrē i'acārā niwā. Cūrē i'arā ējōpeorā, ejaque'acārā niwā. Be'ro na mia'que acarire pāa, cūrē uru, u'mutise inciensore, tojo nicā apeye u'mutiseta tja mirra wāmetisere o'ocārā niwā.

¹² Be'ro narē quē'erōpu Ō'acū “Herode tiropu majāmitojaaticā'ña”, nicu niwī. Tojo weerā na ya di'tapu tojaarā, ape ma'apu majāmitojaacārā niwā.

Herodere Egiptopu José quē'rā na du'tia'que ni'i

¹³ Masīrī masā tojáaca be'ro Joseré Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū quē'erōpu bajua, a'tiro nicu niwī:

—Wā'cāña. Wī'magū cū paco me'rā Egiptopu du'tiaya. Topu tojáníña. Yu'u “Tocā'rōta tojatia” nica be'ropu tojatia tja. Herode wī'magūrē wējēsī'rīgū a'magūsami, nicu niwī.

¹⁴ Cū tojo nicā tu'ogu, José wā'cā, wī'magūrē paco me'rā ñamita Egiptopu su'ori miacu niwī. ¹⁵ Topure Herode catiro pōtēorō tojánicārā niwā. A'te Ō'acū ye queti weremu'tārī masū cū oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwū. Tere a'tiro ni ojamu'tācu niwī: “Yu'u macū Egiptopu nigūrē pijiwijawu', tojo nicu niwī Ō'acū”, ni ojano'wū.

Herode umua wī'marārē wējēduti'que ni'i

¹⁶ Herode masīrī masārē, yu'ure bujicā'pā nigū, uayu'rumajācu niwī. Tojo uagu, nipe'tirā umua wī'marārē Belēpu, tojo nicā ti macā sumutopu nirārē pua cū'ma cuorārē, na dujaro cuorārē wējēduticu niwī. Na masīrī masā cūrē were'caro ejatuario tocā'rōta bucuasami nigū, umua wī'marā ticuse cū'marī cuorārē wējēduticu niwī. ¹⁷ Cū tojo weedutisere Jeremia Ō'acū ye queti weremu'tārī masū cū oja'que queoro wa'acaro niwū. A'tiro ojacu niwī:

¹⁸ Ramā wāmetiri macāpure masā bujaweti, uti caricūcā tu'onō'rōsa'a. Raquel pārāmerā nituriarānumiapu Israe curuacjārā numosānumia na pō'rārē pūrō dujasewā'a, utirāsama.

Na pō'rārē wējēcā ī'arā bujaweticā, āpērā wācūtutuase o'omasītirāsama, ni ojanowā.

¹⁹ Herode wērīca be'ro quē'erōpu ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu José Egiptopu nigūrē nicu niwī:

²⁰ —Wā'cāña. Wī'magūrē cū paco me'rā Israe curuacjārā nirī di'tapu su'ori dajatojaaya. Wī'magūrē wējēsī'rī'cārā boape'tia wa'ama, nicu niwī.

²¹ Tojo nicā tu'ogu, José wā'cā, wī'magūrē cū paco me'rā Israe curuacjārā nirī di'tapu su'ori miacu niwī. ²² Be'ro “Herode macū Arquelao cū pacure Judea di'ta wiogu ducayuapu” nicā tu'ogu, uicu niwī. Tojo weegu topure wa'asī'rīticu niwī. Ō'acūrē quē'erōpu wereno'cu niyugu, Galilea wāmetiri di'ta pe'e yu'ruacu niwī. ²³ Topure etarā, Nazare wāmetiri macāpu tojaque'acārā niwā. Na topu wa'acā, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'que queoro wa'acaro niwū. “Masā cūrē 'Nazarecū nimi' nirāsama”, ni ojanowā.

3

Juā masārē wāmeyeri masū bu'e'que ni'i
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesú cū Nazarepu nirī cura Juā masārē wāmeyeri masū Judea di'tapu yucu marīrō, masā marīrōpu wa'acu niwī. Topu masā cū tiropu ejarārē bu'ecu niwī. ² A'tiro ni werecu niwī:

—Cā'rōacā be'ro Ō'acū bese'cu pājārā masā wiogu sājāgūsami. Tojo weerā musā ña'arō wee'quere bujaweti, du'uya. Musā wācūsere ducayuya, nicu niwī. ³ Juā ye cjasere Ō'acū ye queti weremu'tārī masā Isaia a'tiro ojacu niwī:

Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōpu a'tiro caricūnu'cūbajaque'atigusami: “Marī wiogu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya”, ni ojacu niwī. Marī wiogu a'tiati dūporo musā nisetisere apoyuya, musā wācūsere ducayuya nīgū, tojo nicu niwī.

⁴ Juā ya su'tiro cameyo poari me'rā na su'a'caro nicaro niwū. Wa'icurā casero me'rā ejeritucu niwī. Pajasecūorā na ba'asetisere poreroa, nūcū cjasemumia yere ba'acu niwī.

⁵ Pājārā Jerusalécjārā, āpērā ti di'ta Judeapu nirā cū tiropu cū bu'esere tu'orā wa'acārā niwā. Tojo nicā dia Jordā wāmetiri maa pu'tocjārā tu'orā wa'acārā niwā. ⁶ Na ña'arō wee'quere wereyu'rūca be'ro narē wāmeyecu niwī.

⁷ Tojo weeri cura pājārā fariseo masā, āpērā saduceo masā wāmeyeduticārā niwā. Na ña'arō wee'quere bujaweti ducayusi'rīticā ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—Musā weeta'sari curuacjārā aña weronojō ni'i. Aña nūcū ūjūcā, uiwā'cāsama. Musā aña weronojō bu'iri da'eresere ui'i. Tojo uirā, musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayusi'rītimirā, wāmeyedutirā a'tiapu.

⁸ Musā, diacjūta ūsā ña'arō wee'quere bujaweti ducayuapu nirā, musā weesetise me'rā ī'oña. ⁹ Musā a'tiro wācūtīcā'ña: “Ūsā Abrahā pārāmerā ni'i. Tojo weerā Ō'acū tiropu wa'arāsa'a”, ni wācūtīcā'ña. Musā wācūsere ducayuticā, Abrahā pārāmerā nise wapamarī'i. Ō'acū uagu, a'te ūtāperi me'rā Abrahā pārāmerā wa'acā weemasīmi. Cū tojo weecāma, na pe'e Ō'acū ūaro weebosama. ¹⁰ Marī yucupagu ote'quepagu weronojō

ni'i. Õ'acũ musãrẽ yucupagu dũca marĩsepagure besecõ'arõ weronojõ weegusami. Yucu añurõ ducaticjure paacõ'a, ãjũacõ'acã'no'sa'a. Tere wee'caro weronojõ musã wãcũsere ducayuticã, añurõ weeseticã, Õ'acũ musãrẽ cõme me'rã paacõ'agũ weronojõ bu'iri da'regusami. ¹¹ Yu'u musãrẽ na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'uama nĩgũ, aco me'rã wãmeye'e. Yu'u be'ro apĩ yu'u nemorõ tutuagu a'tigusami. Cũ añugũ waro nimi. Yu'u pe'e mejõ nigũ tu'oña'a. Ne cãrẽ ni'cãrõwijimasĩtisa'a. Cũ pũrĩcã Espĩritu Santure musãrẽ o'ógusami. Cãrẽ masã me'rã ninu'cũcã weegusami. Ña'arõrẽ ãjũaweero weronojõ musãrẽ añurõ tojato nĩgũ, ña'arõ wee'quere cõ'agũsami. ¹² Yu'u be'ro a'tigu ni'cũ trigo su'tiweeri masũ weronojõ nimi. Cũ te su'tire mejẽcã su'awee, cõ'asami. Te trigo peri que'rãrẽ mejẽcã mii, te nurõrĩ wi'ipũ nurõsami. Te su'tire pecame'epu ãjũacõ'asami. A'te weronojõ cũ, cũ yarã warore bese, cũ tiropu miagũsami. Æpẽrãrẽ pecame'epu cõ'abajuriogusami. Ti me'e ne pe'tisome, ni werecu niwĩ Juã.

Juã Jesure wãmeye'que ni'i
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Juã wãmeyerĩ curare Jesũ Galileapu ni'cu Jordã wãmetiri maapu wa'acu niwĩ. Topure wa'agu, Juãrẽ wãmeyedutigu wa'agu weecu niwĩ.

¹⁴ Topu cũ etacã, Juã cãrẽ wãmeyesĩ'rĩticu nimiwĩ.

—Yu'u pe'e mu'urẽ wãmeyedutironojõ o'ogu, ¿mu'u pe'e yu'ure wãmeyedutigu a'titi? nicu niwĩ Jesure.

¹⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesũ “Wãmeyeya. Nipe'tise Õ'acũ marĩrẽ weeduti'caronojõta weerõna'a. Añucã'rõsa'a”, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, Juã “Jau” ni, cãrẽ wãmeyecu niwĩ. ¹⁶ Cãrẽ wãmeyeca be'ro cũ majãnu'cãcãta, u' muse pãrĩcaro niwũ. Jesũ Espĩritu Santu buja weronojõ bajugu cãpure dijatacã ejapejagure i'acu niwĩ.

¹⁷ Tojo wa'acã, u'musepu cũ pacu Õ'acũ ucũdijocu niwĩ.

—Ã'rĩ yu'u macũ uputu yu'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã pũrõ e'cati'i, nicu niwĩ.

4

Jesure wãtĩ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcã weesĩ'rĩmi'que ni'i
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Jesũ wãmeyeno'ca be'ro Espĩritu Santu cãrẽ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu su'ori miacu niwĩ. Wãtĩ Jesure cũ pacure yu'rũnu'cãdutigu nĩquesãcu nimiwĩ.

² Topure Jesũ cuarenta nũmũrĩ, cuarenta ñamirĩ ne cã'rõ ba'aticu niwĩ. Be'ro ujaboayu'ruacu niwĩ. ³ Jesũ tojo ujaboacã i'agũ, wãtĩ cũ pu'to wa'acu niwĩ. Cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u diacjũta Õ'acũ macũ ni'i nĩgũ, a'te ãtãperire pã dojorẽ ba'aya, nicu niwĩ. ⁴ Cũ tojo nicã, Jesũ a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Masã ba'ase me'rã dia'cũ catimasĩtisa. Na añurõ nisĩ'rĩrã, nipe'tise Õ'acũ ucũsere yu'ti ãjõpeosama”, niwũ, nicu niwĩ.

⁵ Be'ro wãtĩ cãrẽ Jerusalẽpu “Õ'acũ ya macã”, na nino'ca macãpu miacu niwĩ. Topure Õ'acũ wi'i dũposãrĩpu su'ori miimujãcu niwĩ. ⁶ Jesure nicu niwĩ tja:

—Mu'u diacjũta Ō'acũ macũ ni'i nĩgũ, a'topu bu'pudijaya. Ō'acũ ye queti ojaca pũrĩpu a'tiro ni ojano'o:

Ō'acũ cũrẽ wereco'terã me'rã mu'urẽ co'tedutigusami.

Mu'urẽ ãtãgãpu doquepejari nĩrã, mu'urẽ tuuñe'erãsama, ni ojano'caro niwũ, nicu niwĩ wãtĩ.

⁷ Tojo nisere Jesũ cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Ō'acũ ye queti ojaca pũrĩpu a'te quẽ'rã ojano'caro niwũ: “Mu'u wioɣu Ō'acũ cũ ucũ'quere ne ni'cãti ¿diacjũta nimitito? nĩrã, cũrẽ weẽ'odutiticã'ña”, ni ojano'wũ, nicu niwĩ Jesũ.

⁸ Be'ro wãtĩ ãrũgũ u'muacjupũ miacu niwĩ tja. Topure nipe'tise a'ti di'ta cjase macãrĩrẽ, tojo nicã te macãrĩ cuosere ã'ope'ocã'cu niwĩ. ⁹ Ñ'ogũ, cũrẽ nicu niwĩ:

—Nipe'tise a'te mu'urẽ ã'o'quere o'oguti mu'u yu'ure ejaque'a ãjõpeocã, nicu niwĩ.

¹⁰ Tojo nicã tu'ogu, Jesũ cũrẽ nicu niwĩ:

—Wa'aya, wãtĩ. Ō'acũ ye queti ojaca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Ō'acũ mu'u wioɣu ni'cũrẽta ãjõpeoya. Cũ ni'cũrẽta yu'tirowa'a”, niwũ, nicu niwĩ.

¹¹ Tojo nicã tu'ogu, wãtĩ wa'a wa'acu niwĩ. Be'ro Ō'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã Jesure weetamurã, ba'ase ecarã a'ticãrã niwã.

Jesũ ne waro cũ Galileapũ bu'enũ'cã'que ni'i
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Be'ro Jesũ “Juã wãmeyerĩ masũrẽ bu'iri da'rieri wi'ipu niapũ” nisere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, Galilea di'tapu wa'acu niwĩ. ¹³ Topure cũ ya macã Nazarepure tojaque'aticu niwĩ. Ape macã Capernau pe'e tojaque'acu niwĩ. Ti macã ditara sumuto Zabulõ, tojo nicã Neftalĩ wãmetiro wa'teropũ nicaro niwũ. ¹⁴ A'te Isaía Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwũ. ¹⁵ A'tiro ojacu niwĩ:

Zabulõ, tojo nicã Neftalĩ wãmetise di'ta Galilea wãmetiri ditara pu'topũ ni'i.

Jordã wãmetiri maa ape pã'rẽpu ni'i.

Topũ Galilea di'tapu judío masã nitirã nisama.

¹⁶ Tocjãrã masã na'itĩ'arõpu nĩrã weronojõ Ō'acũrẽ masĩtisama.

Tojo nimirã, añurõ bo'reyusere ã'arã weronojõ narẽ yu'ruoacjure ã'arãsama.

Na Ō'acũ yere masĩtimirã tere werecã, tu'orãsama.

Na bu'iri da're bajuriono'bo'cãrã nimirã, masãbajuama, ni ojano'wũ.

¹⁷ Titare topũ Jesũ masãrẽ ne waro bu'ewã'cõcu niwĩ. Narẽ “Musã ña'arõ weesetisere bujaweti, du'uya. Musã wãcũsere ñucayuya. Cã'rõacã be'ro Ō'acũ cũ wioɣu nimi nisere masãrẽ masicã weegusami”, ni bu'ecu niwĩ.

Jesũ ba'paritirã wa'i wẽjẽrĩ masãrẽ piji'que ni'i
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Be'ro Jesũ Galilea wãmetiri ditara sumutopũ sijabaque'acu niwĩ. Topũ wa'a, ni'cũ põ'rã puarã umuare bocaejacu niwĩ. Ni'cũ Simó, apetero Pedro pisuno'gũ nicu niwĩ. Apĩ cũ acabiji André nicu niwĩ. Na wa'ĩ wẽjẽrĩ masã nicãrã niwã. Tojo weerã na wejecure ditarapũ doqueñorã weecãrã niwã.

¹⁹ Na tojo weecã ã'agũ, Jesũ narẽ nicu niwĩ:

—Te'a yu'u me'rā. Musā ni'cārōacārē wa'i wējērī masā ni'i. Be'ropure majā wa'i wējērā weronojō masārē yé quetire wererāsa'a. Tojo weecā, pājārā ējōpeorāsama, nicu niwī.

²⁰ Cū tojo nicā tu'orā, maata na wa'i wējēse cuo'quere du'ucūupe'o, cū me'rā sirutuwā'cācārā niwā.

²¹ Cā'rō yu'ruaa, āpērā cū acabiji me'rā nirārē tja ī'acu niwī. Na Zebedeo pō'rā Santiago, Juā nicārā niwā. Na, na pacu me'rā yucusupu wejecupagure dero aporā sāñacārā niwā. Jesú na què'rārē “Te'a”, nicu niwī. ²² Cū tojo nicā tu'orā, na yawu yucusure, tojo nicā na pacure totā cō'acūu, Jesú me'rā sirutuwā'cācārā niwā.

Jesú pājārā masārē bu'e'que ni'i

(Lc 6.17-19)

²³ Jesú nipe'tiro Galilea di'tapu judío masā nerēwuase wi'seripu bu'ecusiacu niwī. Cū añuse queti Ō'acū yere, cū wioḡu nimi nisere bu'ecu niwī. No'o na de'ro nise dutitise yu'ruowā'cācu niwī. ²⁴ Cū tojo weese quetire nipe'tiro Siria di'tacjārā masīpe'ticārā niwā. Tojo weerā de'ro nise pi'etirārē cū tiropu miacārā niwā. Do'atirārē, wātī sājāno'cārārē, no'o ñama wērīse cuorārē, tojo nicā sijamasītirārē cū tiro miaa, yu'ruoduticārā niwā. Nipe'tirārē yu'ruocu niwī. ²⁵ Cū tojo weecā tu'orā, pājārā Galilea di'tacjārā, Decápoli wāmetise macārīcārā sirutucārā niwā. Tojo nicā Jerusalécjārā, Judea di'tacjārā, Jordā wāmetiri maa siaquijicārāpu sirutucārā niwā.

5

Jesú ūrūḡūpu masārē bu'e'que ni'i

¹ Jesú pājārā sirutucā ī'agū, ūrūḡūpu mujāa, ejanujācu niwī. Tojo weecā, cū bu'erā cū sumuto nerēnujācārā niwā. ² Be'ro Jesú narē a'tiro bu'enu'cācu niwī:

A'tiro weerānojō e'catima nise ni'i

(Lc 6.20-23)

³ “Ō'acū weetamurō me'rā dia'cū cū ūaro weemasī'i' nirānojō e'catirāsama. Tojo nirānojō Ō'acū wioḡu nirōpu sājāārāsama.

⁴ ”Bujawetirānojō e'catima. Ō'acū narēta weetamugūsami. Narē wācūtutuacā weegusami.

⁵ ”No'o 'Yu'u basu āpērā yu'ruoro ni'i' nitirānojō e'catisama. Tojo weerā na Ō'acū 'O'oguti' ní'que di'tare ñe'erāsama.

⁶ ”Ō'acū ye, diacjū nisere masīsī'rīrā, ūjaboa, acowuo'cārā weronojō nisama. Tojo ūjaboa, acowuorā weronojō masīsī'rīrārē Ō'acū e'catise o'ogusami. Na Ō'acū yere masīca be'ro ba'a, sī'rītuurā weronojō nisama.

⁷ ”Āpērārē pajaña'rā e'catima. Ō'acū què'rā narē pajaña'gūsami.

⁸ ”No'o ña'ase moorānojō e'catima. Nāta Ō'acūrē ī'arāsama.

⁹ ”No'o a'mequēse marīrō ninu'cūsī'rīrānojō e'catima. Ō'acū narē 'Yu'u pō'rā nima', nigūsami.

¹⁰ ”No'o Ō'acū ūaro weecā ña'arō weesirutuno'rānojō e'catima. Nāta Ō'acū wioḡu nirōpu wa'arāsama.

¹¹ ”Yu'ure ējōpeose bu'iri musārē āpērā ña'arō bujicā'a, pi'etise o'orāsama. No'o nise nisoo, nima'arāsama musārē. Na tojo weecā,

e'catiya. ¹² Duporocjārāpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masārē mejārōta weecārā niwā. Musā u'musepūre pajibutiario e'catise bocarāsa'a. Tojo weerā e'catiya", nicu niwī Jesú.

A'ti umūcopūre Jesure ējōpeorā moa, s'ose weronojō nima nise ni'i (Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesú a'tiro bu'ennemocu niwī:

"Marī ba'arā, u'suato nīrā moarē sā'a. Musā moa weronojō ni'i a'ti nucūcāpūre. Musā añurō niseticā ī'arā, āpērā quē'rā ī'acūu, yu'ure ējōpeorāsama. Musā tojo weeticāma, moa ocatiro weronojō nīrāsa'a. Moa ocaticā, u'suatisa'a. Te tojo nicā, cō'acā'no'o. ¿Apaturi de'ro wee moa ocačā weebosari tja?

¹⁴ "Musā yu'ure ējōpeorā s'ose weronojō ni'i masārē. Tojo weerā musā āpērā yu'ure masītirārē masicā wee'e. Ni'cā macā ūrūgūpu nīrī macā bajutiropū niticā weetisa'a. ¹⁵ Masā s'ocjare apeyenojō docapu s'ītōtisama. Tojo weronojō o'orā, nipe'tirā ti wi'ipū nīrārē bajuato nīrā u'muarōpu peosama. ¹⁶ A'te weronojō bajuyoropū yu'u uaronojō añurō weesetiya. Musā añurō weecā ī'arā, āpērā quē'rā marī pacu u'musepu nigūrē 'Añuyū'rūgu nimi', ni e'catirāsama.

Jesú Moisé duti'que cjasere ucū'que ni'i

¹⁷ "A'tiro wācūtīcā'ña yu'ure. 'Jesú Moisé duti'quere, tojo nicā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā na wereyu'quere cō'agū a'tigu weepī', niticā'ña. Tere cō'agū mejēta a'tiwū. Tere queoro weepe'ogu a'tigu weewu. ¹⁸ Diacjū musārē wereguti. U'muse, a'ti turi nīrī curare Ō'acū ne cā'rōacā te dutisere cō'asome. Nipe'tise cū 'A'tiro weeguti' nī'quere queoro weegusami. ¹⁹ Tojo weegu no'o cā'rōacā te dutisere yu'rūnu'cāgūnojo mejō nigū waro nigūsami Ō'acū wiogu nīrōpūre. Tojo nicā āpērārē yu'rūnu'cācā weegunojō mejārōta nigūsami. Apī Moisé dutisere weegū pe'e, tojo nicā āpērārē tere weedutigu pe'e wiogu weronojō nigūsami Ō'acū wiogu nīrōpūre. ²⁰ Musārē a'tiro wereguti. Moisé duti'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā yu'rūoro Ō'acū dutise pe'ere añurō weeyu'rūnu'cātīrā, Ō'acū tiropū wa'asome", nicu niwī.

Jesú uase cjasere masārē were'que ni'i (Lc 12.57-59)

²¹ Jesú a'tiro werenemocu niwī: "Musā tu'opā musā nēcūsūmarē duti'quere: 'Masārē wējēcō'aticā'ña. No'o apīrē wējēcō'agūnojo tenojō besegu tiropū beseno'o, bu'iri da'reno'gūsami', niwā. ²² Yu'u pe'e a'tiro wereguti. No'o cū acaweregu me'rā uagunojō bu'iri da'reno'gūsami. No'o cū acaweregure 'Mu'u wapamarī'i' ni bujicā'gūnojo wiorā tiropū beseno'gūsami. No'o cū acaweregure 'Wa'icu weronojō tu'omasise moobutia'a' nigūnojo'rē Ō'acū pecame'epu bu'iri da're, cō'atawio ni'i.

²³ "Tojo weegu Ō'acū wi'ipū no'o Ō'acūrē ējōpeoacjū apeyenojō o'ogutigu, 'Yu'u acaweregure ña'arō weecāti' nī wācūbocagu, a'tiro weeroua'a. ²⁴ Cū o'otjere du'upeo, cūrē acobojose sērīmu'tāgū wa'aroua'a. Be'ro 'Ō'acūrē o'oguti' nī'quere o'oroua'a.

²⁵ "Apeye quē'rārē wereguti. Ni'cū musārē weresāsī'rīgū besewuaropu miasī'ricā, maata topū wa'ase duporo apowe'ocā'ña. Tojo weecā, musārē beseri masūrē o'otibosami. Tojo weeticāma, beseri masū surarapūre o'o,

bu'iri da'leri wi'ipū sōrōbosami. ²⁶ Diacjūta musārē wereguti. Bu'iri da'leri wi'ipū sājāa wapayepe'oticā, ne du'uwīrōsome", ni wercu niwī Jesú.

Jesú "Musā numosānumia, musā marāpusumua nitirārē a'metārāticā'ña" nise ni'i

²⁷ Jesú a'tiro werenemocu niwī: "Apeyere toduporopu duti'quere tu'opā. 'Musā numosānumia nitirārē, musā marāpusumua nitirārē a'metārāticā'ña', niwū. ²⁸ Yu'u pe'e a'tiro wereguti. No'o numiorē ña'arō weesī'rī uaripejase me'rā ī'agūnojō cū po'peapu co me'rā ña'arō weetojasami.

²⁹ "Tojo weerā musā caperi me'rā ña'arō weesī'rīrā, tigare orewee cō'abo'caro weronojō maata ī'adu'ucā'ña. Ña'arō weedu'utirā, pecame'epu wa'arāsa'a. Musā capeare cō'arā, ti capea dia'cūrē ba-juriorāsa'a. Nipe'tiro musā upu pecame'epu wa'acā, ña'ayu'rusa'a.

³⁰ Mejārōta bu'iri bocari nīgū, diacjūcamocā me'rā ña'arō weesī'rīgū, weedu'ucā'ña. Tojo weecā, nipe'tiro upu pecame'epu bu'iri bocabo'caro bu'iri da'reno'some", nicu niwī Jesú.

Jesú, marāpūtirā, numotirā a'merī cō'ase cjasere ucū'que ni'i
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Jesú ninemocu niwī: "Apeye toduporocjārāpure ní'quere tu'opā: 'No'o numorē cō'agū, "A'te ye bu'iri mu'urē cō'a'a" niri pūrīrē oja, core o'oroua'a', niwū. ³² Yu'u pe'e a'tiro wereguti. Ni'cū cū numorē co apī me'rā ña'arō nitimicā cō'agūnojō core umua me'rā ña'arō weeri masōrē weronojō tojacā weesami. No'o marāpu cō'ano'co me'rā numotigunojō quē'rā ña'arō cū numo nitigo me'rā a'metārāgū weronojō tojasami", nicu niwī Jesú.

Jesú "A'tiro weerāti" nise cjasere cū bu'e'que ni'i

³³ Jesú a'tiro werenemocu niwī: "Apeyere toduporocjārārē ní'quere tu'opā: 'Musā "Ō'acū wāme me'rā weeguti" ní'caronojōta nisooro marīrō queoro weeya', niwū. ³⁴ Yu'u pe'e a'tiro wereguti. Musā āpērārē 'A'tiro weerāti' nīrā, Ō'acūrē wāmepeoticā'ña. 'Ū'muse me'rā weerāti', niticā'ña. Ō'acū nīrō topata ni'i. ³⁵ 'A'ti nucūcā me'rā ni'i', niticā'ña. Ō'acū wéeca di'ta ni'i. Jerusalē quē'rā marī wioḡ Ō'acū ya macā ni'i. Tojo weerā Jerusalē me'rā wāmepeoticā'ña. ³⁶ Tojo nicā 'Ūsā ya dupoa me'rā ni'i', niticā'ña. Musā tojo nise me'rā ni'cā poadare nīrī dā o butiri da ducayumasītisa'a. ³⁷ A'tiro dia'cū niña. Diacjū nicā, wāmepeoro marīrō 'Diacjūta ni'i', niña. Tojo niticā, 'Diacjū niwe'e', niña. Musā ninemopesepua no'o wātī wācūse o'ose nibosa'a.

Jesú āpērā mejēcā weecā a'medititise ni'i
(Lc 6.29-30)

³⁸ "Apeyere toduporocjārārē ní'quere tu'opā: 'Ni'cū musārē capea paatī'acā, musā quē'rā mejārōta cūrē paatī'aa'meña', niwū. Tojo nicā 'Upicare paape'ecā, mejārōta cūrē paape'ea'meña', niwū. ³⁹ Yu'u pe'e musārē a'tiro wereguti. Musārē ña'arō weecā, tojo tu'ōña'cā'ña. A'meticā'ña. Tojo weronojō o'ogū, mu'urē ni'cā pe'e pā'rē diapoapu paacā, ape pā'rē du'sari pā'rē pe'ere majāminu'cā, paadutiya tja. ⁴⁰ Ni'cū beseri masā tiropu mu'urē weresā'cu mu'u ya camisare sērībosami. Cū tojo weecā, bu'icjārō mu'u sāñarō quē'rārē tuweeo'oya. ⁴¹ Surara mu'urē ni'cā

kilómetro cũ yere miabosaya nicã, mu'u pe'e cũ uacã, pua kilómetro miabosaya. ⁴² No'o mu'urê apeyenojô sêrîcã, o'oya. Apeyenojô mu'urê wasocã, 'Wasowe'e', niticã'ña", nicu niwî Jesú.

Marîrê î'atu'tirârê ma'idutise ni'i
(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ Jesú werenemocu niwî: "Apeye todaporoçjârârê ní'que quê'rârê tu'opã: 'Musã me'rãcçjûrê ma'îña. Musârê î'atu'tigu pe'ere a'pepûrîña', niwû. ⁴⁴ Yu'u pe'e musârê wereguti. Musârê î'atu'tirârê ma'îña. Musârê ña'arô ucûrârê 'Añurô wa'ato', niña. Musârê ña'arô weecã, ña'arô bujicã'micã, na ye niatjere Ô'acûrê sêrîbosaya. ⁴⁵ Tojo weerã marî pacu u'musepu nigú põ'rã ni'i nisere î'orãsa'a. Cũ añurã, ña'arã tiropu mujîpûrê bo'reyucã weemi. Mejârôta añurô weerã, ña'arô weerã tiropu aco pejacã weemi. ⁴⁶ Musârê mairã dia'cûrê ma'îrã, çñe'enojôrê musã Ô'acû o'ootjere bocabosau? Niyeru wapaseeri masã quê'rã tojota weema. Na ña'arã nimirã, na me'rãcçjârârê ma'îsama. ⁴⁷ Musã acawerêrã dia'cûrê añudutirã, çñe'enojôrê añuse weerã weebosau? Ô'acûrê êjôpeotirã quê'rã tojota na acawerêrã dia'cûrê añudutisama. Tojo weerã nipe'tirârê a'merî ma'i, añudutiya. ⁴⁸ Marî pacu u'musepu nigú ña'ase moogû nîmi. Musã quê'rã cũ weronojô ña'ase moorã ninu'cûcã'ña", ni wercu niwî Jesú.

6

Añurô weesetise çjasere Jesú bu'e'que ni'i

¹ Jesú a'tiro werenemocu niwî: "Musã weesere ãpêrârê î'adutirã, na î'orõpu dia'cû añurô weeticã'ña. Musã tojo weecãma, marî pacu u'musepu nigú ne cã'rô añuserê musârê o'osome. ² Tojo weerã musã pajasecuorârê weetamurã, nipe'tirârê werestepe'oticã'ña. Weeta'sari masã na nerêwuasepu, tojo nicã macã decopu na wee'quere werestepe'ocã'ma. Masârê añurô ucûdutirã tojo weesama. Musã na weronojô weeticã'ña. Diacjû musârê wereguti. Narê masã añurô ucûse me'rã wapata'atojama. Tojo weerã na be'ropure bocasome. ³ Musã pe'e pajasecuorârê apeyenojô o'orã, no'o mu'u me'rãcçjû î'atiri cura o'oya. ⁴ Ya'yïoro ãpêrã na masîtiro o'oya. Tojo weecã, marî pacu nipe'tise marî ya'yïoro weesere î'ape'ogu, musârê añuserê o'ogusami.

Jesú 'Ô'acûrê sêrîrã, a'tiro ñubueya' nise ni'i
(Lc 11.2-4)

⁵ "Musã ñubuerã, weeta'sari masã weronojô weeticã'ña. Na nerêwuase wi'seripu, tojo nicã masã pãjãrã yu'ruaropu nu'cû, masã î'ato nîrã ñubuesama. Musârê diacjû wereguti. Na ãpêrã î'ase me'rã wapata'atojama. Be'ropure bocasome. ⁶ Musã yu'ure êjôpeorã, musã ya tucûpu sãjãa, sopere bi'a, musã pacu Ô'acû musã me'rã nigûrê sêrî, ñubueya. Tojo weecã, marî pacu no'o bajutiropu weesere î'ape'ogu, musârê añuserê o'ogusami.

⁷ "Ô'acûrê ñubuerã wãcûtimirã, pejetiri mejârôta ñubuemuçaticã'ña. Ô'acûrê masîtirã, ãsârê peje ucûse me'rã tu'ogusami nîrã, tojo weesama. ⁸ Musã na weronojô weeticã'ña. Marî pacu musã uasenojôrê sêrîatjî çporo masîtojasami. ⁹ Tojo weerã musã a'tiro ñubueya:

”Pacu, mu'u u'musepu ni'i.

Nipe'tirā mu'arē wiopesase me'rā ējōpeoato.

¹⁰ A'ti turipure mu'u bese'cu maata wiogu sājāgū a'tiato.

ʘ'musepure mu'u uaro dia'cū weesama.

A'ti turicjārā quē'rā mejārōta weeato.

¹¹ ʘsārē umucorinucū ba'ase o'oya.

¹² ʘsā ña'arō wee'quere acobojoya.

ʘsā āpērārē acobojo'caro weronojōta ʘsā quē'rārē acobojoya.

¹³ ʘsā ña'arō weesī'risere cā'mota'aya.

Tojo nicā ña'agū ʘsārē niquesācā, cā'mota'aya.

Mu'u ni'cūta dutimasī'i.

Tutuayu'rugu ni'i.

Mu'u ni'cūrēta masā ējōpeorāsama.

Mu'u ninu'cūcūsa'a', ni sērīña Ō'acūrē.

¹⁴ ”Āpērā musārē ña'arō wee'quere acobojocā, marī pacu u'musepu nigū quē'rā musārē acobojogusami. ¹⁵ Tojo weeticāma, marī pacu musā ña'arō wee'quere acobojosome”, nicu niwī Jesú.

Jesú “Be'ti ñubuerā, a'tiro weeya” nise ni'i

¹⁶ Jesú narē bu'ennemocu niwī: “Musā be'ti ñubuerā, weeta'sari masā weronojō weeticā'ña. Na āpērārē añurō wācūduti, be'tima nidutirā bujawetirā weronojō weesoosama. Diacjū musārē wereguti. Na masā añurō wācūse dia'cūrē wapata'atojasama. Be'ropure bocasome. ¹⁷ Musā pe'e be'ti ñubuerā, musā weewuaronojōta weeya. Diapoa waacoe, wujapoame'ricā'ña. ¹⁸ Tojo weecā, āpērā musā be'tisere masīsome. Marī pacu dia'cū marī ya'yioro weesere ī'ape'ogu masīgūsami. Cū musārē añusere o'ogusami”, nicu niwī Jesú.

ʘ'musepu marī bocatjere wācūnurūdutise ni'i

(Lc 12.33-34)

¹⁹ Jesú bu'ennemocu niwī: “Apeyenojō a'ti turi cjasere peje seeneocūticā'ña. Te butiwiji, boadija wa'asa'a. Tere āpērānojō ba'abajuriodijocā'sama. Musā neocūusere yajari masū sājāa, yajape'ocūsami. ²⁰ Tojo weronojō o'orā, u'muse cjase pe'ere seeneocūuyuya. Ō'acū uaronojō weenu'cūcā'ña. Tojo weerā topure peje añuse cuorāsa'a. Topure musā seeneocūu'que musā cuoatje ne butiwijisome. Āpērānojō ne ba'atirāsama. Yajari masā quē'rā Ō'acū tiropu sājāa, yajasome. ²¹ Marī uputu ma'isere wācūnurūsa'a. Tojo weerā a'ti turi cjase dia'cūrē wācūnurūticā'ña. Ō'acū ye pe'ere wācūnurūña”, nicu niwī Jesú.

Marī caperi sī'ocja weronojō ni'i nise ni'i

(Lc 11.34-36)

²² Jesú a'tiro werenemocu niwī: “Marī caperi sī'omu'tācja weronojō ni'i. Marī caperi añucā, añurō ī'amasī'i. ²³ Marī caperi ī'aejaticāma, añurō ī'atisa'a. A'te weronojō musā Ō'acūrē ējōpeo, cū yere weecā, caperi añurō weronojō ni'i. Musā a'ti turi cjase pe'ere wācūnurūcāma, caperi ī'aejatirā weronojō ni'i. Ō'acū uaronojō weetirā, na'itī'arōpu nirā, cūrē masītirā weronojō ni'i.

Niyerure ma'irā, Ō'acū pe'ere ma'itisa'a nise ni'i

(Lc 16.13)

24 "Ni'cũ ãpẽrãrẽ da'racote'gu puarã dutisere weemasĩtisami. Ni'cũrẽ ma'ígũ, apĩrẽ ma'itisami. Tojo nicã ni'cũ dutisere yu'tigu, apĩ dutise pe'ere yu'titisami. Æ'rã weronojõ niyeru, a'ti nucũcã cjasere ma'írã, Õ'acũ pe'ere ma'imãsitisa'a.

Õ'acũ cũ yarãrẽ co'tese ni'i
(Lc 12.22-31)

25 "Musãrẽ a'tiro wereguti: '¿Ñe'enojõ ba'arãsari? ¿Ñe'enojõ sĩ'rĩrãsari? ¿Ñe'enojõ sãnarãsari?' ni wãcũque'titicã'ña. Marĩ catise ba'ase nemorõ wapati'i. Marĩ upu quẽ'rã su'ti nemorõ wapati'i. 26 Mirĩcũarẽ wãcũña. Na ba'asĩ'rĩrã, otese capere ote, pĩ'rĩ ducaticã weetisama. Te ducati'quere ba'ase nurõse wi'seripu nurõtisama. Tojo weetimirã, ujaboatisama. Marĩ pacu u'musepu nigũ narẽ ba'ase o'osami. Musã pe'ere mirĩcũa nemorõ ma'iyu'runu'cãsami. 27 No'o musã uputu wãcũque'tirã, pajicurero bucuanemotisa'a. Mejõ waro wãcũque'tima'asa'a.

28 "¿De'ro weerã musã sãnatje su'tire wãcũque'titi? O'ori, nucũ cjasere wãcũña. Te no'o uaro pĩ'rĩbajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirõ, su'ti añurõ sãnarõ weronojõ baju'u. 29 Marĩ ñecũ wiogu Salomó añuse su'ti sãnacũ niwĩ. Cũ tojo sãñamigũ, o'orire ni'cãrõwijiticũ niwĩ. Te o'ori añubutiasẽ ni'i. 30 Ni'cã numũ catĩni'i, ape numũ ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epũ ujuãcõ'ano'sa'a. Yoaticã catimicã, Õ'acũta o'orire tojo añurõ bajume'ricã weesami. Cũ o'orire añurõ co'tero nemorõ musã pe'ere weesami. Musã, musã ejõpeotise bu'iri wãcũque'ti'i. 31 Tojo weerã '¿Ñe'enojõrẽ ba'arãsari? ¿Ñe'enojõrẽ sĩ'rĩrãsari? ¿Ñe'enojõrẽ sãnarãsari?' ni wãcũque'titicã'ña. 32 A'ti turicjãrã Õ'acũrẽ ejõpeotirã tere wãcũque'tisama. Marĩ pacu u'musepu nigũ musã uasenojõrẽ masĩtojasami. 33 Tojo weerã Õ'acũ yere wãcũyu'runu'cãña. Tojo nicã cũ dutisere weesirutuya. Tojo weecã, nipe'tise musãrẽ du'sasenojõrẽ o'obu'ipeogusami. 34 Tojo weerã '¿Ñamiacã de'ro wa'arosari?' ni wãcũque'titicã'ña. Ni'cãcãrẽ musã ña'arõ yu'ruatje nitoja'a. Tojo weerã ni'cãcã cjase dia'cũrẽ wãcũña. Ape numũ cjasere wãcũque'titicã'ña. Æmucorinucũ Õ'acũ musãrẽ weetamugũsami", nicũ niwĩ.

7

Æpẽrãrẽ "Musã ña'arã ni'i" niticã'ña nise ni'i
(Lc 6.37-38,41-42)

¹ Jesú ninemocu niwĩ:

"Musã ãpẽrãrẽ 'Na ña'arã nima', ni beseweeticã'ña. Tojo weecã, Õ'acũ quẽ'rã musãrẽ besosome. 2 Musã ãpẽrãrẽ besecaronojõta, tojo nicã musã besecaro ejaturo Õ'acũ musã quẽ'rãrẽ besegusami. 3 Musã basu ña'arã nimirã, ¿de'ro weerã ãpẽrã pe'ere 'Ña'arã nima', niti? Æpẽrãrẽ 'Musã ña'arã ni'i' nise duporo musã ye pe'ere i'amu'tãña. 4 Musã a'te weronojõ nibosa'a. Musã acaweregure 'Mu'u ya capeapu cã'po'caroacã ni'i', nibosa'a. Musã ya capeapu pajiri po'caro pe'ere i'amu'tãtimirã, tojo nibosa'a. Musã basu musã ya capeapu pajiri po'caro cuomirã, musã acaweregu cã'rõacã cuogu pe'ere 'Mu'u ya capeapu nisere miicõ'arãti', ¿niti? 5 Musã tojo wéerã, weeta'sari masã ni'i. Musã ye caperipu nise pe'ere miicõ'amu'tãña yujupu. Tojo wéeca be'ro musã acaweregu

cã'rõacã caperipu nise pe'ere miicõ'amasîrãsa'a", ni queose o'ocu niwî Jesú.

⁶ Apeye ninemocu niwî tja:

“Ô'acûrê yabi bujicã'rãrê cû ye queti añusere wereticã'ña. Narê wererã, diayiare añusere o'orã weronojõ weebosa'a. Diayia uamarã añuse o'omicã, majãmi'i'a, cû'rîsama. Mejãrõta Ô'acûrê êjõpeosi'rîtirãrê añuse cû ye cjasere wereticã'ña. Narê wererã, yeseare ñaquê wapabujuri dare doqueo'orã weronojõ weebosa'a. Yesea ti dare u'tacûu, te perire no'o uaro weestecusiasama. Na weronojõ nirãrê mejõ waro Ô'acûrê yabi bujicã'rãrê añuse cû ye cjasere werebosa'a.

*‘Ô'acûrê sêrîña' nise ni'i
(Lc 11.9-13; 6.31)*

⁷ “Ô'acûrê sêrîña. Cûrê sêrîcã, o'ogusami. Musã sêrî a'manu'cûrã, bocarãsa'a. Musã me'rãcju ya wi'ire sope pu'to pisunu'cûcã, cû musãrê pãosõrõrõ weronojõ weegusami. ⁸ Ô'acû cûrê sêrîrãrê o'osami. No'o a'magãnojõ bocagusami. Sope pu'to pisuga weronojõ sêrînu'cûgûrê o'ogusami.

⁹ “Musã põ'rã ba'ase sêrîcã, ne ni'cû narê ütãpere o'otibosa'a. ¹⁰ Na wa'i sêrîcã quê'rãrê, añarê o'otibosa'a. ¹¹ Musã ña'arã nimirã, musã põ'rãrê añusere o'omasî'i. To pûrîcãrê marî pacu u'musepu nigú cûrê sêrîrãrê nemorõ añusere o'ogusami.

¹² “Musãrê ãpêrã añurõ weeme'ricã uasa'a. Musã quê'rã tojota narê añurõ weeme'ricã'ña. Moisé duti'que, tojo nicã Ô'acû ye quetire weremu'tãrî masã oja'que tojo weeduti'i.

*‘Muse cja sope cã'sopecã ni'i nise ni'i
(Lc 13.24)*

¹³ “Musã e'satiri sopepu, e'satiri ma'apu sãjãaña. Pecame'epu wa'atjo pe'e e'sari sope, tojo nicã ma'a quê'rã e'sari ma'ajo ni'i. Pãjãrã ti ma'apure wa'ama. ¹⁴ M'usepu wa'ari sope pe'e, ma'a e'satiri ma'acã ni'i. Pejetirãcã ti ma'apure wa'asama. Yû'ure êjõpeorã cã'sopecãpu, cã'ma'acãpu sãjãarã weronojõ nima.

*Yucugure tigu duca me'rã i'amasîno'o nise ni'i
(Lc 6.43-44)*

¹⁵ “Ãpêrã M'sã Ô'acû ye quetire weremu'tãrî masã ni'i, nisoosama. Marî i'acã, na añurã bajumîma. Oveja uatirã weronojõ bajuma. Na tojo bajumirã, na wãcûsepure yaiwa uamarã weronojõ musã êjõpeosere dojorêsî'rîsama. Narê tojo weeri nîrã, añurõ i'anurãña. ¹⁶ Musã narê na weese me'rã i'amasîrãsa'a. Potagu u'se ducatiwe'e. Wîsõ quê'rã ne ojo ducatiwe'e. ¹⁷ Tojo weero añucju yucugu añuse dia'cû ducati'i. Ña'acju quê'rã ña'asere ducati'i. ¹⁸ Ne ni'cãgû yucugu añuse ducaticju ña'ase ducatitisa'a. Ña'ase ducaticju quê'rã añuse ducatitisa'a. ¹⁹ Añuse duca marîcjure paadijo, ûjûacõ'acã'no'o. ²⁰ Tojo weerã musã nisoori masãrê na weese me'rã i'amasîrãsa'a”, nicu niwî Jesú.

*Nipe'tirã Ô'acû nirõpu wa'asome nise ni'i
(Lc 13.25-27)*

²¹ Jesú narê werenemocu niwî:

“Nipe'tirāputa no'o yu'ure 'Wioḡu' niwuarānoḡo u'muse yu'u nirōpore sājāasome. Yu'u pacu u'musepu nigú cū uaro weerā dia'cū sājāárāsama. ²² Yu'u añurā, ña'arārē beseatji numu nicā, pājārā yu'ure a'tiro nirāsama: 'Ēsā wioḡu, mu'u ye cjase masārē bu'ewu, mu'u wāme me'rā wātīarē cō'awīrōwū. Tojo nicā mu'u wāme me'rāta peje añuse weeī'owū, nirāsama. ²³ Na tojo nimicā, 'Musārē ne masīticāti. Musā ña'arō wee'cārā ni'i. Wa'arāsa'a', nigūsa'a narē”, nicu niwī Jesú.

Pharā wi'i yeenu'cāse queose ni'i
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Jesú masārē a'tiro wercu niwī:

“Yu'u ucūserere tu'óca be'ro yu'u dutisere weegunoḡo tu'omasīgū, wi'i yee'cu weronoḡo nisami. Cū ū'cūarōpu se'esājā, ūtāpu tutuari wi'i yeemuḡāti'cu weronoḡo nisami. ²⁵ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i wī'rō wēecā, ūtāgā bu'ipu wēeca wi'i niyuro, ne se'tedijatisa'a. ²⁶ Apī pe'e yu'u ucūserere tu'omigū, yu'u dutisere weetisami. Cū tu'omasītigu, nucūporo ōjērōpu wi'i wee'cu weronoḡo nisami. ²⁷ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i ūputu wī'rō wēecā, nucūporopu wēeca wi'i niyuro, maata wēecō'ape'ocā'no'sa'a. Ña'abutiario wa'asa'a ti wi'i”, nicu niwī Jesú.

²⁸ Be'ro Jesú bu'etu'ajaca be'ro masā cū bu'esere i'amarīarā, “Bu'eme'riyu'ruami”, nicārā niwā. ²⁹ Cū Moisé oja'quere bu'eri masā weronoḡo bu'eticu niwī. Dutisere cuḡu weronoḡo narē bu'ecu niwī. Tojo weerā i'amarīacārā niwā.

8

Jesú cāmi boagure yu'ruo'que ni'i
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesú ūrūḡūpu ni'cu dijaticā, pājārā masā cūrē sirutucārā niwā. ² Cū ma'apu wa'ari cura ni'cū cāmi boagu Jesú tiropu wa'acu niwī. Cū tiro ejagu, ejaque'a, a'tiro nicu niwī:

—Wioḡu, mu'u dutire yu'ruogu ni'i. Yu'ure yu'ruoya, nicu niwī.

³ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē ñapeo, nicu niwī:

—Jau. Mu'urē yu'ruoguti. Cāmi marīgū tojayá, nicu niwī.

Cū tojo nicāta, cū cāmi boase yatipe'tia wa'acaro niwū. ⁴ Tojo wa'aca be'ro Jesú cūrē nicu niwī:

—Ne āpērārē wereticā'ña. Diacjūta pa'i tiropu mu'u ye cāmi yati'quere i'ogū wa'aya. Cū mu'urē “Mu'u cāmi boasere pe'tia wa'a'a”, nigāsami. Cū tojo nica be'ro Moisé cū Ō'acūrē e'catise o'oduti'quere o'oya. Mu'u tojo wee yu'rúca be'ro masā me'rā nisetigusa'a tja, nicu niwī.

Jesú surara wioḡure da'raco'tegure yu'ruo'que ni'i
(Lc 7.1-10)

⁵ Be'ro Jesú Capernaupu ejacu niwī. Topu ni'cū wioḡu romano masā Jesú pu'to a'ticu niwī. Cūrē weetamuse sēricu niwī.

⁶ —Wioḡu, yu'ure da'raco'tegu pūrō dutitigu, ya wi'ipu cūñami. Cū sijamasītiami. Ūputu waro pūrino'ami, ni wercu niwī.

⁷ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—Jau. Cūrē yu'ruogu wa'aguti, nicu niwī.

⁸ Surara wioḡu cūrē yu'ticu niwī:

—Wioḡu, ya wi'ipu mu'urē sājācā weemasitisa'a. Yu'u mejō nigū ni'i. Mu'u wa'atimigū, mu'u dutio'ose me'rā yu'ure da'raco'tegu yu'rugusami. ⁹ Yu'u āpērā surara docapu ni'i. Na dutisere wee'e. Yu'u quē'rā āpērā surarare dutituria'a. Yu'u docacjūrē “Wa'aya” nicā, cū wa'asami. Apīrē “A'tia” nicā, a'tisami. Yu'ure da'raco'tegure “A'tiro weeya” nicā, yu'u duti'quere weesami. Tojo weegu mu'u yu'ure da'raco'tegure yu'ruduticā, yu'rugusami, nicu niwī.

¹⁰ Jesú surara tojo nisere tu'ogu, tu'omarīa wa'acu niwī. Cūrē to siruturā pe'ere nicu niwī:

—Ā'rī romano masū yu'ure añurō ējōpeomi. Diacjū musārē were'e. Ā'rī weronojō ējōpeogu ne ni'cū Israe curuacjūrē bocaiejaticāti. ¹¹ Musārē weregati. Pājārā judío masā nitirā ā'rī weronojō yu'ure ējōpeorāsama. Na nipe'tirocjārē judío masā nitimirā, Ō'acū wioḡu nirōpūre nirasama. Na quē'rā u'musepūre marī judío masā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob me'rā duji ba'arāsama. ¹² Āpērā judío masā nimirā, ējōpeotise bu'iri u'musepūre wa'abo'cārā wa'asome. Na'itī'arō aperopu Ō'acū narē cō'abajuriogusami. Topu na pūrīno'rā, upicari cū'ridio, utirāsama, nicu niwī Jesú.

¹³ Tojo nica be'ro surara wioḡure nicu niwī:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Mu'u ējōpeo'caronojōta wa'arosa'a, nicu niwī. Cūrē tojo nirī curata da'raco'tegu cū dutire yu'racu niwī.

Pedro mañecōrē Jesú yu'rno'que ni'i
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Be'ro Jesú Pedro ya wi'ipu wa'acu niwī. Ti wi'ipu sājātagu, Pedro mañecō ujaque uputu dutitigo cūñagōrē bocaiejacu niwī. ¹⁵ Tojo weegu co omocārīrē ñe'ecu niwī. Cū tojo weeri curata maata ujaque surua wa'acaro niwū. Be'ro co wā'cānu'cā, narē ba'ase etico niwō.

Jesú pājārā dutitirārē yu'rno'que ni'i
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Na'ique'ari cura masā pājārā wātī sājāno'cārārē Jesú pu'topu miacārā niwā. Cū ucūse me'rā wātīa napure sājāno'cārārē cō'awīrōcu niwī. Tojo nicā nipe'tirā dutitirārē yu'rno'cu niwī. ¹⁷ Jesú cū tojo weecā, duporocjūpu Isaia Ō'acū ye queti weremu'tārī masū oja'caronojōta wa'acaro niwū. A'tiro ni ojacu niwī: “Marī tutuatisere, marī dutire cū miiwapasami”, ni ojano'wū.

Jesú me'rā wa'asī'rīmi'cārā ye queti ni'i
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Jesú pājārā cū sumutopu nerēnu'cācā ī'agū, cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Te'a ditara siaquijipu, nicu niwī. ¹⁹ Cū tojo nicā, ni'cū Moisé duti'quere bu'eri masū Jesú pu'to wa'a, ucūcu niwī:

—Masārē bu'egu, mu'u no'o wa'aro mu'urē sirutusijagati, nicu niwī. ²⁰ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Wa'icurā cārīrī tuti cuosama. Mirīcūa quē'rā na pō'rātiri su'tiro cuosama. Yu'u pūrīcā Ō'acū macū masū weronojō uputigu ne cā'rō cārīpesaro, yaro diacjūrē moo'o, nicu niwī.

²¹ Apī Jesure ējōpeogu cūrē a'tiro nicu niwī:

—Wioḡu, yu'u quē'rā mu'arē sirutuguti. Mejō yu'u pacu tiropu wa'aguti yujupu. Topu ni, be'ro yu'u pacu wērica be'ro yaatojagupu mu'u me'rā wa'aguti, nicu niwī.

²² Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u me'rā wa'asī'rigū, ni'cārōacā yu'ure sirutuya. Yu'ure ējōpeotirā wērī'cārā weronojō nima. Nāta tja āpērā wērī'cārārē a'merī yaato, nicu niwī.

Jesú wī'rōrē, tojo nicā pā'cōrīrē di'tamarīacā wee'que ni'i
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Be'ro Jesú yucusupu mujāsājācu niwī. Cū bu'erā cūrē ba'pati'wā'cācārā niwā. ²⁴ Na ditarapu niri cura uputu wī'rō a'ticaro niwū. Tojo weero na yucusure pacase pā'cōrī paaquesāamujācaro niwū. Tojo wa'ari curare Jesú cārīa wa'acu niwī. ²⁵ Tojo weerā cū bu'erā cū siropu sāñagūrē wā'cōrā buruacārā niwā. Cūrē “Wioḡu, ūsārē yu'ruoya. Mari mirīdijarā wee'e”, nicārā niwā.

²⁶ Cū wā'cā, narē yu'ticu niwī:

—¿De'ro weerā tocā'rō uiti? Musā yu'ure cārōacā waro ējōpeose cū'o, nicu niwī. Tojo nitoja, wā'cānu'cā, wī'rōrē, pā'cōrīrē di'tamarīacā weecu niwī. Nipe'tise di'tamarīdijape'tia wa'acaro niwū. ²⁷ Tojo wa'acā ī'arā, cū bu'erā ī'amarīarā, a'tiro nicārā niwā:

—¿Namūnojō masū nimiticū ā'rī? Wī'rō, pā'cōrīputa cūrē tu'omaatidojacā'a, nicārā niwā.

Jesú wātīa sājāno'cārārē cō'awīrō'que ni'i
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Jesú wī'rōrē yusuōca be'ro ape pā'rēpu pē'ajacārā niwā. To Gadara wāmetiropu nicaro niwū. Topu puarā umua wātīa sājāno'cārā masāperi wa'teropu ni'cārā Jesú tiro a'ticārā niwā. Na uarā waro niyucā, ne ni'cū ti ma'apure yu'ruaticārā niwā. ²⁹ Na Jesure ī'arā, caricūcārā niwā:

—Jesú, Ō'acū macū, ¿de'ro weegu ūsārē caribogu a'titi? ¿Ō'acū cū bu'iri da'reatje duporo ūsārē bu'iri da'reyugu a'tiati? nicārā niwā.

³⁰ Na yu'ruo pājārā yesea to auba'a nu'cūcārā niwā. ³¹ Wātīa narē ī'arā, Jesure nicārā niwā:

—Mu'u ūsārē cō'awīrōḡū, sōjā yeseapure sājāaduticureya, nicārā niwā.

³² Jesú “Tojota wa'ato”, nicu niwī. Cū tojo nicāta, na masāpūre nimi'cārā yeseapure sājāacārā niwā. Yesea na wātīa sājāca be'ro opa tu'rupu ni'cārā omamaati, ditarapu doqueñojā wa'acārā niwā. Topu mirīboape'tia wa'acārā niwā.

³³ Yesea co'terā tojo wa'acā ī'arā, uputu ucuarā, macāpu omatojaacārā niwā. Topu ejarā, nipe'tise wātīa sājāno'cārārē wa'a'quere werecārā niwā. ³⁴ Tere tu'orā, macācārā nipe'tirā Jesú tiropu wa'acārā niwā. Cūrē ī'arā, a'tiro nicārā niwā:

—A'tore wijawā'cāña. Apesepu wa'aya, nicārā niwā.

9

Jesú sijamasītigure yu'ruo'que ni'i
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

1 Jesú wãtiarê cõ'awĩrõca be'ro yucusupu mujãsãjã, cũ ya macãpu majãmipê'acũ niwĩ tja. 2 Topu ãpêrã ni'cũ sijamasĩtigure Jesú tiropu cã pe-saro me'rã wuawã'cãcãrã niwã. Na "Jesú úsã me'rãcjũrê yu'ruogusami", nicãrã niwã. Na êjõpeocã ì'agũ, Jesú sijamasĩtigure a'tiro nicu niwĩ:

—Wãcütutuaya. Mu'u ña'arõ wee'quere acobojo'no'toja'a, nicu niwĩ.

3 Cũ tojo nĩrĩ curare Moisé duti'quere bu'eri masã topu nicãrã niwã. Na a'tiro wãcũcãrã niwã: "Ã'rĩ cũ tojo ucũse me'rã Õ'acũrê ña'arõ ucũgũ weemi. Cũ Õ'acũ weronojõ tutuagu ni'i, ¿ni wãcũsari? Ã'rĩ marĩ weronojõ uputigu masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩtisami", ni wãcũcãrã niwã. 4 Jesú na tojo wãcũsere masĩgũ, narê nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã yu'ure ña'arõ wãcũti? 5 ¿De'ro nise pe'e diasat-ibutiati? ¿"Mu'u ña'arõ wee'quere acobojo'no'toja'a" o "Wã'cãnu'cã, si-jawã'cãña" nise pe'e diasaweti? "Mu'u ña'arõ wee'quere acobojo'no'toja'a" nicã ì'atimirã, êjõpeoya marĩ'i. "Wã'cãnu'cã, sijawã'cãña" nicã pe'ema, cũ sijasere ì'atojarãpu "Diacjũta ni'i", ni êjõpeo'o. 6 Tojo weegu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu yu'u tutuasere ì'ogũ, ã'rĩ sijamasĩtigure yu'ruoguti. Te me'rã musã yu'u masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩsere masĩrãsa'a, nicu niwĩ.

Be'ro sijamasĩtigure a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Mu'u cũña'carore tuutũrê, miiwua tojaagusa'a mu'u ya wi'ipu, nicu niwĩ.

7 Cũ tojo nicã, sijamasĩtigu wã'cãnu'cã, cũ ya wi'ipu tojaa wa'acũ niwĩ.

8 Masã cũ tojo wa'asere ì'arã, uputu ucucãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ u'musepu nigũrê a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u tutuase masũpure o'o'que añuyũ'rua'a, nicãrã niwã.

Jesú Mateo a'ti pũrĩ oja'cure piji'que ni'i

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

9 Jesú sijamasĩtigure yu'ruõca be'ro wa'agu, yu'ure ì'abocawĩ. Yu'u romano masã wiõgure niyeru wapaseebosari wi'ipu da'ragu dujiwu. Yu'ure ì'agũ, "Yu'u me'rã a'tia", niwĩ. Cũ tojo nicãta, cũ me'rã wa'awũ.

10 Be'ro ya wi'ipu cũ bu'erã me'rã ba'agu wa'awĩ. Na ba'ari cura ãpêrã quẽ'rã pãjãrã niyeru wapaseeri masã, tojo nicã judío masã "Ña'arõ weeri masã nima" nino'rã quẽ'rã ba'arã ejawã. 11 Fariseo masã tojo weecã ì'arã, cũ bu'erãrê sêrĩtiña'wã:

—¿De'ro weegu musãrê bu'egu niyeru wapaseeri masã, ãpêrã ña'arõ weeri masã me'rã ba'ati? niwã.

12 Na tojo nisere tu'ogu, Jesú a'tiro niwĩ:

—Duti moorã ocoyedutirã duturure a'matisama. Dutitirã pũrĩcã a'masama. 13 Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu na oja'quere bu'erã wa'aya. Õ'acũ cũ ucũ'quere a'tiro ojacãrã niwã: "Yu'u ãpêrãrê pajaña'duti'i. Wa'icurã ãjũamorõpeosere uawe'e', nicu niwĩ Õ'acũ", ni ojano'wã. Yu'u "Añurã ni'i" nirãrê a'magũ a'titiwu. ãpêrã "Ësã ña'arã ni'i" nirã pe'ere a'magũ a'tiwũ. Na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayudutigu a'tiwũ, niwĩ Jesú.

"Mu'u bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?" Jesure ni'que ni'i

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

14 Be'ro Juã masãrê wãmeyeru masũ bu'esere siruturi masã Jesú tiropu sêrĩtiña'rã etawã:

—¿De'ro weerā ūsā weronojō, tojo nicā fariseo masā weronojō mu'u bu'erā pe'e Ō'acūrē ñubuerā, be'tiweti? niwā.

¹⁵ Na tojo nicā, Jesú yu'tiwī:

—¿De'ro weeacju omocā du'tegu na me'rā nígū, cū pijio'cārārē bujaweti, be'tidutibosari? Be'ro cūrē āpērā aperopu miáca be'ro pūrīcārē bujaweti, be'tirāsama. Jesú, yu'u na me'rā ní'i yujupu; yu'u na me'rā niticā pūrīcārē, be'tirāsama nígū, tojo niwī.

¹⁶ Apeye queose me'rā narē ninemowī. Tojo nígū, ma'ma cū bu'ese me'rā toduporopu na weeseti'que a'mesu'amasítisa'a, nigū weewī. A'tiro queose o'owī:

—Mejā su'tiro ma'ma casero coeya marīrī casero me'rā sereō'ota basiowe'e. Tojo weecāma, ma'ma casero coecā wejedu'o, mejā su'tirote maata wejetū'rēsa'a. Nemorō pajiri pe tūrēnemosā'a. ¹⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejā ajuro wa'icūrā casero me'rā wéeca ajuropu poseyecā. Pā'muyuru, ti ajuro tūrā, vino piostepetia wa'asa'a. Tojo wa'acā, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quērā cō'a wa'asa'a. Tojo weero ma'ma vinorē ma'ma ajuropu poseyeno'o. A'tiro weecā vino, tojo nicā ti ajuro queoro tojame'rīcā'sa'a, niwī Jesú. Duporopu weeseti'que me'rā Jesú cū ní'cārōacā ma'ma bu'ese morēta basiowe'e nígū, tojo niwī.

Jairo macōrē, tojo nicā dí mejā cūogore Jesú yu'ruo'que ní'i
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Jesú Juā wāmeyeri masū bu'erārē ucūrī curare ní'cū judío masā nerērī wi'i wioqu etawī. Jesú pu'to ejaque'a, niwī:

—Yu'u macō ní'cārōacā wērīa wa'amo. Tojo wa'amicā, ya wi'ipu wa'a, core ñapeocā, masāgōsamo tja, niwī.

¹⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cū me'rā wa'awī. Ūsā cū bu'erā quērā ba'patiwā'cāwū.

²⁰ Ma'apu ūsā wa'ari cura ní'cō numio doce cū'marī dí mejārē dutitigo a'tico niwō. Co Jesú sē'emapu a'ti, cū yaro su'tiro yapapu ñe'eña'co niwō. ²¹ A'tiro wācūco niwō: “Yu'u cū ya su'tirote da'raña'seacā me'rā yu'rugosa'a”, nico niwō. ²² Co ñe'eña'cā tu'oña'gū, Jesú core majāmiī'a, niwī:

—Wācūtutuaya. Mu'u ējōpeotjīagō, yu'ruono'copu toja'a, niwī.

Cū tojo nicāta, dí wijami'que bu'anū'cā pe'tia wa'acaro niwā.

²³ Be'ro Jesú wioqu ya wi'ipu ejagu, na weewuaronojōpuma wērī'core yaari cura basapeorārē bocaewawī. Tojo nicā masā quērā uputu uticā ī'awī. ²⁴ Cū ti wi'i po'peapu nirārē “Wijaaya. Co wērītimo. Cārīgō weemo”, niwī.

Tere tu'orā, masā cūrē bujicā'wā. ²⁵ Jesú narē wijaadutiwī. Be'ro wērī'co pesari tucūpu sājāa, co ya omocāpu ñe'ecu niwī. Tojo weecā, co wā'cānu'cāco niwō. ²⁶ Be'ro nipe'tiro ti di'tapure Jesú core masō'que queti se'sa wa'acaro niwā.

Jesú puarā caperi ī'atirārē yu'ruo'que ní'i

²⁷ Jesú wioqu ya wi'ipu ní'cu wijaari cura puarā caperi ī'atirā cūrē caricūsirutuwā.

—Davi pārāmi nituriagu, ūsārē pajaña'cureya, ni caricūwā.

²⁸ Be'ro wi'ipu sājācā, caperi ī'atirā cū pu'topu ejawā. Narē sērītiña'wī:

—¿Yu'u musārē ī'acā weemasisere ējōpeoti? niwī.

—Ējōpeo'o, ni yu'tiwā.

²⁹ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú na caperipu ñapeowĩ.

—Musã ejõpeo'caronojõ queoro wa'ato, niwĩ. ³⁰ Tojo nicãta, na i'awã. Be'ro “Yu'u musãrẽ tojo weesere ãpẽrãrẽ wereticã'ña”, niwĩ.

³¹ Cũ tojo nimicã, na wijáaca be'roacãta nipe'tiro ti di'tapu cũ narẽ yu'ruo'quere werestepe'ocã'cãrã niwã.

Ucũmasitigũre Jesú ucũcã wee'que ni'i

³² Caperi bajuno'ti'cãrã wijaari cura a'tiro wa'awũ. Æpẽrã Jesú tiropũ ni'cũ ucũmasitigũ wãtĩ sãjãno'cure miiejawã. ³³ Jesú cũrẽ i'agũ, wãtĩ cũpũre nigũrẽ cõ'awĩrõwĩ. Tojo weecã, cũ ucũmasiti'cũ ucũnu'cãwĩ. Tocjãrã tere uputu i'amarĩatjãrã, a'tiro niwã:

—Marĩ a'to Israe curuacjãrã tiropũre tojo wa'acã, ne ni'cãti i'atirã nicãti, niwã.

³⁴ Fariseo masã pe'e a'tiro niwã:

—Wãtĩa wioгу tutuaro me'rã ã'rĩ wãtĩarẽ cõ'awĩrõsami, niwã.

Jesú masãrẽ pajaña'que ni'i

³⁵ Jesú nipe'tise macãripũ judío masã nerẽse wi'serinucũ bu'ecusiagu wa'awĩ. Añuse queti Õ'acũ masãrẽ yu'ruose quetire werewĩ. Tojo nicã Õ'acũ wioгу nimi nise quetire wereгу wa'awĩ. Dutitirãrẽ de'ro na pũrĩno'sere yu'ruowĩ. ³⁶ Masãrẽ i'agũ, pũrõ pajaña'wĩ. Na bujawetirã, wãcũtutuatiãrã ovejare co'tegu moorã weronojõ niwã. ³⁷ Tojo weegu Jesú ãsã cũ bu'erãrẽ niwĩ:

—Diacjũta ni'i. Marĩ otese peje pi'rĩ ducati'i. Tere miirã pe'e marĩbocurema. ³⁸ Tojo weerã te otese wioгуre ãpẽrã miitamuajãrẽ sãrĩnemoña, niwĩ Jesú. A'te weronojõ Õ'acũ ye quetire masĩs'i'rĩrã, pãjãrã waro nima. Mejõ te quetire wererã pe'e pejeturãcã nima. Tojo weerã ãpẽrã cũ o'ónemocã, Õ'acũrẽ sãrĩña, niwĩ Jesú.

10

Jesú cũ bu'erãrẽ bese'que ni'i

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesú masãrẽ bu'eca be'ro ãsã cũ bu'erã docere besewĩ. Æsãrẽ masãpũ nirã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmasĩsere o'owĩ. Tojo nicã nipe'tise duti yu'ruomasĩsere o'owĩ.

² Æsã cũ bese'cãrã doce a'tiro wãmetiwũ. Ne waro Simó niwĩ. Apetero cũrẽta tja Pedro pisuwã. Be'ro cũ acabiji André niwĩ. Cũ be'ro Santiago, tojo nicã cũ acabiji Juã, na puarãputa Zebedeo põ'rã niwã. ³ Apĩ Felipe, apĩ Bartolome, apĩ Tomás niwã. Yu'u Mateo romano masã wioгуre niyeru wapaseebosagu ni'cu quẽ'rã na me'rã niwũ. Apĩ Santiago Alfeo macũ niwĩ. Tojo nicã Tadeo niwĩ. ⁴ Apĩ Simó celote curuacjũ niwĩ. Apĩ Juda Iscariote, be'ropũ Jesure i'atu'tirãpũre o'oacjũ quẽ'rã niwĩ.

Jesú cũ bese'cãrãrẽ bu'edutio'o'que ni'i

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Cũ besẽca be'ro ãsã docere a'tiro niwĩ:

—Judío masã nitirã tiropũ wa'aticã'ña. Tojo nicã Samaria di'tapu nise macãripũre wa'aticã'ña. ⁶ Israe curuacjãrã tiro pe'e wa'aya. Na Õ'acũ cũ dutisere sirututirã, oveja na wioгуre du'tiwija wisi'cãrã weronojõ nisama.

⁷ Narẽ wererã wa'aya. “Cã'rõacã be'ro Õ'acũ bese'cũ wioгу sãjãgũsami”, niña. ⁸ Dutitirãrẽ yu'ruoya. Wẽrĩ'cãrãrẽ masõña. Cãmi boarãrẽ yu'ruoya.

Wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōña. Yu'u musārē weemasīsere wapamarīrō o'o'o. Tojo weerā narē yu'ruorā, wapaseeticā'ña.

⁹ »Musā wa'arā, ne niyeru miaticā'ña. ¹⁰ Ne ajuronojō miaticā'ña. Su'ti, tojo nicā sapatu musā sāñase me'rā dia'cū wa'aya. Tuacjū miaticā'ña. Da'rari masā na da'rase wapa wapata'aba'amasīma. Tojo weerā musā bu'erā wa'acā, musārē ba'ase weetamurāsama.

¹¹ »Macāpū etarā, “Ā'rīta añutu'sami” musā nigú tiro tojaque'aya. Musā to nirō ejatuaro cū ya wi'ipū niña. ¹² Cū ya wi'ipū sājāarā, ti wi'icjārārē pōtēri añudutiya. ¹³ Musārē ñe'ecā, “Musārē añurō wa'ato”, niña. Musārē ñe'eticā, niticā'ña. ¹⁴ Musārē ñe'eti, musā bu'esere tu'osī'rīticā, ti wi'ipure wijaarā, o ti macāpūre wijarā, ti macā cjase di'ta musārē wā'a'quere paastecō'aña. Tojo weerā musā a'ti macācjārā bu'iritima, ni ĩ'orāsa'a. ¹⁵ Diacjū musārē were'e. Ō'acū masārē beseatji numu narē uputu waro bu'iri da'regusami. Toduporopu Sodoma, Gomorra wāmetise macārcjārārē bu'iri da're'caro nemorō narē bu'iri da'regusami, niwī Jesú.

Jesure ějōpeorārē ña'arō weeatje cjase ni'i

¹⁶ Cū apaturi ninemowī:

—Masīña. Yu'u musārē wioro wa'teropu o'ógū wee'e. Ovejare yaiwa wa'teropu o'ógū weronojō o'ó'o. Tojo weerā musārē ña'arō weeri nírā, puu capeatiya. Musārē ña'arō weemicā, añurō weeya narē. ¹⁷ Añurō ĩ'aña. Musārē ñe'e, judío masā wiorā tiropu miarāsama. Na nerēse wi'seripu musārē tārārāsama. ¹⁸ Tojo nicā yu'ure ějōpeose bu'iri to cjase di'ta wiorā tiropu miarāsama. Narē yé quetire wereya. Tojo nicā āpērā judío masā nitirārē wererāsa'a. ¹⁹ Musārē miacā, musā ucūatjere “¿De'ro wa'arosau? ¿De'ro nirāsari?” ni wācūque'titicā'ña. Musā ucūrī cura Ō'acū musā ucūatjere o'ogusami. ²⁰ Tojo weerā musā basu mejēta ucūrāsa'a. Espiritu Santu marī pacu o'ó'cu musārē ucūdutisere ucūrāsa'a.

²¹ »Masā yu'ure ějōpeocā ĩ'arā, na acawererā warore wia, wējēdutarāsama. Na pō'rā quē'rārē tojota weerāsama. Pō'rā quē'rā na pacusumuarē mejārōta weerāsama. ²² Yé bu'iri nipe'tirā musārē ĩ'atu'tirāsama. No'o yu'ure ějōpeoyapatigunojō yu'rugasami. Cū yu'u pacu tiropu catinu'cūcūsami. ²³ Ni'cā macāpū musārē ña'arō weecā, ape macāpū du'tiya. Diacjūta musārē were'e. Nipe'tiro Israe curuacjārā nise macārīpu musā werecusiabi'ati duporo yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu apaturi a'tigusa'a tja, niwī Jesú.

²⁴ »Ne ni'cū bu'egu, cūrē bu'egu yu'ruoro nīmasītisami. Mejārōta da'raco'tegu quē'rā cū wiogu yu'ruoro nīmasītisami. ²⁵ Bu'egu, cūrē bu'egu weronojō nigūti, nirōua'a. Mejārōta da'raco'tegu cū wiogu weronojō nigūti, nirōua'a. Bu'eri masū, wiogu, na ña'arō yu'rucā, bu'eno'gū, da'raco'tegu quē'rā ña'arō yu'rusama. Tojo weero yu'u musārē bu'egure “Beelzebú, wātīa wiogu nimi” nicā, ¿de'ro weerā musā yu'u bu'erārē tojo nitibosabau? niwī Jesú.

Jesú “¿Noanojōrē uiroñati?” ní'que ni'i

(Lc 12.2-7)

²⁶ Jesú a'tiro werenemowī:

—Musā yu'u me'rā ni'i. Tojo weerā musārē uatirārē uiticā'ña. Ne bajuyoropu weetise ĩ'ano'ticā weesome. ĩ'ano'rōsa'a. Ne ĩ'atiropu wee'que quē'rā masīno'ticā weesome. ²⁷ Yu'u musārē tu'otiropu

ni'quere āpērā tu'oropu werestepe'ocā'ña. Masīno'ña marī'quere masārē masīcā weeya. ²⁸ Musā upure wējēcō'arārē uiticā'ña. Na upu dia'cūrē wējēcō'amasīsama. Ō'acū pe'e upu, ejeripō'rārē pecame'epu cō'abutiamasīsami. Cū tojo weegú pūrīcārē uiya, niwī.

²⁹ Jesú queose me'rā cū pacu marīrē ma'isere werenemowī:

—Puarā mirīcūa o'majārācā cā'rōacā wapatisama. Na tojo wapaticā, Ō'acū narē añurō co'tesami. Ne ni'cū mirīcūacā yucugupu pesagu marī pacu “Tocā'rō wērīgūsami” niticā, wērītisami. ³⁰ Apeyema tja Ō'acū marī poarire “Ticuse ni'i”, ni masīpe'ocā'sami. ³¹ Musā pājārā mirīcūa yu'ruoro wapatisa'a. Tojo weerā musārē ña'arō weesi'rīrārē uiticā'ña. Ō'acū musārē añurō co'tegusami, niwī Jesú.

Masā tu'oropu Jesucristore ējōpeose ni'i
(Lc 12.8-9)

³² Jesú werenemowī:

—No'o masā tu'oropu yu'ure “Ējōpeo'o” ni wercā, yu'u quē'rā narē yu'u pacu u'musepu nigūrē añurō ucūgūsa'a. ³³ Ni'cū masārē uigu, masā tu'oropu yu'ure “Ējōpeowe'e” nigūrē yu'u quē'rā cūrē yu'u pacu u'musepu nigūrē “Yagu mejēta nimi”, nigūsa'a, niwī Jesú.

Jesú ye bu'iri masā ducawatima nise ni'i
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Apaturi werenemowī:

—Musā yu'ure “Añurō nisetiatjere miitigu weepī”, ni wācūticā'ña. Yu'u tere miititiwū. Yu'u a'tise wapa a'pepūrīato nīgū a'tiwū. Āpērā yu'ure uatirā, yu'ure uarā me'rā a'metu'tirāsama. ³⁵ Tojo weerā ni'cū cū pacu me'rā a'metu'tigusami. Apego quē'rā co paco me'rā mejārōta weegosamo. Tojo nicā macū numo co mañecō me'rā a'metu'tirāsama. ³⁶ Tojo weerā ni'cā wi'icjārā, yé bu'iri a'metu'tirāsama.

³⁷ »Yu'ure ma'irō nemorō musā pacusumua pe'ere ma'iyu'rūnu'cārā, yarā nīmasītisa'a. Tojo nicā pacusumua quē'rā na pō'rārē ma'iyu'rūnu'cārā, yarā nīmasītisama. ³⁸ Apetero weegu ni'cū “Yu'u Jesure ējōpeogu, wērībosa'a” ni uigu, yu'ure ējōpeodu'usami. Tojo weegunojō yagu nīmasītisami. ³⁹ Yu'ure ējōpeose me'rā ña'arō yu'rūsi'rītigu, yu'ure ējōpeodu'ugunojō pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gūsami. Apī wējēsere uiti, yu'ure ējōpeonu'cūgūnojo pe'e yu'u me'rā catinu'cūgūsami, niwī Jesú.

Añurō wee'que wapa wapata'ase ni'i
(Mr 9.41)

⁴⁰ Jesú werenemowī:

—Musārē e'catise me'rā ñe'erā, yu'ure ñe'erāta weema. Yu'ure ñe'erā quē'rā, yu'u pacu yu'ure o'ócure ñe'erāta weema. ⁴¹ Ni'cū Ō'acū wereduti'quere wereturiari masārē cū Ō'acū o'ócū niyucā, ñe'egūrē a'tiro wa'arosa'a. Ō'acū cūrē o'osenojōrēta cūrē ñe'egū quē'rārē o'ogusami. Ni'cū masū añugūrē ñe'egū, cū añugū niyucā, cūrē ñe'egūrē a'tiro wa'arosa'a. Ō'acū masū añugūrē o'ocaronojōta cūrē ñe'egū quē'rārē o'ogusami. ⁴² Ni'cū apīrē Jesucristore ējōpeogu nimi nīgū, acowuogure acotīagū diacjūta añuse bocagusami, niwī Jesú.

11

Juã cũ bu'erārē Jesú tiropu o'ó'que ni'i
(Lc 7.18-35)

¹ Jesú ũsã docere wéréca be'ro wa'a wa'awĩ. Galileapu nise macārĩrē bu'ecusiagu wa'awĩ.

² Juã masārē wãmeyerĩ masũ bu'iri da'reri wi'ipu nicu niwĩ. Topu nígũ, Jesú masã wa'teropu weesere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, ãpērã cũ bu'esere siruturārē cũ tiropu wa'aduticu niwĩ. ³ A'tiro narē sērĩtiña'duticu niwĩ:

—“¿Mu'uta niti 'Masārē yu'ruoacju a'tigusami' nino'cu, o apĩpũre yucuerāsari yujupu?” ni sērĩtiña'ña, nicu niwĩ.

⁴ Jesú tiro etarã, Juã sērĩtiña'duti'quere sērĩtiña'wã. Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narē yu'tiwĩ:

—Yu'u weecã ĩ'asere, musã tu'osere Juārē wererã wa'aya. ⁵ “Caperi ĩ'atimi'cārã ni'cārõacārē ĩ'apãama. Sijamasĩtimi'cārã sijama. Cãmi boarã yatipe'tiano'ma. O'meperi tu'oti'cārã tu'oma. ãpērã wērĩ'cārã masãma. Pajasecuorã añuse masārē yu'ruose quetire tu'oma. ⁶ Yu'ũre ějõpeodu'utigunojõ e'catigusami”, ni wererã wa'aya Juārē, niwĩ Jesú.

⁷ Na wa'ãca be'ro Jesú Juã ye cjasere masārē werenu'cãwĩ:

—Musã masã marĩrõpu Juārē ĩ'arã wa'apã. Topu wa'arã, uigunojõrē, wãcũtutuatigure ĩ'arã wa'atipã. Cũ tutuatigu tãbuti wĩ'rõ wẽecuaro weronojõ nitimi. ⁸ Tojo nicã añuse waro su'ti sãñagũrē masã marĩrõpu ĩ'arã wa'atipã. Su'ti añuse sãñarãnojojõ wiorã ye wi'seripu nisama. ⁹ To pũrĩcārē musã ni'cũ Ő'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrē ĩ'arã wa'arã weepã. Nirõta Juã ãpērã Ő'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã nemorõ niyu'runu'cãmi. ¹⁰ Ő'acũ Juārē o'óyuatjere cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wã:

“Yu'u mu'u ye quetire wereyuacjare mu'u duporo o'ógati.

Cũ mu'u wa'atji ma'arē apoyugusami”, nicu niwĩ Ő'acũ, ni ojano'caro niwũ.

Ma'a quẽ'rãyumãtãgũ weronojõ mu'u wa'ati duporo masã wãcũsere bujaweti ducayudutigusami nígũ, tojo nicu niwĩ.

¹¹ »Diacjũta musārē wereguti. Toduporopu, a'tiro nicã quẽ'rãrē ne ni'cũ Juã yu'ruoro nígũ marĩmi. Tojo nimicã, nipe'tirã Ő'acũ wioгу nirõpu nirã Juã yu'ruoro nima. Mejõ nigũpuã cũ yu'ruoro nimi.

¹² »Juã bu'enu'cãcateropu, téé a'tocateropu quẽ'rãrē Ő'acũ wioгу nisere uatirã, cumuca weema. ¹³ Nipe'tirã Ő'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã na oja'que me'rã, tojo nicã Moisé cũ dutise cũu'que me'rã Ő'acũ wioгу nimi nisere werenu'cũcãrã niwã. Juã masārē wãmeyerĩ masũputa weretuocu niwĩ. ¹⁴ Musã yu'ũre ějõpeosi'rĩcãma, a'tiro nigũti. Duporocjũpu Ő'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiro nicu niwĩ: “Masārē yu'ruoacju a'tise duporo Elía Ő'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ weronojõ nígũ a'tigusami”, ni ojano'wã. Juã na tojo ojano'cuta nimi. ¹⁵ O'meperi cuorãnojojõ a'tere añurõ tu'oya.

¹⁶ »Masã a'tocaterocjãrã, yé quetire tu'osi'rĩtirã ã'rã weronojõ nima. Wĩ'marã macã decopu apedujirã, na me'rãcjãrãrē pijirã caricũbajaque'atirã weronojõ nima. A'tiro caricũsama: ¹⁷ “Ŭsã wẽowũ putimicã, basarã wijatiapu. Ŭsã bujawetise basacã quẽ'rãrē, utitiapu.” Na weronojõ a'tocatero nirã no'o añurõ, ña'arõ weecã, mejãrõta tu'satima.

18 Juā masārē wāmeyeri masū be'ti, vino sī'rītisami. Cū tojo weecā, masā “Wātī cūomi”, nisa'a. 19 Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu quē'rārē ba'a, yu'u vino sī'ricā, mejārōta ña'arō ucū'u. “Ba'awārigū, sī'rīwārīgū nimi. Niyeru wapaseeri masā, tojo nicā ña'arā me'rācju nimi”, ni'i yu'ure. Masā ni'cūpureta ējōpeowe'e. Tojo ējōpeotimirā, yu'u wee'i'o'quere i'arā, “Ō'acū cūrē masīse o'opī” ni, masībosa'a, niwī Jesú.

Jesure ējōpeotise macārīcjārā ye queti ni'i
(Lc 10.13-15)

20 Be'ro Jesú cū tutuaro me'rā wee'i'oyu'runu'cā'que macārīcjārārē a'tiro tu'tiwī. Na ña'arō wee'quere bujaweti ducayuticā, tojo weewī.

21 —Musā Corazī, tojo nicā Betsaida wāmetise macārīcjārārē ña'arō wa'arosa'a. Yu'u wee'i'o'quere i'amirā, ducayuwe'e. Yu'u āpērā judío masā nitirā tiropu Tiro, Sidō wāmetise macārīpu wee'i'ocāma, dūporopu na ña'arō wee'quere bujaweti ducayutojabopā. Na bujawetisere i'orā, na weewaronojōpuma su'tire wāquīsenojōrē sāña, nujārē na dūporu ōrēstepeobopā. 22 Musārē were'e. Ō'acū masārē beseatji nūmu nicā, masā pe'ere Tiro, Sidōcjārā nemorō bu'iri da'reyu'runu'cāgūsami.

23 »Ni'cārōacāma Capernaucjārārē were'e. “Tojowaro u'musepu mujārāti”, ni wācūticā'ña. Ō'acū masārē pecame'epu cō'abutiagusami. Sō'onīca macā Sodoma yu'u masā tiropu wee'caronojō wee'i'ocāma, ti macā ni'cārōacāpu quē'rārē ninu'cūbosa'a. 24 Musārē nigūti. Ō'acū masārē beseatji nūmu nicā, Sodomacjārārē nemorō masā pe'ere Ō'acū bu'iri da'regūsami, niwī Jesú.

Jesú “Yu'u me'rā ejerisājāse cuoya” nise ni'i
(Lc 10.21-22)

25 Narē tojo níca be'ro Jesú cū pacu Ō'acūrē a'tiro niwī:

—Pacu, mu'u u'muse, a'ti turi wogu ni'i. “Masīyu'runu'cārā ni'i” nirārē mu'u ye cjasere tu'omasīcā weewe'e. Āpērā wī'marā weronojō maata tu'o ējōpeorā pe'ere tere masīcā wee'e. Mu'u tojo weesere wācūgū, “Añu'u”, ni e'catise o'o'o. 26 Pacu, mu'u u'caronojōta a'tere queoro wee'e, niwī.

27 Be'ro Jesú masārē ninemowī:

—Yu'u pacu nipe'tise weemasīsere yu'ure o'owī. Cū ni'cūta yu'u nisetisere masīpe'ocā'sami. Yu'u quē'rā ni'cūta cū nisetisere masīpe'o'o. No'o yu'u masīcā weeno'rā quē'rā cū nisetisere masīsama. 28 Masā basu weetutuase me'rā Ō'acūrē e'caticā weesī'rī'i. Tojo weerā nūcūsere wuarā, da'ra caributirā weronojō ni'i. Masā bu'iri tu'oña'ra, bujawetirārē a'tiro nigūti. Masā tojo tu'oña'sere yu'ure wereya. Yu'u masārē weetamugūti. Masā tojo weecā, yu'u masārē ejerisājāsere o'oguti. 29 Yu'u dutisere, yu'u uaronojō weeya. Masā tojo weecā, weetamugūti. Yu'u da'radutipegu niwe'e. Yu'u masārē pajaña'gū, mejō nigū weronojō wee'e. Masā bujawetisere yu'ure werēcā, masārē e'catise ducayugūti. 30 Yu'u weetamuyucā, yu'u dutise uputu waro masārē tutuawe'e. Masā apeyenojō ca'rasāsere o'marā weronojō tu'oña'rāsa'a, ni werewī Jesú.

12

Sauru nicā Jesú bu'erā trigore tū'rē'que ni'i
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

1 Titare sauru nicã úsã judío masã soowuuri namu Jesú trigo wesepu yu'ruawī. Úsã cū bu'erã ujaboarã, trigo na ote'quere tũ'rẽ, te perire ba'awu. 2 Fariseo masã úsã tojo weecã ĩ'arã, Jesure niwã:

—Ī'aña. Mu'u bu'erã ni'cãcãnojõrẽ weeditisere weema. Marĩ soowuuri numurẽ da'radutiwe'e, niwã.

3 Na tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Musã duporocjú wlogu Davi cū me'rãcãrã me'rã ujaboarã wee'quere bu'epã. 4 Na a'tiro weecãrã niwã. Ô'acũ wi'ipu sãjãa, pã “Ô'acũ ye ni'i” ni'que narẽ ba'adutiti'quere ba'acãrã niwã. Pa'ia dia'cũrẽ ba'ata basiocaro nimiwũ. 5 Apero Moisé duti'caropu quẽ'rãrẽ bu'epã. Marĩ soowuuri namu nicã pa'ia Ô'acũ wi'ipu da'rasama. Cũ ye cjasere da'rarã, sootisama. Na tojo sootirã, ña'arõ weerã mejẽta weema. 6 Musãrẽ wereguti. A'tore yu'u Ô'acũ wi'i yu'ruoro niyu'runu'cãgũ ni'i. 7 Musã Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ni'quere tu'omasĩwe'e. A'tiro ojano'caro niwũ: “Yu'u masãrẽ a'merĩ pajaña'cã ua'a. Wa'icurã újũamoro'peo'caro nemorõ te pe'ere uasãyu'runu'cã'a”, ni ojano'wũ. Musã tere tu'omasĩrã pũrĩcã, masã mejẽcã weetirãrẽ “Ña'arõ weema”, nitibosa'a. 8 Yu'u Ô'acũ macũ masũ weronojõ uputigu soowuuri numurẽ dutise nemorõ dutimasĩ'i, niwĩ Jesú.

Jesú omocã bu'awia'cure yu'ruo'que ni'i
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

9 Jesú trigo wesepu nica be'ro judío masã nerẽrĩ wi'ipu sãjãawĩ. 10 Ti wi'i po'peapu ni'cũ omocã bu'awia'cu nicu niwĩ. Fariseo masã ¿de'ro wee Jesure weresãrãsari? nĩrã, cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿Marĩ soowuuri numurẽ dutitigure yu'ruocã añuti? niwã.

11 Na tojo nicã tu'ogu, narẽ yu'tiwĩ:

—Ni'inojõta marĩ soowuuri namu nicã oveja copepu burusãjãcã, cũrẽ wejewã'cõgũ wa'aticã weetisami. 12 Ni'cũ masũ oveja nemorõ wapatiyu'runu'cãmi. Tojo weero marĩ soowuuri numurẽ añuse weecã añu ni'i, niwĩ.

13 Cũ tojo nica be'ro omocã bu'awia'cure niwĩ:

—Mu'u omocãrẽ sñoña, niwĩ. Tojo nicã tu'ogu, sñowĩ. Cũ tojo weecãta, ape omocã weronojõ añua wa'awu. 14 Cũ tojo weecã ĩ'arã, fariseo masã uawijaa wa'awã. Tojo uawijaarã, “¿De'ro wee Jesure wẽjãrãsari?” ni apocãrã niwã.

Duporocjãrãpu Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã Jesure ojayu'que ni'i

15 Jesú cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩsere masĩgũ, omocã bu'awia'cure yu'ruo'caropu ni'cu wijaawã'cãwĩ. Cũrẽ masã pãjãrã sirutuwã. Nipe'tirã dutitirãrẽ yu'ruowĩ. 16 Yu'ruo, narẽ ne cū ye cjasere wereditiwĩ. 17 Jesú na pãjãrãrẽ yu'ruocã, Isaia Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ oja'que queoro wa'awu. A'tiro ojacu niwĩ:

18 Ā'rĩ yu'ure da'raco'tegu, yu'u bese'cu nimi.

Yu'u ma'igũ nimi.

Cũ me'rã e'cati'i.

Yu'u Espiriture cũrẽ o'oguti.

Cũ yu'u nipe'tirã masãrẽ añurõ weesere weregusami.

19 Cũ ne du'saso, macã decopu caricũsijasome.

20 No'o wãcũtutuatigunojõ quẽ'rãrẽ cõ'asome.

Cõ'arõnojoõ o'ogũ, wãcũtutuacã weegusami.

Ëjõpeotutuatirãrẽ tu'tisome.

Narẽ añurõ weetamugúsami.

Cũ wioгу sãjãca be'ropũ, cũ ña'asere docaque'aca be'ropũ tojo weedu'ugusami.

Cũ queoro dutime'ricúsami.

²¹ Tojo weerã nipe'tirocjarã cũ dutiatjere co'terãsama, tojo ni ojanowã.

Jesure "Wãtĩ tutuaro me'rã wee'õmi" ni ucja'que ni'i
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Be'ro Jesũ tiropũ caperi bajutigu, ucũtigu wãtĩ sãjãno'cure miiejawã. Na cũrẽ miiejacã ï'agũ, Jesũ cũrẽ yu'ruowĩ. Tojo weéca be'ro ï'a, ucũwĩ.

²³ Wãtĩ sãjãno'cu yu'rucã ï'arã, nipe'tirã masã ï'amañawã. Na a'merĩ sãrĩtiña'wã:

—¿Á'rĩ duporocjũpu Davi pãrãmi "Na a'tiacju niapu" ní'cu niti? niwã.

²⁴ Fariseo masã na tojo nicã tu'orã, a'tiro niwã:

—Á'rĩ wãtĩa wioгу Beelzebũ wãmetigu tutuaro me'rã wãtiarẽ cõ'awĩrõcã'sami, niwã.

²⁵ Jesũ na tojo nisere masĩgũ, narẽ niwĩ:

—Ni'cã curuacjarã a'merĩ ducawati a'meguẽrã, masãpe'tia wa'asama. Tojo nicã ni'cã macãcjarã o ni'cã wi'icjarã na quẽ'rã a'merĩ ducawati a'metu'tirã, pe'tidija wa'asama. ²⁶ Mejãrõta wãtĩa wioгу cũ yarã wãtiarẽ cõ'awĩrõgũ, cũ basuta ducawatigu weesami. Tojo weegu cũ de'ro wee tutuaremõbosabe. ²⁷ Musã yu'ure "Cũ wãtĩ Beelzebũ tutuaro me'rã wãtiarẽ cõ'awĩrõmi", ni'i. Tojo nicãma, musã bu'esere siruturã wãtiarẽ cõ'awĩrõrã, ¿noa tutuaro me'rã cõ'awĩrõsari? Narẽ musã "Õ'acũ tutuaro me'rã wãtiarẽ cõ'awĩrõma", ni'i. Tojo weero masĩno'o. Musã yu'ure nise diacjũ niwe'e. ²⁸ Yu'ũ wãtiarẽ Espiritu Santu tutuaro me'rã pe'pe cõ'awĩrõ'o. Te me'rã "Õ'acũ wioгу nise musã tiropure nitoja'a", nino'o.

²⁹ »Queose me'rã musãrẽ werenemogũti tja. Ni'cũ tutuamu ya wi'ipure du'tecũutimigũ, yajamasĩno'ña marĩ'i. Du'téca be'ropũ yajamasĩsami, niwĩ. Yu'ũ wãtĩ yu'ruoro tutuayũ'runũ'cã'a nígũ, tojo niwĩ Jesũ.

³⁰ Jesũ ninemowĩ:

—Yu'ure uatirã yu'ure ï'atu'tirã nima. Yu'ure seeneotamutigunojoõ doquestewã'cãgũ weronajoõ nimi. Yu'ure ëjõpeotirã masãrẽ Õ'acũrẽ ëjõpeocã weetamurã mejãta weema.

³¹ »Tojo weegu musãrẽ diacjũ wereguti. Õ'acũ masã ña'arõ weesere, ña'arõ ucũsere acobojogusami. Espiritu Santure ña'arõ ucũcã pũricãrẽ, acobojosome. ³² Yu'ũ Õ'acũ macũ masũ weronajoõ uputigure ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojogusami. Espiritu Santu pe'ere ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojosome. Ni'cãrõacã, be'ropũ quẽ'rãrẽ mejãrõta acobojosome, niwĩ Jesũ.

Yucugure tigu dũca me'rã ï'amasĩno'o nise ni'i
(Lc 6.43-45)

³³ Jesũ ninemowĩ:

—Yucugũ añucju nicã, tigu dũca me'rã "Añucju ni'i", nino'o. Yucugũ ña'acju nĩrõ, tigu dũca me'rã "Ña'acju ni'i", ni ï'amasĩno'o. Yucugure tigu dũca me'rã ï'amasĩno'o. ³⁴ Musã aña weronajoõ pũrĩrã ni'i. Ña'arã nitjãrã, ¿de'ro wee añusere ucũmasĩbosau? Marĩrẽ ña'ase pũúture, ña'aseta marĩ ucũse wija'a. Añuse nicã, añuseta wija'a. ³⁵ Tojo weegu masũ añugũ

añuse wăcŭse cuoyugu, añurôta ucŭsami. Apĩ ña'agũ pe'e cŭ wăcŭse ña'ase niyucă, ña'arô ucŭsami. ³⁶ Musărê wereguti. Ô'acŭ masărê beseatji numu nică, musă wăcŭtimiră no'o ũaro ucŭma'a'quenăcŭ besegusami. ³⁷ Musă añurô ucŭca be'ro nică, Ô'acŭ musărê “Añurô ucŭpă, bu'iri moo'o”, nigŭsami. Musă ña'arô ucŭca be'roma “Bu'iri cuo'o”, nigŭsami, niwĩ Jesú fariseo masărê.

Masă ña'ară Jesure wee'odutimi'que ni'i

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Be'ro fariseo masă, âpēră Moisé oja'quere bu'eri masă Jesure a'tiro niwă:

—Masărê bu'egu, mu'u añuse wee'ocă ĩ'asĩ'rĩsa'a, niwă.

³⁹ Na tojo nică tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Musă a'tocaterocjără ña'ară ni'i. Musă wee'oiña nĩră, musă êjôpeotisere yu'ure ĩ'o'o. Musărê wee'osome. A'te dia'cŭrê wereguti. Duporocjũpu Joná Ô'acŭ ye quetire weremu'tărĩ masă wa'acaronojô dia'cŭrê ĩ'ogŭti. ⁴⁰ Joná wa'iwũ pajigujô paaga po'peapu i'tia ũmăco, i'tia ñami cŭpure sãñacu niwĩ. Cŭ weronojôta yu'u Ô'acŭ macŭ masŭ weronojô uputigu quê'ră yu'ure yáaca be'ro i'tia ũmăco, i'tia ñami di'ta po'peapu cŭñagŭsa'a. ⁴¹ Joná Nĩnive wămetiri macăcjarărê Ô'acŭ ye quetire werecă, na ña'arô wee'quere bujaweti, du'ucără niwă. Yu'u pe'ere Joná yu'rũoro nimică, musă êjôpeowe'e. Musă na wee'acaronojô ña'arô wee'quere bujawetiwe'e. Tojo weeră Ô'acŭ masărê beseatji numu nică, Nĩnivepu nĩ'cără a'tocateropucjărărê “Musă Jesure êjôpeotiră, ña'arô weewu”, nĩrăsama. ⁴² Apeye quê'rărê wereguti. Duporocjô mujĩpũ mujătiro diacjũ pe'e nĩrĩ di'tapu wiogo Israe curuacjără wiogu Salomó masĩsere tu'ogo a'tico niwô. Yu'u Salomó yu'rũoro masiyu'rũnăcămică, musă pe'e yu'ure tu'osĩ'rĩwe'e. Tojo weego Ô'acŭ masărê beseatji numu nică, ti di'ta wiogo nĩ'co a'tocateropucjărărê “Musă Jesure êjôpeotiră, ña'arô weewu”, nigôsamo, niwĩ.

Wătĩ toduporopu cŭ nĩ'cũpure majămisăjăase ni'i

(Lc 11.24-26)

⁴³ Jesú fariseo masărê ninemowĩ:

—Wătĩ masũpure cŭ'awĩrôno'ca be'ro aco marĩrôpu sijabaque'atisami. Cŭ niatjore a'magũ, tojo weesami. Cŭ nĩrô bocatigu, a'tiro wăcŭsami: ⁴⁴ “Yu'u wijaa'cũpure dajasăjăagŭti tja”, nisami. Cũpure dajasăjăagũ, wi'i o'aca wi'i, añurô apóca wi'i weronojô bocaejasami. ⁴⁵ Be'ro âpēră wătĩa sietere cŭ yu'rũoro ña'arărê pijisami. Piji, be'ro toduporopu cŭ wijaa'cũpure na nipe'tiră săjăasama. Tojo weegu masŭ cŭ toduporopu nĩ'caro nemorô ña'arô tojasami. Ā'ră quê'ră yu'ure êjôpeotiră tojota ña'abutiaro wa'arăsama, niwĩ Jesú.

Jesú paco, tojo nică cŭ acabijiră ye cjase ni'i

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesú masărê tojo ucŭrĩ cura cŭ paco, cŭ acabijiră cŭ nĩrĩ wi'ipu ejawă. Na sopepu tojană'că, cŭ me'ră ucŭsĩ'rĩwă. ⁴⁷ Tojo weecă, to nigŭ nĩ'cŭ werewĩ Jesure:

—Mu'u paco, mu'u acabijiră sope pu'topu niama. Mu'u me'ră ucŭsĩ'rĩama, ni werewĩ.

⁴⁸ Cŭ tojo nică tu'ogu, Jesú cŭrê niwĩ:

—¿Noanojō niti yu'u paco, yu'u acabijirā? niwī.

⁴⁹ Be'ro ūsā cū bu'erārē ñupu'a, niwī:

—Ā'rārē yu'u paco, yu'u acawererā waro tu'oña'a. ⁵⁰ No'o Ō'acū ūaro weerānojō náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronjō nima, niwī.

13

Jesú oteri masū ye quetire queose me'rā were'que ni'i

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ti ñumūrēta tja Jesú wi'ipū ní'cū ditara sumutopū wa'awī. Wa'a, topū dujiwī. ² Masā pājārā waro cū tiropū nerēcā ĩ'agū, yucusupū mujāsājāa, dujiwī. Masā pe'e ditara sumutopū nu'cūwā. ³ Be'ro Jesú queose me'rā narē bu'ewī:

—Ni'cū masū cū ya wesepū otegu wa'asami. ⁴ Cū otegu wēestewā'cācā, apeye otese cape ma'apū doqueque'asa'a. Mirīcūa a'ti, te perire ĩ'aboca, ba'ape'ocā'sama. ⁵ Apeye ūtāpaga cā'rōacā di'ta cūoro bu'ipū doqueque'asa'a. Te di'ta cā'rōacā niyucā, asibusu maata marā, pī'rīsa'a. ⁶ Be'ro mujīpū asimujātiri cura di'ta boposājāyū'rua wa'asa'a. Tojo weero nu'cōrī cuotī'caro nitjārō, maata ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropū buruque'asa'a. Pota pe'e tere pī'rīyū'rua, wējēcā'sa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurōpū buruque'asa'a. Te añurō pī'ri, ducatisa'a. Ni'cā ño cien peri ducatisa'a. Ape ño sesenta peri, ape ño treinta peri ducatisa'a. ⁹ O'meperi cuorānojō a'tere añurō tu'oya, niwī Jesú.

Jesure cū bu'erā "¿De'ro weegu queose me'rā bu'eti?" ní'que ni'i

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro ūsā cū bu'erā cū pu'to wa'a, cūrē sērītiña'wā:

—¿De'ro weegu masārē queose me'rā bu'eti? niwā.

¹¹ Jesú ūsārē yu'tiwī:

—Ō'acū masārē a'tiro weemi. Masā āpērā todūporopū masīña marīmi'quere cū wiogu nisere masīcā weemi. Āpērā yu'ure ējōpeotirā pe'ere masīticā weemi. ¹² Tojo weegu yu'u bu'esere ējōpeorārē narēta Ō'acū masīse o'onemogūsami. Na tu'omasīse cuoyū'ruarāsama. Āpērā yu'u bu'esere ējōpeotirā pe'ere na cā'rōacā masīmī'quere tu'omasīticā weegusami. ¹³ Na yu'u weesere ĩ'amirā, ĩ'atirā weronjō nisama. Yu'u bu'esere tu'omirā, tu'omasītisama. Tojo weegu queose me'rā narē were'e. ¹⁴⁻¹⁵ Isaía Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū cū oja'caronjōta narē wa'a'a. A'tiro ojacu niwī:

Masā Ō'acū ye cjasere teerā, ĩ'asī'rīsome.

Ō'acūrē ējōpeosī'rītirā, diacjū cjasere tu'osī'rīsome.

Tojo ējōpeotitjārā, yu'ure acobojose sērīsome.

Tojo weerā masārē werecā, tu'orāsa'a, tu'orā pe'e.

Mejō ¿de'ro nirō weesari? ni tu'omasīsome.

Masā añurō yu'u weesere ĩ'amirā, ĩ'amasīsome, ni ojacu niwī Isaía, niwī Jesú.

¹⁶ Ūsā pe'ere niwī:

—Masā pūrīcā yu'ure ējōpeorā, e'cati'i. Yu'u weesere ĩ'arā, yu'u bu'esere tu'orā, ējōpeo'o. ¹⁷ Diacjū masārē wereguti. Pājārā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā, tojo nicā dūporocjārā masā añurā ní'cārā ni'cārōacā yu'u masārē weesere ĩ'asī'rīcārā nimiwā. Yu'u masārē weesere

tu'osĩ'rĩcārā nimiwā. Tojo weesĩ'rĩ'cārā nimirā, ĩ'ati, tu'otiyu'ruocā'cārā niwā, niwĩ Jesú.

Jesú oteri masũ quetire “A'tiro nisĩ'rĩrō wee'e” nise ni'i
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Be'ro Jesú ũsārē a'tiro werenemowĩ:

—Oteri masũ ye queti a'tiro nisĩ'rĩrō wee'e. ¹⁹ Yu'u a'ti turipu wiogu nigũsa'a nisere tu'omirā, tere tu'omasĩtirā, a'tiro weronojō nisama. Otese cape ma'apu buruque'a'que weronojō nisama. Wātĩ a'ti, na tu'omĩ'quere ē'mape'ocā'sami. ²⁰ Āpērā ũtāpaga wa'teropu doqueque'a'que peri weronojō nisama. Yé quetire e'catise me'rā tu'osama. ²¹ Tojo tu'omirā, nu'cōrĩ marĩrā weronojō nisama. Narē mejēcā wa'acā, o āpērā te quetire ējōpeose bu'iri narē tu'ticā, maata ējōpeodu'ucā'sama. ²² Āpērā otese cape pota wa'teropu buruque'a'que weronojō nisama. Yé quetire tu'oma, tu'orā pe'e. A'ti ũmũco cjase pe'ere wācũyu'runu'cāsama. No'o de'ro nisere ũaripejayu'ruasama. Na tojo niseticā, a'te narē dojorēcā'sa'a. Na tu'o'quere acobojo, đuca marĩrā weronojō nisama. ²³ Āpērā di'tapu añurōpu buruque'a'que peri weronojō nima. Yé quetire tu'o, añurō ējōpeo, yu'u dũtironojō weesetirā, añurō đucaturā weronojō nima. Cien peri đucati'caro weronojō añusere weesama. Āpērā sesenta peri, āpērā treinta peri đucati'caro weronojō añusere weesama, niwĩ Jesú.

Trigo wa'teropu apeye ña'ase cape pĩ'rĩbajua'que ni'i

²⁴ Jesú apeye queose me'rā ũsārē werenemowĩ:

—Ō'acũ wiogu nise a'tiro weronojō ni'i. Ni'cũ masũ añuse capere cũ ya wesepu otesami. ²⁵ Be'ro nipe'tirā cārĩca be'ro te ote'cure ĩ'atu'tigu cũ ote'caropu wa'asami. Wa'a, trigo cape wa'teropu ña'ase capere otesami. ²⁶ Trigo pĩ'rĩmujā, te pupiri cura ña'ase cũ ote'que pe'e quē'rā pĩ'rĩbajuasa'a. ²⁷ Tere ĩ'arā, cūrē da'raco'terā na wiogupure wererā wa'asama: “Wiogu, marĩ ote'que añuse cape dia'cũ nimiwũto”, nisama. “¿De'ro wee a'te ña'ase cape a'tipari?” nisama. ²⁸ Na wiogu narē yu'tisami: “Ni'cũ marĩrē ĩ'atu'tigu tojo weepĩ”, nisami. Be'ro da'raco'terā na wiogure sērĩtiña'sama tja: “¿Mu'u ũsā ña'asere cureweerā wa'acā ũasari?” nisama. ²⁹ Cũ pe'e narē nisami: “Weeticā ña. Musā cureweerā, apeye trigore du'acō'abosa'a. ³⁰ Totā trigo me'rā bucuacā'to. Trigo bucuatu'ajaca be'ropu da'rari masārē o'óguti. Na ña'ase pĩ'rĩ'quere cureweemu'tārāsama. Curewee, tere opa dotori đu'te, ũjũarāsama. Tu'ajanu'cō, trigore na nũrōwuaropu nũrōrāsama”, nisami, niwĩ Jesú.

Jesú mostaza wāmetise cape me'rā queose o'o'que ni'i
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesú apeye queose me'rā werenemowĩ tja:

—Ō'acũ yarā pājārā sājārāsama nise otese mostaza cape weronojō ni'i. Tere ni'cũ cũ ya wesepu otesami. ³² Mostaza cape cā'caperoacā waro ni'i. Tócacaperoacā nimirō, bucuaropua pajibutiacyu yucugu pĩ'rĩsa'a. Pajicju waro wa'acā ĩ'arā, mirĩcũa a'ti, tigu đupuripu na diepeoatje su'tire weesama, niwĩ. Ō'acũ wiogu nise cā'caperoacā weronojō nu'cāsa'a. Be'ro pajicju bucuacaro weronojō nipe'tiropu cũ ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicā pājārā cũ yarā sājārāsama nigũ, tojo niwĩ.

Pã bucuacã weese me'rã queose ni'i
(Lc 13.20-21)

³³ Be'ro apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Õ'acũ wiogu nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cõ numio pã weegotigo pã weese harinarẽ i'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pã bucuacã weesere morêsamo. Be'ro te nipe'tise bucuca se'sape'tia wa'asa'a, niwĩ. Levadura harinarẽ bucuacã wee'caro weronojõ Õ'acũ wiogu nise nipe'tiropu se'sarosa'a nígu, tojo niwĩ.

Jesú masārẽ queose me'rã bu'e'que ni'i
(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesú masārẽ bu'égũ, queose me'rã wereticã weetiwi. ³⁵ Cũ tojo weecã, Õ'acũ ye quetire weremu'tārĩ masũ oja'que queoro wa'awu. Jesú masārẽ wereatjere a'tiro ojanowũ: Queose me'rã masārẽ weregusa'a.

Õ'acũ a'ti umuco weecãpu masĩno'ña marĩ'quere musārẽ were bajurégũti, ni ojanowũ.

Jesú “Ña'ase cape trigo tiropu pĩ'rĩbajua'quere a'tiro nĩsĩ'rĩrõ wee'e” nise ni'i

³⁶ Be'ro Jesú masārẽ we'eriti, wi'ipu sãjãawĩ. Ësã cũ bu'erã cũrẽ sirutusãjãwũ. Topu cũrẽ sërĩtiña'wũ:

—Mu'u mejẽpu ña'ase cape trigo wa'teropu queose were'quere wereapoya. ¿De'ro nĩsĩ'rĩrõ weeatĩ? niwũ.

³⁷ Ësã tojo nicã tu'ogu, Jesú yu'tiwĩ:

—Añuse trigo capere ote'cu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ni'i. ³⁸ Ti wese pe'e a'ti turi nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Añuse cape yu'ure ëjõpeorã Õ'acũ põ'rã nima, nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Ña'ase cape pĩ'rĩ'que pe'e wãtĩ yarã nima, nĩsĩ'rĩrõ wee'e. ³⁹ Ti wese ote'cure ĩ'atu'tigu ña'asere ote'cu wãtĩ nimi. Trigo bucuatu'ajaca be'ro na tũ'rẽse a'ti umuco pe'tiatje ni'i, nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Trigore tũ'rẽrĩ masã Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã weronojõ nima. ⁴⁰ Ña'asere curewee ãjũacõ'asama. Na tojo wee'caro weronojõ a'ti turi pe'ticãpure ña'arãrẽ cõ'arãsama. ⁴¹ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu yu'ure wereco'terãrẽ nipe'tiropu o'ógusa'a. “Nipe'tirã ña'arõ weerãrẽ, tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weerãrẽ neoña”, nigũsa'a. ⁴² Narẽ pecame'epu cõ'arãsama. Topu na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama. ⁴³ Tojo wa'ari curare Õ'acũ uaro weerã pe'e a'tiro weerãsama. Cũ tiropu wa'arã, mujĩpũ umucocjũ weronojõ asisterãsama. Topu ninu'cũcã'rãsama. O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, niwĩ.

Di'tapu niyeru cujiri yaacũu'que queose ni'i

⁴⁴ Jesú a'tiro werenemowĩ:

—Musārẽ Õ'acũ wiogu nisere werenemogũti. Cũ musã wiogu nise nipe'tise yu'ruoro añuyu'runu'cã'a. Ni'cũ apeyenojõ wapabujusere ãpẽrã ya di'ta po'peapu nuo'quere boca'caro weronojõ ni'i. Tere bocãca be'ro mejãrõputa yaacũusami tja. Be'ro e'catise me'rã wa'a, nipe'tise cũ cuosere duape'ocã'sami. Cũ dua'que wapa me'rã ti di'tare duumiicã'sami, niwĩ.

Jesú perla wãmetiri pe, wapabujuri pe me'rã queose o'o'que ni'i

⁴⁵ Apeye quẽ'rãrẽ Jesú werenemowĩ:

—Ō'acū wioḡu nise ni'cū duari masū añurō asistese peri perla wāmetisere a'macusiario weronojō ni'i. ⁴⁶ Cū wapabujuri pe, ni'cā pere bocaejagu, a'tiro weesami. Bocaēja, cū cūosere duape'ocā'sami. Cū dua'que wapa me'rā ti pe wapabujuri pere duumiicā'sami. Ō'acū masū wioḡu nicā, ti pe wapabujuri pere bocase weronojō ni'i.

Wejecu me'rā Jesú queose o'o'que ni'i

⁴⁷ »Be'ropu Ō'acū masārē beseatjere wereguti. Wa'i wējērī masā ni'cāḡū wejecujo dia pajiri maapu doqueñosama. Tigupure nirānucū wa'i su'riwā'sama. ⁴⁸ Tigū mu'muyarūcā ī'arā, wa'i wējērī masā dia sumutopu wejemajāsama. Topu wa'ire besedujisama. Añurārē pi'ipu besetasama. Ña'arārē doqueñocā'sama. ⁴⁹ A'ti umuco pe'ticā, tojota wa'arosa'a. Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā a'tirāsama. Añurā, ña'arārē ducawaanu'cōrāsama. ⁵⁰ Ña'arārē pecame'epu cō'arāsama. Topu na pūrino'rā, upicari cū'rīdio, utirāsama, niwī Jesú.

Jesú cū bu'erārē be'ropu na weeatjere were'que ni'i

⁵¹ Be'ro Jesú ūsārē niwī:

—¿A'te yu'u ní'quere tu'oti masā? niwī.

Ēsā “Ēu, tu'o'o”, niwī.

⁵² Ēsā tojo nicā, cū niwī:

—Nipe'tirā Moisé oja'quere bu'erā yu'u wioḡu nigūsa'a nisere ējōpeorā, ni'cū wi'i cuoḡu weronojō nima. Cū, cū ya wi'icjārārē o'oacju, ti wi'ipu cū apeyenojō nurō'quere ma'marē, mejārē miiwīrōmasīsami. Cū weronojō yé niatjere mejā, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere weremasīsama. Tojo nicā ma'ma, yu'u bu'ese quē'rārē weremasīsama níḡū, tojo niwī ūsārē.

Jesú cū ya macā Nazarepu dajatojaa'que ni'i
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jesú te queose wéréca be'ro to ní'cu Nazare cū masāca macāpu wa'awī. Topu judío masā na nerēwuari wi'ipu bu'enu'cāwī. Topu nirā cū bu'esere tu'o, ī'amarīamujāwā. A'tiro niwā:

—¿No'opu bu'epari ā'rī tocā'rō masīḡū? ¿De'ro wee a'te masā dutitirārē yu'ruosenojōrē weeī'omasīti? ⁵⁵ Ā'rī ni'cū capiteru macū nimi. Cū a'ti macācjo María macū nimi. Cū acabijirā Santiago, José, Simó, Juda nima. ⁵⁶ Cū acabijirā numia quē'rā a'toputa nima. Tojo weegu ¿no'opu masīmipari cū a'tere? niwā.

⁵⁷ Cū tocjū nise bu'iri cū weresere ējōpeosī'rītiwā. Jesú pe'e narē niwī:

—Nipe'tirā ni'cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masūrē tu'o ējōpeosama. Cū ya di'tacjārā, cū ya wi'icjārā dia'cū ējōpeotisama, niwī.

⁵⁸ Tojo weegu ti macāpure na ējōpeoticā ī'agū, peje waro narē weeī'otiwī.

14

Juā masārē wāmeyeri masūrē tojo wee wējēcārā niwā nise ni'i
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Titare Herode Galilea di'tacjārārē dutigu Jesú wee'quere tu'ocu niwī.

² Tere tu'oḡu, cū me'rā da'rarārē a'tiro nicu niwī:

—Cũ Juã masãrê wãmeyeri masũ yu'u wējēduti'cu masã'cu nígũ nisami. Tojo weetigu mejēta, peje waro wee'otutuayu'ruapũ, nicũ niwĩ.

³ Cũ Herodeta todapropare Juãrê ñe'eduticu niwĩ. Ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipũ dũ'tecũuduticu niwĩ. A'te ye bu'iri tojo weecu niwĩ. Herode cũ acabiji Felipe ñumo, Herodía wãmetigore Felipe cũ catimicã, core ē'ma, ñumoticũ niwĩ. ⁴ Cũ tojo weesere tu'ogu, Juã Herode tiropũ wa'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mu'u acabiji ñumorē ñumoticã, ña'a ni'i. Core cuoticã'ña, nicũ niwĩ. Cũ tojo ní'que bu'iri Herode cũrê bu'iri da'reri wi'ipũ sōrōduticu niwĩ.

⁵ Cũ Juãrê wējēsĩ'ricũ niwĩ. Masã pe'e “Juã Ô'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ nimi”, nicãrã niwã. Tojo weegu yu'u cũrê wējēcã, masã yu'u me'rã uabosama ni uigu, maata cũrê wējēticũ niwĩ. ⁶ Be'ro Herode cũ bajuáca ñumãrê bosenuũ weecu niwĩ. Titare Herodía macõ cũ piji'cãrã tiropũ basã'ogõ wijaco niwõ. ⁷ Herode co basã'ocã tu'sayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu “Ne nisooro marĩrõ no'o mu'u ñasenojõrê o'oguti”, nicũ niwĩ. ⁸ Co pe'e co pacore “¿Ñe'enojõrê sērigõsariba?” nico niwõ. Co paco wérēca be'ro Herode tiropũ wa'a, cũrê nico niwõ:

—Juã masãrê wãmeyeri masũ dũpoare dutesure, ni'cã papũ miiti, yu'ure o'oya, nico niwõ. ¿Diacjũta Juãrê wējēgũsari? nígõ, tojo weedutico niwõ.

⁹ Co tojo nicã tu'ogu, Herode bujaweticũ niwĩ. Juãrê wējēsĩ'ríticu nimiwĩ. Cũ masã tu'oropũ “Mu'u ñasenojõrê o'oguti” ní'cu niyugu, masã yu'ure bujiri nígũ, co ní'caronojõta weecu niwĩ. ¹⁰ Tojo weegu Juã bu'iri da'reri wi'ipũ nígũrê cũ dũpoare dutesureduticu niwĩ. ¹¹ Dutesureca be'ro cũ dũpoare bapapũ sãa, Herodía macõrê o'ocãrã niwã. Co pe'e quẽ'rã co pacopare o'oturiaco niwõ.

¹² Be'ro Juã bu'esere sirutu'cãrã cũ upũre miirã wa'a, yaacãrã niwã. Be'ro Jesupũre wererã wa'acãrã niwã.

Jesú ni'cãmocũsetiri mil umuarẽ ba'ase eca'que ni'i
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jesú Juãrê wējē'que quetire tu'ogu, a'tiro weewĩ. Yucũspũ mujãsãjãa, apero masã marĩrõpũ ãsã cũ bu'erã me'rã wa'awĩ. Ësã wa'asere tu'orã, tocjãrã masã ma'apũ cũrê sirutuwã'cãcãrã niwã. ¹⁴ Jesú ape pã'rẽpũ pẽ'ajagu, dijanũ'cãwĩ. Be'ro masã pãjãrãrê bocaejapejawĩ. Narẽ ĩ'agũ, pajaña'wĩ. Dutitirã na mia'cãrãrê yu'ruowĩ. ¹⁵ Ësã cũ bu'erã na'ique'ari cura cũ pu'to wa'a, werewũ:

—Na'ique'aropũ wee'e. A'topũ marĩ nirõpũ masã marĩma. Tojo weegu masãrê macãpũ wa'adutiya. Topũ duuba'arã wa'ato, nimiwũ.

¹⁶ Ësã tojo nicã tu'ogu, “Wa'aticã'to. Musã narẽ ecaya”, niwĩ.

¹⁷ Ësã cũrê niwũ:

—Ni'cãmocũse pã, wa'i puarã dia'cũ cuo'o, niwũ.

¹⁸ Be'ro “Te musã cuosere miitia”, niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã, cũ tiro miawũ. Be'ro Jesú masãrê tá bu'ipũ dujudutiwĩ. Tu'ajanũ'cõ, te pã ni'cãmocũse pagare, na wa'i puarãrê mi, u'muarõpũ ĩ'amorõ, cũ pacũ Ô'acũrê e'catise o'owĩ. Be'ro pãrê ducawaa, ãsãrê o'owĩ. Ësã pe'e masãrê tere etiwũ. ²⁰ Nipe'tirã ba'a yapiwã. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowũ. ²¹ Tere ba'arã numia, wĩ'marã ba'paqueono'ña marĩrõ umũa se'saro ni'cãmocũsetiri mil niwã.

Jesú acopu sija'que ni'i
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Jesú masārē ba'ase ecáca be'ro ūsā cū bu'erārē yucusu me'rā ditarapu pē'ayudutiwī. Cū pe'e topu masārē we'eritigu, tojacā'wī yujupu. ²³ Be'ro masārē we'eritica be'ro ūrūgūpu cū se'saro űubuegu mujācu niwī. Topure űami ējācā, ni'cūta nicu niwī. ²⁴ Ūsā pe'e ditara decopu pē'arā weewa. To ūsā ejacā, wī'rō uputu wēepōtēowū. Tojo weero pā'cōrī paca yucusure wēecuawu. ²⁵ Bo'remujātiri cura Jesú ūsā tiropu acopu sijawā'cātiwī. ²⁶ Ūsā cūrē i'amasitiwu. Tojo weerā cū topu sijawā'cāticā i'arā, uputu ucuawu. Cūrē i'arā, “Abu, masū wērī'cu wātī nisami”, ni caricūwā.

²⁷ Jesú ūsārē nūcūadutigu a'tiro niwī:

—Wācūtutuaya. Yu'u ni'i. Yu'ure uiticā'ña, niwī.

²⁸ Be'ro Pedro Jesure niwī:

—Wiogu, mu'u nīgū, yu'are mu'u tiro acopu sijawā'cādutiya, niwī.

²⁹ Jesú cūrē niwī:

—To pūrīcārē a'tia, niwī. Tojo weegu Pedro dija, Jesú tiropu wa'agu, sijawā'cāwī. ³⁰ Be'ro uputu wī'rō wēcā i'agū, ucuwa wa'awī. Tojo weegu cū di'adijagu, caricūwī:

—Wiogu, ñe'egū a'tia, ni caricūwī.

³¹ Be'ro maata Jesú cūrē ñe'ewī. A'tiro niwī:

—¿Mu'u cārōacā waro ējōpeose cuoti? ¿De'ro weegu yu'u tiro a'tis'i'rīmigū, yu'are ējōpeotiati? niwī.

³² Be'ro na yucusupu mujāsājārī cura wī'rō yusua wa'awu. ³³ Tojo wa'acā i'arā, ūsā tiwupu sāñarā Jesure ējōpeorā, ejaque'awu. Cūrē niwū:

—Nirōta mu'u Ō'acū macū ni'i, niwū.

Jesú Genesarepu dutitirārē yu'rūo'que ni'i
(Mr 6.53-56)

³⁴ Be'ro ūsā Genesare wāmetiropu pē'ajawu. ³⁵ Tocjārā Jesure i'amasīrā, topu cū ejase quetire nipe'tiropu werese'sabi'acārā niwā. Nipe'tirā dutitirārē yu'rūodutirā cū tiropu miiejawā.

³⁶ —Mu'u quē'rā ūsārē mu'u yaro su'tiro sumutopu ñe'eña'duticureya, niwā. Nipe'tirā tojo weerā yu'rūono'pe'ticā'wā.

15

Masārē ña'arā wa'acā weese ni'i
(Mr 7.1-23)

¹ Be'ro fariseo masā Jesú tiropu ejawā. Tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masā quē'rā Jerusalēpu a'ti'cārā Jesú tiropu eja, sērītiña'wā:

² —¿De'ro weerā mu'u bu'erā marī ñecūsumua weemujāti'quere yu'rūnu'cāti? Ba'ase duporo marī ñecūsumua weewua'caronjō omo-coetima, niwā.

³ Jesú narē yu'tiwī:

—Yu'u quē'rā masārē sērītiña'gūti. Musā ñecūsumua weemujāti'quere weesiruturā, ¿de'ro weerā Ō'acū dutiro pe'ere yu'rūnu'cāti? ⁴ Ō'acū a'tiro duticu niwī: “Musā pacu, musā pacore ējōpeoya.” Tojo nicā “No'o cū pacu, cū pacore ña'arō ucūgūnojō wērīato”, nicu niwī. ⁵ Musā pe'e musā pacure o musā pacore na apeyenojō sērīcā, weetamusī'rītirā, narē a'tiro nisa'a: “Nipe'tise ūsā cuose masārē o'obo'quere Ō'acūrē o'otojapu”, nisa'a.

6 Musāta a'tiro nirānojōrē na pacu o na pacore weetamuta basiotisa'a nisere bu'e'e. A'tiro wéérā, Ō'acū dutisere tojowaro ī'acō'abutiācā'a. Musā űecūsūmua weemujāti'quere weesi'rīrā, tojo wee'e. 7 Diacjū wéérā weronjō weeta'sa'a. Isaía duporocjūpū Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū musārē diacjūta nisapī. A'tiro ojacu niwī:

8 “Ā'rā masā űsero me'rā dia'cū yu'ure ējōpeoma. Na tu'oña'se waro pe'e no'opu nirō nisa'a.

9 Tojo weerā na yu'ure űubuepeose wapamarī'i. Na bu'ese yu'u dutise mejēta ni'i.

Masā dutise ni'i”, nicu niwī Ō'acū, ni ojacu niwī Isaía, ni yu'tiwī Jesú fariseo masārē.

10 Narē tojo nīca be'ro Jesú masārē pijio, niwī:

—Yé cjasere tu'omasīrāti nīrā, tu'oya. 11 Marī űsero me'rā ba'ase mejēta Ō'acū ī'orōpu marīrē űa'arō wa'acā wee'e. Tojo weronjō o'oro, marīrē űseropu wījatise pe'e űa'arō wa'acā wee'e, niwī.

12 Tojo nīca be'ro űsā cū bu'erā cū pu'to wa'a, cūrē niwū:

—Mu'u tojo nisere tu'orā, fariseo masā tu'satiama, niwū.

13 űsā tojo nicā, Jesú queose me'rā yu'tiwī:

—Wese cuogu űa'ase, topu pī'rībajusere du'acō'agūsami. Yu'u pacu u'musepu nigū nisoose me'rā bu'erārē mejārōta weegusami. Narē cō'abutiagusami. 14 Tojo weerā narē tojo ī'acō'acā'ña. Na nisoose me'rā bu'erā, caperi ī'atirā āpērā caperi ī'atirārē wejemu'tārā weronjō nima. Ni'cū ī'atigu apī ī'atigure wejemu'tāgū, na puarāpūta no'o nīrī coperu burusājāsama, niwī.

15 Be'ro Pedro Jesure niwī:

—űsārē wereya. Mu'u nī'que ¿de'ro nisī'rīrō weesari? niwī.

16 Jesú cūrē niwī:

—¿Musā quē'rā a'tere tu'omasīweti yujupū? 17 Nipe'tise marī ba'asōrōse paapu wa'a, be'ro yu'rūwijaa wa'asa'a. 18 Masā na ucūse, űseropu wījase pe'e wācūsepu wadatiwījati'i. A'te pūrīcā Ō'acū ī'orōpu masārē űa'arā wa'acā wee'e. 19 Marī wācūse űa'arō wācūsepu du'pocātiwījati'i. Āpērārē wējēcō'ase, numo nitigore a'metārāse, numio me'rā űa'arō weese, yajase, nisoose, ucjase a'te nipe'tise wācūsepu du'pocātiwījatisa'a. 20 A'te peje pūrīcā Ō'acū ī'orōpūre masārē űa'arā wa'acā weesa'a. Marī na weewuasenojōrē ba'ase duporo omocoetirā pūrīcā, masārē űa'arā wa'acā weetisa'a, niwī.

Judío masō nitigo ape di'tacjōpū Jesure ējōpeo'que ni'i
(Mr 7.24-30)

21 Be'ro Jesú Genesarepu nī'cu Tiro, Sidō wāmetise macārīpu wa'awī. Tocjārā judío masā nitiwā. 22 Topu eja, ni'cō numio topu nigō Canaácjō Jesú tiro caricūwā'cātiwō:

—Yu'u wīogu, Davi duporocjū wīogu pārāmi, yu'ure pajaña'ña. Yu'u macō wātī sājāno'co nitjāgō, pūrō pī'etimo, niwō.

23 Jesú core yu'titiyu'rūocā'wī. Tojo weerā űsā cū bu'erā cū pu'to wa'a, cūrē niwū:

—Marī siro űa'arō caricūwā'cātisamo. Core wa'adutiya, niwū.

24 Be'ro Jesú core niwī:

—Ō'acũ yu'ure Israe curuacjārā oveja bajuduti'cārā weronojō nirā dia'cūrē a'madutigu o'ówī, niwī.

²⁵ Cũ tojo nimicā, co cūrē ějōpeogo, cũ pu'to ejaque'awō. A'tiro niwō:

—Wioḡu, yu'ure weetamuña, niwō.

²⁶ Jesú core yu'tiwī:

—Wī'marā ba'asere ě'ma, diayiare doquecũcā, ña'a ni'i, niwī.

²⁷ Cũ tojo nimicā, co pe'e cūrē niwō:

—Yu'u wioḡu, tojota ni'i, nírō. Diayiaputa mesapu na wiorā ba'astedijosere ba'asama. Tojo nígō, yu'u judío masō nitimicā, judío masā na “Diayi weronojō nimo” nigōrē, judío masārē mu'u weetamud'u'a'quere weetamuña nígō, tojo niwō.

²⁸ Co tojo nicā, Jesú niwī:

—Mu'u pũricā ějōpeose cuoyu'rua'a. Tojo weero mu'u ní'caronojōta wa'ato, niwī.

Cũ tojo nirī curata co macō wātī cō'awĩrōno'copu tojaco niwō.

Jesú pājārā dutitirārē yu'ruo'que ni'i

²⁹ Jesú Tiro, Sidōpu ní'cu wijawā'cāḡũ, Galilea wāmetiri ditara sumu-topu yu'ruawī. Be'ro ũrũḡũpu mujāa, ejanujāwī. ³⁰ Pājārā masā cũ dujiropu etawā. Na opa cō'ñerī sjarārē, caperi bajuno'tirārē, omocā, du'pocā dojoriwi'iare, ucũmasĩtirārē, no'o duti cuorānojōrē miiejawā. Jesú tiropu narē miiejacũuowā. Narē yu'ruowī. ³¹ Tojo weecā, ucũmasĩtimi'cārā ucũwā. Omocārī, du'pocārī dojoriwi'ia yu'ruono'wā. Opa cō'ñerī sija'cārā diacjũ sijawā. Ī'atimi'cārā ĩ'awā. Tere ĩ'arā, masā ĩ'amarĩawā. Be'ro Ō'acūrē “Marī Israe curuacjārā wioḡu tutuayu'ruami”, ni e'catise o'owā.

Jesú ba'paritisetiri mil umuarē eca'que ni'i

(Mr 8.1-10)

³² Be'ro Jesú ũsā cũ bu'erārē pijio, niwī:

—Ā'rā masārē pajaña'a wa'asa'a. Na marī me'rā nirō i'tia numu yu'ru'u. Tojo weerā na ba'ase toja wa'asama. Na ũja me'rā na ye wĩ'seripu tojaacā uatisa'a. Na ba'atirā, ma'apu tu'omasise pe'tique'a wa'abosama, niwī.

³³ Cũ tojo nicā, ũsā cūrē niwū:

—¿De'ro wee ũsā ba'ase bocabosari ā'rā pājārārē? A'tore masā marīma, niwū.

³⁴ Jesú ũsārē niwī:

—¿Dicusepaga pã cuoti? niwī.

—Īsā cūrē niwū:

—Sietepaga pã, tojo nicā wa'i pejetirācā cuo'o, niwū.

³⁵ Īsā tojo nĩca be'ro masārē dujudutiwī. ³⁶ Be'ro pã sietepagare, tojo nicā wa'ire mii, cũ pacu Ō'acūrē e'catise o'owī. Tu'ajanu'cō, pārē ducawaa, ũsārē o'owī. Īsā pe'e tere masārē etiwu. ³⁷ Nipe'tirā ba'a, yapiyu'ruawā. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowū. ³⁸ Tere ba'arā numia, wĩ'marā ba'paqueono'ña marĩrō umua se'saro ba'paritisetiri mil niwā. ³⁹ Be'ro Jesú masārē we'eriti, ũsā yucusupu mujāsājāa, Magdala wāmetiropu pē'a wa'awu.

16

Jesure fariseo masā, tojo nicā saduceo masā Ō'acũ tutuaro me'rā wee'ĩ odutimi'que ni'i

¹ Ūsā Magdala wāmetiropu ejacā, fariseo masā, tojo nicā saduceo masā Jesure ĩ'arā etawā. Na ¿diacjū Ō'acū o'ó'cūta nimiti? nírā, cūrē Ō'acū tutuaro me'rā wee'odutiwā. ² Jesú pe'e narē yu'tiwī:

—Mujjipū sō'asājācā, musā “Añurō cū'marōsa'a”, ni'i. ³ Bo'reacā ñiarī numujo nicā, “Aco pejarosa'a”, ni'i. Ū'muarō cjasere ĩ'arā, tojo bajuri numu nirōsa'a nisere mas'i. Tojo nimirā, Ō'acū a'tocatero cū wee'ose pe'ere masiwe'e. ⁴ Musā a'tocaterocjārā ña'arā ni'i. Musā wee'ōña nírā, musā yu'ure ējōpeotisere ĩ'o'o. Musārē wee'osome. A'te dia'cūrē wereguti. Duporocjāpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Jonárē wa'a'caronojō dia'cūrē ĩ'ogūti, niwī. Tojo níca be'ro na tiropu ní'cu apesepu wa'awī.

Jesú queose o'o'que ni'i

(Mr 8.14-21)

⁵ Be'ro ūsā ape pā'rēpu pē'a wa'awū. Topu wa'arā, pā ūsā ba'atjere acobojojārā niwū. ⁶ Jesú ūsārē niwī:

—Musā fariseo masā, saduceo masā na ye levadura pā bucuacā weesere tu'omasīña, niwī.

⁷ Cū tojo nicā, ūsā cū nisere tu'otirā, a'merī niwū:

—Marī pārē miititiasu. Tojo weegu marīrē tojo nisami, nimiwū.

⁸ Jesú ūsā tojo nisere masīgū, a'tiro niwī:

—Musā pā marī ba'atjere miititiasu nírā, queoro wācūwe'e. Musā ējōpeose moobutia'a. ⁹ ¿Musā tu'omasīweti yujupu? ¿Yu'ū ni'cāmocusepaga pā me'rā ni'cāmocusetiri mil umuarē eca'quere wācūweti? Peje pi'seri na ba'adu'aquere seeneowū. ¹⁰ ¿Cārū wee'que quē'rārē wācūweti? Sietepaga pā me'rā ba'paritisetiri mil masārē ecawu. Tita quē'rārē na ba'adu'a'quere peje pi'seri seeneowū. ¹¹ ¿De'ro weerā musā tu'omasītiati? Yu'ū fariseo masā, saduceo masā ye levadurare ucūgū, pā mejētare nigū weeapu, niwī.

¹² Cū tojo nicāpata, ūsārē tu'omasīse ejawū.

—Marīrē levadura pā bucuacā weese mejētare ucūgū weeapī; fariseo masā, saduceo masā na nisoose me'rā bu'ese pe'ere tu'omasīato nígū, tojo niapī, niwū.

Pedro Jesure “Mu'ū Ō'acū bese'cu ni'i” ní'que ni'i

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Be'ro Jesú Cesarea Filipino wāmetiri macāpu wa'awī. Topu eja, ūsā cū bu'erārē sērītiña'wī:

—Masā yu'ū Ō'acū macū masū weronojō uputigure ¿de'ro ucūti? niwī.

¹⁴ Ūsā cūrē yu'tiwu:

—Āpērā “Juā masārē wāmeyeri masū nimi”, nima. Āpērā “Duporocjāpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Elía nígū nisasami”, nima. Āpērā “Jeremía nimi o apī Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū nígū nisasami”, nima mu'urē, ni yu'tiwu cūrē.

¹⁵ Ūsā tojo nicā, niwī:

—Musā waro, ¿de'ro wācūti yu'ure? ni sērītiña'wī.

¹⁶ Cū tojo nicā tu'ogu, Simó Pedro cūrē yu'tiwī:

—Mu'ū Ō'acū bese'cu Cristo ūsā yoacā yucue'cu ni'i. Ō'acū catinu'cūgū macū ni'i, niwī.

¹⁷ Jesú cūrē niwī:

—Simó, Joná macã, mu'u tojo ucũgũ, diacjũta ucũ'u. Ne ni'cũ masũ mu'urẽ tere weretiapĩ. Yu'u pacu u'musepu nigũ mu'urẽ tere masise o'opapĩ. Tojo weegu e'catiya. ¹⁸ Mu'urẽ wereguti. Mu'u wãme Pedro ãtãgã nisĩ'rĩrõ wee'e. Mu'u weronjõ ãjõpeorãrẽ ya curuacjãrãrẽ wa'acã weeguti. Wãtĩ cã yarã me'rã ya curuacjãrãrẽ docaque'acã weesome. ¹⁹ Yu'u mu'urẽ u'musepu marĩ wiogu nirõpu cja sawire o'ogũti. Tojo weero a'ti nucũcãpũre mu'u cã'mota'acã, u'musepu quẽ'rãrẽ cã'mota'ano'rõsa'a. Mu'u a'ti nucũcãpũre du'tecũucã, u'musepu quẽ'rãrẽ du'tecũuno'rõsa'a. A'ti nucũcãpũre “Tojota weeato” nicã, u'musepu quẽ'rãrẽ tojota wa'arosa'a, niwĩ Jesú.

²⁰ Be'ro Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Ne ãpẽrãrẽ “Cũ Õ'acũ bese'cu Cristo nimi”, niticã'ña, niwĩ.

Jesú cã wẽrĩatjere were'que ni'i

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Tita me'rã Jesú ãsãrẽ a'tiro werenũ'cãwĩ:

—Yu'ure Jerusalẽpu wa'aro ni'i. Topu judío masã bucũrã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yu'ure uputu p'ieticã weerãsama. Yu'ure wẽjẽrãsama. Tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, niwĩ ãsãrẽ. ²² Cã tojo nicã tu'ogu, Pedro Jesure yoacurero wejewã'cã, a'tiro tu'ticu niwĩ:

—Yu'u wiogu, ne mu'u tojo nise wa'aticã'to. Õ'acũ tojo wa'acã cã'mota'ato, nicu niwĩ.

²³ Be'ro Jesú majãminũ'cã, cãrẽ nicu niwĩ:

—Wãtĩ wa'aya. Mu'u tojo nĩgũ, Õ'acũ yu'ure dutisere cã'mota'asĩ'rĩgũ wee'e. Õ'acũ cã ãsere wãcũwe'e. Masã na wãcũwuaronjõ pe'e wãcũ'u, nicu niwĩ.

²⁴ Be'ro Jesú ãsã ãpẽrãrẽ niwĩ:

—No'o yu'ure ãjõpeosirutugũnojõ cã weesĩ'rĩrõnojõ weeticã'to. Yu'u ãaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusĩ'rĩgũ, “Jesure ãjõpeogu, wẽrĩbosa'a” nitiguta sirutuato. ²⁵ Yu'ure ãjõpeose me'rã ãa'arõ yu'rasĩ'rĩtigũ, yu'ure ãjõpeodu'ugũnojõ pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yu'ure ãjõpeonu'cũgũnojõ pe'e yu'u me'rã catinu'cũgũsami.

²⁶ »Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cã ejeripõ'rã pe'ere bajuriogu, ãhẽ'enojõrẽ wapata'abosari? Cũ pecame'epũ wa'agu, cã ya ejeripõ'rãrẽ de'ro wee wapayewĩrõmasĩtisami. ²⁷ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronjõ uputigu a'tiro weeguti. Yu'u pacu asistese me'rã, cãrẽ wereco'terã me'rã a'ti turipũre a'tiguti tja. Yu'u apaturi a'tigu, nipe'tirãrẽ de'ro na wee'quenucãrẽ wapayeguti. ²⁸ Diacjũ musãrẽ wereguti. Ni'cãrẽrã a'topu nirã na wẽrise duporo a'tere i'arãsama. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronjõ uputigu wiogu sãjãcã i'atimirã, wẽrĩsome, niwĩ.

17

Jesú cã bajuse dũcayũ'que ni'i

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Jesú “Yu'u wiogu nisere i'arãsa'a” nica be'ro ni'cã semana yu'rũwũ. Titare Pedro, Santiago, cã acabiji Juãrẽ ãrũgũ u'muacjũpu miacu niwĩ. Na se'saro wa'acãrã niwã. ² Topu na i'orõpu cã bajusere dũcayucu niwĩ. Cũ diapoare mujĩpũ ãmucocjã weronjõ asistecu niwĩ. Cũ ye su'ti

añurō bo'reyuse wa'acaro niwũ. ³ Tojo wa'ari cura maata Moisé, Elía duporocjárāpu Jesú me'rā ucūcā ĩ'acārā niwā. ⁴ Tere ĩ'agũ, Pedro Jesure nicu niwĩ:

—Yu'u wiogu, marĩ a'topu nicā añuyu'rua'a. Mu'u uacā, ũsā i'tia wi'iacā weerāti. Ni'cā wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerāti, nicu niwĩ.

⁵ Pedro tojo ucūrĩ cura ni'cā o'mecurua asisteri curua a'ti, narē tuubi'acā'caro niwũ. Ti curuapure ni'cũ ucūcā tu'ocārā niwā:

—Ā'rĩ yu'u macũ, yu'u ma'igũ nimi. Cũ me'rā pūrō e'cati'i. Cũ ucūsere tu'o ějōpeoya, nicu niwĩ Ő'acũ.

⁶ Tere tu'orā, cũ bu'erā uputu ucuarā, di'tapu mu'rĩque'acārā niwā.

⁷ Be'ro Jesú na pu'to wa'a, narē ñe'eña'a, nicu niwĩ:

—Wā'cānu'cāña. Uiticā'ña, nicu niwĩ.

⁸ Be'ro na ĩ'acā, āpērā ne marīcārā niwā. Jesú ni'cũta nicu niwĩ.

⁹ Na tiguapu ni'cārā dijaticā, Jesú narē nicu niwĩ:

—Musā ni'cārōacā ĩ'a'quere ne āpērārē wereticā'ña. Yu'u Ő'acũ macũ masũ weronojō uputigu wērĩ masāca be'ropu wereya, nicu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicā, cũ bu'erā sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā Moisé oja'quere bu'eri masā “Masārē yu'ruoacju a'tise duporo Elía a'timu'tāgūsami” nisari?

¹¹ Jesú narē yu'ticu niwĩ:

—Musā nírōnojōta Elía a'timu'tāgūsami. Cũ nipe'tisere apomu'tāgūsami. ¹² Yu'u pe'e a'tiro nigũti. Elía a'titojacu niwĩ. Cũrē masā ĩ'amasīticārā niwā. Na cũrē no'o uaro wees'ĩrsere weecārā niwā. Cũrē wee'caronojōta yu'u Ő'acũ macũ masũ weronojō uputigu quē'rārē pi'eticā weerāsama, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicāpu, cũ bu'erā tu'omasīcārā niwā. “Cũ Elía a'titojacu niwĩ nigũ, Juā masārē wāmeyeri masūrē nigũ weesami”, nicārā niwā.

Jesú wĩ'magūrē wātĩ sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Be'ro na ũrūgūpu ni'cārā masā wa'teropu dijatawā. Titare ni'cũ a'ti, Jesú tiropu ejaque'awĩ. Cũrē a'tiro niwĩ:

¹⁵ —Yu'u wiogu, yu'u macūrē pajaña'ña. Cũ wācūña marīrō wērīamujāmi. Ūputu waro pi'etiye'rumajāmi. Pejetiri pecame'epu doqueque'a, diapu quē'rārē doqueñojāmujāmi. ¹⁶ Cũrē mu'u bu'erā tiropu miiejamiapu. Na cũrē yu'ruomasītiama, niwĩ.

¹⁷ Be'ro Jesú masārē niwĩ:

—Musā ějōpeose moorā ña'arā ni'i. Yu'u musārē yoacā bu'emicā, ne tu'omasīwe'e yujupu. ¿No'ocā'rō yoacā musā yu'ure ějōpeoticā wācūtutuagusari? Cũ wĩ'magūrē yu'u tiro miitia, niwĩ.

¹⁸ Topu miiejacā, wātĩ wĩ'magūpu ni'cure cō'awīrōwĩ. Cũ tojo weeri curata wĩ'magũ yu'ruono'cupu tojawĩ.

¹⁹ Be'ro ũsā cũ bu'erā āpērā tu'otiropu cũrē sērītiña'wũ:

—¿De'ro weerā ũsā wātīrē cō'amasītiapari? niwũ.

²⁰ Jesú ũsārē niwĩ:

—Musā yu'ure añurō ějōpeotise ye bu'iri cũrē cō'awīrōmasītiapā. Diacjũ musārē wereguti. Musā mostaza capeacā weronojō cā'rōacā ějōpeose cuorā, a'tigu ũrūgūrē “Aperopu wa'aya”, nímāsibosa'a. Musā tojo nicā, aperopu wa'arosa'a. Musā diacjũta ějōpeocāma, nipe'tisere

weeta basiorosa'a. ²¹ Ā'rī wātī sājāgūnojōrē Ō'acūrē sērī, be'tise me'rā dia'cū cō'awīrōta basio'o, niwī.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Be'ro ūsā Galileapū sjarā wa'awū. Topū Jesú ūsārē niwī:

—Yū'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigure wiorāpūre o'orāsama.

²³ Yū'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nūmu be'ro masāgūsa'a tja, niwī. Ūsā cū “Yū'ure wējērāsama” nicā tu'orā, pūrō bujawetiwū.

Ō'acū wi'i cjase niatjere na niyeru o'o'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú, ūsā cū bu'erā Capernau wāmetiri macāpū wa'awū. Ūsā topū ejari curare Ō'acū wi'i cjase niatjere niyeru wapaseeri masā Pedro tiropū wa'awā. A'tiro sērītiña'cārā niwā cūrē:

—¿Musārē bu'egu Ō'acū wi'i cjase niatjere niyeru wapayeweti? nicārā niwā.

²⁵ Pedro narē yu'ticu niwī:

—Wapayesami, nicu niwī.

Be'ro Pedro Jesú nīrī wi'ipū sājāejawī. Cū Jesure sērītiña'gūti weeri cura Jesú pe'e cūrē ucūwe'ocā'wī:

—¿De'ro tu'oña'ti, Simó? ¿A'ti umucocjārā wiorā niyeru uarā, na acawererārē sērīsari, o aperocjārāpūre sērīsarine? niwī.

²⁶ Pedro cūrē yu'tiwī:

—Aperocjārāpūre wapayedutisama, niwī.

Jesú cūrē niwī:

—To pūrīcārē na acawererārē sērītisama. Tojo weero yū'u Ō'acū macū niyucā, cū ya wi'i cjase niatjere niyeru sērīmasītisama. ²⁷ Tojo nimicā, narē mejēcā wācūdutitigu wapayeguti. Mu'u ditarapū wējērī da mii, wa'i wējēgū wa'aya. Ba'amū'tāgūrē wejemorōña. Cū useropū niyeru kujire bocagusa'a. Ti cuji me'rā marī puarā yere wapayegu wa'aya, niwī Jesú.

18

Añurō weeyu'runu'cāgū yere oja'que ni'i
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Ō'acū wi'i cjase wapaseeri masārē Pedro wapayegu wa'acaterore ūsā Jesú tiropū wa'a, cūrē niwū:

—Ū'musepūre ¿noanojō ūsā mu'u besecú'cārā āpērā yu'ruoro niyu'runu'cāgūsari? niwū.

² Ūsā tojo nicā tu'ogu, Jesú ni'cū wī'magūrē pijio, ūsā tiropū nu'cōwī.

³ Ūsārē niwī:

—Musārē diacjū wereguti. Āpērā yu'ruoro niyu'runu'cāsī'rīsere du'ucā'ña. Musā tere wācūnu'cūrā, ā'rī weronojō nitirā, u'musepū yu'u wiogu niatjopū wa'asome. ⁴ A'tiro ni'i. No'o ā'rī wī'magū weronojō āpērā yu'ruoro nisere wācūtigunojō cúta yu'u niatjopūre āpērā yu'ruoro niyu'runu'cāgūsami. ⁵ Apeye quē'rārē wereguti. Yū'ure maigūnojō ni'cū ā'rī wī'magūrē ñe'egū weronojō weemi. Cūrē ñe'egū, yū'ureta ñe'egū weemi, niwī.

Āpērārē ña'arō weecā weeticā'ña nise ni'i
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Jesú apeye ūsārē werenemowī:

—No'o yu'ure ējōpeogu wī'magūrē ña'arō weecā weegú uputu bu'iri da'reno'gūsami. Ūtāgā pajicja cū wāmutapu du'teyoo, cūrē maa pajiri maapu doqueñocā, nemorō añubosa'a. Tojo weecā, cū maata wērīa wa'a, dojorēnemotibosami. ⁷ Masārē ña'arō weecā weese ña'abutia'a. Ña'arō weenu'cūcā'rāsama, wéerā pe'ea. Mejō tojo weegunojō uputu waro bu'iri da'reno'gūsami.

⁸ »A'tiro weeya. Musā omocā, musā du'pocā me'rā ña'arō weesī'rīrā, dutecō'abo'caro weronojō ña'arō weedu'ucā'ña. Musā ni'cā omocā me'rā o ni'cā du'pocā me'rā u'musepu wa'acā, nemorō añu'u. Pua omocā me'rā, pua du'pocā me'rā pecame'epu wa'acā pe'ere, ña'ayu'ruabosa'a. ⁹ Musā caperi me'rā mejārōta ña'arō weesī'rīrā, musā caperire orewee cō'abo'caro weronojō ña'asere ī'adu'ucā'ña. Musā ni'cā capea me'rā u'musepu wa'acā, nemorō añu'u. Musā pecame'epu pua capea me'rā wa'acā pe'ere, ña'ayu'ruabosa'a.

*Oveja bajuduti'cū queose ni'i
(Lc 15.3-7)*

¹⁰ »Ā'rā wī'marānojōrē tojo ī'acō'aticā'ña. A'tiro ni'i. Ūmusecjārā Ō'acūrē wereco'terā ā'rā wī'marārē co'terā yu'u pacu u'musepu nigú ī'orōpu ninu'cūma. ¹¹ Masā Ō'acūrē wācūtīrā oveja bajuduti'cārā weronojō nima. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu narē yu'ruogu a'tigu weewu.

¹² »Yu'u weresere ¿de'ro tu'oña'ti? Ni'cū cien oveja cuogu ni'cū bajuduticā, āpērā du'sarā noventa y nuevere opa bu'pa na ba'aropu cūsami. Be'ro apī bajuduti'cure a'magū wa'asami. ¹³ Cūrē bocagu, pūrō e'catisami. Āpērā noventa y nueve bajudutiti'cārā nemorō cū me'rā e'catisami. ¹⁴ Mejārōta marī pacu u'musepu nigú ne ni'cū ā'rā wī'marānojōrē pecame'epu wa'acā uatimi, niwī Jesú.

Marī acawererā marīrē ña'arō weecā a'tiro weerou'a nise ni'i

¹⁵ Jesú werenemowī:

—Mu'u acaweregu mu'urē ña'arō weecā, mu'u se'saro cū tiropu weregu wa'aya. Cū ña'arō wee'quere masīcā weeya. Cū “Yu'u ña'arō weepu” ni tu'oña'cā, musā apaturi a'merī ucū, e'catīrāsa'a tja. ¹⁶ Cū yu'titicāma, ni'cū o puarārē pijio, cū tiropu wa'aya. Na tu'oropu wereya cū mu'urē ña'arō wee'quere. Tojo weero Ō'acū ye queti ojāca pūrī nī'caronojōta puarā o i'tiarā tu'oropu “Diacjūta ni'i”, ni masīno'rōsa'a. ¹⁷ Na quē'rārē yu'titicā, nipe'tirā yu'ure ējōpeorā na nerērōpu wereya. Na quē'rārē yu'titicā, yu'ure ējōpeotigu o wiorārē niyeru wapaseebosari masūrē weronojō tu'oña'ña.

¹⁸ »Diacjū masārē wereguti. No'o musā a'ti nucūcāpu du'tecūcā, u'musepu quē'rārē du'tecūuno'rōsa'a. A'ti nucūcāpure “Tojota weeato” nicā, u'musepu quē'rārē tojota wa'arosa'a, niwī. Cū tojo nīgū, musā “Bu'iritimi” o “Bu'iri marīmi” nīmasīrāsa'a nīgū, tojo niwī.

¹⁹ Jesú ninemowī:

—Apeyere wereguti. Puarā “Marī a'tenojōrē Ō'acūrē sērīrā” nicā, yu'u pacu u'musepu nigú musā sērīrōnojōta weegusami. ²⁰ No'o puarā o i'tiarā yu'ure ējōpeorā nerēcā, yu'u na wa'teropu nigūti, niwī.

Āpērā ña'arō weecā acobojose cjase ni'i
(Lc 17.3)

²¹ Tojo nicā tu'ogu, Pedro Jesú tiro wa'a, sērītiña'wī:

—Wioḡu, yu'u acawereḡu yu'ure ña'arō weecā, ¿dicusetiri cūrē acobojosari? ¿Sietetiriputa cū ña'arō weesere acobojosari? niwī.

²² Jesú cūrē yu'tiwī:

—“Ticusetiri acobojoya”, niwe'e. Tojo nírōnojō o'ogu, “Na ña'arō weesetisetirinucū acobojoya”, nigūti.

²³ »Tojo weegu musārē yu'u pacu cū acobojose cjasere wereḡuti. Cū ni'cā di'ta wioḡu weronjō nimi. Ti di'ta wioḡu cūrē da'raco'terā na wapamoosere apogutigu pijiosami. ²⁴ Cū narē wapaseenu'cārī cura ni'cū pajiro waro wapamoogūrē miiwā'cāsama. ²⁵ Cū de'ro wee wapayeta basioticā ī'agū, wioḡu cūrē, cū ñumōrē, cū pō'rārē, nipe'tise cū cuosere āpērāpāre duaturiadutisami. Cū wapamoosere wapayeduodutigu tojo weesami. ²⁶ Tere ī'agū, da'raco'tegu wioḡu tiro ejaque'a, nisami: “Wioḡu, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u wapayepe'ocūti”, nisami. ²⁷ Cū tojo nicā tu'ogu, a'tiro weesami. Cūrē pajaña'gū, cū wapamoo'quere cō'a, cūrē du'ucā'sami. ²⁸ Tojo wéeca be'roacā wa'a, apī cū me'rācjū da'raco'tegure bocaejasami. Cū pe'e cūrē cā'rōacā wapamoosami. Be'ro cūrē wapayedutigu uputu wāmūtapu ñe'esami. “Mu'u wapamoosere wapayebaque'oya”, nisami.

²⁹ »Cū tojo nicā tu'ogu, cū wee'caro weronjō cū duporo ejaque'a, nisami: “Yu'ure pajaña'cureya. Mu'urē wapayepe'ocūti”, nisami. ³⁰ Apī pe'e ne űatisami. Maata cūrē bu'iri da'reri wi'ipu miaa, sōrōdutisami. “Cū wapayepe'ocā'pu, du'uwīrōña”, nisami. ³¹ Be'ro āpērā da'raco'terā cū tojo weesere ī'arā, ne tu'satisama. Tojo weerā na wioḡupure tere werepe'ocā'sama. ³² Tere tu'ogu, wioḡu cūrē pijidutio'sami. Cūrē nisami: “Da'raco'tegu queoro weetigu ni'i. Mu'u yu'ure sērīcā, nipe'tise mu'u wapamoo'que pacare acobojope'ocā'pu. ³³ Mu'u quē'rā yu'u mu'urē pajaña'caronjō mu'u me'rācjūrē pajaña'boapā”, nisami. ³⁴ Wioḡu uputu waro uagu, cūrē pūrō bu'iri da'resasami. Bu'iri da'reri wi'ipu cūrē pi'eticā weedutisami. Téé nipe'tise cū wapamoosere wapayepe'otigu, topu ninu'cūḡūsami, ni werewī Jesú.

³⁵ Be'ro Jesú tere wérēca be'ro niwī:

—Yu'u pacu u'musepu nigū musā acawererārē diacjū acobojoticā, tojota weegusami musārē, niwī.

19

Ñumotirā, marāpūtirā a'merī cō'aticā'ña nise ni'i
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú āpērārē a'merī acobojosere ucūca be'ro űsā a'tiro weewu. Galilea di'tapu ni'cārā űsā Judea di'tapu Jordā wāmetiri maa mujīpū mājātiro ape pā'rēpu pē'awū. ² Topu wa'acā, pājārā masā Jesure sirutuwā. Narē dutitirārē yu'ruowī. ³ Narē yu'ruocā ī'arā, fariseo masā Jesure bu'iri bocasī'rīrā, cū tiro wa'a, sērītiña'wā:

—¿Ni'cū no'o mejō niseacā me'rā cū ñumōrē cō'amasīsari? ¿Marīrē dutise tojo niti? niwī.

⁴ Jesú narē yu'tiwī:

—¿Musā Õ'acũ ye queti ojaca pũrĩrẽ bu'emirã, masĩweti? Õ'acũ nipe'tise cũ ne waro weenu'cãcateropu umu, numio weecu niwĩ. ⁵ Tu'ajanu'cõ, a'tiro nicu niwĩ: “Tojo weegu umu cũ pacure, cũ pacore wija, cũ numo me'rã nigũsami. Na puarã ni'cã upu weronojõ nirãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ. ⁶ Tojo weerã na puarã nitima. Ni'cã uputa nima. Tojo weerã Õ'acũ a'mesu'o'cãrãrẽ masã ducawaaticã'rõua'a, niwĩ Jesú.

⁷ Cũ tojo nicã tu'orã, fariseo masã sãrĩtiña'wã tja:

—To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weegu Moisé a'tiro nipari? “Ni'cũ cũ numorẽ cõ'agũ, 'A'te ye bu'iri mu'urẽ cõ'a'a' nirĩ pũrĩrẽ ojao'oroua'a”, ni ojacu niwĩ, niwã.

⁸ Jesú narẽ niwĩ:

—Musã ñecũsumua ejeripõ'rã butise ye bu'iri Moisé na numosãnumiarẽ cõ'acã, cã'mota'aticu niwĩ. Tojo nimicã, Õ'acũ ne waroputa “A'merĩ cõ'aña”, niticu niwĩ. ⁹ Yu'u cũ numorẽ cõ'agũrẽ a'tiro nigũti. Co apĩ me'rã ña'arõ weetimicã, cõ'agũnojo apegore numotigu, cũ numo nitigo me'rã a'metãrãgũ weronojo tojasami. No'o marãpu cõ'ano'core nuorẽgũnojo quẽ'rã mejãrõta tja cũ numo nitigore a'metãrãgũ weronojo nisami. Õ'acũ core “Nimu'tã'cu numo nimo yujupu”, ni 'asami. Na tojo weérã, Õ'acũ cũ dutisere yu'rũnu'cãrã weema, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, ñsã cũ bu'erã niwã:

—Tojo nicã pũrĩcãrẽ marĩ numotiticã, nemorõ añusa'a, niwã.

¹¹ Jesú ñsãrẽ niwĩ:

—Nipe'tirã numo marĩrã nĩmasĩtisama. Õ'acũ numo marĩrã nĩmasĩato ni'cãrã dia'cũ nĩmasĩsama. ¹² Æpẽrã a'te ye bu'iri numotitisama. Æpẽrãrẽ dojoriwi'ia bajua'que bu'iri numotita basiotisa'a. Æpẽrãrẽ numotidutitirã na upu cjasere yejecõ'ano'cãrã nisama. Tojo weerã na numotimasĩtisama. Æpẽrã Õ'acũ ye cjase dia'cũrẽ wees'ĩrĩrã numotitisama. “Tojo numo marĩgũ nigũti” nigũnojo numo marĩgũ tojato, niwĩ.

Jesú wĩ'marãrẽ ñapeo sãrĩbosã'que ni'i

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro Æpẽrã na põ'rãrẽ Jesú tiropu miiejawã. Narẽ ñapeo, Õ'acũrẽ sãrĩbosadutirã tojo weewã. Na tojo weecã, ñsã wĩ'marãrẽ miiejarãrẽ tu'tiwu:

—Cũrẽ caribotirãta, nimiwũ. ¹⁴ Æsã tojo nicã, Jesú ñsãrẽ niwĩ:

—Wĩ'marãrẽ yu'u tiro a'ticã du'uo'oya. Narẽ cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojo'rẽ añurõ ëjõpeoma. Æpẽrã quẽ'rã wĩ'marã weronojo yu'ure ëjõpeorã yu'u pacu wioqu nirõpu wa'arãsama, niwĩ.

¹⁵ Be'ro wĩ'marãrẽ ñapeo, sãrĩbosawĩ. Tu'ajanu'cõ, ñsã apesepu wa'a wa'awu.

Ma'mu peje cuogu Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Be'ro ni'cũ ma'mu Jesure 'ĩ'agũ ejawĩ. Cũrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—Mu'u masãrẽ bu'egu añugũ ni'i. Yu'u catinu'cũacju ¿ñe'enojo añusere weegusari? niwĩ.

¹⁷ Jesú cãrẽ yu'tiwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure añuse cjasere sãrĩtiña'ti? Ni'cũta añugũ nimi. Cũ Õ'acũ nimi. Mu'u catinu'cũs'ĩ'rĩgũ, Õ'acũ dutise cũu'quere weeya, niwĩ.

¹⁸ Ma'mu yu'tiwĩ:

—¿Disenojōrē weegusari?

Jesú cūrē niwī:

—Masārē wējēcō'aticā'ña. Apī nūmorē a'metārāticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā ye cjasere nisooticā'ña. ¹⁹ Mū'u pacure, mū'u pacore ējōpeoya. Mū'u basu ma'irōnojōta āpērārē ma'iña, niwī.

²⁰ Ma'mū Jesure yū'tiwī:

—Yū'u wī'magūputa a'tere queoro weemujātiwū. ¿Ñe'enojō apeyenojō yū'u weenemogūsari? niwī.

²¹ Jesú cūrē niwī:

—Mū'u Ō'acū dutisere weepe'osī'rīgū, nipe'tise mū'u cuosere duape'ocjū wa'aya. Duatoja, te dua'que wapare pajasecūorārē o'oya. Mū'u tojo weegu u'musepu peje añuse cuogusa'a. Tojo weetojanu'cō, yū'ure sirutugū a'tia, niwī.

²² Cū tojo nicā tu'ogu, ma'mū peje cuogu nitjāgū tere ma'iyu'ragu, bujawetise me'rā dajatojaawī.

²³ Cū wa'āca be'ro Jesú ūsārē niwī:

—Diacjū musārē wereguti. Peje cuogu Ō'acū wiogu nirōpu u'musepu wa'acā, diasā ni'i. ²⁴ Apaturi musārē nigūti tja. Cameyo wāmetigūjo awiga yuta da pī'osōrōrī pepu sājāa yū'rutērīcā, diasā ni'i. Yū'u pacu wiogu nirōpu peje cuogu wa'acā pe'ema, totā nemorō diasā ni'i, niwī.

²⁵ Cū tojo nicā tu'orā, ūsā tu'omarīa wa'awū. Ūsā a'merī sērītiña'wū:

—To pūrīcārē ¿noanojō pe'e Ō'acū tiropu wa'amasīrāsari? niwū.

²⁶ Jesú ūsārē ī'agūta ī'a, niwī:

—Masā na basu weetutuase me'rā yū'rūmasītisama. Ō'acū pūrīcārē basio'o. Cūma ne apeyenojō weeta basiotise marī'i, niwī.

²⁷ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro niwī:

—Wiogu, ūsā pe'e mū'urē siruturā, nipe'tise ūsā cuomi'quere du'ucūupe'ocā'wū. Ūsā tojo wee'que wapare ¿Ō'acū ñe'enojōrē o'ogusari? niwī.

²⁸ Jesú ūsārē niwī tja:

—Diacjū musārē nigūti. Ō'acū a'ti turire ne waropu wee'caro weronojō apaturi weecā, yū'u Ō'acū macū wiogu sājāgūsa'a. Tojo yū'u weecā, musā quē'rā yū'ure dutitāmūrāsa'a. Tojo nicā musā yū'ure ējōpeorā doce cururi Israe cururicjārārē dutirāsa'a. ²⁹ Āpērā nipe'tirā yū'ure ējōpeose bu'iri na ye wī'serire, na acawerērārē, na pacusumuarē, na pō'rārē, na ye di'tare du'ucūuwā'cārā quē'rārē a'tiro wa'arosa'a. Peje waro na cō'awa'cā'que nemorō ñe'enorāsama. Tojo nicā Ō'acū me'rā catinu'cūrāsama. ³⁰ Tojo nimicā, pājārā ni'cārōacārē wiorā weronojō nirā be'ropure mejō nirā nirāsama. Pājārā ni'cārōacārē mejō nirā pe'e quē'rā be'ropure wiorā weronojō nirāsama, niwī.

20

Jesú u'se wese da'rari masā me'rā queose o'o'que ni'i

¹ Jesú be'ropu cū o'oatjere queose me'rā werenemowī:

—Ū'musepu yū'ure ējōpeorārē o'oatje a'tiro weronojō ni'i. Ni'cū u'se wese cuose weronojō ni'i. Cū ñamiacācure u'se wī'reajārē a'masami.

² Narē bocagu, “Ni'cā nūmu wapayewuaronojō musārē wapayeguti”, nisami. Na yū'tica be'ro narē cū ya wesepu da'radutigu o'ócā'sami. ³ Be'ro

nueve nicā āpērā da'rajārē a'manemogū wa'asami. Topu macā decopu da'rased moorā dujirārē bocaejasami. ⁴ Bocaēja, narē nisami: “Musā quē'rā ya wese u'se wese pu da'rarā wa'aya. Musārē queoro wapayeguti”, nisami. Cū tojo nicā tu'orā, na “Jau” ni, na quē'rā da'rarā wa'asama. ⁵ Be'ro dajaritero nicā, tojo nicā ñamica'a tres nicā mejārōta a'magū wa'a, narē o'osami tja. ⁶ Be'ro tja cinco nicā macā decopu wa'asami. Topu āpērā da'rased moorā nibajaque'atirārē bocaejasami. Bocaėjagu, nisami: “¿De'ro weerā musā da'rased ni'cārī dujina'iatī?” nisami. ⁷ Na yu'tisama: “Āpērā ūsārē 'Da'rarā wa'aya', nitiama. Tojo weerā da'rawe'e”, nisama. Tojo nicā tu'ogu, wese wiogu narē nisami: “Musā quē'rā ya wese pu da'rarā wa'aya. Queoro wapayeguti”, nisami. Tojo weerā na quē'rā da'rarā wa'asama.

⁸ »Ñamipu ti wese wiogu su'ori da'ragure pijio, nisami: “Da'rarārē pijīne, wapayeya. Be'ropu eja'cārārē wapayemu'tāña. Be'ro ñamiacācure da'ranu'cā'cārārē wapayetu'ajanu'cōña”, nisami. ⁹ Tojo weegu a'tiro weesami. Cinco nicāpu wese pu da'ranu'cā'cārārē pijiomu'tāsami. Ni'cā numu da'rased wapa wapayewuaronojō narē wapayesami. ¹⁰ Be'ro bo'reacā da'ranu'cā'cārā “Ūsā na nemorō wapata'arāsa'a”, nimisama. Tojo nimicā, na wācū'caronojō wa'atisa'a. Na quē'rā mejārōta wapata'asama. ¹¹ Tojo weerā ti wese wiogu me'rā tu'satirā, a'tiro nisama: ¹² “Ā'rā be'ropu da'rarā eja'cārā yoaticā ni'cā horata da'rama. Ūsā pūrīcā yoacā asise poo, da'rana'itō'opu. Tojo weemicā, ūsārē wapayecaronojōta na quē'rārē wapayepu”, nisama. ¹³ Wiogu pe'e ni'cū tojo busunu'cūgūrē a'tiro nisami: “Yu'u me'rācājū, mu'urē ña'arō weegu weewe'e. Mu'u da'rased duporo Ni'cā numu da'rawapata'awuaronojō wapata'agusa'a', nino'tojapu. ¹⁴ Tojo weegu mu'u wapata'a'quere ñe'e, tojaa wa'aya. Yu'u ā'rī be'ropu da'ragu a'ti'cure mu'urē wapayecaronojō wapayeguti. ¹⁵ Yé niyeru niapu. Tojo weegu yu'u uaronojō wapayemasī'i. ¿Yu'u masārē pajaña'cā uogu weeti?” nisami.

¹⁶ »A'tiro ni'i. Yarā sājāmu'tā'cārā, na be'ro ējōpeo'cārā quē'rārē mejārōta Ō'acū añusere o'ogusami. Tojo weerā nimu'tā'cārā “Ūsārē o'onemogūsami”, nīmasīsime, niwī.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Be'ro ūsā Jesú me'rā Jerusalē wa'ari ma'apu wa'awu. Ūsārē, cū bu'erā docere mejēcā pijiawī. Ūsārē niwī:

¹⁸ —Musā ī'a'a. Marī Jerusalēpu wa'arā wee'e. Topu yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure a'tiro weerāsama. Pa'ia wiorāpure, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masāpure o'orāsama. Na yu'ure wējēdutarāsama. ¹⁹ Náta tja ape di'tacjārā judío masā nitirā wiorāpure wiaturiarāsama. Yu'ure bujicā'a, tārā, curusapu wējēdutarāsama. Na tojo weemicā, yu'u i'tia numu be'ro masāgūsa'a, niwī Jesú.

Santiago, Juā paco Jesú me'rā ucū'que ni'i
(Mr 10.35-45)

²⁰ Zebedeo numo co pō'rā Santiago, Juā me'rā Jesú tiropu ejawō. Jesure apeyenojō sērīgō, cū pu'topu ejaque'awō. ²¹ Jesú core niwī:

—¿Ñe'enojōrē yu'u weecā uasari? niwī.

Cūrē yu'tiwō:

—Mu'u wioḡu sājāḡũ, ā'rā yu'u pō'rā puarārē mu'urē dutitamudutigu sōrōapa. Ni'cū mu'u diacjū pe'e, apī cūpe pe'e dupoapa, niwō.

²² Co tojo nicā tu'ogũ, Jesú co pō'rārē niwī:

—Musā yu'ure sērisere tu'omasīwe'e. Yu'u uputu pi'eti, wēriḡusa'a. ¿Musā quē'rā yu'u weronojō pi'etimasīti? niwī. Na yu'tiwā:

—Ēu. Pi'etimasī'i.

²³ Na tojo nicā, Jesú narē niwī:

—Diacjūta ni'i. Musā quē'rā pi'etirāsa'a. Tojo weemicā, diacjū pe'e, cūpe pe'e musārē dupomasītisa'a. A'te yu'u weese niwe'e. Yu'u pacu beseyu'cārā pe'e topure dujirāsama, niwī.

²⁴ Ēsā diez na tojo sēricā tu'orā, na me'rā ua wa'awu. ²⁵ Tojo weecā ĩ'agũ, Jesú ūsārē pijio, niwī:

—Musā masīsa'a. A'ti nucūcārē dutirā ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjārā quē'rā mejārōta dutipesama. ²⁶ Musā pūrīcā na weronojō weesome. Tojo weronojō o'orā, musā wa'teropu wiorā nisī'rīrā, āpērārē da'raco'terā weronojō niña. ²⁷ No'o āpērā nemorō nisī'rīḡũnojo āpērārē da'raco'teri masū weronojō niña. ²⁸ Yu'u Ō'acū macū weronojō weeya. Yu'ure āpērā weetamuato níḡũ mejēta a'tiwu. Yu'u pe'e narē weet-amugū a'tiwu. Tojo nicā ña'arō wee'que wapare pājārārē wēriḡbosa, wapayewīrōḡũ a'tiwu, niwī.

Jesú puarā caperi bajutirārē yu'rũo'que ni'i
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Be'ro ūsā Jericó wāmetiri macāpure wijawā'cāwā. Titare pājārā masā Jesure sirutuwā. ³⁰ Ēsā wa'aro ti ma'a sumuto puarā caperi bajuno'tirā dujiwā. Jesú yu'ruasere tu'oña'rā, caricūwā:

—Wioḡu, Davi pārāmi nituriagu, ūsārē pajaña'ña, niwā.

³¹ Masā pe'e narē “Caricūticā'ña”, nimiwā. Tojo nicāta, na pe'e nemorō caricūnemowā:

—Wioḡu, Davi pārāmi nituriagu, ūsārē pajaña'ña, niwā.

³² Na tojo nicā tu'ogũ, Jesú tojanu'cā, narē pijio sērītiña'wī:

—¿De'ro yu'u weecā uasari? niwī.

³³ Na cūrē yu'tiwā:

—Ēsārē caperi bajucā weeya, niwā.

³⁴ Tojo nisere tu'ogũ, Jesú narē pajaña'ḡũ, na caperire ñapeowī. Cū tojo weeri cura na puarāputa caperi ĩ'awā. Be'ro na quē'rā Jesure sirutuwā'cāwā.

21

Jesú Jerusalē wāmetiri macāpu sājā'a'que ni'i
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Ēsā Jerusalēpu ejase duporo Betfagē ūrūḡũ Olivo wāmeticju bu'aropu ejawu. Topu eja, Jesú puarā ūsā me'rācjarārē ti macāpu o'ówī. ² Narē niwī:

—Si macā marī pōtēorō nirī macāpu wa'arāsa'a. Topu ni'cō burra du'tenu'cō'core co macū me'rā bocaekarāsa'a. Narē pāa, miitia. ³ No'o ni'cū musārē mejēcā nicā, a'tiro niña: “Marī wioḡu uami. Maata wiano'rōsa'a tja”, niña, niwī.

⁴ Duporocjū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū cū oja'caronojōta tojo wa'awu. Cū Ō'acū ucū'quere a'tiro ojacu niwī:

⁵ Jerusalécjārārē a'tiro niña:

“Ī'aña. Musā wiogu musā tiropu a'timi.

Mejō nigú weronojō burra macū wī'magū bu'ipu pesawā'cātimi”, ni ojacu niwī.

⁶ Be'ro Jesú cū o'ó'cārā ti macāpu wa'a, cū weeduti'caronojōta weecārā niwā. ⁷ Burrore cū paco me'rā miiticārā niwā. Be'ro ūsā ye su'ti bu'icjasere na bu'ipu pūtāpeowū. Tu'ajana'cō, Jesú wī'magū bu'ipu mujāpejawī. ⁸ Topure pājārā masā niwā. Na ējōpeosere ĩ'orā, na ye su'ti bu'icjasere Jesú yu'ruaropu sēeocūuwā. Āpērā ma'a sumuto pūrī nise querire dutecūuwā. ⁹ Masā cū duporo wa'arā, cū be'rocjārā quē'rā e'catise me'rā caricūwā:

—Duporocjāpu wiogu ní'cu Davi pārāmirē e'catise o'orā. Añurō wa'ato ā'rī Ō'acū o'ó'cure. Ī'musecjārā cūrē “Añubutimi” ni, e'catise o'oato, ni caricūwā'cāwā.

¹⁰ Be'ro Jesú Jerusalēpu sājācā, topu nirā ucupe'tia wa'awā. Pājārā sērītiña'wā:

—¿Noa niti cū? niwā.

¹¹ Narē Jesú me'rā wa'arā yu'tiwā:

—Cū Jesú Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Nazare macā Galilea di'tacjē nimi, niwā.

*Jesú Ō'acū wī'ipu duarārē cō'awīrō'que ni'ī
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)*

¹² Be'ro Jesú Ō'acū wī'ipu sājāwā. Topure wa'icurā na Ō'acūrē ūjāamorōpeojā niwā. Nipe'tirā ti wī'i po'peapu narē duarārē, duarā quē'rārē ĩ'agū, cō'awīrō'pe'ocā'wī. Na niyeru ducayuri mesare, bujare na dua dujise quē'rārē tuuquecūpe'ocā'wī. Na queoro weetise bu'iri tojo weewī. ¹³ Be'ro narē niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wā: “Ya wī'i Ñubueri wī'i ni'ī, nino'ca wī'i ni'ī.” Musā pe'e queoro weetiapā. Yajarā ya wī'ire weronojō tojacā wee'e, ni tu'tiwī narē.

¹⁴ Ti wī'ipure caperi bajuno'tirā, sijamasītirā cū tiropu a'tiwā. Na tojo weecā ĩ'agū, narē yu'ruowī. ¹⁵ Pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā pe'e cū añuse weel'ocā ĩ'arā, tu'satiwā. Wī'marā ti wī'i po'peapu nirā a'tiro caricūwā:

—Duporocjāpu wiogu ní'cu Davi pārāmirē e'catise o'orā, niwā. Tere tu'orā, pa'ia wiorā quē'rā ua wa'awā. ¹⁶ Tojo weerā Jesure a'tiro sērītiña'wā:

—¿Sōjā wī'marā na nisere tu'oti?

—Tu'o'o. Musā Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu ní'quere bu'epā. A'tiro ni'ī: “Ō'acū, mu'u wī'marā, tojo nicā mi'rīrārē a'tiro weecā weepu.

Mu'urē e'catise o'orā, queoro basapeome'ricā weepu”, ni'ī, niwī Jesú.

¹⁷ Tojo nica be'ro pa'ia wiorārē, Moisé oja'quere bu'eri masārē cō'awā'cā, Betaniapu wa'a wa'awī. Topu ūsā cārīwū.

*Jesú higuera wāmeticjū dūca marīcjure ñaidijacā wee'que ni'ī
(Mr 11.12-14,20-26)*

¹⁸ Ape numu bo'reacā Jesú Jerusalēpu majāmitojagu, ūjaboayurua wa'awī. ¹⁹ Tojo weegu ma'a sumutopu nicjū higuera wāmeticjure ĩ'agū, tigu tiro wa'a, tigu ducare ĩ'ama'gū wa'awī. Ne dūca marīcaro niwā. Pūrī peje dia'cū niwū. Tojo dūca marīcā ĩ'agū, Jesú tigure niwī:

—Ne apaturi ducatinemosome, niwī. Cũ tojo níca be'ro maata ñaidija wa'awu. ²⁰ Tojo wa'acá, úsã cũ bu'erã ĩ'amarĩarã, cūrẽ sērĩtiña'wũ:

—¿De'ro weero tigu maata ñaidijati? niwã.

²¹ Jesú úsãrẽ yu'tiwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Musã ãjõpeose cuorã, diacjũta yu'tigusami nĩrã, yu'u tigure ñaicã wee'caro weronojõ weemasĩrãsa'a. A'te yu'u tigu ñaicã wee'caro yu'ruoro weemasĩrãsa'a. A'tigu úrũgũrẽ apero dia pajiri maapu wa'acã weemasĩrãsa'a.

²² Musã ãjõpeose cuorã, nipe'tise musã ñubue sērĩsere bocarãsa'a, niwĩ.

*Jesure “¿Noa dutiro me'rã tojo weeti?” ní'que ni'i
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)*

²³ Be'ro Jesú Ō'acũ wi'ipu sãjãawĩ. Cũ ti wi'ipu bu'eri cura pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã bucurã cũ tiropu a'tiwã. Cūrẽ bu'iri bocasĩrĩrã, sērĩtiña'wã:

—¿De'ronojõ dutise me'rã mu'u weesere tojo weeti? ¿Noa mu'urẽ tojo weedutigu dutise o'oati? niwã.

²⁴ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u quẽ'rã musãrẽ sērĩtiña'megũti. Musã yu'ticã, yu'u quẽ'rã musãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, nigũti. ²⁵ ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigu o'õpari? ¿Ō'acũ tojo weedutiri? ¿O masã pe'e cūrẽ tojo weedutiri? niwĩ.

Be'ro na basu a'merĩ niwã:

—Marĩ “Ō'acũ Juãrẽ wãmeyedutiwĩ” nicã, cũ marĩrẽ “To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã Juãrẽ ãjõpeotiri?” nigũsami. ²⁶ Marĩ “Ō'acũ o'õticu niwĩ, masã cūrẽ o'õcãrã niwã” nicã, masã marĩrẽ tu'tibosama. Nipe'tirã masã “Juã Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ niwĩ”, ni ãjõpeosama, niwã. ²⁷ Tojo weerã “Masĩtisa'a”, niyu'ruocã'wã. Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u quẽ'rã “A'te dutiro me'rã wee'e”, ni werewe'e, niwĩ narẽ.

Jesú ní'cũ põ'rã puarã queose me'rã narẽ were'que ni'i

²⁸ Be'ro Jesú narẽ queose me'rã werewĩ:

—Yu'u ni'cãrõacã weresere ¿de'ro tu'oña'rãsari musã? Ni'cũ puarã umua põ'rãtisami. Ni'cūrẽ a'tiro nisami: “Macũ, ya wese u'se wesepu da'ragu wa'aya”, nimisami. ²⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ macũ “Wa'awe'e”, ni yu'tisami. Be'ro mejẽcã wãcũ tja, da'ragu wa'asami. ³⁰ Be'ro cũ pacu apĩ cũ macũ tiropu ĩ'agũ wa'asami. Mejãrõta cūrẽ “Da'ragu wa'aya”, nisami. Cũ macũ yu'tisami: “Jau, pacu, wa'aguti”, nisami. Cũ tojo ní'cu nimigũ, wa'atisami, ni werewĩ Jesú pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã wiorãrẽ. ³¹ Cũ macũ ¿ni'inojõ pe'e cũ uaro weepari? ni sērĩtiña'wĩ narẽ.

Na a'tiro yu'tiwã:

—Cũ dutimu'tã'cu queoro weepĩ, ni yu'tiwã.

Tere tu'ogu, Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. “Ña'arã”, musã nĩrã, niyeru wapaseeri masã, tojo nicã umuarẽ a'metãrãwapata'ari masã numia musã u'musepu wa'atiri cura na pe'e wa'arãsama. ³² Juã masãrẽ wãmeyeri masũ Ō'acũ uaronojõ a'tiro añurõ nisetirouami nisere bu'ecã, musã ãjõpeotiwu. Na musã “Ña'arã waro nima” nĩrã pũrĩcã cũ weresere ãjõpeo, na wãcũsere ducayucãrã niwã. Na tojo weecã ĩ'amirã, musã pe'e ducayuti, cũ weresere ãjõpeoticãrã niwũ, niwĩ Jesú.

Da'raco'terā queoro weeti'que nī'i
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Jesú apaturí werewī:

—Apeye queose me'rā musārē werenemogūti. Tere tu'oya. Ni'cū pajiro di'ta cuogu u'se wese weesami. Ti wesere sārīsāsami. Topu na u'se bipesāati pere ūtāgāpu se'esājāsami. Tojo nicā u'muarī wi'i na co'tedujiati wi'ire weesami. Tojo wéeca be'ro aperopu wa'agu, āpērārē ti wesere co'tedutigu cūsami. Narē cū ya di'tare da'rase wapa “Tocā'rō yu'ure u'se wiapa”, nisami.

³⁴ »Be'ro u'se ducaturí cura āpērā cūrē da'raco'terārē topu o'ósami. Narē o'ogu, “Ya di'ta da'rarārē yé u'sere sērīrā wa'aya”, nisami. ³⁵ Topu ejacā, ti wese co'terā cū o'ó'cārārē ñe'esama. Ni'cūrē paasama. Apīrē wējēcō'asama. Apīrē ūtāperi me'rā doquesama. ³⁶ Na tojo weecā tu'ogu, ti wese wiogu toduporo o'ómu'tā'cārā nemorō o'ósami. Na ejacā i'arā, ti wese co'terā na quē'rārē mejārōta weesama.

³⁷ »Be'ro o'ótuogupua majā, cū macūrē o'ósami. A'tiro ni wācūmisami: “Yu'u macūrē wiopese me'rā i'arāsama”, nimisami. ³⁸ Cū macūrē i'arā, ti wese co'terā na basu a'merī ucūsama: “Ā'rīta nimi be'ropu a'ti wesere ñe'eacju. Ma, cūrē wējērā. Be'ro a'ti wese marī ya wese tojarosa'a”, nisama. ³⁹ Tojo nīca be'ro cū macūrē ñe'e, ti wese sumutopu miaa, cūrē wējēcō'asama, ni werewī Jesú.

⁴⁰ Cū wérēca be'ro Jesú wiorārē sērītiña'wī:

—To pūrīcārē ti wese wiogu a'tigu, ¿de'ro weegusari ti wese co'terārē? niwī.

⁴¹ Cūrē yu'tiwā:

—Pajaña'rō marīrō na ña'arārē wējēcō'agūsami. Be'ro cū ya wesere āpērā pe'ere co'tedutigusami. Na pe'e u'se ducati'quere queoro cū ye nisere wiarāsama, niwā.

⁴² Na tojo nicā tu'ogu, Jesú niwī:

—Musā Ō'acū ye queti ojāca pūrīrē bu'epā. Yu'ure wa'atjere a'tiro ojano'wū:

Ītā pīrī me'rā wi'i yeeri masā ni'cā pī na uatica pīrē cō'arāsama.

Na cō'āca pī me'rā āpērā pe'e añurō tutuari wi'i yeenu'cāmujāsama.

Ō'acū marī wiogu na cō'āca pī me'rā tojo weesami.

Cū tojo wee'que “Añubutia'a”, ni tu'oña'no'o, ni ojano'wū, niwī Jesú.

⁴³ Tojo weegu musārē wereguti. Sī'i wese wiogu sōjā co'terārē di'ta ē'ma'caro weronjō Ō'acū musārē weegusami. Ō'acū musā wiogu nisī'rīmiwī. Nipe'tise añuse cū wiogu nirōpu nise musā ye nibopā. Musā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masārē, tojo nicā yu'ure uatise ye bu'iri Ō'acū musā cuobo'quere ē'magūsami. Āpērā pe'ere o'ogusami. Na yu'ure ējōpeo, Ō'acū uaro weerāsama. ⁴⁴ Ītāgā yu'u wewecagare a'tiro wereguti. No'o tigapu burapejagunōjō mutōdijono'gūsami. No'o tīga pe'e cū bu'ipu doquepejacāma, añuse po'capu wa'agusami, niwī. Tojo nīgū, cūrē uatirā be'ropu bu'iri da'reno'rāsama nīgū, tojo niwī.

⁴⁵ Pa'ia wiorā, āpērā fariseo masā Jesú te queose me'rā wewecā tu'orā, “Marīrē tojo nīgū weesami”, niwā. ⁴⁶ Tojo weerā cūrē bu'iri da'eri wi'ipu sōrōrātīrā ñe'esī'rīmiwā. Na tojo weesī'rīmirā, a'tiro wācūcārā niwā: “Masā cūrē Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nīmī”, nisama.” Tojo weerā marī cūrē ñe'ecā, marīrē ña'arō weebosama nīrā, weemasītiwā.

22

Wioḡu macũ omocã du'tegu masãrẽ neocũuduti'que queose ni'i
(Lc 14.15-24)

1 Jesú apaturi queose me'rã wiorãrẽ werenemowĩ tja. A'tiro niwĩ:

2 — Õ'acũ masãrẽ cũ wioḡu nirõpu wa'acã weese a'tiro weronjoõ ni'i. Ni'cũ di'ta wioḡu cũ macũ omocã du'tecã bosenuḡu weepeoro weronjoõ ni'i. 3 Cũrẽ da'raco'terãrẽ nisami: “Yu'u cãrũ were'cãrãrẽ pijirã wa'aya”, nisami. Be'ro na pe'e narẽ pijicã, “Wa'awe'e”, nisama. 4 Na tojo weecã ï'agũ, ãpẽrãrẽ o'ósami tja. Narẽ nisami: “Yu'u piji'cãrãrẽ wererã wa'aya. Ba'ase tu'ajano'toja'a. Yarã wecua, ãpẽrã ecarã di'yojacã wee'cãrãrẽ wẽjẽdutitojapu. Nipe'tise apono'toja'a. Quero, bosenuḡu weepeorã a'tiato”, nisami. 5 Tojo weerã na quẽ'rã pijirã wa'amisama. Na quẽ'rãrẽ yu'titiyu'ruocã'sama. “Wa'awe'e”, nicã'sama. Apĩ cũ pijino'cu cũ ya wesepu wa'asami. Apĩ cũ da'rapu wa'asami. 6 ãpẽrã, wioḡu o'ó'cãrãrẽ ñe'e, paa, wẽjẽcõ'acã'sama. 7 Na tojo weesere tu'ogu, wioḡu wputu uasami. Tojo weegu narẽ wẽjẽcõ'a'cãrãrẽ cũ yarã surarare wẽjẽdutigu o'ósami. Tojo nicã na ya macãrẽ ãjũadutisami. 8 Be'ro ãpẽrã cũrẽ da'raco'terãrẽ nisami: “Nipe'tise yu'u macũrẽ bosenuḡu weepeoatjere apotojapu. Tojo weemicã, yu'u piji'cãrã ña'arã nitjãrã a'tita basiotiyucã, a'titicãrã niama. 9 Tojo weerã no'o musã macã decopu bocaearãrẽ pijiya”, nisami. 10 Be'ro cũrẽ da'raco'terã macã decopu pijirã wa'asama. Nipe'tirã na bocaearã añurã, ña'arãrẽ piji neocũu, wioḡu ya wi'ipu miasama. Na tojo weecã, topu na nerẽrĩ tucũ mu'mua wa'asa'a.

11 »Be'ro wioḡu narẽ ï'agũ, añudutigu wa'asami. Ni'cũ na wa'teropu nigũ na omocã du'tecã sãñawuaronojõ sãñatigure ï'asami. 12 Wioḡu cũrẽ nisami: “Acawereḡu, a'ti bosenuḡurẽ ¿de'ro wee su'ti omocã du'tecã sãñawuaronojõ sãñatimigũ sãjãtiati?” nisami. Cũ pe'e yu'titiyu'ruocã'sami. 13 Be'ro wioḡu ti bosenuḡu su'ori weerãrẽ nisami: “Cũrẽ ñe'e, du'pocãrĩ, omocãrĩpu du'tebutuaya. Wijaaro na'itĩ'arõpu cõ'acã'ña. Topu pũrĩno'gũ, upicari cũ'rĩdio, utigusami”, nisami wioḡu. 14 A'te weronjoõ ni'i Õ'acũ wioḡu nise. Õ'acũ pãjãrã masãrẽ pijimicã, pejetirãcã cũ wioḡu nirõpu sãjããrãsama, niwĩ Jesú.

Weeta'sase me'rã Jesure bu'iri a'marã na sãrĩtiña'que ni'i
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Cũ tojo nica be'ro fariseo masã wa'a wa'awã. Be'ro na Jesure bu'iri bocasi'rĩrã, “A'tiro weerã”, ni apoyucãrã niwã. 16 Tojo weerã na bu'esere siruturãrẽ, tojo nicã ãpẽrã Herode ya curuacjãrã me'rã Jesú tiropu o'ócãrã niwã. Na cũ tiropu etarã, niwã:

—Masãrẽ bu'egu, ãsã mu'u nisetisere masĩ'i. Mu'u diacjũ ucũ'u. Masã yu'ure ¿de'ro wãcũrãsari? nirõ marĩrõ diacjũ ucũ'u. Õ'acũ yere diacjũ were'e. ãpẽrã wiorã nima nirõ marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ï'a'a. 17 Tojo weerã mu'urẽ apeyenojõ sãrĩtiña'rã a'tiapu. Romano masã wioḡure cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrẽ dutise ¿añuti, o ña'a nitine? Na Jesure bu'iri bocasi'rĩrã, tojo niwã. (Jesú “Wapayeroua'a” nicãma, judio masã “Õ'acũ ni'cũrẽta ãjõpeoroua'a; mu'u tojo nise ña'a ni'i”, nibocãrã niwã. “Wapayeticã'rõua'a” nicã pe'e, “Romano masã wioḡure yu'runu'cãgũ wee'e”, nibocãrã niwã.)

18 Tojo weegu Jesú na ña'arõ wãcũsere ï'agũ, a'tiro niwĩ:

—Musā tojo nírā, weeta'sari masā ni'i. ¿De'ro weerā yu'ure mejēcā yu'tigu, bu'iri bocagusami nírā, sērītiña'ti? ¹⁹ Niyeru cuji romano masā wiogure wapayeri kujinojōrē miitia, niwī. Cū tojo nicā tu'orā, ni'cā numu da'rawapata'ari kujinojōrē miitiwā. ²⁰ Tojo weecā ĩ'agū, Jesú narē sērītiña'wī:

—¿Noa queose, noa wāme wā'ñati a'ti cujipure? niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'orā, na yu'tiwā:

—César, romano masā wiogū cū queose, cū wāme wā'ña'a, niwā.

Be'ro Jesú narē niwī:

—To pūrīcārē romano masā wiogū wapayedutisenojōrē cūrē o'oya. Ō'acū ye pe'ema cūrē o'oya. Cū weedutisere weeya, niwī.

²² Cū tojo nicā tu'orā, tu'omarīa, be'ro wa'a wa'awā.

Masā wērīca be'ro masāsere Jesure sērītiña'que ni'i

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Jesure “¿Romano masā wiogure wapayerouati?” nīca numūrēta āpērā pa'ia saduceo masā cūrē ĩ'arā etawā. Na “Wērī'cārāpu masāsoma”, ni ējōpeoma. Tojo weerā Jesure masāse cjasere a'tiro niwā:

²⁴—Masārē bu'egu, dūporopu Moisé a'tiro duticu niwī: “Ni'cū numotigu pō'rātītimigū wērīcā, cū acabiji cū numo ní'core nuorēato. Be'ro cū co me'rā ne waro pō'rātīmu'tāgūrē cū ma'mi wērī'cure pō'rātībosato”, nicu niwī Moisé. ²⁵ Tojota wa'a'ā ūsā wa'terore. Siete umua ni'cū pō'rā niwā. Masā ma'mi numoti, be'ro wērīa wa'acu niwī. Pō'rā marīyugu, cū numo ní'core cū acabijire cūucu niwī. ²⁶ Cū quērā pō'rātītimigū wērīa wa'acu niwī. Be'rocjū quērārē tojota wa'acaro niwā. Tojo dia'cū wa'aturiadijacaro niwā téé nituogupure. ²⁷ Na nipe'tirā be'ro co quērā wērīa wa'aco niwō. ²⁸ Na siete co me'rā omocā du'tecārā niwā. Tojo weero wērī'cārā masācā, ¿ni'í numo tojabutiagosari? ni sērītiña'wā.

²⁹ Tojo nicā tu'ogu, Jesú narē yu'tiwī:

—Musā wisiyu'rua'a. Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere ne masīwe'e. Ō'acū cū tutuase quērārē masīwe'e. ³⁰ Wērī'cārā na masāca be'ro numotisoma. Pō'rā numia quērārē numisoma. Ō'acūrē wereco'terā u'musepu nírā weronojō nirāsama. ³¹ Apeyenojō wērī'cārā masāsere werenemogūti tja. Ō'acū cū ye queti ojāca pūrīpu masārē ní'quere bu'epā. A'tiro nicu niwī: ³² “Yu'u Ō'acū ni'í. Abrahā, Isaa, Jacob wiogū ni'í”, nicu niwī. Cū “Na wiogū ni'í” nígū, “Yu'u tiropu catima” nígū, tojo nicu niwī. Ō'acū catirā wiogū nimi. Wērībajuduti'cārā marīma, niwī Jesú.

³³ Cū bu'esere tu'orā, masīse me'rā yu'ticā ĩ'arā, masā tu'omarīa wa'awā.

Moisé cū dutise cūu'que, ni'cārō añuyurānu'cārō ni'í nise ni'í

(Mr 12.28-34)

³⁴ Be'ro Jesú saduceo masārē di'tamarīacā weesere fariseo masā tu'ocārā niwā. Tere tu'o, nerēcārā niwā. ³⁵ Na me'rā ni'cū Moisé oja'quere bu'eri masū Jesure mejēcā yu'ticā uagu, cūrē sērītiña'wī:

³⁶—Masārē bu'egu, Moisé duti'que ¿disenojō waro apeye yu'ruoro añuyurānu'cāti? niwī.

³⁷ Jesú cūrē a'tiro yu'tiwī:

—A'tiro ni'í. “Ō'acū marī wiogure nipe'tise masā ējōpeose me'rā, masā wācūse me'rā, masā tu'oña'se me'rā ma'ña.” ³⁸ A'te ni'í apeye yu'ruoro

niyu'runu'cāse. ³⁹ A'te be'rore tojocureta ni'i, nírō. A'tiro ni'i. "Marī basu ma'irōnojoṭa āpērārē ma'irōua'a." ⁴⁰ A'te puaro dutisere wéerā, nipe'tise Moisé cū duti'quere, tojo nicā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na bu'e'quere yu'tirāta wee'e, niwī Jesú.

Jesú masārē "Cristo na nigú ¿noa macū niti?" ni sērītiña'que ni'i (Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Fariseo masā na nerērī cura Jesú narē sērītiña'wī:

⁴² —Musā Cristo Ō'acū bese'cure ¿de'ro tu'oña'ti? ¿Noa macū niti cū? niwī.

Cūrē yu'tiwā:

—Daporočjūpu wiogu Davi pārāmi nituriagu nimi, niwā.

⁴³ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú narē niwī:

—Cristo, Ō'acū bese'cu Davi pārāmi nituriagu nicā, to pūrīcārē ¿de'ro weegu Davi Espiritu Santu tutuaro me'rā ucūgū, cūrē "Yu'u wiogu nimi", nipari? Marī, marī pārāmirē "Yu'u wiogu nimi", niwe'e. Davi Ō'acū bese'cure ucūyugu, a'tiro ojacu niwī:

⁴⁴ Ō'acū u'musepu nigú cū macūrē, yu'ure yu'rūoacjūre a'tiro nicu niwī: "Yu'u tiro wiogu dujiri cūmurōpu dujigusa'a.

Mu'u topu dujicā, mu'urē ī'atu'timi'cārārē docaque'acā weeguti", nicu niwī Ō'acū, ni ojacu niwī Davi.

⁴⁵ ¿De'ro weegu Ō'acū bese'cu Cristo Davi pārāmi nimasībosabe? Davi basuta cūrē "Yu'u wiogu nimi", nicu niwī. Tojo weegu cū pārāmi se'saro nírōnojo o'ogu, cū wiogu nicu niwī, niwī Jesú.

⁴⁶ Cū tojo nisere tu'orā, ne ni'cū ni'cā usero yu'tima'atiwā. Tita me'rā be'ro majā uirā, ne sērītiña'nemotiwā.

23

Jesú fariseo masārē, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'i (Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Be'ro Jesú masārē, tojo nicā ūsā cū bu'erārē niwī:

² —Moisé oja'quere bu'eri masā, āpērā fariseo masā Ō'acū dutise Moisére cūu'quere wererā nima. ³ Tojo weerā na weresere tu'o, tere weesirutuya. Na weesetise pe'ere ī'acūticā'ña. Na añurō wereme'rīma, wererā. Tojo weemirā, na nise pe'ere weetima. ⁴ Na dutiwuaronojō dutiyu'rūocā'sama. Masā tere pōtēotisama. Na tojo wéerā, wuapōtēoña marīse nūcūserē du'tepeorā weronojō weesama. Na masārē tere wuapeorā weronojō weesama. Na tere wuadutirā, ne āpērā tā'rīrārē weefamutirā weronojō weesama. Ne pajaña'ti, masārē ne cā'rō weeta-mutisama. ⁵ Nipe'tise na weesere masārē añurō ī'adutirā weeta'sasama. Masā narē "Ō'acūrē añurō ējōpeosama" nicā tu'osī'rīrā, a'tiro weesama. Na diapoapu, na omocāpu Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere pajiri casero me'rā oja'quere du'teō'osama. Tojo nicā na űubuecā ī'adutirā āpērā yu'rūoro na űubuewuari su'tiro sumutopu opa dari cuorojore sāñasama.

⁶ Bosenumu nicā wiorā na dujiwuase cūmurīpu dujisī'rīsisama. Na nerēse wi'seripu quē'rārē mejārōta weesama. ⁷ Masā narē macā decopu wiopesase me'rā añuduticā ūasama. Narē, "Ūsārē bu'erā" pisucā ūasama.

⁸ »Musā pūrīcā āpērārē "Musā ūsārē bu'erā ni'i", nino'ticā'ña. A'tiro ni'i. Musā ni'cū pō'rāta ni'i. Yu'u ni'cūta musārē bu'egu ni'i. ⁹ Musā

ne ni'cūrē a'ti nucūcāpure “Ēsā pacu”, niticā'ña. Musā ni'cūta pacuti'i. Cū Ō'acū u'musepu nimi. ¹⁰ Diacjūta musā pūrīcā “Ēsā wiogu”, ni pisuno'ticā'ña. Yu'u Cristo Ō'acū bese'cu ni'cūta musā wiogu ni'i. ¹¹ No'o āpērārē weetamugū, cūta nimi āpērā yu'ruoro bu'ipu niyu'runu'cāgū. ¹² No'o “Yu'u āpērā yu'ruoro niyu'runu'cā'a” ni tu'oña'gūnojō Ō'acū cūrē mejō nigūacā waro tojacā weegusami. No'o “Yu'u āpērā yu'ruoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Ō'acū āpērā yu'ruoro tojacā weegusami.

¹³ »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā weeta'sari masā ni'i. Masā yu'ure ējōpeosi'rīrārē cā'mota'a. Tojo wéerā, yu'u pacu wiogu nīrōpu wa'ari ma'arē narē bi'arā wee'e. Musā basuta yu'ure ējōpeowe'e. Āpērā quē'rārē ējōpeosi'ricā uasāwe'e. Tojo weero ña'abutiaro wa'arosa'a musārē.

¹⁴ »Musā wapewia numia ye wi'serire ē'masa'a. Musā ña'arō wee'quere wācūdutitirā yoacā ñubueta'sa'a. Tojo weerā musā āpērā nemorō bu'iri bocayu'runu'cārāsa'a.

¹⁵ Jesú a'tiro ninemowī Moisé oja'quere bu'eri masārē, tojo nicā fariseo masārē:

—Musā uputu waro weeta'sa'a. Musā ējōpeosere no'o ni'cū nigūacārē musā weronōjō ējōpeocā uarā, nipe'tiropu sijabi'a'a. Be'ro tu'ajanu'cō, cūrē musā nemorō ña'arō pecame'epu wa'ata basiocā weesa'a.

¹⁶ »Ña'arō wa'arosa'a musārē. Caperi bajutirārē a'merī wejero weronōjō ni'i. A'tiro ni bu'e'e masārē: “Ni'cū 'A'tiro weeguti', nisami Ō'acūrē. 'Ō'acū wi'i me'rā tojo weeguti' nica be'ro cū ní'quere queoro weeticā, 'Bu'iri marī'i”, nisa'a. “Cū 'Ō'acū wi'i cjase uru me'rā tojo weeguti' ní'quere queoro weeticā pūrīcārē, 'Ña'a ni'i”, nisa'a. ¹⁷ Musā tojo nīrā, diacjū wācūwe'e. Tu'omasīwe'e. Uru Ō'acū wi'ipu niyuro, Ō'acū l'orōpu añuse tojasa'a. Ō'acū wi'i, ti wi'i cjase uru nemorō añuyū'runu'cā'a. ¹⁸ Musā Ō'acū dutiro weesi'rītīrā, ucūme'rīse me'rā weeta'sa'a. Masārē a'tiro nisa'a: “Musā Ō'acūrē wa'icūrā ūjūamorōpeowuaropu me'rā tojo weerāti' ní'quere weeticā, bu'iri marīsa'a. Wa'icu Ō'acūrē o'ose topu peo'que me'rā pūrīcārē wapatisa'a”, ni'i. ¹⁹ Musā tu'omasīwe'e. Ō'acūrē o'ose nemorō na wa'icūrā ūjūamorōpeowuaro pe'e wapati'i. Topu ūjūpesase me'rā na Ō'acūrē o'ose añuse tojasa'a. ²⁰ Tojo weerā musā “Ō'acūrē wa'icūrā ūjūamorōpeowuaropu me'rā tojo weerāti” nīrā, te se'sarore nīrā weewe'e. “Topu peoatje quē'rārē mejārōta weerāti”, nīrā weesa'a. ²¹ Ō'acū cū ya wi'i, Ō'acū wi'ipu nisami. Tojo weerā Ō'acūrē “Ti wi'i me'rā tojo weerāti” nīrā, “Cū me'rāta tojo weerāti”, nīrā wee'e. ²² Mejārōta “U'muse me'rā tojo weerāti” nīrā, “Ō'acū dujiro me'rāta, topu dujigu me'rāta” nīrā wee'e.

²³ »Ña'arō wa'arosa'a musā Moisé oja'quere bu'eri masārē, tojo nicā fariseo masārē. Musā weeta'sasebujurā ni'i. Musā otese o'majācā, menta, anís, comino wāmetise ba'ase sāmōrēsere seeneo, opa sū'urī weesa'a. Diez sū'urī cuorā, ni'cā sū'u Ō'acū wi'ipu miaa, Ō'acūrē wāmepeo, pa'ire o'osa'a. Musā tojo añurō weemirā, Moisé oja'que apeye pacase pe'ere weewe'e. Āpērārē queoro weesere, pajaña'sere, Ō'acūrē ējōpeose pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Musā otesere cūrē o'odu'utimīrā, a'te añuyū'runu'cāsere weeya.

24 »Musā basu diacjũ weewe'e. Āpērā quē'rārē su'ori diacjũ weewe'e. Tojo weerā musā Ō'acũ ye cjasere bu'érā, caperi bajutirā a'merĩ su'ori tũawā'cārā weronojō ni'i. Moisé cũ oja'que, mejō niseacā dutise pe'ere wācũyũ'rurā, apeye paca pe'ere weewe'e.

25 »Musā weeta'sarā a'tiro wee'e. Bajuyoropũ dia'cũ añurō wee'e. Baparire bu'ipũ dia'cũ añurō coerā weronojō weeta'sa'a. Ti pa po'peapure peje ña'ase musā āpērā yere yaja'que, āpērā yere uaripejayũ'runũ'cā'que ũ'irĩ weronojō wā'ñasa'a. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a musārē.

26 Musā fariseo masā tu'omasitirā, caperi bajuno'tirā weronojō ni'i. Ne waro po'peapũ cjase musā wācũsere ducayumũ'taña. Be'ro bajuyoropũ añurā, ña'ase moorā tojarāsa'a. Bapari po'peapũ coemu'tā'caro weronojō bu'ipũ quē'rā ũ'irĩ marirō tojaro weronojō weerāsa'a.

27 »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, fariseo masā weeta'sari masā ni'i. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a musārē. Wērĩ'cārā masāperi weronojō ni'i. Bu'ipure añurō bajudutirā bo're me'rā wa're'que cujirire nu'cōsa'a. Ti pe po'peapure wērĩ'cārā ō'arĩ mejā, tojo nicā dicuse na upũ ña'ase boa'que sãñasa'a. 28 Musā a'tiro niseti'i. Masā i'orōpure añurā weronojō baju'u. Po'peapũ pe'ere weeta'sasebujurā ni'i. Musāpure ña'ase niyũ'rua'a.

29 »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, fariseo masā weeta'sasebucurā ni'i. Musā duporocjārā Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masā masāperi bu'ipũ añurō bajudutirā yeenu'cō'o. Tojo nicā āpērā masā añurā ni'cārārē masāperi bu'ipũ mejārōta ma'masũ'anu'cō'o. 30 Tu'ajanũ'cō, a'tiro ucũsa'a. “Ēsā ñecũsumua Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masārē wējēcārā niwā. Ēsā na catícateropure nírā, narē wējēcā, wējētamutibopā”, ni'i. 31 Musā a'tere tojo nírā, “Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masārē wējē'cārā pārāmerā nituriarā ni'i”, nírā wee'e. 32 Musā, musā ñecũsumua weemjātĩ'caronojōta weeyapaticā'ña, ni tu'tiwĩ.

33 »Musā weeta'sari curuacjārā aña weronojō ni'i. Musā de'ro wee Ō'acũ pecame'epũ bu'iri da'reatjere yũ'rũwetimasĩsome. 34 Tojo weegu yũ'u musā tiropure Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masā, masĩrĩ masārē, bu'eri masārē o'óguti. Musā pe'e na ni'cārērārē wējē, āpērārē curusapũ paabi'penu'cōrāsa'a. Āpērārē na nerēwuase wi'seripũ paape, na no'o wa'ase macārĩpũ sirutucusiarāsa'a. 35 Tojo weero nipe'tirā masā añurārē wējē'que wapa musārē bu'iri wā'a'a. Musā ñecũsumua añugũ Abel me'rā ne waro wējē da'pocaticārā niwā. Téé Zacaría Berequía macũ me'rā yapada'reocārā niwā. Cũrē na ñubuepeowuaropũ Ō'acũ wi'i decopũ wējēcārā niwā. 36 Diacjũ musārē wereguti. Tojo wee'que wapare ni'cārōacā a'tocateropũ nírārē bu'iri wa'arosa'a, niwĩ Jesú.

Jesú Jerusalêrē ĩ'agũ uti'que ni'i
(Lc 13.34-35)

37 Fariseo masārē tojo nica be'ro Jesú Jerusalécjārā, tojo nicā toduporopũ ti macapũ ni'cārārē wācũgũ, a'tiro niwĩ:

—Jerusalécjārā, musā Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masārē wējēcō'a'a. Ō'acũ o'ó'cārā cũ ye quetiwereri masārē ũtāperi me'rā doquewējē'e. Musārē pejetiri yũ'u ma'igũ, neocũusi'rĩmiwā. Ni'cō cārē'quē co pō'rārē wũuse docapũ neocũu'caro weronojō weesi'rĩmiwā. Musā uatiwũ. 38 Tojo weero musā nimi'que wi'seri masā marirō tojarosa'a. 39 A'tere tu'omasĩa.

Yu'ure apaturi i'anemosome majã. Be'ro yu'u a'ti turipu apaturi a'ticãpu, musã “Õ'acũ daporopu 'O'óguti' ní'cu añubutiagu nimi” nírãpu i'arãsa'a tja, niwĩ Jesú.

24

Jesú “Õ'acũ wi'i Jerusalé cja wi'i cõ'ano'rõsa'a” ní'que ní'i
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Õ'acũ wi'ipu ní'cu wijaa wa'awĩ. Cũ wa'ari cura ùsã cũ bu'erã cũ tiro wa'a, niwũ:

—Í'aña a'ti wi'ire. Añubutiari wi'i, pajiri wi'i waro ni'i, nimiwũ. ² Ùsã tojo nicã, Jesú niwĩ:

—Musã a'te pejere i'a'a, i'arã. Diacjũ musãrẽ wereguti. Nipe'tise a'ti wi'i cjase ne ni'cã ùtãgã apega bu'ipu yeeturiamujã'que tojasome. Nipe'tise matõdijono'rõsa'a, niwĩ.

A'ti umuco pe'tise daporu Jesú “A'tiro wa'arosa'a” ní'que ní'i
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro ùsã wa'a, ùrũgũ Olivo wãmeticjupu ejawu. Jesú topu ejanujãrĩ cura ùsã ya'yioropu sãrĩtiña'wã:

—Ùsãrẽ wereya. ¿De'ro nicã tojo wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã i'ogũsari mu'u apaturi a'tiatjere? Tojo nicã a'ti umuco pe'tiatjo daporu ¿de'ro wee masĩrãsari? ni sãrĩtiña'wũ.

⁴ Jesú ùsãrẽ yu'tiwĩ:

—Ãpẽrã musãrẽ nisooticã'to nĩrã, añurõ tu'omasĩyuya. ⁵ Pãjãrã a'tiro nisoorãsama. “Yu'u Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i”, nĩrãsama. Na tojo nisere tu'orã, pãjãrã siruturãsama.

⁶ Musã a'mewẽjese quetire tu'o, “Topu tojo wa'aporo” nicã tu'orãsa'a. Tere tu'orã, ùcuaticã'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirõ, a'ti umuco pe'tiatjo du'sarosa'a yujupu. ⁷ Ni'cã curuacjãrã ape curuacjãrã me'rã a'mequẽrãsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjãrã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjãrãsama. Peje apesepure ùjaboase nĩrõsa'a. Aperopure peje di'ta narãsãse nĩrõsa'a. ⁸ A'te nipe'tise peje me'rã masã ne waro pi'etiwã'cõse ni'i. Numio co macũrẽ wuase daporocã pũrĩse nu'cãrõ weronojõ nĩrõsa'a.

⁹ »Tojo wa'acã, yu'ure ãjõpeotirã musãrẽ ña'arõ weerãsama. Musãrẽ ñe'e, wiorã tiropu miaa, bu'iri da'redutirãsama. Musãrẽ wẽjãrãsama. Yu'ure ãjõpeose bu'iri nipe'tiõcãrã masã musãrẽ i'atu'tirãsama. ¹⁰ Tojo wa'acã, pãjãrã yu'ure ãjõpeomĩ'cãrã ãjõpeodu'urãsama. Na a'metu'ti, ãpẽrã wiorãpũre bu'iri da'redutirã o'orãsama. ¹¹ Pãjãrã “Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã ni'i”, nisoorãsama. Pãjãrãrẽ nisoõ, ãjõpeocã weerãsama. ¹² Ña'ase niyu'rãmajãrõsa'a. Tojo wa'acã, pãjãrã a'merĩ ma'idu'urãsama. ¹³ Yu'ure ãjõpeoyapatirã pũrĩcã yu'rãwetirãsama. Yu'u pacu tiropu catinu'cũrãsama. ¹⁴ Nipe'tiro a'ti di'tapu Õ'acũ masãrẽ yu'rũose quetire werese'sabi'ano'rõsa'a. Na quẽ'rãrẽ masĩdutiwo wereno'rõsa'a. “Ña'arõ wee'quere bujaweti ducayucã, Õ'acũ ñe'egũsami”, ni wereno'rõsa'a. A'te nipe'tiropu se'sãca be'ro a'ti umuco pe'tirosa'a majã. ¹⁵ Daporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã Danie wãmetigu a'ti umuco pe'tiatjo daporu wa'atjere ojayucu niwĩ. “Ña'agũ, Õ'acũ yabigunojõ cũ ya wi'i añurĩ wi'ipu sãjãtĩgunojõ Jerusalé cja wi'ipu sãjãagũsami”, ni ojayucu niwĩ. Cũ ti wi'ipu nu'cũcã i'arã, musã a'ti

pūrīrē bu'e, tu'omasīña. ¹⁶ Tojo wa'acā ī'arā, Ō'acū bu'iri da'regusami nīrā, Judeapu nīrā ūrūpagupu du'tiaya. ¹⁷ Wi'i dūposārī opa sirapu soo pesagunojō po'peapu cjasere sājāa, duretimgū, diacjū du'tiaya. ¹⁸ No'o wesepu tō'ogū quē'rā ne wi'ipū tojaa, duregu wa'aticā'ña. Sojaro me'rā du'tiaya. ¹⁹ Tojo wa'ase numurī numia nijīpacosānumiarē, tojo nicā pō'rā mi'rīrā cuorārē bujawese numurī nirōsa'a. Na ūmñarō wa'amāsīsome. ²⁰ Masā Ō'acūrē sērīña: “Yusuase numurīrē, soowuari numu ūsā judío masā yoropu wa'atiri numurē wa'aticā'to”, niña. ²¹ Tojo wa'ase numurīrē uputu waro pi'etise nirōsa'a. Ō'acū a'ti turi wéeca be'rore tocā'rō pi'etise marīcaro niwū. Be'ropu quē'rārē tocā'rō waro pi'etise marīrōsa'a. ²² Ō'acū na pi'etise numurīrē duoticāma, ne ni'cū yu'ruwetitibutiabosami. Ō'acū pe'e cū yarā, cū bese'cārārē pajaña'gū, tojo wa'ase numurīrē duogusami.

²³ »Āpērā musārē a'tiro nisoorasama. “Jāa, ī'aña. Ō'acū bese'cu Cristo a'to nimi.” O apetero weerā “Sō'opu nimi”, nīrāsama. Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña. ²⁴ Pājārā nisoori masā a'tirāsama. A'tiro nīrāsama: “Yu'u Ō'acū bese'cu Cristo ni'i. Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū ni'i”, nisoorasama. Narē ējōpeocā weesī'rīrā, peje wee'ose ī'orāsama. Basiocāma, Ō'acū cū bese'cārāpūreta ējōpeodu'ucā weesī'rīrāsama. ²⁵ Masā basu masīña majā. Yu'u musārē be'ropu wa'atjere weryutoja'a. ²⁶ Tojo weerā āpērā musārē “Sō'opu yuca marīrōpu Cristo nisami, ī'arā wa'aya” nicā, wa'aticā'ña. Āpērā “A'ti tucūpu nimi, ī'arā a'tia” nicā, ējōpeoticā'ña. ²⁷ Yu'u Ō'acū macū masū weronjō uputigu a'tiri cura a'tiro nīrōsa'a. Mujīpū mujātiro pe'e, cū sājārō pe'e quē'rārē bupo ya'baro weronjō nīrōsa'a. Ya'yioropu a'tisome. ²⁸ Apīnojō wa'icū boacā, yuca maata masī, wījīwā'cāsama. Tojo wa'acā ī'arā, “Apīnojō boapī”, ni masī'i. A'te weronjō yu'u a'ticā, masā masīrāsama, niwī Jesú.

Ō'acū macū masū weronjō uputigu ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)

²⁹ Jesú a'tiro ninemowī:

—Te pi'etise numurī yu'rūca be'ro mujīpū umucocjū na'itī'a wa'agusami. Namicjū quē'rā bo'reyusome. Nōcōa burudijarāsama. Nipe'tirā u'muarōpu nīrā narāsācā weeno'rāsama. ³⁰ Tojo wa'acā, u'musepu yu'u Ō'acū macū masū weronjō uputigu yu'u a'tisere ī'arāsama. Nipe'tise macārīcjārā uīrā, utirāsama. Yu'u o'mecururīpu tutuaro me'rā asistedijaticā, ī'arāsama. ³¹ Yu'ure wereco'terā u'musecjārārē nipe'tiro a'ti di'tapu o'oguti. Yaro coroneta uputu busucā, yu'u bese'cārā nipe'tiro no'o nīrōcjārārē neorāsama.

³² »Musārē otese hīgueragu wāmeticju me'rā queose o'oguti. Tigu dūpurīpu pūrī nāsawījicā, “Cū'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a. ³³ A'te weronjō yu'u todūporo nī'que peje wa'acā ī'arā, “Cā'rōacā Jesú a'ti di'ta wīogu sājātjo dū'sa'a”, niña. ³⁴ Diacjū musārē wereguti. A'te peje tojo wa'ari cura nīrā wērīsome. Tojo wa'asere ī'ape'ocā'rāsama. ³⁵ A'ti umūco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'u ucūse, yu'u bu'ese pūrīcā ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tise yu'u nī'que queoro wa'arosa'a.

³⁶ »Yu'u apaturi a'tiatjema ti numu nicā, ti hora nicā a'tigusā'a nisere ne masīno'ña marī'i. Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā, yu'u Ō'acū macū quē'rā masīwe'e. Yu'u pacu Ō'acū ni'cūta masīsami.

37 »Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiri cura quẽ'rãrẽ duporocjũpu Noẽ cã nícateropu wee'caronojõ weerãsama. 38 Õ'acũ a'ti turi miose duporo masã ba'a, s'ĩrĩ, omocã du'te, na põ'rã numiarẽ numisocãrã niwã. A'tere weetuocãrã niwã teẽ Noẽ cã yucusujopu sãjãrĩ curapu. 39 Na, ne «Mejẽcã wa'arosa'a», ni wãcũma'aticãrã niwã. Be'ro acoro pejaa, narẽ dia miorĩ curapu tu'omasicãrã niwã. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiri cura quẽ'rãrẽ masã mejãrõta weerãsama. 40 Yu'u a'tiri cura umua puarã ni'cãrõ me'rã wesepu da'rarã, ni'cũ yu'ure ãjõpeogu miano'gũsami. Apĩ yu'ure ãjõpeotigu tojagũsami. 41 Puarã numia ni'cãrõ me'rã ojoca ãrũarã, ni'cõ yu'ure ãjõpeogo miano'gõsamo. Apego yu'ure ãjõpeotigo tojagõsamo.

42 »Yu'u musã wiogu apaturi a'tiatjere musã masĩtisa'a. Tojo weerã añurõ wãcũ, tu'omasiyuya. 43 Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro masiña. Yajari masũ ti hora nicã a'tigusami nigũ, wi'i wiogu cãrĩtisami. Cũrẽ co'te, cũ ya wi'ire yajari masũ pãosãjãacã, cã'mota'asami. 44 Musã quẽ'rã ã'rĩ weronojõ niña. Musã ne cã'rõ wãcũtubutiari cura yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tigusa'a, niwĩ.

*Jesú puarã da'raco'terã me'rã queose o'o'que ni'i
(Lc 12.41-48)*

45 Jesú a'tiro ninemowĩ:

—¿Noanojõ pe'e yu'u dutiro weenu'cũgũ, tu'omasigũ waro nisari? nigũ, queose me'rã wereguti. Wiogu aperopu wa'agu, cũ ya wi'ire co'tedutigu ni'cũ cũrẽ da'raco'tegure cũasami. «Ãpẽrã da'raco'terãrẽ no'o du'sasenojõrẽ ba'ase ecaya», nisami. 46 Be'ro aperopu eja'cu dajasami. Cũ dajacã, queoro da'ra bocaejano'gũ e'catisami. 47 Diacjũ musãrẽ wereguti. Cũ queoro weese wapa wiogu nipe'tise cũ cuosere co'tedutigũ sõrõgũsami. 48 Cũrẽ da'raco'tegu ña'agũ, «Yu'u wiogu maata dajasome» nigũnojõ pũrĩcã a'tiro weesami. 49 Ãpẽrã da'raco'terãrẽ ña'arõ paa pi'eticã weesami. Ãpẽrã que'arã me'rã ba'a, s'ĩrĩsami. 50 Cũ tojo weeri cura wiogu wãcũña marĩrõ cũ co'tetiri cura dajasami. 51 Cũ cũa'cure duti'quere weeti'que wapa uputu waro cũrẽ bu'iri da'regusami. Ãpẽrã ña'arã, weeta'sari masãrẽ wa'a'caronojõ bu'ipejasirutugusami. Tojo wa'acã, cũ pũrĩno'gũ, upicari cũ'rĩdio, utigusami, niwĩ Jesú.

25

Diez nu'mia me'rã Jesú queose o'o'que ni'i

1 Jesú cũ wiogu nirõpu ¿noanojõ sãjãarõsari? nigũ, a'te queose me'rã werewĩ:

—Yu'u wiogu nirõpũre sãjãatje a'tiro weronojõ ni'i. Diez nu'mia na me'rãcõ marãpu niacju a'ticã co'tesama. Nãnucũ u'se me'rã s'ĩ'osepare cuosama. 2 Ni'cãmocrã nipe'tisere añurõ apoyutisama. Ãpẽrã ticurãta tja añurõ apoyu, co'tesama. 3 Apoyutirã numia na ye s'ĩ'osepare miarã, u'se na piosãa ducayuatjere miatisama. 4 Apoyu'cãrã numia pe'e poseye'quepapure miasama. Tojo nicã borewaria me'rã u'sere mianemosama. 5 Co marãpu niacju maata etatisami. Tojo weerã narẽ wuja pũrĩcã, cãrã wa'asama. 6 Be'ro ñami deco ãjãcã, ãpẽrã pe'e a'tiro caricũmu'tãsama: «Co marãpu niacju a'titojami. Põtẽrĩrã a'tia», nisama. 7 Na tojo caricũcã, nipe'tirã numia wã'cãpe'tia wa'asama. Wã'cã, na ye

sĩ'osepare apoburosama. ⁸ ʘ'se miati'cārã numia pe'e ãpērã mia'cārãrē a'tiro nisama: “ʘsã quē'rārē cã'rõ sĩ'ose ʘ'se o'oya. ʘsã sĩ'osepa yatiro wee'e”, nisama. ⁹ ʘ'se mia'cārã numia pe'e narē yu'tisama: “Musārē o'osome. ʘsã musārē o'ocãma, ũsārē ejati, musã quē'rārē ejatibosa'a. Musã basu na ʘ'se duawuaropu duurã wa'aya”, nisama. ¹⁰ Na ni'cãmocurã numia ʘ'se duurã wa'ãca be'ro na me'rãcõjõ marãpu niacpu etasami. ãpērã apoyu'cãrã numia pe'e cũ me'rã bosenumu weeri wi'ipu sãjãasama. Na sãjããca be'ro ti wi'icjãrã sopere bi'acã'sama. ¹¹ Be'ropu ʘ'se duurã eja'cãrã numia sopepu eta, “Wiogu, ũsārē pãõña”, nisama. ¹² Na tojo pisucã tu'ogu, na me'rãcõjõ marãpu niacpu narē yu'tisami: “Diacjũta musārē ne masĩtisa'a”, nisami, ni werewĩ Jesũ.

¹³ Jesũ te queosere wérerca be'ro ũsārē niwĩ:

—A'te queose weronojõ yu'ũ a'tiatji numurē musã masĩwe'e. Tojo weerã añurõ wãcũ apoyuya, niwĩ.

I'tiarã da'raco'terã me'rã Jesũ queose o'o'que ni'i

¹⁴ Jesũ ũsārē a'tiro werenemowĩ:

—Yu'ũ a'ti turipũ apatũri a'tigũ, masārē o'otaje a'te queose weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ ape di'tapu wa'agu, cãrē da'raco'terãrē pijiosami. Narē cũ yere co'tedutigu cũusami.

¹⁵ »Narē na da'ratjo põtëorõ cũuburosami. Ni'cãrē ni'cãmocusetiri mil niyeru kujiri wapabũjuse kujirire o'osami. Apirē puati mil kujiri o'osami. Apirē mil kujiri o'osami. O'otoja, wa'a wa'asami. ¹⁶ Cũ wa'ãca be'ro ni'cãmocusetiri mil kujiri o'ono'cu maata te niyeru me'rã da'ra, ticuseta wapata'anemosami. ¹⁷ Puati mil kujiri cuo'cu quē'rã mejãrõta apeye puati mil kujiri wapata'anemosami. ¹⁸ Mil kujiri ñe'e'cu pe'e cope se'e, cũ wiogu da'radutimi'quere yaacã'sami.

¹⁹ »Be'ro, yoãca be'ropu na wiogu sijagu eja'cu dajasami. Cãrē da'raco'terãrē pijio, na da'ra'quere aposami. ²⁰ Ni'cãmocusetiri mil kujiri cuo'cu ejamu'tãsami. Apeye ticuseta cũ wapata'a'quere wiagu, cũ wiogure nisami: “Yu'ũ wiogu, yu'ure ni'cãmocusetiri mil kujiri o'owũ. A'te cuo'o. Te me'rã apeye ticuseta mu'urē wapata'abosawũ”, nisami.

²¹ »Cũ tojo nicã tu'ogu, wiogu nisami: “Mu'ũ añurõ weepã. Yu'ũ duti'caronojõta queoro weeme'ricã'pã. Yu'ũ cã'rõacã cũu'que me'rã añurõ weepã. Tojo weegu peje yu'ũ cuosere co'tedutigu sõrõgũti. A'tia. Yu'ũ me'rã e'catitamuña”, nisami.

²² »Be'ro apĩ da'raco'tegu puati mil kujiri o'ono'cu ejasami. Wiogure a'tiro nisami: “Yu'ũ wiogu, yu'ure puati mil kujiri o'owũ. A'te cuo'o. Te me'rã ticuseta tja mu'urē wapata'abosawũ”, nisami.

²³ »Wiogu cãrē nisami: “Mu'ũ añurõ weepã. Yu'ũ duti'caronojõta queoro weeme'ricã'pã. Yu'ũ cã'rõacã cũu'que me'rã añurõ weepã. Tojo weegu peje yu'ũ cuosere co'tedutigu sõrõgũti. A'tia. Yu'ũ me'rã e'catitamuña”, nisami.

²⁴ »Be'ro majã mil kujiri o'ono'cu eja, cũ wiogure a'tiro nisami: “Yu'ũ wiogu, mu'ũ tutuaro da'radutiri masũ nisere masĩwũ. Mu'ũ da'ratimigũ, ãpērã ye da'rase wapa me'rã mu'ũ wapata'a. ²⁵ Tojo weegu uigu, mu'ũ ye niyerure di'ta po'peapu yaacũuwũ. A'te ni'i mu'ũ yéta tja”, nisami.

²⁶ »Cũ tojo nicã tu'ogu, wiogu a'tiro yu'tisami: “Yu'ũ cũu'que me'rã mu'ũ ña'arõ weepã. Ña'agũ, nijĩsijagu ni'i. Mu'ũ yu'ure a'tiro wãcũwũ. 'Da'ratimigũ, ãpērã da'rase wapa me'rã wapata'ami', niwũ. ²⁷ Mu'ũ tojo

wācūgū, yé niyerure yaatimigū, niyeru narōrī wi'ipu bucuamujādutigu cūbopā. Tojo wéeca be'ro yu'u dajagu, ti wi'ipu cūnarō mujā'que me'rā űe'ebopā", nisami.

28 »Tojo nīca be'ro āpērā topu nirārē nisami: "Cū ye mil kujirire ē'ma, diez mil cuogu pe'ere o'oya. 29 A'tiro ni'i. No'o peje cuogure nemorō o'ono'rōsa'a. Cū peje cuoyu'ruogusami. Apī moogū pe'ere cū cuomi'queacāpureta ē'mape'ocā'no'gūsami. 30 Ā'rī da'raco'tegu queoro weetigure űe'e, na'itī'arō wijaropu cō'acā'ña. Topu pūrīno'gū, upicari cū'rīdio, utigusami", nisami na wiogu, niwī Jesú.

Jesú nipe'tise di'tacjārārē beseatje ni'i

31 Jesú űsārē werenemowī:

—Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'ti turicjārārē dutigu a'tiguti. Yu'ure wereco'terā u'musecjarā me'rā a'tigu, asistese me'rā a'tiguti. Be'ro wiogu dujiri cūmurōpu dujigusa'a. 32 Nipe'tise di'tacjārā yu'u dujoro tiropu nerērāsama. Tojo weegu yu'ure ējōpeorārē mejēcā, āpērā yu'ure ējōpeotirārē mejēcā ducawaanu'cōgūti. Ni'cū ecarā co'tegu ovejare mejēcā, cabrare mejēcā ducawaanu'cōgū weronojō weeguti. 33 Cū ovejare diacjūcamocā pe'e nu'cōsami. Cabra pe'ere cūpe pe'e nu'cōsami. A'te weronojō yu'ure ējōpeorārē diacjū pe'e nu'cōgūti. Yu'ure ējōpeotirā pe'ere cūpe pe'e nu'cōgūti. 34 Tojo wéeca be'ro diacjū pe'e nu'cūrārē nigūti. "A'tia. Yu'u pacu musārē añurō weeami. Ne waropu cū a'ti turire weenu'cācateropu musā niatjore apoyotajacu niwī. Tere űe'erā a'tia majā. 35 Yu'u űjaboacā, yu'ure ecawu. Yu'u acowuocā, sī'rīse tīawū. Yu'u aperopu sijacā, yu'ure cārīrō o'owu. 36 Su'ti du'sacā, yu'ure sāawū. Dutiticā, yu'ure ī'acusiawu. Āpērā yu'ure bu'iri da'reri wi'ipu sōrōcā, yu'ure ī'arā etawu", nigūti. 37 Tere tu'orā, diacjū pe'e nu'cūrā, na űa'arō wee'quere acobojono'cārā a'tiro nirāsama: "űsā wiogu ¿de'ro nicā mu'urē űjaboacā, ecarī? ¿De'ro nicā mu'u acowuocā, tīarī? 38 ¿De'ro nicā aperopu sijacā, mu'urē cārīrō o'ori o su'tinojō du'sacā, mu'urē sāarī? 39 ¿De'ro nicā mu'urē dutitigure, o bu'iri da'reri wi'ipu nigūrē ī'arā etarī?" nirāsama.

40 »Na tojo nicā, narē yu'tiguti: "Musārē diacjū wereguti. Musā yu'ure ējōpeorārē, no'o mejō nirāpureta añurō wéerā, yu'ureta weerā weewu."

41 »Be'ro cūpe pe'e nu'cūrārē a'tiro nigūti: "Musā Ō'acū bu'iri da'reno'ajā ni'i. Tojo weerā a'tore niticā'ña. Pecame'e űjūnu'cūrī me'e tiropu wa'aya. Ti me'e wātī wiogu, cū me'rā u'musepu cō'adijo'cārārē apoyúca me'e ni'i. 42 Yu'u űjaboacā, musā yu'ure ecatiwu. Yu'u acowuocā, tīatiwu. 43 Yu'u aperopu sijacā, yu'ure cārīse o'otiwu. Yu'ure su'ti du'sacā, sāatiwu. Yu'u dutiticā, yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nicā quē'rārē, ī'arā wa'atiwu."

44 »Tere tu'orā, a'tiro nirāsama: "Wiogu, mu'u űjaboacā, acowuocā, aperopu sijacā, su'ti moocā, dutiticā, bu'iri da'reri wi'ipu nicā, ¿de'ro nicānojō űsā mu'urē weetamutiri?" nirāsama.

45 »Yu'u narē yu'tiguti: "Diacjū musārē wereguti. Musā ā'rā mejō nirārē weetamutiwu. Narē weetamutirā, yu'ureta weetamutirā weewu", nigūti.

46 »Be'ro narē bu'iri da're bajurioguti. Āpērā űa'arō wee'quere acobojono'cārā pe'e catinu'cūsere boca, u'musepu wa'arāsama, niwī Jesú.

26

Jesure ñe'erātirā na apoyu'que ni'i
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

1 Jesú apaturi cū a'tiatjere wéréca be'ro ũsā cū bu'erārē niwī:

2 —Musā masī'i, Pascua bosenuṁu wa'atjo pua nṁu dū'sa'a. Ti bosenuṁu nicā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigare wiorāpūre o'o, curusapū paabi'pe wējērāsama, niwī.

3 Titare pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā bucarā, Caifá pa'ia wioḡu ya wi'i sope pu'topu nerēcārā niwā. 4 Topu na Jesure nisoose me'rā ñe'e, wējēatjere apoyucārā niwā. 5 Tere apomirā, a'tiro nicārā niwā:

—Bosenuṁu nicā weeticārā. Masā cūrē ma'írā, no'o ũaro caricūma'a, marī tojo weesere dojorēbosama, nicārā niwā.

Ni'cō numio Jesure ma'iyu'ruḡo u'mutise piopeo'que ni'i
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

6 Na “Jesure wējērāti” ni apocaterore Jesú Betaniapu niwī. Simó cāmi boa, yu'ru'cu ya wi'ipu niwī. 7 Topu cū nicā, ni'cō numio cū pu'to a'tiwō. Co u'muticja acosticjare cuowō. Te u'mutise wapabujuse waro niwū. Co Jesú ba'adujigare cū dupoa bu'ipu u'mutise piopeowō. 8 Co tojo weecā īārā, ũsā cū bu'erā uputu uawu. ũsā basu a'merī niwū:

—¿De'ro weego tojo weeti? Mejō waro a'tere bajuriḡo weemo. 9 Co tojo weetigo, āpērārē pajiro duawapata'aboapō. Te me'rā pajasecuorārē weetamuboapō, niwū. 10 Jesú ũsā tojo nisere masīḡū, ũsārē niwī:

—¿De'ro weerā core cariborā weeti? A'tere yu'ure tojo wéego, añurō weego weemo. 11 Pajasecuorā musā wa'teropu ninu'cūcā rāsama. Yu'u pūrīcārē musā wa'teropure ninu'cūcā ī'asome. 12 Co yu'ure tere piopeogo, yu'u wērica be'ro na yaatji duporo wa'reatjere weronojō weeyugo weemo. 13 Diacjū musārē wereguti. Yu'u masārē yu'ruose quietire no'o nirō werecusiarā, nipe'tiro a'ti di'tapure a'tiro weerāsama. A'tigo co yu'ure wee'quere core wācūdutirā wererāsama, niwī Jesú.

Juda Jesure cūrē ī'atu'tirā tiropu o'o'que ni'i
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Jesú numiorē tojo nica be'ro ũsā Jesú bu'erā me'rācjū ní'cu, Juda Iscariote na nigū a'tiro weewī. Pa'ia wiorā tiropu wa'atjīḡū, ucūḡū wa'acu niwī. 15 Narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Jesure musārē o'ocā, ¿no'ocārō niyeru yu'ure wapayerāsari? nicu niwī.

Tojo nicā tu'orā, na treinta niyeru kujirire o'ocārā niwā. 16 Na wapayéca be'ro cū “¿De'ro nicā Jesure wiorāpūre o'orouamitito yu'ure?” ni wācūcu niwī.

Jesú cū bu'erā me'rā cū ba'atuo'que ni'i
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

17 ũsā Jesú bu'erā na pā bucuase me'rā morēti'quere ba'ari bosenuṁu ninu'cācā, cū tiro wa'a, sērītiña'wū:

—¿No'opu marī Pascua bosenuṁu ba'atjore apoyucā ũasari? niwū.

18 Cū ũsārē niwī:

—Jerusalépu wa'aya. Topu ni'cū nisami. Cūrē a'tiro niña. “ũsārē bu'egu a'tiro nidutiami: ‘Yu'u pi'etiatjo cā'rōacā dū'sa'a. Mu'u ya wi'ipu yu'u bu'erā me'rā ba'atuogati', ni weredutiami Jesú”, niña.

19 Tojo weerã Jesú o'ó'cãrã cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Pascua nicã ùsã ba'atjere apoyucãrã niwã.

20 Na'ique'aca be'ro Jesú ùsã cũ bu'erã doce me'rã ba'adujiwĩ. 21 Ësã ba'ari cura Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ wereguti. Ni'cũ musã wa'teropu nigã yu'ure wiorãpure wẽjẽdutigu o'ogusami, niwĩ.

22 Cũ tojo nicã, ùsã uputu bujawetiwu. Be'ro a'merĩ sãrĩtiña'burowu:

—Ësã wiogu, yu'uta nicã'sa'aba, niwũ.

23 Jesú ùsãrẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u me'rã a'ti papu yosoba'agu cũta nigũsami wiorãpure o'oacju.

24 Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ ní'caronojõta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, yu'ure wiorãpure o'oguma ña'abutiario wa'arosa'a. Cũ diacjũta bajuatiyu'ruocã, nemorõ añubopã, niwĩ.

25 Tojo nĩca be'roacã Juda Jesure wiorãpure o'oacju a'tiro niwĩ:

—Ësãrẽ bu'egu, yu'uta nicã'sa'aba, niwĩ.

Jesú cũrẽ yu'tiwĩ:

—Mu'uta ni'i, niwĩ.

26 Ësã ba'ari cura Jesú pãgãrẽ mii, cũ pacu Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ. Tu'ajanu'cõ, pãrẽ ducawaa, ùsãrẽ ecawĩ. Ducawaagu, ùsãrẽ niwĩ:

—Ba'aya. A'te yu'u upu ni'i, niwĩ.

27 Be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ tja. Ti pare ùsãrẽ tiãgũ, a'tiro niwĩ:

—Nipe'tirã a'ti pa cjasere sĩ'rĩpe'ticã'ña. 28 A'te yé dí ni'i. Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosagusa'a. Õ'acũ masãrẽ apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cũugũsami. Tojo weegu yu'u wẽrĩgũ dí o'maburose me'rã pãjãrã masã ña'arõ wee'quere acobojojusami. 29 Musãrẽ wereguti. A'te u'seducaco vino ní'cãrõacã marĩ sĩ'rĩrã weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sõrõcã, musã me'rã apaturi ma'ma vino sĩ'rĩnemogũsa'a tja, niwĩ Jesú.

*Jesú Pedrorẽ “Mu'u yu'ure ‘Masĩwe’e’ nigũsa’a” ní'que ni'i
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

30 Ësã ba'ãca be'ro Õ'acũrẽ basapeotojanu'cõ, ti wi'ire wijaa wa'awu. Wijaa, ùrãgũ Olivo wãmeticjupu wa'awu. 31 Topu wa'agu, Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Musã nipe'tirã a'ti ñami uirã, yu'ure cõ'awã'cãpe'tia wa'arãsa'a. Musã tojo weeatje Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'rõnojo'ta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wũ: “Yu'u oveja co'tegure wẽjẽno'cã weegusa'a. Tojo weecã, cũ yarã oveja no'o uaro omastearãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ cũ ye queti ojãca pũrĩpu. 32 Yu'u wẽrĩ'cupu masãca be'ro musã duporo Galilea dí'tapu wa'ayutojagusa'a, niwĩ.

33 Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro yu'tiwĩ:

—Ãpẽrã mu'urẽ cõ'awã'cãcã, yu'u pũrĩcã ne wa'asome, niwĩ.

34 Tojo nisere tu'ogu, Jesú cũrẽ niwĩ:

—Diacjũ mu'urẽ wereguti. Ni'cãcã ñamita cãrẽ'quẽ uuati duporo i'tiati “Cũrẽ ne masĩwe'e”, nigũsa'a, niwĩ.

35 Pedro cũrẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u pūrīcā na yu'ure wējēsī'rīcāma, “Cū me'rā boaguti”, nigūsa'a. “Cūrē masīwe'e”, nisome, niwī. Be'ro nipe'tirā ūsā cū bu'erā cū nī'caronojōta niburowa.

Jesú Getsemaní wāmetiropu cū pacure ñubue'que ni'i
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Be'ro Jesú ūsā cū bu'erā me'rā masā na otero Getsemaní wāmetiropu etawu. Topu eta, ūsārē niwī:

—A'to dujīniña yujupu. Sō'opu yu'u pacure sērīgū wa'aguti, niwī.

³⁷ Topu wa'agu, Pedro, tojo nicā Zebedeo pō'rā puarārē miawī. Cū uputu waro bujaweti, wācūque'ticu niwī. ³⁸ Tojo weegu narē nicu niwī:

—Yu'ure wērītawioro, bujawetise yu'rumajāsa'a. Musā a'to tojayá. Yu'ure co'teya. Ne cārīticā'ña, nicu niwī.

³⁹ Cū tojo nīca be'ro na yu'raro yoacurero wa'a, di'tapu mu'rīque'aejacu niwī. Topu Ō'acūrē sērīgū, a'tiro nicu niwī:

—Pacu, mu'u uacā, yu'ure a'te ña'arō yu'ruatje wa'aticā'to. Yu'u tojo nīmīcā, yu'u uaro weeticā'ña. Mu'u uaro pe'e wa'ato, ni sērīcu niwī.

⁴⁰ Be'ro cū bu'erā i'tiarā tiropu majāmitojacu niwī. Na cārī'cārāpūre bocaejacu niwī. Pedrore a'tiro nicu niwī:

—¿Ne cārōacā cārītimirā, musā tu'sumasītisari? ⁴¹ Cārīticā'ña. Wātī ūsārē niquesātīcā'to nīrā, Ō'acūrē sērīña. Musā wācūsepū me'rāma yu'ure ējōpeonu'cūsī'rīmīsa'a. Musā se'saro tojo weesī'rīmīrā, wācūtutuamasītīsa'a. Tojo weerā Ō'acūrē sērīña, nicu niwī.

⁴² Be'ro apaturi wa'a, cū pacure sērīnemocu niwī tja:

—Pacu, ña'arō pi'etisere yu'ure cā'mota'asī'rītīgū, mu'u uaro weeya. Yu'u uaro wa'aticā'to, nicu niwī.

⁴³ Be'ro apaturi na i'tiarā tiropu majāmitojacu niwī. Na cārī'cārāpūre bocaejacu niwī tja. Narē wuja pūrīyu'ruacarō niwū. ⁴⁴ Tojo weegu narē wā'cōtimīgū, apaturi cū pacure sērīgū wa'acu niwī tja. Cū sērī'caronojōta sērīcu niwī tja. ⁴⁵ Be'ro na tiropu majāmitojagu, narē a'tiro nicu niwī:

—Ni'cārōacāma sooya; cārīña majā. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure masā ña'arāpūre o'oa'tje ejatoja'a. ⁴⁶ Wā'cānu'cāña. Te'a na tiropu wa'arā. Yu'ure o'oacju a'tifojami, nicu niwī.

Jesure na ñe'ewā'cā'que ni'i
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú ucūrī cura Juda, ūsā Jesú bu'erā me'rā nīmī'cu etawī. Pājārā masā di'pjīrī, yucupagu cuo'cārā cū me'rā a'tiwā. Na pa'ia wiorā, judío masā bucurā na o'ó'cārā niwā. ⁴⁸ Juda Jesure o'oacju a'tiro wereyutojacu niwī:

—Yu'u wa'suporopu mi'miacju cúta nigūsami. Cūrē ñe'eña, ni wereyucu niwī.

⁴⁹ Cū narē nī'caronojōta weewī. Maata Jesú tiropu ejanu'cāgū, “Yu'ure bu'egu”, niwī. Tojo nīgūta, Jesure wa'suporopu mi'miwī.

⁵⁰ Tojo weecā ī'agū, Jesú cūrē niwī:

—Yu'u me'rācū, mu'u weegu a'tisere weeya. Tojo nīca be'ro masā a'ti, Jesure ñe'ewā'cā wa'awā.

⁵¹ Na cūrē ñe'ewā'cārī cura ni'cū Jesú bu'egu cū ya di'pjīrē wejewee, pa'ia wiogure da'raco'tegure o'mepero dutepā'rēcā'wī. ⁵² Cū tojo weecā ī'agū, Jesú cūrē niwī:

—Weeticã'ña. Mu'u ya di'pjirê nurõña. Di'pji me'rã a'mequêrãnojõ di'pji me'rãta wêrĩrãsama. ⁵³ ¿Mu'u masiweti? Yu'u, yu'u pacure sêricãma, maata doce cururi cãrê wereco'terãrê yu'ure weetamudutigu o'óbosami. Yu'u tojo weemas'i. ⁵⁴ Yu'u tojo weecãma, Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'que wa'atibosa'a, niwĩ.

⁵⁵ Jesú cãrê ñe'erã a'tirãrê niwĩ:

—¿Yajari masũrê ñe'erã a'tirã weronojõ yu'ure di'pjirĩ, yucupagu me'rã ñe'erã a'tiati? Nipe'tise numãrĩ Ô'acũ wi'ipu masãrê bu'edujiwã. Tojo weemicã, musã yu'ure ñe'etiwã. ⁵⁶ Musã ni'cãrõacã weese Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã yu'ure oja'caronojõta wa'a'a, niwĩ Jesú.

Cãrê ñe'ecã ï'a, ni'cũrêta ãsã cũ bu'erã pe'e cõ'anũ'cõcã, du'tiwã'cãpe'tia wa'awã.

Jesure wiorã tiropu na mia'que ni'

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Be'ro Jesure pa'ia wiogu Caifã tiropu miacãrã niwã. Topure Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã judío masã bucãrã nerëyutojacãrã niwã.

⁵⁸ Pedro pe'e Jesure yoacurero sirutucu niwĩ. Pa'ia wiogu ya wi'i sope pu'topu sirututuocu niwĩ. Topu ti sã'rĩrõpu sãjãa, surara pu'to dujicu niwĩ. ¿De'ro wa'abutiariosari? nĩgũ, tojo weecu niwĩ.

⁵⁹ Pa'ia wiorã, judío masã bucãrã, nipe'tirã wiorã Jesure wêjês'ĩricãrã niwã. Tojo weerã diacjũ nitise me'rã cãrê weresãtjere a'macãrã niwã.

⁶⁰ Pãjãrã na tiro wa'a, mejêcã nisoomirã, ne cãrê “Te ye bu'iri wêjêrõua'a” nisere bocaticãrã niwã. Tojo weecũmĩ, be'ropu puarã nisoori masãrê bocacãrã niwã. ⁶¹ A'tiro nisoocãrã niwã:

—Ã'rĩ masũ a'tiro niwĩ: “A'ti wi'ĩ Ô'acũ wi'ire cõ'ape'omas'i. I'tia numu be'ro apaturi tu'ajanũ'cõpe'omas'i tja”, niwĩ, nicãrã niwã.

⁶² Tojo nicã tu'ogu, pa'ia wiogu wã'cãnu'cã, Jesure nicu niwĩ:

—¿Mu'u yu'tiweti? ¿De'ro ni yu'tigusari na weresãsere? nicu niwĩ.

⁶³ Jesú yu'titiyu'ruocã'cu niwĩ. Tojo weecã, Caifã cãrê nicu niwĩ:

—Ô'acũ catinu'cũgũ wãme me'rã mu'urê diacjũ yu'ticã ua'a. Wereya. ¿Mu'uta niti Ô'acũ macũ cũ bese'cu Cristo na nĩgũ? nicu niwĩ.

⁶⁴ Jesú cãrê yu'ticu niwĩ:

—Cũta ni'ĩ mu'u nĩrõnojõta. Apeye quê'rãrê masãrê werenemogũti. Be'ro yu'u Ô'acũ macũ masũ weronojõ uputigu Ô'acũ tutuayu'rugu pu'topu dujicã ï'arãsa'a. Tojo nicã yu'u o'mecururi bu'ipu apaturi dijaticã ï'arãsa'a, nicu niwĩ.

⁶⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Caifã pa'ia wiogu uagu, cũ basu cũ ye su'tire wejetũ'rêcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Ã'rĩ masũ tojo ucũgũ, Ô'acũrê ña'abutiario nĩgũ weemi. ãpêrã masã cãrê weresãrã ñanemowe'e. Musã cũ ña'arõ ní'quere tu'otojapu. ⁶⁶ ¿De'ro ni wãcũti? nicu niwĩ.

Na yu'ticãrã niwã:

—Cũ bu'iritimi. Wêrĩato, nicãrã niwã.

⁶⁷ Tojo nĩca be'ro cũ diapoapu u'seco e'owa're, cãrê dotecãrã niwã. ãpêrã diapoapu paacãrã niwã. ⁶⁸ Be'ro cãrê a'tiro ni bujipecãrã niwã:

—Mu'u Ô'acũ bese'cu Cristo ni'ĩ nĩgũ, nĩbocaya. ¿Noa mu'urê paati? nicãrã niwã.

Pedro Jesure “Masīwe'e” cū nī'que ni'i

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Na wi'i po'peapu tojo weeri cura Pedro wijaaro sope pu'topu dujicu niwī. Cū topu dujicā, ni'cō ti wi'i da'raco'tego cū tiropu wa'a, “Mu'u Jesu Galileacjā me'rā sija'cūta ni'iba”, nico niwō.

⁷⁰ Co tojo nicā tu'ogu, Pedro nipe'tirā tu'oropu nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Mu'u tojo ucūserē tu'omasītisa'a, nicu niwī.

⁷¹ Tojo nitoja, sā'rīrō sope pu'topu wijaacu niwī. To cū wijaacā, apego cūrē ī'abocaco niwō tja. Topu nirārē a'tiro nico niwō:

—Ā'rī quē'rā Jesu Nazarecju me'rā sija'cūta nimi, nico niwō.

⁷² Mejārōta core nisoogu, a'tiro yu'ticu niwī:

—Ō'acū me'rā diacjūta cūrē ne masītibutiācā'sa'a, nicu niwī.

⁷³ Cā'rōacā be'ro masā topu nirā Pedro tiro wa'a, cūrē nicārā niwā:

—Mu'u quē'rā Jesu bu'erā me'rā sija'cūta ni'i. Mu'u ucūseputa tu'ota basio ni'i, nicārā niwā.

⁷⁴ Na tojo nicā tu'ogu, cū narē nisoonepocū niwī:

—Yu'u diacjūta ucūticā, Ō'acū yu'ure bu'iri da'reato. Yu'u masā ucūgūrē ne masītisa'a, nicu niwī.

Cū tojo nicūñarī cura cārē'quē uucu niwī. ⁷⁵ Tojo wa'acā, Jesu cūrē ucū'quere wācūbocacu niwī. Jesu toduporopu a'tiro wereyucu niwī: “Cārē'quē uuati duporo mu'u i'tiati yu'ure ‘Cūrē masīwe'e’, nigūsa'a.” Tere wācūboca wijaa, uputu utiwā'cā wa'acu niwī.

27

Jesure romano masā wiogu Pilato tiropu miieja'que ni'i

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Namiācūre nipe'tirā pa'ia wiorā, tojo nicā judio masā bācurā nerēcārā niwā. Nerē, ni'cārōnojō wācūseticārā niwā. “¿De'ro wee marī Jesure wējērāsari?” ni apoyucārā niwā. ² Apotoja, Jesure cōme dari me'rā du'tetjārā, Poncio Pilato, Judea di'ta wiogu tiropu miiejacārā niwā.

Juda cū wērī'que ni'i

³ Be'ro Juda “Jesure wējērāsama” nisere tu'ocu niwī. Tere tu'ogu, pūrō waro bujaweticu niwī. Tojo weegu na niyeru wapaye'que treinta kujirire pa'ia wiorārē, tojo nicā judio masā bācurārē wiacā'cu niwī. ⁴ Narē nicu niwī:

—Yu'u ña'abutiāro weeasu. Masū añugū, bu'iri marīgūrē wējēdutigu wiorāpūre o'oasu, nicu niwī.

Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Mu'u tojo weese ūsā ye mejēta ni'i. Mu'u ye cjase nisa'a, nicārā niwā.

⁵ Na tojo nicā tu'ogu, Juda niyerure Ō'acū wi'ipu doquewiacā'cu niwī. Be'ro wa'a, cū basu wāmutapu du'teyoja, wērīa wa'acu niwī.

⁶ Pa'ia wiorā niyeru kujirire seeneorā, a'tiro nicārā niwā:

—A'te niyeru masūrē wējēse wapa ni'i. Tojo weerā marī Ō'acū wi'i niyeru cūurī acaropu cūumasītisa'a. Marīrē dutise tojo weedutiwe'e, nicārā niwā.

⁷ Be'ro na basu a'merī ucū, a'tiro wācūcārā niwā:

—Marī a'te niyeru me'rā di'ta sutuparu yeerātirā na di'i miirōrē duurā. Tojo weerā marī aperocjārā na wērīcā yaatjo nirōsa'a, ni apocārā niwā.

8 Masũ wējēse wapa me'rã duuca di'ta nicaro niwũ. Tojo weero a'tocatero quẽ'rã ti di'ta "Dí cõ'áca di'ta" wãmeti'i.

9-10 Duporocjũputa Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Jeremía cũ "A'tiro wa'arosa'a" ni'que queoro wa'acaro niwũ. Cũ a'tiro ojacu niwĩ: "Israe curuacjãrã "Treinta niyeru kujiri wapatimi' ni'caro weronojõta te niyeru me'rã di'ta sutaparũ yeerãtirã na di'i miirõrẽ duurãsama. Ô'acũ yu'ure ojaduti'caronojõta weerãsama", ni ojacu niwĩ Jeremía.

Jesú romano masã wiogu Pilato tiropu ni'que ni'i
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

11 Be'ro Jesure Judea di'ta wiogu Pilato tiropu miacãrã niwã. Pilato cãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judío masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nírõnojõta cãta ni'i, nicu niwĩ.

12 Pa'ia wiorã, judío masã bucurã weresãse pe'ema ne yu'titiyu'rucã'cu niwĩ. 13 Tojo weegu Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u na ucũse pejere yu'tiweti? nicu niwĩ.

14 Jesú ne cã'rõ yu'titicu niwĩ. Cũ yu'titicã ã'agũ, Pilato ã'amarĩa wa'acu niwĩ.

Jesure wējẽduti'que ni'i
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

15 Cũ marĩnucũ Pascua bosenuũ nicã Judea di'ta wiogu a'tiro weeseticũcu niwĩ. Ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ masã na du'uwĩrõdutiguẽ du'uwĩrõcũcu niwĩ. 16 Titare ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu nigũ Barrabã wãmetigu nicu niwĩ. Nipe'tirã cũ ña'arõ wee'quere masicãrã niwã.

17 Pilato masã pãjãrã cũ tiropu nerẽcã ã'agũ, narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ni'irẽ yu'u du'uwĩrõcã uasari? ¿Barrabãre du'uwĩrõsari, o Jesú na Cristo pisuno'gũ pe'ere du'uwĩrõsari? nicu niwĩ.

18 Jesure masã ma'icã ã'arã, wiorã Jesure uocãrã niwã. Cãrẽ uorã, Pilatopure wiacãrã niwã. Na tojo uosere Pilato masicũ niwĩ. Tojo weegu Jesure du'uwĩrõsĩ'rĩgũ, tere sãrĩtiña'cu niwĩ.

19 Pilato masãrẽ besewuaropu dujicu niwĩ. Cũ topu dujicã, cũ numo a'tiro queti o'óco niwõ: "Cũ masũ bu'iri moogũrẽ mejẽcã weeticã'ña. Ñamipu cãrẽ tojo wa'atjere wiobutiario quẽ'easũ", ni queti o'óco niwõ.

20 Pa'ia wiorã, tojo nicã judío masã bucurã masãrẽ a'tiro niduticãrã niwã:

—Barrabã pe'ere du'uwĩrõdutiya. Jesú pe'ere wējẽdutiya, nicãrã niwã.

21 Be'ro Pilato masãrẽ sãrĩtiña'nemocu niwĩ:

—Ã'rã puarãrẽ ¿ni'í pe'ere yu'u du'uwĩrõcã uasari? nicu niwĩ.

Na a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Barrabãre du'uwĩrõña, nicãrã niwã.

22 Na tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—To pũricãrẽ Jesú na Cristo nigũrẽ ¿de'ro weegusari?

Nipe'tirã yu'ticãrã niwã:

—Çurusapu paabi'pe wējẽña, nicãrã niwã.

23 Tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Ã'rĩ ne cã'rõ ña'arõ weeticu niami, nicu niwĩ.

Cũ tojo nimicã, masã pe'e caricũnemocãrã niwã:

—Curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

²⁴ Masā Pilato ucūsere tu'osī'rīticārā niwā. Tojo tu'oronojō o'orā, mejō pe'e cumuca wā'cōcārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Pilato aco mīitiduticu niwī. Te me'rā masā ī'orōpu omocoe, a'tiro nicu niwī:

—Ā'rī masā bu'iri moogūrē wējēcā, yu'u bu'iri moogūsa'a. Musā basu bu'iritirāsa'a, nicu niwī.

²⁵ Cū tojo nicā tu'orā, masā nipe'tirā topu nīrā yu'ticārā niwā:

—Cū wērīse wapa ūsā pō'rā me'rā bu'iri cuorāti, nicārā niwā.

²⁶ Tojo nicā tu'ogu, Pilato Barrabāre du'uwīrōcu niwī. Jesú pe'ere tārāduticu niwī. Be'ro curusapu surarare paabi'pe wējēduticu niwī.

²⁷ Be'ro Pilato yarā surara cū ya wī'ipu Jesure miacārā niwā. Topu nipe'tirā surara nerēnu'cātjīrā, Jesure be'toanu'cācārā niwā. ²⁸ Be'ro cū yaro su'tirote tuwee, su'tiro sō'arō wiorā sāñarōnojōrē sāacārā niwā. ²⁹ Cū dupoapu ni'cā be'to pota me'rā wéeca be'tore peocārā niwā. Ni'cāgū tuacju wiorā cuocjunojōrē Jesure diacjūcamocāpu o'ocārā niwā. Tojo weetoja, cū pu'topu ejaque'a, cūrē bujicā'cārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—E'catipeoya judío masā wiogure, ni bujicā'cārā niwā.

³⁰ Tojo nicā apeye u'seco e'owa'recārā niwā. Cū tuacjure tūawee, dupoapu paamujācārā niwā. ³¹ Na tojo bujicā'ca be'ro cū sāñarī su'tiro wiogu ya su'tirote tuweecārā niwā. Be'ro cū toduporo sāñaca su'tirote sāacārā niwā tja. Tu'ajanu'cō, cūrē curusapu wējērā wa'arā miacārā niwā.

Jesure curusapu paabi'pe wējē'que ni'i
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Na Jesure wējērā wa'arā miarī cura ni'cū masā Simó Cirene wāmetiri macācjūrē bocaewawā. Cūrē Jesú ya curusare wuadutiwā.

³³ Tojo weewā'cārā, ni'cā bu'a Gólgota wāmetiropu ejawā. Gólgota nīrō, “Masā boaweeca dupoa” nīrō weesa'a. ³⁴ Topu pūrīse tu'oña'ticā'to nīrā, Jesure vino sū'ese me'rā morē'quere tiawā. Jesú cārō sī'rīña'cūmī, sī'rīdu'ucā'wī.

³⁵ Jesure curusapu paabi'peca be'ro surara cū ye su'tire nībocape wapata'a'cārārē ducawaawā. Na tojo weecā, dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū oja'que queoro wa'acaro niwū. A'tiro ojano'caro niwū Jesure wa'atjere: “Yé su'tire na basu nībocape, ducawaawā”, nicaro niwū.

³⁶ Be'ro curusa docapu surara cūrē co'terā ejanujāwā. ³⁷ Jesú dupo bu'ipu ni'cā pī me'rā “A'te ye bu'iri cūrē wējē'e” nisere ojaō'owā. A'tiro ojano'wū: “Ā'rī Jesú nīmī. Cū judío masā wiogu nīmī”, niwū.

³⁸ Jesú me'rā āpērā quērā puarā yajari masā curusapu paabi'penū'cōno'wā. Ni'cū diacjū pe'e, apīrē cūpe pe'e nu'cōwā. ³⁹ Jesú pu'to masā yu'ruarā, cūrē bujicā'rā dupo yuremujāwā. ⁴⁰ Cūrē a'tiro niwā:

—“Ō'acū wi'ire cō'agūti, i'tia nūmu be'rota tu'ajatojaguti”, nīmīwū mu'u. Tojo nī'cu mu'u basuta yu'ruoya. Mu'u Ō'acū macū nīgū, curusapu wā'ñagū dijatia, niwā.

⁴¹ Na weronjōta pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā judío masā bucurā cūrē bujicā'wā. Na basu a'merī a'tiro ucūcārā niwā:

⁴² —Āpērāmarīcārē yu'ruowī. Cū basu pe'e yu'ruomasītīmī. “Israe curuacjārā wiogu ni'i”, niwī. To pūrīcārē curusapu wā'ñagū dijatiato. Tojo weecā, marī cūrē ējōpeorāsa'a. ⁴³ Cū “Ō'acūrē ējōpeo'o”, niwī.

Õ'acũ cãrẽ ma'ígũ pũrĩcã, cãrẽ yu'ruoato. Cũ marĩrẽ “Õ'acũ macũ ni'i”, nitojamiwĩba, ni bujicã'wã.

⁴⁴ Yajari masã Jesú me'rã curusapu paabi'penã'cõ'cãrãputa bujicã'sãjãwã.

Jesú wẽrĩ'que ni'i

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁵ Jesú curusapu wẽrĩrĩ cura dajaritero nicã nipe'tiropu na'itĩ'a wa'awũ. Téé ñamica'a tres nicãpu na'itĩ'atãowũ. ⁴⁶ Jesú titata tres nicã uputu caricũwĩ. Cũ arameo me'rã a'tiro niwĩ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? niwĩ. A'tiro nígũ, tojo niwĩ: “Õ'acũ, Õ'acũ, ¿de'ro weegu yu'ure cõ'awã'cãti?” niwĩ.

⁴⁷ Æpẽrã ni'cãrẽrã topu nirã tojo nisere tã'orã, a'tiro niwã:

—Ã'rĩ duporocjũpu Õ'acũ ye queti weremã'tãrĩ masũ Eliare pisugu weesami, niwã.

⁴⁸ Tojo nicã, ni'cũ topu nigũ sojaro me'rã yosori si'tire miigũ wa'awĩ. Be'ro vino pi'ase me'rã morẽ'quere yosowĩ. Yosotoja, ni'cãgũ yucugupu ðu'teõ'o, Jesure si'rĩato nígũ sĩomorõwĩ. ⁴⁹ Cũ tojo weecã, Æpẽrã pe'e a'tiro niwã:

—Weetiguta. Ì'anirã marĩ yujupu. Elía yu'ruogu a'tigu a'tigusami cãrẽ.

⁵⁰ Be'ro Jesú apaturi uputu caricũnemo, wẽria wa'awĩ. ⁵¹ Cũ wẽrĩrĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Õ'acũ wi'ipu pa'ia sãjãarõpu cã'mota'ayooca casero a'muarõ pe'e tũ'rũdijati, deco me'rã tũ'rũyojocarõ niwũ. Tojo nicã ði'ta narãsãwũ. Ëtãperi nimi'que bata wa'awũ. ⁵² Ëtã tutiri masãrẽ yaa'que pãria wa'acaro niwũ. Tojo wa'acã, wẽrĩ'cãrãputa Õ'acũrẽ ëjõpeo'cãrã masãwã. ⁵³ Jesú cũ masãca be'ro masãperipu ni'cãrã wijawã. Wijaa, Jerusalẽ Õ'acũrẽ ñubuepeori macãpu sãjãawã. Narẽ pãjãrã ì'acãrã niwã.

⁵⁴ Surara wiogu cũ surara me'rã Jesure co'te'cãrã ði'ta narãsãcã ì'arã, nipe'tise to wa'asere ì'arã, pũrõ ucua wa'awã. A'tiro niwã:

—Diacjũta Æ'rĩ Õ'acũ macũta niapĩ, niwã.

⁵⁵ Pãjãrã numia Jesure yoaropu ì'anu'cũwã. Na Galileaputa Jesure weetamurã sirutunũ'cãwã. ⁵⁶ Na wa'teropure Æ'rã niwã: María Magdalena, tojo nicã María Santiago, José paco, apego Zebedeo numo niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Na'ique'ari cura ni'cũ José wãmetigu peje cuogu Arimatea wãmetiri macãcjũ etacu niwĩ. Cũ quẽ'rã Jesure ëjõpeocu niwĩ. ⁵⁸ Pilato tiropu wa'a, Jesú ya upure sãrĩcu niwĩ. Tojo weegu Pilato surarare “Jesú ya upure cãrẽ o'oya”, nicu niwĩ. ⁵⁹ Be'ro José Jesú ya upure miidijoo, su'tiro añurĩ, ù'irĩ marĩrĩ casero me'rã omacu niwĩ. ⁶⁰ Omatõja, Ëtã tuti ma'ma tutipu sĩosõrõcũuocu niwĩ. Ti tuti Joserẽ yaaboca tuti cã se'edutica tuti nicaro niwĩwũ. Be'ro Ëtãgã pajicja me'rã ti tutire tuubi'acu niwĩ. Bi'atoja, wa'a wa'acũ niwĩ. ⁶¹ Ti tuti põtẽorõpu María Magdalena, tojo nicã apego María ì'adujicãrã niwã.

Surara Jesure yaa'caropu co'te'que ni'i

⁶² Ape numu, sauru ùsã soowuari numu nicã pa'ia wiorã, tojo nicã fariseo masã Pilato tiropu wa'acãrã niwã. ⁶³ Topu etarã, Pilatore a'tiro nicãrã niwã:

—Wiogu, ũsã sō'onícu catigupu nisoosepijagu ní'quere wãcũ'u. Cũ "I'tia nũmu yu'u wéríca be'ro masãgũti", niwĩ. ⁶⁴ Tojo weegu mu'u yarã surarare cūrē yaa'caropu co'tedutigu o'óya. I'tia nũmu añurō co'tedutiya. Tojo weeticã, cũ bu'erã ñamipu cũ ya upure yajarã wa'abosama. Na yajáca be'ro masãrē a'tiro nirásama. "Wērĩ'cupu nimigũ, masã wa'acu niami", nibosama. Na a'tiro nicãma, a'te todũporo niso'o'que nemorō ña'abutiarosa'a, nicãrã niwã.

⁶⁵ Tere tu'ogu, Pilato narē nicu niwĩ:

—Ā'rã nima surara. Narē miaña. Ti masãpe mejēcã wa'ari nírã, no'o musã pōtēorō co'tedutiya, nicu niwĩ.

⁶⁶ Tojo weerã na surarare Jesure yaa'caropu co'tedutirã cūucārã niwã. Jesu bu'erã ti tutupu sãjãaticã'to nírã ũtãgã na bi'acaga bu'i ni'cã da pi'ra ô'ocārã niwã. Na sãjãacã, ñ'amasĩrãti nírã, tojo weecārã niwã.

28

Jesú cũ masã'que ni'i

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Sauru ũsã soowuari nũmu be'ro soorinũmu nicã, ñamiacã ña'cūrō bo'restedijatiri cura María Magdalena, apego María me'rã Jesure yaa'caropu ĩ'arã wa'acārã niwã. ² Wãcũña marĩrō di'ta uputu narãsãcaro niwũ. Tojo wa'ari cura ni'cũ Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjã dijaticu niwĩ. Cũ Jesure yaa'caropu etagu, na bi'aca ũtãgãrē pãocu niwĩ. Pãotoja, tiga bu'ipu dujicu niwĩ. ³ Cũ bupo ya'baro weronojō asistecu niwĩ. Cũ yaro su'tiro uputu buticaro niwũ. ⁴ Surara cūrē ĩ'arã, uputu ui narãsã, wērĩ'cārã weronojō buruque'acārã niwã.

⁵ Ō'acūrē wereco'tegu sō'onícārã numiarē a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure uiticã'ña. Yu'u masĩ'i, musã Jesú na curusapu paabi'pe wējē'cure a'marã wee'e. ⁶ A'tore marĩmi. Cũ ní'caronojōta masãtojami. Cūrē cūu'carore ĩ'arã a'tia, ni pijisãjãacu niwĩ. ⁷ Narē ĩ'otoja, "Cũ bu'erãrē sojaro me'rã wererã wa'aya. A'tiro ni wereya narē: 'Wērĩ'cupu nimigũ, masãtojacu niami. Galileapu musã dũporo wa'ayugusami. Topu cūrē ĩ'arãsa'a', ni wereya. A'tere musãrē weregu a'tiapu", nicu niwĩ Ō'acūrē wereco'tegu.

⁸ Cũ tojo nicã tu'orã, numia Jesure yaa'caropu ní'cārã maata wa'a wa'acārã niwã. Uimirã, e'catise me'rã wa'acārã niwã. Jesú bu'erã ní'cārãrē quetiwererã wa'arã omawã'cãcãrã niwã.

⁹ Na toju wa'ari cura Jesú narē bajua, añuduticu niwĩ. Tojo weecã, cũ pu'to wa'a ejaque'a, dũ'pocãrĩpu ñe'e, ejõpeocārã niwã. ¹⁰ Narē a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure uiticã'ña. Yu'u bu'erãrē Galileapu wa'adutirã wa'aya. Topu yu'ure ĩ'arãsama, nicu niwĩ.

Surara na ĩ'a'quere ãpērãrē were'que ni'i

¹¹ Numia Jesú bu'erãrē wererã wa'ari cura ni'cãrãrã surara Jesure yaa'caropu co'te'cārã macãpu pi'acārã niwã. Pa'ia wiorãrē nipe'tise topu wa'a'quere werecãrã niwã. ¹² Na tojo nicã tu'orã, pa'ia wiorã, judío masã bucurã me'rã nerēcãrã niwã. Na "¿De'ro weeroati?" ni apocãrã niwã. Na ni'cãrõnojō wãcũ, a'tiro weecãrã niwã. Masãrē nisoooto nírã surarare pajiro niyeru wapayecãrã niwã. ¹³ A'tiro nicãrã niwã:

—A'tiro niña masārē: “Ñamipu ũsã cãrĩca be'ro Jesú bu'erã ejacãrã niama. Eja, cã ya upure yajawã'cãcãrã niama”, niña, nicãrã niwã surarare. ¹⁴ Apeye quẽ'rãrẽ ninemocãrã niwã:

—Pilato Judea di'ta wiogu a'tere masĩcã, ũsã “Diacjũta tojo wa'acaro niapũ”, nitamurãti. Ũsã tojo nicã, musãrẽ su'risome. Musãrẽ bu'iri da'reesome, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nicã tu'orã, surara niyeru ñe'ecãrã niwã. Be'ro narẽ wereduti'caronojõta weecãrã niwã. Na tojo nise se'sa wa'acaro niwã. A'tocateropũ quẽ'rãrẽ judío masã surara na nisoo'quere ëjõpeo ucũdecotima yujupũ.

Jesú cã wẽrĩ masãca be'ro cã bu'erãrẽ “A'tiro weeya” ní'que ní'i
(*Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23*)

¹⁶ Be'ro ũsã Jesú bu'erã once Galileapũ wa'awũ. Jesú cã wẽrĩse duporo ũrũgũpu ũsãrẽ wa'aduti'cupũ wa'awũ. ¹⁷ Topũ Jesure ï'awũ. Cãrẽ ï'a ejaque'a, ëjõpeowũ. Tojo weemicã, ũsã ni'cãrẽrã “¿Cũta nitiba?” ni wãcũwã. ¹⁸ Be'ro Jesú ũsã pu'topũ a'ti, a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ yu'ure wiogu sõrõtojami. Nipe'tiro u'muse, a'ti di'tare dutimasĩ'i. ¹⁹ Tojo weerã nipe'tirocjãrãpũre yé quetire wererã wa'aya. Narẽ musã weronojõ yu'u bu'erã sãjãcã weeya. Narẽ wãmeyerã, yu'u pacũ, yu'u, Espiritu Santu wãme me'rã wãmeyeya. ²⁰ Nipe'tise yu'u musãrẽ duti'quere narẽ yu'ti bu'ecã weeya. Narẽ nipe'tise numurĩ yu'u musãrẽ bu'e'quere wereya. A'tere masĩña. Nipe'tise numurĩ musã me'rã ninu'cũcũsa'a. Téé a'ti turi pe'ticãpu quẽ'rã musã me'rã ninu'cũcũsa'a, ni werewĩ Jesú.

Marco Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Judío masū Jerusalécjū pua wāme cuocu niwī. Hebreo ye me'rā Juā nicārā niwā. Romano masā bujicā'se me'rāma Marco wāmeticu niwī.

Cū Jesucristore de'ro nicā ējōpeogu, ējōpeopī. Masīno'ña marī'i. Sō'onícatero Bernabé, Pablo ā'rīrēta Antioquíapū miacārā niwā. Cū Bernabé basucu nicū niwī. Titare cū quē'rā na ne waro masārē Jesucristo ye quetire bu'enu'cācā, narē weetamūco'tegu wa'acu niwī. Be'ro Pablōre, Bernabére Jerusalēpū wa'agu, cō'atojaa wa'acu niwī. (Hch 13.5,13; 15.37-39) Tojo weecā, Pablo, Bernabé apaturi masārē bu'erā wa'abo'cārā na basu a'pepūrī ducawatia wa'acārā niwā. Be'ro Marco nemorō ējōpeotutua, Pablōre weetamucu niwī tja. Be'ro a'ti pūrīrē ojacu niwī.

A'ti pūrīrē Jesucristo catiri umūco cjasere apeye pūrī yu'rūoro ojama'tāca pūrī ni'i, nisama. A'ti pūrī apeye pūrī dūjaro yoa, pejeti ojano'o. Ti pūrī queoro nū'cāmujāti'quere Mateo weronojō ojano'ña marī'i. Masā no'o nirā ucūwūaronojō ojano'caro niwā.

Marco judío masū nimigū, judío masā nitirā Cristore ējōpeorā pe'ere ojagu weronojō oja'pī.

A'ti pūrī Jesū cū ucū'quere uputu waro ucūwe'e. Cū weeseti'que pe'ere ucūyu'rūnu'cā'a.

Juā masārē wāmeyeri masū bu'e'que ni'i
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesucristo Ō'acū macū ye, añuse queti a'tiro nū'cācaro niwā.

² Dūporocjūpū Isaía Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Ō'acū ucū'quere ojacu niwī. Cū Jesucristo a'ti turīpū a'tiatjere a'tiro ojayucu niwī:

Yū'u mū'u ye quetire wereyuacjare mū'u dūporo o'ogūti.

Cū mū'u wa'atji ma'arē apoyugusami.

Ma'a quē'rāyumu'tāgū weronojō masā wācūserere bujaweti dūcayudutigusami.

³ Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōpū a'tiro caricūnu'cūbajaque'atigusami: "Marī wiogu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya", ni ojacu niwī.

Marī wiogu a'tiati dūporo musā nisetisere apoyuya, musā wācūserere dūcayuya nígū, tojo nicū niwī.

⁴ Tojo weegu Juā wāmeyeri masūta nicū niwī Isaía tojo nino'cu. Cū yucu marīrō, masā marīrōpū wāmeyecusiaca niwī. Cū masārē bu'égū, a'tiro nicū niwī:

—Musā ña'arō weesetisere bujaweti dūcayū, wāmeyeno'ña. Tojo weerā musā ña'arō wee'quere acobojono'rāsa'a, nicū niwī. ⁵ Pājārā ti di'ta Judeapū nirā, tojo nicā Jerusalécjārā cū bu'esere tu'orā wa'acārā niwā. Na ña'arō wee'quere wereyu'rūca be'ro Jordā wāmetiri maapu narē wāmeyecu niwī.

⁶ Cū ye su'ti cameyo poari me'rā weeno'que nicaro niwā. Cū ejerituri da wa'icu casero da nicaro niwā. Cū pajasecuorā na ba'asetise poreroare, nūcū cjase mumia yere ba'acu niwī. ⁷ Juā masārē a'tiro werecu niwī:

—Yu'u be'ro apī yu'u nemorō tutuagu a'tigusami. Cū añuyuruagu nimi. Yu'u pe'e mejō nigū waro tu'oña'a. Cū ye sapatu tuweemasitigu weronojō cūrē ne cārō ni'cārōwijimasitisa'a. ⁸ Yu'u musārē aco me'rā wāmeye'e. Cū pūrīcā Espiritu Santu me'rā wāmeyegusami. Cū tojo weégu, Espiritu Santu musāpūre dijatacā weegusami. Musā me'rā ninu'cūcūsami, nicu niwī Juā.

Juā Jesure wāmeye'que ni'i
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juā masārē wāmeyerī cura Jesú a'tiro weecu niwī. Nazare, Galilea di'ta nirī macāpu ní'cu wijawā'cā, Juā tiropu ejacu niwī. Juā cūrē Jordā wāmetiri maapu wāmeyecu niwī. ¹⁰ Cū ti maapu ní'cu majānu'cārī cura Jesú u'muse pāricā ī'acu niwī. Espiritu Santu ni'cū buja weronojō bajugu cūpūre dijatacu niwī. ¹¹ Tojo wa'ari cura ni'cū u'musepu a'tiro ucūdijocu niwī:

—Mu'u yu'u macū uputu ma'igū ni'i. Mu'u me'rā pūrō e'cati'i, nidijocu niwī Ō'acū.

Jesure wātī Ō'acūrē yu'rūnu'cācā weesīrīmi'que ni'i
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Jesure wāmeyeca be'ro maata Espiritu Santu yucu marīrō, masā marīrōpu cūrē wa'aduticu niwī. ¹³ Jesú topūre cuarenta numārī nicu niwī. Wa'icūrā uamarā wa'teropu nicu niwī.

Wātī Jesure cū pacure yu'rūnu'cadutigu niquesācu nimiwī. Be'ro u'musejārā Ō'acūrē wereco'terā Jesure co'terā dijatacārā niwā.

Jesú ne waro Galileapu masārē bu'enū'cā'que ni'i
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Be'ro Herode Juā masārē wāmeyerī masūrē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōduticu niwī. Titare Jesú Galilea di'tapu añuse queti Ō'acū yere, cū wioгу nimi nisere bu'egu wa'acu niwī. ¹⁵ A'tiro nicu niwī:

—Ni'cārōacārē musā todūporopu yoacā co'te'cu etatojami. Cū cārōacā be'ro wioгу sājāgūsami. Tojo weerā musā ña'arō weesetisere bujaweti, du'uya. Musā wācūsere ducayuya. Ō'acū masārē yu'ruogusami nisere ējōpeoya, ni bu'ecu niwī.

Jesú ba'paritirā wa'i wējērī masārē piji'que ni'i
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Be'ro Jesú Galilea wāmetiri ditara sumutopu sijabaque'acu niwī. Topu wa'agu, Simórē, apī cū acabiji Andrére bocaepapu. Na wa'i wējērī masā nicārā niwā. Ditarapu na wejecure doqueñorā weecārā niwā. ¹⁷ Na tojo weecā ī'agū, Jesú nicu niwī:

—Te'a yu'u me'rā. Musā ni'cārōacārē wa'i wējērī masā ni'i. Be'rore majā wa'i wējērā weronojō masārē yé quietire wererāsa'a. Tojo wercā, pājārā ējōpeorāsama, nicu niwī.

¹⁸ Cū tojo nicā tu'orā, maata na ye wejecupagure totā du'ucū, Jesú me'rā wa'acārā niwā.

¹⁹ Cārō yu'rua, puarā Zebedeo pō'rārē Santiago, cū acabiji Juārē ī'acu niwī tja. Na yucusupu wejecupagure dero aposāñacārā niwā. ²⁰ Narē ī'agūta, Jesú na quē'rārē tja pijicu niwī. Cū tojo nicā tu'orā, na pacu Zebedeore, cūrē da'raco'terārē cō'awā'cācārā niwā. Cō'awā'cā, Jesú me'rā wa'acārā niwā.

Jesú wātī sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i
(Lc 4.31-37)

²¹ Be'ro Capernau wāmetiri macāpu etacārā niwā. Saurure judío masā soowuari numu nicā Jesú na nerēwuari wi'ipu sājāacu niwī. Sājāa, masā ti wi'ipu nirārē bu'enu'cācu niwī. ²² Cū Moisé oja'quere bu'eri masā weronojō bu'eticu niwī. Dutisere cuogu weronojō narē bu'ecu niwī. Tojo weerā masā cū bu'esere tu'omarīa wa'acārā niwā. ²³ Ti wī'i na nerērī wi'ipu ni'cū masū wātī sājāno'cu nicu niwī. Cū a'tiro caricūcu niwī:

²⁴ —Mu'u Jesú Nazarecjū, ūsārē cariboticā'ña. ¿Īsārē bu'iri da're bajuriogu a'tigu weeti? Mu'urē ī'amasī'i. Ō'acū o'ó'cu ña'ase moogū, añubutiagu ni'i, nicu niwī.

²⁵ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú wātī masūpure nigūrē tu'tigu, a'tiro nicu niwī:

—Di'tamarīaña. Cūpure nigú wijaaya, nicu niwī.

²⁶ Cū tojo nicā, wātī cūpure nigú masūrē buruque'a narāsācā weecu niwī. Ūputu waro caricū, wātī cūpure ní'cu wijaacu niwī. ²⁷ Nipe'tirā ti wi'ipu nirā ī'amarīacārā niwā. Na basu a'merī sērītiña'mujācārā niwā:

—¿Ñe'enojō niti a'te tojo wa'ase? ¿Ma'ma bu'ese niti? Ā'rī masū wātīapureta cō'awīrōmasisere cuodojami. Na cū cō'awīrōcā, wijaama, nicārā niwā.

²⁸ Cū tojo weéca be'ro yoaticāta Jesú ye quetire Galilea di'tacjārā tu'ose'sape'tia wa'acārā niwā.

Jesú Simó Pedro mañecōrē yu'rno'que ni'i
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jesú na nerēwuari wi'ipu wijaáca be'ro Simó, André me'rā na ya wi'ipu wa'acu niwī. Tojo nicā Santiago, Juā wa'acārā niwā. ³⁰ Topu Simó mañecō ujaque dutitigo cājico niwō. Jesure maata “Co dutitigo weemo”, ni wrecārā niwā. ³¹ Tojo nicā tu'ogu, Jesú co tiropu sājāacu niwī. Core omocāpu ñe'e wejewā'cōdūpocu niwī. Cū tojo weeri curata ujaque surupe'tia wa'acaro niwā. Be'ro maata narē ba'ase ecaco niwō.

Jesú pājārā masā dutitirārē yu'rno'que ni'i
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Mujipū sājāca be'ro ñamipu masā Jesú tiropu nipe'tirā dutitirārē miacārā niwā. Wātīa sājāno'cārā quē'rārē miacārā niwā. ³³ Nipe'tirā ti macācjarā Jesú cū nirī wi'i sope pu'topu nerēcārā niwā. ³⁴ Nipe'tirā no'o nise duti cuorārē yu'rnope'ocā'cu niwī. Pājārā wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōcu niwī. Wātīa Jesú cū Ō'acū macū nisere masīcārā niwā. Tojo weegu narē ne cā'rō ucūdutiticu niwī. Tojo nirō me'rā ucūticārā niwā.

Jesú Galilea di'tapu cū ye quetire werecusia'que ni'i
(Lc 4.42-44)

³⁵ Ape numu bo'rease dūporo Jesú wā'cā, macā sumuto masā marīrōpu cū pacure ñubuegu wa'acu niwī. ³⁶ Be'ro Simó, āpērā cū me'rācjarā me'rā Jesure a'marā wa'acārā niwā. ³⁷ Cūrē bocarā, a'tiro ni wrecārā niwā:

—Nipe'tirā mu'urē a'marā weema.

³⁸ Cū narē yu'ticu niwī:

—Te'a apero pu'toacā nise macārīpu. Topu quē'rārē yé quetire weregu wa'aguti. A'tere weeguta yu'u a'ti nucūcāpu a'ti'cu ni'i, nicu niwī.

³⁹ Tojo weegu Jesú nipe'tiro Galilea na nerēwuase wi'seripu bu'ecusiabi'acu niwī. Tojo nicā wātīarē cō'awīrōmujācu niwī.

Jesú cāmi boagure yu'ruo'que ni'i

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Jesú Galileapu nirī cura ni'cū masū cāmi boagu Jesú tiro wa'acu niwī. Cū tiro ejaḡu ejaque'a, a'tiro nicu niwī:

—Mu'u dutire yu'ruogu ni'i. Yu'are yu'ruoya, nicu niwī.

⁴¹ Jesú cūrē pajaña'gū, cūrē yu'ruogu da'raña'a, a'tiro nicu niwī:

—Mu'urē yu'ruoguti. Cāmi marīgū tojayá, nicu niwī.

⁴² Cū tojo nirī curata cū cāmi nimi'que yatipe'tia wa'acaro niwū. Cū a'ti upu tojacu niwī. ⁴³ Be'ro Jesú cūrē we'eritigu, tutuaro me'rā “A'tiro weeya”, nicu nimitiwī.

⁴⁴ —Ne āpērārē wereticā'ña. Diacjūta pa'i tiropu mu'u ye cāmi yati'quere ī'ogū wa'aya. Cū mu'urē mu'u cāmi boasere “Pe'tia wa'a”, nigūsami. Cū tojo nica be'ro Moisé cū űubuepeoduti'quere o'oya. Mu'u tojo weecā, nipe'tirā mu'u cāmi yatino'quere masīrāsama. Be'ro na me'rā nisetigusa'a tja, nicu niwī.

⁴⁵ Cū pe'e cū weeduti'caronojō weeticu niwī. Wa'a, nipe'tirāpure cūrē wa'a'quere werecusiacu niwī. Tojo weegu Jesú masā ī'orō macārīpure sājāamasiticu niwī. Te macārī sumuto, masā marīrōpu sijacu niwī. Cū tojo weemicā, nipe'tirocārā masā a'ti, cūrē ī'acusiācārā niwā.

2

Jesú sijamasitigure yu'ruo'que ni'i

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Pejeti numarī cāmi boagure yu'ruo'ca be'ro Jesú apaturi Capernaupu wa'acu niwī tja. Cū topu nicā, ti macājārā wi'ipu nimi nise quetire tu'ocārā niwā. ² Tojo weerā maata masā pājārā Jesú nirī wi'ipu nerēcārā niwā. Ti wi'ire mu'muyu'ruacārā niwā. Mejārōta sopepu quē'rārē mu'muyu'ruacārā niwā. Ne sājāata basioticarō niwū. Narē cū ye bu'esere werecu niwī. ³ Tojo weeri cura Jesú tiro ni'cū sijamasitigure ba'paritirā umua wuawā'cācārā niwā. ⁴ Na masā pājārā nise bu'iri Jesú pu'toacāpu ejamasitīcārā niwā. Tojo weerā wi'i bu'ipu mujāa, Jesú nirō bu'ipu ni'cā pe seeweecārā niwā. Ti pepu cū sijamasitigure cū cūñarō me'rā du'udijocārā niwā. ⁵ Jesú na uputu ējōpeocā ī'agū, dutitigure nicu niwī:

—Mu'u űa'arō wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwī.

⁶ Cū tojo nicā tu'orā, topu dujirā Moisé oja'quere bu'eri masā a'tiro wācūcārā niwā: ⁷ “Ā'rī tojo ucūticā'rōua'a. Tojo nīgū, Ō'acūrē űa'arō ucūgū weemi. ¿Cū Ō'acū weronojō tutuagu ni'i, ni wācūsari? Ō'acū ni'cūta űa'arō wee'quere acobojomasīmi. Ā'rī marī weronojō uputigu masā űa'arō wee'quere acobojomasītisami”, ni wācūcārā niwā. ⁸ Jesú cū basu na wācūserē ī'amasīgū, a'tiro nicu niwī narē:

—¿De'ro weerā musā yu'are űa'arō mejēcā wācūti? ⁹ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mu'u űa'arō wee'quere acobojono'toja'a” o “Wā'cānu'cāña, mu'u cūña'caro me'rā sijawā'cāña” nise pe'e diasaweti? “Mu'u űa'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā ī'atimigū, ējōpeoya marī'i. “Wā'cānu'cā sijawā'cāña” nicā pe'ema, cū sijasere ī'atojagupu “Diacjūta ni'i”, ni ējōpeono'e. ¹⁰ Tojo weegu yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu yu'u tutuasere ī'ogū, ā'rī sijamasitigure yu'ruoguti. Te me'rā musā yu'u masā űa'arō wee'quere acobojomasisere masīrāsa'a, nicu niwī.

Be'ro sijamasitigure a'tiro nicu niwī:

11 —Mu'u pe'ema a'tiro nigūti. Wā'cānu'cāña. Mu'u cūña'carore miuwaa, mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a, nicu niwī.

12 Cū tojo nirī curata sijamasitigu wā'cānu'cācu niwī. Wā'cānu'cā, cū cūña'carore miuwaa, masā nipe'tirā ī'orōpu wa'a wa'acu niwī. Tojo weerā nipe'tirā ī'amarīarā, a'tiro nicārā niwā:

—Marī pacu Ō'acū tutuayu'ruami. Ne ni'cāti ūsā a'tiro weesere ī'atirā nicāti, nicārā niwā.

Jesú Levíre piji'que ni'i
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Jesú sijamasitigure yu'ruōca be'ro apaturi Galilea ditara sumutopu wa'acu niwī tja. Nipe'tirā masā cū tiropu nérēca be'ro narē bu'ecu niwī.

14 Ti ditarapu wa'agu, Leví, Alfeo macūrē ī'abocacu niwī. Cū romano wiogure niyeru wapaseebosari masū nicu niwī. Tojo weegu cū da'rari tucūpu dujicu niwī. Jesú cūrē ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—Te'a yu'u me'rā.

Tojo weegu Leví wā'cānu'cā, cū me'rā wa'acu niwī.

15 Be'ro Jesú Leví ya wi'ipu ba'agu wa'acu niwī. Topu pājārā wapaseeri masā, tojo nicā “Ńa'arā nima” nino'rānojō nicārā niwā. Pājārā waro nanojō Jesure sirutucārā niwā. Tojo weerā na Jesú tiro cū bu'erā me'rā dujicārā niwā. 16 Na tojo weecā ī'arā, Moisé oja'quere bu'eri masā, āpērā fariseo masā Jesú na pājārā me'rā ba'acā ī'arā, cū bu'erārē a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weegu musā bu'egu wapaseeri masā me'rā, űa'arō weeri masā me'rā sī'rī, ba'ati? nicārā niwā.

17 Jesú na tojo nicā tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Duti moorā ocoyeri masūrē a'matisama. Dutitirā pūrīcā ocoyegure a'masama. “Añurā ni'i” nirārē a'magū a'titiwu. “Ńa'arā ni'i” nirā pe'ere yu'ruogu a'tiwu, nicu niwī.

“Mu'u bu'erā ¿de'ro weerā be'tiweti?” Jesure ni'que ni'i
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Ni'cā numu Juā masārē wāmeyeri masū bu'esere siruturi masā, tojo nicā fariseo masā Ō'acūrē ējōpeorā, be'ticārā niwā. Na tojo be'tiri cura ni'cārē Jesú tiro wa'a, cūrē sērītiña'cārā niwā:

—Juā masārē wāmeyeri masū bu'esere siruturā, tojo nicā fariseo masā bu'esere siruturā Ō'acūrē ējōpeorā, be'tima. ¿De'ro weerā mu'u bu'erā pe'e be'tiweti? nicārā niwā.

19 Jesú narē yu'ticu niwī:

—¿De'ro weeacju omocā du'tegu na me'rā nīgū, cū pijio'cārārē bujaweti, be'tidutibosari? 20 Be'ro cūrē āpērā aperopu miāca be'ro pūrīcārē bujaweti, be'tirāsama. Jesú, yu'u na me'rā ni'i yujupu; yu'u na me'rā nīcā pūrīcārē be'tirāsama nīgū, tojo nicu niwī.

21 Apeyere queose me'rā narē werenemocu niwī. Tojo nīgū, ma'ma cū bu'ese me'rā todaporopu na weeseti'que a'mesu'amasītisa'a, nīgū weecu niwī.

—Mejārō su'tiro ma'ma casero, coeya marīrī casero me'rā sereō'ota basiw'e'e. Tojo weecāma, ma'ma casero coecā, wejedu'osa'a. Mejārō su'tiro pe'ere wejetū'rēsa'a. Nemorō pajiri pe tū'rūnemos'a'a. 22 Tojota wa'asa'a marī ma'ma vino mejā ajuro wa'icūrā casero me'rā wéeca ajuropu poseyecā. Pā'muyū'ru, ti ajuro tū'rū, vino piostepe'tia wa'asa'a.

Tojo wa'acā, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quē'rā cō'a wa'asa'a. Tojo weerā ma'ma vinorē ma'ma ajuropu poseyeno'o, nicu niwī Jesú. Duporopu weeseti'que me'rā Jesú cū ni'cārōacā ma'ma bu'ese morēta basiowē'e nígu, tojo nicu niwī.

Sauru nicā Jesú bu'erā trigore tū'rē que ni'i

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Ni'cā numu judío masā na soowuari numu nicā, Jesú cū bu'erā me'rā trigo wesepu yu'ruacu niwī. Cū bu'erā ti wesepu yu'ruarā, trigore tū'rē ba'acārā niwā. (Moisé cū duti'caronojōta na tojo weese yajase mejēta nicaro niwū.) ²⁴ Tojo weecā, fariseo masā i'acārā niwā. Tojo weerā Jesure nicārā niwā:

—Í'aña. ¿De'ro weerā marī soowuari numurē da'radutitimicā, mu'u bu'erā tojo weeti? nicārā niwā.

²⁵ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Musā duporocjū wiogu Davi cū me'rācjārā ujaboarā wee'quere bu'etojapā. ²⁶ Davi Abiatar cū pa'ia wiogu nirī cura Ō'acū wi'ipū sājāa, pā “Ō'acū ye ni'i” ni'quere ba'acu niwī. Cū me'rācjārā quē'rārē ducawaacu niwī. Te marirē dutise a'tiro ni'i. Pa'ia dia'cūrē te pā ba'ata basiomiaro niwā. Yu'u bu'erā tere ba'arā, yu'runu'cārā mejēta weema nígu, tojo nicu niwī.

²⁷ Jesú yu'tinemocu niwī tja:

—Marī ye niatjere Ō'acū marī soowuari numurē cūucu niwī. Ti numu mejēta marirē dutimasī'i. ²⁸ Tojo weegu yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu soowuari numu dutise nemorō dutimasī'i, nicu niwī Jesú.

3

Jesú omocā bu'awia'cure yu'ruo'que ni'i

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Jesú apaturi cū weewaronojōpuma judío masā na nerērī wi'ipū sājāacu niwī. Topu ni'cū omocā bu'awia'cu nicu niwī. ² Āpērā ¿marī soowuari numurē cūrē yu'ruogusari? nírā, Jesure i'aco'tecārā niwā. Jesú yu'ruocā, weresāta basiorosa'a nírā, tojo i'acārā niwā. ³ Be'ro Jesú omocā bu'awia'gure nicu niwī:

—A'tia, ā'rā nipe'tirā decopu ejanu'cāña. ⁴ Tu'ajanu'cō, to nírā āpērārē nicu niwī:

—¿Marī soowuari numu nicā añusere weeruati o ña'ase pe'ere uati? ¿Yu'ruosere uati o wējēcō'ase pe'ere uati? nicu niwī. Na nipe'tirā di'tamaripe'tia wa'acārā niwā. ⁵ Na yu'titicā i'agū, ua wa'acu niwī. Na tu'osī'ríticā, bujawetise me'rā omocā bu'awia'gure nicu niwī:

—Mu'u omocārē síoña, nicu niwī. Cū tojo nicā, omocārē síocu niwī. Síoo, cū omocārē yu'ruono'cupu tojacu niwī. ⁶ Be'ro fariseo masā uawija wa'acārā niwā. Na Herode ya curuacjārā me'rā “¿De'ro wee marī Jesure wējērāsari?” ni wācūwā'cācārā niwā.

Ditara sumutopu pājārā masā nerē'que ni'i

⁷ Jesú na nerēwuari wi'ipū ni'cu cū bu'erā me'rā ditara sumutopu wa'acu niwī. Pājārā Galilea di'tacjārā cūrē sirutuwā'cācārā niwā. ⁸ Cū peje añuse weecā tu'orā, pājārā masā cū tiropu wa'acārā niwā. Judea di'tacjārā, Jerusaléjārā, Idumea di'tacjārā, Jordá wāmetiri maa mujipū mujātiro pe'ecjārā, Tiro, Sidō wāmetise macār'cjarā na quē'rā Jesure

ĩ'arã wa'acãrã niwã. ⁹ Na pãjãrã nicã ĩ'agũ, Jesú cũ bu'erãrẽ ni'cãwũ yucusu cuoyuduticu niwĩ. Cũrẽ masã tuuti'abosama nĩgũ, tojo weeduticu niwĩ. ¹⁰ Cũ pãjãrãrẽ ya'rũocu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã dutitirã cũrẽ ñe'eña'sĩ'rĩrã, cũ tiropu dia'cũ tuuwã'cãcãrã niwã. Cũrẽ ñe'ese me'rã ya'rũrãsa'a ni wãcũrã, tojo weecãrã niwã. ¹¹ Wãtĩa sãjãno'cãrã Jesure ĩ'arã, cũ pu'to ejaque'amujãcãrã niwã. Ejaque'arã, a'tiro ni caricũcãrã niwã:

—Mu'ũ Õ'acũ macũ ni'i, nicãrã niwã.

¹² Jesú pe'e narẽ ne ucũdutiticu niwĩ. Cũ Õ'acũ macũ nisere wereba-jurẽrĩ nĩgũ, tojo weecu niwĩ.

Jesú cũ bu'erãrẽ bese'que ni'i
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Be'ro Jesú ũrũgũpu mujãcu niwĩ. Topu cũ besesĩ'rĩrãrẽ beseacju pijiocu niwĩ. ¹⁴ Na cũ tiropu ejacã, cũ me'rã wa'ajã warore doce mũuarẽ besecu niwĩ. Narẽ cũ ye quetire weredutio'ocu niwĩ. ¹⁵ Wãtĩarẽ cõ'awĩrõsere o'ocu niwĩ. ¹⁶ Na a'ticurã nicãrã niwã: Simó, cũrẽta Jesú pe'e Pedro wãme õ'ocu niwĩ. ¹⁷ Santiago, tojo nicã cũ acabiji Juã na Zebedeo põ'rã nicãrã niwã. Narẽ Boanerges wãme õ'ocu niwĩ. Tojo nĩgũ, na ĩ'oduarã niyucã, “Bũpo Põ'rã” nigũ weecu niwĩ. ¹⁸ Āpẽrã André, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macũ nicãrã niwã. Tojo nicã Tadeo, Simó celote curuacjũ nicãrã niwã. ¹⁹ Apĩ Juda Iscariote be'ropu Jesure ĩ'atu'tirãrẽ o'ocju nicu niwĩ.

Jesure “Wãtĩ tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmi” ni ucja'que ni'i
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

Be'ro Jesú cũ bu'erã me'rã ni'cã wi'ipu sãjãacu niwĩ. ²⁰ Topure tja pãjãrã masã nerẽcãrã niwã. Tojo weerã ti wi'i mu'mucã, Jesú cũ bu'erã me'rã ba'ata basioticarõ niwã. ²¹ Tojo wa'asere Jesú acawererã tu'ocãrã niwã. Cũrẽ maatia wa'asami nĩrã, pijirã wa'acãrã niwã.

²² Āpẽrã masã Jerusalẽpu a'ti'cãrã Moisé oja'quere bu'eri masã a'tiro nicãrã niwã:

—Ā'rĩ Beelzebú wãtĩa wioqu sãjãno'cu nimi. Cũ tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmi, nicãrã niwã.

²³ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ pijio, queose me'rã werecu niwĩ:

—Wãtĩ cũ basu cõ'awĩrõmasĩtisami. ²⁴ Ni'cã curuacjãrã ducawatirã, na basu a'mequẽrã masãpe'tia wa'asama. ²⁵ Ni'cã wi'icjãrã ducawatirã, na quẽ'rã pe'tia wa'asama. ²⁶ Wãtĩ cũ yarã me'rã ducawatigu, cũ quẽ'rã ninu'cũtisami. Te me'rã yapatidija wa'asami.

²⁷ »Ni'cũ tutuagu ya wi'ipure cũrẽ du'tecũutimigũ, cũ yere yajamasĩtisami. Du'tecũúca be'ropu yajamasĩsami, nicu niwĩ. Jesú, ya'ũ wãtĩ ya'rũoro tutuagu ni'i nĩgũ, tojo nicu niwĩ.

²⁸ Be'ro ninemocu niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ wereguti. Õ'acũ nipe'tise masã ña'arõ weesere, ña'arõ ucũsere acobojogusami. ²⁹ Espĩritu Santure ña'arõ ucũcã pe'ema, ne acobojotisami. Tojota acobojotiyũ'rucũsami. Bu'iritinu'cũgũsami, nicu niwĩ.

³⁰ A'tere na “Wãtĩrẽ cuomi” nise bu'iri tojo nicu niwĩ.

Jesú paco, tojo nicã cũ acabijirã na cũrẽ a'ma'que ni'i
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Cũ tojo nirĩ cura Jesũ paco, cũ acabijirã etacãrã niwã. Na sope pu'topu ejanu'cã, Jesure pijidutisõrõcãrã niwã. ³² Jesũ pu'to dujirã cãrẽ nicãrã niwã:

—Mu'u paco, mu'u acabijirã sope pu'to mu'urẽ a'marã weepãrã, nicãrã niwã.

³³ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—¿Noanojõ nisari yu'u paco, yu'u acabijirã? nicu niwĩ.

³⁴ Cũ sumuto dujirãrẽ i'a, narẽ nicu niwĩ:

—Ã'rã pe'e yu'u paco, yu'u acabijirã weronojõ nima. ³⁵ A'tiro ni'i. No'o Õ'acũ uaro weerãnojõ náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojõ nima, ni ucũcũ niwĩ.

4

Jesũ oteri masũ ye quetire queose me'rã were'que ni'i (Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Apaturi Jesũ ditara sumutopu bu'ecu niwĩ. Pãjãrã masã cũ pu'topu nerẽcãrã niwã. Na pãjãrã niyu'rucã i'agũ, Jesũ yucusupu mujãsãjãa, ejanujãcũ niwĩ. Masã pe'e nucũporopu tojacãrã niwã. ² Be'ro narẽ peje queose me'rã bu'ecu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

³—Ni'cũ masũ cũ ya wesepu otegu wa'asami. ⁴ Cũ otegu weestewã'cãcã, ma'apu apeye otese cape doqueque'asa'a. Mirĩcũa a'ti, te perire i'aboca, ba'ape'ocã'sama. ⁵ Apeye ùtãpaga cã'rõacã di'ta cõoro bu'ipu doqueque'asa'a. Te di'ta cã'rõacã niyucã, asibusu maata marã, pĩ'rĩsa'a. ⁶ Be'ro mujĩpũ asimujãtiri cura di'ta boposãjãyu'rua wa'asa'a. Tojo weero nu'cõrĩ cuoti'caro nitjãrõ, maata ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropu buruque'asa'a. Pota pe'e tere pĩ'rĩyu'rua, wẽjẽcã'sa'a. Tojo weero ne ducati'timirõ, boadija wa'asa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurõpu buruque'asa'a. Te pĩ'rĩ, bucuamujã, peje ducatisa'a. Ni'cã ño treinta peri ducatisa'a. Ape ño sesenta peri ducatisa'a. Ape ño cien peri ducatisa'a.

⁹ Be'ro narẽ nicu niwĩ:

—O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, nicu niwĩ.

Jesure cũ bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?” ni'que ni'i (Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro Jesũ cũ bu'erã doce, tojo nicã ãpẽrã cũ pu'to nirã me'rã se'saro tojaque'acu niwĩ. Cũrẽ a'tiro sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeati sõ'onĩ'que mu'ũ queose me'rã bu'e'que? ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

¹¹ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ ãpẽrã todũporopu masiña marĩmi'quere cũ wiogu nisere masicã weemi. Yu'urẽ ãjõpeotirãma queose me'rã werenõ'o.

¹² Tojo weerã yu'ũ weesere i'amirã, i'amasĩsome. Yé cjasere tu'omirã, tu'omasĩtirã tojarãsama. Na ña'arõ wee'quere du'u ducayutitjãrã, acobojose sãrĩsome, nicu niwĩ Jesũ.

Jesũ cũ queose o'o'quere “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” ni were'que ni'i (Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Apeye narẽ ninemocu niwĩ:

—¿Musã yu'ũ queose o'o'quere tu'oweti? To pũrcãrẽ a'tere tu'otirã, ¿de'ro wee apeypure tu'obosau? ¹⁴ Otese capere otegu, yé quetire weregu weronojõ nisami. ¹⁵ Masã ãpẽrã ma'apu otese cape buruque'a'que weronojõ nisama. Na, yé quetire tu'osama. Be'ro wãtĩ a'ti, na tu'omi'quere

ē'mape'ocā'sami. ¹⁶ Āpērā ūtāpaga wa'teropu doqueque'a'que peri weronjo nisama. Yé quetire añurō e'catise me'rā tu'osama. ¹⁷ Na tojo tu'omirā, nu'cōrī marīrā weronjo nisama. Narē mejēcā wa'acā, o āpērā te quetire ējōpeose bu'iri narē tu'ticā, maata ējōpeodu'ucā'sama. ¹⁸ Āpērā otese cape pota wa'tero doqueque'a'que weronjo nisama. Yé quetire tu'oma, tu'orā pe'e. ¹⁹ A'ti ūmūco cjase pe'ere wācūyu'rūoquejocā'sama. No'o de'ro nisere ūaripejayu'rūasama. Na tojo niseticā, a'te narē dojorēcā'sa'a. Na tu'o'quere acobojo, duca marīrā weronjo tojasama. ²⁰ Āpērā pe'e yé quetire tu'orā, añurō ējōpeosama. Na tojo weerā peje ducatiro weronjo nisama. Otese cape di'ta añurō buṛaque'a'que weronjo nisama. Āpērā treinta peri ducati'caro weronjo nisama. Āpērā sesenta peri, āpērā cien peri ducati'caro weronjo niburosama, ni ucūcu niwī Jesú.

Jesú sī'ocja me'rā queose o'o'que ni'i
(Lc 8.16-18)

²¹ Apeye queosere werenemocu niwī:

—Masā sī'ocjare acaro docapu sī'otisa'a. Tojo nicā na cārīrō docapu sī'odupotisama. Tojo weronjo o'orā, nipe'tiropu sī'odutirā ū'muarōpu yoosama. ²²⁻²³ A'te weronjo toduporopu masā masīno'ña marī'quere masīno'rōsa'a. Ya'yioropu ni'que quē'rā bajuarosa'a. O'meperi cuorānojō a'tere añurō tu'oya, nicu niwī. Yé queti masīno'ña marīmi'que be'ropure sī'ocja bo'reyuro weronjo masīpe'ticā'no'rōsa'a nīgū, tojo nicu niwī.

²⁴ A'tiro ninemocu niwī tja:

—Musā tu'osere añurō tu'oña'nurūña. Yé quetire tu'o ējōpeo'caronjoġta Ō'acū musārē tu'omasīsere o'ogusami. Añurō tu'orārē Ō'acū nemorō añuse o'ogusami. ²⁵ Yu'u bu'ese tu'o ējōpeonemorārē Ō'acū masīse o'onemogūsami. Āpērā yu'u bu'esere tu'osī'rītibutiārā pe'ere na masīmi'quere ē'mape'ocā'no'rāsama, nicu niwī Jesú.

Jesú otese cape bucuamujāse me'rā queose o'o'que ni'i

²⁶ Jesú apeye queose o'onemocu niwī:

—Yu'u bu'ese, Ō'acū wiogu nise ni'cū masū otese capere otero weronjo ni'i. ²⁷ Otetojanu'cō, cū ī'anurūtīmīgū, wa'a wa'asami. Be'ro ūmūcori, űamirī yóacāta yu'rūsa'a. Te numurīrē, te űamirīrē cū ote'que te ūaro pī'rī bucuasa'a. Cū tojo wa'asere masītisami. ²⁸ Cū ote'que ī'anurūña marīrō te di'tapure pī'rīsa'a. Ne waro pī'rīwijamu'tāsa'a. Be'ro pupi, be'roputa te peri duca o'osa'a majā. ²⁹ Te peri űaica be'ro cū tere tū'rēgū wa'asami. Tere tū'rērītero ejačā, tojo weesami, nicu niwī Jesú.

Jesú mostaza wāmetise cape me'rā queose o'o'que ni'i
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesú narē werenemocu niwī:

—Ō'acū yarā pājārā sājārāsama nisere a'te queose me'rā wereguti. ³¹ A'tiro ni'i. Ni'cā mostaza cape ote'que weronjo ni'i. Ti caperota cā'caperoacā yuro ni'i. ³² Tócapeacā nimirō, otēca be'ro pī'rīrōpu pajibutiācju wucgu pī'rīsa'a. Pacase dūpurītisa'a. Mirīcūa tigupu acoroápesasama. Ō'acū wiogu nise oteri pe cā'peacā weronjo nu'cāsa'a. Be'ro pāicju bucu'a'caro weronjo nipe'tiropu cū ye queti se'sa wa'asa'a. Tojo nicā pājārā cū yarā sājārāsama nīgū, tojo werecu niwī.

Jesú masārē queose me'rā bu'e'que ni'i
(Mt 13.34-35)

³³ Jesú cū ye quietire bu'égū, peje queose me'rā bu'emujācū niwī. Na tu'omasirō ejatuario bu'ecū niwī. ³⁴ Narē bu'égū, queose marirō wereticā weeticū niwī. Cū bu'erā pe'ere na se'saro nicā, nipe'tisere te queosere "A'tiro nisī'rīrō wee'e", ni werepe'omujācū niwī.

Jesú wī'rōrē, tojo nicā pā'cōrīrē yusudijo'que ni'i
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Jesú masārē otese me'rā queose wéréca nūmurēta na'isājāri cura cū bu'erārē a'tiro nicū niwī:

—Te'a siaquiji ditara sumutopū, nicū niwī.

³⁶ Cū tojo nicā tu'orā, na yucusū sāñacawūpū Jesure miipē'acārā niwā. Masā pe'e na nī'caroputa tojacā'cārā niwā. Apeyepawū quē'rā na me'rā pē'acaro niwā. ³⁷ Na pē'arī cura wī'rō uputu a'ticaro niwā. Pā'cōrī yucusupure paaquesāamujācaro niwā. Tojo wa'acā, tiwū mirīdijaropū weecaro niwā. ³⁸ Tojo wa'ari cura Jesú pe'e siropū cū dūpoare apeyenojō me'rā ēotutjāgū cārīsāñacu niwī. Tojo wa'acā ī'arā, cū bu'erā cūrē wā'cōcārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿Īsārē bu'egu, mu'u ī'aweti? Marī mirīrāta wee'eba, nicārā niwā.

³⁹ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú wā'cānū'cā, wī'rōrē yusuocu niwī. Pā'cōrīrē a'tiro nicū niwī:

—Di'tamarīña, nicū niwī.

Cū tojo nicā, wī'rō di'tamarīña wa'acaro niwā. Nipe'tise yusudijape'tia wa'acaro niwā. ⁴⁰ Be'ro Jesú cū bu'erārē nicū niwī:

—¿De'ro weerā tocārō uiatī? ¿Musārē ējōpeose marībutiatī? nicū niwī.

⁴¹ Na uputu waro ucua'cārā nitjārā, na basu a'merī ucūcārā niwā:

—¿Noanojō nisariba ā'rī? Cūrē wī'rō, pā'cōrīputa tu'omaatidojacā'a, nicārā niwā.

5

Jesú wātīa sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesú cū bu'erā me'rā Galilea cja ditarare pē'a, Gerasa wāmetiropū pē'ajacārā niwā. ² Jesú yucusupū nī'cu majānū'cārī cura ni'cū wātīa sājāno'cu wērī'cārārē yaaropū nī'cu Jesú tiropū a'ticu niwī. ³ Cū masāperi wa'teropū ninu'cūcū niwī. Ne ni'cū cūrē du'tecūumasītīcārā niwā. Cōme dari me'rā quē'rārē ne basioticaro niwā. ⁴ Pejetiri cōme dari me'rā cū omocārīrē, cū du'pocārīpū du'tecūumicārā niwā. Te darire wejesuremujācū niwī. Ne ni'cū pōtēoticārā niwā. ⁵ Īmūcori, ñamirīrē cū ūrūpagupū, masā boa'cārārē na yaa'caropū caricūsijamujācū niwī. Ītāperi me'rā cū basuta cū upure dotesija, cāmida'remujācū niwī. ⁶ Cū Jesure yoaropū ī'agūta omawā'cāti, cū tiro ejaque'acu niwī. ⁷⁻⁸ Jesú cūrē a'tiro nicū niwī:

—Wātī ā'rīpure sāñagū wijaaya.

Cū tojo nicā tu'ogu, uputu caricūse me'rā Jesure nicū niwī:

—Jesú Ō'acū u'musepu nigū macū, ¿de'ro weegu yu'ure caribogu a'tiatī? Mu'u pacū ī'orōpu sērī'i. Yu'ure ña'abutiario pi'eticā weeticā'ña.

⁹ Be'ro Jesú cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro wāmetitī? nicū niwī. Cū pe'e yu'ticu niwī:

—Legión wāmeti'i. Pājārā wātīa ūsā nicā'a nígū, tojo nicu niwī.

¹⁰ Jesure uputu waro “Ūsārē ape di'tapu cō'aō'oticā'ña”, ni sērīcārā niwā. Totá tojasī'rīrā, tojo nicārā niwā. ¹¹ Tojo wa'ari cura titare ūrūgū pu'to pājārā yesea ba'a nu'cūcārā niwā. ¹² Narē ĩ'arā, wātīa a'tiro ni Jesure sērīcārā niwā:

—Ūsārē yesea tiro o'óya. Ūsā napure sājāarāti, nicārā niwā.

¹³ Jesú “Tojota weeya”, nicu niwī. Tojo weerā na masūpure ní'cārā wijaa, yeseapure sājāacārā niwā. Topure pājārā yesea puatī mil wa'tero nicārā niwā. Yesea wātīa sājāaca be'ro opa tu'rurū omamaati, ditarapu doqueñojā, mirīpe'tia wa'acārā niwā.

¹⁴ Tojo wa'acā, yesea co'terā a'tiro weecārā niwā. Na uputu ucuarā macāpu, cāpūpu omawā'cā, weresterā wa'acārā niwā. Na werēcā tu'orā, masā nipe'tīrā ĩ'arā wa'acārā niwā. ¹⁵ Jesú tiropu ejarā, wātī sājāno'cure ĩ'acārā niwā. Cū su'ti sāña, añurō wācūse cuogu dujicu niwī. Cūrē ĩ'arā, uise me'rā nicārā niwā. ¹⁶ Jesú masūrē wātīarē cō'awīrō'quere ĩ'a'cārā nipe'tise cūrē wa'a'quere werēcārā niwā. Tojo nicā yeseare wa'a'que quē'rārē werēcārā niwā. ¹⁷ Tere tu'orā, masā tocjārā Jesure tutuaro me'rā “Mu'u a'ti di'tapure niticā'ña, aperopu wa'aya”, nicārā niwā.

¹⁸ Be'ro Jesú tojo nicā tu'ogu, yucusupu mujāsājācu niwī. Tojo weecā, wātī cuomi'cu Jesure uputu sērīmicu niwī:

—Yu'u quē'rā mu'u me'rā wa'aguti. ¹⁹ Jesú cūrē “Te'a”, niticu niwī. A'tiro pe'e nicu niwī:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Tojaa, mu'u acawererā nipe'tirārē nipe'tise yu'u mu'urē wee'quere werepe'ocā'ña. Tojo nicā yu'u mu'urē pajaña'gū wee'quere weregu wa'aya, nicu niwī.

²⁰ Tojo weegu cūrē wa'a'quere weregu wa'acu niwī. Decápoli wāmetise macārīpu nipe'tise Jesú cūrē wee'quere werecu niwī. Nipe'tīrā cū weresere tu'orā, ucua wa'acārā niwā.

Jairo macōrē, tojo nicā dí mejā cuogore Jesú yu'rūo'que ni'i
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Jesú wātīarē cō'awīrōca be'ro ape pā'rēpu ní'cu pē'ajacu niwī tja. Pē'ata, ditara sumutopu nu'cūrī cura cū tiropu pājārā masā nerēcārā niwā.

²² Topure ni'cū na nerērī wi'i wioгу Jairo wāmetigu etacu niwī. Jesure ĩ'agū, cū tiro ejaque'acu niwī. ²³ Cūrē yu'rūodutigu uputu sērīcu niwī:

—Yu'u macō wērigōpu weeamo. Te'a yu'u me'rā. Mu'u core ñapeose me'rā yu'rūgosamo. Tojo weecā, masāgōsamo, nicu niwī.

²⁴ Jairo tojo nicā tu'ogu, Jesú cū me'rā wa'acu niwī. Topu wa'acā, pājārā masā cūrē siruturā tuumaawā'cācārā niwā. ²⁵ Na masā pājārā wa'teropu ní'cō numio dí mejā dutitigo nico niwō. Co tere dutitiro doce cū'marī yu'rūcaro niwū. ²⁶ Duturua pājārā na ocoyemicā, pūrō waro pi'etico niwō. Co niyeru cuomi'quere narē wapayemigō, tojaque'a wa'aco niwō. Ne duti tu'otico niwū. Yu'rūronojō wa'ago, pūrō waro wa'aco niwō.

²⁷ Jesú masārē yu'rūosere tu'oco niwō. Tere tu'ogo, Jesú sē'ema masā wa'teropu ejanu'cā, cū yaro su'tirore da'raña'co niwō. ²⁸ “Yu'u cū ya su'tiro da'raña'se me'rāta yu'rūgosa'a” ni wācūgō, tojo weeco niwō. ²⁹ Co da'raña'se me'rā co duti maata bu'anu'cā wa'acaro niwū. Co basu maata tu'oña'co niwō. ³⁰ Maata Jesú “Yu'u tutuaro me'rā ní'cōrē yu'rūoasu”, ni tu'oña'cu niwī. Majāmiī'a, masārē sērītiña'cu niwī:

—¿Noa, yáro su'tirore da'raña'ti?

³¹ Tere tu'orā, cū bu'erā cūrē yu'ticārā niwā:

—¿Mu'u i'aweti? Masã pãjãrã tuuwã'cãcã i'amigũ, “¿Noa, yáro su'tirore da'raña'ti?” ¿ni sêrĩtiña'ti? nicãrã niwã.

³² Na weremicã, Jesú ¿noa, yáro su'tirore da'raña'pari? nígu, nipe'tirãrẽ i'ama'cu niwĩ. ³³ Tojo weecã, cũ yu'rũono'co uigo narããgõta, cã tiropu ejaque'aco niwõ. Co cã yu'rũo'quere masico niwõ. Tojo weego cãrẽ diacjũ wereco niwõ.

³⁴ Jesú core nicu niwĩ:

—Mu'u êjõpeotjãgõ, yu'rũono'copu toja'a. Duti marĩgõ e'catise me'rã tojaaya, nicu niwĩ.

³⁵ Jesú core ucũrĩ cura Jairo ya wi'icjãrã na tiropu ejacãrã niwã. Topu ejarã, Jairore a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u macõ wêrĩa wa'amo. Marĩrẽ bu'egure tocã'rõta caribodu'uya, nicãrã niwã.

³⁶ Jesú narẽ tu'ope'otimigũta, Jairore a'tiro nicu niwĩ:

—Ûcuatiguta. Tojo weronõjõ o'ogu, yu'ure êjõpeoya.

³⁷ Jesú cã me'rã pãjãrã wa'acã uaticu niwĩ. A'ticurã dia'cũ pijicu niwĩ. Pedro, Santiago, cã acabiji Juãrẽ pijicu niwĩ. ³⁸ Jesú judío masã nerẽrĩ wi'i wioqu ya wi'ipu ejacu niwĩ. Topu ejaqu, masã uti, ñujariwã'a caricũsuarã pãjãrã i'acu niwĩ. ³⁹ Ti wi'ipu sãjãagũ, to masã pãjãrã nirãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ caricũ, utiti? Wĩ'magõ wêrĩtimo. Cãrĩgõ weemo, nicu niwĩ.

⁴⁰ Cũ tojo nicã, ti wi'ipu ní'cãrã mejõ bujicã'cãrã niwã. Be'ro Jesú nipe'tirãrẽ wijaaduticu niwĩ. Na wijaáca be'ro wĩ'magõ pacure, pacore, cã bu'erã i'tiarãrẽ co pesari tucũpu pijisãjãacu niwĩ. ⁴¹ Topu sãjãtagu, co omocãrẽ ñe'e, arameo me'rã nicu niwĩ:

—Talita, cumi. Tojo nígu, “Wĩ'magõ, wã'cãnu'cãña” nígu, tojo nicu niwĩ.

⁴² Cũ tojo nirĩ cura wĩ'magõ doce cã'marĩ cuogo wã'cãnu'cã, sijaco niwõ. Co masãcã i'arã, na ucayũ'rua wa'acãrã niwã. ⁴³ Jesú tojo wee'quere tutuaro me'rã ãpêrãrẽ ne weredutiticu niwĩ. Be'ro “Wĩ'magõrẽ ba'ase ecaya”, nicu niwĩ.

6

Jesú cã ya macã Nazarepu ñajatojaa'que ni'i

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jesú Capernaupũ ni'cu cũ ya macãpu tojaacã, cũ bu'erã quẽ'rã wa'acãrã niwã. ² Judío masã soowuuri numu nicã, Jesú na nerẽwuuri wi'ipu bu'ecu niwĩ. Pãjãrã masã cũ bu'esere tu'orã, tu'omarĩacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿No'opu bu'epari ãrĩ a'te nipe'tise pejere? ¿Noa ãrĩrẽ tocã'rõ masĩsere o'opari? ¿A'te cũ wee'ose quẽ'rãrẽ no'opu bu'epari? ³ ãrĩ capiteru, María macũ nimi. Santiago, José, Juda, Simó ma'mi nimi. Cũ acabijirã numia quẽ'rã a'to marĩ wa'teropu nima, nicãrã niwã. Tere wãcũrã, cãrẽ ne êjõpeosĩ'rĩticãrã niwã. ⁴ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tirã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ tu'o êjõpeosama. Cũ ya di'tacjãrã, cũ acawerã waro, cũ ya wi'icjãrã dia'cũ cãrẽ êjõpeotisama, nicu niwĩ.

⁵ Êjõpeoti'que ye bu'iri Jesú topure peje narẽ wee'omasĩticu niwĩ. A'te dia'cũrẽ weecu niwĩ. Pejetirãta dutitirãrẽ omocã ñapeo yu'rũocu niwĩ.

⁶ Na êjõpeotica i'agũ, ucayũ'ruacu niwĩ.

Jesú cã bese'cãrãrê bu'edutio'o'que ni'i
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nazare ti macã pu'toacã nise macãrĩpu bu'ecusiacu niwĩ.

⁷ Na docere cã pu'topu pijigu, puarêrã dia'cũ o'ónu'cãcu niwĩ. Narê wãtia sãjãno'cãrãrê cõ'awirõmasisere o'ocu niwĩ. ⁸ Ne apeyenojõ miadutitica niwĩ. Na tuacju me'rã dia'cũ wa'aduticu niwĩ. Ne pu'enojõ, ajuronojõ, niyeru miadutitica niwĩ. ⁹ Na sapatu sãñase caseri me'rã dia'cũ, tojo nicã su'ti na sãñase me'rã dia'cũ wa'aduticu niwĩ. ¹⁰ A'tiro nicu niwĩ:

—Musã wi'ipũ sãjãarã, ti macãpu musã niatjo põtëorõ tojaque'aya.

¹¹ No'o musãrê aperopu ñe'eticã, musã ucüsere tu'osĩrĩticã, tore wijawã'cãña. Tore wijarã, ti macã çjase di'ta wã'a'quere paastecõ'aña. Tojo weerã musã “A'ti macãcjãrã bu'iritima”, ni ï'orãsa'a. Diacjũta nigũti. Õ'acũ masãrê beseatji numu nicã, ti macãcjãrã musãrê ñe'eti'cãrãrê a'tiro weegusami. Sodoma, Gomorracjãrãrê bu'iri da're'caro nemorõ narê da'regusami, nicu niwĩ Jesú.

¹² Cũ tojo nica be'ro na wa'a wa'acãrã niwã. Wa'a, masãrê “Musã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayuya”, nicãrã niwã. ¹³ Tojo nicã pãjãrã wãtia sãjãno'cãrãrê cõ'awirõcãrã niwã. Pãjãrã dutitirãrê u'se me'rã wa're, narê yu'ruomujãcãrã niwã.

Juã masãrê wãmeyeri masãrê tojo wee wëjëcãrã niwã nise ni'i
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nipe'tiropu Jesú weesere tu'ose'sa wa'acãrã niwã. Herode ti di'ta wioqu quẽ'rã tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Juã masãrê wãmeyeri masũ wëjëno'capu nimigũ, masãgũ masãpĩ. Tojo weetigu mejeta cã peje waro wee'otutuayu'ruami, nicu niwĩ.

¹⁵ Æpërã pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Nitimi. Cũ duporocjũpu Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ Elia masãgũ masãpĩ, nicãrã niwã.

Tojo nicã tja Æpërã a'tiro nicãrã niwã:

—Duporocjãrã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã weronojõ nigũ nisasami, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Herode nicu niwĩ:

—Toduporo yu'u dupoa dutesureduti'cu Juã wãmeyeri masũ nisami. Cũta ni'cãrõacãrê masãpĩ, nicu niwĩ.

¹⁷ Herode toduporopu Herodía wãmetigo ye bu'iri Juãrê bu'iri da'reri wi'ipũ miaa, du'tecũuduticu niwĩ. Herodía cũ acabiji Felipe numo nico niwõ. Tojo nimicã, Herode pe'e cũ acabiji catimicã, core ê'ma, numoticu niwĩ. ¹⁸ Cũ tojo weecã ï'agũ, Juã wãmeyeri masũ Herodere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u acabiji numorê numoticã, ña'a ni'i. Core cuoticã'ña, nicu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nise bu'iri Herodía Juã me'rã a'pepũrĩgõ, cãrê wëjësĩ'rĩco nimiwõ. Tojo wãcũmigõ, wëjëmasĩtico niwõ. ²⁰ Herode pe'e Juãrê añugũ, bu'iri moogũ nimi nigũ, nucũ'ase me'rã tu'oña'cu niwĩ. Tojo weegu co ña'arõ weesĩ'rĩsere weedutitica niwĩ. Juã ucüsere tu'omasĩtimigũ, añurõ tu'sase me'rã tu'ocu niwĩ, tu'ogu pe'e. ²¹ Herodía Juãrê ï'atu'tigo nitjãgõ, Herode cũ bajuaca numu bosenumu weeri cura Juãrê co wëjësĩ'rĩ'quere bocaejapejaco niwõ. Ti numurê Herode bosenumu wéegu, cũ me'rã da'rarãrê pijinerëcu niwĩ. Tojo nicã surara wiorãrê, Galilea di'tacjãrã

wiorā nirānojōrē pijiocu niwī. Pijio, narē su'ori ba'acu niwī. ²² Na ba'aropu Herodía macō sājāa, basa'oco niwō. Co basa'osere Herode, āpērā cū me'rā ba'adujirā tu'sayu'ruacārā niwā. Tojo weegu Herode nicu niwī core:

—No'o mu'u uasenojōrē sērīcā, mu'arē o'oguti, nicu niwī.

²³ Tojo weegu masā ī'orōpu “Nisooro marīrō no'o yu'u dutiri di'ta deco me'rā mu'u sērīcā, o'omasī'i”, nicu niwī. ²⁴ Be'ro co paco tiro wa'a, sērītiña'co niwō:

—Ma'u, ¿ñe'enojōrē sērīgōsari cūrē? nico niwō.

Co paco yu'tico niwō:

—Juā wāmeyeri masū ya dūpoare dutesure miitudutiya, nico niwō.

²⁵ Be'ro maata Herode tiropu wa'a, cūrē nico niwō:

—Ni'cārōacāta bapapu Juā wāmeyeri masū ya dūpoare dutesure misāa o'oya, nico niwō.

²⁶ Co tojo nicā tu'ogu, Herode bujawetiya'ruacu niwī. Cū nipe'tirā to nerē'cārā tu'oropu “No'o mu'u sērīsere o'oguti” ni'cu niyucā, de'ro weeta basioticarō niwū. Tojo weegu cū “O'owe'e”, nīmasīticu niwī. ²⁷ Be'ro maata ni'cū surarare Juā ya dūpoare dutesure miitudutio'ocu niwī. ²⁸ Tojo weegu surara bu'iri da'reri wi'ipu wa'a, Juā ya dūpoare dutesure, bapapu misāa miacu niwī. Be'ro cū Herode core o'ocu niwī. Co pe'e quē'rā co pacopare o'oturiaco niwō.

²⁹ Juārē tojo weese quetire tu'orā, cū bu'esere sirutu'cārā cū upare mii, yaarā wa'acārā niwā.

Jesú ni'cāmocusetiri mil umarē ba'ase eca'que ni'i
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesú besecū'cārā na bu'ecusiaca be'ro Jesú tiropu dajacārā niwā. Daja, cū tiro nerē'cārā niwā. Nipe'tise na wee'quere, masārē bu'e'quere werēcārā niwā. ³¹ Tu'ajanu'cōca be'ro Jesú narē “Te'a sijácatirā masā marīrōpu”, nicu niwī.

Masā na tiropu na'irō wa'amujayucā, na ba'anucūaticārā niwā. ³² Tojo weegu Jesú, cū bu'erā me'rā na se'saro yucusupu mujāsājāa, masā marīrōpu wa'acārā niwā. ³³ Pājārā na wa'acā ī'acārā niwā. Tojo weerā Jesure ī'a'cārā, cū wa'aropu nipe'tise macārīcjārā omasirutu'wā'cācārā niwā. Na dūporo na pē'atājore yucuetojacārā niwā. ³⁴ Be'ro Jesú yucusupu sāña'cu dujinu'cāgū, masā pājārārē ī'agū, pajaña'cu niwī. “Oveja co'tegu moorā weronojō nima”, ni tu'oña'cu niwī. Tojo weegu narē peje bu'enu'cācu niwī. ³⁵ Ņamica'apu cū bu'erā cū tiro eja, a'tiro nicārā niwā:

—Ņamica'apu ni'i. A'topure ne masā marīma. ³⁶ Tojo weegu masārē macārīpu no'o pu'to nise macārīpu tojaadutiya. Topu duuba'arā wa'ato. Ba'ase mooma, nicārā niwā.

³⁷ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Musā narē ba'ase ecaya.

Na pe'e cūrē yu'ticārā niwā:

—¿Ocho mujīpūrī cjarō da'rawapata'ase me'rā ūsā pā duurā wa'arāsari ā'rārē ecajā? nicārā niwā.

³⁸ Jesú narē yu'ticu niwī:

—¿Musā dicuse pā cuoti? Ī'arā wa'aya.

Na ī'atoja, cūrē werēcārā niwā:

—Ni'cāmocuse pā, tojo nicā puarā wa'i niama, nicārā niwā.

³⁹ Be'ro ni'cārē cururi masārē tá bu'ipū dujuduticu niwī. ⁴⁰ Tojo weerā na ni'cārē cururire cien masā dujicārā niwā. Apeye cururire cincuenta masā dujiburocārā niwā. ⁴¹ Be'ro Jesú te ni'cāmocuse pāre, na wa'i puarārē mii, u'muarōpū īamorō, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanu'cō, pāre pe'este, cū bu'erārē masārē etidutigu o'ocu niwī. Wa'i quē'rārē mejārōta weecu niwī. ⁴² Nipe'tirā ba'a yapicārā niwā. ⁴³ Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneocārā niwā. ⁴⁴ Tere ba'a'cārā unua se'saro ni'cāmocusetiri mil nicārā niwā.

Jesú acopu sija'que ni'i
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Jesú masārē ba'ase ecāca be'ro maata cū bu'erārē ditarapu pē'ayuduticu niwī. Narē cū dūporo Betsaidapu ejayudutigu o'ōcu niwī. Cū pe'e masārē we'eritigu weecu niwī. ⁴⁶ Narē we'eritica be'ro ūrūgūpu űubuegu mujācu niwī. ⁴⁷ Na'ica be'ro yucusu ditara decopu nicaro niwā. Jesú pe'e majārōpure ni'cūta nicu niwī. ⁴⁸ Wī'rō na pē'arōta wēepōtēocarō niwā. Tojo weegu Jesú na wajawā'cāmasīticā ī'acu niwī. Bo'remujātiri cura Jesú na tiropu wa'agu, acopu sijawā'cācu niwī. Cā'rō narē yu'ruacu nimiwī. ⁴⁹ Tojo wa'ari cura cū acopu sijawā'cāticā ī'acārā niwā. Cūrē ī'arā, masū wērī'cu wātī nisami nīrā, caricūcārā niwā. ⁵⁰ Na nipe'tirā cūrē ī'arā, ucupe'tia wa'acārā niwā. Tojo weegu Jesú maata narē a'tiro niqejocu niwī:

—Wācūtutuaya. Yu'u ni'i. Uiticā'ña, nicu niwī.

⁵¹ Be'ro na sāñapjupu mujāsājācu niwī. Cū mujāsājārī cura wī'rō di'tamarīa wa'acaro niwā. Tere ī'arā, uputu ucua, ī'amarīacārā niwā. ⁵² Pā me'rā cū wee'o'quere na añurō waro tu'omasibutiatricā niwā yujupu. Tojo weerā ucuyu'ruacārā niwā.

Jesú Genesarepu dutitirārē yu'ruo'que ni'i
(Mt 14.34-36)

⁵³ Na ti ditarapure pē'a, Genesare wāmetiropu ejacārā niwā. Topu ejarā, na yawu yucusure du'tepo'o, majācārā niwā. ⁵⁴ Topu na majānu'cārī cura tocjārā maata Jesure ī'amasīcārā niwā. ⁵⁵ Tojo weerā na nipe'tiropu omawā'cā, dutitirārē na cūñase me'rā Jesú no'o wa'aro miamujācārā niwā. ⁵⁶ No'o cū wa'ari macāpu, sumutopu, cāpūpu, no'o bajuyoro cū yu'ruatjopu dutitirārē miaa, cūumujācārā niwā. Jesure a'tiro sérīcārā niwā:

—Mu'u quē'rā ūsārē cā'rō mu'u yaro su'tiroke ñe'eña'duticureya, nicārā niwā. Nipe'tirā ñe'eña'cārā duti yu'rūno'pe'tia wa'acārā niwā.

7

Masārē ña'arō wa'acā weese ni'i
(Mt 15.1-20)

¹ Ni'cā nūmu fariseo masā, tojo nicā ni'cārērā Moisé oja'quere bu'eri masā Jesú tiropu ejacārā niwā. Na Jerusalēpu ni'cārā wa'acārā niwā. ² Jesú bu'erārē ni'cārērārē omocoetimirā ba'acā ī'acārā niwā. Ba'ase dūporo na weewaranojō weeticārā niwā. Tojo weerā ña'arā weronojō ī'ano'cārā niwā. ³ Fariseo masā, nipe'tirā judío masā na ñecūsumua weemujāti'quere a'tiro weesiruticārā niwā. Pejetiri omocoeca be'ropu dia'cū ba'acārā niwā. ⁴ Na ba'ase duurā eja'cārā quē'rā mejārōta weecārā niwā. Na ñecūsumua wee'caranojōta weesiruticārā niwā. Na

sī'rīse pare, piosāase pare, cōme me'rā wee'queparare, na soo dujisere coemujācārā niwā. Na tojo weetirā, Ō'acū ī'orōpu ña'arā nibosa'a nīrā, tojo weecārā niwā. ⁵ Tojo weerā Jesú bu'erā omocoeticā ī'arā, Jesure sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā mū'u bu'erā marī ñecūsūmua weemujāti'quere weesirutuweti? Na omocoetimirā ba'arā, ña'arō weerā weema, nicārā niwā.

⁶ Jesú narē yū'ticu niwī:

—Diacjūta mūsārē Isaía dūporocjūpu Ō'acū ye quetire weremū'tārī masū a'tiro ni ojacu niwī:

“Ā'rā masā usero me'rā dia'cū yū'ure ējōpeoma. Na tu'oña'se waro pe'e no'opu nīrō nisa'a.

⁷ Tojo weerā na yū'ure ñubuepeose wapamarī'i. Na bu'ese yū'u dutise mejēta ni'i.

Masā dutise ni'i”, nicu niwī Ō'acū, ni ojacu niwī.

⁸ Mūsā, masā na weemujāti'quere weesiruturātirā, Ō'acū dutise pe'ere du'ucū'u, ni yū'ticu niwī.

⁹ A'tiro ninemocu niwī:

—Mūsā ñecūsūmua weemujāti'quere weesiruturā, me'rīse me'rā Ō'acū dutise pe'ere weewe'e. ¹⁰ Moisé a'tiro nicu niwī: “Mūsā pacu, mūsā pacore ējōpeoya. Narē ña'arō ucūgūnojōrē wējēcō'ato”, nicu niwī. ¹¹ Mūsā pe'e masārē a'tiro weeduti'i. “Mūsā pacure o mūsā pacore na apeyenojō sērīcā, weetamusī'rītirā, ‘Corbán ni'i’, niña.” Tojo nīrā, “Nipe'tise ūsā cūse mūsārē weetamubo'quere Ō'acūrē o'o'quepu ni'i” nidutirā, tojo nisa'a. ¹² Mūsā tojo nīrā, pacure, pacore “Ne weetamumasītisa'a”, nīrā weesa'a. ¹³ A'tiro wācūrā, Ō'acū dutisere tojowaro ī'acō'abutiacā'a. Mūsā ñecūsūmua weemujāti'quere wéerā, tojota pē'rīpejasirutu'u. Apeye peje na wee'quenojōrē weesirutubajaque'a'a, nicu niwī.

¹⁴ Narē tojo nīca be'ro Jesú masārē pijio, nicu niwī:

—Yé cjasere tu'omasīrāti nīrā, tu'orā a'tia. ¹⁵ Marī usero me'rā ba'ase mejēta Ō'acū ī'orōpu marīrē ña'arō wa'acā wee'e. Tojo weronojō o'oro, marī ya usero wijatise pe'e ña'arō wa'acā wee'e. ¹⁶ O'meperi cuorānojo a'tere añurō tu'oya, nicu niwī.

¹⁷ Be'ro Jesú pājārā tiropu nī'cu wa'acu niwī. Wa'a, wi'ipu sājāacu niwī. Be'ro topu cū queose were'quere cū bu'erā sērītiña'cārā niwā. ¹⁸ Jesú narē yū'ticu niwī:

—¿Mūsā quē'rā a'tere tu'omasīweti? Nipe'tise marī ba'asōrōsenojō Ō'acū ī'orōpu marīrē ña'arō wa'acā weewe'e. ¹⁹ Te marī ba'asōrōse ejeripō'rāpu wa'atisa'a. Paagapu ba'asōrōno'o. Be'ro yū'rūwija wa'asa'a, nicu niwī.

Tojo nīgū, nipe'tise ba'ase añuse ni'i nīgū, tojo nicu niwī.

²⁰ Jesú apeye werenemocu niwī:

—Masūpure wijase pūrīcā cūrē ña'arō wa'acā wee'e. ²¹ A'tiro ni'i. Marī ña'arō wācūse po'peapu du'pocātiwijatisa'a. Apī ñumorē a'metārāsī'rīse, numiarē ña'arō weese, masārē wējēcō'ase ña'ase ni'i. ²² Tojo nicā yajase, apeyenojōrē uaripejase, āpērārē ña'arō weese, āpērārē weesoose, marī ña'arō weesere du'utise wācūseputa wijati'i. Apeye tja, uose, āpērārē ña'arō ucūse, āpērā yū'rūoro tu'oña'se, marī no'o uaro weema'ase, te quē'rā wācūseputa wijati'i. ²³ A'te nipe'tise ña'ase po'peapu wijati'i. Te pūrīcā Ō'acū ī'orōpu masārē ña'arō wa'acā wee'e, ni werecu niwī.

Judío masō nitigo ape di'tacjōpū Jesure ējōpeo'que ni'i
(Mt 15.21-28)

²⁴ Jesú Genesarepū ni'cu Tiro, Sidō wāmetise macārīpū wa'acu niwī. Topure āpērā masīticā'to nígū, ni'cā wi'ipū sājāacu niwī. Tojo weemigū, masicā'no'cu niwī. ²⁵ Maata wātī sājāno'co paco Jesú topū niapū nisere masīco niwō. Co a'ti, cū weetamuserē sērīgōtigo, Jesú tiropū cūrē ējōpeogo, ejaque'aco niwō. ²⁶ Co ape macācōjō Sirofeniciacō nico niwō. Be'ro Jesú tiropū eta, wātī co macōpure nīgūrē cō'awīrōdutico niwō.

²⁷ Jesú core nicū niwī:

—Wī'marā pe'ere ecamū'tārōua'a. Marī na ba'amū'tātīmicā, ba'asere ē'ma, diayiare doquecūcā űa'a ni'i, nicū niwī. A'tiro nígū, tojo nicū niwī. Judío masā pe'ere weetamū'tārōua'a. Be'roputa judío masā nitirārē weetamurōua'a nígū, tojo nicū niwī.

²⁸ Co cūrē yu'tico niwō:

—Yū'u wioḡū, tojota ni'i, nīrō. Diayiaputa mesa doca dujirā pō'rā ba'acā burūdiyasere ba'asama, nico niwō. Judío masā nitirā quē'rā cā'rō mū'u añurō weesere űe'emasīma nīgō, tojo nico niwō.

²⁹ Co tojo nicā, Jesú yu'ticū niwī:

—Mū'u añurō wācū'u. Wātī mū'u macōpure ni'cure cō'awīrōtoja'a. Wa'agosa'a, nicū niwī.

³⁰ Be'ro co wi'ipū tojaa wa'aco niwō. Topū tojaatago, co macōrē co cūñarōpū pesacā ī'aco niwō. Wātī copure nimi'cu wijaatojacu niwī.

Jesú tu'otigure, ucūmasīfigure yu'ruo'que ni'i

³¹ Jesú Tiro wāmetiropū ni'cu wijawā'cācu niwī. Topū wijawā'cāḡū, Sidō wāmetiropū, Decāpoli nise macārīpū yu'ruacu niwī. To yu'ruaa, Galilea cja ditarapū ejacu niwī. ³² Topū ni'cū tu'otigure, añurō ucūwīrōmasīfigure Jesú tiro miacārā niwā. Jesure “Cūrē űapeo yu'ruoya”, nicārā niwā. ³³ Tojo weegū Jesú cūrē apero, masā ī'atiropū miacu niwī. Topū cū ye omopīcarire tu'otigū ye o'meperipū sīosōrōcu niwī. Be'ro ű'seco e'opeo, cū ya űe'merōrē űapeocu niwī. ³⁴ Be'ro ű'musepū ī'amorō ejerisājā, arameo me'rā a'tiro nicū niwī:

—Efata. “Pārīña” nígū, tojo nicū niwī.

³⁵ Cū tojo nise me'rā cū ye o'meperi pārīa wa'acaro niwā. Cū ya űe'merō ca'bia wa'a, añurō ucūmasīcu niwī. ³⁶ Tu'ajanū'cō, Jesú narē “Ne āpērārē wereticā'ña”, nicū nimiwī. Cū narē “Ne cā'rō weretibutiacā'ña” nimicā, na nemorō werepācārā niwā. ³⁷ Na űputu ī'amarīa, a'tiro nicārā niwā:

—Nipe'tisere añurō weemi. Masā tu'otirāpureta tu'ocā weesājāmi. Ucūtirāpureta ucūcā weesājāmi, nicārā niwā.

8

Jesú ba'paritisetiri mil űmuarē eca'que ni'i
(Mt 15.32-39)

¹ Jesú masārē yu'ruocaterore pājārā masā cū tiropū nerēcārā niwā. Be'ro na ba'ase toja wa'acārā niwā. Tojo wa'acā ī'agū, Jesú cū bu'erārē pijio, nicū niwī:

²—Yū'u ā'rārē pajaña'a wa'asa'a. Na marī me'rā nirō i'tia numū yu'ru'u. Tojo weerā na ba'ase toja wa'ama. ³ Na ye wi'seripū yu'u tojaaduticā, űjaboarā ma'apu tu'omasīse pe'tique'a wa'abosama. Āpērā yoabutiropū a'ti'cārā nima, nicū niwī Jesú.

4 Be'ro cũ bu'erã Jesure yu'ticãrã niwã:

—Marĩ a'to masã marĩrõpũre ¿de'ro wee ã'rã pãjãrãrẽ ba'ase boca ecabosari? nicãrã niwã.

5 Jesú narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Dicusepaga pã cuoti?

Na yu'ticãrã niwã:

—Sietepaga cuo'o, ni yu'ticãrã niwã.

6 Tojo nĩca be'ro Jesú masãrẽ dujuduticũ niwĩ. Cũ tepagare mii, cũ pacũ Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Be'ro, pe'é, cũ bu'erãrẽ masãrẽ etidutigũ o'ocũ niwĩ. Na masãpũre etituriacãrã niwã. 7 Wa'i o'majãrãcãrẽ pejetirãcã cuocãrã niwã. Jesu na quẽ'rãrẽ cũ pacure e'catise o'otoja, mejãrõta tja etiduticũ niwĩ. 8 Nipe'tirã ba'a yapiyu'ruacãrã niwã. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneo, miisãacãrã niwã. 9-10 Topũ ba'a'cãrã ba'paritisetiri mil wa'tero umua nicãrã niwã. Be'ro narẽ na ye wi'seripu tojaadutigũ, Jesú cũ bu'erã me'rã yucusupu mujãsãjãa, Dalmanuta wãmetiropũ wa'a wa'acu niwĩ.

Jesure fariseo masã Õ'acũ tutuaro me'rã wee'odutimi'que ni'i

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

11 Jesú cũ bu'erã me'rã Dalmanutapũ etacu niwĩ. Topũ fariseo masã Jesure tutuaro me'rã ucũcãrã niwã. ¿Diacjũta Õ'acũ macũ nimiticũ? nĩrã, cũrẽ Õ'acũ tutuaro me'rã wee'oduticãrã niwã. 12 Jesú na tojo nisere caributi, tu'satigu, narẽ nicũ niwĩ:

—Aa. ¿De'ro weerã a'tocaterocjãrã wee'odutisari? Diacjũta nigũti. Ne cã'rõ narẽ wee'osome, nicũ niwĩ.

13 Be'ro narẽ cõ'awã'cãgũ, yucusupu apaturi mujãsãjãa, ape pã'rẽpũ pẽ'a wa'acu niwĩ.

Jesú queose o'o'que ni'i

(Mt 16.5-12)

14 Ape pã'rẽpũ pẽ'arã, Jesú bu'erã na ba'atjere miaticãrã niwã. Pã ni'cãgãta cuocãrã niwã. 15 Be'ro Jesú narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Fariseo masã, tojo nicã Herode na ye levadura pã bucuacã weesere musã tu'omasĩña, nicũ niwĩ.

16 Cũ bu'erã cũ nisere tu'otirã, na basu nicãrã niwã:

—Marĩ pã moocã, tojo nisami, nicãrã niwã.

17 Jesú na tojo nisere masĩgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã musã “Ba'ase moo'o”, niti? ¿Musã tu'omasĩweti yujupu? Musã ejeripõ'rã butiyu'rua'a. 18 Musã ye caperi me'rã i'a'a. Musã ye o'meperi me'rã tu'o'o. ¿Tojo weemirã, yu'u toduporopũ wee'quere wãcũtibusiatĩ? 19 Toduporopũ ni'cãmocusetiri mil masãrẽ ni'cãmocusepaga pã me'rã ecawũ. ¿Dicuse pi'seri na ba'adu'a'quere seeneorĩ? nicũ niwĩ.

Cũ bu'erã cũrẽ yu'ticãrã niwã:

—Doce pi'seri seesãawũ, ni yu'ticãrã niwã.

20 Jesú narẽ ninemocu niwĩ:

—Apeye quẽ'rã sietepaga pã me'rã ba'paritisetiri mil masãrẽ ecawũ. Tita quẽ'rãrẽ ¿dicuse pi'seri seeneono'rĩ? nicũ niwĩ.

Na cũrẽ yu'ticãrã niwã:

—Siete pi'seri seeneono'wũ, nicãrã niwã.

21 Na tojo nĩca be'ro Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—To pūrīcā tere masīmirā, ¿de'ro weerā tu'omasīweti yujupu? nicu niwī.

Jesú Betsaidapu caperi ī'atigure yu'rūo'que ni'i

²² Jesú cū bu'erā me'rā ditarare pē'a, ape pā'rē Betsaida wāmetiri macāpu pē'ajacārā niwā. Topu na ejacā, Jesú tiro ni'cū caperi ī'atigure miiejacārā niwā. Na Jesure a'tiro sērīcārā niwā:

—Ā'rīrē űapeo yu'rūoya, nicārā niwā. ²³ Tojo weegu Jesú caperi ī'atigu ya omocāpu űe'e, macā sumutopu tūawā'cācu niwī. Be'ro Jesú cū ye ű'seco me'rā caperipu tuuwa'recu niwī. Tojo weetojanu'cō, Jesú omocārī me'rā cū ye caperire űapeocu niwī. Be'ro cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿Mu'urē apeyenojō bajumitito? nicu niwī. ²⁴ Cū, cū ye caperire ī'apāa, a'tiro nicu niwī:

—Masārē ī'a'a, ī'agū. Yucupagu weronojō bajurā sijacā ī'a'a, nicu niwī.

²⁵ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cū ye caperipu apaturi űapeonemocu niwī. Toputa cū añurō waro ī'abutiacu niwī. Nipe'tisere queoro ī'acu niwī.

²⁶ Be'ro Jesú cūrē cū ya wi'ipu o'otōrōgū, a'tiro nicu niwī:

—Macāpu wa'aticā'ña. Ne ni'cū tocjūrē yu'ū mu'urē yu'rūo'quere wereticā'ña, nicu niwī.

Pedro Jesure “Mu'ū Ō'acū bese'cuta ni'i” nī'que ni'i

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Be'ro Jesú cū bu'erā me'rā Cesarea Filipo wāmetiri macā pu'to nise macārīpu wa'acārā niwā. Na to wa'aropu cū bu'erārē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro masā ucūti yu'ure? nicu niwī.

²⁸ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Āpērā mu'urē “Juā wāmeyeri masū nimi”, nima. Āpērā “Dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía nimi”, nima. Āpērā “No'o nigū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nigū nisasami”, nima, nicārā niwā.

²⁹ Be'ro Jesú narē sērītiña'nemocu niwī tja:

—¿Musā waro, yu'ure de'ro wācūti? nicu niwī. Cū tojo nicā, Pedro yu'ticu niwī:

—Mu'ū Ō'acū bese'cu Cristo ni'i, nicu niwī.

³⁰ Pedro tojo nī'quere Jesú ne āpērārē weredutiticu niwī.

Jesú cū wērīatjere were'que ni'i

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Tu'ajanu'cō, cū bu'erārē a'tiro ni bu'enu'cācu niwī:

—Yu'ū Ō'acū macū masū weronojō uputigu pūrō pi'etigusa'a. Tojo nicā judío masā bucurā, pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā yu'ure űatirāsama. Yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia numu be'ro masāgūsa'a, nicu niwī. ³² Narē tu'ota basioro wereme'ricā'cu niwī. Tere tu'ogu, Pedro aperopu Jesure pijiwā'cā, tu'ticu niwī. ³³ Be'ro Jesú majāmiī'a, cū bu'erārē ī'a, Pedroro tu'ticu niwī:

—Wa'aya. Mu'ū wātī weronojō ucū'u. Mu'ū Ō'acū wācūsere masīwe'e. Masā na wācūwuaronojō wācū'u, nicu niwī.

³⁴ Be'ro Jesú cū bu'erārē, tojo nicā masārē pijio, werecu niwī:

—No'o yu'ure ējōpeosirutugunojō cū weesī'rīrōnojo weeticā'to. Yu'ū űaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusī'rīgū “Jesure ējōpeogu, wērībosau” nitiguta sirutuato. ³⁵ Yu'ure ējōpeose me'rā űa'arō yu'rūsi'rītigu, yu'ure ējōpeodu'ugunojō pecame'epu bajuriono'gūsami. Apī wējēsere uiti,

yu'ure ējōpeonu'cūgũnojo pe'e yu'u me'rā catinu'cūgũsami. ³⁶ Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cũ ejeripō'rā pe'ere bajuriogu, ħñe'enojōrē wapata'abosari? ³⁷ Pecame'epu wa'agu, cũ ya ejeripō'rārē de'ro wee wapayewiřomasītisami. ³⁸ A'ti turicjārā masā ña'arō weeri masā yu'ure ējōpeotirā nima. Na wa'teropu yu'ure, tojo nicā yé quetire bopoyasātīcā'ña. Masā bopoyasācā, yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojo uputigu a'tiro weegusa'a. A'ti turipure yu'u pacu asistese me'rā, cūrē wereco'terā me'rā apaturi a'tigu, yu'u quē'rā musārē bopoyasāgũsa'a, nicu niwī.

9

¹ Jesú masārē, tojo nicā cũ bu'erārē bu'ēca be'ro apeye ninemocu niwī narē:

—Diacũ musārē weregati. Ni'cārērā a'topu nirā yu'u tutuaro me'rā wiogu sājāgũ a'ticā ĩ'atimirā, wēřisome, nicu niwī.

Jesú cũ bajuse đucayu'que ni'i
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Ni'cā semana be'ro Jesú ũrũgũ u'muacjupu mujācu niwī. Tigupure wa'agu, Pedro, Santiago, Juā na se'sarore miācu niwī. Topu na ĩ'orōpu Jesú cũ bajusere đucayucu niwī. ³ Cũ su'ti asistese wa'acaro niwũ. Pũrō butise wa'acaro niwũ. Ne a'topure te butise weronojo masā su'ti coetima. ⁴ Tojo wa'ari cura Elía, Moisé bajuanu'cā, Jesú me'rā ucũcā ĩ'acārā niwā. ⁵⁻⁶ Tere ĩ'arā, cũ bu'erā ucuayuruā wa'acārā niwā. Tojo weegu Pedro de'ro nímāsītigu, ucũquejocu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Wíogu, marī a'topu nicā añuyuruā'a. I'tia wi'iacā weerā. Ni'cā wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerā, nicu niwī Pedro.

⁷ Be'ro ni'cā curua o'mecurua dijati, narē tuubi'acā'caro niwũ. Ti curuapu ni'cũ a'tiro ucũcā tu'ocārā niwā:

—Ā'ři yu'u macũ uputu yu'u ma'igũ nimi. Cũ ucũsere tu'o ējōpeoya, nicu niwī.

⁸ Be'ro ĩ'aquejocārā nimiwā. Ne āpērā marīcārā niwā. Jesú ni'cũta nu'cũcu niwī.

⁹ Na ũrũgũpu ni'cārā dijārā, na topu ĩ'a'quere Jesú ne weredititicu niwī.

—Be'ro yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojo uputigu wēři masāca be'ropu werya, nicu niwī. ¹⁰ Tojo weerā na se'saro tere tu'oña'cārā niwā. Na basu a'merī sēřitiña'cārā niwā:

—¿De'ro nisi'řiřō weesari cũ wēřica be'ropu masāse? nicārā niwā.

¹¹ Be'ro Jesure sēřitiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā Moisé oja'quere bu'eri masā “Masārē yu'ruoacju a'tise đuporo Elía a'timũ'tāgũsami”, ni bu'eti?

¹² Jesú narē yu'ticu niwī:

—Musā nĩrōnojoťa Elía a'timũ'tāgũsami. Cũ nipe'tisere apomu'tāgũsami. Ō'acũ ye queti ojāca pũřipu yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojo uputigu ye cjasere a'tiro ni'i. “Cũ pi'etigusami. Ĥano'tigusami”, ni'i. ¹³ Yu'u pe'e musārē nigāti. Elía a'titojacu niwī. Cūrē Ō'acũ ye queti ojāca pũřipu ni'caronojoťa queoro wa'acaro niwũ. Masā cūrē no'o weesĩ'řisere weecārā niwā, nicu niwī.

Jesú wi'magũrē wātĩ sājāno'cure cō'awĩrō'que ni'i
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

14 Na ũrũgũpu ní'cārã ãpērã na me'rãcjãrã nirõpu dijatarã, pãjãrã masã nicã ã'acãrã niwã. Æpērã quẽ'rã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesú bu'erã me'rã uputu ucũcãrã niwã. 15 Be'ro Jesú cũ wãcũña marĩrõ a'ticã ã'arã, nipe'tirã ã'amarĩacãrã niwã. Cũ tiropu omawã'cã, aũduticãrã niwã.

16 Jesú cũ bu'erãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ tocã'rõ ũrũsãrã weeti na me'rã? nicu niwĩ.

17 Ni'cũ na pãjãrã wa'teropu nigũ yu'tiquejocu niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egu, yu'u macũ wãtĩ sãjãno'cure miitiapu. Yu'u macũrẽ ucũmasĩticã weemi. 18 Cũ no'o wa'aro wãtĩ cũrẽ ñe'e paaquecũumujãmi. Cũ tojo weecã, ũseropu so'potu'u, cũ upicarire cũ'rĩdiomujãmi. Tojo wa'agu, bu'amujãmi. Yu'u mu'u bu'erãrẽ “Wãtĩrẽ cõ'awĩrõña”, nitojiamiapu. Na põtẽotĩama, nicu niwĩ.

19 Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã ne ãjõpeose moobutia'a. Yu'u musãrẽ yoacã bu'emicã, ne tu'omasĩwe'e yujupu. ¿No'ocã'rõ yoacã musã yu'ure ãjõpeoticã wãcũtutuagusari? Cũ wĩ'magũrẽ yu'u tiro miitia, nicu niwĩ.

20 Cũ tiropu miiejacã, wãtĩ Jesure ã'agũ, wãcũña marĩrõ wĩ'magũrẽ wẽriacã weecu niwĩ. Cũ doqueque'a, tũrũmaacusia, ũseropu so'potu'uacu niwĩ. 21 Tojo wa'acã ã'agũ, Jesú wĩ'magũ pacure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿No'ocãtero yoati a'te cũrẽ tojo wa'aro? nicu niwĩ.

Cũ pacu yu'ticu niwĩ:

—Wĩ'magũpu tojo du'pocãtiwĩ. 22 Pejetiri wãtĩ cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩgũ, pecame'epu doqueque'a, diapu doqueñojãcã weemujãmi. Mu'urẽ basiocã, ãsãrẽ pajaña'gũ weetamuña, nicu niwĩ.

23 Jesú cũrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u ãjõpeocãma, basiocã'a. No'o ãjõpeorãma nipe'tise weeta basio'o, ni yu'ticu niwĩ.

24 Tojo nicã tu'ogu, wĩ'magũ pacu caricũquejocu niwĩ:

—Ëjõpeo'o. Nemorõ ãjõpeonemocã weeya, nicu niwĩ.

25 Jesú masã pãjãrã na tiropu omawã'cãticã ã'agũ, wãtĩrẽ cõ'awĩrõgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Wãtĩ ucũticã, tu'oticã weegũ, mu'urẽ wijaaduti'i. Ærĩ wĩ'magũpure nigũ, wa'aya. Ne apaturi sãjãanemoticã'ña, nicu niwĩ.

26 Cũ tojo nicã, wãtĩ caricũwijaagu, wĩ'magũrẽ apaturi wẽriacã weecu niwĩ. Cũ wijaagu, cũrẽ wẽrĩ'cu weronojõ tojacã weecu niwĩ. Tojo weerã cũrẽ ãpērã “Wẽriã wa'ami”, nicãrã nimiwã. 27 Jesú pe'e cũrẽ omocãpu ñe'e wejewã'cõcu niwĩ. Tojo weecã, cũ wã'cãnu'cãcu niwĩ.

28 Be'ro Jesú wĩ'ipu sãjãcã, cũ bu'erã ãpērã tu'otiropu cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã ãsã wãtĩrẽ cõ'awĩrõmasĩtiapari? nicãrã niwã.

29 Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Cũ wãtĩ tojo sãjãgũnojõrẽ Õ'acũrẽ sãrĩ, be'tise me'rã dia'cũ cõ'awĩrõta basio'o, nicu niwĩ.

Jesú cũ wẽriãtjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30 Na Cesarea Filipopu ní'cãrã Galilea di'tapu yu'ruacãrã niwã tja. Na wa'asere Jesú ne ãpērãrẽ masicã uaticu niwĩ. 31 Cũ wẽriãtjere, ãpērã cũrẽ

wiorāpüre o'omatjere cū bu'erārē bu'égū, tojo weecu niwī. A'tiro bu'ecu niwī:

—Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigure wiorāpüre o'orāsama. Be'ro yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nūmu be'ro masāgūsa'a tja, nicu niwī. ³² Na cū tojo nisere tu'omasitīcārā niwā. Tu'omasitimirā, uirā, sērītiña'masitīcārā niwā.

Añurō weeyu'rūnu'cāgū yere oja'que ni'i
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Be'ro Capernau wāmetiri macāpu etacārā niwā. Topüre na wi'ipū sājāejāca be'ro Jesú cū bu'erārē sērītiña'cu niwī:

—¿Musā ma'a a'tirā, ñe'enojō ucū a'metu'tiwā'cātīrā weeati?

³⁴ Na pe'e ma'apure a'tiro ucūwā'cātīcārā niwā. ¿Noa marī wa'teropüre āpērā yu'ruoro niyu'rūnu'cāgūsari? nisere ucūcārā niwā. Tojo ucū'cārā nitjārā, ne yu'titiyu'ruocā'cārā niwā. ³⁵ Jesú ejanujā, cū bu'erā docere pijio, nicu niwī:

—Musā āpērā yu'ruoro ni'i nisī'rīrā, a'tiro nirōua'a: “Nipe'tirā be'rocjūpu nisa'a”, nirōua'a. Apeye, nipe'tirārē weetamurōua'a, nicu niwī.

³⁶ Be'ro ni'cū wī'magūrē pijio, na wa'teropū nu'cōcu niwī. Cūrē wuamorō, nicu niwī:

³⁷ —Yu'ure maigūnojo ni'cū ā'rī wī'magūrē ñe'egū weronojō weemi. Cūrē ñe'egū, yu'ureta ñe'egū weemi. Yu'ure ñe'egū quē'rā yu'u dia'cūrē ñe'egū weetimi. Yu'ure o'ó'cu Ō'acū quē'rārē mejārōta ñe'egū weemi, nicu niwī.

Marīrē ĩ'atu'titigu marī me'rācjū nimi nise ni'i
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Be'ro Juā Jesure a'tiro nicu niwī:

—Īsārē bu'egu, ni'cū mu'u wāmerē pisutjāgū wātīarē cō'awīrōcā ĩ'apu. Cū marī me'rācjū nitiamī. Tojo weerā cūrē cā'mota'apu.

³⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwī:

—Tojo weegure cā'mota'aticā'rōua'a. Ne ni'cū yu'u wāmerē pisutjāgū añurō wee' o'cu, be'ro yu'ure ña'arō ucūmasītisami. ⁴⁰ A'tiro ni'i. Marīrē ĩ'atu'titigu marī me'rācjū nimi. ⁴¹ Musārē yu'u bu'erā niyucā, āpērā weetamurāsama. Tojo weegu diacjū musārē weregutī. No'o musārē ni'cū cā'rōacā aco tīagūnojōrē diacjūta Ō'acū añuse o'ogusami.

Āpērārē ña'arō weecā weeticā'ña nise ni'i
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² »No'o yu'ure ējōpeogu wī'magūrē ña'arō weecā weegū uputu bu'iri da'reno'gūsami. Cūrē ūtāgā pajicja wāmutapu du'teyoo, dia pajiri maapu doqueñocā, nemorō añubosa'a. Tojo weecā, cū maata wērīa wa'a, dojorēnemotibosami. Cū dojorēbo'que pe'tia wa'abosa'a. ⁴³ Musā ya omocā me'rā ña'arō weesī'rīrā, dutecō'abo'caro weronojō ña'asere weedu'ucā'ña. Musā ni'cā omocā me'rā Ō'acū tīropū ejacā, nemorō añu'u. Pecame'epu pua omocā me'rā wa'acā pe'ema, ña'ayu'rua'a. Musā ña'arō weesī'rīsere weeticā, nemorō añubosa'a. Musā ña'arō weesī'rīsere wéerā pecame'epu wa'acā, ña'a ni'i. Topüre pecame'e ne yatitisa'a. ⁴⁴ Becoa ne boatsama. Pecame'e quē'rā ūjūnu'cūcā'sa'a. ⁴⁵⁻⁴⁸ Tojo nicā musā ya du'pocā me'rā ña'arō wéerā, dutecō'abo'caro weronojō mejārōta weeya tja. Musā pecame'epu pua du'pocā me'rā wa'acā, ña'ayu'rua'a. Opa cō'ñerō u'musepu sājācā pe'ema, nemorō añu'u. Capea me'rā quē'rā

ña'arō weesirirā, mejārōta weeya. Musā capea orewee cō'abo'caro weronojō ña'asere ĩ'adu'ucā'ña. Musā pecame'epu pua capea me'rā wa'acā, ña'a ni'i. Tojo nicā u'musepu ni'cā capea me'rā wa'acā, nemorō añu'u. Musā ña'arō weesirisereweeticā, nemorō añu ni'i. Musā ña'arō weesirisereweericā, ña'a ni'i. Topure becoa ne boatisama. Pecame'e quērā ne yatitisa'a.

⁴⁹ »Nipe'tise ba'asere pecame'e me'rā do'ano'o. A'te weronojō a'ti di'tapure nipe'tirā yu'ure ējōpeorā pi'etise me'rā nemorō wācūtutuanemorāsama. ⁵⁰ Moa ocaro ba'acā, añu ni'i. Ocace pe'tica be'ro apaturi ocacā weeta basio'we'e. Musā pūrīcā moa ocaro weronojō niña. A'mequēse marirō añurō nisetiburoya, nicu niwī.

10

Numotirā, marāputirā a'merī cō'aticā'ña nise ni'i
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú Capernaupu ni'cu Judea di'tapu wa'a wa'acu niwī. Topu ni'cu Jordā wāmetiri maarē, mujipū mujātiro ape pā'rēpu pē'acu niwī. Topure apaturi masā nerēcārā niwā. Cū weewuaronojōta narē bu'ecu niwī.

² Fariseo masā cū mejēcā yu'ticā uarā, bu'iri bocasirirā sērītiña'cārā niwā:

—¿Ni'cū cū numorē cō'ata basiosari? ¿Marirē dutise tojo niti? ³ Jesú narē yu'ticu niwī:

—¿Moisé de'ro dutipari?

⁴ Na yu'ticārā niwā:

—Moisé ni'cū numorē “A'te ye bu'iri mu'urē cō'a'a” nirī pūrīrē core ojao'oduticu niwī. “Tojo apōca be'ro cō'ata basio'o”, nicu niwī Moisé, nicārā niwā.

⁵ Na tojo nica be'ro Jesú nicu niwī:

—Musā ñecūsūmua ejeripō'rā butise ye bu'iri Moisé musā numosānumiarē cō'acā cā'mota'aticu niwī. ⁶ Ō'acū nipe'tise cū ne waro weenu'cācateropure umu, numio weecu niwī. ⁷ “Tojo weegu umu cū pacu, cū pacore cō'awija, cū numo me'rā nigūsami. ⁸ Na puarā ni'cā upu weronojō nirāsama”, nicu niwī Ō'acū. Tojo weerā puarā nitima. Ni'cā uputa nima. ⁹ A'te ye bu'iri Ō'acū a'mesu'o'cārārē masā ne ducawaaticā'rōua'a, nicu niwī Jesú.

¹⁰ Be'ro wi'ipu dajarā, Jesú bu'erā cūrē apaturi sērītiña'nemocārā niwā te cjasereta tja. ¹¹ Narē a'tiro yu'ticu niwī:

—Cū numorē cō'a, apegore numotigunojō cū numotimu'tā'core ña'arō weegu weesami. ¹² Mejārōta numio co marāpure cō'a, apī me'rā marāputigo quērā co marāputimu'tā'care ña'arō weego weesamo. Te Ō'acūrē yu'rūnu'cāseta ni'i, nicu niwī.

Jesú wī'marārē ñapeo sērībosa'que ni'i
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro narē ñapeodutirā wī'marārē Jesú tiro miacārā niwā. Na tojo weecā ĩ'arā, narē miarārē cū bu'erā tu'ticārā niwā. ¹⁴ Na tojo weecā ĩ'agū, Jesú ua wa'acu niwī. Narē nicu niwī:

—Wī'marārē yu'u tiro a'ticā du'uo'oya. Narē cā'mota'aticā'ña. Wī'marā marīnojōrē añurō ējōpeoma. Āpērā quērā wī'marā weronojō yu'ure ējōpeorā yu'u pacu wiogu nirōpu wa'arāsama. ¹⁵ Diacjū musārē weregati.

Ā'rā weronojō yu'ure ējōpeotigunojō ne cā'rō yu'u pacu nirōpu wa'asome, nicu niwī.

¹⁶ Be'ro wī'marārē wuamorōmujā, narē űapeo, cū pacure “Ā'rārē añurō weeya”, ni sērībosacu niwī.

Ma'mu peje cuogu Jesú me'rā ucū'que ni'i

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesú aperopu wa'ari cura ni'cū cārē omasirutuwā'cācu niwī. Omasirutuwā'cā, ējōpeogu cū duporo ejaque'a, sērītiña'cu niwī:

—Mu'u masārē bu'egu añugū ni'i. ¿Yu'u ñe'enojō weegusari catise pe'titiserē bocasī'rīgū? nicu niwī.

¹⁸ Jesú cārē nicu niwī:

—¿Yu'ure añugū ni'i nīgū, diacjūta nigū weeti? Ni'cūta Ō'acū añugū nimi. ¹⁹ Mu'u Ō'acū dutise cū'quere masīsa'a. “Masārē wējēcō'aticā'ña. Apī numorē a'metārāticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā ye cjasere nisooticā'ña. Āpērā yere uarā, weeta'saticā'ña. Mu'u pacu, mu'u pacore ējōpeoya”, ni'i, nicu niwī.

²⁰ Cū tojo nicā tu'ogu, yu'ticu niwī:

—Bu'egu, yu'u wī'magūputa a'tere queoro weemujātiwū, nicu niwī.

²¹ Jesú cārē pajaña'se me'rā ī'a, nicu niwī:

—Mu'urē apeyenojōacā du'sa'a. Mu'u cuosere duape'ocjū wa'aya. Te dua'que wapare pajasecuorārē ducawaaya. Tojo weegu u'musepu peje añuse cuogusa'a. Tu'ajana'cō, yu'ure sirutuya, nicu niwī.

²² Cū tojo nicā tu'ogu, tu'saticu niwī. Cū peje waro cuoyu'ruatjāgū, cū cuosere ma'iyu'rugu bujaweti, tojaa wa'acu niwī.

²³ Be'ro Jesú cū sumuto ī'aste, cū bu'erārē nicu niwī:

—Peje cuorārē Ō'acū tiropu wa'acā diasabutia'a, nicu niwī.

²⁴ Tojo nicā tu'orā, cū bu'erā tu'omarīacārā niwā. Jesú narē ninemocu niwī tja:

—Yu'u pō'rā weronojō nirā, a'tiro ni'i. No'o na cuosere ējōpeoyu'rūnu'cācā, yu'u pacu nirō u'musepu wa'ase diasabutia'a.

²⁵ Wa'icu cameyo wāmetigujō awīga yuta da pī'osōrōrī pepu sājāa yu'rutērīcā, diasayu'rumajā wa'asa'a. U'musepu yu'u pacu nirōpu peje cuogu wa'acā pe'ema, totā nemorō diasaa'a, nicu niwī.

²⁶ A'tere tu'orā, uputu ī'amarā, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—To pūrīcārē ¿noanojō pe'e Ō'acū tiropu wa'amasīrāsari? nicārā niwā.

²⁷ Jesú narē ī'agūta ī'a, nicu niwī:

—Masā na basu weetutuase me'rā yu'rūmasītisama. Ō'acū pūrīcārē basio'o. Cūma ne apeyenojō weeta basiotise marī'i, nicu niwī.

²⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro nicu niwī:

—Wīogu, nipe'tise űsā cuosere du'ucūu, mu'urē sirutuwū.

²⁹ Jesú yu'ticu niwī:

—Diacjūta nigūti. No'o nigūnojō, yé bu'iri, tojo nicā masārē yu'ruose quetire werese bu'iri cū ya wī'i, cū acawererā, cū pacusumua, cū pō'rā, cū ye weseri du'ucūuwā'cā'cārānojōrē a'tiro wa'arosa'a. ³⁰ Na cō'awā'cā'que nemorō peje waro bocarāsama. A'ti umucopure nemorō wī'seri, acawererā, pacosānumia, pō'rā, weseri bocarāsama. Āpērā narē ña'arō weemicā, tere bocarāsama. Be'ropu quē'rārē Ō'acū me'rā ninu'cūcā'rāsama. ³¹ Tojo nimicā, ni'cārōacārē wiorā weronojō nirā

be'ropure mejō nirā nirāsama. Pājārā mejō nirā quē'rā be'ropure wiorā weronjō nirāsama, nicu niwī Jesú.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Be'ro Jesú Jerusalē wa'ari ma'apu cū bu'erā duporo u'mutāwā'cācu niwī. Na Jerusalēpu Jesure wējēsī'rīrāsama nīrā, cū uiticā ī'arā, cū bu'erā ī'amarīacārā niwā. Masā na be'ro siruturā quē'rā uicārā niwā. Be'ro Jesú cū bu'erā docere pijiocu niwī. Pijio, cūrē wa'atjere werecu niwī.

³³ —Musā masī'i. Marī Jerusalēpu wa'arā wee'e. Topu yu'u Ō'acū macū masū weronjō uputigure a'tiro weerāsama. Pa'ia wiorā, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masāpure o'orāsama. Na yu'ure wējēduti'rāsama. Nāta tja ape di'tacjārā judío masā nitirā wiorārē wiaturiarāsama. ³⁴ Yu'ure bujicā'a, tārārāsama. Ū'seco e'opeo, yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia numu be'ro masāgūsa'a, nicu niwī.

Santiago, Juā Jesure na sērīmi'que ni'i
(Mt 20.20-28)

³⁵ Be'ro Santiago, Juā Zebedeo pō'rā Jesú tiro wa'a, cūrē nicārā niwā:

—Ūsārē bu'egu, ūsā sērīserē mu'u o'ocā ūasa'a.

³⁶ Na tojo nicā, sērītiña'cu niwī:

—¿Ñe'enojō yu'u weecā ūasari?

³⁷ Na yu'ticārā niwā:

—Mu'u wiogu sājāgū, ūsārē mu'urē dutitamujā sōrōapa. Ni'cū mu'u diacjū pe'e, apī cūpe pe'e dupoapa, nicārā niwā.

³⁸ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—Musā yu'ure sērīserē tu'omasīwe'e. Yu'u uputu pi'eti, wērīgūsa'a. ¿Yu'u pi'eti wērīatjere weronjō musā quē'rā weemasīti?

³⁹ Na yu'ticārā niwā:

—Ūu. Pi'eti, wērīmasī'i, nicārā niwā.

Jesú narē nicu niwī:

—Diacjūta ni'i. Musā quē'rā yu'u weronjō pi'eti, wērīrāsa'a. ⁴⁰ Tojo weemicā, diacjū pe'e, cūpe pe'e musārē dupomasītisa'a. A'te yu'u weese niwe'e. Yu'u pacu cū beseyu'cārā pe'e topu dujirāsama, nicu niwī.

⁴¹ Be'ro diez āpērā Jesú bu'erā na tojo sērīcā tu'orā, Santiago, Juā me'rā ua wa'acārā niwā. ⁴² Tojo weecā ī'agū, Jesú pijio, narē nicu niwī:

—Musā masīsa'a. A'ti nucūcārē dutirā ti di'tare miwapa wa'asama. Na docacjārā quē'rā mejārōta dutipesama. ⁴³ Musā pūrīcā na weronjō weesome. Tojo weronjō o'orā, musā wa'teropu wiorā nisī'rīrā, āpērārē da'raco'terā weronjō niña. ⁴⁴ No'o āpērā nemorō nisī'rīgūnojo nipe'tirārē da'raco'tegu weronjō tu'oña'ña. ⁴⁵ Yu'u weronjō weeya. Ō'acū macū masū weronjō uputigu nimigū, āpērā yu'ure weetamuato nīgū mejēta a'tiwu. Yu'u pe'e narē weetamugū a'tiwu. Tojo nicā pājārā na ña'arō wee'que wapare wērībosa wapayewirōgū a'tiwu, nicu niwī.

Jesú Bartimeo wāmetigu caperi bajuno'tigure yu'rūo'que ni'i
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Na Jerusalēpu majārā, Jericópu etacārā niwā. Be'ro ti macāpu Jesú cū bu'erā me'rā yu'rūacu niwī. Pājārā masā cūrē sirutucārā niwā. Topu Bartimeo wāmetigu Timeo macū caperi bajuno'tigu ma'a sumutopu

niyeru sērīdujicu niwī. ⁴⁷ “Jesú Nazarecjú a'timi” nicā tu'ogu, Bartimeo caricūnū'cācu niwī:

—Jesú, Davi pārami nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

⁴⁸ Pājārā cūrē “Caricūtīcā'ña”, ni tu'ticārā nimiwā. Cā pe'e tojo nimicā, nemopeocā'cu niwī.

—Davi pārami nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

⁴⁹ Tojo nicā tu'ogu, Jesú tojanu'cā, a'tiro nicu niwī:

—Pijioya.

Na cūrē pijio, nicārā niwā:

—Quero wā'cānu'cābaque'oya. Mu'urē pijimi, nicārā niwā.

⁵⁰ Tojo weegu cū bu'icjārōrē to tuweecūu bu'pumajā, Jesú tiro wa'acu niwī. ⁵¹ Topu ejacā, Jesú cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro yu'u weecā uasari?

—Masārē bu'egu, yu'ure caperi bajucā uasa'a, nicu niwī.

⁵² Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u yu'ure ējōpeoapu. Tojo weegu mu'u yu'ruono'toja'a. Wa'agusa'a, nicu niwī.

Tojo nirī curata cū caperi ī'acu niwī. Be'ro Jesure ma'apu sirutuwā'cācu niwī.

11

Jesú Jerusalē wāmetiri macāpu sājāa'que ni'i
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesú cū bu'erā me'rā Jerusalēpu ejatjo cārō du'sacaro niwā. Betfagé, Betania wāmetise macārī ūrūgū Olivo wāmeticju pōtēorōpu ejacārā niwā. Topu cū bu'erā puarārē a'tiro nicu niwī:

² —Si macā marī pōtēorō nirī macāpu wa'aya. Topu ejarā, ni'cū burro wī'magū du'tenu'cō'care bocaekarāsa'a. Cū ne pesano'ña marīgū nigūsami. Cūrē pāa miitia. ³ No'o musārē āpērā “¿De'ro weerā tojo weeti?” nicā, “Ūsā wiogu uami. Maata wiano'rōsa'a tja”, niña, nicu niwī.

⁴ Be'ro na wa'a, sope pu'to ma'a sumuto du'tenu'cō'care bocaecacārā niwā. Bocaeya, cūrē pāacārā niwā.

⁵ Na tojo weeri cura topu nu'cūrā narē nicārā niwā:

—¿De'ro weerātirā cūrē pāati? nicārā niwā.

⁶ Na tojo nicā tu'orā, Jesú duti'caronōjota narē yu'ticārā niwā. Tojo weerā narē “Miaña”, nicārā niwā. ⁷ Be'ro Jesú tiro miaa, cū burro bu'ipu na ye su'ti bu'icjasere tuweepeocārā niwā. Tojo wéeca be'ro Jesú cū bu'ipu mujāpejacu niwī. ⁸ Cūrē ējōpeorā, pājārā cū yu'ruaro ma'apu na ye su'ti bu'icjasere sēeocūucārā niwā. Āpērā pūrī nise querire dutecūucārā niwā.

⁹ Cū dūporo wa'arā, cū be'rocjārā quē'rā a'tiro caricūcārā niwā:

—Marī wiogure e'catise o'orā. Ā'rī Ō'acū o'ó'cu añubutiami. ¹⁰ Cū wiogu sājātje añurō wa'ato. Marī ñecū Davi wiogu ní'caro weronōjō añurō wa'ato. Nipe'tirā u'musecjārā cūrē “Añubutiami” ni e'catise o'oato, nicārā niwā.

¹¹ Be'ro Jesú Jerusalēpu sājāejagu, Ō'acū wi'ipu wa'acu niwī. Topu nipe'tise ti wi'i cjasere ī'ape'o, Betaniapu cū bu'erā me'rā wa'a wa'acu niwī. Ņamica'apu niyucā, tojo weecu niwī.

Jesú higuera wāmeticju dūca marīcjure ñaidijaduti'que ni'i
(Mt 21.18-19)

¹² Ape numu bo'reacã Betaniapu ní'cārã Jerusalēpu wa'acã, Jesú ʔjaboayũ'ruacu niwĩ. ¹³ Yoaropu ma'a sumuto higuera wãmeticju ni'cãgũ añurõ pũriticjũre ɽ'acu niwĩ. Be'ro tigu tiro ducatisa'aba nigũ, ɽ'agũ wa'acu niwĩ. Pũri peje dia'cũ nicaro niwũ. Ducatiritero niticaro niwũ.

¹⁴ Dũca marĩcã ɽ'agũ, Jesú tigure nicu niwĩ:

—Ne ʔpẽrã a'tigu ducare ba'anemosome majã, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, cã bu'erã tu'ocãrã niwã.

Jesú Ő'acũ wi'ipu duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Be'ro Jerusalēpu ejacãrã niwã. Jesú Ő'acũ wi'ipu sãjãejagu, Ő'acũrẽ ʔjũamorõpeoatjere duarãrẽ, tere duurãrẽ cõ'awĩrõcũ niwĩ. Na niyeru ducayuri mesare, na bujare duadujisere cõ'agũ, tuuquecũpe'ocã'cũ niwĩ.

¹⁶ Ne apeyenojõ duasenojõrẽ ti wi'ipu mi, ya'rutẽriwĩjadutiticu niwĩ.

¹⁷ Narẽ bu'ẽgu, a'tiro nicu niwĩ:

—Ő'acũ ye queti ojãca pũripu a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i ‘Nipe'tirocjãrã ñubueri wi'i ni'i’, niño'ca wi'i ni'i.” Musã pe'e queoro weewe'e. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã weepu musã, nicu niwĩ.

¹⁸ Pa'ia wiorã, ʔpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã cã tojo nisere tu'ocãrã niwã. Be'ro na tu'o, “¿De'ro wee marĩ ʔrĩrẽ wẽjẽrãsari?” ni, bu'iri a'manu'cãcãrã niwã. Cũ bu'esere nipe'tirã tu'omarĩamajãcã ɽ'arã, cãrẽ uicãrã niwã. ¹⁹ Be'ro na'ique'ari cura Jesú ti macãrẽ ní'cu wijawã'cã, wa'a wa'acu niwĩ tja.

Higuera wãmeticju ñaidija'que ni'i
(Mt 21.20-22)

²⁰ Ape numu bo'reacã tja Jerusalēpu wa'arã, higuera'gure nu'cõrĩputa ñai'cure ɽ'acãrã niwã. ²¹ Tojo weegu Pedro Jesú “A'tigu ducare ba'anemosome majã” ní'quere wãcũgũ, Jesure nicu niwĩ:

—ʔsãrẽ bu'ẽgu, ɽ'aña. Sicu mu'u ñaiduti'cu ñaia wa'apã, nicu niwĩ.

²² Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Ő'acũrẽ ẽjõpeoya. ²³ Diacjũ musãrẽ wereguti. No'o a'tigu ʔrũgũrẽ “Dia pajiri maapu doqueñorãti” nicã, queoro wa'arosa'a. Musã diacjũta ẽjõpeocã, “ʔsã nise diacjũta wa'arosa'a” nicã, tojo wa'arosa'a. ²⁴ Tojo weegu musãrẽ nigũti. Nipe'tise musã Ő'acũrẽ sãrĩcã, “ʔsãrẽ diacjũta o'ogusami” ni ẽjõpeocã, tojo wa'arosa'a. ²⁵ Musã Ő'acũrẽ sãrĩrãtirã, ʔpẽrã me'rã apeyenojõ a'metu'ti'que cuorã, narẽ acobojomu'tãña yujupu. Tojo weecã, marĩ pacu u'musepu nigũ quẽ'rã musã ña'arõ wee'quere acobojogusami. ²⁶ ʔpẽrãrẽ acobojoticãma, marĩ pacu u'musepu nigũ quẽ'rã musã ña'arõ wee'quere acobojosome, nicu niwĩ.

Jesure “¿Noa dutiro me'rã tojo weeti?” ni'que ni'i
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Be'ro apaturi Jerusalēpu ejacãrã niwã. Jesú Ő'acũ wi'ipu nirĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã, ʔpẽrã judío masã bucurã Jesú tiropu wa'acãrã niwã. ²⁸ Jesure sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ronojõ dutise me'rã mu'u weesere tojo weeti? ¿Noa mu'urẽ tojo weedutigu dutise o'ori? nicãrã niwã.

²⁹ Jesú narẽ ya'ticu niwĩ:

—Yu'u quē'rā musārē sērītiña'megūti. Musā yu'ure yu'ticā, musārē "A'te dutiro me'rā wee'e", nigūti. ³⁰ ¿Noa Juārē wāmeyedutigū o'ópari? ¿Ō'acū o masā o'ópari cūrē? Yu'tiya, nicu niwī.

³¹ Cū tojo nicā tu'orā, na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Marī "Ō'acū o'ócu niwī" nicā, cū marīrē "To pūrīcārē ¿de'ro weerā Juārē ējōpeotiri?" nigūsami. ³² Marī "Ō'acū o'óticu niwī; masā cūrē o'ócārā niwā" nicā, masā marīrē tu'tirāsama, nicārā niwā.

Masā Juārē "Ō'acū ye queti weremu'tārī masū niwī", ni ējōpeocārā niwā. Tojo weerā wiorā masārē uinicārā niwā. ³³ Tojo weerā na yu'ticārā niwā:

—Masītisa'a, niyu'rucōcā'cārā niwā. Tere tu'ogu, Jesú narē nicu niwī:

—Yu'u quē'rā musārē "A'te dutiro me'rā wee'e", ni werewe'e, nicu niwī.

12

Da'raco'terā queoro weeti'que nī'i (Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Be'ro Jesú pa'ia wiorārē, Moisé oja'quere bu'eri masārē, judío masā wiorārē queose me'rā werecu niwī:

—Ni'cū cū ya di'tapu u'se ote, sārīsānu'cōsami. Topu na u'se bipesāati pere ūtāgāpu se'esājāsami. Tojo nicā u'muarī wi'i na co'tedujati wi'ire weesami.

»Be'ro aperopu sijagu wa'agu, āpērārē ti wesere co'tedutigū cūsami. Narē cū ya di'tare da'rase wapa "Tocā'rō yu'ure u'se wiapa", niwā'cāsami.

² Be'ro u'se ducatriterore ti wese wioгу aperopu nisami. Topu nīgū, ni'cū cūrē da'raco'tegure o'ósami. Cūrē o'ógu, "Ya di'ta da'rarārē yé u'sere sērīgū wa'aya", nisami. ³ Cū topu ejacā, ti wese da'rarā cūrē ñe'e, paa, ne cārō o'otimirā, o'ótōrōsama. ⁴ Be'ro apī cūrē da'raco'tegure o'ósami tja. Cūma dupoapu cāmida're, ña'arō bujicā'a, o'ótōrōsama. ⁵ Ti wese wioгу apirē o'ónemosami tja. Ā'rīma diacjūta wējēcā'sama. Be'ro pājārā o'ónemosami. Āpērārē paasama. Āpērārē wējēcā'sama.

⁶ »Cū macū uputu ma'igū dia'cū dū'sasami. Be'ropu cūrē o'ósami. A'tiro wācūmisami: "Yu'u macūrē wiopesase me'rā ĩ'arāsama", nimisami.

⁷ Wioгу macū na tiropu etacā, ti wese da'rari masā a'tiro nisama: "Ā'rīta nīmī be'ropu a'ti wesere ñe'eacju. Ma. Cūrē wējērā. Be'ro a'ti wese marī ya wese tojarosa'a", ni wācūsama. ⁸ Be'ro cūrē ñe'e, wējēcā'sama. Tu'ajanu'cō, ti wese sumutopu cū upure cō'asama, nicu niwī Jesú.

⁹ Be'ro Jesú narē ninemocu niwī:

—To pūrīcārē ti wese wioгу narē ¿de'ro weegusari? A'tiro weegusami. Cū a'ti, cū ya di'ta da'rarārē wējēcō'ape'o, āpērārē ti di'tare o'ogusami.

¹⁰ »Musā Ō'acū ye queti ojāca pūrīrē bu'epā. Yu'ure wa'atjere a'tiro ojano'wū:

Ītā pjīrī me'rā wi'i yeeri masā ni'cā pjī na uatica pjīrē cō'arāsama.

Na cō'āca pjī me'rā āpērā pe'e ni'cā wi'i tutuari wi'i yeenu'cāmujāsama.

¹¹ Ō'acū marī wioгу na cō'āca pjī me'rā tojo weesami.

Cū tojo wee'que "Añubutia'a", ni tu'oña'no'o, ni ojano'wū, nicu niwī Jesú.

¹² Wiorā te queose me'rā cū ucūcā, "Īsārēta ucūgū weesami", nicārā niwā. Tojo weerā cūrē ñe'es'rīmicārā niwā. Masārē ui nicārā niwā. Tojo weerā ñe'emasīti, wa'a wa'acārā niwā.

Weeta'sase me'rā Jesure bu'iri a'marā na sērītiña'que ni'i
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Be'ro wiorā fariseo masārē, tojo nicā Herode ya curuacjārārē Jesú tiropu o'ócārā niwā. Na Jesure mejēcā yu'ticā uarā, bu'iri bocasi'rīrā, tojo weecārā niwā. ¹⁴ Be'ro na o'ócārā Jesú tiropu ejarā, a'tiro nicārā niwā:

—Masārē bu'egu, mu'u nisetisere masī'i. Masā yu'ure “¿De'ro wācūrāsari?” nirō marīrō diacjū ucū'u. Ō'acū yere diacjū were'e. Āpērā “Wiorā nima” nirō marīrō nipe'tirārē ni'cārōnojō ī'a'a. Mu'urē apeyenojō sērītiña'sī'rīsa'a. Romano masā wiogure cū niyeru wapasesere wapayecā, marīrē dutise ¿añuti o ña'a nitine? ni sērītiña'cārā niwā.

¹⁵ Jesú pe'e na weeta'sase me'rā sērītiña'cā ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weerā yu'ure mejēcā yu'tigu, bu'iri bocagusami nīsī'rīrā, sērītiña'ti? Niyeru kujire mītiā, nicu niwī.

¹⁶ Tojo weerā ti kujire mīticārā niwā. Tere ī'agū, Jesú sērītiña'cu niwī:

—¿Noa queose, noa wāme wā'ñati? nicu niwī.

Na yu'ticārā niwā:

—César, romano masā wiogu queose, cū wāme wā'ña'a, nicārā niwā.

¹⁷ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú narē nicu niwī:

—To pūrīcārē César, romano wiogu wapayedutisenojōrē cūrē o'oya. Ō'acū ye pe'ema cūrē o'oya. Cū weedutisere weeya, nicu niwī.

Cū tojo yu'ticā tu'orā, tu'omarīa wa'acārā niwā.

Masā wērīca be'ro masāsere Jesure sērītiña'que ni'i
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Be'ro āpērā pa'ia saduceo masā Jesú tiro wa'acārā niwā. Na “Wērī'cārā masāsoma”, ni ējōpeosama. Tojo weerā Jesure a'tiro nicārā niwā:

¹⁹ —Masārē bu'egu, Moisé a'tiro dutise cūucu niwī: “Ni'cū nūmotigu pō'rātītimīgū wērīcā, cū acabiji cū nūmo ní'core nūorēato. Be'ro cū co me'rā ne waro pō'rātīmū'tāgūrē cū ma'mi wērī'cure pō'rātībosato”, nicu niwī. ²⁰ Ni'cū pō'rā sietere tojota wa'acaro niwā. Masā ma'mi nūmoti, pō'rātītimīgū wērīa wa'acu niwī. ²¹ Cū be'rocjū cū ma'mi nūmorē nūorēcu niwī. Cū quē'rā pō'rātītimīgū wērīa wa'acu niwī. Be'rocjū quē'rārē tojota wa'acaro niwā. ²² Tojo dia'cū te nītuogupure tojo wa'aturiadijacaro niwā. Be'ro na nūmo ní'co quē'rā wērīa wa'aco niwā. ²³ Na siete core nūmotīcārā niwā. To pūrīcārē wērī'cārā masācā, ¿ni'í nūmo tojabutiagosari? nicārā niwā.

²⁴ Tojo nicā tu'ogu, Jesú narē yu'ticu niwī:

—Musā wisiyu'rua'a. Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere ne masīwe'e. Ō'acū cū tutuase quē'rārē masīwe'e. ²⁵ Wērī'cārā na masāca be'ro nūmotisoma. Pō'rā numia quē'rārē numisosoma. Ō'acūrē werēco'terā u'mūsepū nīrā weronojō nīrāsama. ²⁶ Apeyenojō musārē wērī'cārā masāsere werenemogūti. Musā Moisé ojāca pūrīrē bu'epā. Ō'acū cūrē ni'cā yucūsi'ti ūjūrī sitipū a'tiro ucūcu niwī: “Yu'u Ō'acū ni'í. Mu'u ñecūsūmūa Abrahā, Isaa, Jacob wiogu ni'í”, nicu niwī. ²⁷ Cū, “Na wiogu ni'í” nīgū, “Yu'u tiropu catima”, nīgū weecu niwī. Ō'acū catīrā wiogu nīmī. Wērībajuduti'cārā marīma. Tojo weerā musā, “Wērī'cārā masāsoma” nīrā, wisiyu'rua'a, nicu niwī Jesú.

Moisé dutise cū'que ni'cārō añuyu'rũnu'cārō ni'i nise ni'i
(Mt 22.34-40)

²⁸ Apī quē'rā topu Moisé oja'quere bu'eri masũ Jesú tiro nicu niwĩ. Jesure saduceo masã me'rã uputu ucũcã tu'ocu niwĩ. Tojo weegu Jesú añurō yu'time'ricã ï'agũ, cūrē sērĩtiña'cu niwĩ:

—Moisé cū duti'que ¿disenojō waro apeye yu'ruoro añuyu'rũnu'cãti? nicu niwĩ.

²⁹ Jesú cūrē yu'ticu niwĩ:

—Apeye dutise yu'ruoro a'te nemorō añuyu'rũnu'cã'a. A'tiro ni'i: “Tu'oya, Israe curuacjārã. Ō'acũ marĩ wioгу ni'cũta wioгу waro nimi.

³⁰ Tojo weerã Ō'acũ marĩ wioгure nipe'tise musã ējōpeose me'rã, musã wãcũse me'rã, musã tu'oña'se me'rã, tojo nicã musã tutuase me'rã ma'iña.” A'te ni'i apeye yu'ruoro niyu'rũnu'cãse. ³¹ A'te be'rore tojocureta ni'i, nĩrō. A'te ni'i. “Marĩ basu ma'irōnojōta āpērārē ma'irōua'a.” Apeyepua a'te nemorō marĩsa'a, nicu niwĩ Jesu.

³² Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé oja'quere bu'eri masũ a'tiro nicu niwĩ:

—Masārē bu'egu, mu'u diacjũ waro ucũ'u. Tojota ni'i mu'u nise. Ō'acũ ni'cũta nisami. Apĩ cũ yu'ruoro nigũpua marĩsami. ³³ Ō'acūrē marĩ ējōpeose me'rã, marĩ tu'oña'se me'rã, marĩ wãcũse me'rã, marĩ tutuase me'rã ma'ise apeye nemorō niyu'rũnu'cã'a. Tojo nicã marĩ basu ma'irōnojōta āpērārē ma'ise añu ni'i. Nipe'tise marĩ wa'icurã ũjãamorōpeose nemorō wapati'i. Tojo nicã nipe'tise ñubuepeoropu ũjãamorōpeorãti nise nemorō wapati'i, nicu niwĩ.

³⁴ Jesú cũ weesoero marĩrō añurō ucũme'ricã ï'agũ, cūrē nicu niwĩ:

—Cã'rōacã du'sa'a mu'u Ō'acūrē añurō ējōpeo yu'rutērĩatjo, nicu niwĩ. A'te be'rore ne ni'cũ Jesure sērĩtiña'ma'aticu niwĩ.

Jesú masārē “Cristo na nigũ ¿noa macũ niti?” ni sērĩtiña'que ni'i
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Jesú Ō'acũ wi'ipu bu'egu, masārē a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã Moisé oja'quere bu'eri masã Cristo Ō'acũ bese'cure “Davi pārãmi nimi” nisari? ³⁶ Davita Espĩritu Santu cũ masĩse o'oro me'rã a'tiro ni ojacu niwĩ:

Ō'acũ u'musepu nigũ cũ macūrē, yu'ure yu'ruoacjare a'tiro nicu niwĩ:

“Yu'u tiro wioгу dujiri cũmurōpu dujigusa'a.

Mu'u to dujicã, mu'urē ï'atu'ti'cãrārē docaque'aca weeguti”, nicu niwĩ

Ō'acũ, ni ojacu niwĩ Davi.

³⁷ Davi basuta Ō'acũ bese'cu Cristore “Yu'u wioгу nimi”, nicu niwĩ. Tojo weegu cũ pārãmi se'saro nirōnojō o'ogu, cũ wioгу nicu niwĩ, nicu niwĩ Jesu.

Masã pãjārã topure nirã tu'saroputa Jesú weresere tu'otu'sacārã niwã.

Moisé oja'quere bu'eri masārē “Na tojo weema” nise ni'i
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesú masārē bu'egu, a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'omasĩña. Musārē ï'ato nĩrã, su'ti yoase paca me'rã sãña, ñubuesijatu'sama. Tojo nicã macã decopu wioпesase me'rã añuduticã ũasama. ³⁹ Na nerēse wi'seripu wiorã na dujiwũase cũmurĩpu dujisi'risama. Bosenuму weeropu quē'rārē mejārōta nisĩ'risama. ⁴⁰ Wapewia numia ye wi'serire ē'masama. Na

ña'arō wee'quere wācūdutitirā yoacā ñubueta'sasama. Nāta āpērā yu'ruoro bu'iri da'reyu'rūnū'cāno'ajā nima, nicu niwī Jesú.

Ni'cō wapewio pajasecuogo Õ'acūrē o'o'que ni'i
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Jesú Õ'acū wi'ipū nígū, masā niyeru o'orā sāawuase acari pōtēorō dujicu niwī. Masā te acaripū niyeru sāacā, i'adujibajaque'acu niwī. Pājārā pajiro niyeru cuorārē pajiro sāacā i'acu niwī. ⁴² Na te acaripū sārī cura ni'cō wapewio pajasecuogo ejaco niwō. Co pua cuji niyeru wapamarise kujiri ni'cā acaropū sāaco niwō. ⁴³ Co tojo wéeca be'ro Jesú cū bu'erārē pijio, narē nicu niwī:

—Diacjū musārē wereguti. Õ'acū i'orōpū a'tigo wapewio pajasecuogo nipe'tirā yu'ruoro o'oyu'rūnū'cāmo. ⁴⁴ Āpērā pe'e narē du'sasere o'oama. Co pe'e pajasecuogo nimigō, co cuomi'que, co ba'acatibo'queacārē o'ope'ocā'mo, nicu niwī.

13

Jesú “Õ'acū wi'i, Jerusalē cja wi'i cō'ano'rōsa'a” ní'que ni'i
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Õ'acū wi'ipū wijaari cura ni'cū cū bu'egu a'tiro nicu niwī:

—Īsārē bu'egu, a'ti wi'i na ūtāpaga me'rā yee'que pacare i'aña. Ti wi'i añubutiari wi'ijo ni'i, nicu niwī.

² Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u a'ti wi'i yéeca wi'ire i'amisa'a. Be'ro ne ni'cāgā ūtāgā apega bu'ipū yeeturiamujā'que tojasome. Nipe'tise mutōdijono'rōsa'a, nicu niwī.

A'ti umūco pe'tise duporo Jesú “A'tiro wa'arosa'a” ní'que ni'i
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro Jesú cū bu'erā me'rā ūrūgū Olivo Õ'acū wi'i pōtēorō nicjupū wa'acārā niwā. Jesú topū dujiri cura Pedro, Santiago, Juā, André āpērā tu'otiropū cūrē sērītiña'cārā niwā:

⁴ —Wereya ūsārē. ¿De'ro nicā mu'u “Õ'acū wi'i cjase ūtāpagare mutōdijono'rōsa'a” ní'que wa'arosari? ¿Ñe'enojō me'rā i'ogūsari a'te tojo wa'atjere? nicārā niwā.

⁵ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Āpērā musārē nisoori nírā, tu'omasīña. ⁶ Pājārā a'tiro nisoorāsama: “Yu'u Õ'acū tutuaro me'rā wee'e; Õ'acū bese'cu Cristo ni'i”, nirāsama. Na tojo nisere tu'orā, pājārā siruturāsama.

⁷ »Musā a'mewējese quetire tu'orā, “Topū tojo wa'aporo” nicā tu'orāsa'a. Tere tu'orā, ucuatīcā'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirō, a'ti umūco pe'tiatjō du'sarosa'a yujupū. ⁸ Ni'cā curuacjārā ape curuacjārā me'rā a'meguērāsama. Tojo nicā ni'cā di'tacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējērāsama. Pūrō apesepure di'ta narāsāse wa'arosa'a. Ūjaboase wa'arosa'a. A'te nipe'tise peje me'rā masā ne waro pi'etiwā'cōse ni'i. Numio co macūrē wuase duporo pūrīse nu'cārō weronojō nirōsa'a.

⁹ »Musārē ñe'e, wiorā tiropū miarāsama. Musā nerēse wi'seripure paaperāsama. Musā yu'are ējōpeose wapa wiorā wa'teropū mi-ano'rāsa'a. Tojo weecā, yé cjasere wererāsa'a. Tojo weerā musā basu añurō wācūtu'oña'ña. ¹⁰ A'ti umūco pe'tiatjō duporo nipe'tirocjarārē

Õ'acũ masārē yu'ruose quetire werese'sabi'ano'rōsa'a. ¹¹ Musārē wiorā tiropu miacā, wācũque'titirāta wa'aya. “¿Ësā de'ro ucūrāsariba topure?” ni wācũticā'ña. Õ'acũ musārē wācũse o'osere topure ucũña. Musā mejēta ucūrāsa'a. Espiritu Santu ucũgūsami. ¹² Ni'cũ pō'rā wiorāpure a'merī weresā, wējēcā weerāsama. Na pacusũmua quē'rā na pō'rārē wiorāpure weresārāsama. Na pō'rā quē'rā mejārōta na pacusũmarē yu'runu'cā, wērīcā weerāsama. ¹³ Nipe'tirocjárā masā musārē yu'ure ējōpeose bu'iri i'atu'tirāsama. Yu'ure ējōpeoyapatirā pūrīcā yu'ruwetirāsama. Yu'u pacu tiropu catinu'cūrāsama.

¹⁴ »Daporocejũpu Õ'acũ ye queti weremu'tārī masũ Danie wāmetigu a'ti umũco pe'tiatji daporo wa'atjere ojayucu niwī. “Ña'agũ Õ'acũ yabigunojō cũ ya wi'ipu sājātígunojō Jerusalé cja wi'i añurī wi'ipure sājāa, nu'cũgūsami. Tojo weegu cũ sājāase me'rā ti wi'i ña'ase marīrī wi'ire dojorēgūsami”, ni ojayucu niwī. Cūrē ti wi'ipu nicā i'arā, musā a'ti pūrīrē bu'e tũomasīña. Tojo wa'acā i'arā, Õ'acũ bu'iri da'regusami nīrā, Judeapu nīrā ũrēpagupu du'tiaya. ¹⁵ Tojo wa'ari numurē wi'i dũposārī opa sirapu soo pesagunojō po'peapu cjasere sājāa duretimgũ, diacjũta wa'a wa'aya. ¹⁶ Wesepu tō'ogũ quē'rā ne wi'ipu tojaa, duregu wa'aticā'ña. ¹⁷ Tojo wa'ase numurī numia nijipacosānumiarē, pō'rā mi'rīrā cuorārē bujaweose numurī nīrōsa'a. Na umũñarō wa'amasĩsome. ¹⁸ “Yusuae numurīrē tojo wa'aticā'to” ni, Õ'acũrē sērīña. ¹⁹ Tojo wa'ase numurī pi'etise numurī nīrōsa'a. Õ'acũ a'ti turire wéeca be'rore tocā'rō pi'etise marīcaro niwũ. Be'ropu quē'rārē tocā'rō waro pi'etise marīrōsa'a. ²⁰ Õ'acũ pi'etise numurīrē duoticāma, ne ni'cũ yu'ruwetitibutiabosami. Õ'acũ pe'e cũ yarā, cũ bese'cārārē wéegu, tojo wa'ase numurīrē duogusami.

²¹ »Tojo wa'ari curare āpērā musārē nisoorāsama: “Jāa, i'aña. Õ'acũ bese'cu Cristo a'to nimi. Topu nimi”, nīrāsama. Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña. ²² Pājārā nisoori masā a'tirāsama. A'tiro nīrāsama: “Yu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i. Õ'acũ ye quetire weremu'tārī masā ni'i”, nisoorāsama. Peje weel'ise weerāsama narē ējōpeoato nīrā. Basiocāma, Õ'acũ cũ bese'cārāpureta ējōpeodu'ucā weesī'rīrāsama. Tojo weerā narē ne ējōpeoticā'ña. ²³ Musā tojo wa'asere añurō tu'omasīña. Te niatjeta musārē weryutoja'a, nicu niwī Jesú.

Õ'acũ macũ masũ weronojō uputigu ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i (Mt 24.29-35,42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ Jesú a'tiro ni werenomocu niwī:

—Te pi'etise numurī yu'rúca be'ro mujĩpũ umũcocjũ na'itĩ'a wa'agusami. Ñamicjũ quē'rā bo'reyusome. ²⁵ Ñocōa burudjarāsama. Nipe'tirā u'muarōpu nīrā narāsacā weeno'rāsama. ²⁶ Tojo wa'ari cura nipe'tirā yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojō uputigu o'mecururĩpu tutuaro me'rā asistedijaticā i'arāsama. ²⁷ Be'ro yu'ure wereco'terārē o'oguti. Na neorāsama yu'u bese'cārā nipe'tiro no'o nīrōcjárārē.

²⁸ »Musārē otecju higeragu wāmeticju me'rā queose o'oguti. Tigu dũpurĩpu pūrī ñasāwĩjisājācā, “Cũ'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a. ²⁹ A'te weronojō yu'u todũporo ní'que peje wa'acā i'arā, “Cārōacā Jesú a'ti di'ta wiogu sājātjo du'sasa'a”, niña. ³⁰ Diacjũ musārē wereguti. A'te peje tojo wa'ari curare nīrā wērĩsome. Tojo wa'asere i'ape'ocā'rāsama.

³¹ A'ti umũco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'u ucũse, yu'u bu'ese pũricã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yu'u n'ique queoro wa'arosa'a.

³² »Yu'u apaturi a'tiatjema ti namũ nicã, ti hora nicã a'tigusa'a nisere ne masĩno'ña mar'i. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecãrã, yu'u Õ'acũ macũ quẽ'rã masiwe'e. Yu'u pacũ Õ'acũ ni'cũta masĩsami.

³³ »Tojo weerã musã añurõ wãcũ, tu'omasĩyuya. «¿De'ro nicã a'tigusari?» ni ñubue, co'tenu'cũcã'ña. Yu'u a'tiatjere musã ne masiwe'e.

³⁴ Musãrẽ queose me'rã wereguti. Ni'cũ masũ yoaropũ sijagu wa'asami. Cũ wa'ase duporo cãrẽ da'raco'terãrẽ cũ ya wi'ire «Co'teapa», nisami. Nãncũrẽ na da'ratjere cũsami. Sope co'tegure «Sopere co'teya», nisami.

³⁵ Na weronojõ musã niña. Nãmaricã na wiogu dajatjere ne masĩtisama. Na'ique'ari cura, ñami deco, cãrẽ'quẽ uuri cura, o bo'reacã nĩgũ nibosami. Musã quẽ'rã na weronojõ masĩtimirã, yu'ure co'teya. ³⁶ Yu'u wãcũña marĩrõ a'ti, musãrẽ cãrĩrãrẽ weronojõ bocaejapejasĩ'rĩtisa'a. ³⁷ Yu'u musãrẽ nisere nipe'tirãrẽ nigũti. Añurõ wãcũ, co'teyuya, ni werecu niwĩ Jesú.

14

Jesure ñe'erãtirã na apoyu'que ni'i (Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Pua numũ Pascua bosenumũ, pã bucuase me'rã na morẽti'quere ba'ari bosenumũ du'sacaro niwũ. Ti bosenumũ judio masã na ñecũsumua Egiptopũ ni'cãrã wijawã'cã'quere wãcũri bosenumũ nicaro niwũ. Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã ¿de'ro wee Jesure ñe'e wẽjẽrãsari? nĩrã, weesoomerĩse me'rã na weeatjere apoyucãrã niwã. ² Tojo nĩrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Bosenumũ nicã weeticã'rã. Masã cũrẽ ma'írã, no'o uaro caricũma'a, marĩ tojo weesere dojorẽbosama, nicãrã niwã.

Ni'cõ numio Jesure ma'iyu'ruغو u'mutise piopeo'que ni'i (Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Na «Jesure wẽjẽrãti» ni apocaterore Jesú Betaniapũ nicũ niwĩ. Simõ cãmi boa, yu'ru'cu ya wi'ipu nicũ niwĩ. Jesú cũ ba'adujiri cura ni'cõ numio u'muticja cuogo ejaco niwõ. Tiga acosticja u'mutise nardo wãmetise wapabujusere poseticaro niwũ. Ti ñacõrẽ pe'eqejejo, Jesú dupoa bu'ipu u'mutisere piopeoco niwõ. ⁴ Apẽrã topũ nĩrã co tojo weecã i'arã, uayũruacãrã niwã. Tojo weerã a'tiro a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿De'ro weego co a'te u'mutise wapabujusere mejõ waro tojo weecõ'ati? ⁵ A'te ni'cã cũ'ma da'rãse wapa wapata'aro weronojõ duago, bocano'boapã. Te me'rã pajasecuorãrẽ weetamuboapõ, nicãrã niwã. Co tojo weeserẽ tu'satirã, pũrõ tu'ticãrã niwã.

⁶ Jesú pe'e narẽ nicũ niwĩ:

—Cariboticã'ña. ¿De'ro weerã core cariboti? A'tere yu'ure tojo wéego, añurõ weego weemo. ⁷ Pajasecuorã musã wa'teropũ ninu'cũcã'rãsama. Musã no'o uaritero narẽ añurõ weetamumas'i. Yu'uma musã wa'teropũ ninu'cũcã i'asome. ⁸ A'tigo yu'ure co weesi'rĩrõ põtẽorõ añurõ weemo. Co yu'ure piopeogo u'mutisere apoyu, na yaarã u'mutise wa'reatjo weronojõ yu'ure weeyumo. ⁹ Diacjũ musãrẽ wereguti. A'ti di'tapure no'o nĩrõ yu'u masãrẽ yu'ruose quetire werecusiarã, a'tigo co yu'ure wee'quere wãcũdutirã wererãsama, nicũ niwĩ.

Juda wiorãpũre Jesure o'oaťe cjasẽ ni'i

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Jesú numiorẽ tojo níca be'ro Jesú bu'erã doce me'rãcũ nícu Juda Iscariote a'tiro weecu niwĩ. Pa'ia wiorã tiropũ wa'a, Jesure cũ o'oaťe cjasere na me'rã ucũgu wa'acu niwĩ. ¹¹ Cũ tojo nisere tu'orã, upũtu e'catirã, "Mũ'urẽ niyeru wapayerãti", nicãrã niwã Judare. "¿De'ro nicã yũ'ũre Jesure wiorãpũre o'ogũamitito?" ni wãcũcu niwĩ Juda.

Jesú cũ bu'erã me'rã ba'atũo'que ni'i

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Masã pã bucuase me'rã morẽti'quere ba'ari bosenũmu ninũcãcaro niwũ. Ti nũmu nicã, ni'cũ oveja wĩ'magũ na Pascua bosenũmu ba'acjũre wẽjẽsama. Titare Jesú bu'erã cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿No'opũ marĩ Pascua bosenũmu ba'atjore apoyucã uasari? nicãrã niwã.

¹³ Tojo nicã tu'ogu, puarã cũ bu'erãrẽ o'ócu niwĩ. A'tiro narẽ werecu niwĩ:

—Jerusalẽpu wa'aya. Topũ ni'cũ masũ acoga tuupeogure bocaiejape-jarãsa'a. Cũ no'o wa'aro sirutuya. ¹⁴ Cũ sãjãarõ ti wĩ'i wiogure niña: "Uãsarẽ bu'egu a'tiro niami: '¿No'opũ nisari yũ'u bu'erã me'rã Pascua bosenũmu ba'atji tucũ?' niami", niña. ¹⁵ Musã tojo nicã, u'muarõca tucũ apoyuca tucũjopũ musãrẽ i'ogũsami. Topũ marĩ ba'atjere apoyuya, nio'ocu niwĩ Jesú.

¹⁶ Be'ro cũ bu'erã wa'a, Jerusalẽpu etacãrã niwã. Topũ etarã, Jesú cũ ni'caronojõta nipe'tisere bocacãrã niwã. Topũ na ba'atjere apoyucãrã niwã.

¹⁷ Na'ique'aca be'ro Jesú cũ bu'erã doce me'rã ti wi'ipũre etacu niwĩ.

¹⁸ Na ba'ari cura Jesú cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Musã me'rãcũ ni'cũ marĩ me'rã ba'adujigu wiorãpũre yũ'ũre wẽjẽdutigu o'ogũsami, nicu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, upũtu bujaweticãrã niwã. Nãnucũ a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Yũ'ũta nicã'sa'aba, nicãrã niwã.

²⁰ Jesú narẽ yũ'ticu niwĩ:

—Ni'cũ musã doce me'rãcũ yũ'u me'rã a'ti papũ yosoba'agu niami.

²¹ Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigure Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ ni'caronojõta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, yũ'ũre wiorãpũre o'ogũma ña'abutiario wa'arosa'a. Cũ diacjũta bajuatiyũ'ruocã, nemorõ añubopã, nicu niwĩ.

²² Jesú cũ bu'erã me'rã ba'ari cura pãgãrẽ mii, cũ pacũ Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, tigare ducawaa, narẽ o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Ba'aya. A'te yũ'u upũ ni'i, nicu niwĩ.

²³ Be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ tja. Tu'ajanũ'cõ, cũ bu'erãrẽ tiacu niwĩ. Nipe'tirã ti pa cjasere sĩ'rĩpe'ticã'cãrã niwã. ²⁴ Narẽ tiagũ, nicu niwĩ:

—A'te yé dí ni'i. Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosagusa'a. Õ'acũ masãrẽ apeye ma'ma "A'tiro weeguti" ni'quere cũugũsami. Yũ'u wẽrĩgũ, dí o'mabũrose me'rã pãjãrã añurõ weeno'rãsama. ²⁵ Diacjũ musãrẽ wereguti. A'te u'seducaco vino marĩ ni'cãrõacã sĩ'rĩrõ weronojõ weenemosome. Be'ro yũ'u pacũ yũ'ũre wiogu sõrõcãpũ, musã me'rã apaturi ma'ma vino sĩ'rĩnemogũsa'a tja, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Pedrore "Mu'u yu'ure 'Masīwe'e' nigūsa'a" ní'que ní'i
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Jesú cū bu'erā me'rā ba'áca be'ro Ô'acūrē basapeotoja, ti wi'ire wijaa wa'acārā niwā. Wijaa, ūrūgū Olivo wāmeticjupū wa'acārā niwā. ²⁷ Topu wa'agu, Jesú narē nicu niwī:

—Musā nipe'tirā a'ti űami uirā, yu'ure cō'awā'cāpe'tia wa'arāsa'a. Musā tojo weeatje Ô'acū ye queti o'jáca pūrīpū nírōnojōta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wū: "Yu'u oveja co'tegure wějēno'cā weegusa'a. Tojo weecā, cū yarā oveja no'o űaro omastearāsama", niwā. ²⁸ Be'ro yu'u wērī'cupū masāca be'ro musā duporo Galilea di'tapū wa'ayutojagusa'a, nicu niwī.

²⁹ Cū tojo nicā tū'ogu, Pedro yu'ticu niwī:

—Āpērā mu'urē cō'awā'cācā, yu'u pūrīcā ne wa'asome, nicu niwī.

³⁰ Tojo nisere tū'ogu, Jesú nicu niwī:

—Diacjū mu'urē weregutī. Ni'cācā űami puati cārē'quē uuati duporo yu'ure i'tiati "Cūrē masīwe'e", nigūsa'a, nicu niwī.

³¹ Tojo nicā tū'omigū, Pedro ninemocu niwī:

—Yu'u pūrīcā na yu'ure wějēsī'ricāma, "Cū me'rā boaguti", nigūsa'a. "Cūrē masīwe'e" nisome, nicu niwī. Be'ro nipe'tirā cū bu'erā Pedro ní'caronojōta niburocārā niwā.

Jesú Getsemaní wāmetiropū cū pacūre űubue'que ní'i
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Olivo wāmeticjū ūrūgūpū wa'arā, tigu du'pocā Getsemaní wāmetiropū etacārā niwā. Topu Jesú cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u űubuegu wa'ari cura a'topū dujīniña yujupū, nicu niwī.

³³ Topu űubuegu wa'agu, Pedro, Santiago, Juārē miacu niwī. Cū uputu waro ejeripō'rāpu wācūque'ti, bujaweticu niwī. ³⁴ Narē nicu niwī:

—Yu'ure wērī'tawiro, bujawetise yu'rumajāsa'a. Musā a'to tojayá. Ne cārīticā'ña, nicu niwī narē.

³⁵⁻³⁶ Tojo níca be'ro yoacurero na yu'ruro wa'a, di'tapū paamu'rīque'agu, cū pacūre sērīgū, a'tiro nicu niwī:

—Pacu, mu'urē nipe'tise basio'o. Mu'u űacā, yu'ure a'te űa'arō yu'ruatje wa'aticā'to. Yu'u tojo nimicā, yu'u űaro weeticā'ña. Mu'u űaro pe'e wa'ato, nicu niwī.

³⁷ Be'ro cū bu'erā tiropū majāmitojacu niwī. Narē cārī'cārāpūre bocaejacu niwī. Pedrore nicu niwī:

—Simó, ¿mu'u cārīgū weeti? ¿Ne cā'rōacā cārītimigū, tū'sumasītisari?

³⁸ Cārīticā'ña. Wātī musārē niqesāticā'to nírā, Ô'acūrē sērīña. Musā wācūsepu me'rāma yu'ure ējōpeonu'cūsī'rīmisa'a. Musā se'saro tojo weesī'rīmirā, wācūtutuamasītisa'a. Tojo weerā Ô'acūrē sērīña, nicu niwī.

³⁹ Tojo níca be'ro majāmitojagu, cū pacūre sērī'caronojōta sērīcu niwī tja. ⁴⁰ Sērīca be'ro cū bu'erā tiropū majāmitojagu, cārī'cārāpūre bocaejacu niwī tja. Narē waja pūrīyū'ruacarō niwā. Tojo weerā cūrē de'ro wee yu'timasiticārā niwā. ⁴¹ Be'ro apaturī Jesú cū pacūre sērī'tuogu wa'acu niwī. Tojatagu, cū bu'erārē nicu niwī:

—Ni'cārōacāma sooya, cārīña majā. Tocā'rōta ni'i. Ni'cārōacārē yu'u Ô'acū macū masū weronojō upūtigure masā űa'arāpūre o'ootje etatoja'a. ⁴² Wā'cānu'cāña. Te'a, na tiropū wa'arā. Yu'ure o'oacjū a'titojami, nicu niwī Jesú.

Jesure ñe'ewā'cā'que ni'i
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesú cū bu'erārē ucūrī cura na me'rācǵū ní'cu Juda etacu niwī. Cū me'rā pājārā masā di'pjīrī cuorā yucupagu me'rā a'ticārā niwā. Na pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā bucurā o'óno'cārā nicārā niwā. ⁴⁴ Juda Jesure wiari masū narē a'tiro niyutojacu niwī:

—Yū'u wa'suporopu mi'miacǵu cáta nigūsami. Cūrē ñe'e, añurō du'te miapa, nicu niwī.

⁴⁵ Juda Jesú tiropu etagu, a'tiro nicu niwī:

—Yū'ure bu'egu. Tojo níǵūta, cūrē mi'micu niwī. ⁴⁶ Tojo weecā ī'arā, Jesure ñe'ewā'cā wa'acārā niwā.

⁴⁷ Cūrē ñe'erī cura ni'cū topu nu'cūǵū cū ya di'pjīrē wejewee, pa'ia wioǵure da'raco'tegure o'mepero dutepā'rēcā'cu niwī. ⁴⁸ Jesú masārē nicu niwī:

—¿Yajari masūrē ñe'erā a'tirā weronojō yū'ure di'pjīrī, yucupagu me'rā ñe'erā a'tiati? ⁴⁹ Nipe'tise nūmūrī yū'u Ō'acū wī'i musā wa'teropu bu'edujiwu. Titare musā yū'ure ñe'etiwu. A'te musā ni'cārōacā weese toduporopu Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu nírōnojōta wa'a'a, nicu niwī.

⁵⁰ Jesure ñe'ecā ī'arā, cū bu'erā ni'cūrēta cō'anu'cō, du'tiwa'cāpe'tia wa'acārā niwā.

Ni'cū ma'mu du'tiwā'cā'que ni'i

⁵¹ Jesure ñe'ewā'cācā, ni'cū ma'mu cū cārīǵū omāca casero me'rā omatǵagū sirutucu niwī. Be'ro āpērā cūrē ñe'ecārā niwā. ⁵² Tojo weecā, cū oma'carore cō'acā'cu niwī. Cō'a, su'ti marīǵū omawā'cā wa'acu niwī.

Jesure wiorā tiropu mia'que ni'i
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Jesure ñe'e, pa'ia wioǵu tiropu miacārā niwā. Topu nipe'tirā pa'ia wiorā, judío masā bucurā, Moisé oja'quere bu'eri masā nerēcārā niwā. ⁵⁴ Pedro pe'e Jesure yoacurero pa'ia wioǵu ya wī'i sope pu'topu sirututuocu niwī. Topu surara pu'to ejanujā, na me'rā pecame'e sō'madujicu niwī.

⁵⁵ Pa'ia wiorā, tojo nicā nipe'tirā wiorā “¿De'ro wee Jesure weresārōuamitito?” nicārā niwā. Cūrē wējēsī'rīrā, tojo nicārā niwā. Cūrē wējēsī'rīmirā, bu'iri ne bocaticārā niwā. ⁵⁶ Pājārā cūrē weresā, nisoocārā niwā. Ni'cārōnojō weresātiyucā, basioticarō niwā. ⁵⁷ Āpērā wā'cānu'cā, nisoose me'rā weresācārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

⁵⁸ —Ā'rīrē a'tiro nicā tu'owu: “Yū'u a'ti wī'i Ō'acū wī'ire masā wéeca wī'ire cō'adijope'oguti. Be'ro i'tia nūmu be'ro ape wī'i tu'ajanu'cōǵūti. Ti wī'i masā wéeca wī'i mejēta nírōsa'a”, niwī, nicārā niwā.

⁵⁹ Tojo nimirā, na nisere ni'cārōnojō wācūtīcārā niwā.

⁶⁰ Na tojo nicā tu'ogu, pa'ia wioǵu na wa'teropu wā'cānu'cā, Jesure sērītiña'cu niwī:

—¿Mū'urē tojo nisere yū'tiweti? ¿De'ro ni yū'tigusari na weresāsere? nicu niwī.

⁶¹ Jesú yū'tiyu'ruocā'cu niwī. Cū yū'titicā ī'agū, pa'ia wioǵu apaturi sērītiña'nemocu niwī:

—¿Mū'uta niti Ō'acū bese'cu Cristo, Ō'acū añuǵū macū na nigú? ni sērītiña'cu niwī.

⁶² Jesú cūrē yū'ticu niwī:

—Cáta ni'i. Musã yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu Õ'acũ pu'topu dujicã ï'arãsa'a. Cũ u'musepu nigũ tutuayu'ruami. Yu'u o'mecururipu dijaticã ï'arãsa'a, nicu niwĩ.

⁶³ Tojo nicã tu'ogu, pa'ia wiogu uasere ï'ogũ, cũ basu cũ ye su'tire wejetã'rẽcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Ãpẽrã cũrẽ weresãrã uanemowe'e. ⁶⁴ Musã Õ'acũrẽ ña'arõ cũ ní'quere tu'oapu. ¿De'ro tu'oña'ti musã? nicu niwĩ.

Nipe'tirã topu nirã “Cũrẽ wẽjẽrõua'a”, nicãrã niwã.

⁶⁵ Na tojo nicã tu'orã, ãpẽrã a'tiro weecãrã niwã. Cũrẽ u'seco e'opeocãrã niwã. Cũ caperire bi'apecãrã niwã. Cũrẽ paamujãrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Nibocaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicãrã niwã.

Surara quẽ'rã diapoapu Jesure paacãrã niwã.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Jesure wi'i po'peapu ñe'esãjãca be'ro Pedro sope pu'topu tojacu niwĩ. Cũ tojo weeri cura ní'cõ pa'ia wiogure da'raco'tego etaco niwõ. ⁶⁷ Cũ pecame'e sõ'madujigure ï'agõta ï'a, cũrẽ nico niwõ:

—Mu'u Jesú Nazarecjũ me'rã sija'cuta ni'iba, nico niwõ.

⁶⁸ Pedro core nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Cũrẽ masĩtisa'a. Ñe'enojõrẽ ucũgõ ucũsa'a. Tu'omasĩtisa'a, nicu niwĩ.

Cũ sã'rĩrõ sope pu'topu topu wijaanu'cãcã, cãrẽ'quẽ uucu niwĩ. ⁶⁹ Pa'ia wiogure da'raco'tego apaturi cũrẽ ï'agõ, topu nirãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Ã'rĩ quẽ'rã na me'rã sija'cuta nimi, nico niwõ.

⁷⁰ Cũ apaturi nisoocu niwĩ tja. Be'roacãta topu nirã Pedrore a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u quẽ'rã Jesú bu'erã me'rã sija'cuta ni'i. Mu'u Galileacjũ ni'i. Mu'u ucũse quẽ'rã na ucũwuaronojõ bususa'a, nicãrã niwã.

⁷¹ Na tojo nicã tu'ogu, Pedro nisooneemocu niwĩ tja:

—Yu'u diacjũta ucũticã, Õ'acũ yu'ure bu'iri da'reato. Yu'u musã ucũgũrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁷² Cũ tojo nicũñarĩ cura cãrẽ'quẽ apaturi uucu niwĩ tja. Tojo weecã, Pedro Jesú toduporopu ní'quere wãcũbocacu niwĩ. Jesú a'tiro nicu niwĩ: “Cãrẽ'quẽ puati uuse duporo mu'u yu'ure i'tiati ‘Cũrẽ masĩwe'e', nigũsa'a”, nicu niwĩ. Tere wãcũgũ, upatu uticu niwĩ.

15

Jesure romano masã wiogu Pilato sãrĩtiña'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Bo'reacã pa'ia wiorã nerẽcãrã niwã. Judío masã bucãrã, Moisé oja'quere bu'eri masã quẽ'rã nerẽcãrã niwã. ã'rã nipe'tirã wiorã nerẽque'a, “Jesure ¿de'ro weerãsari marĩa?” ni ucũcãrã niwã. Ucũtoja, Jesure du'tetjãrã, Pilato tiropu miiejacãrã niwã. ² Pilato Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judío masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesú yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta cáta ni'i, nicu niwĩ.

³ Pa'ia wiorã Pilatopure peje weresãcãrã niwã. ⁴ Tojo nicã tu'ogu, Pilato apaturi Jesure sãrĩtiña'nemocu niwĩ tja:

—¿Mu'urē na tojo nisere yu'tiweti? ¿Dicuse peje mu'urē weresārā weeti? nicu niwī.

⁵ Jesu ne yu'titiyu'ruocā'cu niwī. Tojo weegu Pilato i'amarīacu niwī.

Jesure wējēduti'que ni'i

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Cū'marīnucū Pascua bosenuṃu nicā Pilato a'tiro weeseticu niwī. Ni'cū bu'iri da'reri wi'ipu nigūrē masā na du'uwīrōdutigare du'uwīrōmujācūcu niwī. ⁷ Titare ni'cū bu'iri da'reri wi'ipu Barrabā wāmetigu wiorārē yu'runu'cā, narē cō'asī'rī, cū me'rācjārā masārē wējē'cārā me'rā dujicu niwī. ⁸ Masā Pilato tiropu wa'a, “Mu'u bosenuṃu nicā weewuaronojō weeya”, nicārā niwā. ⁹ Pilato narē yu'ticu niwī:

—¿Masā judío masā wiogure yu'u du'uwīrōcā ṃasari? nicu niwī.

¹⁰ Pilato pa'ia wiorā ṃose ye bu'iri Jesure cūpure wia'quere masīcu niwī. ¹¹ Pa'ia wiorā Barrabā pe'ere du'uwīrōdutiārā masārē no'o ṃaro caricūsitenu'cōcā'cārā niwā. ¹² Tojo nicā tu'ogu, Pilato narē sērītiña'cu niwī:

—Masā judío masā wiogu nigū me'rā pe'ere ¿de'ro weecā ṃasari? nicu niwī.

¹³ Tojo nicā nipe'tirā caricūmajācārā niwā:

—Cūrē curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

¹⁴ Pilato narē nicu niwī:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Ā'rī ne cā'rō ña'arō weeticu niwī, nicu niwī.

Cū tojo nimicā, masā caricūnemocārā niwā:

—Curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

¹⁵ Tojo nicā tu'ogu, Pilato masā me'rā añurō tojasī'rīgū, Barrabāre du'uwīrōcu niwī. Be'ro Jesure surarare tārādutitoja, curusapu paabi'pe wējēduti'cu niwī.

¹⁶ Tojo weerā na Pilato ya wi'i po'pea ni'rī tucūjopu cūrē miacārā niwā. Topu nipe'tise cururi surara nerēcārā niwā. ¹⁷ Na Jesure ni'cārō su'tiro uputu sō'arō, wiorā sñānōnojōrē sāacārā niwā. Tojo nicā ni'cā be'to pota me'rā wēeca be'tore cū dupoapure peocārā niwā. ¹⁸ Be'ro cūrē caricūcārā niwā:

—E'catipeoya judío masā wiogure, ni caricūcārā niwā.

¹⁹ Ni'cāgū yucugu me'rā dupoapure paamujācārā niwā. Ū'seco e'opeo, cūrē bujicārā, ejaque'apēcārā niwā. ²⁰ Na cūrē a'tiro bujicā'ca be'ro wiogu sñānārī su'tirote tuweecārā niwā. Be'ro cū sñānu'tā'carore sāacārā niwā tja. Tu'ajanu'cō, cūrē curusapu wējērā wa'arā miacārā niwā.

Jesure curusapu paabi'pe wējē'que ni'i

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Jesure wējērā wa'arā na miarī cura ni'cū masū Simó Cirene wāmetiri macācjū cāpūpu ní'cu tojaticu niwī. Cū puarā Alejandro, Rufo pacu nicu niwī. Jesu curusa wuawā'cārōpu cū yu'ruacā i'arā, curusare cūrē wuaduti'cārā niwā.

²² Jesure ni'cā bu'a Gólgota wāmetiropu miacārā niwā. Gólgota nīrō, “Masā boaweeca dūpoa” nīrō weesa'a. ²³ Topu pūrīse tu'oña'ticā'to nīrā, vino mirra wāmetise me'rā morē'quere tīacārā nimiwā. Jesu sī'rīticu niwī. ²⁴ Be'ro cūrē curusapu paabi'pe wējēcārā niwā. Surara cū ye su'tire

ɖucawaarā, nɪbocape wapata'acārā niwā. ¿Ñe'enojōrē bocarāsari? nírā, tojo weecārā niwā.

²⁵ Jesure curusapu paabi'penu'cōcatero, ñamiña'cūrō nueve nicā nicaro niwā. ²⁶ A'te ye bu'iri cārē wējē'e nírā, curusapu ni ojaō'oca pjī a'tiro ojano'caro niwā: “Á'rī judío masā wioɖu nimi”, nicaro niwā. ²⁷ Jesú me'rā āpērā puarā yajari masā curusapu paabi'penu'cōno'cārā niwā. Ní'cū diacjū pe'e, apírē cūpe pe'e nū'cōcārā niwā. ²⁸ Tojo weecā, Ō'acū ye quetire ojáca pūrīpu oja'que queoro wa'acaro niwā. A'tiro ojano'caro niwā: “Cū quē'rā ña'arā wa'teropure morēsu'utamucu niwī”, niwā.

²⁹⁻³⁰ Masā Jesú pu'to yu'ruarā, cūrē bujicārā, ɖupoa yuremujācārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Jū. Mu'u pūrīcā “Ō'acū wi'ire cō'agūti”, nimirūña. “I'tia numu be'ro weepe'oguti”, niwū. Tojo ní'cu mu'u basuta yu'ruoya. Topu curusapu wā'ñagū dijatia, ni bujicārā niwā.

³¹ Na weronojōta pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā bujicārā niwā. Na basu a'merī a'tiro nicārā niwā:

—Cū āpērāmarīcārē yu'ruowī. Cū basu pe'e yu'ruomasītimi. ³² Ō'acū bese'cu Cristo Israe curuacjārā wioɖu níɖū, curusapu dijatiato. Cū dijaticā pūrīcārē, ējōpeorāti, nicārā niwā.

Yajari masā Jesú me'rā curusapu paabi'penu'cō'cārāputa bujicārā'sājācārā niwā.

Jesú wērī'que ni'i

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

³³ Jesú curusapu wērī' cura dajaritero nicā nipe'tiro ti di'tapu na'itī'a wa'acaro niwā. Téé ñamica'a tres nicāpu na'itī'atucaro niwā. ³⁴ Tita ti horata Jesú uputu caricūcu niwī. Arameo ye me'rā a'tiro nicu niwī:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? A'tiro níɖū, “Ō'acū, Ō'acū, ¿de'ro weegu yu'ure cō'awā'cāti?” níɖū, tojo nicu niwī.

³⁵ Āpērā ni'cārērā topu nírā tojo nisere tu'orā, a'tiro nicārā niwā:

—Tu'oya sī'i ucūserere. ɖuporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā Elíare pisugu weesami, nicārā niwā.

³⁶ Cū caricūcā tu'ogu, ni'cū omawā'cā, ni'cā si'ti vino pi'ase me'rā morē'quere yosocū niwī. Yosotoja, ni'cāgū yucugupu ɖu'teō'o, Jesure sīomorō tīagū, a'tiro nicu niwī:

—Ī'anirā marī yujupu. Elía yu'ruogu a'tigu a'tigusami cūrē.

³⁷ Be'ro Jesú uputu caricū, wērīa wa'acu niwī. ³⁸ Cū wērī' cura a'tiro wa'acaro niwā. Ō'acū wi'ipu pa'ia sājāarōpu cā'mota'ayosari casero u'muarō pe'e tū'rūdijati, pua casero ɖucawatiyojacaro niwā. ³⁹ Surara wioɖu romano Jesú doca nu'cūgū cū caricūcā í'agū, cū de'ro wee wērīcā í'agū, a'tiro nicu niwā:

—Diacjūta ā'rī Ō'acū macū niapī, nicu niwī.

⁴⁰ Numia yoaropu Jesure í'anucārā niwā. Na wa'teropu ā'rā numia nicārā niwā: María Magdalena, apego María José, Santiago nituogu na níɖū paco, tojo nicā Salomé nicārā niwā. ⁴¹ Ā'rā numia Jesure Galileapu nicā sirutu'cārā, cūrē weetamu'cārā nicārā niwā. Tojo nicā āpērā numia pājārā Jesú Jerusalēpu wa'acā sirutu'cārā topu í'anucārā niwā.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

42-43 Jesú wērīca numu judío masā soatji numu duporo nicaro niwā. Tojo weerā na ba'atjere apoyurā weecārā niwā. Na'ique'ari cura José, Arimatea wāmetiri macācjū etacu niwī. Judío masā wiorā me'rācjū wiogu nicu niwī. Joséta Jesure “Ō'acū bese'ca nimi”, ni ējōpeocu niwī. Tojo nicā cū wiogu sājātje quē'rārē co'tecu niwī. Tojo weegu uiro marīrō wācūtuturo me'rā Pilato tiropu sājāacu niwī. Sājāa, Jesú ya upure sēricu niwī. 44 Pilato ti upure sēricā tu'ogu, cū wērīatoja'quere masīgū, tu'omarīa wa'acu niwī. Be'ro surara wiogure ¿diacjūta wērīapari? nīgū, sērītiña'cju pijiocu niwī. 45 Surara wiogu “Diacjūta niapu” nicā tu'ogu, Pilato Jesú ya upure Joseré o'oduticu niwī. 46 Tojo weegu José cūrē omatji casero añurī caserore duucu niwī. Be'ro Jesú ya upure miidijoo, ti casero me'rā omacu niwī. Tu'ajanu'cō, ni'cā tuti ūtāgāpu se'ēca tutipū sīosōrōcūocu niwī. Be'ro ti pere ūtāgājo me'rā tuubi'acu niwī. 47 María Magdalena, apego María puarā José, Santiago paco Jesure yaa'carore ī'acārā niwā.

16

Jesú cū wērī'cupu masā'que ni'i (Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Sauru na soowuari numu yu'rúca be'ro María Magdalena, apego María Santiago paco, tojo nicā apego Salomé u'mutise duucārā niwā. Te me'rā Jesure cū upure piopeorā wa'arā weecārā nimiwā. 2 Mujīpū mujātiri cura ma'ma semana sājānu'cārī numu soorinumū nicā Jesure yaa'caropu wa'acārā niwā. 3 Na topu wa'arā, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿Noa marīrē tiga ūtāgārē tuupāobosarosari? nicārā niwā.

4 Topu ejarā, tiga ūtāgājo ti tutire bi'acaga aperopu cūñacā ī'acārā niwā. 5 Tojo weerā ti tutipū diacjū sājāa wa'acārā niwā. Topu diacjū pe'e ni'cū ma'mu dujicā ī'acārā niwā. Cū yoaro su'tiro butiro sāñacā ī'arā, uputu ucucārā niwā. 6 Cū narē nicu niwī:

—Yu'are uiticā'ña. Musā Jesú Nazarecjūrē na curusapu paabi'pe wējē'cure a'marā wee'e. Cū masātojami. A'tore marīmi. Cūrē na cūu'carore ī'arā a'tia. 7 Be'ro cū bu'erārē, tojo nicā Pedrose wererā wa'aya. “Cū musā duporo Galileapu wa'ayugusami. Cū musārē toduporopu nī'caronojōta topu cūrē ī'arāsa'a”, ni wererā wa'aya, nicu niwī.

8 Cū tojo nicā tu'orā, numia Jesure yaa'caropu nī'cārā ucua narāsārāta, omawā'cā wa'acārā niwā. Uputu ī'a ucua'cārā nitjārā, na ī'a'quere, na tu'o'quere āpērārē wereticārā niwā.

Jesú María Magdalenarē bajuamu'tā'que ni'i (Jn 20.11-18)

9 Jesú bo'reacā soorinumū nicā wērī'cupu masācu niwī. Titare María Magdalenarē bajuamu'tācu niwī. Coreta toduporopure Jesú siete wātīa cuogore cō'awīrōcu niwī. 10 Cū core bajuaca be'ro cū me'rā sija'cārārē, cū wērī'quere dūjasewā'a utirārē werogo wa'aco niwō. 11 “Jesú catiami, yu'u cūrē ī'apu” nicā tu'orā, ējōpeoticārā niwā.

Jesú puarā cū bu'esere sirutu'cārārē bajua'que ni'i (Lc 24.13-35)

12 Jesú María Magdalenarē bajuaca be'ro āpērā puarā cūrē ējōpeorārē bajuacu niwī tja. Na cāpūpu sjarārē cū apī weronojō bajuagu bajuacu niwī.

¹³ Be'ro cūrē ĩ'amasĩca be'ro āpērā cū bu'erā ní'cārārē wererā wa'acārā niwā. Na quē'rārē ējōpeoticārā niwā.

Jesú cū bu'erārē "A'tiro weeya" nise ni'i
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Mariā Magdalenarē, tojo nicā āpērārē bajuáca be'ro Jesú cū bu'erā oncere bajuacu niwĩ. Na ba'adujiri cura bajuacu niwĩ. Na "Cū masācu niāmi" nisere ējōpeoticārā niwā. Na ējōpeotise bu'iri narē tu'ticu niwĩ.

¹⁵ Be'ro a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tiropu nipe'tirārē yu'u masārē yu'ruoguti nisere quetiwererā wa'aya. ¹⁶ No'o yu'ure ējōpeo, wāmeyeno'gũ yu'ruono'gūsami. Yu'ure ējōpeotigu pūrĩcā bu'iri da'reno'gūsami. ¹⁷ Ējōpeorā na ējōpeosere ĩ'orā, a'tiro weemasĩrāsama. Yu'u tutuaro me'rā wātĩa masārē sājāa'cārārē cō'awĩrōmasĩrāsama. Apemasā ye, na ucūmasiti'quere ucūmasĩrāsama. ¹⁸ Na añarē ñe'ecā, tojo nicā nímá sĩ'rĩcā, ne mejēcā wa'asome. Dutitirārē omocā ñapeocā, yu'rurāsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú u'musepu mujābutia'que ni'i
(Lc 24.50-53)

¹⁹ Be'ro marĩ wiogu Jesú cū bu'erārē wéréca be'ro Ō'acū u'musepu cūrē miimujāa wa'acu niwĩ. Topure cū pacu tiropu diacjũ pe'e ejanujācu niwĩ.

²⁰ Tojo wa'áca be'ro cū bu'erā nipe'tiropu cū yu'ruose quetire weresterā wa'acārā niwā. Na wercā, Jesú cū basuta narē weetamucu niwĩ. Na weresere diacjũta ni'i nígu, añuse na weel'omujācā weecu niwĩ.

Luca Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Ā'rī ni'cūta āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā wa'teropure judío masū nitigu nicu niwī. Cū Pablo me'rācjū waro nígū, cū me'rā tojota da'rayapaticā'cu niwī. Cū Jesucristo ējōpeonū'cā'quemā de'ro nicā, no'opu ējōpeogu ējōpeonū'cāpī. Masīno'ña marī'i. Añurō weeri masū, tojo nicā ocoyeri masū nicu niwī. Cū Siria di'tapu nirī macā Antioquíapu bajuacu niwī.

A'ti pūrī nipe'tirāpureta Jesú yu'ruogu a'ticu niwī nisere ojanocarō niwā. Israe curuacjārā se'sarore yu'ruogu a'ticu niwī, ni ojanofā marīcaro niwā.

Āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā nemorō Jesú cū catiri umūcore, cū weeseti'quere ojayū'ranū'cācu niwī. Tere ojase duporo queoro ojasī'rīgū, a'tiro weecu niwī. Āpērā Jesú ye quetire werēcā ī'abesetogagupu, tojo nicā nipe'tise Jesú weeseti'quere besenu'cōpe'otojagupu ojacu niwī.

A'ti pūrīrē Teófilo wāmetigu, judío masū nitigure ojacu niwī.

Luca ¿de'ro weegu a'ti pūrīrē ojapari? nise ni'i

¹ Pājārā masā ūsā wa'teropu wa'a'quere Jesú ye quetire ojasī'rīcārā niwā. ² Īsārē bu'e'caronojōta ojacārā niwā. Jesú ne waro weenu'cā'quere ī'a'cārā, cū ye quetire weretamu'cārā wereturiacārā niwā. Tereta āpērā ojacārā niwā. ³⁻⁴ Yu'u quē'rā ne waro nu'cā'que me'rā nipe'tise Jesú ye quetire ī'abesepe'ocā'a. Tojo weetogagupu, yu'u a'tere queoro ojame'ricā'sī'risa'a. A'tiro weecā, añusī'rī nígū, wiogu Teófilo, mu'urē oja'a. Mu'urē āpērā bu'e'que diacjūta ni'i nidutigu ojaguti.

Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū Juā wāmeyeri masū cū bajuatjere weyū'que ni'i

⁵ A'te me'rā mu'urē werenu'cāgūti. Herode Judea di'ta wiogu nīcaterore ni'cū pa'i Zacaría wāmetigu nicu niwī. Cū Abías wāmetigu ya curuacjū pa'i nicu niwī. Cū numo Isabe wāmetico niwō. Co quē'rā duporocjūpu pa'i Aarō pārāmeo nituriago nico niwō. ⁶ Na puarāputa Ō'acū ī'orōpure añurā nicārā niwā. Ō'acū duti'quere, tojo nicā Moisé duti'quere queoro weecārā niwā. Tojo weerā masā narē “Ña'arā nima”, nīmasīticārā niwā. ⁷ Isabe pō'rā bocamasītico niwō. Tojo weerā na pō'rāmarīcārā niwā. Tojo nicā na puarāputa bucurā waro nicārā niwā.

⁸ Ni'cā numu Zacaría ya curuacjārārē Ō'acū ī'orōpu Ō'acū wi'ipu da'rase nicaro niwā. ⁹ Na pa'ia weewarōnojōpuma nībocaca be'ro Zacariare Ō'acū Nibutiarī Tucū tiro u'mutise ūjūamorōdutarā sōrōcārā niwā. ¹⁰ Cū u'mutise ūjūapeori cura nipe'tirā masā sopepu ūbuerā weecārā niwā. ¹¹ Cū tojo weeri cura ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū cū ūjūamorōpeoro diacjū pe'e bajuacu niwī. ¹² Cūrē ī'agū, Zacaría de'ro wéemasīticu niwī. Ūcuayū'ruacu niwī. ¹³ Cū tojo weecā ī'agū, Ō'acūrē wereco'tegu cūrē nicu niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Õ'acũ mu'u ñubuesere tu'oami. Mu'u numo Isabe ni'cũ pō'rätigosamo. Cürē Juã wāmeyeya. ¹⁴ Mu'u cũ me'rã pūrō e'catigus'a. Āpērã quē'rã cũ bajuacã, pājārã e'catirāsama. ¹⁵ Mu'u macũ Õ'acũ ĩ'orōpũre mejō nigũ mejēta nigūsami. Ne vinorē, si'bio'quere si'rísome. Cũ bajuase ðaporo Espĩritu Santure c̄oyu'ruatojagusami. ¹⁶ Pājārã Israe curuacjārã Õ'acũ na wiogure ějōpeodu'u'cārārē ějōpeocã weegusami tja. ¹⁷ Cũ marĩ wiogu ðaporo weremu'tásijagusami. Ðaporoçjũpu Õ'acũ ye cjasere weremu'tārĩ masũ Elíamaricã Espĩritu Santu tutuasere c̄oyu'ruacu niwĩ. Cũ weronojō cũ quē'rã c̄oyu'ruagusami. A'tiro weegusami. Pacusumarē na pō'rã me'rã cumuca marĩrō nisetiã weegusami. Tojo nicã yu'runu'cārĩ masārē wiorã dutisere yu'ticã weegusami. A'tiro wee masārē marĩ wiogure ñe'edutigu bu'eyugusami, nicu niwĩ Õ'acũrē wereco'tegu.

¹⁸ Cũ tojo nicã, Zacaría sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro wee yu'u a'tere “Diacjũta ni'i” nĩmasĩbosau? Yu'u b̄ucu waro ni'i. Yu'u numo quē'rã b̄ucuo waro nimo, nicu niwĩ.

¹⁹ Õ'acũrē wereco'tegu cürē yu'ticu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũrē da'raco'tegu Gabrie wāmeti'i. Yu'u Õ'acũ ĩ'orōpu ni'i. Cũ mu'u me'rã ucũdutigu, a'te queti añusere weredutigu o'oami. ²⁰ Ni'cārōacārē mu'u ějōpeoti'que bu'iri ucũmasĩtigu tojagúsa'a. Téé mu'u macũ bajuatiro pōtēorō ne cārō ucũsome. Õ'acũ cũ uaro pōtēorō tojo wa'arosa'a, nicu niwĩ.

²¹ Cũ tojo weeri cura sope pu'tocjārã pe'e co'terã weecārã niwã. Na Zacaría bajuticã, cũ yoogocã ĩ'arã, “¿De'ro wa'apariba cürē?” nicārã niwã. ²² Zacaría na tiropu wijaatagu, ucũmasĩticu niwĩ. “Topũta Õ'acũ apeyenojō cürē ĩ'oapĩ”, nicārã niwã. Cũ ucũmasĩtĩjĩgũ ucürōnojō o'ogu, omocārĩ me'rã narē weequocu niwĩ.

²³ Cũ Õ'acũ wi'ĩpu da'rase numurĩ pe'tica be'ro cũ ya wi'ĩpu dajatojaacu niwĩ. ²⁴ Be'ro, cũ numo Isabe nijĩpaco tojaco niwō. Ni'cāmocuse mujĩpũrĩ co ne wijatico niwō. ²⁵ Co a'tiro wācũco niwō: “Õ'acũ yu'u pō'rāmarĩgō ní'core weetamuami. Masã tojowaro ĩ'acō'adutitigu yu'ure añurō weemi”, nico niwō.

Mariare Õ'acũrē wereco'tegu u'musecjũ Jesũ bajuatjere wereyu'que ni'i

²⁶ Seis mujĩpũrĩ Isabe nijĩpaco nirō yu'rucaro niwã. Ticuse mujĩpũrĩ be'ro Õ'acũ cürē wereco'tegu Gabriere a'tiro weecu niwĩ. Galilea di'ta nirĩ macã Nazarepu o'ócu niwĩ tja. ²⁷ Cürē ni'cō numio Mariare, ne apĩ unu me'rã niña'ti'core quetiweredutigu o'ócu niwĩ. Co ni'cũ Davi pārãmi nituriagu José wāmetigu me'rã omocã ðu'tegotigo weeco niwō. ²⁸ Õ'acũrē wereco'tegu co nirōpu sãjãa, añudutigu a'tiro nicu niwĩ:

—María, mu'urē añudutise miiti'i. Õ'acũ mu'urē añurō wéegu pajaña'mi. Cũ marĩ wiogu mu'u me'rã nimi. Nipe'tirã numia yu'ruoro mu'urē añurō weeyu'runu'cãgūsami, nicu niwĩ.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'ogo, tu'omarĩa wa'aco niwō.

—¿De'ro weegu yu'ure tojo añudutiti? nico niwō. ³⁰ Be'ro Õ'acũrē wereco'tegu a'tiro nicu niwĩ:

—María, yu'ure uiticā'ña. Õ'acũ ĩ'orōpũre mu'u añuse bocapu. Mu'u me'rã e'catisami. ³¹ Ni'cārōacārē mu'u nijĩpaco tojagósa'a. Ni'cũ pō'rätigosa'a. Cürē Jesũ wāme ð'oña. ³² Cũ mejō nigũ mejēta

nigūsami. “Ō'acū u'musecjū macū nimi”, nino'gūsami. Cū ñecū Davire wee'caronojō Ō'acū wiogu sōrōgūsami. ³³ Tojo weegu Israe curuacjārārē dutinu'cūcūsami. Cū dutise ne pe'tisome. Wiogu ninu'cūcūsami, nicu niwī.

³⁴ Cū tojo nicā tu'ogo, María Ō'acūrē wereco'tegure sērītiña'co niwō:
—¿De'ro wee a'te tojo wa'abosari? Yu'u ne ni'cū umu me'rā niwe'e, nico niwō.

³⁵ Ō'acūrē wereco'tegu core yu'ticu niwī:
—Espíritu Santu mu'upure dijatagusami. Ō'acū u'musecjū cū tutuase mu'upure o'mecurua weronojō dijati, tuubi'arosa'a. Tojo weegu mu'u macū Ō'acū yagu añugū waro tojagūsami. Cū “Ō'acū macū nimi”, nino'gūsami. ³⁶ Mu'u basuco Isabe quē'rā bucuo waro nimigō, ni'cū macū wuagosamo. Co na “Pō'rā marīmo” nino'co co nijīpaco nirō seis mujīpūrī yu'rutoja'a. ³⁷ Ō'acūrē nipe'tise weeta basio'o, nicu niwī.

³⁸ Cū tojo nicā tu'ogo, María yu'tico niwō:
—Yu'u Ō'acūrē da'rawā'ñaco'tego ni'i. Ō'acū mu'u ní'caronojōta yu'ure weeato, nico niwō.

Co tojo nitu'ajaca be'ro Ō'acūrē wereco'tegu wa'a wa'acu niwī.

María Isabere ĩ'agō wa'a'que ni'i

³⁹ Ō'acūrē wereco'tegu wéréca be'ro María yoogoro marīrō a'tiro weeco niwō. Te numārīta co basuco Isabere opa bu'pa nirī macā Judea di'tapu ĩ'agō wa'aco niwō. ⁴⁰ Topu ejago, Zacarīa ya wi'ipu sājāaco niwō. Sājāagō, Isabere añudutico niwō. ⁴¹ Co añuduticāta, Isabe macū paa po'peapu sāñagū a'meña'cu niwī. Isabe Espiritu Santure cuoyu'ruago tojaco niwō. ⁴² Tojo weego co uputu tutuaro me'rā ucūco niwō:

—Nipe'tirā numia yu'ruoro Ō'acū mu'urē añurō weeyu'runu'cāmi. Mu'u macū quē'rārē añurō weemi. ⁴³ Mu'u yu'u wiogu paco yu'ure ĩ'agō a'ticā, añubutiaro wa'a'a. ⁴⁴ Mu'u añudutisere tu'ocāta, yu'u macū paa po'peapu sāñagū e'catise me'rā a'meña'mi. ⁴⁵ Ō'acū marī wiogu mu'urē “Tojo weeguti” ni'que queoro wa'arosa'a. Mu'u cū tojo ní'quere tu'o ējōpeo'co e'cati'i, nico niwō Isabe.

⁴⁶ Be'ro María a'tiro nico niwō:
Yu'u ejeripō'rāpu Ō'acū yu'u wiogure e'catise o'o'o.

⁴⁷ Ō'acū yu'ure yu'ruogu me'rā e'cati'i.

⁴⁸ Yu'u mejō nigōrē Ō'acū a'tiro weecu niami.

Cūrē da'rawā'ñaco'tegore wācūcu niami.

A'tiro nicā me'rā nipe'tirā yu'ure “Ō'acū añurō weemi core”, nirāsama.

⁴⁹ Ō'acū tutuayū'ruagu yu'ure añubutiase waro weemi.

Cū añuyū'ruagu, ña'ase moogū nimi.

⁵⁰ Nipe'tirā cūrē wiopesase me'rā tu'oña'rārē pajaña'nu'cūcūsami.

⁵¹ Cū tutuaro me'rā peje añuse weemi.

Āpērā yu'ruoro ni'i ni tu'oña'rārē docaque'acā weemi.

⁵² Wiorā nimi'cārārē mejō nirā tojacā weemi.

Mejō nirā pe'ere wiorā weronojō morōmi.

⁵³ Ējaboarārē peje waro añuse o'omi.

Peje cuomi'cārārē ne ñe'enojō marīrā tojacā weemi.

⁵⁴ Israe curuacjārā cūrē da'raco'terārē weetamumi.

Ne cārō narē pajaña'ticā weetimi.

55 Cũ marĩ ñecũsumuarẽ “Tojo weeguti” ní'caronojõta weemi. Abrahãrẽ, tojo nicã cũ pãrãmerã nituriarãrẽ pajaña'nu'cũcũsami, nico niwõ María.

56 María Isabe tiropu i'tia mujĩpũ tojánico niwõ. Be'ro co ya wi'ipu dajatojaaco niwõ.

Juã masãrẽ wãmeyerĩ masã bajua'que ni'i

57 Be'ro Isabe co macũrẽ wuariteronojõ ejacaro niwã. Titare co macã bajuaçu niwĩ. 58 Cũ bajuáca be'ro co acawererã, ãpẽrã co ya wi'i pu'to nirã core e'catitamurã wa'acãrã niwã. Õ'acũ core añubutiase weecã i'arã, tojo weecãrã niwã. 59 Ni'cã semana cũ bajuáca be'ro Moisé duti'caronojõta weecãrã niwã. Cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutirã wa'acãrã niwã. Masã cũrẽ cũ pacu wãme weronojõ Zacaría wãmeyes'i'ricãrã nimiwã. 60 Na tojo weesĩ'rĩmicã, cũ paco narẽ nico niwõ:

—Niwe'e. Cũ Juã wãmetigũsami, nico niwõ.

61 Masã pe'e “¿De'ro weegu? Mu'u acawererã Juã wãmetirã marĩma”, nicãrã niwã.

62 Be'ro Zacariare “¿Mu'u de'ro wãme õ'osĩ'rĩsari?” nirã, weequeose me'rã sãrĩtiña'cãrã niwã. 63 Na tojo nicã, ni'cã pjĩ sãrĩcũ niwĩ. Ti pjĩpu cũ “Juã wãmetigũsami”, ni ojacu niwĩ. Nipe'tirã cũ tojo weesere i'arã, ucuape'tia wa'acãrã niwã. 64 Cũ ojãca be'ro maata Zacaría apaturi ucũnu'cãcu niwĩ tja. Tojo nicã Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ. 65 Zacaría tojo weese me'rã nipe'tirã cũ pu'to nirã ucuape'tia wa'acãrã niwã. Nipe'tirã to u'muase bu'papu nirã Judeacjãrã tojo wa'a'quere werestewã'cãcãrã niwã. 66 Nipe'tirã na tojo wereturiasere masĩrã, pũrõ wãcũcãrã niwã. Cũ Õ'acũ tutuaro me'rã bajuacã i'arã, a'merĩ sãrĩtiña'mujãcãrã niwã:

—¿Cũ wĩ'magũ bacu ãjãgũ, de'ro nigũnojõ nigũsari? nicãrã niwã.

Zacaría Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

67 Wĩ'magũ pacu Zacaría Espĩritu Santure cuoyu'ruacu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ ucũdutiisere a'tiro ucũcu niwĩ:

68 Marĩ wiogu Õ'acũ Israe curuacjãrã wiogure añurõ ucũrã.

Marĩ tiro, cũ yarã tiropu a'timi.

Marĩrẽ weetamugũ, añurõ yu'rucã weegusami.

69 Cũ marĩrẽ yu'ruoacju tutuayu'ruagure o'ógusami.

Cũrẽ Davi pãrãmerã nituriarã wa'teropu nigũrẽ o'ógusami.

Davi Õ'acũrẽ da'rawã'ñaco'tegu nicu niwĩ.

70 A'tere ne waroputa cũ ye queti weremu'tãrĩ masã ña'ase moorã me'rã Õ'acũ “Tojo weeguti”, nicu niwĩ.

71 Nipe'tirã marĩrẽ waparãtirãrẽ, marĩrẽ i'atu'tirãrẽ yu'ruweticã weegusami.

72 Tojo nicã marĩ ñecũsumuarẽ “Masãrẽ pajaña'gũti.

Yu'u “Tojo weeguti” ní'que añusere ne acobojosome”, nicu niwĩ.

73 A'tere Õ'acũ cũ basuta marĩ ñecũ Abrahãrẽ “Tojo weeguti”, nicu niwĩ.

74 Marĩrẽ i'atu'tirãrẽ yu'rucã weegusami.

Tojo nicã uiro marĩrõ marĩrẽ cũ dituro weecã weegusami.

75 Nipe'tiro marĩ catiro põtõorõ añurã, cũ yarã cũ uaro weecã weegusami, nicu niwĩ Zacaría.

76 Mu'u, yu'u macũcã, marĩ wiogu a'tiatji ma'arẽ apoyumu'tãgũ nigũsa'a.

Tojo weegu “Õ'acũ u'musecjũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ nimi”, nino'gũsa'a.

77 Mu'u Õ'acũ yarãrẽ a'tiro nigũsa'a:

“Musã ña'arõ wee'quere acobojose sãrĩcã, musãrẽ acobojogusami.

A'tiro weẽgu, musã pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'ruogusami”, nigũsa'a.

78 Õ'acũ marĩ wioгу marĩrẽ ma'i pajaña'tjãgũ, cũ macũ marĩrẽ yu'ruoacjare o'ógusami.

79 Cũ na'itĩ'arõpu nirãrẽ sĩ'orõ weronojõ marĩ cãrẽ masĩtirã, pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ cãrẽ masĩcã weegusami.

Tojo wee marĩ ña'arõ wee'quere acobojogu, marĩrẽ cũ me'rã añurõ nisetĩcã weegusami, nicu niwĩ Zacarĩa.

80 Wĩ'magũ bucuu, siape me'rã Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeowã'cãcu niwĩ. Yucu marĩrõ, masã marĩrõpu nibajaque'aticu niwĩ. Téé Israe curuacjãrãrẽ bu'enu'cãcaterõpu topu nituocu niwĩ.

2

Jesú cũ bajua'que ni'i (Mt 1.18-25)

1 Jesú cũ bajuase duporo nipe'tirã romano masã wioгу Augusto wãmetigu nipe'tirã masãrẽ ba'paqueogutigu, na wãmerẽ ojaõ'oduticu niwĩ. 2 Cirenio, Siria di'ta wioгу nĩcatero ne waro ojaõ'ose nu'cãcaro niwũ. 3 Nipe'tirãrẽ na ñecũsumua bajua'que macãrĩpu ojaõ'ogũ wa'aduticu niwĩ.

4 Tojo weegu José Nazare Galilea di'ta nirĩ macãpu ní'cu wijawã'cãcu niwĩ. Belẽ Judea di'ta nirĩ macãpu wa'acu niwĩ. Topu cũ ñecũ Davi bajuacu niwĩ. Cũ Davi pãrãmi niyugu, topu ojaõ'odutigu wa'acu niwĩ.

5 Cũ, cũ omocã du'teacjo María me'rã Belẽpu ojaõ'odutigu wa'acu niwĩ. Co wĩ'magũ cuogo nico niwõ. 6 Na Belẽpu nirĩ cura María co wĩ'magũ ñe'erĩtero ejacaro niwũ. 7 Topure na cãrĩrĩ wi'i bocaticãrã niwã. Tojo weerã ecarã na cãrĩrĩ wi'ipũ wa'acãrã niwã. Topu co ne waro wĩ'magũ wuaco niwõ. Cũrẽ su'ti caseri me'rã oma, ecarã na ba'ari co'ropu cũuco niwõ.

Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã oveja co'terãrẽ Jesú bajasere were'que ni'i

8 Belẽ sumutõpu oveja co'terã nicãrã niwã. Na, na yarã ovejare co'terã, cãpũpu nibo'reamujãcãrã niwã. 9 Wãcũña marĩrõ narẽ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ bajuacu niwĩ. Õ'acũ cũ asistese na tiropu añurõ bo'reyuse'sa wa'acaro niwũ. Tojo wa'acã ï'arã, ucuayũ'ruacãrã niwã.

10 Õ'acũrẽ wereco'tegu narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure uiticã'ña. Musãrẽ añuse quetire miitigu wee'e. Te quetire tu'orã, nipe'tirã e'catirãsama. 11 Ni'cãcã ñami Davi ya macã Belẽpu musãrẽ yu'ruoacju bajuami. Cũ Õ'acũ bese'cu Cristo marĩ wioгу nimi. 12 Cũ wĩ'magũrẽ su'ti caseri me'rã oma'cure bocaekarãsa'a. Wa'icurã nirĩ wi'ipũ cũñagũrẽ ï'arãsa'a. Musã a'tere ï'arã, “Diacjũta wereapĩ”, nirãsa'a, nicu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu.

13 Cũ tojo níca be'roacã cũ tiropu pãjãrã Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã bajuanemocãrã niwã. Na Õ'acũrẽ ãjõpeorã, a'tiro e'cati basapeocãrã niwã:

14 Õ'acũ u'musecjürē e'catipeorã.

Nipe'tirã cürē “Añubutiami”, ni basapeoato.

A'ti di'ta pe'ere cũ añurõ weeno'cãrã ejerisãjãse cwoato, nicãrã niwã.

15 Be'ro Õ'acürē wereco'terã u'musepu mujãca be'ro oveja co'terã na basu a'merĩ ucücãrã niwã:

—Te'a guero Belēpu. Tojo wa'a'quere, Õ'acũ marĩrē wereduti'quere ĩ'arã marĩ, nicãrã niwã.

16 Tojo weerã sojaro me'rã macãpu pi'acãrã niwã. Topu pi'atarã, María, Joseré bocaecãrã niwã. Wĩ'magũ quē'rãrē ecarã ba'ari co'ropu cũñagürē ĩ'acãrã niwã. 17 Cürē ĩ'ãca be'ro Õ'acürē wereco'tegu wĩ'magũ ye quetire narē nĩ'quere werestecãrã niwã. 18 Nipe'tirã na weresere tu'orã, tu'o ucua mujãcãrã niwã. 19 María pe'e oveja co'terã tojo nisere co se'saro wãcũ tu'oña'cã'co niwõ. Uputu tere wãcũnurãco niwõ. 20 Oveja co'terã Õ'acürē wereco'tegu narē nĩ'caronojõta queoro wa'acã ĩ'arã, Õ'acürē “Añuyũ'ruami”, ni e'catitojaacãrã niwã.

Jesure na Õ'acũ wi'ipu mia'que ni'i

21 Ni'cã semana Jesú bajuãca be'ro na weewaronojõ weecãrã niwã. Jesure cũ ò'rēcjũ yapa caserore yejecõ'acãrã niwã. Titareta cürē Jesú wãme ò'ocãrã niwã. Ti wãmerēta Õ'acürē wereco'tegu María co nijĩpaco nise ðuporo ò'oduticu niwĩ. Tojo weerã tojo wãmeyecãrã niwã.

22 Wĩ'magũ co wuãca be'ro ticuse nũmurĩ yu'rũca be'ro na weewaronojõpuma weecãrã niwã. Moisé dutise a'tiro nicaro niwũ. Numia wĩ'magũ wuãca be'ro ticuse nũmurĩ be'ro apaturi na nĩ'caronojõta tojato tja nĩrõ tojo duticaro niwũ. Titare wĩ'magürē Jerusalēpu miacãrã niwã. Topu Õ'acũ wi'ipu miisãjãa, Õ'acürē “Mu'u yagu nimi”, ni ĩ'orã wa'acãrã niwã. 23 Õ'acũ dutise tojo niyucã, tere tojo weecãrã niwã. A'tiro nicaro niwũ: “Nipe'tirã bajuamu'tãrã umua Õ'acũ yarã sãjãcã weeno'rãsama”, niwũ. 24 Be'ro María, tojo nicã José Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã tja. A'tiro nicaro niwũ: “Õ'acürē ějõpeorã, puarērã buja weronojõ bajurãrē o'oya. Na maricã buja puarã o'oya”, nicaro niwũ.

25 Titare ni'cũ Jerusalēcjũ Simeó wãmetigu nicu niwĩ. Cũ añugũ waro Õ'acürē ějõpeoyu'rugũ nicu niwĩ. Israe curuacjãrãrē yu'ruoacjure yucuegu weecu niwĩ. Espĩritu Santu Simeó me'rã ninu'cũcu niwĩ.

26 Espĩritu Santu cürē a'tiro wereyutojacu niwĩ:

—Cristo Õ'acũ bese'cure ĩ'atimigũ, mu'u wẽrĩsome, nicu niwĩ. 27 Õ'acũ wi'ipu Jesure miãca nũmurē Espĩritu Santu Simeórē ti wi'ipu wa'aduticu niwĩ. Be'ro Jesure cũ pacusumua Moisé duti'caronojõta wéerã, Õ'acũ wi'ipu miacãrã niwã. 28 Wĩ'magürē ĩ'agũ, Simeó miuwacu niwĩ. Miiwua, Õ'acürē e'catipeogu, a'tiro nicu niwĩ:

29 Wiogu, mu'u “A'tiro weeguti” nĩ'quere queoro weepu.

Tojo weegu ni'cãrõacãrē yu'u mu'urē da'raco'tegu e'catise me'rã wẽrimasĩ'i.

30 Masãrē yu'ruoacjure ĩ'atoja'a.

31 Mu'u nipe'tirã masã ĩ'orõpu cürē masĩdutigu tojo weewu.

32 Cãta judío masã nitirãrē mu'urē ějõpeodutigu sĩ'ogũ weronojõ weegusami.

Tojo nicā nipe'tirā mu'u yarā Israe curuacjārā “Ō'acū añurō weeamī”, nino'rāsama, nicu niwī Simeó.

³³ Simeó wī'magūrē tojo nicā tu'orā, José, tojo nicā Jesú paco tu'omarīa wa'acārā niwā. ³⁴ Be'ro Simeó narē “Ō'acū masārē añurō weeato”, nicu niwī. María, Jesú pacore a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū ā'rī wī'magūrē a'tiro weedutigu beseapī. Cūrē uatirā Israe curuacjārā cō'adijono'rāsama. Cūrē uarā pe'e morōpeono'rāsama. Cū Ō'acū ye cjasere i'omu'tāgū nigūsami. Pājārā cūrē teerāsama. ³⁵ Tojo weese me'rā nipe'tirā wācūserē bajuyoropu masīno'rōsa'a. Mu'u pe'ere te di'pji me'rā ñosērō weronojō pūrīse tu'oña'gōsa'a, nicu niwī Mariare.

³⁶ Apego Ō'acū wi'ipure Ō'acū ye queti weremu'tārī masō nico niwō. Co Ana wāmetico niwō. Fanuel macō Aser curuacjō nico niwō. Bucuo waro nico niwō. Ne waropure nu'mio waro omocā du'teco niwō. Co omocā du'tēca be'ro siete cū'marī co marāpu me'rā nico niwō. Ticuse cū'marī be'ro co marāpu wērīa wa'acu niwī. ³⁷ Jesure na Ō'acū wi'ipu miacaterore co wapewio ochenta y cuatro cū'marī cuoco niwō. Co Ō'acū wi'ipure ne wijatico niwō. Topu Ō'acūrē ējōpeogo, ñamirī, umucori be'ti, ñubuenu'cūcā'co niwō. ³⁸ Simeó Mariare, Joseré ucūrī cura Ana na tiropu wa'aco niwō. Jesure i'agō, Ō'acūrē e'catise o'oco niwō. Be'ro nipe'tirā Jerusalécjārā masārē yu'rūoacjure co'terārē Jesú ye cjasere wereco niwō.

María, José, Jesú na ya macā Nazarepu dajatojaa'que ni'i

³⁹ Nipe'tise Ō'acū duti'quere weetu'ajaca be'ro María, José, Jesú na ya macā Nazare, Galilea di'tapu dajatojaacārā niwā. ⁴⁰ Wī'magū siape me'rā bucu, nemorō tutuagu, masīnemogū wa'acu niwī. Ō'acū cūrē añurō weecu niwī.

Jesú Ō'acū wi'ipu wiorā me'rā ucū'que ni'i

⁴¹ Jesú pacusumua nipe'tise cū'marī Pascua bosenumu nicā Jerusalēpu bosenumarī wa'awuacārā niwā. ⁴² Tojo weerā Jesú doce cū'marī cuocā, na weewuaronojōpuma wa'acārā niwā tja. Jesú titare ne waro bosenumu wa'agu weecu niwī. ⁴³ Bosenumu yu'rūca be'ro José, María na ya macāpu dajatojaacārā niwā. Titare Jesú pe'e cū paco María, José masirō marīrō Jerusalēpu tojacā'cu niwī. ⁴⁴ Na Jesure “Āpērā marī me'rācārā me'rā wa'ayusami”, nicārā nimiwā. Tojo weerā na wācūque'tiro marīrō ni'cā numu ma'apure wa'acārā niwā. Be'ropu na acawererā, na i'amasirā wa'tero cūrē a'macārā nimiwā. ⁴⁵ Ne bocaticārā niwā. Tojo weerā cūrē a'marā, Jerusalēpu majāmitojacārā niwā.

⁴⁶ I'tia numu na Jerusalēpu wijāca be'ro Ō'acū wi'ipu cūrē bocacārā niwā. Cū Moisé oja'quere bu'eri masā wa'teropu dujicu niwī. Na ucūserē tu'o, cū quē'rā narē sērītiña'mujācu niwī. ⁴⁷ Nipe'tirā cū masīsere i'arā, cū yu'time'rīsere tu'orā, i'amarīamujācārā niwā. ⁴⁸ Cū Ō'acū wi'ipu dujicā i'arā, cū pacusumua i'amarīacārā niwā. Cū paco cūrē nico niwō:

—Macū ¿de'ro weegu ūsārē tojo weeati? Mu'u pacu, yu'u uputu mu'urē a'mapu. Uputu wācūque'tiapu, nico niwō.

⁴⁹ Co tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—¿De'ro weerā yu'urē a'mati? ¿Musā yu'u pacu ye cjasere weeroua'a nisere masītiati? nicu niwī.

⁵⁰ Cū pacusumua Jesú tojo nisere tu'omasīticārā niwā.

⁵¹ Be'ro na me'rã Nazarepu dajatojaacu niwĩ. Cũ toduporopu wee'caronojõta na dutisere añurõ yu'tinu'cũcu niwĩ. Cũ paco nipe'tise Jerusalẽpu tojo wa'a'quere wãcũnrũco niwõ. ⁵² Jesú siape me'rã bucua, masĩnemowã'cãcu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ “Añugũ nimi”, ni ï'acu niwĩ. Masã quẽ'rã nipe'tirã cũrẽ añurõ wãcũcãrã niwã.

3

Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'e'que ni'i
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Quince cũ marĩ Tiberio wãmetigu nipe'tirã romano masã wiogu nirĩ cura a'ticurã cũ docacjãrã wiorã nicãrã niwã. Poncio Pilato Judea di'ta wiogu nicu niwĩ. Herode Galilea di'ta wiogu nicu niwĩ. Herode acabiji Felipe Iturea, Traconite wãmetise di'ta wiogu nicu niwĩ. Lisantias wãmetigu Abilinia di'ta wiogu nicu niwĩ. ² Anás, tojo nicã Caifã pa'ia wiorã nicãrã niwã. Tita na wiorã nirĩ cura Õ'acũ Zacarĩa macũ Juãrẽ masã marĩrõ, yucu marĩrõpu ucũcu niwĩ. ³ Be'ro Juã nipe'tiro dia Jordã wãmetiri maa wa'teropu yu'ruwã'cãcu niwĩ. Masãrẽ a'tiro bu'ecu niwĩ:

—Musã ña'arõ weeseti'quere bujaweti ducayu, wãmeyeno'ña. Tojo weerã musã ña'arõ wee'quere acobocono'rãsa'a, nicu niwĩ. ⁴ Duporocjũpu Õ'acũ ye queti weremã'tãrĩ masũ Isaía oja'caronojõta Juã queoro weeseticu niwĩ. A'tiro ojayuno'caro niwũ:

Ni'cũ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu a'tiro caricũnu'cũbajaque'atigusami: “Marĩ wiogu a'tiatji ma'arẽ apoyuya.

Diacjũca ma'a añurĩ ma'a quẽ'rãrõ weronojõ weeyuya.”

(Marĩ wiogu a'tiati duporo musã nisetisere apoyuya, musã wãcũsere ducayuya nĩgũ, tojo nicu niwĩ.)

⁵ Nipe'tise di'ta tu'ruri yaa, ni'cãrõwijino'rõsa'a.

Nipe'tise ãrũpagu, opa bu'pa diacjũca pa weeno'rõsa'a.

Ma'arĩ diacjũ nitise ma'arĩ diacjũnu'cõno'rõsa'a.

Ma'arĩ coperibujuse yaamu'muono'rõsa'a.

(Musã ña'arõ weeseti'quere ducayu, apoya nĩgũ, tojo nicu niwĩ.)

⁶ Musã tojo weecã, Õ'acũ masãrẽ yu'ruosere nipe'tirã ï'arãsama, ni ojacu niwĩ Isaía.

⁷ Masã Juã tiropu wãmeyedutirã wa'acãrã niwã. Na tojo weecã, narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã weeta'sari curuacjãrã aña weronojõ ni'i. Aña nũcũ ãjũcã, uiwã'cãsama. Musã aña weronojõ bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirã, musã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayusi'rĩtimirã, wãmeyedutirã a'tiapu.

⁸ Musã diacjũta ãsã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayuapu nĩrã, musã weesetise me'rã ï'oña. A'tiro wãcũticã'ña: “Ësã Abrahã pãrãmerã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ tiropu wa'arãsa'a”, ni wãcũticã'ña. Musã wãcũsere ducayuticã, Abrahã pãrãmerã nise wapamarĩ'i. Õ'acũ uagu, a'te ãtãperi me'rã Abrahã pãrãmerã wa'acã weemasĩmi. Cũ tojo weecãma, na pe'e Õ'acũ uaro weebosama. ⁹ Marĩ yucupagu ote'quepagu weronojõ ni'i. Õ'acũ masãrẽ yucupagu dũca marĩsepagure besecõ'arõ weronojõ weegusami. Yucu añurõ dũcatiticjure paacõ'a, ãjũacõ'acã'no'sa'a. Tere wee'caro weronojõ musã wãcũsere ducayuticã, añurõ weeseticã, Õ'acũ musãrẽ cõmea me'rã paacõ'agũ weronojõ bu'iri da'regusami, nicu niwĩ Juã.

10 Cũ tojo nicã tu'orã, masã cūrē sērītiña'cārã niwã:

—To pūrīcārē ¿de'ro weerāsari? nicārã niwã.

11 Juã narē yu'ticu niwī:

—No'o puaro su'tiro cuogunojō apī moogūrē ni'cārō o'oya. Ba'ase cuogunojō ba'ase moogũ me'rã ducawaa ba'aya, nicu niwī.

12 Āpērã quē'rã romano masã wiorārē niyeru wapaseebosari masã Juã tiropu wãmeyedutirã wa'acārã niwã. Cūrē sērītiña'cārã niwã:

—Ēsārē bu'egu, ¿ūsã de'ro weerāsari? nicārã niwã.

13 Juã narē yu'ticu niwī:

—Romano masã na wapaseduti'caro nemorō wapaseeticã'ña. Na dutiro ejatuario wapaseeya, nicu niwī.

14 Āpērã surara quē'rã cūrē sērītiña'cārã niwã:

—Ēsã waro, ¿de'ro weerāsari? nicārã niwã.

Juã narē yu'ticu niwī:

—Ne āpērã cuosere ē'maticã'ña. Na o'oticã, tutuario me'rã narē uise o'o, ña'arō weeticã'ña. Tere warã, na weeti'quepureta weresãdojaticã'ña. Musã wapata'ase me'rã dia'cũ e'catiya, nicu niwī.

15 Masã Juã bu'esere tu'orã, uputu wãcũcārã niwã.

—Apetero weegu Juã Ō'acũ bese'cu Cristo marī yoacã yucue'cu nisami, ni wãcũcārã nimiwã. 16 Na tojo nisere masīgũ, Juã nipe'tirārē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u musārē na ña'arō wee'quere bujaweti, du'uama nigũ, aco me'rã wãmeye'e. Yu'u be'ro apī yu'u nemorō tutuagu a'tigusami. Cũ añugũ waro nimi. Yu'u pe'e mejō nigũ tu'oña'a. Cũ ye sapatute wuewasitigu weronojō cūrē ne ni'cārōwijimasītisa'a. Cũ pūrīcã Espiritu Santure musārē o'ógusami. Cūrē masã me'rã ninu'cũcã weegusami. Ña'arōrē ñjũaweero weronojō musārē añurō tojato nigũ ña'arō wee'quere cō'agūsami. 17 Yu'u be'ro a'tigu ni'cũ trigo su'tiweeri masũ weronojō nimi. Cũ te su'tire mejēcã su'awee, cō'asami. Te trigo peri quē'rārē mejēcã mii, te nurōrī wi'ipu nurōsami. Te su'tire pecame'epu ñjũacō'asami. A'te weronojō cũ, cũ yarã warore bese, cũ tiropu miagūsami. Āpērārē pecame'epu cō'abajuriogusami. Ti me'e ne pe'tisome, nicu niwī Juã.

18 Tojo weesenojō me'rã peje apeye werecasanemocu niwī. Tenojō me'rã Juã Ō'acũ ye añuse quietire masārē werecu niwī. 19 Apeyema tja Herode ti di'ta Galilea wiogure tu'ticu niwī. Herode cũ acabiji Felipe numo Herodía wãmetigore ē'ma, numoticu niwī. Tojo nicã apeye peje ña'ase weenemo'que bu'iri tu'ticu niwī. 20 Herode Juã cũ were'quere tu'oronojō nigũ, mejō ña'arō weenemocu niwī. Juārē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōduticu niwī.

Juã Jesure wãmeye'que ni'i
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Juārē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōatji duporo Juã pājārã masārē wãmeyecu niwī. Be'ro Jesú quē'rārē wãmeyecu niwī. Cūrē wãmeyegu ñubueri cura u'muse pãrīcaro niwũ. 22 Tojo wa'acã, Jesú bu'ipu Espiritu Santu buja weronojō bajugu cãpure dijatacu niwī. Ē'musepu cũ pacu Ō'acũ ucũdijogu, a'tiro nicu niwī:

—Mu'u yu'u macũ yu'u uputu ma'igũ ni'i. Mu'u me'rã pūrō e'cati'i, nicu niwī.

Jesú ñecũsumua na nituriamujāti' que ni'i
(Mt 1.1-17)

²³ Jesú treinta cū'marī wa'tero cʉogʉ, bu'enũ'cācu niwī. Masā cūrē “José macū nimi”, nicārā nimiwā. José Elí macū nicu niwī. ²⁴ Elí Matat macū nicu niwī. Matat Leví macū nicu niwī. Leví Melqui macū nicu niwī. Melqui Jana macū nicu niwī. Jana José macū nicu niwī. ²⁵ José Matatías macū nicu niwī. Matatías Amós macū nicu niwī. Amós Nahúm macū nicu niwī. Nahúm Esli macū nicu niwī. Esli Nagai macū nicu niwī. ²⁶ Nagai Maat macū nicu niwī. Maat Matatías macū nicu niwī. Matatías Semei macū nicu niwī. Semei Josec macū nicu niwī. Josec Judá macū nicu niwī. ²⁷ Judá Joanán macū nicu niwī. Joanán Resa macū nicu niwī. Resa Zorobabel macū nicu niwī. Cū Salatiel macū nicu niwī. Salatiel Neri macū nicu niwī. ²⁸ Neri Melqui macū nicu niwī. Melqui Adi macū nicu niwī. Adi Cosam macū nicu niwī. Cosam Elmadam macū nicu niwī. Cū Er macū nicu niwī. ²⁹ Er Josué macū nicu niwī. Josué Eliezer macū nicu niwī. Eliezer Jorim macū nicu niwī. Jorim Matat macū nicu niwī. ³⁰ Matat Leví macū nicu niwī. Leví Simeó macū nicu niwī. Simeó Judá macū nicu niwī. Judá José macū nicu niwī. José Jonam macū nicu niwī. Jonam Eliaquim macū nicu niwī. ³¹ Cū Melea macū nicu niwī. Melea Mena macū nicu niwī. Mena Matata macū nicu niwī. Matata Natán macū nicu niwī. ³² Natán Davi macū nicu niwī. Davi Isai macū nicu niwī. Isai Obed macū nicu niwī. Obed Booz macū nicu niwī. Booz Sala macū nicu niwī. Sala Naasón macū nicu niwī. ³³ Naasón Aminadab macū nicu niwī. Cū Admin macū nicu niwī. Admin Arni macū nicu niwī. Arni Esrom macū nicu niwī. Esrom Fares macū nicu niwī. Fares Judá macū nicu niwī. ³⁴ Judá Jacob macū nicu niwī. Jacob Isaa macū nicu niwī. Isaa Abrahā macū nicu niwī. Abrahā Taré macū nicu niwī. Taré Nacor macū nicu niwī. ³⁵ Nacor Serug macū nicu niwī. Serug Ragau macū nicu niwī. Ragau Peleg macū nicu niwī. Peleg Heber macū nicu niwī. Heber Sala macū nicu niwī. ³⁶ Sala Cainán macū nicu niwī. Cainán Arfaxad macū nicu niwī. Arfaxad Sē macū nicu niwī. Sē Noé macū nicu niwī. Noé Lamec macū nicu niwī. ³⁷ Lamec Matusalén macū nicu niwī. Matusalén Enoc macū nicu niwī. Enoc Jared macū nicu niwī. Jared Mahalaleel macū nicu niwī. Cū Cainán macū nicu niwī. ³⁸ Cainán Enós macū nicu niwī. Enós Set macū nicu niwī. Set Adá macū nicu niwī. Adá Ō'acū cū ne waro wee du'pócāti'cu nicu niwī. Tojo weegu cū Ō'acū macū nicu niwī.

4

Jesure wātī Ō'acūrē yu'rũnu'cācā weesi'rĩmi'que ni'i
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Juā Jesure wāmeyeca be'ro Jesú Espíritu Santure cʉoyu'ruacu niwī. Cūrē dia Jordá wāmetiri maapu ní'cure Espíritu Santu maata yucu marĩrō, masā marĩrōpu miacu niwī. ² Topure cuarenta nũmũrī nicu niwī. Wātī Jesure cū pacure yu'rũnu'cādutiḡu niquesācu nimiwī. Cū topu nise nũmũrĩrē Jesú ne cā'rō ba'aticu niwī. Tojo weegu ujaboacu niwī. ³ Tojo wa'ari curare wātī cūrē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u diacjũta Ō'acū macū ni'i níḡũ, a'te ũtāperire pā dojorē ba'aya, nicu niwī.

⁴ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: “Masā ba'ase me'rā dia'cū catimasītisama”, ni ojano'wā, nicu niwī.

⁵ Be'ro wātī Jesure ū'muacju ūrūgūpu miacu niwī tja. Topu nipe'tisere ni'cātita a'ti nucūcā cjase macārī pejere i'ope'ocā'cu niwī. ⁶ I'otoja, wātī a'tiro nicu niwī:

—Yu'u mu'urē a'te macārī wiogu, te macārīpu nise nipe'tise wiogu sōrōgūti. A'te nipe'tise yé ni'i. Tojo weegu ya'u no'o o'osī'rīgūrē o'oguti.

⁷ Mu'u ya'ure ejaque'a ējōpeocā, nipe'tise mu'u ye tojarosa'a, nicu niwī wātī.

⁸ Jesú a'tiro ya'ticu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: “Ō'acū mu'u wiogu ni'cūrēta ējōpeoya. Cū se'sarore, cū dutise dia'cūrē weeco'teya”, niwū, nicu niwī Jesú.

⁹ Be'ro wātī Jesure Jerusalēpu miaa, Ō'acū wi'i dūposārīpu miimujācu niwī. Topu cūrē a'tiro nicu niwī tja:

—Mu'u diacjūta Ō'acū macū ni'i nīgū, a'topu me'rāta nucūcāpu bu'pudijaya. ¹⁰ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu mu'urē a'tiro ojano'o:

Ō'acū cūrē wereco'terārē mu'urē co'tedutigu o'ōgusami.

¹¹ Mu'urē ūtāgāpu doquepejari nīrā, mu'urē tuūñe'erāsama, ni ojano'caro niwū, nicu niwī wātī.

¹² Jesú cūrē ya'ticu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpure a'te quē'rā ojano'caro niwū: “Mu'u wiogu Ō'acū cū ucū'quere ne ni'cāti ŷdiacjūta nimitito? nīrā, cūrē wee'odutiticā'ña”, ni ojano'wā, nicu niwī Jesú.

¹³ A'tiro wéegu, wātī apeye de'ro mejēcā Jesure weenemomasīticu niwī. Weenemomasīti, yoaticā cūrē cō'awā'cānicu niwī.

Jesú ne waro cū Galileapu bu'enū'cā'que ni'i

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesú masā marīrōpu ní'cu Espiritu Santure cūoyu'ruagu, Galileapure dajacu niwī. Āpērā cū ye quetire nipe'tiro Galilea wa'terocjārā ucūse'sa wa'acārā niwā. ¹⁵ Jesú macārīnucū na nerēwuasepu bu'ecu niwī. Nipe'tirā cūrē e'cati, “Añuyu'ruami”, nicārā niwā.

Jesú cū ya macā Nazarepu dajatojaa'que ni'i

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Be'ro Jesú Nazare cū masāca macāpu dajatojaacu niwī. Judío masā na soowuari nūmu cū weewaronojōpuma na nerēwuari wi'ipu sājāacu niwī. Topu wā'cānu'cā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīrē bu'eī'ocu niwī. ¹⁷ Cūrē Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Isaiā ojāca pūrīrē bu'edutirā o'ocārā niwā. Cū tī pūrīrē pāo, a'tiro oja'quere bocacu niwī. A'tiro nicaro niwū:

¹⁸ Espiritu Santu ya'ūpure nimi.

Cū añuse quetire pajasecūorārē ya'ure weredutigu cūuwī.

Bujawetirārē wācūtutuacā weedutigu o'ówī.

Āpērā dutise doca niwā'ñarārē ya'ruweticā weedutigu o'ówī.

Caperi i'atirārē i'acā weedutigu o'ówī.

Āpērārē dutipe, ña'arō weepeno'rārē wijata'adutigu o'ówī.

¹⁹ Ō'acū masārē ya'ruoritero etatoja'a nisere weredutigu o'ówī, ni ojacu niwī Isaiā, ni bu'ecu niwī Jesú.

²⁰ Be'ro, Jesú cã bu'eca be'ro ti pũrĩrẽ tuutũrẽtoja, ti wi'i co'tegure wiacu niwĩ. Wia, narẽ bu'egutigu ejanujãcu niwĩ. Nipe'tirã ti wi'ipu nirã cũrẽ ne i'adu'uticãrã niwã. ²¹ Cũ narẽ a'tiro ucũnu'cãcu niwĩ:

—Ni'cãcã me'rã musã tu'oropu bu'eĩ'o'que queoro wa'a'a, nicu niwĩ.

²² Nipe'tirã Jesure añurõ ucũcãrã niwã. Cã ucũsere tu'orã, te añuse niyucã, tu'omarĩa wa'acãrã niwã. Na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Ã'rĩ José macũ mejẽta niti? nicãrã niwã.

²³ Na tojo nisere masĩgũ, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Apetero weerã a'te masã na ucũwuaosenojõrẽ yu'ure nĩrã nisa'a: “Ocoyeri masũ mu'u basu pe'e ocoye yu'ruoya”, nisa'a. Tojo nicã “Mu'u Capernaupu weeĩ'o'quere ãsã tu'owu. Te ãsã tu'o'quere a'to mu'u ya macã waropu quẽ'rãrẽ weeĩ'oña”, nĩrã nisa'a, nicu niwĩ.

²⁴ Be'ro narẽ ninemocu niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ weregutĩ. Ne ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ cũ ya macãcãrã waro añurõ põtãrĩtisama. ²⁵ Musãrẽ a'tere diacjũ masicã hasa'a. Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elĩa cũ nicateropure Israe di'tapure pãjãrã wapewia numia nicãrã niwã. Titare i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco acoro pejaticaro niwũ. Tojo weerã nipe'tirã ti di'tacjãrã uputu wjaboacãrã niwã. ²⁶ Tojo nimicã, ne ni'cõ Israe curuacjõ wapewiore weetamudutigu Õ'acũ o'õticu niwĩ. Ape di'tacjõ Sarepta wãmetiro Sidõ pu'to nigõ pe'ere weetamudutigu o'õcu niwĩ. ²⁷ Apeye quẽ'rã Eliseo Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nicateropure a'te weronjõta wa'acaro niwũ. Israe di'tapure pãjãrã cãmi boarã nicãrã niwã. Tojo nimicã, Eliseo ne ni'cũ ti di'tacjãrẽ yu'ruoticu niwĩ. Naamãn aperocjũ Siria di'tacjũ pe'ere yu'ruocu niwĩ. Õ'acũ Israe curuacjãrẽ weetamutigu, Israe curuacjãrã nĩtirã pe'ere weetamocu niwĩ, nicu niwĩ.

²⁸ Ti wi'ipu nerẽ'cãrã pãjãrã Jesú a'tiro nisere tu'orã, uayu'ruacãrã niwã. ²⁹ Be'ro nipe'tirã to nirã wã'cãnu'cã, Jesure macã sumutopu cõ'aõ'ocãrã niwã. Na nirĩ macãcãjũ ãrũgũ duposãrĩpu cũrẽ tuuquedi-jorãtirã miimujãcãrã niwã. ³⁰ Na tojo wees'i'rimicã, Jesú na wa'tero wa'a, yu'ruwã'cã wa'acu niwĩ.

Jesú wãtĩ sãjãno'cure cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mr 1.21-28)

³¹ Be'ro Jesú Capernaupu wa'acu niwĩ. Ti macã Galilea di'tapu nicaro niwũ. Topu masãrẽ na soowuari numurẽ bu'ecu niwĩ. ³² Dutisere cuogu weronjõ bu'ecã i'arã, tu'omarĩamujãcãrã niwã.

³³ Na nerẽca wi'ipure ni'cũ wãtĩ sãjãno'cu nicu niwĩ. A'tiro uputu caricũcu niwĩ:

³⁴ —Jesú Nazarecjũ, ãsãrẽ cariboticã'ña. ¿Ûsãrẽ bu'iri da're bajuriogu a'tigu weeti? Mu'urẽ i'amas'i. Õ'acũ o'õ'cu ña'ase moogũ, añubutiagu ni'i, nicu niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú wãtĩ masũpu nigũrẽ tu'tigu, a'tiro nicu niwĩ:

—Di'tamarĩaña. ã'rĩpure nigũ wijaaya, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, wãtĩ na i'orõpu tuuquecũu, cãpure ni'cu wijaacu niwĩ. Ne cũrẽ mejẽcã cãmida'rema'arõ marĩrõ wijaacu niwĩ. ³⁶ Tojo wa'asere i'arã, nipe'tirã ucuaacãrã niwã. Na basu a'merĩ a'tiro ucũcãrã niwã:

—Ã'rĩ dutise cuose ¿ñe'enojõ nimitito? Cũ tutuaro me'rã wãtiãrẽ cõ'awĩrõmasĩmi. Cũ narẽ cõ'awĩrõcã, na wijaama, nicãrã niwã.

³⁷ Tojo weero nipe'tiro Galileapu Jesú ye cjase se'sa wa'acaro niwũ.

Jesú Simó Pedro mañecōrē yu'rno'que queti ni'i

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesú na nerēwuaropu ní'cu wijaa wa'acu niwī. Wijáaca be'ro Simó ya wi'ipu wa'acu niwī. Cū mañecō uputu ujaque dutitico niwō. Tojo weerā Jesure “Yu'rnoya”, ni sēricārā niwā. ³⁹ Jesú co pu'to ejanu'cā mu'rī'a, ujaquere suruduticu niwī. Cū tojo weecā, ujaque surupe'tia wa'acaro niwā. Tojo wéeca be'ro maata co wā'cānu'cā, narē ba'ase etigo wa'aco niwō.

Jesú pājārā masā dutitirārē yu'rno'que ni'i

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Mujīpū sājārī cura nipe'tirā no'o nise duti cuorārē Jesú tiropu miacārā niwā. Jesú na dutitirānucūrē omocā ñapeogū, nipe'tirārē yu'rnoyu niwī. ⁴¹ Na dutitirā wa'teropure wātia masāpure sājāa'cārā quē'rārē cō'awīrocu niwī. Na wijaarā, a'tiro caricūwijaacārā niwā:

—Mu'u Ō'acū macū ni'i, nicārā niwā.

Wātia Cristo Ō'acū bese'cu nimi nisere masīcārā niwā. Tojo weegu Jesú narē tu'tigu, ucūdutiticu niwī.

Jesú Galilea di'tapu cū ye quetire werecusia'que ni'i

(Mr 1.35-39)

⁴² Bo'reque'ari cura Jesú macā sumuto masā marīrōpu wa'acu niwī. Cū tojo weecā, masā cūrē a'ma, cū nirōpu sirutuejacārā niwā. Cūrē aperopu wa'adutitīcārā nimiwā. ⁴³ Jesú narē nicu niwī:

—Yu'u apeye macārīpu quē'rārē añuse queti, Ō'acū a'ti nucūcācārārē wiogu nigūsami nisere wereroua'a. Ō'acū na ña'arō wee'quere bujaweti ducayucā, cū yarā sājācā weegusami. A'te niatjereta yu'u pacu yu'ure o'ówī, nicu niwī.

⁴⁴ Tojo weegu Jesú na nerēwuase wi'seri Galilea di'ta nise macārīpure werecusiacu niwī.

5

Jesú cū tutuaro me'rā wa'i pājārā wējēcā wee'que ni'i

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Ni'cā nūmu Jesú Genesare wāmetiri ditara sumutopu nicu niwī. Cū topu nirī cura pājārā masā etacārā niwā. Cū Ō'acū ye queti weresere tu'osī'rīrā, cū pu'to pājārā tuuwā'cācārā niwā. ² Ditara sumuto nucūporopu puawu masā marīsepawu pa'sacā i'acu niwī. Wa'i wējērā eja'cārā tepawure topu po'o, na ye wejecupagure coerā wa'arā majānu'cācārā niwā. ³ Jesú tepawure i'agū, Simó yawupu mujāsājācu niwī. Simórē “Sō'ocurepu wajawīrōña”, nicu niwī. Cū tojo nīca be'ro Jesú tiwupu ejanujā, masā sumutopu nu'cūrārē bu'enu'cācu niwī. ⁴ Narē bu'ēca be'ro Simórē a'tiro nicu niwī:

—Yucusure decocurepu wajawijaya. Topu mu'u ya wejecure doqueñoña, nicu niwī.

⁵ Simó cūrē yu'ticu niwī:

—Masārē bu'egu, ūsā pi'eti, ñamipure wējēbo'reamiapu. Ne wējētiasu. Mu'u dutiguta dutitoja'a. Tojo weegu wejecure doqueñoğūti, nicu niwī.

⁶ Na tigure doqueñooca be'ro pājārā waro wa'i sājāno'cārā niwā. Tojo weero tigu wejecu tū'rūrōpu weecaro niwā. ⁷ Tere i'arā, na me'rācārā apewu yucusupu nirārē weetamudutirā buapijicārā niwā. Na, na tiropu

eta, narē weetamucārā niwā. Tepawu puawuputa wa'i me'rā cārō mirīdijawe'socarō niwā. ⁸ A'tiro wa'acā ī'agū, Simó Pedro Jesú tiro ejaque'a, cūrē nicu niwī:

—Yu'u wiogu, yu'u ña'arō weesebucu ni'i. Tojo weegu mu'u añugū, ña'ase moogu yu'u tiro niticā'ña, nicu niwī.

⁹ Wa'i pājārārē ī'amarīatjāgū, tojo nicu niwī. Tojo nicā āpērā cū me'rā ní'cārā quē'rā mejārōta ī'amarīacārā niwā. ¹⁰ Apewupu ní'cārā Zebedeo pō'rā Santiago, Juā Simó me'rācjārā na quē'rā ī'amarīacārā niwā. Be'ro Jesú Simórē nicu niwī:

—Uiticā'ña. Ni'cācā me'rā mu'u wa'i wējēmu'sīgū weronojō masārē yē quetire weregusa'a. Were, pājārā yu'ure ējōpeocā weegusa'a, nicu niwī.

¹¹ Be'ro na yucusupaware sumutopu wajanujācārā niwā. Nipe'tise na cūomi'quere topūta cūucā, Jesú me'rā wa'a wa'acārā niwā.

Jesú cāmi boagure yu'ruo'que ni'i

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesú ni'cā macā Galilea di'ta nirī cura ni'cū nipe'tiro upupu cāmi boagu cū tiro wa'acu niwī. Cūrē ī'agū, cū pu'to di'tapu paamu'rīque'a, a'tiro nicu niwī:

—Wiogu, mu'u dutire yu'ruogu ni'i. Yu'ure yu'ruoya, nicu niwī.

¹³ Tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē yu'ruogu ñapeo, a'tiro nicu niwī:

—Yu'ruoguti. Cāmi marīgūpu tojayá, nicu niwī.

Cū tojo nicāta, cū cāmi nīmī'que yatipe'tia wa'acaro niwā.

¹⁴ Tu'ajana'cō, Jesú cūrē a'tiro nicu niwī:

—A'tere āpērārē wereticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Diacjūta pa'i tiropu mu'u ye cāmi yati'quere ī'ogū wa'aya. Cū mu'urē ī'aca be'ro mu'u cāmi boasere "Pe'tia wa'a'a", nigūsami. Cū tojo nica be'ro Moisé cū Ō'acūrē e'catise o'oduti'quere o'oya. Mu'u tojo wee yu'rūca be'ro masā me'rā nisetigusa'a tja, nicu niwī.

¹⁵ Jesú ye cjase pe'e siape me'rā nemorō masīno'caro niwā. Tojo weerā pājārā masā cū ucūserē tu'orātirā nerēcārā niwā. Tojo nicā na dutire yu'ruocā uarā, cū tiro nerēcārā niwā. ¹⁶ Na tojo weemu'jāmicā, Jesú pe'e masā marīsepū wa'acu niwī. Tepu cū pacu Ō'acūrē ñubemu'jācu niwī.

Jesú sijamasitigure yu'ruo'que ni'i

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Ni'cā nūmu Jesú masārē bu'egu weecu niwī. Titare masā wa'teropure ni'cārērā fariseo masā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā ducjārā niwā. Ni'cārērā Galilea di'tapu nise macārīcjārā nicārā niwā. Āpērā Judea di'tapu nise macārīcjārā nicārā niwā. Tojo nicā āpērā Jerusalēcjārā nicārā niwā. Na to nirī cura Jesú dutitirārē yu'ruogu, Ō'acū tutuase me'rā yu'ruocu niwī. ¹⁸ Jesú masārē bu'eri cura āpērā masā ni'cū sijamasitigure cū cūñarō me'rā wuaejacārā niwā. Na wi'ipu miisājāa, Jesú tiropu cūusi'rīcārā nīmīwā. ¹⁹ Tojo weesi'rīmīrā, masā pājārā waro niyucā, ne wuasājāamasitīcārā niwā. Tojo weerā wi'i dūposārīpu mujāa, ni'cā pe seewecārā niwā. Ti pepu cū cūñarō me'rā cūrē Jesú tiropu, masā wa'teropu du'udijocārā niwā. ²⁰ Jesú na ējōpeocā ī'agū, dutitigure a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwī.

21 Cū tojo nicā tu'orā, Moisé oja'quere bu'eri masā, fariseo masā a'tiro wācūcārā niwā: “Ā'rī cū tojo ucūse me'rā Ō'acūrē ña'arō ucūgū weemi. ¿Noa niti cū tojo weegú? Cū 'Ō'acū weronojō tutuagu ni'i, ¿ni wācūsari? Marī weronojō uputigu masā ña'arō wee'quere acobojomasītisami. Ō'acū ni'cūta ña'arō wee'quere acobojomasīmi”, nicārā niwā.

22 Jesú na wācūsere ĩ'amasīgū, a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weerā masā yu'ure mejēcā wācūma'ati? 23 ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā, o “Wā'cānu'cā, sijawā'cāña” nise pe'e diasawetine? “Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā ĩ'atimirā, ējōpeoya marī'i. “Wā'cānu'cā, sijawā'cāña” nicā pe'ema, cū sijasere ĩ'atojarāpu “Diacjūta ni'i”, ni ējōpeono'o, nicu niwī. 24 Tojo weegu yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu yu'u tutuasere ĩ'ogū, ā'rī sijamasīfigure yu'ruoguti. Te me'rā musā yu'u masā ña'arō wee'quere acobojomasisere masīrasa'a, nicu niwī.

Tojo weegu sijamasīfigure a'tiro nicu niwī:

—Mu'u pe'ema a'tiro nigūti. Wā'cānu'cāña. Mu'u cūñarōrē miiwua, mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a, nicu niwī.

25 Cū tojo nicāta, na nipe'tirā ĩ'orōpu sijamasīti'cu wā'cānu'cācu niwī. Wā'cānu'cā, cū cūña'carore miiwua, Ō'acūrē e'catise o'oguta, cū ya wi'ipu tojaa wa'acu niwī. 26 Nipe'tirā tojo wa'asere ĩ'amarīa, Ō'acūrē e'catise o'ocārā niwā. ĩ'amarīarā, a'tiro nicārā niwā:

—Ni'cācāma ne ĩ'awuaya marisere ĩ'asu, nicārā niwā.

Jesú Levire piji'que ni'i
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 Jesú sijamasīfigure yu'ruóca be'ro wi'ipu ní'cu wijaacu niwī. Wijaa, ni'cū romano masā wioğure niyeru wapaseebosari masūrē ĩ'abocacu niwī. Cū Leví wāmeticu niwī. Cū da'rawuaropu dujicu niwī. Jesú cūrē ĩ'agū, “Te'a, yu'u me'rā a'tia”, nicu niwī.

28 Cū tojo nicā tu'ogu, Leví wā'cānu'cā, nipe'tise cū da'ra'quere du'ucūpeo, Jesú me'rā wa'acu niwī.

29 Be'ro Leví cū ya wi'ipu Jesure pajiri bosenumu weepeocu niwī. Leví me'rācjarā pājārā wapaseeri masā nicārā niwā. Tojo nicā āpērā quē'rā pājārā masā na me'rā ba'arā ninemocārā niwā. 30 Na tojo weecā, fariseo masā, Moisé oja'quere bu'eri masā narē ĩ'anucūco'tecārā niwā. Tojo weerā Jesú bu'erārē ucjacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerā musā niyeru wapaseeri masā me'rā, ña'arō weeri masā me'rā sī'rī, ba'ati? nicārā niwā.

31 Jesú na tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Duti moorā ocoyedutirā, duturure a'matisama. Dutitirā pūrīcā a'masama. 32 “Añurā ni'i” nirārē a'magū a'titiwu. Āpērā “Ūsā ña'arā ni'i” nirā pe'ere a'magū a'tiwu. Na ña'arō wee'quere bujaweti ducayudutigu a'tiwu, nicu niwī.

“Mu'u bu'erā ¿de'ro weerā be'tiweti?” Jesure ni'que ni'i
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

33 Be'ro Jesure sērītiña'nemocārā niwā:

—Juā masārē wāmeyerī masū bu'esere siruturā, tojo nicā ūsā fariseo masā bu'esere siruturā Ō'acūrē ējōpeorā be'ti ñubuesama. ¿De'ro weerā mu'u bu'erā pe'e be'titimirā, sī'rī ba'ati? nicārā niwā.

34 Jesú narē yu'ticu niwī:

—¿De'ro weeacju omocã du'tegu na me'rã nígũ, cũ pijio'cãrãrẽ bujaweti, be'tidutibosari? ³⁵ Be'ro cãrẽ ãpẽrã aperopu miãca be'ro pũrĩcãrẽ bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yu'u na me'rã ni'i yujupũ; yu'u na me'rã niticã pũrĩcãrẽ, be'tirãsama nígũ, tojo nicu niwĩ.

³⁶ Narẽ queose me'rã werenemocu niwĩ:

—Ne ni'cũ ma'marõ su'tiroke tũ'rẽ, mejãrõ su'tiropu sereõ'otisami. Tojo weegũ ma'marõ su'tiroke bajuriogu weesami. Tojo nicã ma'marõ su'tiroke mejã su'tiropu sereõ'ocã, ña'arõ baju'u. ³⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejã ajuri wa'icurã caseri me'rã wee'que ajuripu poseyecã. A'tiro weecãma, vino pã'muyũ'rũ, te ajurire tã'rẽcã'sa'a. Tojo wa'acã, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo weero vino cõ'awa'a, te ajuri quẽ'rã cõ'a wa'asa'a. ³⁸ Tojo weero ma'ma vinorẽ ma'ma ajuripu poseyera'a. ³⁹ Ne ni'cũ vino mejãrẽ sĩ'rĩpo'cu ma'marẽ sĩ'rĩsĩ'rĩtisami. Cũ a'tiro nisami: “Yu'u sĩ'rĩmu'tã'que mejã pe'e, nemorõ añuapu”, nisami. Musã toduporopu weeseti'quere musã weepo'quere ma'ma yu'u bu'ese pe'ere ducayusi'rĩwe'e nígũ, tojo nicu niwĩ.

6

Judío masã na soowuari numu sauru nicã Jesú bu'erã trigore tũ'rẽ'que ni'i

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Ni'cã numu judío masã na soowuari numu nicã, Jesú trigo wesepu yu'ruacã, cũ bu'erã trigore wejetũ'rẽ, sã'quẽwee, te perire ba'acãrã niwã.

² Fariseo masã na tojo weecã ï'arã, narẽ sẽrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã marĩ soowuari numurẽ da'radutitimicã, musã tojo weeti? nicãrã niwã.

³ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã dũporocjũ wiogu Davi cũ me'rãcãrã me'rã ujaboarã na wee'quere bu'epã. ⁴ Na a'tiro weecãrã niwã. Õ'acũ wi'ipu sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ni'quere, narẽ ba'adutiti'quere ba'acãrã niwã. Cũ me'rãcãrã quẽ'rãrẽ ducawaacu niwĩ. Pa'ia dia'cũrẽ te pã ba'ata basiocaro nimiwã. Yu'u bu'erã tere ba'arã, yu'rũnu'cãrã mejẽta weema nígũ, tojo nicu niwĩ.

⁵ Narẽ ninemocu niwĩ Jesú:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu soowuari numu dutise nemorõ dutimasĩ'i, nicu niwĩ.

Jesú omocã bu'awia'cure yu'ruo'que ni'i

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Jesú ape numu na soowuari numu nicã, judío masã nerẽrĩ wi'ipu sãjãa, narẽ bu'ecu niwĩ. Topu ni'cũ omocã diacjucamocã bu'awia'cu nicu niwĩ.

⁷ Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã Jesure ï'aco'tecãrã niwã. Na, ¿marĩ soowuari numurẽ yu'ruogusari cũ? nĩrã, tojo weecãrã niwã. Cũ yu'ruocã, weresãta basiorosa'a nĩrã, tojo ï'acãrã niwã. ⁸ Jesú na wãcũsere ï'amasĩgũ, omocã bu'awia'cure a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cã, wijatia masã decopu, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, omocã bu'awia'cu wã'cãnu'cã, wijaticu niwĩ. ⁹ Cũ tojo weecã, Jesú fariseo masã mejẽcã wãcũrãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musãrẽ apeyenojõ sẽrĩtiña'se cu'o'o. Marĩ soowuari numu nicã ¿añusere weeruati o ña'ase pe'ere weeruati? ¿Yu'ruosere uati o wẽjẽcõ'ase pe'ere uati? nicu niwĩ.

10 Be'ro Jesú nipe'tirā to nirārē ī'atoja, omocā bu'awia'cure nicu niwī:
—Mu'u ya omocārē sfoña.

Cū tojo nicā tu'ogu, sfocū niwī. Maata yu'ruono'ca omocā tojacaro niwū.

11 Cū tojo weecā ī'arā, fariseo masā, Moisé oja'quere bu'eri masā uayu'rua wa'acārā niwā. Tojo weerā “Marī ¿de'ro weerāsari ā'rīrē?” ni a'merī sērītiña'cārā niwā.

Jesú cū bu'erā docere bese'que ni'i
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

12 Jesú te nūmurīrē ūrūgūpu cū pacure űbuega wa'acu niwī. Topure ti űnamirē űbuebo'reacu niwī. 13 Bo'reque'aca be'ro cū bu'esere siruturā pājārārē pijiocu niwī. Pijio, na wa'tero nirā docere besecu niwī. Narē “Yé quietire werecusiarī masā yu'u besecū'cārā nirāsa'a”, nicu niwī. 14 A'ticūrā nicārā niwā: Simó, be'ro Jesú cūrē Pedro pisucu niwī. Apī cū acabiji André nicu niwī. Tojo nicā Santiago, Juā, Felipe, Bartolomé nicārā niwā. 15 Āpērā Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macū, apī Simó wāmetigu celote curuacjū nicārā niwā. 16 Apī Juda Santiago acabiji nicu niwī. Tojo nicā Juda Iscariote, be'ropu Jesure cūrē ī'atu'tirārē o'oacju quē'rā nicu niwī.

Jesú pājārā masārē bu'e'que ni'i
(Mt 4.23-25)

17 Jesú ūrūgūpu nī'cu cū besecū'cārā me'rā tigu du'pocāpu dijacu niwī. Topu dijagu, ni'cā pa añurī papu tojaque'acu niwī. Topu pājārā cū bu'esere siruturā nicārā niwā. Āpērā masā quē'rā pājārā Judea di'tacjārā, Jerusalécjārā, pajiri maa sumuto nise macārī Sidō, Tirocjārā nicārā niwā. Na nipe'tirā Jesú bu'esere tu'orā wa'acārā niwā. Tojo nicā na ye dutire yu'ruodutirā wa'acārā niwā. 18 Āpērā wātīa sājāno'cārā quē'rā wa'acārā niwā. Jesú na quē'rārē yu'ruocu niwī. 19 Cū tutuaro me'rā nipe'tirā dutitirārē yu'ruocu niwī. Tojo weerā nipe'tirā cūrē ñe'eña'sī'rīcārā niwā.

E'catise quieti, e'catiya marīse quieti ni'i
(Mt 5.1-12)

20 Jesú ūrūgūpu dijāca be'ro cū bu'erārē ī'a, nicu niwī:

—Musā pajasecuorā Ō'acū wiogu nirōpu wa'arāsa'a. Tojo weerā e'catiya.

21 »No'o ni'cārōacārē űjaboarānojō be'ropure yapirāsa'a. Tojo weerā e'catiya.

»No'o ni'cārōacārē utirānojō be'ropure bujirāsa'a. Tojo weerā e'catiya.

22 »Musā yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure ējōpeocā, masā a'tiro weerāsama. Musārē ī'atu'tirāsama. Na me'rā nimi'cārārē cō'awīrōmujārāsama. Musārē bujicā'a, yabirāsama. Musārē “Na'arā nima”, nirāsama. Narē tojo weeno'rā e'catiya. 23 Musā u'musepu pajibutiaro e'catise bocarāsa'a. Tojo weerā na tojo weeri curare űputu waro e'catiya'runu'cāña. Duporocjārāpu quē'rā Ō'acū ye quietire weremu'tārī masārē musā ñecūsumua mejārōta weecārā niwā.

24 »Musā peje cuorā pe'e a'ti turi cjase dia'cūrē wācūnarū, e'catitoja'a. Tojo weero musārē ña'a nirōsa'a.

25 »Musā ni'cārōacā ba'a yapirānojō e'catitoja'a. Tojo weero musārē ña'a ni'i. Be'ropure űjaboarāsa'a.

»Musā ni'cārōacārē e'cati bujirānojōrē ña'a ni'i. Be'ropure bujawetirā utirāsa'a.

26 »A'ti umucocjārā añurō ucūno'rārē ña'arō wa'arosa'a. Duporopu "Ō'acū ye queti wererā ni'i" nisoori masārē musā ñecūsumua mejārōta añurō dia'cū narē ucūcārā niwā.

Mārīrē ī'atu'tirārē ma'idutise ni'i
(Mt 5.38-48; 7.12)

27 »No'o ye cjasere tu'osī'rīrānojōrē a'tiro nigūti. Musārē ī'atu'tirārē ma'īña. Musārē ña'arō weerārē añurō weeya. 28 Musārē ña'arō ucūrārē "Narē añurō wa'ato", niña. Musārē ña'arō tu'ti, bujicā'rārē na ye niatjere sērībosaya. 29 Ni'cū mu'urē ni'cā pā'rē diapoapu paacā, ape pā'rē da'sari pā'rē pe'ere majāminu'cā, paadutiya tja. No'o ni'cū mu'u yaro su'tiro bu'icjārōrē ē'macā, mu'u ya camisa quē'rārē tuweeo'oya. 30 Nipe'tirā musārē sērīrārē o'oya. No'o musā yere miacā, "Wiapa", niticā'ña. 31 Musārē āpērā añurō weeme'ricā uasa'a. Musā quē'rā tojota narē añurō weeme'ricā'ña.

32 »Musārē mairā dia'cūrē ma'irā, ħñe'enojō añuse wéerā weebosau? Ña'arā quē'rā tojota na me'rācjarārē ma'isama. 33 Musārē añurō weerā dia'cūrē añurō wéerā, ħñe'enojō pe'ere añuse weebosau? Ña'arā quē'rā narē añurō weerā dia'cūrē mejārōta añurō weesama. 34 Musā āpērārē apeyenojō wasorā, "Na wiarāsama" nirá dia'cūrē o'ocā, wapamarīsa'a. Ña'arā quē'rā mejārōta āpērā ña'arārē na wiarāsama nirá, wasosama. 35 Musā yu'ure ējōpeorā pe'e musārē ī'atu'tirārē ma'īña. Narē añurō weeya. Na apeyenojō wasocā, wasose wapa "Apeyenojō ducayurāsama" nirō marirō narē wasoya. Tojo weecā, Ō'acū musārē peje añuse o'ogusami. Cū u'musepu nigú pō'rā nirāsa'a. Cúmaricā queoro weetirārē, tojo nicā ña'arō weeri masārē pajaña'yugu, añurō weesami. 36 Tojo weerā marī pacu pajaña'rōnojō musā quē'rā nipe'tirārē pajaña'ña.

Āpērārē "Musā ña'arā ni'i" niticā'ña nise ni'i
(Mt 7.1-5)

37 »Musā āpērārē "Na ña'arā nima", ni ī'abeseticā'ña. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā musārē besosome. Tojo nicā āpērārē "Ña'abutia'a, bu'iri da'reroua'a", niticā'ña. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā musārē tojo nisome. Āpērārē acobojoya. Ō'acū quē'rā mejārōta musārē acobojogusami. 38 Āpērā apeyenojō moorārē o'oya. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā musārē o'ogusami. Musārē ni'cā ajuro ñadioca ajuro, añurō mu'muyururi ajuro weronojō o'ogusami. Musā āpērārē o'o'caronojōta Ō'acū musārē o'ogusami, nicu niwī Jesú.

39 Jesú cū bu'erārē a'te queose o'ocu niwī:

—Ni'cū ī'atigu apī ī'atigure tūawā'cāmasītisami. Na puarāputa no'o nirī copepu burusājābosama. 40 Ni'cū bu'egu cūrē bu'egu nemorō masīyu'rūnu'cātisami. Cū bu'etu'ajaca be'ropu cū quē'rā cūrē ni'cārōwijigusami.

41 »Musā basu ña'arā nimirā, ħde'ro weerā musā acaweregure "Ña'agū nimi, niti? Āpērārē "Musā ña'arā ni'i" nise duporo marī ye pe'ere ī'amū'tārōua'a. 42 Musā a'te weronojō nibosa'a. Musā acaweregure "Mu'u ya capeapu cā'po'caroacā ni'i", nibosa'a. Musā ya capeapu pajiri po'caro ī'atimirā, musā acaweregure "Capeapu niseacārē miicō'arāti", nīmasītisa'a. Musā tojo wéerā, weeta'sari masā ni'i. Musā ye caperipu

nisere miicō'amu'tāña. Tojo weéca be'ropu musã acaweregu cã'rõacã caperipu nise pe'ere miicō'amasĩrãsa'a, ni queose o'ocu niwĩ Jesú.

Yucugure tigu ñuca me'rã ñ'amasĩno'sa'a nise ni'i
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Jesú a'tiro werenemocu niwĩ:

—Ne ni'cãgũ yucugu añuse ñucaticju ñ'ase ñucaticju. Ñ'ase ñucaticju quẽ'rã añuse ñucaticju. ⁴⁴ Nipe'tise yucupagu te ñuca me'rã ñ'amasĩno'sa'a. Potagu ne higuera wãmetise ñucaticju. Pota cuose quẽ'rã ne u'se ñucaticju. ⁴⁵ Masũ añugũ añuse wãcũse cuoyugu, añurõta ucũsami. Apĩ ñ'a'agũ pe'e cũ wãcũse ñ'ase niyucã, ñ'a'arõ ucũsami. Marĩrẽ ñ'a'ase púúturo, ñ'a'asetã marĩ ucũse wija'a. Añuse nicã, añusetã wija'a.

Mejẽcã dia'cũ wi'seri yeenu'cãse queose ni'i
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ »¿De'ro weerã yu'ure “Yu'u wiogu” nimirã, yu'u dutiro weeweti? ⁴⁷ No'o yu'u tiropu a'ti, yu'u ucũsere tu'õ, be'ro yu'u dutiro queoro weegũ a'tiro weronojõ nimi. ⁴⁸ Ni'cũ wi'i weegatigu, di'tapu se'esãjã, ãtãgãrẽ bocasami. Be'ro tigu bu'ipu yeenu'cãmujsami. Be'ro dia pu'eejacã, ti wi'ipu aco o'mapõteõcã, a'meña'tisa'a. Ti wi'i ãtãgãpu yeenu'cãca wi'i niyuro, tojo wa'asa'a. ⁴⁹ Apĩ yu'u bu'e'quere tu'omigũ, tere queoro weetigu, a'tiro weronojõ nimi. Wi'i weegatigu, ne po'peapu yeenu'cãmujãtiro marĩrõ weesami. Be'ro dia pu'eejacã, ti wi'ire aco o'mapõteõ, o'mapĩ'aburocã'sa'a. Ti wi'i ne cã'rõ ñ'asãu'cãtisa'a, nicu niwĩ Jesú.

7

Jesú surara wiogure da'raco'tegure yu'ruo'que ni'i
(Mt 8.5-13)

¹ Jesú ãrũgũpu masãrẽ bu'eca be'ro Capernaupu pi'acu niwĩ. ² Topu ni'cũ surara wiogu romano masũ nicu niwĩ. Cũrẽ da'raco'tegũ cũ ma'iyu'runu'cãgũ upũtu dutitigu wẽrĩse pu'to nicu niwĩ. ³ Surara wiogu Jesú ye quetire tu'ogu, ni'cãrẽrã judío masã bucurãrẽ cũ tiropu o'õcu niwĩ. Cũrẽ da'raco'tegure yu'ruogu a'tidutigu tojo weecu niwĩ. ⁴ Na Jesú tiropu etarã, tutuaro me'rã cũrẽ weetamuse sãrĩcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ã'rĩ surara wiogure weetamurõua'a. ⁵ Cũ a'ti di'tacjãrã judío masãrẽ añurõ ma'imi. Cũta cũ ye niyeru me'rã ãsã nerẽwuari wi'ire yeedutiwĩ. Tojo weerã cũrẽ weetamurõua'a, nicãrã niwã.

⁶ Tere tu'ogu, Jesú na me'rã wa'acu niwĩ. Wi'ipu ejase ñuporoacã surara wiogu ãpẽrã cũ me'rãcãrãrẽ tja Jesure weredutigu o'õcu niwĩ. A'tiro niduticu niwĩ:

—Wiogu, mu'urẽ caribosĩ'rĩtiami. Cũ “Yu'u mejõ nigũ nisa'a”, niami. Tojo weegu cũ “Ya wi'ipu sãjãcã weemasĩtisa'a”, niami. ⁷ Te ye bu'iri ne cũ basu quẽ'rã mu'urẽ a'magũ a'titiami. A'tiro pe'e niami. “Mejõ mu'u wa'atimigũ, mu'u dutio'ose me'rã cũrẽ da'raco'tegu yu'rugusami”, niami. ⁸ Cũ “Ãpẽrã surara dutiro docapu ni'i”, niami. “Yu'u quẽ'rã ãpẽrã surarare dutituri'a. Yu'u ni'cãrẽ o'õcã, cũ wa'asami. Apĩrẽ yu'u 'A'tia' nicã, a'tisami”, niami. Cũrẽ da'raco'tegure “'A'tiro weeya' nicã, weesami”, niami, nicãrã niwã Jesure.

⁹ Jesú cǎ tojo ní'quere tu'ogu, tu'omarĭa wa'acu niwĭ. Be'ro majāmiĭ'a, cǎrē siruturārē a'tiro nicu niwĭ:

—Ā'rĭ surara wiogu Israe curuacjǎ mejēta yu'are añurō ējōpeomi. Diacjǎ musārē nigūti. Ne ni'cǎ Israe curuacjārā wa'teropure ā'rĭ weronojō ējōpeose cuogure ĩ'aticāti, nicu niwĭ.

¹⁰ Be'ro surara wiogu o'ó'cārā wi'ipū dajatojaacārā niwā. Na tojatarā, surarare da'raco'tegure yu'ru'cupure ĩ'acārā niwā.

Jesú wapewio macǎrē masō'que ni'i

¹¹ Jesú surara wiogure da'raco'tegure yu'ruóca be'ro Nain wāmetiri macāpu wa'acu niwĭ. Cǎ bu'erā, tojo nicā āpērā pājārā masā cǎ me'rā wa'acārā niwā. ¹² Ti macā pu'to cǎ ejari cura ni'cǎ puti masāputi yaarā wa'arā wuawā'cācārā niwā. Wērĭ'cu, wapewio macǎ ni'cǎ waro nigū nicu niwĭ. Pājārā ti macācjārā core ba'paticārā niwā. ¹³ Core ĩ'agū, Jesú pajaña'cu niwĭ. A'tiro nicu niwĭ:

—Utitigota, nicu niwĭ.

¹⁴ Jesú cǎrē masōgū, ti acarore da'rapeocu niwĭ. Cǎ tojo weecā, ti acarore wuawā'cārā tojanu'cācārā niwā. Wērĭ'cure a'tiro nicu niwĭ:

—Yu'u mu'urē duti'i. Wā'cānujāña, nicu niwĭ.

¹⁵ Cǎ tojo nica be'ro wērĭ'cu wā'cānujā, ucūnu'cācu niwĭ. Masōtoja, Jesú cǎ pacore wiacu niwĭ. ¹⁶ A'tere ĩ'arā, nipe'tirā masā wcuacārā niwā. Tojo weerā Ō'acūrē e'catipeorā, a'tiro nicārā niwā:

—Ni'cǎ Ō'acū ye queti weremu'tārĭ masū tutuayu'rugū marĭ wa'teropure bajuami, nicārā niwā.

Apeye quē'rārē ninemocārā niwā:

—Ō'acū cǎ yarārē weetamugū a'tigu weepĭ, nicārā niwā.

¹⁷ Nipe'tiro Judea di'tapure, to sumutopure cǎrē masō'que se'sa wa'acaro niwā.

Juā masārē wāmeyeri masū Jesú tiropu o'ó'que ni'i (Mt 11.2-19)

¹⁸ Juā masārē wāmeyeri masū bu'iri da'reri wi'ipū nicu niwĭ. Titare cǎ bu'esere siruturā Jesú ye quetire cǎrē wercārā niwā. Tere tu'ogu, puarā cǎ bu'ese siruturārē pijiocu niwĭ. ¹⁹ A'tiro nicu niwĭ:

—Jesú tiropu wa'aya. “¿Mu'uta niti 'Masārē yu'ruoacju a'tigusami' nino'cu o apĭpure yucuerāsari yujupu?” ni sērĭtiña'ña, nicu niwĭ. ²⁰ Be'ro na Jesú tiropu eja, cǎrē nicārā niwā:

—Juā masārē wāmeyeri masū mu'urē sērĭtiña'dutiami. “¿Diacjūta mu'u 'Masārē yu'ruoacju a'tigusami' ní'cuta niti? o ¿apĭpure yucuerāsari yujupu?” niami, nicārā niwā.

²¹ Na ejari curare Jesú pājārā dutitirārē yu'ruogu weecu niwĭ. Cāmi boarē, wātĭa sājāno'cārārē cō'awĭrōgū, caperi bajuno'tirārē yu'ruogu weecu niwĭ. ²² Jesú, Juā o'ó'cārā sērĭtiña'cā, a'tiro yu'ticu niwĭ:

—Musā yu'u weecā ĩ'asere, musā tu'osere Juārē wererā wa'aya. “Caperi ĩ'atimi'cārā ni'cārōacārē ĩ'ama. Sijamasĭtimi'cārā sijama. Cāmi boarā yatipe'ciano'ma. O'meperi tu'oti'cārā quē'rā tu'oma. Wērĭ'cārā masāma. Pajasecuorā masārē yu'ruose queti, añuse quetire tu'oma. ²³ Yu'ure ējōpeodu'utigonjō e'catigusami”, ni wererā wa'aya Juārē, nicu niwĭ Jesú.

²⁴ Juā o'ó'cārā wa'āca be'ro Jesú Juā ye cjasere masārē wercu niwĭ. A'tiro nicu niwĭ:

—Musā masā marīrōpu Juārē ī'arā wa'apā. Topu wa'arā, uigunojō, wācūtutuatiqunojōrē ī'arā wa'atipā. Cū tutuatiqū tābuti wī'rō wēecuaro weronjō nitimi. ²⁵ Tojo nicā añuse waro su'ti sãñagūrē masā marīrōpu ī'arā wa'atipā. Su'ti añuse sãñarānojō, ma'masu'awee nisetirānojō wiorā ye wī'seripu nisama. ²⁶ To pūrīcārē masā topu cūrē ī'arā wa'arā, ni'cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masūrē ī'arā wa'arā weepā. Musārē nigūti. Diacjūta cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nimi. Totā Juā āpērā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā nemorō niyu'rūnu'cāmi. ²⁷ Ō'acū Juārē o'óyuatjere cū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wē:

“Yū'u mu'u ye quetire wereyuacjūre mu'u duporo o'óguti.

Cū mu'u wa'atjī ma'arē apoyugusami.

Ma'a quē'rāyumu'tāgū weronjō mu'u wa'ati duporo masā wācūsere bujaweti ducayudutigusami”, nicu niwī Ō'acū, ni ojano'caro niwā.

²⁸ Musārē wereguti. Nipe'tirā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā wa'teropure ne ni'cū Juā masārē wāmeyeri masū yu'ruoro nigū marīcu niwī. Tojo nimicā, nipe'tirā Ō'acū wiogu nirōpu nirā Juā yu'ruoro nima. Mejō nigūpua cū yu'ruoro nimi, nicu niwī Jesú.

²⁹ Cū tojo nisere tu'orā, nipe'tirā masā, tojo nicā niyeru wapaseeri masā Juā cū wāmeyeno'cārā a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū diacjūta weemi, nicārā niwā.

³⁰ Fariseo masā, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masā pe'e Juā wāmeyeno'ña marī'cārā nitjārā, Ō'acū narē weesi'rīsere uaticārā niwā.

³¹ Tojo weegu Jesú narē nicu niwī:

—Masā a'tocaterocjārā, yé quetire tu'osi'rītirā ā'rā weronjō weesetima. ³² Wī'marā macā decopu apedujirā, na me'rācjārārē pijirā caricūbajaque'atirā weronjō nima. A'tiro caricūsama: “Ēsā wēowū putimicā, basarā wijatiapu. Ēsā bujawetise basacā quē'rārē, utitiapu.” Na weronjō a'tocatero nirā no'o añurō, ña'arō weecā, mejārōta tu'satima.

³³ Juā masārē wāmeyeri masū be'ti, vino sī'rītisami. Cū tojo weecā, masā “Wātī cuomi”, nisa'a. ³⁴ Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronjō upatigu quē'rārē ba'a, yu'u vino sī'ricā, mejārōta ña'arō ucū'u. “Ba'awārīgū, sī'rīwārīgū nimi”, ni'i. “Niyeru wapaseeri masā me'rācjū, tojo nicā ña'arā me'rācjū nimi”, ni'i. Ne ni'cūpūreta ējōpeowe'e. ³⁵ Tojo ējōpeotimirā, yu'u wee'quere ī'arā, Ō'acū yu'ure masīse o'osere masīno'o, nicu niwī Jesú.

Jesú fariseo masū Simó wāmetigu ya wi'ipu ní'que ní'i

³⁶ Ni'cū fariseo masū Jesure cū ya wi'ipu ba'adutigu pijiacu niwī. Tojo weegu Jesú wa'acu niwī. ³⁷ Na ba'ari cura ti macācjō numio ña'arō weeri masō Jesú tiro wa'aco niwō. Co Jesú fariseo masū ya wi'ipu ba'agu wa'apu nisere tu'ogo, u'muticja acosticjare cū tiropu miaco niwō. ³⁸ Co utigota, cū sē'ema pe'e ejanu'cāco niwō. Co ya'coco co uticā, cū ye du'pocārīpu doquepejacaro niwū. Be'ro te ya'coco co poanu'mo me'rā tuucoeco niwō. Be'ro te du'pocārīrē mi'mi, co u'mutise mia'quere du'pocārīpu piopeoco niwō. ³⁹ Co tojo weecā ī'agū, Jesure ba'aduti'cu fariseo masū a'tiro wācūcu niwī:

—Ā'rī Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nigū pūrīcā, “¿Noanojō yu'ure ñe'eña'gō weeti? ¿Ñamonojō masō niti co?” ni masīboapī. “Co numio

ña'arō weeri masō nimo", ni masīboapī, nicu niwī. ⁴⁰ Tojo wācūsere ī'agū, Jesú fariseo masūrē nicu niwī:

—Simó, mu'urē apeyenojō nisī'rīsa'a.

Fariseo yu'ticu niwī:

—Masārē bu'egu, niña'rē mu'u, nicu niwī.

⁴¹ Jesú cūrē nicu niwī:

—Puarā umua niyeru wasori masūrē wapamoosama. Ni'cū quinientos numurī da'rase wapa weronojō wapamoosami. Apī pe'e cincuenta numurī da'rase wapa weronojō wapamoosami. ⁴² Cū na puarāpū de'ro wee wapayemasīticā ī'agū, na wapamoosere tojo acobojobajuriopē'ocā'sami. A'te cjasere mu'urē sērītiña'gūti. ¿Ni'inojō pe'e niyeru wasori masūrē ma'iyu'rūnu'cāsari? nicu niwī.

⁴³ Simó cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u a'tiro tu'oña'sa'a. Pajiro wapamoo'cu pe'e ma'iyu'rūnu'cāsami, nicu niwī.

Jesú cūrē nicu niwī:

—Mu'u queoro yu'ti'i.

⁴⁴ Be'ro Jesú numiorē ī'a, Simórē nicu niwī:

—Mu'u a'tigo numiorē ī'a'a. Yu'u mu'u ya wi'ipū sājātacā, yé dū'pocārīrē coedutigu yu'ure aco o'otiapū. A'tigo pe'e mu'u weeti'quere weeamo. Co ya'coco me'rā yé dū'pocārīrē coeamo. Be'ro co poari me'rā tuucoeamo. ⁴⁵ Mu'u yu'ure añudutigu, mi'mitiapū. Co pe'e yu'u sājāejacāpūta, yé dū'pocārīrē mi'mimo. Mi'midu'utimo yujupū.

⁴⁶ »Mu'u yu'u dūpoapure u'se, marī piopeosenjōrē piopeotiapū. Co pe'e yé dū'pocārīrē u'mutisere piopeoamo. ⁴⁷ Tojo weegu a'tiro nigūti. Co peje ña'arō wee'quere acobojono' mo. Tojo weego yu'ure tojo weese me'rā co upūtu ma'isere ī'omo. Cā'rō na wee'quere acobojorā, cā'rō ma'isere ī'ono'o. Nemorō waro ña'arō wee'quere acobojorā, upūtu ma'isere ī'ono'o, nicu niwī.

⁴⁸ Be'ro numiorē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'pe'ocā'a, nicu niwī.

⁴⁹ Āpērā ba'adutirā pijino'cārā topū dujirā na basu a'merī a'tiro ucūcārā niwā:

—¿Noanojō nisari ā'rī ña'arō wee'quepūreta acobojosājādojagu? nicārā niwā.

⁵⁰ Na tojo nimicā, Jesú pe'e numiorē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u yu'ure ējōpeotījāgō, ña'arō wee'quere acobojono'apū. Wācūque'tiro marīrō wa'agosa'a, nicu niwī.

8

Jesú weresijari cura numia cūrē weetamu'que ni'i

¹ Jesú ña'arō wee'core acobojóca be'ro nipe'tise macārīpū nipe'tiropū sijabi'acu niwī. Tocjārārē cū ye cjasere bu'e werecusiagu weecu niwī. Tojo nicā Ō'acū wioqu nigūsami nisere werecu niwī. Cū bu'erā doce cū me'rā ba'patisijacārā niwā. ² Āpērā quē'rā numia na me'rā ba'patisijacārā niwā. Na Jesú todūporo wātīa cō'awīrōno'cārā numia, duti yu'rūono'cārā numia nicārā niwā. Ni'cō na wa'tero María, na "Magdalena" nigō, siete wātīa cō'awīrōno'co nico niwō. ³ Tojo nicā apego Juana, Cuza wāmetigu nūmo nico niwō. Co marāpū Herode yere da'raco'teri masū nicu niwī.

Susana wāmetigo quē'rā nico niwō. Āpērā pājārā numia Jesure na cūose me'rā weetamucārā niwā.

Jesú oteri masū ye quetire queose me'rā were'que ni'i

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Pājārā masā peje macārīcjārā Jesú tiropu ī'arā wa'acārā niwā. Na pājārā nerēcā ī'agū, Jesú queose me'rā narē bu'ecu niwī. A'tiro nicu niwī:

⁵ —Ni'cū masū cū ya wesepu otegu wa'asami. Cū otegu, wēestewā'cācā, ma'apu apeye otese cape doqueque'asa'a. Ti ma'apu yu'ruarā, tere āpērā u'tacūwā'cāsama. Be'ro mirīcūa a'ti, te perire ī'aboca, ba'ape'ocā'sama.

⁶ Apeye ūtāpaga wa'teropu doqueque'asa'a. Te peri pī'rī, aco mariyucā, ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropu buruque'asa'a. Pota pe'e tere pī'riyu'rua, wējēcā'sa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurōpu buruque'asa'a. Te añurō pī'rī, ducatisa'a. Ni'cā ño cien peri ducatisa'a, nicu niwī.

To be'ro Jesú uputu tutuaro me'rā narē nicu niwī:

—O'meperi cuorānojō a'tere añurō tu'oya, nicu niwī.

Jesure cū bu'erā “¿De'ro weegu queose me'rā bu'eti?” ni'que ni'i

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Be'ro cū bu'erā “¿De'ro nīsī'rīrō weeti mu'u queose were'que?” ni sērītiña'cārā niwā. ¹⁰ Narē yu'ticu niwī:

—Ō'acū musārē a'tiro weemi. Āpērā toduporopu masīña marīmi'que cū wiogu nisere musārē masīcā weemi. Yu'ure ējōpeotirāma queose me'rā wereno'o. Tojo weerā yu'u weesere ī'amirā, ī'amasīsome. Yé cjasere tu'omirā, tu'omasītirā tojarāsama.

Jesú oteri masū ye quetire “A'tiro nīsī'rīrō wee'e” ni were'que ni'i

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ »Yu'u queose were'que a'tiro nīsī'rīrō wee'e. Otese cape Ō'acū ye queti weronojō ni'i. ¹² Ma'apu buruque'a'que a'tiro nīsī'rīrō wee'e. Masā, ye quetire tu'oma. Be'ro na tu'o'quere wātī a'ti, tere ē'mape'ocā'sami. Napu tere ējōpeo, Ō'acū narē yu'ruweticā weeri nīgū, tojo weesami. ¹³ Apeye otese cape ūtāpaga wa'teropu buruque'a'que a'tiro nīsī'rīrō wee'e. Na, ye quetire añurō e'catise me'rā tu'osama. Tojo weemirā, nu'cōrī marīrā weronojō añurō ējōpeotisama. Yoaticā añurō ējōpeocūmī, be'ro narē āpērā ña'arō weecā ī'arā, ējōpeodu'ucā'sama. ¹⁴ Apeye pota wa'teropu buruque'a'que a'tiro nīsī'rīrō wee'e. Yé quetire tu'oma, tu'orā pe'e. Mejō siape me'rā a'ti umuco cjasere wācūque'tiyu'ruasama. Peje cuosī'rīsama. A'ti umucopu e'catisere uputu wācūsama. Tojo weero a'te nipe'tise narē dojorēcā'sa'a. A'tiro wéerā, na dūca marīrā weronojō tojama. ¹⁵ Apeye otese cape di'ta añurōpu buruque'a'que pe'e a'tiro nīsī'rīrō wee'e. Na, ye quetire añurō tu'osī'rīrō pōtēorō tu'oma. Tere tu'o, Ō'acū uaronojō queoro weeme'ricā'ma. Añurō ējōpeonu'cūrā peje ducatirā weronojō nima, nicu niwī.

Jesú sī'ocja me'rā queose o'o'que ni'i

(Mr 4.21-25)

¹⁶ Jesú cū bu'erārē a'tiro werenemocu niwī:

—Ne ni'cū sī'ocjare sī'otoja, apeyenojō me'rā mo'atisami. Tojo weetigu, cū cārīrō docapu cūutisami. A'tiro pe'e weesami. Nipe'tirā topu sājāarā ī'ato nīgū, u'muarōpu du'teyoosami. ¹⁷ A'tiro ni'i. Toduporopu masā masīno'ña marī'quere masīno'rōsa'a. Ya'yioropu ni'que quē'rā

bajuarosa'a. Jesú, yé queti masĩno'ña marĩmi'que be'ropure sĩ'ocja bo'reyuro weronojõ masĩpe'ticã'no'rõsa'a nĩgã, tojo nicu niwĩ.

18 »A'tere tu'orã, añurõ tu'oya. Yu'u bu'ese tu'o ëjõpeorãrẽ Õ'acũ masise o'onemogũsami. Æpërã yu'u bu'esere tu'osĩ'rĩtibutiarã pe'ere na masĩmi'quere ë'mape'ocũsami, nicu niwĩ Jesú.

Jesú paco, tojo nicã cũ acabijirã cjase ni'i
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

19 Be'ro Jesú paco, cũ acabijirã cãrẽ a'marã a'ticãrã niwã. Na masã mu'muyurãcã ï'arã, wi'ipũ sãjãamasĩticãrã niwã. 20 Topũ nigũ Jesure werecu niwĩ:

—Mu'u paco, mu'u acabijirã sope pu'to niama. Mu'urẽ ï'asĩ'rĩapãrã, nicu niwĩ.

21 Tere tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—No'o Õ'acũ ye quetire tu'o, tere queoro weerãnojoĩ náta yu'u paco, yu'u acabijirã weronojõ nima, nicu niwĩ.

Jesú wĩ'rõrẽ, tojo nicã pã'cõrĩrẽ di'tamarĩacã wee'que ni'i
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

22 Ni'cã numũ Jesú cũ bu'erã me'rã yucusupu mujãsãjãgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Te'a siaquiji ditara sumutopũ, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'orã, wa'acãrã niwã. 23 Na pẽ'arĩ cura Jesú cãrĩa wa'acu niwĩ. Wãcũña marĩrõ wĩ'rõ uputu wẽetuuwã'cãticaro niwũ. Tojo wa'acã, pã'cõrĩ yucusupure paaquesãamujãcaro niwũ. Tiwu mirĩdijatawio nicaro niwũ. 24 Tojo wa'acã ï'arã, Jesure wã'cõrã buruacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ûsãrẽ bu'egu, marĩ mirĩrãtirã wee'e, nicãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, Jesú wã'cã, te wĩ'rõrẽ, pã'cõrĩrẽ yusuocu niwĩ. Nipe'tise di'tamarĩdijape'tia wa'acaro niwũ. 25 Tu'ajanu'cõ, cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—¿Musãrẽ ëjõpeose de'ro wa'amitito? nicu niwĩ.

Na uputu ucua'cãrã nitĩjarã ï'amarĩa, a'merĩ nicãrã niwã:

—¿Noanojõ nisariba ã'rĩ? Wĩ'rõ, pã'cõrĩputa tu'omaatidojacã'a, nicãrã niwã.

Jesú Gerasa wãmetirocjũ wãtĩa sãjãno'cure cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

26 Be'ro Jesú cũ bu'erã me'rã pẽ'acu niwĩ. Pẽ'a, ape pã'rẽ Galilea põtõorõpu Gerasa wãmetiropu pẽ'ajacãrã niwã. 27 Jesú yucusupu ni'cu majãnu'cãrĩ cura ni'cũ Gerasacjũ cũ tiro ejacu niwĩ. Yoacã waro ã'rĩ masũ wãtĩa sãjãno'cu cũ nirĩtero yu'rucaro niwũ. Ne su'ti marĩ, ne wi'ipũ niticu niwĩ. Masãperi wa'teropũ nibajaque'aticu niwĩ. 28-29 Jesú cãrẽ ï'agũ, wãtĩ masũpure sãñagũrẽ “Wijaaya”, nicu niwĩ. Cũ cõ'awĩrõcã ï'agũ, Jesú tiropũ ejaque'a, uputu caricũcu niwĩ:

—Jesú, Õ'acũ u'musepu nigũ macũ, ¿de'ro weegu yu'ure caribogu a'titi? Yu'ure ña'abutiaro pi'eticã weeticã'ña, ni tutuaro me'rã sãrĩcu niwĩ.

Pejetiri wãtĩ masũrẽ ñe'ea, buruque'amujãcã weecu niwĩ. Masã cãrẽ aperopũ wa'aticã'to nĩrã, omocãrĩ, du'pocãrĩpu cõme dari me'rã du'tecũumujãcãrã nimiwã. Tojo weemicã, cũ wejesuremujãcu niwĩ. Wãtĩ cãrẽ masã marĩrõpu su'ori miamujãcu niwĩ. 30 Jesú cãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro wãmetiti?

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Legión wãmeti'i, nicu niwĩ. Pãjãrã wãtia ũsã nicã'a nígũ, tojo nicu niwĩ. ³¹ Wãtia Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Ësãrẽ ï'abajudutidijari pejopũ bu'iri da're bajurioticã'ña ni, uputu sãricãrã niwã. ³² Titare ũrũgũpũ pãjãrã yesea ba'a nu'cũcãrã niwã. Narẽ ï'arã, wãtia Jesure “Napure sãjãarãti” ni, tutuaro me'rã sãricãrã niwã. Jesũ narẽ “Tojota weeya”, nicu niwĩ. ³³ Tojo weerã na masũpure ni'cãrã wijaa, yeseapure sãjãacãrã niwã. Yesea na wãtia sãjãaca be'ro opa tu'rupũ omamaati, ditarapũ doqueñojã, mirĩpe'tia wa'acãrã niwã.

³⁴ Tojo wa'asere ï'arã, yeseare co'terã a'tiro weecãrã niwã. Na uputu ucuarã macãpũ, cãpũpũ omawã'cã, weresterã wa'acãrã niwã. ³⁵ Te quetire tu'orã, masã tojo wa'asere ï'arã wa'acãrã niwã. Na Jesũ tiropũ ejarã, wãtia sãjãano'cure Jesũ pu'toacã dujicã ï'acãrã niwã. Cũ su'ti sãña, añurõ wãcũse cuogu dujicu niwĩ. Na cũrẽ ï'arã, uise me'rã ï'acãrã niwã.

³⁶ Æpẽrã topu ï'arã ejarãrẽ Jesũ wãtia sãjãano'cure cõ'awĩrõcã ï'a'cãrã “A'tiro wee wãtiarẽ cõ'awĩrõami”, ni werecãrã niwã. ³⁷ Jesũ a'tiro weecã ï'arã, nipe'tirã masã Gerasapũ nirã Jesure tutuaro me'rã “Mu'u aperopũ wa'aya”, nicãrã niwã. Na uputu waro uicãrã niwã. Tojo weerã Jesure tojo nicãrã niwã. Tere tu'ogu, Jesũ yucusupũ mujãsãjãa, wa'a wa'acu niwĩ.

³⁸ Wãtia cuomi'cu Jesure “Yu'u quẽ'rã mu'u me'rã wa'agati” nígũ, uputu sãricũ nimiwĩ. Jesũ pe'e cũrẽ nicu niwĩ:

³⁹ —Mu'u ya wi'ipu tojaa, nipe'tise Õ'acũ mu'urẽ wee'quere werepe'ocũ wa'aya, nicu niwĩ.

Tojo weegu cũ nipe'tiro cũ ya macãcjãrãrẽ Jesũ cũrẽ wee'quere werecusiagu wa'acu niwĩ.

Jairo macõrẽ, tojo nicã dí mejã cuogore Jesũ yu'rũo'que ni'i
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Be'ro Jesũ ditara ape pã'rẽpũ ni'cu pẽ'atãca be'ro masã e'catise me'rã cũrẽ põtẽricãrã niwã. Nipe'tirã cũrẽ yucue'cãrã nitjãrã, tojo weecãrã niwã. ⁴¹ Titare ni'cũ su'ori nerẽwuari wi'i wiogu Jairo wãmetigu Jesũ tiro etacu niwĩ. Cũ Jesũ tiro ejaque'a, Jesure “Yu'ure pajaña'cureya. Ya wi'ipu te'a”, nicu niwĩ. ⁴² Cũ macõ ni'cõ nigõ doce cũ'marĩ cuogo wẽrĩse pu'topũ nico niwõ. “Jau” ni, Jesũ to wa'ari cura pãjãrã masã sirutucãrã nitjãrã, cũrẽ añurõ tuuti'awã'cãcãrã niwã. ⁴³ Na tojo weerã wa'tero ni'cõ numio doce cũ'marĩ dí mejã dutitigo nico niwõ. Co ocoyedutise wapa nipe'tise niyeru tojaque'a wa'aco niwõ. Ne ni'cũ core ocoyeyu'ruoticu niwĩ. ⁴⁴ Tojo weegu co Jesũ sẽ'ema wa'a, cũ su'tiro yapapũ ñe'eña'co niwõ. Co ñe'erĩ curata co dí wijami'que bu'anu'cã wa'acaro niwã. ⁴⁵ Tojo wa'ari cura Jesũ sãritiña'cu niwĩ:

—¿Noa yu'ure ñe'eti? nicu niwĩ.

Nipe'tirãpũta “Ne ni'cũ ñe'etimi”, nicãrã niwã. Tojo weegu Pedro, tojo nicã cũ me'rãcjãrã Jesure nicãrã niwã:

—Ësãrẽ bu'egu, masã mu'urẽ nipe'tiro doquewãwã'cã, tuuquejoma. Tojo wa'acã masĩmigũ, mu'u ¿de'ro weegu “¿Noa yu'ure ñe'eti?” niti? nicãrã niwã.

⁴⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Jesũ nicu niwĩ:

—Ni'cõ yu'ure ñe'ecã tu'oña'pu. Core yu'u tutuaro me'rã yu'rucã weeasu, nicu niwĩ.

⁴⁷ Cũ tojo nicã tu'ogo, cũ masĩtojami, yu'uta weeasu nĩgõ, narãsägõta Jesú pu'to a'ti, ejaque'aco niwõ. Co nipe'tirã tu'oropu werepe'ocã'co niwõ. A'te ye bu'iri cũ yaro su'tirore ñe'easu nĩgõ, tojo nicã “Yu'u ñe'ecãta, yu'ruono'copu tojasu”, ni wereco niwõ. ⁴⁸ Co tojo nicã tu'ogu, Jesú core nicu niwĩ:

—Mu'u ejõpeotjĩagõ, yu'ruono'copu toja'a. Duti marĩgõ e'catise me'rã tojaaya, nicu niwĩ.

⁴⁹ Jesú core ucũrĩ cura ni'cũ Jairo nerẽwũari wi'i wioгу ya wi'icjũ ejacu niwĩ. Jairore nicu niwĩ:

—Mu'u macõ wẽrĩatojamo. Marĩrẽ bu'egure caribonemotiguta majã, nicu niwĩ.

⁵⁰ Jesú tojo nicã tu'ogu, Jairore nicu niwĩ:

—Uitiguta. Yu'ure ejõpeoya. Mu'u tojo weecã, mu'u macõ masõno'gõsamo, nicu niwĩ.

⁵¹ Ti wi'ipure etagu, co pesari tucũpure ne ãpẽrãrẽ sãjãadutiticu niwĩ. Pedro, Santiago, Juã, tojo nicã co pacusumua dia'cũrẽ sãjãadutiticu niwĩ.

⁵² Nipe'tirã ti wi'ipu nirã uputu utirã, dujasewã'arãrẽ Jesú nicu niwĩ:

—Utiticã'ña. Co wẽritimo. Cãrĩgõ weemo, nicu niwĩ.

⁵³ Masã co wẽrĩ'quere masĩcãrã niwã. Tojo weerã cũ tojo nicã tu'orã, cũrẽ bujicã'cãrã niwã. ⁵⁴ Jesú pe'e ucũgũta, co ya omocãrẽ ñe'e, nicu niwĩ: —Wĩ'magõ, wã'cãnu'cãña, nicu niwĩ.

⁵⁵ Cũ tojo nirĩ curata wẽrĩ'co masã, wã'cãnu'cãco niwõ. Jesú co pacusumarẽ “Ba'ase ecaya”, nicu niwĩ. ⁵⁶ Cũ tojo weesere ĩ'arã, co pacusumua uputu ĩ'aucuacãrã niwã. Jesú core masõ'quere ne ãpẽrãrẽ weredutiticu niwĩ.

9

Jesú cũ bese'cãrãrẽ weredutio'o'que ni'i (Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesú cũ bu'erã docere neocũucu niwĩ. Be'ro narẽ cũ tutuasere o'ocu niwĩ. Wãtĩa no'o nirãrẽ cõ'awĩrõmasĩsere o'ocu niwĩ. Tojo nicã duti yu'ruomasĩsere o'ocu niwĩ. ² Narẽ Õ'acũ wioгу nimi nisere wereduticu niwĩ. Dutitĩrãrẽ yu'ruoduticu niwĩ. ³ A'tiro nio'ocu niwĩ:

—Wa'arã, ne apeyenojõ miaticã'ña. Tuacjũ, ajuronojõ, ba'ase pu'e, niyeru ne miaticã'ña. Musã sãñase me'rã dia'cũ wa'aya. Ne apeye mianemoticã'ña. ⁴ Musã no'o nirĩ wi'ĩ ejarã, musã to nirõ põtẽorõ tojaque'aya. ⁵ No'o ãpẽrã musãrẽ ñe'eticã, ti macãpure wĩjarã, ti macã cjase di'ta wã'a'quere paastecõ'aña. Tojo weerã musã “A'ti macãcjãrã bu'iritima” ni ĩ'orãsa'a, nicu niwĩ.

⁶ Cũ tojo nica be'ro wa'a wa'acãrã niwã. Wa'a, nipe'tise macãrĩpu Jesú masãrẽ yu'ruose quetire werecusiãcãrã niwã. Tojo nicã dutitĩrãrẽ yu'ruocãrã niwã.

Herode Jesú weesere tu'o'que ni'i (Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Galilea di'ta wioгу Herode nipe'tise Jesú wee'quere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, Herode de'ro weemasĩticu niwĩ. ãpẽrã “Cũ Juã wãmeyeri masũ wẽrĩ'cupu masãcu nimi”, nicãrã niwã. ⁸ ãpẽrã “Dũporocjũpu Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ Elĩa bajuapĩ”, nicãrã niwã. ãpẽrã “Apetero weegu ni'cũ todũporocjũ Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ masã'cu nĩgũ nisamĩgu”, nicãrã niwã. ⁹ Herode pe'e a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'uta Juã ya dupoare dutesuredutiwu. To pũricãrê ¿noanojõ nisari tocã'rõ na ucũno'gũ? Cũrê i'asĩrĩmisa'a, nicu niwĩ.

Jesú ni'cãmocũsetiri mil umuarê ba'ase eca'que ni'i
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Be'ro Jesú besecũcãrã na bu'ecusiaca be'ro cũ tiro daja, na weecusia'quere werecãrã niwã. Be'ro narê Jesú masã marĩrõpũ Betsaida wãmetiri macã pu'topũ su'ori wa'acu niwĩ. ¹¹ Masã pe'e na wa'ase quetire tu'ocã'cãrã niwã. Tojo weerã tere tu'orã, narê sirutuwã'cãcãrã niwã. Jesú narê añuduti, Õ'acũ wioğũ nimi nisere were, dutitirãrê yu'rucocũ niwĩ.

¹² Be'ro ñamica'apũ nicã i'arã, cũ bu'erã doce cũ tiro wa'a, cũrê ucũcãrã niwã:

—Masãrê “Tocã'rõta ni'i”, niña. Macãrĩpũ, no'o pu'to nise macãrĩpũ ba'ase, cãrĩrõ a'magũ wa'adutiya. A'to marĩ nirõpũre ne apeyenojõ marĩbutiacã'a, nicãrã niwã.

¹³ Jesú pe'e nicu niwĩ:

—Musã narê ba'ase ecaya.

Na cũrê nicãrã niwã:

—Ësã ni'cãmocusepagata pã, tojo nicã wa'i pũarãta cuo'o. Masãrê ne a'teacã se'satisa'a. ¿Ësãrê ã'rã pãjãrã ye niatjere ba'ase duudutigu weeti? nicãrã niwã.

¹⁴ Na pãjãrã, umua se'saro ni'cãmocũsetiri mil wa'tero nicãrã niwã. Jesú narê nicu niwĩ:

—Masãrê te cururinucũ cincuenta dujidutiya, nicu niwĩ.

¹⁵ Na cũ duti'caronojõta wee, dujipe'ticã'cãrã niwã. ¹⁶ Be'ro Jesú te ni'cãmocuse pãrê, na wa'i pũarãrê mii, umuarõpũ i'amorõ, cũ pacu Õ'acũrê na ye niatjere e'catise o'ocũ niwĩ. Tu'ajanu'cõ, cũ pe'esteca be'ro cũ bu'erãrê masãrê etidutigu o'ocũ niwĩ. ¹⁷ Nipe'tirã ba'a, yapicãrã niwã. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneocãrã niwã.

Pedro Jesure “Mu'u Õ'acũ o'ócũta ni'i” ni'que ni'i
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Ni'cãti Jesú cũ se'saro ñubueğũ weecu niwĩ. Titare cũ bu'erã quẽ'rã cũ me'rã nicãrã niwã. Narê sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Masã ¿de'ro ni ucũti yu'ure? nicu niwĩ.

¹⁹ Na cũrê yu'ticãrã niwã:

—Ãpẽrã mu'urê “Juã wãmeyerĩ masũ nimi”, nima. Ãpẽrã mu'urê “Duporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elía nimi”, nima. Ãpẽrã “No'o nigũ duporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ masã'cu nigũ nisasamĩ”, nima, nicãrã niwã.

²⁰ Be'ro narê sãrĩtiña'cu niwĩ tja:

—¿Musã waro, de'ro wãcũti yu'ure? nicu niwĩ. Pedro cũrê nicu niwĩ:

—Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i, nicu niwĩ.

Jesú cũ wẽrĩatjere were'que ni'i
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Jesú narê ne cã'rõ ãpẽrãpũre cũ Õ'acũ bese'cu nisere weredutiticu niwĩ. ²² Be'ro narê nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu pũrõ pi'etigusa'a. Judío masã bucurã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yu'ure

ĩ'atu'tirāsama. Yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia numu be'ro masāgūsa'a, nicu niwī.

²³ Be'ro nipe'tirā masārē nicu niwī:

—No'o yu'ure sirutusī'rīgūnojō nipe'tise numurī sirutuato. Cū weesī'rīrōnojō weeticā'to. Yu'u uaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusī'rīgū, “Jesure ējōpeogu, wērībosa'a” nitigata sirutuato. ²⁴ Yu'ure ējōpeose me'rā ña'arō yu'rusī'rītigu, yu'ure ējōpeodu'ugunojō pecame'epu bu'iri da're bajurionogūsami. Apī wējēsere uiti, yu'ure ējōpeonu'cūgūnojō yu'u me'rā catinu'cūgūsami. ²⁵ Ni'cū a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'agu, cū ejeripō'rā pe'ere bajuriogu, ħñe'enojōrē wapata'abosari? ²⁶ Yu'ure, tojo nicā ye quetire bopoyasāticā'ña. Musā bopoyasācā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiro weegusa'a. Apaturi a'ti turipure a'tigu, yu'u pacu asistese me'rā, cūrē wereco'terā me'rā yu'u quē'rā musārē bopoyasāgūsa'a. Yu'u tutuase me'rā a'tigu, tojo weegusa'a. ²⁷ Diacjū musārē werēguti. Ni'cārērā a'topu nirā yu'u wiogu sājācā ĩ'atimirā wērīsome, nicu niwī.

Jesú cū bajusere ducayuy que ni'i
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Ni'cā semana Jesú “Yu'u wiogu sājācā ĩ'arāsa'a” nīca be'ro ũrūgūpu ñubuegu mujāgū, Pedro, Santiago, Juārē miacu niwī. ²⁹ Topu cū ñubuegu, cū bajusere ducayua wa'acu niwī. Cū ye su'ti añurō butise, asistese wa'acaro niwī. ³⁰ Tojo wa'acā, puarā umua bajua, cū me'rā ucūcārā niwā. Na dūporocjārāpu Moisé, Elia nicārā niwā. ³¹ Na asistese me'rā nīrā, Jesú cū Jerusalēpu wērīatjere ucūcārā niwā. ³² Pedro quē'rā uputu wuja cuo'cārā nimirā, wā'cācārā niwā. Wā'cā, Jesú cū asistesere, tojo nicā cū me'rā nīrārē ĩ'acārā niwā. ³³ Na Jesú tiro ni'cārā wa'ari cura Pedro Jesure nicu niwī:

—Wiogu, marī a'topu nicā añuyu'rua'a. I'tia wi'iacā weerā. Ni'cā wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elia ya wi'i weerā, nicu niwī.

Pedro cū tojo nisere tu'oña'timigū, de'ro nīmasītigu, tojo nicu niwī. ³⁴ Cū tojo ucūrī cura ni'cā o'mecurua dijati, tuubi'acā'caro niwā. Na ti o'mecurua po'peapu nīrā, ucua wa'acārā niwā. ³⁵ Be'ro ti curuapu ni'cū a'tiro ucūcā tu'ocārā niwā:

—Ā'rī yu'u macū yu'u besecu nimi. Cū ucūserere tu'o ējōpeoya, nicu niwī.

³⁶ Tojo nīca be'ro Jesú ni'cūta tojanu'cācu niwī. Moisé, Elia marīcārā niwā majā. Cū bu'erā na ĩ'a'quere tojota tu'oña'yu'ruocā'cārā niwā. Ne cārō āpērārē wereticārā niwā.

Jesú wī'magū wātī sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Ape numu pe'e ũrūgūpu ni'cārā dijatacā, pājārā Jesure pōtērīcārā niwā. ³⁸ Ni'cū na wa'teropu nigū uputu Jesure ucūquejocu niwī:

—Īsārē bu'egu, yu'u macū ni'cū nigūrē pajaña'cureya. ĩ'agū a'tia. ³⁹ Wātī cūrē sājāa'cu ñe'ea, caricū, wērīamujācā weemi. Tojo nicā ũseropu sō'potu'umi. Cūrē ña'abutiario wēegu, pi'eticā weeyu'ruami. Ne du'usī'rītimi. ⁴⁰ Mu'u bu'erārē “Wātīrē cō'awīrōña”, nitojamiapu. Ne pōtēotiama, nicu niwī.

⁴¹ Jesú yu'ticu niwī:

—Musā ējōpeose moorā ña'arā ni'i. Yu'u musārē yoacā bu'emicā, ne tu'omasīwe'e yujupā. ¿No'ocā'rō yoacā musā yu'ure ējōpeoticā wācūtutuagusari? Mu'u macūrē yu'u tiro miitia, nicu niwī.

⁴² Wī'magū cū tiro wa'acā, wātī cūrē nucūcāpū doqueque'acā weecu niwī. Apaturi wācūña marīrō cūrē wērīacā weecu niwī tja. Cū tojo weecā, Jesú wātīrē cō'awīrō, yu'rucū niwī. Tu'ajanū'cō, cū pacure wiacu niwī.

⁴³ Nipe'tirā to nīrā Ō'acū tutuasere ī'amarīacārā niwā.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Na Jesú weeī'o'quere ī'amarīarī cura cū bu'erārē nicu niwī:

⁴⁴ —Yu'u ni'cārōacā nisere añurō tu'oya. Acobojoiticā'ña. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure wiorāpure o'orāsama, nicu niwī.

⁴⁵ Cū tojo nisere cū bu'erā pe'e ne tu'omasīticārā niwā. Ō'acū narē tojo masītabasioticā weecu niwī. Na cū nī'quere “¿De'ro nisī'rīrō weeti?” ni sērītiña'ui nicārā niwā.

Añurō weeyu'rūnu'cāgū ye cjase ni'i

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Be'ro Jesú bu'erā na basu ¿noa marī wa'teropū nigū āpērā yu'rūoro niyu'rūnu'cāgūsari? nīrā, uputu du'sasocārā niwā. ⁴⁷ Jesú na tojo wācūsere ī'amasīcā'cu niwī. Tojo weegu ni'cū wī'magūrē cū pu'to wejeonu'cō, ⁴⁸ narē nicu niwī:

—Yu'ure maigūnojō ni'cū ā'rī wī'magūrē ñe'egū weronojō weemi. Cūrē ñe'egū, yu'ureta ñe'egū weemi. Yu'ure ñe'egū, yu'ure o'ó'cu Ō'acū quē'rārē ñe'egūta weemi. No'o musā wa'teropure “Āpērā yu'rūoro ni” ni wācūtigu cūta nimi āpērā yu'rūoro nigū, nicu niwī Jesú.

Marīrē ī'atu'titigu marī me'rācjū nimi nise ni'i

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Be'ro Juā Jesure a'tiro nicu niwī:

—Ēsārē bu'egu, ni'cū mu'u wāmerē pisutjagū, wātīarē cō'awīrōcā ī'awū. Cū marī me'rācjū nitiami. Tojo weerā cūrē cā'mota'awū, nicu niwī.

⁵⁰ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwī:

—Tojo weegure cā'mota'aticā'rōua'a. Marīrē ī'atu'titigu marī me'rācjū nimi, nicu niwī Jesú.

Jesú Santiagore, Juārē tu'ti'que ni'i

⁵¹ Jesú wērī, cū u'musepū mujāti duporo uiro marīrō wācūtutuario me'rā “Jerusalēpu wa'aguti”, nicu niwī. ⁵² Cū duporo āpērārē o'óyucu niwī. Na ni'cā macā Samaria di'ta nīrī macāpū Jesú cū cārīatjore a'mayurā wa'acārā niwā. ⁵³ Ti macā Samariacjārā judío masā me'rā a'pēpūrīrā nitjārā, Jesú o'ó'cārārē ñe'esī'riticārā niwā. Na, Jerusalēpu Jesú wa'agusami nīrā, tojo weecārā niwā. ⁵⁴ Samariacjārā tojo weesere ī'arā, Jesú bu'erā Santiago, Juā a'tiro nicārā niwā:

—Ēsā wīogu, narē bu'iri da'rerā, ¿pecame'erē u'musepū dijatiduticā uati? ¿Duporocjū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía wee'caronojō weerouati? nicārā niwā.

⁵⁵ Tere tu'ogu, Jesú narē ī'a, tutuario me'rā tu'tigu, a'tiro nicu niwī:

—Musā tojo wācūse Espiritu Santu o'ose mejēta ni'i. ⁵⁶ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu masārē bu'iri da're bajuriogu a'titiwū. Narē yu'ruogu a'tigu weewū, nicu niwī.

Be'ro na ape macāpu yu'rua wa'acārā niwā.

Jesú me'rā wa'asī'rīmi'cārā ye queti ni'i

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Na ape macāpu yu'ruari cura ni'cū masū Jesure nicu niwī:

—Yu'u mu'u no'o wa'aro sirutugati, nicu niwī.

⁵⁸ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Wa'icārā na cārīrī tuti cuoma. Mirīcūa quē'rā na pō'rātiri su'tiro cuoma. Yu'u pūrīcā Ō'acū macū masū weronojō uputigu ne cārō cārīpesaro, yaro diácjūrē moo'o, nicu niwī.

⁵⁹ Apī pe'ere Jesú a'tiro nicu niwī:

—Te'a yu'u me'rā, nicu niwī.

Cū yu'ticu niwī:

—Wioḡu, yu'u pacu tiropu wa'aguti yujupu. Topu ni, be'ro yu'u pacu wērica be'ro yaatojagupu mu'u me'rā wa'aguti, nicu niwī.

⁶⁰ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'ure ējōpeotirā wērī'cārā weronojō nima. Náta wērī'cārārē yaato. Mu'u pūrīcā yu'ure sirutuya. Sirutu, Ō'acū wioḡu nigūsami nisere wereḡu a'tia, nicu niwī.

⁶¹ Be'ro Jesure apī nicu niwī:

—Wioḡu, mu'u me'rā wa'aguti. Yu'u mu'u me'rā wa'ati dūporo ya wi'icjārārē we'eritisi'rīsa'a yujupu, nicu niwī.

⁶² Jesú cūrē nicu niwī:

—Di'ta se'ecūḡū, opanurē wa'ari nígū, sē'ema pe'e ī'atōrōtisami. Ā'rī weronojō Ō'acūrē ējōpeo'cupua todūporo cū weeseti'quere wācūnūrūtisami. Wācūnūrūḡūa Ō'acū ye cjasere queoro weemasītisami, nicu niwī.

10

Jesú setenta y dos masārē cū ye quetire weredutigu o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Jesú setenta y dos āpērā umuarē pijinemocu niwī. Narē puarērā dia'cū nipe'tise cū wa'atje macārīpu cū dūporo o'óyucu niwī.

² Narē a'tiro nicu niwī:

—Diacjū masārē wereḡuti. Marī otese peje pī'rī ducati'i. Tere miirā pe'e maribocurema. Tojo weerā musā te otese wioḡare āpērā miitamudutirā sērīnemoña, nicu niwī. A'te weronojō Ō'acū ye quetire masīsī'rīrā pājārā waro nima. Te quetire wererā pe'e pejetirācā nima. Tojo weerā āpērā cū o'ónemocā Ō'acūrē sērīña. ³ Musā wa'aya. Yu'u masārē wiose wa'teropu o'óḡu wee'e. Oveja wī'marārē yaiwa wa'teropu o'óḡu weronojō o'ó'o. ⁴ Musā wa'arā, ajuri miaticā'ña. Niyeru sārī ajuro quē'rārē miaticā'ña. Sapatu ape pa'a miaticā'ña. Ma'apu wa'arā, āpērārē añudutirā, yoacā ucūtīcā'ña. Diacjū wa'aya. ⁵ Musā wi'ipu sājāarā, ti wi'icjārārē añudutirā, a'tiro nimu'tāña: “Musā a'ti wi'icjārārē añurō wa'ato”, niña. ⁶ Ti wi'icjārā cumuca marīrō nicā, musā añudutise “Añurō wa'ato” nise na ye tojarosa'a. Tojo niticāma, musā tojo nise musārēta tojarosa'a tja. ⁷ Musā ni'cā wi'ipu ejarā, ti wi'iputa tojayá. Na ba'asenojōrē, na sī'rīsenojōrē, musā quē'rā ba'asirutuya. Da'rari

masã na da'rase wapa wapata'aba'amasĩma. Tojo weerã musã bu'erã wa'acã, musãrẽ ba'ase weetamurãsama. Apeye wi'seripu wa'amujã, cãribajaque'aticã'ña. ⁸ Musã ni'cã macãpu etacã, ti macãcjarã aňurõ ñe'eme'ricã, no'o na ecasere ba'aya. ⁹ Ti macãpu dutitirãrẽ yu'ruoya. Narẽ a'tiro werya: "Õ'acũ cã wioġu nise musã tiropu a'tiatje cã'rõ du'sa'a." ¹⁰ Ni'cã macãpu musã etacã, tocjãrã aňurõ põtëriticãma, macã decopu wa'aya. A'tiro niña: ¹¹ "A'ti macã cjase ũsã du'pocãripu di'ta wã'a'quepãreta paastecõ'arãti. A'ti macãcjarã bu'iritisere i'orã, tojo weerãti", niña. Narẽ a'tiro ninemoña. "Musã a'tere masiña. Õ'acũ cã wioġu nise musã tiropu a'tiatje cã'rõ du'sa'a", niña. ¹² Jesũ a'tiro ninemocu niwĩ:

—Musãrẽ wereguti. Õ'acũ musãrẽ beseatji numu nicã, ti macãcjarã musãrẽ uati'cãrãrẽ a'tiro weegusami. Sodomacjarãrẽ bu'iri da're'caro nemorõ da'reno'rãsama, nicu niwĩ Jesũ.

Jesure ëjõpeotise macãricjarã ye queti ni'i
(Mt 11.20-24)

¹³ Be'ro Jesũ apeye macãricjarãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Corazĩ, tojo nicã Betsaida wãmetise macãricjarãrẽ ña'abutiario wa'arosa'a musãrẽ. Yu'u wee'i'o'quere i'amirã, ducayuwe'e. Yu'u ãpërã judio masã nitirã nirõpu Tiro, Sidõ wãmetise macãripu wee'ocãma, duporopu na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayutojabopã. Na bujawetisere i'orã, na weewaranojõpuma su'ti wãquisenojõrẽ sãña, nujãrẽ na dupoapu õrëstepeobopã. ¹⁴ Õ'acũ musãrẽ beseatji numu nicã, Tiro, Sidõcjarã nemorõ musã pe'ere bu'iri da'reyu'rũn'cãġsami. ¹⁵ Ni'cãrõacãma Capernaucjarãrẽ were'e. "Tojowaro u'musepu mujãrãti", ni wãcũticã'ña. Õ'acũ musãrẽ pecame'epu cõ'abutiagusami, nicu niwĩ.

¹⁶ Be'ro cã bu'erãrẽ a'tiro werenemocu niwĩ:

—Musã bu'esere tu'orã, yu'ureta tu'oma. Musãrẽ uatirã, mejãrõta yu'ure uatima. Tojo yu'ure uatirã, yu'ure o'õ'capu Õ'acũ quẽ'rãrẽ uatima, nicu niwĩ Jesũ.

Jesũ cã o'õyu'cãrã setenta y dos na daja'que ni'i

¹⁷ Be'ro Jesũ setenta y dos cã o'õyu'cãrã e'catise me'rã tojatacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ësã wioġu, wãtiãputa mu'u dutiro, mu'u wãme me'rã ũsã cõ'awĩrõmujãcã, yu'tiama, nicãrã niwã.

¹⁸ Jesũ narẽ nicu niwĩ:

—Musã nirõnojõta ni'i. Wãtirẽ u'musepu ni'cu bupo ya'baro weronjõ docaque'a dijacã i'awũ. ¹⁹ Yu'u musãrẽ tutuasere o'owu. Musã añãpũre u'tapeomicã, cutipãpũre u'tapeomicã, na cũ'ricã, toacã pũrino'tisere o'owu. Nipe'tise wãti cũ tutuasere docaque'adutigu o'owu. Ne cã'rõ musã ña'arõ weno'some. ²⁰ "Wãtiã ũsãrẽ yu'tiama" nise dia'cũrẽ e'catiticã'ña. A'te pe'ere e'catiya. U'musepu Õ'acũ yarã catinu'cũse cuorã na wãmerẽ ojaõ'orĩ turipu musã wãmerẽ ojaõ'ocã, e'catiya, nicu niwĩ.

Jesũ ye queti, cã pacu Õ'acũ ye queti ni'i
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Jesũ cã bu'erãrẽ ucũrĩ cura Espĩritu Santu cãrẽ e'catise o'õyu'ruacu niwĩ. Titare cã pacure a'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, mu'u u'muse, a'ti turi wiogu ni'i. "Ēsā masīyu'rānu'cārā ni'i" nirārē mu'u ye cjasere masīcā weeticu niwā. Āpērā wī'marā weronojō maata tu'o ējōpeorā pe'ere tere masīcā weecu niwā. Mu'u tojo weesere wācūgū, mu'urē e'catise o'o'o. A'tere mu'u ua'caronojōta queoro wee'e, nicu niwī cū pacure.

²² Be'ro masārē ninemocu niwī tja:

—Yu'u pacu nipe'tise weemasīse yu'ure o'owī. Cū ni'cūta yu'u nisetisere masīpe'ocā'samī. Yu'u quē'rā ni'cūta cū nisetisere masīpe'o'o. No'o yu'u masīcā weeno'rā quē'rā cū nisetisere masīsama, nicu niwī Jesú.

²³ Be'ro cū bu'erārē ī'a, na se'sarore nicu niwī:

—Yu'ure musā, musā ye caperi me'rā ī'a'a. ²⁴ Musārē a'tiro wereguti. Pājārā daporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā, tojo nicā wiorā musā ni'cārōacā ī'asere ī'asī'rīcārā nimiwā. Ne ī'aticārā niwā. Yu'u musārē weresere tu'osī'rīcārā nimiwā. Ne ni'cāti tu'oticārā niwā, nicu niwī.

Jesú Samariacjū me'rā queose o'o'que ni'i

²⁵ Be'ro ni'cū Moisé oja'quere bu'eri masū Jesú cū ucūsere tu'ogu, wā'cānu'cā, Jesú me'rā ucūgū wa'acu niwī. Cūrē mejēcā yu'ticā uagu, a'tiro sērītiña'cu niwī:

—Masārē bu'egu, yu'u Ō'acū me'rā catinu'cūsī'rīgū, ζde'ro weegusari? nicu niwī.

²⁶ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—ζMoisé ye queti o'jáca pūrīpu de'ro o'jano'tito? Mu'u tere bu'egu, ζde'ro tu'oti? nicu niwī.

²⁷ Moisé oja'quere bu'eri masū cūrē yu'ticu niwī:

—A'tiro o'jano'o: "Ō'acū marī wiogure nipe'tise mu'u ējōpeose me'rā, mu'u wācūse me'rā, mu'u tutuase me'rā, mu'u tu'oña'se me'rā ma'īña. Mu'u basu ma'irōnojōta āpērārē ma'irōua'a", ni'i, nicu niwī.

²⁸ Tere tu'ogu, Jesú cūrē nicu niwī:

—Mu'u queoro waro yu'ti'i. Mu'u a'tere wéegu, Ō'acū me'rā catinu'cūgūsa'a, nicu niwī.

²⁹ Moisé oja'quere bu'egu pe'e cūrē añurō wācūcā uagu, Jesure a'tiro nicu niwī tja:

—ζNoanojō niti āpērārē ma'irōua'a nirānojō? nicu niwī.

³⁰ Jesú cūrē queose me'rā yu'ticu niwī:

—Ni'cū umu Jerusalēcjū ma'a Jericó wa'ari ma'apu bu'acu niwī. Topu cū wa'ari cura yajari masā cūrē ñe'e, cū cuosere yajape'ocā'cārā niwā. Su'ti cū sāña'quepu quē'rārē tuweemiicā'cārā niwā. Cūrē uputu paawējēcūu, wa'a wa'acārā niwā. ³¹ Tojo wa'ari cura ni'cū pa'i cū bu'aca ma'aputa bu'acu niwī. Cūrē ī'agū, ī'atigu weronojō diacjū yu'rūbu'a wa'acu niwī.

³² Cū be'ro tja apī Levī ya curuacjū cū cūñarōputa cū quē'rā ejacu niwī. Cūrē ī'agū, cū quē'rā ape pā'rē pe'e pē'a, ī'ayu'rūbu'a wa'acu niwī. ³³ Na be'ro apī tja Samariacjū judío masā na yabigu ti ma'aputa bu'acu niwī. Cū cūrē ī'agū, pūrō pajaña'cu niwī. ³⁴ Tojo weegu cū, cū tiro wa'a, cū cāmīrē ocoyegu, u'sere, tojo nicā vino me'rā cū ye cāmīpu piopeocu niwī. Tu'ajanu'cō, su'ti caseri me'rā du'recu niwī. Be'ro cū yagu burro bu'ipu cūrē miipeocu niwī. Miipeo, ni'cā wī'i sijari masā cārīri wī'ipu mīaa, cūrē co'tedutigu cūucu niwī. ³⁵ Ape numu pe'e tja Samariacjū co'tedutigu pua numu da'rase wapa weronojō niyeru ti wī'i co'tegure o'ocu niwī.

Cūrē a'tiro nicu niwī: “Ā'rīrē co'teya. Yu'u mu'urē o'o'que nemorō nicā, dajatojagu mu'urē wapayepe'oguti”, nicu niwī. ³⁶ A'tere wérēca be'ro Jesú Moisé oja'quere bu'egure a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ĩacā, ζni'inojō pe'e na i'tiarā wa'terore yajari masā na ña'arō wee'cure pajaña'pari? nicu niwī.

³⁷ Moisé oja'quere bu'eri masū yu'ticu niwī:

—Cūrē pajaña'a weetamu'cu añurō weepī, nicu niwī.

Jesú cūrē nicu niwī:

—Mu'u quē'rā āpērārē ā'rī weronojō weegu wa'aya, nicu niwī.

Jesú Marta, María ya wi'ipu cū n'ique ni'i

³⁸ Jesú cū wa'aro yu'ruagu, ni'cā macāpu ejacu niwī. Ti macāpu ni'cō Marta wāmetigo co ya wi'ipu cūrē pōtērī, cārīse o'oco niwō. ³⁹ Co ni'cō María wāmetigore acabijotico niwō. Cóta Jesú ucūsere tu'ogo, cū du'pocārī tiroacāpu dujico niwō. ⁴⁰ Co tojo weeri cura Marta pe'e co da'rasere wācūque'tiyu'ruaco niwō. Tojo weego co Jesú tiro wa'a, cūrē nico niwō:

—Yu'u wiogu, a'tigo yu'u acabijo yu'ure weetamusere ne wācūtimo. ζMu'u ne mejēcā tu'oña'weti co tojo weesere? Core yu'ure weetamudutiya, nico niwō.

⁴¹ Jesú core yu'ticu niwī:

—Marta, mu'u weesere uputu waro wācūque'ti'i. ⁴² María pe'e yu'u ucūsere tu'ogo, añuse warōre weego weemo. Co tu'o ējōpeo'quere ne āpērā ē'mamasītisama. Tenojō pe'ere weerōua'a, nicu niwī.

11

Jesú “Ō'acūrē sērīrā, a'tiro ñubueya” nise ni'i (Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ni'cā numu Jesú aperopu ñubuegu weecu niwī. Cū ñubuetu'ajaca be'ro ni'cū cū bu'egu Jesure nicu niwī:

—Ēsā wiogu, Juā masārē wāmeyeri masū cū bu'erārē Ō'acūrē ñubuesere bu'ecu niwī. Mu'u quē'rā ūsārē bu'eya, nicu niwī.

² Jesú yu'ticu niwī:

—Ō'acūrē ñubuerā, a'tiro niña:

“Pacu, mu'u u'musepu ni'i.

Nipe'tirā mu'urē wiopesase me'rā ējōpeoato.

A'ti turipure mu'u bese'cu maata wiogu sājāgū a'tiatio.

Ĕ'musepure mu'u uaro dia'cū weesama.

Na weronojō a'ti turicjārā quē'rā mejārōta weeato.

³ Ēsārē umucorinucū ba'ase o'oya.

⁴ Ēsā ña'arō wee'quere acobojoya.

Ēsā āpērārē acobojo'caro weronojōta ūsā quē'rārē acobojoya.

Ēsā ña'arō weesī'risere cā'mota'aya.

Tojo nicā ña'agū ūsārē niquesāsī'rīcā, cā'mota'aya”, nicu niwī.

⁵ Jesú apeye ninemocu niwī:

—No'o musā wa'teropure ni'cū cū me'rācjū cuobosami. Cū ñami deco musā ya wi'ipu wa'a, a'tiro nibosami: “Yu'u me'rācjū, i'tiaga pā yu'ure wasoya. ⁶ Yu'u me'rācjū apī aperopu sijagu eja'cu yā wi'ipu ejami. Ne cūrē apeyenojō cā'rō ecase moosa'a”, nisami. ⁷ Cū apetero weegu mu'urē wi'ipopeapu a'tiro yu'tiwīrōbosami: “Yu'ure wā'cōtiguta. Sope pu'to añurō

waro bi'acā'no'apu. Yu'u pō'rā yu'u me'rā cārīrā pesama. Yu'u mu'urē wā'cā apeyenojō o'ogu wa'amasītisa'a", nisami. ⁸ Musārē wereguti. Cū, cū me'rācjū nimicā, wā'cā, cūrē apeyenojō o'ogu wa'atisami. A'tiro pe'e weesami. Cūrē sērīnu'cūcā ī'agū, caribonemoticā'to nīgū, nipe'tise cū uasere o'osami. Cū, cū me'rācjū nise ye bu'iri mejēta tojo weesami. ⁹ Tojo weegu musārē wereguti. Ō'acūrē sērīña. Cūrē sērīcā, o'ogusami. Musā sērī a'manu'cūrā, bocarāsa'a. Musā me'rācjū ya wi're sope pu'to pisunu'cūcā cū musārē pāosōrōrō weronojō weegusami. ¹⁰ Ō'acū cūrē sērīrārē o'osami. No'o a'magūnojō bocagusami. Sope pu'to pisugu weronojō sērīnu'cūgūrē o'ogusami.

¹¹ »Musā pō'rā ba'ase sērīcā, ne ni'cū ūtāpere o'otibosa'a. Wa'i sērīcā quē'rārē, añarē o'otibosa'a. ¹² Tojo nicā cūrē'quē die sērīcā, cutipare o'otibosa'a. ¹³ Musā ña'arā nimirā, musā pō'rārē añusere o'omasī'i. To pūrīcārē marī pacu u'musepu nīgū, nemorō añuse o'ogusami. Cūrē sērīrārē Espiritu Santure o'ogusami, nicu niwī.

Jesure "Wātī tutuaro me'rā wee'omi" ni na ucja'que ni'i
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ni'cū masū wātī sājāno'cu ucūmasītigu tojacu niwī. Jesú cūrē cō'awīrōgū weecu niwī. Cūrē cō'awīrōcā, ucūmasītīmī'cu ucūcu niwī. Tere ī'arā, masā ī'amarīacārā niwā. ¹⁵ Ni'cārērā a'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī Jesú wātīa wiogu Beelzebú wāmetigu tutuaro me'rā wātīrē cō'awīrōmi, nicārā niwā.

¹⁶ Āpērā pe'e ¿diacjūta Jesú tutuamiticū? nīrā, cūrē u'muse cjasere wee'oduticārā nimiwā. ¹⁷ Cū na tojo wācūsere masīgū, narē nicu niwī:

—Ni'cā curuacjārā a'merī ducawati, a'mequērā, masāpe'tia wa'asama. Ni'cā wi'icjārā ducawatirā, na quē'rā pe'tidijasama. ¹⁸ A'te weronojō wātīa wiogu cū basu ducawatigu, cū de'ro wee tutuanemotisami majā. Musārē a'tere ucūgūti. Musā yu'ure "Wātī Beelzebú tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi", nīmī'i. ¹⁹ To pūrīcārē yu'u tojo weecāma, musā bu'esere siruturā wātīarē cō'awīrōrā, ¿noa tutuaro me'rā cō'awīrōsari? Narē musā "Ō'acū tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōma", ni'i. Tojo weero masīno'o. Musā yu'ure nise diacjū niwe'e. ²⁰ Yu'u Ō'acū dutiro me'rā pe'e wātīarē cō'awīrō'o. A'te me'rā "Ō'acū wiogu nise musā tiropare nitoja'a", nino'o, nicu niwī.

²¹ Jesú narē a'tiro ninemocu niwī:

—Ni'cū unu tutuamu nipe'tise wāmotigu cū ya wi'ire co'tecā, cū yere mejēcā weetisama. ²² No'o cū nemorō tutuagu a'ti, cūrē wapata'agu, cū wāmotimi'quere ē'mape'ocā'sami. Tojo weegu cū wāmo marīgū mejō nīgū tojacā'sami. Ē'ma'cu cū me'rācjārārē tere ducawaasami. Jesú, yu'u wātī yu'ruoro tutuayu'runū'cā a nīgū, tojo nicu niwī.

Jesú a'tiro ninemocu niwī:

²³ —Yu'ure uatirā yu'ure ī'atu'tirā nima. Yu'ure seeneotamutigunojō doquestewā'cāgū weronojō nimi. Yu'ure ējōpeotirā masārē Ō'acūrē ējōpeocā weetamurā mejēta weema nīgū, tojo nicu niwī.

Wātī toduporopu cū ni'cupare majāmisājāase ni'i
(Mt 12.43-45)

²⁴ Jesú masārē a'tiro ninemocu niwī:

—Wātī masūpure cō'awīrōno'ca be'ro aco marīrōpu sijabaque'atisami. Cū niatjore a'magū, tojo weesami. Cū nirō bocatigu, a'tiro wācūsami: “Yu'u wijaa'cupure dajasājāagūti tja”, nisami. ²⁵ Cūpure dajasājāagū, wi'i o'aca wi'i, añurō apōca wi'i weronojō bocaejasami. ²⁶ Be'ro āpērā wātīa sietere cū yu'rūoro ña'arārē pijisami. Piji, be'ro toduporopu cū wijaa'cupure na nipe'tirā sājāasama. Tojo weegu masū cū toduporopu nī'caro nemorō ña'arō tojasami, nicu niwī Jesú.

Jesú “E'catise waro a'tiro ni'i” ní'que ni'i

²⁷ Jesú ucūri cura ni'cō numio masā pājārā wa'teropu nigō caricūquejoco niwō:

—Mu'urē pō'rāti masō'co añurō waro e'catiyu'rusamo, nico niwō.

²⁸ Jesú core nicu niwī:

—Yu'u pe'e a'tiro nigūti. Ō'acū cū ucūsere tu'o, cū dutisere weerā pe'e pūricā añurō waro co nemorō e'catisama, nicu niwī.

Masā ña'arā Jesure wee'odutimi'que ni'i

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Jesú tiro pājārā masā nerēwā'cācārā niwā. Na tojo weecā, cū ucūcu niwī:

—Masā a'tocaterocjārā ña'ayu'ruama. Na ña'arā nírā, wee'ose dia'cūrē uama. Na tere uamicā, a'te dia'cūrē wereguti. Joná dūporocjūpu wa'a'quenojō dia'cūrē i'ogūti. ³⁰ Joná Nínivecjārārē queose o'ogu weecu niwī. Te weronojō yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu quē'rā a'tocateropu nirārē queose o'o'o. ³¹ Dūporocjō mujipū mujātiro diacjē pe'e nirī di'ta wiogo Israe curuacjārā wiogu Salomó masisere tu'ogo a'tico niwō. Yu'u Salomó yu'rūoro masiyu'runu'cāmicā, musā pe'e yu'ure tu'osī'rīwe'e. Tojo weego Ō'acū masārē beseatji numu nicā, ti di'ta wiogo ní'co a'tocaterocjārārē “Musā Jesure ējōpeotirā, ña'arō weewu”, nigōsamo. ³² Apeye quē'rārē wereguti. Joná Nínive wāmetiri macācjārārē Ō'acū ye quetire wercā, na ña'arō wee'quere bujaweti, du'ucārā niwā. Yu'u pe'ere Joná yu'rūoro nimicā, musā ējōpowe'e. Musā na wee'caronojō ña'arō wee'quere bujawetiwe'e. Tojo weerā Ō'acū masārē beseatji numu nicā, Nínivepu ní'cārā a'tocaterocjārārē “Musā Jesure ējōpeotirā, ña'arō weewu”, nirāsama, nicu niwī Jesú.

Marī caperi sī'ocja weronojō ni'i nise ni'i

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ Jesú masārē a'tiro werenemocu niwī:

—Masā sī'ocjare sī'ōca be'ro bajutiropu, acaronojō docapu sī'otisama. Tojo weronojō o'orā, topu sājāejarānucū i'ato nírā, u'muarōpu sī'opeosama. ³⁴ Marī caperi sī'omu'tācja weronojō ni'i. Marī caperi añucā, añurō i'amasī'i. Marī caperi i'aejaticāma, añurō i'atisa'a. A'te weronojō musā Ō'acūrē ējōpeo, cū yere wéerā, caperi añurō weronojō ni'i. Musā a'ti turi cjase pe'ere wācūnurūcāma, caperi i'aejatirā weronojō ni'i. Ō'acū uaro weetirā, na'itī'arōpu nírā, cūrē masītirā weronojō ni'i. ³⁵ Musā ējōpeosere sī'ose weronojō cuo'o. Tere na'itī'arōpu weronojō ña'arō weese me'rā dojorētīcā'ña. ³⁶ Tojo weerā musā Ō'acūrē ējōpeo, ña'ase marīrō cū uaro wéerā, cū ye cjasere añurō tu'omasī'rāsa'a, nicu niwī Jesú.

Jesú fariseo masārē, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'i
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesú weretu'ajaca be'ro ni'cū fariseo masū cū ya wi'ipu ba'adutigu pijiacu niwī. Tojo weegu Jesú sājāa, ba'acju mesapu ejanujācu niwī.

³⁸ Be'ro fariseo na weewuaronojō ba'ase duporo Jesú cū omocoeticā i'agū, i'amarīacu niwī. ³⁹ Tere masīgū, Jesú cūrē nicu niwī:

—Musā fariseo masā bajuyoropu dia'cū añurō weeta'sa'a. Baparire bu'ipu dia'cū coerā weronojō ni'i. Ti pa po'peapure peje ña'ase musā āpērā yere yaja'que, āpērā yere uaripejaju'runu'cā'que ū'iri weronojō wā'ña'a. ⁴⁰ Musā tu'omasīwe'e. Ō'acū bu'icjasere wee'cuta po'peapu cjasepu quē'rārē weecu niwī. ⁴¹ Musā cuosere āpērārē pajaña'rā, o'oya. Tojo weerā baparire po'peapu coerā weronojō weerāsa'a. Be'ro bu'ipu, po'peapu quē'rārē ū'iri marīrā weronojō añurā tojarāsa'a.

⁴² »Musā fariseo masārē ña'arō wa'arosa'a. Musā otese o'majācā menta, ruda wāmetise, nipe'tise opa dari ducatisenojōacārē seeneo, opa sū'urī weesa'a. Diez sū'urī cuorā, ni'cā sū'u Ō'acū wi'ipu miaa, Ō'acūrē wāmepeo, pa'ire o'osa'a. Tojo weemirā, añurō weese, Ō'acūrē ma'ise pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Musā otesere cūrē o'odu'utimirā, a'te añuyu'runu'cāsere weeya.

⁴³ »Musā fariseo masārē ña'arō wa'arosa'a. Musā nerēwuase wi'seripure wiorā na dujiwuase cūmurīpu dujisi'rī'i. No'o musā wa'aro wiopesase me'rā añuduticā ũ'a'a.

⁴⁴ »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā, weeta'sari masā ni'i. Ña'arō wa'arosa'a musārē. Masāperi na yaa'que bajutise weronojō ni'i. Āpērā a'ti, masītimirā, te peri bu'i u'tacūuwā'cāsama. A'te weronojō musā po'peapure ña'arā ni'i. Āpērā musā ña'arō weesere masītisama, nicu niwī.

⁴⁵ Cū tojo nicā tu'ogu, ni'cū Moisé oja'quere bu'eri masū a'tiro nicu niwī: —Masārē bu'egu, mu'u a'tiro nīgū, ũsā quē'rārē tu'tigu wee'e, nicu niwī.

⁴⁶ Jesú cūrē nicu niwī:

—Musā quē'rārē ña'arō wa'arosa'a. Āpērārē weepōtēoña marisere dutiyu'ruocā'sa'a. Tere dutimirā, musā pe'e ne weewe'e.

⁴⁷ »Ña'abutiario wa'arosa'a musārē. Musā duporocjārā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā masāperi bu'ipu yeeaponu'cō'o. Narēta musā ñecūsumuapu wējēmujāticārā niwā. ⁴⁸ Musā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā na ni'quere weewe'e. Yu'u quē'rārē ējōpeowe'e. Musā a'tiro weese me'rā musā ñecūsumua wee'quere bu'ipejatamusere masīno'o. Na Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējēcō'acārā niwā. Musā pe'e na ye masāperire yeeaponu'cō'o.

⁴⁹ »Tojo weegu Ō'acū yu'u pacu duporopu masīse me'rā a'tiro nicu niwī: “Yé queti weremu'tārī masārē, tojo nicā yé queti bu'eri masārē o'oguti. Ni'cārērārē wējēcō'a, āpērārē ña'arō weesi'rīrā, no'o na wa'aro sirutucusiarāsama”, nicu niwī Ō'acū. ⁵⁰ Tojo weegu nipe'tirā Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējē'que wapa Ō'acū a'tiro weegusami. A'tocaterocjārā masārē bu'iri wapaseegusami. ⁵¹ A'ti turi weenu'cācaterore musā ñecūsumua Abere wējēmu'tācārā niwā. Be'ro téé Zacaría na ñubuepeowuaro pōtēorōpu wējē'que me'rā yapati'i. Tojo weegu musārē nigūti. Tojo wee'que wapare a'tocateropu nīrārē bu'iri wa'arosa'a.

52 »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā Ō'acū yere masī'i. Tere masīmirā, āpērārē masīcā weewe'e. Musā basuta yu'ure ējōpouwe'e. Āpērā quē'rārē ējōpeosi'ricā uasāwe'e. Tojo weero ña'arō wa'arosa'a musārē, nicu niwī Jesú.

53 Jesú a'tere nica be'ro Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā cū me'rā uayu'ruacārā niwā. Tojo weerā cūrē peje sērītiña'wā'cōcārā niwā. 54 Cū mejēcā nicā, cūrē weresārāti nīrā, tojo weecārā niwā.

12

Jesú "Fariseo masā nisoose me'rā bu'esere tu'omasīña" ní'que ní'i
(Mt 16.6; 10.26-27; Mr 8.15)

1 Jesú masārē bu'eri cura pājārā waro masā nerēcārā niwā. Na pājārā waro nitjārā, a'merī u'tatī'a, doquewāmujācārā niwā. Jesú ne waro cū bu'erā dia'cūrē weremu'tācu niwī yujupu. A'tiro nicu niwī:

—Musā fariseo masā na ye levadura pā bucuacā weesere tu'omasīña. Levadura nīgū, na nisoose me'rā bu'esere tu'omasīña nīgū wee'e, nicu niwī. 2 Ne bajuyoropu weetise ī'ano'ticā weesome. Ī'ano'rōsa'a. Ne ī'atioropu wee'que quē'rā masīno'ticā weesome. 3 Tojo weerā musā ñamipū weronojō wee'que āpērā tu'otioropu ní'que a'tiro weeno'rōsa'a. Ūmācopu weronojō nipe'tirā tu'oropu werono'rōsa'a. Apeye musā wī'i po'peapu ya'yioropu ní'que quē'rā wī'i bu'ipū caricūrō weronojō uputu busucā weeno'rōsa'a, nicu niwī.

Jesú "¿Noanojōrē uiroati?" nise ní'i
(Mt 10.28-31)

4 Jesú cū bu'erārē a'tiro werecu niwī:

—Musā yu'u me'rācjārārē a'tiro wereguti. A'ti upure wējēcō'arārē uiticā'ña. Wējēca be'ro na mejēcā weemasītisama. 5 Musārē "Ā'rī pe'ere uiya", nigūti. Ō'acū marī wērīca be'ro pecame'epu cō'abutiamasīsami. Cū tojo weegú pūrīcārē uiya.

6 »Ni'cāmocurā mirīcūa o'majārācā cā'rōacā waro wapatima. Tojo nimicā, Ō'acū pe'e ne ni'cūrē masīticā weetisami. 7 Tojo nicā musā poaripureta "Ticuse ní'i", ni masīpe'ocā'sami. Tojo weerā masārē uiticā'ña. Ō'acū ī'orōpu pājārā mirīcūa nemorō musā wapati'i. Ō'acū musārē añurō co'tegusami.

Āpērā ī'orōpu "Jesucristore ējōpeo'o" nise ní'i
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 »Musārē wereguti. No'o masā ī'orōpu yu'ure "Ējōpeo'o" ni werēcā, yu'u quē'rā Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā ī'orōpu narē añurō ucūgūsa'a. 9 Ni'cū masārē uigu, masā ī'orōpu yu'ure "Ējōpouwe'e" nigūrē yu'u quē'rā Ō'acūrē wereco'terā ī'orōpu narē "Yagu mejēta nimi", nigūti.

10 »Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure ña'arō ucūcā, Ō'acū acobojojusami. Espiritu Santu pe'ere ña'arō ucūcā, Ō'acū acobojosome.

11 »Āpērā musārē weresārā, nerēwuase wī'seripu, beseri masā tioropu, wiorā tioropu miabosama. Na tojo weecā, musā ucūatjere "¿De'ro yu'tirāsari? ¿De'ro nirāsari?" ni wācūque'titicā'ña. 12 Musā ucūrī cura Espiritu Santu musā yu'tiatjere weregusami, nicu niwī Jesú.

Peje apeyenojō cuogu ye queti ni'i

¹³ Jesú bu'eri cura ni'cũ masã wa'teropu nigú a'tiro nicu niwĩ:

—Masãrẽ bu'egu, yu'u pacu wẽrĩgũ, apeyenojō ãsãrẽ cũucu niwĩ. Tere yu'u ma'mirẽ, yé nisere ducawaadutiya, nicu niwĩ.

¹⁴ Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Mu'u de'ro wãcũti? Yu'u pacu yu'ure musãrẽ besedutigu, musãrẽ apeyenojō ducawaadutigu sõrõpĩ, ¿ni wãcũmiti? nicu niwĩ.

¹⁵ Apeye ninemocu niwĩ:

—Musã nipe'tise ñaripejasenojõrẽ tu'omasĩ, wãcũña. Marĩ catise peje apeyenojō cuose mejẽta ni'i, nicu niwĩ.

¹⁶ Cã tojo níca be'ro a'tiro queose me'rã werecu niwĩ:

—Ni'cũ peje cuori masũ nicu niwĩ. Cã otéca be'ro peje waro ducaticaro niwũ. ¹⁷ Te peje nicã ñ'agũ, a'tiro wãcũcu niwĩ: “¿De'ro weegasari yu'u te peje me'rã? Tere yu'u no'opu nurõrõ moo'o”, nicu niwĩ. ¹⁸ Be'ro wãcũapocu niwĩ tja: “A'beya. A'tiro weeguti. Yu'u ba'ase nurõrĩ wi'ire cõ'ape'o, nemorõ pajiri wi'i nu'cõgũti. Topu nipe'tise otese ducare no'o yu'u cuosere nurõgũti”, nisami. ¹⁹ “Tu'ajanu'cõ, yu'u basu a'tiro nigũti: ‘Peje cũ'marĩ cjase niatjere nurõ'que cu'o. Tojo weegu yu'u ñaro soo, ba'a, sĩ'rĩ e'catiguti’”, nisami. ²⁰ Õ'acũ pe'e tojo weecã ñ'agũ, a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u tu'omasĩwe'e. Ni'cãcã ñamita mu'u wẽrĩgũsa'a. To pũrcãrẽ mu'u nurõ'que peje ¿noa ye tojarosari?” nicu niwĩ Õ'acũ. ²¹ Tojota wa'arosa'a peje cuogu Õ'acũrẽ wãcũtigu, cũ ye dia'cũ mineocũugũrẽ. Cũ Õ'acũ ñ'orõrẽ pajasecuogu waro nisami, nicu niwĩ Jesú.

Õ'acũ cũ yarãrẽ co'tese ni'i

(Mt 6.25-34)

²² Be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Musãrẽ nigũti. ¿Ñe'enojō ba'arãsari? ¿Ñe'enojō sãñarãsari? ni wãcũque'titicã'ña. ²³ Marĩ catise ba'ase nemorõ wapati'i. Marĩ upu quẽ'rã su'ti nemorõ wapati'i. ²⁴ Mirĩcũarẽ wãcũña. Na ba'asĩ'rĩrã, otese capere ote, pĩ'rĩ ducaticã weetisama. Ba'ase nurõse wi'seri, na ecarã nurõse wi'seri quẽ'rãrẽ moosama. Tojo nimicã, Õ'acũ narẽ ba'ase o'osami. Musã pe'e totã mirĩcũa nemorõ wapatiyu'rũnu'cã'a. ²⁵ No'o musã uputu wãcũque'tirã, pajicurero bucuanemomasĩtisa'a. ²⁶ A'tiro ni'i. Teacãmarĩcãrẽ musã wãcũque'tise me'rã ne cã'rõacã bucuanemowe'e. Tojo nicãma apeyema ba'ase, sĩ'rĩse, su'tire tjãrãta bocamasĩtisa'a.

²⁷ »O'ori, nucũ cjasere wãcũña. Te no'o ñaro pĩ'rĩbajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirõ, su'ti añurõ sãñarõ weronojõ baju'u. Marĩ ñecũ wioqu Salomó añuse su'ti sãñacu niwĩ. Cũ tojo sãñamigũ, o'orire ni'cãrõwĩjiticu niwĩ. Te o'ori añubutiasa ni'i. ²⁸ Ni'cãcãrẽ cã'rõ catĩni'i, ñamiacã ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epu ñjũacõ'ano'sa'a. Tojo nimicã, Õ'acũta o'orire añurõ bajume'ricã weesami. Cũ o'orire añurõ co'tero nemorõ musã pe'ere weesami. Musã, musã ñjõpeotise bu'iri wãcũque'ti'i. ²⁹ Tojo weerã musã ba'atjere, musã sĩ'rĩatjere wãcũque'ti, wãcũnurũsijaticã'ña. ³⁰ A'ti turicjãrã Õ'acũrẽ ñjõpeotirã tere wãcũque'tisama. Marĩ pacu u'musepu nigũ musã ñasenojõrẽ masĩtojasami. ³¹ Tojo weerã Õ'acũ yere wãcũyu'rũnu'cãña. Tojo weecã, nipe'tise musãrẽ du'sasenojõrẽ o'obu'ipeogusami.

Ɔmusepu marī bocatjere wācūnɔrūdutise ni'i
(Mt 6.19-21)

³² »Musā yu'u bu'erā, yarā oveja weronojō ni'i. Musā pejetirācā nimirā, uiticā'ña. Marī pacu cū wiogu nirōpu musā wa'acā ɔasami. ³³ Musā cuosere dua, āpērā moorārē o'oya. A'ti turi cjase boadijatjere wācūticā'ña. Ɔmuse cjase boatiatje pe'ere wācūña. Topure musā añuse cuoatje ne pe'tisome. Ne yajari masā sājāa yajasome. Āpērānojō quē'rā ba'abajuriosome. ³⁴ Marī ɔputu ma'isere wācūnɔrūsa'a. Tojo weerā a'ti turi cjase dia'cūrē wācūnɔrūticā'ña. Ō'acū ye pe'ere wācūnɔrūña.

Jesú “Musā apoyu'cārāpu niña” nise ni'i

³⁵ »Musā sī'osepare sī'oyooro weronojō apoyu'cārāpu nitojaya. ³⁶ Da'raco'teri masā na wiogu omocā du'teri bosenuɔu wa'aca be'ro cū dajatjere co'te'caro weronojō weeya. Cū sope pu'topu pisucā, maata pāosōrōrāti nīrā, co'tesama. Musā quē'rā na weronojō weeya. ³⁷ Da'raco'terā na wiogu dajatjere queoro co'tesama. Cū dajari cura queoro bocaejano'rānojō e'catisama. Diajū musārē wereguti. Narē tojo bocaejagu, wiogu basuta ba'ase etiacya dujudutisami. Be'ro narē etiburosami. ³⁸ Ńami deco o bo'reari cura tu'suborearā bocaejano'rā e'catisama. ³⁹ Apeyere a'tiro masīña. Wi'i wiogu ti hora nicā yajari masū a'tigusami nígu, cārītibosami. Yajari masū cū ya wi'ire pāosājāsere cā'mota'abosami. ⁴⁰ Musā quē'rā ā'rī weronojō apoyu niña. Musā ne cā'rō wācūtibutiari cura yu'u Ō'acū macū masū weronojō ɔputigu a'tigusa'a, nicu niwī.

Jesú puarā da'raco'terā me'rā queose o'o'que ni'i
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Jesú bu'eri cura Pedro sērītiña'cu niwī:
—Ɔsā wiogu, ¿mu'u a'te queosere ɔsā dia'cūrē o'ogu weeati, o nipe'tirā ye niti? ni sērītiña'cu niwī.

⁴² Jesú nicu niwī:

—¿Noanojō yu'u dutiro weeme'rīgū, tu'omasīgū waro nisari? nígu, queose me'rā wereguti. Wiogu aperopu wa'agu, cū ya wi'ire co'tedutigu ni'cū cūrē da'raco'tegure cūasami. “Āpērā da'raco'terārē no'o du'sasenojōrē ba'ase ecaya”, nisami. ⁴³ Be'ro aperopu eja'cu dajasami. Cū dajacā, queoro da'ra bocaejano'gū e'catisami. ⁴⁴ Diajū musārē wereguti. Cū queoro weese wapa wiogu nipe'tise cū cuosere co'tedutigu sōrōgūsami. ⁴⁵ “Yu'u wiogu maata dajasome” nigūnojō pūrīcā a'tiro weesami. Āpērā da'raco'terā ɔmuarē, numiarē ña'arō paa pi'eticā weesami. Cū wiogu maata bajutigusami nígu, ba'a, sī'rī, que'asami. ⁴⁶ Cū tojo weeri cura wiogu wācūña marīrō cū co'tetiri cura dajasami. Cū cūuwā'cā'cure duti'quere weeti'que wapa ɔputu bu'iri da'regusami. Cū quē'rā wiogu ña'arā, cū dutisere weeti'cārārē cō'abutia'quere bu'ipejatamugūsami.

⁴⁷ »Da'raco'tegu cū wiogu ɔasere queoro masīsami. Tojo masīmīgū, cū dutisere queoro weeyūti, yu'rɔnu'cāgū ɔputu tārāno'gūsami. ⁴⁸ Apī da'raco'tegu wiogu ɔasere masītisami. Tojo masītīmīgū ña'ase, bu'iri da'reno'sere wéégū, sajatirocure tārāno'gūsami. Peje masīse o'ono'cu nemorō wapaseeno'gūsami. Tojo nicā “Añubutiario weegusami” nino'cu nemorō “Tojo weeroua'a” nino'gūsami, nicu niwī Jesú.

Jesú “Yé bu'iri masā ducawatima” nise ni'i
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Jesú a'tiro ninemocu niwī:

—Yū'u pecame'e wījāwā'cōgū weronojō masā ña'arō weesere cō'agū a'tiwu. Ti me'e ūjūnu'cūrō weronojō ni'cārōacārē ña'asere yu'rūweti'cārāpu nicā weetojasī'rīmisa'a. ⁵⁰ Yū'u pi'etinigūsa'a yujupu. Yū'u pi'etiatjere wācūgū, ña'arō ejeripō'rāti'i. Pi'etitojagupu, ejerisājāgūsa'a. ⁵¹ Musā tu'oña'cā, ¿yu'u a'ti di'tapure añurō nisetiatjere miitigu weepari? Niwe'e. Yū'ure ējōpeose bu'iri masārē ducawatise miitigu wee'e. ⁵² Ni'cācā me'rā ni'cāmocurā ni'cā we'icjārā a'merī ducawatinu'cārāsama. I'tiarā puarā me'rā a'pepūrīrāsama. Puarā i'tiarā me'rā a'pepūrīrāsama. ⁵³ Pacu cū macū me'rā a'pepūrīgūsami. Cū macū quē'rā cū pacu me'rā mejārōta weegusami. Paco macō me'rā a'pepūrīgōsamo. Co macō quē'rā paco me'rā mejārōta weegosamo. Mañecō co macū numo me'rā a'pepūrīgōsamo. Co macū numo mañecō me'rā mejārōta weegosamo. Yū'ure ējōpeose bu'iri tojo weerāsama, nicu niwī Jesú.

Ἐμκο bajusere ucūse queti ni'i
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Jesú masārē apeye quē'rārē nicu niwī:

—Mujipū mujātiro pe'e ñiamujātīcā, “Acoro pejarotiro wee'e”, nisa'a. Musā ni'caronojōta pejasa'a. ⁵⁵ Musā mujipū ūputu asimujātīcā, “Ni'cācā cū'marōsa'a”, nisa'a. Musā ni'caronojōta cū'masa'a. ⁵⁶ Musā weeta'sari masā ni'i. A'ti nucūcā cjase, ū'muarō cjasemarīcārē “Tojo ni'i”, nīmasī'i. Tojo nimirā, ¿de'ro weerā a'tocatero yū'u wee'i'ose pe'ere “Tojo nisi'rīrō wee'e”, nīmasīweti? nicu niwī.

A'metu'ti'cārā añurō apoya nise ni'i
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Jesú masārē a'tiro ninemocu niwī:

—¿De'ro weerā musā basu queoro besemasīweti? ⁵⁸ Ni'cū mu'urē werēsāsīrīcā, wiorā tiropu cū me'rā wa'aya. Topū ejase dūporo ma'apu cū me'rā apowe'ocā'ña. Tojo weecā, mu'urē cū beseri masūrē o'otibosami. Tojo weeticāma, beseri masū surarare pijio, bu'iri da'reri wi'ipu mu'urē sōrōdutibosami. ⁵⁹ Mu'urē wereguti. Bu'iri da'reri wi'ipu sājāa wapayepe'otīcā, mu'urē ne du'uwīrōsome. A'te weronojō musā ña'arō weesere Ō'acū me'rā apowe'ocā'ña nīgū, tojo nicu niwī.

13

Jesú “Musā nisetisere ducayuya” ni'que ni'i

¹ Jesú masārē bu'eri cura āpērā masā cū tiropu ejacārā niwā. Eja, Pilato ni'cārērā Galilea di'tacjārārē cū wējēduti'quere wercārā niwā. Na “Galileacjārārē wējēca be'ro na ye díre wa'icurā Ō'acūrē ūjūamorōpeorā ye dí me'rā morēsū'uduticu niwī”, ni wercārā niwā. ² Jesú tere tu'ogu, narē a'tiro nicu niwī:

—Musā ¿de'ro wācūti? ¿Galileacjārā āpērā yu'rūoro ña'abutiarā niyū'runū'cāpari? “Te ye bu'iri tojo wa'apā”, ¿ni wācūmiti? ³ Niwe'e. Musārē wereguti. Musā quē'rā ña'arō wee'quere bujaweti ducayutirā, wērīrāsa'a. ⁴ Apeyere Siloé wāmetiri macāpu na yéeca tuturo nu'rīdijacā, sō'onicārā dieciocho wērīcārā niwā. ¿Na quē'rārē a'tiro wācūmiti?

“Nipe'tirã Jerusalēpu nirã yu'ruoro ña'abutiarã waro nipã”, ¿nimiti? ⁵ Niwe'e. Musã quẽ'rã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayutirã, mejãrõta wẽrĩrãsa'a, nicu niwĩ Jesú.

Jesú higuera wãmeticjũ dũca maricjũ me'rã queose o'o'que ni'i

⁶ Jesú masãrẽ wérẽca be'ro a'tiro queose o'ocu niwĩ:

—Ni'cũ masũ cũ ya di'tapu ni'cãgũ higuera wãmeticjũre otetjãgũ cõocu niwĩ. Be'ro ¿ducatisari? nígũ, ì'agũ wa'acu niwĩ. Ne dũca maricaro niwũ. ⁷ Tigure ì'agũ, ti di'ta co'tegure a'tiro nicu niwĩ: “Tãña. Yu'u a'tigu dũcare ba'asĩrĩgũ, a'magũ a'tiro i'tia cũ'ma wa'a'a. Ne ni'cãti bocatisa'a. Tojo weegu tigure paacõ'acã'ña. Tigu mejõ waro apeyenojõ weebo'carore cã'mota'anu'cũ'u”, nicu niwĩ. ⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, ti di'ta co'tegu a'tiro yu'ticu niwĩ: “Yu'u wiogu, a'ti cũ'ma dia'cũ du'anu'cõniña yujupu. Yu'u tigu sumuto di'ta añurõ se'ecũu, nujãtuña'gãti wee'e. ⁹ A'tiro weecã, apetero weero ducatribosa'a. Ducatiticãma, paacõ'adutiya”, nicu niwĩ, ni wercu niwĩ Jesú. Tere tojo nígũ, masã na ducayucã co'ténigũti yujupu, maata bu'iri da'reesome nígũ, tojo nicu niwĩ.

Jesú na soowuari numu nicã opa mutĩrõ nigõrẽ yu'ruo'que ni'i

¹⁰ Ni'cã numu judío masã na soowuari numu nicã Jesú na nerẽwuari wi'ipu bu'egu weecu niwĩ. ¹¹ Ti wi'ipu ni'cõ numio dieciocho cũ'marĩ dutitigo, opa mutĩrõ nigõ nico niwõ. Wãtĩ waro tojo wa'acã weecu niwĩ. Co ne cã'rõ diacjũ nu'cũmasitico niwõ. ¹² Jesú core ì'agũ pijio, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u dutire yu'ruono'toja'a, nicu niwĩ.

¹³ Tojo nígũta, Jesú core ñapeocu niwĩ. Cũ tojo weeri curata co diacjũna'cãco niwõ. Be'ro “Õ'acũ añubutiagu nimi” ni, e'catise o'oco niwõ. ¹⁴ Jesú na soowuari numu core yu'ruocã ì'agũ, ti wi'i na nerẽwuari wi'i wiogu uayu'ruacu niwĩ. Be'ro masãrẽ nicu niwĩ:

—Ni'cã semanarẽ da'rãse numurĩ seis numurĩ ni'i. Te numurĩnojõrẽ musã yu'ruodutirã a'tiruã'a. Ni'cãcã soowuari numurẽ yu'ruodutirã a'titicã'rõuã'a, nicu niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nisere tu'ogu, Jesú cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã weeta'sasebucurã ni'i. ¿No'o musã yagu wecure o musã burrore du'tenu'cõ'cure aco tĩarã wa'arã pãa, miatisari? ¹⁶ A'tigore Abrahã pãrãmeo nituriagore wãtĩ dutida'recu niwĩ. Core dieciocho cũ'marĩ sijamasitica weecu niwĩ. To pũrĩcãrẽ musã tu'oña'cã, ¿soowuari numurẽ core yu'ruoticã'rõuamiapari? Soowuari numu pũrĩcãrẽ tjãgũta core nemorõ yu'ruorouã'a, nicu niwĩ.

¹⁷ Jesú cũ a'tiro nisere tu'orã, nipe'tirã cũ me'rã a'pepũrĩmi'cãrã bopoyape'tia wa'acãrã niwã. Æpẽrã pe'e Jesú cũ weel'ose pacare ì'arã, e'caticãrã niwã.

Jesú mostaza caperoacã me'rã queose o'o'que ni'i

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Be'ro Jesú nicu niwĩ:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nisere a'te queose me'rã werẽguti. ¹⁹ A'tiro ni'i. Ni'cũ cũ ya wesepu ni'cã pe mostaza caperoacãrẽ ote'caro weronojõ ni'i. Tigu bucaropua pajicjũ waro wa'asa'a. Tojo weerã mirĩcũa tigupu na diepeoatje su'tire weesama. Õ'acũ wiogu nise cã'caperoacã weronojõ nu'cãsa'a. Be'ro pajicjũ bucuã'caro weronojõ

nipe'tiropu cũ ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsama nígũ, tojo werecu niwĩ.

Pã bucuacã weese me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 13.33)

²⁰ Jesú werenemocu niwĩ tja:

—Õ'acũ cũ wiogu nisere ÷ñe'enojõ queose me'rã marĩ “Tojo nirõ wee'e” nímãsĩsari? ²¹ Te levadura pã bucuacã weese weronojõ ni'i. Tere ni'cõ numio pã weegotigo harinarẽ i'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pã bucuacã weesere morẽsamo. Be'ro co levadura morẽ'que nipe'tiropu bucuu, se'sape'tia wa'asa'a, nicu niwĩ. Levadura harinarẽ bucuacã wee'caro weronojõ Õ'acũ wiogu nise nipe'tiropu se'sarosa'a nígũ, tojo werecu niwĩ.

Ë'muse cja sope cã'sopeacã ni'i nise ni'i
(Mt 7.13-14,21-23)

²² Jesú Jerusalẽpu wa'agu, to nise macãrĩpure bu'eyu'rãwã'cãcu niwĩ.
²³ Topu ni'cũ Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—÷Ësã wiogu, Õ'acũ wiogu nirõpu wa'ajã pejetirãcã nisari?

Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

²⁴ —Pãjãrã u'musepu sãjãasĩ'rĩrãsama, sãjãarã pe'e. Sãjãasĩ'rĩmirã, wa'asome. Musã pũrĩcã sope, cã'sopeacãpu uputu sãjãasĩ'rĩña, nicu niwĩ.

²⁵ Apeye queose me'rã narẽ werecu niwĩ:

—Wi'i wiogu wã'cãnu'cã, sopere bi'acã'sami. Be'ro musã pe'e sopepu pisurã, a'tiro nirãsa'a: “Wiogu, pãosõrõgũ a'tia”, nirãsa'a. Cũ pe'e musãrẽ yu'tigusami: “Musãrẽ masĩtisa'a. No'ocjãrã nĩrã nisasa'a”, nigũsami. ²⁶ Be'ro musã cãrẽ a'tiro ninu'cũbajaque'arãsa'a: “Marĩ ni'cãrõ me'rã ba'awu. Ni'cãrõ me'rã sĩ'rĩwũ. Mu'u ãsã ya macãpure bu'esijawu”, nirãsa'a. ²⁷ Cũ pe'e musãrẽ yu'tigusami: “Yu'u musãrẽ ‘Masĩtisa'a,’ nitojamiapuba. Musã ña'arõ wee'cãrã ni'i. Wa'arãsa'a”, nigũsami. Musã yu'ure ãjõpeoticã, ã'rãrẽ wee'caro weronojõ musãrẽ wa'arosa'a. ²⁸ Duporocjãrãpu Abrahã, Isaa, Jacob, nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã Õ'acũ wiogu nirõpu nirãrẽ ï'arã, musã pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsa'a. Musã pe'e wijãarõpu cõ'awĩrõno'rãsa'a.

²⁹ Nipe'tirocjãrã Õ'acũ cũ wiogu nirõpu nirãsama. Mujĩpũ mujãtirocãrã, mujĩpũ sãjãarõcãrã, sumutoricãrã nirãsama. Topu cũ me'rã e'cati ba'adujirãsama. ³⁰ A'tiro nicãrẽ ni'cãrẽrã mejõ nirã topure wiorã weronojõ nirãsama. Ni'cãrõacã ni'cãrẽrã wiorã nirãnojõ pe'e topure mejõ nirã tojarãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Jerusalẽrẽ ï'agũ cũ uti'que ni'i
(Mt 23.37-39)

³¹ Jesú masãrẽ bu'eri cura ni'cãrẽrã fariseo masã cũ tiropu etarã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'tore mu'u niticã'ña. Herode mu'urẽ wẽjẽsĩ'rĩami. Tojaagusa'a, nicãrã niwã.

³² Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—A'tiro nirã wa'aya Herode me'rĩsebucure: “Jesú a'tiro nidutiami” niña. “Ni'cãcã, ñamiacã wãtiarẽ cõ'awĩrõmujã, dutitirãrẽ yu'ruoguti yujupu. Be'ro ñamiacã yu'rũro yu'u da'rasere queoro pe'ogusa'a, niãmi”, niña. ³³ Yu'u weesere yu'u wa'aro weeguti. Ni'cãcã, ñamiacã, ñamiacã

yu'ruro weeguti. Ne ni'cũ Õ'acũ ye quetire weremu'tārĩ masũ apero Jerusalẽ nitiropu wẽrita basiowe'e. Jerusalẽpu wẽrigũ wa'aguti nĩgũ, tojo nicu niwĩ.

³⁴ Fariseo masārẽ tojo níca be'ro Jesú Jerusaléjārārẽ, tojo nicã toduporopu ti macãpu ní'cārārẽ wãcũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Jerusaléjārã, musã Õ'acũ ye quetiwereri masārẽ ütãperi me'rã doquewẽjẽ'e. Õ'acũ o'ó'cãrã cũ ye quetiwereri masārẽ ütãperi me'rã doquewẽjẽ'e. Musārẽ pejetiri yu'u ma'ígũ, neocũusi'rĩmiwũ. Ni'cõ cãrẽ'quẽ co põ'rãrẽ wũuse docapu neocũu'caro weronojõ weesi'rĩmiwũ. Musã uatiwũ. ³⁵ Tojo weero musã nimi'que wi'seri masã marĩrõ tojarosa'a. Musã a'tere tu'omasĩña. Yu'ure apaturi i'anemosome majã. Be'ro yu'u a'ti turipu apaturi a'ticãpu, musã “Õ'acũ duporopu 'O'óguti' ní'cu añubutiagu nimi” nĩrãpu i'arãsa'a tja, nicu niwĩ Jesú.

14

Jesú upu doquedupogure yu'ruo'que ni'i

¹ Ni'cã numu na soowuari numu nicã Jesú ni'cũ fariseo wioгу ya wi'ipu ba'agu wa'acu niwĩ. Æpẽrã fariseo masã Jesure ¿mejẽcã weeweti? nĩrã, i'adu'ticãrã niwã. ² Na ba'aro tiropu ni'cũ cũ upupu doquedupose cuogu Jesú põtẽorõpu nicu niwĩ. ³ Cũrẽ i'agũ, Jesú Moisé oja'quere bu'eri masārẽ, tojo nicã fariseo masārẽ sẽritiña'cu niwĩ:

—¿Moisé duti'que “Soowuari numu nicãrẽ dutitirãrẽ yu'ruorõua'a” niti o niweti? nicu niwĩ.

⁴ Na ne yu'tima'aticãrã niwã. Tojo weegu Jesú dutitigure ñapeo, yu'ruocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, “Wa'agusa'a”, nicu niwĩ. ⁵ Fariseo masã pe'ere a'tiro nicu niwĩ:

—Musã macũ o musã yagu wecu copepu burusãjãbosami. Na burusãjãcã, soowuari numu nimicã, ¿musã maata miuwĩrõrã wa'atibosari? nicu niwĩ.

⁶ Cũ tojo nisere ne yu'titiyu'ruocã'cãrã niwã.

Jesú ba'adutirã pijiosere were'que ni'i

⁷ Fariseo cũ ya wi'ipu ba'adutirã pijio'cãrãrẽ Jesú i'acu niwĩ. Na dujise añuse u'mutãsepu bese dujicãrã niwã. Tere i'agũ, Jesú narẽ a'tiro werecasacu niwĩ:

⁸—Ni'cũ musārẽ omocã du'teri bosenumurẽ pijicã, u'mutãse dujisepure dujiwe'oticã'ña. Apetero weegu apĩ musã nemorõ wioгу pijino'cu etabosami. ⁹ Musã puarãpure pijio'cu a'tiro nibosami: “Ã'rĩrẽ a'to dujiro o'oya. Mu'u pe'e siropu dujigu wa'aya”, nibosami. Tojo weegu mu'u siroca cũmurõpu dujigu wa'agu, bopoyoro yu'rubosa'a. ¹⁰ Mu'urẽ ba'aduticã, a'tiro pe'e weeya. Siroca cũmurõpu dujiya. Mu'u tojo weecã i'agũ, mu'urẽ ba'aduti'cu a'tiro nigũsami: “Yu'u me'rãcjũ, a'to u'mutãcurerõpu a'tia”, nigũsami. Cũ tojo weecã, nipe'tirã Æpẽrã piji'cãrã wiopesase me'rã mu'urẽ i'arãsama. ¹¹ A'tiro ni'i. “Æpẽrã yu'ruoro niyu'runu'cã'a” ni tu'oña'gũnojo mejõ nigũ weeno'gũsami. “Yu'u Æpẽrã yu'ruoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Õ'acũ Æpẽrã yu'ruoro tojacã weegusami, nicu niwĩ.

¹² Cũ a'tere ucũca be'ro Jesú ba'adutigu pijio'cu fariseo masārẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u ba'adutigu, ã'rãnojořẽ pijioticã'ña. Mu'u me'rãcjãrãrẽ, mu'u ma'misumuarẽ, mu'u acabijirãrẽ, mu'u acawererãrẽ, mu'u pu'tocjãrã

peje cuorârê pijioticã'ña. Mu'u narê pijiocã, na quẽ'rã mu'urê ba'adutirã pijia'mebosama. Tojo weese me'rã na ba'a'quere mu'urê eca a'mesama. ¹³ Mu'u bosenu mu weepo, apêrârê pijioçu, a'tiro pe'e weeya. Apeyenojõ moorârê, dojoriwi'iare, sijamasitirârê, i'atirârê pijioçu. ¹⁴ Tere weéçu, mu'u e'catiyu'ruagusa'a. Na pürîcã mu'urê eca a'memasitisama. Tojo weese me'rã mu'u añurã wêrî'cãrã na masãrî nãmurê añuse waro bocagusa'a, nicu niwî.

Ba'ase me'rã Jesú queose were'que ni'i
(Mt 22.1-10)

¹⁵ Jesú cã queose o'o'quere tu'ogu, ni'cũ topu ba'adujigu a'tiro nicu niwî: —Õ'acũ wiogu nirõpu ba'adujirã pürõ e'catirãsama.

¹⁶ Tere tu'ogu, Jesú cürê queose me'rã nicu niwî:

—Ni'cũ masũ bosebaga'gutigu, pãjãrã masãrê pijidutio'osami. ¹⁷ Nipe'tise apoyuca be'ro cürê da'raco'tegure a'tiro nio'osami: “Nipe'tirã yu'u wereo'o'cãrârê pijigu wa'aya. Apope'otojano'apu. ‘Te'a', niña”, nisami. ¹⁸ Nipe'tirãputa “Basiowe'e”, nisama. Pijimu'tãno'cu a'tiro nisami: “Di'ta ni'cãrõacã duutu'ajanu'cõ'o. Ti di'tare i'agũ wa'agu wee'e. Wereya cürê. ‘A'timasitiami,' niña”, nisami. ¹⁹ Be'rocjũ a'tiro nisami: “Diez wecuã yu'u duu'cãrârê ¿no'ocã'rõ añumiti? nígũ, beseña'gũ wa'agu wee'e. Tojo weegu wa'amasitisa'a”, nisami. ²⁰ Apĩ tja a'tiro nisami: “Ni'cãrõacã omocã du'tetu'ajanu'cõapu. Tojo weegu wa'amasitisa'a”, nisami. ²¹ Da'raco'tegu tojaa, wiogupure nipe'tise na tojo ní'quere werepe'ocã'sami. Tere tu'ogu, wiogu uayu'ruagu, a'tiro nisami: “Quero wa'abaque'oya. Macã decõpu, no'o na nirõpu pajasecuorârê, dojoriwi'iare, sijamasitirârê, i'atirârê pijiwã'cãtia”, nisami. ²² Cũ pijigu ejáca be'ro da'raco'tegu wiogure a'tiro nisami: “Mu'u duti'caronojõta weepu. Wi'i pe'e mu'muwe'e yujupu”, nisami. ²³ Tere tu'ogu, wiogu cürê nisami tja: “Wa'agusa'a ma'arĩpu. No'o mu'u bocaekarârê tutuaro me'rã pijiwã'cãtia. Tojo weecã, wi'i mu'murõsa'a”, nisami. ²⁴ A'te me'rã musãrê a'tiro wereguti. Ne ni'cũ yu'u pijimu'tãmi'cãrã na ba'abo'quere cã'rõ ba'aña'some, nicu niwî Jesú.

Jesure sirutusĩ'rĩrã, a'tiro weerõu'a a nise ni'i
(Mt 10.37-38)

²⁵ Jesú bu'esijari curare pãjãrã masã cürê sirutucãrã niwã. Tojo weegu narê majãmi'a, a'tiro nicu niwî:

²⁶ —Yu'u bu'esere siruturã, a'tiro weerõu'a. Musã pacusumua, musã pacosãnumia, musã numosãnumia, musã põ'rã, musã acawererã nemorõ yu'u pe'ere ma'iyu'runu'cãrõu'a. No'o musã catiri umuco nemorõ yu'u pe'ere ma'iyu'runu'cãrõu'a. Musã tojo weetirã, yu'u bu'erã nĩmasitisa'a. ²⁷ Apetero weegu ni'cũ “Yu'u Jesure êjõpeogu, wêrĩbosa'a” ni uigu, yu'ure êjõpeodu'usami. Tojo weegunojõ yu'u bu'egu nĩmasitísami. ²⁸ No'o musã wa'terõpu nígũ u'muarĩ wi'i co'tedujati wi'ire yeenu'cõsĩ'rĩgũ, a'tiro weesami. ¿Wi'ire tu'ajanu'cõgũsari? nígũ, ¿ñe'enojõ me'rã yu'u pe'ogusari? nígũ, ti wi'i weese ðaporo besemu'tãsami. ²⁹ Tojo weeticãma, cũ cã'rõ yeenu'cã pe'omasiticã, tere i'arã nipe'tirã bujicã'sama. ³⁰ A'tiro nisama: “Cũ yeenu'cãmiapĩ, yeegu; ne pe'omasitimi”, nisama. ³¹ Apeye quẽ'rãrê a'tiro weeno'bosa'a. Ni'cã di'ta wiogu ape di'tacjũ me'rã a'mewêjêgũti nígũ, a'tiro weemu'tãsami. Cũ surara diez mil cuosami. Apĩ ape di'tacjũ pe'e veinte mil surara cuosami. ¿Yu'ure na me'rã a'mewêjêta basiosari? nígũ, i'abesemu'tãsami. ³² Basioticãma, apĩ wiogu yoarõpu

nigürë a'mewējeticã'rã nígũ, queti o'ósami. ³³ A'te weronojõ musã quë'rã yu'ure sirutusĩ'rĩrã, ĩ'abesemu'tãña. Nipe'tise musã cuosere, nisetisere du'usĩ'rĩtirã, yu'u bu'erã nĩmasĩtisa'a.

Jesú moa ocadu'use me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ »Moa ocaro ba'acã, añu ni'i. Ocase pe'tica be'ro apaturi ocacã weeta basiowe'e. ³⁵ Moa ocaticã, ne añutisa'a. Di'tapure, tojo nicã nujãtuati mesãpu cüucã quë'rãrë, wapamarĩsa'a. Tojo cõ'abajuriono'sa'a. Musã moa ocadu'use weronojõ nĩticã'ña. O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, nicu niwĩ.

15

Oveja bajuduti'cu queose ni'i
(Mt 18.10-14)

¹ Pãjãrã romano masã wiogure niyeru wapaseebosari masã, tojo nicã ña'arõ weeri masã Jesú ucüsere tu'orã nerëcãrã niwã. ² Narë fariseo masã, Moisé oja'quere bu'eri masã ña'arõ wãcücãrã niwã. Tojo weerã Jesú tiro wa'acã ĩ'arã, ucjãcãrã niwã.

—Ã'rĩ masã ña'arãrë ñe'e, na me'rã ba'ami, nicãrã niwã.

³ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narë a'tiro queose o'ocu niwĩ:

⁴ —Musã cien oveja cuorã, ni'cũ bajuduticã, noventa y nuevere cãpũpu bi'acũusa'a. Bi'acũutoja, apĩ bajuduti'cure a'marã wa'asa'a. Bocarãpu, a'madu'usa'a. ⁵ Boca, cãrë e'catigu, cãrë miiwuasa'a. ⁶ Wi'ipũ dajarã, musã me'rãcãrãrë, musã ya wi'ĩ pu'tocjãrãrë neocũu, narë nisa'a: “Yagu oveja bajuduti'cure bocapũ. E'catitamurã a'tia”, nisa'a. ⁷ Musãrë diacjũta weregati. A'te weronojõ ni'cũ ña'arõ weesebucu nũ nisetisere ducayucã, u'musepũre e'catise niyu'ruasa'a. Noventa y nueve añurã nitoja'cãrã yu'ruoro ña'agũ ducayucũ pe'ere e'catise ni'i, nicu niwĩ.

Niyeru cuji, bajudutica kujire o'ama'que ni'i

⁸ Apeye Jesú a'te queose werenemocu niwĩ:

—Ni'cõ numio diez cujiri niyeru cuosamo. Core ni'cã cuji wapabujuri cuji bajudutibosa'a. Ti'cujire a'magõ, si'ocjare si'oyoo, wi'ipũ añurõ o'ama'samo. Téé bocagopũ, a'madu'usamo. ⁹ Be'ro co me'rãcãrãrë, co pu'to nĩrãrë neocũu, a'tiro nisamo: “Yu'ure e'catitamuña. Niyeru cuji bajudutica kujire bocapũ”, nisamo. ¹⁰ A'tigo wee'caro weronojõ ni'cũ cũ ña'arõ wee'quere bujaweti ducayucã, Õ'acurë wereco'terã u'musecjãrã e'catiyu'rumajãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú puarã põ'rãtigu ye cjasere queose o'o'que ni'i

¹¹ Jesú queose me'rã bu'enemocu niwĩ:

—Ni'cũ masũ puarã põ'rãticu niwĩ. ¹² Du'sagu pe'e cũ pacure a'tiro nicu niwĩ: “Pacu, yé tojatjere mu'u wërĩgũ cüuatjere o'owe'oya”, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ cuose di'tare na puarãpũre ducawaacu niwĩ. ¹³ Pejeti numurĩacã cãrë o'õca be'ro du'sagu pe'e cũ ya di'tare duacã'cu niwĩ. Cũ dua'que wapa niyeru me'rã ape di'ta yoaropũ wa'acu niwĩ. Topũ te niyerure cã no'o uaro ña'arõ wee bajuriope'ocã'cu niwĩ. ¹⁴ Cã bajuriope'oca be'ro ti di'tapure ba'ase pe'tiyu'rua wa'acaro niwũ. Titare cũ pũrõ ujaboagu, pi'eticu niwĩ. ¹⁵ Tojo weegu ti di'tacjãrë da'rase sërĩma'gũ wa'acu niwĩ. Cãrë yesea co'tesere sörõcu niwĩ. ¹⁶ Cũ

yapisi'riḡũ, yesea na ba'asepureta ba'asi'rĩdojacu niwĩ. Ne ni'cũ cũrẽ ba'ase o'oticārã niwã. ¹⁷ Be'ro cũrẽ a'tiro wãcũse ejacaro niwã: "Yu'u pacu ya wi'ipure cũrẽ da'raco'terã pãjãrã nimicã, ba'ase du'sano'wã. Yu'u pe'e a'topure ujaboa, wẽriḡũ weesa'a. ¹⁸ Yu'u pacu tiropu yu'ure tojaarouasa'a. Topu tojatagu, cũrẽ a'tiro nigũti: 'Pacu, Ō'acũ me'rã ña'arõ weeasu. Mu'u me'rã quẽ'rãrẽ tojota weeasu. ¹⁹ Yu'u ña'agũ nisa'a. Mu'u macũ weronjoĩ nĩmasĩtisa'a majã. Ni'cũ mu'urẽ da'raco'tegure weronjoĩ yu'ure cuoya', nigũti", ni wãcũcu niwĩ. ²⁰ A'tere wãcũca be'ro cũ pacu ya wi'ipu dajatojaacu niwĩ.

»Cũ topu tojaejacã, cũ pacu yoaroputa i'agũ, pũrõ pajaña'cu niwĩ. Be'ro cũrẽ põtẽriḡũ omawã'cã, na weesetiwaropuma cũrẽ paabu'a, mi'micu niwĩ. ²¹ Tojo weeri cura cũ pacure nicu niwĩ: "Pacu, Ō'acũ me'rã ña'arõ weeasu. Mu'u me'rã quẽ'rãrẽ tojota ña'arõ weeasu. Yu'u ña'agũ nisa'a. Mu'u macũ weronjoĩ nĩmasĩtisa'a majã", nicu niwĩ. ²² Cũ tojo nicã tu'ogu, pacu cũrẽ da'raco'terãrẽ a'tiro nicu niwĩ: "Quero, su'ti añuse warore miiti, cũrẽ sãaña. Tojo nicã ni'cã be'to omopica tuusãarĩ be'tore, sapatu quẽ'rãrẽ sãaña. ²³ Wecu wi'magũ ba'a di'iyoaduti'cure miiti, wẽjẽña. Cũrẽ ba'a, yu'u macũrẽ bosenu mu weeporã. ²⁴ Á'rĩ apaturi 'Yu'u macũ wẽria wa'asami' ni'cu dajami. Cũ yoaro wa'a bajuduti'cure marĩ apaturi i'a'a", nicu niwĩ. Be'ro bosenu mu nu'cãcãrã niwã.

²⁵ »Na tojo weeri cura masã ma'mi cãpũpu nicu niwĩ. Cũ dajatojatigu wi'i pu'topu ejagu, uputu basase busucã tu'ocu niwĩ. ²⁶ Tere tu'ogu, ni'cũ cũ pacure da'raco'tegure pijio, sẽriña'cu niwĩ: "¿De'ro wa'ati wi'ipure?" nicu niwĩ. ²⁷ Cũ pacure da'raco'tegu yu'ticu niwĩ: "Mu'u acabiji tojatami. Cũ dutimarĩḡũ tojatami. Tojo weegu mu'u pacu wecu wi'magũ ba'a di'iyoaduti'cure wẽjẽdutiãmi", nicu niwĩ. ²⁸ Tere tu'ogu, masã ma'mi uayu'ragu, sãjãasi'rĩticu niwĩ. Tojo weegu cũ pacu cũrẽ pijigu wa'acu niwĩ. ²⁹ Cũ pacure a'tiro nicu niwĩ: "Pacu, peje cũ marĩ mu'urẽ ne ni'cãti yu'runu'cãrõ marĩrõ da'rawã'ñawã. Yu'u tojo weemicã, ne cã'rõ ni'cũ marĩ ecagure, wapamarĩḡũacãnojoĩrẽ yu'u me'rãcãrã me'rã bosenu mu weedutigũ o'oma'atiwu. ³⁰ Ni'cãrõacãrẽ a'tiro wee'e. Á'rĩ mu'u macũ numia ña'arã numia me'rã mu'u o'o'que niyerure bajurio sijacu niwĩ. Cũ pe'ema wecu wi'magũ ba'a di'iyoaduti'cure wẽjẽeca'a", nicu niwĩ. ³¹ Tere tu'ogu, cũ pacu cũrẽ yu'ticu niwĩ: "Macũ, mu'u yu'u me'rã ninu'cũcã'a. Nipe'tise yu'u cuose mu'u ye dia'cũ ni'i. ³² Marĩ mu'u acabijire bosenu mu weepo e'caticã, añu ni'i. A'tiro ni'i. 'Cũ wẽria wa'asami' ni'cu apaturi tojatami. Cũ bajuduti'cure marĩ apaturi i'a'a. Tojo weerã marĩ bosenu mu wee, e'catiroa'a", nicu niwĩ, ni werecu niwĩ Jesú.

16

Peje cuogure da'raco'tegu queoro weeti'que ni'i

¹ Jesú cũ bu'esere siruturãrẽ apeye werenemocu niwĩ:

—Ni'cũ masũ niyerubucu ãpẽrã da'raco'terãrẽ dutigu sõrõcu niwĩ. Da'raco'terã niyerubucu tiropu wa'a, a'tiro weresãcãrã niwã: "Mu'u wiogu sõrõ'cu mu'u ye niyerure ña'arõ wee bajuriogu weemi", nicãrã niwã. ² Tojo weegu niyerubucu cũrẽ pijio, a'tiro nicu niwĩ: "Mu'urẽ weresã'que ¿diacjũta niti? Mu'u da'rãse cjase ojaõ'orĩ pũrĩrẽ yu'ure i'oña. Mu'u ãpẽrã da'raco'terã wiogu ninemosome majã", nicu niwĩ. ³ Cũ

tojo nicā tu'ogu, a'tiro wācūcu niwī: “Yu'u wiogu yu'ure cō'awīrōmi. Tojo weegu ɔde'ro weegusari? Yu'u da'ratutuawe'e. Āpērārē niyeru sērīdujigu, bopoya nisa'a. ⁴ To pūrīcā yu'ure ñe'eato nīgū, a'tiro weeguti”, nicu niwī. ⁵ Tojo weegu cū, cū wiogure wapamoorārē ni'cārērā nānucūrē pijiocu niwī. Nimu'tāgūrē a'tiro sērītiña'cu niwī: “Mu'u yu'u wiogure ɔno'ocārō wapamooti?” ⁶ Cū cūrē yu'ticu niwī: “Yu'u cien tuturi u'se tuturi wapamoo'o.” Tere tu'ogu, da'rarā wiogu ni'cā papera pūrīacāpu ojagu, cūrē a'tiro nicu niwī: “Ma, mu'u wapamoorī pūrī ni'i. Cincuenta u'se tuturi wapa wapayebaque'oya”, nicu niwī. ⁷ Be'ro tja apīrē sērītiña'cu niwī: “Mu'u waro ɔno'ocārō wapamooti?” Cū cūrē yu'ticu niwī: “Cien ajuri trigo ajuri wapamoo'o”, nicu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī: “Ma, mu'u wapamoorī pūrī a'ti pūrī ni'i. Ochenta ajuri dia'cū wapayeya”, nicu niwī. ⁸ Tojo weecā ī'agū, niyerubucu da'raco'terā wiogu ña'agūrē cū weeme'rīsere masīgū, “Mu'u me'rīyu'ruapu”, nicu niwī. A'ti umucocjārā Ō'acūrē ējōpeotirā na cuosere āpērā na weronojō nirā me'rā me'rīyu'ruama. Ō'acūrē ējōpeorā yu'ruoro me'rīma, nicu niwī Jesú.

⁹ Jesú narē a'tiro werecasacu niwī:

—Musā a'ti nucūcāpu musā cuosere pajasecuorārē añurō o'owe'oya. Tojo weerā musā me'rācārā bocarāsa'a. Be'ro musā cuose pe'tīca be'ro musā āpērārē weetamu'que u'musepu niyutojarosa'a. Musā weetamu'cārā u'musepu nirā topure musārē pōtērīrāsama.

¹⁰ »Cārō na cuose me'rā añurō wéerā, peje cuose me'rā quē'rārē tojota weebosama. Āpērā na cārō cuose me'rā queoro weetirā, na peje cuose me'rā quē'rārē queoro weetibosama. ¹¹ Musā a'ti nucūcā cjase me'rā queoro weeticā, Ō'acū musārē añuse, u'muse cjasere o'osome. ¹² Musā āpērā ye cjasere queoro weewe'e. Tojo weerā musā, musā ye nibo'quere ñe'esome.

¹³ »Ne ni'cū puarārē da'raco'temasītisami. Ni'cūrē ma'īgū, apīrē ma'ītisami. Tojo nicā ni'cū dutisere yu'tigu, apī ye pe'ere yu'rūnu'cāsami. Ā'rā weronojō musā niyerure ma'īrā, Ō'acū pe'ere ma'imasītisa'a, nicu niwī.

¹⁴ Jesú tojo nisere fariseo masā tu'ocārā niwā. Na niyeru uaripejasebucurā nitjārā, cū ucūsere tu'orā, bujicā'cārā niwā. ¹⁵ Tojo weecā ī'agū, Jesú narē nicu niwī:

—Musā masā ī'orōpu dia'cūrē “Añurā nima” nicā ua'a. Ō'acū pe'e po'peapu musā weesetisere ī'ape'ocā'mi. Masā ī'orōpu “Añuyu'rua'a” nisenojōrē Ō'acū tu'satisami, nicu niwī Jesú.

Ō'acū dutise, cū wiogu nise pe'tisome nise ni'i

¹⁶ Jesú a'tiro ninemocu niwī:

—Juā masārē wāmeyeri masū nīcateropu Moisé cū duti'quere, tojo nicā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere bu'etucārā niwā. Tita me'rā ma'ma queti nu'cācaro niwū. A'tiro nicaro niwū. Ō'acūrē ējōpeose me'rā dia'cū cū wiogu nīrōpu wa'ano'rōsa'a, nicaro niwū. Nipe'tirā topure uputu sājāasī'rīma.

¹⁷ »Ō'acū Moisére cūu'que queoro wa'arosa'a. Cū ye queti weremu'tārī masā na oja'que quē'rā queoro wa'arosa'a. Ū'muse, a'ti di'ta pe'timicā, Ō'acū cū nī'caronojō queoro wa'arosa'a, nicu niwī Jesú.

Marāpūtirā, nūmotirā cō'ase cjasere Jesú ucū'que ni'i
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ Apeyere ninemocu niwī:

—Ni'cū cū nūmorē cō'a, apegore nūmotigūnojō ña'arī masū weronojō tojasami. No'o marāpū cō'ano'co me'rā nūmotigū quē'rā cū nūmo nitigo me'rā a'metārāgū weronojō tojasami.

Jesú peje cūogu ye quetire, tojo nicā pajasecūogu Lázaro wāmetigū ye quetire were'que ni'i

¹⁹ Jesú fariseo masārē a'tiro queose o'ocu niwī:

—Ni'cū masū peje cūogu a'tiro weecu niwī. Añuse su'ti sãña, ma'masu'a, nipe'tise nūmurī bosenu'murī weecu niwī. Te bosenu'murīrē de'ro nise nipe'tise me'rā añurō weemujācu niwī. ²⁰ Titare ni'cū pajasecūogu waro Lázaro wāmetigū cū ya wi'i sope pu'topū dujimujācu niwī. Cū upū nipe'tiro cāmi boacu niwī. ²¹ Cū peje cūogu ba'aste'quere yapisī'rīgū seeba'acu niwī. Cū ye cāmīrē diayiapūta wa'a, ne'rēcārā niwā. ²² Ni'cā nūmū wērīa wa'acu niwī. Cū wērīcā, Ō'acūrē wereco'terā u'musecārā Abrahā nīrō añurōpū cūrē miacārā niwā. Be'ro peje cūo'cu quē'rā wērīa wa'acu niwī. Cūrē yaacārā niwā. ²³ Peje cūogu ña'arā Ō'acū cū bu'iri da'reno'cārā tiropū wa'acu niwī. Topū cū ī'amorōgū, Abrahārē yoaropū ī'acu niwī. Lázaro cū me'rā nicu niwī. ²⁴ Cūrē ī'agū, a'tiro caricūcu niwī: “Abrahā, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u tiropū Lázarore o'oya. A'ti, cū ya omopica me'rā acopu yoso, yu'u ñe'merō yapare yusuasājācā weeato. Yu'u a'ti me'e pecame'epure uputu waro pi'etigū weesa'a”, nicu niwī. ²⁵ Abrahā cūrē yu'ticu niwī: “Mu'u wācūña. Mu'u catigū, añubutiaro nisetiwū. Ā'rī Lázaro pe'ema ña'abutiaro wa'awū. Ni'cārōacārē cū a'topū ejerisājāse bocami. Mu'u pe'e pi'etigū wee'e. ²⁶ Apeyema tja a'tiro ni'i. Ūsārē masā tiropū wa'ata basiowe'e. Decore pajiri copejo ni'i. Tojo weerā masā a'to a'tisī'rīrā, ūsā pe'e quē'rā topū wa'asī'rīcā, basiowe'e”, nicu niwī. ²⁷ Cū tojo nicā tū'ogu, peje cūogu a'tiro nicu niwī Abrahārē: “To pūrīcārē a'tere weebosaya. Lázarore yu'u pacu ya wi'ipū o'oya. ²⁸ Topūre yu'u ni'cāmocurā acabijirāti'i. Topū wa'a, cū narē ucūgūsami. Tojo weecā, na tū'o, na quē'rā a'to yu'u pi'etipūre a'tisome”, nicu niwī. ²⁹ Abrahā cūrē nicu niwī: “Na Moisé oja'quere, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā oja'quere cuosama. Tere bu'e ējōpeoato”, nicu niwī. ³⁰ Peje cūogu yu'ticu niwī: “Abrahā, tojota ni'i, nīrō. Wērī'cupū wa'a werecā, ña'arō na nisetiserē ducayubosama”, nicu niwī. ³¹ Abrahā cūrē nicu niwī: “Moisé cū ní'quere, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na ní'quere ējōpeotirā, wērī'cupū masāa, weregu wa'acā quē'rārē, ējōpeotisama”, nicu niwī.

17

Āpērārē ña'arō weecā weeticā'ña nise ni'i
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

¹ Jesú cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Āpērārē ña'arō weecā weese ninu'cūrōsa'a, nīrō pe'e. Tojo ninu'cūmirō, ña'arō weecā weegūnojōrē ña'abutiaro wa'arosa'a. ² A'tiro weecā, cūrē nemorō añubosa'a. Ūtāgā pajicja cū wāmutapū du'teyoo, cūrē dia pajiri maapu doqueñocā, nemorō añubosa'a. Tojo weecā,

cũ maata wērīa wa'a, yu'are ējōpeorānojoācārē dojorēnemotibosami.

³ A'tere añurō tu'oña'ña.

»Mu'u acaweregu mu'urē ña'arō weecā, cũ tojo weesere wereya. Cũ “Tojota weesasū” ni bujaweti ducayucā, cūrē acobojoya. ⁴ Cũ sietetiri ni'cā numu mu'urē ña'arō weecā, ticusetirita tja mu'urē acobojoye sērīgū a'ticā, acobojoya, nicu niwī.

“Ējōpeose cuorā, a'tiro weeta basio'o” Jesú cũ ní'que ni'i

⁵ Jesú bu'erā cūrē a'tiro sērīcārā niwā:

—Ēsārē ējōpeose o'onemoña, nicārā niwā.

⁶ Na tojo nicā tu'ogu, marī wioḡu a'tiro yu'ticu niwī:

—Mostaza pe cā'caperoacā ni'i. Tojo nimirō, yucu pajicju pī'rīsa'a. A'tiro weronojō ējōpeose cā'rōacā nimicā, a'tigu yucugure a'tiro nimašibosa'a: “A'tore aupīawā'cā, dia pajiri maa decopu pī'rīrō wa'aya”, nimašīsa'a. Musā ējōpeocāma, tigu musā dutironojōta weebosa'a, nicu niwī.

Āpērārē weetamurā, a'tiro pe'e weeroña'a nise ni'i

⁷ Jesú apeye quē'rārē a'tiro queose o'onemocu niwī:

—No'o musā wa'teropu nigú da'raco'tegare cuosami. Da'raco'tegu oteacju cũ di'ta se'ecūuca be'ro o wecuare co'teca be'ro wi'ipu dajasami. Cũ dajacā, musā ne a'tiro nitibosa'a: “Sājātia. Ba'agu a'tia”, nitibosa'a. ⁸ A'tiro pe'e nisa'a: “Ba'asere apoya. Yu'u ba'ari cura yu'u uasenojōrē mīitiacju apoyubaque'oya. Yu'are ecāca be'ropu ba'a, sī'rīapa mu'ua”, nibosa'a. ⁹ Mu'urē da'raco'tegu weetamu'que wapa “Mu'u añurō weeapu” ¿cūrē nisari? Nitisa'a. ¹⁰ A'te weronojō musā quē'rā weeya. Nipe'tise Ō'acū duti'quere weetu'ajarā, a'tiro niña: “Ēsā da'raco'terā mejō nirā ni'i. Ō'acū ūsārē cūu'que dia'cūrē weeapu”, niña, nicu niwī Jesú.

Jesú diez cāmi boarārē yu'ruo'que ni'i

¹¹ Jesú Jerusalēpu wa'agu, Samaria, tojo nicā Galilea wāmetise wa'teropu yu'ruacu niwī. ¹² To wa'tero ni'cā macāpu cũ ejari cura umua diez cāmi boarā cūrē pōtērīcārā niwā. Moisé duti'que cāmi boarārē āpērā wa'teropu nidutiticaro niwā. Tojo weerā yoropu tojanu'cā, ¹³ Jesure caricūcārā niwā:

—Jesú, masārē bu'egu, ūsārē pajaña'cureya, nicārā niwā.

¹⁴ Jesú narē ī'abocagu, a'tiro nicu niwī:

—Musā pa'ia tiropu musā upure ī'orā wa'aya, nicu niwī.

Na ma'apu wa'ari cura narē cāmi yatipe'tia wa'acaro niwā. ¹⁵ Ni'cū topu yatino'cā ī'agū, Jesú tiro majāmītojaticu niwī. Ō'acūrē pūrō e'catise o'ocu niwī. ¹⁶ Jesú tiro etagu, cūrē e'catise o'ogu, di'tapu paamu'rīque'acu niwī. Cũ tojo weegú Samariacjū nicu niwī. ¹⁷ Jesú cũ ni'cūrēta ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u diez cāmi boarārē yu'ruoapu. Āpērā waro ¿no'o wa'ati? ¹⁸ Ā'rī ni'cū judío masū nitigu dia'cū Ō'acūrē e'catise o'ogu, yu'u tiropu tojatiapī, nicu niwī.

¹⁹ Tu'ajanu'cō, Samariacjūrē nicu niwī:

—Mu'u ējōpeotjīagū, yu'ruono'apu. Wā'cānu'cāña. Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a, nicu niwī.

Jesucristo a'ti turipu wioḡu niatje a'tiro wa'arosa'a nise ni'i
(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Fariseo masā Jesure a'tiro sērītiña'cārā niwā:

—Ō'acū bese'cu ¿de'ro nicā a'ti turi wiogu sājāgūsari? nicārā niwā.
Narē yu'ticu niwī:

—Bajuyoropu ī'ose mejēta ni'ī. ²¹ A'tiro nino'ña marīrōsa'a. “A'topu ni'ī. Sō'opu ni'ī”, nino'ña marīrōsa'a. Ō'acū bese'cu wiogu nigū masā wa'teropu nitojami, nicu niwī.

²² Be'ro Jesú cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Masā be'ro a'tiro nirāsa'a. “Ūsā Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiatje numurīrē ī'asī'rīsa'a”, nirāsa'a. No'o ni'cā numunojōrē yu'ure ī'asī'rīmirā, ne ī'asome. ²³ Āpērā musārē “Jesú a'titojami. A'to nimi, sō'o nimi”, nirāsama. Na tojo nicā, narē sirututicā'ña. ²⁴ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri numu mujīpū mujātiro pe'e, cū sājāarō pe'e quē'rā bupo ya'babi'aro weronojō nirōsa'a. ²⁵ Yu'u tojo weese duporo uputu pi'etinīgūsa'a. A'tocaterocjārā yu'ure uasome. ²⁶ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri cura duporocjūpu Noé, cū nīcateropu wee'caro weronojō weerāsama. ²⁷ Titapure na ba'a, sī'rī, omocā dū'te, na pō'rā numiarē numisocārā niwā. Tere Noé cū yucusujopu sājāarī curapu weetuocārā niwā. Be'ro dia mirī, narē miopē'ocā'caro niwū. ²⁸ Lot nīcatero quē'rārē mejārōta weecārā niwā. Ba'a, sī'rī, duumujā, duamujā, otesere ote, wi'serire weecārā niwā. ²⁹ Lot Sodomarē wijaca numurē acoro weronojō ti macācjarārē pecame'e, tojo nicā asise peri burupejacaro niwū. Narē wējēpe'ocā'caro niwū. ³⁰ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri curare mejārōta weerāsama.

³¹ »Ti numu nicā ni'cū wi'ī duposārī opa sirapu soo pesagunojō po'peapu cjasere sājāa dūretimigū, diacjū wa'ato. Apī no'o wesepu tō'ogū cū ya wi'ipu majāmītojaticā'to. ³² Lot numo ni'core wācūña. Cōmarīcā macāpu majāmī'atōrōmigō, moa tuturo dojonu'cāco niwō. ³³ Yu'ure ējōpeose me'rā ña'arō yu'rusī'rītigu, yu'ure ējōpeodu'ugunojō pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gūsami. Apī wējēsere uiti, yu'ure ējōpeonu'cūgūnojō yu'u me'rā catinu'cūgūsami.

³⁴ »Musārē wereguti. Tojo wa'atji ñami nicā, puarā ni'cā camapu pesarā, ni'cū yu'ure ējōpeogu miano'gūsami. Apī yu'ure ējōpeotigu tojagūsami. ³⁵ Puarā numia ni'cārō me'rā ojoca ārūarā, ni'cō yu'ure ējōpeogo miano'gōsamo. Apego yu'ure ējōpeotigo tojagōsamo. ³⁶ Puarā ni'cārō me'rā wesepu nirā ni'cū yu'ure ējōpeogu miano'gūsami. Apī yu'ure ējōpeotigu tojagūsami.

³⁷ Jesú tojo nisere tu'orā, cū bu'erā sērītiña'cārā niwā:

—Ūsā wiogu, ¿no'opu wa'arosari a'te? nicārā niwā.

Cū yu'ticu niwī:

—Apīnojō wa'icu boacā, yuca maata masī, wījīwā'cāsama. Tojo wa'acā ī'arā, “Apīnojō boapī”, ni masī'ī. A'te weronojō yu'u a'ticā, masā masīrāsama, nicu niwī.

18

Jesú wapewio me'rā queose o'o'que ni'ī

¹ Jesú cū bu'erārē a'tiro weeya nigū, queose me'rā werecu niwī. Narē du'ucūurō marīrō, bujawetiro marīrō ñubuenu'cūdutigu a'te queosere o'ocū niwī.

² A'tiro nicu niwī:

—Ni'cā macāpu ni'cū beseri masū uamu Ō'acūrē ējōpeotigu, āpērārē ne wācūma'atigu nisami. ³ Ti macāpūreta tja ni'cō numio wapewio nisamo. Co beseri masū tiropu besedutigo wa'amujāmisamo. Core ī'atu'tigure bu'iri da'redutigo tojo weesamo. ⁴ Yoacā pejetiri beseri masū core weetamusī'rītisami. Be'ro a'tiro wācūsami: “Yū'u Ō'acūrē ējōpeowe'e, ējōpeogu. Ne āpērā quē'rārē 'Na nima,' ni ējōpeowe'e. ⁵ Tojo nimicā, a'tigo wapewio yū'ure na'irō caribomo nīgū, core weetamugūti. Yū'u co caribocā uanemotisa'a majā. Yū'u core pōtēotibosa'a majā”, nisami, nicu niwī Jesú.

⁶ Be'ro tja marī wiogu Jesú werenemocu niwī:

—Beseri masū ña'agū wee'quere wācūña. Cū ña'agū nimigū, wapewio weetamuduti'quere weesami. ⁷ Tojo nicāma, ¿Ō'acū to pūrīcārē cū bese'cārārē ñamirī, umucori cūrē sērīnu'cūrārē weetamutisari? ¿Na sērī'quere yoogosari? ⁸ Musārē weregūti. Ne yoogoro marīrō na sērīsere yū'tisami. Cū tojo yū'timicā, yū'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'ti turipu apaturi a'tiri curare ¿masā ējōpeose cuorāsari yujupu? nicu niwī.

Jesú fariseo masū me'rā, tojo nicā niyeru wapaseebosari masū me'rā queose o'o'que ni'i

⁹ Jesú “A'tiro ni'i” nirānojōrē masīdutigu apeye queose me'rā werenemocu niwī. Na “Āpērā yū'ruoro ūsā añurā ni'i”, nisama. Tojo “Añurā ni'i” nirā, āpērārē tojo ī'acō'asama. Nanojōrē masīdutigu a'te queosere o'ocu niwī. A'tiro nicu niwī:

¹⁰ —Puarā umua Ō'acū wi'ipu ñubuerā sājāacārā niwā. Ni'cū fariseo masū nicu niwī. Apī pe'e romano masā wiogure niyeru wapaseebosari masū nicu niwī. ¹¹ Fariseo masū nu'cū ī'amorō, Ō'acūrē ñubuegu, a'tiro nicu niwī: “Ō'acū, yū'u āpērā weronojō ña'agū niwe'e. Tojo weegu mu'urē e'catise o'o'o. Na yajari masā, ña'arī masā numotimirā āpērā numia me'rā a'metārābajaque'atirā weronojō niwe'e. Ne cā'rō s'i'i romano masā wiogure niyeru wapaseebosari masū weronojō niwe'e. ¹² Yū'u ni'cā semanarē pua numu ba'atimigū, be'ti ñubuenū'cū'u. Yū'u cien apeyenojō wapata'agu, diez yū'u wapata'asere mu'urē o'o'o”, nicu niwī. ¹³ Wapaseeri masū pe'e ne sājāarōpu tojanū'cā, ñubuecu niwī. Ne cā'rō u'muarōpu ī'amorōma'aticu niwī. Cū weronojō o'ogu, yū'u bu'iritisa'a nīgū, cū cutirore paacu niwī. A'tiro nicu niwī: “Ō'acū, yū'u ña'agū nisa'a. Yū'ure pajaña'ña”, nicu niwī.

¹⁴ Te queosere wéréca be'ro Jesú a'tiro nicu niwī:

—Musārē weregūti. Wapaseeri masū Ō'acū me'rā añurō apotojagupu cū ya wi'ipu dajatojaacu niwī. Fariseo masū pe'e tojo weeticu niwī. A'tiro ni'i. Cū basu, “Yū'u āpērā yū'ruoro ni'i” ni tu'oña'gānojō Ō'acū cūrē mejō nigū tojacā weegusami. No'o “Yū'u āpērā yū'ruoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Ō'acū āpērā yū'ruoro tojacā weegusami, nicu niwī.

Jesú wī'marārē ñapeo sērībosa'que ni'i
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Apeye quē'rārē masā wī'marārē Jesú tiropu ñapeodutirā miacārā niwā. Tojo weecā ī'arā, narē miarārē Jesú bu'erā tu'ticārā niwā. ¹⁶ Na tojo nicā ī'agū, Jesú cū bu'erārē pijiocu niwī:

—Wī'marārē yu'u tiro a'ticā du'uo'oya. Narē cā'mota'aticā'ña. Wī'marā marīnojōrē añurō ējōpeoma. Āpērā quē'rā wī'marā weronjō yu'ure ējōpeorā yu'u pacu wioḡu nirōpu wa'arāsama. ¹⁷ Masārē diacjūta nigūti. Ā'rā weronjō yu'ure ējōpeotigunōjō ne cā'rō yu'u pacu nirōpu wa'asome, nicu niwī.

Ma'mu peje cḡogu Jesú me'rā ucū'que ni'i
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Be'ro ni'cū judío masā wioḡu Jesure sērītiña'cu niwī:

—Mu'u masārē bu'egū añugū ni'i. ¿Yu'u ñe'enojō weegasari catinu'cūatjere bocasi'rīgū? nicu niwī.

¹⁹ Jesú cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'ure “Añugū ni'i,” niti? ¿Mu'u tojo nisere tu'omasīti? Ni'cūta añugū nimi. Cū Ō'acū nimi. ²⁰ Mu'u Ō'acū dutise cūu'quere masisa'a. “Apī ñumōrē a'metārāticā'ña. Masārē wējēcō'aticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā ye cjasere nisooticā'ña. Mu'u pacu, mu'u pacore ējōpeoya”, ni'i, nicu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesure nicu niwī:

—Yu'u wī'magūpūta a'tere queoro weemūjātiwū.

²² Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—Mu'arē apeyenojōacā du'sa'a yujupu. Mu'u cḡosere duape'ocjū wa'aya. Te dua'que wapare pajasecḡorārē o'oya. Tojo weegu mu'u u'mḡesepure peje añuse cḡogusa'a. Tu'ajan'cō, yu'ure sirutuya, nicu niwī.

²³ Cū tojo nicā tu'ogu, peje cḡogu nitjāgū cū cḡosere ma'iyu'ruḡu, bujawetiyu'ruacu niwī. ²⁴ Tojo weecā ū'agū, Jesú nicu niwī:

—Peje cḡorārē Ō'acū wioḡu nirōpu u'mḡesepu wa'acā, diasā ni'i.

²⁵ Wa'icu cameyo wāmetigū awiga yuta da pī'osōrōrī pepu sājāa yu'rutērīcā, diasā ni'i. Yu'u pacu wioḡu nirōpu peje cḡorā wa'acā pe'ema, totā nemorō diasā'a, nicu niwī.

²⁶ Cū tojo nisere tu'orā, masā a'tiro nicārā niwā:

—To pūrīcārē ¿noanojō pe'e Ō'acū tiropu wa'amasīrāsari?

²⁷ Jesú narē nicu niwī:

—Masā na basu weetutuase me'rā yu'rūmasītisama. Ō'acū pūrīcārē basio'o. Cáma ne apeyenojō weeta basiotise marī'i.

²⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro nicu niwī:

—Wioḡu, ūsā pūrīcā ūsā cḡosere du'ucūu, mu'arē sirutuwū.

²⁹ Tojo nicā tu'ogu, Jesú yu'ticu niwī:

—Diacjūta nigūti. No'o nigūnojō, yé quetire werese bu'iri cū ya wi'ire, cū pacusumuarē, cū acawererārē, cū ñumōrē, cū pō'rārē du'ucūuwā'cāḡūnojōrē a'tiro wa'arosa'a. ³⁰ A'ti nucūcāpūre cū cḡo'que nemorō bocanemogūsami. Be'ropu quē'rārē Ō'acū me'rā ninu'cūḡūsami, nicu niwī.

Jesú cū wērātjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Jesú cū bu'erā docere na se'sarore pijio, narē nicu niwī:

—Ni'cārōacā marī Jerusalēpu wa'arā wee'e. Topu nipe'tise Ō'acū ye queti ojamūtārī masā na yu'u Ō'acū macū masū weronjō upūtigure

ojayu'que wa'arosa'a. ³² Na yu'ure ape di'tacjārã wiorārẽ o'o, yabi bu-jicã'a, ña'arõ ucũ, u'seco e'opeorãsama. ³³ Yu'ure tārã, be'ro wějērãsama. Na tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, nicu niwĩ.

³⁴ Cũ bu'erã a'tiro nisere ne tu'omasĩticārã niwã. Õ'acũ narẽ tere tu'omasĩcã weeticu niwĩ. Tojo weerã cũ tojo nisere tu'omasĩticārã niwã.

Jesú ni'cũ caperi bajuno'tigu Jericócjūrẽ yu'rũo'que ni'i
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesú Jericó pu'to nirĩ cura ni'cũ caperi bajuno'tigu ma'a sumutopu niyeru sērĩdujicu niwĩ. ³⁶ Cũ pājārã masã wa'acã tu'oña'gũ, to nirārẽ “¿De'ro wa'atĩ?” ni sērĩtiña'cu niwĩ.

³⁷ Na yu'ticārã niwã:

—Jesú Nazarecjũ yu'ruagu weemi, nicārã niwã.

³⁸ Na tojo nicã tu'ogu, caricũmajãcu niwĩ:

—Jesú, Davi pãrãmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwĩ.

³⁹ Tojo nicã tu'orã, cũ pu'to yu'ruarã “Caricũticã'ña”, ni tu'ticārã niniwã. Na tojo nicãta, cũ pe'e nemopecã'cu niwĩ:

—Davi pãrãmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwĩ.

⁴⁰ Tojo nicã tu'ogu, Jesú tojanu'cã, ãpērãrẽ cũ tiropu miitiduticu niwĩ. Cũ pu'to ejacã, cūrẽ sērĩtiña'cu niwĩ.

⁴¹ —¿De'ro yu'u weecã uasari? nicu niwĩ.

Caperi bajuno'tigu yu'ticu niwĩ:

—Wiogu, yu'ure caperi bajucã uasa'a.

⁴² Jesú cūrẽ nicu niwĩ:

—Jau. Ì'agũsa'a. Mu'u yu'ure ãjõpeoapu. Tojo weegu yu'ruono'toja'a, nicu niwĩ.

⁴³ Cũ tojo nirĩ curata cũ caperire ì'acu niwĩ. Be'ro Jesure sirutu, Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ. Nipe'tirã cūrẽ tojo wa'acã ì'a'cãrã quẽ'rã Õ'acũrẽ e'catise o'ocãrã niwã.

19

Jesú Zaqueore ì'aboca'que ni'i

¹ Jesú caperi ì'atigure yu'ruõca be'ro Jericópu sãjãa yu'ruwã'cãcu niwĩ.

² Topu ni'cũ peje cuogu nicu niwĩ. Cũ Zaqueo wãmetigu romano masã wiogure wapaseebosari masã wiogu nicu niwĩ. ³ Cũ Jesure ì'asĩ'ricu niniwĩ. Cũ u'muatiguacã nitjãgũ, pãjārã masã niyucã, ì'aticu niwĩ. ⁴ Tojo weegu Jesure ì'asĩ'rigũ, cũ yu'ruatjopu omawã'cãcu niwĩ. Omawã'cã, ni'cũ yucu sicómoro wãmeticjupu mujãpejacu niwĩ. ⁵ Jesú cũ docapu yu'ruagu, cūrẽ ì'amorõ, a'tiro nicu niwĩ:

—Zaqueo, quero dijabatibaque'oya. Ni'cãcãrẽ mu'u ya wi'ipu tojánigũti, nicu niwĩ.

⁶ Tojo weegu Zaqueo sojaro me'rã dijati, Jesure e'catise me'rã põtêrigũ wa'acu niwĩ. ⁷ Jesú tojo weesere ì'arã, nipe'tirã a'tiro ucjacãrã niwã:

—Jesú ni'cũ ña'arõ weesebucu ya wi'ipu wa'ami, nicãrã niwã. ⁸ Be'ro cũ ya wi'ipu Zaqueo wã'cãnu'cã, marĩ wiogure a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u wiogu, tu'oya. Pajasecuorãrẽ yu'u cuosere deco me'rã ducawaaguti. No'o yu'u ãpērãrẽ nisoose me'rã yajãca be'ro nicã, ba'paritisetiri narẽ yu'u yaja'que nemorõ wiaguti, nicu niwĩ.

⁹ Jesú tere tu'ogu, cūrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cācā me'rā mu'u, mu'u ya wi'icjārā ña'arō wee'quere yu'ruono'o. Mu'u quē'rā āpērā yu'ure ējōpeorā weronojōta Abrahā pārāmerā ni-turiagu ni'i. ¹⁰ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu bajuduti'cārā mu'u weronojō nirārē a'ma, yu'ruogu a'tigu weewu, nicu niwī.

Jesú masārē niyeru kujiri me'rā queose o'o'que ni'i
(Mt 25.14-30)

¹¹ Jesú Zaqueore ucūcā, masā tu'ocārā niwā. Cū Jerusalē pu'topu nicā ī'arā, “Maata Jesú wiogu sājāgūsami”, wācūcārā nimiwā. ¹² Na tojo wācūserē masīgū, ni'cā queose me'rā narē werecu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Ni'cū masū cū wiogu sājāti dūporo yoaro ape di'tapu wa'a wa'asami. Cūrē wiogu sōrōca be'ropu dajatojaasami tja. ¹³ Cū wa'ase dūporo diez cūrē da'raco'terārē pijiosami. Narē nānūcū niyeru pajiro wapatiri kujire o'osami. Ti kujire o'ogu, a'tiro nisami: “Téé yu'u dajari curapu a'ti cuji me'rā apeyenojō duu, dua wapata'aya”, nisami. ¹⁴ Wiogu sājācju ya di'tacjārā waro pe'e cūrē uatisama. Tojo weerā āpērā masārē a'tiro nidutio'osama. “Cūrē ūsā wiogu sājārōuatisa'a”, nisama. ¹⁵ Na tojo nimicā, wiogu sōrōno'sami. Be'ro cū ya di'tapu dajatojatasami. Topu tojatagu, cū niyeru kujiri o'o'cārārē pijiosami. “¿Niyeru no'ocārō wapata'apari nānūcū?” ni masīsī'rīgū tojo weesami. ¹⁶ Cū tiropu etamu'tāgū, a'tiro nisami: “Wiogu, mu'u o'ōca cuji nemorō apeye diez kujiri wapata'anemoapu”, nisami. ¹⁷ Wiogu cūrē yu'tisami: “Añurō weepā. Mu'u da'raco'tegu añugū ni'i. Yu'u cārōacā cūu'que me'rā mu'u queoro weepā. Tojo weegu mu'urē diez macārī wiogu sōrōgūti”, nisami. ¹⁸ Be'ro apī cū tiropu wa'asami tja: “Wiogu, mu'u niyeru o'ōca cuji me'rā apeye ni'cāmocuse kujiri wapata'anemoapu”, nisami. ¹⁹ Cū quē'rārē a'tiro yu'tisami: “Mu'urē ni'cāmocuse macārī wiogu sōrōgūti”, nisami. ²⁰ Be'ro apī a'ti, cūrē nisami: “Wiogu, mu'u ya niyeru cuji a'ti cuji ni'i. Su'tiro casero me'rā oma nūrōcā'wū. ²¹ Mu'u tutuaro da'radutiri masū niwū. Tojo weegu mu'urē uiwu. Āpērā na da'rase me'rā wapata'awu. Mu'u otetimigū, ducatinowū”, nisami. ²² Tere tu'ogu, wiogu cūrē nisami: “Mu'u da'raco'teri masū queoro weetiwu. Mu'u ucūse me'rā mu'u ña'arō wee'quere beseno'toja'a. Mu'u yu'u da'rase tutuasere masīapā. Yu'u āpērā da'rase wapa wapata'asere, yu'u otetimigū ducatinosere masīapā. ²³ Masīmīgū, to pūrīcārē ¿de'ro weegu yé niyerure niyeru nūrōrī wi'ipu bucuānmodutigū cūtiati? Yu'u mu'u cūcā, dajagu, ti wi'ipu cūñarō mujā'que me'rā ñe'boapā”, nisami. ²⁴ Be'ro topu nirārē a'tiro nisami: “Ni'cā cuji cuogure ē'ma, apī diez cuogu pe'ere o'oya”, nisami. ²⁵ Cū tojo nicā, na a'tiro nisama: “Wiogu, cū diez kujiri cuotojami”, nisama. ²⁶ Tere tu'ogu, wiogu “Musārē wereguti. No'o peje cuogure nemorō o'ono'rōsa'a. Apī moogū pe'ere cū cuomi'queacāpureta ē'mape'ocā'no'gūsami”, nisami. ²⁷ “Apeyema yu'ure wiogu sājācā uati'cārārē a'topu miitia. Miiti, yu'u ī'orōpu wējēña”, nisami, ni queose werecu niwī Jesú. Tere nīgū, u'musepu mujāca be'ro apaturi a'tigu, masārē besegusa'a nīgū, tojo nicu niwī.

Jesú Jerusalēpu sājāa'que ni'i
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Jesú queose me'rā masārē wérēca be'ro Jerusalēpu wa'acu niwī. ²⁹ Topu wa'agu, Betfagé, Betania wāmetise macārīpu ejase dūporo cū

bu'erā puarārē a'tiro ni o'ócu niwī. Te macārī ūrūgū Olivo wāmeticju tiropu nicaro niwū.

³⁰ Cū bu'erārē nicu niwī:

—Si macā marī pōtēorō nirī macāpu wa'aya. Topu ejarā, musā ni'cū burro wī'magū du'tenu'cō'cure bocaejarāsa'a. Cū ne ni'cāti pesano'ña marīgū nigūsami. Cūrē pāa, miitia. ³¹ No'o ni'cū musārē “¿De'ro weerā pāati?” nicā, “Ēsā wiogu ūami”, niña, nicu niwī.

³² Na cū duti'caronojōta weecārā niwā. Topu ejarā, cū ní'caronojōta wa'acaro niwū. ³³ Na cū burrore pāarī cura cū wiorā narē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā cūrē pāati? nicārā niwā.

³⁴ Na yu'ticārā niwā:

—Ēsā wiogu ūami, nicārā niwā.

³⁵ Be'ro cūrē Jesú tiro miacārā niwā. Burro bu'ipure na ye su'ti bu'icjasere tuweepecārā niwā. Tojo wéeca be'ro Jesure cū bu'ipu miipeocārā niwā. ³⁶ Jesú cū pesawā'cārī cura masā cūrē ějōpeorā, na ye su'ti bu'icjasere ma'apu sēeocūcārā niwā. ³⁷ Jesú ūrūgū Olivo wāmeticju tiropu dijari cura a'tiro weecārā niwā. Nipe'tirā cū bu'esere siruturā, e'catise me'rā caricūnū'cācārā niwā. Jesú weel'ocā ĩ'a'quere wācūrā, Ō'acūrē e'catipeorā, caricūcārā niwā. ³⁸ A'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū o'ó'cu marī wiogure añurō wa'ato. Ū'musepure e'catise niyu'ruato. Nipe'tirā Ō'acūrē “Añubutiami” ni e'catise o'oato, nicārā niwā.

³⁹ Na caricūcā tu'orā, ni'cārērā fariseo masā topu nirā Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Masārē bu'egu, ā'rā mu'urē siruturārē di'tamarīdutiya, nicārā niwā.

⁴⁰ Na tojo nicā, Jesú yu'ticu niwī:

—Na di'tamarīcāma, Ō'acū yu'ure e'catise o'odutigu a'te ūtāperire caricūcā weebosami, nicu niwī.

⁴¹ Jesú Jerusalē tiropu ejagu, ti macārē ĩ'agū, uticu niwī. ⁴² A'tiro nicu niwī:

—Jerusalécjārā, Ō'acū musārē yu'ruosī'rīmiami. Cā'rō ni'cācārē cū yu'ruosere tu'omasīcā, añuboapā. Musā pe'e yu'ure ūawe'e. Tojo weerā yu'ruono'some. Musā yu'ruono'bo'quere du'utoja'a. ⁴³ Be'ro pi'tise nūmurī a'tirosa'a. Te nūmurīrē musārē ĩ'atu'tirā a'ti macācjarārē wijadutitirā ni'cā sārīrōjo weebi'ato'orāsama. Na be'toanu'cā, nipe'tise pā'rērīpu cā'mota'arāsama. ⁴⁴ Nipe'tise musā yere cō'adijope'orāsama. Musārē, musā pō'rārē wējēpe'orāsama. A'ti macā cjasē wi'seri mutōdijono'rōsa'a. Yu'u Ō'acū macū musārē yu'ruogu a'ticā ūatiwu. Te ye bu'iri tojo wa'arosa'a, nicu niwī Jesú.

*Jesú Ō'acū wi'ipu duarārē cō'awīrō'que ni'i
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)*

⁴⁵ Jesú Jerusalēpu ejagu, Ō'acū wi'ipu sājāacu niwī. Topu Ō'acūrē ūjūamorōpeoatjere duarārē cō'awīrōcu niwī. ⁴⁶ Narē cō'awīrōgū, a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū ye queti o'jaca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Ya wi'i űnubueri wi'i ni'i, nino'ca wi'i ni'i.” Musā pe'e queero weetiapā. Yajarā ya wi'ire weronojō tojacā weepā, nicu niwī Jesú.

⁴⁷ Nipe'tise nūmurī Jesú masārē Ō'acū wi'ipu bu'ecu niwī. Cū tojo weecā, pa'ia wiorā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā, ti macā wiorā

quē'rā “Cūrē ¿de'ro wee wējērōuati?” nicārā niwā. ⁴⁸ Masā Jesú weresere tu'otu'sayu'ruacārā niwā. Tojo weerā wiorā pe'e cūrē de'ro weemasitīcārā niwā. Masā ūsā me'rā uabosama nírā, wējēmasitīcārā niwā.

20

Jesure “¿Noa dutiro me'rā weesetiti?” ní'que ní'i
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Ape numu Jesú Ō'acū wi'ipū masārē bu'égū, cū masārē yu'rūose quetire werecu niwī. Topu pa'ia wiorā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā bucurā me'rā Jesú tiro wa'acārā niwā. ² Cūrē sērītiña'cārā niwā:

—Wereya. ¿De'ronojō dutise me'rā mu'u weesere tojo weeti? ¿Noa mu'arē tojo weedutigu dutise o'oati? nicārā niwā.

³ Tojo nicā tu'ogu, Jesú narē nicu niwī:

—Yu'u quē'rā musārē sērītiña'megūti. Yu'tiapa. ⁴ ¿Noa Juārē wāmeyedutigu o'ópari? ¿Ō'acū o masā o'ópari? nicu niwī.

⁵ Cū tojo nicā tu'orā, na se'saro a'merī ucūcārā niwā:

—¿De'ro marī yu'tirāsari? Marī “Ō'acū o'ócū niwī” nicāma, “To pūrīcārē ¿de'ro weerā Juārē ējōpeotiri?” nigūsami. ⁶ Marī “Masā cūrē o'ócārā niwā” nicā quē'rārē, nipe'tirā masā marīrē ūtāperi me'rā do-quewējērāsama. Na a'tiro ējōpeoma. “Juā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū niwī”, ni ējōpeoma, nicārā niwā.

⁷ Tojo weerā a'tiro yu'ticārā niwā:

—Masītisa'a. Noa Juārē wāmeyedutigu o'óro o'ópā, nicārā niwā. ⁸ Tojo nicā tu'ogu, Jesú narē nicu niwī:

—Yu'u quē'rā musārē “A'te dutiro me'rā a'tere tojo wee'e”, ni werewe'e, nicu niwī.

Da'raco'terā queoro weeti'que ní'i
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Be'ro Jesú masārē a'tiro queose o'ocū niwī:

—Ni'cū masū cū ya di'tapu ū'se otesami. Tu'ajanu'cō, āpērārē ti wesere co'tedutigu cūsami. Narē cū ya di'tare da'rase wapa “Tocārō yu'ure ū'se wiapa”, niwā'cāsami. Be'ro ape di'tapu yoacā nigū wa'asami. ¹⁰ Ū'se dūcatiritero nirī cura ni'cū cūrē da'raco'tegure ū'se nirōpu ī'adutigu o'ósami. Cūrē o'ógū, “Yé di'ta da'rarārē yé ū'sere sērīgū wa'aya”, nisami. Cū topu ejacā, ti wese da'rarā cūrē ñe'e, paasama. Ne cārō o'otimírā, cūrē o'ótōrōsama. ¹¹ Be'ro ti wese wiogu apī cūrē da'raco'tegure o'ósami tja. Cū quē'rārē ña'arō bujicā'a, uputu paa, ñe'enojō marīgū tojatacā weesama. ¹² Be'ro ti wese wiogu apīrē o'ónemosami tja. Da'raco'terā cū quē'rārē mejārōta weesama. Cūrē cāmida're, ti wese sumutopu cō'acā'sama.

¹³ »Be'ro majā ti wese wiogu “¿De'ro weegusari yu'ū?” nisami. “Yu'u macū uputu maigūrē o'óguti. Apetero weerā cūrē wiopesase me'rā ī'abosama”, nimisami. ¹⁴ Wiogu macū topu etacā ī'arā, na a'merī nisama: “Ā'rīta nimi be'ropu a'ti wesere ñe'eacju. Ma, cūrē wējērā. Be'ro a'ti wese marī ya wese tojarosa'a”, nisama. ¹⁵ Tojo weerā cūrē ñe'e, ti wese sumutopu mīaa, cūrē wējēcō'asama, ni werecu niwī Jesú.

Be'ro Jesú masārē sērītiña'cu niwī:

—To pūrīcārē ti wese wiogu ʔde'ro weegusari narē? ¹⁶ A'tiro weegusami. Cū a'ti, cū ye di'ta da'rarārē wējēcō'ape'ogusami. Be'ro āpērārē ti di'tare o'ogusami, nicu niwī.

Jesú tojo nicā tu'orā, a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū tojo wa'asere cā'mota'ato, nicārā niwā.

¹⁷ Be'ro Jesú narē ī'a, nicu niwī:

—To pūrīcārē ʔde'ro nisī'rīrō weeti Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nise? A'tiro ni'i:

Ētā pūrī me'rā wi'i yeeri masā ni'cā pī na uatica pūrīrē cō'arāsama.

Na cō'āca pī me'rā āpērā pe'e añurō tutuari wi'i yeenu'cāmūjasama, niwā.

¹⁸ No'o tiga bu'ipu burapejagunojō mutōdijono'gāsami. No'o tiga pe'e cū bu'ipu doquepejacāma, añuse po'capu wa'agusami, nicu niwī. Tojo nīgū, cūrē uatirā be'ropu bu'iri da'reno'rāsama nīgū, tojo nicu niwī.

Jesure bu'iri bocasī'rīrā weesoose me'rā na sērītiña'que ni'i
(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.13-17)

¹⁹ Pa'ia wiorā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā cū tojo nirī curata Jesure ñe'esī'rīcārā nimiwā. Te queose me'rā Jesú ūsārēta ucūgū weesami nīrā, tu'omasīcārā niwā. Tojo weerā cūrē ñe'esī'rīmirā, masārē uirā, weemasīcārā niwā. ²⁰ Āpērā ī'adu'tiri masārē nisooutio'ocārā niwā. Na Jesure mejēcā nicā tu'osī'rīcārā niwā. “Te me'rā ‘Bu'iri cuomi’ ni, wiogupure weresāta basiorosa'a”, nicārā niwā. Wiogu Jesure bu'iri da'rerī wi'ipu sōrōcā uarā, tojo weecārā nimiwā. Añurā, diacjū ucūrā weronojō nisoocārā niwā. ²¹ Tojo weerā Jesú tiro wa'a, sērītiña'cārā niwā:

—Masārē bu'egu, mu'u diacjū ucūsere ūsā masī'i. Masārē diacjū cjasere bu'e'e. Āpērā “Wiorā nima” nirō marīrō nipe'tirārē ni'cārōnojo ī'a'a. Ō'acū ye cjasere diacjū bu'eme'rīcā'a. ²² Ēsārē wereya. Romano masā wiogure cū niyeru wapaseesere wapayecā, marīrē dutise ʔañuti, o ña'a nitine? ni sērītiña'cārā niwā.

²³ Jesú pe'e na ña'arō weesī'rīse me'rā sērītiña'cā ī'amasīcā'cu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī:

²⁴ —Ni'cā cuji niyeru cuji miitia. ʔNoa queose, noa wāme wā'ñati? nicu niwī.

Na a'tiro yu'ticārā niwā:

—César, romano masā wiogu queose, cū wāme wā'ña'a, nicārā niwā.

²⁵ Tojo nicā tu'ogu, Jesú narē yu'ticu niwī:

—To pūrīcārē romano masā wiogu wapayedutisenojōrē cūrē o'oya. Ō'acū ye pe'ema cūrē o'oya. Cū weedutisere weeya, nicu niwī.

²⁶ Jesure masā tu'oropu mejēcā ucūcā weemasīcārā niwā. Cū pe'e cū ucūse me'rā, cū yu'tise me'rā mejō ī'amariamujācā weecu niwī. Masā cū tojo weecā, di'tamarīamujācārā niwā.

Masā wērīca be'ro masāsere Jesure sērītiña'que ni'i
(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Be'ro āpērā pa'ia saduceo masā Jesú tiro wa'acārā niwā. Na “Wērī'cārā masāsoma”, ni ējōpeosama. Tojo weerā Jesure a'tiro nicārā niwā:

²⁸ —Masārē bu'egu, Moisé a'tiro dutise cūucu niwī: “Ni'cū numotigu pō'rātitimigū wērīcā, cū acabiji cū numo ní'core nuorēato. Be'ro cū co me'rā ne waro pō'rātīmu'tāgūrē cū ma'mi wērī'cure pō'rātībosato”, nicu

niwī Moisé. ²⁹ Ni'cũ pō'rã sietere tojota wa'acaro niwũ. Masã ma'mi n̄moti, pō'rãtitimigũ wẽrĩa wa'acu niwĩ. ³⁰ Be'rocjũ quẽ'rã co wapewiore n̄uorẽcu niwĩ. Cũ quẽ'rã pō'rã marĩgũ mejãrõta boadijacu niwĩ. ³¹ Tojo wa'acã ï'agũ, na be'rocjũ n̄uorẽcu niwĩ tja. Cũ quẽ'rã pō'rãtitimigũ wẽrĩa wa'acu niwĩ. Nipe'tirã cũ be'rocjãrã quẽ'rã tojo dia'cũ n̄uorẽ, pō'rãtitimirã wẽrĩdjipe'tia wa'acãrã niwã. ³² Be'ro majã na n̄mo quẽ'rã wẽrĩa wa'aco niwĩ. ³³ To pũricãrẽ wẽrĩ'cãrã masãcã, çni'í n̄mo waro tojabutiagosari? Na nipe'tirãputa core n̄moticãrã niwã, nicãrã niwã.

³⁴ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—A'ti am̄uopure am̄ua, numia n̄moti, marãputima. Ape turipã tojo weesetitima. ³⁵ Ña'arõ wee'quere acobojono'cãrã, wẽrĩa be'ro masã'cãrã u'musepu n̄moti, marãputisome. ³⁶ Na wẽrĩa be'ro masã'cãrã nitjãrã, Õ'acũ pō'rã nima. Tojo nicã Õ'acũrẽ wereco'terã u'musepu nirã weronojõ nirãsama. Tojo weerã wẽrisome majã. ³⁷ Moiséputa a'te cjasere ojacu niwĩ. Õ'acũ yucusiti, ãjãrĩ sitipu cũrẽ wẽrĩ'cãrã masãsere ï'ocu niwĩ. Topure Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u Õ'acũ ni'í. Mu'u ñecũsumã Abrahamã, Isaa, Jacob wiogu ni'í”, nicu niwĩ. Tojo nĩgũ, “Na yu'u tiropu catima” nĩgũ, tojo nicu niwĩ. ³⁸ Õ'acũ catirã wiogu nimi. Wẽrĩbajuduti'cãrã marĩma. Cãma nipe'tirã catinu'cũpe'ticã'ma, nicu niwĩ.

³⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, ni'cãrẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, mu'u diacjũ waro ucũ'u, nicãrã niwã.

⁴⁰ Be'ro cãrẽ apeye sẽrĩtiña'sĩ'rĩrã, ui nicãrã niwã.

Jesú masãrẽ “Cristo na nigũ çnoa macũ niti?” ni sẽrĩtiña'que ni'í
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Jesú masãrẽ nicu niwĩ:

—çDe'ro weerãtirã masã Cristo Õ'acũ bese'cure “Davi pãrãmi nimi”, niti? ⁴² Davita Salmo wãmetiri pũrĩpu a'tiro ojacu niwĩ:

Õ'acũ u'musepu nigũ cũ macũrẽ, yu'ure yu'rũoacjure a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u tiro wiogu dujiri cũmurõpu dujigusa'a.

⁴³ Mu'u to dujicã, mu'urẽ ï'atu'timi'cãrãrẽ docaque'acã weeguti”, nicu niwĩ
Õ'acũ, ni ojacu niwĩ Davi.

⁴⁴ Davi basuta Õ'acũ bese'cu Cristore “Yu'u wiogu nimi”, nicu niwĩ. Tojo weegu cũ pãrãmi se'saro nirõnojõ o'ogu, cũ wiogu nicu niwĩ, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'ti'que ni'í
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Nipe'tirã masã tu'oropu Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

⁴⁶ —Musã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'omasĩña. Masã ï'ato nĩrã su'ti yoase paca me'rã sãña, ñubuesijatũ'sama. Tojo nicã macã decopu wiopesase me'rã añuduticã uasama. Na nerẽse wi'seripu wiorã na dujĩwuase cũmurĩpu dujisĩ'risama. Na ba'awuaropu quẽ'rãrẽ mejãrõta nisĩ'risama. ⁴⁷ Wapewia numia ye wi'serire ã'masama. Na ña'arõ wee'quere wãcũduti'cãrã yoacã ñubueta'sasama. Náta ãpẽrã yu'rũoro bu'irĩ da'reya'rũnu'cãno'rãsama, nicu niwĩ Jesú.

21

Wapewio pajasecuogo Ō'acūrē o'o'que ni'i
(Mr 12.41-44)

¹ Jesú Ō'acū wi'ipū nígū, niyeru o'orā sāawuase acaripū pajiro niyeru cuorārē sāacā i'acu niwī. ² Tojo nicā ni'cō wapewio pajasecuogore ni'cā acaropū pua cuji niyeru wapamarīse cujirire sāacā i'acu niwī. ³ Tere i'agū, Jesú a'tiro nicū niwī:

—Diacjūta musārē wereguti. Ō'acū i'orōpū a'tigo wapewio pajasecuogo nipe'tirā yu'rūoro o'oyu'rūnū'cāmo. ⁴ Āpērā pe'e narē du'sasere o'oma. Co pe'e pajasecuogo nimigō, co cuomi'que, co ba'acatibo'queacārē o'ope'ocā'mo, nicū niwī.

Jesú “Ō'acū wi'i cō'ano'rōsa'a” ni'que ni'i
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Ni'cārērā cū bu'erā Jesure Ō'acū wi'i cjasere ucūcārā niwā.

—A'ti wi'i ūtāpaga paca añuse me'rā wéeca wi'i añubutiari wi'i ni'i, nicārā niwā. Tojo nicā ti wi'ipū cjase ma'masu'ase masā o'o'quere ucūcārā niwā.

Jesú tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicū niwī:

⁶ —Musā a'to i'ase mutōdijono'rōsa'a. Ne ni'cā ūtāgā apega bu'ipū yeeturiamujā'que tojasome, nicū niwī.

A'ti ūmūco pe'tise duporo Jesú a'tiro wa'arosa'a ni'que ni'i
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Be'ro cūrē sērītiña'cārā niwā:

—Ēsārē bu'egu, ¿de'ro nicā mu'u ni'que wa'arosari? ¿Ñe'enojō me'rā i'ogūsari a'te tojo wa'atjere? nicārā niwā.

⁸ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Āpērā musārē nisoori nīrā, tu'omasīña. Pājārā “Yu'u Ō'acū tutuaro me'rā wee'e; Ō'acū bese'cu Cristo ni'i”, nīrāsama. Tojo nicā “Jesucristo cū a'tiatji nūmū nitoja'a”, nīrāsama. Na tojo nicā, tu'otīcā'ña. ⁹ Musā a'mewējēse quetire tu'orā, ūcuaticā'ña. A'teta wa'amū'tārōsa'a. Tojo nimirō, a'ti ūmūco pe'tiatjō du'sa'a yujupū.

¹⁰ Be'ro narē ninemocu niwī:

—Ni'cā curuacjārā ape curuacjārā me'rā a'mequērāsama. Tojo nicā ni'cā di'tacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējērāsama. ¹¹ Peje apesepure ūputu di'ta narāsāse wa'arosa'a. Tojo nicā ūjaboase, dutitise wa'arosa'a. Ū'musepūre wiose paca bajarosa'a.

¹² »A'te tojo wa'ase duporo āpērā musārē bu'iri ñe'erāsama. Ña'arō weerāsama. Musārē musā nerēse wi'seripū beserāsama. Bese, bu'iri sōrōrāsama. Yu'ure ējōpeose bu'iri wiorā tiropū musārē miarāsama. ¹³ Na tojo weecā musā, yé cjasere wererāsa'a. ¹⁴ “Wiorārē a'tiro nīrāti”, ni wācūque'tiyuticā'ña. ¹⁵ Yu'u pe'e musārē ucūmasiatjere o'oguti. Musārē i'atu'tirā ne ni'cū pōtēosome. Na “Tojo niwe'e”, ni ye'sumasīsome. ¹⁶ Musā pacusūmuaputa musārē wiorāpūre weresārāsama. Musā ni'cū pō'rā nimirā, musā acawerērā quērā, musā me'rācjarā mejārōta weerāsama. Musā ni'cārērārē wējērāsama. ¹⁷ Yu'ure ējōpeose bu'iri nipe'tirocjārā musārē i'atu'tirāsama. ¹⁸ Tojo weemicā, musārē ne mejēcā wa'ama'asome. ¹⁹ Yu'ure ējōpeodu'utirā, yu'rūwetirāsa'a. Yu'u pacu tiropū catinu'cūrāsa'a.

²⁰ »Musā Jerusalērē surara ti macā sumuto be'toanu'cācā ī'arā, masīña. “Ti macā maata cō'ano'rōsa'a”, niña. ²¹ Tojo wa'acā ī'arā, Judea di'tapu nirá ūrūpagu pu du'tiaya. Macāpu nirá aperopu wa'aya. No'o weseripu nirá macāpure majāmitojatiticā'ña. ²² Te numurī Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu ní'caronojōta wa'arosa'a. Bu'iri da'rese numurī nirōsa'a. ²³ Tojo wa'ase numurī numia nijīpacosānumiarē, tojo nicā pō'rā mī'rīrā cūorārē bujaweose numurī nirōsa'a. Na ūmuñarō wa'amasísome. A'ti di'tapure ūputu pi'etise nirōsa'a. Ō'acū masārē ūputu waro bu'iri da'regusami. ²⁴ Āpērā a'mewējērōpu wējēno'rāsama. Āpērārē nipe'tiro di'tapu bu'iri ñe'e miarāsama. Ape di'tacjārā judío masā nitirā Jerusalērē mutōdijorāsama. Mutōdijo, ti macā wiorā sājārāsama. Ō'acū judío masā nitirārē “Tocārō tojo weerāsama” ní'caro ejatuario tojo weerāsama, nicu niwī Jesú.

Ō'acū macū masū weronojō ūputigu ꝥde'ro wee a'tigusari? nise ni'i (Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Jesú cū bu'erārē a'tiro ninemocu niwī:

—A'ti ūmūco pe'tiati dūporo mujīpū ūmūcocjārē, ñamicjūrē, ñocōarē peje mejēcā bajuse wa'arosa'a. A'ti di'tapure nipe'tise di'tacjārā dia pajiri maa bususe, pā'cōrīrē tu'orā, ꝥñe'enojō nisari? nirá, ūcuarāsama. ²⁶ Masā a'ti di'tapure wa'atjere wācūrā, ūputu uirā, tu'omasise pe'tirāsama. Nipe'tirā ū'muarōpu nirá narāsācā weeno'rāsama. ²⁷ Tojo wa'ari cura yu'ū Ō'acū macū masū weronojō ūputigu o'mecururipu tutuario me'rā asistedijaticā, masā ī'arāsama. ²⁸ Te peje wa'anū'cārī curare wācūtutua e'catiya. Ū'muarōpu ī'amorōrā weronojō co'teya. Maata musā yu'ruono'rāsa'a, nicu niwī Jesú.

²⁹⁻³⁰ Apeye queose o'onemocu niwī tja:

—Ōtese higueraġu wāmeticju o no'o nicju yucūġu pūrī ñasāwījicā, “Cū'ma dūporo ni'ī”, nisa'a. ³¹ A'te weronojō yu'ū todūporo ní'que peje wa'acā, “Cā'rōacā Jesú a'ti di'ta wioġu sājātjo dū'sasa'a”, nīrāsa'a.

³² »Diacjū musārē weregutī. A'te peje tojo wa'ari curare nirá wērísome. Tojo wa'asere ī'ape'ocā'rāsama. ³³ A'ti ūmūco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'ū ucūse, yu'ū bu'ese pūrīcā ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tise yu'ū ní'que queoro wa'arosa'a.

³⁴ »Yu'ū a'tiatji numurē musā ne masītisa'a. Tojo weerā musā basu añurō co'teya. Ña'arō weesere weepori nirá, weeticā'ña. Que'aticā'ña. A'ti ūmūco cjasere wācūque'titicā'ña. Tojo weerā musā wācūña marīrō yu'ū a'tiati nūmu nicā, ña'arā bocaejapejano'some. ³⁵ Wa'icūrārē wācūña marīrō sārīsāa bi'anū'cōrō weronojō musārē wa'aticā'to. Tī numurē nipe'tirā nipe'tirocjārā tō'orāsama. Tojo weerā tu'omasīña. ³⁶ Musā añurō apoyuya. Te pi'etiatje ūsārē yu'rūweticā weeya nirá, ñubuenū'cūcā'ña. Tojo nicā yu'ū Ō'acū macū tiropu uiro marīrō pōtērīajā ñubueya, nicu niwī Jesú.

³⁷ Jesú ūmūcorinucū Ō'acū wi'ipu bu'emujācu niwī. Ñami ējācā pe'ere ūrūġū Olivo wāmeticjupu nibo'reamujācu niwī. ³⁸ Masā nipe'tirā Ō'acū wi'ipu bo'reacācure cū bu'esere tu'orā wa'amujācārā niwā.

22

Jesure ñe'erātirā na apoyu'que ni'i
(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

¹ Cā'rō Pascua bosenuṃu wa'atjo du'sacaro niwā. Ti bosenuṃurē pā bucuase me'rā morēti'quere ba'acārā niwā. Ti bosenuṃu judío masā na ñecūsumua Egiptopu ní'cārā wija'quere wācūrī bosenuṃu nicaro niwā.

² Titare pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā “¿De'ro wee Jesure wējērōuamitito?” nicārā niwā. Tojo nimirā, masārē ui nicārā niwā.

³ Na tojo nícaterore Juda na “Iscariote” nino'gūpūre wātī sājāacu niwī. Cū doce Jesú bu'erā me'rācjū nicu nimiwī. ⁴ Juda pa'ia wiorā, tojo nicā Ō'acū wi'i co'terā wiorā tiropu wa'acu niwī. Na tiropu ejagu, Jesure o'oaťe cjasere ucūcu niwī. ⁵ Cū tojo nisere tu'orā, uputu e'caticārā niwā.

—Mu'u tojo weecā, niyeru wapayerāti, nicārā niwā. ⁶ Cū “Jau, cūrē musārē i'ogūti”, nicu niwī. Be'ro, “¿De'ro nicā yu'ure Jesure wiorāpūre masā marīi cura o'orouamitito?” ni wācūcu niwī.

Jesú cū bu'erā me'rā cū ba'atuo'que ni'i
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Be'ro masā na pā bucuase me'rā morēti'quere ba'ari bosenuṃu nicaro niwā. Ti nūmu nicā, ni'cū oveja wī'magūrē na Pascua bosenuṃu ba'acjūre wējēsama. ⁸ Titare Jesú Pedro, Juārē a'tiro ni o'ócu niwī:

—Marī Pascua bosenuṃu ba'atjere apoyurā wa'aya, nicu niwī.

⁹ Na cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿No'opu ūsā apoyucā uasari? nicārā niwā.

¹⁰ Jesú narē nicu niwī:

—Musā macāpu wa'aya. Topu sājāarā, ni'cū masū acoga tuupeogure bocaejapejarāsa'a. Cūrē sirutu, cū no'o wa'aro sājāña. ¹¹ Ti wi'i wioğure ñña: “Ūsārē bu'egu a'tiro niami: ‘¿No'opu nisari yu'u bu'erā me'rā Pascua bosenuṃu ba'atji tucū?’ niami”, ñña. ¹² Musā tojo nicā, u'muarōca tucū apoyūca tucūjopūre i'ogūsami. Topu marī ba'atjere apoyuya, nicu niwī.

¹³ Be'ro Pedro, Juā macāpu wa'acārā niwā. Jesú narē ní'caronojōta nipe'tisere bocacārā niwā. Topu na ba'atjere apoyucārā niwā.

¹⁴ Be'ro Jesú cū besecūū'cārā me'rā ba'arātirā ejanujācārā niwā. ¹⁵ Na dujipe'tica be'ro Jesú narē nicu niwī:

—Yu'u musā me'rā a'te Pascua ba'asere yu'u wērīse duporo uputu ba'atuosī'rī'i. ¹⁶ Musārē ni'cārōacā a'tiro nigūti. Ne apaturi a'tiro weenemosome. Weegusa'a tja nipe'tise yu'u wioğū sājātu'ajaca be'ropu, nicu niwī.

¹⁷ Tojo nīca be'ro sī'rīrī pare mii, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Be'ro cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Sī'rīña. A'merī ducawaa, sī'rīña. ¹⁸ Musārē nigūti. A'te u'seducaco vino ni'cārōacā marī sī'rīrā weronojō weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wioğū sōrōca be'ro musā me'rā apaturi ma'ma vinorē sī'rīnemogūsa'a tja, nicu niwī.

¹⁹ Be'ro pāğārē mii, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanu'cō, ducawaa, cū bu'erārē o'ogu, a'tiro nicu niwī:

—A'te yu'u upu ni'i. Musā ye niatjere wērībosaguti. A'tiro yu'u ni'cārōacā wee'caronojō weenu'cūcā'ña. Tere wéerā, yu'u musārē wērībosasere wācūña, nicu niwī.

²⁰ Na ba'áca be'ro s'i'rĩri pa me'rã quẽ'rãrẽ mejãrõta weecu niwĩ. Cũ bu'erãrẽ tiagũ, a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti pa, yé dí me'rã Ô'acũ masãrẽ apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cũugũsami. Yu'u wẽrĩgũ, dí o'maburose me'rã musã ña'arõ weẽ'quere wẽrĩ wapayebosaguti.

²¹ »Tojo nimicã, yu'ure wiorãpũre o'oacju yu'u me'rã a'to dujimi.

²² Cũ yu'u Ô'acũ macũ masũ weronojõ uputigũre o'ocã, Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta wa'aro wee'e. Tojo wa'amirõ, yu'ure wiorãpũre o'ogũma ña'abutiario wa'arosa'a, nicu niwĩ.

²³ Tojo nicã tu'orã, cũ bu'erã na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Noa nisariba cũrẽ wiorãpũre tojo weeacju? nicãrã niwã.

Jesú bu'erã “¿Ni'inojõ ãpẽrã yu'ruoro niyu'runu'cãgũsari?” ní'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú bu'erã uputu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Marĩ wa'terore ¿noa nĩrõsariba marĩ yu'ruoro niacju? nicãrã niwã.

²⁵ Tere tu'ogu, Jesú narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti nucũcãrẽ dutirã ti di'tare miiwapa wa'asama. Ti di'tacjãrã na dutino'rã pe'ere “Masãrẽ weetamurã nima”, nisama. ²⁶ Musã na wiorã weronojõ weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Æpẽrã yu'ruoro niyu'runu'cãgũ, mejõ nigũ weronojõ weeya. Æpẽrãrẽ dutigũ dutino'gũ weronojõ weeya. ²⁷ Musã tu'oña'cã, ¿ni'inojõ pe'e apĩ yu'ruoro niyu'runu'cãsari? ¿Ba'adujigu o cũrẽ ba'ase ecagu pe'e? Ba'adujigu pe'e apĩ yu'ruoro niyu'runu'cãmi. Yu'u pũrĩcã musã wa'teropũ nigũ, musã dutino'gũ weronojõ ni'i.

²⁸ »Musã yu'u me'rã ninu'cũcã'wu. Yu'ure mejẽcã wa'acã, musã quẽ'rã tu'oña'tamuwã. ²⁹ Tojo weegu yu'u quẽ'rã yu'u pacu yu'ure o'o'caronojõta musãrẽ musã dutiatjere o'oguti. ³⁰ A'tiro weérã, musã yu'u wiogu nĩrõpu ba'a, s'i'rĩdujirãsa'a. Tojo weerã ãpẽrã doce cururi Israe cururicjãrãrẽ dutirãsa'a, nicu niwĩ.

Jesú Pedrorẽ “Mu'u yu'ure ‘Masĩwe'e’ nigũsa'a” ní'que ni'i
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Marĩ wiogu Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Simó, tu'oya. Wãtĩ musãrẽ ¿no'ocã'rõ wãcũtutuamitina? ní'gũ, Ô'acũrẽ sãrĩcu niami. Ni'cũ masũ trigo perire su'awee, te caserire cõ'arõ weronojõ musã ãjõpeosere du'uato ní'gũ dojores'i'rĩmi. ³² Cũ tojo weecã ï'agũ, yu'u pe'e ãjõpeodu'ubutiaticã'to ní'gũ, Ô'acũrẽ mu'urẽ sãrĩbosapu. Be'ro mu'u apaturĩ ãjõpeogu tja, mu'u acawererã yu'ure ãjõpeorãrẽ wãcũtuacã weeya, nicu niwĩ.

³³ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro yu'ticu niwĩ:

—Yu'u wiogu, yu'u quẽ'rã mu'urẽ bu'iri da'leri wi'ipu miacã, wa'aguti. Mu'u wẽrĩcã quẽ'rãrẽ, wẽrĩmas'i'i, nicu niwĩ.

³⁴ Jesú cũrẽ nicu niwĩ:

—Pedro, mu'urẽ a'tiro nigũti. Ni'cãcã ñami cãrẽ'quẽ uuati dũporo i'tiati yu'ure “Cũrẽ masĩwe'e,” nigũsa'a, nicu niwĩ.

Jesú wẽrĩati dũporo cũ bu'erãrẽ were'que ni'i

³⁵ Be'ro Jesú a'tiro sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Musãrẽ yu'u ajuri moorã, niyeru sãarõ moorã, sapatu moorã o'ócaterore ¿apeyenojõ du'sari? nicu niwĩ.

Na cũrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ne du'satiwũ, nicārã niwã.

³⁶ Be'ro narẽ nicũ niwĩ:

—Ni'cãrõacãma a'tiro weeya. No'o ajuro cuogu miaña. Niyeru sãarõ quẽ'rãrẽ miaña. No'o di'pji moogũ pũricã cũ yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ dua, di'pjiřẽ duuya. ³⁷ Ō'acũ ye queti ojãca pũriřũ yu'ure ojayu'que queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'caro niwũ: “Cũ quẽ'rã ña'agũ weronõje ña'arã wa'terõpũre ña'agũ nimi', nino'gũsami”, niwũ. Nipe'tise yu'ure oja'que queoro wa'arota wee'e, nicũ niwĩ.

³⁸ Tojo nicã tu'orã, cũ bu'erã cãrẽ nicārã niwã:

—Wiogu, ũsã pua di'pji cuo'o.

Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Añurõsa'a, nicũ niwĩ.

Jesú Getsemaní wãmetiropũ cũ pacũre ñubue'que ni'i
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Be'ro Jesú cũ ba'adujica tucũpũre wijaa wa'acu niwĩ. Wijaa, cũ weesetironojõpũma Olivo wãmeticju ũrũgũpũ wa'acu niwĩ. Cũ bu'erã cãrẽ sirutucãrã niwã. ⁴⁰ Topũ etagu, cũ bu'erãrẽ nicũ niwĩ:

—Wãtĩ musãrẽ niquesãticã'to nĩrã Ō'acũrẽ sãrĩña, nicũ niwĩ.

⁴¹ Be'ro Jesú na ðuporo yoacurerõpũ wa'acu niwĩ. Topũ ñubuegutigu ejaque'acu niwĩ. ⁴² Ñubuegu, a'tiro nicũ niwĩ:

—Pacũ, mu'ũ uacã, yu'ure a'te ña'arõ yu'ruatje wa'aticã'to. Yu'ũ tojo nimicã, yu'ũ uaro weeticã'ña. Mu'ũ uaro pe'e wa'ato, nicũ niwĩ.

⁴³ Be'ro ni'cũ Ō'acũrẽ wereco'tegu u'mũsecjũ cũ tiropũ bajuacu niwĩ. Bajua, cãrẽ wãcũtutuacã weecu niwĩ. ⁴⁴ Cũ ña'arõ ejeripõ'rãtigũ nemorõ tutuaro ñubuemujãcũ niwĩ. Cũ asituuase pacase díperi paca weronõjõ acosurudijacaro niwũ.

⁴⁵ Cũ ñubueca be'ro wã'cãnu'cã, cũ bu'erã tiropũ wa'acu niwĩ. Na bujaweti'cãrã niyucã, cãrĩ'cãrãpũre bocaajacu niwĩ. ⁴⁶ Narẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ cãrĩti? Wã'cãnu'cãña. Wãtĩ musãrẽ niquesãticã'to nĩrã Ō'acũrẽ sãrĩña, nicũ niwĩ.

Jesure ñe'ewã'cã'que ni'i
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú cũ bu'erãrẽ ucũrĩ cura pãjãrã masã cũ tiropũ etacãrã niwã. Juda Jesú bu'erã doce me'rãcju nĩ'cu na ðuporo u'mutãwã'cãcũ niwĩ. Jesú tirocure wa'a, cãrẽ mi'micu niwĩ. ⁴⁸ Jesú cũ tojo weecã, nicũ niwĩ:

—¿Juda, mu'ũ mi'mise me'rã yu'ũ Ō'acũ macũ masũ weronõjõ upũtigure yu'ure i'tu'tirãrẽ i'ogũ weeti? nicũ niwĩ.

⁴⁹ Jesú bu'erã cãrẽ ñe'eatjere masĩrã, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ësã wiogu, ¿di'pjiřĩ me'rã narẽ cã'mota'arãsari? nicārã niwã.

⁵⁰ Tojo nĩca be'ro ni'cũ Jesú bu'egu pa'ia wiojure da'raco'tegure diacjũca o'meperore ðutepã'rẽcu niwĩ. ⁵¹ Tojo weecã i'agũ, Jesú nicũ niwĩ:

—Weeticã'ña. Tocã'rõta weeya, nicũ niwĩ.

Be'ro Jesú ðute'carõpũre ñapeo, yu'ruocu niwĩ. ⁵² Tu'ajana'cõ, pa'ia wiorãrẽ, Ō'acũ wi'ipu co'terãrẽ, tojo nicã judío masã bucurãrẽ cãrẽ ñe'erã wa'arãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Musã yajari masũrẽ ñe'erã a'tirã weronõjõ yu'ure di'pjiřĩ, yucũpagu me'rã ñe'erã a'titi? ⁵³ Nipe'tise numũrĩ yu'ũ Ō'acũ wi'ipu musã me'rã bu'edujiwũ. Tojo weemicã, musã yu'ure ñe'etiwũ. Ni'cãrõacã musã

yu'ure ña'arõ weesere weeritero eja'a. Wãtĩ na'itĩ'arõpu nigũ musãrẽ cã uaro weedutimi. Tojo weero tojo wa'a'a, nicu niwĩ Jesú.

Pedro Jesure "Masĩwe'e" ní'que ní'i

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Be'ro Jesure ñe'e, pa'ia wiogu ya wi'ipũ miacãrã niwã. Pedro yoacurero cãrẽ sirutucu niwĩ. ⁵⁵ Jesure na miarĩ wi'i sope pu'topũ pecame'e wĩjãcãrã niwã. Ti me'e sumutopũ sô'madujiburocãrã niwã. Pedro quẽ'rã na wa'teropũ sô'madujicu niwĩ. ⁵⁶ Tojo weeri cura ni'cõ ti wi'i da'raco'tego Pedro topũ sô'madujicã ĩ'agõ, uputũ ĩ'anu'cũbajaque'aco niwõ. A'tiro nico niwõ:

—Á'ri quẽ'rã sĩ'i me'rã sija'cuta nimi, nico niwõ.

⁵⁷ Pedro core nisoogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Cãrẽ masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁵⁸ Be'roacã tja apĩ cãrẽ ĩ'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'ũ quẽ'rã Jesú me'rãcjũ ni'i, nicu niwĩ.

Pedro cãrẽ nisoocu niwĩ tja:

—Niwe'e. Yu'ũ cãrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁵⁹ Be'ro ni'cã hora be'ro apĩ tu'tibocurese me'rã cãrẽ nicu niwĩ:

—Nirõta á'ri quẽ'rã Jesú me'rã niwĩ. Cũ quẽ'rã Galileacjũta nimiba, nicu niwĩ.

⁶⁰ Tojo nicã tu'ogu, Pedro nicu niwĩ:

—Ñe'enojõrẽ ucũgũ ucũsa'a. Tu'otisa'a, nicu niwĩ.

Pedro ucũpe'otimicã, cã ucũrĩ cura cãrẽ'quẽ uucu niwĩ. ⁶¹ Tojo weecã, Jesú cãrẽ majãmi'aburocu niwĩ. Toputa Pedro Jesú cãrẽ ní'quere wãcũcu niwĩ. Jesú cãrẽ a'tiro nicu niwĩ: "Ni'cãcã ñami cãrẽ'quẽ uuati duporo mu'ũ i'tiati yu'ure 'Cãrẽ masĩwe'e', nigũsa'a", nicu niwĩ. ⁶² Tere wãcũboca wijaa, Pedro uputũ utiwã'cã wa'acu niwĩ.

Jesure na bujicã'pe'que ní'i

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Surara Jesure co'teri masã cãrẽ ña'arõ bujicã'a, paacãrã niwã. ⁶⁴ Cãrẽ paa, caperire du'tebi'apecãrã niwã. Tojo wee, cãrẽ nicãrã niwã:

—Nĩbocaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicãrã niwã.

⁶⁵ Peje apeye ninemo, cãrẽ bujicã'cãrã niwã.

Jesure wiorã tiropũ na mia'que ní'i

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Ape numu bo'reacã judio masã bucurã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã nerẽcãrã niwã. Be'ro Jesure na tiropũ miacãrã niwã. Cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

⁶⁷ —Wereya. ¿Mu'ũ Ô'acũ bese'cu Cristota niti? nicãrã niwã.

Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ũ musãrẽ "Cũta ni'i" nicã, ãjõpeosome. ⁶⁸ Yu'ũ musãrẽ apeyenojõ sãrĩtiña'cã, ne yu'tima'asome. ⁶⁹ Be'rocure yu'ũ Ô'acũ macũ masũ weronojõ upatigu Ô'acũ tutuayu'rugũ pu'topũ dujigusa'a, nicu niwĩ.

⁷⁰ Tojo nicã tu'orã, nipe'tirã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ mu'ũ Ô'acũ macũ niti? nicãrã niwã.

Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã nĩrõnojõta cũta ni'i, nicu niwĩ.

⁷¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na a'tiro nicãrã niwã:

—Āpērā cūrē weresārā a'manemorō uatisa'a. Marī basuta cū ucūsere tu'otoja'a, nicārā niwā.

23

Jesú romano masā wioḡu Pilato tiropu ní'que ní'i

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Be'ro nipe'tirā wiorā wā'cānū'cā, Jesure Pilato tiropu miacārā niwā.

² Topu ejarā weresārā, a'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī ūsā yarā masārē dojorēḡū weemi. A'tiro nimi. “Romano masā wioḡu warore marī wapayewuasenojōrē wapayeticā'rōua'a”, nimi. Apeye quē'rārē “Yū'u Ō'acū bese'cū Cristo ní'i”, nimujāmi. Tojo níḡū, “Wioḡu ní'i” nisī'rīgū, tojo nimi, nicārā niwā.

³ Tere tu'ogu, Pilato Jesure sērītiña'cu niwī:

—¿Mu'uta niti judío masā wioḡu? nicu niwī.

Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u nírōnojōta cūta ní'i, nicu niwī.

⁴ Tojo nicā tu'ogu, Pilato pa'ia wiorārē, masā topu nirá nipe'tirārē nicu niwī:

—Ne cā'rō ā'rīrē bu'iri bocatisa'a, nicu niwī.

⁵ Na pe'e tojo nimicā, tutuaro me'rā ninemocārā niwā:

—Cū nipe'tirā Judeacjārārē cū bu'ese me'rā dojorēcusiḡu weemi. Ne waro Galileapu tojo weenu'cācu niwī. Ní'cārōacārē a'ti macāpu nimi majā, nicārā niwā.

Jesure Herode tiropu mia'que ní'i

⁶ Pilato “Jesú Galileacjū niapu” nicā tu'ogu, āpērārē “¿Nirōta cū Galileacjū niti?” ni sērītiña'cu niwī. ⁷ Na “Cūta nimi”, nicārā niwā. Tere tu'ogu, Herode tiropu cūrē o'ócū niwī. Herode Galilea di'ta wioḡu nicu niwī. Titare cū quē'rā Jerusalēputa nicu niwī. ⁸ Herode toduporopu Jesú Ō'acū tutuaro me'rā wee'omi nisere tu'ocu niwī. Tere tu'ogu, yoacā Jesure ī'asī'rīcu nimiwī. Cū wee'ocā ī'asī'rīcu niwī. Tojo weegu Jesure ī'agū, pūrō e'caticu niwī. ⁹ Jesure peje sērītiña'cu nimiwī. Cū pe'e ne cā'rō yu'titicu niwī. ¹⁰ Cū Herode tiropure nicā, pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā nicārā niwā. Na uputu tutuaro me'rā Jesure weresārā weecārā niwā. ¹¹ Be'ro Herode cū yarā surara me'rā Jesure yabi bujicā'cārā niwā. Cūrē bujicā'rātirā, wiorā sñāse su'ti añusere sāapēcārā niwā. Tojo weetoja, Herode Pilato tiropu o'ócū niwī tja. ¹² Titare Pilato Herode me'rā toduporopure a'merī ī'atimi'cārā na a'mesu'acārā niwā.

Pilato Jesure wējēduti'que ní'i

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39–19.16)

¹³ Be'ro Pilato pa'ia wiorārē, judío masā wiorārē, nipe'tirā masārē neocūcu niwī. ¹⁴ Narē a'tiro nicu niwī:

—Musā ā'rīrē “Masārē dojorēcusiḡu weemi”, ní'i. Tojo nírā, yu'u tiropu miiticārā niapu. Yu'u musā ī'orōputa cūrē sērītiña'mi'i. Musā ī'acāta musā weresāsere ne cā'rō bu'iri bocatisa'a. ¹⁵ Herode quē'rā bocaticu niami. Tojo weegu apaturi cūrē yu'u tiro o'ócū niami tja. Musā masī'i, cūrē wējērōua'a nisere bu'iri moomi. ¹⁶ Tojo weegu cūrē tārādutitoja, du'uwīrōḡāti, nicu niwī Pilato.

17 Pilato Pascua bosenu munucūrē masā e'caticā uagu, ni'cū bu'iri da'leri wi'ipū nigūrē du'uwīrōmujācu niwī. 18 Tojo weerā nipe'tirā ni'cārō me'ra caricūcārā niwā:

—Jesure wējēcō'aña. Barrabá pe'ere du'uwīrōña, nicārā niwā.

19 Cū Barrabá Jerusalécjārā wiorārē yu'rūnu'cā, narē cō'asī'ricu niwī. Te bu'iri, tojo nicā cū masārē wējē'que bu'iri bi'adūpono'cu niwī.

20 Pilato Jesú pe'ere du'uwīrōsī'ricu nimiwī. Tojo weegu masārē apaturi ucūnemocu niwī tja. 21 Cū tojo nicā tu'orā, nemorō caricūcārā niwā:

—Curusapū cūrē paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

22 Be'ro i'tiati niboro Pilato ninemocu niwī:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Á'rī ne cārō ña'arō weeticu niami. Ne cūrē wējērōua'a nisere bu'iri bocatisa'a. Cūrē tārādutitoja, du'uwīrōgūti, nicu nimiwī.

23 Tojo nicā tu'orā, masā du'ucūurō marīrō uputu caricūrā, cūrē curusapū paabi'pe wējēduticārā niwā. Na tojo weeyurā, na ua'quere bocacārā niwā. 24 Tojo weegu Pilato na dutisere weecu niwī. 25 Masā du'uwīrōdutigure bu'iri da'leri wi'ipū ni'cure du'uwīrōcu niwī. Cū wiorārē macāpu yu'rūnu'cātjāgū, masārē wējētjāgū, ti wi'ipū dujicu niwī. Jesú pe'ema na ua'caronojōta narē wiacā'cu niwī. Musā uaro weeya nigū, tojo weecu niwī.

Jesure curusapū paabi'pe wējē'que ni'i
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Jesure curusapū wējērā wa'arā na miarī cura ni'cū masū Simó wāmetigu Cirene wāmetiri macācjū cāpūpu ni'cu tojatigu weecu niwī. Cūrē Jesú ya curusare cū be'ro waasirutuduticārā niwā.

27 Jesure pājārā masā sirutucārā niwā. Numia bujawetirā, uti caricūsirutucārā niwā. 28 Jesú narē majāmiī'a, a'tiro nicu niwī:

—Jerusalécjārā numia, yu'ure utiticā'ña. Musā basu, tojo nicā musā pō'rā ye niatje pe'ere utiya. 29 Be'ro musā ña'abutiario yu'rurāsa'a. Te numūrīrē musā a'tiro nirāsa'a: “Pō'rā maricā, añuyū'rua'a. Ne ni'cāti pō'rātiña'tirā, ne ni'cāti mi'oña'tirā e'catisama”, nirāsa'a. 30 Titare tojo wa'acā, masā wērīsī'rīrā, a'tiro nirāsama: “Urūpagu ūsā bu'ipū burupeja, wējēña.” Opa bu'pare a'tiro nirāsama: “Ūsārē ña'arō weesere cā'mota'aya”, nirāsama. 31 Yu'cu masū añugū, bu'iri moogūrē ña'arō weecā, bu'iri cuorā ña'arā pe'ema totā nemorō ña'arō weerāsama, nicu niwī Jesú.

32 Āpērārē puarā ña'arō weeri masārē Jesú me'rā wējērātirā miacārā niwā. 33 Be'ro “Masā boaweeca dupoa” wāmetiropū ejačārā niwā. Topu Jesure curusapū paabi'penū'cōcārā niwā. Tojo nicā puarā ña'arō weeri masārē ni'cū diacjū pe'e, apīrē cūpe pe'e nu'cōcārā niwā. 34 Jesú cū pacu Ō'acūrē na curusapū paabi'penū'cōca be'ro a'tiro nicu niwī:

—Pacu, ā'rārē acobojoya. Na yu'ure tojo weesere tu'omasītima, nicu niwī.

Surara cū ye su'ti nimi'quere nībocape wapata'a'cārārē ducawaacārā niwā. 35 Masā topu i'anū'cūcārā niwā. Wiorāpūta bujicā'sājārā, Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Āpērāmarīcārē yu'ruowī. Diacjūta Ō'acū besē'cu Cristo ni'i nigū, ni'cārōacā cū basu yu'ruoato, nicārā niwā.

³⁶ Surara quē'rā cū pu'to wa'a, bujicā'cārā niwā. Cūrē vino pi'ase me'rā morē'quere tīarā, ³⁷ a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u judío masā wioḡu ni'i nígū, mu'u basuta yu'ruoya, nicārā niwā.

³⁸ Cū d̄p̄oa bu'ip̄u ni'cā p̄jī ō'ocārā niwā. A'tiro ojano'caro niwū: “Ā'rī judío masā wioḡu nimi”, nicaro niwū.

³⁹ Ni'cū masū ña'arō wee'cu Jesú me'rā curusap̄u wā'ñagū Jesure tu'ticu niwī. A'tiro nicu niwī:

—¿Mu'u Ō'acū bese'cu Cristo niweti? Mu'u basu yu'ruoya. Ūsā quē'rārē yu'ruoya, nicu niwī.

⁴⁰ Tojo nicā tu'oḡu, apī top̄u cū me'rā wā'ñagū cū me'rāc̄jūrē tu'tigu, a'tiro nicu niwī:

—¿Mu'u Ō'acūrē uiweti tojo nígū? Marī ni'cārōnojō curusap̄u wējēdutino'cārā ni'i. ⁴¹ Marī pūrīcā queoro marī ña'arō wee'quere pi'eti wapayerā wee'e. Cū pūrīcā ne ña'arō weeticu nimiwī, nicu niwī.

⁴² Be'ro Jesure nicu niwī:

—Jesú, mu'u wioḡu sājāgū, yu'ure wācūapa, nicu niwī.

⁴³ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'urē diacjūta nigūti. Ni'cācāta yu'u me'rā yu'u wa'atjo yu'u pacu tiro Paraíso wāmetirop̄u nigūsa'a, nicu niwī Jesú.

Jesú cū wērī'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁴⁻⁴⁵ Jesú curusap̄u wērīri cura dajaritero nicā mujīp̄u am̄ucocjū asitica niwī. Nipe'tiro ti di'tap̄u na'itī'a wa'acaro niwā. Téé ñamica'a tres nicāp̄u na'itī'atucaro niwū. Tojo wa'ari cura Ō'acū wi'ip̄u pa'ia sājāarōp̄u cā'mota'ayooca casero deco me'rā tū'r̄yoyacaro niwū. ⁴⁶ Be'ro Jesú caricūcu niwī:

—Pacu, ya ejeripō'rārē mu'urē wia'a, nicu niwī.

Tojo nitojaguta, wērīa wa'acu niwī.

⁴⁷ Surara wioḡu romano masū a'te tojo wa'acā ī'agū, Ō'acūrē añurō wācūgū, a'tiro nicu niwī:

—Diacjūta ā'rī ne bu'iri moogū nimiapī, nicu niwī.

⁴⁸ Nipe'tirā top̄u nīrā Jesú wērīcā ī'arā, na ye wi'serip̄u tojaarā, pūrō bujawetirā, na cutiروه paawā'cācārā niwā. ⁴⁹ Nipe'tirā Jesú me'rāc̄jārā pe'e, tojo nicā numia Galileap̄u cūrē sirutu'cārā yoarop̄u tojo wa'asere ī'anu'cūbajaque'acārā niwā.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Top̄ure ni'cū Judea di'tacjū Arimatea wāmetiri macāc̄jū José wāmetigu nicu niwī. Cū añugū queoro weeri masū nicu niwī. Ō'acū bese'cu wioḡu sājātjere co'tecu niwī. Cū quē'rā judío masā wiorā me'rāc̄jū wioḡu nicu niwī. Tojo nimigū, cū me'rāc̄jārā Jesure wējēsere tu'saticu niwī. ⁵² Jesú wērīca be'ro Pilato tiro Jesú ya upure sērīgū wa'acu niwī. ⁵³ Cūrē sērītoja, curusap̄u nigūrē miidijoo, su'tiro añurī casero me'rā omacu niwī. Tu'ajanu'cō, ni'cā tuti ūtāgāp̄u na se'eca tutip̄u, ne ni'cūrē yaano'ña marīrī tutip̄u cūuocu niwī. ⁵⁴ Cū tojo weeri numu na soose d̄poro apoyuri numu nicaro niwū. Na sooatjo cā'rōacā du'sacaro niwū.

⁵⁵ Numia Jesure Galileap̄u sirutunu'cā'cārā Joseré sirutuwā'cācārā niwā. Sirutuwā'cā, Jesure yáaca tutire ī'acārā niwā. “José ¿de'ro wee Jesú upure

cūumiticū? ” ni ī'acārā niwā. ⁵⁶ Na ī'áca be'ro wi'seripu dajarā, u'mūtise cū upure wa'reatjere apoyucārā niwā. Tu'ajanu'cō, Moisé duti'caronojōta sauru na soowuari nūmurē soocārā niwā.

24

Jesú cū masā'que ni'i

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Ma'ma semana sājānu'cārī nūmu soorinūmu nicā numia apaturi Jesure yaa'caropu bo'reacā waro wa'acārā niwā. Na u'mūtise na apo'quere miarā weecārā niwā. ² Na topu ejarā, ti tuti bi'acaga ūtāgājore aperopu cūñacā ī'acārā niwā. ³ Tere ī'arā, diacjū sājāacārā niwā. Topu sājāejarā, ne marī wioḡu Jesú ya upure bocaticārā niwā. ⁴ Tojo weerā “¿De'ro wa'apari cūrē?” ni wācūcārā niwā. Na tojo wācūrī cura wācūña marīrō puarā umua su'ti asestese sāña'cārā na tiropu bajuanu'cācārā niwā. ⁵ Na uputu ucua, di'tapu paamu'rīque'acārā niwā. Na tojo weecā, umua narē nicārā niwā:

—¿De'ro weerā musā boa'cārā nirōnojōpūre catigūre a'mati? ⁶ A'tore marīmi. Cū masātojami. Musārē Galileapu nīgū cū ucū'quere wācūña. ⁷ A'tiro niwī: “Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu masā ña'arāpūre o'ono'gūsa'a. Na curusapu yu'ure wējērāsama. I'tia nūmu be'ro masāgūsa'a”, nīmiwība, ni werecārā niwā.

⁸ Na tojo nicāputa, Jesú cū ucū'quere wācūbocacārā niwā. ⁹ Na masāpepu nī'cārā tojatarā, Jesú bu'erā oncere nipe'tise na ī'a'quere werecārā niwā. Tojo nicā āpērā Jesure ējōpeorā nipe'tirārē werecārā niwā. ¹⁰ Jesú besecū'cārārē queti mia'cārā a'ticurā numia nicārā niwā: María Magdalena, Juana, apego María Santiago paco, tojo nicā āpērā numia nicārā niwā. ¹¹ Na tojo weremicā, Jesú besecū'cārā na weresere ējōpeoticārā niwā. Na nima'asere weronojō ta'ocārā niwā.

¹² Na tojo weemicā, Pedro pe'e masāpepu ī'agū wa'agu, omawā'cācu niwī. Ti tutipu ejagu, mu'rīque'a, Jesure oma'que caserire sumutopu tuupe'epeo'que dia'cūrē ī'acu niwī. Be'ro tojo wa'a'quere ī'amarīa, ¿de'ro wa'apariba? nīgū, cū ya wi'ipu tojaa wa'acu niwī.

Emaús wāmetiri macā wa'ari ma'apu Jesú puarārē bajua'que ni'i

(Mr 16.12-13)

¹³ Jesú cū masāca nūmurēta puarā cūrē ējōpeorā na ya macā Emaús wāmetiri macāpu ma'apu wa'arā weecārā niwā. Jerusalērē wijawā'cācā, Emaūpu ejaṭjo pua hora wa'aro nicaro niwū. ¹⁴ Na topu wa'arā, nipe'tise Jesure wa'a'quere ucūwā'cācārā niwā. ¹⁵ Tere ucūrī cura Jesú na tiropu eja, na me'rā sijawā'cācu niwī. ¹⁶ Cūrē ī'amirā, ī'amasīticārā niwā. Ō'acū narē ī'amasīcā cā'mota'acu niwī. ¹⁷ Jesú narē sērītiña'cu niwī:

—¿Musā ñe'enojōrē ucūwā'cārā weeti? nicu niwī. Cū tojo nicā, na pūrō bujawetirā, tojanu'cācārā niwā.

¹⁸ Ni'cū Cleofas wāmetigu yu'ticu niwī:

—Nipe'tirā a'te nūmurī Jerusalēpu wa'a'quere masīpe'ticā'sama. ¿Mu'u nī'cūta ti macāpu cājīmigū, tojo wa'asere masītico'teati? nicu niwī.

¹⁹ Cū tojo nicā, Jesú narē nicu niwī:

—¿De'ro wa'ati? nicu niwī.

Cūrē nicārā niwā:

—Jesú Nazarecjürē wa'a'quere ucūrā weeapu. Cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū niwī. Cū Ō'acū ī'orōpu, masā ī'orōpure cū weese, cū ucūse me'rā tutuayuruamiwī. ²⁰ Pa'ia wiorā, tojo nicā marī wiorā cūrē romano masārē curusapu paabi'pe wējēdutirā o'owā. ²¹ Cūrē “Romano masā dutisere cō'agū, Israe curuacjārā wiogu sājāgūsami”, ni wācūmiwū. Apeyema cūrē wējēca be'ro i'tia numu wa'a'a. ²² Ni'cārērā numia ūsā me'rācjārā na werese me'rā ūsārē ucuacā weema. Ni'cācā bo'reacā cūrē yaa'caropu ejacārā niama. ²³ Na cū upure bocaticārā niama. ūsārē a'tiro niama. “Ūsā quē'ese weronojō Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārārē ī'apu. 'Jesú catimi', niama”, ni quetiwereama ūsārē. ²⁴ Na tojo wérēca be'ro āpērā ūsā me'rācjārā cūrē yaa'caropu ī'arā ejacārā niama. Na numia ni'caronojōta ī'acārā niama. Jesú pe'ema ī'aticārā niama, nicārā niwā.

²⁵ Tojo nisere tu'ogu, Jesú narē nicu niwī:

—Musā tu'omasīwe'e. ¿No'ocā'rō yoacā musā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā oja'quere ējōpeotirā ninu'cūrāsari? ²⁶ “Ō'acū bese'cu Cristo cū wiogu sājāse duporo pi'etigusami”, ni ojacārā niwā, nicu niwī.

²⁷ Be'ro nipe'tise Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu cū ye cjasere ucūserere werecu niwī. Moisé cū oja'que me'rā werenu'cācu niwī. Téé Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'que me'rā yapatida'reocu niwī.

²⁸ Be'ro na wa'aro Emaúpu ejacā, Jesú ti macāpu yu'ruagutigu weronojō weecu niwī. ²⁹ Cū tojo weecā ī'arā, cūrē na me'rā tojaduticārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ūsā me'rā tojayá. Na'ique'a wa'aro wee'e. Ńami ējārō wee'e, nicārā niwā.

Tojo weegu na me'rā tojagu, wi'ipu sājāacu niwī. ³⁰ Be'ro na me'rā ba'adujigu pāgārē mii, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanu'cō, ducawaa, narē o'ocu niwī. ³¹ Cū tojo weecā ī'arā, na “Jesúta nimi”, ni ī'amasicārā niwā. Na tojo ī'amasicāta, cū bajudutia wa'acu niwī. ³² Cū bajudutica be'ro na a'merī nicārā niwā:

—Marī ma'apu a'tirā, cū Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere bu'ecā, añurō waro tu'oña'su, nicārā niwā.

³³ Tojo nírāta, maata Jerusalépu majāmitojaa wa'acārā niwā. Topu tojatarā, Jesú cū bu'erā oncere, āpērā na me'rācjārā me'rā nerē'cārārē bocaecārā niwā. ³⁴ Topu nerē'cārā narē a'tiro nicārā niwā:

—Nirōta marī wiogu Jesú wērī'cupu nimigū, masācu niami. Simó Pedro cūrē ī'acu niami, nicārā niwā.

³⁵ Be'ro na puarā Emaús wa'ari ma'apu wa'a'quere, tojo nicā Jesú cū pā ducawaacā, de'ro wee na ī'amasī'quere werēcārā niwā.

Jesú cū bu'erārē bajua'que ni'i
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Na ma'apu ī'a'quere wereri cura Jesú na decopu bajua cu niwī. Narē añudutigu, a'tiro nicu niwī:

—Musārē musā ye ejeripō'rārīpu ejerisājāse niato, nicu niwī.

³⁷ Cūrē ī'amarā, uputu uicārā niwā. Na “Wērī'cu wātī nisami”, nicārā nimiwā. ³⁸ Cū narē nicu niwī:

—¿De'ro weerā yu'ure uiti? Musā ¿de'ro weerā diacjū wācūweti?

³⁹ Ī'aña yu'u omocārī, yu'u du'pocārīrē. Yu'uta ni'i. Yu'ure ñe'eña'rā a'tia. Wērī'cu wātī musā yu'ure ni'cārōacā ī'arō weronojō uputitimi, nicu niwī.

⁴⁰ Tojo níca be'ro cǔ omocārīrē, cǔ du'pocārīrē, na paabi'pe'que cāmīrē ī'ocu niwī. ⁴¹ Na e'cati ī'amarīatjīarā, ējōpeoticārā niwā yujupū. Tojo weegu narē nicu niwī:

—¿A'tore ba'ase marīti? nicu niwī.

⁴² Cǔ tojo nicā tu'orā, wa'i susō'cure cūrē o'ocārā niwā. ⁴³ Tere ñe'e, na ī'orōpū ba'acu niwī. ⁴⁴ Be'ro narē nicu niwī:

—A'te yu'ure wa'a'quere toduporo musā me'rā nīgū, weremiwā: “Nipe'tise Moisé yu'ure oja'que, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'que queoro wa'arosa'a”, nīmiwā. “Tojo nicā Salmo wāmetiri pūrīpu na oja'caronojōta yu'ure wa'arosa'a”, niwū, nicu niwī.

⁴⁵ Be'ro tere narē Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere tu'omasīcā weecu niwī. ⁴⁶ Narē Jesú a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure a'tiro ojano'wā: “Cristo Ō'acū bese'cu wērīgūsami. I'tia numu cǔ wērīca be'ro masāgūsami. ⁴⁷ Cǔ ye queti masārē wērībosasere nipe'tirocjārārē werenorōsa'a. Jerusalēpu me'rā weredu'pocātino'rōsa'a. A'tiro nirāsama: ‘Musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayucā, Ō'acū acobojogusami’”, ni ojano'wā.

⁴⁸ »Musāta tojo wa'a'quere ī'atjīarā, “Jesure diacjūta wa'awu”, nīmasī'i.

⁴⁹ Yu'u pacu musārē “Espíritu Santure o'óguti”, niwī. Cǔ ní'caronojōta yu'u musārē o'óguti. Espíritu Santu musāpure dijatagu, u'muse cjase tutuasere o'ogusami. Tojo weerā Jerusalēpu cǔ dijaticā, yucueniña yujupū, nicu niwī.

Jesú u'musepu mujāa'que ni'i
(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Be'ro Jesú Jerusalē sumuto Betaniapu narē miacu niwī. Topu eja, cǔ omocārī sīomorō, narē “Yu'u pacu musārē añurō weeato”, nicu niwī.

⁵¹ Tojo nīgūta, yoacurero mujāa, u'musepu miimujāa wa'ano'cu niwī.

⁵² Te be'ro cūrē e'catipeorātīrā, ejaque'acārā niwā. Be'ro pūrō e'catise me'rā Jerusalēpure tojaacārā niwā. ⁵³ Na Ō'acūrē e'catise o'orā, Ō'acū wi'ipū wa'anucūcā'cārā niwā.

Teófilo, mu'urē tocā'rōta oja'a.

Luca

Juã Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ā'rī judío masū Zebedeo macū, Santiago acabiji nicu niwī. Cū paco Salomé wāmetico niwō. Co Jesú paco María ma'mio nico niwō. Tojo weegu Jesú Juã basucu nicu niwī. Ne waropare Juã wa'i wējērī masū nicu niwī. Ā'rīta Jesú besecūú'cārā wa'terore cū ʔputu ma'igū waro nicu niwī. Cū, cū ma'mi Santiago me'rā tojo wa'abosa'a nirō marīrō ī'oduārā niyucā, Jesú narē Boanerges pisucu niwī. Tojo nígū, “Bupo Pō'rā” weronojō pūrīrō ucū'u nígū, tojo nicu niwī. Juã Jesú me'rā sijagu cū bu'egu nicu niwī. Juãta Pedro me'rā Jesú masāca be'ro cūrē sīosōrōcūuocapepū o'mawā'cācaterore Pedro duporo ti pepure ejamu'tācu niwī.

A'ti pūrī judío masā nitirārē oja'caro weronojō ojano'caro niwū. Tojo nicā Jesú bu'esere sirutu'cārā cū yere na da'ra'quere añurō waro ojano'butiacaro niwū. A'ti pūrī ējōpeose cjasere, ma'ise cjasere ucūyu'rānu'cā'a. A'ti pūrī Jesure ējōpeodutiro cū weeseti'caronojōta, cū ucū'caronojōta ojano'o.

Ō'acū macū masū weronojō ʔpūtigu cū a'ti'que ni'i

¹ Ne waroputa a'ti turi weese duporo Ō'acū macū cū me'rā nitojacu niwī. Ō'acū nisetisere ī'ocaju cū quē'rā Ō'acūta nicu niwī. ² Ne waropu Ō'acū me'rā ni da'pocātitojacu niwī. ³ Ō'acū cū macū me'rā nipe'tisere weecu niwī. Nipe'tise cū me'rā weeno'que ni'i. ⁴ Ō'acū macū catise pe'titise o'ogu nimi. Tojo nicā a'ti turicjārārē sī'ose weronojō nimi. Cū añusere, diacjū cjasere ī'omi. ⁵ Cū a'ti turicjārā na'itī'arōpu weronojō nirārē añusere cū pacu ye cjasere ī'ogū a'tigu weecu niwī. Na'itī'ase sī'osere cā'mota'amasītisa'a. A'te weronojō ña'ase cūrē pōtēoticaro niwū.

⁶ Ō'acū cū macū a'tise duporo ʔmu ni'cūrē o'ómu'tācu niwī. Cū yu'u weronojō Juã wāmetiwī. ⁷ Juã Ō'acū macū a'ti turicjārārē sī'oweegu a'tiatjere ucūmu'tāgū niwī. Nipe'tirā Ō'acū macūrē ējōpeoato nígū tojo weewī. ⁸ Cū a'ti turicjārārē sī'oweegu waro nitiwī. Tojo weronojō o'ogu, sī'oweegu a'tiacju ye cjasere weremu'tārī masū a'ticu niwī. ⁹ Titare sī'ogū waro Jesucristo a'ti turipure bajuatojacu niwī. Cūta nipe'tirārē Ō'acū ye cjasere ī'ocu niwī.

¹⁰ Maataputa Ō'acū cū me'rā a'ti di'tare weecu niwī. Cū a'topu nicā, cū wéeca di'tacjārā nimirā, cūrē ī'amasītīcārā niwā. ¹¹ Cū ya di'tapu a'ticu niwī. Tocjārā cū ya di'tacjārā pe'e cūrē ñe'etiawā. ¹² Ni'cārērā cūrē ñe'e ējōpeowā. Nipe'tirā cūrē ējōpeorārē Ō'acū pō'rā sājācā weewī. ¹³ Ō'acū pō'rā nise pacusumua pō'rātise weronojō niwe'e. Cū macūrē ējōpeose me'rā pe'e cū pō'rā nino'o.

¹⁴ Ō'acū macū Ō'acū nisetisere ī'ogū, a'ti turipure a'ticu niwī. Masū ējātjāgā, ūsā me'rā niwī. Masārē ma'iyu'rūwī. Nipe'tise cū ucū'que, tojo nicā cū wee'que diacjū niwū. Cū Ō'acū weronojō tutuayu'rūgu, añuayu'rūgu niwī. Cū tojo weesetisere ī'awū. Cū Ō'acū macū ni'cūta nimi.

Tojo weegu cū pacu weronojō nimi. ¹⁵ Juā Ō'acū macū ye quetire weregu, a'tiro niwī:

—Ā'rīta nimi yu'u musārē ucū'cu. A'tiro nimiwāba: “Be'ropu ni'cū a'tigusami. Cū yu'u bajuase dūporopu nitojacu niwī. Tojo weegu cū yu'u nemorō nimi”, niwī Juā.

¹⁶ Marī nipe'tirā cū añuse o'osere ñe'eticā weewe'e. Nipe'tirā ñe'enu'cūcā'a. ¹⁷ Ō'acū dutise Moisé me'rā o'ono'caro niwā. Jesucristo me'rā pe'e Ō'acū marīrē ma'isere masīno'o. Tojo nicā diacjū cjasere masīno'o. ¹⁸ Ne ni'cū Ō'acūrē ī'aticu niwī. Cū macū ni'cūta cū me'rā ninu'cūgū cū pacure marīrē masicā weewī.

Juā masārē wāmeyeri masū Jesucristo ye cjasere were'que ni'i
(Mt 3.3,11-12; Mr 1.2-3,7-8; Lc 3.4-6,15-17)

¹⁹ Jerusalēcjārā judio masā wiorā, pa'iare Juā tiropu sērītiña'dutirā o'ócārā niwā. Tojo nicā Levī ya curuacjārārē o'ócārā niwā. Na cū tiropu etarā, “¿Ñamunojō waro nibutiamiti mu'u?” niwā cūrē.

²⁰ Cū narē diacjū yu'tiwī:

—Yu'u Ō'acū bese'cu Cristo mejēta ni'i.

²¹ Na cūrē apaturi sērītiña'wā:

—¿To pūrīcārē ñamunojō niti? ¿Mu'u todūporocjū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía mejēta niti?

Juā narē yu'tiwī:

—Niwe'e.

Na cūrē apaturi sērītiña'nemowā tja:

—¿Mu'u sō'onīcu Ō'acū yere weremu'tārī masū, masā na “A'tiacju niapu” na ni'cu mejēta niti?

Juā narē “Niwe'e”, niwī.

²² Cū tojo nicā tu'orā, cūrē “¿To pūrīcārē ñamunojō niti mu'u? Ēsā queoro mu'u yu'tisere miasī'rīsa'a ūsārē o'ócārā tiropu. ¿Mu'u basu de'ro tu'oña'ti mu'u?” ni sērītiña'wā.

²³ Juā narē yu'tiwī:

—Dūporocjū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Isaía wāmetigu ni'caronojōta “Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōpu caricūnu'cūbajaque'atigusami” nino'cu ni'i. Isaía a'tiro nicu niwī:

Marī wioqu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a, añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya, ni ojacu niwī.

Marī wioqu a'tiati dūporo musā nisetisere apoyuya, musā wācūsere dūcayuya nīgū, tojo nicu niwī.

²⁴⁻²⁵ Juārē sērītiña'cārā, fariseo masā o'ócārā cūrē sērītiña'nemowā tja:

—To pūrīcārē mu'u Ō'acū bese'cu Cristo, o Elía o sō'onīcu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nitimigū, ¿de'ro weegu wāmeyeti?

²⁶ Juā narē niwī:

—Yu'u aco me'rā wāmeye'e. Apī ni'cū musā wa'teropure musā ī'amasītigu nimi. ²⁷ Cū yu'u be'ro werenu'cāgūsami. Be'ropu werenu'cā'cu nimigū, yu'u nemorō niyu'runu'cāmi. Yu'u pe'e mejō nigū waro ni'i. Cū ye sapatu tuweemasītigu weronojō cūrē ne ni'cārōwijimasītisa'a, niwī Juā.

²⁸ A'te Betania wāmetiro Jordā wāmetiri maa siaquijpu tojo wa'awū. Topu Juā masārē wāmeyewī.

Õ'acũ cũ bese'cu masārē yu'rũoatje ni'i

²⁹ Tojo wa'áca be'ro ape numu pe'e Juã Jesú a'ticã ì'awĩ. Cũrē ì'agũ, a'tiro niwĩ:

—Ì'aña, ã'rĩ nimi Õ'acũ o'ógu. Cũ oveja wĩ'magũ na wějē ũjãamorõpeogu weronojõ nimi. Cũ wērīse me'rã a'ti turicjãrã ña'arõ wee'quere acobojogusami. ³⁰ Yu'u musārē todũporopũre a'tiro ucũgũ, ã'rĩrēta ucũwũ. A'tiro niwũ:

—Be'ropu ni'cũ a'tigusami. Cũ yu'u bajuase dũporopu nitojacu niwĩ. Tojo weegu cũ yu'u nemorõ nimi. ³¹ Yu'ũmaricã cũrē masĩticãti. Masĩtimigũ, Israe curuacjãrã cũrē masĩato nigũ narē aco me'rã wãmeyegu a'tiwu, niwĩ Juã.

³² Juã ninemowĩ tja:

—Cãrũ Espĩritu Santu buja weronojõ bajugu dijati, ã'rĩ Jesú bu'ipũ ejajepami. ³³ Ne waro cũrē ne ì'amasĩtiwu. Todũporopu Õ'acũ yu'ũre aco me'rã wãmeyedutigũ, a'tiro niwĩ: “Mu'u Espĩritu Santu dijati, ni'cũpure ejajepacã ì'agũsa'a. Cũ masārē Espĩritu Santure o'oacju nigũsami”, niwĩ Õ'acũ. ³⁴ A'te tojo wa'acã, yu'u cũrē ì'amasĩwũ. Tojo weegu musārē were'e. Cũta nimi Õ'acũ macũ, ni werewĩ Juã.

Ne waro Jesú bu'erã ninu'cã'que ni'i

³⁵ Tojo wa'áca be'ro ape numu Juã cũ wãmeyewuaroputa niwĩ tja. Ësã puarã, yu'u, tojo nicã André Juã bu'erã niwũ. ³⁶ Titare Jesú ũsã pu'to yu'rũacã ì'agũ, Juã a'tiro niwĩ:

—Ì'aña, ã'rĩ nimi Õ'acũ o'ógu. Oveja wĩ'magũ weronojõ nimi.

³⁷ Cũ tojo nisere tu'orã, ũsã Juãrē sirutumi'cãrã Jesú pe'ere sirutun'cãwũ. ³⁸ Ësã tojo weecã, Jesú ũsãrē majãmi'awĩ.

—¿Ñe'enojõrē uati? niwĩ.

Ësã cũrē yu'tiwu:

—Rabbĩ ¿no'opu niati mu'u? niwũ. Rabbĩ, ũsã ye me'rã nĩrõ, “Ësãrē bu'egu” nisĩ'rĩrõ wee'e.

³⁹ Cũ ũsãrē niwĩ:

—Te'a. Ì'arã a'tia, niwĩ.

Ësã cũ me'rã wa'awu. Ñamica'apu niyucã, cũ me'rã nina'ia wa'awu.

⁴⁰ André, yu'u me'rã Jesure sirutugu, Simó Pedro acabiji niwĩ. ⁴¹ Cũ, cũ ma'mi Simórē maata a'magũ wa'awĩ. Cũrē nicu niwĩ:

—Mesías masārē yu'rũoacju, Õ'acũ o'óguti ni'cure bocaepu, nicu niwĩ. Mesías, Cristo Õ'acũ bese'cu nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁴² André Simórē Jesú tiropu pijiejawĩ. Cũrē ì'agũ, Jesú a'tiro niwĩ:

—Mu'u Simó ni'i, Joná macũ. Be'ro mu'u Cefas wãmetigusã'a, niwĩ. Cefas, ũsã ye me'rã nĩrõ, Pedro “ũtãgã” nisĩ'rĩrõ wee'e.

Jesú Felipere, Natanaerē pijij'que ni'i

⁴³ Be'ro cja numu Jesú Galileapu wa'asĩ'rĩwĩ. Cũ topu wa'ase dũporo Felipe wãmetigure bocaepa, niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã.

⁴⁴ Felipe Betsaida wãmetiri macãcjũ niwĩ. Pedro quẽ'rã, André cũ acabiji me'rã ti macãcjãrãta niwũ. ⁴⁵ Felipe Jesú “Te'a” nicã tu'ogu, Natanaerē pijijũ wa'awĩ. Cũ tiropu ejaqu, cũrē nicu niwĩ:

—Ĕsā Ō'acū bese'cu, Moisé cū ya pūrīpu oja'cure bocaepapu. Ō'acū ye queti weremu'tārī masā quē'rā cūrēta ojacārā niwā. Na oja'cu Jesú Nazarecjū José macū na nino'gū niami.

⁴⁶ Natanae cūrē nicu niwī:

—¿Mu'u tu'oña'cā, Nazarepüre añurā nibosari?

Felipe cūrē yu'ticu niwī:

—Tē'a ī'arā marī.

⁴⁷ Jesú Natanae a'ticā ī'agū, cūrē niwī:

—Ā'rī nimi Israe curuacjū waro. Ō'acū waro queoro weegú nimi. Ne nisoose moomi.

⁴⁸ Jesú tojo nicā tu'ogu, Natanae cūrē sērītiña'wī:

—¿De'ro wee mu'u yu'ure masīti?

Jesú Natanaerē yu'tiwī:

—Yu'u mu'urē Felipe pijise dūporo ī'atojapu. Mu'u yucu higuera wāmeticju docapu niapu.

⁴⁹ Natanae cūrē niwī:

—Ĕsārē bu'egu, mu'u Ō'acū macū Israe curuacjārā wioqu ni'i.

⁵⁰ Jesú cūrē niwī:

—¿Mu'u “Higueragu docapu niapu” niseacārē tu'ogu, yu'ure ējōpeoti? Be'ropüre mu'u a'te nemorō añuse waro ī'agūsa'a, niwī.

⁵¹ Jesú ninemowī:

—Nirōta ni'i. Be'ropu musā u'muse pārīcā ī'arāsa'a. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu ni'i. Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā yu'u tiropu dijati, mujāamujācā ī'arāsa'a, niwī Jesú.

2

Jesú cū tutuaro me'rā ī'onu'cā'que ni'i

¹ I'tia nūmu Felipere, Natanaerē Jesú pijīca be'ro Galileapüre Canā wāmetiri macāpu ni'cū omocā du'tewī. Cūrē bosenumu weepeowā. Jesú paco topu nico niwō. ² Ĕsā quē'rārē Jesú me'rā pijiwā. ³ Na bosenumu weeri cura vino na sī'rīsere tojaque'a wa'awā. Tojo weego Jesú paco co macūrē niwō:

—Macū, vino pe'tia wa'apu.

⁴ Cū core yu'tiwī:

—¿De'ro weecajo yu'ure wereti? Yu'u pacu cūu'que ejawe'e yu'ure yujupu, niwī.

⁵ Tojo nimicā, co pe'e ti wi'i tīaco'terārē niwō:

—Nipe'tise cū dutisenacū queoro weeya.

⁶ Topu seisparu ūtā me'rā wee'queparu niwū. Judío masā ña'asere coerā aco poseyeparu niwū. Ni'cārūrē aco cincuenta o setenta litro sājāseparu niwū. ⁷ Jesú ti wi'i tīaco'terārē niwī:

—A'teparupu acore piosāaña.

Na cū dutironojōta weewā. Teparüre añurō piosāamu'muō'owā. ⁸ Tojo wéeca be'ro Jesú narē niwī:

—Cā'rō bosenumu su'ori weegú tiropu waamii, miaña, niwī.

Na “Jau” ni, miawā.

⁹ Ti bosenumu su'ori weegú Jesú weesere masīticu niwī. Topu tīaco'terā dia'cū aco nī'quere cū vino dūcayū'quere masīwā. Ti bosenumu su'ori weegú tere sī'rīña'gū, omocā du'te'cure pijio, niwī:

¹⁰ —Ne waro vino tīarā, añusere tīamu'tāsama. Pajiro sī'rīca be'ropu mejō nīsema tīabu'īpeosama. Mu'u añuse vino pe'ere be'ropu tīadutiapā.

¹¹ Jesú a'tere Galilea wāmetiro Caná wāmetiri macāpu weewī. A'te ne waro cū tutuaro me'rā wee'onu'cā'que ni'i. Tere t'arā, ūsā cū bu'erā cūrē ējōpeowu.

¹² Tojo wa'aca be'ro Jesú Capernau wāmetiri macāpu wa'awī. Cū paco, cū acabijirā cū me'rā wa'awā. Ūsā cū bu'erā quē'rā wa'awu. Ti macāpūre ūsā pejeti nūmurī niwū.

Jesú Ō'acū wi'ipu nirārē cō'awīrō'que ni'i
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Judío masā bosenumu Pascua wāmetiri bosenumu duporo niwū. Ti bosenumu na ñecūsūmu Egiptopu ní'cārā wija'quere wācūrī bosenumu niwū. Ti bosenumu duporoacā Jesú Jerusalēpu wa'awī. ¹⁴ Topu etagu, Ō'acū wi'ipu wa'awī. Ti wi'ipare wa'icūrā duarārē t'awī. Na wecuare, ovejare, tojo nicā bujare duawā. Na wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeojā niwā. Āpērā quē'rā apeye di'ta cjasere niyeru ducayuri masā topu dujiwā. ¹⁵ Na tojo weecā t'agū, Jesú tārārī dare apowī. Ti da me'rā wa'icūrā duarārē, na yarā ovejare, wecuare tārānūrāwīrōpe'ocā'wī. Niyeru ducayuri masā pe'ere niyerure ōrēstedijowī. Na ye mesarire tuuquecūpe'ocā'wī. ¹⁶ Buja duarārē niwī:

—Ā'rārē miwijaaya. Yu'u pacu ya wi'ire duari wi'i weeticā'ña.

¹⁷ Cū tojo weecā t'arā, toduporocjū Davi cū oja'quere ūsā wācūwū. Cū a'tiro ojacu niwī:

Ō'acū, mu'u ya wi'ire ma'iyu'rūmajā'a.

Na mu'u ya wi'ire ña'arō weecā t'agū, pūrō bujaweti'i, ni ojacu niwī.

¹⁸ Judío masā wiorā cū cō'awīrōcā t'arā, Jesure sērītiña'wā:

—¿Noanojō dutiro me'rā mu'u duari masārē cō'awīrōmasīti? Mu'u tojo weemasīserē wee'ose me'rā t'ōña ūsārē.

¹⁹ Jesú narē yu'tiwī:

—A'ti wi'ire cō'acā'ña. I'tia nūmu be'ro yu'u apoguti tja.

²⁰ Wiorā cūrē niwā:

—Basiowe'e. A'ti wi'ire wéerā, cuarenta y seis cū'marī yoogowā. ¿Mu'u pe'e i'tia nūmu be'ro tu'ajana'cōgūsari tja? niwā.

²¹ Jesú ti wi'ire ucūgū, cū ya upure ucūgū weewī. ²² Ūsā cū ucū'quere cū wērī masāca be'ropu tu'omasīwū. Tere wācūrā, cū ucū'quere “Diacjūta nipī”, ni ējōpeowu. Tojo nicā Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu cūrē oja'que quē'rārē ējōpeowu.

Jesú masā wācūsere t'ape'ocā'sami nise ni'i

²³ Pājārā Jerusalēpu Pascua bosenumurē nerēwā. Na Jesú tutuaro me'rā wee'osere t'awā. Tere t'arā, Ō'acū o'ócū nīmī nírā, cūrē ējōpeowā.

²⁴⁻²⁵ Jesú pe'e narē t'amasīpe'ogu, ne āpērā werero marīrō cū basu masā na wācūsere masīpe'ocā'wī. Tojo weegu cū “Yu'ure ējōpeoma”, nitiwī.

3

Nicodemo Jesú me'rā ucū'que ni'i

¹ Ni'cū fariseo masū Nicodemo wāmetigu niwī. Cū āpērā judío masā wiorā me'rā niwī. ² Ni'cā ñami Nicodemo Jesú tiropu t'agū etawī. Jesure ucūwī:

—Ĥsārē bu'egu, Ō'acū mu'u me'rā nimi. Tojo weegu cū tutuaro o'oro me'rā mu'u wee'i'omas'i. Mu'u wee'i'o'quere i'arā, ūsā a'tiro mas'i. Ō'acū ūsārē bu'edutigu mu'urē o'ópī.

³ Jesú cūrē niwī:

—Mu'urē nirōta nigūti. Ne ni'cū ne waropu cū bajuanu'cā'caro weronojō bajuaapotigu, ne Ō'acū tiropu wa'amasītisami.

⁴ Nicodemo cūrē sērītiña'wī:

—¿De'ro basiobosari marī bucuáca be'ro apaturi majāmisājāa, marī paco ya paapu bajuačā tja? Marī pacopure apaturi bajuaasītisa'a.

⁵ Jesú cūrē yu'tiwī:

—Mu'urē diacjūta nigūti. Ne aco me'rā wāmeyeno'tigu, tojo nicā Espiritu Santu ducayuno'tigu, Ō'acū tiropu sājāamasītisami. ⁶ Masā pō'rā masāta nima. Náta tja Espiritu Santu me'rā bajuaaporā, Ō'acū pō'rā wa'asama. ⁷ Yu'u “Nipe'tirā ne waropu bajuanu'cā'caro weronojō apaturi bajuaaporoua'a” nisere tu'ogu, tu'omarīaticā'ña. ⁸ Espiritu Santu me'rā ducayusere ucūñ we'e. Espiritu Santu wī'rō weronojō nimi. Wī'rō no'o uaro busu wēetuuwā'cāsa'a. Masīno'ña marīi, ¿no'opu cjase a'tiapari? “Topu wa'aro wee'e”, nino'ña marīi. Te weronojō Espiritu Santu masārē apaturi bajuaapocā weese i'ano'ña marīi, niwī Jesú.

⁹ Nicodemo sērītiña'wī tja:

—¿De'ro wee Espiritu Santu me'rā bajuata basiosari?

¹⁰ Jesú cūrē yu'tiwī:

—¿Mu'u Israe curuacjārārē Ō'acū ye cjasere bu'egu nimigū, a'tere masīweti? ¹¹ Mu'urē diacjūta nigūti. Ĥsā masīsere, ūsā i'a'quere masārē werewu. Masā ējōpeowe'e. ¹² A'ti nucūcā cjasere yu'u ucūcā marīcārē, masā ējōpeowe'e. Ĥ'muse cjasere yu'u werēcāma, nemorōta yu'ure ējōpeotibosa'a.

¹³ »Ne ni'cū masū u'musepore wa'aña'dijati'cu marīmi. Yu'u ni'cūta u'musepu ni'cu dijatiwu. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu u'musecñ ni'i. Tojo weegu yu'u u'muse cjasere mas'i.

¹⁴ »Duporopu yucu marīrō, masā marīrōpu Moisé aña queose na wee'care u'muarō yucugupu yocū niwī. Moisé añarē wee'caronojōta masā yu'ure u'muarōpu yoorāsama. ¹⁵ Nipe'tirā yu'ure ējōpeorā, pecame'epu wa'asome. Ō'acū me'rā catinu'cūrāsama, niwī Jesú.

Ō'acū cū macū ni'cū nigūrē o'ó'que ni'i

¹⁶ Ō'acū a'ti nucūcācjārārē uputu ma'igū, cū macū ni'cū nigūrē o'ócu niwī. Te me'rā nipe'tirā cū macūrē ējōpeorā, pecame'epu wa'asome. Na cū me'rā catinu'cūcā'rāsama. ¹⁷ Ō'acū a'ti turicjārārē bu'iri da'regutī nīgū mejēta cū macūrē o'ócu niwī. Narē yu'ruogu pe'e tojo weecu niwī.

¹⁸ Ō'acū cū macūrē ējōpeorārē bu'iri da'resome. Cū macū ni'cū nigūrē ējōpeoticā pūrīcārē, bu'iri da'regusami. ¹⁹ A'tiro ni'i. Jesucristo sī'ose weronojō nimi. Cū Ō'acū yere i'ogu a'tiwī. Cū a'ticā, a'ti nucūcācjārā cūrē uaticārā niwā. Cūrē uaronojō o'orā, ña'arō weese pe'ere uaripejayurā, na'it'i'arōpu nirā weronojō nicārā niwā. ²⁰ Nipe'tirā ña'arō weerā Ō'acū macūrē uatima. Na ña'arō weesere bajurēcā uatirā, cū pu'to nisī'rītima. ²¹ Añurō weerā pe'e cū pu'to sirutuma. Na tojo weecā, nipe'tise na weesere “Ō'acū uaronojō weema”, bajuyoropu ni masīno'o.

Juā wāmeyeri masū Jesú yere ucū'que nī'i

²² Jesú Nicodemorē ucūca be'ro Judea wāmetiropu ūsārē cū bu'erārē su'ori wa'awī. Topure masārē wāmeyera, yoacurecāputa niwū. ²³⁻²⁴ Juā wāmeyeri masū cūrē bu'iri da'rieri wi'ipu sōrōatji dūporo cū quē'rā wāmeyegu weewī Enón wāmetiri macāpu. Enón Salim wāmetiro pu'to niwū. Topure dia pajiri maa niwū. Masā cū tiropu wāmeyedutirā wa'awā.

²⁵ Cū tojo weeri cura nī'cā numu Juā bu'esere siruturā nī'cū judío masū me'rā dū'sasowā'cōcārā niwā. Judío masā coewuasenojō me'rā dū'sasocārā niwā.

²⁶ Tojo wa'āca be'ro cū bu'erā Juārē nicārā niwā:

—Ūsārē bu'egu, sō'onícatero Jordā siaquijipu mu'u me'rā nī'cu, ūsārē mu'u were'cu nī'cārōacārē cū wāmeyegu weeami. Nipe'tirā cūrē siruturā weeama.

²⁷ Juā narē yu'ticu niwī:

—Ō'acū dutíticā, masā cūrē sirututibosama. ²⁸ Musā yu'u were'quere tu'otojawu. Yu'u “Ō'acū bese'cu mejēta nī'i”, niwū. Yu'u cū dūporo o'óyumu'tā'cu nī'i. ²⁹ A'tiro pe'e nī'i. Ni'cū omocā dū'tecā, cū numo cū yago se'saro nisamo. Cū me'rācjū cū dū'tecā ī'agū, e'catitamusami. Jesú ā'rī omocā dū'te'cu weronojō nīmi. Masā cūrē siruturā cū numo weronojō nīma. Tojo weegu yu'u cū me'rācjū masā cūrē sirutucā ī'agū, e'catitamu'u. ³⁰ Masā ī'orōpu cū siape me'rā yu'u bu'ipu wa'agusami. Yu'u pe'e mejō nigū tojagúsa'a, nicu niwī Juā cū bu'erārē.

Ō'acū macū u'musecjūpu a'ti'que nī'i

³¹ Juā cū bu'erārē ninemocu niwī tja:

—Jesú u'musepu a'ti'cu nipe'tirā yu'rūoro nīmi. A'ti di'tacjū a'to cjasere ucūsami. U'musepu a'ti'cu pe'e nipe'tirā yu'rūoro nīmi. ³² Cū u'musepu ī'a'quere, cū tu'o'quere ucūsami. Ne ni'cū cū ucūsere ējōpeotisami. ³³ Tojo nimicā, no'o nī'cārērā cūrē ējōpeoma. Na cūrē ējōpeorā, “Ō'acū diacjūta ucūmi”, ni ī'oma. ³⁴ Ō'acū Jesucristore Espiritu Santure cuoyu'rūmajācā weecu niwī. Tojo weegu cū pacu yere ucūmi. ³⁵ Ō'acū cū macūrē ma'īgū, nipe'tisere, nipe'tirārē dutimasísere o'ocu niwī. ³⁶ Cū macūrē ējōpeorānojō catinu'cūsere cuoma. Cūrē ējōpeosī'rītirā pe'e Ō'acū tiropu wa'asome. Ō'acūrē uputu bu'iri da'reno'rāsama.

4

Jesú Samariacjō me'rā ucū'que nī'i

¹⁻³ Pājārā masā Jesure sirutuwā. Juā wāmeyeri masū yu'rūoro ūsā Jesú bu'erā pe'e masārē wāmeyewa. Jesú cū basu narē wāmeyetiwī. A'te, pājārā masā sirutuse, wāmeyese quetire fariseo masā tu'ocārā niwā. Te quetire tu'oapā nigū, Jesú Judeapu nī'cu Galileapu wa'awī.

⁴ Topu wa'agu, cū Samaria di'tapu yu'rawā'cāwī. ⁵ Ti di'tapure Sicar wāmetiri macāpu etawī. Ti macā pu'to dūporocjū Jacob cū macū Joseré o'óca di'ta niwū. ⁶ Topu aco waari pe Jacob cū wéeca pe niwū. Jesú to yu'rūagu, caributia wa'awī. Tojo weegu dajaritero nicā ti pe sumutopu soogu ejanujāwī.

⁷⁻⁸ Cū topu dujiri cura ūsā ba'ase duurā wa'arā macāpu pi'awu. Ūsā topu nirī cura nī'cō numio Samariacjō ti pepure aco waago etaco niwō. Jesú core nicu niwī:

—Yu'ure aco tīaña.

⁹ Co cūrē yu'tico niwō:

—¿De'ro weegu mu'u judío masū nimigū, yu'u Samariacjōrē aco sērīti? nico niwō. Titapure judío masā Samaria di'tacjārā me'rā ne a'mesu'aticūcārā niwā. Te ye bu'iri cūrē tojo nico niwō.

¹⁰ Jesú nica niwī:

—Mu'u Ō'acū masārē o'osere masītisa'a. Yu'u quē'rārē masītisa'a. Mu'u masigō pūrīcā, yu'ure sērīboapā. Mu'u sērīcā, yu'u pe'e aco catise o'ose warore o'oboapā.

¹¹ Co ninemoco niwō tja:

—¿Ñe'e me'rā mu'u acore waamiibosari? A'ti pe ū'cūa ni'i. ¿No'opu mu'u aco catise o'osere bocabosari? ¹² Marī ñecū Jacob a'ti pe cjasere sī'rīcu niwī. Cū pō'rā, cū yarā ecarā quē'rā sī'rīcārā niwā. Cū marīrē a'ti pere cūcu niwī. ¿Mu'u pe'e cū nemorō niti?

¹³ Cū core yu'ticu niwī:

—Nipe'tirā a'ti pe cjase acore sī'rīrā, apaturi acowuorāsama. ¹⁴ Yu'u o'ose pe'ere sī'rīrā, ne acowuosome. Napure na ye ejeripō'rārīpu aco o'maburonu'cūrō weronojō nirōsa'a. Na catinu'cūcā rāsama.

¹⁵ Co cūrē nico niwō:

—To pūrīcārē yu'ure te acore o'oya. Mu'u yu'ure o'ocā, yu'u acowuosome. Tojo nicā a'ti pepure aco waasī'rīgō ĩ'anu'cūsoma, nico niwō.

¹⁶ Jesú core nica niwī:

—Mu'u marāpure pijigo wa'aya.

¹⁷ Co cūrē yu'tico niwō:

—Yu'u marāpu marīgō ni'i.

Jesú core nica niwī:

—Mu'u “Marāpu moo'o” nīgō, diacjūta yu'tiapu. ¹⁸ Mu'u ni'cāmocurā umua me'rā marāputīña'co niniwū. Ni'cārōacā mu'u cuogu mu'u marāpu diacjū nitimi. Mu'u ucūse diacjūta ni'i.

¹⁹ Tojo nicā tu'ogo, Jesure nico niwō:

—Mu'u Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nisa'a. ²⁰ Ūsā ñecūsūmua Samariacjārā sicu ūrūgūpu Ō'acūrē ējōpeocārā niwā. Musā judío masā pe'e “Jerusalēpu Ō'acūrē ējōpeorua'a”, ni wācū'u, nico niwō.

²¹ Jesú core nica niwī:

—Yu'u ucūsere tu'oya. Cā'rōacā du'sa'a sicu ūrūgūpu wa'atimirā, Jerusalēpu wa'atimirā musā Ō'acūrē ējōpeoatjo. ²² Musā Samariacjārā musā ējōpeosere añurō tu'omasītisa'a. Ūsā pūrīcā ūsā ējōpeosere masī'i. A'tiro ni'i. Masārē yu'rūoacju judío masū nigūsami. ²³ Ējōpeoritero etarosa'a. A'tiro nicārē nitoja'a. Masā Ō'acūrē diacjūta ējōpeorā na ye ejeripō'rārīpu ējōpeorāsama. Ō'acū cūrē ējōpeorārē tojo ējōpeocā uasami. ²⁴ Ō'acū bajutigū nimi. Cūrē ējōpeorā ejeripō'rārīpu diacjūta ējōpeorua'a.

²⁵ Co cūrē nico niwō:

—Yu'u masī'i. Mesías, Ō'acū cū bese'cu Cristo, a'tigusami. Cū a'tigu, marīrē nipe'tisere werigusami, nico niwō.

²⁶ Tojo nicā tu'ogu, core nibajūrēcu niwī:

—Yu'u mu'u me'rā ucūgū Ō'acū bese'cuta ni'i.

²⁷ Na a'tiro nirī cura ũsā ba'ase duurā eja'cārā Jesú tiropure etawu. Ũsā Jesú numio me'rā ucūcā ĩ'arā, ĩ'amarīa wa'acāti. Ne ni'cūputa cūrē “¿Ñe'enojōrē uago weeati? o ¿ñe'enojō cjasere ucūrā weeati?” ni sērītiña'ma'atiwu.

²⁸ Ũsā na tiropu etacā ĩ'agō, co aco waatjare toputa dupocā, macāpu wa'a wa'awō. Topure etago, masārē wereco niwō:

²⁹ —Musā quē'rā ĩ'arā a'tia. Sō'o, ni'cū ũmu niami. Cū yu'u de'ro wee'quere masīpe'ocā'mi. Cū Ō'acū bese'cuta niapība, nico niwō.

³⁰ Be'ro co tojo werecā tu'orā, na Jesú tiropu ĩ'arā a'ticārā niwā. ³¹ Na a'tiri cura ũsā Jesure ba'ase ecarā weemiwā.

³² Cū ũsārē niwī:

—Yu'u ba'ase cūosere musā masītisa'a.

³³ Tojo nicā tu'orā, ũsā cū bu'erā “¿Āpērā cūrē ba'ase ecatojapari?” ni a'merī sērītiña'wā.

³⁴ Jesú ũsārē niwī:

—Ō'acū yu'ure o'ōwī. Yu'u cū ũaro weegu wee'e. Cū weeduti'quere weepe'ogu, yu'u ba'agu weronojō tu'oña'a. ³⁵ Musā a'tiro ni wācū'u: “Ba'paritise mujīpūrī du'sa'a otese ducatiatjo.” Yu'u pe'e ĩ'acāma, pupi ñairōpu wee'e. Jesú a'tiro ucūgū, masārē ucūgū weewī. Na cū ucūserē ējōpeoatjo cārō du'sa'a nīgū, tojo niwī. ³⁶ Ote'quere tūrērī masū cū da'ra'que wapa wapeyeno'sami. Ā'rī da'ragu weronojō masārē ējōpeocā weegū quē'rārē yu'u wapayegusa'a. Ējōpeorā, na catinu'cūcārāsama. Ne waro weremu'tā'cu, apī werenemoturīawā'cāgū na weresere ējōpeocā ĩ'arā, na puarāputa e'catirāsama. ³⁷ Masā ucūwuaronojōpuma a'tiro ni'i: “Ni'cū ne waro otesami. Be'ro te ducare miirī masū apī nisami tja.” ³⁸ Musā yu'u bu'erā te weronojō ni'i. Āpērā Ō'acū ye cjasere weremu'tācārā niwā. Ni'cārōacārē yu'u musārē na weremu'tā'quere werenemodutigu o'ō'o. Musā werese me'rā narē yarā wa'acā weerāsa'a, niwī Jesú.

³⁹ Samariacjō co ya macācjārārē a'tiro nico niwō:

—Sō'onīcu nipe'tise yu'u wee'quere masīpe'ocā'mi. Co tojo nicā tu'orā, pājārā cūrē ējōpeowā. ⁴⁰ Tojo weerā Jesú tiropu a'ti, cūrē na tiropu tojadutiwā. Cū na tiropure puā ũmu tojaque'awī. ⁴¹ Be'ro Jesú cū weresere tu'orā, pājārā ējōpeonemowā. ⁴² Be'ro numiorē niwā:

—Ũsā mu'u were'que me'rā dia'cū cūrē ējōpeowe'e. Ũsā basu cū ucūserē tu'oapu. Tojo weerā cūrē ējōpeo'o. Ũsā masī'i. Diacjūta niapā. Cū Ō'acū bese'cu a'ti turicjārā masārē yu'ruogu nimi, niwā core.

Jesú wioḡu docacjū macūrē yu'ruo'que ni'i

⁴³ Puā ũmu Samariacjārā me'rā nīca be'ro Jesú Galilea di'tapu wa'awī.

⁴⁴ Toduporo a'tiro niwī Jesú:

—Ō'acū ye queti weremu'tārī masūrē cū ya di'tacjārā ējōpeotisama.

⁴⁵ Tojo nimicā, cū ya di'ta Galileapu etacā, masā tocjārā pe'e cūrē añurō ñe'ewā. Na quē'rā Jerusalēpu judío masā bosenumu Pascua ĩ'arā eja'cārā niwā. Topu Jesú cū wee'i'o'quere ĩ'acārā niwā. Tojo weerā cūrē ējōpeowā.

⁴⁶ Jesú Galileapu ejaḡu, Canāpu aco ni'quere cū vino weēca macāpu apaturi dajawī. Ti macāpure ni'cū Galilea di'ta wioḡu docacjū niwī. Cū, cū macū dutitigure Capernaupu cuocu niwī. ⁴⁷ Cū, Jesú Judeapu ni'cu Galileapu etapu nise quetire tu'ogu, Jesú tiropu a'ticu niwī.

—Yu'u macūrē yu'ruogu a'tia. Cū wērīse pu'toacāpu niami, niwī.

48 Jesú cūrē niwī:

—Musā yu'u weeī'oticāma, ējōpeowe'e.

49 Cū dutitigu pacu pe'e Jesure niwī:

—Wioḡu, pajaña'ña. Te'a quero yu'u macū wērīse dūporo.

50 Jesú cūrē niwī:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Mu'u macū catisami, niwī. Cū Jesú tojo nisere tu'ogu, cū ya wi'ipu tojaa wa'awī. 51 Cū dajagati weeri cura cūrē da'raco'terā ma'apu pōtērī, cūrē werecārā niwā:

—Mu'u macū catiami.

52 Na werecā, “¿De'ro nicā cū añunu'cāti?” ni sērītiña'cu niwī. Na “Ñamica'a dajaritero be'ro ujaque suruno'ami”, nicārā niwā.

53 Na werecā, cū “Jesú yu'ure ti horata 'Mu'u macū catisami', niami”, nicu niwī. Tojo weerā nipe'tirā cū, cū ya wi'icjārā Jesure ējōpeocārā niwā.

54 Ti di'ta Galileapure aco ní'quere vino cū ducayūca be'ro wioḡu macūrē yu'ruogu, Jesú puati cū tutuase me'rā weeī'ogū weewī. Judea di'tapu ní'cu dajagu, tere weewī.

5

Jesú sijamasitigure yu'ruo'que ni'i

1 Wioḡu docacjū macūrē yu'ruóca be'ro Jesú Jerusalēpu judío masā bosenuḡu i'agū majāmitojaawī tja. 2 Jerusalērē sā'rīsāaca sā'rīrōpūre ni'cā sope Oveja wāmetiri sope niwā. Ti sope pu'to na u'arātirā apóca pe niwā. Ti pe hebreo ye me'rā Betsaida wāmetiwu. Ti pe sumutopure ni'cāmocuse tucūrī ti'aya marīse tucūrī niwā. 3-4 Te tucūrīpu pājārā dutitirā nucūcāpu cūñawā. Caperi bajuno'tirā, opa cō'ñerī sijařā, tojo nicā sijamasitirā niwā. Ti ditarapure wācūña marīrō ni'cārētiri Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū dijatamujāpu. Dijata, acore a'meña'cā weemujāpu. Cū tojo wéeca be'ro ti pepu doqueñojāmu'tāḡū yu'ruono'pu. Tojo weerā na cū yu'ruosere co'terā, topu cūñacārā niwā. 5 Topure ni'cū dutitigu niwī. Treinta y ocho cū'marī wa'acaro niwā cū dutitiwā'cōca be'ro. 6 Jesú ti ditara tiropu yu'ruagu, topu cūñagūrē i'awī. Cū yoacā dutiticā i'agū, cūrē sērītiña'wī:

—¿Mu'u yu'ruono'sī'rīsari? niwī.

7 Cū Jesure yu'tiwī:

—Wioḡu, yu'ure ne weetamugū marīmi. Nipe'tisetiri aco a'meña'rī cura yu'u ti pepu sājāasī'ricā, āpērā yu'u dūporo sājāamu'tāmujāwā.

8 Jesú cūrē niwī:

—Wā'cānu'cāña. Mu'u cūñarōrē tuutūrē, wa'agusa'a.

9 Cū tojo niri cura yu'ruono'cupu tojawī. To be'ro wā'cānu'cā, cū cūñarōrē tuutūrē, sijaḡu'cāwī. Cūrē yu'ruoca ḡuḡu sauru niwā. 10 Tojo weerā yu'ruono'cu cū cūña'carore o'macā i'arā, judío masā wiorā cūrē nicārā niwā:

—¿De'ro weeguti mu'u ni'cācā marī soodutīca ḡuḡu sauru nimicā, mu'u cūñarōrē o'masijati? Marīrē tojo weedutiwe'e.

11 Cū narē yu'ticu niwī:

—Yu'ure yu'ruo'cu “Mu'u cūñarōrē tuutūrē, o'mawā'cāḡūsa'a”, niami.

12 Na cūrē nicārā niwā:

—¿Noanojō mu'urē tojo weedutiati?

¹³ Cũ Jesure masĩticu niwĩ. Jesú sijamasĩtigure yu'ruóca be'ro pãjãrã masã wa'teropu morësu'uwã'cãwĩ. Tojo weegu cãrë ì'amasĩticu niwĩ.

¹⁴ Be'ro Jesú Ô'acũ wi'ipũ cãrë bocaëjagu, niwĩ:

—Añurõ weepa. Mu'u yu'ruono'cãpu ni'i. Apaturi ña'arõ weenemoacupa. Mu'u ña'arõ weenemogũ, nemorõ ña'arõ yu'rugusa'a, niwĩ.

¹⁵ Jesú tojo nicã tu'ogu, judío masã wiorãrë weregũ wa'acu niwĩ:

—Yu'ure yu'ruo'cu Jesú wãmeticu niami.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'orã, judío masã wiorã Jesú cũ sauru nicã masãrë yu'ruo'que quetire masĩcãrã niwã. Tojo weerã cũ me'rã a'pepũrinu'cã, cãrë wëjësĩ'ricãrã niwã.

¹⁷ Jesú narë niwĩ:

—Yu'u pacu da'ranu'cũcã'mi. Yu'u quë'rã da'ranu'cũcã'a, niwĩ Jesú.

¹⁸ Sauru nicã da'radutitiserë Jesú yu'runu'cãse bu'iri wiorã cãrë wëjësĩ'riwã. Be'ro cũ Ô'acũrë “Yu'u pacu nimi” nisere tu'orã, nemorõ cãrë wëjësĩ'riwã. “Cũ tojo nígũ, Ô'acũrë ni'cãrõwijigu weemi”, niwã.

Jesucristo cũ ye quetire werese ni'i

¹⁹ Jesú narë niwĩ:

—Diacjũ masãrë wereguti. Yu'u Ô'acũ macũ yu'u se'saro apeyenojõ weemasĩwe'e. Yu'u pacu weesere ì'a'a. Te dia'cãrë wee'e. A'tiro ni'i. Nipe'tise yu'u pacu weesere yu'u quë'rã tere wee'e. ²⁰ Yu'ure ma'ígũ, yu'u pacu nipe'tise cũ weesetisere ì'omì. Ni'cãrõacã sijamasĩtigure yu'ruo'que nemorõ be'ropure weegusami. Musã tere ì'amarĩarãsa'a. ²¹ Yu'u pacu masã wëri'cãrãrë masõmi. Cũ weronojõ yu'u quë'rã yu'u masõsĩ'rirãrë masõgũsa'a. ²²⁻²³ Yu'u pacu masã weesetisere besetimi. Yu'u pe'ere masãrë “Añurõ weema” o “Ña'arõ weema” ni, besedutiwĩ. Nipe'tirã yu'u pacure añurõ ucũma. Yu'u quë'rãrë añurõ ucũato nígũ yu'ure masãrë besedutimi. Yu'ure añurõ ucũtirã, yu'ure o'ó'cu quë'rãrë añurõ ucũtima.

²⁴ »Diacjũta nigũti. Yu'u nisere tu'orã, yu'ure o'ó'cure ëjõpeorã catinu'cũsere cuoma. Na bu'iri da'reno'some. Na pecame'epũ wa'abo'cãrã yu'ruwetitojama. ²⁵ Diacjũta nigũti tja. Cã'rõacã du'sa'a Ô'acũrë moorã yu'ure ëjõpeoatjo. Na ëjõpeoritero nitoja'a. Yu'u ucũsere tu'o, tere weerã catinu'cũcã'rãsama. ²⁶ Yu'u pacuta masãrë catinu'cũsere o'omasĩmi. Cũta masãrë catinu'cũcã weedutigu yu'ure o'ómì. ²⁷ Ô'acũ yu'ure masãrë besedutisere cũuwĩ. Yu'u cũ macũ masã weronojõ uputigu nitjãgũ, masãrë bese'e. ²⁸ Musã a'tere tu'orã, ucuaticã'ña. Ni'cã numu nipe'tirã wëri'cãrã yu'u ucũsere tu'orãsama. ²⁹ Tere tu'orã, masãperipũ ni'cãrã masãpe'tiarãsama. Añurõ weeseti'cãrã catinu'cũajã masãrãsama. Ña'arõ wee'cãrã pe'e bu'iri da're bajuriono'ajã masãrãsama, niwĩ Jesú.

Jesucristo “A'te ye bu'iri yu'u Ô'acũ macũ ni'i” nise ni'i

³⁰ Jesú wiorãrë ninemowĩ tja:

—Yu'u basu, yu'u se'saro masãrë besemasĩtisa'a. Yu'u pacu uaro, cũ dutironojõ yu'u bese'e. Yu'u uaro weesĩ'risere weewe'e. Yu'u pacu yu'u o'ó'cu uaro wee'e. Tojo weegu yu'u besese queoro ni'i. ³¹ Yu'u basu yu'u weesere añurõ ucũcã, “Mu'u ucũse wapamarĩ'i”, nibosa'a. ³² Apĩ nimi yu'u ucũsere “Añu ni'i” nigũ. Cũ tojo nigũ yu'u pacu Ô'acũta nimi. Cũ yu'ure “Mu'u weese añu ni'i” nise pũricã, wapati'i. ³³ Musã Juã wãmeyeri masũpure yé cjasere sërĩtiña'dutirã o'ócãrã niwã. Cũ queoro yu'ticu niwĩ.

³⁴ Yu'u, yé cjasere masã añurō ucūato nisere a'magũ mejēta wee'e. Musã yu'rucã uasã'a. Tojo weegu a'tiro ucū'u. ³⁵ Juã sī'omu'tāgũ weronojō niwī. Sī'ócjamarīcã ñjūrō, añurō bo'reyusa'a. Te bo'reyuse weronojō yé quetire añurō ī'owī. Musã cū ucūserere tu'orã, yoaticã tere e'catiwa. ³⁶ Yu'u weeī'o'que Juã ucū'que nemorō wapati'i. Yu'u pacu weeduti'que ni'i. Tojo weese me'rã yu'u pacu diacjūta yu'ure o'ówī nisere ī'o'o. ³⁷ Tojo nicã yé cjasere yu'u pacu, yu'ure o'ó'cu añurō ucūmi. Musã Ō'acū ucūserere tu'owe'e. Cū bajusere ī'awe'e. ³⁸ Tojo nicã yu'ure cū o'ó'cure ējōpeowe'e. Tojo weero cū ucūse musārē sājāwe'e. ³⁹ Musã catinu'cūserere bocarāsa'a nīrã, Ō'acū ye queti o'jáca pūrīrē wiopesase me'rã bu'enu'cūcã'a. Musã ti pūrī cjasere bu'érã, yé quetireta bu'e'e. ⁴⁰ Musã catinu'cūserere uamirã, yu'ure ējōpeosī'rīwe'e.

⁴¹ »Masã yu'ure añurō ucūcã uawe'e. ⁴² Yu'u musārē ī'amasī'i. Musã Ō'acūrē ma'īwe'e. ⁴³ Yu'u, yu'u pacu uaro a'topure a'tiwa. Tojo weemicã, musã yu'ure uawe'e. Apī cū uaro a'tigu pe'ere musã uarāsa'a. ⁴⁴ Musã basuta musã weesere a'merī "Añu'u", nicūña'a. Ō'acū ni'cū nigú "Añu'u" nise pe'ere a'mawe'e. Tojo weecūñarã, ¿de'ro wee musã yu'ure ējōpeobosau? ⁴⁵ Musã "Cū pacupure weresāgūsami", ni wācūticã'ña. Musã ējōpeo'cu Moiséta musārē weresāgūsami. Musã a'tiro wācū'u: "Moisé duti'quere queoro wee'e. Tojo weerã u'musepu wa'arāsa'a", ni wācū'u. ⁴⁶ Musã cū oja'quere ējōpeorã pūrīcã, yu'u quē'rārē ējōpeobosa'a. Moisé cū oja'que, yé quetita niwā. ⁴⁷ Cū yu'ure oja'quere ējōpeotirã, ¿de'ro wee musã yu'u ucūserere ējōpeobosau? niwī Jesú.

6

Jesú ni'cāmocusetiri mil umuarē eca'que ni'i
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Jerusalēpu sijamasitigure yu'ruóca be'ro Jesú Galileapu dajatojaawī tja. Topu nígū, Galilea cja ditara ape pã'rēpu pē'awī. Ti dítarata Tiberia wāmetiwa. ² Masã cū weeī'ose me'rã dutitirārē yu'ruocã ī'arã, pājārã sirutuwa. ³ Ūsã ape pã'rēpu pē'atarã, ūrūgūpu mujāa, dujiwa. ⁴ Titare judío masã bosenumu wa'atjo Pascua cã'rōacã du'sawu. ⁵ Jesú pājārã masã cūrē sirutucã ī'agū, Felipere niwī:

—¿No'opu marī na pājārārē ecattjere ba'ase duurã wa'arāsari?

⁶ Felipere ¿de'ro yu'tigusari? nígū, tojo sērītiña'wī. Jesú pe'e cū weeatjere masīyutojacu niwī. ⁷ Felipe cūrē yu'tiwi:

—Ocho mujīpūrī da'rase wapa narē marī pã duu ecacã, ne ba'abocatisama.

⁸ Cū tojo nicã tu'ogu, ūsã me'rācǵjū André, Simó Pedro acabiji Jesure niwī:

⁹ —A'tore ni'cū wī'magū nimi. Cū ni'cāmocuse pã cebada me'rã wee'quepagare cuomi. Tojo nicã wa'i puarã cuomi. A'te ba'ase ā'rã pājārārē ne se'sasome, niwī.

¹⁰ Cū tojo nicã tu'ogu, Jesú niwī:

—Narē nipe'tirārē dujudutiya. Na dujiro añurō tátiwa. Tojo weerã nipe'tirã dujiwã. Ni'cāmocusetiri mil umua niwã. ¹¹ Be'ro Jesú pãrē mii, Ō'acūrē e'catise o'owī. Tu'ajana'cō, ūsārē o'owī. Be'ro ūsã masã nipe'tirārē ducawaawu. Mejārōta wa'i me'rã quē'rārē weewī. Ūsã na ba'asī'rīrō ejatuaro narē etiwu. ¹² Na ba'a yapíca be'ro Jesú ūsārē niwī:

—Na ba'adu'ase cō'orī nígũ, tere seesãña, niwī.

¹³ Ni'cāmocusepaga pã nimi'que ũsã ba'adu'a'quere seesãacãpuma, doce pi'seri mu'muse pi'seri wijawu. ¹⁴ Masã Jesú tojo weecã ĩ'arã, cūrē niwã:

—“Ō'acũ ye queti weremu'tārī masũ a'tiacju niapu” ní'cu ã'rīta nitu'sami.

¹⁵ Na cūrē uputu tutuaro me'rã miaa, wiogu sōrōsī'rīmiwã. Cũ pe'e na tojo weesī'rīsere ĩ'agũ, cũ se'saro nisi'rīgũ ũrũgũpu mujãa wa'awī.

Jesú acopu sijawã'cã'que ni'i
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Be'ro na'ique'awã'cãtiri cura ũsã ditarapu bu'awu. ¹⁷ Bu'ata, Capernaupu wa'arã yucusupu mujãsãjãa, ti ditarare pẽ'anu'cãwũ. Na'inucũaca be'ropu niwũ. Jesú titare bajutiwī yujupu. ¹⁸ Ũsã pẽ'arī cura wĩrō uputu wẽetuuwã'cãtiwũ. Tojo wa'acã, pã'cōrī pacase wã'cãwũ. ¹⁹ Ũsã yoaro ni'cāmocuse kilómetro wa'áca be'ro Jesú ũsã tiropu a'tigu, acopu sijawã'cãtiwī. Cūrē ĩ'arã, uputu ucawu. ²⁰ Cũ ũsãrē niwī:

—Yu'u ni'i. Uiticã'ña, niwī.

²¹ Ũsã cūrē mujãsãjãdutiwũ. Cũ sãjãca be'ro ũsã wa'aro ape pã'rẽpu maata ejabaque'owũ.

Masã ditara sumutopu cõ'o'cãrã Jesure a'mase ni'i

²² Ape numu masã ape pã'rẽpu toja'cãrã nituopju me'rã ũsã pẽ'a'quere masĩcãrã niwã. Tojo nicã “Jesú cũ bu'erã me'rã wa'atiami”, nicãrã niwã.

²³ Na tojo nicũñarī cura apeye yucusupawu etacaro niwũ. Tepawu Jesú cũ pacure cũ e'catise o'óca be'ro ũsã ba'a'caropu etacaro niwũ. Te Tiberia cjasepawu nicaro niwũ. ²⁴ Be'ro masã ape pã'rẽpu toja'cãrã Jesú, cũ bu'erã maricã ĩ'arã, a'tiro weecãrã niwã. Te yucusupawupu mujãsãjãa, Capernaupu Jesure a'marã a'ticãrã niwã.

Jesú masãrē werese ni'i

²⁵ Na a'ti pã'rẽpu pẽ'ajarã, Jesure bocaesarã, cūrē sērĩtiña'wã:

—¿Wiogu, de'ro nicã mu'u pẽ'ajati a'topure?

²⁶ Jesú narē yu'tiwī:

—Diacjũta nigũti. Musã pã ba'a yapi'que ye bu'iri yu'ure a'ma'a. Yu'u tutuaro me'rã wee'que pe'ere ¿de'ro nĩrō weeati? ni tu'omasĩtisa'a.

²⁷ Musã ba'ase dia'cūrē wapata'asĩ'rĩrã, da'raticã'ña. Te maata pe'tise ni'i. Apeye ba'asere a'maña. Te catinu'cũse o'ose ni'i. Tereta yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojō uputigu musãrē o'ogusa'a. Ō'acũ yu'u pacu yu'ure cũ o'ó'cu nisere musãrē ĩ'otojawī.

²⁸ Na cūrē sērĩtiña'wã:

—¿De'ro weerãsari ũsã Ō'acũ weeduti'quere añurō weeya-pada'reosĩ'rĩrã?

²⁹ Jesú narē yu'tiwī:

—Ō'acũ musãrē weeduti'que a'tiro ni'i. Yu'ure cũ o'ó'care ĩjõpeodutimi.

³⁰ Na cūrē sērĩtiña'wã:

—¿Ñe'enojō me'rã ĩ'ogũsari ũsã mu'urē ĩjõpeocã? ¿De'ro bajuse weegusari? ³¹ Marĩ ñecũsumua manã wãmetisere ba'acãrã niwã. Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta te ba'ase u'muse cjasere cũ o'o'que nicaro niwũ, niwã Jesure.

³² Cũ narē yu'tiwī:

—Diacjūta nigūti. Moisé u'muse cjase ba'asere o'otica niwī narē. Yu'u pacu pe'e o'ocu niwī. Cūta masārē ba'ase u'muse cjase, diacjū cjasere o'omi. ³³ Ba'ase u'muse cjase u'musepu dijati'que ni'i. Masārē catinu'cūcā wee'e.

³⁴ Na cūrē niwā:

—Wioḡu, te ba'asere ūsārē o'onu'cūcā'ña.

³⁵ Jesú narē niwī:

—Yu'uta ba'ase u'muse cjase ni'i. Catinu'cūcā wee'e. Yu'ure ējōpeosirutuḡu ne ūjaboasome. Ne acowuosome. A'tiro ni'i. Ba'a yapigu ūjaboatimi. Sī'rī yapigu acowuotimi. A'te weronojō yu'ure ējōpeorā yapirā weronojō añurō tu'oña'nu'cūrāsama. ³⁶ Yu'u toduporo nī'caronojōta yu'ure ī'amirā, musā ējōpeowe'e. ³⁷ Nipe'tirā yu'u pacu o'o'cārā yu'ure ējōpeosama. Yu'ure na ējōpeocā, narē ñe'eticā weesome. ³⁸ Ū'musepu nī'cu yu'u ūaro weeḡu a'titiwu. Yu'ure o'ó'cu dutiro pe'ere weeḡu a'tiwu. ³⁹ Cũ a'tiro ūami. Cũ yu'ure o'o'cārārē bajuriocā ūatimi. Na pecame'epu wa'acā ūatimi. Be'ropu a'ti ūmucō pe'ticā, yu'u narē masōcā ūasami. ⁴⁰ Yu'ure o'ó'cu a'tiro weecā ūami. “Nipe'tirā yu'ure ējōpeorā catinu'cūcā'rāsama”, nimi. Yu'u a'ti ūmucō pe'ticā, narē masōḡūsa'a, niwī Jesú.

⁴¹ Jesú “Yu'u u'musepu dijati'cu ba'ase weronojō nigā ni'i” nicā tu'orā, judío masā wiorā cū me'rā ua wa'awā. ⁴² A'tiro niwā:

—¿Ā'rī tojo ucūḡū, Jesú, José macū mejēta niti? Cũ pacure, cū pacore marī masī'i. ¿De'ro weeḡu cū “Ū'musepu nī'cu dijatiwu”, niti?

⁴³ Na tojo nicā tu'ogū, Jesú niwī:

—Yu'ure ucjaticā'ña. ⁴⁴ Ne ni'cū na ūaro yu'ure sirutumasītisama. Yu'ure o'ó'cu yu'u pacu na yu'ure ējōpeocā ūasāmi. Cũ ūasā'cārā dia'cū sirutumasīsama. Yu'ure siruturārē a'ti ūmucō pe'ticā, masōḡūsa'a. ⁴⁵ Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro ojacārā niwā: “Ō'acū nipe'tirārē bu'egusami.” Tojo weerā nipe'tirā yu'u pacu weresere tu'o ējōpeorā yu'ure siruturāsama.

⁴⁶ »Ne ni'cū masū Ō'acū yu'u pacure ī'atimi. Yu'u cū me'rā nī'cu dia'cū ī'awū. ⁴⁷ Diacjūta nigūti. Yu'ure ējōpeoḡu catinu'cūḡūsamī. ⁴⁸ Yu'u u'muse cjase ba'ase ni'i. Catinu'cūsere o'o'o. ⁴⁹ Musā ñecūsūmua yucu marīrō, masā marīrōpu manārē ba'acārā niwā. Tere ba'a'cārā nimirā, wēria wa'acārā niwā. ⁵⁰ Yu'u pe'e ba'ase u'muse cjase pe'ere ucū'u. Tere ba'arā, catinu'cūcā'rāsama. ⁵¹ Te ba'ase u'musepu dijati'cu yu'uta ni'i. Tere ba'arā, catinu'cūcā'rāsama. Yu'u ba'ase o'ose yu'u upu ni'i. Yu'u upure a'ti ūmucocjārārē catinu'cūdutigu o'oguti, niwī Jesú.

⁵² Cũ tojo nicā tu'orā, judío masā wiorā a'merī ucūwā:

—¿De'ro wee marīrē ā'rī cū upure ba'adutibosari?

⁵³ Jesú narē niwī:

—Diacjūta nigūti. Musā yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu yé upure ba'atirā, yé díre sī'rītirā, catinu'cūsōme. ⁵⁴ Yu'u upure ba'arā, yé díre sī'rīrā pe'e catinu'cūcā'rāsama. Na wēria be'ro a'ti turi pe'ticā, narē masōḡūsa'a. ⁵⁵ Yé upu ba'ase waro ni'i. Yé dí sī'rīse waro ni'i. ⁵⁶ Yé upure ba'agu, yé díre sī'rīḡū yu'u me'rā nimi. Yu'u quē'rā cū me'rā ni'i. ⁵⁷ Yu'u pacu catinu'cūḡū yu'ure o'owī. Yu'u cū me'rā cati'i. Tojo weeḡu yu'u upu ba'agure catinu'cūcā weeḡuti. ⁵⁸ Yu'u u'musepu cjase ba'ase

dijati'quere ucū'u. A'te ba'ase maná musā ñecūsumua ba'a'que weronojō niwe'e. Na tere ba'amirā, wērīa wa'acārā niwā. Yé upure ba'arā pūrīcā catinu'cūcā'rāsama, niwī Jesú.

⁵⁹ Jesú narē a'tere Capernaup judío masā nerērī wi'ipū bu'ewī.

Masā Jesure sirutudu'u'que nī'i

⁶⁰ Jesure siruturi masā cū bu'esere tu'orā, a'tiro niwā:

—Cū werese diasayu'rua'a. ¿Noa tere tu'omasīpōtēobosau?

⁶¹ Tojo ucūsere tu'ogu, Jesú narē niwī:

—¿Masā yu'u tojo ucūsere tu'satisfari? ⁶² ¿De'ro wa'abosari yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu apaturi toduporo yu'u ní'caropū mujācā tja? Musā tere ī'arā, ¿de'ro tu'oña'bosari? ⁶³ Espiritu Santu catisere o'omi. Marī upū marīrē catise o'owe'e. Yu'u ba'ase, sī'rīsere ucūgū, po'peapu ejeripō'rā cjasere ucūgū wee'e. Yu'u ucūsere ējōpeorā catinu'cūcā'rāsama. ⁶⁴ Āpērā masā tiropure yu'u weremicā, yu'are ējōpeotima yujupū, niwī Jesú.

Jesú cūrē ējōpeotiajārē ne waroputa masītojacu niwī. Tojo nicā cūrē āpērārē wējēdutigu o'oacju quē'rārē masītojawī.

⁶⁵ Jesú masārē niwī:

—Tojo weegu yu'u musārē mejēpu ní'caronojōta ne ni'cū cū uaro yu'are sirutumasiisami. Yu'u pacu o'onō'rā dia'cū sirutumasisama, niwī Jesú.

⁶⁶ Tita pājārā cūrē sirutumī'cārā sirutudu'ucā'wā. ⁶⁷ Na tojo weecā ī'agū, Jesú ūsā cū bu'erārē sērītiña'wī:

—¿Musā quē'rā wa'asī'rīsari?

⁶⁸ Simó Pedro cūrē yu'tiwī:

—Wiogu, ¿noa pe'ere sirutubosari? Mu'u ucūse catinu'cūsere o'o'o. ¿Ūsā no'opu wa'abosau? ⁶⁹ Ūsā mu'arē ējōpeotoja'a. Ūsā masī'i, mu'u añugū Ō'acū bese'cuta ni'i.

⁷⁰ Jesú ūsārē niwī:

—Yu'u musā docere besewu. Yu'u tojo weéca be'ro nimicā, ni'cū musā me'rācjū wātī yagu nimi.

⁷¹ Jesú tojo nígū, Juda Iscariotere, Simó macūrē nígū weewī. Juda ūsā me'rācjū nimiwī. Tojo nimigū, be'ropure Jesure ī'atu'tirāpure o'owī.

7

Jesure cū acabijirā Judea di'tapu majāmitojaduti'que nī'i

¹ Jesú masārē bu'ēca be'ro Galileapu ī'acusiwī. Cū judío masā wējērī nígū, Judea di'tapure wa'asī'rītiwī. ² Titare judío masā ñecūsumua wī'seriācā na wee'quere wācūsiraturātīrā weewā. Tojo weerā ti bosenumu niatji duporoacā Jesú acabijirā cūrē niwā:

³ —A'topure tojaque'aticā'ña. Mu'u bu'esere siruturā tiro Judeapu tojaagusa'a. Topu napure weel'ogū wa'aya. ⁴ Masā mu'arē masīcā uagu, ya'yioropu weel'oticā'rōua'a. Mu'u tere weel'ogū, nipe'tirā ī'orōpu weel'ogū wa'aya, niwā.

⁵ Cū acabijirāputa cūrē ējōpeotiwā. ⁶ Jesú narē niwī:

—Yu'u no'o uaro wa'amasītisa'a. Yu'u pacu yu'are cūu'que ejawe'e yujupū. Musā pūrīcārē wiowe'e; no'o uaro wa'amasī'i. ⁷ A'ti umucocjārā ña'arō weerā musārē ī'atu'titima. Na ña'arō niseti'quere werēcā, yu'are ī'atu'tima. ⁸ Musā bosenumurē ī'arā wa'aya. Yu'u pacu yu'are cūu'caro

ejawe'e. Tojo weegu ni'cārōacāma yu'ua wa'awe'e, niwī Jesú. ⁹ Tojo níca be'ro Galileaputa tojacā'wī.

Jesú wi'seriacā weeri bosenumurē ī'agū wa'a'que ni'i

¹⁰ Cū acabijirā Jerusalēpu bosenumu ī'arā wa'awā. Be'ropu Jesú quē'rā cū acabijirārē sirutu'wā'cāwī. Topure ne etagu, masā'otiwī. Cūrē masīcā uatiwī. ¹¹ Ti bosenumu nicā, judío masā wiorā Jesure a'marā, “Sō'onícū waro ¿no'opu nisari?” nicārā niwā.

¹² Jesure pājārā masā a'tiro nicārā niwā. Āpērā “Añugū nimi”, nicārā niwā. Āpērā pe'e “Nitimi, masārē nisoogu ña'agū nimi”, nicārā niwā.

¹³ Judío masā wiorārē uirā, nipe'tirā tu'oropu Jesú ye cjasere ucūtiwā.

¹⁴ Jerusalēpu bosenumu decōtiari cura Jesú Ō'acū wi'ipu sājāa, masārē bu'ewī. ¹⁵ Cū bu'esere tu'orā, judío masā wiorā tu'omarīawā.

—Ā'rī bu'etimidū, ¿de'ro weegu tocā'rō masīti? niwā.

¹⁶ Jesú narē niwī:

—Yu'u bu'ese, yé mejēta ni'i. Yu'u pacu, yu'ure o'ócū ye ni'i. ¹⁷ No'o Ō'acū uaro weesī'rīgūnojō yu'u ucūsere “Diacjūta ni'i”, ni masīgūsami. “Ō'acū dutiro bu'emi. Cū uaro bu'etimi”, nigūsami. ¹⁸ Ni'cū cū uaro ucūma'agū “Cū añurō ucūme'rīmi” nicā tu'osī'rīsami. Apī Ō'acū uaro weregū pe'e masā “Ō'acūrē añuyuruami” nicā uasami. Cū pūrīcā nisooti, diacjū ucūsami.

¹⁹ »Musārē Ō'acū duti'quere Moisé o'ocu niwī. Tojo weemicā, musā ne ni'cū te dutisere weewe'e. ¿De'ro weerā musā yu'ure wējēsī'rīti? ni sērītīña'wī.

²⁰ Masā cūrē niwā:

—¿Noa mu'arē wējēsī'rīti? Mu'u wātī sājāno'cu nisa'a.

²¹ Jesú narē niwī:

—Sijamasītigure sauru nicā yu'ruocā ī'aucuatjārā, yu'ure wējēsī'rī'i. ²² ¿De'ro weerā musā ucuati? Moisé musārē a'tiro duticu niwī: “Musā pō'rā umuarē ni'cā semana bajuáca be'ro na ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña”, nicu niwī. Cū tojo dutise dūporo musā ñecūsūmua maata tojo weemujātitojacārā niwā. Apetero na sauru nicā bajuabosama. Na bajuáca be'ro ni'cā semana queoro sauruta nibosa'a tja. ²³ Musā Moisé duti'quere queoro weesī'rīrā, sauru nimicā, na ō'rēcju yapa caserore yejecō'asa'a. Tojo weemirā, yu'u sauru nicā ni'cūrē yu'ruocā ī'arā, ¿yu'u me'rā tu'saweti? ²⁴ Bu'icjase bajuyoropu cjase dia'cūrē ī'abeseticā'ña. Queoro ī'atojarāpu beseya, niwī Jesú.

Jesú cū u'musepu a'ti'quere ucū'que ni'i

²⁵ Jesú masārē bu'eri cura āpērā Jerusalécjārā niwā:

—¿Ā'rīta niti na wējēsī'rī wapagú? ²⁶ Cū nipe'tirā ī'orōpu bu'egu weemi. Na cūrē ne mejēcā nitiamā. ¿Apetero weerā wiorā ā'rī Ō'acū macū cū bese'cu nimi nisere ejōpeosari? ²⁷ Ā'rī Ō'acū bese'cu nitisami. Cū ya macārē marī masī'i. Ō'acū bese'cu nicā pūrīcārē, marī cū a'ti'caropure masitiboapā, niwā.

²⁸ Jesú cū bu'eri cura na tojo ni ucūcā tu'ogu, tutuaro narē niwī:

—Musā yu'ure masī'i, nimiba. Tojo nicā yu'u a'ti'caropure masīsa'a. Yu'u uaro me'rā a'titiwu. Yu'ure o'ócū diacjū weegú nimi. Musā cūrē masīwe'e. ²⁹ Yu'u cū tiropu ní'cu ni'i. Tojo weegu cūrē masī'i, niwī Jesú.

³⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, cãrẽ bu'iri da'leri wi'ipũ miasĩ'rĩmiwã. Ô'acũ cũu'que ejatiyucã, cãrẽ miatiwã. ³¹ Masã pãjãrã cãrẽ ëjõpeowã. A'tiro niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ Ô'acũ bese'cu Cristo a'tigu, ã'rĩ weeĩ'o'que nemorõ weegusari? niwã.

Jesure bu'iri da'leri wi'ipũ miasĩ'rĩmi'que ni'i

³² Fariseo masã “Ã'rĩ Ô'acũ bese'cu nimi” nisere tu'ocãrã niwã. Tojo weerã pa'ia wiorã me'rã Ô'acũ wi'i co'terã surarare Jesure ñe'edutirã o'ócãrã niwã. ³³ Jesũ pe'e masãrẽ a'tiro niwĩ:

—Yu'u musã me'rã yoaticã nigũsa'a. Be'ro yu'ure o'ó'cu tiropũ wa'aguti.

³⁴ Yu'ure a'masiruturã, musã bocasome. Yu'u wa'aropure wa'amasĩsome.

³⁵ Judío masã wiorã a'merĩ sãrĩtiña'wã:

—Ã'rĩ yu'ure bocasome nigũ, ¿no'opũ wa'agusari? ¿Cũ judío masã griego masã tiropũ wa'astea'cãrãrẽ bu'esijagu wa'agusari? ¿Griego masã quẽ'rãrẽ bu'egusari? ³⁶ Cũ tojo ní'que ¿de'ro nĩs'rĩrõ weeparĩ? ni a'merĩ sãrĩtiña'wã.

Acowhose cjasere Jesú were'que ni'i

³⁷ Jesũ bosenũmu na weeyapatiri nũmu warore wã'cãnu'cã, tutuaro me'rã niwĩ:

—Acowuorã, yu'u tiropũ a'ti, sĩ'rĩrã a'tia. ³⁸ Tojo weerã yu'ure ëjõpeocã, musã ye ejeripõ'rãrĩpũ Espĩritu Santu nigũsami. Cũ dia aco o'mabũronu'cũrõ weronojõ nigũsami. Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'caronojõta nirõsa'a, niwĩ Jesũ.

³⁹ Cũ aco o'mabũronu'cũsere ucũgã, Espĩritu Santure ucũgã weewĩ. Cũta Jesure ëjõpeorãpũre sãjãacjũ nigũsami nigũ, tojo niwĩ. Titare Espĩritu Santu cũ a'tise duporo niwũ. Jesũ cũ wẽrĩ masãmujãtiyucã, Espĩritu Santu a'titiwĩ yujupu.

Masã na ducawatise ni'i

⁴⁰ Æpẽrã Jesũ ucũ'quere tu'orã, a'tiro niwã:

—Diacjũta ni'i. Æ'rĩ “Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiacjũ niapu” na ní'cuta nimi.

⁴¹ Æpẽrã a'tiro niwã:

—Ã'rĩ Ô'acũ bese'cu Cristo nimi, niwã.

Æpẽrã pe'e “Ô'acũ bese'cu de'ro Galileacjũ nibosabe. ⁴² Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro niwũ: ‘Ô'acũ bese'cu Davi weronojõ Belẽcjú nigũsami. Cũ pãrãmi nituriagupũ nigũsami’, ni ojano'wã”, niwã.

⁴³ Jesure masã ni'cãrõnojõ wãcũtiwã. Tojo weerã ducawatia wa'awã.

⁴⁴ Æpẽrã cãrẽ bu'iri da'leri wi'ipũ miasĩ'rĩwã. Tojo weesĩ'rĩmirã, weetiwã.

Judío masã wiorã Jesure ëjõpeoti'que ni'i

⁴⁵ Ô'acũ wi'i co'terã surara Jesure ñe'edutirã o'óno'cãrã a'tiro weewã. Na o'ó'cãrã tiro fariseo masã, tojo nicã pa'ia wiorã tiropũ majãmitojaawã. Topũ na etacã, wiorã narẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã Jesure ñe'e mũititiati? nicãrã niwã.

⁴⁶ Surara narẽ yu'ticãrã niwã:

—Ne ni'cũ cũ weronojõ ucũcã, tu'otirã nicãti.

⁴⁷ Fariseo masã narẽ nicãrã niwã:

—¿Musā quē'rā cū bu'e'quere tu'orā, ējōpeoati? ¿Nisoono'ati? ⁴⁸ Añurō tu'omasīña. Ne ni'cū wiogu, ne ni'cū fariseo masū cūrē ējōpeotima. ⁴⁹ Sōjā pājārā cū weresere ējōpeorā, Ō'acū Moisére dutise cūu'quere masitbutiama. Ō'acū narē bu'iri da'regusami, nicārā niwā surarare.

⁵⁰ Nicodemo ñamipū Jesure ĩ'agū eja'cu fariseo masū nicu niwī. Cū me'rācjarā wiorārē a'tiro nicu niwī:

⁵¹ —Marīrē dutise a'tiro ni'i: “Ni'cū cū ña'arō wee'quere ĩ'atojarāpū, bu'iri da'reroua'a”, ni'i, nicu niwī.

⁵² Na cūrē niwā:

—¿Mu'u quē'rā Galileacjū niti? Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu bu'eya. Ne ni'cū Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Galileacjū nitimi, nicārā niwā.

Ña'arō weegore weresā'que ni'i

⁵³ Nipe'tirā masā Jerusalēpu bosenumu eja'cārā na ye wi'seripu dajato-jaawā.

8

¹ Jesú pe'e ũrūgū Olivo wāmeticjupū wa'awī. ² Be'ro ape numu bo'reacā Ō'acū wi'ipu wa'awī tja. Masā nipe'tirā cū tiropu nerēwā'cātiwā. Cū ejanujā, narē bu'ewī. ³ Cū bu'eri cura Moisé duti'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā Jesú tiropu etawā. Na ni'cō numio apī co marāpu nitigu me'rā ña'arō weemigō tō'o'core masā ĩ'orōpu miiejawā.

⁴ Na Jesure niwā:

—Wiojug, a'tigo co marāpu nitigu me'rā ña'arō weegore bocaepū.

⁵ Moisé tojo weegonojōrē ũtāperi me'rā doquewējēduticu niwī. ¿Mu'u waro de'ro niti?

⁶ ¿De'ro yu'tigusari? nīrā, cūrē tojo sērītiña'wā. Na a'tiro wācūwā: “Cū mejēcā yu'ticā, wiorārē weresārāsa'a”, ni wācūwā. Na sērītiña'cā tu'ogu, mu'rīque'a, cū omopica me'rā nucūcāpu ojawī. ⁷ Na cūrē sērītiña'du'uticā ĩ'agū, cū wā'cānu'cā, narē niwī:

—Musā wa'teropu no'o nigū ne ni'cāti ña'arō weetigu, ũtāgā mii, core doquenu'cāña.

⁸ Be'ro mu'rīque'a, ojanemowī tja. ⁹ Cū tojo nicā tu'orā, na bu'iritirā tu'oña'wā. Tojo weerā siape me'rā nipe'tirā uiwijape'tia wa'awā. Bucurā na wujamu'tāwā. Be'ro āpērā quē'rā sirutuwijawā. Jesú ni'cūta co numio me'rā cō'onujāwī. ¹⁰ Cū wā'cānu'cā, co ni'cōrēta ĩ'agū, niwī:

—Mu'urē weresārā waro ¿no'o wa'ati? Mu'urē “Ūtā me'rā doquewējērōua'a”, ¿nitiatī?

¹¹ Co cūrē niwō:

—Nitiamā.

Jesú core niwī:

—Yu'u quē'rā mu'urē “Bu'iri da'reroua'a”, niwe'e. Wa'agosa'a. Apaturi ña'arō weenemotićā'ña, niwī.

Jesú sī'ose weronjō cū nise ni'i

¹² Ni'cāti Jesú masārē bu'egu, a'tiro niwī:

—Yu'u a'ti nucūcācjarārē sī'ose weronjō ni'i. Yu'ure siruturā na'itī'arōpu nīrā weronjō nitima. Yu'u na me'rā ninu'cū'u. Na de'ro weeatjere ĩ'o'o. Tojo weerā añurō nisetimasīma.

¹³ Cū tojo nicā tu'orā, fariseo masā Jesure niwā:

—Mu'u basu mu'u weesere ucūcā, mu'u ucūse wapamarī'i.

14 Jesú narē niwī:

—Yu'u basu yu'u weesere ucūmicā, yu'u ucūse wapati'i. Yu'u ní'caropu yu'u dajatojaatjere masī'i. Musā pūrīcā yu'u ní'caro yu'u dajatojaatjopure masīwe'e. 15 Musā a'ti umucocjārā wācūse me'rā bese'e. Yu'u pūrīcā yu'u se'saro ne ni'cūrē besewe'e. 16 Yu'u besegu, queoro besebosa'a. Yu'u uaro besewe'e. Yu'u pacu, yu'ure o'ó'cu me'rā bese'e. 17 Musārē dutise na oja'que a'tiro ni'i: “Puarā masā ni'cārōnojō na i'a'quere weresācā, ējōpeorua'a.” 18 Yu'u werese quē'rā tojota ni'i. Yu'u, yu'u pacu yu'ure o'ó'cu me'rā yé cjasere añurō ucū'u. Tojo weero yu'u ucūse queoro ni'i.

19 Na Jesure sērītiña'wā:

—To pūrīcārē ¿mu'u pacu no'opu nisari?

Jesú narē yu'tiwī:

—Musā yu'ure masīwe'e. Yu'u pacu quē'rārē masītisa'a. Yu'ure masīrā, cū quē'rārē masīboapā, niwī.

20 Jesú tojo ucūgū, Ō'acū wi'ipu niwī. Masā niyeru o'orā na sāase acari tiropu niwī. Cū topu nicā, cū pacu cūrē cū'que ejatijucā, ne ni'cū cūrē bu'iri da'reri wi'ipu miatiwā.

Jesú “Yu'u wa'atjopure musā wa'asome” ní'que ni'i

21 Jesú judío masā wiorārē niwī:

—Yu'u wa'agu wee'e. Yu'u wa'aca be'ro musā yu'ure a'marāsa'a. Musā acobojono'ña marīrā wērīrāsa'a. Yu'u wa'atjopure musā wa'amasīsome.

22 Na a'merī sērītiña'wā:

—¿Cū basu wējē, wērīgāsari? ¿Tojo weerā cū wa'atjopure marī wa'amasītisari?

23 Jesú narē niwī:

—Musā a'ti nucūcācjārā ni'i. Yu'u u'musecjū ni'i. 24 Tojo weegu musārē toduporo “Acobojono'ña marīrā wērīrāsa'a”, niapu. Musā yu'ure “Cūta nimi”, ni ējōpewe'e. Tojo weerā musā acobojono'ña marīrā wērīrāsa'a.

25 Na Jesure sērītiña'wā:

—¿Noanojō niti mu'u?

Jesú narē niwī:

—Ne waropu musārē weretojamiwū. 26 Yu'u peje waro musārē werese cu'o'o. Tojo nicā musārē bu'iri da'reatje quē'rārē cu'o'o. Yu'ure o'ó'cu diacjū ucūmi. Cū ucū'quere, yu'u tu'o'quere musārē a'ti nucūcācjārārē wereturia'a, niwī Jesú.

27 Jesú tojo ucūgū, cū pacu Ō'acūrēta ucūgū weemiwī. Masā pe'e cū tojo ucūsere tu'omasītwā. 28 Tojo weegu Jesú narē niwī:

—Musā yu'ure u'muarōpu tuumorōnu'cōrāpu, yu'u Ō'acū bese'cu nisere masīrāsa'a. “Cū uaro weetipi”, nirāsa'a. Yu'u pacu yu'ure were'que se'sarore musārē were'e. 29 Yu'ure o'ó'cu yu'u me'rā nimi. Yu'u cū tu'sase dia'cūrē wee'e. Tojo weegu yu'ure ne cō'awā'cātimi.

30 Jesú tojo nicā tu'orā, pājārā cūrē ējōpewā.

Ō'acū pō'rā ye queti, apeye ña'arō weenu'cūrā ye queti ni'i

31 Jesú judío masā cūrē ējōpeorārē a'tiro niwī:

—Musā yu'u bu'esere yu'tirā, yarā waro nirāsa'a. 32 Diacjūcjūrē masīrāsa'a. Cūrē masīrā, musā ña'arō weesere dutigu doca nisome.

33 Na cūrē niwā:

—¿De'ro weegu mu'u “Ña'arō weesere dutigu doca nisome”, niti? Ësā Abrahā pārāmerā nituriarā ni'i. Ësā apī dutise doca nititojawu.

³⁴ Jesú narē niwī:

—Diacjūta nigūti. Nipe'tirā ña'arō weerā na ña'arō weesere du'umasitirā, te doca niwā'ñasama. ³⁵ Ni'cū āpērārē da'raco'tegu cū wioгу ya wi'icjū waro nitimi. Ti wi'i wioгу macū pe'e ti wi'icjū waro nimi. ³⁶ Yu'u Ō'acū macū musā ña'arō weese doca nimi'cārārē yu'rūweticā weegu a'tiwu. Tojo wéeca be'ro diacjūta musā yu'ruono'cārā nirāsa'a.

³⁷ Yu'u musā Abrahā pārāmerā nituriarā nisere masītoja'a. Tojo nimirā, musā yu'u ucūserē ējōpeosī'rītisa'a. Tojo weerā yu'ure wējēsī'rīsa'a.

³⁸ Yu'u pacu yu'ure i'o'quere musārē were'e. Musā pūrīcā musā pacu duti'quere weesa'a.

³⁹ Na cūrē niwā:

—Ësā ñecū Abrahā nimi.

Jesú narē niwī:

—Musā Abrahā pārāmerā waro ni'i nírā, cū wee'caro weronojō weebosa'a. ⁴⁰ Diacjū cjase yu'u pacu bu'e'quere weremicā, yu'ure wējēsī'rī'i. Abrahā ne tojo weeticu niwī. ⁴¹ Musā pe'e musā pacu weesenojōrē weesa'a, niwī Jesú.

Cū tojo nicā tu'orā, na niwā:

—Ësā, pacu marīrā, tojo boca'cārā weronojō niwe'e. Ō'acū ni'cūta ūsā pacu nimi.

⁴² Jesú narē niwī:

—Musā diacjūta Ō'acū ūsā pacu nimi nírā, yu'ure uabosa'a. Yu'u cū me'rā ni'cūta a'tiwu. Yu'u uaro a'titiwu. Ō'acūta yu'ure o'ówī. ⁴³ ¿De'ro weerā musā yu'u ucūserē tu'omasīweti? A'tiro ni'i. Musā yu'u ucūserē tu'o ējōpeosī'rīwe'e. Tojo weerā tojo wee'e. ⁴⁴ Musā pacu wātī nimi. Musā cū yarā ni'i. Tojo weerā cū uaro weesī'rī'i. Cū ne waroputa masārē wējēcō'agū nitojacu niwī. Cū ne cārōacā diacjū cjasere weetimi. Ne ni'cāti diacjū ucūtisami. Cū nisoogu nimi. Tojo weegu nisoose me'rāta ucūsami. Cū nisoosepijatjīagū, nisoose wioгу nimi. ⁴⁵ Musā pe'e yu'u diacjū ucūse ye bu'iri yu'ure ējōpeowe'e. ⁴⁶ ¿Noanojō yu'ure “Mu'u ña'a ni'i”, nibosari? Yu'u diacjū ucūmicā, ¿de'ro weerā yu'ure ējōpeoweti? ⁴⁷ Ō'acū pō'rā cū ucūserē tu'o yu'tima. Musā cū yarā mejēta ni'i. Tojo weerā yu'u ucūserē tu'o ējōpeosī'rīwe'e, niwī Jesú.

Abrahā duporo Cristo nitoja'que ni'i

⁴⁸ Jesú tojo nicā tu'orā, judío masā cūrē niwā:

—Ësā mu'urē Samariacjū, wātī sājāno'cu ni'i nírā, diacjūta ni'i.

⁴⁹ Jesú narē niwī:

—Yu'u wātī sājāno'cu niwe'e. Yu'u weese me'rā yu'u pacure masā añurō ucūcā wee'e. Musā pe'e yu'u weesere i'arā, “Ña'arō weegu weemi”, ni'i.

⁵⁰ Yu'u, yé cjasere masā añurō ucūato nisere a'magū mejēta wee'e. Ni'cū nimi yu'ure añurō ucūgū. Cūta besegusami. ⁵¹ Diacjūta nigūti. Yu'u ucūserē tu'o ējōpeogu wērīsome.

⁵² Na Jesure niwā:

—Mu'u “Yu'u ucūserē tu'o ējōpeogu wērīsome” nise bu'iri ūsā añurō masī'i. Mu'u wātī sājāno'cu ni'i. Toduporocjārā nipe'tirā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā, tojo nicā Abrahā wērīpe'tidija wa'acārā niwā. ⁵³ ¿Mu'u

ūsā ñecũ Abrahã yu'ruoro niti? Cũ, Ô'acũ ye queti weremu'tārã quē'rã wērĩa wa'acārã niwã. Mu'u waro ¿ñamunojõ niti tojo ni ucũgũ?

⁵⁴ Jesú narē niwī:

—Yu'u, yu'u basu, ni'cũta añurõ ucũme'rĩse wapamarĩ'i. “Ûsã pacu Ô'acũ nimi” musã nigũta yu'ure añurõ ucũmi. ⁵⁵ Musã cũrē masĩtisa'a. Yu'u pũricã masĩ'i. Yu'u cũrē masĩwe'e nígũ, musã weronojõ nisoosepi-jagu nibosa'a. Diacjũta ni'i. Yu'u cũrē masĩ'i. Cũ dutisere wee'e. ⁵⁶ Musã ñecũ Abrahã yu'u a'ti nucũcãpu a'tiatjere ějõpeogu, e'catiyucu niwī.

⁵⁷ Na cũrē niwã:

—Mu'u cincuenta cũ'marĩ cuotimigũ, ¿Abrahãrē ĩ'arĩ? ⁵⁸ Jesú narē niwī:

—Diacjũta nigũti. Abrahã bajuase duporopu yu'u nitojawũ.

⁵⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, na ũtãperi me'rã doquewějēsĩ'rĩmiwã. Cũ pe'e narē du'ticã'wĩ. Be'ro ti wi'ĩ Ô'acũ wi'ipũ ní'cu na wa'teropũ wijaa wa'awĩ.

9

Jesú caperi ĩ'atigu bajua'cure yu'ruo'que ni'i

¹ Jesú cũ yu'ruaro ni'cũ umũ caperi ĩ'atigure ĩ'awĩ. Cũ wĩ'magũputa caperi ĩ'atigu bajuacu niwī. ² Cũrē ĩ'arã, ũsã Jesure sēritĩña'wũ:

—Ûsãrē bu'egu, ¿de'ro weegu ã'rĩ caperi ĩ'atigu bajuapari? ¿Noa ye bu'iri nipari? ¿Cũ pacusumua ye bu'iri o cũ ye bu'iri?

³ Jesú ũsãrē niwī:

—Cũ ña'arõ wee'que ye bu'iri niwe'e. Cũ pacusumua quē'rã bu'iri mooma. Cũ me'rã Ô'acũ añurõ weesere ĩ'osĩ'rĩgũ, cũrē tojo bajugu bajuacã weecu niwī. ⁴ Ni'cãrõacã Ô'acũ yu'ure o'ó'cu cũu'quere weeroua'a nirĩtero ni'i. Ñamipu marĩ da'ramasĩtiro weronojõ be'ropũ cũ cũu'quere weeta basiotisa'a. ⁵ Yu'u a'ti umucopũ nirĩ cura masãrē sĩ'ose weronojõ ni'i. Yu'u narē Ô'acũ yere masĩcũ wee'e, niwī.

⁶ Jesú tojo níca be'ro nucũcãpu u'secore e'ocũuwĩ. Be'ro tere di'ta morēsu'uro ðrēmii, caperipu tuuwa'rewĩ. ⁷ Be'ro cũrē niwī:

—Siloé wãmetiro na yéeca ditarapũ mu'u caperire tuucoegu wa'aya, niwī. Siloé “o'ó'cu” nisĩ'rĩrõ weesa'a.

Be'ro cũ topũ wa'a, cũ caperire tuucoecu niwī. Cũ majãmitojatigu, añurõ ĩ'acu niwī. ⁸ Cũ ya wi'ĩ pu'tocjãrã, toduporo cũ caperi ĩ'atigu nicã ĩ'a'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—¿Ā'rĩ toduporopũ niyeru sēriũduji'cũta nimiba?

⁹ Ni'cãrērã “Cũta nimi”, nicãrã niwã.

Āpērã pe'e “Nitimi. Apĩ cũ weronojõ bajugu nimi”, nicãrã niwã.

Cũ pe'e “Yu'uta ni'ĩ”, nicu niwī.

¹⁰ Na cũrē sēritĩña'cãrã niwã:

—¿De'ro weegu mu'u ni'cãrõacãrē añurõ ĩ'ati?

¹¹ Narē yu'ticu niwī:

—Sõ'onícũ Jesú wãmetigu di'ta acotise me'rã yu'u caperire tuuwa're, Siloé ditarapũ yu'ure coedutiami. Topũ wa'a, yu'u coéca be'ro ĩ'anũ'cãpu.

¹² Cũrē ninemocãrã niwã tja:

—¿No'opũ niati cũ?

—Masĩtisa'a. No'opũ nígũ nisami, nicu niwī.

Fariseo masã caperi ĩ'atigu yu'ruono'cure sēritĩña'que ni'i

13 Be'ro caperi bajuno'ti'cure fariseo masã tiropu miacārã niwã. 14 Jesú cūrē yu'ruoca nũmu sauru nicaro niwã. 15 Jesú caperi i'acã wee'cure fariseo masã sērītiña'cārã niwã:

—¿De'ro weegu mu'u añurō i'ati?

Cũ narē yu'ticu niwī:

—Ni'cũ yu'u caperire di'ta acotise me'rã tuuwa'reami. Yu'u coéca be'ro añurō i'anũ'cãpu.

16 Ni'cārērã cūrē a'tiro nicārã niwã:

—Marirē soodutíca nũmurē a'tiro weegunojō Ō'acũ o'ó'cu nitimi. Cũ marirē soodutíca nũmurē ējōpeotisami.

Āpērã pe'e a'tiro nicārã niwã:

—Cũ ña'arō weegunojō nigũ pūrīcã, a'te añusere wee'omasitiboapī, nicārã niwã. Na mejēcã dia'cũ wãcũcārã niwã. 17 Be'ro na caperi bajuno'ti'cure sērītiña'cārã niwã:

—Mu'u waro ¿de'ro niti mu'urē i'acã wee'cure?

Cũ yu'ticu niwī:

—Yu'ua, Ō'acũ ye queti weremu'tārī masũ nimi, ni'i.

18 Judío masã wiorã toduporopũ cũ caperi i'ati'quere ējōpeosī'ríticārã niwã. 19 Tojo weerã cũ pacusumuarē pijio, sērītiña'cārã niwã:

—¿Ā'rī masã macũ niti? ¿Cũ wī'magũputa caperi i'atigu bajuari? ¿De'ro weegu cũ ni'cārōacārē i'ati?

20 Cũ pacusumua narē yu'ticārã niwã:

—Ëu, ãsã macũta nimi. Cũ caperi i'atigu bajuawī. A'te dia'cūrē ãsã mas'i. 21 Cũ ni'cārōacã i'asema masítisa'a. Cūrē i'acã wee'cu quē'rārē masítisa'a. Cũ basu yu'timasīmi. Cũ wī'magũ mejēta nimi. Cūrē sērītiña'ña, nicārã niwã.

22 Cũ pacusumua uirã, tojo nicārã niwã. Judío masã wiorã toduporopũ a'tiro nicārã niwã: “No'o Jesure ‘Ō'acũ cũ o'ó'cu nimi’ nigũnojōrē Ō'acũ wi'iputa cō'awīrōno'rōsa'a. Cũ marī me'rã nisetinemosome”, nicārã niwã. 23 Tojo weerã marirē cō'arī ni uirã, “Cũ wī'magũ mejēta nimi. Cūrē sērītiña'ña”, nicārã niwã.

24 Judío masã wiorã caperi bajuno'ti'cure apaturi pijicārã niwã tja. Cūrē “Ō'acũ tu'oropure diacjũ ucũña. Ësã mas'i, mu'urē yu'ruo'cu ña'agũ nimi”, nicārã niwã.

25 Cũ narē nicu niwī:

—Cũ ña'agũ o añugũ nigũ nisami; cūrē yu'u masítisa'a. A'te dia'cūrē mas'i. Toduporopure yu'u caperi bajuno'ti'cure yu'ruoami. Ni'cārōacārē i'a'a.

26 Cūrē sērītiña'nemocārã niwã tja:

—¿Noa mu'urē tojo weeati? ¿De'ro wee mu'urē i'acã weeati?

27 Cũ narē yu'ticu niwī:

—Musārē weretojapu. Yu'ure ējōpeowe'e. ¿De'ro weerã masã sērītiña'nemoti tja? ¿Cūrē sirutusī'rīti?

28 Cũ tojo yu'ticã tu'orã, cūrē tu'ticārã niwã:

—Mu'u cūrē sirutuya. Ësã pūrīcã Moisé dutisere siruturãti. 29 Ësã mas'i, Ō'acũ Moisére ucũcu niwī. Cũ pe'ema “Tocjũpu nimi”, niña mar'i.

30 Cũ narē nicu niwī:

—A'yóne. ¿Musã yu'ure caperi i'acã wee'cure masīweti? 31 Marī añurō mas'i, Ō'acũ ña'arārē na sērīsere yu'titisami. Cūrē ējōpeorã, cũ uaro weerã dia'cūrē yu'tisami. 32 Ne ni'cãti “Ni'cũ wī'magũputa caperi i'atigu

bajua'cure i'acã weepu" nicã tu'ono'ña mar'i. ³³ Cũ Õ'acũ o'óti'cu nígu, yu'ure caperi i'acã weetiboapí.

³⁴ Na cãrẽ nicãrã niwã:

—¿Mu'u ne waroputa ña'agũ bajua'cu mijĩ ãsarẽ weres'i'rĩti? Cũ na me'rã nisetimi'care na me'rã ninemodutiticãrã niwã.

Jesú masãrẽ "Caperi bajuno'tirã weronojõ nima" nise ni'i

³⁵ Jesú caperi bajuno'ti'cure na cõ'awirõ'quere tu'owĩ. Tojo weegu cãrẽ bocaejagu, niwĩ:

—¿Mu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure ejõpeoti?

³⁶ Cũ Jesure yu'tiwĩ:

—Wioгу, ¿noanojõ niti cũ? Yu'u cãrẽ ejõpeos'i'rĩsa'a. Wereya.

³⁷ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Mu'u i'atoja'a. Yu'u mu'u me'rã ucũgũta ni'i.

³⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú tiro ejaque'a, cãrẽ niwĩ:

—Wioгу, mu'arẽ ejõpeo'o.

³⁹ Be'ro Jesú niwĩ:

—Yu'u a'ti turipure queoro besegu a'tiwu. Masã na ña'arõ weesere masõtima. Õ'acũ masãrẽ yu'ruomi nise quẽ'rãrẽ masõtima. Tojo weerã caperi bajuno'tirã weronojõ nima. A'tere masidutigũ, ejõpeocã uagu a'tiwu. Æpẽrã "Õ'acũ ye quetire mas'i'i", ni wãcũsama. Nãta caperi i'atirã weronojõ dojosama, niwĩ Jesú.

⁴⁰ Tojo nicã tu'orã, ni'cãrẽrã fariseo masã cũ tiropu nirã a'tiro niwã:

—¿Ësã quẽ'rã caperi bajuno'tirã weronojõta niti?

⁴¹ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Caperi bajuno'tirã weronojõ nĩrã pũricã, musã bu'iri moobosa'a. Musã "Caperi bajuno'o", nimiba. Tojo weerã bu'iritirã ni'i, niwĩ Jesú.

10

Jesú oveja co'tegu me'rã queose o'o'que ni'i

¹⁻² Jesú masãrẽ bu'egu, a'tiro queose werewĩ:

—Diacjũta musãrẽ nigũti. Ni'cũ masũ oveja co'tegu na sã'rĩsãaca sopepure queoro sãjãasami. Æpẽrã ovejare yajasi'rĩrã pe'e sope marĩrõpu sãjãasama. ³ Sopere co'tegu oveja co'tegure pãosõrõsami. Cũ sãjãacã, oveja cũ ucũsere tu'omasĩsama. Cũ na ovejanucũrẽ na wãmerẽ pisusami. Cũ tojo weecã, cũ tiropu sirutuwijaasama. ⁴ Narẽ pijiwijaatojagu, na duporo u'mutãwã'cãsami. Cũ ucũsere tu'omasĩrã, cũ be'ro sirutuque'asama. ⁵ Apĩpure na i'amasĩtigure sirututisama. Cũ ucũsere tu'omasĩtirã, no'o uaro du'tistea wa'asama, niwĩ Jesú.

⁶ Fariseo masã a'te cũ queose o'osere tu'omasĩtiwã.

Jesú oveja co'teme'rĩgũ weronojõ nimi nise ni'i

⁷ Na tu'oticã i'agũ, Jesú narẽ ninemowĩ tja:

—Diacjũta nigũti. Yu'u oveja sãjãarĩ sope weronojõ ni'i. ⁸⁻⁹ Oveja sopere sãjãarã weronojõ yu'ure sirutu ejõpeorã yu'ruono'rãsama. Oveja weronojõ uiro marĩrõ nĩmasĩrãsama. Na uasere bocarãsama. Æpẽrã yu'u duporo a'ti'cãrã ña'arã, ovejare yajari masã weronojõ nicãrã niwã. Tojo weerã oveja pe'e na ucũsere tu'omasĩtirã, narẽ sirututicãrã niwã.

¹⁰ »Ovejare yajari masã narẽ yaja, wẽjẽs'i'rĩsama. Yu'u pũricã narẽ catisere o'ogu a'tiwu. E'catiyu'rumajãto nígu, narẽ tojo weewu.

11 »Yu'u ovejare añurō co'teme'rīgũ weronojō yu'ure ējōpeorārē añurō co'te'e. Añurō co'tegu cū yarā ovejare a'tiro weesami. Narē mejēcā wa'acā cā'mota'agu wērīmasīsami. 12 Apī pe'e cū da'rasede wapa wapata'asede dia'cūrē wācūsami. Cū narē co'tegu waro nitigu yai a'ticā, totā cō'anu'cō, wa'a wa'asami. Cū yarā nitiyucā, tojo weesami. Yai a'ti, narē ñe'e, nūrūstepe'ocā'sami. 13 Cū wapata'asede dia'cūrē wācūgũ, tojo weesami. Cū yarā nitiyucā, ovejare wācūnūrūtisami.

14-15 »Yu'u oveja añurō co'teme'rīgũ weronojō ni'i. A'tiro ni'i. Yu'u pacu yu'ure masīmi. Yu'u quē'rā cūrē masī'i. Te weronojō yu'u quē'rā yarā ovejare masī'i. Na quē'rā yu'ure masīma. Yu'u na ye niatjere wērī, narē yu'ruoguti. 16 Āpērā quē'rā judío masā nitimirā, yarā nima. Na quē'rā neono'o, yu'ure ējōpeosiruturāsama. Nipe'tirā yu'ure ējōpeorā ni'cā curua nīrāsama. Yu'u ni'cūta narē co'tegu nigūsa'a.

17-18 »Yu'u pacu yu'ure ma'imī. Yu'u masārē wērī yu'ruoatje wapa tojo weemi. Ne ni'cū yu'ure wērīcā weemasītisami; yu'u uaro me'rā wērīgūti. Yu'u wērīmasī'i. Be'ro masāmasī'i tja. Yu'u pacu yu'ure a'tirota weedutiwī, niwī Jesú.

19 Judío masā cū tojo nicā tu'orā, cūrē ni'cārōnojō wācūtiwā.

20 Ni'cārērā cūrē niwā:

—¿De'ro weerā musā cūrē tu'oti? Maatigu weemi. Wātī sājāno'cu nimi, niwā.

21 Āpērā pe'e “Wātī sājāno'cu tojo ucūtibosami. Wātī sājāno'cu caperi ī'atigure ī'acā weemasītisami”, niwā.

Judío masā Jesure uati'que ni'i

22 Pu'ecu niri cura Jerusalēpu judío masā bosenuwu weepeorā weewā. Daporocjārā Ō'acū wi'ire bosenuwu weepeo'quere wācūsiruturi nūwu niwū. 23 Ti bosenuwūrē Jesú Ō'acū wi'ipu wa'awī. 24 Cū Salomó wāmetiri tucūpu sājāa yu'rutērīrī cura judío masā wiorā cūrē añurō be'toanu'cā wa'awā. Cūrē sērītiña'wā:

—Mū'u Ō'acū o'ó'cu ni'i nisere ne diacjū werewe'e. ¿De'ro nicā mū'u ūsārē queoro weregusari? Mū'u Ō'acū bese'cu ni'i nīgū, diacjūta ūsārē wereya.

25 Jesú narē niwī:

—Weremiwā. Yu'ure ējōpeotiwū. Yu'u wee'ose yu'u pacu dutise me'rā yu'u Ō'acū bese'cu nisere musārē ī'o'o. 26 Yu'u musārē toduporo ni'caronojōta yarā oveja niwe'e. Tojo weerā yu'ure ējōpeowe'e. 27 Yarā oveja yu'ure ī'amasīma. Yu'u quē'rā narē ī'amasī'i. Na yu'ure ējōpeosirutuma. 28 Narē catinu'cūsere o'ó'o. Na pecame'epu wa'asome. Yu'u narē co'tenu'cūcūti. Ne ni'cū, yarārē yu'ure ē'mamasīsome. 29 Narē yu'u pacu o'ocū niwī. Cū nipe'tirā nemorō tutuagu nimi. Tojo weegu ne ni'cū yu'u pacu cuorārē cūrē ē'mamasīsome. 30 Yu'u pacu me'rā ūsā ni'cūputa ni'i, niwī Jesú.

31 Cū tojo nicā tu'orā, judío masā ūtāperi me'rā cūrē doquewējēsī'rīmiwā. 32 Jesú narē niwī:

—Yu'u pacu tutuase me'rā musā ī'orōpu peje añuse wee'owū. ¿Ñe'enojō weese ye bu'iri yu'ure doquewējēsī'rīti?

33 Na Jesure niwā:

—Mu'u añurõ weese ye bu'iri wējēsome. Õ'acūrē mu'u ña'arõ ucūse ye bu'iri wējēsī'rīsa'a. Mu'u umu nimigū, Õ'acū weronojõ nisi'rī'i. Te ye bu'iri mu'urē wējērāti, niwā.

³⁴ Jesú narē niwī:

—Musā dutise wa'teropure Õ'acū ní'quere a'tiro ojano'caro niwū: “Musā Õ'acū weronojõ ni'i.” ³⁵ Marī masī'i. Õ'acū ye queti ojāca pūrī cjasere “Tojo nima'acārõ wee'e”, nita basiowe'e. Õ'acū cū dutise o'o'cārārē a'tiro nicu niwī: “Musā Õ'acū weronojõ ni'i”, nicu niwī. ³⁶ Õ'acū yu'ure besetjagū, a'ti turipare o'owī. Tojo nimicā, “Yu'u Õ'acū macū ni'i” ní'que bu'iri musā pe'e yu'ure “Õ'acūrē ña'arõ ucūami”, niapu. Tojo niwe'e. ³⁷ Yu'u pacu duti'caronojõ weeticāma, yu'ure ējõpeoticā'ña. ³⁸ Cū duti'caronojõ weecā pūrīcārē, yu'ure ējõpeotimirā, yu'u weel'osere ējõpeoya. Musā tere ējõpeorā, yu'u pacu yu'upure nimi nisere masīrāsa'a. Tojo nicā yu'u, cū me'rā ni'cūta ni'i nisere masīrāsa'a, niwī Jesú.

³⁹ Na cūrē bu'iri da'leri wi'ipū miasī'rīmiwā tja. Cū pe'e narē du'tiwā'cā wa'awī.

⁴⁰ Be'ro Jesú Jordā siaquijipū pē'awī. Topure Juā wāmeyeri masū wāmeyecū'caropu tojaque'awī. ⁴¹ Pājārā Jesure ī'arā etarā, a'tiro niwā:

—Juā wāmeyeri masū ucūgū, ne cā'rõ weel'otimigū, ā'rī cjasere diacjūta ucūcūwī, niwā.

⁴² Topure pājārā Jesure ējõpeowā.

11

Lázaro cū wērī'que ni'i

¹ Jesú Jordā siaquijipū ni'rī cura Lázaro wāmetigu cū ya macā Betaniapu dutitigu weecu niwī. Cū ma'miosānumia María, Marta na quē'rā ti macāputa nicārā niwā. ² Co Mariata niwõ Jesure cū da'pocārīpu u'mutise piopeo, co poari me'rā tuucoe'co. ³ Lázaro ma'miosānumia cū pūrõ nicā ī'arā, āpērā me'rā Jesure queti o'ócārā niwā:

—Wioḡu, mu'u me'rācjū uputu waro nimi, ni o'ócārā niwā.

⁴ Jesú te quetire tu'ogū, niwī:

—Cū dutitigu wērīyapatidijasome. Cū tojo wērīse me'rā Õ'acū tutu-asere ī'ano'rōsa'a. Yu'u Õ'acū macū quē'rārē masā a'tiro nirāsama: “Cū tutuagu nimi”, nirāsama, niwī.

⁵ Jesú narē ma'imigū, maata wa'atiwī. ⁶ Te quetire tu'oca be'ro pua numu topure tojaque'anemowī tja. ⁷ Be'ro cū ūsārē niwī:

—Te'a Judeapu tja.

⁸ Ūsā cūrē niwū:

—Ūsārē bu'egu, sō'onícatero tocjārā judío masā ūtāperi me'rā mu'urē doquewējēsī'rīmiwā. ¿Mu'u topu wa'asī'rīsari tja?

⁹ Jesú yu'u pacu da'rase cūu'quere queoro pe'ogusa'a; tojo weerā yu'ure wējēsome yujupu nīgū, queose me'rā a'tiro werewī:

—Nī'cā umūcore doce horari bo'reyu'u. Marī umūcopu sjarā, buruque'atīsa'a. A'ti umūco bo'reyucā, tojo weesa'a. ¹⁰ Na ī'tī'arõpu sjarā pūrīcā, na wa'aro bajutise ye bu'iri pu'atuu, buruque'asama. Na sī'ose marīse ye bu'iri tojo wa'asama.

¹¹ Be'ro Jesú ūsārē niwī:

—Marī me'rācjū Lázaro cārīa wa'apu. Yu'u cūrē wā'cōḡū wa'agusa'a.

¹² Ūsā cūrē niwū:

—Wioḡu, cū cārīcā, añu nisa'a. Cū cārīca be'ro soo, yu'ruḡusami.

¹³ Jesú Lázaro cārīa wa'apu nígū, wērīa wa'apu nīsī'rīgū weecu nimiwī. Ūsā pe'e cārīse warore wācūcāti. ¹⁴ Ūsā tu'otīcā, Jesú ūsārē diacjū werewī:

—Lázaro wērīa wa'apu. ¹⁵ Marī topu nīticā, añu'u. Yu'u e'cati'i; añu nīrōsa'a mūsārē. Totā mūsā nemorō ējōpeorāsa'a. Te'a marī cūrē ī'arā, niwī.

¹⁶ Tomás “Su'rua'cu” na nino'gū ūsārē niwī:

—Marī quē'rā te'a. Jesure na wējēcā, cū me'rāta wērīrā wa'arā, niwī.

Jesú wērī'cārārē masō, catise o'ose ni'i

¹⁷ Jesú Lázaro ya macāpu etagu, cūrē ūtā tutīpu sīosōrōcūu'quere tu'owī. Cūrē tojo wéeca be'ro ba'paritise numarī yu'ru'caro niwā.

¹⁸ Lázaro ya macā Betania Jerusalé pu'toacā niwū. Pua kilómetro, ape kilómetro deco yoaro niwā. ¹⁹ Tojo weerā Jerusalécjārā pājārā Marta, Mariare ī'awācūtutuato nīrā na tiropu wa'acārā niwā. ²⁰ Marta Jesú etasere tu'ogo, cūrē pōtērīgō ejawō. María pe'e wi'ipu tojaco niwō.

²¹ Marta Jesú tiro etago, cūrē niwō:

—Wioḡu, mu'u a'topu nicā, yu'u acabiji wērītīboapī. ²² Yu'u masī'i, Ō'acū nipe'tise mu'u sērīsere o'osami, niwō.

²³ Jesú core niwī:

—Mu'u acabiji masāḡūsami.

²⁴ Co cūrē niwō:

—Yu'u masī'i, a'ti ūmūco pe'ticā, nipe'tirā wērī'cārā masārī curapu masāḡūsami.

²⁵ Jesú core niwī:

—Yu'u wērī'cārārē masō, catise o'ogu ni'i. Yu'ure ējōpeogu wērī'cupu nimigū, catīḡusami tja. ²⁶ Ni'cārōacārē catirā yu'ure ējōpeorā wērīrā, wērīdojasome. ¿Mu'u a'tere ējōpeoti?

²⁷ Co cūrē niwō:

—Wioḡu, mu'urē ējōpeo'o. Mu'u Ō'acū bese'cu Cristo, Ō'acū macū ni'i. Mu'u “Ni'cū masū a'tiacjū niapu” nī'cu ni'i, niwō.

Lázaro masāpe pu'to Jesú cū uti'que ni'i

²⁸ Marta Jesú me'rā ucūca be'ro co acabijo Mariare pijigo wa'awō. Core āpērā tu'otīropu a'tiro nico niwō:

—Marīrē bu'egu etatojami. Mu'urē pijidutiami.

²⁹ Co tojo nicā tu'ogo, cū tiropu maata a'tico niwō. ³⁰ Jesú Martare pōtērī'caroputa niwī. Macāpure pi'atiwī yujupu. ³¹ María co ya wi'ipure sojaro me'rā wijaatico niwō. Tojo weecā ī'arā, judío masā topu sījarā eja'cārā core sīrutucārā niwā. “Co acabiji masāpepu utigo wa'ago weesamo”, ni wācūcārā nimiwā.

³² Co pe'e Jesú tiro etago, cū ye du'pocārī tiropu paamu'rīque'awō. Cūrē niwō:

—Wioḡu, mu'u a'topu nicā, yu'u acabiji wērītīboapī.

³³ Jesú co uticā ī'agū, core sirutu'cārā uticā ī'agū, ūputu bujaweti, pajaña'wī. ³⁴ Narē sērītiña'wī:

—¿No'opu cūrē sīosōrōcūurī? niwī.

Na cūrē “Te'a ī'arā”, niwā.

³⁵ Topu wa'agu, Jesú quē'rā utiwī.

³⁶ Cū uticā ī'arā, ni'cārērā judío masā niwā:

—Ī'aña. ¿Ūpututa cūrē ma'ipari? niwā.

³⁷ Āpērā a'tiro niwā:

—¿Ā'rī caperi i'atigure yu'ruo'cu Lázaro wērīcā weetibopari? niwā.

Jesú Lázaro wērī'cūpure masō'que ni'i

³⁸ Jesú pūrō bujawetise me'rā Lázaro masāpepu wa'awī. Ti masāpe ūtā tuti niwā. Ti tuti sope pu'to ūtāgājo me'rā cā'mota'ano'wā.

³⁹ Jesú narē niwī:

—Tuupāoña.

Marta cūrē niwō:

—Wiogu, ūrī nisami. Cū wērīca be'ro ba'paritise numurī yu'ru'u.

⁴⁰ Jesú core niwī:

—Mu'urē weremiapu. “Yu'ure ējōpeogo, Ō'acū tutuasere i'agōsa'a”, nimiapu, niwī.

⁴¹ Be'ro na ti tutire pāowā. Jesú u'musepu i'amorō, Ō'acūrē niwī:

—Pacu, yu'u sērī'quere mu'u tu'otojapu. Añu'u. ⁴² Yu'u masī'i, mu'u yu'ure tu'onu'cūcā'a. Ā'rā a'topu nu'cūrā ye bu'iri sērī'i. Mu'u yu'ure o'ó'quere masiāto nīgū, tojo wee'e.

⁴³ Cū tojo nīca be'ro pūrō caricūwī:

—Lázaro, wijaatia, niwī.

⁴⁴ Tojo nicāta, cū wijaatiwī. Cū ye omocārī, cū ye du'pocārīrē su'ti me'rā du'reno'cu niwī. Cū diapoa quē'rā su'ti casero me'rā omano'caro niwū. Tojo weegu Jesú narē niwī:

—Cūrē pāa, du'uo'oya.

Judío masā wiorā Jesure wējēsī'rī'que ni'i

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Pājārā judío masā María me'rā ba'pitiwā'cāti'cārā cū tojo weesere i'arā, Jesure ējōpeowā. ⁴⁶ Āpērā pe'e ējōpeoronojō nīrā, cū tojo wee'quere fariseo masāpure weresārā wa'awā. ⁴⁷ Tojo weerā fariseo masā, tojo nicā pa'ia wiorā nerēcārā niwā. Na pa'ia wiogu cū me'rācārā nirōpu nerēcārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerāsari marī? Jesú peje añuse weeī'ogū weemi. ⁴⁸ Marī cūrē cā'mota'aticā, nipe'tirā cūrē ējōpeorāsama. Romano masā wiorā a'tirāsama. A'ti, marī wiorā nise, Ō'acū wi'i quē'rārē cō'arāsama.

⁴⁹ Ni'cū na me'rācājū Caifá wāmetigu ti cū'marē pa'ia wiogu nicu niwī. Cū narē nicu niwī:

—Musā ne tu'omasīwe'e. ⁵⁰ Nipe'tirā masā marī ya di'tacjārā wērīcā, ña'a nibosa'a. A'tiro weecā, añusa'a. Ni'cū nipe'tirā ye bu'iri wērībosacā, marīrē añurōsa'a, niwī.

⁵¹ Caifá cū basu wācūse me'rā tojo niticu niwī. Ti cū'ma cū pa'ia wiogu nicā, Ō'acū cūrē tojo wācūse o'ocu niwī. Tojo nīgū, Judea di'tacjārārē Jesú wērībosagusami nīgū, tojo nicu niwī. ⁵² Jesú ti di'tacjārā dia'cūrē wērībosaticu niwī. Nipe'tirā Ō'acū pō'rā cūrē ējōpeoajārē no'o apeye di'tapu nīrā quē'rārē wērībosacu niwī. Ni'cā curua weesī'rīgū tojo weecu niwī. ⁵³ Ti numuta na nerē ucūca numu me'rā na Jesure wējēatjere wācūyucārā niwā.

⁵⁴ Na wējēsī'rīse ye bu'iri Jesú judío masā i'orōpu sijatiwī. Judeapu nī'cu wijawā'cāwī. Ni'cā macā Efraī wāmetiri macā yucu marīrō pu'to nīrī macāpu wa'awī. Ti macāpu ūsā tojapu.

⁵⁵ Titare Pascua judío masā bosenuṃu wa'atjo cā'rōacā du'sawu. Pājārā masā Jerusalēpu wa'acārā niwā. Na ti bosenuṃu duporo na ña'arō wee'quere coeyurā wa'acārā niwā. ⁵⁶ Jesure ī'asī'rīrā a'macusiācārā niwā. Ō'acū wi'ipū nīrā, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—Musā tu'oña'cā, ¿apetero weegu cū a'tigusari?

⁵⁷ Fariseo masā, pa'ia wiorā masārē a'tiro duticārā niwā:

—Musā Jesú topu niapu nisere masīrā, ūsārē wereya. Na wrecā, bu'iri da'reri wi'ipū Jesure miarāti nīrā, tojo nicārā niwā.

12

Jesure María u'mutise piopeo'que ni'i

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua bosenuṃu wa'atjo seis numarī du'sawu. Titare Jesú Efraīpu nī'cu Betania wāmetiri macāpu wa'awī. Toduporo ti macāpata Jesú Lázarore masōwī. ² Tocjārā Jesure bosenuṃu weepeowā. Marta ba'asere etiwō. Na pājārā wa'terore Lázaro quē'rā Jesú me'rā ba'aduiwī. ³ Ūsā ba'ari cura María pajicja u'muticja nardo wāmetise wapabujusere poseticjare Jesú tiro miitiwō. Miiti, cū du'pocārīpu piopeowō. Be'ro co poari me'rā tuucoewō. Ti wi'i nipe'tiropu u'mutise'sa wa'awu.

⁴ Co tojo weecā ī'agū, Juda Iscariote ūsā me'rācjū be'ropu Jesure ī'atu'tirārē o'oacjū a'tiro niwī:

⁵ —¿De'ro weego a'te u'mutisere duatiati? Tere duago, ni'cā cū'ma da'rase wapa weronojō wapata'aboapā. Te niyerure pajasecūorārē o'oboapā, niwī.

⁶ Cū pajasecūorārē ma'īgū mejēta, tojo niwī. Yajasebucu niwī. Cū ūsā niyerure co'tegū niwī. Ti ajuropu ūsā niyeru sāa'quere yajamujācūwī.

⁷ Jesú cūrē niwī:

—Co uaro weeato. Co yu'ure yaatjere wācūgō, tojo weeamo. ⁸ Musā pajasecūorārē o'onu'cūmasīrāsa'a. Be'ropu yu'u pūrīcārē o'omasīsome. Yu'u a'to nidojacju niwe'e, niwī Jesú.

Judío masā wiorā Lázarore wējēsī'rī'que ni'i

⁹ Pājārā judío masā Jesú Betaniapu nise quetire tu'ocārā niwā. Tojo weerā Jesure, cū masō'cu Lázaro quē'rārē ī'arā a'ticārā niwā. ¹⁰⁻¹¹ Lázarore masōse ye bu'iri pājārā judío masā Jesure ējōpeowā. Cūrē ējōpeorā, pa'ia wiorā dutise doca nimi'cārā ducawatia wa'awā. Na tojo weese ye bu'iri pa'ia wiorā Jesure na wējēsī'rīrōnojōta Lázaro quē'rārē wējēsī'rīwā.

Jesú Jerusalēpu pi'a'que ni'i

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Pascua judío masā bosenuṃurē ī'arā wa'arā pājārā masā Jerusalēpure wa'acārā niwā. Na étaca numu ape numu pe'e Jesú wa'atje quetire masīcārā niwā. ¹³ Tojo weerā pūrī opa querire dute, cūrē pōtērīrā a'ticārā niwā. Na a'tiro caricūwā'cātiwā:

—Marī wiogure e'catise o'orā. Ā'rī Ō'acū o'ó'cure añurō wa'ato. Cū marī Israe curuacjārē wiogu nimi, niwā.

¹⁴ Jesú Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta burrore ī'agū, cū bu'ipu mujāpejawī. Zacaría toduporocjū Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā a'tiro ojacu niwī:

¹⁵ Musā Jerusalēcjārā, uiticā'ña.

Ī'aña, masā wiogu burro bu'ipu pesawā'cātimi, ni ojacu niwī.

¹⁶ A'te oja'quere ūsā cū bu'erā ne waro “Jesú ye queti nisa'a”, niticāti. Be'ro u'muse cū mujāáca be'ropu ūsā masiwū. “Ō'acū ye queti ojaca pūrīpu ní'caronojōta cūrē queoro wa'awu”, niwū.

¹⁷ Jesú Lázarore masōgū, cū pijiwīrōcā ĩ'a'cārā āpērārē wereturiacārā niwā. ¹⁸ Tojo weerā cū wee'ō'quere ējōpeorā, Jesure pōtērīrā a'ticārā niwā. ¹⁹ Fariseo masā pe'e tojo weecā ĩ'arā, a'merī nicārā niwā:

—¿Ī'ati masā? Nipe'tirā cū me'rā wa'arā weema. ¿Marī de'ro weebosau? niwā.

Griego masā Jesure ĩ'asī'rī'que ni'i

²⁰ Jerusalēpu Pascua bosenumu nicā, Ō'acūrē ējōpeorā nerē'cārā wa'terore ni'cārērā griego masā niwā. ²¹ Na Jesure ĩ'asī'rīrā Felipe tiro a'tiwā. Felipe Betsaida Galilea di'tapu nirī macācjū niwī. Na cūrē a'tiro niwā:

—Jesure ĩ'asī'rīsa'a.

²² Na tojo nicā tu'ogu, Felipe Andrére weregu wa'awī. Be'ro puarāpu wa'a, Jesure wererā wa'awā. ²³ Na griego masā ĩ'asī'rīsere tu'ogu, Jesú niwī:

—Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigū wērī masāmujāatjo cā'rō du'sa'a. ²⁴ Diacjūta nigūti. Ni'cū otese capere otetibosami. Te oteticā, mejārōta tojasa'a. Te peri otecā pūrīcārē, di'tapu boa wa'asa'a. Be'ro pī'rī, pupi, peje ducatisa'a. Te peri weronojō yu'u wērīgūsa'a. Yu'u wērīse me'rā pājārā Ō'acū pō'rā wa'arāsama. ²⁵ No'o a'ti umūcopure cū catiri umūcore ma'iyu'rugū pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gūsami. No'o cū catiri umūcore ma'itigu pe'e u'musepu catinu'cūgūsami. ²⁶ Yu'u dutisere weesī'rīgū, yu'ure sirutuato. Cū yu'u niatjopure yu'u me'rā nigūsami. Yu'u dutisere weesirutugunojōrē yu'u pacu añurō weegasami, niwī Jesú.

Jesú cū wērīatjere ucū'que ni'i

²⁷ Jesú niwī:

—Ni'cārōacā yu'u pūrō bujaweti'i. ¿De'ro nigūsari? “Pacu, yu'ure ña'arō wa'atjere yu'ruoya” ¿nigūsari? Nisome. Yu'u tereta pi'eti, wērīgū a'tiwu. ²⁸ Pacu, mu'u tutuasere ĩ'oña, niwī Jesú. Cū tojo nica be'ro ni'cū u'musepu ucūdijosere tu'owu. A'tiro niwī:

—Yu'u tutuasere ĩ'otojau. ĩ'onemogūti tja, niwī.

²⁹ Masā topu nirā cū ucū'quere tu'orā, “Bupo busuami”, niwā. Āpērā “Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū Jesure ucūami”, niwā.

³⁰ Jesú narē niwī:

—Yu'ure tu'odutigū mejēta ucūami. Masā pe'ere tu'odutigū ucūami.

³¹ Ni'cārōacārē Ō'acū a'ti turicjārārē bese, bu'iri da'regusami. Tojo nicā a'ti turicjārārē dutigu wātī cō'awīrōno'gūsami. ³² Apeye quē'rārē yu'ure na u'muarōpu tuumorōnu'cōcā, nipe'tirārē yu'u tiropu a'ticā weeguti, niwī Jesú.

³³ Tojo nīgū, yu'u curusapu wērīgūsa'a nīgū, tojo niwī. ³⁴ Masā tere tu'orā, a'tiro niwā:

—Ō'acū ye queti ojaca pūrīpu na bu'e'ocā, a'tiro tu'ono'wū: “Ō'acū bese'cu Cristo catinu'cūcūsami.” ¿De'ro weeacju mu'u pe'e tja “Ō'acū macū masū weronojō uputigū u'muarōpu tuumorōnu'cōno'gūsami”, niti? Ō'acū macū masū weronojō uputigū ¿noanojō niti? ni sérītiña'wā.

³⁵ Jesú narē niwī:

—Yu'u a'ti nucūcācjārārē sī'ose weronojō ni'i. Yu'u masārē Ō'acū yere añurō masīcā wee'e. Yoaticā musā me'rā nigūsa'a. Yu'u a'topu nirī curare musā yu'u bu'esere ējōpeoya. Tojo weerā musā wācūña marīrō na'itī'arōpu sijarā weronojō wa'asome. Yu'ure ējōpeotirā na'itī'arōpu nirā weronojō nima. Na weesere “A'tiro pe'e űa'a”, nīmasītisama. ³⁶ Yu'u sī'ose weronojō nigū musā tiropu ni'i. Yu'u musā tiropu nirī curare yu'ure ējōpeoya. Tojo weerā musā quē'rā sī'orī masā weronojō nirāsa'a. Ō'acū yere añurō masīrāsa'a. Āpērā quē'rārē masīcā weerāsa'a, niwī Jesú.

Jesú narē tojo nīca be'ro du'tiwā'cā wa'awī.

Judío masā wiorā Jesure ējōpeotise ni'i

³⁷ Jesú peje weeī'omicā, judío masā wiorā cūrē ējōpeotiwā. ³⁸ Na ējōpeoticā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Isaía oja'caronojōta queoro wa'awū.

Cū a'tiro ojacu niwī:

Nī'cūnojoḡpata űsā weresere tu'otimi.

Ō'acū tutuase me'rā weeī'ocā ī'amirā, ne ējōpeotima, ni ojacu niwī Isaía.

³⁹ Na ne ējōpeomasīti'que quē'rārē Isaía aperopu Ō'acū ye queti ojāca pūrīpūre a'tiro ojacu niwī:

⁴⁰ Ō'acū narē caperi bajutirā weronojō weecu niwī.

Cū yere tu'omasīticā weecu niwī.

Tojo weerā añurō cū weesere ī'amirā, ī'amasīticārā niwā.

Cū bu'esere tu'omirā, tu'omasīticārā niwā.

Cū bu'esere ējōpeorā, na ña'arō wee'quere du'u, acoboJose sērībopā.

Cū narē yu'ruobopī, nicu niwī Isaía.

⁴¹ Isaía Jesú tutuasere, cū asistesere ī'agū, cū ye cjasere tojo ucūcu niwī.

⁴² Pājārā judío masā Jesure ējōpeowā. Nī'cārērā wiorā waroputa ējōpeowā. Fariseo masārē űirā, bajuyoropu Jesure ējōpeosere ucūtiwā. űsārē judío masā na nerērī wī'ipu nirārē cō'awīrōrī nīrā, tojo weewā.

⁴³ Wiorā Jesure ējōpeomirā, masā pe'ere Ō'acū nemorō añurō wācūcā űawā.

Jesú masārē besese cjasere ucū'que ni'i

⁴⁴ Jesú nipe'tirā tu'oato nīgū, tutuaro ucūwī:

—Yu'ure ējōpeogu yu'u se'sarore ējōpeotimi. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu quē'rārē ējōpeomi. ⁴⁵ Yu'ure ī'agū, yu'ure o'ó'cu quē'rārē ī'ami. ⁴⁶ Yu'u sī'ose weronojō ni'i. A'ti nucūcāpūre yu'ure ējōpeorā na'itī'arōpu tojaticā'to nīgū a'tiwū. Na yu'u bu'esere masīrāsama. Masīrā, añurō weerāsama. ⁴⁷ Yu'u bu'esere tu'omirā, tere weetirā, bu'iri cūorāsama. Yu'u narē bu'iri da'reesome. Yu'u bu'iri da'regu a'titiwū. Narē yu'ruogu a'tiwū. ⁴⁸ Yu'ure űatirānojoḡ, yu'u bu'e'quere weetirānojoḡ Ō'acūrē bu'iri da'reno'ajāpu nitojama. Yu'u bu'e'quere weetise bu'iri na a'ti űmūco pe'ticā, bu'iri da'reno'rāsama. ⁴⁹ Yu'u se'saro yu'u űaro bu'ewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu “Tojo ni bu'eya” nirō bu'e'e. ⁵⁰ Yu'u masī'i, yu'u pacu dutisere ējōpeorā catinu'cūcā'rāsama. Tojo weegu cū bu'eduti'caronojōta masārē bu'e'e, niwī Jesú.

13

Jesú cū bu'erā ye du'pocārīrē coe'que ni'i

¹ Judío masā bosenuṃ Pascua wa'atjo ni'cā nūmū du'sawū. Jesú cū a'ti turipū ní'cu maata cū pacū tiropū wa'atjere masītojawī. Cū, cū yarā a'ti nucūcācārārē ma'inu'cūcā'wī. Cū wērīse me'rā cū upūtu ma'isere ī'owī.

²⁻⁴ Juda Iscariote, Simó macūrē wātī a'tiro wācūse o'ocū niwī. Jesure ī'atu'tirāpūre o'oduticu niwī. Jesú pe'e pūrīcā cū Ō'acū tiropū ní'cu a'tiwū nisere masīwī. Tojo nicā topū cū dajatojaatjere, cū pacū cūrē wioḡ sōrōatje quē'rārē masīwī. A'tiro wéegū, ūsā ba'adujiri cura Jesú wā'cānū'cā, cū su'ti bu'icjārōrē tuweecūwī. Be'ro marī ejerituwāropū tuucoeri caserore du'teō'owī. ⁵ Tu'ajanū'cō, acore bapapū piosāawī. Te me'rā ūsā ye du'pocārīrē coenu'cāwī. Be'ro ti casero me'rā bopowī.

⁶ Cū Simó Pedro ye du'pocārīrē coenu'cārī cura Pedro cūrē niwī:

—Wioḡ, ¿yé du'pocārīrē coegusari?

⁷ Jesú cūrē niwī:

—Ni'cārōacā yu'u weesere mu'u tu'omasītisa'a. Be'ropū masīgūsa'a.

⁸ Pedro cūrē niwī:

—Yé du'pocārīrē mu'u ne coesome.

Jesú cūrē niwī:

—Yu'u coeticā, mu'u yu'u me'rācǵū nisome.

⁹ Simó Pedro cūrē niwī:

—To pūrīcārē yé du'pocārīrē coegū, yé omocārī, ya dūpoa quē'rārē coeya.

¹⁰ Jesú pe'e cūrē niwī:

—Marī u'áca be'ro apaturi u'aapoya marīsa'a. Sijáca be'ro du'pocārī dia'cūrē tuucoeno'sa'a. Musā ū'irī marīrā weronojō ni'i. Tojo nimicā, ni'cū musā wa'teropure űa'agū ū'irītigū weronojō nimi, niwī Jesú.

¹¹ Jesú cūrē ī'atu'tirāpūre o'oacjere masītojawī. Tojo weegū tojo niwī.

¹² Ūsā ye du'pocārīrē coéca be'ro cū bu'icjārō su'tirore sāña, ejanujāwī tja. Ūsārē niwī:

—¿Musā yu'u weesere tu'omasīti? ¹³ Musā yu'ure “Wioḡ, ūsārē bu'egu” ni pīsu'u. Tojota ni'i musā nírōnojōta. ¹⁴ Yu'u musā wioḡ, musārē bu'egu nimigū, musā ye du'pocārīrē coeapū. Tojo weerā musā quē'rā mejārōta weeya. ¹⁵ Musārē yu'u wee'quere ī'acū, weesirutuato níḡū a'te queosere wee'opū. A'merī añurō weeya. ¹⁶ Musārē diacǵū weregutī. Ne ni'cū da'raco'tegu “Yu'u wioḡ yu'ruoro ni'i”, nīmasītisami. Ni'cū o'óno'cu quē'rā cūrē o'ó'cu yu'ruoro nītisami. ¹⁷ Musā yu'u du'pocārī coesere masīrā, a'te yu'u wee'quere wéerā, e'catirāsa'a.

¹⁸ »Yu'u musā nipe'tirāpūre ucǵū weewe'e. Yu'u bese'cārārē masī'i. Ō'acū ye queti ojáca pūrīpū nírōnojōta queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'wū: “Yu'u me'rā ba'adujimigū, yu'ure a'pepūrīmi”, ni ojano'caro niwū. ¹⁹ Yu'u musārē weryegū wee'e. Tojo weerā yu'u ní'que queoro wa'acā, a'tiro nīrāsa'a: “Diacǵūta Ō'acū o'ó'cu nīpī”, nīrāsa'a. ²⁰ Musārē queoro weregutī. Yu'u o'ó'cārā weresere tu'o ējōpeorā, yu'u quē'rārē ējōpeorāta weesama. Yu'ure ējōpeorā, yu'ure o'ó'cu quē'rārē ējōpeosama, niwī Jesú.

*Jesú “Yu'ure ī'atu'tirāpūre Juda o'ogusami” nise ni'i
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)*

²¹ Jesú ũsārē wéréca be'ro uputu bujawetiwi. Tu'ota basiorota werewi: —Diacjūta nigūti. Ni'cū musā wa'teropu yu'ure i'atu'tirārē o'ogusami, niwī.

²² Cū tojo nicā tu'orā, ũsā ζnoarē tojo nigū weeti? nīrā, mejō a'merī i'adujicā'wū. ²³ Yu'u Juā Jesú ma'ino'gū cū pu'to dujiwu. ²⁴ Tojo weegu Simó Pedro Jesure sērītiña'dutigū sīopuawī. ²⁵ Yu'u cū pu'toacā mu'riwā, cūrē sērītiña'wū:

—Wiogu, ζnoanojō niti cū?

²⁶ Jesú yu'ure niwī:

—Yu'u pā yosóo'ono'gū nigūsami. Cū tojo nīca be'ro Simó macū Juda Iscariotere yosóo'owī. ²⁷ Cū tojo wééca be'ro wātī Judare sājāacu niwī. Jesú cūrē niwī:

—Mu'u weeatjere weebaque'oya.

²⁸ ũsā nipe'tirā topu ba'adujirā, cū tojo nisere tu'omasīticāti. ²⁹ Ni'cārērā a'tiro wācūwū: “Juda cū niyerure co'tega niyucā, Jesú cūrē apeyenojō bosenu mu' cjasere duudutigū weepī, o pajasecuarārē niyeru o'odutigū o'odutiapī”, niwū. ³⁰ Juda cū pārē ñe'éca be'ro ũsā tiropu ni'cu wijaa wa'awī. Cū wijaa cura ñamipū niwū.

A'merī ma'idutise ni'i

³¹ Juda wa'āca be'ro Jesú ũsārē niwī:

—Ni'cārōacā yu'u Ō'acū masū weronojō uputigapure yu'u tutuasere i'ono'rōsa'a. Ō'acū tutuase quē'rā yu'u me'rāta i'ono'rōsa'a. ³² Yu'u Ō'acū tutuasere i'ocā, cū quē'rā yu'u tutuasere maata i'ogūsami. ³³ Yu'u me'rācjārā, cārō musā me'rā nituogusa'a. Musā yu'ure a'marāsa'a. Yu'u judío masārē toduporopure ni'caronojōta masārē ni'cārōacā nigūti. Yu'u wa'atjopure musā wa'amasītisa'a. ³⁴ Musārē apeye ma'ma dutise cūugūti. Yu'u musārē ma'irōnojo'ta a'merī ma'iña. ³⁵ Musā a'merī ma'icā, āpērā nipe'tirā musārē yu'u bu'erā nisere masīrāsama, niwī Jesú.

Jesú Pedrorē “Mu'u yu'ure Masīwe'e' nigūsa'a” nī'que ni'i

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Simó Pedro cūrē sērītiña'wī:

—Wiogu, ζno'opu wa'agusari?

Jesú cūrē niwī:

—Ni'cārōacā yu'u wa'atjopure mu'u wa'amasītisa'a. Be'ropu yu'ure sirutugusa'a.

³⁷ Pedro cūrē niwī tja:

—Wiogu, ζde'ro weeacju yu'u mu'u me'rā maata wa'amasītisari? Yu'u quē'rā mu'u me'rāta wērīmasī'i.

³⁸ Jesú cūrē niwī:

—ζNirōta yu'u me'rā wērīmasīti? Mu'urē diacjūta nigūti. Cārē'quē cū uuati duporo yu'ure i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nigūsa'a, niwī Jesú.

14

Jesú “Yu'ure ējōpeorā yu'rurāsa'a” nī'que ni'i

¹ Jesú ũsārē a'tiro niwī:

—Musā uputu waro wācūque'titicā'ña. Ō'acūrē ējōpeoya. Tojo nicā yu'u quē'rārē ējōpeoya. ² Yu'u pacu tiropu musā niatje wi'seri peje ni'i. Te marīcāma, musārē wereboapā. Topu musā niatjore apoyogu wa'agu

wee'e. ³ Musā niatjore apóca be'ro musārē miigũ a'tiguti. Topure musā quē'rā ninu'cūcā'rāsa'a. ⁴ Musā yu'u wa'atjore masīsa'a. Yu'u wa'ari ma'a quē'rārē masīsa'a, niwī Jesú.

⁵ Tomás cūrē niwī:

—Wioḡu, mu'u wa'atjore masītisa'a. ¿Ūsā de'ro wee masībosau mu'u wa'ari mā'arē?

⁶ Jesú cūrē niwī:

—Yu'u, yu'u pacu tiropu wa'ari ma'a weronojō ni'i. Yu'u masārē topu wa'acā weegú ni'i. Yu'u masārē diacjũ cjasere masicā wee'e. Narē catinu'cūcā weegú ni'i. Yu'ure ējōpeorā dia'cũ yu'u pacu tiropu wa'arasama. ⁷ Musā yu'ure masīrā, yu'u pacu quē'rārē masībosa'a. Ni'cārōacā me'rā cūrē masī'i. Musā yu'ure ī'arā, cūrē ī'arā weronojō ni'i, niwī Jesú.

⁸ Felipe Jesure niwī:

—Wioḡu, mu'u pacure ī'oña ūsārē. Cūrē ī'ase me'rā dia'cũ ūsārē ejatuarosa'a.

⁹ Jesú cūrē niwī:

—Felipe, yu'u musā me'rā yoacā niwā. ¿Yu'ure ī'amasīweti yujupu? Yu'ure ī'agũ yu'u pacu quē'rārē masīmi. ¿De'ro weegú yu'ure “Mu'u pacure ī'oña”, niatī? ¹⁰ ¿Yu'u, yu'u pacu me'rā puarā nimicā, ni'cūputa ni'i nisere ējōpeoweti? ¿Cũ yu'upure nimi nise quē'rārē ējōpeoweti? Yu'u ucūserē yu'u se'saro ucūwe'e. Yu'u pacu yu'upure nigũta cū ūaro ucūmi. Yu'u weese quē'rārē yu'u se'saro weewe'e. Cũta cū ūaro weecā weemi. ¹¹ Yu'u, yu'u pacu me'rā ni'cũta ni'i nisere, cū yu'upure nisere ējōpeoya. Tere ējōpeotirā pūrīcā, yu'u weese pe'ere ī'a ējōpeocureya. ¹² Musārē diacjũta wereguti. Yu'ure ējōpeorā yu'u wee'caronojōta yu'u wee'quere weesiruturāsama. Totá yu'u pacu tiropu yu'u wa'acāma, a'te nemorō weerāsama. ¹³ Musā yu'ure ējōpeocā, nipe'tise musā sērīserē o'ogusa'a. Te me'rā yu'u pacu tutuasere masīato nigũ tojo weegusa'a. ¹⁴ Yu'ure ējōpeorā, no'o musā sērīserē yu'tiguti.

Jesú “Espíritu Santure o'óguti” ní'que ní'i

¹⁵ »Musā yu'ure ma'írā, yu'u dutisere weerāsa'a. ¹⁶ Musārē yu'u pacure Espiritu Santure sērībosaguti. Cũ musārē weetamuse me'rā wācūtutuanu'cūcā weegusami. Musā me'rā ninu'cūgūsami. ¹⁷ Espiritu Santu musārē queoro bu'egusami. Āpērā a'ti nucūcācjārā yu'ure ējōpeotirā cūrē masītīrāsama. Tojo weerā cūrē moorāsama. Musā pūrīcā cūrē masī'i. Cũ musā me'rā, musāpure ninu'cūgūsami. ¹⁸ Yu'u musārē cō'awā'cāsoma. Musā me'rā nigũ a'tiguti tja. ¹⁹ Cā'rōacā be'ro masā yu'ure ī'asome. Musā pūrīcā ī'arāsa'a. Yu'u catinu'cūcā'a. Tojo weerā musā quē'rā catinu'cūcā'rāsa'a. ²⁰ Yu'u pacu musārē Espiritu Santure o'ógusami. Tojo wéeca be'ro yu'u pacu me'rā yu'u nisere masīrāsa'a. Tojo nicā musā yu'u me'rā nisere, yu'u musāpure nisere masīrāsa'a. ²¹ Yu'u dutisere weegú diacjũta yu'ure ma'isere ī'osami. Yu'ure maigūrē yu'u pacu quē'rā ma'igūsami. Yu'u quē'rā ma'igūsā'a. Cūrē yu'u nisetisere ī'ogūsā'a, niwī Jesú.

²² Apī Juda, Iscariote mejēta Jesure niwī:

—¿Wioḡu, de'ro weegú mu'u nisetisere ūsā dia'cūrē ī'ogūsari? ¿De'ro weegú a'ti turicjārā mu'urē ējōpeotirā quē'rārē ī'oweti?

²³ Jesú cūrē niwī:

—Yu'ure ma'igū yu'u dutisere weemi. Yu'u pacu cūrē ma'igūsami. Ēsā puarāputa cū me'rā nirāsa'a. ²⁴ Yu'ure ma'itigu pe'e yu'u ucūserē weetimi. Yu'u ucūse ye mejēta ni'i. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu cū weredutise ni'i.

²⁵ »Yu'u musā me'rā nīgū, a'te nipe'tisere were'e. ²⁶ Yu'u sērīcā, yu'u pacu Espiritu Santure musārē o'ógusami. Cū musārē weetamu, wācūtutuanu'cūcā weegusami. Nipe'tise musārē bu'egusami. Nipe'tise yu'u musārē bu'e'quere apaturi wācūcā weegusami.

²⁷ »Yu'u ni'cārōacā musārē we'eritī'i. Musā ye ejeripō'rārīpu ejerisājāse niato. Yu'u ejerisājāse me'rā musārē ejerisājācā weeguti. Yu'u ejerisājācā weese a'ti nucūcā cjase weronojō niwe'e. Tojo weerā “Yu'u wa'agu wee'e” nisere tu'orā, bujaweti, wācūque'titicā'ña. ²⁸ Musā “Yu'u pacu tiropu wa'agu wee'e” nicā tu'otojapu. “Be'ro yu'u musā me'rā nīgū a'tiguti tja” nicā quē'rārē tu'opapu. Yu'u pacu yu'u yu'ruoro nimi. Musā yu'ure cū tiropu wa'ase quetire tu'opapu. Tere tu'orā, diacjūta ējōpeorā pūrīcā, e'catiboapā. ²⁹ Yu'u musārē wereyugu weepapu. Tojo weerā yu'u musārē wereyu'quere queoro wa'acā, “Diacjūta nipi”, nirāsa'a. ³⁰ Wātī a'ti nucūcācjārārē dutigu a'titojami. Tojo weegu yu'u yoaticā musā me'rā ucūgūti. Cū yu'ure ne cārō dutimasītimi. ³¹ Tojo wa'arota weesasa'a. Yu'u pacu cū weeduti'quere weeguti. Yu'u tojo weecā, a'ti nucūcācjārā yu'u pacure yu'u ma'isere masīrāsama. Te'a wa'arā. Wā'cānu'cāña, niwī ūsārē.

15

Jesú u'segu me'rā masārē queose were'que ni'i

¹ Jesú queose me'rā ūsārē a'tiro niwī:

—Yu'u u'segu weronojō ni'i. Yu'u pacu figure co'tegu nimi. ² Yu'ure ējōpeorā tigu cjase dūpuri nima. Ō'acū u'segure i'anurīgū weronojō niyugu, dūca marīse dūpurire dutecō'asami. Apeye dūcatise dūpurire añurō dūcatiato nīgū duteweenemosami. ³ Musā dūcatise dūpuri weronojō ni'i. Yu'u bu'e'quere ējōpeo, yu'ti'i. Tojo weegu yu'u pacu musā ña'arō wee'quere cō'atojawī. Musā acobocono'cārāpu nitoja'a. ⁴ Yu'u musāpūre ninu'cūgūsa'a. Musā quē'rā yu'u me'rācjārā ninu'cūcā'ña. Ni'cā dūpu yucugupu a'mesu'atimirō dūcatitisa'a. A'te weronojō musā yu'u me'rā ninu'cūtīrā, ne añurō weemasīsoma.

⁵ »Yu'u ni'caronojōta yu'u u'segu weronojō ni'i. Musā tigu dūpuri ni'i. Yu'u me'rā ninu'cūgū, yu'u quē'rā cūpūre nicā, cū añurō weemasīsami. Musā yu'u me'rā ninu'cūtīrā, ne añurō weemasītisa'a. ⁶ Yu'u me'rā ninu'cūtīgu dutecō'a'que dūpuri weronojō nimi. Te ñai'que dūpurire see, pecame'epu ūjūacō'ano'sa'a.

⁷ »Musā yu'u me'rā ninu'cūrā, yu'u bu'esere wācūrā, Ō'acūrē musā ūsere sērīña. Cū yu'tigusami. ⁸ Musā añurō wéerā, Ō'acū añuyuruami nisere i'orāsa'a. Tojo weerā diacjūta musā yu'u bu'erā nirāsa'a. ⁹ Yu'u pacu yu'ure ma'irōnojōta yu'u quē'rā musārē ma'i'i. Yu'u me'rā ninu'cūña. Tojo weecā, musārē ma'inu'cūgūsa'a. ¹⁰ Yu'u pacu yu'ure cū dutisere weecā, ma'imi. Yu'u quē'rā yu'u dutisere weecā, musārē ma'igūsa'a.

¹¹ »Yu'u e'catironojōta musārē e'catiato nīgū tojo ucū'u. Tojo weerā musā e'catiyuruarāsa'a. ¹² Yu'u dutise a'tiro ni'i. Yu'u musārē

ma'irõnojõta a'merĩ ma'ĩña. ¹³ Ni'cũ cũ me'rãcjãrãrẽ wẽrĩbosagu, narẽ ma'iyu'ruasami. Wẽrĩbosase nemorõ ma'ita basiowe'e. ¹⁴ Musã yu'u dutisere weérã, yu'u me'rãcjãrã ni'i. ¹⁵ Yu'u musãrẽ "Yu'ure da'raco'terã nima", nisome. Da'raco'terã na wioyu weesere masĩtisama. Musã yu'u me'rãcjãrã ni'i. Tojo weegu yu'u pacu yu'ure ní'quere werepe'ocã'a. ¹⁶ Musã yu'ure besetiwu. Yu'u pe'e musãrẽ besewu. Añurõ weeato nigũ tojo weewu. Musã añurõ weese pe'tisome. Añurõ weecã, musã yu'ure ãjõpeocã, no'o Õ'acũrẽ sãrĩsenojõrẽ o'ogusami. ¹⁷ A'teta ni'i yu'u musãrẽ dutise. A'merĩ ma'ĩña, niwĩ.

Jesú "Yu'ure ãjõpeocã, ãpẽrã musãrẽ ĩ'atu'tirãsama" ní'que ni'i

¹⁸ Jesú ãsãrẽ a'tiro ninemowĩ:

—A'ti nucũcãcjãrã yu'ure ãjõpeotirã musãrẽ ĩ'atu'ticã, yu'ure ĩ'atu'timũ'tã'quere wãcũña. ¹⁹ Musã a'ti nucũcãcjãrã waro nicãma, na me'rãcjãrãrẽ ma'irõnojõta musãrẽ ma'ibosama. Yu'u musãrẽ na wa'teropu nirãrẽ besewu. Musã a'ti nucũcãcjãrã weronojõ niwe'e. Tojo weerã musãrẽ ĩ'atu'tima. ²⁰ Yu'u musãrẽ ní'quere wãcũña. Ne ni'cũ da'raco'tegu "Yu'u wioyu yu'ruoro ni'i", nímasĩtisami. Yu'ure ña'arõ weema. Musã quẽ'rãrẽ mejãrõta ña'arõ weerãsama. No'o yu'u bu'esere tu'orã, musãrẽ tu'orãsama. ²¹ Musã yu'ure sirutucã ĩ'arã, nipe'tise ña'asere musãrẽ weerãsama. Yu'ure o'ócure na masĩtise ye bu'iri tojo weerãsama.

²² »Yu'u a'ti di'tapure narẽ weregu a'titicãma, bu'iri moobosama. Na ni'cãrõacãrẽ bu'iri cuoma. "Ësã bu'iri moo'o", nímasĩtisama. ²³ Yu'ure ĩ'atu'tirã yu'u pacu quẽ'rãrẽ ĩ'atu'tima. ²⁴ Ne ni'cũ weetisere na tiropure peje weel'omiwũ. Yu'ure masĩdutigũ tojo weewu. Yu'u weel'otica be'roma bu'iri moobosama. Na yu'u wee'quere ĩ'awã. Tere ĩ'amirã, yu'ure ĩ'atu'tiwã. Yu'u pacu quẽ'rãrẽ ĩ'atu'tiwã. ²⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu níronojõta queoro wa'aro wee'e. A'tiro ni'i: "Bu'iri moomicã, yu'ure ĩ'atu'tiwã", ni ojanowũ.

²⁶ »Espĩritu Santu diacjũ ucũgũ, musãrẽ weetamugũ a'tigusami. Ësã yu'u pacu me'rã cũrẽ o'órãsa'a. Cũ a'tigu, queoro yé cjasere musãrẽ weregusami. ²⁷ Musã quẽ'rã yé cjasere wererãsa'a. Musã ne waroputa yu'u me'rã nitojawa. Tojo weerã wererãsa'a, niwĩ Jesú.

16

¹ Jesú ãsãrẽ ninemowĩ tja:

—Yé bu'iri ãpẽrã musãrẽ ña'arõ weerãsama nisere were'e. Yu'ure ãjõpeodu'ticã'to nigũ tojo were'e. ² Musãrẽ judio masã nerẽwuase wi'seripu nimi'cãrãrẽ cõ'awĩrõrãsama. No'o musãrẽ wẽjẽcõ'aca be'ro a'tiro nirãsama. "Marĩ Õ'acũ uaro weerã wee'e", nirãsama. ³ Na yu'u pacure, yu'ure masĩti'que ye bu'iri musãrẽ ña'arõ weerãsama. ⁴ Yu'u wereyugu wee'e. Tojo weerã queoro te wa'acã, musã "Tojota niwĩ", nirãsa'a.

Espĩritu Santu ye cjase ni'i

»Yu'u musã me'rã nigũ, ne waropure maata a'tere weretiwu. ⁵⁻⁶ Ni'cãrõacã yu'ure o'ócũ tiropu wa'agu wee'e. Yu'u tojo nicã tu'orã, ne ni'cũ yu'ure "¿No'opu wa'ati?" ni sãrĩtiña'we'e. Mejõ bujawetiwiorticã'a. ⁷ Yu'u musãrẽ diacjũta nigũti. Yu'u wa'acã, musãrẽ añu nirõsa'a.

Yu'u musārē Espíritu Santure o'ógusa'a. Yu'u wa'aticāma, cū musārē weetamugū, musā me'rā nigū a'titibosami.

8-11 »Espíritu Santu yu'ure ējōpeotirārē a'tiro masīcā weegusami. “Ūsā ña'arā ni'i”, ni tu'oña'cā weegusami. Apeye, yu'u diacjū weegú ni'i nisere i'ogūsami. Yu'u pacu tiropu wa'ase me'rā tere i'ogūsami. Yu'u topu wa'acā, yu'ure i'asome. Tojo nicā yu'ure ējōpeotirārē Ō'acū bu'iri da'reatjere i'ogūsami. A'tiro masirāsama: “Wātī, a'ti nucūcācārārē dutigu Ō'acūrē bu'iri da'reno'acjū nitojami”, nirāsama.

12 »Yu'u musārē peje werese cuomi'i. Ni'cārōacārē musā tu'omasitibosa'a. Tojo weegu werewe'e. 13 Espíritu Santu a'tigu, nipe'tisere queoro weregusami. Cū diacjū ucūgū nimi. Cū se'saro ucūsome. Ō'acū ucūsere, cū tu'o'quere wereturiagusami. Be'ropu wa'atje quē'rārē musārē wereyugusami. 14 Espíritu Santu yu'ure añurō ucūgūsami. Yé cjasere musārē masīcā weegusami. 15 Nipe'tise yu'u pacu cūose yé ni'i. Tojo weegu Espíritu Santu musārē yé quetire weregusami.

Bujawetimi'cārā e'catirāsama nise ni'i

16-17 »Cārōacā be'ro musā yu'ure i'anemosome. Be'ro i'arāsa'a tja. Yu'u pacu tiropu wa'ase ye bu'iri tojo wa'anirōsa'a, niwī Jesú.

Cū tojo nicā tu'orā, ūsā ni'cārērā a'merī ucūwū:

—¿De'ro nisi'rīrō weesari cū tojo nise? 18 “Cārōacā be'ro” cū nise ¿de'ro nisi'rīrō weesari? Ñe'enojōrē ucūgū ucūsamigu, masītisa'a, niwū.

19 Jesú ūsā tojo nisere masīgū, ūsārē niwī:

—Yu'u “Cārōacā be'ro i'asome, be'ro i'arāsa'a tja” ní'quere ¿a'merī sērītiña'rā weeti? 20 Musārē diacjūta wereguti. Musā uti, pūrō bujawetirāsa'a. A'ti turicjārā pe'e e'catirāsama. Musā bujawetimi'cārā be'ro e'catirāsa'a. 21 A'tiro wa'ase weronojō nirōsa'a. Ni'cō nijipaco co wī'magū wuase duporoacā pūrīse tu'oña'samo. Co wuāca be'ro co pūrīse tu'oña'quere wācūtisamo. Co macū bajuase pe'ere i'agō e'catigo, tojo weesamo. 22 Co weronojō musā ni'cārōacā pi'eti'i. Be'ro yu'u musārē i'agū a'tiguti tja. Yu'u tojo weecā i'arā, musā e'catiyruarāsa'a. Āpērā musārē bujaweticā weemasitirāsama.

23 »Musā tojo e'catiri numurē musā tu'otisere ne sērītiña'some majā. Diacjūta musārē nigūti. Musā yu'ure ējōpeocā i'agū, nipe'tise musā sērīsere yu'u pacu yu'tigusami. 24 Toduporopu yu'u tutuase me'rā yu'u pacure ne sērītiwū. Ni'cārōacārē musā yu'ure ējōpeotjīarā sērīña. Musā tojo weecā, cū yu'tigusami. Cū yu'ticā, musā e'catiyruarāsa'a.

Jesú masārē “A'tiro weeguti” ní'que ni'i

25 »Yu'u musārē queose me'rā wereapu. Be'ro queose marīrō diacjūta yu'u pacu ye quetire weregusa'a. 26 Espíritu Santu a'tica be'ro musā yu'ure ējōpeotjīarā, yu'u pacure sērīrāsa'a. Yu'u tojo ní'gū, “Yu'u pacure musārē sērībosaguti”, nigū mejēta wee'e. Musā basu sērīrāsa'a. 27 Cūta musārē ma'imi. A'tiro ni'i. Musā yu'ure ma'i'i. Tojo nicā musā yu'ure “Ō'acū tiropu ní'cu a'tipi”, ni ējōpeo'o. Tojo weegu Ō'acū musārē ma'imi. 28 Yu'u pacu me'rā ní'cu yu'u a'ti nucūcāpure a'tiwū. Ni'cārōacā yu'u a'topu ní'cu yu'u pacu tiropu dajatojaaguti tja.

29 Cū tojo nicā tu'orā, ūsā cūrē niwū:

—Ni'cārōacārē mu'u queose me'rā werewe'e. Diacjũ ucũcā'a.
 30 Ni'cārōacā ūsā masī'i. Mu'u nipe'tisere masīpe'ocā'a. No'o sērītiña'se
 duporo masitoja'a. Tojo weerā mu'u Ō'acū tiropu ní'cu a'tipā nisere masī'i.

31 Jesú ūsārē niwī:

—¿Musā ējōpeoti majā? 32 Tojo ējōpeomirā, maata no'o musā
 wa'asī'rīrō du'tistearāsa'a. Yu'u ni'cūta tojagūsa'a. Ni'cūta niwe'e, nígũ
 pe'e. Yu'u pacu yu'u me'rā nimi. 33 Yu'ure ējōpeorā ejerisājāse cwoato
 nígũ a'te nipe'tisere musārē wereapu. A'ti nucūcācjārā musārē pi'eticā
 weerāsama. Na tojo weemicā, wācūtutuaya. Yu'u a'ti nucūcācjārā na
 ña'arō weesere docaque'acā weetojauw. Tojo weerā yu'ure ējōpeorā
 wācūtutuaya.

17

Jesú cā bu'erā ye niatjere cā pacure sērībosa'que ni'i

1 Jesú tojo níca be'ro ĩ'amorō, a'tiro niwī:

—Pacu, mu'u yu'ure cūu'que eja'a. Yu'u mu'u macũ nisere masārē
 ĩ'oña. Mu'u tojo weecā, yu'u masārē mu'u tutuasere, mu'u añuyurūserere
 ĩ'ogūsa'a. 2 Mu'u yu'ure masā nipe'tirā wiogu sōrōwũ. Nipe'tirā mu'u
 o'o'cārārē catinu'cūcā weedutigu yu'ure sōrōwũ. 3 Masā mu'u Ō'acū ni'cū
 nígũ, tojo nicā yu'ure mu'u o'ó'cure ējōpeorā catinu'cūcā'rāsama.

4 »Yu'u a'ti nucūcāpūre mu'u tutuasere, mu'u añuyurūserere masārē
 ĩ'owũ. Mu'u yu'ure cūu'quere weepe'ocā'wā. 5 Pacu, a'ti nucūcā weese
 duporo yu'u mu'u me'rā niwũ. Mu'u me'rā nígũ, mu'u weronojō nisetiwu.
 Ni'cārōacārē mu'u tiropu wa'agu wee'e. Yu'ure mejārōta weeya tja.

6 »Mu'u ā'rārē a'ti nucūcāpu nirá wa'terore besewu. Yu'ure narē o'oguti
 nígũ, tojo weecu niwũ. Mu'u nisetisere narē masīcā weewu. Na mu'u
 yarā nimi'cārārē yu'ure wiawu. Na mu'u dutisere weewā. 7 Ni'cārōacā na
 masīma, nipe'tise yu'u cuose mu'u o'o'que ní'i, nima. 8 Narē nipe'tise mu'u
 wereduti'quere werewu. Na tere tu'orā, ējōpeowā. Na diacjūta yu'u mu'u
 tiropu a'ti'quere ējōpeowā. Tojo nicā mu'u yu'ure o'ó'quere ējōpeowā.

9 »Yu'u na ye niatjere mu'urē sērī'i. Āpērā yu'ure ējōpeotirā yema
 sērīwe'e. Yu'ure mu'u o'o'cārā mu'u yarā nima. Tojo weegu mu'urē sērī'i.
 10 Nipe'tirā mu'u yarā, yarā nima. Yarā quē'rā mu'u yarā nima. Na yu'ure
 ējōpeo, yu'u tutuagu nisere masārē masīcā weema.

11 »Yu'u a'ti nucūcāpu tojaque'asome. Yu'u bu'erā pūrīcā tojarāsama.
 Yu'u mu'u tiropu wa'agu wee'e. Pacu, añuyurūgu, mu'u tutuase me'rā
 mu'u yu'ure o'o'cārārē añurō co'teya. Mu'u tojo weecā, marī nírōnojōta
 na ni'cārō me'rā nírāsama. 12 A'ti nucūcāpūre yu'ure mu'u o'o'cārā me'rā
 nígũ, mu'u tutuase o'o'que me'rā narē co'tewu. Ne ni'cū bajuriotiwu.
 Ni'cū dia'cū todaporopu bajuduti'cu weronojō ní'cure bajuriowu. Mu'u
 ye queti ojāca pūrīpu nírōnojōta na oja'que queoro wa'aro wee'e.

13 »Ni'cārōacā yu'u mu'u tiropu wa'agu wee'e. Yu'u a'ti nucūcāpu
 nígũ, mu'u ye quetire werewu. Tere tu'orā, na yu'u weronojō e'catiato
 nígũ werewu. 14 Mu'u wereduti'quere narē wereturiawu. Na yu'ure
 ējōpeotjārā, yu'u weronojō nima. A'ti amucocjārā weronojō wācūtima.
 Tojo weerā na quē'rārē masā ĩ'atu'tima. 15 »Narē, a'ti nucūcāpu nírārē
 mu'u tiropu miaña", nígũ mejēta wee'e. Wātī pe'ere cā'mota'aya nígũ,
 tojo ní'i. 16 Yu'u a'ti amucocjũ niwe'e. Na quē'rā yu'ure ējōpeorā a'ti
 amucocjārā weronojō wācūsetitima. 17 Mu'u ye queti diacjũ waro ní'i.

Te me'rã narẽ mu'u uaro weejã añurã wa'acã weeya. ¹⁸ Yu'ure mu'u ye quetire a'ti nucücãcãrãrẽ weredutigu o'ówu. Yu'u quẽ'rã yu'u bu'erãrẽ a'ti nucücãcãrãrẽ weredutigu o'ó'o. ¹⁹ Mu'u uaronojõ na ye niatjere wẽribosaguti. A'tiro yu'u weecã, na quẽ'rã mu'u uaronojõ diacjũta weerãsama.

²⁰ »Yu'u na dia'cũrẽ sẽribosawe'e. Be'ropu na bu'esere tu'o ãjõpeojã quẽ'rãrẽ sẽribosa'a. ²¹ Na marĩ me'rã ni'cãrõ me'rã niato nĩgũ tojo wee'e. Pacu, yu'u mu'u me'rã nĩrõnojõ, mu'u yu'u me'rã nĩrõnojõ na quẽ'rã niato. Tojo wa'acã ã'arã, a'ti nucücãcãrã yu'ure mu'u o'ó'quere ãjõpeorãsama. ²² Yu'ure mu'u tutuase, añuyu'rũsere o'owu. Yu'u quẽ'rã yarãrẽ o'oturiawu. Narẽ ni'cãrõ me'rã marĩ weronojõ niato nĩgũ tojo weewu. ²³ Yu'u napure ni'i. Mu'u pe'e yu'upure ni'i. Tojo weerã na ni'cãrõ me'rã nirãsama. Tojo wa'acã ã'arã, a'ti nucücãcãrã mu'u yu'ure o'ó'quere masĩrãsama. Apeyere, mu'u yu'ure ma'irõnojõta «Marĩrẽ ma'ĩmi», nirãsama.

²⁴ »A'ti turi weese duporo mu'u yu'ure ma'iwũ. Tojo weegu mu'u nisetisere yu'ure o'owu. Pacu, mu'u o'ocãrãrẽ yu'u me'rã nicã uasa'a. Narẽ yu'u tutuasere ã'adutigu tojo wee'e. ²⁵ Pacu, mu'u queoro wee'e. A'ti nucücãcãrã yu'ure ãjõpeotirã mu'urẽ masĩtima. Yu'u mu'urẽ masĩ'i. ã'rã yu'u bu'erã mu'u yu'ure o'ó'quere masĩma. ²⁶ Mu'u nisetisere narẽ masĩcã weewu. Tojo masĩcã weenu'cũcũti. Mu'u yu'ure ma'irõnojõta na quẽ'rãrẽ a'merĩ ma'idutigu tojo wee'e. Tojo nicã yu'u na me'rã ninu'cũgũti nĩgũ, tojo wee'e, niwĩ Jesú.

18

Jesure surara na ñe'ewã'cã'que ni'i
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Jesú cã pacure sẽrĩca be'ro ãsã Jerusalẽpure wijawu. Wija, Cedrón wãmetiri maarẽ pẽ'awũ. Ti maa siaquijipu na olivo ote'caro niwũ. Ësã topu wa'awu. ² Juda Jesure ã'atu'tirãrẽ o'ori masũ quẽ'rã te olivo nirõrẽ masĩwĩ. Jesú toduporo pejetiri ãsãrẽ su'ori sijawĩ. Tojo weegu masĩwĩ.

³ Ësã topu nĩrĩ cura ni'cã curua surara me'rã Juda etawĩ. ãpẽrã quẽ'rã ni'cãrẽrã Õ'acũ wi'i co'terã surara niwã. Pa'ia wiorã, fariseo masã o'ono'cãrã niwã. Na añurõ wãmotiwã. Sĩ'ose tuturĩ, sĩ'osepa me'rã a'tiwã.

⁴ Jesú cãrẽ wa'atjere masĩtojacu niwĩ. Tojo weegu «¿Noarẽ a'mati?» niwĩ.

⁵ Cũrẽ yu'tiwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ a'ma'a, niwã. Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'uta ni'i.

Juda Jesure ã'atu'tirãrẽ o'ori masũ na me'rã niwĩ. ⁶ Jesú «Yu'uta ni'i» nicã tu'orã, na uirã, dústi bu'ruque'awã. ⁷ Jesú apaturi sẽrĩtiña'wĩ tja:

—¿Noarẽ a'mati?

Cũrẽ yu'tiwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ a'ma'a, niwã.

⁸ Jesú narẽ niwĩ:

—Musãrẽ weretoja'a, yu'uta ni'i. To pũrĩcã yu'ure a'marã, ã'rã yu'u bu'erãrẽ du'uo'oya.

⁹ Jesú cã ucũ'que queoro wa'ato nĩgũ tojo niwĩ. Cũ ní'que a'tiro niwũ: «Yu'u pacu o'ocãrãrẽ ne ni'cũ bajuriotiwu», niwũ. ¹⁰ Cũ tojo nĩca be'ro Simó Pedro cã ya di'pĩrẽ wejeweewĩ. Wejewe, pa'ia wiogure da'raco'tegu

Malco wāmetigure diacjēca o'meperore dutepā'rēwī. ¹¹ Cū tojo weecā ī'agū, Jesú Pedrore niwī:

—Mu'u ya di'pjirē narōña. Yu'u pacu pi'etiduti'caronojōta pi'etiguti, niwī Jesú.

Jesure Anás ya wi'ipū mia'que ni'i
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²⁻¹³ Surara, tojo nicā na wiogu, āpērā pa'ia wiorā na o'ó'cārā Jesure du'te, Anás wāmetigu ya wi'ipū miawā. Cū Caifá mañecū niwī. Caifá titare pa'ia wiogu niwī. ¹⁴ Cūta toduporopure judío masārē “Ni'cū nipe'tirā ye niatje wēribosacā, marīrē añurōsa'a” ní'cu niwī.

Pedro Jesure “Masīwe'e” ní'que ni'i
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Na Jesure miacā, yu'u Juā, tojo nicā Simó Pedro, ūsā puarā narē sirutuwā'cāwū. Pa'ia wiogu yu'ure ī'amasīwī. Tojo weegu yu'u Jesú me'rā wiogu ya wi'i po'peapu sājāawū. ¹⁶ Pedro pe'e sopepu tojanu'cāwī. Cū tojo weecā ī'agū, yu'u sope co'tego me'rā ucū, cūrē pijisōrōwū. ¹⁷ Be'ropu co Pedrore sērītiña'wō:

—¿Mu'u sī'i me'rācjū mejēta niti?

Pedro core niwī:

—Niwe'e, niwī.

¹⁸ Pūrō yusuawū. Tojo weerā ti wi'i da'raco'terā, tojo nicā surara pecame'e wījāwā. Na ti me'e sumutopu sō'manu'cūbūrowā. Pedro quē'rā na me'rā sō'magū wa'awī.

Pa'ia wiogu Jesure sērītiña'que ni'i
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Pa'ia wiogu Anás Jesure sērītiña'cu niwī:

—¿Noanojō niti mu'u bu'erā? ¿Ñe'enojōrē mu'u bu'eti narē? nicu niwī.

²⁰ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u nipe'tirā tu'oropu bu'ewu. Judío masā nerēse wi'seripu, tojo nicā Ō'acū wi'i judío masā nerēwuaropu bu'ewu. Ya'yioropu bu'etiwu.

²¹ ¿De'ro weegu yu'ure sērītiña'ti? Āpērā yu'ure tu'o'cārārē sērītiña'ña. Na masísama. Na mu'urē wererāsama, nicu niwī Jesú.

²² Jesú tojo nicā tu'ogu, ni'cū Ō'acū wi'i co'tegu surara Jesú ya diapoare paacu niwī. Cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu tojo yu'ti pa'ia wiogure?

²³ Jesú cūrē nicu niwī:

—Yu'u ña'arō nica be'ro “Te bu'iri paapu. Te ña'a ni'i”, niña. Añurō nica be'roma ¿de'ro weeacju yu'ure paati? nicu niwī Jesú.

²⁴ Be'ro Anás Jesure du'teno'cure tja pa'ia wiogu Caifá tiropu o'ówī.

Pedro nisoone'mo'que ni'i
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Tojo weeri cura Pedro pecame'e sumuto sō'manu'cūwī. Topu nirā cūrē sērītiña'wā:

—¿Mu'u sī'i me'rācjū mejēta niti?

Pedro narē niwī:

—Niwe'e.

²⁶ Be'ro ni'cū pa'ia wiogure da'raco'tegu, Pedro cū o'mepero dutepā'rē'cu acaweregu Pedrore niwī:

—Yu'u mejēpu mu'urē olivo ote'caropu cū me'rā nicā ī'apu.

27 Pedro apaturi nisoowī. Tojo níca be'ro cārē'quē uuwī.

Jesure Pilato romano masā wioḡu tiropu na mia'que ni'i
(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Be'ro Jesure Caifá ya wi'ipū ní'cure Pilato ya wi'ipū miawā. Bo'rearopu weewu. Judío masā wiorā ti wi'ipure sājāatiwā. Ti wi'ipure sājāarā, Pascua bosenuḡu ba'awuasere ba'atibopā. Pilato judío masū nitimi nise bu'iri na bu'iritirā tu'oña'bopā. Tojo weerā cū ya wi'ire sājāatiwā. 29 Na sājāaticā ī'agū, Pilato na me'rā ucūḡū wijaatiwī. Narē niwī:

—¿Musā ā'rīrē ñe'enojō weresārā weeti?

30 Na cūrē niwā:

—Cū ña'arō weeticāma, mu'u tiro cūrē miititiboapā.

31 Na tojo yu'ticā tu'ogū, Pilato niwī:

—Cūrē miaña. Musārē dutironojōta musā basu beserā wa'aya.

Judío masā wiorā cūrē niwā:

—Ešā judío masā ne ni'cū masūrē “Wējēña” nīmasītisa'a, niwā.

32 Titapure romano masā wioḡu masā ña'arārē na wējēdutiārē curapū paabi'pecūcārā niwā. Tojo weero Jesú toduporo ní'que queoro wa'awu. Cū “Yu'ure u'muarōpu tuumorōnu'cōrāsama”, niwī. 33 Pilato Jesure piḡi, cū ya wi'ipū majāmisājāawī. Jesure sērītiña'cu niwī:

—¿Mu'uta niti judío masā wioḡu?

34 Jesú yu'ticu niwī:

—¿Mu'u basu mu'u wācūrō me'rā sērītiña'ti? o ¿āpērā mu'urē wereati?

35 Pilato cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'u masībosau? Yu'u judío masū mejēta ni'i. A'topure mu'u ya di'tacjārā judío masā, tojo nicā pa'ia wiorā mu'urē miitiamā. ¿De'ro weeti mu'u?

36 Jesú nicu niwī:

—Yu'u a'ti nucūcācjū wioḡu niwe'e. Yu'u tojo nicāma, judío masā wiorārē o'odutitirā yu'ure siruturā a'mequēboapā. Yu'u apesecjū wioḡu ni'i.

37 Cū tojo nicā tu'ogū, Pilato nicu niwī:

—¿To pūrīcārē mu'u wioḡu niti?

Jesú cūrē nicu niwī:

—Mu'u nírōnojōta yu'u wioḡu ni'i. Yu'u diacjū cjasere wereḡu a'topu a'ti, bajuawu. Nipe'tirā diacjū cjasere uarā, yu'u ucūsere tu'oma.

38 Pilato cūrē nicu niwī:

—¿Ñe'enojō nirō nisasa'a diacjū cjase? nicu niwī.

“Jesure wējērōna'a” ní'que ni'i

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Pilato Jesure sērītiña'ca be'ro judío masā wiorā me'rā ucūḡū wijaaticu niwī tja. Narē niwī:

—Yu'u cūrē ne bu'iri bocatiasu. 39 Musā weewuase a'tiro ni'i. Pascua bosenuḡu nicā bu'iri da'reri wi'ipū nigūrē yu'ure du'uwīrōdutisa'a. ¿Musā cūrē judío masā wioḡure du'uwīrōcā uasari?

40 Cū tojo nicā tu'orā, na pūrō caricūwā:

—Cūrē ne du'uwīrōticā'ña. Barrabá pe'ere du'uwīrōña, niwā. Barrabá ña'arō weeri masū niwī.

19

1 Masā “Barrabáre du'uwĩrõña” ni caricũcā tu'ogu, Pilato Jesure tārādutiwĩ. 2 Surara ni'cā be'to pota me'rā wéeca be'tore cū dũpoapure peocārā niwā. Apero, ni'cārõ su'tiro wiogu sãñarõnojõ sõ'a ñibocurerore sãacārā niwā. 3 Be'ro cū pu'to wa'a, cūrē bujicārā, a'tiro nicārā niwā:

—Judío masā wiogure añurõ wa'ato. Tojo nírãta, cū diapoare paamujácārā niwā.

4 Pilato po'peapu ní'cu wijaatiwĩ tja. Masārē niwĩ:

—Yu'u cūrē ne cã'rõacã bu'iri bocatiasu. Tojo weegu musã tiropu pijiwiijaatiguti. Musã ñ'arãsa'a, niwĩ.

5 Be'ro Jesú wijaatiwĩ. Cū pota be'tore pesawĩ. Wiogu su'tiro surara o'o'carore sãñawijaatiwĩ. Cū wijaatãca be'ro Pilato masārē a'tiro niwĩ:

—Ñ'aña. Ñ'ri nimi.

6 Pa'ia wiorã, ãpērã Õ'acũ wi'i co'terã surara cūrē ñ'arã, pũrõ caricũwã:

—Cūrē curusapu paabi'pe wějẽña, ni caricũwã.

Pilato narē niwĩ:

—Musã basu cūrē curusapu paabi'pe wějẽrã wa'aya. Yu'u cūrē ne cã'rõacã bu'iri bocatisa'a, niwĩ.

7 Judío masã wiorã cūrē niwã:

—Cū “Yu'u Õ'acũ macũ ni'i”, niwĩ. Ësarē duti'que tojo ucũgũnojõrē wějẽduti'i, niwã.

8 Pilato cū “Õ'acũ macũ ni'i” nisere tu'ogu, nemorõ uwiĩ. 9 Be'ro Jesure pijisãjãa, cūrē sërñitiña'cu niwĩ tja:

—¿No'ocjũ niti mu'u?

Jesú cūrē ne yu'titicu niwĩ.

10 Cū yu'titicã ñ'agũ, Pilato cūrē nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure yu'tiweti? ¿Mu'u masĩweti? Yu'u mu'urē du'uwĩrõgũ, du'uwĩromasĩ'i. Wějẽdutigu quẽrã, wějẽdutimasĩ'i, nicu niwĩ.

11 Jesú cūrē nicu niwĩ:

—Õ'acũ mu'urē cã'mota'acã, mu'u tojo weemasĩtiboapã. Tojo weegu yu'ure mu'u tiropu o'o'cu mu'u nemorõ bu'iritimi, nicu niwĩ.

12 Cū tojo nicã tu'ogu, Pilato Jesure “¿De'ro wee cūrē yu'u du'uwĩrõgũsariba?” nicu niwĩ. Cū tojo weesĩ'ricã ñ'arã, judío masã wiorã pũrõ caricũwã:

—Mu'u cūrē du'uwĩrõgũ, romano masã wiogu me'rãcũ nisome. No'o ni'cũ “Yu'u judío masã wiogu waro ni'i” nigũnojõ romano masã wiogure yu'runu'cãgũ weemi. Cū me'rãcũ nitimi, ni caricũwã.

13 Na tojo nicã tu'ogu, Pilato Jesure na ãtã me'rã yéeca papu pijiwi-jaadutiwĩ. Hebreo ye me'rã Gabata wãmetiwu. Topu Pilato masārē besewuawĩ. Tojo weegu cū topu dujiwĩ. 14 Titare ni'cã numu du'sawu Pascua bosenumu wa'atji dũporo. Dajaritero wa'tero niwã. Pilato topu dujigu, judío masã wiorãrē niwĩ:

—Musã wiogure ñ'aña.

15 Na caricũnemowã:

—Cūrē wějẽña. Curusapu paabi'pe wějẽña, niwã.

Pilato niwĩ:

—Yu'u musã wiogure curusapu paabi'pe wějẽdutigusami, ¿ni wãcũmiti?

Pa'ia wiorã cūrē niwã:

—Ësã wiogu ni'cũta romano masã wiogu waro nimi.

¹⁶ Na tojo nicā tu'ogu, Pilato surarare Jesure curusapu wējēdutigu o'owī. Be'ro na cūrē miawā.

Na curusapu paabi'pe'que ni'i

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesú na “Masā boaweeca dūpoa” nirōpure wa'agu, curusare wuawā'cāwī. Hebreo ye me'rā Gólgota wāmetiwu. ¹⁸ Topu cūrē curusapu paabi'pewā. Āpērā puarā quē'rārē tojota weewā. Jesure na deco nu'cōwā. Āpērā pe'ere, ni'cūrē diacjū pe'e, apīrē cūpe pe'e nu'cōwā. ¹⁹ Pilato Jesú dūpoa bu'i curusapu cū oja'quere ō'odutiwī. A'tiro ojano'wū: “Jesú Nazarecjū judío masā wioḡu nimi.” ²⁰ Te oja'que hebreo ye, griego ye, latín ye me'rā niwū. Jesure paabi'pe'caro macā pu'to niwū. Tojo weerā pājārā judío masā tere bu'ewā. ²¹ Pilato oja'quere bu'erā, pa'ia wiorā cūrē nicārā niwā:

—Mu'ū “Judío masā wioḡu nimi”, ni ojatiboapā. A'tiro pe'e ojaboapā. “Cū Judío masā wioḡu ni'i, niami”, niaboapā.

²² Pilato narē niwī:

—Yu'ū ojasī'rī'caronojō ojatojapu. Dūcayusome majā.

²³ Be'ro ba'paritirā surara Jesure paabi'pe'cārā cū ye su'tire seeneowā. Seeneo, nánucū dūcawaawā. Cū ya su'tiro docacjārō deroa'mesu'oya marīwū. ²⁴ Tojo weerā surara a'merī niwā:

—A'tore tū'rēticārā. Mejō nībocaperā. ¿Noa a'tore wapata'arosarito? niwā.

Na tojo weecā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'que queoro wa'awū. A'tiro ojano'caro niwū: “Yē su'tire dūcawaawā. Tere nībocaperā wapata'awā.” A'te ní'caronojōta surara weewā.

²⁵ Jesú ya curusa pu'to a'ticūrā numia niwā. Cū paco, cū muḡō María Cleofas numo, tojo nicā María Magdalena niwā. ²⁶ Jesú cū pacore, tojo nicā yu'ū Juā cū aputu ma'ino'gū co tiro nu'cūcā i'agū, core niwī:

—Ma'u, ā'rī mu'ū macū nimi.

²⁷ Be'ro yu'ure niwī:

—Yu'ū pacore mu'ū paco weronojō cuoya. Toó tojamo mu'ū paco, niwī Jesú.

To be'ro core ya wi'ipu miitojaawū.

Jesú wērī'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Jesú cū pacore co'tedutica be'ro “Nipe'tise yu'ure weeduti'quere tu'aja'a”, niwī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'que wa'ato níḡū Jesú a'tiro niwī:

—Acowaosa'a.

²⁹ Topu ni'cārū vino pi'ase poseyetju dujiwu. Tojo weerā surara ni'cā si'tia mii űamiowā. űamio, hisopo wāmetiri siti dūpupu ti si'tiare dū'reō'o sīomorōwā Jesú tiropu. ³⁰ Cū tere sī'rīwī. Be'ro niwī:

—Nipe'tise tu'ajatoja'a.

Cū tojo nīca be'ro cū dūpoa paamu'rīyoja, wērīa wa'awī.

Jesure na űosē'que ni'i

³¹ Jesú cū wērī'caterore ni'cā numu Pascua bosenumu wa'atjo dū'sawū. Ti bosenumu sauru judío masārē soodutīca numu bosenumujo waro nicaro niwū. Ti numurē wērī'cārā curusapu nicā judío masā wiorā

uaticārā niwā. Tojo weerā na Pilato tiropu wa'a, cū yarā surarare narē maata wērīato nírā na ye ñecārīrē paanu'aduticārā niwā. Be'ro na upure miidijoo, aperopu miaduticārā niwā. ³² Tojo weerā surara ni'cūrē paanu'amū'tāwā. Be'ro apī quē'rārē tojota weewā. ³³ Jesúma wērī'cupure ĩ'awā. Tojo weerā cūma paanu'atiwā.

³⁴ Mejō dia'cū ni'cū surara Jesure paatipa'mapu ñosēwī. Cū tojo weecā, dí aco me'rā o'maburowu. ³⁵ Yu'u a'tere ĩ'awū. Diacjūta ni'i. Masā quē'rā a'tere ējōpeoato nígū masārē were'e. ³⁶ A'te Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu nírōnojōta wa'ato nírō tojo wa'awu. A'tiro ojano'wū: "Cū ye ō'arī ne ni'cā ō'a paanu'aña marīrōsa'a." ³⁷ Apero Ō'acū ye queti oja'caro quē'rārē a'tiro niwū: "Na cāmida're'cupure ĩ'arāsama", ni ojano'wū.

Jesure na sīosōrōcūuo'que ni'i
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jesú wērīca be'ro José Arimatea wāmetiri macācjū Pilatore Jesú ya upure sérīcu niwī. José Jesure ējōpeogu niwī. Cū judío masā wiorārē uigu, ya'yioropu ējōpeo niseticā'cu niwī. Pilato "Jau, Jesú ya upure miaña", nicā tu'ogu, eja ya upure miidijowī. ³⁹ Nicodemo toduporo ñamīpu Jesú me'rā ucūgū cū'cu quē'rā peje treinta kilos u'mutiserē miiejawī. Te u'mutise a'te niwū. Mirra áloe me'rā morē'que niwū. ⁴⁰ Na puarā José, Nicodemo su'tiro añurī casero u'mutise wa're'que caseri me'rā Jesú ya upure omawā. Judío masā wērī'cārārē yaarā weewuaronojōta weewā. ⁴¹ Jesure paabi'pe'caro pu'to otese ote'caro niwū. Te ote'caro deco ni'cā masāpe na ūtāgāpu se'éca tuti niwū. Ti pe ne ni'cāti wērī'cārārē sīosōrōcūuno'ña marīwū. ⁴² Topu Jesure miaa, ti pepu sīosōrōcūuowā. Na tojo weeri cura mujīpū sājārī curapu niwū. Judío masā na da'radutitica numu sājārōpu weewu. Tojo weerā ti pe pu'toacā niyucā, topu sīosōrōcūuowā.

20

Jesú cū masā'que ni'i
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Soorīnumu nicā bo'rease duporo María Magdalena Jesú masāpepu wa'aco niwō. Ti pere bi'acaga ūtāgā apesepu cūñacā ĩ'aco niwō. ² Tojo weego ūsā tiropu omatojatico niwō. Ūsārē niwō:

—Marī wiogure apesepu miacārā niama. ¿No'opu miarā miasapā?

³ Co tojo nicā tu'orā ūsā, Simó Pedro, yu'u cūrē yaa'caropu wa'awu. ⁴ Ūsā topu wa'arā, yu'u Pedro nemorō omamūñawū. Tojo weegu yu'u cū duporo ejawu. ⁵ Topu eja, ti pepu mu'rī'asōrōwū. Topu cūrē oma'que caseri pesawu. ⁶ Be'ropu Pedro buaejawī. Cūa diacjū sājāa wa'awī. Cū quē'rā te su'tire ĩ'awī. ⁷ Apero Jesure na diapoapu na omāca casero quē'rā niwū. Apeye me'rā nitiwū. Aperopu tuupe'eca casero pesawu. ⁸ Yu'u quē'rā ti tutīpure sājāawū. Nipe'tise te caserire ĩ'agū, ējōpeowu. ⁹ Ūsā Ō'acū ye queti o'jáca pūrī cjasere Jesú wērī'cupu masāgūsami nisere titare masītiwū. ¹⁰ Ūsā ti pere ĩ'aca be'ro ūsā ya wī'ipu dajotojaawu.

Jesú María Magdalenarē bajua'que ni'i
(Mr 16.9-11)

¹¹ María Magdalena pe'e ti pe sumutopu utigo tojaque'awō. Co utigota, ti pepu yu'u'asōrōco niwō. ¹² Tojo ĩ'asōrōgō, puarā su'ti butise sāñarā

Ō'acūrē wereco'terārē ī'aco niwō. Na Jesure cūu'caropu dujicārā niwā. Ni'cū cū dupoa nī'caropu, apī cū du'pocārī nī'caro pe'e dujicārā niwā.

¹³ Na core sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weego mu'u utiti?

Narē nico niwō:

—Yu'u wiogure mia wa'apā. ¿No'opu miarā miasapā?

¹⁴ Co tojo nica be'ro apero pe'e majāmiī'aco niwō. Tojo weemigō, Jesú co tiro nu'cūcā ī'aco niwō. “Jesúta nimi”, ni ī'amasītico niwō. ¹⁵ Jesú core sērītiña'cū niwī:

—¿De'ro weego mu'u utigo weeti? ¿Noarē a'mati? nicu niwī.

“Ā'rī ote'quere co'tegu nisami” ni wācūgō, a'tiro nico niwō:

—Mu'u cūrē mia'cu, wereya. ¿No'opu cūuati? Yu'u cūrē miagōti, nico niwō.

¹⁶ Jesú core “María”, nicu niwī.

Co majāmiī'aquejo, nico niwō:

—Rabboni.

Hebreo ye me'rā “Yu'ure bu'egu” nisī'rīrō wee'e.

¹⁷ Jesú core nicu niwī:

—Du'uya yu'ure. Yu'u pacu tiropu mujātiapu yujupu. Yu'ure ējōpeorārē werego wa'aya. “A'tiro niami”, niña. “Cū, cū pacu Ō'acū tiropu ‘Wa'agu wee'e, niami.” “Ō'acū yu'u pacu, tojo nicā musā pacu nimi.’ Apeye quē'rārē ‘Yu'u wioгу nimi. Tojo nicā musā wioгу nimi’, niami”, niña, nicu niwī.

¹⁸ Cū tojo nicā tu'ogo, María Magdalena ūsā cū bu'erārē werego etawō. Co cūrē ī'a'quere, cū core nī'quere werewō.

Jesú cū bu'erārē bajua'que nī'i

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Tojo wa'aca numu soorinumū niwā. Ti numu ñamipu ūsā cū bu'erā nī'cārā nerewā. Ūsā judío masā wiorārē uirā, añurō bi'asājā wa'awu. Ūsā topu niṛi cura Jesú ūsā decopu bajuwā. Ūsārē añudutiwī:

—Musā ejeripō'rārīpu ejerisājāse niato, niwī.

²⁰ Cū tojo nica be'ro cūrē paabi'pe'quere, cūrē ñosē'carore ī'owī. Ūsā cūrē ī'arā, pūrō e'catiwa. ²¹ Cū ūsārē ninemowī tja:

—Musā e'catise me'rā niña. Yu'u pacu o'ó'caronojōta yu'u quē'rā yé quetire weredutigu musārē o'ó'o.

²² Be'ro cū ūsārē putipeo, niwī:

—Musā Espiritu Santure cuoya. ²³ Musā āpērā na ña'arō wee'quere acobojocā, na bu'iri marīrā tojarāsama. Musā narē acobojoticā, na acobojono'tirāsama, niwī Jesú.

Jesú Tomārē bajuase nī'i

²⁴ Tomás ūsā me'rācū Jesú bu'egu “Su'rua'cu” na nino'gū Jesú ūsā tiropu bajuacaterore marīwī. ²⁵ Be'ro cū dajacā, ūsā cūrē niwā:

—Marī wiogure ī'apu, niwā.

Tomás pe'e ūsārē niwī:

—Yu'u cū omocāpu paabi'pe'que peripu sīosōrōī'atimigū, ējōpeosome. Tojo nicā cūrē ñosē'caropu ya omopicare sīosōrōī'atigu, ējōpeosome. Sīosōrōī'atojagupu, ējōpeoguti, niwī.

26 Ni'cā semana Jesú ũsārē bajuáca be'ro ũsā apaturi nerēwũ. Titare majā Tomás quē'rā ũsā me'rā niwī. Ti wi'i cjase soperi bi'acā'no'wũ. Tojo nimicā, Jesú ũsā decopu bajuawī. Ũsārē añudutiwī:

—Musā ejeripō'rārīpu ejerisājāse niato, niwī.

27 Be'ro Tomárē niwī:

—Í'aña yé omocārīrē. Mu'u omopicare na yu'ure paabi'pe'que peripu siosōrōña. Yu'ure paatipa'mapu na ñosē'caropure mu'u ya omopicare siosōrōña. Ējōpeose moogũ niticā'ña. Yu'ure ējōpeoya.

28 Cū tojo nicā tu'ogu, Tomás niwī:

—Jesú, yu'u wiogu, mu'u Ō'acū ni'i.

29 Jesú cūrē niwī:

—Tomás, mu'u yu'ure ĩ'atojagupu, ējōpeo'o. Yu'ure ĩ'atimirā ējōpeocā pe'ere, nemorō añu'u.

Jesure ējōpeodutigu a'ti pūrīrē oja'a nise ni'i

30 Jesú ũsā ĩ'orōpu peje apeyenojō wee'owī. Te nipe'tise yu'u a'ti pūrīpore ojawe'e. 31 Yu'u a'ti pūrīpu Jesú ni'cārē cū wee'ow'quere oja'a. Musārē Jesú Ō'acū bese'cu cū macū nimi nisere ējōpeodutigu oja'a. Tojo nicā cūrē ējōpeorā catinu'cūato nígũ tojo wee'e.

21

Jesú apaturi cū bu'erārē bajua'que ni'i

1 Be'ro Jesú Tiberia wāmetiri ditara sumutopu ũsārē apaturi bajuawī. A'tiro wa'awu. 2 Ũsā topure nirā a'ticará niwũ: Simó Pedro, Tomás “Su'rua'cu” na nigú, tojo nicā Natanae Galilea di'tacjũ Caná wāmetiri macācjũ. Āpērā quē'rā ũsā puarā Zebedeo pō'rā niwũ. Tojo nicā āpērā puarā Jesú bu'erā ninemowā.

3 Ũsā topu nirī cura Simó Pedro ũsārē niwī:

—Wa'i wējēgũ wa'aguti.

Ũsā cūrē niwũ:

—Ũsā quē'rā wa'arāti, niwũ.

Ũsā wa'a, yucusupu mujāsājāwũ. Ti ñamirē wa'i wējēbo'reamiwũ. Ne wējēticitāti.

4 Bo'reque'awā'cātiri cura Jesú ti ditara sumutopu bajuawī. Ũsā cūrē ĩ'amasitiwũ. 5 Cū ũsārē niwī:

—¿Wējēati? niwī.

—Wējētiasu, niwũ.

6 Ũsā tojo nicā tu'ogu, ũsārē niwī:

—Diacjũ pe'e doqueñoña musā wejecure. Tojo weerā wējērāsa'a. Cū dutironojōta weewũ. Pājārā waro wējēwũ. Ne wejecure wā'cōticāti.

7 Tojo wa'acā ĩ'agũ, yu'u Jesú uputu ma'ino'gũ Pedrorē niwũ:

—Marī wiogu nimi.

Yu'u tojo nicā tu'ogu, Simó Pedro su'tiro bu'icjārōrē wejesañawī. Jesú tiropu wa'agu, doqueñojāwī.

8 Ũsā pe'e yucusu me'rā sumutopu wa'ire wejenujāwũ. Ũsā cien metros yoaro decopu pa'sawu. 9 Topu nujātarā, pecame'e cū wījāca me'erē ĩ'awũ. Ti me'epu ni'cū wa'i pũ'onu'cōno'wũ. Pā quē'rā niwũ. 10 Jesú ũsārē niwī:

—Wa'i musā wējē'cārārē miitia.

11 Cũ tojo nicã, Simó Pedro yucusupu mujãsjãã, wa'ire wejemajãwĩ nuçuporopũ. Wa'i pacarã ciento cincuenta y tres sãjãawã. Ticurã pãjãrã sãjãamicã, wejecu tũ'rũtiwũ. 12 Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Ba'arã a'tia.

Ësã cãrẽ ì'amasĩrã, ne ni'cãputa “¿Noanojõ niti mu'ũ?” ni sãrĩtiña'ma'atiwũ. 13 Jesú pãrẽ ũsãrẽ etiwĩ. Wa'i quẽ'rãrẽ etiwĩ.

14 Jesú masãca be'ro puati ũsãrẽ bajuatojawĩ. Ni'cãrõacã me'rã i'tiati wa'aro weewũ.

Jesú Simó Pedro me'rã ucũ'que ni'i

15 Ësã ba'áca be'ro Jesú Simó Pedrorẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿Simó, Joná macã, mu'ũ ã'rã yu'ruoro yu'ure ma'iyu'runu'cãti?

Pedro cãrẽ niwĩ:

—Ëũ, wiogu, mu'ũ masĩ'i yu'ũ mu'urẽ ma'isere.

Jesú cãrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ yu'ure ëjõpeorãrẽ co'teya. Narẽ bu'eya.

16 Apaturi Pedrorẽ sãrĩtiña'nemowĩ:

—¿Simó, Joná macã, yu'ure ma'iti?

—Ëũ, mu'ũ masĩ'i yu'ũ mu'urẽ ma'isere.

Jesú niwĩ tja:

—To pũrĩcãrẽ yarãrẽ bu'eya. Narẽ co'teya.

17 Apaturi ninemowĩ tja:

—¿Simó, Joná macã, yu'ure mu'ũ ma'iti?

Jesú i'tiati cãrẽ sãrĩtiña'cã ì'agũ, Pedro pũrõ bujawetiwĩ. Cãrẽ niwĩ:

—Wiogu, nipe'tisere mu'ũ masĩ'i. Masĩ'i yu'ũ mu'urẽ ma'isere.

Jesú cãrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ narẽ bu'eya. Narẽ co'teya, niwĩ tja. 18 Mu'urẽ diacjũta nigũti. Mu'ũ ma'mu nígũ, mu'ũ uaro su'tirote sãña, mu'ũ no'o wa'asĩ'rĩrõ wa'acũwũ. Be'ro mu'ũ bucu ëjãgũ, mu'ũ ye omocãrĩrẽ sĩomorõgũsa'a. Apĩ mu'urẽ su'ti sãa, mu'ũ wa'asĩ'rĩtiro miagũsami.

19 Jesú tojo nígũ, Pedro cã de'ro wa'a wãriatjere nígũ, tojo niwĩ. Cã wãrise me'rã masã Õ'acũrẽ añurõ ucũrãsama nígũ, tojo niwĩ.

Be'ro Jesú cãrẽ niwĩ:

—Yu'ure ëjõpeosirutunu'cũcã'ña.

Jesú Juãrẽ ma'i'que ni'i

20 Be'ro Pedro majãmi'agũ, yu'ũ na be'ro sirutucã ì'awĩ. Yu'ũ Jesú ma'ino'gũ niwũ. Yu'uta toduporo ãsã ba'atuocatero “¿Noa mu'urẽ ì'atu'tirãpũre o'orosari?” ni sãrĩtiña'wũ. 21 Pedro yu'ure ì'agũ, Jesure sãrĩtiña'wĩ:

—Wiogu, ã'rĩ warore ¿de'ro wa'arosari?

22 Jesú cãrẽ niwĩ:

—Cũ maata wãrĩcã, mu'ũ ye cjase mejãta ni'i. Cũ yu'ũ apaturi a'tiri curapu catituocã quẽ'rãrẽ mu'ũ ye cjase mejãta ni'i. Wãcũnarũtiguta. Mu'ũ yu'ure sirutuya, niwĩ.

23 Jesú tojo ni'quere tu'orã, cãrẽ ëjõpeorã yu'ure “Cũ ne wãrĩsome” nise se'sa wa'awũ. Jesú yu'ure “Cũ wãrĩsome”, nitiwĩ. A'tiro pe'e niwĩ: “Yu'ũ apaturi a'tiri curapu catituocã, mu'ũ ye cjase mejãta ni'i”, niwĩ Pedrorẽ.

24 Yu'ũ Juã ni'i. Yu'ũ ì'a'quere oja'a. Tojo weero “Diacjũta ni'i”, ni masĩno'o.

²⁵ Apeye Jesú weenemo'que peje ni'i. Yá'u tu'oña'cã, cã wee'quenuscã ojacãma, peje pũrĩ waro yá'raoquejocã'bosa'a.

Jesucristo besecúú'cârârê Espíritu Santu weetamu'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrê Luca ojacu niwī. Cū Jesucristo besecúú'cârā na weeseti'quere ojacu niwī. A'ti pūrī Jesú cū bu'erārê “Tojo weeguti” ní'caronojōta Espíritu Santure o'ócū niwī nisere ojano'o. Tojo weerā cū bu'erā Espíritu Santure caorā Jesucristo ye quetire uiro marīrō Jerusalépare, Judeapare, Samariapare, nipe'tiropare werecusiācārā niwā.

Luca a'ti pūrīrê ojase dūporo ni'cā pūrī Jesucristo catiri ūmūco cjase wereri pūrīrê ojatojacu niwī. Tojo weero a'ti pūrī Jesucristo e'jōpeonu'cā'quere cū ojanemoca pūrī ni'i. Pedrore, Pablore na weeseti'quere ojayu'rūnū'cāno'o.

Espíritu Santu a'tiatjere Jesú wereyu'que ni'i

¹ Teófilo, mu'arē ni'cā pūrī todūporopare ojavu. Ti pūrīpare nipe'tise Jesú masārē bu'e'quere, cū tutuaro me'rā weei'o'quere werewu. Ne waro cū bu'enu'cā'quere, ² cū bu'e yapada'reo'quere werewu. Tojo nicā cū ū'mūsepu mujā'quere werewu. Jesú ū'mūsepu mujāse dūporo cū bu'erā cū besecúú'cârârê dutiro cūucu niwī na weeatjere. Espíritu Santu masise o'oro me'rā tere duticu niwī. ³ Cū wērī masāca be'ro pejetiri Jesú bajuacu niwī. Cuarenta numarī bajuacu niwī narē. Tojo weerā cūrē ī'arā, “Marī ‘Wērīa wa'ami’ ní'cū catimi’”, nicārā niwā. Narē Ō'acū nipe'tirā masā wiogu nimi nise quetire werecu niwī.

⁴ Jesú na me'rā nígu, ū'mūsepu mujāti dūporo a'tiro nicu niwī:

—Musā Jerusalépu tojayá. Ne aperopu, ape macāpu wijaticā'ña. Yu'u pacu musārē todūporopu ní'caronojōta Espíritu Santure o'ódijogusami. Tojo weerā musā cūrē topu yucueya. Yu'u musārē tere weretojavu. ⁵ Juā musārē aco me'rā wāmeyecu niwī. Cū tojo weecā, musā ña'arō weeseti'quere du'u, bujaweti dūcayucā, masā musārē ī'amasīcārā niwā. Yu'u pacu pūrīcā cā'rōacā be'ro musārē Espíritu Santure o'ódijogusami. Espíritu Santu musā me'rā ninu'cūcūsami, nicu niwī Jesú.

Jesure cū pacu ū'mūsepu miimujāa'que ni'i

⁶ Jesú cū bu'erā me'rā nerēcaterore cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿Jesú, ūsā wiogu, mu'u romano masārē wiorā nise dūcayugusari? ¿Dūcayu, judío masārē wiorā sōrōgūsari? Marī ñecū Davi, cū macū Salomó a'ti di'tacjārārē duticārā niwā. ¿Na duti'caro weronojō ni'cārōacārē judío masā tja apaturi dutirāsari? ni sērītiña'cārā niwā.

⁷ Na sērītiña'cā tu'ogu, a'tiro yu'ticu niwī:

—Ō'acū marī pacu dia'cū masīsami. Cū “Tojota wa'ato” nicā, tojota wa'arosa'a. A'te musā ye cjase niwe'e. ⁸ Cā'rōacā be'ro marī pacu tutuasere o'ogusami musārē. Espíritu Santu musā me'rā nicā, wācūtutase cūo, yé quetire masārē wererā wa'arāsa'a. Jerusalécjārārē, Judea di'tacjārārē, Samaria di'tacjārārē, nipe'tiro a'ti ūmūcopu nirārē wererā wa'arāsa'a, nicu niwī Jesú cū bu'erārē.

⁹ Tojo ni weretojaca be'ro cūrē cū pacu miimujāa wa'acu niwī u'musepu. Cū mujāacā, cū bu'erā cūrē ī'amorōsirutucārā niwā. Na ī'amorōsirutucā, o'mecurua cūrē tuubi'acā'caro niwū. Tojo weerā cūrē ī'anemoticārā niwā majā. ¹⁰⁻¹¹ Jesure cū pacu miimujāāca be'ro cū bu'erā cū mujāa'caro pe'e dia'cū ī'amorōnu'cūcārā niwā. Ne ī'adu'uticārā niwā. Na to pe'e ī'amorōnu'cūī cura wācūñā marīrō na decopu Ō'acūrē wereco'terā puarā su'ti butise sāñārā bajucārā niwā.

—Musā Galileacjārā ¿de'ro weerā tocārō ī'amorōnu'cūti? Jesú ni'cārōacā u'musepu mujāa'cuta a'ti nucūcāpure apaturi a'tigusami tja. Musā cūrē mujāacā ī'a'caronojōta a'tigusami, nicārā niwā Ō'acūrē wereco'terā.

Judare ducayucjare bese'que ni'i

¹² Jesure mujāacā ī'a'cu ūrūgū Olivo wāmeticju nicaro niwū. Ō'acūrē wereco'terā narē Jesú apaturi a'tigusami tja nisere wérēca be'ro cūrē ī'atuo'cārā Jerusalēpu dajatojaacārā niwā. Tigū ūrūgū ti macā pu'toacā nicaro niwū. ¹³ Jerusalēpure tojatarā, na cājīrī wi'ipu wa'acārā niwā. Ti wi'i casatiri wi'i nicaro niwā. Ni'cā tucū bu'ica tucūpu sājāa, ducjārā niwā. A'ticūrā nicārā niwā: Pedro, Santiago, Juā, André. Āpērā Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago Alfeo macū, Simó celote curucjū, Juda Santiago acabiji nicārā niwā. Ā'rā nipe'tirā nicārā niwā ti tucūpu nerēsājātjārā dujirā. ¹⁴ Ti tucūpure űbuerā na'irō nerēnu'cūcā'cārā niwā. Āpērā na me'rā nerēcārā niwā. Jesú acabijirā, María Jesú paco, co me'rācjarā numia nicārā niwā. Na topu nerēcārā ni'cārōnojō wācūseticārā niwā.

¹⁵ Ni'cā namu Jesure ējōpeorā nerēcārā niwā ti wi'iputa tja. Ciento veinte wa'tero nicārā niwā. Pedro na nerērī cura wā'cānu'cā, narē werecu niwī. A'tiro nicu niwī:

¹⁶ —Dūporopu marī ñecū Davi Espiritu Santu cū masise o'oro me'rā Judare wa'atjere ojam'tācu niwī. Ō'acū ojaduti'que diacjūta wa'apu. Judata ī'owī Jesure āpērāpure. Tojo weerā na Jesure bu'iri da'rerātirā ñe'e miawā. ¹⁷ Juda ūsā me'rācjarā nimiwī. Jesú cū quē'rārē masārē bu'esere cūumiwī ūsārē wee'caronojōta. Ūsā doce nimiwū cū me'rā. ¹⁸ Ūsā me'rā nimigū, Jesure ī'owī wiorāpure. Cū Jesure wiorārē ī'o'que wapa na cūrē niyerure wapayecārā niwā. Be'ro narē tere wiacā'cu niwī cū ña'arō wee'que wapare. Niyeru cū wia'que me'rā pa'ia wiorā di'ta cārōacā duucārā niwā. Be'ro cū basu pe'e buruque'a, cū paaga tū'rūste, cū ū'tamisī nimi'que wijaastea wa'acaro niwā. Tojo wee wērīa wa'acu niwī Juda. ¹⁹ Cū tojo wa'asere nipe'tirā Jerusalēcjarā te'ose'sacārā niwā. “Tojo wee wērīa wa'apu”, ni ucjacārā niwā. Na te niyeru me'rā duu'que di'tare wāmeyecārā niwā “Dí cō'āca di'ta.” Na ye me'rā nīrō, Acéldama tojo nīrō weesa'a.

²⁰ Pedro narē werenemocu niwī:

—Dūporopu Salmo wāmetiri pūrīrē oja'cu a'tiro ojacu niwī:

Cū ya wi'i masā marīrī wi'i tojato.

Tore ne ni'cū niticā'to.

A'te quē'rārē a'tiro ojacu niwī:

Cū da'rase nimi'que apīpure wa'ato, ni ojacu niwī.

»Salmo pūrī nī oja'caronojōta tojo wa'apu Judare.

21-22 »Tojo weerã Juda ducayugure beseroua'a. Marĩ beseacju ũsã me'rã sija'cure, Juã Jesure wãmeyecã ï'a'cure beseroua'a. Nipe'tise Jesú cã wee'quere, téé cã pacu cãrẽ u'musepu miimujacã ï'a'cure beseroua'a. Cã quẽ'rã ũsã weronojõta weregu wa'agusami Jesú weĩ'cãpu masã'quere, ni werecu niwĩ Pedro.

23 Cã tojo nicã tu'orã, ti tucũpu nirã a'tiro wãmetirã puarãrẽ besecãrã niwã. Ni'cũ José wãmeticu niwĩ. Cãrẽta ãpẽrã Justo, ãpẽrã Barsabá pisucãrã niwã. Apĩ pe'e Matía wãmeticu niwĩ. 24-25 Tojo wee ti tucũpu nirã Ô'acũrẽ a'tiro sãricãrã niwã:

—Ô'acũ, nipe'tirã masã wãcũsere masĩ'i. Ni'cũ mu'u besetõjapũ Juda ducayucãrẽ. Tojo weegu ũsãrẽ ï'oña. ¿Ni'í nisari? Juda mu'u dutiro cũumi'quere du'ucã'mi ña'arõpu wa'agu cã catigu añurõ weeti'que bu'iri, ni sãricãrã niwã.

26 Na tojo ni Ô'acũrẽ sãritõja, pua pe ãtãpe Matía, Barsabá na wãmerẽ ojacãrã niwã. ¿Ni'í Ô'acũ bese'cu niti? nirã, pi'ipũ sãa, ni'cã pe mii ï'acãrã niwã. Matía wãme ojaõ'o'que nicaro niwã.

—Jãa, ãrĩ Matía Juda ducayucãrẽ nigũsami. Cã ãpẽrã once me'rã Jesucristo ye quetire weregu wa'agusami, nicãrã niwã ti pere mii ï'arã.

2

Espíritu Santu dijata'que ni'i

1 Cincuenta nãmuri Pascua wa'ãca be'ro Pentecosté wãmetiri bosenuu wa'acaro niwã. Ti bosenuu nicã Jesure ãjõpeorã apaturi toduporo na nerẽca wi'iputa tja nerẽcãrã niwã. 2 Ti wi'ipũ na nerẽca be'ro wãcũña marĩrõ wĩ'rõ upatu a'tiro weronojõ u'musepu busu dijaticaro niwã. Ti wi'i bususe'sa wa'acaro niwã. 3 Tojo wa'ari cura nãnucũ na dupõpa bu'ipũ pecame'e ãjũrĩ põ'rã ñe'merõ weronojõ bajuro pesacaro niwã.

4 Espiritu Santure cuoyruacãrã niwã. Tojo weerã tutuaro me'rã cã dutisere añurõ weecãrã niwã. Cã weetamurõ me'rã apemasã ye ucũsere ucũmasĩtimi'cãrã ucũnu'cãcãrã niwã.

5-8 Pentecosté bosenuurẽ Jerusalẽpure pãjãrã judío masã apeye di'tacjãrãrũ nerẽcãrã niwã. Na ãjõpeosetisere añurõ weeri masã nicãrã niwã. Espiritu Santu tutuaro o'ono'cãrã ucũcã tu'orã, ãrã na tiropũ wa'acãrã niwã. Wa'a, na yere ucũcã tu'orã, tu'omarĩa wa'acãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ãrã marĩ yere ucũrã a'ti di'ta Galileacjãrã nima. ¿De'ro weerã a'tocjãrã nimirã, marĩ yere añurõ ucũti? ni a'merĩ sãritiña'cãrã niwã.

9 Marĩ apesecjãrã, Elãcãrã, Mesopotamiacjãrã ni'i. ãpẽrã Judeacjãrã, Capadociacjãrã, Pontocjãrã, Asiãcãrã ni'i. 10 ãpẽrã Frigiãcãrã, Panfiliãcãrã, Egiptocãrã, Libia di'ta Cirene wãmetiri macã pu'tocjãrã ni'i a'ti macãpure. Romãcãrã bosenuu etama a'tõpure. Na ni'cãrãrã judío masã nima. ãpẽrã judío masã nitimirã, judío masã weronojõ ãjõpeosetirã na quẽ'rã a'tõpure nima. 11 ãpẽrã Cretãcãrã, Arabiãcãrã nima. Marĩ apesecãrã dia'cũ nimirã, marĩ ye ucũse me'rã tu'orã wee'e Ô'acũ cã añuse wee'quere, nicãrã niwã. 12 Nipe'tirã na yere ucũcã tu'orã, tu'omarĩa wa'acãrã niwã.

—¿De'ro weero tojo wa'ati? nicãrã niwã.

13 Ni'cãrãrã Espiritu Santu tutuaro o'ono'cãrãrẽ bujicã'cãrã niwã.

—Na que'arã weepã, tojo ni ucũrã, nicãrã niwã.

Pedro masārē were'que ni'i

14 Na tojo nicā tu'ogu, Pedro ti wi'ipu ní'cu wijaacu niwī sopepure. Cū me'rācārā Jesú besecū'cārā cū sirota sirutuwiacaārā niwā. Pedro nipe'tirā tu'oato nígu uputu tutuaro me'rā ucūcu niwī:

—Yu'u acawererā, tojo nicā nipe'tirā Jerusalēpu nisetirā, yu'ure añurō tu'oya. Masā “Na que'arā weema”, ni wācūapu. 15 Ēsā que'arā mejēta weeapu. Ni'cārōacā ñamiacācure nueve ni'i. A'ti horare que'aya marī'i.

16 Masā ni'cārōacā tu'osere ñaporopu Joel wāmetigu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū ojamu'tācu niwī. A'tiro ni ojacu niwī:

17-18 “A'ti turi pe'tise ñaporu Espiritu Santure nipe'tirārē o'óguti”, nicu niwī Ō'acū.

“Espiritu Santure o'óca be'ro masā pō'rā umua, numia masārē wererāsama yé quetire.

Bucurā, ma'mapjiare na quē'erōpu ī'ogūsa'a be'ropu wa'atjere.

Yu'u dutiro weerārē Espiritu Santure o'ógusa'a.

Na quē'rā yé cjase quetire masārē wererāsama.

19 A'ti di'tare, u'musepure mejēcā bajuse ī'ogūsa'a.

Tojo wa'aro dí, pecame'e, o'me bajarosa'a.

20 Ēmūco quē'rā na'itī'a wa'arosa'a.

Tojo wa'acā, mujīpū umūcocjū bajutigusami.

Mujīpū ñamicjū quē'rā sō'agū wa'agusami.

Dí weronojō sō'agūsami.

Masārē yu'ruo'cu cū apaturi a'tiatji ñaporu tojo wa'arosa'a.

Cū a'tigu, wiopesase me'rā asistedijatigusami.

Mejō nirī numu nisome.

21 No'o yu'ure Ña'arō wee'quere acobojoya' nicā, narē acobojogusa'a.

Narē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruoguti”, nicu niwī Ō'acū, ni ojacu niwī Joel, ni werecu niwī Pedro Jerusalēcārā masārē.

22-23 Apeye narē Pedro a'tiro werenemocu niwī:

—Masā añurō tu'oya yu'u ucūserē. Ō'acū marī pacu, Jesú Nazarecjūrē o'ócu niwī. Cū me'rā cū tutuasere ī'ocu niwī marīrē. A'tere marī tiropure wee'owī. Tojo weerā cū tojo wee'quere ī'atjīarā, marī masī'i Jesucristo Ō'acū o'ó'cuta nicu niwī nisere. Ñaporopu marī pacu Ō'acū “Yu'u macūrē masā ña'arā wējērāsama”, ni masītojacu niwī. Tojo wa'atjere masīgū, “Tojota wa'arosa'a”, nicu niwī. Cārē, marī pacu o'ó'cu nimicā, masā ña'arārē curusapu paabi'pe wējēdutiwa. 24 Marī pacu tojo wa'áca be'ro Jesucristore cū wērī'cupure masōcu niwī. Cū wērīdojaticu niwī. Masā wa'acu niwī. 25 Ñaporopu wiogu Davi a'tiro ojamu'tācu niwī Jesú cū ucūatjere:

Pacu, mu'urē ī'anu'cūcā'a.

Mu'u yu'u wiogu, yu'u me'rā ninu'cūcā'a.

Tojo weegu yu'u uiwe'e.

26-28 Yu'u ejeripō'rāpure pūrō e'catise me'rā ucū'u.

Yu'ure cō'asome wērī'cārā nirōpu.

Yu'u mu'u macū ña'ase moogū upu ne boasome.

Yu'u wērīca be'ro apaturi masāgūsa'a tja.

Tere yu'u masī'i.

Tojo weegu ne uise moogūsa'a.

Pūrō e'cati'i mu'urē ī'agū, ni ojacu niwī Davi.

29 »Yu'u acawererā, musārē weresī'rīsa'a marī ñecũ Davi yere. Cũ wērīcu niwī. Cũ wērīcā, cūrē yaacārā niwā. Cũ ya masāpe a'ti macāta ni'i. Marī masī'i, cũ basu pe'e cũ ye cjasere ojatipī. Apīpure ojagu weepī. 30 Davi catigu, Ō'acũ ye queti weremu'tārī masũ nicu niwī. Marī pacu Ō'acũ cūrē a'tiro ni werecu niwī: "Mu'u pārāmi nituriagupu mu'u duti'caro weronojōta a'ti di'tare dutigu nigūsami", nicu niwī. 31-32 Cūrē Ō'acũ tojo nī'quere Davi weremu'tācu niwī Jesú cũ masātjere. "Cũ wērīgūsami. Wērī, maata masāgūsami. Āpērā wērī'cārā weronojō wērīdojasome. Cũ upu boasome", ni ojacu niwī Davi. Davi a'tiro oja'cu nimigũ, wērīa wa'acu niwī. Cũ ya upu boa wa'apā. A'tere tojo nīgũ, Jesure wa'atje pe'ere ojayugu weepī. Jesure cũ pacu wērī'cupure masōcu niwī. Marī ī'a'cārā nitjārā masī'i cũ masō'quere. 33 Cũ pacu cūrē u'musepu cũ tiro wiogu dujiri cūmurōpu miimujācu niwī. Ō'acũ cũ toduporopu nī'caronojōta cũ macūrē marīrē Espiritu Santure o'óduticu niwī. Tojo weerā Espiritu Santu cũ weetamuse me'rā musā ye ucūsere ũsā ucūapū. 34-35 Davi pe'e cũ upu me'rā u'musepore masāmujāatipī. Tojo weegu Jesú pe'ere wa'atjere ucūgũ weepī. Apeyere Jesucristore wa'atjere Davi a'tiro ojanemocu niwī tja:

Ō'acũ u'musepu nigũ cũ macūrē, yu'ure yu'ruoacjure a'tiro nicu niwī: "Yu'u tiro wiogu dujiri cūmurōpu dujigusa'a.

Mu'u to dujicā, mu'urē ī'atu'timi'cārārē narē ējōpeocā weeguti."

Tojo nicu niwī yu'ure yu'ruoacjure Ō'acũ, ni ojacu niwī.

Cũ a'tiro ojagu, Jesure ucūgũ weepī.

36 »Tojo weerā musā judío masā nipe'tirā masīña. Jesure, musā curusapu paabi'pe'cure Ō'acũ cūrēta marī wiogu sōrōpī. Cũ Ō'acũ beseno'cuta nicā niwī, ni werecu niwī Pedro.

37 Cũ tojo nicā tu'orā, "Ūsā bu'iri cuosa'a", ni wācūcārā niwā. Tojo weerā Pedrorē, āpērā Jesú cũ besecū'cārārē "¿Ūsā de'ro weerāsari?" ni sērītiña'cārā niwā.

38 Na tojo nicā, Pedro narē yu'ticu niwī:

—Bujaweti ducayuya musā ña'arō weeseti'quere. Jesucristore ējōpeo, wāmeyeno'ña. Musā a'tiro wéeca be'ro Ō'acũ acobojogusami ña'arō weeseti'quere. Tojo nicā Espiritu Santure o'ógusami. Musā me'rā ninu'cūcūsami. 39 Ō'acũ toduporopu nī'caronojōta musārē, musā pō'rā nituriarārē, aperocjārāpure Espiritu Santure o'ógusami. No'o nipe'tirā cũ beserārē o'ógusami, ni werecu niwī Pedro.

40 Cũ a'te dia'cũ wereticu niwī. Narē añurō bosa, werecasanemocu niwī:

—A'ti di'tacjārā Jesure wējē'cārā ña'arā nima. Na ña'arō wee'que wapa Ō'acũ bu'iri da'regusami. Na weronojō niticā'ña. Musā Ō'acūrē acobojose sērīña. Tojo weecā, Ō'acũ bu'iri da'retigusami, ni werecu niwī Pedro.

Jesure ējōpeori masā na weeseti'que ni'i

41 Pedro tojo ni werēcā tu'orā, pājārā Jesucristore ējōpeocārā niwā. Cūrē ējōpeocā ī'arā, be'ro Pedro quē'rā narē wāmeyecārā niwā. Cũ tojo ni wéeca numuta ī'tiati mil wa'tero masā ējōpeocārā niwā.

42 Āpērā toduporo Jesure ējōpeo'cārā me'rā na'irō nerēcārā niwā. Pedro quē'rā na weresere añurō tu'otu'sacārā niwā. Na basu su'ori ba'a, Ō'acūrē ñubuenu'cūcā'cārā niwā.

⁴³ Jesú cū besecúú'cārā cū wee'caronojōta masā dutitirārē yu'ruo, apeye peje wee'ocārā niwā. Na tojo weesere i'arā, masā nipe'tirā i'amarīacārā niwā. ⁴⁴⁻⁴⁵ Jesure ējōpeorā a'merī añurō weetamucārā niwā. Peje cuorā na ye apeyenojōrē dua, te wapare āpērā moorārē ducawaacārā niwā. Tojo weerā nipe'tirā ni'cārōnojō cuoburocārā niwā. ⁴⁶ Ūmucorinucū nipe'tirā űubuerā wa'acārā niwā Ō'acū wi'ipu. Na ye wi'seripure e'catise me'rā a'merī su'ori ba'acārā niwā. ⁴⁷ Tojo Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'cārā niwā. Āpērā quē'rā narē añurō wācūcārā niwā. Ūmucorinucū Ō'acū cūrē ējōpeotimi'cārārē ējōpeocā weecu niwī. Tojo weerā siape me'rā Jesure pājārā ējōpeonemocārā niwā.

3

Pedro quē'rā sijamasitigure sijacā wee'que ni'i

¹ Ni'cā numu dajaritero be'ro tres nicā Pedro, Juā Ō'acū wi'i pajiri wi'ipu űubuerā wa'acārā niwā. Ti wi'ipure ūmucorinucū ti horata Ō'acūrē masā űubuenu'cūcā'cārā niwā. ² Topu na wa'asetirinucū ni'cū masū wī'magūputa dojoriwī'i sijamasitigu bajua'cu ducicu niwī. Ō'acū wi'i sope pu'to ne sājāarō masā cūrē miaa dupomujācārā niwā. Ti sope wāmeticaro niwū Añurī Sope. Nipe'tirā sājāarānucūrē niyeru sērīducicu niwī. ³ To na sājāacā i'agū, Pedro, Juārē niyeru sērīcu niwī. ⁴ Cū tojo sērīcā, na puarāputa cūrē i'acārā niwā. Pedro pe'e “I'aña ūsārē”, nicu niwī.

⁵ Cū tojo nicāta, cū narē pūrō i'acu niwī. “Yu'ure niyeru, apeyenojō o'orātirā weesama”, ni wācūcu nimiwī.

⁶ Pedro cūrē nicu niwī:

—Yu'u niyeru moo'o. Moomigūta, mu'urē apeyenojō añusere weeta-mugūti. Jesucristo Nazarecū tutuaro me'rā mu'urē sijacā weeguti. ⁷ Tojo nigūta, cū dujigure diacjūcamocārē ñe'e, wejewa'cōnu'cōcu niwī. Cū wejewa'cōcāta, maata cū du'pocārī añua wa'acu niwī.

⁸ Cū sijamasitigu ni'cu wā'cānu'cāgūta, bu'pumajā, sijanū'cācu niwī. Tojo bu'puma sijaguta, Ō'acū wi'ipu na me'rā sājāacu niwī. Ti wi'ipu sājāejagu, e'catise o'ocu niwī Ō'acūrē.

—Añu'u, Ō'acū. Mu'u ni'cārōacā yu'ure sijacā wee'e, nicu niwī.

⁹⁻¹⁰ Nipe'tirā Ō'acū wi'ipu nirá cūrē i'amasīcā'cārā niwā.

—Sī'i sō'o bu'puma sijagu Ō'acūrē e'catise o'ogu Añurī Sopepu niyeru sērīduji'cūta nimiba, nicārā niwā. Cūrē i'amasī, be'ro i'amarīa wa'acārā niwā.

Salomó wāmetiri tucūpu Pedro masārē were'que ni'i

¹¹ Sijamasitigu ni'cu Pedro quē'rārē ne du'usi'rīticu niwī. Masā cūrē i'amarīa, Pedro quē'rā tiropu omasājāacārā niwā. To na nerērō sope pu'to ti'aya marīrī tucū nicaro niwū. Ti tucū wāmeticaro niwū Salomó tucū.

¹² Pedro masā cū tiro omasājāacā i'agū, narē a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weerā musā tocārō i'amarīati? ¿De'ro weerā musā ūsārē pūrō i'ati? Musā ūsārē “Na añurā nitjārā, na tutuaro me'rā sijacā weema”, ¿niti? ¹³ Ūsā tutuaro mejēta niapu. Jesú cū tutuaro me'rā cū sijamasitigu ni'cu sijami. Marī ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob, āpērā marī ñecūsumua na wiogu ni'cu nimi Ō'acū u'musepu nigū. Cūta tja “Yu'u macū añuyu'ruagu nimi” ni, tutuasere i'oami. Cū macūta ā'rī sijamasitigu

ní'cure sijacã weeami. Cürêta musã wiorãrê o'owu. Pilato í'orõ musã cürê uatiwu. Cũ "Cürê du'uguti wee'e" nimicã, musã "Du'uticã'ña", niwã. ¹⁴ Jesú añugũ ña'ase moogũ nimiwĩ. Cũ añugũ nimicã, musã cürê teewu. Jesure du'uwirõdutiwiwu. Masũ ña'agũ masãrê wějêgũ pe'ere du'udutiwu Pilatore. ¹⁵ Jesú catise o'ogu pe'ere wějêdutiwu. Cũ pacu pũricã cũ macürê wěrĩ'cupure masõcu niwĩ. Cũ tojo wee'quere ùsã í'awũ. ¹⁶ Jesúta cũ tutuaro me'rã ã'rĩ sijamasitigure sijacã weeami. Musã í'amasígũta nimi cũ sijamasitigu ní'cu. Ësã Jesucristore êjõpeorã niyucã, cürê yu'rũoami musã í'orõ. Ësã mejêta cürê yu'rũoapu.

¹⁷ »Yu'u acawererã, musã Õ'acũ macũta nimi, ni tu'omasitĩtĩjarã, Jesure wějêdutiwu. Musã wiorã quẽ'rã mejãrõta weewã. ¹⁸ Duporopu Õ'acũ cũ ye queti weremu'tãrĩ masã nipe'tirãrê a'tiro wereduticu niwĩ: "Cristo yu'u bese'cu pi'etigusami', nicu niwĩ Õ'acũ", ni wereturiacãrã niwã. Musã Jesure wějêcã, na tojo oja'caronojõta wa'awu. ¹⁹ Musã ña'arõ weeseti'quere bujawetiya. Bujaweti ducayuya. Õ'acũ ñaronojõ weeya. Tojo weecã, Õ'acũ musã ña'arõ wee'quere acobojogusami. Acobojo, ejerisãjãcã weegusami. ²⁰ Cũ bese'cure o'õgusami. Cũ tojo weecã, a'ti turipure apaturi a'tigusami tja. Cũ a'tiacju Jesucristo Õ'acũ bese'cu nimi. ²¹ Duporopu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã a'tiro ni wercãrã niwã: "Õ'acũ bese'cu u'musepu tojánígũsami yujupu. Be'ro Õ'acũ a'ti turire ducayugusami cũ ne waropu wee'caronojõta. Cũ tojo weeatji duporo a'ti turipure cũ macũ Jesucristore o'õgusami." ²² Duporopu Moisé Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã marĩ ñecũsumuarê a'tiro nicu niwĩ: "Be'ropu marĩ wiogu Õ'acũ ni'cũ cũ ye queti wereacjure o'õgusami. Cũ yu'ure o'ó'caro weronojõta cürê o'õgusami. Cũ quẽ'rã marĩ acaweregu nigũsami. Musã nipe'tise cũ weresere tu'orã, añurõ tere êjõpeoya. ²³ Cũ dutisere weesĩ'ritirãnojo wěrĩrãsama. Õ'acũ narê cõ'agũsami. Æpërã judío masã me'rã ne ninemosome majã", nicu niwĩ Moisé. ²⁴ Nipe'tirã duporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã ni'cãrõacã wa'asere ojamu'tãcãrã niwã. "Be'ropu tojo wa'arosa'a", ni ojacãrã niwã. Ne waro Samue wãmetigu tere ojamu'tãcu niwĩ. Cũ be'rocjãrã quẽ'rã mejãrõta ojaburocãrã niwã.

²⁵ »Toduporopu marĩ ñecũ Abrahãrê Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: "Mu'u pãrãmi nituriagu me'rã nipe'tirã a'ti di'tacjãrãrê añurõ weeguti." Abrahãrê Õ'acũ tojo ní'quere ãpërã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã marĩ ñecũsumuarê wereturiacãrã niwã. Õ'acũ cũ dia'cũ mejêtare nigũ weetipĩ. Marĩ na pãrãmerã nituriarã nirã quẽ'rãrê tojota nigũ weepĩ. ²⁶ Cũ tojo ní'cuta marĩrê añurõ wéégu, marĩ judío masãrê cũ macũ wěrĩ'cupure masõ, o'õmu'tãcu niwĩ. Marĩ ña'arõ weesere cõ'a, du'udutigu tojo weecu niwĩ, nicu niwĩ Pedro.

4

Pedro, Juã wiorã tiropu na wa'a'que ni'i

¹ Pedro quẽ'rã na masãrê ucũrĩ cura pa'ia, apĩ Õ'acũ wi'i co'terã surara wiogu, ãpërã saduceo masã na tiropu wa'acãrã niwã. ² Wa'a, Pedro, Juã me'rã na masãrê bu'ese ye bu'iri pũrõ uacãrã niwã. Pedro pe'e a'tiro ni bu'ecu niwĩ:

—Ō'acũ cũ macũ Jesure wērī'cupure masōcu niwī. Tojo weerā marī masī'i. Marī quē'rā wērīca be'ro tojota masārāsa'a, ni wercu niwī Pedro.

Saduceo masā ne ējōpeoticārā niwā masā wērīca be'ro masāsere. Tojo weerā Pedro masārē tojo nicā tu'orā, pūrō uacārā niwā. ³ Ua, Pedro, Juārē ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu sōrōdutičārā niwā. Narē ñe'ecā, ñamica'apu nicaro niwā. Tojo weerā ti umucoreta pa'ia wiorāpūre weresāmasīticārā niwā. Te ye bu'iri Pedro quē'rā ti ñamirē bu'iri da'reri wi'iputa dujicā'cārā niwā. ⁴ Āpērā Ō'acũ wi'ipu na bu'esere tu'o'cārā pājārā Jesure ējōpeocārā niwā. Toduporopu Jesure ējōpeomu'tā'cārā me'rā nírā, umua se'sarore ba'paqueocā, ni'cāmocusetiri mil nicārā niwā.

⁵ Ape numu judío masā wiorā, āpērā bucurā, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masā Jerusalēpure nerēcārā niwā. ⁶ Na me'rā āpērā quē'rā Anás pa'ia wiogu, apī Caifá, apī Juā, apī Alejandro, āpērā pa'ia wiogu acawerērā nerēcārā niwā. ⁷ Nerētoja, Pedro quē'rārē na tiropu pijiwā'cādutičārā niwā. Na bu'iri da'reri wi'ipu ní'cārā na tiro etacā ĩ'arā, “¿Noa dutiro me'rā musā ā'rī sijamasīti'cure sijacā weeati?” ni sērītiña'cārā niwā.

⁸⁻⁹ Na sērītiña'cā, Pedro Espiritu Santu tutuaro me'rā, cũ weetamuse me'rā narē yu'ticu niwī:

—Musā judío masā wiorā, tojo nicā bucurā, ¿de'ro weerā weresāti ūsārē? ¿Musā “¿De'ro wee cūrē sijacā weeati?” ni sērītiña'ti? ¹⁰ Yu'u musārē nipe'tirārē tere wereguti. Jesucristo Nazarecjū tutuaro me'rā ā'rī sijamasītimi'cu sijami. Musā cūrē Jesure curusapu paabi'pewu. Cũ pacu pūrīcā cũ wērī'cupure masōcu niwī. Cũ tutuaro me'rā ā'rī sijamasītigu ní'cu sijami. ¹¹ Duporopu Jesure Ō'acũ ye queti oja'cu a'tiro ni ojamu'tacu niwī: “Masā ūtā pjīri me'rā wi'i yeeri masā ni'cā pjī na uatica pjīrē cō'arāsama. Na cō'āca pjī me'rā āpērā pe'e añurō tutuari wi'i weerāsama.” A'tiro nisī'rīrō wee'e te oja'que. Musā Jesucristore uatiwu. Musā cūrē uaticicā, cũ pacu cũ wērī masāca be'ro wiogu sōrōcu niwī. ¹² A'ti turipure Jesucristo dia'cũ nimi marīrē yu'ruogu. Āpērāpua marīrē ne yu'ruomasītisama, nicu niwī Pedro.

¹³ Cũ tojo nicā tu'orā, wiorā tu'omarīa wa'acārā niwā. Na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Ā'rā mejō nírā nima. Bu'e'cārā mejēta nima. Na bu'eti'cārā nimirā, añurō masīse, wācūtutuase me'rā ucūma. Na tojo weecā, marī narē ĩ'amasī'i. Ā'rā Jesú me'rā ní'cārā nima, nicārā niwā. ¹⁴ Na yu'ruono'cu Pedro, Juā tiro nu'cūcā ĩ'atjārā, wiorā ucūnemomasīticārā niwā.

¹⁵⁻¹⁶ Be'ro Pedro quē'rārē wiorā nerērī tucūpu ní'cārārē aperopu wijaadutičārā niwā yujupu. Na wijáaca be'ro na se'saro a'merī ucūcārā niwā:

—¿De'ro weerāsari marī ā'rārē? Nipe'tirā Jerusalēcjārā na sija-masīti'cure yu'ruocā tu'ope'ticā'sama. Tojo weerā “Yu'ruotiama, tojo nima'acārā weema”, marī narē nīmasītisa'a. ¹⁷ Masā aperocjārāpu tojo wa'a'quere tu'onemocā uatīsa'a. Tojo weerā a'tiro nírā narē: “Jesú ye quetire ne ucūnemoticā'ña majā” nírā, nicārā niwā.

¹⁸ Ucūtojanu'cō, Pedro, Juārē pijisōrōcārā niwā tja. Na, na tiropu etacā, “Āpērāpūre Jesú ye quetire musā ne werenemoticā'ña” ni, dutičārā niwā.

¹⁹⁻²⁰ Na tojo nicā tu'orā, Pedro quē'rā yu'ticārā niwā:

—Ĕsā musā dutiro wéerā, Ō'acū dutiro pe'ere weetibosa'a. ¿Noa dutiro weecā ʉasari Ō'acū? Musā a'tere wācūña. Ĕsā ĩ'a'quere, ʉsā tu'o'quere weredu'umasītisa'a, ni yu'ticārā niwā.

²¹ Na tojo nicā tu'orā, wiorā pe'e tutuaro me'rā uise o'osĩ'rĩrā, narē ninemocārā niwā:

—Wereticā ña. Musā Jesú ye quetire werenemocā, musārē bu'iri da'rerāti, nicārā niwā. Narē maata bu'iri da'remasīti, du'uwirōcā'cārā niwā. Masā Ō'acūrē narē yu'ruo'quere e'catise o'ocā ĩ'arā, tojo weecārā niwā.

²² Na yu'ruono'cu cuarenta cū'marĩ yu'ruo'cuocū niwĩ.

Jesure ẽjõpeorā na Ō'acūrē weetamuse sēřĩ'que ni'i

²³ Pedro, Juā topu ní'cārā wijaa, na me'rācjarā nirĩ wi'ipũ wa'acārā niwā. Ti wi'ipũ etarā, pa'ia wiorā, bucurā narē tojo ní'quere werēcārā niwā.

²⁴ Na tojo ni werēcā tu'orā, nipe'tirā ti wi'ipũ nirā ni'cārõnojõ wācūseti, Ō'acūrē sēřicārā niwā:

—Ō'acū, ʉsā wiogu, mu'u nipe'tise a'ti turi cjasere weecu niwũ. ʘ'muse, maarĩ, nipe'tirā tepu nirārē weecu niwā. ²⁵ Duporopũ Espĩritu Santu wācūse o'oro me'rā ʉsā ñecũ Davire mu'u macũ Jesure masā ña'arõ weeatjere mu'u weremu'tāduticu niwā. Davi mu'u dutisere weegú a'tiro nicu niwĩ:

Judío masā nitirā Ō'acū cū bese'cu me'rā ʉputu uarāsama.

Judío masā quē'rā Ō'acū bese'cure ña'arõ weesĩ'rĩrāsama.

Tojo wācūmirā, ne põtēosome.

²⁶ A'ti di'tacjarā wiorā a'merĩ nerērāsama Ō'acūrē yu'ruñu'cā, cūrē ña'arõ weesĩ'rĩrā.

Cū bese'cu quē'rārē tojota ña'arõ weesĩ'rĩrāsama.

Mu'u tojo ni wereduticu niwũ ʉsā ñecũ Davire.

²⁷ »Cū tojo ni oja'caronojõta queoro wa'awũ. A'ti macāpure mu'u macũ Jesú, mu'u bese'cure wějērātirā Herode, Poncio Pilato, āpērā judío masā nitirā, judío masā me'rā a'merĩ nerēwā. ²⁸ Tojo weerā wějēcā'wā cūrē. Duporopũ mu'u macūrē wějēatjere masĩtojacu niwũ. “Tojo wa'arosa'a”, nicu niwũ. Mu'u masĩ'quere yujuputa ni'cārõacā weerā weema. ²⁹ Ō'acū, ʉsārē pa'ia wiorā mu'u macũ ye quetire weredutitiama. “Musā werēcā, musārē bu'iri da'rerāti”, niama. Na ʉsārē tojo ni'quere wācūña. Mu'u dutiro weesĩ'rĩsa'a. ʘsārē mu'u tutuasere o'onemoña. ʘsā mu'u tutuase o'ocā, mu'u macũ ye quetire ucūtutuarāsa'a. ³⁰ Mu'u macũ Jesú tutuaro me'rā ʉsārē masā dutitirārē yu'ruocā, apeye quē'rārē weeĩ'ocā weeya. Mu'u tojo weecā, masā mu'u tutuasere ĩ'arāsama, ni sēřicārā niwā Ō'acūrē.

³¹ Na tojo ni sēřica be'ro na nirĩ wi'i a'meña'caro niwũ. Tojo wa'acā, ti wi'ipũ nirā Espĩritu Santure cuoyu'ruacārā niwā tja. Tojo weerā cū weetamuse me'rā Jesú ye quetire uiro marĩrõ werēcā niwā.

Jesure ẽjõpeorā na cuosere a'merĩ ducawaa'que ni'i

³²⁻³³ Jesú besecũ'cārā tutuaro me'rā Jesú wēřĩ'cupũ masā'quere werenu'cūcā'cārā niwā. Ō'acū narē pũrõ weetamucu niwĩ. Nipe'tirā Jesure ẽjõpeorā ni'cārõnojõ wācūsetiburocārā niwā. Na cuosere “Yé dia'cũ ni'i”, niticārā niwā. Tojo weerā na cuosere a'merĩ ducawaacārā niwā. ³⁴⁻³⁵ Wi'seri, di'ta cuorā duacārā niwā āpērāpure. Na dua'que

wapare ñe'e, apeyenojō moorārē ducawaadutirā Jesú cū besecū'cārārē o'ocārā niwā. Jesú besecū'cārā tere ñe'e, apeyenojō moorārē ducawaacārā niwā. Tojo weerā pajasecuorā waro maricārā niwā. Ni'cārōnojō cuoburocārā niwā.

³⁶ Ni'cū Jesure ējōpeogu José wāmetigu nicu niwī. Leví ya curuacjū Chipe wāmetiri nūcūrōcjū nicu niwī. Jesú cū besecū'cārā pe'e cūrē Bernabé pisucārā niwā. Bernabé griego ye me'rā “Masārē e'catise o'ogu” nirō weesa'a. ³⁷ Cū di'ta cārōacā cuocu niwī. Ti di'tare āpērārē duacu niwī. Cū dua'que wapare nipe'tiseputa Jesú besecū'cārārē o'ope'ocā'cu niwī.

—Marī me'rācjārā apeyenojō moorārē ducawaaya, nicu niwī.

5

Ananía, Safira na nisoo'que ni'i

¹ Āpērā Jesure ējōpeorā Ananía wāmetigu, cū ñumo Safira Bernabé cū wee'caronojō weeticārā niwā. Na quē'rā di'ta duacārā niwā āpērāpure.

² Na dua'que wapare Jesú besecū'cārārē o'ocu niwī. Nipe'tise cū niyeru ñe'e'quere o'ope'oticu niwī. Apeyere cū basu nūrōcā'cu niwī. Na tojo wee'quere na se'saro puarāta cū ñumo me'rā masicārā niwā. Pedrore niyerure o'ogu, “Tocārōta wapayeama”, nisoocu niwī.

³⁻⁴ Te niyerure ñe'egū, Pedro cūrē nicu niwī:

—Te di'ta mu'u ye di'ta niwā. Te mu'u dua'que wapa mu'u ye niyeruta niapā. Mu'u no'o o'osī'rīrō o'oboapā. Mu'u ūsā dia'cūrē nisoogu weewe'e. Tocārōta niyeru wapayeama nigū, Espiritu Santure nisoogu wee'e. Mu'u tojo nisoocā, wātī mu'urē sājāyu'ruapī mu'u wācūsepure, nicu niwī Pedro.

⁵ Tojo nicāta, Ananía buruque'a, wēria wa'acu niwī. Āpērā tojo wa'acā tu'orā, uputu uicārā niwā.

⁶ Be'ro cū wērica be'ro ma'mapjia ti wi'ipu sājāa, cūrē jaarā wa'arā, su'ti caseri me'rā oma, miwijaacārā niwā.

⁷ I'tia hora cū wērica be'ro na nirī wi'ipu Safira cū ñumo ní'co sājātaco niwō tja. Co marāpu wērī'quere masitico niwō.

⁸ Ti wi'ipu sājātacā, Pedro core sērītiña'cu niwī:

—¿Nirōta musārē tocārōta niyeru wapayeati musā di'ta dua'que wapare? nicu niwī.

A'tiro ni yu'tico niwō:

—Tocārōta niyeru wapayeama, co marāpu nisooc'caronojōta nico niwō.

⁹ Co tojo nicā, Pedro nicu niwī:

—Musā Espiritu Santu i'orō nisoopu. Ō'acū i'atisami ūsā tojo weecā, ¿ni wācūmiati? Ni'cārōacā mu'u marāpure jaarā eja'cārā tojatarā weema. Mu'u quē'rā mu'u marāpu wa'a'caronojōta wērīgōsa'a. Mu'u quē'rārē jaarāsama mu'u marāpure yaa'caro weronojōta, nicu niwī Pedro.

¹⁰ Cū tojo nicāta, co quē'rā buruque'a, wēria wa'aco niwō. Co marāpure jaarā eja'cārā tojatarā, co wērī'copure bocaejacārā niwā. Náta tja core miaa, jaarā wa'acārā niwā co marāpu mijirē yaa'caroputa tja. Na nisooc'que ye bu'iri wēricārā niwā.

¹¹ Be'ro Ananía, Safirare tojo wa'a'quere tu'orā, nipe'tirā Jesure ējōpeorā, āpērā quē'rā uputu uicārā niwā.

Pedro quē'rā Ō'acū tutuaro me'rā na wee'i'oque ni'i

12-15 Jesure ějōpeorā na'irō Salomō wāmetiri tucūpu nerēnu'cūcā'cārā niwā. Āpērā Jesure ějōpeotirā na me'rā ba'pátuiu nicārā niwā. Narē ba'pátuiumirā, Jesure ějōpeorārē añurō wācūseticārā niwā. Āpērā umua, numia pājārā Jesure ějōpeonemocārā niwā.

Jesú besecúú'cārā masā wa'teropure peje añuse wee'ocārā niwā. Dutitirārē yu'ruo, peje apeyenojō weenemocārā niwā. Na tojo weecā ĩ'arā, pājārā dutitirārē na tiro na nerēri tucūpu miacārā niwā. Masā ti tucūrē mu'muamujācārā niwā. Āpērārē tojo weerā ma'a tiropu na cūñase me'rā cūcārā niwā. Pedro na tiro yu'ruagu, narē ñapeocā uacārā niwā. Āpērā cū ñapeotimicā, “Cū wātiquecūurō me'rā yu'ru'rasa'a”, ni wācūcārā niwā. ¹⁶ Apeye macārī Jerusalé sumuto nise macārīcjarā quē'rā yu'ruodutirā dutitirārē Jerusalēpu miacārā niwā. Wātīa sājāno'cārā quē'rārē miacārā niwā. Jesú besecúú'cārā nipe'tirā masārē yu'ruocārā niwā.

Pedro quē'rā bu'iri da'leri w'i'ipu duji'cārā wijaa'que ni'i

¹⁷ Na tojo weecā tu'orā, pa'ia wiogu, cū me'rācjarā saduceo masā Jesú besecúú'cārārē uorā, pūrō uacārā niwā. ¹⁸ Tojo weerā Jesú besecúú'cārārē ñe'e, bu'iri da'leri w'i'ipu miaa, sōrōcārā niwā. ¹⁹ Wiorā narē tojo weemicā, ti ñamita Ō'acūrē wereco'tegu u'mu'secjū na nirī tucūpu bajuacu niwī. Bajua, na wiorā bi'āca sopere pāo, a'tiro nicu niwī:

—Wijaaya. ²⁰ Ō'acū w'i'ipu masārē wererā wa'aya. “Musā Jesure ějōpeorā, cū me'rā catinu'cūrāsa'a”, ni werya narē, nicu niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

²¹ Cū tojo nīca be'ro na bu'iri da'leri w'i'ipu ní'cārā wijaa wa'acārā niwā. Ape numu bo'reacā Ō'acūrē wereco'tegu ní'caronojōta Ō'acū w'i'ipu wererā wa'acārā niwā. Na topu wereri cura pa'ia wiogu, tojo nicā cū me'rācjarā nipe'tirā judío masā wiorārē nerēducārā niwā. Na nerēpe'tica be'ro surarare “Narē pijirā wa'aya marī ñamica'a bi'adupo'cārārē”, nio'ocārā niwā. Na wijaa'quere masitīcārā niwā.

²² Na tojo nicā tu'orā, surara narē pijirā wa'acārā niwā na bi'adupoca w'i'ipu. Ti w'i'ipu sājāa, na nīca tucūrē pāo, ĩ'acārā nimiwā. Ne marīcārā niwā. Na marīcā ĩ'a, narē bocati, wiorāpure wererā wa'acārā niwā. ²³ Wiorā tiro eja, “Ne marīama. Añurō bi'āca tucū nimiapu. Ti sope co'terā quē'rā añurō co'temiamā. Na tojo weemicā, ūsā ti sopere pāo ĩ'acā, ne ní'cū marīami”, ni wercārā niwā surara wiorāpure.

²⁴ Na tojo ni wercā tu'orā, pa'ia wiorā, Ō'acū w'i' co'terā surara wiogu pūrō wācūque'ticārā niwā.

—¿De'ro wa'apariba narē? nicārā niwā.

²⁵ Na wijaa'quere wācūrī cura ni'cū Ō'acū w'i'ipu ní'cu pa'ia wiorā tiropu etagu, narē wercu niwī:

—Sō'onīcārā bu'iri da'leri w'i'ipu ní'cārā Ō'acū w'i'ipu masārē bu'erā weeama, ni wercu niwī.

²⁶ Cū wercā tu'orā, surara wiogu āpērā surara me'rā Jesú besecúú'cārārē ñe'erā wa'acārā niwā. Narē ñe'erā, masā ūsārē ūtaperi me'rā narē ma'irā doqeri nīrā, ne mejēcā weeticārā niwā. ²⁷ Be'ro narē wiorā decopu miaa, topu sājāejacā, pa'ia wiogu narē nicu niwī:

²⁸ —Ěsā musārē Jesú ye quetire bu'edutitimiapu. Tere “Bu'erā wa'aya”, ne nitiapu. Ěsā musārē tojo dutītimicā, nipe'tiropu Jerusalēpure musā bu'ese se'sa wa'a'a. Musā masārē tojo ni bu'ecā, “Jesú na ye bu'irita

wērīpī”, ni wācūrāsama ūsārē. Na tojo ni wācūcā uarā weesa'a, nicu niwī pa'ia wiogu narē.

²⁹ Tojo nicāta, Pedro, āpērā cū me'rācjārā cūrē yu'ticārā niwā:

—Wiorā dutise yu'ruoro Ō'acū ye pe'ere nemorō weeroua'a. Ūsā musā dutiro wéerā, Ō'acū dutiro pe'ere weetibosa'a.

³⁰ »Ō'acū marī ñecūsūmua wiogu Jesú wērī'cupure, musā curusapu paabi'pe wējēduti'cure masōcu niwī. ³¹ Masōtoja, u'musepu cū tiro wiogu dujiri cūmurōpu miimujācu niwī. Cūrē topu miimujāgū, marīrē yu'ruo'cure marī wiogu niato ni, sōrōcu niwī. Tojo weegu marī judío masārē marī ña'arō weeseti'quere bujaweticā, marīrē acobojogusami.

³² Ūsā Ō'acū tojo wee'quere werecusiarī masā ni'i. Ūsā Espiritu Santure cuoyurā, cū me'rā Ō'acū tutuasere wee'ōapu masārē. Nipe'tirā Ō'acū dutiro weerārē Espiritu Santure o'ógusami, ni werecārā niwā Pedro quē'rā.

³³ Cū tojo nicā tu'orā, wiorā pe'e uputu waro uacārā niwā.

—Ma. Ā'rārē wējērā marī, nicārā niwā.

Cū me'rācjārā wiorārē Gamalie were'que ni'i

³⁴ Ni'cū fariseo masū Gamalie wāmetigu wiorā me'rā na nerērōputa nicu niwī. Moisé oja'quere masārē bu'egu nicu niwī. Masā cūrē “Añugū nimi”, ni wācūcārā niwā. Wiorā Jesú besecū'cārārē na “Wējērā” nicā tu'ogu, Gamalie wā'cānu'cā, “Ā'rārē pijiwijaaniña yujupu”, nicu niwī. Āpērā wiorārē na tu'otiro apeyenojō wereguti nīgū, tojo nicu niwī. ³⁵ Na wijáaca be'ro topu nirá wiorārē a'tiro nicu niwī:

—Añurō wācūña musā narē weesī'rīsere. ³⁶ Ti namupure ni'cū Teuda wāmetigu “Yu'u wiogu ni'i”, ni wācūcu nimiwī. Cuatrocientos masā cū bu'esere sirutucārā niwā. Be'ro cūrē āpērā wējēcō'acā'cārā niwā. Cūrē wējēca be'ro cū me'rā nimi'cārā no'o uaro wa'astepe'tia wa'acārā niwā. Tojo wéeca be'ro cū bu'emique pe'tia wa'acaro niwū. ³⁷ Be'ro wiogu masārē ba'paqueori cura apī Juda wāmetigu Galileacjū nicu niwī. Cū quē'rārē pājārā masā cū bu'esere sirutucārā nimiwā. Be'ro cūrē tja āpērā wējēcō'acārā niwā. Cūrē wējēca be'ro cū yarā nimi'cārā wa'astepe'tia wa'acārā niwā mejārōta tja. ³⁸ Yu'u tojo weegu musārē tojo wa'a'quere were'e. Sōjā pūrīcārē ña'arō weeticā'ña. Narē du'ucā'ña. Na bu'ese na wācūse me'rā bu'ecā, pe'tia wa'arosa'a Teuda, Judare wa'a'caronojōta. ³⁹ Ō'acū dutiro me'rā na bu'ecā pūrīcārē, musā ne pōtēosome. Tojo weerā musā narē wējērā, Ō'acūrē yu'runu'cārā weebosa'a. Tojo weerā du'uya narē, ni werecu niwī Gamalie wiorārē.

⁴⁰ Cū tojo nisere tu'orā, “Jau. Ā'rī marīrē diacjūta ucūmi”, ni wācūcārā niwā. Be'ro Pedro quē'rārē pijiocārā niwā tja. Na topu sājāejacā ĩ'arā, wiorā surarare tārāduticārā niwā. Tārātoja, “Jesú ye quetire ne apaturi werenemotīcā'ña”, nicārā niwā. Nitoja, narē du'uwirōcā'cārā niwā.

⁴¹ Na wiorā tiropu ni'cārā wijaa, a'merī ucūcārā niwā:

—Ō'acū marīrē “Jesú ye quetire wereya” nicā, añu ni'i. Tojo weerā wiorā na tārāmicā, marī añurō e'catise me'rā ni'i, nicārā niwā.

⁴² Wiorā narē bu'edutitimicā, Ō'acū wi'ipu, wi'seripu Jesú nipe'tirārē yu'ruogu nimi nisere bu'enu'cūcā'cārā niwā.

6

Jesú besecúu'cārā narē weetamuajārē bese'que ni'i

¹ Be'ro siape me'rā pājārā waro judío masā Jesure ējōpeocārā niwā. Na me'rā ape di'tacjārā griego ye ucūrā nicārā niwā. Ti di'tacjārā waro pe'e Judeacjārā hebreo yere ucūcārā niwā. Na pājārā Jesure ējōpeonemori cura náta tja du'sasocārā niwā ba'ase etise me'rā. Tojo weerā griego ye ucūrā hebreo ye ucūrārē a'tiro nicārā niwā:

—Musā umūcorinucū ba'ase etirā, musā yarā wapewia numia pe'ere ba'ase pacase o'orā niapū. Ūsā yarā numia pe'ere o'majācā o'orā niapū, nicārā niwā.

² Na tere du'sasocā tu'orā, Jesú besecúu'cārā nipe'tirā Jesure ējōpeorārē nerēduticārā niwā. Nerētojaca be'ro narē a'tiro ni werecārā niwā:

—Ūsā ba'ase etirā, Jesú ye queti pe'ere weretibosa'a. Ūsā tere weredu'ucā, ña'a nibosa'a. ³ Tojo weerā umua ba'ase etiajārē musā wa'tero nirārē beseya. Siete beseya añurō masīrārē, Espiritu Santu dutiro weenu'cūrārē. Masā “Náta nima añurā” nino'rārē beseya. Musā bese'cārārē ba'ase etirā sōrōno'rōsa'a. ⁴ Tojo weerā ūsā pe'e ñubuenū'cū, Jesú ye quetire bu'enu'cūcā'rāsa'a, nicārā niwā.

⁵ Masā na tojo nicā tu'orā, “Añu'u majā”, ni wācūcārā niwā. Tere wācūtoja, besecārā niwā Estebare. Cū añurō Ō'acūrē ējōpeogu, Espiritu Santu tutuasere cuoyu'rūgu nicu niwī. Āpērārē mejārōta cū weronojō nirārē besecārā niwā. Na a'tiro wāmeticārā niwā: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás Antioquiácjū. Cū judío masū nitimigū, na weronojō ējōpeosetigu nicu niwī. Ā'rārē besecārā niwā.

⁶ Narē besetoja, “Ā'rārē beseapu” ni, Jesú cū besecúu'cārā tiropu miacārā niwā. Narē na da'ratje cjasere sōrōrā, na dūpopare ñapeo, Ō'acūrē sērīboscārā niwā.

⁷ To be'ro nipe'tiropu Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwā. Pājārā Jerusalécjārā cūrē ējōpeonemocārā niwā. Pa'ia quē'rā pājārā ējōpeocārā niwā.

Estebare weresā, wiorā tiropu cūrē mia'que ni'i

⁸ Estebare Ō'acū añurō weetamucu niwī. Tojo weegu cū Ō'acū tutuaro me'rā pājārā dutitirārē yu'rūo, peje añuse wee'onemocu niwī masā wa'teropure.

⁹ Cū tere weecā ĩ'arā, cūrē āpērā judío masā ĩ'atu'ticārā niwā. Cūrē ĩ'atu'tirā ni'cārērā ni'cā wi'i judío masā nerērī wi'i Libertado wāmetiri curuacjārā nicārā niwā. Na āpērārē da'rawā ñaco'terā wija'cārā nicārā niwā. Āpērā cūrē du'sasowā'cōrā Cirenejārā, Alejandriacjārā, Cilicia di'tacjārā, Asia di'tacjārā na me'rā nicārā niwā. ¹⁰ Cūrē na tojo weecā, Espiritu Santu cū ucūcā, Estebare peje masīse o'ocu niwī. Tojo weerā na cū me'rā ne ucū pōtēoticārā niwā.

¹¹ Be'ro na cū me'rā ucū pōtēoti, masā ĩ'atiropu āpērā masārē niyeru wapaye, nisooodutio'ocārā niwā:

—“Esteba marī ñecū Moisé cū duti'quere ña'arō ucūami. Ō'acū quē'rārē ña'arō ucūami”, ni wereya masāpure, nicārā niwā.

¹² Na wapaye nisooodutio'o'cārā masāpure wa'a, werecārā niwā na ní'caronojōta. Tere werecā tu'orā, masā pe'e queoro ējōpeocārā niwā. Tojo weerā nipe'tirā masā, āpērā judío masā bucurā, Moisé oja'quere bu'eri masā Esteba me'rā pūrō uacārā niwā. Na uacā ĩ'arā, narē

uaroŝjācā wee'cārā maata cūrē ñe'e, pa'ia wiorā tiropu miacārā niwā.
 13 Na tiropu etarā, āpērā masārē mejārōta nisooodutio'ocārā niwā tja.

—Ā'rī Ō'acū wi'i pajiri wi'ire ña'arō ucūami. Moisé cū duti'que quē'rārē tojota niami. 14 Apeye “Jesú Nazarecjū ti wi'i Ō'acū wi'ire cō'agūsami”, niami. “Moisé marirē weedutigū cū'que quē'rārē ducayugusami”, niami, nisoocārā niwā wiorārē.

15 Na tojo nicā tu'orā, wiorā Estebare pūrō ĩ'acārā niwā. Na cūrē ĩ'acā, cū ya diapoa asistea wa'acaro niwā. Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū weronojō bajuri diapoa wa'acaro niwā.

7

Esteba wiorārē were'que ni'i

1 Estebare na ĩ'arī cura pa'ia wiogu sērītiña'cu niwī:

—¿Mu'urē diacjū nise me'rāta weresāti? nicu niwī.

2 Cū tojo nicā, Esteba yu'ticu niwī:

—Acawererā, yu'ure tu'oya. Ō'acū añurō asistegu, nipe'tise masīyu'ruagu marī ñecū Abrahārē ucūcu niwī Mesopotamia caldea masā nirōpu. Harā wāmetiri macāpu wa'ase duporo cūrē ucūcu niwī. 3 A'tiro nicu niwī: “A'ti di'tare, mu'u acawererārē wijayá. Wa'aya yu'u mu'urē di'ta wereatjopu”, nicu niwī. 4 Tojo nicā tu'ogu, cū acawererā caldeo masā ye di'tapu ní'cu wija, Harāpu macārī wa'acu niwī. Topu ni, be'ro Abrahā pacu wērīa wa'acu niwī. Cū pacu wērīca be'ro Ō'acū cūrē wijaduticu niwī tja, a'ti di'ta Judea marī nirōrē a'tidutigū. 5 Cū a'topu etacā, cūrē ne cārōacā di'ta o'oticu niwī yujupu. O'otimigūta, “Be'ropu mu'u ye, mu'u pārāmerā nituriarā ye di'ta nirōsa'a”, nicu niwī. Ō'acū tojo nícaterore Abrahā ne ni'cū pō'rāmarīcu niwī. 6 Ō'acū cūrē apeye ninemocu niwī tja: “Mu'u pārāmerā nituriarā ape di'tapu nīrāsama yujupu. Cuatrocientos cū'marī ti di'tacjārā peorā nīrāsama. Narē da'raduti, tārāperāsama. 7 Yu'u narē tojo weecā, ti di'tacjārārē bu'iri da'regusa'a. Narē da'retoja, mu'u pārāmerā nituriarā ti di'tapu ní'cārā wija, yu'ure a'topu ñubuepeorā a'tīrāsama”, nicu niwī Ō'acū. 8 Cū tojo nīca be'ro Abrahārē a'tiro weeduticu niwī: “Nipe'tirā umuarē na ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña. Musā a'tiro wéerā, yu'ure ĩ'orāsa'a musā ējōpeosere”, nicu niwī Ō'acū. Tojo weegu Abrahā cū macū Isaare ni'cā semana cū bajuáca be'ro cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'acu niwī. Isaa quē'rā cū macū Jacore tojota weecu niwī. Jacob mejārōta weecu niwī cū pō'rā docere. Ō'acū duti'caronojōta weecārā niwā, ni werecu niwī Esteba.

9-10 »Jacob pō'rā marī ñecūsumua na acabiji Joseré uorā, āpērā masārē da'raco'teacju niato nīrā duacārā niwā. Ā'rā duu'cārāta tja āpērāpure Egiptocjārārē duaturiacārā niwā. Na duáca be'ro cū pi'etisetirinucū Ō'acū cūrē weetamunu'cūcā'cu niwī. Cūrē weetamugū, peje masīse o'ocu niwī. Faraō Egipto di'ta wiogu cūrē tu'sayu'ruacu niwī. Tojo weegu cū docacjū wiogu sōrōcu niwī. Apeyere faraō cū ya wi'i cjase da'rase wiogu sōrōcu niwī.

11 »José topu wiogu nīrī cura nipe'tiro Egiptopure ba'ase pe'tia wa'acaro niwā. Cū acawererā, marī ñecūsumua nirōpu Canaápu quē'rārē pe'tia wa'acaro niwā. Te pe'tīca be'ro masā te di'tapu nīrā uputu ujaboacārā

niwā. Marī ñecūsumua Abrahā pārāmerā quē'rārē ne ba'ase marīcaro niwā. ¹²⁻¹³ Be'ro Jacob “Egiptopu ba'ase duase niaporo” nicā tu'ogu, cū pō'rārē “Duurā wa'aya”, nio'ocu niwī. Cū tojo nicā tu'orā, Egiptopure ne wa'arā weecārā niwā. Topu eta, ba'ase duu, na ya wi'ipu tja majāmitojati a'titicārā niwā. Be'ro na te ba'ase na duu'quere ba'ape'o, apaturi duurā wa'acārā niwā mejārōputa tja. Titare majā na etacā, José “Yu'u musā acabiji ni'i musā dua'cu”, ni werecu niwī cū ma'misumuarē. Be'ro faraō quē'rā “Ā'rā José ma'misumua niama” nicā tu'ocu niwī. ¹⁴ To be'ro José cū ma'misumua me'rā queti o'ócu niwī cū pacupure. “Marī pacu, nipe'tirā marī acawererā macārī a'tiato a'topu”, nio'ocu niwī narē. Cū acawererā pe'e setenta y cinco nicārā niwā. ¹⁵ Cū uocā tu'ogu, Jacob cū pō'rā me'rā José tiropu wa'arā, Egiptopure bu'acārā niwā. Topu nígūta, na pacu Jacob wērīa wa'acu niwī. Cū pō'rā marī ñecūsumua cū weronojōta wērīpe'tidija wa'acārā niwā. ¹⁶ Be'ropu na ō'arīrē yaarā wa'arā Siquem wāmetiri macāpu miacārā niwā. Abrahā cū Hamor pō'rārē ūtā tuti dúuca tutipū cū mijīrē yaa'caroputa narē sīosōrōcūucārā niwā.

¹⁷ »Ō'acū toduporopu Abrahārē nicu niwī: “Mu'u pārāmerā nituri-arāpu ape di'tapu ní'cārā a'ti di'ta Canaāpu tojatirāsama tja.” Cū tojo ní'que ejatji duporoacā Egiptopu nírā, marī ñecūsumua pārāmerā pājārā masāputinemocārā niwā. ¹⁸ Egiptopure na nicā, apī wiogu sājācu niwī tja. Joserē duporopu wērīca be'ro niyucā, ne masíticu niwī. ¹⁹ Cū marī ñecūsumua pājārā na masāputicā ĩ'a, narē ña'abutiuro wepecu niwī. Na pō'rā ne bajua'cārā umuarē wērīato nígū aperopu cō'adutimujācu niwī. ²⁰ Cū narē tojo dutiri cura Moisé bajuacu niwī. Cū añubutiaguacā nicu niwī. Cū pacusumua i'tiarā mujīpū na ya wi'ipure cūrē masōcārā niwā. ²¹ Be'ro na cūrē wējērī nírā, diapu po'ocārā niwā. Na po'oca be'ro Faraō macō cūrē ĩ'abocaco niwō. ĩ'aboca, miimajāco niwō co ya wi'ipu. Topu co macūrē weronojō cūrē masōco niwō. ²² Cū ti wi'ipu bucua, nipe'tise Egiptocjārā na bu'esere bu'ecu niwī. Cū masise me'rā ucū, nipe'tisere añurō weecu niwī.

²³ »Be'ro Moisé cuarenta cū'marī cuogu, cū acawererā tiropu sijagu wa'acu niwī. ²⁴ Topu ejagu, ni'cū Egiptocjū cū acaweregure paacā ĩ'acu niwī. Cū tojo weecā ĩ'agū, cūrē a'megū, Egiptocjūrē paawējēcā'cu niwī. ²⁵ Cū basu Moisé pe'e a'tiro ni wācūcu niwī: “Yu'u me'rāta Ō'acū yu'u acawererārē na a'ti di'tacjārā peorā nisere wijacā weegusami. Yu'ure na a'tere masísama”, ni wācūcu niniwī. Cū acawererā pe'e cū weronojō wācūticārā niwā.

²⁶ »Ape numu cū na tiropu wa'acu niwī tja. Topu ejagu, āpērā puarā cū acawererā a'mequēcā ĩ'acu niwī. Narē bosamigū “Acawererā, tocā'rōta a'mequēdu'uya. ¿De'ro weerā tocā'rō a'mequēti ni'cū acawererā nimirā?” nicu niwī.

²⁷ »Cū tojo nicā tu'ogu, apīrē uputu paa'cu pe'e Moisére tuuquenu'cōcu niwī. “¿Noa mu'urē ūsā wiogu 'Narē besegu wa'aya', nio'oati? ²⁸ ¿Mu'u yu'ure wējēsī'risari tja ñamica'a mu'u Egiptocjūrē wējē'caronojōta?” ni ye'sucu niwī.

²⁹ »Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé, ā'rā yu'ure tere masīpe'titojasama nígū, uiwā'cā wa'acu niwī. Be'ro ape di'tapu Madiā wāmetiropu du'tiwā'cācu niwī. Topu omocā du'te, nicā'cu niwī. Puarā umua pō'rāticu niwī.

30 »Madiã di'tapure cuarenta cã'marĩ nicu niwĩ. Cũ ticuse cã'marĩ nica be'ro ni'cã namu yucu marĩrõ ùrũgũ Sinai wãmeticju tiropu i'awã'cãcu niwĩ. Topu wa'acã, ni'cã siti yucusiti ùjũcã i'acu niwĩ. Ti pecame'e ùjũrĩ põ'rã decopu Õ'acũrẽ wereco'tegu weronojõ bajugu bajuacu niwĩ. 31 Cũ ti siti ùjũcã i'agũ, i'amarĩa wa'acu niwĩ. “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” ni, pu'toacãcure i'agũ wa'acu niwĩ. Pu'toacã ejacã, Õ'acũ ti me'e wa'teropu nigũ cãrẽ ucũcu niwĩ: 32 “Yu'u Õ'acũ ni'i. Mu'u ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob na wiogu ni'i”, nicu niwĩ. Tojo ucũcã tu'ogu, uputu ui, narãscu niwĩ. Uigu, i'adu'ucã'cu niwĩ ti me'erẽ.

33 »Be'ro cãrẽ ucũnemocu niwĩ tja: “Yu'u a'tota ni'i mu'u tirota. Tojo weegu mu'u sãñase sapatu tuweeya. Mu'u tere tuweegu, i'ogũsa'a yu'ure mu'u ãjõpeosere. 34 Yarã masã Egiptopu nirãrẽ na uputu pi'eticã i'apu. Na caricũcã tu'opu. Tojo weegu mu'urẽ Egiptopu o'ógutigu wee'e tja narẽ yu'ruoacju”, ni werecu niwĩ Õ'acũ Moisére.

35 »Ã'rĩ Moiséreta marĩ ñecũsumua teerã, a'tiro nicãrã niwã: “¿Noa mu'urẽ ùsã wiogu, 'Narẽ besegu wa'aya, nio'oati?” nicãrã niwã. Marĩ ñecũsumua tojo nimicã, Õ'acũ pe'e Moisére narẽ yu'ruoacju, narẽ dutiacju sõrõcu niwĩ. Pecame'e siti ùjũ'caro bajua'cuta Moisére yu'ruotamucu niwĩ marĩ ñecũsumuarẽ. 36 Cũ Egiptopu nigũ, pajiri maa Aco sõ'arĩ maapu nigũ, Õ'acũ tutuaro me'rã peje weel'ocu niwĩ. Tojo weegu cã acawererã Egiptopu ni'cãrãrẽ apeye di'tapu su'ori miiwijacu niwĩ. Cuarenta cã'marĩ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu na wa'acã, Õ'acũ tutuaro me'rã weel'onu'cũcã'cu niwĩ. 37 Moiséta marĩ ñecũsumuarẽ a'tiro werecu niwĩ: “Õ'acũ be'ropu ni'cũ o'ógusami cã ye queti weruacjure. Yu'ure o'ócaro weronojõta cãrẽ o'ógusami. Cũ quẽ'rã marĩ acaweregu nigũsami”, nicu niwĩ. 38 Marĩ ñecũsumua na yucu marĩrõpu nicã, Moisé na me'rã nicu niwĩ. Topu ùrũgũ Sinai wãmeticjupu Õ'acũrẽ wereco'tegu bajua, cãrẽ were'quere narẽ wereturiacu niwĩ. Marĩ quẽ'rã cã wereturia'quepura cu'o. Te tojo ninu'cũcã'rõsa'a. Ne pe'tisome.

39 »Moisé tere weremicã, marĩ ñecũsumua ne ãjõpeoticãrã niwã. Na cã weresere tu'osĩ'rĩtirã, “Majãmitojaa wa'arãti Egiptopu tja”, ni wãcũcãrã niwã. 40 Tojo wãcũrã, Moisé apaturi cã ùrũgũpu mujãca be'ro cã ma'mi Aarõrẽ a'tiro nicãrã niwã: “Sõ'onicu marĩrẽ Egiptopu ni'cãrãrẽ miiti'cu waro cuarenta numurĩ yu'ru'u cã bajutiro. ¿De'ro wa'aparĩ cãrẽ? Marĩ ne masĩtisa'a.” Tojo weerã cã ma'mi Aarõrẽ nicãrã niwã: “Ûsã ãjõpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ dãporo wuamu'tãrãsama. Na marĩ wa'atji ma'arẽ i'orãsama”, nicãrã niwã. 41 Na tojo nicã tu'ogu, Aarõ na duti'caronojõta ni'cũ wecu wĩ'magũ queose da'recu niwĩ. Be'ro cãrẽ ãjõpeorã, ecarãrẽ wẽjẽ ùjũamorõ, ñubuepeocãrã niwã. Tojo nicã na yee'cãreta bosenuu wee, e'catipeocãrã niwã. 42 Na tojo weecã i'agũ, Õ'acũ na uaro weeato nigũ na me'rã ni'cu cõ'acã'cu niwĩ. Tojo weerã na no'o uaro ñocõarẽ, mujĩpũarẽ ãjõpeocãrã niwã. Tojo na wee'quere Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã a'tiro ni ojacãrã niwã:

Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ:

“Masã yu'u pe'ere yucu marĩrõpũre cuarenta cã'marĩ nĩrã, ne ecarãrẽ wẽjẽ ñubuepeotiũu.

43 Apĩ Moloc wãmetigu cã queosere ãjõpeorã su'ti caseri wi'i me'rã yoowã'cãwã.

Apī Refán ñocōawũ musā yee'cu quē'rārē ējōpeorā tojota weewu.

Ā'rārē musā basuta yee ējōpeowu.

Yū'u pe'ere ne ējōpeotiwu.

Musā yū'ure ējōpeoti'que bu'iri āpērā masārē masārē ñe'e miaduticā weeguti yoaro Babilonia wāmetiri macā yu'ruropu", nicu niwī Ō'acū, ni ojacārā niwā Ō'acū ye queti wererā.

⁴⁴ Esteba wiorārē werenemocu niwī apeye Ō'acū wi'i cjasere:

—Marī ñecūsūmua na yucu marīrōpu nīrā, ni'cā wi'i Ō'acūrē ñubuepeori wi'i, cū diez duti'quere nūrōrī wi'ire cūocārā niwā. Ti wi'i wa'icūrā caseri me'rā na wéeca wi'i nicaro niwā. “Tojo bajuri wi'i weeya”, Ō'acū cū Moisére duti'caronojōta queoro weecārā niwā. ⁴⁵ Na wérīca be'ro āpērā cuoturia sirutucārā niwā ti wi'ire tja. No'o na wa'aro miamujācārā niwā. Be'ro Josue Moisé wérīca be'ro a'ti di'ta Canaápu a'tigu, narē ti wi'ire su'ori miiticu niwī. Na a'topu a'ticā, Ō'acū a'ti di'tacjārārē judío masā nitirārē cō'aō'omujācu niwī. Na wa'awe'o'quepure nicārā niwā. Yoacā ti wi'ipu Ō'acūrē ējōpeocārā niwā téé Davi cū wiogu sājāca be'ropu.

⁴⁶ Davi ape wi'i wees'rīmicu niwī. Ō'acū tu'sayuruano'gū a'tiro nicu niwī: “Mu'u yu'u ñecū Jacob ējōpeo'cu ni'i. Mu'urē añurī wi'i, pajiri wi'i weebosasī'rīsa'a mu'u niatji wi'ire”, nicu niwī Ō'acūrē. Cū tojo wees'rī'cu nimigū, ti wi'ire weeticu niwī. ⁴⁷ Cū macū Salomó pe'e weecu niwī ti wi'ire.

⁴⁸ Ō'acū tutuayuru'gū ni'cā wi'i, masā wéeca wi'ipu dia'cū nīmasītisami. Ō'acū ye queti weremu'tārī masū dūporocjūpu a'tiro ni ojacu niwī Ō'acū cū ucū'quere:

⁴⁹ “Yū'u nipe'tiropu ni'i.

Ē'muse, a'ti di'ta yū'u wee'quere yū'uta duti'i.

Tojo weegu yū'u masā wéeca wi'ipu dia'cū nīmasītisa'a.

⁵⁰ Yū'u basuta nipe'tise a'tere weewu, nicu niwī Ō'acū”, ni ojacu niwī Ō'acū ye queti weremu'tārī masū.

⁵¹ Be'ro Esteba narē nicu niwī tja:

—Musā Ō'acū dutisere yū'runu'cāyu'rua'a. Cūrē masītirā weronojō cū weresere ne tu'osī'rīwe'e. Musā ñecūsūmua wee'caronojōta Espiritu Santu dutisere wees'rīwe'e. ⁵² Na nipe'tirā Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē pi'etise o'ocārā niwā. Āpērārē marīre yu'ruogu a'tiatjere weremu'tārārē wējēcā'cārā niwā. Na tojo nino'cureta cū a'ticā, musā āpērārē wia, cūrē wējēdutiwu. ⁵³ Musārē Ō'acū cūrē wereco'terā me'rā cū dutisere o'ōcu niwī. Tere o'ōno'cārā nimirā, musā yū'runu'cāyu'rua'a, ni tu'ticu niwī narē Esteba.

Estebare ūtāperi me'rā doquewējē'que ni'i

⁵⁴ Cū tojo nicā tu'orā, wiorā uputu uayu'rua wa'acārā niwā. ⁵⁵ Esteba pe'e Espiritu Santure cuoyu'ruatjagū, u'musepu ī'amorō, Ō'acū cū añurō asistegure ī'acu niwī. Jesú quē'rārē ī'acu niwī cū pacu diacjū pe'e nu'cūgūrē.

⁵⁶ Cū narē ī'agū, “Jāa, ī'aña. Ē'muse pāricā ī'a'a. Jesú, Ō'acū macū masū weronojō upatigu cū diacjū pe'e nu'cūgūrē ī'a'a”, nicu niwī Esteba.

⁵⁷⁻⁵⁸ Na cū tojo nicā tu'orā, uputu caricū tu'osī'rītirā, o'meperi da'rabi'acārā niwā. Cū pu'to ni'cārō me'rā omaeja, ñe'e, cūrē miacārā niwā ti macā sumutopu. Cūrē doquewējērāti nīrā, su'ti bu'icjase na

sãña'quere tuwee, Saulo wãmetigure co'tedutirã o'ocãrã niwã. Tere tuwee o'otojanu'cõ, cã Estebare ütãperi me'rã doquecãrã niwã. ⁵⁹ Na tojo weecã, Ô'acũrẽ a'tiro ñubuecu niwĩ:

—Jesú, yu'u wioḡu, yu'u wẽrigũti wee'e. Yu'u ejeripõ'rãrẽ ñe'eña, nicu niwĩ.

⁶⁰ Be'ro buruque'a, pũrõ caricũrõ me'rã nicu niwĩ tja:

—Wioḡu, acobojoya ã'rãrẽ yu'ure na tojo weesere. Cũ tojo níca be'ro wẽria wa'acu niwĩ.

8

Saulo Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weenu'cã'que ni'i

¹⁻² Saulo na Estebare doquewẽjẽcã ï'agũ, “Añurõ weérã, tojo weeama”, ni wãcũcu niwĩ. Æpẽrã umua Ô'acũrẽ ãjõpeori masã Estebare yaacãrã niwã. Cũrẽ yaa, uputu dujasewã'acãrã niwã. Estebare na wẽjẽca numurẽta ãpẽrã Jesure ãjõpeotirã Jesure ãjõpeorã Jerusalẽpu nirãrẽ uputu ña'arõ weenu'cãcãrã niwã. ³ Saulo ne ni'cũ Jesure ãjõpeogu mariato níḡũ na ye wĩ'seripu wa'a, narẽ ñe'e, bu'iri da'rieri wĩ'ipu miamujãcu niwĩ. Umua, numia nipe'tirãrẽ tojo weecu niwĩ. Na tojo weecã ï'arã, Jesure ãjõpeorã no'o uarõ du'tistea wa'acãrã niwã Judea di'tapu, ãpẽrã Samaria di'tapu. Jesú cã besecũ'cãrã se'saro tojacãrã niwã Jerusalẽpũre.

Felipe Samariacjãrãrẽ bu'e'que ni'i

⁴ Nipe'tirã du'tistewã'cã'cãrã no'o na wa'aro Jesú ye quetire werewã'cãcãrã niwã. ⁵ Felipe quẽ'rã du'tiwã'cã'cuta Samaria wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Topu eta, tocjãrã masãrẽ Jesú Ô'acũ besecũ nimi nisere werecu niwĩ. ⁶ Apeye quẽ'rã Ô'acũ tutuaro me'rã narẽ añuse weel'ocu niwĩ. Cũ a'tiro weecã ï'arã, nipe'tirã ti macãcjãrã cũ weresere añurõ tu'otu'sacãrã niwã. ⁷ Pãjãrã masã wãtia sãjãno'cãrã masãpũre nimi'cãrã wãtiarẽ cõ'awĩrõcã, uputu caricũwijaacãrã niwã. Æpẽrã pãjãrã sijamasitirãrẽ, opa cõ'ñeri sjarãrẽ yu'ruocu niwĩ. ⁸ Cũ tojo weecã ï'arã, ti macãcjãrã pũrõ e'caticãrã niwã.

Simó yai weronojõ níḡũ ye queti ni'i

⁹ Samariapũre ni'cũ Simó wãmetigu yoacã yai weronojõ níḡũ nicu niwĩ. Cũ tojo weesere Samariacjãrã ï'amariamujãcãrã niwã. Cũ basu pe'e “Yu'u tutuayu'ruagu ni'i”, nicu nimiwĩ masãrẽ. ¹⁰ Nipe'tirã ti macãcjãrã wiorã, no'o mejõ nirã cũ weesere ï'atu'sayu'ruacãrã niwã.

—Ã'ri Ô'acũ weronojõ tutuaro cuogu nisami, nicãrã nimiwã. ¹¹ Tojo weerã yai yoacã siape me'rã pejetiri weel'onemocã ï'ayurã, pãjãrã masã cãrẽ ãjõpeonemocãrã niwã.

¹² Felipe Samariapũre tocjãrãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

—Ô'acũ cũ dutiro weerã wioḡu nimi. Cũ macũ Jesú marĩrẽ yu'ruogu nimi, nicu niwĩ narẽ. Cũ werecã tu'orã, ti macãcjãrã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Cãrẽ ãjõpeocã ï'agũ, wãmeyecu niwĩ umua, numiarẽ. ¹³ Simó “Yu'u quẽ'rã Jesure ãjõpeo'o” nicã tu'ogu, Felipe cũ quẽ'rãrẽ wãmeyecu niwĩ. Be'ro Felipe no'o wa'aro Simó sirutucu niwĩ cãrẽ. Felipe Ô'acũ tutuaro me'rã weel'ocã ï'agũ, Simó ï'amariamujãcu niwĩ.

¹⁴ Felipe Samariapu tojo weeri curareta Jerusalẽpu nirã Jesú cã besecũ'cãrã queti tu'ocãrã niwã Samariacjãrã na Jesure ãjõpeosere. Tere

tu'orã, na me'rãcãrãrê Pedro, Juãrê ì'adutirã o'ócãrã niwã. ¹⁵ Na topu eta, Jesure ãjõpeori masãrê Õ'acũrê sãrĩbosacãrã niwã:

—Pacu, ã'rã quẽ'rãrê Espiritu Santure o'óya mu'u macũrê ãjõpeorãrê, ni sãrĩcãrã niwã. ¹⁶ Felipe cũ wãmeyecaterore Espiritu Santure na moocãrã niwã yujupu. Jesure ãjõpeose me'rã dia'cũ wãmeyeno'cãrã niwã. ¹⁷ Pedro, Juã Õ'acũrê sãrĩtojarã, Jesure ãjõpeorãrê na ðupopapu ñapeocãrã niwã. Narê ñapeori curata Espiritu Santu napure dijatacu niwã.

¹⁸ Pedro quẽ'rã na ñapeocã, Espiritu Santu dijatacã weesere Simó ì'acu niwã. Tere ì'agũ, na Espiritu Santure dijatacã wee'quere duusi'rĩgũ, Pedro quẽ'rãrê niyeru o'ocu nimiwã.

¹⁹ —Yu'ure musã tutuaro cuosere o'oya. Yu'u quẽ'rã ðupopapu no'o ñapeorãrê Espiritu Santure na cuocã weeguti wee'e, nicu nimiwã.

²⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro cãrê nicu niwã:

—Mu'u Õ'acũ tutuaro o'orore Espiritu Santu ãsã dijatacã weesere niyeru me'rã duuguti çni wãcũmiati? Niwe'e. Mu'u me'rãta niyeru boabata'to. Õ'acũ mu'urê bu'iri da'regusami. ²¹ Mu'urê ì'agũ, “Mu'u wãcũse diacjũ niwe'e”, ni ì'asami. Tojo weegu ãsã weronojõ Jesú ye quetire masãrê mu'u weremasĩtisa'a. ²²⁻²³ Yu'u mas'ì. Mu'u hosebucu, ña'ase weepoyu'ruacu ni'ì. Te mu'urê du'uta basiotisa'a. Tojo weegu mu'u ña'arõ wãcũsere bujawetiya. Õ'acũrê acobojose sãrĩña. Apetero weegu mu'u ña'arõ wãcũ'quere acobojogu acobojobosami, nicu niwã Pedro.

²⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, Simó narê nicu niwã:

—Te musã ní'que yu'ure wa'aticã'to nĩrã, musã yu'ure Õ'acũrê sãrĩbosaya.

²⁵ Be'ro Pedro quẽ'rã ti macãcãrãrê Jesú cũ weecã ì'a'quere, na tu'o'quere werecãrã niwã. Narê weretoja, Jerusalẽpu tojaa wa'acãrã niwã. Topu tojaarã, Jesú ye quetire peje macãrĩ Samaria di'tacjãrã na nise macãrĩrê weretojaacãrã niwã.

Felipe Etiopiacjũrê were'que ni'ì

²⁶ Be'ro Felipere ni'cũ Õ'acũrê wereco'tegu bajua, a'tiro ni werecu niwã:

—Jerusalẽ niwã'cãrĩ ma'a, Gaza wãmetiri macã bu'ari ma'apu wa'aya. Ti ma'a yucu marĩrõpu niwã'cãsa'a, nicu niwã. ²⁷⁻²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Felipe ti ma'apu bu'acu niwã. Topu wa'agu, ni'cũ Etiopía wãmetiri di'tacjũrê bocaajacu niwã. Ti di'ta dutigo Candace wãmetigo wioغو docacjũ, nipe'tise co ye niyerure co'teri masũ nicu niwã. Jerusalẽpu Õ'acũrê ãjõpeogu eja'cu cũ ya di'ta Etiopiapu dajatojaagu weecu niwã. Cũ yawu tũrũpu cabayua wejepju me'rã wa'acu niwã. Duporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Isaia wãmetigu cũ oja'quere bu'esãñacu niwã.

²⁹ Cũ tojo weeri cura Espiritu Santu Felipere “Tiwu tirocureacãpu wa'aya”, nicu niwã. ³⁰ Cũ tojo nicã Felipe tiwu tiroacãpu omawã'cãcu niwã. Cũ tiro ejagu, Etiopiacjũ Isaia oja'quere bu'ecã tu'ocu niwã. Tere bu'ecã tu'ogu, “¿Mu'u bu'esere tu'oti?” ni sãrĩtiña'cu niwã. ³¹ Cũ pe'e cãrê yu'ticu niwã:

—Tu'otisa'a. ¿Yu'ure ne wereticã, de'ro wee yu'u masĩbosau? Te'a yu'u me'rã wa'aya. Mu'ãsjãgũ a'tia yu'ure wereacju, nicu niwã. Cũ tojo nicã tu'ogu, tiwupu cũ me'rã mu'ãsjãjãcu niwã. Be'ro wa'a wa'acãrã niwã.

³² Etiopíacjũ cũ bu'esãña'que Ô'acũ macãrẽ wa'atje nicaro niwũ Isaía cũ a'tiro oja'que:

Masã ovejare wẽjërätirã, cãrẽ miasama na wẽjẽwuaropũ.

Ni'cũ masũ quẽ'rãrẽ cũ ne bu'iri moogũ nimicã, tojota weerãsama.

Oveja wĩ'magũ, yuta weerätirã na poari seecã, ne utitisami.

Cũ masũ quẽ'rã ye'sutigusami cãrẽ ña'arõ weecã.

³³ Cũ ña'agũ nigũrẽ weronojõ na cãrẽ yabi bujirãsama.

Ã'rĩ bu'iri moogũ nimi nĩgũ, ne ni'cũ cãrẽ ucũbosasome.

Cũ ya turicjãrã dicuse ña'ase weerãsama cãrẽ.

Te pejere werepe'omasitisa'a.

Cũ catiri umuco pe'tia wa'arosa'a a'ti di'tapure.

Etiopíacjũ a'te oja'quere bu'egu weecu niwĩ.

³⁴ Cũ tere bu'etojanu'cõ, Felipere sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Isaía noarẽ ojagu weepari? ¿Cũ basu pe'e o apĩpure ojagu weepari tojo nĩgũ? ni sërĩtiña'cu niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nicã, Felipe cũ bu'e'quenucãrẽ werecu niwĩ:

—Te oja'que Jesucristore nisi'rĩrõ wee'e, nicu niwĩ. Tere weretoja, be'ro Jesú ye quetire werenemocu niwĩ tja. ³⁶ Ma'apu wa'arã, aco nirõpu etacãrã niwã. Tere ï'agũ, Etiopíacjũ Felipere “Jãa, sõ'o aco ni'i. ¿Yu'ure mu'u wãmeyeta basiosari?” nicu niwĩ. ³⁷ “Basiocã'sa'a mu'u Jesucristore añurõ ëjõpeocãma”, ni yu'ticu niwĩ Felipe.

Etiopíacjũ yu'ticu nimi:

—Yu'u ëjõpeo'o, Jesucristo Ô'acũ macũ nimi, nicu niwĩ.

³⁸ Be'ro Etiopíacjũ cabayuare tojanu'cãduticu niwĩ. Tiwure tũrẽcũutoja, na tiwupu sãña'cãrã aco nirõpu dijacãrã niwã. Topũ ñumuwija, Felipe cãrẽ wãmeyecu niwĩ.

³⁹ Cãrẽ wãmeyeca be'ro na ñumunujãrĩ cura wãcũña marĩrõ Felipere Espĩritu Santu miiwã'cãcu niwĩ apesepũ. Etiopíacjũ cãrẽ ne apaturi ï'anemoticu niwĩ. Be'ro pũrõ e'catise me'rã tojaa wa'acu niwĩ majã cũ ya macãpu. ⁴⁰ Felipe Espĩritu Santu cãrẽ miãca be'ro maata Azoto wãmetiri macãpu bajuanu'cãcu niwĩ. Topũ ni, be'ro nipe'tise macãrĩpu werecusiagu wa'acu niwĩ Jesú ye quetire. Téé Cesarea wãmetiri macãpu wereejacu niwĩ.

9

Saulo ña'agũ ni'cu cũ ducayu'que ni'i

¹⁻² Felipe cũ bu'esijari curareta Saulo pe'e Jesure ëjõpeorãrẽ “Narẽ wẽjẽpe'ocã'sĩ'rĩmisa'a”, nicu niwĩ. Cũ ña'arõ weesere ne du'uticu niwĩ. Tojo weegu wa'a, pa'ia wiogure “Yu'ure papera Masasopũ wa'atje cjasere dutio'ori pũrĩrẽ apobosaya. Ti pũrĩrẽ judío masã nerẽse wi'sericjãrã wiorãpure wiaguti wee'e. Jesure ëjõpeorãrẽ umua, numiarẽ no'o yu'u bocaerãrẽ ñe'e, miitiguti a'ti macã Jerusalẽpu bu'iri da'reri wi'ipu”, ni sërĩcu niwĩ. Cũ tere sërĩcã tu'ogu, ti pũrĩrẽ pa'ia wiogu cãrẽ apobosacu niwĩ.

³ Cũ ti pũrĩrẽ o'õca be'ro Saulo ãpẽrã me'rã Damasco wa'ari ma'apu wa'a wa'acu niwĩ. Wa'a, Damasco pu ejaguti weerĩ cura wãcũña marĩrõ u'musepu bupo ya'baro weronojõ cũ tiro asistedijati, añurõ bo'reyua wa'acaro niwũ. ⁴ Tojo wa'acã, cũ yagu cabayu bu'ipu pesami'cu nucũcãpu

burudija wa'acu niwī. Topu cū cūñarī cura ni'cū cūrē ucūcā tu'ocu niwī. Cūrē a'tiro nicu niwī:

—Saulo, ¿de'ro weegu yu'are ña'arō weegu weeti? ni sērītiña'cu niwī.

⁵ Tere tu'o, Saulo pe'e “¿Noa niti mu'u?” ni yu'ticu niwī.

—Yu'u Jesú, mu'u ña'arō wees'rī wapagú ni'i. Mu'u basu pe'e ña'arō weegu wee'e yu'are tojo wees'rīgū. ⁶ Wā'cānu'cāña. Wa'aya macāpu. Topu mu'u ejacā, ni'cū weregusami mu'u de'ro weeatjere, nicu niwī Jesú.

⁷ Saulo me'rā wa'a'cārā quē'rā na uputu ucua, ucūmasīticārā niwā. Cū ucūsere tu'ocārā niwā, tu'orā pe'e, mejō Jesú pe'ere i'aticārā niwā.

⁸ Be'ro Saulo wā'cānujā, cū caperire i'apāacu nimiwī. Ne bajuno'ticu niwī. Tojo weerā cū me'rā wa'a'cārā Damascopu cūrē tūawā'cācārā niwā.

⁹ Topu cū etāca be'ro i'tia numu ne caperi i'aticu niwī. Ne sī'rīti, ne ba'aticu niwī.

¹⁰ Damascopure Jesure ējōpeogu Ananía wāmetigu nicu niwī. Saulore tojo wa'ari curare Ananía cārītimigū quē'ese weronojō Jesú cū pu'to a'ticā i'acu niwī. Cūrē “Ananía”, pisucu niwī.

—¿De'ro niti, yu'u wiogu? ni yu'ticu niwī Jesure.

¹¹⁻¹² Cū tojo nicā, Jesú cūrē nicu niwī:

—Diacjū wāmetiri ma'apu wa'aya. Ti ma'a mu'u wa'aro Juda ya wi'i nisa'a. Cū ya wi'ipu sājāa, ni'cū Tarso wāmetiri macācū Saulo wāmetigure sērītiña'ña. Ni'cārōacā cū yu'are ñubuegu weemi. Yu'u cūrē mejēpu mu'u ti wi'ipu sājāasere i'otojapu. Mu'u ti wi'ipu sājāa, cū dupoare ñapeoapu, apaturi cūrē caperi i'adutigu tja. Quē'ese weronojō i'opu cū quē'rārē mu'urē weronojōta, nicu niwī Jesú Ananiarē.

¹³ Cū tojo nicā tu'ogu, “Yu'u wiogu, pājārā masā quetiwereama cū Jerusalēpu nígu mu'urē ējōpeorārē ña'arō wee'quere. ¹⁴ A'ti macā quē'rārē mu'urē ējōpeorārē ñe'egū a'tiguta weeapu tja pa'ia wiorā na dutio'ori pūrī me'rā”, nicu niwī Ananía. Te quetire tu'o'cu nitjagū, Ananía ne wa'asī'rīticu nimiwī.

¹⁵ Jesú cūrē nicu niwī:

—Wa'aya. Yu'u cūrē yé quetire wereacju besetojapu. Cū ape di'tacjārāpure judío masā nitirārē, na wiorārē, judío masā nirā quē'rārē yé quetire werecusiagusami. ¹⁶ Tere weregū, uputu pi'etigusami. Yu'u basu pe'e wereguti cūrē, nicu niwī Jesú Ananiarē.

¹⁷ Cū tojo nica be'roputa Ananía Juda ya wi'ipu wa'acu niwī. Topu eta, ti wi'ipu sājāa, Saulore bocaecju niwī. Cū dupoapure ñapeo, “Saulo, mu'urē yu'u acaweregure weronojō i'a'a. Jesú mu'urē ma'apu a'ticā bajua'cu yu'are o'oámi, apaturi mu'u caperi i'ato nígu tja. ‘Espíritu Santu tutuasere cūoato' nío'oami”, ni werecu niwī Saulore.

¹⁸ Cū tojo nirī cura maata cū caperipu wa'i nutūrī weronojō bajuse wā'ña'que burustedijacaro niwā. Tojo wa'acā, añurō i'acu niwī toduporopu cū i'a'caro weronojōta tja. Be'ro cūrē wāmeyecārā niwā. ¹⁹ Na tojo wéeca be'roputa ba'a, cū tutuasere cuocu niwī tja. Topure pejeti numriacā Jesure ējōpeorā me'rā Damascopure tojánicu niwī yujupu.

Saulo Damascocjārārē bu'e'que ni'i

²⁰ Damascopu nígu, maata judío masā nerēse wi'seripu Jesucristo Ō'acū macū nimi nisere werecusiagu wa'acu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirā tu'omarīa wa'acārā niwā.

A'tiro nicārā niwā:

—Ă'rî Jerusalēpu nígũ, Jesure ějōpeorārē ña'arō weeseti'cuta nimiba. A'ti macāpu quē'rārē Jesure ějōpeorārē ñe'egũ a'tigu weepu Jerusalēpu narē mia, pa'ia wiorāpure bu'iri da'reduciacu, nicārā niwā.

²² Saulo Jesucristo Ō'acũ bese'cu nimi nisere wācūtutuario me'rā werecu niwī. Cũ tere weregu, queoro Ō'acũ ye queti weremu'tārī masā oja'quere bu'e'io, weremujācu niwī. Tojo weerā Damascocjārā judío masā “Tojo nima'acu weemi”, nīmasīcārā niwā.

Damascocjārā Saulore wējēsī'rīmi'que ni'i

²³ Yoa wa'acaro niwā cũ Jesú ye quetire bu'ecusiaro. Be'ro judío masā Saulore wējēsī'rīcārā nimiwā. ²⁴ Cũ pe'e tu'ocā'cu niwī cūrē wējēsī'rīse quetire. Na nipe'tise nūmurī ñamirī, umūcori ti macā sumuto ūtā cujiri me'rā wéeca sārīrō wijaaropu cūrē wējēsī'rīrā, co'temujācūcārā niwā. ²⁵ Tojo weecā ĩ'arā, ni'cā ñami cũ Saulo bu'esere ějōpeorā cūrē wējētīcā'to nīrā, pi'i me'rā ti sārīrō yu'ruro o'odijocārā niwā.

Saulo Jerusalēpu cũ dajatojaa'que ni'i

²⁶ Be'ro Saulo Damascopu ni'cu Jerusalēpu dajatojaa wa'acu niwī. Topure etagu, āpērā Jesure ějōpeorā me'rā ba'patisī'rīcu nimiwī. Na pe'e cūrē ui nicārā niwā.

—Cũ quē'rā Jesure ějōpeoguta nisami, ni ějōpeoticārā niwā. ²⁷ Be'ro cūrē tojo weecā ĩ'agũ, Bernabé Saulore weetamugũ, Jesú cũ besecū'cārā tiropu pijiwā'cācu niwī. Topu ejagu, Bernabé narē werecu niwī Damasco wa'ari ma'apu Saulo Jesure ĩ'a'quere. Cūrē ucū'que quē'rārē werecu niwī. Apeye Damascopu Saulo Jesú ye quetire wācūtutuase me'rā bu'e'quere werecu niwī. ²⁸ Bernabé werēcāputa, Saulore “Jesure ějōpeoguta nimi”, ni ějōpeocārā niwā. Tojo weegu na me'rā tojacā'cu niwī. Be'ro Saulo Jerusalēcārārē bu'esijagu wa'acu niwī. ²⁹ Uise marīrō wācūtutuase me'rā Jesú ye quetire werecu niwī. Tere weregu, āpērā judío masā nimirā, griego ye ucūrā me'rā ūputu a'metu'timujācu niwī. Cũ me'rā a'metu'ti'cārā Saulore wējēsī'rīcārā niwā. ³⁰ Na tojo weesī'rīcā ĩ'arā, āpērā Jesure ějōpeorā cūrē miacārā niwā Cesarea wāmetiri macāpu. Topu yucusu me'rā cũ ya macā Tarsopu ō'ócārā niwā.

Jesure ějōpeori masā ejerisājā'que ni'i

³¹ Nipe'tirā Jesure ějōpeorā narē ña'arō weedu'ucā ĩ'arā, ejerisājācārā niwā. Tojo weerā siape me'rā nipe'tiro Judea, Galilea, Samari-acjārā nemorō wācūtutuanemocārā niwā. Ō'acũ cũ dutisere añurō weenu'cūcā'cārā niwā. Espiritu Santu weetamurō me'rā pājārā āpērā Jesure ějōpeotimi'cārā ějōpeonemocārā niwā.

Pedro Enearē yu'ruo'que ni'i

³² Pedro quē'rā nipe'tiropu Jesure ějōpeorā nise macārīpūre ĩ'acusiyagu, Lida wāmetiri macāpu etacu niwī. ³³ Topu etagu, ni'cũ Enea wāmetigure bocaejacu niwī. Cũ ocho cū'marī cũ ya wi'ipu sijamasītigu cūñacu niwī.

³⁴ Pedro cūrē nicu niwī:

—Enea, Jesucristo mu'urē yu'ruogusami. Wā'cānu'cāña. Mu'u cūñarōrē tuutūrē, nūrōña, nicu niwī. Cũ tojo nicāta, maata Enea wā'cānu'cācu niwī. ³⁵ Nipe'tirā Lida, Sarō wāmetise macārīcārā cūrē tojo weecā ĩ'arā, na quē'rā Jesure ějōpeocārā niwā.

Dorca co masā'que ni'i

³⁶ Ape macã Jope wãmetiri macãpu ni'cõ numio Jesure ãjõpeogo Tabita wãmetigo nico niwõ. Griego ye me'rã pe'ema Dorca wãmetico niwõ. Dorca nirõ, “ñama” nisis'rirõ weesa'a. Co añurõ weenu'cũcã'co niwõ. Pajasecuorãrẽ añurõ weetamuco niwõ. ³⁷ Pedro cũ Lidapu nirĩ cura co pe'e Jopepu nigõ, dutiti, wẽria wa'aco niwõ. Co wẽrica be'ro na weeseti'caronojõta ãpẽrã co upure coecãrã niwã. Core coetojanu'cõ, ni'cã tucũ u'muarõca tucũpu peocãrã niwã.

³⁸ Jope Lida pu'toacã tojacaro niwã. Tojo weerã Pedro Lidapu nicã tu'orã, umua puarã Jopecjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ pijidutirã o'ocãrã niwã.
—Quero a'tiatio, ni weredutio'ocãrã niwã.

³⁹ Na Lidapu etacã, maata Pedro na me'rã Jopepure wa'acu niwĩ. Dorca nirĩ wi'ipure ejarã, co wẽri'co pesari tucũpu cãrẽ pijimujãcãrã niwã. Cũ ti tucũpu sãjãtacã, wapewia numia Pedro sumuto nerẽnu'cãcãrã niwã. Na utirãta, i'ocãrã niwã camisari, apeye su'ti co catigo narẽ derobosa'quere. ⁴⁰ Be'ro Pedro masã to nirã nipe'tirãrẽ wijaaduticu niwĩ. Na wijaãca be'ro Pedro ejaque'a, Õ'acãrẽ ñubuecu niwĩ. Ñubuetoja, wẽri'core i'a, core nicu niwĩ:

—Tabita, wã'cãnu'cãña. Cũ tojo nicãta, co caperire i'apãaco niwõ. Pedrorẽ i'ãgõta, wã'cãnujãco niwõ. ⁴¹ Co ya omocãpu ñe'e, core wejewa'cõnu'cõcu niwĩ. Be'ro wapewia numiarẽ, ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ narẽ pijimujã, core wiacu niwĩ.

⁴² Nipe'tirã Jopecjãrã tu'ose'sacãrã niwã tojo wee'quere. Tojo weerã pãjãrã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã tja.

⁴³ Pedro peje numurĩ tojacu niwĩ Jopepure. Ni'cũ Simó wãmetigu wa'icurã caseri apogu ya wi'ipu cãjicu niwĩ.

10

Cornelio Pedrorẽ cũ pijidutio'o'que ni'i

¹ Cesareapu ni'cũ Cornelio wãmetigu cien surara Italiano wãmetiri curuacjũ wiogu nicu niwĩ. ² Cũ añugũ nicu niwĩ. Romano masũ nimigũ, judio masã weronojõ Õ'acãrẽ ãjõpeocu niwĩ. Cũ ya wi'icjãrã nipe'tirã Õ'acãrẽ ãjõpeocãrã niwã. Judio masã pajasecuorãrẽ niyeru o'omujãcu niwĩ. Õ'acãrẽ ñubuenue'cũcã'cu niwĩ. ³ Ni'cã numu ñamica'a tres nicã cãritimigũ quẽ'egũ weronojõ ni'cũ Õ'acãrẽ wereco'tegure i'acu niwĩ. Cũ tiro sãjãa, cãrẽ pisucu niwĩ:

—Cornelio, nicu niwĩ.

⁴ Cũ uputu uise me'rã i'anu'cũbajaque'acu niwĩ cãrẽ.

—¿De'ro niti? ni yu'ticu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acãrẽ wereco'tegu cãrẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ mu'u ñubuesere tu'oami. Mu'u pajasecuorãrẽ niyeru o'ose quẽ'rãrẽ i'ami. Cũ mu'u ñubuesere yu'tigusami. ⁵ Ni'cãrõacã Jopepu mu'u umuarẽ o'õya. Narẽ ni'cũ Simó Pedro wãmetigure pijigu wa'adutiya. ⁶ Cũ apĩ Simó wãmetigu wa'icurã caseri apogu ya wi'ipu cãjisami. Ti wi'i pajiri maa sumutopu nisa'a, nicu niwĩ Õ'acãrẽ wereco'tegu Corneliore.

⁷ Be'ro Õ'acãrẽ wereco'tegu wa'a wa'acu niwĩ. Cũ wa'ãca be'ro Cornelio cãrẽ da'raco'terã puarãrẽ, tojo nicã ni'cũ surara cãrẽ weetamugurẽ pijiocu niwĩ. Surara quẽ'rã Õ'acãrẽ ãjõpeoguta nicu niwĩ. ⁸ Nipe'tise Õ'acãrẽ wereco'tegu ni'quere narẽ werecu niwĩ. To be'ro narẽ o'õcã'cu niwĩ Jopepu.

Pedrore Õ'acũ queose ï'o'que ni'i

⁹ Na wa'aca be'ro ape numu dajaritero nicã na Jopepu ejarãtirã weeri cura Pedro pe'e cũ nirĩ wi'i bu'i daposãrĩpu ñubuegu mujãcu niwĩ. Ti wi'i daposãrĩ opa sira nicaro niwũ. ¹⁰ Cũ topu ujaboa, pũrõ ba'asĩ'ricu niwĩ. Ti wi'icjãrã na ba'ase weeri cura cãritimigũ qu'e'se weronojõ apeyenojõ dijaticã ï'acu niwĩ. ¹¹ Ë'muse pãricã ï'acu niwĩ. Topu ni'cãrõ su'tiro weronojõ bajuri caserojo nucucãpu dijaticaro niwũ. Ba'paritise sumutori du'te'caro nicaro niwũ. ¹² Ti casero po'peapure nipe'tirã wa'icurã, pĩrõa, mirĩcũa sãñacãrã niwã.

¹³ Õ'acũ cãrẽ niçu niwĩ:

—Pedro, ï'aña. Á'rãrẽ wẽjẽ ba'aya, nicu niwĩ.

¹⁴ Pedro pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—¡Acoe! Ba'awe'e, yu'u wiogu. Æpẽrã wa'icurã ãsã judío masã ba'aya marĩrãnojo nima. Yu'u ne ã'rãnojo'rẽ ba'atigu nicãti, nicu niwĩ.

¹⁵ Õ'acũ cãrẽ ninemocu niwĩ tja:

—Yu'u ba'aduti'cãrã añurã nima. “Ba'aya marĩrãnojo nima”, niticã'ña, nicu niwĩ. ¹⁶ I'tiati tojo ï'ocu niwĩ cãrẽ ti casero me'rã. Cũ ï'osetirinucũ “Ba'aya”, nicu niwĩ. Be'ro ti caserore Õ'acũ u'musepu miimujãa wa'acu niwĩ.

¹⁷ Pedro ti casero mujãaca be'ro uputu wãcũque'ticu niwĩ.

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weesari te yu'u ï'a'que? ni wãcũcu niwĩ. Tojo cũ wãcũrĩ cura Cornelio cũ o'õ'cãrã umua Jopepure etacãrã niwã. ¹⁸ Eta, “Simó wa'icurã caseri apogu ya wi'i ¿no'opu niti?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã tocjãrãrẽ. Na pe'e na sãrĩtiña'cã, “Sõ'opu nisa'a”, ni wereo'ocãrã niwã. Tojo nicã tu'õ, wa'acãrã niwã Simó Pedro nirĩ wi'ipũ. Topu eja, “¿Ne, a'tota niti Simó Pedro wãmetigu?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã. Na tojo nirĩ cura Pedro cũ ï'a'quere wãcũque'tigu weecu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo wãcũcã, Espiritu Santu cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'urẽ sope pu'topu umua i'tiarã a'marã weeama. ²⁰ Quero, na tiropu dijabaque'oya. Na me'rã wa'aya. “Yu'u na me'rã wa'acã, ña'a nibosa'a, na judío masã mejeta nima”, ni wãcutiguta wa'aya. Yu'u narẽ o'oãpu, nicu niwĩ Espiritu Santu.

²¹ Cũ tojo nica be'ro Pedro dija, “¿Yu'ureta a'mati? ¿De'ro weerã a'tiati?” ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

²² Cũ tojo nicã, na yu'ticãrã niwã:

—Cornelio wãmetigu surara wiogu ãsãrẽ o'oãmĩ. Cũ añugũ, Õ'acũrẽ ãjõpeogu niãmĩ. Cãrẽ nipe'tirã judío masã añurõ wãcũrã niama. Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu Corneliore a'tiro niapu: “Pedrore pijidutiya mu'u umuarẽ”, niapu. Mu'u weresere tu'odutigu weepu. Tojo weerã ãsã mu'urẽ pijirã a'tirã weepu, nicãrã niwã.

²³ Na tojo nicã tu'ogu, Pedro narẽ, “Sãjãtia. A'ti ñamirẽ a'to cãrĩña”, nicu niwĩ.

Ape numu cũ ye dure, wa'a wa'acãrã niwã. Æpẽrã ti macãcjãrã quẽ'rã Jesure ãjõpeorã Pedro me'rã wa'acãrã niwã. ²⁴ Ape numu pe'e eja'cãrã niwã Cesareapure. Cornelio cũ neocũu'cãrã me'rã cũ ya wi'ipũ narẽ co'tecu niwĩ. Na a'ticurã nicãrã niwã Pedrore co'terã: Cornelio acawererã, ãpẽrã cũ me'rãcjãrã waro nicãrã niwã. ²⁵ Pedro topu etacã, Cornelio cãrẽ põtẽrĩgũ wijaatacu niwĩ sopepu. Topu cãrẽ ãjõpeogu ejaque'acu niwĩ.

²⁶ Pedro cũ tojo weecã ï'agũ, “Wã'cãnu'cãña. Yu'ure ãjõpeoticã'ña. Yu'u quẽ'rã mu'u weronojõta umu ni'ĩ”, nicu niwĩ.

²⁷ Wā'cānu'cāca be'ro na utamurāta sājāacārā niwā cū ya wi'ipure. Topu sājāagū, Pedro pājārā masā nerēyu'cārāpure bocaecacu niwī.

Pedro Cornelio ya wi'ipū were'que ni'i

²⁸ Be'ro narē nicu niwī topu nerē'cārārē:

—Ēsā judío masārē dutise, ūsā ējōpeose a'tiro ni'i. Musā judío masā nitirā ye wi'seripure sājāadutiwe'e. Ne musārē ba'patidutiwe'e. Musā tere añurō masisa'a. Ō'acū ni'cārōacārē yu'ure i'oami. “Ne āpērārē ba'patiti weeticā'ña. ‘Na ña'arā nima' ni yabiticā'ña”, niami. ²⁹ Tojo weegu na yu'ure pijiticā, maata a'tiapu. “Wa'awe'e, judío masā mejēta nima”, nitiapu. Mu'u ĵde'ro weeguti pijioati? Yu'u masisī'rīsa'a, ni sērītiña'cu niwī Corneliore.

³⁰ Cornelio cūrē yu'ticu niwī:

—Ba'paritise numurī yu'ru'u a'ti horata tres nicā a'ti wi'ipū yu'u be'ti ñubueca be'ro. Wācūña marīrō ni'cū umu su'ti asistese sāñagū bajuawī yu'u tiropu. ³¹ Yu'ure niwī: “Cornelio, Ō'acū mu'u ñubuesere tu'oami. Mu'u pajasecuorārē niyeru o'ose quē'rārē i'ami. ³² Jopepu mu'u umuarē o'óya. Ni'cū Simó Pedro wāmetigūre pijigu wa'adutiya narē. Cū apī Simó wāmetigu wa'icūrā caseri apori masū ya wi'ipū pajiri maa sumutopu cājisami. Cū a'topu etagu, mu'urē weregusami Ō'acū ye cjasere”, ni werewī yu'ure. ³³ Tojo weegu maata mu'urē pijidutigu o'ówu. Mu'u añurō wéegu a'tiapā. Marī nipe'tirāpūta Ō'acū i'orōpu ni'i. Nipe'tise mu'urē Ō'acū weredutisere mu'u ūsārē werēcā tu'osī'rīsa'a, nicu niwī Cornelio Pedrore.

³⁴ Cū tojo níca be'ro Pedro werecu niwī narē:

—Yu'u ni'cārōacā masī'i, Ō'acū nipe'tirārē ni'cārōnojō ma'isami. ³⁵ Cū nipe'tise cururicjārā cūrē ējōpeorārē, cū uaro weenu'cūrārē añurō i'asami. ³⁶ Ō'acū añuse o'ócu niwī judío masārē Jesucristo me'rā ejerisājāse bocarāsama nisere. Jesucristo nipe'tirā masā wiogu nimi. ³⁷ Musā tu'opā nipe'tise judío masā na nirōpu wa'a'quere. Juā masārē bu'e, wāmeyemu'tāca be'ropu Jesú bu'enu'cāwī Galilea di'tapure. ³⁸ Jesú Nazarecjūrē wa'a'quere masā masisa'a. Cū pacu Espiritu Santu me'rā cūrē tutuasere o'ocu niwī. Cū me'rā ninu'cūcā'cu niwī. Tojo weegu no'o cū wa'aro masā me'rā añurō weewī. Āpērā wātī dutiro weenu'cūrārē wātīarē cō'awīrōmujāwī.

³⁹ »Jerusalē nipe'tiropu judío masā nise macārīpure ūsā cū wee'quere i'ape'ocā'wū. Āpērā cūrē curusapu paabi'pe wējēwā. ⁴⁰ Ō'acū pe'e i'tia numu be'ro cūrē masōcu niwī. Cūrē masōca be'ro ūsā tiropure apaturi bajuacā weewī. ⁴¹ Masā nipe'tirāpure bajuatiwī. Ō'acū toduporopu cū bese'cārā dia'cūrē bajuawī. Cū masāca be'ro cū me'rā sī'rī, ba'awū.

⁴² »Ēsārē cū ye quetire weredutiwī āpērārē. Cū pacu cūrē nipe'tirā masā añurā, ña'arārē beseacju sōrōwī nisere weredutiwī ūsārē Jesú.

⁴³ »Nipe'tirā duporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā Jesú yere a'tiro ni ojamu'tācārā niwā: “Cūrē ējōpeorārē nipe'tirā na ña'arō wee'quere acoboJose sērīcā, narē acoboJogusami cū tutuaro me'rā”, nicārā niwā, nicu niwī Pedro Cornelio ya wi'ipū nerē'cārārē.

Judío masā nitirārē Espiritu Santu dijata'que ni'i

⁴⁴ Pedro ucūrī curata cū weresere tu'orāpure Espiritu Santu dijatacu niwī. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tojo wa'áca be'ro āpērā ye ucūsero ucūmasītimi'cārā ucūnu'cācārā niwā. Tojo nicā “Ō'acū, mu'u añuyu'ruagu ni'ī”, ni e'catise o'ocārā niwā. Na tojo ucūcā tu'orā, Pedro me'rā wa'a'cārā judío masā Jesure ējōpeorā tu'omarīa wa'acārā niwā.

—¡Acoe! Ō'acū Espiritu Santure o'oāmi judío masā nitirā quē'rārē, nicārā niwā.

⁴⁷⁻⁴⁸ Pedro cū me'rā wa'a'cārārē nicu niwī:

—Ō'acū Espiritu Santure o'oāmi ā'rā quē'rārē marī judío masārē weronojōta. Tojo weerā “Wāmeyeticā'ña, Espiritu Santure mooma” ni, cā'mota'ata basiowe'e. Na Jesucristore ējōpeoma. Tojo weerā narē wāmeyeroa'a, nicu niwī Pedro. Be'ro Cornelio quē'rā cūrē “A'topu tojaque'aniña yujupu pejeti numurī ūsā me'rā”, nicārā niwā. Tojo weegu na me'rā tojánicu niwī.

11

Jesure ējōpeorārē Pedro Jerusalēpu cū were'que ni'ī

¹ Judeapu nirā Jesú besecū'cārā, tojo nicā Jesure ējōpeorā topu nirā Cornelio quē'rā judío masā nitimirā na Jesure ējōpeosere tu'ocārā niwā. ² Tere tu'ocārā niyurā, Pedro Jerusalēpu tojatacā, tocjārā judío masā Jesure ējōpeorā cūrē tu'ticārā niwā:

³ —Mu'u judío masā nimigū, judío masā nitirā ya wi'ipu sājāapā. Na me'rā ba'apā. Te mu'u tojo wee'que ña'a ni'ī, nicārā niwā.

⁴ Na tojo nicā tu'ogu, narē nipe'tise tenucū cūrē topu wa'a'quere werepe'ocā'cu niwī:

⁵ —Ni'cāti Jopepu nígū, yu'u ñubueri cura quē'ese weronojō u'musepu apeyenojō dijaticā i'awū. Ni'cārō su'tiro weronojō bajuri caserojo dijatiwu yu'u tiropu. To ba'paritise sumutori du'téca casero niwū. ⁶ Yu'u ti casero pu'toacā wa'a, ¿ñe'enojō niti? nígū, i'agū wa'awu. Nirānucū sāñawā. Wa'icurā, nūcūcjārā, ecarā, pīrōa, mirīcūa sāñawā.

⁷ »Yu'u tojo i'arī cura Ō'acū yu'ure ucūcā tu'owu: “Pedro, narē wējē ba'aya”, niwī. ⁸ Yu'u pe'e cūrē yu'tiwu: “Ba'awe'e, yu'u wiogu. Āpērā wa'icurā judío masā ba'aya marīrānojō nima. Ne ni'cāti nanojōrē ba'atigu nicāti”, niwū cūrē. ⁹ Ō'acū yu'ure apaturi ucūdijowī tja: “Yu'u ba'aduti'cārā añurā nima. Ba'aya marīrānojō nima”, niticā'ña”, niwī.

¹⁰ »I'tiati tojo wa'awu. Be'ro Ō'acū ti caserore miimujāa wa'awī u'musepu. ¹¹ Tojo wa'ari curata i'tiarā umua Cesareacjārā yu'ure pijiri masā yu'u nirī wi'ipure ejacārā niwā.

¹² »Espiritu Santu yu'ure na me'rā wa'adutiwī. “Na judío masā nitima, yu'u na me'rā wa'acā, ña'a nibosa'a', ni wācūnurūtiguta wa'aya”, niwī. Ā'rā seis Jesure ējōpeorā Jopecjārā Cesareapu wa'arā, na quē'rā yu'ure ba'patiwā'cāwā. Topu eja, ūsā Cornelio wāmetigu ya wi'ipu sājāawū.

¹³ Ūsā topu sājāejacā, Cornelio ūsārē werewī: “Ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu yá wi'ipu sājāticā i'awū. Cū yu'ure Ūmua o'oya Jopepu. Ni'cū Simó Pedro wāmetigure pijigu wa'adutiya. ¹⁴ Cū mu'u ya wi'ipu ejagu, Ō'acū yere mu'urē weragusami. Tere ējōpeocā, mu'u, mu'u ya wi'icjārārē Ō'acū yu'ruogusami', ni werewī yu'ure Ō'acūrē wereco'tegu”, niwī Cornelio.

¹⁵ Yu'u narē ucūnu'cārī curata ne waro marīrē dijata'caronojōta Espiritu

Santu dijatawī napure. ¹⁶ Tojo wa'acā ī'agū, yu'u Jesú marī wiogu cū ní'quere wācūwū: “Juā musārē aco me'rā wāmeyecu niwī. Be'ro yu'u pacu pūrīcā Espīritu Santure o'ógusami musārē. Musā me'rā ninu'cūcā'gūsami” cū ní'quere wācūwū. ¹⁷ Tojo weegu yu'u tojo wa'ari curaputa wācūcāti majā. Ō'acū Espīritu Santure o'ócu niwī judío masā nitirārē marīrē o'ó'caronojōta na marī wiogu Jesucristore ējōpeocā. Tojo weegu yu'u Ō'acūrē yu'runu'cāmasīticāti. Cūrē “Judío masā nitirā ya wi'ipu sājāawe'e”, nīmasīticāti, nicu niwī Pedro.

¹⁸ Tere cū tojo ni weretojaca be'ro judío masā di'tamarīpe'tia wa'acārā niwā.

—Ō'acū judío masā nitirā quē'rārē na ña'arō wee'quere bujaweticā hasami na u'musepu añurō e'catise bocato nīgū, ni e'catise o'ocārā niwā Ō'acūrē.

Antioquíacjārā na weeseti'que ni'i

¹⁹ Estebare na wējēcaterore Jesure ējōpeorārē ña'arō weecārā niwā. Tojo weecā, na no'o uaro du'tistea wa'acārā niwā. Āpērā Feniciapu, āpērā Chīpre nūcūrōpu, āpērā Antioquíapu wa'acārā niwā. Na tepu etarā, judío masā dia'cūrē Jesú ye quetire werēcārā niwā. ²⁰ Ni'cārērā Antioquíapu du'tiwā'cā'cārā Chīpre, Cirenecjārā nicārā niwā. Na pūrīcā judío masā nitirārē Jesú ye quetire werēcārā niwā.

—Jesú nipe'tirā wiogu nimi. Cūrē ējōpeocā, marī ña'arō wee'quere acobojogusami, ni werēcārā niwā. ²¹ Ō'acū na tojo wererārē añurō weetamucu niwī. Na werēcā tu'orā, pājārā tocjārā Jesure ējōpeocārā niwā. Na toduporopu ējōpeomi'quere ējōpeodu'ucā'cārā niwā.

²² Jerusalécjārā Jesure ējōpeorā Antioquíacjārā cūrē ējōpeose quetire tu'ocārā niwā. Tere tu'o, Bernabére Antioquíapu ī'agū wa'aya ¿de'ro wa'amitito? nīrā, o'ócārā niwā.

²³ Cū ti macāpu eja, ī'acu niwī narē Ō'acū weetamu'quere. Tere ī'agū, uputu e'cati, narē werecu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Jesure musā ne wācūdu'uticā'ña. Cū dutisere añurō weenu'cūcā'ña, ni werecu niwī. ²⁴ Bernabé Espīritu Santure cuoyu'rutjagū, añurō Ō'acūrē ējōpeonu'cūgū nicu niwī. Cū ti macācjārārē werēcā, pājārā masā Jesure ējōpeocārā niwā.

²⁵ Bernabé Antioquíapu ní'cu wa'a, Saulo Tarsopu nigūrē a'magū wa'acu niwī. ²⁶ Cūrē bocaaja, Antioquíapu miimajāmitojacu niwī. Na ti macāpure Jesure ējōpeorā me'rā ni'cā cū'ma nicārā niwā. Topure pājārā masārē bu'ecārā niwā. Titareta tocjārā Jesure ējōpeorārē “Cristiano, Jesucristo yarā nima”, ni pisunu'cācārā niwā.

²⁷ Bernabé, Saulo Antioquíapu nīrī cura Jerusalécjārā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na tiropu etacārā niwā. ²⁸ Na me'rā wa'a'cu ni'cū Agabo wāmetīgu nicu niwī. Topu eja, Espīritu Santu tutuaro me'rā tocjārārē werecu niwī.

—Nipe'tiropu ba'ase pe'tia wa'arosa'a, ni weryucu niwī narē. Cū tojo ní'que queoro wa'acaro niwū Claudio romano wiogu nise cū sājāca be'ropu.

²⁹ Cū tojo nicā tu'orā, Antioquíacjārā Jesure ējōpeorā a'tiro ni wācūcārā niwā: “Marī Judea di'tapu nīrā Jesure ējōpeorārē niyeru o'orā marī cuoro ejatuaro.” ³⁰ Tojo weerā Saulo, Bernabé me'rā narē weetamurā niyeru neo, o'ócārā niwā.

—O'oya a'tere Jesure ějōpeorārē su'ori nirāpūre, nío'ocārā niwā.

12

Pedrore bu'iri da'reri wi'ipu nĩ'cure Ő'acūrē wereco'tegu pāowĩrō'que ni'i

¹ Antioquíapū Saulo, Bernabé na bu'ecusiaru curare Herode Judea di'ta wioḡu nicu niwĩ. Titareta Jerusalēpūre ña'arō weenu'cācu niwĩ ni'cārērā Jesure ějōpeorārē. ² Tojo weegu Juā ma'mi Santiagore di'pji pajiri pji me'rā wējēdutigū niwĩ. ³ Cū tojo wējēcā ĩ'arā, āpērā judío masā Jesure ějōpeotirā pūrō e'caticārā niwā. Cū tere masĩḡū, nemorō e'catirāsama majā níḡū, Pedrore ñe'edutigū o'ócu niwĩ tja. Tojo wa'acaro niwū pā bucuase me'rā morētica bosenuḡu nicā. Ti numurē masā pā bucuase me'rā na morēti'quere ba'acārā niwā. ⁴ Pedrore ñe'ēca be'ro Herode bu'iri da'reri wi'ipu sōrōdutigū o'ócu niwĩ. Ti wi'ipure ba'paritise cururi surara cūrē ducayu, co'temujācārā niwā. Te cururinacū ba'paritirā surara nicārā niwā. Herode “Pascua bosenuḡu be'ro cūrē miiwĩrōḡūti masā wa'teropu. Na ĩ'orōpu cūrē wējēdutiguti”, ni wācūcu niniwĩ. ⁵ Tojo weerā surara Pedrore añurō co'temujācārā niwā. Cū bu'iri da'reri wi'ipu nirĩ cura Jesure ějōpeorā pe'e Ő'acūrē sērĩbosanu'cūcā'cārā niwā.

⁶ Pedrore Herode “Ñamiacā miiwĩrōḡūti” nica ñamirē cōme dari me'rā du'teno'cu puarā surara decopu cārĩcu niwĩ. Ni'cū surara diacjūcamocā pe'e cōme dare cū ya omocāpu du'teō'ocu niwĩ. Apĩ pe'e quē'rā cūpecamocā pe'ere mejārōta weecu niwĩ. Pedro mejēcā weecā tu'oña'rāti nĩrā, tojo weecārā niwā. Āpērā ti wi'i sope pu'topare co'tecārā niwā. ⁷ Be'ro wācūña marĩrō ni'cū Ő'acūrē wereco'tegu Pedro nirĩ tucūpu bajuacu niwĩ. Cū tojo weecā, ti tucū añurō bo'reyuse'sa wa'acaro niwū. Cūrē wā'cōḡū, tuucarēcu niwĩ.

—Quero. Wā'cānu'cāña, nicu niwĩ. Tojo nicāta, cōme dari Pedrore du'temi'que surumajā wa'acaro niwū.

⁸ —Ejerituya. Mu'u ye sapatore sāñaña, nicu niwĩ. Cū tojo nicā tu'o, ejeritu, cū ye sapatore sāñañu niwĩ. Tu'ajanu'cōcā ĩ'a, cūrē nicu niwĩ tja:

—Mu'u yaro bu'icjārō asibusore sāñaña. Te'a yu'ure sirutuya. ⁹ Pedro cū tojo nicā tu'o, cū siro sirutuwiijaacu niwĩ. “¿Diacjūta nisari a'te Ő'acūrē wereco'tegu yu'ure miiwijaase? Apetero weegu quē'egū weesa'a”, ni wācūcu niwĩ. Cū tojo wijaasere añurō masĩticu niwĩ. ¹⁰ Surara na ne co'te dujirore yu'ruacārā niwā. Be'ro apero quē'rārē tja yu'ruaa, ti wi'i ne sājāarō cōmesope tiropure ejacārā niwā. Na topu ejacā, ti sope se'laro pārĩa wa'acaro niwū. Be'ro na ti sopere yu'ruwijaa wa'acārā niwā. Yoacurero wa'a, Ő'acūrē wereco'tegu bajudutia wa'acu niwĩ. Pedro ni'cūta tojanu'cācu niwĩ majā.

¹¹ Be'ro cū bajuduticāpūta añurō tu'omasĩcu niwĩ.

—Diacjūta niapā yu'u ĩ'a'que. Nirōta Ő'acū yu'ure yu'rudutigū, ni'cū cūrē wereco'tegure o'opĩ Herode ña'arō weeticā'to níḡū. Tojo nicā judío masā Jesure ějōpeotirā nipe'tise yu'ure ña'arō weesĩ'risere cā'mota'agu o'opĩ, nicu niwĩ Pedro.

¹² Cū tere wācūḡūta, wa'acu niwĩ María Juā Marco wāmetigū paco ya wi'ipu. Ti wi'ipure Jesure ějōpeorā Pedrore pājārā Ő'acūrē sērĩbosarā weecārā niwā. ¹³ Ti wi'i tiro ejagu, sope pu'to ũtā kujiri me'rā na wéca

sã'rĩrõ tiropu ejanu'cã, pisucu niwĩ narẽ. Ti wi'icjãrãrẽ da'raco'tego Rode wãmetigo ti wi'i po'peapu nico niwõ. Pedro pisucã tu'ogo, sopepu wa'a, yu'u'agõ wa'aco niwõ. ¹⁴ Pedro cũ ucũsere tu'omasĩgõ, co uputu e'catigo, cãrẽ pãosõrõtimgõta omasãjãa, to ñubue dujirãpure werego wa'aco niwõ. Na tiro ejago, "Pedro sope pu'to niami", ni wereco niwõ. ¹⁵ Co tojo nicã tu'orã, "Mũ'u tojo nima'aco wee'e", nicãrã niwã. Co pe'e "Diacjũta ni'i", nico nimiwõ. Be'ro na "To pũricãrẽ Pedrowãtĩ niapĩ", nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicũnarĩ cura Pedro sope pu'topure pisugu weecũ weecu niwĩ. Be'roputa na sopepu wa'a, ti sopere pão i'acãrã niwã. Pedro topu nu'cũcã i'arã, uputu ucũacãrã niwã. ¹⁷ Be'ro narẽ omocã me'rã weequeocu niwĩ tocãrõta ucũa nigũ. Be'ro bu'iri da'reri wi'ipu cũ ni'cure Õ'acũ cãrẽ miwijaa'quere werecu niwĩ. Apeye tja narẽ werenemocu niwĩ:

—Wereya Santiagore, ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ yu'ure tojo wa'a'quere, nicu niwĩ. Nitoja, cũ ti wi'ipu ni'cu wijaa, wa'a wa'acu niwĩ aperopu.

¹⁸ Bo'reque'aca be'ro bu'iri da'reri wi'i co'terã Pedro marĩcã i'arã, uputu wãcũque'ticãrã niwã.

—¿De'ro wa'apariba Pedrore? ni, na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã.

¹⁹ Be'ro Herode Pedro marĩcã tu'ogu, surarare "A'marã wa'aya", nio'ocu niwĩ. Na a'macãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. Be'ro Herode Pedrore co'terã nimi'cãrãrẽ uputu sãrĩtiña'cũmĩ, narẽ wẽjẽcã'duticu niwĩ.

To be'ro Herode Judea di'tapure wijawã'cã, Cesarea wãmetiri macãpu nigũ wa'acu niwĩ tja.

Herode cũ wẽrĩ'que ni'i

²⁰ Herode uputu uacu niwĩ Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩcjãrã me'rã. Herode ya di'ta cjase nicaro niwũ te macãrĩcjãrã na ba'ase pe'e. Cũ na me'rã uagu, tocjãrãrẽ ne ba'ase duadutitica niwĩ. Tojo weerã ba'ase apaturi duato tja nĩrã, tere Herode tiropu aporã wa'acãrã niwã. Herode me'rã da'ragu Blasto wãmetigure ucũmũ'tãcãrã niwã.

—Ësãrẽ ucũbosagu wa'aya Herode tiropu, nicãrã niwã. Cũ narẽ weetamusĩ'rĩgũ, "Jau", nicu niwĩ. ²¹ Tojo weegu Herode me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. Be'ro Herode pe'e cũ werecã tu'ogu, ni'cã numu na me'rã ucũatji numurẽ besecu niwĩ. Ti numu nicã Herode cũ ye wiogu su'tire sãña, wiorã dujiri cũmurõpu dujicu niwĩ. Topu Tiro, Sidõcjãrãrẽ ucũpeocu niwĩ. ²² Cũ ucũcã tu'orã, "Ã'rĩ a'to ucũgũ, umu dia'cũ nitimi. Õ'acũ nimi", ni caricũcãrã niwã. ²³ Na tojo nicã tu'ogu, Herode "Yu'u umu ni'i, Õ'acũ ni'cãrẽta ãjõpeoroua'a", ne nitica niwĩ. Tojo weegu na caricũrĩ curata Õ'acũrẽ wereco'tegu Herodere dutida'recu niwĩ. Be'ro majã cũ becoa ba'aween'o, wẽrĩa wa'acu niwĩ.

²⁴ Te quetire tu'orã, pãjãrã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã. Nipe'tiropu Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwũ.

²⁵ Be'ro Bernabé, Saulo Jerusalẽpu niyeru o'otojaca be'ro majãmitojaacãrã niwã tja Antioquíapure. Juã Marco wãmetigu quẽ'rã na me'rã wa'acu niwĩ.

13

Bernabé, Saulo na Jesú ye quetire apeye macãrĩpu weresijanu'cã'que ni'i

¹ Antioquíapure Jesure ãjõpeorã wa'terore Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã, tojo nicã Õ'acũ yere bu'erã a'ticurã nicãrã niwã: Bernabé, apĩ Simó, cãrẽta tja "Ñigũ" pisucãrã niwã. Apĩ Lucio Cirene wãmetiri macãcjũ, apĩ

Manaé Herode Galilea wiogu tiro ni'cārō me'rā masā'cu, tojo nicā Saulo nicārā niwā. ² Ni'cāti na be'ti ñubueri cura Espíritu Santu narē nicu niwī: —Bernabé, Saulore du'uo'oya. Narē aperopu wa'adutigati wee'e. Na apeye di'tapu quē'rārē bu'ecusiarā wa'arāsama. Narē yu'u beseapu, nicu niwī.

³ Tojo nicā tu'o, be'ti ñubueca be'ro na me'rācjārā Saulo, Bernabére na dūpopare ñapeo, narē we'eriti, o'ócā'cārā niwā.

Chipre nūcūrōpu Bernabé, Saulo na wa'a were'que ni'i

⁴⁻⁵ Be'ro Bernabé, Saulo Espíritu Santu ní'caronojōta Seleucia wāmetiri macāpu wa'arā, Antioquíapu ní'cārā wijawā'cācārā niwā. Tocjārā yucusu me'rā wa'a ejacārā niwā Chipre nūcūrōrē ni'cā macā Salamina wāmetiri macāpu. Ti macāpu nírā, judío masā na nerēse wi'seripu Jesú ye quetire werecārā niwā. Juā Marco Antioquíapu ní'cu narē weetamucusiagu na me'rā wa'acu niwī. ⁶ Ti macāpu wijaa, nūcūrōpure Jesú ye quetire werecusiabi'acā'cārā niwā. Téé apese pā'rē Pafō wāmetiri macāpu wereejacārā niwā. Ti macāpure ni'cū judío masū yai weronojō nigūrē bocaecārā niwā. Cū wāmeticu niwī Barjesú. Griego ye me'rā pe'ema cūrē Elima pisucārā niwā. “Yu'u Ō'acū ye queti weregu ni'i”, nisoocu niwī ti macācjārārē. ⁷ Cū yai ti nūcūrō wiogu Sergio Paulo wāmetigu añurō tu'omasise cuogu me'rācjū nicu niwī. Sergio Paulo Jesú ye quetire tu'osí'rigū pijidutio'ocu niwī Bernabé, Saulore. Tojo weerā cū pu'topu wererā wa'acārā niwā. ⁸ Yai pe'e Sergio Paulo Jesure ējōpeoticā'to nígū, na weresere cā'mota'así'rīmīcu niwī. ⁹ Cū tojo weecā í'agū, ne waropure Saulo wāmeti'cu, Pablo wāme dūcayucū Espíritu Santure cuoyu'ragu í'acūñā í'a, ¹⁰ nicu niwī:

—Mu'u wātī dutiro weegú ni'i. Mu'u masārē añurō weesí'rīrārē cā'mota'a. Diacjū niwe'e. Weeta'sasebucu ni'i. Ō'acū cū diacjū weresere “Tojo niwe'e”, ni ucūmaasoo'o. ¹¹ Mu'urē ni'cārōacā Ō'acū bu'iri da'regusami. Mu'u caperi í'atigu tojagúsa'a téé Ō'acū uaro pōtēorō, nicu niwī Pablo.

Cū tojo nicāta, cūrē na'ití'a wa'acaro niwā. Ne caperi í'atigu tojacu niwī. Cūrē tojo wa'acā tu'oña'gū, cūrē tūawā'cācjure a'macu niwī. ¹² Yaire tojo wa'acā í'agū, Sergio Paulo Jesure ējōpeocu niwī. Pablo, Bernabé na Jesú ye quetire bu'eme'rīcā í'amarīatjīgū, tojo ējōpeocu niwī.

Bernabé, Pablo Chiprepu ní'cārā Antioquíapu na were'que ni'i

¹³ Pablo, cū me'rācjārā Pafopu ní'cārā wijapē'a, ni'cā maapu nujā, ejacārā niwā Perge wāmetiri macāpure. Ti macā Panfilia wāmetiri di'tapu nicaro niwā. Na Pergepu etacā, Juā Marco narē totā soocā, Jerusalépu majāmitojaa wa'acu niwī. ¹⁴ Be'ro ti macāpu ní'cārā wa'acārā niwā ape macā Antioquía wāmetiri macāpu tja. Ti macā Pisidia wāmetiri di'tapu tojacaro niwā. Sauru nicā judío masā na nerērī wi'ipu Pablo quē'rā tocjārā me'rā sājāanuñā dujicārā niwā. ¹⁵ To be'ro ti wi'i wiorā bu'ecārā niwā Moisé cū ojāca pūrī cjasere, be'ro tja Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere. Bu'etoja, ti wi'i wiorā āpērā to dujirārē “Sōjārē weredutirā wa'aya”, nío'ocārā niwā. Na pe'e wa'a, “Acawerērā, musā wācūtutuasenojō queti cuorā, ni'cārōacā wereya ūsārē”, nicārā niwā. ¹⁶ Na tojo nicā tu'ogu, Pablo wā'cānu'cā, narē omocā me'rā di'tamarīduticu niwī. Weetoja, narē werecu niwī:

—Musã judío masã, ãpērã na weronjo Õ'acūrē ějõpeorã yu'u ucüsere tu'oya. ¹⁷ Õ'acũ, ũsã judío masã ějõpeogu, ũsã ñecũsumuarē besecũucu niwĩ. Na ãpērã ye di'ta Egiptopu nicã, narē pãjãrã masãputinemocã weecu niwĩ. Be'ro na ti di'tapu nirãrē cũ tutuaro me'rã miwijuacu niwĩ. ¹⁸ Cuarenta cũ'marĩ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu nĩrã ña'arõ na cūrē yu'ranũcãmĩcã, na tojo weesere cũ nu'cãcu niwĩ. ¹⁹ Be'ro na ya di'ta waro Canaã di'tapu ejacã, ti di'tacjãrãrē siete cururire cõ'aõ'ocu niwĩ. Ti di'tare ũsã ñecũsumuarē o'ogutigu, na macãrĩ wa'awe'o'quere niato nĩgũ tojo weecu niwĩ. ²⁰ Be'ro tja na Canaã di'tapu nicã, Õ'acũ narē su'ori nisetiajãrē sõrõcu niwĩ. Na cũ sõrõ'cãrã masãrē beseri masã nicãrã niwã. Cuatrocientos cincuenta cũ'marĩ na masãrē beseri masã ducicãrã niwã. Samue Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã cũ nise numũrĩpu dutitucãrã niwã. ²¹ Samuereta masã sãrĩcãrã niwã: “Ũsã ni'cũ wiogu waro ũasa'a.” Na tojo nicã tu'o, Samue Õ'acūrē sãrĩcu niwĩ. Õ'acũ tojo weegu na wiogu waro niacjũre Saũl wãmetigure sõrõcu niwĩ. Saũl Cis macũ Benjamĩ ya curuacjũ cuarenta cũ'marĩ wiogu nicu niwĩ. ²² Saũl wiogu nisere Õ'acũ cūrē wĩrõca be'ro apĩ Davi wãmetigure sõrõcu niwĩ tja. Õ'acũ cūrē a'tiro nicu niwĩ: “Davi Isai macũ nipe'tise yu'u tu'sasere weemi. Tojo weegu pũrõ e'cati'i cũ me'rã”, nicu niwĩ. ²³ Õ'acũ ũsã ñecũsumuarē “Ni'cũ Davi pãrãmi nituriagupu musã judío masãrē yu'ruogu a'tigusami”, ni werecu niwĩ. Jesũ wãmetigu Õ'acũ tojo nĩ'cuta nimi. ²⁴ Ne waropure Jesũ cũ masãrē bu'enũ'cãse ñuporopure Juã masãrē bu'eyucu niwĩ: “Musã ña'arõ wee'quere bujawetiya. Musã nisetisere ñucayuya. Musã tojo ñucayucã, yu'u musãrē wãmeyegusa'a”, nicu niwĩ. ²⁵ Juã cũ bu'edu'uati ñuporo narē nicu niwĩ: “Musã yu'are 'Masãrē yu'ruoacju nimi' ¿ni wãcũti? Yu'u niwe'e. Yu'u be'ro apĩ a'tigusami masãrē yu'ruoacju. Cũ añugũ waro nigũsami. Yu'u pe'e mejõ nigũ tu'oña'a. Cũ ye sapature tuweemasĩtigu weronjo cūrē ne ni'cãrõwĩjimasĩtisa'a”, nicu niwĩ Juã.

²⁶ »Yu'u acawerãrã Abrahã pãrãmerã nituriarã, nipe'tirã Õ'acūrē ějõpeorãrē wereguti. Õ'acũ toduporopu “Masãrē yu'ruoguti”, nicu niwĩ. Tojo nĩgũ, marĩrē a'te quetire o'õcu niwĩ. ²⁷ Tojo weemicã, Jerusalęcjãrã, na wiorã quẽ'rã “Jesũ marĩrē yu'ruoacju nimi”, ni ñ'amasĩticãrã niwã. Na saurunucũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'quere bu'emirã, ne tu'omasĩticãrã niwã. Jesucristore wiorã wẽjẽdutiã, ñuporopu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que queorota wa'acaro niwũ. ²⁸ Jerusalęcjãrã Jesucristore bu'iri bocatimirã, Pilatore “Wẽjẽdutiya”, nicãrã niwã. ²⁹ Na Jesucristore wẽjẽrã, ñuporopu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na ojamu'tã'quenucũta weecãrã niwã. Cũ wẽrĩca be'ro ãpērã curusapu nĩ'cure miidijoo, ũtã tutipu cūrē yaarã siosõrõcũucãrã niwã. ³⁰ Õ'acũ na wẽjẽmicã, cũ macūrē wẽrĩ'cupure masõcu niwĩ. ³¹ Cũ masãca be'ro toduporo Galilea, Jerusalẽpu cũ me'rã ba'paticusia'cãrãrē peje numũrĩ bajuacu niwĩ. ã'rãta cũ masãcã ñ'a'cãrã cũ ye quetire masãrē wererã weesama.

³²⁻³³ »Yu'u Bernabé me'rã musãrē añuse quetire weregu a'tiapu. ñuporopu Õ'acũ ũsã ñecũsumuarē weryugu, “Yu'u macũ wẽrĩ'cupure masõgũsa'a”, nicu niwĩ. Narē tojo nimigũ, na nĩcateropure “Cũ weeguti” nĩ'quere weeticu niwĩ. Ũsã na pãrãmerã nituriarãpũre, ãpērã a'tocateropu nirãrē tere wee'õcu niwĩ.

»Nimu'tārī pūrī be'ro cja Salmo Ō'acū cū macū wērī'cupure masō'quere "Mu'u yu'u macū ni'i. Ni'cācā me'rā yu'u mu'u pacu nisere i'o'o", nicaro niwū. ³⁴ Ape pūrī Isaia cū ojāca pūrīpu quē'rārē Ō'acū wereyucu niwī cū macūrē wērī'cupure masōatjere, cū upu boadojatijatjere. "Nipe'tise yu'u Davire dūporopu 'O'oguti" ni'caronjōta mu'urē o'ogusa'a", nicu niwī.

³⁵ »Apero Salmo Davi cū oja'caropure tja a'tiro ojano'caro niwū: "Mu'u, mu'u macūrē wērīdojacā weesome", nicaro niwū.

³⁶⁻³⁷ »Davi Ō'acū dutiro wéégū, cū nicaterocjārārē queoro dia'cū weecu niwī. Be'ro cū wērīcā i'a, cūrē yaacārā niwā āpērā cū ñecūsūmua mejārā yaa'caroputa. Cūrē yáaca be'ro cū ya upu boa wa'apā. Ō'acū masō'cu Jesú pūrīcārē cū upu boatipā. Tojo weerā marī masī'i. Jesú pe'ere cū ya upu boadojatijatjere ojagu weepī Davi. ³⁸⁻³⁹ Yu'u musārē weresere wācūña. Jesucristo me'rā musā acobojoše bocarāsa'a. No'o nipe'tirā cūrē ējōpeorārē ña'arō na wee'quere acobojopecūsami. Moisé cū dutise me'rā pūrīcārē marī acobojoše ne bocamasitisa'a.

⁴⁰⁻⁴¹ »Dūporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro ojacārā niwā:

Musā Ō'acūrē bujicā'rā, cūrē ējōpeotirā tu'oña'ña.

Musā catiri umucore yu'u Ō'acū añuse weegusa'a.

Musārē āpērā añurō weremicā, ne ējōpeosome.

Tojo weerā musā ējōpeoti'toje wapa wērīrāsa'a.

A'te na oja'quere añurō tu'oña'ña, musārē tojo wa'ari nīrā, ni werecu niwī Pablo Antioquíacjārārē.

⁴² Tere weretoja, na wijaari cura Pablo quē'rārē to nerē'cārā a'tiro nicārā niwā:

—Ēsārē ape sauru nicā werenemoña tja te cjasere, nicārā niwā. ⁴³ Ti wi'i ní'cārā na wijaastearī cura pājārā judío masā, āpērā judío masā weronjō weesetirā na weresere tu'otu'sarā, Pablo, Bernabé me'rā ba'patiwā'cācārā niwā. Narē Pablo quē'rā a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū cū añurō weesere wācūdu'uticā'ña. Cūrē ējōpeonu'cūcā'ña, ni werecārā niwā.

⁴⁴ Ape numu sauru nicā pājārā ti macā Antioquíacjārā Ō'acū ye quetire tu'orātīrā nerēcārā niwā tja. ⁴⁵ Na pājārā nerēcā i'arā, Pablo quē'rārē ti macācjārā judío masā uputu doecārā niwā. Tojo weerā Pablo cū weresere "Mejēcā weremi. Diacjū niwe'e", ni bujicā'cārā niwā. ⁴⁶ Na tojo nicā tu'orā, Pablo quē'rā tutuaro me'rā narē nicārā niwā:

—Musā judío masārē Jesú ye quetire weremu'tārōua'a. Musārē tere weremicā, ne ējōpeowe'e. Tojo weerā "Ēsā catise pe'titiserē uatīsa'a", nīrā wee'e. Ēsā ní'cārōacārē āpērā judío masā nitirārē Jesú ye quetire werenu'cārā wa'arāsa'a. ⁴⁷ A'tirota duticu niwī Ō'acū cū ye ojano'ca pūrīpūre. A'tiro nicu niwī: Yu'u musārē judío masā nitirārē yé cjase quetire werecusiarī masā cūugūti.

Musā me'rāta nipe'tiro a'ti turicjārāpu na yu'ruatjere masīrāsama.

A'te cū ní'quereta Pablo quē'rā "Ō'acū ūsārē dutigu weemi", nicārā niwā.

⁴⁸ Na tojo nicā tu'orā, "Ō'acū ye queti añubutia'a" nīrā, ti wi'i nīrā judío masā nitirā uputu e'caticārā niwā. Topu ní'cārā Ō'acū "Yu'ure a'ticūrā ējōpeorāsama", nino'cārānucūta ticurāta Jesure ējōpeocārā niwā.

⁴⁹ Tojo wee nipe'tiro Pisidia di'tapure Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwã.
⁵⁰ Tojo weecã ì'arã, judío masã Pablo quẽ'rãrẽ cõ'asì'ricãrã niwã. Tojo weerã ni'cãrẽrã niyeru pajiro cõorã numiarẽ, judío masã weesetisere añurõ weenu'cũrãrẽ uarosãjãcã weecãrã niwã. Umua ti macã wiorã nirãnojõ quẽ'rãrẽ tojota weecãrã niwã. Tojo weerã Pablo quẽ'rãrẽ nurũrã, pi'etise o'onũ'cãcãrã niwã. Ti macãpũ na nirãrẽ cõ'aõ'otojarãpũ, ña'arõ weedu'ucãrã niwã. ⁵¹ Pablo quẽ'rã Antioquiãpure na cõ'awĩrõcã wijarã, ti macã cjase di'tare paastecõ'acãrã niwã. Tere tojo weerã masã Jesú ye quetire teerã, a'ti macãcjãrã bu'iri cõ'o nisĩ'rĩrã, tojo weecãrã niwã. Be'ro ape macã Iconio wãmetiri macãpũ wa'a wa'acãrã niwã tja. ⁵² Na wa'ãca be'ro nimicã, Jesure ãjõpeorã Antioquiãcjãrã Espĩritu Santure cõoyũ'ruatjĩarã, upũtu e'catise me'rã tojacãrã niwã.

14

Pablo, Bernabé Iconio wãmetiri macãpũ na weeseti'que ni'i

¹ Iconiõpure ejarã, na Antioquiãpure wee'caronojõta Pablo quẽ'rã judío masã nerẽri wi'ipu sãjãanuã, dujicãrã niwã. Topũ quẽ'rãrẽ Jesú ye quetire werecãrã niwã. Na añurõ weretu'sayucã, pãjãrã judío masã, ãpẽrã judío masã nitirã Jesure ãjõpeocãrã niwã. ² Judío masã Jesure ãjõpeosĩ'rĩtirã judío masã nitirã pe'ere uarosãjãcã weecãrã niwã. Tojo weerã na uarosãjãcã wee'cãrã Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ wãcũcãrã niwã. ³ Tojo weecã ì'arã, Pablo quẽ'rã narẽ werenemorãtirã Iconiõpure yoacã tojacãrã niwã. Na ti macãpũ nĩrã, "Jesú nipe'tirã masãrẽ ma'igũ añurõ weemi" nisere upũtu wãcũtutuario me'rã werecãrã niwã. Na a'tere werecã ì'agũ, Õ'acũ diacjũta werema yẽ cjasere nigũ, cũ tutuario me'rã masãrẽ wee'õcã weecu niwĩ. ⁴ Na wee'õmicã, ti macãcjãrã mejẽcãrĩ dia'cũ dũcawaticãrã niwã. ãpẽrã judío masã Jesure ãjõpeotirã me'rã niseticãrã niwã. ãpẽrã Pablo, Bernabé me'rã niseticãrã niwã. ⁵ Pablo, Bernabere uatirã, wiorã me'rã nerẽ ucũcãrã niwã. Na nerẽ, ni'cãrõnojõ wãcũtojaca be'ro narẽ pi'etise o'o, ãtãperi me'rã doquerãti nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁶⁻⁷ Pablo quẽ'rã na tojo weesĩ'risere tu'orã, Licaonia wãmetiri di'tapũ du'tiwã'cã wa'acãrã niwã. Ti di'tapure Lистра, Derbe wãmetise macãrĩ nicaro niwã. Tepũ nirãrẽ, te macãrĩ nirãrẽ Jesú ye quetire bu'ecusiãcãrã niwã tja.

Pablo, Bernabé Lистра, Derbe macãrĩpũ na bu'ecusia'que ni'i

⁸ Na Listrapũ nĩrã, ni'cũ masũ dojoriwi'i wĩ'magũpũta sijamasĩtigu bajua'cure bocaiejacãrã niwã. ⁹⁻¹⁰ Ti macãpure Pablo masãrẽ bu'ecu niwĩ. Cũ bu'esere dojoriwi'i quẽ'rã tu'ocu niwĩ. Cũ, "Õ'acũ yu'ure añurõ yu'ruomasĩsami" ni wãcũsere Pablo tu'õña'gũ, tutuario me'rã cũrẽ ucũquejocũ niwĩ:

—Wã'cãnu'cãna, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicãta bu'pumajã, sijamasĩtimi'cũ sijanũ'cãcũ niwĩ. ¹¹ Pablo tojo weecã ì'arã, tocjãrã Licaonia ye me'rã upũtu caricũcãrã niwã:

—Marĩ ãjõpeorã umua weronojõ bajurã dojtjĩarã, marĩ tiropũ dijatama, nicãrã niwã. ¹² Bernabere Zeus pisucãrã niwã. Ti wãme na ãjõpeorãnojõ wioqu wãme nicaro niwã. Pablo pe'ere cũ upũtu ucũgũ niyucã, Hermes pisucãrã niwã. Hermes na ãjõpeorãrẽ wereco'tegũ nicũ niwĩ. ¹³ Ti macã sumutopũ Zeure ñubuepeori wi'i nicaro niwã. Ti wi'icjũ pa'i Pablo quẽ'rãrẽ ãjõpeogũ, wecua umuarẽ o'ori me'rã

ma'masu'a'cārārē ti macā ne sājārōpu wejewā'cācu niwī. Pa'i, āpērā tocjārā Pablo quē'rārē ējōpeorā wecuare wējē ñubuepeosī'rīmicārā niwā.

¹⁴ Na tojo weesī'rīcā tu'orā, Pablo, Bernabé na basu na ye su'tire tū'rēstecārā niwā. Musā tojo weesī'rīse ña'a ni'i nīrā, tojo weecārā niwā. Be'ro caricū, na pājārā decopu wa'acārā niwā. Narē a'tiro nicārā niwā:

¹⁵ —¿Musā ūsārē de'ro weerātīrā tojo weeti? Ūsā quē'rā musā weronōjōta umua ni'i. Ō'acūa mejēta ni'i. Musārē añuse quetire wererā a'tiapu. Musā a'tiro weesetisere tocā'rōta weedu'uya. Musā ējōpeose ne wapamarī'i. Ō'acū catigū pe'ere ējōpeoya. Cū weecu niwī nipe'tise u'muse, a'ti di'ta, maarī, nipe'tīrā wa'īcarā, mirīcūa, wa'i, tepu nīrārē.

¹⁶ Ō'acū toduporopure judío masā nitirā na āpērānojōrē ējōpeocā, tojo tu'oña'cā'cu niwī. Ne cā'mota'aticu niwī. ¹⁷ Na cūrē ējōpeotimicā, cū nīsetisere nipe'tīrā masārē ī'ocu niwī. Nipe'tīrārē añurō wéégu, acoro pejase, otese quē'rārē ducaticā weecu niwī. Ba'ase, tojo nicā e'catise o'ocu niwī, ni werecārā niwā. ¹⁸ Na weremicā, uputu wecuare wējē, Pablo quē'rārē ñubuepeosī'rīmicārā niwā. Cā'rōacā waro du'sacaro niwū na wējē ñubuepeoatjo. Pablo quē'rā “Uputu weeticā'ña” ni pūrīcā, weeticārā niwā.

¹⁹ Be'ro judío masā Antioquíacjārā, āpērā Iconiocjārā Listrapure etacārā niwā. Topu Pablo quē'rārē ña'arō weesī'rīrā sirutuejacārā niwā. Tocijārā masārē na weronōjo wācūsetiro uacārā niwā. Na tojo weecā, tocjārā pe'e quē'rā uarosājā wa'acārā niwā. Tojo weerā Pablōre ūtāperi me'rā doque, ti macā sumutopu cūrē cō'arā wa'arā wejewā'cācārā niwā. Cūrē “Wērīa wa'ami”, ni wācūcārā nimiwā. ²⁰ Pablōre cō'a'caropu Jesure ējōpeorā cū cūñarō tiropu ī'aejanu'cācārā niwā. Cū na topu ejacāta, masā wa'acu niwī tja. Be'ro apaturi macāpu na me'rā pi'a wa'acu niwī. Ape numu Bernabé me'rā Derbepu wa'a wa'acārā niwā.

²¹ Na topu eta, Jesú ye quetire werecārā niwā. Tere na werecā, tocjārā masā pājārā Jesure ējōpeonemocārā niwā. Be'ro na majamitojaa wa'acārā niwā Lистра, Iconio, Antioquía toduporo na a'ti'que macārīputa tja. ²² Te macārīpure tocjārā Jesure ējōpeorārē wācūtutuase o'ocārā niwā. Tojo nicā “Jesure ne wācūdu'uticā'ña. Peje pi'etise wa'arosa'a Jesure ējōpeorārē marī u'musepu wa'ati duporo”, ni weryu'ruwā'cā wa'acārā niwā. ²³ Jesure ējōpeorā na nerēse wi'serinucū ni'cārērā narē su'ori nisetiajārē beseburōcārā niwā. Na be'ti ñubueca be'ro “Marī ējōpeogu Jesú weetamuato musārē”, ni sērībosa, cūuwā'cācārā niwā.

Pablo quē'rā Antioquíapu na majāmītojaa'que ni'i

²⁴⁻²⁵ Be'ro Lистра, Iconio, Antioquía wāmetise macārīpu ni'cārā yu'ruwā'cācārā niwā Pisidia di'tare. To yu'ruaa, Panflia di'ta Perge wāmetiri macāpu ejacārā niwā. Ti macāpure Jesú ye quetire werecārā niwā. Be'ro Atalia wāmetiri macā petapu bu'ajacārā niwā tja. ²⁶ Topu na ne waro wijawā'cātica macā Antioquíapu dajarā, yucusu me'rā wijawā'cācārā niwā. Ti macāputa te macārīpu na wa'ase duporo Jesure ējōpeorā “Musārē Ō'acū añurō co'teato”, ni sērībosa, o'ócārā niwā. Espiritu Santu narē bu'eduti'caronōjōta tere bu'epe'otojanu'cō, dajacārā niwā.

²⁷ Ti macāpu na dajarā, Jesure ējōpeorārē neocūu, narē werepe'ocā'cārā niwā Ō'acū na me'rā weetamusija'quere. Tojo nicā “Judío masā nitirā quē'rā Jesure ējōpeorā weeama a'tiro nicārē”, ni quetiwerecārā niwā narē. ²⁸ Na yoacā Jesure ējōpeorā me'rā Antioquíapure tojacārā niwā.

15

Judea di'tacjārā Antioquíapū wa'a'que ni'i

¹ Pablo, Bernabé Antioquíapū nirí curare āpērā judío masā Judea di'tacjārā na tiropū wa'acārā niwā. Na ti macācjārā Jesure ējōpeorārē na judío masā weesetisere weeduticārā niwā.

—Musā Moisé duti'caro weeticā, musā ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticā, Ō'acū musārē yu'ruosome, ni wrecārā niwā.

²⁻³ Na tojo nicā tū'orā, Pablo, Bernabé na me'rā uputu a'metu'ticārā niwā. Tojo weerā Antioquíacjārā Jerusalēpū o'órātirā Pablo, Bernabé, āpērā tocjārārē neo, besecārā niwā. Narē a'tiro nío'ocārā niwā:

—Jerusalēpū wa'aya. Jesú cū ne waro besecū'cārā, tojo nicā Jesure ējōpeorārē su'ori nirā tiro sērītiña'rā wa'aya. ¿Diacjūta nimiapari to Judeacjārā marirē were'que? nicārā niwā.

Topū wa'arā, Fenicia, Samaria wa'ase ma'arīpu yu'ruacārā niwā. To yu'ruarā, judío masā nitirā Jesure ējōpeosere wereyu'ruamujācārā niwā. Te quetire tū'orā, Jesure ējōpeorā pūrō e'caticārā niwā.

Pablo, Bernabé Antioquíapū ní cārā Jerusalēcjārārē na wererā wa'a'que ni'i

⁴ Pablo, Bernabé, āpērā Antioquíacjārā Jerusalēpūre etacārā niwā. Topūre na etāca be'ro Jesú cū ne waro besecū'cārā, Jesure ējōpeorārē su'ori nirā, nipe'tirā cūrē ējōpeorā narē pōtērī, añuduticārā niwā. Be'ro Pablo quērā wrecārā niwā nipe'tiro na sija'caropū Ō'acū narē weetamu'quere. ⁵ Na tojo nicā tū'orā, Jesure ējōpeorā fariseo masā wā'cānu'cā, ucūcārā niwā:

—Marī judío masā weronjōta judío masā nitirā Jesure ējōpeorā quērārē weedutiroḡa'a. Na ō'rēcju yapa caserore yejecō'adutiroḡa'a. Nipe'tise Moisé cū duti'quere weedutiroḡa'a, nicārā niwā.

⁶ Tojo weerā Jesú cū besecū'cārā, cūrē ējōpeorārē su'ori nirā nerē, ucūcārā niwā fariseo masā narē tojo ní'quere. ⁷ Toputa na yoacā ucūca be'ro Pedro wā'cānu'cā, narē nicū niwī:

—Acawererā, Ō'acū sō'onícateropū judío masā nitirā quērārē cū ye quetire weredutigu yu'ure besewī. Na tere tū'o, cūrē ējōpeoato nígū besewī. Musā nipe'tirā añurō masī'i a'tere. ⁸ Cūta nipe'tise masā wācūsetisere ī'agū marirē o'o'caronjōta na quērārē Espiritu Santure o'owī. Tojo weerā marī na yu'ruono'cārāpūta nima nisere masī'i. ⁹ Ō'acū marirē ma'irōnojōta na quērārē ma'imi. Ne ducawaatisami. Na Jesure ējōpeocā, na ña'arō weeseti'quere acobojocū niwī. ¹⁰ Tojo weerā marī judío masā nitirārē “Moisé cū duti'caro weeya”, niticārōḡa'a. Marī tere weeya nirā, “Ō'acū narē yu'ruoticū niwī yujupū”, nirā weebosa'a. Marī, marī ñecūsumapumaricā Moisé cū duti'quere weepōtēoticārā niwā. Tjāsama napū. Tojo weerā narē tere weeduticārōḡa'a. ¹¹ A'tiro pe'e ni'i. Marī wioḡu Jesucristo ma'itjāgū, marī wapayecā mejēta, marirē ña'arō wee'quere acobojocū niwī. Marirē yu'ruo'caronjōta Jesucristo na judío masā nitirā quērārē yu'ruocū niwī, nicū niwī Pedro.

¹² Cū tojo nicā tū'orā, nipe'tirā di'tamarīpe'tia wa'acārā niwā. Be'ro Pablo, Bernabé narē wrecārā niwā judío masā nitirā tiropū Ō'acū tutuaro me'rā na weeī'ocusia'quere. ¹³ Nipe'tise narē wérēca be'ro Santiago ucūcū niwī:

—Acawererã, yu'u musãrẽ werecã tu'oya. ¹⁴ Ni'cãrõacã Simó Pedro wereami Ô'acũ judío masã nitirãrẽ ne waro añurõ weenu'cã'quere. Ô'acũ cũ yarã niato nígã, na quẽ'rãrẽ besecu niwĩ. ¹⁵ Duporopu Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã judío masã nitirã quẽ'rã Jesure ãjõpeoatjere queorota ojamu'tãcãrã niwã. A'tiro ojacãrã niwã:

¹⁶ “Davi cũ wiogu nise pe'tia wa'acaro niwã.

Be'ropu cãrẽ yu'u wiogu sõrõ'caronojõta cũ pãrãmi nituriagupure sõrõgũti.

¹⁷⁻¹⁸ Cũrẽ tojo sõrõca be'ro ãpẽrã judío masã nitirã quẽ'rã, yu'u bese'cãrã yu'ure ãjõpeorãsama.”

Duporopu marĩ wiogu Ô'acũ tojo ni wereyucu niwĩ.

A'tiro ni ojacãrã niwã Ô'acũ ye quetire weremu'tã'cãrã.

¹⁹ »Tojo weegu yu'u wãcũ'u. Judío masã nitirã Jesure ãjõpeorãrẽ peje dutise o'oticã'rõua'a. ²⁰ Mejõ dia'cũ ni'cã pũrĩ “A'ticuse weeticã'ña”, ni ojarã narẽ. “Wa'icu di'i, ãpẽrãnojõrẽ Ô'acũ mejõtare ãjõpeorã na wẽjẽ ãjũamorõ ñubuepeo'quere ba'aticã'ña”, nĩrã. “Musã ñamosãnumia nitirãrẽ, musã marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña”, nĩrã. “Nipe'tirã wa'icurã wãmuta ãrũasure'cãrãrẽ ba'aticã'ña. Nipe'tirã dí miĩña marĩrãrẽ ba'aticã'ña. Wa'icurã ye díre ba'aticã'ña.” Ticuseta dutirã narẽ.

²¹ Duporopu saurunacũ judío masã na nerẽse wi'seripu Moisé cũ duti'quere bu'enu'cũcã'ma. A'tere nipe'tise macãrĩpu bu'erã weema. Tojo weerã judío masã nitirã quẽ'rã masãsama Moisé cũ duti'quere, nicu niwĩ Santiago.

²² Be'ro Jesú cũ besecũú'cãrã, Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nĩrã, nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorã puarãrẽ besecãrã niwã. Ni'cũ Juda wãmeticu niwĩ. Cũrẽta tja Barsabá pisucãrã niwã. Apĩ pe'e Sila wãmeticu niwĩ. Ticurãrẽ besecãrã niwã Pablo quẽ'rã me'rã Antioquíapu ti pũrĩrẽ miãjãrẽ. Na puarã Jesure ãjõpeorã wa'teropure wiorãbocure nicãrã niwã.

Antioquíacjãrã na su'ricũña'quere diacjã'que ni'i

²³ Jesú besecũú'cãrã dutise ojãca pũrĩrẽ Pablo quẽ'rã me'rã o'ócãrã niwã. A'tiro ojano'caro niwũ ti pũrĩpũre:

“Ësã Jesú besecũú'cãrã, cãrẽ ãjõpeorãrẽ su'ori nĩrã musãrẽ añuduti'i. A'ti pũrĩrẽ musãrẽ ojao'o nipe'tirã Antioquíacjãrãrẽ, judío masã nitirã Jesure ãjõpeorãrẽ. Tojo nicã Siria, Cílicia di'tapu nĩrãrẽ ojao'o.

²⁴ ãpẽrã ãsã me'rãcãrã a'tocjãrã, musã tiropu wa'a, na wãcũrõ me'rã musãrẽ caribosijapãrã. ‘Musã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña, Moisé cũ dutisere weeya' ni, musãrẽ weresu'riacũapãrã. Ësã dutiro marĩrõ tojo weepãrã musãrẽ. ²⁵ Tojo weerã ãsã ni'cãrõnojõ wãcũse me'rã puarã umuarẽ musã tiropu bese o'órã wee'e. Na ãsã mairã Bernabé, Pablo me'rã wa'arãsama. ²⁶ Bernabé, Pablõreta Jesucristo marĩ wiogu yere na bu'ecusiãcã, wẽjẽcãrã nimiwã. ²⁷ Ësã bese'cãrã Juda, Sila a'ti pũrĩpu nise nipe'tisere na basu musãrẽ bu'e, wererãsama. ²⁸ Ësãrẽ Espĩritu Santu wãcũse o'oyucã, peje musãrẽ dutisĩ'rĩtisa'a. A'ticuseta musãrẽ dutirãti. ²⁹ Wa'icu di'i, ãpẽrãnojõrẽ Ô'acũ mejõtare ãjõpeorã na wẽjẽ ãjũamorõ ñubuepeo'quere ba'aticã'ña. Nipe'tirã wa'icurã ye díre ba'aticã'ña. Wa'icurã wãmuta ãrũasure'cãrãrẽ ba'aticã'ña. Wa'icurã dí miĩña marĩrãrẽ ba'aticã'ña. Musã ñamosãnumia nitirãrẽ, musã

marāpusumua nitirārē a'metārāticā'ña. Musā ũsā dutisere wéerā, añurō weerāsa'a. Tocā'rōta musārē oja'a", ni ojacārā niwā.

³⁰ Be'ro na o'ónō'cārā we'eriti, Antioquíapu wa'a wa'acārā niwā. Topu ejarā, na dutise ojāca pūrīrē tocjārā Jesure ējōpeorārē nerēduti, wiacārā niwā. ³¹ Tojo weecā, ti pūrīrē bu'érā, wācūque'timi'cārā na diacjānu'cōcā, ti macācjārā pūrō e'caticārā niwā. ³² Juda, Sila Ō'acū wereduti'quere wereturari masā nitjārā, Antioquíacjārārē añurō werecārā niwā. Tojo weerā narē nemorō wācūtutuase me'rā tojacā weecārā niwā. ³³ Na me'rā topure cā'rō tojánicārā niwā yujupu. Be'ro tocjārārē we'ericicā, tocjārā pe'e "Ō'acū me'rā wa'aya musārē o'ó'cārā tiropu", nio'ocārā niwā. ³⁴ Sila pe'e "Yū'u pūrīcā a'topu tojaguti", nicu niwī. Tojo weegu topu tojacā'cu niwī.

³⁵ Pablo, Bernabé yocā Antioquíapure Jesure ējōpeorā me'rā tojacārā niwā. Tocjārārē pājārā āpērā me'rā Jesú ye quetire werecārā niwā.

Pablo, Bernabé na a'merī ducawati'que ni'i

³⁶ Be'ro Pablo Bernabére nicu niwī:

—Te'a apaturi tja toduporopu marī Jesú ye quetire bu'ecusia'que macārīpu. Tocjārārē i'arā wa'arā ¿de'ro nisetimiti na? nicu niwī.

Macārē "Jau", nicu niwī. ³⁷ Juā Marco wāmetigure uputu miasī'rīmicu niwī. ³⁸ Juā Marco toduporopu na me'rā añurō bu'eyapada'reoticu niwī. Jerusalēpu wa'agu, Panfilia di'tapu narē cō'atojaa wa'acu niwī. Tojo weegu Pablo cūrē ne miasī'rīticu niwī. ³⁹ Be'ro na basu uputu a'metu'ti, a'merī ducawatia wa'acārā niwā. Bernabé pe'e yucusu me'rā Chipre nūcārōpu Marcōre miacu niwī. ⁴⁰ Pablo pe'e cū me'rā wa'acjūre Silare besecu niwī. Tocjārā Jesure ējōpeorā "Ō'acū musārē co'teato", ni sērībosacārā niwā. Be'ro Pablo quē'rā narē we'eriti, wa'a wa'acārā niwā. ⁴¹ To wa'arā, Siria, Cilicia wāmetise di'tapure yu'ruacārā niwā. Tepu Jesú ye quetire wererā, tocjārā Jesure ējōpeorārē wācūtutuase o'onemowā'cācārā niwā.

16

Timoteore Pablo, Sila na mia'que ni'i

¹ Pablo, Sila Derbe, Litra wāmetise macārīpure etacārā niwā. Listrapu ni'cū Jesure ējōpeogu Timoteo wāmetigure bocaecjārā niwā. Cū paco judío masō Jesure ējōpeogo nico niwō. Pacu pe'ea griego masū nicu niwī. ² Jesure ējōpeorā Litra, Iconiocjārā Timoteore añurō wācūcārā niwā. "Añugū nimi", ni i'acārā niwā. ³ Tojo weegu Pablo narē ba'patiato nīgū, cūrē miasī'rīcu niwī. Cūrē miasī'rīgū, cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'aduticu niwī. Cū tojo weeno'tigu judío masā cū bu'esere ējōpeotibosama nīgū, tojo weecu niwī. To nirá nipe'tirā judío masā Timoteo pacu griego masū nisere masīcārā niwā. Judío masā nitirā na pō'rārē ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticārā niwā. ⁴ Be'ro Timoteo Pablo quē'rā me'rā wa'acu niwī. Nipe'tise na yu'ruase macārīpure Jesure ējōpeorārē wereyu'ruamujācārā niwā. Jerusalēpu ni'cū Jesú cū besecū'cārā, cūrē ējōpeorārē su'ori nirá dutio'o'quere werecārā niwā. Nipe'tirārē "Na duti'quere weeya", niburocārā niwā. ⁵ Na tojo werecā tu'orā, Jesure ējōpeorā siape me'rā wācūtutuanemocārā niwā. Ne

Jesure ɛjɔpeodu'uticārā niwā. Āpērā quē'rā Jesure ɛjɔpeotimi'cārā umucorinucū pājārā cūrē ɛjɔpeonemocārā niwā.

Pablore Macedoniacjū weetamuse sērī'que ni'i

⁶ Pablo quē'rārē na Asiapū Jesú ye quetire bu'erā wa'abo'cārārē Espiritu Santu cā'mota'acu niwī. Tojo weerā na apero Frigia, Galacia tiro pe'e yu'rucārā niwā. ⁷ Topu yu'rūaa, Misia na di'ta ta'a'caro sumutopu ejačārā niwā. Topu eja, na Bitinia wāmetiri di'tapu wa'asī'rīmicārā niwā tja. Topu wa'asī'rīrārē apaturi Espiritu Santu narē cā'mota'acu niwī. ⁸ Na to Misia yu'rūaa, wa'a, bu'acārā niwā Troa wāmetiri macāpu. ⁹ Topu na etāca űami Pablo quē'ese weronjō ni'cū Macedoniacjū cū tiro sērīnu'cūcā ī'acu niwī. A'tiro nicu niwī:

—A'tia a'to Macedoniapu. Ʋsārē weetamugū a'tia, nicu niwī. ¹⁰ Be'ro cū quē'ese weronjō ī'a'quere werēcā, maata űsā ye dure wa'a wa'awu. Yu'u Luca a'ti pūrīrē oja'cu quē'rā na me'rā wa'awu. Ʋsā cū quē'ese weronjō ī'a'quere a'tiro wācūwū: “Ō'acū marīrē Macedoniacjārārē cū ye quetire weredutiḡa weeapī”, ni wācūwū.

Pablo, Sila Filipopu Lidia wāmetigore na bocaaja'que ni'i

¹¹ Ʋsā Troapu ni'cārā yucusu me'rā pē'awū Samotracia wāmetiri nucūrɔpūre. Tocjārāta ape numu wa'anemowū ape macā Neápoli wāmetiri macāpu. ¹² Tóma majā ma'apu majāa, romano masā na wéeca macā Filipopure etawu. Ti macāta ti di'ta Macedonia wa'teropure dutiri macā niwū. Topure űsā pejeti numurī tojáníwū. ¹³ Sauru nicā Ō'acūrē űubuepeorārē a'marā wa'awu. Tojo weerā macāpu ni'cārā dia sumuto na űubuewuaropu wa'awu. Narē bocaaja, na tiro ejanujā, to numia nerē'cārārē Jesú ye quetire werewa. ¹⁴ Ni'cō topu űsā weresere tu'o'co Lidia wāmetigo niwō. Co Tiatira wāmetiri macācjō, su'ti wapabujuse sō'a űibocuresere duago niwō. Judío masō nitimigō, Ō'acūrē ɛjɔpeogo niwō. Pablo cū weresere ɛjɔpeoato níḡū Ō'acū core tu'omasise o'ocu niwī. ¹⁵ Be'ro core, co ya wi'icjārā nipe'tirārē wāmeyewu. Co űsārē niwō:

—Yu'ure diacjūta Jesure ɛjɔpeogo nimo nírā, ya wi'ipu cārīrā wa'aya, niwō. Co uputu tojaduticā tu'orā, co ya wi'ipu tojawu.

Pablore, Silare bu'iri da'eri wi'ipu sōrō'que ni'i

¹⁶ Ni'cā numu űsā Ō'acūrē űubuepeowuaropu wa'arā, ejajecāti ni'cō numio wātī sājāno'core. Co āpērārē da'raco'tego niwō. Wātī weetamuno'gō “Be'ro tojo wa'arosa'a”, ni masisere cuowō. Co masisere āpērārē werese me'rā core cuorā pajiro niyeru wapata'awā. ¹⁷ Ʋsārē ī'asirutu, caricūwō:

—Ā'rā Ō'acū u'musepu níḡū dutisere weerā nima. Musārē wererā weema Jesure ɛjɔpeorā yu'rurāsama nise quetire, ni caricūwō. ¹⁸ Co peje numurī tojo nicusiawō. Be'ro Pablo caributi, majāmiī'a, wātī copure nigārē niwī:

—Jesucristo tutuaro me'rā mu'urē copure nigārē wijaaduti'i. Cū tojo nicāta, maata wijaa wa'acu niwī.

¹⁹⁻²⁰ Cū wijáaca be'ro co masīmi'que pe'tia wa'awu. Tojo weerā core cuo'cārā marī niyeru wapata'asome nírā, ua wa'awā Pablo, Sila me'rā. Tojo weerā macā deco wiorā tiropure narē űe'e miawā.

Be'ro wiorāpūre co wiorā nimi'cārā weresāwā. A'tiro niwā:

—Ā'rā judío masā nima. A'ti macācjarārē caribosijarā weema. ²¹ Na bu'ese marī romano masārē dutise mejēta ni'i. Tojo weerā marī na weedutisere weeticā'rōua'a, niwā wiorāpure.

²² Na topu nerē'cārā tojo nicā tu'orā, Pablo quē'rā me'rā ua wa'awā. Tojo weerā wiorā Pablo, Silare na ye su'tire tuweeduti, na yarā surarare tārādutiwā. ²³ Narē uputu tārātoja, bu'iri da'reri wi'ipu sōrōwā. Be'ro ti wi'i co'tegure du'tiwijari nīrā, añurō bi'acā'dutiwā. ²⁴ Na tojo nicā tu'ogu, bu'iri da'reri wi'i co'tegu nituoroca tucūpu sōrōcu niwī narē. Pua yucu tīa wa'teropu na du'pocārīrē sīosōrōcūuoduti, narē du'tecuocū niwī.

Ō'acū di'ta narāsācā wee'que ni'i

²⁵ Be'ro ñami deco Pablo, Sila Ō'acūrē ñubue, basapeocārā niwā. Na tojo weecā, ti wi'ipu nīrā bu'iri da'reno'cārā narē tu'ocārā niwā. ²⁶ Wācūña marīrō di'ta uputu narāsācaro niwū. Na nīrī wi'i quē'rā a'meña'caro niwū. Tojo weero maata ti wi'i bi'ami'que soperi, nipe'tirā bu'iri da'reri wi'ipu nīrārē du'tecūumi'que cōme dari pāristea wa'acaro niwā. ²⁷ Tojo wa'āca be'ro ti wi'i co'tegu wā'cācu niwī. Wā'cā, te soperi susupe'ticā ī'acu niwī. “Nipe'tirā du'tiwijaape'tia wa'apā”, ni wācūcu nīmīwī. Tojo weegu uigu, cū basu di'pji mii wējēcā'cu nīmīwī. ²⁸ Tojo weesī'ricā, Pablo cūrē uputu caricūquejocu niwī:

—Mu'u basu wējētīcā'ña. Ūsā nipe'tirā a'topu nipe'ticā'a, nicu niwī.

²⁹ Pablo tojo nicā tu'ogu, āpērā surarare “Sī'ase miitia”, nicu niwī. Na o'óca be'ro sī'oo, omasājāacu niwī Pablo, Sila na nīrī tucūpu. Uigu, uputu narāsāgāta, na pu'to ejaque'acu niwī. ³⁰ Be'ro wā'cānu'cā, narē pijiwīrō, sērītīña'cu niwī:

—¿De'ro weegasari yu'u Ō'acū yu'ure yu'ruoato nīgū?

³¹ Na pe'e a'tiro yu'ticārā niwā:

—Mu'u marī wiogu Jesure ējōpeogu, yu'rugusa'a. Mu'u ya wi'icjārā quē'rā mu'u weronojō ējōpeorāta, yu'rurāsama, nicārā niwā.

³² To be'ro cūrē, cū ya wi'icjārārē Jesú ye quetire bu'ecārā niwā.

³³ Surara bu'iri da'reri wi'i co'tegu Pablo quē'rārē ñami decota na tārā'que cāmirē coecu niwī. Cū coeca be'ro Pablo quē'rā cūrē, cū ya wi'icjārārē wāmeyecārā niwā. ³⁴ Be'ro ti wi'i co'tegu cū ya wi'ipu pijiwā'cā, narē su'ori ba'acu niwī. Na Ō'acūrē ējōpeoca be'ro cū, cū acawererā uputu e'catīcārā niwā.

³⁵ Ape numu bo'reacā ti macācjarā romano masā wiorā surarare ti wi'i co'tegupure wereduticārā niwā. A'tiro nio'ocārā niwā:

—“Na to puarā umua nīrārē du'uwīrōdutiama”, ni wererā wa'aya, nicārā niwā.

³⁶ Surara topu eja, wiorā na wereduti'quere ti wi'i co'tegupure werēcārā niwā. Tere tu'otoja, cū pe'e quē'rā wereturiacu niwī Pablo, Silare tja.

—Musārē a'ti macācjarā wiorā “Du'uwīrōato”, nicārā niama. Tojo weerā musā wijaaya. Añurō e'catise me'rā wa'aya, nicu nīmīwī ti wi'i co'tegu pe'e.

³⁷ Cū te quetire werēcā tu'ogu, Pablo surarare nicu niwī:

—A'ti macācjarā wiorā ūsārē bu'iri bocatiama. Bocatimirā, masā ropu miaa, tārā, a'ti wi'i bu'iri da'reri wi'ipu ūsārē sōrōama. Ūsā romano masā nīmicā, tojo weeama. Nī'cārōacārē ūsārē masā ī'atiropu nuowīrōsī'rīsama. Basiowe'e. Na basuta a'titjārā, ūsārē wīrōrā a'tiato, nicu niwī surarare.

³⁸ Surara cū tojo ní'quere tu'orā, wiorāpure wererā wa'acārā niwā. Pablo quē'rā "Romano masā ni'i" niama nise quetire werēcā tu'orā, wiorā ucua wa'acārā niwā. ³⁹ Na ti wi'ipu wa'a, Pablo quē'rārē acobojose sērīcārā niwā. Sērītoja, narē bu'iri da'leri wi'ipu ní'cārārē miiwijaa, "Ne a'ti macārē nīcā'ña, wijayā", nicārā niwā. ⁴⁰ Na tojo nicā tu'orā, Pablo, Sila bu'iri da'leri wi'ipu ní'cārā wijaa'wā'cā, Lidia ya wi'ipu wa'acārā niwā tja. Topu Jesure ējōpeorārē wācūtutanemocā weecārā niwā. Be'ro ti macāpu ní'cārā wa'a wa'acārā niwā.

17

Tesalónicapu Pablo quē'rārē wa'a'que ni'i

¹ Pablo, Sila Filipopu ní'cārā yu'ruacārā niwā Anfípoli, Apolonia wāmetise macārīrē. To yu'ruaa, etacārā niwā Tesalónica wāmetiri macāpu. Ti macāpure judío masā nerērī wi'i nicaro niwā. ²⁻³ Pablo cū weesetironojōpuma ti wi'ipu sājāacu niwī. I'tia semana saurunucū Jesú ye quetire bu'ecu niwī. Duporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere bu'ecu niwī:

—“Ō'acū bese'cu pi'eti, wērīgūsami. Wērī'cupu nimigū, masāgūsami”, ni ojacārā niwā. Na tojo ni ojano'cureta musārē ni'cārōacārē were'e. Jesúta nimi na tojo ní'cu Ō'acū cū bese'cu, ni werecu niwī Pablo.

⁴ Tojo ni werēcā tu'orā, ni'cārērā judío masā ējōpeocārā niwā. Judío masā weronojō ējōpeosetirā quē'rā griego masā pājārā ējōpeocārā niwā. Wiorā weronojō nirá numia pājārā ējōpeocārā niwā.

⁵ Āpērā judío masā Pablo cū weresere ējōpeotirānojō uputu uocārā niwā Pablore. Tojo weerā umua nijsijarārē, ña'arā nibajaque'atirārē macā decopu neo, o'ócārā niwā:

—Nipe'tiropu caricūste sijaya, nicārā niwā. Na tojo weecā, ti macācjārā nipe'tirā uarosājācārā niwā. Be'ro Pablo quē'rārē masā decopu miarātirā a'marā wa'acārā niwā. Na cājīca wi'i Jasō wāmetigu ya wi'ipu wa'acārā niwā. Topu eja, narē a'marā, ti wi'i sopere weje pā'rēcā'cārā niwā. ⁶ Ne bociacārā niwā. Bocati, ti wi'i nigū Jasōrē, āpērā Jesure ējōpeorārē ñe'e bociacārā niwā wiorā tiropu. Topu ejarā, a'tiro caricūcārā niwā:

—Aperocjārā umua marī ya macāpu a'ticārā niama. Nipe'tiro na sijaropure dojorē sijarā weema. ⁷ Jasō narē cū ya wi'ipu cājīo'ocu niami. Na nipe'tise marī wioḡu Romacjū cū dutisere yu'rānū'cārā weema. Apī pe'ere “Wioḡu waro nimi Jesú wāmetigu” nirá weema, ni caricūcārā niwā.

⁸ Na tojo nicā tu'orā, ti macācjārā, ti macā wiorā nipe'tirā caricūstea wa'acārā niwā. ⁹ Be'ro wiorā Jasōrē, cū me'rācjārārē a'tiro nicārā niwā:

—Musā ūsārē niyeru wapayecā, musārē du'uwīrōrāti. Pablo, Sila na a'ti macāpure wijāca be'ro musā ye niyerure wiarāti tja, nicārā niwā. Tojo nicā tu'orā, na wapayecārā niwā. Na tojo wéeca be'ro narē du'ucā'cārā niwā.

Pablo, Sila Bereapu na bu'e'que ni'i

¹⁰ Ņamica'a, na'ique'ari curapu āpērā Jesure ējōpeorā Tesalónicacjārā Pablo, Silare Berea wāmetiri macāpu wijaduticārā niwā. Be'ro ti macāpu eja, judío masā na nerērī wi'ipu wa'acārā niwā tja. ¹¹ Bereacjārā pe'e Tesalónicacjārā nemorō Pablo weresere tu'otu'sacārā niwā. ¿Pablo marīrē diacjūta bu'egu weemiti? nirá, umucorinucū Ō'acū ye queti

ojarā na oja'quere bu'enu'cūcā'cārā niwā. ¹² Cū diacjūta werēcā ī'arā, judío masā pājārā ējōpeocārā niwā. Āpērā pājārā griego masā umua ējōpeocārā niwā. Numia quē'rā griego numiata pajiro niyeru cworā numia ējōpeocārā niwā. ¹³ Judío masā Tesalónicacjārā Pablo Bereapu Ō'acū ye quetire bu'ecā tu'ocārā niwā. Tere tu'orā, na Bereapu wa'acārā niwā masārē uarosājācā weerā wa'arā tja. ¹⁴ Na uarosājācā ī'arā, maata Jesure ējōpeorā Pablore āpērā me'rā dia pajiri maapu o'ócā'cārā niwā. Cū me'rācjārā pe'e Sila, Timoteo ti macāputa tojacā'cārā niwā. ¹⁵ Pablo cūrē ba'patiwā'cā'cārā me'rā buruaa, Atena wāmetiri macāpu ejacārā niwā. Topu cūrē soocā, majāmitojati a'titicārā niwā na ya macā Bereapu tja. Na me'rāta Pablo queti o'ocu niwī:

—Quero Sila, Timoteo a'tiatio a'topu, nicu niwī.

Pablo Atenapu Jesú ye quetire were'que ni'i

¹⁶ Sila, Timoteore yucuegunojō Pablo Atenapu nígū, ti macāpu ī'acusiacu niwī. Topu peje na ējōpeose queose yee'quere ī'acu niwī. Tere ī'agū, pūrō bujaweticu niwī. ¹⁷ Tojo weegu Jesú ye quetire judío masā na nerērī wī'ipu werecu niwī. Judío masārē, āpērā na weronojō ējōpeosetirārē werecu niwī. Tojo nicā umucorinucū macā decopu wa'amujācu niwī. Topu cū bocaekarārē Jesú ye quetire weremujācu niwī. ¹⁸ Ni'cārērā epicúreo, estoico wāmetise cururicjārārē bu'erā Pablo me'rā ucūcārā niwā. Cū Jesú ye quetire, apeye quē'rārē wērī'cārāpu masāsere werecu niwī narē. Tojo weerā ni'cārērā na basu a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro ni weresī'rīgū weeti tocā'rō ucūsepijagu? Āpērā pe'e a'tiro nicārā niwā:

—Ape di'tacjārā na ējōpeorānojōrē ucūgū weesami, nicārā niwā.

¹⁹ Be'ro cūrē pijiwā'cācārā niwā wiorā na ucūwuario Areópago wāmetiropu. Topu cūrē nicārā niwā:

—Ēsā ma'ma cjase mu'u bu'esere tu'osī'rīsa'a. ²⁰ Ēsārē mejēcā warota nicā'sa'a. Tere ne tu'otirā nicāti. ¿De'ro nisī'rīrō weeti te mu'u bu'ese? Wereya, nicārā niwā.

²¹ Ti macā Atenacjārā, āpērā topu macārī wa'a'cārā na weesetise a'tiro nicaro niwū. Ma'ma queti dia'cūrē tu'o, ucūnu'cūcā'sī'rīcārā niwā.

²² Na wereduticā tu'ogu, Pablo Areópagopu wā'cānu'cā werecu niwī Atenacjārārē:

—Yu'u ī'acā, musā ējōpeorānojōrē añurō ējōpeoseti'i. ²³ Yu'u a'ti macāpu sijagu, musā ējōpeosere ī'apu. Topu ni'cārō musā ējōpeorānojōrē wa'icūrā wējē ūjūamorōpeoropu a'tiro ojaō'ono'carore bocaejapejasu. “Ō'acū masīno'ña marīgūrē ējōpeoro ni'ī”, niapu. Musā masītimirā ējōpeo'cure musārē ni'cārōacā wereguti.

²⁴ »Ō'acū a'ti turi nipe'tisere wee'cu u'muse, a'ti di'ta wiogu nimi. Tojo wiogu nitjāgū, umua na wee'que wī'seripu dia'cū nīmasītisami. ²⁵ Ne apeyenojō du'satisa'a Ō'acūrē. Nipe'tirārē catise, ejerimise, nipe'tisere o'osami. Ne marī da'rase me'rā cūrē weetamuta basiotisa'a. ²⁶ Ō'acū ne waroputa ni'cū masū weecu niwī. Cū me'rāta nipe'tise cururicjārārē weecu niwī. Narē nipe'tiro a'ti turipure niburoato nígū ducawaacu niwī. Ō'acū cū dutiro me'rā marī pōtēorō catiatjore, marī niatjore cūucu niwī. ²⁷ Cū wee'quere ī'arā, yu'ure masīsī'rīrā a'mato nígū tere weecu niwī Ō'acū. Cūrē a'mato nimīgū, yoropu nitisami. Marī tiroacā nisami.

28 »Õ'acũ weetamurõ me'rãta marĩ cati'i, da'ra'a. Ni'cãrẽrã musã ya curuacjãrã papera ojari masã a'tiro ni ojacãrã niwã: “Marĩ quẽ'rã Õ'acũ wee'cãrã cũ põ'rã ni'i.”

29 »Marĩ Õ'acũ põ'rã ni'i nĩrã, cũrẽ “Uru, plata wãmetise me'rã yee'cu nimi”, ni wãcũticã'rõua'a. Tojo nicã “Ëtãgã me'rã queose wee'cu nimi”, niticã'rõua'a. “Masã na wãcũrõ me'rã yeeme'rĩ'cu nimi Õ'acũ”, niticã'rõua'a. 30 Duporocjãrãpũre na masĩtirã yee ëjõpeo'quere Õ'acũ tojo i'acã'cu niwĩ. A'tocaterore marĩ nipe'tirocjarãrẽ a'tiro usami. Marĩ ña'arõ weesetisere bujaweti, du'udutisami. 31 Õ'acũ a'ti turi nipe'tirocjarãrẽ beseatji numurẽ i'acasanu'cõcu niwĩ. Ti numu nicã, queoro nise me'rã besegusami. Cũ bese'cu Jesú me'rã tojo weegasami. Õ'acũ cũrẽ ã'rĩta musãrẽ beseacju nimi nigũ, wẽrĩ'cupũre masõcu niwĩ, nicu niwĩ Pablo.

32 Pablo “Ni'cũ masũ wẽrĩ'cupũ masãcu niwĩ” nicã tu'orã, ãpẽrã ni'cãrẽrã mejõ bujicã'cãrã niwã. Æpẽrã pe'e “Mu'u apetero tere ucũcã, tu'onemosi'risa'a tja”, nicãrã niwã.

33 Be'ro Pablo na nerẽrõpu ni'cu wijaa wa'acu niwĩ. 34 Ni'cãrẽrã cũrẽ sirutuwijaa, cũ weresere tu'orã, Jesure ëjõpeocãrã niwã. Ni'cũ Dionisio wãmetigu Areópagopu ãpẽrã wiorã me'rã nerẽwuagu nicu niwĩ. Apego Dãmari wãmetigo, tojo nicã ãpẽrã Jesure ëjõpeocãrã niwã.

18

Pablo Corintopu weeseti'que ni'i

1 Pablo Atenapu wérẽca be'ro Corinto wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. 2 Topu etagu, ni'cũ judío masũ Aquila wãmetigure, cũ numo Priscilare bocaecacu niwĩ. Ne waropure Ponto wãmetiri di'tacjũpu nicu nimiwĩ. Be'ro Italia di'tapu macãrĩ wa'acu niwĩ. Cũ topu nĩca be'ro tocjũ romano masã wioqu Claudio nipe'tirã judío masãrẽ ti di'tapu nĩrãrẽ wijaduticu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ numo me'rã Corintopu wa'acu niwĩ. Pablo cũ Corintopu etase duporoacã na quẽ'rã ne etarãta nicãrã niwã. Pablo topure etãca be'ro ni'cã numu na tiropu sijagu wa'acu niwĩ. 3 Na quẽ'rã cũ weronõjõta da'rasetirã nicãrã niwã. Æsebutise su'ti caseri paca me'rã ãpẽrã sijarã wa'arã na miase wi'serire da'rerã nicãrã niwã. Te na da'raseticã i'agũ, na tiro na me'rã da'ragu tojacã'cu niwĩ.

4 Saurunucũ judío masã na nerẽrĩ wi'ipu judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ Jesú ye cjasere cũrẽ ëjõpeoato nigũ weregu wa'amujãcu niwĩ.

5 Be'ro Sila, Timoteo Macedonia di'tapu ni'cãrã Pablo cũ uono'cãrã Corintopure etacãrã niwã. Topu na etacã, Pablo su'ti caseri me'rã wi'seri weemi'quere da'radu'ucã'cu niwĩ. Cũ nipe'tise numurĩ bu'ero bajuro Jesú ye cjasere bu'ecu niwĩ. Cũ judío masãrẽ “Õ'acũ bese'cu marĩ yoacã yucue'cu Jesú wãmetigu nimi”, ni bu'ecu niwĩ. 6 Na pe'e a'tere tu'osi'rĩticãrã niwã. Tojo weerã cũ weremicã, tocjãrã cũrẽ tu'ti, cũ weresere ye'sumujãcãrã niwã. Na tojo weecã i'agũ, cũ tu'satisere i'ogũ, cũ ye su'tire to cjase di'ta wã'a'quere paastei'ocu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ bu'iri da'recã, musã ye bu'iri wa'arosa'a. Yé bu'iri nisome. Musãrẽ yu'u cũ ye cjasere weretojapu. Tojo weegu yu'u ni'cãcã me'rã judío masã nitirãrẽ Jesú ye cjasere bu'egu wa'aguti, nicu niwĩ.

⁷ Tojo nitojanu'cō, ti wi'ipu ní'cu wijaa, Ticio Justo ya wi'ipu wa'a, nicā'cu niwī. Ti wi'i pe'e na nerērī wi'i pu'toacā nicaro niwū. Justo judío masā nitimigū, Ō'acūrē ējōpeogu nicu niwī. ⁸ Apī na nerērī wi'i wiogu Crispo wāmetigu cū quē'rā Jesure ējōpeocu niwī. Nipe'tirā cū ya wi'icjārā Jesure ējōpeorā dia'cū nicārā niwā. Āpērā quē'rā ti macācjarā Pablo cū were'quere tu'orā, pājārā Jesure ējōpeocārā niwā. Na ējōpeotojacā t'agū, Pablo narē wāmeyecu niwī.

⁹⁻¹⁰ Ni'cā ñami Pablo cārītimigū quē'ese weronojō Jesús cūrē ucūcā tu'ocu niwī:

—A'ti macāpure pājārā yu'ure ējōpeoajā nima. Tojo weerā mu'urē āpērā ne mejēcā weeta basiosome. Yu'u mu'u me'rā nigūti. Tojo weegu uiticā'ña. Yé cjasere ne weredu'uticā'ña. Tojo werenu'cūcā'ña, nicu niwī Jesú Pablöre.

¹¹ Tojo weegu Pablo ni'cā cū'ma ape cū'ma deco tocjārārē Ō'acū ye quetire bu'égū, Corintopure tojacu niwī. ¹² Titareta ti di'ta Acaya wiogu Galiō wāmetigu sājācu niwī. Tojo cū wiogu nirī cura judío masā Pablöre ñe'e, cū tiropu miacārā niwā. ¹³ Cūrē weresārā, a'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī mejēcā ējōpeodutimi. Ēsārē dutise mejētare weedutigu weemi, nicārā niwā.

¹⁴ Pablo yu'tiguti weeri curata Galiō ucūquejocu niwī judío masā cūrē weresā'cārārē:

—Cū ña'arō weéca be'ro nicā pūrīcārē, yu'u tu'oboapā. ¹⁵ Musā judío masā ye dutise niyucā, musā basu apoya. Yu'u pūrīcā tere ne besosome, nicu niwī.

¹⁶ Tojo nitojanu'cō, topu nirārē cū yarā surarare cō'awirōduticu niwī.

¹⁷ Na topu nírāta, maata Sóstenes wāmetigure wiogu i'orōpu ñe'ea, paacārā niwā. Na paagu judío masā nerērī wi'i wiogu nicu niwī. Galiō na tojo weecā, tojo i'arō bajuro i'acā'cu niwī. Ne cā'mota'aticu niwī.

Pablo Corintopu ní'cu Antioquíapu dajatojaa'que, tojo nicā apaturi cū bu'esijanemo'que ni'i

¹⁸ Pablo peje nūmurī Corintopure tojacu niwī. Be'ro tocjārā Jesure ējōpeorārē we'eriti, Priscila, Aquila me'rā Siria di'tapu wa'a wa'acu niwī. Topu cū wa'ase dūporo Corintopu ní'cu Cencrea wāmetiri macāpu bu'acu niwī. Ti macāputa yucusu me'rā wa'ati dūporo cū poarire seecō'aduticu niwī. Cū todūporopu Ō'acūrē “A'tiro weeguti” ní'quere tu'aja'a nisī'rigū tojo weecu niwī.

¹⁹⁻²¹ Cūrē séeca be'ro na yucusupu mujāsājāa, dia pajiri maarē pē'a, ape pā'rē Éfeso wāmetiri macāpu etacārā niwā. Topu eta, cū judío masā nerērī wi'ipu sājāa, Jesús ye cjasere judío masā me'rā ucūcu niwī. Ni'cārērā ti wi'i nírā cūrē yoacā tojaduticārā nimiwā. Cū pe'e tojasī'rīticu niwī.

—Yu'u Jerusalēpu wa'agu wee'e bosenumu yu'ruogu wa'agu. Ō'acū cū uacā, apetero weegu a'tiguti tja, nicu niwī narē. Priscila, Aquila pūrīcā ti macāputa tojacā'cārā niwā. Pablo ni'cūta to ní'cu yucusu me'rā yu'ruacu niwī.

²² Yu'ruaa, etacu niwī Cesareapure. Topu eta, yucusupu ní'cu dijaa, Jerusalēpu wa'agu ma'apu majācu niwī. Jerusalēpure etagu, tocjārā Jesure ējōpeorārē añuduti, topu tojacā'cu niwī. Be'ro Antioquíapure yu'ruacu niwī tja. ²³ Topure cārō niqejō, yu'rua wa'acu niwī tja

Galacia, Frigia di'ta nise macārĩpure. Nipe'tirã Jesure ějõpeorãrẽ nemorõ wãcütutuase o'onemowã'cãcũ niwĩ.

Apolo wãmetigu cũ masãrẽ bu'e'que ni'i

²⁴ Pablo Galacia, Frigia di'tapũ sijari curata apĩ judío masũ Jesure ějõpeogu Apolo wãmetigu Éfesopure etacu niwĩ. Cũ Alejandriacjũ añurõ ucũme'rĩgũ nicũ niwĩ. Ô'acũ ye queti wererã na ojãca pũrĩ cjasere masĩrĩ masũ nicũ niwĩ. ²⁵ Toduporopure ãpẽrã Jesũ ye quetire werecã tu'ocu niwĩ. Tojo weegu cũ weretu'saro me'rã, diacjũ nise me'rã ãpẽrãrẽ Jesũ ye quetire wereturiacu niwĩ. Tojo weemigũ, Juã cũ masãrẽ wãmeye'que dia'cãrẽ masĩcu niwĩ. Espiritu Santu cũ dijata'que pe'ere masĩticu niwĩ. ²⁶ Cũ ne uiro marĩrõ wãcütutuaro me'rã judío masã na nererĩ wi'ipũ Jesũ ye quetire werecu niwĩ. Be'ro Priscila, Aquila tu'ocãrã niwã cũ weresere. Tere werecã tu'orã, cũrẽ na ya wi'ipũ miacãrã niwã. Topũ cũrẽ añurõ Jesũ ye quetire cũ masĩtimi'quere diacjũnu'cõcãrã niwã.

²⁷ Be'ro Apolo "Acayapũ wa'asĩ'rĩsa'a" nicã tu'orã, Éfesocjãrã Jesure ějõpeorã cũrẽ papera ojabosacãrã niwã. Ti pũrĩrẽ Acayacjãrã Jesure ějõpeorãpure ojao'ocãrã niwã. A'tiro ni ojacãrã niwã: "Añurõ ñe'eña Apolo cũ topũ ejacã", ni ojao'ocãrã niwã. Ô'acũ to Acayacjãrãrẽ narẽ ma'igũ, cũ macũ Jesure ějõpeocã weecu niwĩ. Narẽta Apolo cũ bu'ese me'rã Acayapũ ejagu, wãcütutuase o'onemocu niwĩ.

²⁸ Cũ nipe'tirã ĩ'orõpũ judío masãrẽ cũ wereme'rĩse me'rã do-
caque'amujãcã weecu niwĩ. Cũ Ô'acũ ye cjase ojãca pũrĩpũ bu'e, narẽ
werecu niwĩ:

—Ô'acũ cũ bese'cu marĩ yoacã yucue'cu nimi Jesũ, nicũ niwĩ. Cũ añurõ
diacjũ bu'e wereme'ricã, cũrẽ na mejẽcã nĩmasiticãrã niwã.

19

Pablo cũ Éfesopũ bu'e'que ni'i

¹ Apolo Corintopũ nirĩ cura Pablo pe'e u'muase bu'pare yu'rũaa, Éfesopure ejacu niwĩ. Topũ ãpẽrã Jesure ějõpeorãrẽ bocaiejacu niwĩ.

² Narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Musã Jesure ějõpeorã, Espiritu Santure ñe'erĩ? nicũ niwĩ.

Na yu'ticãrã niwã:

—Ñe'etiwu. Ĕsã "Espiritu Santu nĩpũ" nicã tu'otirã nicãti, nicãrã niwã.

³ —¿To pũrĩcãrẽ musã wãmeyeno'rã, ñe'enojõ me'rã wãmeyeno'rĩ? ni,
narẽ sãrĩtiña'nemocu niwĩ Pablo.

—Juã cũ bu'e wãmeyeronojõta ãsãrẽ wãmeyewã, nicãrã niwã.

⁴ Pablo narẽ nicũ niwĩ tja:

—Juã wãmeyecu niwĩ masã na ña'arõ weeseti'quere bujaweti ducayũca
be'ro. Juã a'tiro nicũ niwĩ: "Yu'ũ be'ro ni'cũ a'tigusamĩ. Cũrẽ ějõpeoya",
nicũ niwĩ. Cũ tojo ni were'cuta nimi Jesũ, nicũ niwĩ Pablo.

⁵ Cũ narẽ weretojaca be'ro na Jesure ějõpeocã ĩ'agũ, wãmeyecu niwĩ.
⁶ Be'ro na dupopapure cũ ye omocãrĩrẽ ñapeocu niwĩ. Tojo weeri curata
Espiritu Santu napure dijatacu niwĩ. Cũ narẽ dijatacã, apemasã ye
ucũsere ucũmasĩtimi'cãrã ucũnu'cãcãrã niwã. Apeye quẽ'rãrẽ Ô'acũ cũ
weredutisere cũ wãcũse o'oro me'rã werecãrã niwã. ⁷ Na nipe'tirã nĩrã,
doce wa'tero umua nicãrã niwã.

8 Pablo ti macāpu nígũ, i'tiarā mujīpũ judío masā na nerērī wi'ipu wācūtutuario me'rā bu'esijagu wa'amujācu niwī. Ō'acũ nipe'tirā wiogu nimi nisere na Jesure ējōpeoato nígũ pūrō werecu niwī.

9 Āpērā ni'cārērā ti wi'ipu nirā cū weresere tu'otu'saticārā niwā. Ne ējōpeoticārā niwā. Jesú ye cjasere masā na tu'oropu ña'arō bujicā'cārā niwā. Tojo weegu Pablo na me'rā nimi'cu cō'awijaa wa'acu niwī. Nipe'tirā Jesure ējōpeorārē cū me'rā ti wi'ipu nirārē pijiwijaacu niwī. Be'ro cū amucorinucū Tirano wāmetigu ya wi'i bu'eri wi'ipu masārē bu'ecu niwī. 10 Pua cū'ma bu'enu'cūcā'cu niwī. Tojo weerā ti di'ta Asiacyārā tu'ope'ticā'cārā niwā Jesú ye quetire. Judío masā, āpērā judío masā nitirā quē'rā mejārōta tu'ocārā niwā cū weresere.

11 Pablo ti macāpu nicā, Ō'acũ cū me'rāta peje añuse wee'omujācu niwī. 12 Tojo weegu Pablo cū basu wa'aticā, āpērā cū ye su'ti bu'icjase tuwecū'que su'tire, cū ye nesurire miamujācārā niwā dutitirā tiro, wātia sājāno'cārā tiropu. Te me'rā dutitimi'cārā yu'ruamujācārā niwā. Wātia sājāno'cārārē cō'awīrōmujāno'cārā niwā.

13-14 Titareta āpērā masā wātia cō'awīrō sijari masā Éfesopure etacārā niwā. Na siete nicārā niwā. Esceva wāmetigu pō'rā ni'cū pō'rāta nicārā niwā. Cū ni'cū judío masā pa'ia wiogu nicu niwī. Na Jesure ējōpeotimirā, Pablo weronojō na quē'rā Jesú wāmerē pisurā, wātīarē cō'awīrōsī'rimicārā niwā. Tojo weerā wātia sājāno'cārārē cō'awīrōrātirā a'tiro nicārā niwā:

—Wātia musā masāpure nirārē wijaaduti'i Jesú, Pablo weresijagu wāme me'rā.

15 Na tojo nicā, wātī narē yu'ticu niwī:

—Yu'ũ Jesure masī'i. Pablo quē'rārē masī'i. Musā pūrīcārē masītisa'a. ¿Noanojō niti musā? nicu niwī.

16 Narē tojo nīca be'ro masū wātī sājāno'cu na tiropu bu'puquepejacu niwī. Narē uputu paacu niwī. Cāmida're, na ye su'tire paatū'rēpe'ocā'cu niwī. Ni'cā pe'e narē paacā'cu niwī. Na pe'e ne a'meticārā niwā. Na su'ti marīrā tojarāpu ti wi'ipu ni'cārā omawija wa'acārā niwā. 17 Ti macā Éfesopu nirā judío masā, āpērā judío masā nitirā nipe'tirā tu'ose'sa wa'acārā niwā tojo wa'asere. Tere tu'oucu, Jesure wiopesase me'rā wācūseticārā niwā.

18 Tojo weerā pājārā masā Jesure ējōpeorā, masā na tu'oropu wereyu'rucārā niwā na toduporopu masārē dojorēseti'quere, na yai weronojō niseti'quere. 19 Pājārā tojo wee'cārā paperare na tenojō bu'e'que turirire masā na i'orōpu űjūacō'ape'ocārā niwā. Te turiri wapa na ba'paqueocā, cincuenta mil niyeru kujiri wapabujuse kujiri wapatiro wijacaro niwā. 20 Tojo wee Jesure pājārā ējōpeonemocārā niwā. Cū ye queti nipe'tiropu se'sacaro niwū.

21 Be'ro Pablo wācūcu niwī: “Yu'ũ Jerusalēpu tojaaguti. Topu wa'agu, Macedonia, Acaya di'tapu yu'ruaguti. Jerusalērē cā'rō niquejo, yu'ruaguti tja Romarē i'asijagu wa'agu”, nicu niwī. 22 Tojo weegu puarā cūrē weetamurārē Timoteo, Erastore Macedoniapu o'óyum'tācu niwī. Cū pe'e Asia di'taputa tojacā'cu niwī.

Éfesopu cumuca wa'a'que ni'i

23 Titareta Pablo cū Éfesopu nicā, Jesure pājārā ējōpeose ye bu'iri pūrō cumuca wa'acaro niwā. 24 Te cumucare wā'cōcu niwī ni'cū

Demetrio wāmetigu. Cū asipa'ase plata wāmetisere da'rari masū nicu niwī. Te asipa'ase me'rā Artemisa wāmetigore na ējōpeose wi'seriācā queosere yee, duamujācu niwī. Artemisa na ējōpeogo na yee'co nico niwō. Te wi'seriācārē duarā Demetrio, āpērā cū me'rā da'raco'terā pajiro wapata'amujācārā niwā. ²⁵ Be'ro pājārā Jesure ējōpeocā l'agū, cū me'rācārā, āpērā na weronojō da'rasetirārē neocūocu niwī. Na nērēca be'ro narē nicu niwī:

—Musā añurō masī'i. Marī a'te da'rasetise me'rā añurō wapata'a nicā'a. ²⁶ Musā quē'rā Pablo weresere tu'oña'ña. “Marī ējōpeorā masā queose yee'cārā catise cuorā mejēta nima. Ō'acū weronojō nitima”, ni weresijagu weeami. Cū tojo were'quere a'tocjārā pājārā ējōpeorā weema. A'tocjārā dia'cū ējōpeosetirā weetima. Pājārā ējōpeorā weema. A'ti di'ta Asiacjārā quē'rā cū weresere ējōpeoma. ²⁷ Tojo weero marīrē a'te wiopesabutiā'a. Marī da'rasere masā ña'arō wācūrāsama. Tere duutirāsama. Apeye quē'rārē marī ējōpeono'gō añubutiago ya wi'i mejō nirī wi'i tojacā'rōsa'a. A'tocaterore Asiacjārā, nipe'tirocjārā core ējōpeoma. Masā Pablo weresere ējōpeorā, siape me'rā core ējōpeodu'ucā'rāsama, nicu niwī Demetrio.

²⁸ Na cū tojo nicā tu'orā, uputu ua, caricūcārā niwā:

—Artemisa Éfesocjārā wiogo añubutiago nimo.

²⁹ Āpērā quē'rā tere tu'o, to nirā waroa añurō caricūse'sa wa'acārā niwā. Tojo caricūrāta Gayo, Aristarco wāmetirārē ñe'e, sojaro me'rā wejewā'cācārā niwā pajiri wi'i ti macācjārā na nerērī wi'ipu. Na Macedoniācārā Pablo me'rā sija'cārā nicārā niwā. ³⁰ Pablo quē'rā cū basu masā pājārā tiropu na me'rā ucūgū wa'agu wa'asī'rīmicu niwī. Āpērā Jesure ējōpeorā pe'e cūrē wējēbosama nírā, ne du'uo'otīcārā niwā.

³¹ Āpērā quē'rā Asiacjārā wiorā Pablo me'rācārā queti o'ócārā niwā cūrē: —Masā pājārā wa'teropu ne wa'aticā'to, ni queti o'ócārā niwā.

³² Na topu nerērā mejēcā dia'cū no'o na uaro caricūma'acā'cārā niwā. Na ¿de'ro weerātīrā a'topu marī nerētī? nisere ne masīticārā niwā.

³³ Na pājārā ti wi'ipu nirī curata masā i'orōpu judío masā na acaweregu Alejandro wāmetigure tuuquenu'cōcārā niwā. To caricūrārē wereato nírā tojo weecārā niwā. Cū tocā'rōta di'tamarīato nígu narē omocā me'rā weequocū niwī. Ūsā judío masā bu'iri moo'o nisere weresī'rīmicu niwī. “Pablo cū weresijase ūsā ye cjasē mejēta ni'i”, nisī'rīmicu niwī. ³⁴ Na cūrē judío masū nīmī ni l'amasīrā, ā'rī quē'rā Artemisare ējōpeotisami nírā, maata ni'cārō me'rā caricūmajācārā niwā:

—Artemisa Éfesocjārā wiogo añubutiago nimo. Pua hora tere tojo caricūnu'cūcā'cārā niwā.

³⁵ Be'ro ni'cū ti macācjārā wiogupu narē di'tamarīcā weecu niwī. Narē nicu niwī:

—Marī a'ti macā Éfesocjārā Artemisa añubutiago ējōpeori wi'ire co'terā ni'i. Co queose u'musepu dijati'quere co'terā ni'i. Nipe'tirocjārā a'tere masīsama. ³⁶ “Musā tere co'terā niwe'e”, ne ni'cū marīrē nímasītisami. Tojo weerā musā uasere tocā'rōta du'uya. Diacjū wācūmu'tātīmirā, ña'arō weeticā'ña. ³⁷ Ā'rā musā miiti'cārā apeyenojōacā marī ējōpeose wi'seri cjasere ne yajaticārā niama. Marī ējōpeogore yabiticārā niama. Na weeticā, musā narē mejō waro miiticārā niapu. ³⁸ Demetrio, cū me'rā da'rarā āpērā masārē weresāsī'rīrā, marīrē besewaropu weresārā wa'ato. Te niatjeta na'irō beseri masā beserā niama. ³⁹ No'o apeyenojō musā uasere sērīsī'rīrā, wiorā na a'ti macācjārārē nerēdūtīcā, musā

wasere ucũña. ⁴⁰ Ni'cãcã marĩ caricũ'quere romano masã wiorã “Marĩrẽ yu'rũnu'cãrã weesama”, ni wãcũrãsama. Marĩ tojowarota caricũrõ bajuro caricũma'acãrã weepu. Tojo weerã romano masã na weresãcã, marĩrẽ de'ro ni yu'tita basiotisa'a, nicu niwĩ Éfesocjãrã wiogu.

⁴¹ A'te ucũyapati, “Tocã'rõta ni'i”, nicu niwĩ. Cũ “Musã ye wi'seripu wa'aya” nicã tu'orã, wijaastepe'tia wa'acãrã niwã.

20

Pablo Macedonia di'tapu, Grecia di'tapu cã sija'que ni'i

¹ Cumuca pe'tica be'ro Pablo Jesure ãjõpeorãrẽ werecasanu'cõgũti pijiocu niwĩ. Cũ wérẽca be'ro narẽ we'eriti, wa'a wa'acu niwĩ Macedonia di'tapu. ² To cjase macãrĩpu yu'ruagu, tocjãrãrẽ cũ werese me'rã nemorõ wãcũtutuase o'onemowã'cãcu niwĩ. Tojo weewã'cã, ejacu niwĩ Grecia di'tapure. ³ Topu i'tia mujĩpũ tocjãrã me'rã tojacu niwĩ. Be'ro cũ Siriapu yucusu me'rã wa'aguti weemigã, queti tu'ocu niwĩ judío masã mu'urẽ wẽjẽrãtirã weeama nise quetire. Tojo weegu “Mejãrõ yu'u a'tica ma'a Macedoniaputa wa'aguti tja”, ni wãcũcu niwĩ. ⁴ Cũ wa'acã, cũ me'rã wa'acãrã niwã Bereacjũ Sópater wãmetigu, Tesalónicacjãrã puarã Segundo, Aristarco wãmetirã. Tojo nicã Derbecjũ Gayo wãmetigu wa'acu niwĩ. Apĩ Timoteo, ãpẽrã Asiãcãrã puarã Tíquico, Trófilo wãmetirã wa'acãrã niwã. Be'ro Filipopure etawã. Yu'u quẽ'rã Luca Filipopu ní'cu wa'awu tja na me'rã. ⁵ Na ãsã duporo Filipopu ní'cãrã wijawã'cãwã. Ësãrẽ Troapu co'tecãrã niwã. ⁶ Pã bucuase me'rã morõtica ba'ari bosenuu be'ro ãsã quẽ'rã Pablo me'rã narẽ sirutuwu Filipopu ní'cãrã. Tojo sirutuwã'cãrã, yucusu me'rã na wa'a'caroputa ãsã quẽ'rã wa'awu. Wa'a, ni'cãmocuse numurĩ be'ro Troapure ejawu. Topu ãsã me'rãcjãrã ãsãrẽ põtẽrĩwã. Topure ni'cã semana tojãniwũ.

Pablo Troapu burudija wẽrĩ'cupure masõ'que ni'i

⁷ Soorinumu ñamipu põtẽrĩrãtirã nerẽwũ. Pablo põtẽrĩse duporo masãrẽ bu'ewĩ. Cũ ape numu wijaguti weeyugu, narẽ yoacã bu'ewĩ. Téẽ ñami decopu bu'edu'uwi. ⁸⁻⁹ Ësã i'tia casatiri wi'i bu'ica tucũpu nerẽwũ. Ti tucũpure peje sĩ'osepa niwũ. Ni'cũ ma'mu Eutico wãmetigu ventana sopepu dujiwĩ. Pablo yoacã ucũyucã, cãrẽ wuja ejayu'ruacaro niwũ. Cũ cãrĩyu'rumajã wa'a, burudija wa'awĩ nucũcãpu. Ti tucũpu ní'cãrã cũ tiropu dija, cũ wẽrĩ'cupure wejewã'cõ dupowã. ¹⁰ Pablo quẽ'rã dijaa, mu'rĩque'a, cãrẽ paabu'a wejewã'cõwĩ. “Catimi yujupu. Wãcũque'titicã'ña”, niwĩ. ¹¹ Pablo cãrẽ masõca be'ro ãsã apaturi mujãwũ ti tucũputa tja. Cũ ãsãrẽ su'ori põtẽrĩse o'o, ucũnemowĩ tja téẽ bo'reste dijaticãpu. Be'ro weretojanu'cõ, wijaa wa'awĩ. ¹² Cũ wa'ãca be'ro Eutico wẽrĩ'cupu masã'cure topu nerẽ'cãrã cũ ya wi'ipu miawã. Cũ masãcã, na pũrõ e'catise me'rã tojawã.

Pablo quẽ'rã Troapu ní'cãrã Mileto wãmetiri macãpu wa'a'que ni'i

¹³ Be'ro Pablo ãsãrẽ Troapu nirãrẽ diapu wa'ayudutiwĩ Asõ wãmetiri macãpu. Tojo weerã topu wa'awu. Pablo cũ wa'asĩ'rĩ'caronõjõta ma'apu wa'acu niwĩ. ¹⁴ Ësã cãrẽ Asõpu bocaaja, cũ ãsã me'rã diapu wa'awĩ. Be'ro tja ãsã Mitilene wãmetiri macãpu wa'awu. ¹⁵ Topu eja, ape numu yu'ruawu Quío wãmetiri nucãrõ pu'topu. Topu cãrĩ, ape numu yu'ruawu tja. Yu'ruaa, ejawu Samos wãmetiri nucãrõpore. To yu'ruaa, ejawu

Trogilio wāmetiri macāpu tja. Topu cārīwā. Ape numu wa'a, ejawu Mileto wāmetiri macāpu. ¹⁶ Asiapure yoacā nisi'rītigu, “Éfesore diacjē yu'ruarā”, niwī Pablo. Cū sojayu'ruawī. Apetero weegu cūrē basiocāma, Pentecosté bosenamū dūporo maata Jerusalēpure niyusi'rītojawī.

Pablo Éfesocjārā Jesure ējōpeorārē su'ori nirārē weretuo'que ni'i

¹⁷ Miletopu nīgūta, Éfesocjārā Jesure ējōpeorārē su'ori nirārē Pablo queti o'owī:

—Topure wa'awe'e. A'topu yu'ure pōtērī ucūrā a'tia, nío'owī.

¹⁸ Na etacā ĩ'a, narē niwī:

—Musā añurō masī'i yu'u musā wa'teropure weeseti'quere. Yu'u ne waro Asiapu etagu weesetinu'cā'quere, téé yu'u nituogupu weeyapada'reo'quere musā añurō masīsa'a. ¹⁹ Yu'u marī wiogu dutiro weeri masū nīgū, “Yu'u masīrō me'rā ucū'u”, ne nitiwū. Masā Jesure ējōpeoticā uticāti. Yu'ure judío masā na wējēsī'rī wapacā, yu'u pi'eticāti. ²⁰ Yu'u musā nerēwuaropu, no'o musā ye wi'seripu musārē weetamusenojōrē ya'yiotiwū. Werepe'ocā'wū. ²¹ Judío masārē, judío masā nitirā quē'rārē a'tiro werewū: “Musā ña'arō weesetisere bujaweti ducayuya. Jesú marī wiogure ējōpeoya”, niwū. ²² Yu'u ni'cārōacā Jerusalēpu wa'agu wee'e Espiritu Santu yu'ure duti'caronojōta. Topu yu'ure de'ro wa'aro wa'arosa'a. Masītisa'a. ²³ A'te dia'cūrē masī'i. Nipe'tise macārīpu yu'u wa'asetirinucū Espiritu Santu yu'ure werewī: “Masā mu'urē bu'iri da'leri wi'ipu sōrō, mu'urē pi'eticā weerāsama”, ni wereyuwī. ²⁴ Na yu'ure “Tojo weerāsama” nimigū, wācūque'tiwe'e. Yu'u catiri umucore ma'īwe'e. Marī wiogu Jesú cū da'rase cūu'que pūrīcārē pe'osī'rīsa'a. Ō'acū masā nipe'tirārē ma'imi nise quetire weredutiwī yu'ure.

²⁵ »Yu'u musā tiropu nīgū, Ō'acū nipe'tirā wiogu nimi nise quetire weresijawū. Ni'cārōacārē “Musā ne ni'cū yu'ure ĩ'anemosome majā”, ni tu'ōña'sa'a. ²⁶⁻²⁷ Yé bu'iri nisome musā u'musepu wa'aticā. Yu'u musārē te niatjereta werepe'ocā'wū. Nipe'tise Ō'acū musārē wereduti'quere ne cārōacā ya'yiotiwū.

²⁸ »Musā basu pe'e co'teya. Éfesopu tojaarā, āpērā Espiritu Santu musārē co'tedutino'cārā quē'rārē co'teya. Ō'acū macū wērīse me'rā na quē'rā marī weronojōta cū pō'rā nima. Tojo weerā narē oveja co'terā na yarā ovejare añurō co'terā weronojōta añurō co'teya. ²⁹ Yu'u wa'āca be'ro āpērā nisoori masā a'tirāsama. Yaiwa ovejare ba'a'caro weronojō musā Jesure ējōpeomi'quere pe'ticā weesī'rīrāsama. ³⁰ Musā tiro nirá quē'rā Jesure ējōpeorārē na bu'ese pe'ere sirutuato nirá nisoose wā'cārāsama. ³¹ Tojo weerā musā na nisoori nirá, añurō co'teya. Wācūña. I'tia cū'ma umucori, ñamirī nipe'tirā musā nirāncūrē utise me'rā bu'ewū.

³² »Ni'cārōacārē majā musārē co'teato nīgū yu'u Ō'acūrē sērībosacūgūti. Cū ye cjase quetire tu'orā, musā masīrāsa'a Ō'acū masārē ma'isere. Cū musārē tutuacā weegusami. Ō'acū “Nipe'tirā yu'u besē'cārārē añuse o'oguti”, nicu niwī. Cū ni'caronojōta musārē o'ogusami. ³³ Yu'u ne uotiwa āpērā ye niyerure, na ye su'tire. ³⁴ Musā añurō masī'i. Yu'u basu da'rase wapa me'rā nipe'tise yu'u, yu'u me'rācjārā usenojōrē bocawu. ³⁵ Yu'u tojo wéegu, āpērārē weetamusere musārē ĩ'owū. Marī tojo da'ratjārāta, pajasecuorārē weetamurōña'a. Wācūña Jesú marī

wiogü cū ní'quere. “Apeyenojō o'ogu pe'e ñe'egũ nemorō e'catisami”, nicu niwĩ Jesú, ni weretuowĩ Pablo Éfesocjārā Jesure ějōpeorārē su'ori nīrārē.

³⁶ A'tere tojo nitojanu'cō, Pablo na nipe'tirā me'rā ejaque'a, ñubuewĩ.

³⁷ Ñubuetaja, na nipe'tirā utitjārā, pūrō ma'ise me'rā cūrē paabu'a, we'erititūowā. ³⁸ Na “Musā yu'ure ĩ'anemosome majā” nicā tu'o'cārā nitjārā, pūrō bujawetirā tojawā. Be'ro cūrē peta yucusupu ba'pati tuusoowā.

21

Pablo Jerusalēpu wa'a'que nĩ'i

¹ Éfesocjārā Jesure ějōpeorārē su'ori nīrārē we'eritituo, yucusu a'medo'cawujopu mujāsājāa, wa'a wa'awu. Wa'a, diacjũ pē'a ejawu Cos wāmetiri macāpu. Topu cārī, ape numu yu'ruawu Rodā wāmetiri macāpu. Ti macārē yu'ruaa, ejawu Pátara wāmetiri macāpu tja. ² Toputa ũsā apewu me'rā Fenicia tiro wa'apjupu mujāsājāa, wa'a wa'awu. ³ Wa'a, Chipre nucārōrē ĩ'awā'cā, ti nucārō cūpe pe'e tojawu. To yu'ruaa, Siria di'tapure etawu. Eta, Tiro wāmetiri macāpu majāwũ. Topu tiwu da'rarā apeque na duredijocā, ũsā quē'rā tiwupu sãña'cārā dijaawu. ⁴ Topu ũsā Jesure ějōpeorārē bocaejawu. Na me'rā ni'cā semana tojáníwũ. Na Espíritu Santu masise o'ono'cārā Pablōre “Mu'u Jerusalēpu wa'aticā'ña mu'urē wējērĩ”, ni werewā. ⁵ Na tojo nimicā, ũsā “Ticuse numurĩ tojarāti” nica be'ro wa'a wa'awu tja. Ũsārē nipe'tirā, na numosānumia, na pō'rā ba'patitūowā petapu. Ũsā nipe'tirā nucūporopu ejaque'a, Ő'acūrē ñubuewu. ⁶ Ñubuetaja we'eriti, ũsā yucusupu mujāsājāwũ. Na pe'e quē'rā na ye wi'seripu tojaa wa'awā.

⁷ Ũsā Tiro wāmetiri macāpu ní'cārā yu'ruaa, etawu tja Tolemaida wāmetiri macāpu. Topu Jesure ějōpeorārē añuduti, ni'cā numu na me'rā tojawu. ⁸ Ape numu yu'ruaa, etawu tja Cesareapure. Topure eta, ũsā Felipe Ő'acũ ye queti werecusiagu ya wi'ipu cārīwũ. Cū me'rā topu tojacā'wũ. Felipe toduporo Jerusalēpure āpērā seis me'rā ba'ase etiacya na besecũ'cu niwĩ. ⁹ Cū me'rā cū pō'rā numia ba'paritirā numia marāpusumua moorā niwā. Na Ő'acũ cū ucũ'quere wereturari masā niwā.

¹⁰ Ũsā pejeti numurĩ nica be'ro ni'cũ Judeacjũ Agabo wāmetigu etawĩ. Cū Ő'acũ ucũ'quere wereturari masũ niwĩ. ¹¹ Ũsā tiro eja, Pablo ya da ejerituri dare mi, cū basu cū ye omocārī, cū ye du'pocārīpu du'tewĩ. Du'tetoja, ũsārē niwĩ:

—Espíritu Santu a'tiro niami yu'ure: “Mu'u a'ti da me'rā du'te'caro weronojō judío masā Jerusalēpu a'ti da wiogure du'terāsama. Na judío masā nitirārē o'orāsama cūrē ña'arō weedutirā”, niami Espíritu Santu, niwĩ Agabo.

¹² Cū tojo nicā tu'orā, ũsā, āpērā Cesareacjārā Pablōre “Ne Jerusalēpu wa'aticā'ña”, nimiwũ.

¹³ Cū pe'e ũsārē niwĩ:

—Musā ne utiticā'ña. Yu'ure tojo wéerā, uputu bujawetise o'orā wee'e. Na yu'ure du'tesi'ricā, yu'u narē “Du'teticā'ña”, nisome. Jerusalēpu na yu'ure Jesú ye bu'iri wējēs'i'ricā, yu'u e'catise me'rā wērigũti, niwĩ Pablo.

14 ʘsā cūrē de'ro cā'mota'amasīti, Ő'acū cū de'ro ʘaro weeato nīrā tojo du'ucā'wā.

15 To be'ro ʘsā, ʘsā ye dure, Jerusalēpu wa'a wa'awu. 16 Āpērā pejetirā to Cesareacjārā, Jesure ējōpeorā ʘsārē ba'patiwa'cāwā. Ni'cū na me'rā Mnasō wāmetigu yoacā Jesure ējōpeosetigu Chipre nucūrōcjā niwī. ʘsā cū ya wi'ipu Jerusalēpure cārīrā wa'awu.

Pablo Jerusalēpu Santiago, āpērā Jesure ējōpeorā su'ori nīrā me'rā ucū'que ni'i

17 ʘsā Jerusalēpure etacā, ʘsārē Jesure ējōpeorā e'catise me'rā pōtērīwā. 18 ʘsā etāca numu ape numu pe'e Pablo Santiagore ī'agū wa'agu, ʘsā me'rā wa'awī. Topu nipe'tirā Jesure ējōpeorārē su'ori nīrā cū me'rā niwā. 19 Pablo narē aṇudutitoja, judio masā nitirā tiropu nipe'tise Ő'acū cū me'rā wee'quere ni'cārē tenucū wereburowī.

20 Narē tojo ni wérēca be'ro Ő'acūrē na e'catise o'owā. Be'ro Pablora niwā:

—Mu'u aṇurō masīsa'a. Pājārā waro judio masā Jesure ējōpeorā nima. Na Moisé cū duti'quere nipe'tirārē pūrō weedutirā weema. 21 Āpērā masā a'tiro ni ucjama mu'urē. “Mu'u judio masā nitirā ya di'tapu nīgā, judio masā topu nīrārē Moisé duti'quere weedutitiaporo. Na pō'rā ō'rēcju yapa caserore yejecō'adutitiaporo. Tojo nicā marī judio masā weesetisenojō quē'rārē weedutitiaporo”, tojo ni ucjama āpērā mu'urē. 22 Na mu'u a'topu ejapu nise quetire tu'orā, nerērāsama. To pūrīcārē ʘde'ro weesī'rīsari? 23 Mu'u a'tiro weecā, aṇubosa'a. ʘmua ba'paritirā nima a'tore. Na Ő'acūrē “Apeyenojō tojo weerāti”, nicārā niama. 24 Na me'rā mu'u Ő'acū wi'ipu wa'aya. Na Moisé duti'caronojōta weerā weema. Na ṇa'arō niseti'quere Ő'acū na me'rā aṇurō e'catidutirā ducayurā weema. Mu'u quē'rā na weronojōta weeya. Nipe'tise wa'icūrā na Ő'acūrē ʘjūamorōse wapare narē mu'u wapayebosaya. Mu'u tojo wéēca be'ro na poarire seecō'adutirāsama. Nipe'tirā judio masā mu'u tojo weecā, mu'urē queti “Tojo nima'acārā weepā”, nīrāsama. “Cū quē'rā Moisé duti'quere aṇurō weegú nimi”, nīrāsama.

25 »ʘsā sō'onīcateropu Jesure ējōpeorā judio masā nitirārē papera duti pūrī ojatojawu na weeatjere. Wa'icu di'i āpērānojōrē Ő'acū mejētare ējōpeorā na wējē ʘjūamorō ṇubuepeo'quere ba'adutitiwu. Nipe'tirā wa'icūrā ye díre, wa'icūrā na wāmata ārūasure'cārānojōrē ba'adutitiwu. Āpērārē a'metārādutitiwu na numosānumia, na marāpusumua nitirārē, ni ojao'owu judio masā nitirārē, niwā Jesure ējōpeorā su'ori nīrā Pablora.

26 Pablo pe'e “Jau”, niwī.

Tojo weegu sō'onīcārā ba'paritirārē miaa, ape numu pe'e na ṇa'arō niseti'quere du'u ducayurā wa'arā Ő'acū wi'ipu wa'awā. Ti wi'i Ő'acū wi'ipu sājāa, Pablo pa'ire werecu niwī:

—Ni'cā semana du'sa'a ā'rā ṇa'arō niseti'quere du'u ducayuatjo. Nituori numurē na masānucū ovejare wējē o'orāsama Ő'acūrē, nicu niwī Pablo.

Pablora Ő'acū wi'i po'peapu nigūrē ṇe'e wijaa'que ni'i

27 Na ṇa'arō niseti'quere ducayu, na aṇurō tu'ajaboro āpērā judio masā Asiācārā Pablora cū Ő'acū wi'ipu nicā ī'acārā niwā. Cūrē ī'arā, āpērā

masā ti wi'ipu nirārē uarosājācā weecārā niwā. Na cūrē ñe'ea, caricūrā niwā:

28 —Ēsā acawererā, ūsārē weetamurā a'tia. Ā'rīta nimi nipe'tiro marīrē ña'arō ucūse me'rā dojorēcusia'cu. Cū “Judío masā ña'a nima”, nicusiami. “Moisé cū duti'que wapamarī'i”, nimi. A'ti wi'i Ō'acū wi'i quē'rārē “Ña'a ni'i”, ni bu'ecusiagu weeami. Apeyema tja griego masārē a'ti wi'ipure miisājātiapī. Judío masā nitirā griego masā a'ti wi'ipure de'ro sājātita basiowe'e. Cū a'tiro wéégu, a'ti wi'i ña'ase marīrī wi'ire dojorēgū weepī, ni weresācārā niwā.

29 Na todūporo Éfesocjū judío masū nitigu Trófimo wāmetigūre Pablo me'rā nicā ī'acārā niwā macāpu. Tojo ī'a'cārā nitjārā, na “Cūrē Ō'acū wi'ipu miisājāpī”, ni wācūrā niwā.

30 Na tojo nicā tu'orā, ti macācārā nipe'tirā uarosājāwā. Tojo weerā sojaro me'rā na omasājāa, Pablo tiropu eja, cūrē ñe'e, Ō'acū wi'ipu nigūrē wejewaawā te sope pu'topu. Be'ro maata ti wi'i soperire añurō bi'acā'wā cū ti wi'ipu du'ti sājārī nīrā. 31 Na Pablōre wējērātīrāpu weemiwā. Na wējēsī'rīrī cura āpērā masā surara wiogūpure wererā wa'acārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Nipe'tirā a'ti macā Jerusalēcjārārē cumuca wa'aro weepu, ni werēcārā niwā surara wiogūpure. 32 Cū te quetire tu'ogu, cū yarā surarare nerēduti, āpērā cū me'rācārā wiorā quē'rārē neo, omawā'cāticārā niwā na tiropu. Be'ro na tojo a'ticā ī'arā, Pablōre paami'cārā paadu'ucā'wā.

33 Be'ro surara wiogu Pablo pu'topu wa'a, cū yarā surarare ñe'eduti, puā da cōme dari me'rā du'tedutiwī. Tojo weetojaca be'ro masārē “¿Noa niti ā'rī? ¿De'ro weeati?” ni sērītiña'wī.

34 Cū tojo nicā, masā pe'e apī mejēcā, āpērā quē'rā mejēcā no'o ūaro caricūma'acā'wā. Tojo weegu surara wiogu pe'e ne diacjū tu'oejatiwī. Tojo tu'oti, cū yarā surarare miadutiwī na surara niri wi'ipu. 35-36 Na topu cūrē miacā, pājārā masā narē sirutu'wā. Sirutu, pūrō caricūwā:

—Cūrē wējēña, niwā. Tojo weerā surara na ya wi'i sope pu'to mujārōtiro ejarā, masā “Cūrē wējēña” nicā tu'orā, surara Pablōre miuwamujāwā.

Pablo surara wiogu me'rā cū ucū'que ni'i

37 Ti wi'ipu eja, cūrē o'sōrōrātīrā weeri cura Pablo surara wiogūre griego ye me'rā “Yu'u mu'u me'rā ucūsi'rīsa'a”, nicu niwī. Cū ucūcā tu'ogu, surara wiogu pe'e “¿Mu'u griego yere masīti? 38 ¿To pūrīcārē cārā sō'onīcu Egiptocjū masārē neocūu weetjāgū, romano masā wiorā me'rā a'mewējē'cu mejēta niti? Pājārā wējērī masārē ba'paritisetiri mil nī'cārārē cū yucu marīrōpu miacū niwī. ¿Mu'u cū mejēta niti?” ni sērītiña'cu niwī Pablōre.

39 Pablo cūrē yu'ticu niwī:

—Niwe'e. Yu'u judío masū, Tarso wāmetiri macācūjū ni'i. Tarso mejō niri macā mejēta ni'i Cilicia di'tapūre. Yu'u ā'rā masā me'rā ucūsi'rīsa'a, nicu niwī.

40 Cū tojo nicā tu'ogu, surara wiogu “Jau. Ucūña”, ni yu'ticu niwī. Tojo weegu Pablo mujārōpu nu'cūgūta, omocā me'rā masārē di'tamarīdutiwī. Na di'tamarīcā ī'a, Pablo masārē na ye hebreo ye me'rā ucūwī.

22

1 —Yu'u acawererā, yu'ure tu'oya. Yu'u musārē yé cjasere wereguti musā yu'ure “Bu'iri moomi” niato nígū, niwī.

2 Be'ro Pablo na ye hebreo me'rā ucūcā tu'orā, nemorō di'tamarīawā. Pablo narē niwī:

3 —Yu'u judío masū ni'i. Cilicia di'tacjū, ni'cā macā Tarso wāmetiri macāpū bajuawū. A'ti macā Jerusalēpū añurō masātu'ajanū'cōwū. Yu'ure bu'e'cu Gamalie niwī. Moisé marī ñecūsūmuarē duti'quere nipe'tisere bu'epe'ocā'wū. Musā a'tocaterore Ō'acū cū duti'quere weesetironojōta yu'u quē'rā añurō tojota weewū. 4 Yu'u todūporopure Jesure ējōpeorārē ña'arō weecūcāti. Ejeripō'rā añucāti téé no'o āpērārē wējētū'ajanū'cōgūpū. Ūmua, numiarē ñe'e, narē bu'iri da'leri wi'ipū sōrōmujāduticāti. 5 Pa'ia wiogu, nipe'tirā judío masā wiorā “Tojota weewī cū”, ni masīsama. Náta yu'ure papera apobosatjīarā o'ówā Damascocjārā judío masā marī acawererārē. Yu'u ti pūrī me'rā Damascocjārā Jesure ējōpeorārē ñe'egū wa'amiwū. A'ti macā Jerusalēpū narē miiti, bu'iri da'reguti nígū, tojo weemiwū.

Pablo cū dūcayuse quetire masārē were'que ni'i

6 »Damascopū yu'u ejaguti weeri cura dajaritero nicā wācūña marīrō u'musepū bupo ya'baro weronojō yu'u tiro asistedijati bo'reyua wa'awū.

7 Tojo wa'acā, yu'u nucūcāpū buruque'a wa'acāti. To be'roacā ni'cū yu'ure ucūcā tu'owū. “Saulo, ¿de'ro weegu yu'ure ña'arō weegu weeti?” niwī.

8 »Tere tu'o, yu'u cūrē yu'tiwu: “¿Noa niti mu'u?” niwī.

»Cū pe'e “Yu'u Jesús, Nazarecjū, mu'u ña'arō weesī'rī wapagū ni'i”, niwī.

9 Yu'u me'rā wa'a'cārā quē'rā te asistesere ī'acārā niwā. Tere ī'arā, ucua wa'acārā niwā. Yu'ure cū ucū'que pe'ere tu'oticārā niwā. 10 Jesú tojo nicā tu'o, “Yu'u wiogu ¿de'ro weegusari?” ni sērīña'wū cūrē.

»Cū yu'ure yu'tiwī: “Wā'cānū'cāña. Wa'aya Damascopū. Topū mu'urē ni'cū weregusami nipe'tise yu'u mu'urē weedutiatjere”, nío'owī. 11 Yu'ure cū asiste'que ne caperi bajuticā weecāti. Tojo weerā yu'u me'rācjārā Damascopū su'ori wa'arā, yu'ure tūawā'cāwā.

12 »Ti macāpūre ni'cū Ananía wāmetigū, Moisé duti'quere weenu'cūrī masū niwī. Nipe'tirā judío masā Damascopū nirā cūrē “Añugū nimi”, ni ī'awā. 13 Yu'u ti macāpū etāca be'roacā Ananía yu'ure ī'agū ejawī. Cū yu'ure niwī: “Saulo, mu'u apaturi ī'agūsa'a tja.” Cū tojo nirī curata yu'u apaturi ī'acāti tja. Tojo wa'acā, cūrē ī'awū yu'u tiro nu'cūgūrē.

14 »Be'ro yu'ure niwī: “Ō'acū marī ñecūsūmua ējōpeo'cu dūporopū mu'urē besecu niwī. Ō'acū cū uaro mu'urē masīato ni, cūucu niwī. Tojo nicā cū macū Jesú ña'ase moogūrē ī'a, cū ucūsere tu'oato nígū cūucu niwī. 15 Nipe'tirārē nipe'tiropū mu'u ī'a'quere, mu'u tu'o'quere Jesú ye quetire mu'u werecusiagu wa'agusa'a. 16 ¿Ñe'enojō pe'e basioweti mu'urē? Basio'o pūrīcā. Wāmeyedutiya. Yu'u Jesure ējōpeo'o, yu'u ña'arō wee'quere acobojoja', ni sērīña Ō'acūrē”, niwī yu'ure Ananía.

Pablo judío masā nitirā tiropū Ō'acū cūrē wa'aduti'quere were'que ni'i

17 »Tojo wa'āca be'ro yu'u Damascopū ni'cu tojātiwu a'ti macā Jerusalēpū. Tojata, ñubuegu wa'awū Ō'acū wi'ipū. 18 Yu'u ñubueri cura cārītimigū quē'ese weronojō Jesure ī'acāti. Jesú yu'ure niwī: “Quero a'ti

macã Jerusalêrê wijayá. A'ti macãcjárã yé quetire mu'u weresijacã, ne êjõpeosome”, niwí.

¹⁹ »Yu'u tere tu'o, cûrê niwû: “Yu'u wiogu, na añurõ masísama yé cjasere. Nipe'tise judío masã na nerêse wi'serinucã mu'urê êjõpeorãrê a'masãjãa, narê ñe'e, bu'iri da'leri wi'ipû cûu, paapecûuwã. ²⁰ Esteba mu'u ye queti were'cure na wêjêrî curare yu'u quê'rã topûta ñ'anucûwã. Na ye su'ti bu'icjasere co'tebosawu. ‘Añurõ wéerã, tojo weebata'ma’, ni wãcûsetinu'cûwã”, ni werewu Jesure.

²¹ »Jesú yu'ure niwí: “Wa'aya. Yu'u aperopu yoaropu o'óguti wee'e mu'urê judío masã nitirã tiropu”, niwí.

²² A'tota Pablo ucûsere tu'otuwã. Cû “Yu'ure ‘Judío masã nitirã tiropu wa'aya’ niwí” nicã tu'orã, uputu caricûwã:

—Cûrê wêjêña, ni caricûwã. ²³ Caricûnemo, na uasere ñ'orã, na ye su'ti bu'icjasere doqueomujã, di'ta marãrîrê òrê wêestequemorõmujãwã.

Pablo surara tiropu weeseti'que ni'i

²⁴ Na tojo weecã ñ'agû, surara wiogu Pablora o'osõrõcã'dutiwí na ya wi'í po'peapu. Sõrõtojanu'cõ, “¿De'ro weerã tocã'rõ caricûti?” ni masísi'rigû Pablora tãrãgûtigu du'teduticu niwí. ²⁵ Na du'téca be'ro Pablo surara wiogu to co'tegure nicu niwí:

—¿Musã romano masãrê bu'iri besemu'tãtimirã, tãrãta basioti? Basiotisa'a. Romano masãrê dutise tojo weedutitisa'a, nicu niwí.

²⁶ Cû tojo nicã tu'ogu, surara cûrê dutibutiagu pe'ere weregu wa'acu niwí:

—Mu'u añurõ weepa s'irê. Romano masãta niami cû, nicu niwí cû wiogupure.

²⁷ Cû tojo nicã, surara wiogu Pablo tiropu wa'a, cûrê “¿Nirõta romano masû niti?” ni sêrñitña'cu niwí.

Pablo yu'ticu niwí:

—Ëu, romano masãta ni'i, nicu niwí. Cû tojo nicã tu'ogu, ²⁸ surara wiogu pe'e nicu niwí:

—Yu'ua niyeru pajiro wapayewu romano masû nisere sãjãgûtigu, nicu niwí.

Pablo pe'e “Yu'u pûrñcã maata wí'magãputa bajua'cu niwû romano masû nisere”, nicu niwí.

²⁹ Cû tojo nicã, cûrê tãrãbo'cãrã uiwijaa wa'acãrã niwã. Na surara wiogu quê'rã “Romano masãrê du'tedutiasu” nitjãgû, uia wa'acu niwí.

Pablo judío masã wiorã tiropu cû ni'que ni'i

³⁰ Surara wiogu ape numu pe'e ¿de'ro weerã cûrê weresãpari? ni masísi'rigû, pa'ia wiorã, ãpêrã nipe'tirã judío masã wiorãrê nerêduticu niwí. Tojo weegu Pablora na du'te'que cõme darire pãa, na wiorã tiropu pijiwã'cãcu niwí.

23

¹ Pablo wiorãrê ñ'agûta ñ'a, narê nicu niwí:

—Nipe'tiro yu'u catiro põtêorõ Ò'acû cû ñ'orõpu nipe'tise cû ñaro weenu'cûcã'a. Tojo weegu yu'u wãcûque'tiro marñrõ nicã'a, nicu niwí.

² Cû tojo nicã tu'ogu, Ananía pa'ia wiogu Pablo tiro nu'cûrãrê cû ucûsere tu'osí'ritigu, useropu paaduticu niwí.

³ Tojo weecã ñ'agû, Pablo Ananíarê nicu niwí:

—Mu'u weeta'sasepijagu ni'i. Ō'acū mu'urē bu'iri da'regusami. Mu'u Moisé duti'que me'rā yu'ure queoro besegu wee'e ʔnimiti? Mu'u tojo weemigūta, āpērārē yu'ure paadutigu, queoro weewe'e. Moisé cū duti'quere yu'rūnu'cāgū wee'e, nicu niwī Pablo cūrē.

⁴ Cūrē tojo nicā, cū tiro nu'cūrā pe'e Pablōre nicārā niwā:

—A'tiro űa'arō ucūticā'rōua'a pa'ia wiogu Ō'acū bese'cure, nicārā niwā.

⁵ Tere tu'ogu, Pablo narē nicu niwī:

—Acawerērā, cū pa'ia wiogu nisere yu'u masītasu. Masīgū pūrīcā, tojo nitiboapā. Ō'acū ojāca pūrīpu a'tiro ni ojano'caro niwū: “Macā wiogure űa'arō ucūco'teticā'ña”, niwū, nicu niwī Pablo.

⁶ Topu nīrā puā curua nicārā niwā. Saduceo masā, fariseo masā nicārā niwā. Narē ʔ'agū, uputu caricūbocure ucūcu niwī:

—Acawerērā, yu'u quē'rā fariseo curuacjūta ni'i. Yu'u pacu quē'rā cūta nimi. Masā wērī'cārā be'ropu masāsere yu'u ējōpeo'o. Tereta yu'ure ni'cārōacārē beserā weema, nicu niwī.

⁷ Cū tojo nicā, maata fariseo masā saduceo masā me'rā na basu wērī'cārāpu masāse cjasere a'merī du'sasocārā niwā. Tojo weerā na nerērī wī'iputa ni'cārō me'rā nisetimi'cārā a'merī ducawatia wa'acārā niwā.

⁸ Saduceo masā “Masā wērī'cārāpu masāsoma. Ō'acūrē wereco'terā, wātīa quē'rā marīma”, ni ējōpeocārā niwā. Fariseo masā pe'e a'tiro ējōpeocārā niwā: “Masā wērī'cārāpu masārāsama. Ō'acūrē wereco'terā, wātīa quē'rā nima”, ni ējōpeocārā niwā. A'te ējōpeose me'rā du'sasocārā niwā. ⁹ Na uputu caricū, ni'cārērā Moisé duti'quere bu'eri masā fariseo curuacjārā wā'cānu'cā, nicārā niwā:

—Ā'rīrē ne bu'iri űa'ase bocawe'e. Apetero weegu Ō'acūrē wereco'tegu ucūgū ucūapī Damasco wa'ari ma'apu. Tojo weerā marī Ō'acūrē yu'rūnu'cābosa'a nīrā, cūrē mejēcā niticārā.

¹⁰ Na uputu caricū du'sasocā ʔ'agū, surara wiogu Pablōre wējērī ni uigu, cū yarā surarare nicu niwī:

—Pablo tiropu wa'a, cūrē pijiwā'cāña marī nīrī wī'ipu, nicu niwī.

¹¹ Ape nūmu űamīpu Jesú Pablo tiropu bajua, cūrē ucūcu niwī:

—Mu'u wācūtutuaya. A'ti macāpu yé quetire ucū'caronojōta Romapu wa'agu quē'rā, tojota ucūña, nicu niwī.

Judío masā Pablōre wējēsī'rīmi'que ni'i

¹² Cū tojo nīca űami ape nūmu āpērā judío masā ya'yioropu Pablōre wējērā nīrā, nerē apoyucārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ni'cācā me'rā Pablōre wējētīmirā, ne cārōacā ba'ati, sī'rīti weerā. Cūrē wējētojarāpu ba'a, sī'rīrā. Wējētīmirā, ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū marīrē bu'iri da'reato, ni apoyucārā niwā. ¹³ Tojo ucūrā cuarenta yu'rūoro nicārā niwā. ¹⁴ Na tojo ni ucū apōca be'ro pa'ia wiorā, āpērā judío masā bucurā tiropu wa'a, narē nicārā niwā:

—“Ēsā Pablōre wējētīmirā, ne ba'ati, sī'rīti weerāti”, ni apoyuapu. “Ēsā cūrē wējētīmirā ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū űsārē bu'iri da'regusami”, niapu.

¹⁵ Musā, musā me'rācjārā wiorā me'rā queti o'ōya surara wiogupure. űamiacā Pablōre musā tiropu mīitidutīya. “Ēsā cū ye quetire du'pocāputa añurō masīsī'rīsa'a”, ni queti o'ōya, nisoodutio'ocārā nimīwā.

—Cū a'topure etasoma. Ēsā cūrē wējērāti nīrā, ma'apu yucuerāti, ni werēcārā niwā wiorārē. Wiorā na tojo nicā tu'orā, “Jau”, nicārā niwā.

¹⁶ Pablo páácjũ na tojo wějēsī'rīse quetire tu'ogu, surara na nirī wi'ipu wa'a, Pablo tiropu eja, werecu niwī.

¹⁷ Pablo pe'e cū werēcā tu'ogu, ni'cū surara wiogure pijio, cūrē nicu niwī:

—Ā'rī ma'murē mu'u wiogu tiropu pijiwā'cāña. Apeyenojō werese cuoapu, nicu niwī.

¹⁸ Cū tojo nicā, cūrē surara wiogu tiropu miaa, cūrē nicu niwī:

—Pablo marī bu'iri da'reri wi'ipu cuogu yu'ure pijitjāgũ, ā'rīrē mu'u tiropu o'oami. Apeyenojō weregutigu weeapu mu'urē, nicu niwī.

¹⁹ Tojo weegu surara wiogu cūrē tūawā'cā, masā na tu'otiropu sērītiña'cu niwī:

—¿Ne'enojō werese cuomiti mu'u? nicu niwī.

²⁰ Ma'mu pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Judío masā wiorā Pablo yu'u pacopánurē ñamiacā na tiropu miadutirāsama mu'urē. “Ūsā cū ye cjasere du'pocāputa añurō masī'rīsa'a” nita'sarāsama. ²¹ Na tojo nicā, ějōpeoticā'ña. Cuarenta yu'ruoro masā Pablöre yucuerā ma'apu du'tinu'cūrāsama. “Ni'cārōacārē ūsā Pablöre wějētimirā, ne ba'ati, sī'rīti weerāti. Cūrē wějētojarāpu ba'a, sī'rīrāti”, niama. “Wějētimirā, ūsā ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū ūsārē bu'iri da'regusami”, niama. Añurō apope'otojacārā niama na weeatjere. Tojo weerā na ni'cārōacārē mu'u “Jau” nise dia'cūrē yucuerā weeama, nicu niwī.

²² Cū tojo nīca be'ro surara wiogu pe'e cūrē we'eritigu, a'tiro nicu niwī:

—“Pablöre wějēsī'rīse quetire weregū ejapu surara wiogupure” ne āpērārē wereticā'ña, nío'ocu niwī.

Surara wiogu Pablöre Féli tiropu o'ó'que ni'i

²³ Pablo páácjũ wa'áca be'ro surara wiogu cū docacjārā puarārē pijiocu niwī.

—Musā yarā surarare were, apoyudutiya. Na ni'cācā ñami nueve nicā Cesareapu Pablöre miarāsama. A'tiro wa'arāsama. Doscientos surara du'pocā me'rā wa'ato. Setenta cabayua me'rā pesawā'cāto. Doscientos ñosēse pjīrī me'rā wa'ato. ²⁴ Pablo cū pesajā cabayua quē'rārē apoyudutiya. Ne apeyenojō mejēcā wa'aro marīrō Féli, Judea wiogu tiropu miaña, nicu niwī surara wiogu cū docacjārārē.

²⁵ Be'ro narē cū tojo nīca be'ro papera ni'cā pūrī ojao'ocu niwī Félire. A'tiro ni ojano'caro niwū ti pūrīpüre:

²⁶ “Yu'u Claudio Lisia, mu'u Féli Judea di'ta wiogure añuduti'i. ²⁷ Judío masā ā'rī Pablöre ñe'e, wějēsī'rīmicārā niama. Be'ro ‘Cū romano masā nīmī' nīca tu'ogu, yu'u, yarā surara me'rā wīorēgū ejawu na wějēbo'care.

²⁸ ‘¿Ñe'enojō bu'iri cūrē weresāpari?’ ni masīsī'rīgũ, judío masā wiorā tiropu cūrē miawū. ²⁹ Na cūrē na ějōpeosetise ye bu'iri weresācārā niwā. Ne cūrē te ye bu'iri wějērōua'a, bu'iri da'reri wi'ipu quē'rā sōrōrōua'a nisenojōrē bu'iri bocatisa'a. ³⁰ Āpērā judío masā cūrē wějērāti nise quetire tu'ogu, cūrē wějēbosama ni wācūgũ, yu'u mu'u tiropure ā'rīrē o'ó'o. ‘Cūrē a'topu weresā'cārā mu'u tiroputa wa'a, mu'urē weresārā wa'ato', niwū narē. Tocā'rōta ni'i”, ni ojao'ocu niwī surara wiogu Félipure.

³¹ Surara cū dutī'caronjōta ti ñami Pablöre miacārā niwā Antípatri wāmetiri macāpu. ³² Topu cārī, ape numu pe'e surara du'pocā me'rā wa'a'cārā totā majāmitojati a'titicārā niwā Jerusalēpu na ya wi'iputa tja. Cabayua me'rā wa'a'cārā dia'cū Pablo me'rā yu'ruacārā niwā

Cesareapure. ³³ Na Cesareapu eta, surara wiogu oja'o'oca pūrīrē wiacārā niwā Féli. Cū tiropu Pablo qu'ērārē cūcārā niwā. ³⁴ Féli ti pūrīrē bu'etojanu'cō, Pablore “¿No'ocjūpu niti mu'u?” ni sērītiña'cu niwī. Cū “Cilicia di'tacjū ni'i” nicā tu'ogu, ³⁵ Féli “Mu'urē weresā'cārā yu'u tiropu etacā, mu'u ye ucūserē tu'oguti”, nicu niwī.

Be'ro Pablore surarare co'tedutigu cūcu niwī Herode cū weedutica wi'ipu.

24

Pablore Féli tiropu weresā'que ni'i

¹ Ni'cāmocuse numurī yu'rāca be'ro pa'ia wiogu Ananía, āpērā judío masā bucurā, apī masārē weresā'cārārē ucūbosagu Tértulo wāmetigu Cesareapure wa'acārā niwā. Wa'a, Féli tiropu Pablore weresācārā niwā.

² Tojo weecā, Féli Pablore pijiocu niwī. Pablo na tiropu ejacā, Tértulo cūrē weresāwā'cōcu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Ēsā wiogu, añu pūrīcā mu'u dutise. Mu'u masise me'rā añurō dutimasī'i. Tojo weerā ūsā a'mequēse moo'o. Añupūrīrō nime'ricā'a. Te mu'u da'rāse me'rā a'ti di'tacjārārē añurō weetamugū wee'e. ³ Tojo mu'u weeyucā, mu'urē nipe'tirocjārāpu e'catise o'oma. ⁴ Mu'urē yu'u yoacā ucūdojasī'rītisa'a. Tojo weegu yu'u cārō ucūquejosere tu'oya.

⁵ »Ā'rī caribosebucu nimi. Cū nipe'tiro a'ti turipure judío masārē uarosājācā weesijagu weemi. Apeyema tja Jesū Nazarecjūrē ējōpeosetirā curuacjū wiogu nimi. ⁶ Cū judío masā nitirārē pijisājāasi'rīgū, Ō'acū wi'ire dojorēsī'rīmicu niwī. Ēsā judío masārē dutise tojo weedutiwe'e. Tojo weerā ūsā cūrē bu'iri ñe'ewū. Ēsā judío masārē besewuaronojōta cūrē besesī'rīmiwū. ⁷ Ēsā tojo weesī'ricā, Claudio Lisia surara wiogu ūsā tiro a'ti, ūsārē tutuaro me'rā ē'mawā'cā wa'awī. ⁸ Ēsārē a'tiro niwī: “Masā Pablore weresāsī'rīrā, masā a'ti di'ta wiogu Félipure weresārā wa'aya. Féli, mu'u basuta cūrē sērītiña'rē. Ēsā diacjū nise me'rāta cūrē weresārā wee'e”, nicu niwī Tértulo Féli.

⁹ Judío masā topu nirā qu'ērā “Tértulo diacjūta ucūmi”, nicārā niwā.

Pablo Féli tiropu ucū'que ni'i

¹⁰ Be'ro Féli Pablore ucūdutigu omocā me'rā weequocū niwī. Tojo weegu Pablo ucūcu niwī:

—Mu'u yoacā a'ti di'tapure dutigu niyucā, yu'u mu'urē masī'i. Tojo weegu yu'u mu'upure e'catise me'rā wereguti yé cjasere. ¹¹ Doce numurīta yu'ru'u Ō'acūrē ējōpeogu a'tigu yu'u Jerusalēpu etāca be'ro. Mu'u basuta āpērārē yu'u ¿diacjūta ucūmiti? nīgū, sērītiña'rēgu. ¹² Yu'u ti macāpu nicā, āpērā me'rā Ō'acū wi'ipu, judío masā na nerēse wi'seripu, no'o macā decopu yu'u du'sasocā, āpērā masārē yu'u uarosājācā weecā, ne ni'cāti bocaetiawā. ¹³ Ā'rā na weresā'que diacjūta “Te ye bu'iri ni'i”, ni i'ota basiowe'e.

¹⁴ »A'te pūrīcārē diacjūta wereguti. Yu'u ñecūsumua na Ō'acūrē ējōpeosetī'caronojōta yu'u qu'ērā ējōpeo'o. Tojo weegu yu'u Jesure ējōpeo'o. Ā'rā pe'e tereta “Jesure ējōpeose ña'a ni'i, diacjū niwe'e”, nirā weema. Yu'u qu'ērā nipe'tise Moisé cū oja'que, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere ējōpeo'o. ¹⁵ Masā añurā, ña'arā wērī'cārāpu masārāsama nise qu'ērārē ā'rā weronojōta yucue'e. ¹⁶ Tojo

weegu Õ'acũ ï'orõpu yu'u tutuaro põtëorõ añurõ weesi'rîsa'a. Masã na ï'orõpu quë'rârë tojota weesi'rîsa'a.

17 »Yu'u peje cã'marĩ be'ro apeye di'tapu bu'esija'cu Jerusalëpure dajawu. Judío masã pajasesuorã nirãrë niyeru o'ogu a'tiwu. Tojo nicã Õ'acũrë ñubuepeogu apeyenõjõ o'ogu a'tiwu. 18 Yu'u a'tere tojo weeri cura Asiãjarã judío masã etapejawã yu'u Õ'acũ wi'ipu nigũrë. Ësã judío masã weesetirãnojõpuma yu'u ña'arõ niseti'quere ducayucã ï'awã. Titare yu'u me'rã pejetirãcã masã niwã. Ne narë uarosãjãcã weetiwu. 19 Yu'u Õ'acũ wi'ipu nicã ï'a'cãrã, na pũrĩcã bu'iri cuomi nĩrã, mu'u tiro weresãrã a'tirowa'a. 20 Na a'titicãma, ã'rã mu'u tiro nĩrã cãrũ wiorã tiropu yu'u nicã, na bu'iri boca'quere weresãto. 21 Yu'u a'te pũrĩcãrë nicãti. Yu'u uputu ucũtutuario me'rã narë niwũ: “Masã wëri'cãrãpu masãrãsama' ni, yu'u ëjõpeose ye bu'iri musã ni'cãcã yu'ure beserã wee'e”, niwũ, nicu niwĩ Pablorë Fëlire.

22 Cã tojo nĩca be'ro Fëli Jesure ëjõpeorã na weesetisere añurõ masĩgũ niyugu, “Tocã'rõta tu'ogati. Be'ro Lisia surara wiogu cũ etacãpu, yu'u mu'urë beseguti”, nicu niwĩ.

23 Tojo weegu Fëli surarare co'teduticu niwĩ Pablorë tja.

—Añurõ weeya cãrë. A'ti wi'ipu cũ sijasi'rĩcã, ãpërã cũ me'rãcãrã cãrë weetamusĩ'rĩcã, cã'mota'aticã'ña, ni, duticu niwĩ Fëli cũ yagu surarare.

24 Pejeti numarĩ yu'rãca be'ro Fëli, cũ numo judío masõ Drusila me'rã wa'acãrã niwã tja Pablo nĩrĩ wi'ipu. Topu etagu, surarare pijjuduticu niwĩ Pablorë. Pablo cũ tiropu etacã ï'agũ, “Wereya Jesure ëjõpeosenõjõ cjasere”, nicu niwĩ. 25 Pablo a'tere werecu niwĩ cãrë:

—Õ'acũ marĩrë cũ duti'quere añurõ weesetiduticu niwĩ. Õ'acũ “Musã basu ña'arõ weesi'rĩrã, weeticã'ña, wãcũtutuaya”, nicu niwĩ. Be'ropu besegusami Õ'acũ marĩ weeseti'quere, nicu niwĩ.

Pablo cũ a'tere nicã tu'ogu, Fëli tu'omarĩa wa'acu niwĩ. Tojo weegu Pablorë “Wijaagusa'a. Apetero no'o apeyenõjõ weese móógũ, mu'urë pijjoguti tja mu'u ucũsere tu'oacju”, nicu niwĩ.

26 Fëli cãrë niyeru wapayecã uagu, pijjo ucũmujãcu nimiwĩ. Cũ niyeru wapayéca be'ro bu'iripu nigũrë du'uwĩrõgũti nĩgũ, tojo weecu nimiwĩ. Pablo pe'e cãrë ne wapayeticu niwĩ.

27 Be'ro puã cũ'ma be'ro Fëli wiogu nisere wijacã'cu niwĩ. Cũ ducayuro sãjãcu niwĩ tja Porcio Festo wãmetigu. Fëli cũ wiogu nisere wijagu, judío masã me'rã añurõ tojasĩ'rĩgũ Pablorë bu'iri da'reri wi'iputa cũucã'cu niwĩ.

25

Festo tiropu Pablo ucũ'que nĩ'i

1 ï'tia numu cũ wiogu nise sãjãca be'ro Festo Cesareapu nĩ'cu Jerusalëpu wa'acu niwĩ. 2 Cũ topu ejaçã, pa'ia wiorã, ãpërã judío masã wiorã apaturi Pablorë weresãrã wa'acãrã niwã cãpure tja. Pablo pe'e Cesareapu nicu niwĩ. 3 Pablorë wëjëatjere apoyutojacãrã niwã. Tojo weerã Festore uputu tutuaro me'rã Pablorë miaduticãrã niwã Jerusalëpu. “Festo cũ Pablorë uócãma, cũ ma'apu a'tigureta wëjëcõ'arãti”, nicãrã nimiwã. 4 Na tojo nicã, Festo pe'e “Cũ Cesarea bu'iri da'reri wi'iputa nitojami. Yu'u basu maata tojaagusa'a tja topure. 5 No'o ãpërã musã wiorã apeyenõjõ bu'iri cuomi nisere cuorã, yu'u me'rãta wa'a weetiãrã, weresãrã wa'aya toputa”, nicu niwĩ.

⁶ Be'ro Festo Jerusalépure ocho o diez numurí ni, dajatojaa wa'acu niwí Cesareapure. Cú dajáca numu ape numu pe'e masārē na besewuaropu wa'acu niwí. Topu eja, Pablöre pijiduticu niwí. ⁷ Pablo topu sājāejacā, Jerusaléjārā judío masā Festo me'rā wa'a'cārā Pablo pu'to wa'acārā niwā. Wa'a, cū weeti'quepureta ña'abutiasē weresācārā niwā. ¿Na weresā'que diacjā niti? ne basioticarō niwā.

⁸ Na tojo níca be'ro Pablo pe'e "Judío masārē duti'quere ña'arō ucūtiwū. Ō'acū wí'i pajiri wí'ire dojorētīwū. Romano masā wioḡure ne cārōacā yu'rūnu'cātiwū", nicu niwí.

⁹ Festo cū quē'rā tja judío masā me'rā añurō tojasí'rīgū, Pablöre "¿Mu'u Jerusalépu wa'así'rísari, yu'u topu mu'u ye cjasere besecā?" ni sērītiña'cu niwí.

¹⁰ Pablo cūrē yu'ticu niwí:

—Yu'u a'to besewuaropu romano masā wioḡu tiropu ni'i. A'toputa yu'ure beseroua'a. Yu'u judío masārē ne cārōacā ña'arō weetiwū. Mu'u a'tere añurō masísa'a. ¹¹ Yu'u ña'ase wee'que ye bu'iri "Cūrē wējērōña'a" nicā pūrīcārē, ne "Yu'ure wējētīcā'ña", nifibosa'a. Na yu'ure weresā'que diacjū niticāma, ne ni'cū yu'ure sōjā judío masāpure bu'iri da'redutita basiowe'e. Tojo weegu diacjūta Romapu nigū, romano masā wioḡu waropu yu'ure besecā uasa'a, nicu niwí Pablo Festore.

¹² Be'ro Festo cū me'rācārā werecasari masā me'rā ucūtoja, Pablöre pijiocu niwí:

—Mu'u romano masā wioḡu waropure beserouapu. To pūrīcārē mu'u cū tiroputa besedutigu wa'agusa'a, nicu niwí Festo.

Festo Agripare Pablo ye quetire were'que ni'i

¹³ Pejeti numurí Festo Pablöre ucūca be'ro Judea di'ta wioḡu waro Agripa wāmetigu cū ma'mio Berenice me'rā wa'acārā niwā Cesareapure. Na Festore cū wioḡu nise sājāca be'ro añudutirā wa'arā weecārā niwā. ¹⁴ Na topu peje numurí niyucā, Festo Agripare werecu niwí Pablo ye cjasere. A'tiro nicu niwí:

—A'to ni'cū masū niami bu'iri da'reri wi'ipu Féli cū wioḡu nise wijagu du'uwīrōti'cu. ¹⁵ Yu'u Jerusalépu ejacā, pa'ia wiorā, āpērā judío masā bucurā Pablöre wējēato nírā, yu'upure weresāwā. ¹⁶ Yu'u narē yu'tiwū: "Ūsā romano masā a'tiro weeseti'i. Ne āpērārē wējēdutirow marí'i cūrē weresā'cārā, weresāno'cu quē'rā beseropu na basu a'merí diacjūnu'cōtica be'ro. Na weresāno'cu narē yu'tica be'ropu beseno'o", niwū narē. ¹⁷ Tojo weegu na a'to etāca numu ape numu pe'e maata yoogoro marīrō yu'u masārē besewuaropu wa'awū. Topu eja, Pablöre pijiwū. ¹⁸ "Yu'ure weresārā, Ña'abutiasē peje waro bu'iri cuomi', ni weresārāsama", ni wācūmiwū. Ne marīcaro niwū. ¹⁹ Na ējōpeosetise cjase dia'cū nicaro niwū. Apeye, ni'cū masū Jesú wāmetigu judío masā na "Wērīa wa'awí" ni'care Pablo pe'e cūrēta tja catimi nise queti dia'cūrē weresāwā. ²⁰ Yu'u a'tenojōrē ¿de'ro weegusari? nímasīti, Pablöre sērītiña'wū. "¿Mu'u Jerusalépu wa'así'rísari? ¿Topu beserouasari te cjasere?" niwū. ²¹ Cū pe'e "Jerusalépure wa'así'rītisa'a. Romano masā wioḡu waro Augusto tiro pe'e beseno'sí'rīsa'a", niwí. Tojo nicā tu'ogu, "Mu'u a'tota tojánīgūsa'a yujupu bu'iri da'reri wi'ipu. Yu'u mu'urē o'ota basiocā, mu'u wa'agusa'a", niwū, ni quetiwerecu niwí Festo Agripare.

²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Agripa “Yu'u quẽ'rã cũ ucũcã tu'osĩ'rĩsa'a”, nicu niwĩ. Festo pe'e “To pũricãrẽ mu'u ñamiacãta tu'ogusa'a”, nicu niwĩ.

²³ Ape numu Agripa, cũ ma'mio Berenice na añuse wiorã su'ti sãñase me'rã na nerẽwuarĩ tucũjopu sãjãacãrã niwã. Æpẽrã surara wiorã, ti macãcãrã wiorã quẽ'rã na me'rã sãjãacãrã niwã. Na nerẽtojaca be'ro Festo Pablöre pijidutio'ocu niwĩ.

²⁴ Pablo na tiropu sãjãejacã, Festo to nirãrẽ nicu niwĩ:

—Wiogu Agripa, ãpẽrã a'to dujirã, ã'rĩ Pablöre musã ĩ'a'a. Pãjãrã judío masã Jerusalẽcãrã, a'ti macãcãrã cũrẽ weresãwã yu'upure. Na'irõ cũrẽ “Wẽjẽrõua'a”, ni caricũmujãwã. ²⁵ Na tojo nimicã, yu'u pe'e “Cũrẽ wẽjẽrõua'a” na nise bu'irire bocaticãti. Cũ basu “Yu'u Augusto tiropu beseno'sĩ'rĩsa'a” nicã, “Cũrẽ toputa o'õguti”, niwũ. ²⁶ Yu'u cũrẽ o'õgu, “Ã'rĩ a'te bu'iri cuomi, tojo weecu niwĩ”, ne papa na ojao'ota basiowe'e marĩ wiogupure. Tojo weegu yu'u musã tiropu ã'rĩrẽ pijioapu. Mu'urẽ wéegu pijioasu ãsã wiogu ã'rĩ me'rã ucũato nĩgũ. Mu'u cũ me'rã ucũca be'ro Augustopure “A'te bu'iri cuomi” ni ojao'ota basiorosa'a nĩgũ, cũrẽ pijioasu. ²⁷ Ni'cũ bu'iriwĩ'ire o'õgu, “A'te bu'iri cuomi” ni weretimiũgũ, o'õta basiowe'e marĩ wiogupure. Mejõ warota o'õro weronojõ tu'oña'sa'a, nicu niwĩ Festo Agripare.

26

Pablo Agripare cũ were'que ni'i

¹ Be'ro Agripa Pablöre ucũdutiũ niwĩ:

—Ni'cãrõacã mu'u yu'tiya mu'urẽ na weresã'quere, nicu niwĩ. Tojo weegu Pablo wiogure añudutigu, na weesetironojõta omocã me'rã weequo, cũrẽ ucũcu niwĩ:

²⁻³ —Wiogu, mu'u nipe'tise judío masã na weesetisere masĩsa'a. Apeye na ucũ a'metu'timujãse quẽ'rãrẽ masĩsa'a. Tojo weegu yu'u añurõ e'catise me'rã mu'urẽ wereguti judío masã na yu'ure weresã'quere. Añurõ pajaña'se me'rã yu'u ucũsere tu'oya.

⁴ »Yu'u wĩ'magũ nicãputa judío masã nipe'tirã yu'u niseti'quere masĩmujãtiwã. Ya macã Tarsopu nicã, Jerusalẽpu yu'u nicã masĩwã. A'tocateropu quẽ'rãrẽ masĩsama yu'u weesetisere. ⁵ Yu'u ma'muputa fariseo curuacjũ ninu'cãwã. Na tere weresĩ'rĩrã, añurõ masĩsama. Nipe'tirã judío masã wa'teropure ti curuata ni'i nipe'tise Moisé cũ duti'quere añurõ weeri curua. ⁶ Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ masã wẽrĩ'cãrãpũre masõgũsami nise yu'u ãjõpeose ye bu'iri a'topu besedutirã o'oãma. A'te masãse cjasere marĩ ñecũsumapureta Õ'acũ weretojacu niwĩ. ⁷ Tereta yucuerã wee'e marĩ doce cururicãrã. Tojo weerã umucori, ñamirĩ cũrẽ ãjõpeorã ñubuenucũcã'a. Yu'u quẽ'rã wẽrĩ'cãrãpu masãrãsama nisere yucuegu wee'e. A'te ye bu'irita ni'cãrõacãrẽ judío masã yu'ure weresãrã weema. ⁸ To pũricãrẽ de'ro weerã musã pe'e Õ'acũ masã wẽrĩ'cãrãpũre masõsere ãjõpeoweti'?

⁹ »Yu'u quẽ'rã toduporopu Jesú Nazarecãrẽ ãjõpeorãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrõ põtõorõ weecũmiwã. ¹⁰ Jerusalẽpu pa'ia wiorã na dutio'omujãrõ me'rã Jesure ãjõpeorãrẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu miamujãwã. Narẽ wẽjẽcã, yu'u quẽ'rã ne cã'mota'atiwũ. ¹¹ Pejetiri yu'u judío masã na nerẽse wi'seripu wa'a, Jesure ãjõpeodu'uatõ nĩgũ

bu'iri da'recūwā. Ɔputu waro na me'rā uagu, apeye di'tapu narē bu'iri da'resī'rīgū sirutuwā'cācūwā.

¹² »«Bu'iri da'reguti tja» ni wācūwā'cāgū, pa'ia wiorā dutio'ori pūrī me'rā Damascopu wa'amīwū. ¹³ Ti macā wa'ari ma'apu wa'agu, dajaritero nicā mujīpū asistero nemorō u'musepu asistedijati, añurō bo'reyero wa'awu. Yu'u tiro, yu'u me'rācārā tiropu asiste se'sa wa'awu. ¹⁴ Tojo wa'acā, ūsā nucūcāpu nipe'tirā buraque'a wa'awu. Ni'cū yu'ure hebreo ye me'rā ucūcā tu'owu: “Saulo, ¿de'ro weegu yu'ure ña'arō weeti? Tojo weégu, mu'u basuta ña'arō weegu wee'e”, niwī.

¹⁵ »Cū tojo nicā, “¿Noa niti mu'u?” niwū cūrē.

»Cū yu'ure yu'tiwī: “Yu'u Jesú ni'i, mu'u ña'arō weesī'rī wapagú. ¹⁶ Wā'cānu'cāña. Yu'u mu'urē yé cjasere weregu wa'ato nígū mu'urē bajuapu. Ni'cācā mu'u ī'a'quere, yu'u mu'urē be'ropu ī'oatjere weregu wa'agusa'a. ¹⁷⁻¹⁸ Judío masā, āpērā judío masā nitirā mu'urē wējēsī'rīcā, añurō co'teguti. Judío masā nitirā tiro na tu'omasīato nígū yé quetire mu'urē weredutigu o'ogutigu wee'e. Mu'u werecā, ña'arō weeseti'quere du'u, añuse pe'ere siruturāsama. Tojo weecā, na'itī'arōpu ní'cārā bo'reyuse pe'ere bocarāsama. Yu'u na wiogu nigūti. Wātī pe'e na wiogu ninemotīcā'to nígū tojo weeguti. Yu'ure ējōpeocā, na ña'arō weeseti'quere acobojoguti. Tojo weerā na quē'rā āpērā yu'ure ējōpeo'cārā, yu'u bese'cārā me'rā nirāsama”, niwī Jesú yu'ure.

¹⁹ »Tojo weegu Jesú cū u'musepu ucūdijo'quere queoro weewu. Yu'runu'cātiwū. ²⁰ Yu'u ne waro Damascocārārē Jesú ye quetire werenu'cāwū. Be'ro Jerusalēcārārē, nipe'tiro Judea di'tacārārē, āpērā judío masā nitirā quē'rārē a'tiro werewu. “Ña'arō musā weeseti'quere du'uya. Ō'acū cū u'aro weeya”, niwū. Na tojo weéca be'ro na ducayu'quere āpērārē ī'oato nígū narē añurō nisetidutiwū. ²¹ A'te yu'u were'que ye bu'iri judío masā Ō'acū wī'ipu yu'u nigūrē ñe'e, wējēsī'rīmiwā. ²² Na tojo weesī'rīmicā, Ō'acū pe'e yu'ure weetamunu'cūcā'wī. Tojo weegu yu'u a'tocaterore wiorārē, āpērā mejō nīrā quē'rārē Ō'acū ye quetire were'e. Duporopu Moisé, āpērā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā “Be'ropu tojo wa'arosa'a” na ní'caronojō tereta yu'u were'e. ²³ Na a'tiro ni ojacārā niwā: “Cristo Ō'acū bese'cu pi'eti, wērīgūsami. Wērītoja, cūta wērī'cupu masāmu'tāgūsami. Tojo weegu cū yu'rūosere weregusami judío masārē, judío masā nitirārē”, ni ojacārā niwā, ni werecu niwī Pablo.

²⁴ Cū tojo nīrī curata Festo caricūquejocu niwī Pablore:

—Pablo, mu'u maatigu wee'e. Ɔputu mu'u bu'ese ye bu'iri mu'u tu'omasitigu dojo'o, nicu niwī Festo.

²⁵ Cū tojo nicā, Pablo yu'ticu niwī: “Yu'u maatigu mejēta wee'e. Yu'u werese diacjūta ni'i. Wiopesase me'rā were'e”, nicu niwī.

²⁶ Be'ro Agripare werecu niwī tja:

—Mu'u a'te cjasere añurō masīsa'a. Tojo weegu yu'u mu'urē uiro marīrō were'e. Nipe'tise yu'u mu'urē were'quere añurō masīsa'a. A'te Jesú ye queti ya'yīoropu wa'atiwū.

²⁷ »¿To pūrīcārē mu'u quē'rā, Agripa, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere ējōpeoweti? Yu'u tu'oña'cā, mu'u ējōpeosa'a, ni sērītiña'cu niwī Pablo.

²⁸ Cū tojo nicā, Agripa nicu niwī:

—¿Pejetiacā ucūse me'rā mu'u yu'ure Jesure ējōpeocā weecā'si'rīti? ni yu'ticu niwī.

²⁹ Pablo ninemocu niwī tja:

—Peje ucūse, pejetiacā ucūse Ɂseri me'rā mu'u, a'to nirā nipe'tirā yu'u weronojō Jesure ējōpeocā Ɂasa'a, yu'u weronojō bu'iri da'reri wī'ipu nītimirā, nicu niwī.

³⁰⁻³¹ Cū tojo nīca be'ro Agripa, Festo, Berenice, āpērā na me'rā dujirā wā'cānu'cā, ape tucūpu Pablo ye cjasere ucūrā sājāacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Cū pūrīcā te ye bu'iri wējērōɁa'a nisere ne mooami. Ne bu'iri da'reri wī'ipu quē'rārē cūta basiotimiapā, nicārā niwā.

³² Agripa pe'e Festore nicu niwī:

—Cū basu pe'e “Augusto romano masā wiogu yu'ure beseato” niticāma, marī cūrē du'uwīrōcā'boapā, nicu niwī.

27

Pablöre Romapu o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Festo Romapu o'óta basiocā ŀ'agū, Pablöre, tojo nicā āpērā bu'iri da'reri wī'ipu nirārē Julio surara wiogure co'tedutiwī. Julio surara wiogu Augusto wāmetiri curuacjū niwī. Yu'u Luca quē'rā na me'rā wa'awu.

² ŀsā ni'cāwu yucusu Adramitio wāmetiri macā cjāwū Asia cjase petaripu wa'apju me'rā mujāsājā wa'awu. Apī Aristarco wāmetigu Macedonia di'ta Tesalónica wāmetiri macācjū ŀsā me'rā wa'awī.

³ Cesareapu wija'cārā ape nūmu ŀsā Sidō wāmetiri macāpure etawu. Topu ŀsā etacā, Julio Pablöre pajaña'gū, a'tiro weewī. Tocjārā cū me'rācjārā cū Ɂasenojōrē o'oato nīgū, na tiropu sijadutigu du'uo'owī.

⁴ ŀsā ti macāpu nī'cārā wijawā'cā, Chipre nūcūrōrē diacjūcamocā pe'e yu'ruawu. Tia pe'e wī'rō tutuatiwu.

⁵ ŀsā Cilicia, Panfilia wāmetise di'ta tiro ti maarēta yu'rutērī pē'a, Mira wāmetiri macāpu Licia di'tapure ejawu. ⁶ Ti macāpu apewupu mujāsājārātirā tiwupu sāña'cārā dijawu. Be'ro surara wiogu apewu Alejandría cjāwū Italiapu wa'apjüre bocaejawī. ŀsā tiwupu mujāsājā, wa'a wa'awu tja.

⁷ Wī'rō ŀsārē uputu wēe cā'mota'ayucā, ŀsā peje nūmurī yoogowu. ŀsā uputu pi'etica be'ropu ejawu Gnido wāmetiri macā pōtēorōpure. Wī'rō apero pe'e wēose ye bu'iri diacjū yu'ruamasīti, apero pe'e majāmiawū. Salmón peta tiro pe'e yu'ruaa, Creta nūcūrōrē cūpe pe'e bajaque'awu.

⁸ ŀsā sumutopu yu'ruaa, uputu da'rayu'rua'cārā caributirāpu Añurī Peta wāmetiropure ejawu. Ti peta Lasea wāmetiri macā pu'to niwū.

⁹ ŀsā uputu yoogo'que ye bu'iri judío masā be'tiri bosenu yu'ruatojacaro niwū. Tojo weero wī'rō uputu wa'a, pu'ecu nu'cātjo cā'rōacā du'sawu. ŀsā yu'ruacā, uputu waro wiopesa niwū. ¹⁰ Tere masīgū, Pablo narē weremiwī:

—Marī yu'ruacā, wio nisa'a. A'tiwu, tiwu cjase apeque, marī quē'rārē mirītawio nisa'a. Tojo weerā marī a'toputa tojánirā yujupu, nimiwī.

¹¹ Cū tojo nimicā, surara wiogu Pablo ucūserē tu'otiwī. Tiwu wiogu, tiwu autugure na ucūse pe'ere ējōpeowī. ¹² Ti peta pe'e pu'ecu nicā ña'a niporo. Tojo weerā tiwupu sāñarā pājārā ti nūcūrō Cretare yu'rua wa'asī'rīwā Fenice wāmetiri macāpu. “Topu apero weerā pu'ecu tō'orāsa'a”, niwā. Ti peta pe'ere uputu wī'rō wēetiporo.

Pablo quē'rā pu'etō'o'que ni'i

¹³ Tojo weerā sajatiro wī'rō wēetuuwā'cāticā, tiwu da'rarā pe'e "Yu'ruaroua'a Fenicepu", ni wācūwā. Tojo wee ūsā Creta wāmetiri nūcūrō sumutopu yu'ruawu. ¹⁴ Ūsā wijāca be'ro maata wī'rō uputu wēewā'cātiwu ūsā pu'to nūcūrō tiro pe'e. Te wī'rō Nordeste wāmetiwu. ¹⁵ Tiwure wī'rō uputu wēecā'mota'awu. Tojo wēecā, wī'rō wēepōtēorō pe'e wa'ata basiotiwu. Basioticā ī'a, to wēewā'cārō pe'eta ūsārē su'ori miawū. ¹⁶ Ūsā ni'cā nūcūrō Cauda wāmetiri nūcūrōacāpure eja, yu'ruawu wī'rō uputu wēopūrītiro pe'e. Tiwu siropu ni'cāwū yucusu cā'wūacā pajipju mirīcā, na yu'ruapju du'tepono'wū. Wī'rō uputu wēecā, tiwucārē uputu da'ratjārāpu pajipjujopu miisāwū. ¹⁷ Tiwure wejemorōpeotoja, pūnu'mo dari me'rā wī'rō me'rā batari nīrā pajipjuta warua, du'tewā. Be'ro na ui, Sirte wāmetiro nūcūporojopu marīrē wēewā'cārī nīrā, na "Su'ti caseri wī'rō miato" ni, du'teō'o'que caserire pāacā'wā. Na pāaca be'ro wī'rō wēorō pe'eta wa'awu. ¹⁸ Ape numu mejārōta wī'rō wēecā ī'arā, a'tiro weewā. Tiwupu apeqwe sāñasere pa'sa tutuapju tojato nīrā cō'aduowā. ¹⁹ Ape numu ūsā basuta ni'cārē tiwu cjase su'ti caserire, na du'te'que darire, na tuatu'que sē'rērīrē doqueñonemowū tja. ²⁰ Peje numurī mujipū amucocjā, ñocōa ne bajutiwā. Tojo weerā ūsā no'o diācjū wa'arāsari, nita basiotiwu. Wī'rō quē'rā tojo wēenu'cūcā'wū. Tojo wee "Ūsā ne yu'rusome", ni wācūmiwū.

²¹ Peje numurī ūsā ba'atiwu. Tojo weecā ī'a, Pablo na wa'teropu ni'cu wā'cānu'cā, narē niwī:

—Musārē sō'opu Cretapu yu'u were'quere tu'ocā, añu niboapā. Marī topu wijatīrā, a'tiwurē dojorē, tiwu cjasere bajuriotiboapā.

²² Ni'cārōacārē musā uiticā'ña. Ne ni'cū wērīsome. A'tiwu dia'cū bajudutirosa'a. ²³ Yu'u Ō'acūrē ējōpeogu ni'i. Cū yu'u wiogu nimi. Ni'cācā ñami ni'cū cūrē werēco'tegu yu'u tiropu bajuami. ²⁴ A'tiro ni wereami: "Ne uiticā'ña. Mu'u Augusto wiogu tiropu beseno'gū wa'agusa'a. Ō'acū mu'u sērīsere añurō tu'oami. Tojo weerā a'tiwupu nīrā yu'rūpe'ticā'rāsama. Ne ni'cū wērīsome", niami. ²⁵ Tojo weerā musā wācūtutuaya. Yu'u Ō'acūrē ējōpeo'o. Cū nī'que diācjūta wa'arosa'a.

²⁶ Wī'rō dia'cū marīrē nūcūrōpu wēequepeorosa'a, niwī Pablo.

²⁷ Pua semana ūsā Cretare wijāca be'ro eja'cāti pajiri maa Adriático wāmetiri maajopure. Wī'rō uputu wēocā'mota'ayucā, yoogocāti. Ñami deco nicā tiwucjārā da'rarā, "Marī di'ta tiropu ejarā weetu'sa'a", niwā.

²⁸ Tojo weerā na ¿no'ocārō ū'cūamiti? nīrā, ni'cā da yuta da me'rā dijoo, queoña'wā. Na tojo weecā, treinta y seis metros ū'cūawū. To be'roacā tja apaturi queoña'wā. Veintisiete metrota nicaro niwū majā. ²⁹ Ñami niyucā, na ūtāpāgapu doquewārī nīrā, a'tiro weewā. Ba'paritise cōme pjīrī pacare te yapuripū yuta dari me'rā du'teō'o'quere doqueñowā. Auturo pe'e tiwure wejeñe'epo'ato nīrā tojo weewā. Tojo weetajaca be'ro na "Maata bo'reacā hamisa'a", ni wācūque'tiwā. ³⁰ Ñamita tiwure da'racoteri masā du'tisī'rīmiwā. Tojo wee na "Cōme pjīrīrē u'mutārō pe'e doqueñorātīrā wee'e" nisoo, yucusuacārē miidijoo, tiwu me'rā du'tisī'rīmiwā. ³¹ Pablo na tojo weesī'ricā ī'agū, surara wiogure, āpērā surarare werewī:

—Ā'rā a'tiwupu jutaticā, musā ne ni'cū catisome, niwī.

³² Cū tojo nicā tu'orā, surara pe'e tiwu yucusuacārē du'te'que darire dutesurequeñocā'wā.

³³ Bo'reque'ati dūporo Pablo tiwūpu nirārē ba'adutiwī:

—Pua semana wa'a'a masā cārīti, ba'atimirā masā nirō. ³⁴ Tojo weegu yu'u masā baanujā tutuato nīgū, masārē ba'adutigati. Ne cārōacā masārē mejēcā wa'asome, niwī.

³⁵ Tojo nitoja, Pablo pārē mii, nipe'tirā ī'orōpu Ō'acūrē e'catise o'owī. Be'ro cū basu țigare deco me'rā pe'é, ba'awī. ³⁶ Na cū tojo ba'acā ī'arā, na bujawetimi'quere du'u, na quē'rā e'catise me'rā ba'awā. ³⁷ Ūsā tiwūpu sānarā nipe'tirā doscientos setenta y seis niwū. ³⁸ Na ba'asī'rīrō pōtēorō na ba'āca be'ro tiwūpu sānase trigo ajurire ti maapu doqueño'ocā'wā. Yucusu ca'rasāanemopju tojato nīrā tere cō'awā.

Yucusu nucūporopu su'apeja'que ni'i

³⁹ Bo'reque'aca be'ro tiwū da'rari masā nucūrōrē ī'abocawā. ¿No'opu niti? ni ī'amasītiwā. Na tojo ī'amasītimirā, opatucū nucūporo nirōrē ī'a, “Sō'o buanjārā, apetero weero basiocāma, to majārā”, niwā. ⁴⁰ Tojo weerā todūporo “Cōme pjīrī wejeñe'epo'ato” ni, na du'te doqueño'que pjīrīrē dutesure dijowā. Apeye wajapjīrī pacare, autuse pjīrī du'te'que darire pāaca'ranu'cōwā. Na tojo weetojaca be'ro u'mutārōpu niri su'ti caserore wī'rō ti caseropu ñe'e miato nīrā wejemorō yoowā. Tojo weero tiwū nucūporo sumuto pe'e nujāwū. ⁴¹ Nujā, ū'cūatiro nucūporo opa bu'a nirōpu su'apeja wa'awu. Wajamu'tārō pe'e nucūporopu opasio doquebi'peque'awu. Ne sioburota basiotiwu. Tiwū auturo pe'e pā'cōrī pacase paaquēocā, bata wa'awu.

⁴² Tojo wa'acā ī'a, surara tiwūpu bu'iri cuorā na ñe'e'cārārē ne ni'cū doqueñojā baadu'titicā'to nīrā wējēcā'sī'rīmiwā. ⁴³ Surara wioġu pe'e Pablōre yu'ruosī'rīgū, narē cā'mota'awī. Be'ro baamasīrārē sumutopu baanujāmu'tādutiwī. ⁴⁴ Āpērārē taboa pjīrī me'rā pa'sanujādutiwī. Te me'rā wa'atirā, tiwū cjase bata'que pjīrī me'rā pa'sanujādutiwī. Tojo weetjīrā, ūsā nipe'tirā yu'rūpe'ticā'wū.

28

Pablo Malta nucūrōpu ni'que ni'i

¹ Ūsā nipe'tirā sumutopu nujāta, majānu'cāca be'ro ūsā masīwū, ti nucūrō Malta wāmeticarō niwū. ² Tocjārā masā acoro pejacā yusuacā ī'arā, ūsārē añurō pajaña'wā. Tojo weerā pecame'e wījābosa, ūsārē sō'madutirā pijiwā. ³ Pablo quē'rā peca boposāse seegu wa'a, mitiawī. Cū tojo mitiari cura aña pecapu ni'cu asise uiwijatigu, Pablo ya omocāpu cū'rī doqueyojwī. Toputa wā'ñacā'wī. ⁴ Ti nucūrōcjārā aña Pablo ya omocāpu wā'ñacā ī'arā, na a'tiro niwā:

—Ā'rī masā wējērī masū nisami. Cū dia pajiri maapu yu'rutoja'cu nimigū, cū ña'arō wee'que wapa wērīgūsami, niwā.

⁵ Pablo pe'e añarē pecame'epu wejestequetiawī. Cūrē ne mejēcā wa'atiwū. ⁶ Na tocjārā pe'e “Maata cūrē bipia wa'arosa'a”, nīmiwā. “Bipiticāma, wācūña marīrō buruque'a, wērīa wa'agusami”, ni wācūmiwā. Na yoacā yucuecūmi, cūrē mejēcā wa'aticā ī'a, mejēcā wācūwā tja. “Ā'rī umu mejēta nisami. Marī ējōpeoġu nīgū nīsasami. Tojo weero cūrē aña cū'rīcā, ne mejēcā wa'awe'e”, niwā.

⁷ Ūsārē tojo wa'a'caro ti nucūrō wioġu Pablō wāmetigu ya di'ta pu'toacā niwū. Cū ūsārē cū ya wī'ipū cārīdutigu pijiwī. I'tia nūmu ūsā cū ya

wi'ipu nise numurîrê ûsârê añurô weewî. ⁸ Titare Publio pacu ujaque, yoja dutitigu cājîwî. Pablo cū cājîrôpu sājîa, Ô'acurê sērîbosa, cū dupoapure ñapeowî. Tojo wee cūrê yu'rucā weewî. ⁹ Cū tojo weecā î'arā, ti nucūrôpu nîrā dutitîrā na ye dutire yu'ruodutîrā cū tiropu a'tiwā. Nipe'tîrā na ye dutire yu'ruono'wā. ¹⁰ Ti nucūrôcjarā ûsârê peje apeyenojô o'owā. Be'ropu ûsā yucusupu wa'arā, pu'etiatje quē'rārê o'owā.

¹¹ Êsā ti nucūrôpure i'tia mujîpū niwū. Be'ro Alejandria wāmetiri macā cjawū me'rā wa'awu tja. Tiwu topu pu'ecu tō'o nînicaro niwū yujupu. Tiwu yucusuē'quēapu āpērā masā êjôpeosetîrā Cástor, Pólux wāmetîrā queose na paateo'o'que wā'ñawū. ¹² Maltapu nî'cārā wija, Siracusa wāmetiri macā cja petapu ejawu. Topu i'tia numu tojánîwū. ¹³ Be'ro Regio wāmetiri macāpu wa'arā, sumutopu nujāwū. Topu eta, nî'cā numu be'ro ûsā wa'aro pe'eta wî'rô wēowū. Tojo weerā ape numu pe'e ejaunque'owu Puteoli wāmetiri macāpure. Topu eta, ûsā tiwupu saña'cārā dijawu. ¹⁴ Topure āpērā Jesure êjôpeorārê bocaejawu. Na ûsârê “Nî'cā semana ûsā me'rā tojánîña”, niwā. Tojo weerā ûsā nî'cā semana to ni, be'ro Romapu wa'arā ma'apu yu'ruawu tja. ¹⁵ Āpērā Romacjarā Jesure êjôpeorā ûsā Romapu wa'ase quetire tu'otojacārā niwā. Tere tu'o, ûsârê pôtêrîrā etawā ma'apu Foro de Apio wāmetiri macāpu. Āpērā quē'rā aperopu sijari masā na cārîrôpu Tres Tabernas wāmetiropu ûsârê pôtêrîwā. Pablo narê î'agū, Ô'acurê e'catise o'o, cū basu quē'rā nemorô e'cati, wācūtutuase bocanemowî. ¹⁶ Êsā Romapu étaca be'ro surara wiogu Julio a'tiro weewî. Bu'iri cuorā cū mia'cārārê tocjārā bu'iri cuorārê co'terā wiogupure wiawî. Pablo pe'ere ape wi'ipu nî'cū surara cūrê du'tiri nîgū co'teacju me'rā cūuwî.

Pablo Romapu nî'que nî'i

¹⁷ I'tia numu ûsā Romapu étaca be'ro Pablo ti macācjarā judío masā wiorārê pijîowî. Be'ro cū tiropu na ejacā î'a, narê a'tiro niwî:

—Yu'u acawererā, ne cārōacā mejêcā weetiwu marî acawererārê. Ne marî ñecūsumuapu weeseti'quere “Tojo niwe'e”, nitiwu. Tojo weetimicā, marî acawererā Jerusalêpu yu'ure ñe'e, romano masā wiorāpure o'owā.

¹⁸ Na romano masā wiorā yu'ure sērîtiña'a, cūrê wējêrōua'a nise bu'irire bocatitjārā, du'usî'rîmiwā. ¹⁹ Na judío masā pe'e pūrîcā yu'ure ne du'uwîrôro uatiwā. Tojo weegu yu'u “Wiogu Augusto Romacjūputa beseato”, niwū. Ne yu'u acawererārê weresāgū mejêta, yu'u uaro me'rā a'tiapu. ²⁰ Yu'u tojo weetjîagū, musā me'rā ucūgūti nîgū, diacjū masîato nîgū musārê pijioapu. Marî judío masā yoacā yucue'cu a'titojacu niwî. Cū Jesucristo wāmetimi. Yu'u cūrê êjôpeose ye bu'iri a'te dari cōme dari me'rā du'teno'cu nî'i, niwî Pablo.

²¹ Na cūrê niwā:

—Êsā ne nî'cā papera pūrî judío masā Judeacjarā na ojao'oca pūrîrê ñe'ewe'e. Mu'u ye cjasere tu'owe'e. To Judeacjarā a'topu sijarā etarā, ne ña'arô ucū weresātiwā mu'urê. ²² Êsā a'te dia'cūrê masî'i. Nipe'tirocjārā “Jesure êjôpeose ña'a nî'i”, ni ucūma. Tojo weerā ûsā mu'u êjôpeosere tu'osî'rîsa'a, niwā.

²³ Tojo nîca be'ro na nî'cā numu tere ucūatji numurê besewā. “Ti numu a'tirāti” ni, wa'a wa'awā. Ti numu nîcā pājārā masā Pablo cājîrî wi'ipu etawā. Na nerêpe'tica be'ro bo'reacā bu'enu'cā'cu, téé

ñamica'a bu'e na'itō'oa wa'awī. Ō'acũ cã nipe'tirã wioḡu nise quetire bu'ewī. Jesucristore ějōpeoato níḡũ, Moisé cã oja'quere, Ō'acũ ye queti weremu'tārī masã na oja'quere narē pūrō ějōpeocã ḡaḡu bu'eī'owī.

²⁴ Ni'cārērã cũ bu'esere ějōpeowã. Āpērã ne ějōpeotiwã. ²⁵ Na ni'cārōnojō wãcūti, ni'cārērã topu duji'cārã wã'cãnu'cãwijaari cura Pablo narē niwī:

—Espíritu Santu diacjũta ucũpī Ō'acũ ye queti weremu'tārī masã Isaía me'rã ucũḡũ marī ñecũsumuapũre. A'tiro ni wereduticu niwī:

²⁶⁻²⁷ Ā'rã masārē a'tiro ni wereḡu wa'aya:

“Musã Ō'acũ ye cjasere teerã, ĩ'asĩ'rĩtirãsa'a.

Ō'acũrē ějōpeosĩ'rĩtirã, diacjũ cjasere tu'osĩ'rĩtirãsa'a.

Tojo ějōpeotitjĩarã, yu'ũre acobojose sērĩsome.

Tojo weerã musārē werecã, tu'orãsa'a, tu'orã pe'e.

Mejō de'ro nirō weesari, ni tu'omasĩsome.

Musã añurō yu'ũ weesere ĩ'amirã, ĩ'amasĩsome”, nicu niwī Ō'acũ.

²⁸ »Tojo weerã musã tu'osĩ'rĩtise ye bu'iri Ō'acũ masārē yu'ruose quetire ni'cãcã me'rã judío masã nitirãrē wereno'rõsa'a. Na pe'e añurō tu'otu'sarãsama, niwī.

²⁹ Pablo tere nĩca be'ro judío masã topu nirã na basu a'metu'tiwijaawã.

³⁰ Pua cũ'ma Pablo ti wi'i na waso, wapayedutica wi'ipure surara cũrē co'tegũ me'rã niwī. Nipe'tirã cũrē ĩ'asijarãrē e'catise me'rã narē põtērĩwī.

³¹ Uiro marĩrō, wãcũtutuaro me'rã masārē Ō'acũ cã wioḡu nisere, tojo nicã Jesucristo ye cjasere bu'enu'cũcã'wī. Āpērã ne cã'mota'aro marĩrō tojo weewī.

Teófilo, mu'ũrē tocã'rõta oja'a.

Luca

Pablo Romacjārārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē Corintopu nīgū, Romacjārā Jesucristore ějōpeorārē ojacu niwī. Cū ne waropure Jesucristore ějōpeoticu niwī. Tojo weegu cūrē ějōpeorārē ña'arō weesī'rīgū sirutucu niwī. Be'ro Ō'acū Pablōre ducayucā weecu niwī. Tojo wéeca be'ro cū Jesucristo ye quetire wereri masū sājācu niwī.

Pablo Romacjārā tiropu wa'asī'rīcu nimiwī. Cū a'ti pūrīrē ojacaterore wa'aticu niwī yujupā. I'tia cū'ma be'ro na tiropure wa'acu niwī.

Cū papera ojagu, a'tiro ojaseticu niwī. “Yū'u Pablo musārē oja'a” nitojaca be'ro añudutiwuacu niwī. Be'ro “Ō'acūrē musā ye cjasere e'catise o'o'o”, nicu niwī. Tojo nicā “A'tere uasāgū, musārē a'ti pūrīrē oja'a,” nicu niwī. Be'ropūta “Ō'acū ye añuse quetire a'tiro nirō wee'e”, ni ojacu niwī. Yapapūta majā añudutitōosere ojacu niwī.

Pablo a'ti pūrīrē marī nipe'tirā bu'iritirā ni'i nisere ojacu niwī. Tojo nicā Ō'acū me'rā añurō nisī'rīrā, Jesucristore ějōpeose me'rā dia'cū tojo nita basio'ō nisere ojacu niwī. Apeye, Romacjārārē ni'cārō me'rā nisetidutigu, narē “Añurō a'merī pajaña'ña, ejerisājāse me'rā niña,” ni ojacu niwī.

Pablo Romacjārā Jesure ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo musā Roma wāmetiri macācjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'a. Jesucristo dutiro weewā'ñaco'tegu ni'i. Cū yu'ure Ō'acū masārē yu'ruose quetire weredutigu besecuūwī.

² Duporopu Ō'acū cū ye queti weremu'tārī masā me'rā “Yū'u masārē yu'ruoguti”, ni weryucu niwī. Tojo weerā te quetire tu'orā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu ojacārā niwā. ³ Na oja'que marī wiogu Jesucristo Ō'acū macū ye queti ni'i. Cū a'ti nucūcāpure marī weronojō uputigu bajuacu niwī. Masū nīgū, duporcjūpu wiogu Davi pārāmi nituriagupu nicu niwī. ⁴ Cū marī weronojō uputimigū, Ō'acū macū niyugu, ña'ase moogū waro nicu niwī. Cū wērīca be'ro cū pacu Espiritu Santu tutuaro me'rā cūrē wērī'cupure masōcu niwī. Tojo weese me'rā masārē yū'u macū nimi nisere i'ocu niwī. ⁵ Cū yū'u Pablōre añurō wéegu, cū ye quetire weredutigu besewī. Nipe'tiropu masā Jesucristore ějōpeoato nīgū tojo weewī. ějōpeotjīarā, cū uaro weerāsama.

⁶⁻⁷ Musā Romacjārā quē'rā cū tojo nino'cārāta ni'i. Tojo weegu musārē Ō'acū mairārē a'ti pūrīrē oja'a. Ō'acū Jesucristo yarā sājādutigu musārē besecu niwī. Marī pacu Ō'acū, tojo nicā marī wiogu Jesucristo musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Romapu wa'asī'rīmi'que ni'i

⁸ A'tere musārē weremu'tāgūti. Nipe'tirocjārāpu musā Jesucristore ějōpeosere ucūse'sama. Tere tu'ogu, Jesucristo weetamuse me'rā Ō'acūrē e'catise o'o'o. ⁹ Yū'u ñubuesetirinucū musā ye cjasere sērībosanu'cūcā'a. Yū'u tojo weesere Ō'acū “Diacjūta tojo weemi”, nisami. Yū'u añurō ejeripō'rātise me'rā cū uaro wee'e. Tere wéegu, añuse queti cū macū yere

were'e. ¹⁰ Apeye quē'rārē Ō'acūrē a'tiro sērīnu'cūcā'a. "Mu'u uaro nicā, yu'urē Romapu wa'adutigu du'uo'oya. Ti macācjārā mu'urē ējōpeorārē ī'asī'rīsa'a", ni sērī'i. Yoa wa'a'a yu'u musā tiropu wa'asī'rīmi'caro. ¹¹ Musārē nemorō wācūtutuacā uasāgū, Espiritu Santu yu'ure masise o'oro weronojō musārē o'oturiasī'rīsa'a. Tojo weegu topure wa'asī'rīsa'a. ¹² Musārē a'tiro nigūti. Marī púaperi a'merī weetamurāsa'a. Musā yu'u ējōpeocā ī'arā, nemorō wācūtutuarāsa'a. Yu'u quē'rā musā ējōpeocā ī'agū, mejārōta weegusa'a.

¹³ Acawererā, musārē a'tere masīcā uasa'a. Pejetiri musā tiropu wa'asī'rīmi'i. Apesecjārāmarīcā judío masā nitirā yu'u Jesucristo ye quetire werēcā, ējōpeowā. Musā ya macācjārā quē'rārē Jesucristore ējōpeocā uasāgū, weregu wa'asī'rīsa'a. Tojo weesī'rīmicā, basiowe'e yujupu. ¹⁴ Ō'acū cū ye quetire nipe'tirārē yu'ure weredutiwī. Yé uurārē, uutirā quē'rārē weredutiwī. Bu'e'cārārē, bu'eti'cārārē weredutiwī. ¹⁵ Tojo weegu musā ya macācjārā Jesucristore ējōpeotirārē cū ye quetire pūrō weresī'rīsa'a.

Jesucristo ye quetire tu'orā cūrē ējōpeose ni'i

¹⁶ Masā Jesucristo ye quetire tu'orā, cūrē ējōpeonu'cāsama. Yu'u masī'i, Ō'acū cū tutuaro me'rā nipe'tirā Jesucristore ējōpeorārē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruosami. Tojo weegu masārē te quetire ne bopoyasāwe'e. Ne waro cūrē ējōpeorā judío masā nīrārē yu'ruosami. Judío masā nitirā cūrē ējōpeorā quē'rārē mejārōta yu'ruosami. ¹⁷ Te queti a'tiro ni'i. Ō'acū Jesucristore ējōpeorārē "Bu'iri marīrā, añurā nima", ni ī'asami. Jesucristore ējōpeorā dia'cūrē tojo ī'asami. Te cjasere Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: Ō'acū cūrē ējōpeorārē "Añurā nima", ni ī'asami. Cū me'rā ninu'cūrāsama, niwū.

Nipe'tirā masā bu'iritima nise ni'i

¹⁸ Ō'acū u'musepu nigū masā ña'arō weesetisere ī'agū, bu'iri da'resami. Ña'arō weenu'cūrā diacjū cjasere cā'mota'asama. Tojo weegu narē uputu bu'iri da'resami. ¹⁹ Ō'acū cū nisetise masīta basiosere masā añurō masīsama. Ō'acū cū basu tere masīcā weecu niwī. ²⁰ Marī Ō'acū bajusere ī'atimirā, cū wee'que me'rā cū tutuasere, cū nisetisere masīno'o. Cū tutuase, cū nisetise ninu'cūcā'rōsa'a. Ne waro cū a'ti turire weenu'cācateroputa cū Ō'acū ni'i nisere masīno'o. Tojo weerā masā "Mu'urē masītisa'a. Tojo weerā bu'iri moo'o", nīmasītisama. ²¹ Cū nisetisere masīmirā, cūrē ējōpeotisama. Ne cūrē e'catise o'otisama. No'o uaro wācūma'a, siape me'rā nemorō ña'arō wācūsājāsama. ²² Na masīyu'rua'a nimirā, tu'omasītirā dojosama. ²³ Tojo weerā Ō'acū catinu'cūgūrē ējōpeotisama. Na apeyenojō masā yee'que boadijatje pe'ere ējōpeosama. Masā queose, mirīcūa queose, wa'icūrā queose, pīrōa queosere yee, ējōpeosama. Ne waroputa tere weemujāti, ni'cārōacā quē'rārē mejārōta weenu'cūma.

²⁴ Na tojo wee'que bu'iri Ō'acū na ña'arō weesī'rīsere weeato nigū cō'awā'cācu niwī. Na bopoyose ña'asere a'merī weecārā niwā. Tere weérā, na basu na upure dojorērā weecārā niwā. ²⁵ Diacjū cjasere ējōpeoboronojō o'orā, mejō nisoowioritima. Cūrē ējōpeoronojō o'orā,

cũ da're'que a'ti nucũcã cjase pe'ere ãjõpeoma. Õ'acũ nipe'tise wee'cure e'catipeonu'cũcã'rõua'a. Tojota weeno'ato.

²⁶ Õ'acũ bopoyose na uaripejasere weeato nĩgũ narẽ cõ'awã'cãcũ niwĩ. Numiaputa umua me'rã na weewuasenojõrẽ na basu numia se'saro ña'arõ weesama. ²⁷ Umua quẽ'rã na basu ña'arõ a'merĩ weesama. Umua numia me'rã weewuasenojõrẽ du'urã, umua se'saro uaripeja, ña'arõ weesama. Tojo weegu Õ'acũ narẽ ña'arõ weese wapa, bu'iri da'resami. Narẽ bu'iri da'regu, na upupare pi'eticã weesami.

²⁸ Cũ wee'quere ã'mirã, Õ'acũrẽ ãjõpeosi'rĩtisama. Tojo weegu na wãcũma'asere weeato nĩgũ cõ'awã'cãcũ niwĩ. Cũ narẽ cõ'acã, totã na ña'arõ wee'quere nemopeosama. ²⁹ Nipe'tise ña'arõ weesere yu'ruocã'sama. Pajaña'rõ marĩrõ ãpẽrãrẽ ña'arõ weesi'rĩsama. Apeyenojõ cuomirã, cuonemosãjãsi'rĩsama. A'te nipe'tise ña'asere weesama. Doesama. A'mewẽjẽsama. A'metu'tisama. Weesoosama. Ña'arõ weesi'rĩrõ bajuro ña'arõ weesama. Ucja, queti poosama. ³⁰ ãpẽrãrẽ ña'arõ weesi'rĩrã, diacjũ nitimicã, weresãsama. Õ'acũrẽ uatisama. ãpẽrãrẽ ã'muisama. "Yu'u pe'e ãpẽrã yu'ruoro niyu'runu'cã'a", nisama. Ña'asere weebocasama. Na pacusumuarẽ yu'runu'cã'sama. ³¹ Tu'omasĩtisama. Na "Weerãti" nĩ'quere weetisama. A'metu'tica be'ro aposĩ'rĩtisama. Na acawererãpũreta ma'itisama. ãpẽrãrẽ pajaña'tisama. ³² Õ'acũ tojo weerãrẽ queoro wéegũ, "Pecame'epũ cõ'abajurioguti", nicu niwĩ. Cũ tojo nĩca be'ro nimicã, ña'arõ weenu'cũsama. Tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã ã'arã, "Añurõ wéerã, tojo weema", nisãjã'sama.

2

Õ'acũ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regu, queoro weemi nise ni'i

¹ Musã ãpẽrãrẽ "Na ña'arã nima" ni, ã'abeseticã'ña. Musã quẽ'rã na weronojõ ña'arõ weesetisa'a. Na bu'iritima nĩrã, ãsã quẽ'rã bu'iriti'i nĩrõnojõ wa'a'a musãrẽ. Musã ni'cãrõnojo bu'iri cuo'o. ² Õ'acũ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regu, queoro weegu weemi nisere masĩno'o. ³ Musã ãpẽrãrẽ "Ña'arõ weema" nimirã, na weronojõta wee'e. Tojo weerã "Õ'acũ ãsãrẽ bu'iri da'reesome", niticã'ña. Da'regusami. ⁴ Ña'arõ weemicã, Õ'acũ musãrẽ pajaña'gũ, maata bu'iri da'retisami. Tojo weerã musã "Esãrẽ bu'iri da'reesome", nimisa'a. Tojo niwe'e. Musã ña'arõ weesere bujaweti ducayuatõ nĩgũ añurõ wee, maata bu'iri da'retisami.

⁵ Cũ tojo weemicã, musã ña'arõ weesere bujaweti ducayusi'rĩtisa'a. Musã siape me'rã ña'asere weenemorã, bu'iri da'resere seeneocũunemorã wee'e. Be'ro masãrẽ bu'iri da'reatji namũ nicã, Õ'acũ uagu, musãrẽ queoro bese, uputu bu'iri da'regusami. ⁶ Masã na wee'quencũrẽ queoro wapayegusami. ⁷ Õ'acũ a'tiro weerãrẽ cã tiropu catinu'cũatjere o'ogusami. "Cũ me'rã ducayu ninu'cũrãsa'a" nĩrãrẽ, tojo nicã cã "Añurõ weepũ" nisere a'marãnojo'rẽ o'ogusami. Tojo nicã ape upũ boatiri upũ su'tiwetisi'rĩrãrẽ tojo o'ogusami. Na catinu'cũsere uarã, añurõ weenu'cũrã'sama.

⁸ ãpẽrã pe'e Õ'acũrẽ yu'runu'cãrã, na uaro weesetisama. Diacjũ cjasere uatirã, ña'ase pe'ere weesirutusama. Õ'acũ ua, narẽ uputu bu'iri da'regusami. ⁹ Nipe'tirã ña'arõ weesetirã pi'eti, ña'arõ tu'oña'rã'sama. Judío masãrẽ ne waro tojo wa'amũ'tãrõsa'a. Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ

mejārōta wa'arosa'a. ¹⁰ Añurō weesetirā pe'ere Ō'acū añurō weegusami. Narē “Musā añurō weewu”, nigūsami. Tojo nicā ejerisājācā weegusami. Ne waro judío masārē tojo ejerisājācā weemu'tāgūsami. Judío masā nitirā quē'rārē mejārōta weegusami. ¹¹ Ō'acū judío masārē, judío masā nitirārē ī'a ducawaanu'cōtisami.

¹² Judío masā nitirā Ō'acū Moisére duti'quere masītisama. Na ña'arō wee'quere te dutise me'rā mejēta Ō'acū besegusami. Ña'arō wee'que wapa me'rā pe'e narē pecame'epu cō'abajurio besegusami. Judío masā pūrīcā Ō'acū Moisére duti'quere masīsama. Tere masīmirā, ña'arō weesama. Tojo weegu Ō'acū náma te dutise me'rā na yu'rūnu'cā'que wapare bu'iri da'regusami. ¹³ Moisé dutisere tu'ose me'rā dia'cū Ō'acū “Bu'iri marirā nima”, nitisami. Cū dutisere weerā pe'ere “Bu'iri marirā nima”, nisami. ¹⁴ Judío masā nitirā Moisé dutisere moomirā, na añurō wéerā, Ō'acū dutisereta weerā weema. Na basu Moisé dutisere masīrā weronōjō weesama. ¹⁵ Añurō weese me'rā na diacjū wācūsere ī'osama. Moisé dutisere masīrā weronōjō nima. Tojo weerā queoro weetīca be'ro ña'arō tu'oña'sama. Añurō wéeca be'ro bu'iri moorā tu'oña'sama. ¹⁶ Yu'u Jesucristo ye quiete wereronōjōta a'tiro wa'arosa'a. Ō'acū masārē bu'iri da'reatji nūmu nicā, nipe'tirā wācūsere, āpērā ī'atīropu weesere besegusami. Jesucristo ña'arō wācūrārē, ña'arō weerārē bu'iri da'regusami. Añuse wācūrārē, añurō weerārē añurō weegusami.

Ō'acū Moisére dutise cūu'que ni'i

¹⁷ Musā a'tiro wācūmisa'a: “Ūsā judío masā Ō'acū Moisére dutise cūu'quere ējōpeorā ni'i. Ō'acū yarā ni'i. Tojo weerā judío masā nitirā yu'rūoro añuyu'rūnu'cā'a”, nimisa'a. ¹⁸ Tojo nicā a'tiro ninemosa'a. “Ūsā Ō'acū uasenojōrē masī'i. Moisé duti'quere masīyurā, ūsā añuse dia'cūrē besemasī'i. ¹⁹ Caperi bajutirārē tūawā'cārā weronōjō Ō'acū yere masītīrārē bu'emasī'i. Na'itī'arōpu nirārē sī'orā weronōjō ña'arō weerārē añurō weeduti'i”, nisa'a. ²⁰ “Moisé cū duti'quere cuorā, diacjū cjasere queoro masī'i. Tojo weerā tu'omasītīrārē, Ō'acū yere ne waro bu'ewā'cōrārē bu'emasī'i”, nimisa'a. ²¹ Musā “Āpērārē bu'emasī'i” nirātīrā, musā basu pe'e bu'emū'tārōua'a. Āpērārē “Yajaticā'ña” nimirā, āpērā yere yajasa'a. ²² Musā, “Musā nūmosānūmia, marāpusumua nitirārē a'metārāticā'ña”, nisa'a. Tojo nimirā, a'metārāsa'a. “Queose yee'quere ējōpeoticā'ña” nimirā, narē ējōpeose wi'seri cjasere yajasa'a. ²³ “Ūsā Moisé duti'quere cuotjīarā, āpērā yu'rūoro ni'i”, ni wācūmisa'a. Tojo nimirā, tere weetīrā, cū duti'quere yu'rūnu'cārā wee'e. Tojo weerā āpērārē Ō'acūrē bujicā'cā weerā wee'e. ²⁴ Ō'acū ye quieti ojāca pūrīpu musā tojo weesere a'tiro ojano'wū: “Musā Ō'acū duti'quere yu'rūnu'cāse bu'iri judío masā nitirā Ō'acūrē ña'arō ucūsama”, niwū.

²⁵ Musā Ō'acū Moisére dutise cūu'quere weecā, musā judío masā weesetise, ō'rēcju yapa caserore yejecō'ase wapati'i. Weeticāma, musā judío masā nise wapamarī'i. Tojo weerā cū cūu'quere weetīrā, judío masā nitirā weronōjō tojacā'a. Ō'acū yarā weronōjō nitisa'a. ²⁶ Judío masā nitirā ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'ña marīma. Na Ō'acū Moisére duti'quere wéerā, judío masā weronōjō nisama. Ō'acū narē “Yarā nima”, nisami. ²⁷ Musā judío masā Ō'acū Moisére duti'quere cuomi'i. Ō'rēcju yapa

caserore yejecō'amirā, cū duti'quere weewe'e. Āpērā, judío masā nitirā ò'rēcju yapa caserore yejecō'atimirā, tojo nicā Ò'acū Moisére duti'quere masītimirā, cū dutisere weesama. Na tojo weecā, musā bu'iri cuosere masīno'o. ²⁸ Judío masū waro bu'ipū dia'cū weesetitimi. Cū upū dia'cūrē ò'rēcju yapa caserore yejecō'ase mejēta ni'i. ²⁹ Moisé dutisere yu'tigu mejēta Ò'acū yagu nimi. Espiritu Santure wācūse ducayuno'cu pe'e judío masū waro nimi. Cūta Ò'acū yagu nimi. Cūrē Ò'acū "Añugū nimi" ni ĩ'asami. Masā mejēta tojo ĩ'asama.

3

¹ Yu'u tojo nicā tu'orā, musā "¿To pūrīcārē judío masā nise wapamarīsari? ¿Ò'rēcju yapa caserore yejecō'ase quērā wapamarīsari?" nisa'a. ² Wapatiyu'rua'a. Ne warore a'tiro ni'i. Ò'acū judío masārē cū ye quetire weedutigu, āpērārē weredutigu cūucu niwī. Tojo weero judío masā nise wapati'i. Musārē a'tiro ninemogūti. ³ Āpērā judío masā Ò'acū ucūsere ējōpeotisama. Na tojo ējōpeotimicā, Ò'acū narē cū "Tojo weeguti" ní'quere "Weewe'e", nitisami. ⁴ Ò'acū nipe'tise cū "Weeguti" ní'quere queoro weegusami. Marī nipe'tirā nisoosepijarā nimicā, Ò'acū cū ní'caronojōta queoro weegusami. Ò'acūrē cū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū:

Ò'acū, mu'u ucūsere "Diacjūta ni'i", nino'o.

Mu'urē nisoose marī'i.

Tojo weero mu'urē āpērāpure ne weresāta basiowe'e.

Na weresācāma, yu'ruwetimujāgūsa'a, ni ojacu niwī duporocjūpū.

⁵ Tere tu'orā, āpērā a'tiro nima'asama. "Ūsā ña'arō weecā, Ò'acū añurō weesere nemorō ĩ'ono'rōsa'a." ¿To pūrīcārē "Ò'acū ūsā ña'arō weesere bu'iri da'regū, queoro weetimi", nirá weesari? ⁶ Tojo niwe'e. Na tojo nise queoro nicāma, Ò'acū ne ní'cūrē bu'iri da'remasītibosami.

⁷ Apeyema āpērā a'tiro ninemoma'asama. "Ūsā nisoocā, Ò'acū queoro ucūsere ĩ'ono'rōsa'a. Tojo weerā masā cūrē 'Añuyu'ruami, diacjū ucūnu'cūgū nimi', nirásama. Tojo nicāma, ¿de'ro weegu Ò'acū marīrē 'Musā ña'arō weesebucurā ni'i', nisari? Cū tojo ní'gū, queoro weetimi", nisama. Na tojo nise nima'ase ni'i. ⁸ Na "Ūsā ña'arō weecā, Ò'acū añurō weesere nemorō masīrāsama", nisama. Tojo weerā "Añuse wa'ato nírā ña'asere weerā", nisama. Āpērā yu'ure, yu'u me'rācjārārē mejēcā wācūato nírā, "Pablo a'tere bu'emī", nisoosama. Na tojo nisoose wapa Ò'acū narē bu'iri da'regū, queoro weegusami.

Nipe'tirā bu'iritirā nima nise ni'i

⁹ ¿Marī judío masā āpērā yu'ruoro añurā niyu'runu'cāti? Niwe'e. Marī masītoja'a. Nipe'tirā judío masā, judío masā nitirā ña'arō weerā niyurā, ní'cārōnojō bu'iritirā dia'cū ni'i. ¹⁰ Ò'acū ye queti ojāca pūrīpūre marīrē a'tiro niwū:

Ne ní'cūnojōputa añugū marīmi.

¹¹ Ne ní'cū Ò'acū ye cjasere tu'omasīgū marīmi.

Ne ní'cūputa Ò'acūrē masīsī'rīgū, wācūnurātisami.

¹² Nipe'tirā Ò'acū yere du'urā, dojope'tia wa'asama.

Nipe'tirā ña'arō weema.

Ne ni'cānojōputa āpērārē añurō weegú marīmi.

¹³ Na ucūse masāpe susuripe weronojō ni'i.

Ti pe ūrīwijaasa'a.

Te ūrīwijaase weronojō masā ña'arō ucūsama.

Nisoonu'cūsama.

Aña ūseropu nímá cuogu weronojō pūrīrō ucūsama.

¹⁴ Āpērārē doja, ūputu tu'tisama.

¹⁵ Na masārē wējēcō'asema ī'adu'ayu'ruasama.

¹⁶ No'o na wa'aro masārē ña'arō weewā'cāsama.

Na yere dojorē, pajasecuorā tojacā weesama.

¹⁷ Āpērārē ejerisājācā weesere moosama.

¹⁸ Ō'acūrē wiopesase me'rā ī'atisama.

Cūrē uitisama, ni ojanow'wā.

¹⁹ Marī masī'i, Moisé cū dutisere ūsā judío masārē cūucu niwī. Ūsā te dutisere masimirā, tere weetirā, bu'iritirā tojasa'a. Cū dutise cū'que a'tiro ni'i. Nipe'tirā judío masārē, judío masā nitirārē bu'iritirā nima, ni masīdutirotō tojo ni'i. ²⁰ Ne ni'cū Moisé duti'quere weepe'omasītisami. Tojo weegu "Moisé dutisere weepe'ocā, 'Ō'acū yu'are bu'iri marīgū nimi', nigūsami", nímāsītisami. Moisé duti'que marīrē "Ña'arā ni'i", ni masīdutirotō cūuno'caro niwū.

Jesucristore ējōpeose me'rā yu'rurāsa'a nise ni'i

²¹⁻²² Ni'cārōacārē majā Ō'acū marīrē bu'iri marīrā nicā weese quetire ī'omi. Te quetire Moisé cū duti'quere weetimirā, masīno'o. Marīrē Jesucristore ējōpeose me'rā Ō'acū ī'orōpūre bu'iri marīrā nita basio'o. Duporopu Moisé, tojo nicā Ō'acū ye queti weremūtārī masā Ō'acū tojo weeatjere cū ye queti ojāca pūrīpu ojacārā niwā. Ō'acū nipe'tirā Jesucristore ējōpeorārē "Bu'iri marīrā, añurā nima", nisami. Ne ducawaanu'cōtisami.

²³ Marī nipe'tirā ña'arō weerā ni'i. Ne ni'cū Ō'acū ūronojō weegú marīmi. ²⁴ Tojo nimicā, Ō'acū marīrē ma'īgū, cū macūrē o'ócū niwī. Marī ña'arō wee'quere wērī wapayedutigū tojo weecu niwī. Tojo weero marī wapayeticā, a'tiro ni'i. Jesucristore ējōpeose me'rā Ō'acū marīrē "Bu'iri marīrā, añurā nima", ni ī'asami. ²⁵ Cū macū Jesucristore marī ña'arō wee'quere wērī wapayecā weecu niwī. Cū wērīgū dī o'maburo'que me'rā marī cūrē ējōpeocā, acobojosami. Tere wéegū, Ō'acū queoro cū weesere ī'osami. Duporocjārāpūre na ña'arō weecā, Ō'acū pajaña'gū, bu'iri da'reticū niwī. Tojo tu'oña'cā'cū niwī. ²⁶ A'tiro nicārē Jesucristo marī ña'arō wee'quere wērī wapaye'que me'rā Ō'acū cū queoro weesere ī'osami. Mejārōta tja cū macū Jesucristore ējōpeorārē bu'iri marīrā, añurā wa'acā weesami.

²⁷ Tojo weerā Ō'acū ī'orōpūre marī basu "Añurā ni'i", nímāsītisa'a. Moisé duti'quere wéerā mejēta, añurā ni'i. Jesucristore ējōpeocā pe'e, Ō'acū marīrē "Añurā nima", ni ī'asami. ²⁸ Tojo weerā a'tiro nímāsī'i. Marī Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū "Bu'iri marīrā nima", ni ī'asami. Moisé duti'quere weecā mejēta, tojo wa'a'a.

²⁹ Ō'acū judío masā wiogu se'saro nitimi. Judío masā nitirā quē'rārē wiogu nimi. ³⁰ Nipe'tirā ni'cūrēta Ō'acūtima. Cū judío masā Jesucristore

ějōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Cūrē ějōpeorā judío masā nitirā quē'rārē mejārōta nisami. ³¹ ¿To pūrīcārē marī “Jesucristore ějōpeose me'rā Moisé duti'que pe'ere wapamarī'i”, nirā weeti? Niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Marī “Jesucristore ějōpeose me'rā Ō'acū Moisére duti'quere wapatirota wee'e”, nino'o.

4

Abrahā Ō'acūrē ějōpeo'que ni'i

¹ Ni'cārōacā musārē Abrahā marī ñecū ye quetire wereguti. Musā masīrōnojōta cū judío masū nimu'tā'cu nicu niwī. ² Ō'acū Abrahā weesere ī'agū mejēta, cūrē “Añugū nimi”, nicu niwī. Tojo nicāma, Abrahā cū añurō wee'que wapa “Yu'u añugū ni'i”, nímasilbopī. Ō'acū ī'orōpū pe'ere tojo nita basiowe'e. ³ Cū ějōpeocā pe'e, cūrē Ō'acū “Bu'iri marīmi”, nicu niwī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū:

Abrahā Ō'acūrē ějōpeocu niwī.

Tojo weegu Ō'acū cūrē “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nicu niwī.

⁴ Queose me'rā musārē wereguti. Ni'cū apeyenojō da'racā, cūrē wapayerā, tojo o'orā mejēta weema. Cū da'ra'que wapa wapayerā weema. ⁵ Ō'acū pe'e tojo weetimi. Marī añurō weese wapa mejēta “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Cūrē ějōpeocā pe'ere, tojo nisami. Masā ña'arō weerārē yu'rāwetīcā weegū nimi. ⁶ Duporocjūpū Davi quē'rā yu'u nī'caronojōta nicu niwī. Ō'acū masā weesere ī'atimīgū, cūrē ějōpeocā, “Añurā, bu'iri marīrā nima”, nisami. Tojo nino'rānojō e'catisama. ⁷ A'tiro nī ojacu niwī te cjasere:

No'o Ō'acūrē yu'rūnu'cā'quere acobojono'cārā e'catima.

Tojo nicā ña'arō weesere cō'ano'cārā e'catima.

⁸ No'o Ō'acū “Ā'rī bu'iri marīgū nimi”, nino'gūnojō cū quē'rā e'catimi, ni ojacu niwī Davi.

⁹ Judío masā ō'rēcju yapa caserore yejecō'a'cārā dia'cū e'catisama. Yejecō'ano'ña marīrā judío masā nitirā quē'rā e'catisama. Marī Abrahā ye cjasere wācūnemorā tja. Ō'acū Abrahārē cūrē ějōpeocā ī'agū, “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nicu niwī. ¹⁰ ¿De'ro nicā Ō'acū Abrahārē “Añugū nimi”, nipari? Cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'se duporo Ō'acū Abrahārē “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nitojacu niwī. ¹¹ Abrahā Ō'acūrē ějōpeoca be'ropū cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'acārā niwā. Cū yejecō'ano'se me'rā Ō'acū cūrē toduporopū “Mu'u añugū, bu'iri marīgū ni'i” nī'quere masīcu niwī. A'tiro wéegu, Abrahā nipe'tirā ějōpeorā ñecū tojacu niwī. Na ějōpeose me'rā Ō'acū nipe'tirā cūrē ějōpeorārē “Añurā nima”, nicu niwī. Na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acā mejēta, tojo nicu niwī. ¹² Mejārōta judío masārē Abrahā na ñecū nimi. Na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acā mejēta, na Abrahā weronojō ějōpeorāta cū pāramerā nima. Abrahāmarīcā cū yejecō'ano'se duporo Ō'acūrē ějōpeotojacu niwī.

Abrahā ějōpeose cuoyucā, Ō'acū “Tojo weeguti” nī'que queoro wa'acaro niwū

¹³ Ō'acū Abrahārē “Mu'urē, mu'u pāramerā nituriarārē a'ti di'tare o'oguti”, nicu niwī. Ō'acū cū dutisere wéeca be'ro mejēta tojo nicu

niwī. Abrahā cūrē ējōpeocā pe'e, cūrē “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nicu niwī. Tojo weegu cūrē “A'ti di'tare o'oguti”, nicu niwī. ¹⁴ Ō'acū cū dutise cūu'quere weerā dia'cūrē “Tojo weeguti” n'quere o'ocāma, marī ējōpeose wapamarībopā. Tojo nicā cū Abrahārē “Mū'urē añuse o'oguti” n'que wapamarīyapaticā'bopā. ¹⁵ Marī Ō'acū Moisére dutise cūu'quere weepe'omasītisa'a. Tojo weegu cū dutisere masīmīrā yu'rūnū'cācā, marīrē bu'iri da'regusami. Te dutise marīcā pūrīcārē, te dutisere yu'rūnū'cāse marībopā.

¹⁶ Ō'acūrē ējōpeorā dia'cūrē Abrahārē “Tojo weeguti” n'quere o'ogusami. Cū marīrē ma'itjāgū, marī basu weetutuacā mejēta, tere o'osami. Moisé dutise cūu'quere weerā dia'cūrē o'osome. Nipe'tirā Abrahā weronojō ējōpeorārē o'ogusami. Abrahā nipe'tirā ējōpeose cuorā ñecū nimi. ¹⁷ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro niwū Abrahārē: “Mū'urē peje cururicjārā ñecū sōrōwū”, nicu niwī Ō'acū. Cū tojo nicā tu'ogu, Abrahā ējōpeocu niwī. Abrahā Ō'acū ī'orōpure cūrē ējōpeoyugu, marī ñecū nicu niwī. Ō'acūta nipe'tisere weemasīpe'ocā'mi. Wērī'cārāpūreta masōsami. Cū dutiro me'rā no'o marīsepūreta weebajurēsami.

¹⁸ Ō'acū Abrahārē “Mū'u pārāmerā nituriarā pājārā nirāsama” niri curare ne pō'rāmarīcu niwī. Pō'rāmarīmīgū, Ō'acū cūrē n'quere “Queoro weegusami”, ni ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū n'caronojōta peje cururicjārā ñecū wa'acu niwī. ¹⁹ Abrahā cien cū'marī wa'tero cuocu niwī. Cū numo Sara quē'rā bucuo waro nico niwō. Tojo nimicā, Abrahā “Ēsā pō'rātimasītisa'a, bucurā waro ni'i”, niticu niwī. Ō'acū cū n'caronojō “Ēsārē pō'rāticā weegusami” nīgū, cūrē ējōpeodu'uticu niwī. ²⁰ “Apetero weegu cū ‘Weeguti’ n'quere weetisami”, niticu niwī. Tojo weronojō o'ogu, Ō'acūrē ējōpeonemocu niwī. Wācūtutua, cūrē nicu niwī: “Añuyu'ruami, tutuayuragu nimi”, nicu niwī. ²¹ “Ō'acū yu'ure cū ‘Weeguti’ nisere weemasīpe'ocā'sami”, ni ējōpeocu niwī. ²² Cū tojo ējōpeocā ī'agū, Ō'acū Abrahārē, “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nicu niwī.

²³ Ō'acū tojo n'quere Abrahā dia'cūrē Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu ojano'ticaro niwū. ²⁴ Marī quē'rārē ojano'caro niwū. Marī Ō'acūrē ējōpeocā, Abrahārē n'caronojōta marīrē “Añurā, bu'iri marīrā nima”, nisami. Cūta marī wiogu Jesú wērī'cupure masōcu niwī. ²⁵ Jesú marī ña'arō wee'que wapare wērīcu niwī. Cū wērīca be'ro Ō'acū marīrē bu'iri marīrā tojadutigu cūrē masōcu niwī.

5

Marī bu'iritirā niwe'e nise cjase ni'i

¹ Marī bu'iri cuomi'cārārē marī wiogu Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū “Musā añurā ni'i”, ni ī'asami. Tojo weerā marī ña'arō wee'quere wērī wapayeyucā, Ō'acū me'rā wācūque'tiro marīrō añurō nicā'a. ² Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū marīrē ma'īgū, cū me'rā niato nīgū yu'ruosami. Cū tiropu cū añuyu'ruagu nisere bu'ipejatamurāsa'a. Marīrē “Añurō weewu”, nigūsami. Cū tojo weegusami nīrā, e'catise me'rā co'te'e.

³ Apeyema tja pi'etirā, e'catimasī'i. Marī pi'etirā, nemorō wācūtutuarāsa'a. ⁴ Marī wācūtutuacā, Ō'acū “Musā añurō weewu”,

nigūsami. Tere masīrā, cū marīrē añurō weeatjere wācūrā, e'catiyutoja'a. ⁵ Ō'acū Espíritu Santure marī me'rā ninu'cūdutigu o'ócū niwī. Tojo weerā cū me'rā nírā, Ō'acū marīrē ma'isere masīno'o. Tere masīrā, “Queorota marīrē ‘Añurō weeguti’ ní'quere weegusami”, nino'o.

⁶ Ō'acū marīrē marī basu de'ro yu'ruta basioticā ī'acu niwī. Tojo weegu cū besecatero ejacā, Jesucristo marī ña'arārē wērībosacu niwī. ⁷ Marī pūrīcā ne āpērārē wērībosasī'rītisa'a. No'o ni'cū queoro weegú nimicā, ne wērībosamasītisa'a. Apetero weegu ni'cū añugū warore wērībosagu, wērībosabosami. ⁸ Ō'acū pūrīcā marī ña'arā nimicā, cū ma'isere ī'ocu niwī. Tere ī'ogū, Jesucristore marīrē wērībosacā weecu niwī. ⁹ Jesucristo marīrē wērībosase me'rā cū ye dí o'maburose me'rā Ō'acū cū ī'orōpure marīrē bu'iri marīrā tojacā weecu niwī. Tojo weegu cū Jesucristo me'rāta tja nemorō weetamugūsami. Ō'acū masārē bu'iri da'reri nūmu nicā, marīrē yu'rūweticā weegusami. Marīrē bu'iri da'reesome. ¹⁰ Marī Ō'acūrē uatirā nimicā, cū macūrē marīrē wērībosacā weecu niwī. Jesucristo wērīgū dí o'maburose me'rā Ō'acū marīrē cū me'rācjārā sājācā weecu niwī. Tojo weerā marī ni'cārōacārē cū me'rācjārā niyurā, a'tiro masī'i. Jesucristo wērī, cū masā'que me'rāma majā marī bu'iri da'reno'bo'cārārē yu'rūcā weegusami. ¹¹ Apeyema tja marī wiogu Jesucristo me'rā Ō'acū marīrē ma'isere wācūrā, e'catiyu'rua'a. Marī cū wērī'que me'rā Ō'acū yarā sājā'a.

Adā, tojo nicā Jesucristo queti nī'i

¹² Ni'cū umu Adā wāmetigu me'rā ña'arō weese nu'cācaro niwū. Te me'rā wērīse bajuanu'cācaro niwū. Nipe'tirā masānucūpure marī ña'arō weerā niyucā, pē'rīpejape'tia wa'acaro niwū. Tojo weero a'ti umucopure wērīse se'sape'tia wa'apā. ¹³ Masā Ō'acū Moisére dutise cūuatji duporopu ña'asere weetojacārā niwā. Na ña'arō weemicā, Ō'acū dutise marīyucā, cū narē “Yu'u dutise cūu'quere yu'rūnu'cā'a”, nitica niwī. Narē bu'iri da'reticu niwī. ¹⁴ Tojo nimicā, Adā be'rocjārā téé Moisé nīcaterocjārāpū wērīcārā niwā. Na Adā Ō'acū duti'quere yu'rūnu'cā'caronojō weetimirā, ña'arō wee'que wapa wērīcārā niwā.

Adā du'pocāticu niwī ña'arō weesere. Jesucristo pe'e a'ti turipu a'tigu, añurō weesere cū quē'rā du'pocāticu niwī.

¹⁵ Marī Adā yu'rūnu'cā'quere, Ō'acū marīrē ma'ígū añurō wee'quere a'tiro nīmasī'i. Adā ni'cū cū yu'rūnu'cā'que bu'iri nipe'tirā wērīsirutuma. Ō'acū pe'e marīrē ma'ígū, añubutiaro weemi. Marī wapayeticā, ni'cū umu Jesucristo me'rāta tja nipe'tirārē añubutiaro weemi. Pecame'epu wa'abo'cārārē cū me'rā catinu'cūcā weemi. ¹⁶ Ō'acū marīrē añurō wee'quere, ni'cū umu Adā cū ña'arō wee'quere “A'tiro ni'i”, ninemomasī'i. Adā ni'cātiacā cū yu'rūnu'cā'que me'rā marī nipe'tirārē bu'iritirā tojacā weecu niwī. Ō'acū marīrē yu'rūose pe'e a'tiro ni'i. Marī pejetiri yu'rūnu'cāmicā, Ō'acū marīrē ma'ígū, bu'iri marīrā, añurā tojacā weecu niwī. Marī wapayeticā, tojo weecu niwī. ¹⁷ Ni'cū yu'rūnu'cā'que me'rā wērīse se'sa wa'apā. Tojo weero Jesucristo wērī'que pe'e totā yu'rūoquejo'o. Ō'acū marīrē pajaña'gū, wapayeticā, marīrē bu'iri marīrā tojacā weecu niwī. Jesucristo ni'cū me'rāta tja marīrē u'musepu catinu'cūatjere o'ocu niwī.

18 Ni'cãtiacã Adã yu'rũnu'cã'que me'rã nipe'tirã bu'iri da'reno'ajã tojacãrã niwã. Jesucristo queoro weégu, cã wẽrise me'rã pe'e nipe'tirã bu'iri marĩrã tojata basio'o. Tojo nicã catinu'cũsere bocata basio'o. 19 A'tiro ni'i. Ni'cũ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã'que me'rã nipe'tirã cã be'rocjãrã marĩ quẽ'rã ña'arã ni, bu'ipejasirutu'u. Mejãrõta tja ni'cũ Õ'acũ dutisere yu'tigu Jesucristo me'rã nipe'tirã cãrẽ ejõpeorãrẽ Õ'acũ "Añurã, bu'iri marĩrã nima", nisami.

20 Õ'acũ Moisére dutise cũúgũ, marĩ ña'arã ni'i nisere masĩdutigu cũucũ niwĩ. Cũ tojo weemicã, ña'arõ weenemopecãrã niwã. Õ'acũ pe'e ña'ase weenemocã, nemorõ pajaña'nemopecu niwĩ. 21 Ña'arõ wee'que wapa wẽrise nipe'tirãpũre se'sabi'acaro niwũ. Te se'sa'caro weronojõ Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ añurõ weese quẽ'rã se'sabi'acaro niwũ. Marĩ wioqu Jesucristo wẽrise me'rã marĩrẽ añurã, bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Tojo nicã cã me'rã catinu'cũatjere o'ocũ niwĩ.

6

Wẽrĩ'cãrã weronojõ nimi'cãrã Jesucristo me'rã yu'rũono'o nise ni'i

1 Yu'u ni'caronojõta ña'ase weenemocã, Õ'acũ nemorõ pajaña'nemopeosami. ¿To pũrĩcãrẽ marĩrẽ ma'ígũ pajaña'nemoato nĩrã ña'arõ weenu'cũrãsarĩ? 2 Tojo niwe'e. Jesucristo curusapũ wẽrĩcã, marĩ quẽ'rã cã me'rã wẽrĩ'cãrã weronojõ wa'acãrã niwũ. Wẽrĩ'cãrã, catirã na wee'quere weetisama. ¿De'ro weerã marĩ todũporo ña'arõ wee'caronojõ weenu'cũbosau? 3 Mũsã masĩsa'a, marĩ Jesucristore ejõpeorã niñjarã, wãmeyeno'o. Wãmeyeno'rã, cã wẽrĩ'quere bu'ipejatamurã weronojõ ni'i nisere i'o'o. 4 Jesucristo wẽrĩca be'ro yaano'cu niwĩ. Marĩ wãmeyeno'rã, cãrẽ yaa'caro weronojõ marĩ ña'arõ weesere du'ucãrã niwũ. Marĩ pacu cã tutuase me'rã Jesucristore wẽrĩ'cupũre masõcu niwĩ. Cãrẽ masõ'caro weronojõ marĩ quẽ'rãrẽ ape upũ sãjãcã weecu niwĩ.

5 Marĩ Jesucristo me'rã niyurã, cã wẽrĩ'quere bu'ipejatamu'cãrã weronojõ ni'i. Mejãrõta cã wẽrĩ'cupũ masã'caro weronojõ marĩ quẽ'rã masãrãsa'a. 6 A'tiro masĩ'i. Marĩ todũporopũ ña'arõ niseti'quere Jesucristo wẽrise me'rã curusapũ paabi'pecõ'ano'rõ weronojõ wa'acaro niwũ. Marĩ ña'arõ wee'quere du'udutiro tojo wa'acaro niwũ. Tojo weerã ña'asere weeticã'rõua'a. Marĩrẽ te wejeñe'enu'cõrõ weronojõ weewe'e majã. 7 Wẽrĩ'cupũ cã catigu ña'arõ wee'quere weetimimiba majã. Tojo weerã marĩ quẽ'rã cã weronojõ te ña'arõ weesere yu'rũweti'cãrãpũ nĩrã, weeticã'rõua'a. 8 Marĩ Jesucristo me'rã wẽrĩbu'ipejatamu'cãrã niyurã, a'tiro masĩ'i. Cũ wẽrĩ masã'caro weronojõ marĩ quẽ'rã mejãrõta cã me'rã cũ weronojõ masãrãsa'a. 9 Apeyere a'tiro masĩ'i. Jesucristo wẽrĩ'cupũ masãcu niwĩ. Cũ ne wẽrĩnemosome. Cãrẽ wẽrise ne põtẽosome majã. 10 Jesucristo masã ña'arõ wee'que wapare wẽrĩbosagu, ni'cãtita wẽrĩcu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ majã cã masãca be'ro Õ'acũ me'rã añurõ ninu'cũmi. 11 Te weronojõ marĩ Jesucristo me'rã wẽrĩ'cãrã weronojõ tu'oña'rã. Cũ yarã niyucã, ña'arõ weese marĩrẽ dutimasĩtisa'a majã. Tereta marĩrẽ yu'rũotojacu niwĩ. Tojo weerã Õ'acũ uaronojõ weesetirã. Ña'asere weeticã'rã.

12 Marĩ upũ boatji upũre ña'ase weesĩ'rĩcã, cã'mota'arã. Ti upũ ña'arõ uaripejasere weeticã'rã. 13 Marĩ i'ase, ucũse, wãcũse nipe'tise marĩ upũpũ

nise me'rã ña'arõ weeticã'rã. Ña'asere weeronojõ o'orã, Õ'acũ ñaro weesetirã, marĩ upũpũ nisere cũpure o'orã. Wẽrĩ masã'cãrã weronojõ añuse pe'ere weerã. ¹⁴ Moisé duti'que doca nĩrã, tere weetirã, bu'iri da'reno'rãsama. Marĩ cũ dutise doca niwe'e. Õ'acũ marĩrẽ bu'iri da'reronojõ o'ogu, marĩrẽ ma'ígũ, acobojocũ niwĩ. Tojo weero ña'arõ weese marĩrẽ de'ro põtẽomasĩtisa'a.

Marĩ da'raco'terã weronojõ nise ni'i

¹⁵ "Marĩ Moisé dutise doca niwe'e. Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ, acobojocũ niwĩ", ni'i. ¿To pũricãrẽ marĩ ña'arõ weecã, añusari? Niwe'e. ¹⁶ Musã masĩsa'a, marĩ apĩ dutiro weérã, cũrẽ da'rawã'ñaco'terã sãjãrã wee'e. Cũ marĩ wiogu tojagũ weesami. Te weronojõ marĩ ña'asere weérã, ña'ase weewã'ñaco'terã weronojõ nisa'a. Ña'arõ weese wapa wẽrĩsere bocarãsa'a. Marĩ Õ'acũ dutiro weérã pũricã, cũrẽ da'rawã'ñaco'terã weronojõ ni'i. Marĩ cũ dutisere weérã, ña'ase weero marĩrõ nĩrãsa'a.

¹⁷⁻¹⁸ Todũporopũ musã ña'asere weérã, da'rawã'ñaco'terã weronojõ nicãrã niwũ. Ni'cãrõacãrẽ ãpẽrã musãrẽ Jesucristo ye quetire werecã tu'orã, añurõ ãjõpeocãrã niwũ. Tojo weerã ña'arõ weesere yu'ruono'tjãrã, añusere weewã'ña'a. Musã tojo weecã wãcũgũ, yu'ũ Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. ¹⁹ Musãrẽ tu'omasĩcã ñagu, masã na ucũwãsenojõ me'rã were'e. Musã todũporopũre ña'asere musã upũre wiãpecãrã niwũ. Siãpe me'rã ña'arõ weedojacãrã niwũ. Ni'cãrõacã pe'ere añusere wiarã, Õ'acũrẽ musã upũre wiaya. Cũ me'rã nibutiãrã, siãpe me'rã cũ ñaro dia'cũrẽ weeya.

²⁰ Musã todũporopũre ña'arõ weewã'ñarã, ña'ase dutise doca nĩni'wũ yujupũ. Tojo weerã añurõ weerõasato nĩrõ marĩrõ nicã'wũ. ²¹ Musã ña'arõ weérã, ¿ñe'enojõ añusere bocari? Todũporopũre musã ña'arõ wee'quere wãcũrã, ni'cãrõacãrẽ bopoyasa'a. Te ña'arõ wee'que wapare pecame'epũ bu'iri da'reno'bopã. ²² Ni'cãrõacãrẽ majã marĩ ña'arõ weesere yu'ruweti'cãrãpũ ni'i. Ña'arõ weese doca niwe'e. Õ'acũ dutisere da'rawã'ñaco'terã ni'i. Te pũricã añurõ yapãtisa'a. Marĩ, marĩ wiogu Õ'acũ me'rã ni'i. Siãpe me'rã cũ ñaronojõ weérã, añuse, cũ tiropũ catinu'cũsere bocarãsa'a. ²³ Ña'arõ wee'que wapare pecame'epũ bu'iri da'reno'o, wẽrĩdojasere bocano'sa'a. Õ'acũ marĩrẽ wapamarĩrõ o'ose pe'e catinu'cũãtjere bocãtje ni'i. Marĩ wiogu Jesucristo me'rã tere o'ogusami.

7

Omocã dũ'tese cjase queose ni'i

¹ Acawererã, musã Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere masĩsa'a. Marĩ catiri ñũcopũ dia'cũrẽ te duti'quere yu'tisa'a. ² Queose me'rã musãrẽ weregũti. Marĩrẽ duti'que a'tiro ni'i. Ni'cõ omocã dũ'te'co co marãpũ catiro ejaturo cũ ñũmo nimo. Cũ wẽrĩca be'ro na dũ'te'que pe'tia wa'asa'a. Co marãpũ moogõ tojasamo tja. ³ Co marãpũ catimicã, apĩrẽ ñuorẽgõ, ña'arõ weego weesamo. Õ'acũ dutisere yu'runũ'cãgõ weesamo. Co marãpũ wẽrĩca be'ro pũricãrẽ apĩrẽ ñuorẽcã, ña'ase mejẽta ni'i. Õ'acũrẽ yu'runũ'cãtisamo.

⁴ Co marãpũ wẽrĩ'caro weronojõ marĩrẽ ni'cãrõacãrẽ a'tiro wa'a'a. Todũporopũre Moisé duti'quere yu'tini'wũ yujupũ. Jesucristo cũ wẽrĩcã,

marī quē'rā wērī'cārā weronojō wa'acārā niwū. Tojo weerā Jesucristo wērīse me'rā marī Moisé dutise doca ní'quere du'unowū. Ni'cārōacārē Jesucristo wērī masāse me'rā cū yarā ni'i. Marīrē Ō'acū ūaro weeato nīgū, cū yarā sājācā weecu niwī. ⁵ Toduporopu marī tu'sasenojō űa'asere ūaripejawu. Moisé duti'quere marīrē cā'mota'acā, weeya nīrōnojō wa'awu. Nipe'tise marī upupu nise me'rā marī űa'arō ūaripejasere weewa. Te űa'asere wéerā, pecame'epu bu'iri da'reno'o, yapatidijabopā. ⁶ Toduporopu Moisé cū dutise doca níni'wū yujupu. Ni'cārōacārē majā marī Jesucristo me'rā nīrā, Moisé dutise doca niwe'e. Tere yu'rūweti'cārāpu ni'i. Tojo weerā marī Espīritu Santu me'rā ape upu sājā'a. Cū weetamurō me'rā Ō'acū ūaro weesetimasī'i.

Añurō weesī'rīmīgū, űa'ase bu'iri pōtēotisa'a nise ni'i

⁷ ¿To pūrīcārē “Moisé duti'que űa'a ni'i”, nīrāsari? Niwe'e. Te dutise marīcāma, yu'u űa'agū ni'i nisere masītibopā. Cū dutise a'tiro ni'i. “Āpērā yere ūoticā'ña”, ni'i. Te marīcāma, yu'u te ūosere “űa'ase ni'i”, ni masītibopā. ⁸ Te dutise “Weeticā'ña” nimicā, yu'u pe'ere nipe'tise no'o ūaro ūaripejasere weeya nīrōnojō wa'awu. Dutise marīcāma, “űa'ase ni'i”, ni masīno'ña marībopā.

⁹ Duporopu yu'u Moisé duti'quere sō'owaro masītigu, wācūque'tiro marīrō nicā'miwū. “Añurō weegū ni'i”, ni wācūmiwū. Be'ro te dutise masīca be'ro na'irō āpērā yere ūoya nīrōnojō wa'awu. Yu'u űa'arō wéegu, “űa'agū ni'i”, ni tu'oña'wū. ¹⁰ Marī Ō'acū dutisere wéerā, añurō nicā'bosa'a. Yu'u pe'e te dutise de'ro weepe'omasītigu, bu'iritigu tojawu. Te dutise masārē Ō'acū me'rā añurō tojacā weeboronojō nīrō, yu'u pe'ere bu'iritigu tojacā weewu. ¹¹ űa'ase yu'upure nīrō, Ō'acū dutisere yu'rūnu'cācā weewu. Te űa'ase yu'ure nisoowioritique'awu. Tojo weegu yu'u te dutise niyucā, űa'arō wéegu, bu'iritigu tojawu. Ō'acū me'rā a'pepūrīgū tojawu.

¹² Ō'acū Moisére duti'que añuse warota ni'i. Diacjū wereme'ricā'a. Te dutise marī ye niatjere weetamu'u. ¹³ To pūrīcārē Ō'acū dutise añuse nīmīrō, ¿de'ro weero marīrē bu'iritirā tojacā weesari? Weetisa'a. Marī űa'ase wapa pe'e bu'iritirā tojasa'a. Tojo weero te dutise añuse me'rā űa'asere “űa'aseta ni'i”, ni masīno'o. Tojo weerā marī űa'arō wéerā, Ō'acūrē yu'rūnu'cārā wee'e nīrā, marīrē cū bu'iri da'reatje quē'rārē masīwū.

¹⁴ Marī masī'i, Moisé cū duti'quere Espīritu Santu me'rā Ō'acūta cūucu niwī. Tojo weero añuse dia'cū ni'i. Marī pe'e űa'arā ējānu'cātjīarā, űa'ase marīpure nise doca ni'i. ¹⁵ Yu'u, yu'u weesī'rīsere weewe'e. Yu'u ne weesī'rītise pe'ere wee'e. Yu'u a'tere masītisa'a. De'ro weegu tojo weesasa'a. ¹⁶ Yu'u weesī'rītise pe'ere wéegu, a'tiro masī'i. “Ō'acū dutise añuseta ni'i”, ni'i. ¹⁷ Yu'u mejēta űa'arō wee'e. Yu'upure űa'ase niyuro, yu'ure űa'arō weecā wee'e. ¹⁸ Yu'u añurō weesī'rīmīgū, weepōtēotisa'a. Tojo weegu a'tiro masī'i. Yu'upure ne añuse marī'i. ¹⁹ Añuse yu'u weesī'rīsere weeboronojō o'ogu, űa'ase yu'u weesī'rītise pe'ere wee'e. ²⁰ Yu'u weesī'rītise wéegu, yu'u basu mejēta tojo wee'e. Yu'upure űa'ase nise pe'e yu'ure su'ori wee'e.

²¹ Tojo weero a'tiro wa'a'a yu'ure. Yu'u añurō weesī'ricā, űa'ase dia'cū wa'awioritī'i. űa'ase pe'e u'mutāque'a'a. ²² Yu'u basu pe'e Ō'acū

dutisere tu'sayur'ruami'i. ²³ Tojo nimicã, ña'ase yu'u upupu nise pe'e ña'arõ weeduti'i. Yu'u wãcũse me'rã añurõ weesi'rĩ'i. Ña'arõ wéegu, añurõ weebo'quere weetisa'a. Tojo weero ña'arõ weese yu'ure wejeñe'ese weronjo ni'i. ²⁴⁻²⁵ Ña'arõ weesere du'umasitigu, ña'abutiario tu'oña'sa'a. ¿Noa yu'ure te ña'asere, bu'iritigu tojacã weesere yu'rãweticã weesari? Õ'acũ ni'cũta marĩ wioгу Jesucristo me'rã yu'ure yu'rãweticã weegasami. Tojo weegu Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. Yu'u ucũ'quere a'tiro neonu'cõ, wereguti. Yu'u basu Õ'acũ dutisere weesi'rĩmi'i. Tojo weesi'rĩmicã, ña'ase yu'upure nise pe'e yu'ure ña'arõ su'ori wee'e.

8

Espíritu Santu weetamurõ me'rã Õ'acũ me'rã añurõ nita basio'o nise ni'i

¹⁻² Jesucristo marĩrẽ ña'arõ niseti'quere yu'rãweticã weecu niwĩ. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ marĩ Jesucristo yarã bu'iri da'reno'some majã. Espíritu Santu marĩrẽ Õ'acũ me'rã añurõ nicã weemi. Ni'cãrõacãrẽ Espíritu Santu dutisere wéerã, ña'arõ weewe'e. Tojo weerã pecame'epu wa'asome. ³ Marĩ ña'arõ weerã niyucã, Moisé duti'que de'ro weepe'ota basiotipã. Moisé duti'que me'rã yu'rãmasiwe'e. Õ'acũ pe'e yu'ruomasĩmi. Cũ marĩ ña'arõ wee'quere wẽri wapayedutigu cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Cũ macũ marĩ ña'arõ weerã uputiro weronjo uputicu niwĩ. Ti upu me'rã wẽrigũ, ña'asere cõ'awapayepe'ocã'cu niwĩ. ⁴ Tere cõ'agũ, marĩrẽ Õ'acũ dutiro weemasĩato nigũ, tojo weecu niwĩ. Marĩ uaro weesi'rĩsere weewe'e majã. Ni'cãrõacãrẽ Espíritu Santu tutuaro me'rã cũ uaro weeseti'i.

⁵ Marĩ uaro weesi'rĩsere weesetirã, marĩ uasenojõ dia'cũrẽ wãcũsa'a. Espíritu Santu me'rã nisetirã, cũ uasenojõ pe'ere weesa'a. ⁶ Marĩ uaronojõ dia'cũrẽ weesetirã, pecame'epu wa'arãsa'a. Espíritu Santu uaronojõ wéerã, marĩ ejeripõ'rãpu añurõ tu'oña'a. Tojo nicã Õ'acũ me'rã añurõ catinu'cũcã'rãsa'a. ⁷ Marĩ uaronojõ dia'cũrẽ weesetirã, Õ'acũ me'rã a'pẽpũrĩrã weesa'a. Cũ dutiro ne weesi'rĩti, ne weemasĩtisa'a. ⁸ Marĩ uaro weesetirã, Õ'acũrẽ e'caticã weemasĩtisa'a.

⁹ Marĩ uaro weesi'rĩsere weetisa'a majã. Ni'cãrõacãrẽ Espíritu Santu marĩpure nĩmi. Tojo weerã cũ tutuaro me'rã cũ uaronojõ wee'e. Espíritu Santu marĩ me'rã niticã, cũ uaro weetisa'a. Jesucristo yarã nĩtisa'a. ¹⁰ Marĩ ña'arõ weese wapa marĩ upu boadijatji upu ni'i. Tojo boadijatji upu nimicã, Jesucristo marĩpure niyucã, Õ'acũ marĩrẽ "Añurã, bu'iri marĩrã nima", ni'asami. Tojo weero marĩ upu boamicã, marĩ ejeripõ'rã u'musepu catinu'cũcã'rõsa'a. ¹¹ Õ'acũ Jesucristo wẽri'cupure masõcu niwĩ. Cũta tja Espíritu Santu marĩpure nicã, marĩ upu wẽrica upure masõgũsami. Espíritu Santu tutuaro me'rã tojo weegasami.

¹² Tojo weerã acawererã, marĩ Espíritu Santure cuorã, cũ dutisere weerõna'a. Marĩ uaro weesi'rĩsenojõ pe'ere weerõnasato niwe'e. ¹³ Marĩ uaro weesetirã, pecame'epu bu'iri da're bajuriono'rãsa'a. Te ña'asere Espíritu Santu weetamurõ me'rã weedu'urã pũrĩcã, catinu'cũrãsa'a.

¹⁴ Nipe'tirã Espíritu Santu wãcũse o'osere weesiruturãnojõ Õ'acũ põ'rã nima. ¹⁵ Õ'acũ Espíritu Santure marĩrẽ o'ócũ niwĩ. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ da'raco'terã na wioгуare uirã weronjo niwe'e. Marĩrẽ Õ'acũ põ'rã sãjacã weesami. Tojo weerã cũ weetamurõ me'rã marĩ Õ'acũrẽ

“Pacu”, nímāsī'i. ¹⁶ Espíritu Santu marī wācūsepu “Ō'acū pō'rā nitoja'a”, ni tu'oña'cā weemi. ¹⁷ Marī Ō'acū pō'rā niyurā, cū “Yu'u pō'rārē añuse o'oguti” ní'quere ñe'erāsa'a. Jesucristo cū pacu o'otjere ñe'egūsami. Marī quē'rā cū me'rā tere ñe'erāsa'a. Marī ní'cārōacārē Jesucristo pi'etisere bu'ipejatamurā, be'ropu cū wiogu nise quē'rārē bu'ipejatamurāsa'a.

Ō'acū marīrē añurō weeatje cjase nī'i

¹⁸ Marī a'ti nućūcāpu pi'eti'i, pi'etirā. Be'ropu Ō'acū marīrē u'musepu añusere o'otjere wācūcāma, ní'cārōacā marī pi'etise mejō niseacā nī'i. ¹⁹ Be'ro ní'cā numu Ō'acū “Ā'rā yu'u pō'rā nima. Narē añuse o'oguti”, nigūsami. Nipe'tise cū wee'que u'muarō cjase, a'ti turi cjase cū tojo weeatjere masā apeyenojōrē uputu ĩ'asī'rīrō weronojō co'tewapamo'o. ²⁰⁻²¹ Ne waropure Ō'acū wee'que añuse dia'cū nicaro nimiwā. Be'ro Adā Ō'acūrē yu'rūnu'cā'que bu'iri a'ti turi cjase doja wa'acaro niwā. A'ti turi basu dojtocarō niwā. Ō'acū nīrōnojōta dojocarō niwā. Tojo weerā wa'icūrā, yucupagu, nipe'tise a'ti turi cjase boadijasa'a. Tojo boadijamicā, be'ropu añurō apogusami tja. Ō'acū ní'cā numu besecu niwī. Queoro ti numu nicā, cū pō'rārē añurā waro wa'ato nīgū ducayugusami. Apeye cū wee'que quē'rārē ducayugusami. Tojo weecā, cū ne waropu wee'caro weronojō añurō nīrōsa'a tja. Boadijasome majā. ²² Marī a'tiro masī'i. Ní'cārōacāputa nipe'tise Ō'acū cū wee'que boadijasere pe'ticā uaro, pūrīsere tu'oña'rō weronojō tu'oña'a. Ní'cō numio wī'magū wuago pūrīse tu'oña'rō weronojō tu'oña'a. ²³ A'ti umuco se'saro tere tu'oña'we'e. Marī Espíritu Santure cuorā wiori quē'rā pi'eti'i. Be'ropu marīrē ducayuatjere uputu waro ñe'esī'rīrā, pūrīrō tu'oña'rō weronojō yucue'e. Marī Espíritu Santure cuocā, nipe'tise Ō'acū “O'oguti” ní'quere o'ogusami. Be'ro Ō'acū marīrē, “Yu'u pō'rā nima”, nigūsami. Tócatero nicā, marīrē ma'ma upu, ña'ase weetiri upure o'ogusami. ²⁴ Marī Jesucristore ējōpeocā, marīrē yu'rūocu niwī. Cū marīrē be'ropu weeatjere co'te ējōpeo'o. Marī ĩ'a'quepure de'ro weejā co'tenemobosau. ĩ'a'quepure co'teno'ña marī'i. ²⁵ Marī ĩ'atise pūrīcārē co'te ējōpeorā, sojaro, caributiro marīrō co'teme'rīcā'a.

²⁶ Marī añusere weetuatitjārā, Ō'acūrē “¿De'ro sērīrōuasari?” nímāsītisa'a. Tere ĩ'agū, Espíritu Santu marīrē weetamusami. Cū basu marī ye niatjere Ō'acūrē sērībosasami. Cū tere sērībosagu, masā ucūta basiotise userinojō me'rā sērīsami. ²⁷ Ō'acū uaronojōta Espíritu Santu marīrē, cū yarārē sērībosasami. Tojo weegu Ō'acū nipe'tise marī wācūse ĩ'abesepe'ogu, Espíritu Santu marīrē sērībosasere masīsami.

²⁸ Ō'acū marīrē cū uaro weeato nīgū besecu niwī. Tojo weerā marī a'tiro masī'i. Marī cūrē mairārē weetamunu'cūcā'sami. Nemorō cū weronojō wa'acā uagu nipe'tise marīrē wa'asere añurō yapaticā weesami. ²⁹ Ō'acū ne waropure ĩ'abesenu'cōtojugupu “Ā'rā yu'u pō'rā nīrāsama”, nicu niwī. Cū macū weronojō nisetiatio nīgū tojo weecu niwī. Tojo nicā cū macūrē “Nipe'tirā cūrē ējōpeorā masā ma'mi niato”, nicu niwī. ³⁰ Duporopu Ō'acū marīrē cū yarā niato nīgū beseyutojacu niwī. Besetoja, cū pō'rā sājācā weecu niwī. Be'ro “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nicu niwī. Marī tojo nino'rārē u'musepu cū weronojō nisetiācā weegusami.

³¹ Marī tere masīrā, ¿ñe'enojō ninemobosari? Ō'acū marīrē weeta-muyucā, āpērā marīrē ña'arō weemicā, wācūque'tiwe'e. Marīrē na ña'arō weedojamāsītisama. ³² Ō'acū cū macū waromarīcārē o'ócū niwī. Ne "O'osome" nitiguta, marī nipe'tirā ye niatjere wēribosadutigu tojo o'ócū niwī. Apeyepuma tjasami majā. De'ro weeacju cū macū Jesucristore marīrē o'o'cū nimigū, apeye nipe'tisere o'otibosape. O'ogusami. ³³ Ō'acū cū bese'cārārē ne ni'cūnojōputa masā besewaropu weresārō weronojō "Ā'rā ña'arā nima", nita basiowe'e. Ō'acū cū basuta "Ā'rā bu'iri marīma" nigūsamigu. ³⁴ Ne ni'cū "Ā'rārē bu'iri da'reroua'a", nīmasītisami. A'tiro ni'ī. Jesucristota marīrē wēribosacū niwī. Wērītoja, masācū niwī. Ni'cārōacā cū pacu diacjū pe'e wioḡu dujiri cūmurōpu marī ye niatjere sēribosagū weesami. Tojo weegu ne ni'cū marī Ō'acū bese'cārārē "Bu'iri da'reroua'a", nīmasītisami. ³⁵ Jesucristo marīrē ma'isere ne ni'cūnojō cā'mota'amasītimi. Marī pi'eticā, marī diasaro tu'oña'cā, āpērā ña'arō weequenu'cōcā, Jesucristo ma'inu'cūcā'sami. Tojo nicā ba'ase moocā, su'ti moocā, wiose wa'tero nicā, āpērā marīrē wejēcā, Jesucristo marīrē ma'inu'cūsami. ³⁶ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta Ō'acū yarārē a'tiro ni'ī:

Mu'urē ējōpeose bu'iri umucorinucū āpērā ūsārē wējētawioro ni'ī. Ovejare wējērātirā aperopu miarā weronojō ūsārē weema, tojo ni ojano'caro niwā.

³⁷ Marī ña'arō yu'rurā, Jesucristo marīrē ma'igū weetamuse me'rā nipe'tise ña'asere docaque'acā weemasīsa'a. Tojo nicā cū weetamuse me'rā nemorō wācūtuanemomasī'i.

³⁸ Yu'u a'tere "Diacjūta nīrō wee'e", ni'ī. Ō'acū marīrē ma'isere ne apeyenojō cā'mota'amasītisa'a. Wērīse, catise cā'mota'amasītisa'a. Tojo nicā Ō'acūrē wereco'terā u'musecārā, wātīa, na wiorā Ō'acū marīrē ma'isere cā'mota'amasītisama. Apeye quē'rā ni'cārōacā nise, be'ropu niatje ne cā'mota'amasīwe'e. ³⁹ Tojo nicā u'muarōpu cjase, ū'cūarōpu cjase, Ō'acū wee'quenojō quē'rā ne Ō'acū marīrē ma'isere cā'mota'amasīwe'e. Ō'acū marī wioḡu Jesucristo yarā niyucā, marīrē ma'inu'cūsami.

9

Israe curuacjārā ye queti ni'ī

¹⁻³ Yu'u acawererā Israe curuacjārā Jesure ējōpeoticā, ña'abutiario ejeripō'rātigucoro. Ya curuacjārā Jesucristore ējōpeocā uagu, na pecame'epu bu'iri da'reno'bo'quere ducayusī'rīgū, yu'u pe'e wapayebosāsī'rīmi'ī. Yu'u tojo weegu Jesucristore ne ī'anemotūbos'a majā. Yu'u Jesucristore ējōpeotjāgū, nisoowe'e. Diacjū tere were'e. Espiritu Santu quē'rā yu'u nisere "Diacjūta ni'ī", nisami. ⁴ Israe curuacjārā Israe wāmetigu pārāmerā nituriarāpu nima. Ō'acū yu'u pō'rā niato nīgū narē besecu niwī. Cū na me'rā nīgū, cū tutuasere, cū asistesere narē ī'ocū niwī. "Yu'u musā wioḡu ni'ī. Musā, yā curuacjārā ni'ī", nicu niwī. Narē añurō nisetimasīato nīgū cū dutisere Moisére cūcu niwī. Narē Ō'acū wi'ipū cūrē ējōpeosere cūcu niwī. Ō'acū narē "Musā pārāmerā nituriarārē añurō weeguti", nicu niwī. ⁵ Ūsā ñecūsūmua Israe curuacjārā nimu'tā'cārā pārāmerā nituriarāpu ni'ī. Abrahā, Isaa, Jacob, cū pō'rā doce pārāmerā nituriarāpu ni'ī. Jesucristo quē'rā masū niyugu, ti curuapu bajasirutugu, Israe curuacjū na acawereḡu nicu niwī. Cū Ō'acū

nimi. Nipe'tise yu'ruoro nimi. Cūrē “Mu'u añuyu'ruagu ni'i” ni, e'catise o'onu'cūcā'rōua'a. Tojota weeroua'a.

⁶ Ō'acū Israe curuacjārārē añurō weemicā, pājārā cūrē ējōpeotima. Na ējōpeoticā, “Ō'acū Israe curuacjārārē ‘Añurō weeguti’ nī'quere weetimi”, nigū mejēta wee'e. Ō'acū cū nī'quere queoro weemi. A'tiro ni'i. Nipe'tirā Israe pārāmerā nituriarā Ō'acū pō'rā nitima, nisī'rīrō wee'e. ⁷ Ō'acū Abrahārē “Mu'u pārāmerā nituriarārē añuse o'oguti”, nicu niwī. Cū tojo nī'quere nipe'tirā Abrahā pārāmerā nituriarā ñe'etisama. Ō'acū Abrahārē a'tiro nicu niwī: “Isaa pārāmerā nituriarā dia'cū mu'u pārāmerā waro nirāsama.” ⁸ A'tiro nisī'rīrō wee'e. Nipe'tirā Abrahā ya curuapu bajuasiruturā, Ō'acū pō'rā nitima. Ō'acū cū “Añuse weeguti” nī'quere ējōpeorā, Ō'acū pō'rā nima. Náta Abrahā pārāmerā waro nima. ⁹ Ō'acū Abrahārē nī'que a'tiro nicaro niwū: “Ape cū'ma a'tocateronojō a'tiguti tja. Titare Sara macūtitojagosamo”, nicu niwū.

¹⁰ A'te dia'cū niwe'e. Apeye totá nemoquejo'o. Na macū Isaa bucua, be'ro Rebecare numoticu niwī. Be'ro co nijipaco nirī curare Ō'acū co quē'rārē ucūcu niwī. Co pō'rā su'rua'cārā, Isaa ni'cū pō'rāta nicārā niwā. ¹¹⁻¹² Na bajua añuse, ña'asere weese duporo Ō'acū ni'cūrē beseyutojacu niwī. Tojo weese me'rā Ō'acū cū uaro besesere i'ocu niwī. Cū no'o besesī'rīrārē besesami. Na weesere i'agū mejēta, besesami. Tojo weegu Rebecare nicu niwī: “Masā ma'mi cū acabijire da'raco'tegu sājāgūsami.” ¹³ A'te Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu nírōnojōta queoro ni'i. “Jacore besewu. Esaú pe'ere besetiwu”, nicu niwī Ō'acū.

¹⁴ To pūrīcārē marī ¿de'ro pe'e nirāsari? “Ō'acū ni'cūrē apī yu'ruoro besegu, queoro weetimi”, ¿nirāsari? Niwe'e. ¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Duporopu Ō'acū Moisére a'tiro nicu niwī: “No'o yu'u pajaña'sī'rīgūrē pajaña'gūti”, nicu niwī. ¹⁶ Tojo weerā marī masī'i. Ō'acū basu cū pajaña'sī'rīrārē pajaña'sami. Masā pajaña'duticā mejēta pajaña'sami. Tojo nicā añurō weese wapa mejēta pajaña'sami. ¹⁷ Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu Ō'acū cū nī'quere a'tiro o'jano'wū. Duporocjūpu Egipto dutigu wiogu faraōrē a'tiro nicu niwī: “Yu'u tutuasere mu'u me'rā i'ogūti nīgū, mu'urē wiogu sōrōwū. Nipe'tirocjārā yu'u tutuagu nisere masīdutigu tojo weewu”, nicu niwī Ō'acū. ¹⁸ Tojo weegu Ō'acū no'o cū pajaña'sī'rīrārē pajaña'sami. No'o ejeripō'rā butīrārē ejeripō'rā buticā weesami. Na uaro nemorō ña'arō weato nīgū tojo weesami.

¹⁹ Yu'u tojo nisere tu'orā, musā a'tiro nibosa'a: “Ō'acū cū basuta ejeripō'rā buticā weemigū, ¿de'ro weegu masārē ‘Bu'iritirā nima’, nisari? Ō'acū weesī'rīsere cā'mota'ata basiowe'e”, nibosa'a. ²⁰ Niwe'e. Musā tojo busurānojō masā ni'i. Ō'acū musārē wee'cure ye'suticā'rōua'a. Sutuwu yéecaru tiru yee'core “¿De'ro weeacjo yu'ure a'tiro bajutju yeeri?” nīmasītisa'a. ²¹ Di'i yeeri masō co uaro yeemasīsamo. No'o sutuwu añutju bosenu ni cā co miwīrōatjure yeemasīsamo. Apera quē'rārē mejō ni tju no'o uaro co cuoatjure yeemasīsamo.

²² Masā ña'arō weecā, Ō'acū cū bu'iri da'reatjere, cū tutuasere narē masīcā uacu niwī. Tojo weegu cūrē uarosājācā wee'cārārē, cū bu'iri da're bajurioajārē tojo i'acā'cu niwī yujupu. ²³ Marīrē, cū pajaña'rā pe'ere cū añubutiaro nisetisere, cū tutuasere masīcā uacu niwī. Duporopu marīrē

cũ weronojõ añurã niato nígũ, tojo nicã cũ tutuasere cwoato nígũ beseyucu niwĩ. ²⁴ Tojo marĩrẽ besegu, ni'cãrẽrã judío masã wa'teropũ nirãrẽ, ãpẽrã judío masã nitirãrẽ beseducawaanũ'cõcũ niwĩ. ²⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ðaporocjũpu Osea Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ judío masã nitirã ye cjase Õ'acũ ucũ'quere a'tiro ojacu niwĩ:

Yarã masã nitimi'cãrãrẽ “Yarã masã nima”, nigũsa'a.

Yũ'u ma'itimi'cãrãrẽ “Yũ'u mairã nima”, nigũsa'a.

²⁶ “Musã, yarã mejẽta ni'i” nino'ca di'tapũta tja narẽ “Õ'acũ catinu'cũgũ põ'rã nima”, nino'rõsa'a, ni ojacu niwĩ Osea.

²⁷ Israe curuacjãrã ye pe'ema Isaia a'tiro ojacu niwĩ:

Israe põ'rã nucũporo dia pajiri maa sumutopũ nise weronojõ pãjãrã nimirã, pejetirãcã yũ'ruono'rãsama.

²⁸ Õ'acũ cũ ní'caronojõta cũ ucũ'quere queoro weegusami.

Tere wéegu, sojaro me'rã a'ti nucũcãcãrãrẽ bu'iri da'regusami, nicu niwĩ.

²⁹ Cũ Isaiaata apeye ojamũ'tãcũ niwĩ tja:

Õ'acũ nipe'tise bu'ipu nigũ marĩ pãrãmerãrẽ pejetirãcã ðu'aticãma, ðaporocjãrãpũ Sodoma, Gomorracjãrãrẽ weronojõ pe'odijobopĩ.

Tojo weecã, marĩ ya curua marĩbosa'a majã, ni ojacu niwĩ.

³⁰ To pũrĩcãrẽ ¿de'ro nirõuati? A'tiro ni'i. Judío masã nitirã Õ'acũ me'rã na añurõ niatjere a'maticãrã niwã. Tere a'matimirã, Jesucristore ãjõpeose me'rã bocacãrã niwã. Na ãjõpeocã, Õ'acũ narẽ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni i'acu niwĩ. ³¹ Judío masã pe'e Moisé dutise me'rã Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩcãrã nimiwã. Tojo wãcũmirã, Moisé duti'quere weeticãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ me'rã añurõ niticãrã niwã. ³² ¿De'ro weerã Õ'acũ me'rã añurõ nitipari? A'tiro ni'i. Jesucristore ãjõpeose me'rã mejẽta Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩcãrã nimiwã. Na basu weetutuase me'rã pe'e tojo nisĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ cũu'cũ Jesucristore ãjõpeotirã Õ'acũ tiropũ wa'asome. ³³ Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojano'caro niwũ Õ'acũ macãrẽ:

Ni'cãgã ãtãgã ðupogu weronojõ ni'cãrẽ Jerusalẽpure ðupoguti.

Tigapu u'tayuria burãque'arã weronojõ yũ'u ðupo'care ãjõpeotirã, bu'iri da're bajuriono'rãsama.

Cãrẽ ãjõpeorã pe'e “Mejõ waro ãjõpeocãti”, nisome, ni ojano'caro niwũ.

10

¹ Acawererã, Israe curuacjãrãrẽ na yũ'ruono'cã pũrõ masã'a. Tojo weegu upũtu Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a. ² Na Õ'acũ uaro añurõ weesĩ'rĩmima. Tojo weesĩ'rĩmirã, añurõ tu'omasĩnũ'cõpe'otima. ³ Õ'acũ marĩrẽ Jesucristore ãjõpeose me'rã “Añurã nima”, nisami. Cũ tojo nisere ãjõpeosi'rĩtirã, judío masã pe'e na basu weetutuase me'rã añurã nisĩ'rĩmisama. Tojo weerã Õ'acũ cũ “Weeya” ni'quere weetisama. ⁴ ðuropopũ Moisé oja'quepũ “Õ'acũ cũ besẽ'cu masã ña'arõ wee'quere yũ'ruogusami”, ni ojano'caro niwũ. Jesucristota nipe'tise Moisé cũ duti'quere weetu'ajanũ'cõpe'ocu niwĩ. Tojo weerã Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basio'o. Cãrẽ ãjõpeocã, Õ'acũ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni i'asami.

⁵ Moisé dutise me'rãma Õ'acũ i'orõpũ bu'iri marĩrã nidutisere Moisé a'tiro ojacu niwĩ: “Nipe'tise te duti'quere weepe'ogu Õ'acũ me'rã

ninu'cūcūsami”, nicu niwī. ⁶ Ējōpeose me'rā pe'ere Ō'acū ī'orōpū bu'iri marīrā nidutise a'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū marīrē “Añurā, bu'iri marīrā nima”, ni ī'asami. Moisé tere a'tiro ojacu niwī: “Ō'acū bese'cure marīrē yu'ruodutirā u'musepū mujāa, cūrē pijidi-jatiroua'a', ni wācūticā'ña. ⁷ Tojo nicā ‘Wērī'cārā nirōpū ni'cū dijaa, Ō'acū bese'cure pijimujāatiroua'a', ni wācūticā'ña”, nicu niwī Moisé. Marī basu weetutuase me'rā tere weeta basiowe'e. Jesucristo u'musepū ni'cu dijatitōjacu niwī. Tojo nicā, wērī'cārā nirōpū ni'cu masāmujāatitōjacu niwī. ⁸ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū te cjasere a'tiro ni'i: “Ō'acū ye queti tu'ota basio'o. Tereta ucū'u. Marī tere ējōpeotoja'a”, nicu niwī Moisé. Ēsā te queti Jesucristore ējōpeoroua'a nise quetireta were'e. ⁹ Marī a'tiro wéerā, yu'rurāsa'a. “Jesucristo marī wiogu nimi” nīrā, “Ō'acū Jesucristo wērī'cupure masōcu niwī” ni ējōpeorā, yu'rurāsa'a. ¹⁰ Marī Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū marīrē “Añurā, bu'iri marīrā nima”, nimi. Marī cūrē ējōpeosere āpērārē were'e. Te me'rā yu'rurāsa'a.

¹¹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'caro niwū: “Ne ni'cū cūrē ējōpeogu 'Mejō warota cūrē ējōpeocāti', nisome”, nino'caro niwū. ¹² Ō'acū nipe'tirārē ni'cārōnojō ī'asami. Judío masārē, judío masā nitirārē ne ducawaanu'cōse marī'i. Ō'acū nipe'tirā wiogu ni'cūta nimi. Nipe'tirā cūrē ējōpeose me'rā sērīrārē peje o'oyu'ruo o'ogusami. ¹³ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū: “Nipe'tirā no'o Ō'acūrē na ña'arō wee'quere acobojose sērīrānojō yu'ruono'rāsama. Narē bu'iri da'resome”, niwū.

¹⁴ Tojo nimicā, Jesucristore ējōpeotirā ¿de'ro wee acobojose sērībosabau? Cū ye quetire tu'otimirā, ¿de'ro wee na ējōpeobosabau? ¿Narē wererā marīcā, de'ro na te quetire tu'obosabau? ¹⁵ Ō'acū weredutigu o'óticā, āpērārē wererā wa'atibosama. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū nīrōnojōta a'tiro ni'i: “Āpērā marīre ejerisājāse queti, añuse quetire miiejacā, pūrō e'cati'i”, ni ojano'o.

¹⁶ A'te añuse quetire pājārā tu'omirā, nipe'tirā Israe curuacjārā ējōpeotima. Isaía cū oja'caronōjōta a'tiro ni'i: “Ō'acū, ūsā wiogu, ūsā weresere pejetirācā ējōpeoma”, ni ojacu niwī. ¹⁷ Jesucristo ye quetire werēcā, masā tere tu'oma. Te quetire tu'óca be'ro ējōpeoma.

¹⁸ Yu'u musārē sērītiña'gūti: ¿Israe curuacjārā tu'omirāba te quetire? Tu'opā. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū:

Na werese quetire nipe'tirocjarā tu'obi'acā'sama.

Na werese a'ti umuco nipe'tiropū bususe'sasa'a.

¹⁹ Musārē sērītiña'nemogūti tja. ¿Israe curuacjārā añuse quetire tu'omirā, tu'omasīwetine? Tu'omasīcārā nimiwā. Yu'u tere ninemogū, Moisé cū ni'quere weremu'tāgūti. Ō'acū ucū'quere a'tiro nicu niwī: Yarā masā mejētare yu'ruoguti.

Tojo narē weecā, musā doerāsa'a.

No'o musā “Tu'omasītima” nīrārē yu'u yu'ruocā, musā uarāsa'a, ni ojacu niwī Moisé.

²⁰ Be'ro Isaía quērā Ō'acū cū ucū'quere “To nibosau” nīrō marīrō ninemopeocu niwī:

Ne a'mati'cārā pe'e yu'ure bocaco'tecā'ma.

Yu'u nisetisere yu'ure sērītiña'ti'cārā pe'ere ī'owū, tojo ni ojacu niwī Isaía.

21 Israe curuacjārā pe'ere Isaía Õ'acū ucū'quere a'tiro nicu niwī: “Ŭmucorita yóacā, narē pōtērī ñe'egūti nígū, omocārī sēemiwā. Na tu'oti, yu'runu'cāsepijarārē tojo weemiwā”, ni ojaturiacu niwī Isaía.

11

Ni'cārērā Israe curuacjārārē Õ'acū bese'que ni'i

1 Musārē sērītiña'nemogūti tja. ¿Õ'acū Israe curuacjārā yu'runu'cā'cārārē, yarā masā nisome majā nígū, cō'awā'cāpari? Cō'awā'cāticu niwī. Yu'u quē'rā Israe curuacjū ni'i. Abrahā pārāmi nituriagu Benjamí ya curuacjū ni'i. 2 Dapropo cū yarā masā niato nígū Õ'acū Israe curuacjārārē besecu niwī. Tojo weegu narē cō'aticu niwī. Masā masīsa'a Õ'acū ye queti weremu'tārī masū Elía cū ní'quere. Cū Õ'acūpure “Israe curuacjārā bu'iri cuoma”, nicu niwī. A'tiro nicu niwī: 3 “Wioḡu, Israe curuacjārā mu'u ye queti weremu'tārī masārē wējēcārā niwā. Mu'urē ñubuepeorā, wa'icurā űjūamorōpeosere weestedijocārā niwā. Yu'u ni'cūta du'sa'a mu'urē ējōpeogu. Yu'u quē'rārē wējēsī'rīrā, a'marā weema”, nicu niwī Elía. 4 Cū tojo nicā tu'ogu, Õ'acū cūrē yu'ticu niwī: “Na tojo weemicā, siete mil masā yarārē du'apu. Na Baal wāmetigu queose yee'quere ne ējōpeotima”, nicu niwī Õ'acū. Tojo weerā marī masī'i. Õ'acū cū yarā masārē cō'awā'cātisami. 5-6 Õ'acū Elía nícatero masārē bese'caro weronojō ni'cārōacā quē'rārē pejetirācā Israe curuacjārārē besesami. Na weesere ĩ'agū mejēta, besecu niwī. Narē pajaña'gū besecu niwī. Na añurō wéeca be'ro narē besegu, pajaña'gū mejēta weebopī. Na weetutua'que wapa nibopā.

7 A'tiro ni'i. Nipe'tirā Israe curuacjārā Õ'acū me'rā añurō nisī'rīmicārā niwā. Tojo nisī'rīmirā, nipe'tirā cū me'rā añurō niticārā niwā. Cū bese'cārā pūrīcā cū me'rā añurō nicārā niwā. Āpērā cūrē ējōpeotitjārā o'meperi marīrā, tu'otirā weronojō tojacārā niwā. 8 Tere ucūrō, Õ'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Õ'acū cūrē ējōpeotirārē cū yerē tu'omasitīcā weecu niwī. Narē caperi ĩ'atirā, tojo nicā o'meperi tu'otirā weronojō wa'acā weecu niwī. Téé a'tiro nicāpu quē'rārē nidecoti'i yujupu”, ni ojano'wū. 9 Davi quē'rā Õ'acūrē a'tiro ucūcu niwī: Israe curuacjārā na bosenuwurī weewuase me'rā ña'arō weema. Na tojo weecā ĩ'agū, narē bu'iri da'reya.

10 Narē tu'omasītirā weronojō, ĩ'atirā weronojō wa'acā weeya. Peje nucūse wuarā, sūcūa wejenu'arō weronojō pi'eticā weeya, nicu niwī Davi.

Judío masā nitirārē yu'ruo'que ni'i

11 Apeye musārē ninemogūti tja. Judío masā Jesucristore ējōpeoticā, Õ'acū narē cō'abutiacu niwī. Na Õ'acūrē yu'runu'cācā, judío masā nitirā pe'ere yu'ruoguti nígū, tojo weecu niwī. Õ'acū narē añurō weesere ĩ'arā, judío masā űsā quē'rā tojota űasa'a, ni ĩ'acūudutigu tojo weecu niwī. 12 Judío masā na Jesucristore ējōpeoticā, āpērā a'ti nucūcācārārē añurō wa'acaro niwī. Judío masā Õ'acū “Yu'u pō'rārē añuse o'oguti” ní'quere ñe'eticārā niwā. Judío masā nitirā pe'e ñe'ecārā niwā. Judío masā quē'rā Jesucristore ējōpeocā, nipe'tirā a'ti nucūcācārārē añurō wa'arosa'a.

¹³ Ni'cārōacāma judío masā nitirā se'sarore wereguti. Jesucristo yu'ure musā judío masā nitirārē cū ye quietire weredutigu cūuwī. Tojo weero yu'u ī'acā, yu'u da'rase mejō nise mejēta ni'i. ¹⁴ Apetero weegu yu'u acawererā judío masārē docēā weebosa'a. Ō'acū musārē añurō weesere ī'arā, na quē'rā Jesucristore ējōpeobosama. Ējōpeorā, yu'ruono'rāsama. ¹⁵ Ō'acū judío masā cūrē ējōpeotirārē cō'acā, āpērā pe'e cū yarā sājācārā niwā. Judío masā pe'e cūrē ējōpeocā, añuyu'ruaros'a. Masā wērī'cārāpu masōno'cārā weronojō nirōsa'a.

¹⁶ Queose me'rā musārē wereguti. Pā wéeca be'ro ni'cāgā Ō'acūrē o'ocā, nipe'ticjapu Ō'acū ye tojasa'a. Yucugu quē'rā tojota ni'i. Tigū nu'cōrī Ō'acū ye nicā, te dūpuri quē'rā Ō'acū ye ni'i. Marī ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob tigu nu'cōrī weronojō Ō'acū yarā nima. Tojo weerā marī cū pārāmerā nituriarā mejārōta "Ō'acū yarā nima", ni ī'ano'sama.

¹⁷ Ni'cārērā judío masā olivogu dūpucjārā waro weronojō nima. Āpērā ni'cārērārē te dūpurire dūtecō'a'caro weronojō Ō'acū judío masārē cō'acu niwī. Be'ro te dūpuri ni'caropu apegu olivo nūcūcjū dūpurire pī'rīwā'dutigu topu yeje dū'reō'osami. Tojo weero tigu casero wī'tāse me'rā nūcūcjū añurō pī'rīwā'rōsa'a. Tojo wee'caro weronojō wa'acaro niwū musā judío masā nitirārē. Ō'acū musārē cū yarā sājācā weecu niwī. Musā judío masā niwe'e. Tojo nitimirā, nipe'tise Ō'acū Abrahā pārāmerā nituriarārē "Añuse o'oguti" ni'quere ñe'erāsa'a. ¹⁸ Tojo wa'a'a nīrā, "Ēsā judío masā nemorō añuyu'runu'cā'a", niticā'ña. Ō'acū masārē yu'ruose na me'rāta dū'pocāticaro niwū. Musā ñecū me'rā mejēta dū'pocāticaro niwū.

¹⁹ Musā a'tiro nibosa'a: "Ni'cārē ña'ase dūpuri dūtecō'ano'caro niwū. Apeye dūpuri yejeducayuno'rōtiro tojo weeno'caro niwū", nibosa'a. "Te weronojō ūsā judío masā nitirārē Ō'acū yarā wa'ato nīgū judío masā pe'ere cō'acu niwī", nibosa'a. ²⁰ Tojota ni'i, nirō. Na ējōpeotise ye bu'iri cō'ano'cārā niwā. Musā quē'rā Ō'acūrē ējōpeoticā, yu'ruono'ña marībopā. Musā ējōpeose me'rā dia'cū cū yarā sājācārā niwū. Tojo weerā "Ēsā judío masā yu'ruoro ni'i", ni wācūticā'ña. Ēsā quē'rārē cō'arī nīrā, Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'ña. ²¹ Judío masā Ō'acū yarā nimu'tā'cārā nimiwā. Na ējōpeoticā, Ō'acū narē cō'acu niwī. Cū judío masārē olivo nimu'tā'que dūpurire dūtecō'a'caro weronojō weecu niwī. Musā judío masā nitirā quē'rārē cūrē ējōpeoticā, tojota weegasami. ²² Ō'acū pajaña'sere, tojo nicā tutuaro me'rā cū bu'iri da'resere wācūña. Cūrē ējōpeotirārē bu'iri da'resami. Musā pūrīcārē pajaña'gū, añurō weesami. Musā cūrē ējōpeonu'cūcā, tojo weegasami. Musā weeticā, cū ña'ase dūpuri cō'a'caro weronojō musā quē'rārē cō'agūsami. ²³ Cō'ano'cārā judío masā Jesucristore ējōpeocā, na quē'rārē añurō weegasami. Narē apaturi tigaputa tja mejā dūpuri yeje dū'reō'o'caro weronojō weegasami. Cū yarā sājācā wéegu, tojo weegasami. Ō'acū tere weemasīmi. ²⁴ Musā judío masā nitirā nūcūpu nicju olivo weronojō ni'i. Tojo nimicā, Ō'acū cū yarā sājācā weecu niwī. Judío masā pūrīcā Ō'acū besemu'tā'cārā waro nima. Olivogu warore ote'cu weronojō nima. Tojo weerā musā Ō'acū yarā sājācā, judío masāpua tjasama.

Judío masārē yu'ruoatje ni'i

²⁵ Acawererā, toduporopu masīno'ña marī'quere masīcā űa'a. Ęsā judío masā yu'ruoro masīyu'rūnu'cā'a nirī nīgū, tojo nigūti. Pājārā judío masā Jesucristore ějōpeotini'ma yujupu. Na o'meperi tu'otirā weronojō nima. Ő'acū “Judío masā nitirā ticurā ějōpeorāsama” ní'caronojōta na ějōpeoca be'ropu judío masā ějōpeorāsama. ²⁶ Tojo wa'acā, nipe'tirā judío masā yu'ruono'rāsama. Ő'acū ye queti ojāca pūrīpu judío masā na yu'ruatjere a'tiro ojano'wū:

Masārē yu'ruoacju judío masū Jerusalē wāmetiri macāpure etagusami.

Jacob pārāmerā na ña'asere cō'agūsami.

²⁷ “Narē ña'asere acobojocā, queoro wa'arosa'a yu'u toduporopu ní'que”, nicu niwī Ő'acū, ni ojano'caro niwū.

²⁸ Jesucristore ějōpeotitjārā, pājārā judío masā Ő'acūrē ĩ'atu'tirā weronojō nima. Musā judío masā nitirā pe'ere ějōpeodutigū tojo weemi. Tojo weemigū, a'tocatero nirā judío masārē Ő'acū ma'isami. Ne waropu na ñecūsumarē ma'icū niyugu, na quē'rārē ma'isami. ²⁹ Ő'acū cū “Añuse o'oguti” ní'quere ducayutisami. O'otojanu'cō, ē'matisami. Tojo nicā cū bese'cārārē cō'abutiatisami. ³⁰ Toduporopu musā quē'rā Ő'acūrē yu'rūnu'cācārā niwū. A'tocaterore Ő'acū judío masā yu'rūnu'cācā ĩ'agū, musā pe'ere pajaña'mi. ³¹ Be'ro tojota wa'arosa'a judío masā quē'rārē. A'tiro nicā na Ő'acūrē yu'rūnu'cāma. Be'ro Ő'acū na quē'rārē pajaña'gūsami. Cū musārē pajaña'caronojō na quē'rārē pajaña'gūsami. ³² A'tiro ni'i. Nipe'tirā Ő'acūrē yu'rūnu'cācā ĩ'agū, “Ni'cārōnojō bu'iritirā nima”, nicu niwī. Nipe'tirāpure pajaña'gūti nīgū, tojo nicu niwī.

³³ Ő'acū marī ña'arā ní'cārārē pajaña'yu'ruami. Tutuayū'ruami. Nipe'tise masīpe'ocā'mi. Tojo weerā marī cū wācūse, cū weesere masīpōtēotisa'a. Cū de'ro weesere tu'omasīpōtēotisa'a. ³⁴ Ő'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū Ő'acū masīsere: “Ő'acū marī wioḡ wācūsera ne ni'cū masītisami. Ne ni'cū cūrē 'A'tiro pe'e űa'a', nīmasītisami. ³⁵ Ne ni'cū Ő'acūrē apeyenojō o'o wapamoočā weeta basiowe'e”, tojo ni ojano'caro niwū. ³⁶ Nipe'tise a'ti turi cjase, ű'muse cjase cū wee'que dia'cū ni'i. Cū tutuase me'rā nipe'tise ninu'cū'u. Cū ye ni'i. Tojo weerā nipe'tirā Ő'acūrē “Cū añuyū'ruagu, tutuayū'ruagu nimi”, ninu'cūcā'rā. Tojota weerā.

12

Jesucristore ějōpeorārē weeduti'que ni'i

¹ Acawererā, Ő'acū marīrē añurō pajaña'nu'cūmi. Tojo weerā Ő'acūrē marī basu marī upu, wācūse, nipe'tise me'rā o'orā. Mu'u yarā dia'cū ni'i nīrā, Ő'acūrē wiarā. Cū me'rā nibutiarā weronojō weerā. Ő'acū marī me'rā e'caticā űarā, tojo weerā. Marī a'tiro weese me'rā cūrē ějōpeosere diacjū ĩ'orāsa'a. ² Marī a'ti űmucocjārā na weewuasere ĩ'arā, na weronojō weeticā'rā. A'tiro pe'e weerā. Marī catiri űmucore siape me'rā Ő'acū marī wācūsera ducayunu'cūcā'to. Cū marīrē ducayunu'cūcā, marī Ő'acū űasere “A'tiro ni'i”, nīmasīrāsa'a. Cū űase añuse dia'cū ni'i. Te ña'ase marīse ni'i. Marī cū űaro weecā, e'catisami.

³ Õ'acũ añurõ weégu, yu'ure musârê cũ ye quetire weredutigu cũuwĩ. Tojo weegu musã nipe'tirârê nigũti. Ne ni'cũ marĩ weemasĩtisere “Weecã'amasĩ'i” niticã'rõua'a. Marĩ weemasĩsere queoro wãcũme'ricã'rõua'a. Marĩnucũ a'tiro wãcũrã. “Jesucristore êjõpeoca be'ro cũ weemasise o'o'que põtëorõ weemasĩ'i”, nĩrã. ⁴ Queose me'rã wereguti. Marĩ upũ ni'cã upũ nimirõ, peje ðucawatise cuo'o. Te nipe'tise ni'cãronojõ niwe'e. Mejêcã dia'cũ ni'i. Marĩ caperi me'rã ï'a'a. Marĩ o'meperi me'rã tu'o'o. Ðu'pocãrĩ me'rã sija'a. ⁵ Marĩ Jesucristore êjõpeorã tojota ni'i. Pãjarã nimirã, cũ me'rã ni'cã upũ weronojõ ni'i. Marĩ nipe'tirã ni'cã upũ a'mesu'a'a.

⁶ Marĩnucũrê mejêcãrĩ dia'cũ weemasĩsere cũucu niwĩ. Cũ no'o o'osĩ'risere o'osami. Tojo weerã tere añurõ weerã. Æpêrãrê Õ'acũ were'quere wereturiamasĩsere o'osami. Cũ tere cũucã, marĩ êjõpeoro ejatuaro Æpêrãrê wererã. ⁷ Æpêrãrê weetamumasĩsere cũusami. Tojo cũ weecã, Æpêrãrê añurõ weetamurã. Æpêrãrê cũ ye cjasere bu'edutigu cũucã, narê añurõ bu'erã. ⁸ Æpêrãrê wãcũtutuacã weemasĩgũnojõ añurõ weeya. Æpêrãrê niyeru o apeyenojõ o'odutise cuogunojõ e'catise me'rã o'oya. “Æpêrãrê niyeru o'oapu” nĩrõ marĩrõ o'oya. No'o su'ori dutime'rigũnojõ añurõ weeya. No'o pajaña'sere cuogunojõ e'catise me'rã weetamuña.

Jesucristore êjõpeorã a'tiro weeroua'a nise ni'i

⁹ Æpêrãrê ma'ita'saticã'ña. Diacjũ ma'ĩña. Ña'asere yabiya. Æpêrãrê weetamuse añusenojõ pe'ere sirutuya. ¹⁰ Jesucristore êjõpeorã ni'cũ põ'rã weronojõ a'merĩ ma'ĩña. Musã weese me'rã Æpêrã, Æpêrã pe'ere añurõ wãcũdutirã tojo weeya. A'merĩ wiopesase me'rã ï'aña.

¹¹ Õ'acũ uaro wéerã, nijĩsijaticã'ña. Marĩ wiogu dutisere tu'sase me'rã weeya.

¹² Õ'acũ añurõ weegusami nĩrã, e'catiyuya. Mejêcã wa'acã pi'etirã, wãcũtutuaya. Du'ucũurõ marĩrõ Õ'acũrê ñubuenu'cũcã'ña.

¹³ Jesure êjõpeorãrê apeyenojõ ðu'sacã, musã cuosere ðucawaaya. Musã tirop etarãrê añurõ ñe'eña.

¹⁴ Musãrê ña'arõ weerãrê “Õ'acũ añurõ weeato”, ni sêrĩbosaya. “Ña'arõ weeato”, niticã'ña.

¹⁵ Æpêrã e'catirãrê e'catitamuña. Æpêrã utirãrê utitamuña.

¹⁶ Ni'cãronojõ, ni'cãrõ me'rã añurõ nisetĩburoya. “Yu'u Æpêrã yu'ruoro ni'i”, ni wãcũticã'ña. Tojo weronojõ o'orã, mejõ nĩrã me'rã ni'cãronojõ nisetiya. “Masĩgũ waro ni'i”, niticã'ña.

¹⁷ Musãrê ña'arõ weecã, narê a'meticã'ña. Nipe'tirã ï'orõpũre “Añuse dia'cũ weerouasato”, ni wãcũtutuaya. ¹⁸ No'o musã weepõtëorõ, nipe'tirã me'rã añurõ nisetiya. Ejerisãjãse me'rã nisetiya. ¹⁹ Acawerãrã yu'u mairã, musãrê wereguti. Musã basu a'merĩ wapaticã'ña. Õ'acũ musãrê ña'arõ weerãrê bu'irĩ da'regusami. Cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwũ: “Yu'u ni'i masãrê bu'irĩ da'racia. Na ña'arõ wee'que wapare queoro bu'irĩ da'regusa'a”, nicu niwĩ marĩ wiogu. ²⁰ Apeye ojanemono'wũ: “Mu'urê ï'atu'tigu ujaboacã, cũrê ecaya. Cũ acowuocã, ña'ña. Mu'u cũrê tojo añurõ weecã, cũ ña'arõ wee'quere popoyagusami”, ni ojano'wũ. ²¹ Ña'asere musã di'ócũuno'ticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Musã añurõ weese me'rã pe'e ña'asere docaque'acã weeya.

13

1 Õ'acũ dia'cũ a'ti nucũcãcãrã wiorã dutirãrẽ sõrõmi. Cũ cõu'cãrã nima. Tojo weerã nipe'tirã añurõ yu'tiya narẽ. 2 No'o cũ wiorãrẽ yu'runu'cãgũ, Õ'acũ duti'quere yu'runu'cãgũta weemi. Musã wa'tero nirã wiorã musãrẽ duticã uami. Tojo weegu narẽ yu'runu'cãrãrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. 3 Wiorã añurõ weerãrẽ uise o'otima. Ña'arõ weerã pe'ere uise o'osama. Uitirãta nisetis'irã, añurõ weeya. Musã tojo weecã, wiorã "Musã añurõ wee'e", nirãsama. 4 Õ'acũ musã ye niatjere narẽ sõrõcu niwĩ. Tojo weerã ña'arõ wéerã pũricã, uiya. Wiorã ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'rerã, Õ'acũ dutiro weerã weema. Õ'acũ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'redutigu wiorãrẽ cõucu niwĩ. 5 Tojo weerã marĩ wiorã dutisere yu'tiroua'a. Bu'iri da'rieri nírã dia'cũ, yu'titicã'rõua'a. Õ'acũ marĩrẽ wiorã duticã uami nírã pe'e, na dutisere queero yu'time'ricã'rõua'a. 6 Wiorã na da'rasere queero wéerã, Õ'acũrẽ da'raco'terã weronojõ nima. Tojo weerã na wapayedutisenojõrẽ wapayeya.

7 Na wiorã dutisereta queero weeya. Na wapayeduticã, wapayeya. Na wiorã nise bu'iri wiopesase me'rã narẽ i'aña. Narẽ añurõ wãcũña.

8 Æpërãrẽ wapamooticã'ña. Maata wapayepe'ocã'ña. A'merĩ ma'ise pe'e pe'timasitisa'a. Tojo weerã a'merĩ ma'inu'cũcã'ña. No'o æpërãrẽ maigũnojõ Õ'acũ dutise cõu'quere queero weegu weemi. 9 Õ'acũ a'tere dutise cõucu niwĩ. "Musã numosãnumia nitirãrẽ, marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña. Æpërãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. Yajaticã'ña. Æpërã yere uoticã'ña" ni, dutise cõucu niwĩ. A'te, tojo nicã nipe'tise apeye dutise cõu'quere ni'cãrõputa neonu'cõmasĩ'i. A'tiro ni'i. Musã, musã basu ma'irõnojõta musã tiropu nirãrẽ ma'ña, ni'i. 10 Marĩ ma'ise cuorã, marĩ tiropu nirãrẽ ña'arõ weesome. Tojo weerã narẽ ma'irã, Õ'acũ dutise cõu'quere weepe'ocã'a.

11 A'tere ni'cãrõacã marĩ catiriterore wãcũrõua'a. Cãrĩrã weronojõ niticã'rã. Jesú cũ apaturi a'tiatjere añurõ tu'oña'a, wãcũnurãrã. Marĩ Õ'acũ tiropu wa'atjo cã'rõacã du'sasa'a. Marĩ ne waro Jesucristore ãjõpeowã'cõrã, "U'musepu marĩ wa'atje du'sayu'rua'a", nimiwũ. Ni'cãrõacãrẽ marĩ masĩ'i. "Cã'rõacã du'sa'a Jesucristo apaturi a'tiatje", ni'i. 12 A'tiro nicãrẽ ña'arõ weese yu'rumajã wa'a'a. Ni'cãrõacãrẽ bo'remujãtiro weronojõ Jesucristo a'tiatjo cã'rõ du'sa'a. Tojo weerã marĩ ña'asere masã ñamipu weewuasenojõrẽ weedu'uroua'a. A'tiro pe'e weeroua'a. Añuse, umuco masã i'orõpu weesenojõ dia'cũrẽ weeroua'a. Marĩ Õ'acũ yere wéerã, ña'arõ weesere du'upe'ocã'rãsa'a. 13 Umuco, bajuyoropu weesetironojõ weeroua'a. Bosenumu nicã que'a, caricũticã'rã. Numia me'rã ña'arõ weeticã'rã. Numia quẽ'rã, umua me'rã ña'arõ weeticã'ña. A'pepũrise me'rã tu'oña'ticã'rã. Æpërã yere uoticã'rã. 14 A'tiro pe'e weerã. Marĩ wiogu Jesucristo weetamuse me'rã cũ weronojõ añurõ nisetirã. Cãrẽ nemorõ masĩnemorã. Marĩ ña'arõ uaripejasere wees'irã, "A'tiro weerãti", ni wãcũticã'rã. Tere weedu'urã.

14

Ëjõpeotutuarã, ëjõpeotutuatirã cjase ni'i
(1Co 8.1-13)

1 Ni'cũ Jesucristore ëjõpeomigũ, cũ ëjõpeotutuatigu musã me'rã nis'irãcã, ùrusãtirãta, cãrẽ ñe'eña. Cãrẽ "A'tiro weecã ua'a" nitirãta,

ñe'eña. Cūrē “To ñe'ebosau” nitirāta, ñe'eña. ² Āpērā Jesucristore ějōpeorā “Marī nipe'tise ba'acā, añu ni'i”, nima. Āpērā pe'e Jesucristore ějōpeotutuātirā “Marī di'iro ba'arā, Ō'acūrē yu'runu'cābosa'a”, ni wācūsama. Tojo weerā otese dia'cūrē ba'asama. ³ Nipe'tise ba'agu pe'e di'iro ba'atigure ĩ'acō'aticā'to. Di'iro ba'atigu pe'e quē'rā nipe'tise ba'agare “Mu'u di'iro ba'acā, ña'a ni'i”, niticā'to. Nipe'tise ba'agure Ō'acū yagu sājācā weetjocu niwī. ⁴ Marī apirē da'racō'tegure “Mu'u ña'arō wee'e”, nīmasīwe'e. Cū wioḡu dia'cū tojo nīmasīsami. Marī Jesucristore ějōpeorā quē'rārē tojota ni'i. Āpērā Jesucristore ějōpeorārē “Ña'arō weema”, nīmasīwe'e. Ō'acū na wioḡu nimi. Cū ni'cūta narē “Añurō wee'e”, o “Ña'arō wee'e”, nīmasīsami. Marī wioḡu cū yarārē ějōpeotutuacā weemasīmi.

⁵ Apeye ninemogāti. Ni'cārērā “Ni'cārē numurī yu'ruoro ape numu Ō'acūrē ñubuepeoroua'a”, nisama. Āpērā pe'e “Nipe'tise numurī ni'cārōnojō Ō'acū ye ni'i”, nisama. Masānucū “Ō'acū yu'u a'tiro weecā uasami”, nirōua'a. ⁶ Ni'cū, ni'cā numurē “Ō'acū ya numu waro ni'i” nigānojō Ō'acūrē ějōpeoacju tojo nisami. Apī nipe'tise numurirē ni'cārōnojō wācūḡu quē'rā Ō'acūrē ějōpeoacju tojo nisami. Nipe'tisere ba'agu quē'rā Ō'acūrē ějōpeoacju tojo weesami. Cū ba'asere e'catise o'osami. Apī di'irore ba'atigu quē'rā Ō'acūrē ějōpeoḡu ba'atisami. Cū, cū ba'asenojōrē Ō'acūrē e'catise o'osami.

⁷ Marī catiri umucore marī se'saro niwe'e. Wērīrā quē'rā marī se'saro nisome. Marī catirā, wērī'cārā Jesucristo yarā ni'i. ⁸ Marī catiro pōtēorō Jesucristo uaronojō weesī'rī'i. Wērīrā quē'rā cū me'rā catirāti nīrā, wērīrāsa'a. Tojo weerā catirā, wērī'cārā Jesucristo yarā ni'i. Cū marī wioḡu marirē su'ori nigū nimi. ⁹ A'tiro ni'i. Cristo wērīcu niwī. Wērītoja, masācu niwī. Nipe'tirā catirā, wērī'cārā wioḡu nigūti nīgū, tojo weecu niwī.

¹⁰ Tojo weerā ḡde'ro weerā musā āpērā Jesucristore ějōpeorārē “Ña'arō weerā weema” niti? ḡDe'ro weerā narē tojo ĩ'acō'ati? Marī nipe'tirā Ō'acū masārē beseri numu nicā, marī wee'quenucūrē beseno'rāsa'a. Tojo weerā Jesucristore ějōpeorā marī acawererārē “Tojo weema”, niticā'rōua'a.

¹¹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Ō'acū cū ni'quere a'tiro ojano'wū: Yu'u catigu ni'i.

Yu'u ucūse diacjū warota ni'i.

Nipe'tirā yu'ure ejaque'arāsama.

Nipe'tirāpūta yu'ure “Mu'u Ō'acū añugū, tutuagu ni'i”, nīrāsama, ni ojano'wū.

¹² Te oja'quere tu'orā, marī masī'i, marīnucū a'ti turīpu marī wee'quere Ō'acūrē wererāsa'a.

Musā acawererā Jesucristore ějōpeorārē na ějōpeosere doḡorētīcā'ña nise ni'i

¹³ Marī, marī wee'quere Ō'acūrē wererāsa'a nīrā, a'merī ucjaticā'rā. A'tiro pe'e ua'a. Nē apeyenojō na ějōpeosere doḡorēcā weeticā'rā. Tojo nicā narē ña'arō weecā weeticā'rā. ¹⁴ Yu'u marī wioḡu Jesure ějōpeotjīagū, a'tiro masī'i. Nipe'tise yu'u ba'ase añuse ni'i. Apī pe'ema “Apeyenojō yu'u ba'ase ña'a ni'i” nicā, cūrē diacjūta ña'a nisa'a. ¹⁵ Mu'u

āpērā na ba'aya marisere ba'acā, apī ña'arō tu'oña'bosami. Mu'u tojo wéégu, cūrē ma'igū mejēta wee'e. Cristo cū quē'rārē wērībosacu niwī. Tojo weegu mu'u ba'ase me'rā apirē ējōpeodu'ucā weeticā'ña. ¹⁶ Mu'uma mu'u weese añu nibosa'a. Apī pe'ere ña'a nibosa'a. Tojo weese me'rā āpērārē ña'arō wācūcā weeticā'ña. ¹⁷ Ō'acū marī wioгу ye cjase ba'a, sī'rī weese mejēta ni'i. A'te pe'e nibutia'a. Ō'acū uaro weenu'cūse, tojo nicā āpērā me'rā añurō nicā'se, a'merī e'caticā weese pe'e nibutia'a. Te Espiritu Santu weetamuse me'rā weeno'o. ¹⁸ A'tiro weegū Jesucristo uaronojō weegu weemi. Ō'acū ī'orōpūre “Añurō weegu weemi”, nino'sami. Tojo nicā masā quē'rā cūrē “Añurōta weegu weemi”, nisama.

¹⁹ Tojo weerā ni'cārō me'rā añurō wejepeo ejerisājāsenojōrē a'marā. Marirē te ni'cārō me'rā nisetise Jesucristore nemorō ējōpeorā, a'merī weetamurāsa'a. ²⁰ Musā ba'ase me'rā apī Jesucristore ējōpeose dojorētīcā'ña. Nirōta nipe'tise ba'ase añu ni'i, añurō pe'e. Musā āpērā na ba'aya marisenojōrē ba'acā ī'arā, na quē'rā ba'abosama. “Tere ba'arā, ña'arō wee'e” ni wācūmirā, musārē ī'acūurā, tojo weebosama. Tojo wācūrā, tere ba'arā, ña'arō weema. Tojo weerā musā tere ba'arā, narē ña'arō weecā weebosa'a. Musā tojo weese ña'a ni'i. ²¹ Marī apī ējōpeotutuatiğure Jesucristore ējōpeodu'ucā weebosa'a nīrā, a'tiro weeroua'a. Cū di'iro ba'atisere ba'aticā'rōua'a. Vīno cū sī'rītisere sī'rītīcā'rōua'a. No'o apeyenojō cūrē Jesucristore ējōpeodu'ucā weesenojōrē weeticā'rōua'a. ²² “Nipe'tise yu'u weese añu ni'i” ni tu'oña'gūnojō Ō'acū se'sarore wereya. Āpērā ējōpeose dojorētīgū, bu'iri marīgū tu'oña'gū e'catīgu nīmī. ²³ Apī apeyenojōrē ba'agu, “To ba'abosau” ni tu'oña'ba'agu, bu'iri cuomi. A'tiro ni'i. “Yu'u ba'ase Ō'acū ī'orōpūre añurōsa'a” nitimīgū ba'acā, ña'a ni'i. “Nipe'tise marī weese Ō'acū ī'orōpūre queoro ni'i” ni tu'oña'timirā weese ña'a ni'i.

15

Marī ye dia'cūrē wācūtīcā'rōua'a nise ni'i

¹ Marī ējōpeotutuarā āpērā ējōpeotutuatirārē weetamurōua'a. Marī tu'sase dia'cūrē weeticā'rōua'a. ² Āpērā ye niatjere wācūrōua'a. Narē nemorō ējōpeotutato nīrā tojo weeroua'a. ³ Cristomarīcā cū tu'sase dia'cūrē weeticu niwī. Ō'acū ye queti oјаca pūrīpu Cristo cū pacure ni'quere a'tiro ojano'wū: Nipe'tise mu'urē ī'atu'tirā mu'urē ña'arō ucūrā, yu'u pe'ere weequeō'orā weema, ni ojano'caro niwū.

⁴ Nipe'tise todapoporū Ō'acū ye queti oja'que marirē masīdutiro ojano'caro niwū. Marī ña'arō yu'rūrā, te oja'quere bu'erā, nu'cāpo'o. Wācūtutuanemo'o. Tojo weerā Ō'acū cū weeatjere e'catise me'rā yucue'e. ⁵ Ō'acū marirē mejēcā wa'acā, wācūtutuacā weesami. Marirē e'caticā weesami. Cū Jesucristo uaronojō musārē ni'cārō me'rā nisetīcā weeato. ⁶ Tojo weerā musā ni'cārōputa wācūsetīrā, a'tiro weerāsa'a. Ō'acū, marī wioгу Jesucristo pacure ni'cārō me'rā “Mu'u añuy'rūa'a”, nīrāsa'a.

Judío masā nitirārē Jesucristo ye quetire were'que ni'i

⁷ Marī Ō'acūrē ni'cārō me'rā ējōpeorā nitjīarā, āpērārē ñe'erōua'a. Jesucristomarīcā marirē ñe'ecu niwī. Tojo weerā Ō'acūrē “Añubutiami”

nidutirā, marī quē'rā āpērārē ñe'erōua'a. ⁸ Yu'u ucūgū, “Ō'acū marī ñecūsūmuarē cū 'Weeguti' nī'quere queoro weegu weemi”, nigū wee'e. Jesucristota judío masārē weetamugū a'ticu niwī nīgū, tojo ni'i. Cū tojo weese me'rā Ō'acū cū diacjū nisere i'ocu niwī. ⁹ Tojo nicā judío masā nitirā “Ō'acū ūsārē pajaña'gū, añuyuruami” nidutigu Jesucristo a'ticu niwī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Ō'acū bese'cu Cristo cū pacure ucū'quere a'tiro ojano'wā:

Judío masā nitirā wa'teropu mu'urē e'catipeoguti.

Ō'acū masīyuruagu nimi nīgū, basapeoguti.

¹⁰ Aperopu quē'rārē a'tiro ojano'wā:

Judío masā nitirā, Ō'acū yarā judío masā me'rā e'catiya.

¹¹ Aperopu quē'rārē ninemowā:

Nipe'tirā judío masā nitirā Ō'acūrē e'catipeorā, “Mu'u añuyuruagu ni'i”, niña.

Nipe'tirocjarāputa Ō'acū añubutiasere e'catipeoya, ni ojano'wā.

¹² Isaía quē'rā a'tiro ojaca niwī:

Isaí pārāmi nituriagu bajuagusami.

Cū judío masā nitirā wiogu niacju nigūsami.

Na cūrē “Ūsārē yuruogu nimi”, ni ējōpeorāsama, ni ojano'wā.

¹³ Ō'acū marirē cū añurō weeatjere e'catiyusere o'ogu nimi. Musārē cūrē ējōpeorārē e'catise, ejerisājase o'oato. Tojo weerā musā Espiritu Santu weetamurō me'rā uputu e'catiyurāsa'a.

¹⁴ Yu'u acawererā, musārē a'tiro tu'ōña'a. Musā āpērārē añurō weesa'a. Jesucristo yere añurō masisa'a. A'merī werecasamasisa'a. ¹⁵ Musā tojo weemicā, a'ti pūrīpare musārē tutuaro me'rā oja'a. Musā tu'o'quere acobojocticā'to nīgū tojo wee'e. Ō'acū yu'ure añurō wéegu, Jesucristo yere musārē bu'edutigu cūuwī. ¹⁶ Tere weregu, judío masā nitirā na Jesucristore ējōpeocā uasā'a. Pa'ia wa'icūrārē Ō'acūrē o'oro weronojōta yu'u judío masā nitirārē cūrē wiasī'rīsa'a. Espiritu Santu narē Ō'acū yarā sājācā weegusami. Tojo weecā Ō'acū narē, “Yarā nima”, ni ñe'egūsami.

¹⁷ Jesucristo weetamurō me'rā Ō'acū cū'quere añurō wee'e. Tojo weegu yu'u da'rasere añurō tu'ōña'a. ¹⁸ Jesucristo yu'u me'rā wee'que dia'cūrē musārē wereguti. Musā judío masā nitirārē ējōpeocā uasāgū yu'ure weetamuwī. Yu'u bu'ese me'rā, tojo nicā yu'u wee'quere i'arā, musā judío masā nitirārē ējōpeocā weewī. ¹⁹ Apeye quē'rārē Ō'acū tutuaro me'rā weesere wee'owū. Tojo nicā Espiritu Santu tutuase me'rā bu'ewū. A'tere wéegu, Jerusalé me'rā werenu'cāwū. Téé lírico wāmetiropu Jesucristo masārē yuruose quetire weretuogu ejawū.

²⁰ Āpērā bu'eno'ña marīrōpure Jesucristo ye quetire weremu'si werewū. Āpērā na were'quepure werebu'ipeotiwū. ²¹ Yu'u tojo weese Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'caronojōta wa'awū. A'tiro ojano'caro niwū: Cū ye quetire ne ni'cāti masīti'cārā wereno'rāsama.

Cū yere na tu'oti'quere tu'omasīrāsama, ni ojano'wā.

Pablo Romapu wa'atje ni'i

²² Yu'u peje macārīpu bu'esijayugu, musā tiropu wa'amasītisa'a yujupū.

²³ Ni'cārōacārē te macārīpu bu'etoja'a. Peje cū'marī musā tiropu wa'asī'rī'cu niñjagū, be'rocure topure wa'aguti. ²⁴ España pu wa'aguti.

Topu wa'agu, musã tiro Romapu ya'ruaguti. Musãrê ì'a, e'cati, cã'rõ niqejoguti. Be'ro ya'ure España pu wa'atjere weetamuapa. ²⁵ Ni'cãrõacã Jerusalêpu wa'anigûti yujupu. Jesucristore êjõpeorãrê weetamugû niyeru miagû weeguti. ²⁶ Jesucristore êjõpeose cururicjãrã Macedonia, tojo nicã Acaya di'tacjãrã niyeru sêrîneocãrã niwã. Jerusalêpu nirã pajasecuorã Jesucristore êjõpeorãrê o'orãtirã tojo weecãrã niwã. Tojo weegu te niyerure Jerusalêpu o'ogu wa'aguti. ²⁷ Judío masã nitirã Macedonia, Acayapu nirã a'tiro wãcũcãrã niwã. Judío masã Jerusalêpu nirãrê weetamurõua'a. Na tojo wãcũse añu nicaro niwã. A'tiro ni'i. Judío masã, judío masã nitirã pe'ere Jesucristo ye quetire werewã'cõcãrã niwã. Tojo nicã judío masã nitirã Jesucristore êjõpeocã, a'tiro wa'acaro niwã. Õ'acû judío masãrê "O'oguti" ni'que pe'ere ñe'ecãrã niwã. Tojo weerã judío masã nitirã, judío masã pajasecuorãrê niyerure, na cuosere o'oroua'a. ²⁸ Yu'u te niyeru Jerusalêcjãrãrê o'otojagu, España pu wa'agu, musãrê ì'ayu'rũwã'cãgûti. ²⁹ Yu'u musã tiropu wa'agu, Jesucristo ye añusere musãrê miiejagusa'a.

³⁰ Yu'u acawererã, musã Jesucristore êjõpeo'o. Espiritu Santu marîrê a'merî ma'icã weemi. Tojo weegu musãrê a'tiro weecã uasa'a. Yu'ure weetamurã, yé niatjere Õ'acûrê sêrîbosaya. ³¹ A'tiro sêrîbosaya ya'ure. Judeapu nirã Jesucristore êjõpeotirã ya'ure ña'arõ weeticã'to. Tojo nicã Jesucristore êjõpeorã Jerusalêcjãrã ya'u miasere e'catise me'rã põtêrî ñe'eato. ³² Tojo weecã, Õ'acû cû uacã, musã tiropu ya'u e'catise me'rã etagusa'a. Topu soogusa'a. ³³ Õ'acû ejerisãjãsere, añurõ nicã'sere o'ogu musã nipe'tirã me'rã niato. Tojota weeato.

16

Romacjãrãpũre añudutise o'o'que ni'i

¹ Ni'cõ Jesucristore êjõpeogo Febe wãmetigo musã tiropu wa'ago weemo. Co Jesucristore êjõpeorã Cencrea wãmetiri macãcjãrãrê weetamugõ nimo. ² Musã Jesucristore êjõpeorã e'catise me'rã core ñe'ea. Marî Jesucristore êjõpeorãrê añurõ ñe'erõua'a. Co pãjãrãrê weetamuco niwõ. Yu'u quẽ'rãrê weetamuwõ. Tojo weerã core apeyenojõ du'sacã, o'oya.

³ Aquila, cã numo Priscila añuato. Yu'u Jesucristo yere bu'ecã, na quẽ'rã ya'ure bu'etamuwã. ⁴ Æpẽrã ya'ure wẽjêsî'rîcã, ya'ure weetamuwã. Na quẽ'rãrê wẽjêtawiomicã, tojo weewã. Na tojo weequere ya'u dia'cû e'catise o'owe'e. Nipe'tirã Æpẽrã judío masã nitirã Jesucristore êjõpeorã e'catise o'oma. ⁵ Jesucristore êjõpeorã Aquila ya wi'ipu nerẽwuarã quẽ'rã añuato. Apî ya'u ma'igû Epeneto añuato. Cûta Asiapũre Æpẽrã duporo Jesucristore êjõpeomã'tã'cu nimi. ⁶ María quẽ'rã añuato. Musã me'rã Õ'acû cjasere uputu da'ramo. ⁷ Yu'u acawererã judío masã Andrónico, Junias añuato. Na quẽ'rã ya'u me'rã bu'iri da'reri wi'ipu niwã. Na ya'u duporo Jesucristore êjõpeocãrã niwã. Jesucristo besecû'cãrã narê "Añurã nima", nisama.

⁸ Jesucristore êjõpeogu ya'u ma'igû Ampliato añuato. ⁹ Urbano, ùsãrê Jesucristo ye quetire weretamugû añuato. Tojo nicã ya'u ma'igû Estaquis añuato. ¹⁰ Apeles quẽ'rã añuato. Cû Jesucristore añurõ êjõpeomi. Nipe'tise cã weesere ì'arã, "Jesucristore añurõ êjõpeogu nimi", ni ì'a'a. Aristóbulo ya wi'icjãrã quẽ'rã añuato. ¹¹ Apî ya'u acaweregu, judío masã

Herodión ańuato. Tojo nicã Narciso ya wi'icjãrã Jesucristore ẽjõpeorã ańuato. ¹² Trifena, Trifosa na quẽ'rã ańuato. Na numia marĩ wioꝓ Jesucristo yere pũrõ da'rama. Ʋsã ma'igõ Pérsida quẽ'rã marĩ wioꝓ Jesucristo ye cjasere Ʋpũtu da'ramo. Co quẽ'rã ańuato. ¹³ Rufo ańuato. Nipe'tirã cãrẽ “Jesucristore ańurõ ẽjõpeomi”, nima. Cũ paco quẽ'rã ańuato. Core ya'ũ pacore weronojõ ĩ'a'a. ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, ăpẽrã Jesucristore ẽjõpeorã na me'rã nirã ańuato. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, tojo nicã cũ acabijo Olimpás, nipe'tirã Ô'acũ cũ yarãrẽ cũu'cãrã na tiropũ nirã ańuato.

¹⁶ A'merĩ ma'ise me'rã ańudutiya. Nipe'tirã Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrã musãrẽ ańudutima.

¹⁷ Yũ'ũ acawererã, ni'cãrẽrã musã tiropũ nirã dũcawaticã weesĩ'rĩsama. Na tojo weeri nĩrã, tu'omasĩña. Musãrẽ ẽjõpeosere dojorẽsama. Musãrẽ bu'e'que mejẽtare weesama. Tojo weerã narẽ ba'patiticã'ña. Na bu'esere ne tu'oticã'ña. ¹⁸ Na marĩ wioꝓ Jesucristo Ʋaro weerã mejẽta weesama. Na no'o Ʋaro weesĩ'rĩrõ weesama. Na ańurõ Ʋ'suaro ucũme'rĩse me'rã, diacjũ ucũrã weronojõ ucũsama. Ʋpũtu waro masĩtutuatarãrẽ weeta'sa ẽjõpeocã weesama. ¹⁹ Musã pũricã ańurõ Jesucristo Ʋaro weesa'a. Nipe'tirã tojo nima musãrẽ. Tojo weegu musã me'rã pũrõ e'cati'i. Musãrẽ ańusere masĩcã Ʋasã'a. Ne ña'ase pe'ema masĩdutigu Ʋasãwe'e. ²⁰ Ô'acũ ăpẽrã me'rã ańurõ nicã'sere o'ogu nimi. Cã'rõacã be'ro cũta musãrẽ wãtirẽ docaque'acã weegusami. Jesũ marĩ wioꝓ musãrẽ ańurõ weeato.

²¹ Timoteo yũ'ũ me'rã Jesucristo ye quetire werecusiatamugũ musãrẽ ańudutimi. Yũ'ũ acawererã judío masã Lucio, Jasõ, Sosípater na quẽ'rã ańudutima.

²² Yũ'ũ a'ti pũrĩrẽ Pablöre ojabosagu, Tercio wãmeti'i. Yũ'ũ Jesucristore ẽjõpeogu musãrẽ ańuduti'i.

²³ Gayo musãrẽ ańudutimi. Jesucristore ẽjõpeorã cũ ya wi'ipu nerẽwũama. Yũ'ũ Pablo ti wi'ipu cãjĩ'i. Erasto a'ti macã cjase da'rasere dutigu, narẽ niyeru co'tegu ańudutimi. Tojo nicã apĩ Jesucristore ẽjõpeogu Cuarto ańudutimi.

²⁴ Marĩ wioꝓ Jesucristo musã nipe'tirãrẽ ańurõ weeato.

²⁵⁻²⁶ Marĩ Ô'acũrẽ e'catipeorã, “Ańuyũ'ruami”, nĩrã. Marĩ wioꝓ Jesucristo ye queti me'rã Ô'acũ marĩrẽ nemorõ ẽjõpeocã weemasĩmi. Dũporopũre nipe'tirã masãrẽ yũ'ruose quetire masĩno'ña marĩcaro niwũ. A'tocaterore majã Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que me'rã masĩno'o. Ô'acũ catinu'cũgũ tojo wereduticu niwĩ. Yũ'ũ quẽ'rã Jesucristo ye quetire were'e. Ô'acũ nipe'tise cururicjãrãrẽ cãrẽ ẽjõpeo, cũ Ʋaro weecã Ʋasami.

²⁷ Ô'acũ ni'cũta nimi. Cũ ni'cũta nipe'tisere masĩpe'ocã'mi. Tojo weerã Jesucristo weetamurõ me'rã Ô'acũrẽ “Tutuayũ'ruami”, ni ẽjõpeonu'cũcã'rã. Tojota weerã.

Tocã'rõta oja'a.
Pablo

Pablo Corintocjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Jesucristore ējōpeorā Corintocjārārē ojacu niwī. Cū ojacaterore ēfesopu nicu niwī. Cūta Corintocjārārē ne waropure Jesucristo ye quetire were, cūrē ējōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī.

Titare cū Jesucristo ye quetire bu'esijanū'cāca be'ro pūati wa'aro weecaro niwā.

Topure judío masā nerēwuaropu bu'ecu niwī. Cūrē topu nigūrē cō'awīrōcā'cārā niwā. Titare Corintocjārā me'rā ni'cā cū'ma ape cū'ma deco tojacu niwī.

Be'ro Corintocjārārē cū bu'e'quere queoro weeticā tu'ogu, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Cū ojawuaronojōta añudutinu'cācu niwī. Yapatigapua Judeacjārā pajasecūorārē weetamuse cjasere, cū basu de'ro weeatjere ucūyapaticu niwā.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, Sóstenes me'rā musārē añuduti'i. Cū quē'rā Jesucristore ējōpeogu marī acaweregu nimi. Ō'acū cū ű'caronojōta yu'ure Jesucristo ye quetire weredutigu besecūūcu niwī. ² Yu'u a'ti pūrīrē musā Corintopu nirārē oja'a. Musā Jesucristore ējōpeorā Ō'acū ya curuacjārārē oja'a. Musā Jesucristo me'rā nīrā, Ō'acū yarā ni'i. Ō'acū musārē cū yarā niato nīgū besecu niwī. Nipe'tirocjārā Jesucristore ējōpeorārē tojo besecu niwī. Jesucristo nipe'tirā cūrē ējōpeorā wiogu nimi. Tojo nicā marī wiogu nimi.

³ Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Ō'acū Jesucristore ējōpeorārē weetamuse ni'i

⁴ Musā Jesucristore ējōpeorā niyucā, Ō'acū musārē añurō weecu niwī. Cū tojo weesere ī'agū, cūrē e'catise o'onu'cū'u. ⁵ Musā Jesucristo yarā niyucā, Ō'acū musārē cū ye cjase nipe'tise añusere o'ocu niwī. Tere o'ogu, musārē cū yere añurō masīcā weecu niwī. Āpērārē musā cū ye quetire añurō wereturiacā weecu niwī. ⁶ Yu'u "Cristo musārē añurō weegusami", niwū. Cū yarā sājācā, yu'u ní'caronojōta wa'awu musārē. ⁷ Tojo weerā musā Ō'acū o'osere cuope'ocā'a. Marī wiogu Jesucristo a'tiatjere yucueri curare Ō'acū musārē o'ose du'sawe'e. ⁸ Cū tutuasere musārē o'onu'cūgūsami. Cūrē ējōpeocā weenu'cūgūsami. Téé a'ti űmūco pe'ticāpu tojo weedu'ugusami. Tojo weerā marī wiogu Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā nīrāsa'a. ⁹ Ō'acū cū ní'quere queoro weemi. Cūta musārē besecu niwī. Cū macū Jesucristo marī wiogu me'rā añurō nidutigu besecu niwī.

Pablo Corintocjārārē "A'merī dūcawatiticā'ñā" nī'que ni'i

¹⁰ Acawererā, Jesucristo dutiro me'rā musārē a'tiro nigūti. Musā ni'cārōnojō wācūña. Musā ucūse me'rā dūcawatiticā'ñā. E'catise me'rā a'merī ucūña. Ni'cārōnojō wācū nisetiya. ¹¹ Yu'ure Cloé wāmetigo ya wī'icjārā musā a'merī ī'asī'rītise quetire werewā. ¹² A'tiro werewā:

“Masānucū mejēcā dia'cū wācūsetiama”, niwā. Musā a'tiro ucūaporo: “Ūsā Pablo ya curuacjārā ni'i.” Āpērā “Apolo ya curuacjārā”, “Pedro ya curuacjārā”, tojo nicā “Cristo ya curuacjārā ni'i”, niaporo. Tojo weerā no'o uaro wācūma'acā'poro. ¹³ Tojo wācūtīcā'rōua'a. Marī Cristore ējōpeorā ni'i. Tojo weerā ni'cā curuata ni'i. Marīrē ducawaase marī'i. Yu'u Cristo niwe'e. Musā ye niatjere curusapu wērībosatiwu. “Pablōre ējōpeorāre wāmeyeno'rōsa'a”, nino'ña marīwū. ¹⁴ Ō'acūrē e'catise o'o'o. Crispo, tojo nicā Gayo dia'cūrē wāmeyegu, queorota weewu. ¹⁵ Pājārā musārē wāmeyecā, a'tiro nibopā: “Pablo cū wāme me'rā ūsārē wāmeyewī”, nibopā. Tere nīrā, yu'ure ējōpeorā weebopā. No'opuacā tere weetiwu. ¹⁶ Estéfanas ya wi'icjārā quē'rārē wāmeyewu. Āpērāma wācūnemotisa'a. ¹⁷ Yu'ure Cristo wāmeyedutigu cūutiwī. Cū musārē yu'ruose queti pe'ere yu'ure weredutigu o'ōwī. Tere weredutigu, masā añurō na wācūme'rīse paca me'rā weredutitwī. Yu'u tojo werēcāma, Cristo curusapu wērīserere wācūtībopā. Masā yu'ruono'tibopā.

Ō'acū tutuasere, cū masīserere Cristo me'rā masīno'o nise ni'i

¹⁸ Jesucristo ye queti a'tiro ni'i. Cū marīrē yu'ruosī'rīgū, curusapu wērīcu niwī. Terēta Jesucristore ējōpeotirā pecame'epu wa'ajā a'tiro nisama cū wērī'quere: “Tojo nima'acārō wee'e”, nisama. Marī cū yu'ruono'cārā pe'ema Cristo curusapu wērī'que queti añuse ni'i. Te queti me'rā Ō'acū tutuasere i'ano'o. ¹⁹ Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpūre a'tiro ojano'wū:

Āpērā “Ūsā masīrā ni'i”, nīrāsama.
Na tojo ucūserere pe'ticā weeguti.

Na tu'omasīserere tuumajāminu'cōcūti, nicu niwī Ō'acū.

²⁰ Tojo weerā “Masīpe'ocā'a” nīrā mejō nīrā tojama. Tojo nicā āpērārē na wācūserere bu'eri masā quē'rā mejārōta tojama. A'ti ūmūco cjasere ucūme'rīrā quē'rā mejārōta tojama. A'te, a'ti ūmūco cjase na “Tu'omasī'i” nisere Ō'acū a'tiro weesami. Tere mejō nise waro wa'acā weesami.

²¹ Ō'acū nipe'tiserere masīmi. Tojo weegu cū a'ti turicjārārē na tu'omasise me'rā cūrē masīcā weeticu niwī. A'tiro pe'e ūacu niwī. Na Jesucristo ye quetire tu'orā, na ējōpeocā, “Narē yu'ruoguti”, nicu niwī. Cūrē ējōpeotirā pe'e te quetire tu'orā, “Tojo nima'acārō wee'e”, ni wācūcārā niwā.

²² Judío masā Ō'acūrē ējōpeose dūporo a'tiro nisama: “Ō'acū tutuaro me'rā wee'ī'ocā i'atojarāpu dia'cū ējōpeorāti”, nisama. Judío masā nitirā griego masā pe'e quē'rā a'ti turicjārā na wācūme'rīserere ējōpeoma. ²³ Ūsā pūrīcā Cristo curusapu wērī'cu ye quetire were'e. Judío masā tere tu'orā, tu'satisama. Judío masā nitirā quē'rā te quetire tu'orā, “Tojo nima'acārā weema”, nisama. ²⁴ Marī Ō'acū bese'cārārē no'o judío masārē, judío masā nitirārē Jesucristo ye queti ni'cārōnojō ni'i. Marī Cristo curusapu wērīse me'rā a'tiro masī'i: “Ō'acū tutuagu, masīyu'ruagu nimi”, ni'i. ²⁵ A'ti ūmūcocjārā Ō'acū weesere tojo weema'asere weronojō wācūma. Niwe'e. Ō'acū weese pe'eta masā masīse nemorō niyu'runu'cā'a. Apeye Ō'acū wee'quere tutuatiserere weronojō i'ama. Niwe'e. Cū wee'que pe'eta masā weese yu'ruoro tutuanemo'o.

²⁶ Acawererā, musārē Ō'acū beseatji dūporopu niseti'quere wācūña. Musā pejetirācā a'ti turi cjasere masīrā waro niwū. Pejetirācā wiorā niwū. Pejetirācā wiorā acawererā niwū. ²⁷ Cū a'ti turi cjase masīrārē

bopoyadutigu na “Tu'omasitirā nima” nirānojōrē besecu niwī. Tojo nicā tutuarārē bopoyadutigu tutuatirā pe'ere besecu niwī. ²⁸ Cū mejō nirā masā yabino'rārē besecu niwī. Cū tojo weecā, wiorā mejō nirā tu'oña'to nīgū tojo weecu niwī. ²⁹ Tojo weegu Ō'acū ī'orōpu ne ni'cū “Yu'u āpērā yu'ruoro masiyu'runu'cā'a”, nīmasītisami. ³⁰ Musārē Ō'acū basuta Jesucristo yarā sājācā weecu niwī. Tojo nicā Cristo me'rāta marī masise cuo'o. Cū me'rāta tja Ō'acū marirē “Na añurā, yu'ruono'cārāpu nima”, ni ī'asami. Marī cū yarā ni'i. Tojo weegu marī pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rūweticā weecu niwī. ³¹ Tojo weero Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu oja'caronjōta ni'i: “Ni'cū 'Āpērā yu'ruoro niyu'runu'cā'a' nī'ī'rīgū, niticā'to. Tojo wācūrōnojō o'ogu, marī wioḡu pe'ere 'Tutuayū'rūḡu nīmi, marirē añubutiario weecu niwī, niato”, ni ojano'wū.

2

Cristo curusapu wērī'que queti ni'i

¹ Yu'u musā tiropu Ō'acū ye quetire weregū etagu, a'tiro weewu. Pacase ucūse di'apaca me'rā masā na masise me'rā weretiwu. ² Yu'u musā tiropu nīgū, a'te dia'cūrē wācūnurāwū: “Jesucristo ye queti, tojo nicā cū curusapu wērī'que dia'cūrē weregūti”, ni wācūwū. ³ Yu'u musā tiropu nīgū, mejō nīgū tu'oña'wū. Apetero yu'u te quetire queero weretibosa'a nīgū, narāsācūcāti. ⁴⁻⁵ Yu'u musārē ējōpeocā ḡagu, masirā ucūwūase me'rā ucūtiwu. Ō'acū tutuase, cū masise o'ose me'rā ējōpeoato nīgū ucūwū. Tere ucūḡū, Ō'acū tutuaro me'rā, Espiritu Santu me'rā pe'e ējōpeocā weewu. Musārē masā wācūwuaronjō tu'o ējōpeocā ḡatiwu. Tojo weegu tojo werewu.

Ō'acū cūrē masiāto nīgū Espiritu Santure o'o'que ni'i

⁶ Tojo nimirā, apeterore ūsā a'tiro wee'e. Jesucristore añurō ējōpeorāma pacase masise paca me'rā were'e. Te masise paca a'ti turi cjase mejēta ni'i. Tojo nicā wiorā a'ti turicjārā ye mejēta ni'i. Na masise maata pe'tirosa'a. ⁷ Ūsā a'tere ucūrā, Ō'acū ye pe'ere ucūrā wee'e. Cū masisere, masīno'ña marīmi'quere, masā ne waro tu'oti'quere ucū'u. A'ti turi weese duporo Ō'acū te ya'yio'quere “A'tiro weeguti”, ni wācūyutojacu niwī. Marirē yu'ruoatjere, marī ū'musepu ninu'cūatjere wācūyucu niwī. Tereta ucū'u. ⁸ Ne ni'cūputa a'ti turicjū wioḡu a'tere tu'omasiticu niwī. Tu'omasirā pūrīcā, Jesucristo marī wioḡu añuyu'rūḡure curusapu wējētibopā. ⁹ Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpure a'tiro pe'e ojano'o: Ō'acū cūrē mairārē añuse apoyucu niwī.

Na ī'ati'que, na tu'oti'que ni'i.
Na ne cārō wācūma'ati'que ni'i, ni ojano'o.

¹⁰ Te añuse marī masīti'quere Ō'acū Espiritu Santu me'rā marirē masicā weemi. Espiritu Santu nipe'tise diasayū'runu'cāsere Ō'acū cū weesere masīpe'ocā mi.

¹¹ Marī apī cū wācūsere masīwe'e. Cū se'saro cū wācūsere tu'oña'sami. A'te weronjō Espiritu Santu se'saro Ō'acū cū wācūsere masīmi. ¹² Marī a'ti ūmucocjārā Jesucristore ējōpeotirā weronjō wācūwe'e. Ō'acū marirē Espiritu Santure o'ocu niwī. Tojo weerā cū weronjō wācūse cuo'o. Cū me'rā nipe'tise Ō'acū marirē o'o'quere masī'i. ¹³ Ūsā a'tere ucūrā, Espiritu

Santu bu'e'que useri me'rã ucũ'u. Ësã basu masĩmujãti'que me'rã mejeta ucũ'u. Tojo weerã ùsã Espĩritu Santure cuorã cãrẽ cuorãrẽta bu'e'e.

¹⁴ Espĩritu Santure moogũ a'tiro weesami. Õ'acũ ye cjasere, Espĩritu Santu bu'esere uatisami. "Tojo nima'acãrõ wee'e", nisami. Espĩritu Santu me'rã marĩ Õ'acũ yere masĩ'i. Tojo weegu cãrẽ moogũ Õ'acũ yere "Tojo nirõ wee'e", ni tu'omasĩtisami. ¹⁵ Espĩritu Santure cuogu pe'e nipe'tise bu'esere "¿Queoro niti?" ni besemasĩpe'ocã'sami. A'tiro weegure Espĩritu Santure moogũ pe'e cã weesere besemasĩtisami. ¹⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwũ: "Ni'inojõta ne ni'cũ marĩ wioгу wãcũsere masĩtisami. Ne Õ'acũrẽ "Tojo u'a'a' ni, dutimasĩtisami", ni ojano'wũ. Tojo nimicã, marĩ pe'e Cristo me'rã nĩrã, cã wãcũsere masĩ'i.

3

Pablo "Ësã Õ'acũrẽ da'racõ'terã ni'i" nise ni'i

¹ Acawererã, musã Espĩritu Santure añurõ yu'tirã weronõjõ nitiwũ. Tojo weegu musãrẽ diasasere wereta basiotiwũ. A'tiro pe'e weewũ. Musãrẽ diasatise dia'cãrẽ werewũ. A'ti turicjãrã Espĩritu Santure moorã weronõjõ niyucã, tojo weewũ. Musã Cristo ye cjasere añurõ ëjõpeotiwũ. Tojo weegu musãrẽ wĩ'marãrẽ ucũgũ weronõjõ werewũ. ² Wĩ'marã a'tiro weesama. Õpẽri du'utirã, õpẽcõ dia'cũ mi'rĩsama. Narẽ ba'asere ecatisama. Bu'ese ba'ase ecase weronõjõ ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Wĩ'marãrẽ õpẽcõ mi'orõ weronõjõ musãrẽ a'tiro weewũ. Musãrẽ diasatise bu'icjasere bu'ewã'cõwũ. Yu'u diasasere musãrẽ bu'ecãma, põtẽoti wãcũejatibopã. Mejãrõta ni'cãrõacãrẽ yu'u pacase pacare bu'ecã, tu'otibosa'a. ³ Musã Jesucristore ëjõpeotirã weronõjõ ni'i yujupũ. Musã a'merĩ uo'o. A'merĩ i'asĩ'rĩwe'e. Tojo weerã Jesucristore ëjõpeotirã a'ti turicjãrã weronõjõ wee'e. ⁴ Musã a'tiro ucũ'u: "Yu'u Pablo ya curuacjũ ni'i." Apĩ "Yu'u Apolo ya curuacjũ ni'i", nisa'a. Tojo nĩrã, a'ti turicjãrã weronõjõ ucũrã wee'e.

⁵ Yu'u, Apolo me'rã ùsã mejõ nirã ni'i. Õ'acũrẽ da'rawã'ñaco'teri masã ni'i. Tojo weerã ùsãrẽ "Na ya curuacjãrã ni'i", niticã'ña. Ësã werese me'rã musã marĩ wioгу Jesucristore ëjõpeowũ. Ësãnu'cũ Õ'acũ wereduti'quere werewũ. ⁶ Yu'u ne waro musãrẽ werewã'cõwũ. Ni'cũ otese ñucare otegu weronõjõ weewũ. Be'ro Apolo musãrẽ bu'enemopeocu niwĩ. Otesere aco pio'cu weronõjõ weecu niwĩ. Õ'acũ pe'e tere pe'rĩ bu'camujãcã weecu niwĩ. Tere weégu, musãrẽ nemorõ ëjõpeocã weecu niwĩ. Nemorõ cã waro weecã weecu niwĩ. ⁷ Otese ñucare otegu, tojo nicã aco piogu mejõ nirã nima. Õ'acũ pũrĩcã tere pĩ'rĩcã weegũ cã waro nimi. ⁸ Weremu'tã'cu, be'ro cãrẽ bu'esirutugu quẽ'rã ni'cãrõnojõ nima. Õ'acũ nãnu'cãrẽ queoro na wee'quere wapayegusami. ⁹ Ësã Õ'acũ yarã ni'i. Cãrẽ ni'cãrõnojõ da'racõ'te'e. Musã cã da'rari di'ta weronõjõ ni'i.

Tojo nicã wi'i cã yeewã'cãrĩ wi'i weronõjõ ni'i. ¹⁰ Yu'u Õ'acũ weetamuse me'rã musãrẽ bu'égũ, a'tiro weewũ. Wi'i nu'cõme'rĩrĩ masũ weronõjõ musãrẽ añurõ bu'enu'cãwũ. Æpẽrã musãrẽ bu'enorã, ti wi'ire weeturiamujãrã weronõjõ weerã weema. Ti wi'ire yapadã'reosĩ'rĩrã, añurõ weeroua'a. ¹¹ Õ'acũ masãrẽ yu'ruodutigu Jesucristore cũucu niwĩ. Cũ ni'cũta masãrẽ yu'ruogu nimi. Yu'u musãrẽ te quetire bu'enu'cãwũ. Ne apĩ, Õ'acũ tojo cũunu'cã'que Jesucristo ye quetire ñucayumasĩtisami. ¹² Wi'ire weérã, a'tiro weeno'o. Uru, platanojõ

me'rã, ütãperi wapabujuse me'rã yeebu'ipeono'o. Äpërã yucu me'rã, pürĩ me'rã, ärũpagu me'rã weemasĩno'o. A'te weronojõ ni'cũ añuse warore müsãrẽ bu'ebosami. Apĩ mejõ nise maata pe'tisere bu'ebosami. ¹³ A'ti umucõ pe'ticã, Õ'acũ nãnucũrẽ na bu'e'quere bajuyoropu besegusami. Ni'cũ urure pecame'epu besegu weronojõ weegusami. ¿Na añurõ o ña'arõ pe'e bu'epari? nĩgũ, tojo weegusami. ¹⁴ Ni'cũ äpërãrẽ añurõ bu'eturiamujã'que ninu'cũcã'rõsa'a. Ni'cã wi'i ütã wapabujuse me'rã yéca wi'i ñjũtiro weronojõ ninu'cũrõsa'a. Õ'acũ cã da'ra'quere wapayegusami. ¹⁵ Apĩ añurõ bu'eturiawã'cãtigu pe'ere cã bu'e'que pe'tia wa'arosa'a. Pürĩ me'rã wéca wi'i weronojõ ñjũdija wa'arosa'a. Cũ ti wi'i ñjũrĩ cura du'tiwijaa'cu weronojõ nigãsami. Cũ ye nipe'tise ñjũpe'tia wa'arosa'a. Cũ ni'cũta pecame'epu wa'abo'cu yu'ruwetigusami.

¹⁶ ¿Müsã masĩweti? Müsã Õ'acũ wi'i weronojõ ni'i. Espĩritu Santu müsãpure nimi. ¹⁷ Müsãrẽ “Õ'acũ wi'i weronojõ ni'i” nĩrõ, cã yarã waro ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Tojo weegu Õ'acũ cã yarãrẽ dojorẽcã weegure pecame'epu bu'iri da'regusami.

¹⁸ Müsã basu a'tiro wãcũma'aticã'ña: “Yu'u a'ti umucocjãrã wãcũwuarõ weronojõ masĩyu'rua'a”, niticã'ña. A'tiro pe'e niña. “Ne masĩtisa'a”, niña. Tojo ucũgũ pürĩcãrẽ Õ'acũ masĩgũ waro wa'acã weegusami. ¹⁹ A'ti umucocjãrã na “Tu'omasĩ'i” nise Õ'acũ i'orõpure tojo weema'ase ni'i. Õ'acũ ye queti ojãca pürĩpu a'tiro ni ojano'wũ: “A'ti turicjãrã na masĩse me'rã 'Weerãti' nĩrãrẽ Õ'acũ na wãcũsere tuumajãminu'cõcã'sami”, ni ojano'wũ. ²⁰ Aperopu quẽ'rãrẽ Õ'acũ ye queti ojãca pürĩpure a'tiro ojanemono'wũ: “Marĩ wioqu a'ti umucocjãrã wãcũsere masĩmi. Na masĩsere i'agũ, 'Mejõ nise ni'i', nisami”, ni ojano'wũ. ²¹ Tojo weerã müsãrẽ bu'egure “Äpërã yu'ruoro nimi”, niticã'ña. “Yu'u Pablo ya curuacjũ ni'i”, niticã'ña. Õ'acũ müsãrẽ añurõ wa'acã uagu, a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tisere o'ocu niwĩ. ²² Yu'ure, Apolore, Pedrore müsãrẽ weetamudutigũ o'õcu niwĩ. Tojo nicã a'ti turi cjasere, marĩ catisere o'õcu niwĩ. Apeye, wẽrĩca be'ro catinu'cũatjere o'õcu niwĩ. Nipe'tise müsã ye ni'i. ²³ Apeye quẽ'rãrẽ müsã Cristo yarã ni'i. Tojo nicã Cristo quẽ'rã Õ'acũ yagu nimi.

4

Jesucristo ye quetire wererã na weeseti'que ni'i

¹ Æsãrẽ müsã a'tiro wãcũrõua'a. “Cristore da'rawã'ñaco'teri masã nima”, nĩrõua'a. Æsã Õ'acũ ye queti toduporocjãrã masĩti'quere wereco'terã ni'i. ² Marĩ da'rase cuorã, marĩ wioqu duti'caronojõta queoro weeroua'a. Tojo weecã, marĩrẽ ñjõpeosami. ³ Müsã yu'ure “Pablo Õ'acũ cjasere añurõ da'rami” nicã o niticã, sõ'owaro wãcũque'tiwe'e. Mejãrõta wiorã na besewuaropu miacã quẽ'rãrẽ, wãcũque'tiwe'e. Yu'u basu waro quẽ'rã besewe'e. ⁴ Yu'u da'rasere ña'arõ tu'õña'tisa'a. Tojo nimigũ, “Te añu ni'i”, nĩmasĩtisa'a. Marĩ wioqu dia'cũ yu'u weesere besesami. ⁵ Tojo weerã äpërã wee'quere beseyuticã'ña. Marĩ wioqure yucueya. Cũ a'tigu, nipe'tise masã masĩti'que ya'yioropu ni'quere bajurẽgãsami. Masã na wãcũrõpu “A'tiro weeguti” ni'que quẽ'rãrẽ i'ogãsami. Ti numu nicã Õ'acũ nãnucũ añurõ weeseti'quere “Queoro añurõ weewu”, nigãsami.

⁶ Acawererā, añusere musārē uasā'a. Tojo weegu Apolo, yu'u, ūsā ye cjase me'rā musārē queose o'opu. Ūsā weronojō ni'cārō me'rā niato nīrā tojo weepu. Ūsā weesere ī'acūña. Tojo wéerā, musā Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta weerāsa'a. Ti pūrīpu dutitisenojōrē yu'ruoquejosome. Tojo nicā “Ūsārē bu'egu pe'e masīyu'rūnu'cāmi musārē bu'egu yu'ruoro”, nisome.

⁷ Musā āpērā nemorō añurā niwe'e. Masīyu'rūnu'cārā niwe'e. Nipe'tise musā cuose Ō'acū o'o'que dia'cū ni'i. Cū o'ōca be'ro nīmicā, to pūrīcārē ĵde'ro weerā musā basu boca'caro weronojō tu'oña'ti? ⁸ Musā a'tiro wācū'u: “Nipe'tisere cuope'ocā'a, ñe'enojō du'sawe'e”, nisa'a. Ūsā topu nī-tiri cura musā wiorā masīyu'rūnu'cārā weronojō tu'oña'sa'a. “Nipe'tisere masīpe'ocā'a”, nisa'a. Tojo nīrā, ūsā pe'ere tojowaro ī'acō'asa'a. Musā diacjūta wiorā nicā pūrīcārē, añuyu'ruabosa'a. Ūsā quērā musā me'rā wiorā nitamubosa'a. ⁹ Yu'u a'tiro pe'e tu'oña'a. Ō'acū ūsārē Jesucristo besecū'cārārē nipe'tirā docapu mejō nīrā mejārā cūu'caro weronojō tu'oña'a. Ūsā wējēcō'ano'ajā weronojō ni'i. Nipe'tirā, a'ti di'tacjārā, u'musecjārā ūsā pi'eticā ī'asama. ¹⁰ Cristo ye quetire werecā, a'ti nucūcācjārā ūsārē “Tu'omasitirā nīma”, nisama. Musā pe'e “Cristo ye quetire masīpe'ocā'a”, nisa'a. Ūsā musā ī'acāta, tutuawe'e. Musā pūrīcā “Ūsā tutuarā ni'i”, nisa'a. Masā ūsārē tojo ī'acō'acā'ma. Musā pe'ere wīopesase me'rā ī'asama. ¹¹ Ne waroputa ūsā pi'etīnu'cāwū. Nī'cārōacā quērārē tojota yapaticā'a. Ējaboa'a, acowuo'o, su'ti moo'o. Masā ūsārē tārāpéma. Wi'i ūsā ya wi'i waro moo'o. ¹² Ūsā ba'asī'rīsenojōrē, ūsā su'ti sāñasī'rīsenojōrē duusī'rīrā, a'tiro wee'e. Ūsā basu uputu da'ra pi'eti'i. Masā ūsārē ña'arō ucūcā, narē ūsā pe'e “Añurō wa'ato”, ni sērībosa'a. Ūsārē ña'arō weecā, tojo tu'oña'cā'a.

¹³ Masā ūsārē ña'arō ucūcā, narē añurō me'rā apome'ricā'a. A'ti uñuco cjase na cō'a'que, na uatīsero weronojō ūsārē ī'ama. Ne waropu tojo yabinu'cā'cārā mejārōta yabinu'cūma tja. ¹⁴ Musārē bopoyaditigu mejēta oja'a. Musārē yu'u ma'īgū, yu'u pō'rārē weronojō queoro wācūcā uagu wereme'ricā'a.

¹⁵ Musā pājārā diez mil Cristo ye quetire bu'erā cuorā, cuomasī'i. Tojo pājārā cuota basiomīcā, ni'cūta nisami musārē weremu'tā'cu. Te Jesucristo masārē yu'ruogu a'ticu niwī nise quetire yu'uta weremu'tāwū. Musā te quetire tu'orā, cūrē ējōpeonu'cāwū. Tojo weegu yu'u musā pacu weronojō ni'i. Musā quērā yu'u pō'rā weronojō ni'i. ¹⁶ Tojo weegu musārē a'tiro weecā ua'a. Yu'u weesetisere ī'acūu weesirutuya. ¹⁷ Yu'u tere uasāgū, Timoteore musā tiropu o'ógū wee'e. Cūrē ma'ī'i. Cū yu'u macū weronojō nīmi. Marī wīogu yere queoro weenu'cūmi. Yu'u Cristore ējōpeogu weesetisere cū musārē weregusami. Yu'u nipe'tirā Cristore ējōpeorārē, nipe'tiropu nīrārē were'quenojōrēta weregusami. ¹⁸ Nī'cārērā musā a'tiro wācūsa'a: “Ūsā āpērā nemorō añurō weeyu'rūnu'cā'a”, nisa'a. Tere nīrā, “Pablo a'tisome”, ni wācūsa'a.

¹⁹ Yu'u pe'e “Ō'acū uacā, maata musā tiropu wa'aguti”, ni wācū'u. “Topu wa'agu, na tojo ni ucūrārē ī'agūti”, ni'i. Te se'sarore ī'asome. “ĵNa Ō'acū tutuase me'rā weetina?” ni ī'agūti”, ni'i. ²⁰ Ō'acū wīogu nise a'tiro ni'i. Cū uaro, cū tutuaro me'rā weecā uami. Ucūse useri me'rā dia'cū yu'ticā uatimi. ²¹ ĵÑe'erē uasari musā? ĵYu'u musā tiropu wa'agu, ña'arō weese

wapa musārē tu'ticā uasari? ¿O añurō weese wapa pe'e ma'ise me'rā wereme'ricā uasarine?

5

Ña'arō weegure cō'awirōdutise ni'i

¹ Musā ye queti a'topu busutu'o'o. Tere tu'ogu, tu'omarīawā. A'tiro tu'o'o. Ni'cū musā me'rācjū cū pacu nuorē'core ē'ma, numotiapu. A'tiro weesere Ō'acūrē ējōpeotirāputa ne weetima. Ña'ayu'rua'a. ² Musā “Āpērā nemorō añurō weeyu'rūnu'cā'a”, ¿niti yujupu? Bujawetironojō o'orā, musā bujawetitiwu. Bujawetirā pūricā, cūrē cō'abopā. Musā me'rā nerēnemodutitibopā. ³ Yu'u a'topu nimigū, yu'u wācūse me'rā musā tiropu nīgū weronojō tu'oña'a. Tojo weegu cū ña'arō weegure musā me'rā nigūrē “Cō'arōua'a”, nitoja'a. ⁴ Marī wiogu Jesucristo dutiro me'rā musārē nerēduti'i. Yu'u quē'rā yu'u wācūsepu musā tiropu nitamugūti. Marī wiogu Jesū quē'rā cū tutuase me'rā musā tiropu nigūsami. ⁵ Musā tojo nerērā, pacu nuorē'core namotigare cō'acā'ña. Wātī cū upare be'ro weesī'rigū weeato nírā tojo du'ucā'ña. Tojo weecā, cū upu pi'etirosa'a. Tojo pi'etigu, cū ña'arō weesere du'ubosami. Cū tojo wéeca be'ro marī wiogu Jesū a'ti turipu a'tigu, cūrē yu'ruogusami.

⁶ Ña'arō weegú musā wa'teropu nisami. Tojo weerā “Ēsā pe'e āpērā yu'ruoro añurō weeyu'rūnu'cā'a”, niticā'ña. Ña'arō weesere nipe'tirā pē'rīpejatawio ni'i. ¿Musā a'tiro niwuasere masīweti? “Pā wéerā bucuato nírā levadura wāmetisere morēsama. Na cārōacā morēca be'ro te nipe'tiropu se'sa wa'asa'a”, nino'o. A'te weronojō masā na ña'arō weesere pē'rīpeja wa'asama. ⁷ Tojo weerā pē'rīpejari nírā, te ña'ase dojorēsere cō'acā'ña. Tere cō'arā, musā añurā tojarāsa'a. Judío masā Pascua bosenumu duporo pā bucuase me'rā morē'quere cō'asama. Ti bosenumurē morēña marīse dia'cūrē ba'asama. Te weronojō musā a'tiro weerāsa'a. Ña'ase dojorēsere cō'arā, pā morēña marīse weronojō tojarāsa'a. Añurā tojarāsa'a nitiroma, añurā nitoja'a. Cristo cū basuta marī ña'arō weesere cō'agū wējēno'tojacu niwī. Cū Pascua nicā oveja na wējē'cu weronojō nimi. ⁸ Tojo weerā toduporo ña'arō weeseti'quere du'uruua'a. Diacjū weesooro marīrō weesetiroua'a. Ña'arō weesetiro marīrō nirōua'a.

⁹ Yu'u toduporo ojamu'tāca pūripu a'tiro ojawu. “Numiarē a'metārābajaque'atirā me'rā ba'patiticā'ña”, ni ojawu. ¹⁰ Yu'u tojo ojagu, “A'ti turicjārārē ba'patitibutiacā'ña”, nigū mejēta weewu. A'ti turipure no'o uaro weeri masā nima. A'metārāri masā, uaripejasebucurā, yajari masā, Ō'acū mejētare ējōpeoma'arī masā nima. Yu'u tojo nibutiaca be'ro nicāma, musā no'o wa'arā wa'abopā. ¹¹ Yu'u a'tiro pe'e niwā: “No'o 'Jesucristore ējōpeo'o' nimigū, ña'arō weegú me'rā ba'patiticā'ña. A'metārāgūnojōrē, uaripejagunojōrē, no'o queose yee'quere ējōpeoma'agūnojōrē ba'patiticā'ña. Tojo nicā ña'arō tu'tisepijagure, que'asebucure, yajari masūrē ne ba'patiticā'ña. Ne cārō na 'Jesucristore ējōpeo'o' nimirā, ña'arō weerā me'rā ba'aticā'ña”, niwū. ¹²⁻¹³ Yu'u Jesucristore ējōpeotirārē bu'iri da'rewē'e. Ō'acū cū basu narē bu'iri da'regusami. Musā pūricā musā me'rā nirārē na ña'arō weecā, bu'iri da'reya. Ō'acū ye queti ojáca pūrī oja'caronojōta weeya. A'tiro

ojano'wā: “Ni'cū musā wa'tero nigū ña'arō weegure cō'awīrōña”, niwā. Tojo weerā cūrē cō'acā'ña.

6

Jesucristore ějōpeorārē mejēcā wa'acā, weresātirāta a'merī apoya nise ni'i

¹ Jesucristore ějōpeorā na me'rācjārā me'rā uarānojō a'tiro weesama. Beseri masā Jesucristore ějōpeotirā tiropu besedutirā wa'asama. Tojo weeticā'rōua'a. Musā me'rācjārā Jesucristore ějōpeorārē besedutirōua'a. ² Musā masīsa'a. A'ti turi pe'tica be'ro Jesucristo yarā a'ti turicjārārē beserāsama. Musā a'ti turicjārārē beserāsama nīrā, to pūrīcārē ĵe'ro weerā a'teacārē besemasīweti? ³ ĵMusā masīweti? A'ti umuco pe'ticā, marī Ō'acūrē wereco'terā u'musepu nimi'cārā quē'rārē beserāsa'a. Tojo beserāsa'a nīrā, a'ti umuco cjase musā du'saso'quema tjāsa'a. ⁴ A'ti umuco cjase mejō nise me'rā musā a'merī ua'a. Teacā me'rā uarā, a'tiro wee'e. Musā beseri masārē “Mejō nīrānojō nima” nimirā, na tiropu besedutirā wa'a'a. ⁵ A'tema musārē bopoyato nīgū tojo ni'i. ĵMusā wa'teropure ne ni'cū masīgūnojō a'tere beseacju marībutiati?

⁶ Nicāma, cūrē besedutironojō o'orā, Jesucristore ějōpeotirā tiro pe'e musā me'rācjārārē weresārā wa'a'a. Tojo weecā ĵaņu niti musārē? ⁷ Musā basu a'merī uarā, tojo weema'acārā wee'e. Musārē ña'arō weesere tojo tu'oña'cā, nemorō añubosa'a. Narē weresārōnojō o'orā, na yajasere ya'yiosārā, tojo tu'oña'cā'ña. ⁸ Musā basuta Jesucristore ějōpeorā musā acawererārē ña'arō wee'e. Na yere yajasa'a.

⁹ ĵMusā masīweti? Ña'arō weerā Ō'acū tiropu wa'asome. Musā wācūma'aticā'ña. A'tiro weérā, u'musepure wa'asome. Ma'mapjia no'o űaro a'metārābajaque'atirānojō wa'asome. No'o queose yee'quere ějōpeoma'arānojō wa'asome. Numotirā, marāputirā āpērārē a'metārābajaque'atirānojō wa'asome. No'o umua basu ña'arō weerānojō, numia basu ña'arō weerānojō u'musepu wa'asome. ¹⁰ Tojo nicā yajari masā, űaripejasebucurānojō, que'asebucurā, tu'tisepiarā, weesoose me'rā yajari masā Ō'acū tiropu wa'asome. ¹¹ Toduporopure musā ni'cārērā a'tere tojota weeseticārā niwā. Ni'cārōacārē acobojo, ducayuno'cārāpu ni'i. Ō'acū yarā ni'i. Marī wiogu Jesú me'rā, tojo nicā Espiritu Santu me'rā Ō'acū musārē “Añurā nima”, ni i'asami.

Marī upu Cristo ya upu ni'i nise ni'i

¹² Masā a'tiro ucūwuasama: “Marī weesī'rīsere no'o űaro weemasī'i.” Tojota ni'i, nīrō pe'e. Apeye marī weesī'rīse marīrē weetamutisa'a. Marī űaro weegu wee'e nīgū, tere tojo weewā'ñaticā'rōua'a. ¹³ Apeye na ucūwaae diacjū ni'i. A'tiro ni'i: “Ba'ase añu ni'i paagare. Paaga pe'e ba'asāacja ni'i.” Ō'acū pe'e a'te puaropure pe'ticā weegusami. Apeye pe'e diacjū niwe'e. Ō'acū upu weégu, a'metārābajaque'atiati upure weeticu niwī. Marī ya upu Jesucristo űaro weeti upu ni'i. Cū ti upu wiogu nimi. ¹⁴ Ō'acū cū tutuaro me'rā marī wiogu ya upure masōcu niwī. Cūrē masō'caronojōta marī upure masōgūsami.

¹⁵ ĵMusā masīweti? Musā ya upu, Cristo ya upu me'rā a'mesu'a'a. Marī tojo ni'i nīrā, Cristo ya upure a'tiro weeta basiowe'e. A'metārāwapata'ari masō ya upu me'rā ti upure a'mesu'ota basiowe'e. ¹⁶ ĵMasīweti? Ō'acū

ye queti ojáca pūrīpu a'tiro ojano'wũ: “Ūmu, numio me'rā nígũ, na puarā nimirā, ni'cā upu weronojō tojasama”, ni ojano'wũ. Tojo weerā musā ña'agō me'rā nírā, ña'arā tojasa'a. Co me'rā ni'cā upu dojorā weesa'a. ¹⁷ Ni'cū Jesucristo marī wiogu me'rā a'mesu'agu pe'ema, na puarāputa ni'cā upu dojo, ni'cā wácuse cuosama.

¹⁸ Ne āpērārē a'metārābajaque'atísere wácūma'aticā'ña. Apeye marī ña'arō weesere sō'owaro marī upu me'rā weetisa'a. Marī a'metārābajaque'atirā pe'e, marī upu warore dojorērā wee'e. ¹⁹⁻²⁰ ¿Musā masīweti? Marīrē Ō'acū Espíritu Santure o'ócū niwī. Marī ya upu Espíritu Santu ya wi'i ni'i. Tojo weerā marī upu me'rā no'o uaro weemasīwe'e. Jesucristo marīrē ma'ígũ, cū yarā niato nígũ wēri wapayecu niwī. Tojo weerā marī upu me'rā Ō'acū cū uaro pe'e weemasī'i. A'tiro weecā, āpērā cūrē añurō wácūrāsama.

7

Numotise cjase ni'i

¹ Ni'cārōacārē musā sērītiña'o'oca pūrīrē yu'tiguati. Numotiticā, marāputiticā añucā'a, añurō pe'e. ² Tojo nimicā, topure pājārā āpērā no'o uaro a'metārābajaque'atísama. Tojo weerā ūmu nánucū numotiroña'a. Numia quē'rā nánucū marāputiroña'a. ³ Ūmu cū numo me'rā añurō nisetiato. Co quē'rā cū me'rā mejārōta nisetiato. ⁴ Marāputigo a'tiro niticā'to: “Yu'u uaro weegoti”, niticā'to. Co marāpu niyucā, “Cū uaro weegoti”, niato. Numotigu quē'rā “Yu'u uaro weegoti”, niticā'to. Cū numo niyucā, “Co uaro weegoti”, niato. ⁵ Co a'tiro weeato. Co marāpu co me'rā nisī'rīcā, yu'tiatio. Cū quē'rā core yu'tiatio. Ō'acūrē ñubuerātirā, ticuse numurī “Marī weewaronojō weeticā'rā” ni apóca be'ro pūrīcā tojo weeticā'to. Ñubuetu'ajaca be'ropu toduporo niseti'caronojōta marāpu me'rā, numo me'rā niato tja. Tojo weeticā, wácūtutuaticā, wātī musārē ña'arō weedutibosami. Āpērā me'rā no'o uaro a'metārāma'acā weebosami.

⁶ Yu'u musārē a'tere dutibutiase weronojō ucūgũ mejēta wee'e. Musā tojo weesī'rīcā, añurōsa'a nígũ, tojo ni'i. ⁷ Yu'u a'tiro wácū'u. Yu'u musā nipe'tirārē yu'u weronojō numo marīrā nicā uamisa'a. Ō'acū pe'e masānucūrē na weepōtēoatjere cūcū niwī. Āpērārē numo marīdutigu o marāpu marīdutigu cūcū niwī. Āpērā pe'ere numotidutigu, marāputidutigu cūcū niwī.

⁸ Ni'cārōacā musā numo marīrārē, marāpu marīrārē, wapewia numiarē nigūti. Musā yu'u weronojō numotiticā, marāputiticā, añu ni'i. ⁹ Ūmu numia me'rā nisī'rīrā nu'cātīrānojo numotiatio. Numia quē'rā mejārōta marāputiatio. Na numotīcā, marāputīcā, nemorō añu'u. Na numia me'rā, ūmu me'rā nisī'rīrā, pi'etīcā'to.

¹⁰ Yu'u marāputīrārē, numotīrārē a'tiro duti'i. A'te marī wiogu dutise ni'i. Yu'u tere wereturia'a. Numio co marāpure cō'aticā'to. ¹¹ Cō'agō pūrīcā, apī me'rā nuorētīcā'to. Marāpu nimī'cu me'rā apotigo, ni'cōta tojato. Ūmu quē'rā mejārōta cū umorē ne cō'aticā'to. Cū quē'rā cū numo ni'co me'rā apotigu, mejārōta tojato.

¹² Āpērāma, yu'u Jesucristo besecū'cu nígũ, yu'u wácūsere a'tiro nigūti. Te wácuse marī wiogu yu'ure bu'e'que mejēta ni'i. A'tiro nigūti. Ni'cārērā musā Jesucristore ējōpeotigore numotibosa'a. Co mu'u

me'rã ninu'cũsĩ'rĩcã, cõ'aticã'ña. ¹³ Mejãrõta ãjõpeotigure marãputigo quẽ'rã mu'ũ me'rã cũ ninu'cũsĩ'rĩcã, cõ'aticã'ña. ¹⁴ Na musã me'rã nise ye bu'iri Ô'acũ narẽ añurõ weesami. Tojo weerã musã põ'rã Jesucristore ãjõpeotirã põ'rã weronjõ nitisama. Ô'acũ musã põ'rãrẽ añurõ weesami. ¹⁵ No'o Jesucristore ãjõpeotigu cũ ñumorẽ cõ'asĩ'rĩgũnojo pe'e cõ'ato. Jesucristore ãjõpeotigo quẽ'rã co marãpure cõ'asĩ'rĩgõnojo cõ'ato. Ô'acũ marĩ ãpẽrã me'rã a'meguẽse marĩrõ niseticã uami. Na cõ'asĩ'rĩcã, añurõsa'a. ¹⁶ Cõ'ano'gõ "Yu'ure cõ'aticã, yu'ũ marãpure Jesucristore ãjõpeocã weemasĩbopã", nita basiowe'e. Cõ'ano'gũ quẽ'rã "Yu'ure cõ'aticã, yu'ũ ñumorẽ Jesucristore ãjõpeocã weemasĩbopã", nita basiowe'e.

¹⁷ Tojo nimicã, a'tere yu'ũ nipe'tirocjãrã, Jesucristore ãjõpeori cu-rucjãrãrẽ duti'i. Musãnacũ Ô'acũ musãrẽ ne waro beseri curare niseti'caronjõta a'tiro nicã quẽ'rãrẽ nisetiroña'a. ¹⁸ Ô'acũ ni'cũrẽ õ'rẽcju yapa casero yejecõ'ano'cure besebosami. Cũrẽ besecã, mejãrõta yejecõ'ano'cu niato. No'o yejecõ'ano'ti'cure besecã quẽ'rãrẽ, mejãrõta yejecõ'ano'ti'cu niato. ¹⁹ Yejecõ'ano'cu, yejecõ'ano'ti'cu nise wapamarĩ'i. Ô'acũ dutisere weese pe'e wapatiyu'runu'cã'a. ²⁰ Nipe'tirã Ô'acũ besenu'cãcatero ni'caronjõta ninu'cũcã'rõña'a. ²¹ Ô'acũ da'raco'terãrẽ besebosami. Tojo besecã, musã da'raco'tesere wãcũque'titicã'ña. Apetero musãrẽ musã wiorã wijadutirãsama. Añu ni'i. Na tojo nicãta, wjabaque'oya. ²² Ô'acũ marĩ wiogu Jesucristore ãjõpeodutigu musãrẽ besecu niwĩ. Musãrẽ besenu'cãcaterore da'raco'terã ni'cãrã niwũ. Ni'cãrõacãma a'tiro ni'i. Tojo da'raco'terã nimirã, Jesucristo yarã niñjarã, da'raco'tesere wija'cãrã weronjõ ni'i. Cũ ye cjasere da'ra'a. ãpẽrã quẽ'rã cũ besenu'cãrĩ curare da'raco'tetirã nicãrã niwã. Ni'cãrõacãma Jesucristore da'raco'terã weronjõ nima. ²³ Ô'acũ musãrẽ ma'ĩgũ, cũ yarã niato nĩgũ Jesucristo wẽrise me'rã wapayecu niwĩ. Tojo weerã masãrẽ da'raco'terã weronjõ niticã'ña. ²⁴ Ô'acũ ne waro besenu'cãcatero musã niseti'caronjõta niña tja. Cũ yarã niña.

²⁵ Nũmo marĩrã, marãpu marĩrã pe'ema Jesucristo dutise marĩ'i. Tojo nimigũ, no'o yu'ũ basu wãcũse cã'rõ musãrẽ wereguti. Musã yu'ure ãjõpeomasĩ'i. Marĩ wiogu yu'ure pajaña'se bu'iri tojo weemasĩ'i. ²⁶ Yu'ũ a'tiro wãcũ'u. A'tiro nicã peje pi'etise ni'i. Tojo weerã nũmo marĩrã ni'cãrã ñumotiticã'ña. ²⁷ No'o ñumotigupu ni'cu core cõ'aticã'ña. No'o nũmo marĩgũ ñumotisĩ'rĩgũ a'maticã'ña. ²⁸ Musã ñumotirã, Ô'acũrẽ yu'runu'cãrã mejẽta wee'e. No'o nu'mio quẽ'rã marãputigo Ô'acũrẽ yu'runu'cãgõ mejẽta weemo. Tojo nimirõ, catiri umucore peje pi'etise ni'i. Yu'ũ na tojo pi'etisere uasãtimisa'a. Tojo weegu a'tere were'e.

²⁹ Acawererã, yu'ũ musãrẽ a'tiro nisĩ'rĩsa'a. A'tiro nicã peje pi'etise ni'i. Nemorõ ña'arõ wa'atjo cã'rõ du'sa'a. Ni'cãcã me'rã ñumotirã, nũmo marĩrã weronjõ tu'oña'ña. Musã ñumosãnumiarẽ wãcũnurũrõnojo o'orã, Ô'acũ pe'ere wãcũnurũduti, tojo wa'a'a. ³⁰ Dujasewã'a utiri masã bujawetidojaticã'ña. No'o e'catirãnojo e'catidojaticã'ña. Musã apeque duusere musã ye warore weronjõ tu'oña'ticã'ña. ³¹ A'ti umuco pe'tiwã'cãrõ wee'e. Tojo weerã a'ti turi cjasere uputu waro wãcũticã'ña.

³² Musãrẽ wãcũque'tiro marĩrõ nicã ña'a. Nũmo marĩgũ marĩ wiogu cjasere pũrõ wãcũnurãsami. Jesucristo uasere weesĩ'rĩsami. ³³ Nũmotigu

pe'e cū numo añurō nicā uagu, a'ti umuco cjasere wācūnurūsami. Cū numo e'caticā uasami. ³⁴ Cū marī wioḡu uase quē'rārē weesī'rīsami. Tojo weegū cū weesī'rīse puaro ducawaanu'cōsami. Numia quē'rārē tojota ni'i. Marāpu marīḡō marī wioḡu ye cjasere pūrō wācūnurūsamo. Ō'acū uaro dia'cū weesī'rīsamo. Co wācūsepu quē'rārē cū uaro wācūsamo. Marāputigo pe'e co marāpu añurō nicā uasamo. A'ti umuco cjasere pūrō wācūnurūsamo. Co marāpu e'caticā weesī'rīsamo.

³⁵ Yu'u musārē añurō wa'ato nīgū oja'a. Añurō nidutigu, marī wioḡu uaro dia'cū weedutigu oja'a. Musārē numotisere, marāputisere cā'mota'agū mejēta, tojo ni'i.

³⁶ Ni'cū cū macō mu'ñucā ī'agū, a'tiro nibosami: "Yu'u macōrē añurō weetisa'a. Co marāputicā, añubosa'a", nibosami. Tojo nigūnojō numisoato. Te tojo weese ne ña'arō weese niwe'e. ³⁷ Apī pe'e "Numisorouasato", nitibosami. Cū tojo weesī'rīse cūrē añu nibosa'a. "Yu'u macō marāputisome", nibosami. Cū tojo nicā, core añurō wa'arosa'a. ³⁸ A'tiro ni'i. Macōrē marāputiduti'cu añurō weegū weesami. Marāputidutitigu pe'e quē'rā totā añurō weeyu'runu'cāsami. A'tiro ni'i. A'tocatero pi'etise peje ni'i. Tojo weero marāputiticā, nemorō añu ni'i.

³⁹ Marīrē dutise a'tiro ni'i. Marāputigo co marāpu catiri cura cū me'rā ninu'cūcā'to. Cū wērfca be'ro co no'o tu'sagūnojō me'rā marāputiato, ni'i. Co marāpu Jesucristore ējōpeoḡu niato. ⁴⁰ Yu'u pe'e a'tiro wācū'u. Co apaturi marāputitigo, nemorō e'catibosamo. Yu'u quē'rā āpērā musārē bu'erā weronjō Espiritu Santure cu'o. Tojo weegū tojo ucū'u.

8

Wa'icu di'i na queose yee'quere ējōpeorā ñubuepeo'quere ba'asama nise ni'i

¹ Musā sērītiña'quere yu'tiguti. "¿Wa'icu di'i na queose yee'quere ējōpeorā ñubuepeo'quere ba'arouati?" nisere yu'tiguti. Musā "Na ējōpeose yee'quere wapamarī'i, tere masitoja'a", nisa'a. Tojota ni'i, nīrō. Tojo nīrā, a'tiro nīrā weesa'a: "Āpērā yu'ruoro masīyu'runu'cā'a", nima'acārā weesa'a. Marī āpērārē ma'īrā, a'tiro pe'e weesa'a. Nemorō narē Ō'acūrē ējōpeocā weesa'a. ² No'o "Masīyu'ruagu ni'i" nigūnojō ne cā'rō masībutiacā'sami. "A'tiro wee masīrōuasato", nitisami. ³ Ō'acū cūrē ma'igū pe'ema a'tiro nisami: "Yagu nimi. Cūrē masī'i", nisami.

⁴ Musā wa'icu di'i ñubuepeo'quere ba'ase pe'e a'tiro ni'i. Musā nīrōnojōta na ējōpeose yee'que wapamarī'i. Āpērā Ō'acū weronjō nīrāpu ne marīma. Cū ni'cūta nimi. ⁵ Āpērā cūrē ējōpeotirā pājārā āpērānojōrē ējōpeosama. Ū'muarōpu nīrārē, a'ti nucūcāpu nīrārē ējōpeosama. Narē marī Ō'acūrē ējōpeoro weronjō tu'oña'sama. "Marī wiorā nima", nisama. ⁶ Marī pe'e masīno'o, Ō'acū marī pacu ni'cūta nimi. Cū nipe'tise a'ti turi cjasere bajurēcu niwī. Marī cū yarā cū dutiro weejā ni'i. Tojo nicā Jesucristo quē'rā ni'cūta wioḡu nimi. Cū me'rā nipe'tise weeno'caro niwā. Marī quē'rārē cū yarā sājācā weecu niwī. Tojo weerā marī cū me'rā ninu'cūcā'rāsa'a.

⁷ Āpērā Jesucristore ējōpeorā, Ō'acū ni'cūta nisere añurō waro masīyu'rutērītisama. Na toduporopure queose yee'quere ējōpeose bu'iri tojo nisama. Tojo weerā ni'cārōacārē ñubuepeo'que di'ire ba'arā, a'tiro nisama: "Tere ba'arā, queose yee'quere ējōpeorā wee'e", nisama. Tojo

weerā ējōpeotutuatirā ba'arā, bu'iritirā tu'oña'sama. Tojo tu'oña'mirā, tojo ba'acā'sama. Te me'rā na wācūserē dojorēsama. ⁸ Marī ba'ase, marī ba'atise quē'rā marīrē Ō'acūrē nemorō ējōpeocā weewe'e. Marī ba'arā, nemorō añurā wa'asome. Ba'atirā quē'rā, ña'abutiārā wa'asome. ⁹ Tojo nimicā, añurō weeya musā. Apetero musā no'o ūaro ba'ama'arā, apī añurō ējōpeotuatigure dojorēbosa'a. ¹⁰ A'tiro ni'i. Mu'u "Na ējōpeose yee'que wapamarī'i" ni masimigū, na ñubuepeo ba'awuaropu ba'agu wa'abosa'a. Apī ējōpeotuatigū pe'e mu'u tojo weesere ī'abosami. Mu'u ba'acā ī'agū, "Queose yee'quere ējōpeogu weemi. Tojo weese ña'a ni'i", ni wācūbosami. Tojo wācūmigū, mu'urē ī'acūgū, cū quē'rā ba'acā'bosami. Tere ba'agu, "Ña'arō weegu wee'e", nibosami. Cū tojo wācūse bu'iri mu'u cūrē ña'arō weegu wee'e. Tojo weerā añurō weeya. ¹¹ Mu'u masimigū ba'agu, ējōpeotuatigū pe'ere dojorēgū wee'e. Cristo cū quē'rārē wērībosacu niwī. Mu'u ba'ase me'rā mu'u acaweregure dojorē'e. ¹² Mu'u ba'agu, Cristoreta ña'arō weegu wee'e. ¹³ Marī ba'ase me'rā marī acaweregū ējōpeotuatigure dojorēbosa'a. Tojo weeri nīrā, diacjūta ba'atiyū ruocā'rōua'a.

9

Jesucristo ye quetiwereri masārē na bu'ese wapa wapa-ata'aba'amasīsama nise ni'i

¹ Yu'u Jesucristo besecū'cu ni'i. Āpērā cū besecū'cārā weronjō weemasī'i. Yu'u quē'rā marī wiogu Jesure ī'awū. Tojo nicā musārē marī wiogu quetire werewu. Musā tere tu'o ējōpeowu. Tojo weerā yu'u Jesucristo besecū'cu nisere masī'i. ² Āpērā yu'ure "Cū Jesucristo besecū'cu mejēta nimi", nīrā nisama. Musā pūrīcā tojo niticā'ña. Yu'u musārē Jesucristore ējōpeocā weewu. Tojo nicā musā cūrē ējōpeorārē ni'cā curuata nerēque'acā weewu. Tojo weese me'rā yu'u cū besecū'cu nisere masī'i.

³ Āpērā yu'ure "Cū Jesucristo besecū'cu nitimi" nicā, narē a'tiro yu'tinu'cū'u. ⁴ Yu'u Jesucristo besecū'cu ni'i. Tojo weegu yu'u bu'ese wapa na ba'ase ecacā, sī'rīse tīacā, ñe'emasī'i. ⁵ Apeye quē'rārē yu'u āpērā Jesucristo besecū'cārā, tojo nicā cū acabijirā weronjō weemasī'i. Tojo nicā Pedro weronjō weemasī'i. Ni'cō numio Jesucristore ējōpeogore nūmoti, mīamasī'i. ⁶ ¿De'ro wācūti musā? Āpērā Jesucristo besecū'cārā cū ye quetire wererā, da'ratima. ¿Īsā dia'cū Bernabé, yu'u, Jesucristo ye quetire wererā ba'acatisī'rīrā da'radu'umasītisari? ⁷ Surara cū ba'asere cū basu wapayetisami. Cū wiorā cūrē ecasama. Ūsere otegu te ducare ba'asami. Oveja co'tegu quē'rā oveja ōpēcō me'rā wee'quere ba'asami. ⁸⁻⁹ Yu'ure "Masā wācūse dia'cūrē weremi", niticā'ña. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Moisé Ō'acū duti'quere a'tiro nicu niwī: "Wecu trigo ārūagū, tuumajāmīsutuasami. Cū ba'asī'rīgū, ba'ato. A'tiro weeticā'to. Trigore ba'ari nīrā, useropu tuusārī be'tore tuusāaticā'ña", nicu niwī. Ō'acū tere nīgū, wecu se'sarore wācūticu niwī. ¹⁰ Cū tere nīgū, ūsā cū ye quetire wererārē queose o'osī'rīgū tojo nicu niwī. A'tiro ni'i. Di'tare se'ecūmū'tā'cu, apī trigore ārūagū na ote'que ducare na puarā ducawaatjere wācūyurā, da'rasama. ¹¹ Ūsā musārē Jesucristo ye queti wererā oteri masā weronjō niwū. Oteri masū te otese ducare miisami.

Tojo weerā musā ūsārē apeyenojō o'ocā, añu ni'i. ¹² Musā āpērāmarīcārē tojo o'osa'a. Ūsā pūrīcārē tjāsa'a.

“Ūsārē o'oya”, nīmasī'i. Tojo nimirā, “O'oya”, ne niwe'e. Tojo nírōnojō o'orā, su'tinojō, ba'asenojō moorā, tojo nu'cācā'wū. A'tiro wācūwū: “Marī sērīcā pe'ere, Cristo ye quetire ūatibosama”, ni wācūwū. Tojo weerā apeyenojō marīcā ī'arā, tojo nu'cācā'wū. ¹³ ¿Musā masīweti? Ō'acū wī'ipu da'rará masā Ō'acūrē ējōpeorā ba'ase mīiti cū'quere ba'asama. Na wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeowuaropu da'rará, te di'ire ba'asama. ¹⁴ A'te weronjō Jesucristo ye queti wererā quērārē “Na te da'rāse me'rā wapata'aba'ato”, nicu niwī marī wiogu. ¹⁵ Tojo nimicā, yu'u ne ni'cāti a'tere niticāti. Tojo nicā ni'cārōacā quērārē musārē apeyenojō o'odutigu mejēta tojo oja'a. Ūjaboa wērīmigū, musārē were'que wapa wapaseesome.

¹⁶ Yu'u Jesucristo ye quetire weregu, tere werese bu'iri “Āpērā yu'ruoro añuyu'runu'cā'a”, niwe'e. Te yu'u da'rāse ni'i. Yu'u tere wereticā, ña'arō wa'abosa'a. ¹⁷ Tojo weegu yu'u ūaro me'rā weregu, wapata'abopā. Yu'ure weredutisere weegua, Ō'acū cū'quere weegu wee'e. Cū yu'ure wapayegusami. ¹⁸ Yu'u Jesucristo ye quetire weregu, wapata'aba'amasī'i. Tojo weeta basionicā, “Wapayeya”, niwe'e. Yu'u wapata'ase a'tiro ni'i. Jesucristo masārē yu'ruomi nise quetire weregu, e'cati'i. Tere weregu, wapaseewe'e. Tereta yu'u wapata'a.

¹⁹ Masārē yu'u bu'esere tu'oato nīgū a'tiro wee'e. Ne ni'cūrē da'rawā'ñaco'tegu nitimigū, nipe'tirārē da'rawā'ñaco'tegu weronjō tu'oña'a. Pājārā Cristo yarā sājācā ūasāgū, tojo wee'e. ²⁰ Judío masā tiropu nīgū, na Jesure ējōpeocā ūasāgū na weronjōta niseti'i. A'tiro ni'i. Judío masā Moisé dutise doca nima. Ō'acū yu'ure te dutise doca nidutitimi, nīgūpuu. Mejō na Jesucristore ējōpeocā ūasāgū yu'u quērā na weronjō Moisé dutise doca weronjō ni'i. ²¹ Judío masā nitirā quērārē Moisé dutisere masitirā, na Jesucristore ējōpeocā ūasāgū na weronjō niseti'i. Tojo nisetimigū, “Ō'acū dutisere weetigu ni'i”, niwe'e. Cristore ējōpeotjīagū, Ō'acū dutisereta wee'e.

²² Yu'u ējōpeotutuatirā me'rā nīgū, na Jesucristore ējōpeocā ūasāgū na weronjōta wee'e. “Masīpe'ocā'a”, niwe'e. Tojo weegu nipe'tirārē “¿Yu'u de'ro weecā na yu'rusī'rīmitina?” nīgū, na weewuasenojōrēta weeseti'i. ²³ Jesucristo ye quetire weregu, na tu'oato nīgū tojo wee'e. Cū ye queti añuse ni'i. Yu'u nipe'tirā tere masīcā ūa'a. Jesucristo narē yu'ruose yu'u wapata'ase ni'i.

²⁴ A'tere queose me'rā were'e. Omawapata'ari masā nipe'tirā omasama. Nipe'tirā omamirā, ni'cūta wapata'asami. Musā tere masī'i. Musā quērā nipe'tirā wapata'asī'rīrā, wapata'ari masū weronjō omaña. Musārē Ō'acū o'otjere wapata'asī'rīrā, cū ūaro weeya. ²⁵ Nipe'tirā na omati dūporo añūrō omabu'esama. Tojo weerā na queoro ba'asama. Na upure dojērēsere weetisama. Na pūrī me'rā wéca be'tore wapata'asī'rīrā, tojo weeyusama. Ti be'to maata boadija wa'asa'a. Marī quērā Ō'acū ūatisere, ña'asere du'urā, Ō'acū yere wee'e. Cū o'otje wapata'asī'rīrā, tojo wee'e. Cū o'ose ne pe'tisome. ²⁶ Tojo weegu yu'u omari masū weronjō queoro wee'e. Wācūtīmigū, tojo weema'awe'e. Yu'u weeatjere wācūyu'u. ²⁷ Yu'u ūaro dia'cū weewe'e. Ña'arō ūarīpejasere weewe'e. Wācūtutua'a. Tojo

weeticāma, Jesucristo ye quetire āpērārē werēcā, Ō'acū yu'ure “Añurō weewu”, nitibosami. Añuse yu'ure o'obo'quere o'otibosami.

10

Duporocjārā weronojō weeticā'ña nise ni'i

¹ Jesucristore ējōpeorā, musārē a'tere musā masīcā ũasa'a. Ō'acū ũsā Israe curuacjārā ñecūsumua me'rā nicu niwī. Cū o'ōca curua o'mecurua me'rā na duporo ũmutācu niwī. Nipe'tirā cūrē siruturā, pajiri maa aco sō'arī maajo decopu pē'acārā niwā. ² Na o'mecurua sirutu'cārā ti maarē pē'a'cārā nipe'tirā wāmeyeno'cārā weronojō tojacārā niwā. Te me'rā na Moisé yarā sājācārā niwā. ³ Na nipe'tirā Ō'acū o'o'que ũmuse cjase manā wāmetisere ba'acārā niwā. ⁴ Nipe'tirā aco Ō'acū o'o'quere ũtāgāpu nī'quere sī'rīcārā niwā. Cristo ũtāgā aco wijaacaga weronojō nimi. Cū na nipe'tirārē co'tegu, nipe'tiropu ba'pātiwā'cācu niwī. ⁵ Narē tojo weemigū, Ō'acū pājārārē tu'saticu niwī. Cūrē yu'runu'cācā ī'agū, tojo weecu niwī. Te ye bu'iri na yucu marīrōpu wa'arā, pājārā boabajaque'aticārā niwā.

⁶ Narē tojo wa'a'que marīrē queose weronojō ni'i. Marīrē na ña'arō wee'caro weronojō weedutitiro tojo wa'acaro niwā. ⁷ Tojo weerā āpērā na yee'quere ējōpeoticā'ña. Toduporocjārā weronojō weeticā'ña. Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu wecu queosere ējōpeorā da're'quere a'tiro o'jano'wū: “Masā ba'a, sī'rīcārā niwā. Tu'ajanu'cō, na no'o ũarō bosenuu nu'cācārā niwā.” ⁸ Marī na weronojō no'o ũaro a'metārābajaque'aticārā. Nāmarīcā tojo wee'que wapa ni'cā numu veintitrēs mil wērīcārā niwā. ⁹ Na marī wīogu Ō'acūrē ña'arō ucūcārā niwā. Ō'acū marīrē co'tetimi nīrā, cūrē uacā weecārā niwā. Marī na wee'caronojō weeticā'rā majā. Nāmarīcā tere wéerā, pājārā aña cū'rīwējēno'cārā niwā. ¹⁰ Tojo nicā musā Ō'acū me'rā na wee'caronojō tu'satirā, niticā'ña. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acūrē wereco'tegu ũmusecjū narē wējēcō'acu niwī.

¹¹ Ō'acū marīrē masīdutigu narē tojo weecu niwī. Marī a'tocaterocjārārē a'ti ũmucō dūjawā'cārō wee'e. Ō'acū duporocjārārē bu'iri da'recu niwī. Te bu'iri da're'quere cū ye queti o'jāca pūrīpu ojaduticu niwī. Marīrē na weronojō ña'arō weedutitigu tojo weecu niwī. ¹² No'o “Yu'u pūrīcā añurō ējōpeo'o, ña'arō weesome” nigūnojō tu'omasīña. Apetero weegu mu'u ña'arō weebosa'a. ¹³ Apetero marī basu ña'arō weesī'rīsa'a. O apetero wātī marīrē ña'arō weedutisami. Marī dia'cū mejētare tojo wa'a'a. Nipe'tirārē tojo wa'asa'a. Ō'acū pe'e cū “Weegūti” nī'quere weeticā weetisami. Cū marī ña'arō weesī'rīcā, nu'cāto nīgū marīrē weetamusami. Tojo weerā marī ña'arō weebo'quere weewe'e.

¹⁴ Tojo weerā Jesucristore ējōpeorā yu'u mairā, musā na yee'cārārē ñubuepeoropu ne wa'aticā'ña. Tere ne cārō ējōpeoticā'ña. ¹⁵ Musārē masārē weronojō ucū'u. Musā basu yu'u ucūsere tu'oña'ña. ¹⁶ Marī pōtērīrā, sī'rīrī pa sī'rīse duporo Ō'acūrē e'catise o'o'o. Ti pare sī'rīrā, Jesucristore bu'ipejatamu'u. Cū marīrē wērībosagū, cū dí o'maburocu niwī. Tojo nicā pāgārē dūcawaa ba'arā, ni'cā curua, ni'cā upu wa'a'a. Tere ba'arā, Cristo curusapu wērī'quere bu'ipejatamu'u. ¹⁷ Marī pājārā nimirā, ni'cāgā cjase pārē ba'a'a. Tojo weerā marī ni'cā curua, ni'cā upu weronojō ni'i.

18 Israe curuacjārārē wācūña. Na Ō'acūrē ējōpeorā, wa'icurārē ūjūamorōpeosama. Te di'ire ba'asama. Tere ba'arā, na Ō'acūrē bu'ipejatamusama. 19 Musārē a'tiro nigūti. Yu'u masā na yee'que pe'ema “Wapati'i”, nigū mejēta wee'e. Wa'icu di'i na yee'cārārē wējē űubuepeo'que quē'rārē a'tiro nigūti: “Apeye di'i weronojō ni'i”, nigū mejēta wee'e.

20 Tojo nitimigū, a'tiro ni'i. Ō'acūrē ējōpeotirā na yee'cārārē wa'icurā wējē űubuepeorā, wātīārē ējōpeorā weema. Ō'acū mejētare ējōpeoma. Na tojo weecā, musā na me'rā nerē ba'arā, wātīa me'rā bu'ipejatamurā wee'e. Musā tojo weecā űawe'e. 21 Marī pōtērīrā, marī wiogu ya pare sī'rī'i. Cūrē bu'ipejatamurā, cū yere ba'a'a. Na yee'quere űubuepeowaropu cjase pe'e na o'ose te sī'rīse, te ba'ase wātīa ye ni'i. Tojo weerā musā marī wiogure bu'ipejatamurā, cū yere ba'arā, wātīa ye pe'ere ba'ata basiowe'e. Wātīa yere ba'arā, narē bu'ipejatamubosa'a. 22 Marī, wātīārē bu'ipejatamurā, marī wiogu Ō'acūrē doecā weebosa'a. Cū marī me'rā uacā, marī pōtēotisa'a. Cū tutuagu nimi.

Marī űaro dia'cū wéerā, āpērārē ma'itibosa'a nise ni'i

23 Masā a'tiro ucūwuasama: “Marī weesī'rīsere no'o űaro weemasī'i.” Tojota ni'i, nīrō. Apeye marī weesī'rīse marīrē weetamutisa'a. Marī űaro wéerā, āpērārē Ō'acūrē nemorō ējōpeocā weetibosa'a. 24 Āpērārē añurō wa'acā űasārōűa'a. Marī ye dia'cūrē wācūnurūtīcā'rōűa'a.

25-26 Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Nipe'tise a'ti turīpu nise marī wiogu ye ni'i”, ni ojano'wū. Nipe'tise ba'ase Ō'acū wee'que ni'i. Tojo niyucā, nipe'tisere ba'amasī'i. Tojo weerā ba'ase duawaropu duasere no'o űaro duuba'aya. Musā bu'iritirā tu'oña'rī nīrā, “¿Na queose yee'cārārē űubuepeo'que di'i niti?” ni sērītiña'ticā'ña.

27 Apetero weegu ni'cū Jesucristore ējōpeotīgu musārē cū tiropu ba'adutībosami. Musā cū tiropu wa'asī'rīrā, nipe'tise cū ecasere ba'aya. Musā bu'iritirā tu'oña'rī nīrā, “¿A'te de'ro wee'que di'i niti?” ni sērītiña'ticā'ña. 28 Topu nīrī cura ni'cū Jesucristore ējōpeoegu musārē a'tiro nibosami: “A'te queose yee'cārārē na űubuepeo'que di'i ni'i”, nibosami. Cū tojo nicā, te di'ire ba'aticā'ña. Cū musā ba'acāma, mejēcā wācūbosami. Tojo wācūtīcā'to nīrā tojo weeya. 29 Tojo nigū, cū wācūserere ucūgū wee'e. Musā wācūse mejētare ucū'u. Marī a'tiro nibosa'a: “Apī ña'arō tu'oña'se bu'iri ¿de'ro weecju yu'u weesī'rīsere ducayubosau? 30 Yu'u ba'asere Ō'acūrē e'catise o'ocā, āpērā yu'u ba'asere mejēcā nīmasītisama”, nibosa'a. 31 A'tiro ni'i. Marī ba'ase, sī'rīse me'rā añurō weecāma, añu ni'i, añurō. Mejō a'tiro űa'a. Nipe'tise marī āpērārē ējōpeocā weecā, añu nisa'a. Tojo weecā, nipe'tirā Ō'acūrē e'catipeorāsama. 32 Musā weese me'rā nipe'tirā Ō'acū yarārē, judío masārē, judío masā nitīrārē ña'arō weecā weeticā'ña. 33 Yu'u weronojō weeya. Nipe'tise yu'u weese me'rā Ō'acū yarārē añurō weesī'rī'i. Nipe'tirā Jesucristore ējōpeocā űasāgū na tu'sasere weenu'cūsī'rī'i. Yé pe'ere añurō weesī'rīwe'e. Āpērā ye pe'ere na yu'rūcā űasāgū wācūnurū'u.

11

1 Musā quē'rā yu'u weronojō weeya. Cristore yu'u siruturonojōta yu'ure sirutuya.

Numia na ñubuewuaropu weewhase ni'i

² Yu'are musā wācūcā, yu'u bu'e'quere queoro weecā tu'ogu, e'cati'i.
³ Apeyenojō musārē masīcā ũa'a. Cristo ũmanucūrē na ðupoá nimi. Ũmu pe'e numio ðupoá nimi. Ō'acū quē'rā Cristo ðupoá nimi. ⁴ Ũma Ō'acū wi'ipu ñubuegu, cū ðupoapu su'ti caserore pesatisami. Tojo nicā Ō'acū wereduti'quere wereturiagu, pesatisami. Pesagu pūrīcā, bopoyoro weegu weebosami. Cū tojo wéegu, marī wiogu Jesucristore wiopesase me'rā ējōpeotibosami. ⁵ Numio pūrīcā ñubuego, ðupoapu su'ti caserore pesasamo. Tojo nicā Ō'acū wereduti'quere wereturiagu, mejārōta weesamo. Co pesatigo, bopoyoro weego weebosamo. Ũma weronojō weebosamo. Co marāpūre, co wiogure yu'ranu'cāgō weesamo. Poarire seecō'a wujaween'o'co weronojō nibosamo. ⁶ Co pesaticā, diacjūta co poarire seecō'a wujaweepe'ocā'rōua'a. Tojo weesī'rītigo, bopoyo ni'i nigō, pesato. ⁷ Ũmu pe'e pesaticā'rōua'a. Cū Ō'acū weronojō wiogu nimi. Ũma Ō'acū wiogu nimi nisere ī'omi. Numio pe'e ũmu wiogu nimi nisere ī'omo. Tojo weego co su'ti caserore pesaroua'a. ⁸ Ne waropu Ō'acū ũmurē wéegu, numio ya ō'a me'rā weeticu niwī. Numio pe'ere ũmu ya ō'a me'rā weecu niwī. ⁹ Ō'acū numiorē ũmurē weetamudutigu weecu niwī. Ũmu pe'ema numiorē weetamuacju mejētare weecu niwī. ¹⁰ Tojo weerā numia musā nerēwuaropure nīrā, su'ti caserore pesaroua'a. Tojo weego co ũmua dutise doca nisere ī'osamo. Apeye quē'rārē Ō'acūrē wereco'terā ũ'musepu nīrā co tojo weesere ī'asama. ¹¹ Tojo nimicā, marī Jesucristore ējōpeorā a'merī weetamu'u. Ũmua numia weetamuse marīrō nīmasītisama. Numia quē'rā ũmua weetamuse marīrō nīmasītisama. ¹² Diacjūta ni'i. Ō'acū numiorē ũmu ya ō'a me'rā weecu niwī. A'te quē'rā diacjū ni'i. Ũmua numiapure bajuasama. Nipe'tirā Ō'acū weeno'cārā dia'cū nima. Cū narē de'ro wee nisetiatjere weecu niwī.

¹³ ¿Musā de'ro wācūti? Numia na Ō'acū wi'ipu Ō'acūrē sērīrā, ðupoapu su'ti casero pesaticā ¿añuti? Añuwe'e. ¹⁴ Nipe'tirā masīno'o. Ũmu poanu'mo yoacā, bopoyo ni'i. ¹⁵ Numia pe'e co poanu'mo yoacā, añuyurua'a. Masīno'o. Co ðupoare ma'masu'ago poanu'morē o'masamo. Su'ti casero pesago weronojō weesamo. ¹⁶ Yu'u ucūsere “Tojo niwe'e” nigūnojōrē a'tiro nigūti. “Ũsā, tojo nicā āpērā Jesucristore ējōpeorā apeye weesetisenojōpuma masīnemoña marī'i”, nigūti.

Miinerēba'arā queoro weeti'que ni'i

¹⁷ Ni'cārōacā musārē apeye oja'a. Tere ojagu, “Añurō weerā wee'e”, nigū mejēta wee'e. Musā nerērā, añurō weeboronojō o'orā, mejō pe'e dojorēaporo. ¹⁸ Musārē a'tiro nīmu'tāgūti. Musā nerēwuarā, ðucawatīsa'a. Musā tojo weese quiete tu'owu. Yu'u tu'oña'cā, a'te queti diacjūta nīsa'a. ¹⁹ Musā a'tiro ni wācūsa'a: “Marī ðucawatiwījaroua'a. Te me'rā ¿noa pe'e Jesucristo yarā waro nitito? nisere ī'orāsa'a”, nīsa'a.

²⁰ Musā ðucawatise ye bu'iri miinerēba'arā, marī wiogu cū bu'erā me'rā ba'atuo'caro weronojō queoro etiba'atīsa'a. ²¹ Musā ba'ase miasere no'o ũaro ba'anu'cāsa'a. Pajiro ba'a, sī'rī, que'asa'a. Āpērā pe'e ba'atirā ũjaboasama. ²² ¿Musā wi'seri mooti? Te wi'seripu ba'a, sī'rībosa'a. No'o ũaro wéerā, musā nerēwuasere wapamarī'i, nīrā wee'e. Ba'ase moorārē bopoyoro yu'rucā weerā wee'e. ¿De'ro nibosau musārē? A'tere musārē “Añurō weerā wee'e”, niwe'e.

Jesucristo cã bu'erãrẽ sũ'ori ba'atũ'o'que ni'i
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Yu'u musãrẽ bu'e'quere marĩ wioɣu yu'ũre bu'ewĩ. A'tiro ni'i. Jesũ cãrẽ i'atu'tirãpure o'oatji ñamita Jesũ pãrẽ mii, ²⁴ Õ'acãrẽ e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, tigare cã bu'erãrẽ ducawaacu niwĩ. Be'ro narẽ nicu niwĩ: "A'te yu'u upũ ni'i. Yu'u musã ye niatjere wẽrĩbosaguti. A'tiro yu'u ni'cãrõacã wee'caronojõ weenu'cũcã'ña. Tere weérã, yu'u musãrẽ wẽrĩbosasere wãcũña", nicu niwĩ. ²⁵ Na ba'aca be'ro s'i'rĩrĩ pare mii, narẽ nicu niwĩ: "Musã ye niatjere yu'u wẽrigũti. Yu'u wẽricã, yé dí o'maburorosa'a. Õ'acũ duporopu musã me'rã 'A'tiro apoguti", nicu niwĩ. Cũ ni'caronojõta yé dí me'rã musã me'rã apogusami. Musã nipe'tisetiri ti pare s'i'rĩsetirinũcũ yu'ũre wãcũña", nicu niwĩ. ²⁶ A'tiro ni'i. Musã pãrẽ ba'arã, ti pare s'i'rĩrã, marĩ wioɣu cũ marĩrẽ wẽrĩbosa'quere i'onu'cũrã wee'e. Téé cũ apaturi a'ticãpu musã tojo weenu'cũcã'rãsa'a.

Põtẽrĩse duporo marĩ weesetisere wãcũmu'tãdutise ni'i

²⁷ Marĩ wioɣu Jesucristo põtẽrĩdutisere wiopese marĩrõ pãrẽ ba'ama'agũnojo, ti pare s'i'rĩma'agũnojo bu'iri cuomi. Cũ wẽrisere, cũ ye díre mejõ nise weronojõ tu'oña'sami. ²⁸⁻²⁹ A'tiro ni'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã nerẽwuarã, ni'cã curua, ni'cã upũ ni'i. Marĩ wioɣu ya upũ ni'i. Marĩ tere queoro wãcũtimirã, pãrẽ ba'a, ti pare s'i'ricã, Õ'acũ bu'iri da'resami. Tojo weerã nipe'tirã marĩ põtẽriati duporo marĩ weesere ñã'arõ weecãti? nĩrã, wãcũmu'tãrõua'a. Tojo weéca be'ropu pãrẽ ba'a, ti pare s'i'rĩmasĩ'i. ³⁰ Musã tojo weetise ye bu'iri pãjãrã dutiti, tutuatima. Ni'cãrẽrã wẽriatojama. ³¹ Marĩ põtẽrĩse duporo wãcũmu'tãcãma, Õ'acũ tojo bu'iri da'retibosami. ³² Marĩ wioɣu añurõ weeato nígũ marĩrẽ bu'iri da'rewẽ'osami. Cũ marĩrẽ, ãpẽrã cãrẽ ãjõpeotirã me'rã pecame'epu wa'acã uatimi. Tojo weegu ñã'arõ weesere du'udutigu marĩrẽ bu'iri da'rewẽ'omi.

³³ Tojo weerã, acawererã, miinerẽba'arã, a'tiro weeya. Ni'cãrõ me'rã ba'arãtirã, yucueya. ³⁴ No'o ẽjãboagũnojo cũ ya wi'ipu ba'ato. Tojo weecã, Õ'acũ musã añurõ nerẽcã i'agũ, bu'iri da'reesome. Apeyema musã tiropu wa'agu, apoguti.

12

Masãnũcũ weemasĩsere Espĩritu Santu o'ose ni'i

¹ Acawererã, Espĩritu Santu musãrẽ Õ'acũ yere weemasĩatjere o'omi. Musãrẽ tere queoro masĩcã u'a'a.

² Musã masĩ'i, Jesucristore ãjõpeose duporo masã yee'quere no'o uaro ãjõpeosirutucãrã niwũ. Na yee'que catise mejõta nicaro niwũ. Ucũticaro niwũ. ³ Musã masĩticãrã niwũ. Te bu'iri a'tiro masĩcã u'a'a. Ne ni'cũ Espĩritu Santure cuogu Jesure a'tiro nĩmasĩtisami: "Pecame'epu wa'abata'to", nĩmasĩtisami. Tojo ucũgũ pũricã Espĩritu Santu o'ose me'rã mejõta ucũsami. Apĩ "Jesũ marĩ wioɣu nĩmi" nígũ, cũ pũricã Espĩritu Santure cuomi. Espĩritu Santu moogũ tojo nĩmasĩtibosami.

⁴ Marĩrẽ Espĩritu Santu cũ weemasĩse o'osere mejẽcã dia'cũ ducawaasami. Tere Espĩritu Santu ni'cũta o'omi. ⁵ Cũ o'ose me'rã marĩ wioɣu Jesucristo marĩrẽ mejẽcã dia'cũ da'radutisami. Tojo da'radutimigã, Jesucristo ni'cũta nĩmi. ⁶ Cũ dutisere weérã, mejẽcãrĩ

dia'cũ weesa'a. Õ'acũ ni'cũta nipe'tirã marĩ weesere añurõ wa'acã weesami. ⁷ Espíritu Santu cũ o'ose me'rã marĩnucũrẽ cũ marĩ me'rã nisere ï'osami. Cũ o'ose me'rã marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ a'merĩ añurõ weemasĩ'i. ⁸ A'tiro ni'i. Æpẽrãrẽ cũ masĩse o'ose me'rã ucũme'ricã weesami. Æpẽrãrẽ mejãrõta cũ me'rã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'quere tu'omasĩ, wereme'ricã weesami. ⁹ Æpẽrãrẽ cũta tja ãjõpeoyũ'runũ'cãserẽ o'osami. Tojo nicã ãpẽrã dutitirãrẽ yu'ruomasĩsere o'osami. ¹⁰ Æpẽrã cũ tutuaro me'rã añuse weeĩ'omasĩsama. Æpẽrãrẽ Õ'acũ were'quere wereturiamasĩsere o'osami. Æpẽrãrẽ “¿Noa wãtĩ me'rã nisoo ucũti? ¿Noa Espíritu Santu me'rã diacjũ ucũti?” ni besemasĩsere o'osami. Espíritu Santu ãpẽrãrẽ apemasã yere masĩtimirã ucũcã weesami. Æpẽrã na ucũcã masĩtimirã, wereturiamasĩsama. ¹¹ Espíritu Santu cũ uaro cũ o'osĩ'risere marĩnucũrẽ ducawaasami. Marĩrẽ mejẽcãrĩ dia'cũ weesetiatjere ducawaasami. Cũ ni'cũ nimigũ, tojo weesami.

Marĩ pãjãrã nimirã, ni'cã curua, ni'cã uputa ni'i nise ni'i

¹² Marĩ upũ ni'cã upũ nimirõ, peje ducawatĩ'i. Tojo ducawatimirõ, ni'cã uputa ni'i. Cristo quẽ'rã tojota nimi. Pãjãrã cũrẽ ãjõpeoma. Na pãjãrã nimicã, cũ upũ weronojõ ni'cã curua cũ me'rã nima. ¹³ A'tiro ni'i. Marĩ cũrẽ ãjõpeorã nipe'tirã judío masã, judío masã nitirã, ãpẽrãrẽ da'rawã'ñaco'teri masã, da'rawã'ñaco'tetirã Espíritu Santu ni'cũ me'rãta wãmeyeno'wũ. Tojo weerã ni'cã upũ ni'i. Marĩ nipe'tirãputa Espíritu Santureta cu'o'o.

¹⁴ Ni'cã upũ peje ducawatise cuocã'a. ¹⁵ Marĩ du'pocã ucũrĩ du'pocã nĩrõ, a'tiro nibosa'a: “Omocã niwe'e. Tojo weegu marĩ upũ cjase niwe'e.” Tojo nise ye bu'iri du'pocã upupũ niticã weewe'e. Toputa wã'ña'a. ¹⁶ Marĩ o'mepero a'tiro ucũbosa'a: “Capea niwe'e. Tojo weegu marĩ upũ cjase niwe'e.” Tojo nise ye bu'iri o'mepero upupũ niticã weewe'e. Toputa wã'ña'a. ¹⁷ Marĩ upũ capeajo dia'cũ nicã, ¿de'ro wee marĩ tu'obosau? Marĩ upũ o'meperojo dia'cũ nicã, ¿de'ro wee marĩ wĩjĩña'bosau? ¹⁸ Õ'acũ marĩ upũrẽ wee'cu pe'ema cũ uaro me'rã nipe'tisere queoro cũucu niwĩ. ¹⁹⁻²⁰ Ni'cã upũ peje ducawatise cu'o'o. Tojo nimirõ, ni'cã uputa ni'i. Peje ducawatise móórõ, ni'cã upũ niwe'e. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã ni'cã uputa ni'i.

²¹ Capea omocãrẽ “Mu'urẽ uatisa'a”, nĩmasĩtisa'a. Dupoa quẽ'rã du'pocãrĩrẽ “Uatisa'a”, nĩmasĩtisa'a. ²² A'tiro pe'e ni'i. Marĩ upũ cjase nipe'tisere ua'a. Marĩ upupũrẽ apeye mejõ nise ni'i. Tojo nimicã, te maricã, catimasĩtisa'a. ²³ Marĩ apeye upũ cjasere mejõ nise tu'õña'a. Tojo weerã tere añurõ bajuato nĩrã añurõ apo'o. Apeye quẽ'rãrẽ masã ï'aticã'to ni, bopoyasãrã, su'ti sãñacã'mota'a'a. ²⁴ Apeye nemorõ añurõ bajuse me'rã pe'ema tojo weewe'e. Õ'acũ marĩ upũ cjasere añurõ apocu niwĩ. Ni'cã uputa añurĩ upũ niato nĩgũ tojo weecu niwĩ. Marĩ mejõ nise tu'õña'senojõrẽ añurõ wãcũcã weecu niwĩ. Te weronojõ marĩ mejõ nigũ tu'õña'gũrẽ marĩrẽ añurõ wãcũcã weemi. ²⁵ Cũ tojo wéegu, nipe'tise marĩ upũ cjasere ni'cãronojõ a'merĩ weetamudutigu tojo cũucu niwĩ. ²⁶ Marĩ upupũrẽ ni'cãrõ pũrĩno'cã, nipe'tiropũ se'sa wa'a'a. No'o ni'cãrõ añurõ wa'acã, nipe'tiropũ añurõ tu'õña'a.

²⁷ Tojo nĩgũ, a'tiro nigũ wee'e. Marĩ Cristore ãjõpeorã cũ ya upũ weronojõ ni'i. Marĩnucũ cũ ya upucjãrã ni'i. ²⁸ Õ'acũ marĩ upũ

cijasere ducawaacu niwī. Cū tojo wee'caronojō Jesucristore ējōpeori curuacjārārē a'merī weetamuatjere cūucu niwī. Ne waro Jesucristo besecū'cārārē nipe'tirā bu'ipā besecū'ucu niwī. Na be'rocjārā Ō'acū wereduti'quere wereturiari masārē cūucu niwī. Na be'rore Ō'acū ye quetire bu'eri masārē cūucu niwī. Be'ro añuse, mejēcā bajusere weel'orī masārē cūucu niwī. Na be'rore dutitirārē yu'rūori masārē, weetamurī masārē, tojo nicā dutiri masārē cūucu niwī. Nipe'tirā be'ro apemasā yere masītimirā ucūrī masārē cūucu niwī. ²⁹ Masīno'o. Marī nipe'tirārē mejārōta weedutigu cūuticu niwī. Marī nipe'tirā Jesucristo besecū'cārā niwe'e. Nipe'tirā Ō'acū yere wereturiari masā niwe'e. Nipe'tirā Ō'acū ye quetire bu'eri masā niwe'e. Nipe'tirā añuse mejēcā bajusere weel'omasīwe'e. ³⁰ Nipe'tirā dutitirārē yu'ruomasīwe'e. Nipe'tirā apemasā ye ucūsere ucūwe'e. Nipe'tirā na tojo ucūcā tu'otimīrā, wereturiamasīwe'e. ³¹ Masārē Espīritu Santu cū weemasīsere o'ocāma, añuyu'ruasere beseyu'runu'cāña. Yu'u masārē a'te nipe'tise nemorō añuyu'runu'cāsere wereguti.

13

Ma'ise apeyenojō yu'rūoro añuyu'runu'cā'a nise ni'i

¹ Marī apemasā ye ucūsere masītimirā, ucūmasībosa'a. Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā ye quē'rārē ucūmasībosa'a. Tojo weemasīmirā āpērārē ma'itirā, to'atu o'cōmejīrē no'o ūaro paama'arā weronojō nibosa'a. ² Apeyere Ō'acū marīrē were'quere añurō wereturiamasībosa'a. Tojo weemīrā āpērārē ma'itirā, tu'omasītirā weronojō nibosa'a. Tojo nicā nipe'tise masā masīña marī'quere masībosa'a. No'o nipe'tisere masīpe'ocā'bosa'a. Tojo masīmirā āpērārē ma'itirā, tu'omasītirā weronojō nibosa'a. Marī ējōpeoyu'runu'cārā pūrīcā, ūrūgūrē aperopu wa'adutimasībosa'a. Tojo weeta basiomīcā a'merī ma'ise mōórā, mejō waro ucūma'acā'bosa'a. ³ Marī cūose nipe'tisere pajasecūorārē o'obosa'a. Marī narē ma'itimīrā o'orā, tojo o'oma'acārā weesa'a. Marī Ō'acū yere weecā, cūrē ējōpeotirā marīrē ūjūadutibosama. Cū yere weemīrā āpērārē ma'iticā, Ō'acū marīrē "Añurō weewu", nitisami.

⁴ Marī āpērārē ma'irā, a'tiro wee'e. Āpērā marīrē mejēcā weecā, na weesere nu'cā'a. Nipe'tirārē añurō wee'e. Āpērārē ūowe'e. Masā āpērārē ma'irā, a'tiro niwe'e: "Masā nemorō añuyu'runu'cārā ni'i", niwe'e. "Āpērā yu'rūoro añurō weeyu'runu'cārā ni'i", niwe'e. ⁵ Āpērārē ējōpeose me'rā ucū'u. Marī ye se'sarore wācūwe'e. Uamuñawe'e. Āpērā marīrē mejēcā weecā, yoacā uanu'cūwe'e. ⁶ Āpērā ña'arō weecā ĩarā, e'catīwe'e. Na añurō weecā pe'e, e'catitamū'u. ⁷ Āpērā na ña'arō weesere ne cārō wereturiawe'e. Na weesere añuse dia'cūrē ējōpeo'o. "Be'ropu añurō weerāsama", ni wācū'u. Nipe'tise āpērā marīrē ña'arō weecā, wācūtutua'a.

⁸ Ma'ise pe'tisome. Ninu'cūcārōsa'a. Apeye Ō'acū marīrē weemasīse o'ose pūrīcā pe'tidjarosa'a. Be'ropu Ō'acū cū yere wereturiamasīse o'ose quē'rā pe'tidjarosa'a. Nipe'tise cū yere masīpe'ocā'rāsa'a. Apemasā ye ucūsere masītimirā Ō'acū ucūmasīse o'ose quē'rā pe'tirosa'a. Nipe'tirā ucūse tu'ope'ocā'no'rōsa'a. Āpērā yu'rūoro masīse o'o'que quē'rā pe'tirosa'a. Nipe'tisere masīrāsa'a. ⁹ A'tiro ni'i. Marī sō'owaro nipe'tisere

masi'pe'owe'e. Õ'acũ ye quẽ'rãrẽ ni'cãrẽta weremasĩ'i. ¹⁰ Be'ropu Jesucristo apaturi a'ticã, masi'pe'ocã'rãsa'a. Marĩ masi'pe'ocãma, marĩ masĩmi'que mejõ nise tojarosa'a.

¹¹ Marĩ wĩmarã nĩrã, na weewuaronojõ weewu. Bucurã wa'arã, wĩmarã weesere du'ucã'wũ. Na wĩmarã weese marĩrẽ wapamarĩ'i.

¹² Tojo weronojõ a'tocatero marĩ añurõ masi'we'e. Ëorõ mejãrõpu marĩ ã'ase weronojõ ni'i. Queoro bajuwe'e. Be'ro bajuyorõpu Õ'acũrẽ ã'arãsa'a. Ni'cãrõacãrẽ marĩ cã'rõacã masĩ'i. Be'ro cã marĩrẽ masĩrõnojojõta masi'pe'ocã'rãsa'a. ¹³ A'tiro nicãrẽ ãjõpeose, e'catiyuse, ma'ise ni'i. A'te ã'tiaro pe'tisome. Ma'ise pe'e apeye nemorõ añuyũ'rũnu'cã'a.

14

Ãpẽrã ye ucũsere tu'otimirã ucũrã, a'tiro weeroãa'a nise ni'i

¹ Ãpẽrãrẽ ma'isere wãcũyu'rũnu'cãña. Tojo nicã Õ'acũ Espĩritu Santu me'rã weetamumasĩsere uaya. Ãpẽrã yere masĩtimirã ucũmasĩse Espĩritu Santu o'ose ni'i. Õ'acũ yere wereturiamasĩse quẽ'rã cũ o'oseta ni'i. Cũ o'osere wereturiamasĩsere uaripejayu'rũnu'cãña. ² No'o ãpẽrã ye ucũsere masĩtimigũ ucũgũnojojõ Õ'acũ dia'cũrẽ ucũsami. Masãrẽ ucũtisami. Cũ ucũsere tu'otisama. Espĩritu Santu tutuaro me'rã masĩno'ña marĩsere ucũsami. ³ Õ'acũ yere wereturiase pe'e masãrẽ ucũse ni'i. Tere wererã, marĩ ãpẽrãrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeocã wee'e. Na e'caticã, wãcũtutuacã wee'e. ⁴ No'o ãpẽrã yere masĩtimigũ ucũgũnojojõ cũ se'saro Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeowã'cãgũ weesami. Õ'acũ ye quetire wereturiagu pe'e ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã nerẽwũari curuacjãrãrẽ nemorõ ãjõpeocã weenemosami. ⁵ Musã ãpẽrã yere masĩtimirã, nipe'tirã ucũmasĩcã uami'i. Te yu'ruoro Õ'acũ yere wereturiamasĩse pe'ere uasãyu'rũnu'cãmi'i. Wereturiamasĩgũ pe'e apĩ ãpẽrã yere masĩtimigũ ucũgũ nemorõ wapatimi. Ni'cũ ãpẽrã yere masĩtimigũ, ucũsami. Be'ro cũ ucũ'quere "A'tiro nisĩ'rĩrõ weeapũ", ni wereturiacã, añu nisa'a. Tojo weregũ, nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ nemorõ ãjõpeocã weesami. ⁶ A'tiro ni'i. Yu'u musã tiropũ wa'agu, ãpẽrã yere ucũgũ, weet-amutibosa'a. Õ'acũ yu'ure masĩse o'osere bu'ẽgu pũrĩcã, weetamubosa'a. Musãrẽ Õ'acũ wereduti'quere wereturiagu quẽ'rã, weetamubosa'a. Tojo nicã musãrẽ apeyere bu'ennemogũ, weetamubosa'a.

⁷ Ni'cã queose bususe cjasere o'oña'gũti. Wẽowũ no'o uaro putima'acã, ñe'enojojõ basase nisari, nita basiowe'e. Buapũtẽrõ no'o uaro buapũtẽcã, ñe'enojojõ basase nisari, nita basiowe'e. ⁸ Surara a'mewẽjẽrã wa'arã, na putipjũre queoro puticã, na yere apoyutisama. ⁹ Marĩ quẽ'rã tojota nisa'a. Marĩ queoro ucũticã, de'ro nĩrõ weesari, nita basiowe'e. Mejõ waro ucũma'acã'bosa'a. ¹⁰ "A'ti nucũcãpũre pejetiacã ucũse ni'i", nita basiowe'e. Nipe'tise te ucũsenucũ tu'ota basio'o. ¹¹ Yu'u ãpẽrã ucũsere tu'otigu, aperocjũ weronojõ ni'i. Yu'u apĩrẽ ucũcã, cũ quẽ'rã tu'otigu, apesecjũ weronojõ nisami. ¹² Tojota ni'i musã quẽ'rãrẽ. Musã Espĩritu Santu tutuaro me'rã weemasĩse o'osere ua'a. Tere uarã, a'tere uaripejayu'rũnu'cãña. Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ nemorõ añurõ ãjõpeocã weemasĩse pe'ere uaripejayu'rũnu'cãña.

¹³ Tojo weerã no'o ãpẽrã yere masĩtimigũ ucũgũnojojõ te ucũsere wereturiamasĩacjũ Õ'acũrẽ sãriato. ¹⁴ Marĩ ãpẽrã ye ucũsere tu'otimirã

ñubuerã, Espiritu Santu weetamuse me'rã ñubue'e. Tojo weemirã, "A'tiro nirã wee'e", nímásítisa'a. Tojo weerã ãpêrãrê weetamutibosa'a. ¹⁵ Marĩ ñubuerã, a'te pwarore weeroua'a. Æpêrã yere masítimirã ucüse Espiritu Santu o'ose me'rã ñubueroua'a. Tojo nicã marĩ wãcüse me'rã ñubueroua'a. Apeye quê'rãrê Ô'acürê basapeorã, mejãrõta puaro me'rã basapeoroua'a tja. Æpêrã yere masítimirã ucüse me'rã, tojo nicã marĩ ucüse useri me'rã basaroua'a. ¹⁶ Æpêrã yere masítimirã ucüse me'rã dia'cũ mu'u Ô'acürê e'catise o'ocã, apĩ mu'u ucüsere tu'otibosami. Tu'otigu, "Tojota ni'i", nitamumasítisami. ¹⁷ Mu'u e'catise o'ocã, añu ni'i, añurõ pe'e. Cũ pe'ere Ô'acürê nemorõ êjõpeocã weetisa'a. ¹⁸ Æpêrã yere masítimigũ ucüsere yu'uta musã nipe'tirã nemorõ ucũyu'rũnu'cã'a. Tojo weegu Ô'acürê e'catise o'o'o. ¹⁹ Tojo nimigũ, Jesucristore êjõpeorã nerêwuaropu musã tu'otisere ucücã, yu'u ucüse wapamarisa'a. Yoacã ãpêrã ye ucüse me'rã ucũmigũ, mejõ waro ucübosa'a. Musã tu'otibosa'a. Cã'rõacã nimicã, masã tu'ota basiose me'rã ucücã pe'ere, tetã musãrê añu ni'i.

²⁰ Acawererã, Jesucristore êjõpeorãrê musãrê wereguti. Wĩ'marã tu'omasítima. Na weronojõ wãcũticã'ña. Bucurã weronojõ wãcũsetiya. Wĩ'marã ña'arõ weesetitirã weronojõ wãcũña. ²¹ Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wã: "Marĩ wiogu Ô'acũ a'tiro nicu niwĩ: 'Êjõpeotise bu'iri yu'u a'ti di'tacjãrãrê apemasã ye me'rã ucũgũti. Tojo weemicã, te me'rã quê'rãrê êjõpeosome', nicu niwĩ." ²² Tojo weegu Ô'acũ masãrê apemasã ye me'rã weregu, masã êjõpeotisere, cürê yu'rũnu'cãsere ï'osami. Æpêrã cürê êjõpeorã pe'ere cũ ye queti wererã me'rã yu'are êjõpeorã nima nisere ï'osami.

²³ Musã nipe'tirã nerêwuaropu apemasã yere tu'omasítimirã ucücã, Jesucristore êjõpeotirã sãjãabosama. Na sãjãejarã, musã ucüsere masítirã, "Maatirã weema", nibosama. ²⁴ Musã nipe'tirã Ô'acũ were'quere wereturiacã pe'ema, a'tiro weebosama. Jesucristore êjõpeotigu musã weesere ï'agũ, "Yu'u ña'agũ nisa'a", ni tu'oña'bosami. ²⁵ Cũ ña'arõ wee'quere wãcũjeagusami. Tojo weegu Ô'acürê êjõpeogu ejaque'agusami. "Ô'acũ diacjũta na me'rã nimi", nigũsami.

Musã weesere wiopesase me'rã weeya nise ni'i

²⁶ Acawererã, musã weesetise a'tiro ni'i. Musã nerêrã, ãpêrã Ô'acürê basapeosama. Æpêrã Ô'acũ cjasere bu'esama. Æpêrã Ô'acũ masicã wee'quere wereturiasama. Æpêrã, ãpêrã ye ucüsere tu'otimirã, ucüsama. Na ucüsere ãpêrã o na basu wereturiasama. Te me'rã nipe'tirã Jesucristore êjõpeori curuacjãrãrê a'merĩ Ô'acürê êjõpeonemocã weeya. ²⁷ Æpêrã ye ucüsere tu'otimirã ucũrĩ masã puarã o i'tiarãta ucũato. Ni'cũ ucũmu'tã, be'ro apĩ ucũato. Na ucüsere apĩ wereturiato. ²⁸ Musã nerêwuaropu wereturiagu maricã, ucũtiyu'ruocã'to. Na se'saro wãcũsepu Ô'acürê ucũato. ²⁹ Ô'acũ weredutisere wereturiari masã quê'rã puarã o i'tiarãta wereato. Æpêrã na weresere beseato. "¿Diacjũta niti?" niato. ³⁰ Ni'cũ ucũrĩ cura Ô'acũ apĩ topu dujigure wereduticã, ucũmu'tã'cu di'tamarãto. ³¹ Musã nipe'tirã Ô'acũ wereduti'quere wereturiamasĩ'i. Tojo weerã ni'cũ weremu'tã, apĩ, apĩ wereturiawã'cãña. Tojo weecã, nipe'tirã masĩrãsama. Nipe'tirã wãcũtutuarãsama. ³² Musã Ô'acũ

weredutisere wereturiarā, no'o ɥaro ucūma'aticā'ña. Wācūyu, “A'teta masārē werecā, añutu'sa'a”, ni wereya. Āpērā ucūrī curare ucūtīcā'ña. ³³ Ō'acū queoro weecā ɥami. No'o ɥaro weesere ɥatimi.

Nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā nerērā, a'tiro weewuama. ³⁴ Musā nerērī curare numia ucūtiyu'ruocā'to. Narē ucūdutitīcā'ña. Ucūrōnojō o'orā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu duti'caronjōta añurō yu'tiatio. ³⁵ Na tu'oti'quere masīsī'rīrā, wi'īpu na marāpusumuarē sērītiña'to. Numia Jesucristore ējōpeorā nerēwuaropu ucūcā, tu'sawe'e.

³⁶ Musārē masīrōɥa'a. Ō'acū ye queti musā me'rā nu'cāticaro niwā. Musā se'saro tere ējōpeorā niwe'e. ³⁷ No'o “Yu'u Ō'acū yere wereturiamasī'i, Espiritu Santu wācūse o'ose me'rā ucū'u” nigūnojō yu'u ojasere “Marī wioɥu dutise ni'i”, nigūsami. ³⁸ Yu'u oja'quere ējōpeotigure musā quē'rā cūrē ējōpeotīcā'ña.

³⁹ Acawererā, Ō'acū yere wereturiamasīsere uaya. Āpērārē apemasā yere tu'otimirā na ucūcā, cā'mota'aticā'ña. ⁴⁰ Nipe'tise musā weesere no'o ɥaro weema'aticā'ña. Wiopesase me'rā weeya.

15

Jesucristo masā'que ni'i

¹ Acawererā, yu'u musārē toduporopu bu'e'que Jesucristo masārē yu'ruose quetire ni'cārōcā wācūcā ɥa'a. Musā tere tu'orā, ējōpeowu. A'tiro nicā quē'rārē ējōpeonu'cū'u. ² Ō'acū te añuse queti me'rā musārē ējōpeonu'cūcā weegū weemi. Musārē te queti yu'u were'quere ējōpeonu'cūcā, yu'ruogusami. Queoro musā ējōpeocā, tojo weegusami. Musā bu'īpu dia'cū ējōpeorā, yu'ruono'some.

³ Yu'ure bu'e'quere musārē wereturīawu. Te apeye yu'ruoro niyu'runu'cāse a'tiro niwā. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'caronjōta Cristo marī ña'arō wee'quere cō'asī'rīgū, wērībosacu niwī. ⁴ Cū wērīca be'ro cūrē yaacārā niwā. Be'ro Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'caronjōta i'tia numu be'ro Ō'acū cūrē masōcu niwī. ⁵ Tojo wéeca be'ro cū Pedrore, āpērā cū besecū'cārārē bajuacu niwī. ⁶ Be'ro ni'cāti pājārā quinientos yu'ruoro cūrē ējōpeorārē bajuacu niwī. Pājārā cūrē ī'a'cārā catisama yujupu. Āpērā wērīatojocārā niwā. ⁷ Be'ro Santiagore bajuacu niwī. To be'ro nipe'tirā cū besecū'cārārē bajuacu niwī.

⁸ Be'ro nipe'tirā cūrē ī'āca be'ropu yu'ure bajuawī. Na be'rocjā yapatiguacāpu bajua'cu weronjō nimigā, cūrē ējōpeosirutu'u. ⁹ Yu'u nipe'tirā āpērā Jesucristo besecū'cārā docapu ni'i. Yu'ure ne cārō “Jesucristo besecū'cu nimi”, niticā'rōɥa'a. Yu'u Jesucristore ējōpeori curuacjārārē ña'arō wee'que bu'iri, tojo ni'i. ¹⁰ Tojo nimigā, Ō'acū yu'ure añurō weeyucā, Jesucristo besecū'cu ni'i. Yu'ure mejō waro añurō weegū weetimi. Yu'u nipe'tirā āpērā yu'ruoro da'ra'a. Yu'u se'saro tojo weewe'e. Ō'acū yu'ure añurō wéegū, yu'u me'rā ninu'cūmi. Yu'ure weetamumi. ¹¹ Yu'u bu'ese, tojo nicā āpērā cū besecū'cārā na bu'ese ni'cārōnojō ni'i. Jesucristo wērī masā'que queti ūsā bu'ese ni'i. A'tereta musā ējōpeowu.

Wērī'cārā na masāmujāatje ni'i

¹² ūsā Cristo wērī masā'que quetire bu'ewu. Tere bu'emicā, ¿de'ro weerā musā ni'cārērā “Wērī'cārā masātima”, nisari? ¹³ “Wērī'cārā

masātima” nicāma, Cristo quē'rā masātibopī. ¹⁴ Cū masātīcāma, ūsā bu'ese wapamarībopā. Musā ējōpeose quē'rā wapamarībopā. ¹⁵ Ō'acū Cristore masōcu niwī nise quetire werewu. Musā “Wērī'cārā masātima” nicā, ūsā te quetire wererā, nisoora weebosa'a. Diacjūta wērī'cārā masātīcāma, Ō'acū Cristore masōtibopī. ¹⁶ A'tiro ni'i. Wērī'cārā masātīcāma, Cristo quē'rā masātibopī. ¹⁷ Cūrē masōticā, musā ējōpeose wapamarībosa'a. Toduporo musā űa'arō wee'quere mejārōta acobojono'tirā nibosa'a. ¹⁸ Jesucristore cū pacu masōticāma, cūrē ējōpeorā wērīrā, cūrē ējōpeotirā weronojō pecame'epu wa'abosama. ¹⁹ “Wērī'cārā masāsoma” nise diacjū nicāma, marī “Masārāsoma” nīrā, marīta āpērā yu'ruoro pajasecuorā waro nibosa'a. Mejō waro ējōpeoma'abosa'a.

²⁰ “Wērī'cārā masātima” nise diacjū niwe'e. “Cristo masācu niwī” nise pe'e diacjū ni'i. Cristo āpērā nipe'tirā wērī'cārā duporo masāmu'tācu niwī. Marī quē'rā wērī'cārāpu masārāsa'a. ²¹ A'tiro ni'i. Ne warocjūpu Adā űa'arō weenu'cā'que bu'iri marī nipe'tirā wērīdjarāsa'a. Be'ro Cristo añurō weese bu'iri wērī'cārāpu nimirā, masāmujāarāsa'a tja. ²² Marī nipe'tirā Adā pō'rā nise ye bu'iri wērīrāsa'a. Cristo yarā nīrā pe'e marī cūrē ējōpeorā, catinu'cūrāsa'a. ²³ Marī masārā, queoro masārāsa'a. Cristo masāmu'tātojacu niwī. Be'ro cū apaturi a'ticā, marī cū yarā masārāsa'a. ²⁴ Tojo wa'acā, a'ti umāco pe'tia wa'arosa'a. Titare Cristo nipe'tirā wiorā tutuarārē, bajutirārē, bajurārē cō'ape'ocūsami. Cū tojo weetu'ajaca be'ro cū pacure cū nipe'tirā wioḡu nisere wiagusami. ²⁵ Tojo wiasē duporo Ō'acū Cristore ī'atu'tirārē docaque'acā weegusami. Tojo weegu Cristo nipe'tirā bu'ipu tojagūsami. ²⁶ Cristore ī'atu'tirārē docaque'acā wéeca be'ro wērīse quē'rā marīrōsa'a. ²⁷ Ō'acū cū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta nipe'tisere, nipe'tirārē Cristo docapu tojacā weecu niwī. Tojo nīrō, “Ō'acū Cristo docapu nimi”, nīrō mejēta wee'e. Ō'acūta nipe'tisere, nipe'tirārē Cristo docapu tojacā weecu niwī. ²⁸ Ō'acū tojo tojacā wéeca be'ro Cristo Ō'acū macū, cū basu cū pacu doca tojagūsami. Tojo weegu Ō'acū nipe'tise, nipe'tirā wioḡu nigūsami.

²⁹ Apeyere āpērā a'tiro weesama. Wērī'cārā ye wapa wāmeyebosadutisama. “Wērī'cārā masātisama” nicāma, tojo weeno'ña marībosa'a.

³⁰ Apeyere, ūsā bu'ese bu'iri nipe'tise numurī āpērā űa'arō weesī'rīma. Tojo wiose wa'teropu nimirā, wērī'cārā masātjere wācūrā, bu'enu'cū'u. ³¹ Diacjūta yu'u musā marī wioḡu Jesucristore ējōpeose ye bu'iri e'cati'i. A'te quē'rā diacjūta ni'i. Nipe'tise numurī “Masā yu'ure wējērāsoma”, ni tu'oña'a. ³² Yu'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri Éfesocjārā yu'ure wa'icūrā yaiwa weronojō űa'arō weewā. “Wērī'cārā masāsoma” nicā, mejō waro na weesere pi'etibopā. “Wērī'cārā masāsoma” nise diacjū nicāma, marī quē'rā āpērā ucūwaronojō ucūbosa'a. A'tiro nibosa'a: “Te'a ba'arā, te'a sī'rīrā. Maata wērīdojarāsa'a. Marī wērīati duporo weewe'orā”, nibosa'a.

³³ Āpērā musārē mejēcā ējōpeoduticā, ējōpeoticā'ña. Masā ucūwuase a'tiro ni'i: “űa'arā me'rā ba'paticā, añurō weese dojosa'a.” ³⁴ Tojo weerā tu'omasīña. Musā toduporo ní'caronojō wiopesase me'rā queoro weeya tja. űa'arō weeticā'ña. Ni'cārērā Ō'acūrē masīwe'e. Musārē bopoyadutigu tojo ni'i.

Wērī'cārā masāmujāatjere werenemose ni'i

³⁵ Apetero ni'cū “Wērī'cārā masātima” nisere ējōpeogu, a'tiro sērītiña'bosami: “Wērī'cārā ¿de'ro wee masāta basiobosari? Na masārā, ¿de'ro bajuri upu cuorāsari?” ³⁶ Cū tojo sērītiña'ma'acā'bosami. Marī otese peri otecā, te peri pī'riatji dūporo boadijasa'a. ³⁷ Marī pī'rīdutiā pī'rīmujā'cu mejētare ote'e. Te peri pe'ere trigo o no'o otese nisere pī'rīdutiā ote'e. ³⁸ Be'ro Ō'acū cū wa'caronojō pī'ricā weesami. No'o de'ro bajuse dūca nī'que tenojōta tja pī'ricā weesami. ³⁹ Nipe'tirā catisere cuorā nī'cārōnojō bajurā nitima. Masā ye upu wa'icūrā ya upu weronojō bajuwe'e. Mirīcūa ya upu quē'rā mejēcā baju'u. Wa'i quē'rā mejēcā uputima. ⁴⁰ A'te dūcawatiro weronojō ū'musecjārā quē'rā mejēcā uputima. A'ti di'tacjārā mejēcā uputima. Ū'musepu nīrā añubutiari upu cuoma. A'ti nucūcāpu nīrā quē'rā tojota cuoma. Ū'musecjārā, a'ti nucūcācjārā weronojō nitima. ⁴¹ Mujīpū ūmucocjū ñamicjū weronojō, tojo nicā ñocōa weronojō bo'reyutimi. Ñocōa quē'rā nī'cārōnojō bo'reyutisama. ⁴² Ā'rā nipe'tirā weronojō wērī'cārā masācā, tojo wa'arosa'a. Wērī'cārārē yaacā, na upu boarosa'a. Be'ro ape upu pe'titiatji upu masōno'rōsa'a. Masōca be'ro apaturi wērīnemosome. ⁴³ Marī mejō nīrī upure yaa'a. Masārōpua tja ape upu añubutiari upu nīrōsa'a. Marī tutuatiari upure yaacō'a'a. Masāca be'ropure ape upu tutuatiari upu nīrōsa'a. ⁴⁴ Marī a'ti upure yaacō'a'a. Masāca be'ro ū'muse cja upu pe'titiatji upu nīrōsa'a. Tojo weerā masīno'o. Marī a'ti upure cuorā, ape upu pe'titiatji upure cuorāsa'a.

⁴⁵ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: “Ō'acū cū weemū'tā'cu Adārē catisere o'ocu niwī.” Cū be'rocjū Jesucristo pe'e catise pe'titise warore o'ogu nimi. ⁴⁶ A'ti upu cjase catise marī cuomu'tāse ni'i. Apeye catise be'ro cjase ni'i. Te ū'muse cja upu cjase pe'titiatje ni'i. ⁴⁷ A'ti nucūcāpure masū nīmū'tā'cu di'ta me'rā yeeno'cu niwī. Cū be'rocjū Cristo ū'musecjū nimi. ⁴⁸ A'ti di'tacjārā ne warocjū di'ta me'rā weeno'cu weronojō uputima. Jesucristore ējōpeorā pe'e ū'musepu wa'ajā ū'musecjū weronojō uputima. ⁴⁹ Adā di'ta me'rā yeeno'cu niwī. Marī cū weronojō uputi'i. Mejārōta be'ropu ū'musecjū Cristo weronojō uputirāsa'a.

⁵⁰ Acawererā, a'tiro ni'i. Marīrē a'ti upu me'rā ū'musepu wa'ata basiowe'e. Boadijatji upu ni'i. Ti upu ninu'cūmasītisa'a. ⁵¹⁻⁵² Apeye quē'rā todūporo masīno'ña marī'quere wereguti. Nipe'tirā wērīsome. Jesucristo a'tiri cura Ō'acūrē weroco'tegu ū'musecjū Ō'acū yaro coronetare putigusami. Tojo wa'acā, ūmñarō cārīwā'cāmajārā weronojō marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā ape upu ducayurāsa'a. Wērī'cārā ape upu pe'titiatji upu me'rā masārāsama. Catirā quē'rā mejārōta ducayurāsama. ⁵³ Marī ya upu boawuari upu pe'titiatji upu wa'arosa'a. Dūcayu, catinu'cūcārōsa'a. ⁵⁴⁻⁵⁵ Marī pe'titiatji upu ducayucā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta wa'arosa'a. A'tiro ni ojano'o: “Marī wērīrē docaque'acū weetoja'a. Ne apaturi wērīnemosome majā. Wērīrā pī'etisere tu'oña'some.” ⁵⁶ Marī ña'arō weese bu'iri wērīrī masā ni'i. Te marī ña'arō weesere Ō'acū Moisére dutise cūu'que me'rā masīno'o. Ña'arō wēerā, marī pecame'epu wa'abopā. ⁵⁷ Tere cā'mota'agu, Ō'acū pe'e a'tiro weecu niwī. Marī wiogu Jesucristo me'rā pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rāocu niwī. Tojo weerā Ō'acūrē e'catise o'orā.

58 Acawererā, a'tere wācūrā, ējōpeonu'cūcā'ña. Marī wiogu yere siape me'rā nemorō weenemoña. Musā masī'i. Cū yere wéerā, tojowaro weebutiarā weewe'e. Wapatī'i.

16

Corintocjārā Jerusalēpu nirārē niyeru o'orātirā sērīneose ni'i

1 Musā Jesucristore ējōpeorārē niyeru sērīneosema yu'u Galaciacjārārē duti'caronojōta weeya. A'tiro niwū: 2 “Soorinamurē nimu'tārī numu semanarīnūcū musā wapata'aro ejatuaro apesepu nurōña.” Musā tojo weeyurā, yu'u etari curapu o'osī'rīrā da'rama'acūñasome. 3 Yu'u musā tiropu etagu, musā beserārē Jerusalēpu o'óguti. Narē o'ógu, yu'u ojāca pūrīpure “Á'rā nima Corintocjārā bese'cārā”, ni ojaguti. Na me'rā ti pūrīrē, tojo nicā niyerure Jerusalēcjārā Jesucristore ējōpeorārē o'óguti. 4 “Yu'ure wa'aroua'a” nicāma, na yu'u me'rā wa'arāsama.

Pablo Corintopu cū wa'atjere apoyuse ni'i

5 Yu'u topu wa'agu, Macedonia di'tapu yu'ruagusa'a. To yu'rua, musā tiropu etagusa'a. 6 Apetero weegu musā me'rā yoacā nigūsa'a. Nipe'tiro pu'ecu nīgū, nipe'ocūsa'a. Be'ro, musā apero no'o yu'u wa'asī'rīgū wa'atjere weetamumasīrāsa'a. 7 Yu'u musārē mejō waro ī'ayu'rūwā'cāsī'rītisa'a. Marī wiogu Jesucristo uacā, musā tiropure yoacā tojasī'rīsa'a. 8 Pentecosté bosenumu nicā a'to Éfesopu nínigūti yujupu. 9 A'tore peje da'rāse ni'i. Pājārā marī wioga ye quetire tu'osī'rīma. Tere cā'mota'asī'rīrā quē'rā pājārā nima.

10 Timoteo musā tiropu etacā, cūrē weetamuña. Tojo weecā, cū wācūque'tiro marīrō, bujawetiro marīrō nigūsami. Cū yu'u weronojō marī wiogu yere da'rami. 11 Tojo weerā musā cūrē mejō waro ī'acō'aticā'ña. Cū a'topu a'tiatjere weetamuña. Tojo weecā, cū e'catise me'rā yu'u tiropu a'tigusami. Yu'u āpērā Jesucristore ējōpeorā me'rā cūrē yucuegu wee'e.

12 Apoloma yu'u uputu waro musā tiropu ī'agū wa'adutimiwū. Cūrē marī acawererā me'rā wa'adutimiwū. Cū ni'cārōacārē wa'asī'rītīmi. Cūrē wa'ata basiocā, be'ro wa'agusami.

Pablo Corintocjārārē añudutituo'que ni'i

13 Musā añurō tu'omasīña. Ējōpeodu'uticā'ña. Ne uiro marīrō niña. Tojo nīrā, Ō'acū tutuase me'rā niña. 14 Āpērārē ma'īnu'cūcā'ña.

15 Ni'cārōacārē, acawererā, a'tere musārē weresī'rīsa'a. Estéfanas ya wi'icjārāta niwā Acayapure āpērā duporo Jesucristore ējōpeomu'tā'cārā. Na Jesucristore ējōpeorārē uputu waro weetamuma. 16 Na weronojō weesetirānojōrē na dutisere yu'tiya. Tojo nicā nipe'tirā Cristo yere da'rarā na dutisere weeya. 17 Musā me'rācjārā Estéfanas, Fortunato, Acaico a'topu ejačā, pūrō e'catiwū. Na musā yu'ure weetamubo'quere weema. 18 Yu'ure ejerisājācā weewā. Musā quē'rārē tojota weerāsama. Tojo weerārē “Añurō weerā weema”, nirōua'a.

19 Asia di'tacjārā Jesucristore ējōpeori curuacjārā musārē añudutima. Aquila, Priscila, na ya wi'ipū nerēwuarā quē'rā Jesucristore ējōpeorā nitjarā, pūrō añudutio'oma. 20 Nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā musārē añudutima. Musā e'catise me'rā a'merī añudutiya.

21 A'te nituose daripure musārē añudutigū yu'u basuta oja'a.

²² No'o marĩ wiogu Jesucristore ma'itigure ña'arõ wa'ato. “Ûsã wiogu, quero a'tibaque'oya.”

²³ Jesucristo marĩ wiogu musãrẽ añurõ weeato. ²⁴ Marĩ nipe'tirã Jesucristo yarã ni'i. Tojo weegu musãrẽ uputu ma'i'i. Tojota wa'ato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo nimu'tārī pūrī Corintocjārārē ojāca be'ro Efesopata tojacā'cu niwī yujupu. Topu nīgū, Corintopure űa'arō wa'a'que quetire mīejacārā niwā. Tere tu'ogu, Pablo na tiropu maata wa'asī'rīcu niwī. Tojo wa'asī'rīmīgū, wa'aticu niwī. Macedonia di'ta pe'e wa'acu niwī. Tojo weegu a'ti pūrīrē Macedonia di'tapu nīgū, ojacu niwī. Tito wāmetigu a'ti pūrīrē miacu niwī. Tojo nicā āpērā cūrē ba'pitiwā'cācārā niwā.

Pablo narē a'tere ojacu niwī. Jesucristo ye quetire werecusiagu cū űa'arō yu'rūserere ojacu niwī. Tojo nicā pajasecuorārē niyeru sērībosasere ojacu niwī. Apeye, cū bu'esere i'atu'tirā ye cjasere ojacu niwī.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, Timoteo me'rā musārē añuduti'i. Ō'acū uaronojōta Jesucristo yu'ure cū ye quetire weredutigu cūucu niwī. Yu'u a'ti pūrīrē musārē Ō'acū yarā Corintopu nirārē oja'a. Tojo nicā nipe'tirā Ō'acū yarā Acaya di'tapu nirārē oja'a.

² Musārē Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu añurō weeato. Tojo nicā musārē ejerisājācā weeato.

Pablo cū pi'etise queti ni'i

³ Ō'acū marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cūta marīrē pajaña'mi. Marīrē wācūtutuacā weenu'cūmi. ⁴ Pi'etisetirinucū Ō'acū marīrē wācūtutuacā weemi. Tojo weerā marī quē'rā pi'etirārē wācūtutuacā weemasī'i. Marīrē Ō'acū wācūtutuacā wee'caronojōta narē weemasī'i. ⁵ Jesucristo yere wererā, pi'etino'o. Cristo pūrō pi'eti'quere pi'etitamu'u. Cū me'rāta, cū weetamuse me'rā nemorō wācūtutua'a. ⁶ Ūsā pi'etirā, musārē wācūtutuacā uarā, musā yu'rūweticā uarā, tojo pi'eti'i. Ō'acū ūsārē wācūtutuasere o'omi. Tojo weerā ūsā quē'rā musārē wācūtutuacā wee'e. Ūsā pi'etironojō pi'etirāsa'a. Tojo wa'acā, Ō'acū musārē wācūtutuacā weegusami. ⁷ Ūsā weronojō pi'eticā, Ō'acū musārē wācūtutuacā weegusami. Tojo weerā ūsā musā añurō weeatjere masīyutoja'a.

⁸ Acawererā, ūsārē Asiapu wa'a'quere masicā uasa'a. Ūsā topure upatu waro pi'etiwu. A'tiro wācūmiwū: “Ne pōtēosome. Wērīrasa'a”, nīmīwū. ⁹ “Ūsārē wējēcō'arāsama”, ni wācūmiwū. Ūsā ne tutuatiwu. Tojo wa'a'que añu niwū. Te me'rā a'tiro wācūwū. “Ūsā basu ne wēetamumasītisa'a. Ō'acū ni'cūta ūsārē wēetamumasīmi”, ni wācūwū. Cūta wērī'cārāpure masōgū nimi. ¹⁰ “Ō'acū ūsārē na wējēbo'cārārē yu'ruowī. Ni'cārōacārē yu'ruonu'cūcā'mi. Be'ropu quē'rārē ūsārē yu'ruonu'cūcūsami”, ni ējōpeo'o. ¹¹ Ō'acūrē musā ūsārē sērībosanu'cūcā, tojo weegusami. Pājārā ūsārē sērībosacā, Ō'acū añurō ūsārē weetamugūsami. Cū tojo weecā i'arā, pājārā e'catise o'orāsama.

Pablo Corintopu wa'asī'rīmi'que ni'i

¹² Apeyere ūsā pūrō e'cati'i. Ūsā a'ti nucūcāpure weesooro marīrō añurō weesetiwu. Musā wa'teropu quē'rārē tojota weewu. Tojo weerā ūsā bu'iri marīrā añurō tu'oña'a. Ūsā basu ūsā masīse me'rā weetiwu. Ō'acū weetamuse me'rā weewu. ¹³ Musārē ojarā, tu'ota basiose dia'cūrē oja'a. Musā tere añurō masīcā ūa'a. ¹⁴ Cā'rō masītoja'a, masīrā pe'e. Musā añurō masīpe'orā, marī wioḡu Jesú apaturi a'ticā, “Ūsārē diacjūta nipā”, nirāsa'a. Ūsā musārē “Añurō weesetima” nīrōnojōta musā quē'rā ūsārē añurō wācūrāsa'a.

¹⁵⁻¹⁶ “Tojo añurō wa'arosa'a” ni wācūḡū, Macedoniapu wa'agu, musā tīropu ī'amū'tāḡū wa'asī'rīmiwū. “Be'ro ī'amajāmitojatiguti tja”, nimiwū. Puati musā tīropu ī'agū wa'asī'rīmiwū. Musā e'catīcā ūagu, tojo weesī'rīmiwū. “Yu'u tojo weecā, Judea di'tapu wa'atjere weetamurāsama” ni wācūḡū, tojo weesī'rīmiwū. ¹⁷ Yu'u topu wa'aticā ī'arā, “Wiopesase marīrō weema'acā'pī”, ḡniti? “Cū no'o ūaro weema'agūnojō nimi”, ḡnisari? “'Wa'aguti' nī'cu nimigū, a'titiapī”, ḡniti? “Na'irō ducayumūjāsami”, ḡni wācūti? ¹⁸ Niwe'e. Ō'acū ūsā weesere “Diacjūta ni'i”, nisami. Tojo weerā ūsā ne ni'cāti no'o ūaro ducayu, ucūma'awe'e. ¹⁹ Ūsā Jesucristo Ō'acū macū ucū'caronojōta ucū'u. Cū ne ni'cāti “Weeguti, weesome”, niticu niwī. Nipe'tise cū “Weeguti” nī'caronojōta weemi. Ūsā ī'tiarā, Silvano, Timoteo, yu'u, cū ye quetire musārē bu'ewu. Nipe'tise cū ucūse diacjū ni'i. ²⁰ A'tiro ni'i. Ō'acū toduporopure masārē “Añurō weeguti”, nicu niwī. Nipe'tise cū tojo ni'que Jesucristo cū a'tise me'rā, cū wērī'que me'rā queoro wa'awu. Tojo wa'acā ī'arā, marī Ō'acūrē “Tojota ni'i”, ni e'catipeo'o.

²¹ Ō'acūta marīrē Cristore ējōpeonu'cūcā weemi. Cūta marīrē cū yarā wa'adutigu besecu niwī. ²² Marīrē cū yarā wa'acā weecu niwī. Cū yarā ni'i nisere ī'osī'rīgū Espīritu Santure o'ócū niwī. Espīritu Santu marī me'rā nīgū, cūta Ō'acū marīrē yu'rūoatjere masīcā weemi.

²³ Yu'u Corintopure wa'asī'rīmīgū, wa'atiwu. Ō'acū yu'u tojo wee'quere masīsami. Yu'u musārē tu'tibosa'a nīgū, ma'īgū wa'atiwu. ²⁴ Musā ējōpeosere “A'tiro pe'e ūa'a”, nīgū mejēta wee'e. Musā añurō ējōpeo'o. Musārē añurō e'catise me'rā nisetiato nīgū tojo weetamusī'rī'i.

2

¹ Yu'u toduporopure musārē bujaweticā weewu. Tojo weegu apaturi tja musārē bujaweticā weesī'rītigu, wa'atiwu. ² Yu'u musārē bujaweticā weecā, ḡnoa yu'ure e'catīcā weebosari? Musā dia'cū yu'ure tojo wee'e. Musā bujaweticā, basiotibosa'a. ³ Tojo weegu yu'u musārē ojawu. Yu'u topu wa'acā, e'catīcā weeboronojō o'orā, yu'ure bujaweticā weebopā. Yu'u a'tiro tu'oña'a. Yu'u e'catīcā, musā quē'rā e'catibopā. ⁴ Yu'u ojamu'tāca pūrīrē ojagu, pūrō wācūque'ti, uūwu. Musārē bujawetiato nīgū mejēta ojawu. Yu'u musārē ma'iyu'ru'u. Musārē tere masīdutigu ojawu.

Nā'arō wee'cure acobojoduti' que ni'i

⁵ Ni'cū nā'arō weeri masīrē marīrē bujaweticā weecu niwī. Yu'u dia'cūrē tojo weetiwi. Musā quē'rā mejārōta weeno'cārā niwū. Marī nipe'tirā tojo weeno'cārā niwū, weeno'rā pe'e. Yu'u a'tere tojo ucūḡū, ūputu waro nibutiagu mejēta wee'e. ⁶ Musā pājārā nā'arō weeri masūrē

bu'iri da'retoja'a. ⁷ Tojo weerā ni'cārōacā musā cūrē acobojoya. Cūrē wācūtutuacā weeya. Tojo weeticā, cū bujawetiya'ruabosami. ⁸ Tojo weegu musārē cūrē ma'iduti'i tja. ⁹ Yu'u musārē toduporopure ojawu. “¿Te ya'u duti'quere queorota weemitina?” ni masīsī'rigū ojawu. ¹⁰ Musā no'o ña'arō weegure acobojocā, yu'u quē'rā cūrē acobojo'o. Yu'ure ña'arō weetiwi. Musā pe'ere ña'arō weewī. Yu'ure ña'arō weetimicā, cūrē acobojo'o. Musārē ma'igū, tojo wee'e. Jesucristo yu'ure “Cūrē diacjūta acobojomi”, ni i'asami. ¹¹ Marī cūrē acobojoticā, wātī cūrē ña'arō bujawetiya'rucā weebosami. Jesucristo yere du'ucā'bosami. Marī wātī weewuasere añurō masī'i.

Pablo Troapu wācūque'ti'que ni'i

¹² Yu'u Troa wāmetiri macāpu Cristo ye quetire bu'egu etagu, a'tiro bocaewawu. Jesucristo marī wiogu pājārārē cū ye quetire tu'osī'ricā weecu niwī. ¹³ Tojo nimicā, yu'u Tito marī acaweregure bocatigu, pūrō wācūque'tiwu. Tojo weegu narē we'eriti, wa'a wa'awu Macedonia di'tapu.

Jesucristo me'rā marī añurō weemasī'i nise ni'i

¹⁴ Yu'u wācūque'timigū, Ō'acūrē e'catise o'o'o. Cū marīrē añurō weenu'cūcā weemi. Marī Cristo yarā nicā, tojo weemi. Marī Cristo ye queti werese me'rā masārē cūrē masīcā weemi. Cūrē masīse u'mūtise weronojō nipe'tiropu se'sa'a. ¹⁵ Marī Jesucristo ye quetire wererā, u'mūtise weronojō nisa'a. A'tiro ni'i. Masā Ō'acūrē e'catise o'ocā, ope weronojō bajuse me'rā buemorōcā, tu'sasami. A'tere weronojō marī cū ye quetire werēcā i'agū, tu'sasami. Te queti nipe'tirā cū yu'ruo'cārārē se'sa wa'a'a. Tojo nicā cū yu'ruono'ña marīrā pecame'epu wa'ajā quē'rā te ucūserē tu'ose'sa wa'ama. ¹⁶ Yu'ruono'tirā Jesucristo ye quetire wererārē i'arā, cūrē ējōpeotirā “Pecame'epu wa'arāsa'a” nīrā weronojō tu'oña'sama. Ō'acū yu'ruono'cārā pe'e Jesucristo ye quetire wererārē i'arā, cūrē ējōpeorā “Marī Jesucristo me'rā ninu'cūcā'rāsa'a”, ni wācūsama. Ne ni'cū cū se'saro te quetire weremasītimi. Ō'acū weetamurō me'rā pe'e weremasīmi. ¹⁷ Pājārā a'tiro weema. Ō'acū ye quetire wérerā, wapata'ase dia'cūrē wācūma. Ūsā na weronojō weewe'e. Ō'acū o'ó'cārā Cristore da'raco'terā ni'i. Tojo weerā Ō'acū i'orōpure cū ye quetire queoro were'e.

3

Ō'acū “Masā wiogu nigūti” niyu'que ni'i

¹ Ūsā “Ō'acū ye quetire queoro were'e” nīrā, ūsā basu añurō ucūrā mejēta wee'e. Āpērā tojo weewuasama. Na basu añurō ucūsama. Āpērārē a'tiro nisama: “Ūsārē papera ojabosaya”, nisama. “Ā'rā añurō weerā nima”, ni apobosadutisama. “Ūsā tojo weecā, 'Añurā nima', ni i'arāsama” nīrā, tojo weedutisama. ¿Musā na weesetironojō uati? Ūsā musārē “Añurā ni'i, tojo weerā ūsārē papera apobosaya”, nīrā mejēta wee'e. ² Musā Jesucristore ējōpeo'o. Tojo weese me'rā ūsā musārē queoro bu'e'quere i'o'o. Tojo weerā āpērā ojabosaca pūrīrē uawe'e. Ūsā musārē “Ti pūrī weronojō nima”, ni jeripō'rāti'i. A'tiro ni'i. Nipe'tirā musārē i'arā, masīsama. “Na narē diacjūta werepā”, nisama. ³ Musārē Cristo musārē yu'ruomi nisere werewu. Tere ējōpeocā, Cristo musārē añurō weewī.

Cũ musārē tojo weesere āpērā quē'rārē masīcā ũami. Tere masīdutigu, papera pūrīpu ojacu me'rā ojaticu niwī. Tojo nicā toduporopu Ō'acũ catinu'cũgũ ũtāpījīpu oja'caronojōta weeticu niwī. A'tiro pe'e weecu niwī. Espirito Santu tutuaro me'rā musā wācūsere ducayucu niwī. Te me'rā Cristo musārē añurō weesere ĩ'omi.

⁴ Ũsā Ō'acūrē ējōpeorā, a'tiro nīmasī'i. Ũsā weresere tu'o ējōpeo'quere "Diacjūta ni'i", nīmasī'i. Cristo weetamuse me'rā ũsā tojo nīmasī'i.

⁵ "Ũsā se'saro Ō'acũ yere weremasī'i", nīrā mejēta wee'e. Nipe'tise ũsā weesere Ō'acũ weetamuse me'rā pe'e wee'e. ⁶ Ō'acūta "Masā me'rā apoguti" nī'quere ũsārē werēcā weewī. Cũ nī'que a'tiro ni'i: "Yũũ na wiogu nigūti. Na pe'e yarā nīrāsama." Ō'acũ tojo nī'que Moisé dutise oja'quere yu'tise weronojō niwe'e. Espirito Santu masārē Ō'acũ ũaro weecā weemasīmi. "Moisé dutise oja'quere yu'tirāti", nī'cārā pe'ere ne basiowe'e. Na bu'iritirā pecame'epu wa'abopā. Espirito Santu pe'e marīrē catinu'cũcā weemi. ⁷ Ō'acũ Moisére duti'quere ũtāpījīpu ojano'caro niwũ. Te dutise marī yu'runu'cāse bu'iri wējēcō'adutise weronojō nicaro niwũ. Ō'acũ tere o'ogu, ũputu asistese me'rā o'ocu niwī. Tojo weero Moisé tere ojacā, cū diapoasistecaro niwũ. Israe curuacjārā cū asistecā ĩ'apōtēomasīticārā niwā. Siape me'rā cū asistese pe'tidijacaro niwũ. ⁸ Te dutise asistese me'rā o'o'que nemorō Espirito Santu cū marīrē bu'ese pe'e totā nemo'o. ⁹ A'tiro ni'i. Moisé dutise marīrē "Bu'iri da'reno'rāsama" nī'que añuyu'ruacaro niwũ. Totā Ō'acũ marīrē bu'iri mooma nise queti pe'e nemorō añu'u. ¹⁰ Jesucristo yere marī ĩ'acasanu'cōcāma, Moisé dutise "Añuyu'rua'a" na nī'que pe'e mejō nise tojacā'a. ¹¹ Moisé cū dutise asistese me'rā a'ti'que pe'tiatje nicaro niwũ. Jesucristo ye queti pe'e pe'tiatje ni'i. Tojo weero Moisé dutise nemorō, añuyu'runu'cā'a.

¹²⁻¹³ Ũsā Jesucristo ye queti pe'tiatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerā diacjūta were'e. Moisé cū diapoare asistese nidojatisere pe'tidijacā ĩ'adutitica niwī. Tojo weegu su'tiro casero me'rā mo'acu niwī. Ũsā cū weronojō weewe'e. Tojo weerā Jesucristo ye quetire uiro marīrō bajuyoropu were'e. ¹⁴ Moisé Ō'acũ duti'quere werēcā, Israe curuacjārā tu'omasīticārā niwā. A'tiro nicā quē'rārē mejārōta nima. Na Ō'acũ ye queti ojāca pūrīrē bu'érā, tu'otima. Cristore ējōpeorā dia'cũ toduporo oja'quere tu'oma. ¹⁵ Ni'cārōacāpu quē'rārē Israe curuacjārā Moisé oja'quere bu'érā, tu'otima yujupu. ¹⁶ Marī wiogure ējōpeoca be'ro Ō'acũ ye cjasere tu'ono'o. ¹⁷ Jesucristo marī wiogu Espirito Santu me'rā ni'cūta nīmi. Tojo weerā marī Espirito Santu me'rā nīrā, pecame'epu wa'abo'cārā yu'ruono'cārā ni'i. ¹⁸ Marī Cristore ējōpeorā ni'i. Tojo weerā marī wiogu añuyu'ruagu nīmi nisere masī'i. Marī, marī catiri ũmūco pōtēorō cū dia'cūrē wācūnu'cū'u. Cūrē wācūrā, siape me'rā cū weronojō cū añurō weesere marī quē'rā weenemowā'cā'a. Marī wiogu Espirito Santu marīrē tojo weemi.

4

¹ Ō'acũ ũsārē añurō wéegu, Jesucristo ye quetire wereduticu niwī. Tojo weerā wācūtutuaturā niwe'e. ² Bopoyoro weesere, tojo nicā masā ĩ'atiropu weesere yabi ni'i. Ō'acũ wereduti'quere nisoose me'rā werewe'e. Tere ducayuro marīrō, queoro dia'cũ were'e. Ō'acũ ĩ'orōpāre tojo

wee'e. Tojo weerā ūsā weresere “Diacjūta werema”, nisama. ³ No'o Jesucristo ye quetire tu'oti ējōpeotirānojo bu'iri da'reno'ajā nima. ⁴ Na ējōpeotise ye bu'iri a'ti turicjārā wioḡu wātī narē tu'omasītirā, caperi ī'atirā weronojo dojocā weesami. Cū, Cristo nipe'tirā bu'ipu añubutiḡu nimi nisere ējōpeodutitigū tojo weesami. Jesucristo masū weronojo uputigū nicū niwī. Cū Ō'acū warota nimi. Tojo weegū masārē Ō'acūrē masīcā weecu niwī. ⁵ Ūsā Jesucristo ye quetire wererā, masā ūsārē añurō wācūdutirā mejēta were'e. “Marī wioḡu Jesucristo nimi, cūrēta ējōpeorua'a” nidutirā pe'e were'e. Ūsā a'tiro ni'i: “Jesucristo ūsārē cū ye quetire weredutise bu'iri musārē da'raco'terā weronojo ni'i.” ⁶ A'tiro ni'i. Ō'acū ne waropu a'ti turi na'itī'arō nī'quere bo'reyucā weecu niwī. Cū tere wee'caronojo cūta tja marī ye ejeripō'rārīpu bo'reyucā weecu niwī. Cū yere tu'omasītimi'cārārē tu'omasīcā weecu niwī. Tojo nicā marīrē Ō'acū tutuayū'ruḡu nimi nisere masīcā weecu niwī. Jesucristore masīrā tere masīno'o.

Marī upu pe'tidijati upu ni'i nise ni'i

⁷ Marī ya upu dī'ta me'rā yee'queparū weronojo ni'i. Pe'tiati upu ni'i. Tojo upatimirā, Ō'acū ye queti añubutiase quetire cū'o. Tojo weero masīno'o. Ō'acū cū tutuayū'ruse me'rā te quetire masārē masīcā weemi. Marī ye tutuase me'rā mejēta wee'e. ⁸ Apetero pūrō pi'eti'i. Tojo pi'etimirā, uputu waro bujawetiwe'e. Ūsā wācūque'timirā, uputu waro “¿De'ro wa'abutiarosariba?” niwe'e. ⁹ Masā ūsārē ña'arō weesī'rīmīcā, Ō'acū ūsārē ne cō'awā'cātīmi. Na ūsārē tuuquecūmirā, wējētīma. ¹⁰ No'o ūsā wa'aro Jesure wējē'caronojōta ūsā quē'rārē wējēsī'rīmīma. Masā ūsārē pi'eticā ī'arā, Jesū catīnu'cūḡ ūsārē weetamusere masīma. ¹¹ Nipe'tise numūrī ūsā catiro pōtēorō Jesū ye quetire werese bu'iri wērītawioro ni'i. Tojo weerā ūsā ya upu boadijati upu me'rā Jesucristo cū nisetisere masārē ī'o'o. ¹² Ūsā pe'e wiose pu'to nimirā, musārē catīnu'cūdutirā Jesucristo ye quetire bu'enu'cū'u.

¹³ Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu a'tiro o'jano'wū: “Yū'u ējōpeowu. Tojo weegū Ō'acū ye cjasere musārē ucūwū.” Tojota ni'i ūsā quē'rārē. Ō'acūrē ējōpeorā, cū yere ucū'u. ¹⁴ Marī masī'i, Ō'acū, marī wioḡu Jesure masō'caronojōta marī quē'rārē masōḡūsami. Marī cūrē ējōpeocā, tojo weegusami. Ūsārē musā me'rā cū tīropu miḡūsami. ¹⁵ Ūsā musārē añurō wa'adutirā nipe'tisere pi'eti'i. Musā pājārārē siape me'rā Ō'acū añurō weecā uarā, tojo wee'e. Be'ro pājārā a'tere ī'arā, Ō'acūrē e'catise o'orāsama. Te me'rā cūrē “Añuyū'ruḡu nimi” nīrā, tojo weerāsama.

¹⁶ Tojo weerā ūsā pi'etimirā, wācūtutuanu'cūcā'a. Mu'ñumirā, siape me'rā nemorō wācūtutuanemo'o. ¹⁷ A'tiro ni'i. Marī a'ti nucūcāpu pi'etise maata pe'tiatje ni'i. Marī Jesucristore ējōpeorā pi'eti'que wapa nemorō añuse pe'titiatjere bocarāsa'a. ¹⁸ Marī a'ti nucūcā cjase pe'tiatjere sō'owaro wācūnūrūtīcā'rōua'a. Bajutise ū'muse cjase pe'ere wācūnūrūrōua'a. Marī ī'ase pe'tiatje ni'i. Ī'atise pe'e ninu'cūatje ni'i.

5

¹ Marī masī'i, marī ya upu wi'i weronojo boadijarosa'a. Tojo wa'acā, Ō'acū ū'muse cja upu pe'titiatji upure o'ogusami. Ti upu masā wéeca

upu nitisa'a. ² Diacjãta ni'i. Marĩ a'tiro uputirã uti, caributi'i. Ma'ma upu su'tiwetisĩ'rĩsa'a. ³ Marĩ ma'ma upure cuorã, su'ti marĩrã weronojõ nisome. ⁴ Marĩ a'ti upu me'rã caributi'i. Pũrõ pi'eti'i. Marĩ ya upure wẽriato nigũ mejẽta wee'e. Marĩ ma'ma su'ti sãnarõ weronojõ ducayuatõ nigũ tojo ni'i. Ma'ma upu pe'titiatji upure cuorãsa'a. Ô'acũ me'rã catinu'cũcã'rãsa'a. Mejã upu boadijati upu boabajudutia wa'arosa'a. ⁵ Ô'acũta marĩrẽ a'tere apoyuca niwĩ. Cũ marĩrẽ weeatjere masĩmu'tãdutigu Espĩritu Santure o'oyumu'tãcu niwĩ.

⁶ Tere wãcũrã, wãcũtutuanu'cũ'u. Masĩno'o, marĩ a'ti upu me'rã nĩrã, marĩ wiogu Ô'acũ tiropu niwe'e. ⁷ Tojo weerã cũrẽ ĩ'atimirã, Jesucristore ějõpeo'o. Cũrẽ sirutu'u. Be'ropu wa'atje quẽ'rãrẽ añurõ masĩtimirã, "Ô'acũ tiropu wa'arãsa'a", ni'i. ⁸ Marĩ, marĩ ye niatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã marĩ "Marĩ wiogu me'rã niajã, wẽriase uamisa'a", ni'i. ⁹ Tojo nimirã, marĩ catirã o wẽrĩca be'ro marĩ wiogu uaro dia'cũ weenu'cũsĩ'rĩ'i. ¹⁰ A'tiro ni'i. Cristo cũ beseatji numu nicã, marĩ nipe'tirãrẽ besegusami. Marĩ ni'cãrẽrãrẽ marĩ wee'quenũcũ queoro marĩ añurõ o ña'arõ wee'quere wapayegusami.

Ô'acũ cũ me'rã nidutigu masãse ni'i

¹¹ Marĩ wiogu Cristo marĩrẽ beseatjere wãcũ'u. Tere wãcũrã, cũrẽ wiopesase me'rã ějõpeo'o. Masãrẽ "A'tiro weerõua'a", ni were'e. Ô'acũ ùsã weesere añurõ masĩmi. Musã quẽ'rãrẽ tojota masĩcã ua'a. ¹² Ûsã basu ùsã yere apatiri añurõ ucũnemorã weewe'e. A'tiro pe'e wee'e. Ûsãrẽ añurõ wãcũdutarã, e'catiatõ nĩrã tojo wee'e. Tojo weerã musã ãpẽrã bu'icjase dia'cũ bajusere wãcũrãrẽ, ejeripõ'rãpu cjase wãcũtirãrẽ añurõ ya'timasĩrãsa'a. ¹³ ãpẽrã ùsãrẽ "Maatirã weema", nisama. Na tojo nimicã, ùsã Ô'acũ uaro weerã wee'e. Apeterore "Queoro weema", nisama. Tere weẽrã, musã ye cjasere weerã wee'e. ¹⁴ Cristo marĩrẽ ma'imi. Tojo weerã cũ ye quetire were'e. Masĩno'o, Cristo nipe'tirãrẽ wẽrĩ ducayuca niwĩ. Te me'rã masĩno'o, nipe'tirã Cristo wẽrĩ ducayuno'rã wẽrĩ'cãrã weronojõ tojapã. ¹⁵ Cristo nipe'tirãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Catinu'cũse cuorã na uaro dia'cũ weeticã'to nigũ tojo weecu niwĩ. Cũ uaro pe'ere weedutigu wẽrĩ masãcu niwĩ. ¹⁶ Tojo weerã ùsã ne ãpẽrãrẽ a'ti umucocjãrã weewuaro weronojõ ĩ'aweewe'e. Yu'u toduporopure Cristore tojo weemiwũ. "A'ti di'tacjũ nimi", ni wãcũmiwũ. Ni'cãrõacãrẽ tojo wãcũno'ña marĩ'i majã. ¹⁷ Marĩ Cristo yarã wa'arã, apesu'tiro sãjãrã wee'e. Añuse dia'cũ ducayu'u. Toduporopu no'o uaro weeseti'quere weenemowe'e majã.

¹⁸ Ô'acũta marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Marĩ Cristore ĩ'atu'tirã nicãrã niwũ. Cũ pe'e cũ wẽriase me'rã marĩrẽ cũ me'rãcãjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Nipe'tirãrẽ tojo wa'acã uagu, cũ ye quetire weredutigu marĩrẽ o'ócũ niwĩ. ¹⁹ A'tiro ni'i. Ô'acũ nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ cũ me'rãcãjãrã sãjãcã uami. Tojo weegu Cristore wẽrĩdudicũ niwĩ. Te me'rã masãrẽ cũ yarã sãjãcã weegu weemi. Jesucristo wẽriase me'rã narẽ bu'iri marĩrã ĩ'ami. Tere ãpẽrã masĩcã uagu ùsãrẽ weredutiwĩ.

²⁰ Tojo weerã ùsã Cristo ducayurã ni'i. Cũrẽ, cũ ye quetire werebosa'a. Ûsã werese me'rã Ô'acũ masãrẽ "Yu'u me'rãcãjãrã nima", nisami. Tojo weerã masãrẽ Cristo dutiro me'rã "Añurõ Ô'acũ me'rã niato", ni'i. ²¹ Cristo ne cã'rõacã ña'arõ weeticũ niwĩ. Ô'acũ pe'e marĩ ña'arõ weese bu'iri cũrẽ

wērībosa ducayuduticu niwī. Cārē ña'agūrē weronojō bu'iri da'recu niwī. Tojo weese me'rā Ō'acū marīrē Cristo yarā wa'acā weecu niwī. Tojo nicā cū uaro cū weronojō añurō nidutigū tojo weecu niwī.

6

1 Ĕsā Ō'acū yere da'ratamurī masā ni'i. Tojo weeyurā, cū musārē añurō weesere wācūduti'i. Cū uaronojōta añurō weeya.

2 Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu cū ucū'quere a'tiro ni ojanow'wū:

Yu'u masārē añurō weeritero nicā, mu'u sērīsere tu'owu.

Yu'u yu'ruoritero nicā quē'rārē, mu'arē yu'ruowu, nicu niwī Ō'acū.

Tu'oya. Ni'cārōacā cū tojo weeritero ni'i. Ni'cārōacā cū yu'ruosī'risami.

3 Āpērārē ūsā weresere mejēcā wācūdutitirā ūsā ne cārō ña'arō weewe'e. 4 A'tiro pe'e wee'e. Nipe'tise ūsā weese me'rā Ō'acūrē da'raco'tesere ī'o'o. Pi'etirā, tojo ī'o'o. Ĕsārē apeyenojō du'sacā, tojo tu'oña'cā'a. Mejēcā wa'acā, nu'cā'a. 5 Ĕsā a'tere pi'etiwu. Masā ūsārē tārāwā. Bu'iri da'reri wi'ipu sōrōwā. Cumuca wa'acā, tu'oña'wū. Ĥpatu da'ra, apeterore cārītiwu. Ĥjaboawu. 6 Ĕsā Ō'acūrē da'raco'tesere ī'orā, a'te quē'rārē wee'e. “Numiarē ña'arō weesi'risa'a”, niwe'e. Narē tojo ī'acā'a. Ō'acū ye cjase diacjū nisere masī'i. Āpērā queoro weetisere nu'cā'a. Āpērārē pajaña'a. Āpērārē weesoero marīrō ma'ime'ricā'a.

7 Diacjūta were'e. Ō'acū cū tutuasere cu'o'o. Cū ūsārē añurā wa'acā weemi. Tojo weerā añurō weemasī'i. Ña'ase quē'rārē cā'mota'amasī'i.

8 Masā ūsārē a'tiro weema. Āpērā ūsārē añurō ucūma. Āpērā ña'arō ucūma. Āpērā ūsārē nisoori masārē weronojō ī'ama. Āpērā pe'e “Diacjūta werema”, ni ī'ama. 9 Āpērā ūsārē añurō ī'amasīma. Tojo nimirā, ī'amasitirā weronojō ī'ama. Apeterore ūsārē wējēsī'ricā, tu'oña'a. Tojo nimicā, catinu'cū'u. Ĕsārē bu'iri da'reyu'ruoma. Wējētima, wējērāpua.

10 Ĕsā bujawetimirā, e'catinu'cūcā'a. Ĕsā pajasecuorā nimirā, ūsā bu'ese me'rā āpērārē peje cuorā weronojō nicā wee'e. Ne apeyenojō moomirā, cuope'orā weronojō ni'i. A'te nipe'tise me'rā nipe'tirārē ūsā Ō'acūrē da'raco'tesere ī'o'o.

11 Acawerērā, Corintocjārā, du'aro marīrō musārē ūsā wācūsere werepe'ocā'a. Musārē pūrō ma'ī'i. 12 Musārē ne mejēcā wācūwe'e. Musā pe'e ūsārē mejēcā tu'oña'sa'a. 13 Yu'u ni'cū cū pō'rārē dutiro weronojō musārē dutiguti. Yu'u musārē diacjū ma'irōnojōta yu'u quē'rārē ma'īña.

14 Jesucristore ējōpeotirā me'rā a'mesu'aticā'ña. Añuse, ña'ase me'rā morēta basiotironojōta añurō weerā, ña'arō weerā me'rā a'mesu'ata basiowe'e. Bo'reyuse na'itī'arōpu nitironojōta Jesucristore uarā me'rā, uatirā me'rā morēsu'uta basiowe'e. 15 Cristo quē'rā, wātīa wiogu me'rā ni'cārōnojō wācūse cuomasītima. Ĕjōpeogu, ējōpeotigu me'rā ne ni'cārōnojō “Tojo weeroua'a”, nīmasītisama. 16 Ō'acū wi'i, tojo nicā ējōpeose queose yee'que me'rā ne ni'cārōnojō niwe'e. Musā pe'e Ō'acū wi'i cū nirōpu weronojō ni'i. Cū catinu'cūgū nimi. Cū a'tiro nicu niwī:

Yu'u na tiropu ni, na me'rā ninu'cūgūsa'a. Na wiogu nigūsa'a.

Ō'acū pō'rā ni'i nise ni'i

14 Jesucristore ējōpeotirā me'rā a'mesu'aticā'ña. Añuse, ña'ase me'rā morēta basiotironojōta añurō weerā, ña'arō weerā me'rā a'mesu'ata basiowe'e. Bo'reyuse na'itī'arōpu nitironojōta Jesucristore uarā me'rā, uatirā me'rā morēsu'uta basiowe'e. 15 Cristo quē'rā, wātīa wiogu me'rā ni'cārōnojō wācūse cuomasītima. Ĕjōpeogu, ējōpeotigu me'rā ne ni'cārōnojō “Tojo weeroua'a”, nīmasītisama. 16 Ō'acū wi'i, tojo nicā ējōpeose queose yee'que me'rā ne ni'cārōnojō niwe'e. Musā pe'e Ō'acū wi'i cū nirōpu weronojō ni'i. Cū catinu'cūgū nimi. Cū a'tiro nicu niwī:

Yu'u na tiropu ni, na me'rā ninu'cūgūsa'a. Na wiogu nigūsa'a.

Yu'u na tiropu ni, na me'rā ninu'cūgūsa'a. Na wiogu nigūsa'a.

Yu'u na tiropu ni, na me'rā ninu'cūgūsa'a. Na wiogu nigūsa'a.

Yu'u na tiropu ni, na me'rā ninu'cūgūsa'a. Na wiogu nigūsa'a.

Na quē'rā yarā nirāsama, nicu niwī.

¹⁷ Tojo weegu aperopu quē'rārē marī wioгу tutuayu'ruгу a'tiro ninemocu niwī:

“Na'arā tiropu nimi'cārā wijawā'cā wa'aya.

Nipe'tise ña'arō weesere ne weeticā'ña.

Tojo weecā, yu'u musārē ñe'egūti.

¹⁸ Yu'u musā pacu nigūti.

Musā pe'e yu'u pō'rā nirāsa'a”, nicu niwī, ni ojano'wū.

7

¹ Acawerērā yu'u mairā, musārē nigūti. Ō'acū marīrē “Musā pacu nigūsa'a”, nicu niwī. Tojo weerā marī nipe'tise ña'arō weesere, upure dojorēsere, ejeripō'rārē dojorēsere cō'arā. Ō'acūrē wiopesase me'rā cūrē ējōpeorā, cū waro nipe'tisere queoro weerā.

Corintocjārā toduporo ña'arō wee'cārā na ducayu'que ni'i

² Ūsārē ma'ña. Ne ni'cūrē musārē ña'arō weetiwu. Tojo nicā ne āpērārē dojorētīwu. Musārē ējōpeodutirā weesootīwu. ³ Yu'u “Bu'iri cuorā nima”, nigū mejēta wee'e. Yu'u toduporo ni'caronojōta musārē ma'i'i. Marī catirā, ni'cārō me'rā ni'i. Wērīrā quē'rā ni'cārō me'rā ninu'cūrāsa'a.

⁴ Yu'u musārē “Diacjūta weema, añuyu'ruama”, ni ejeripō'rātī'i. Musārē wācūgū, wācūtutua'a. Pūrō pi'etimigū, e'catiyu'rua'a.

⁵ Macedoniapure ejāca be'ro ūsā ne cārō sootīwu. No'o ūsā wa'aro pūrō pi'etiawā'cāwū. Āpērā ūsārē ña'arō weequenu'cōwā. Ūsā bu'e'cārārē wācūgū, uputu wācūque'ticāti. ⁶ Tojo weemicā, Ō'acū wācūtutuasere o'ogu ūsārē wācūtutuacā weewī. Titore ūsā tiropu etacā wéegu, ūsārē tojo weewī. ⁷ Cū etase me'rā dia'cū wācūtutuatiwu. Musā cūrē wācūtutuacā wee'quere tu'orā, nemorō wācūtutuanemowū. Musā yu'ure i'asi'rīserē cū werewī. Apeye quē'rārē musā bujawetisere werewī. Tojo nicā musā yu'ure wācūnu'cūsere werewī. Tere tu'ogu, totā nemorō e'catinemowū.

⁸ Yu'u ojāca pūrī me'rā musārē bujaweticā weewu. Tojo bujaweticā weemigū, yu'u ojacā, añu niwū. Ne waro yu'u ojāca be'ro musārē cārō yoaticā bujaweticā i'agū, “Yu'u ojaticā, añu nibopā”, ni wācūmiwū.

⁹ Ni'cārōacāma yu'u e'cati'i. Musā bujawetise ye bu'iri mejēta ni'i. Musā bujawetitjārā, ña'arō weesere du'u, ducayua wa'aporo. Tojo weegu e'cati'i. Musā ña'arō wee'que bu'iri Ō'acū uaronojōta bujawetiaporo. Tojo weerā “Ūsā musārē dojorērā mejēta weepā”, ni'i. ¹⁰ Marī Ō'acū uaronojōta bujawetirā, ña'arō weesere du'u'u. Du'u, pecame'epu wa'abo'cārā yu'ruono'rāsa'a. Tojo weerā añurō yu'ruweti'i. Āpērā pe'e na ña'arō wee'quere du'utirā, mejō waro bujawetima'asama. Tojo bujawetirā bu'iri cuorā, pecame'epu wa'asama. ¹¹ Musā Ō'acū uaronojō bujawetirā, a'tiro weeaporo. Musā weesetisere wiopesase me'rā i'aporo. Tojo wiopesase me'rā i'arā, “Toduporopure queoro weetipā; ni'cārōacārē queoro wee'e majā”, niaporo. Musā wee'quere wācūrā, bujawetiaporo. Tojo nicā tere wācūrā, uia wa'aporo. Be'ro yu'ure pūrō i'asi'rīaporo. Ña'arō weegure queoro bu'iri da'reaporo. Nipe'tise tojo weese me'rā musā bu'iri moosere i'oaporo. ¹² Tojo weegu musārē ojagu, ña'arō weegure weetamusī'rīgū ojatiwu. Ña'arō weeno'gū quē'rārē weetamugū ojatiwu. Musā pe'ere weetamusī'rīgū ojawu. Musā ūsā uaronojō añurō weesi'rī'i. Tojo weegu

tere masĩdutigu ojawu. Ō'acũ tojo masĩcã uami. ¹³ Nipe'tise musã añurõ wee'que me'rã ũsã e'cati, wãcũtutuawu.

Tojo wãcũtutuarã, Tito pũrõ e'caticã ĩ'arã, totã nemorõ e'catinemowã. Musã nipe'tirãputa cũ bujaweti'quere wãcũtutuacã weecãrã niwũ. Tojo weegu e'catiwi. ¹⁴ Musã ye cjasere yu'u Titore na añuyu'ruama nĩgũ, nisooqu weronojõ niñiwũ. Nipe'tisere yu'u musãrẽ were'quere diacjũta werewũ. A'te weronojõ ũsã Titore musã ye cjasere were'que quẽ'rã diacjũta niwũ. ¹⁵ Musã cũrẽ wiopesase me'rã ñe'ecãrã niwũ. Cũ dutisere yu'ticãrã niwũ. Musã tojo wee'quere wãcũgũ, musãrẽ nemorõ ma'iyu'ruami. ¹⁶ Yu'u musãrẽ añurõ weerãsama nĩgũ, pũrõ e'cati'i.

8

Marĩ cuoro ejatuario ãpẽrãrẽ o'odutise ni'i

¹ Acawererã, ũsã a'tiro musãrẽ weresĩ'rĩsa'a. Ō'acũ Jesucristore ãjõpeorã Macedoniapu nĩrãrẽ añurõ weewĩ. Cũ ãpẽrãrẽ weetamucã weewĩ. Tere musãrẽ masĩcã u'a. ² A'tiro ni'i. Na uputu pi'etirã, queoro weecãrã niwã. Tojo pi'etimirã, pũrõ e'catiwiã. Na pajasecuorã waro nimirã, peje cuorã weronojõ ãpẽrãrẽ añurõ weetamuwã. ³ Na cuoro põtẽorõ na cuosere o'owã. Na cuose nemorõ o'oyu'ruomujãwã. Yu'u narẽ tojo weecã ĩ'awũ. Na uaro o'owã. ⁴ ũsãrẽ pejetiri a'tiro niwã: "Ō'acũ yarã pajasecuorãrẽ niyeru o'osĩ'rĩsa'a", niwã. ⁵ ũsã wãcũ'caro nemorõ weewã. Ne warore na Ō'acũrẽ ãjõpeorã "Mu'u yarã ni'i", niwã. Be'rore ũsãrẽ "Musã dutisere weerãti Ō'acũ uaronojõta", niwã. ⁶ Na Macedoniacjãrã tojo weecã ĩ'arã, ũsã Titore musã tiropu wa'aduti'i. Cũ toduporopu musã tiro Corintopu nĩgũ, niyerure sãrĩneocu niwĩ. Tere sãrĩtu'ajanu'cõdutirã cũrẽ o'orã wee'e. Tojo weerã musã añurõ nu'cã'quere queoro tu'ajanu'cõrãsa'a. ⁷ Musã nipe'tisere añurõ wee'e. Añurõ ãjõpeoseti'i. Ō'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Añurõ bu'eseti'i. E'catise me'rã añurõ weesĩ'rĩ'i. ũsãrẽ añurõ ma'ĩ'i. Musã te nipe'tisere añurõ weronojõta niyeru o'ose quẽ'rãrẽ mejãrõta weeya.

⁸ Musãrẽ dutibutiagu mejãta wee'e, weegupua. Musã ãpẽrã weesere ĩ'asa'a. Na añurõ ma'ima. Musã quẽ'rã na tojo weesere ĩ'arã, "ũsã quẽ'rã ¿diacjũta ma'imiti ũsã?" nidutigu tojo ni'i. ⁹ A'tiro ni'i. Musã masĩsa'a, marĩ wiogu Jesucristo marĩrẽ añurõ weecu niwĩ. Cũ peje cuogu nimigũ, marĩ ye niatjere pajaña'gũ a'ti di'tapu a'tigu, pajasecuogu weronojõ wa'acu niwĩ. Marĩrẽ añurõ weesĩ'rĩgũ, tojo weecu niwĩ.

¹⁰ Musã a'tiro weecã, añu nibosa'a nĩgũ, yu'u wãcũsere musãrẽ nigũti. A'tiro ni'i. Si cã'ma me'rã musã ape macãcãrã duporo niyeru o'osere nu'cãcãrã niwũ. Tere o'orã, e'catise me'rã o'ocãrã niwũ. ¹¹ Tojo weerã musã ne waro weewã'cõ'caronojõta weetu'ajaya. Musã cuoro ejatuario o'oya. ¹² A'tiro ni'i. Marĩ diacjũta marĩ cuoro ejatuario o'osĩ'rĩcã, Ō'acũ e'catisami. Marĩ moocã, o'odutitisami.

¹³ Musã ãpẽrãrẽ peje cuodutirã o'oyu'ruobosa'a. Tojo weerã moorã tojabosa'a. Tojo wa'acã uawe'e. ¹⁴ Mejõ ni'cãrõnojõ cuodutigu tojo ni'i. Ni'cãrõacã musã cuose me'rã narẽ weetamumasĩ'i. Be'ropu na quẽ'rã na cuose me'rã musãrẽ weetamurãsama. A'tiro weérã, musã ni'cãrõnojõ cuorãsa'a. ¹⁵ Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'caronojõta ni'i. A'tiro

ojano'o: "Peje cuomi'cu cuoyu'ruosome. Apĩ pejeti cuogu quẽ'rã ñe'enojõ du'sano'some", ni ojano'wũ.

Tito cũ me'rãcjãrã me'rã Corintopũ wa'atje ni'i

16 Yu'u musã ye cjasere wãcũque'ti'i. Yu'u wãcũque'tiro weronojõ Tito quẽ'rãrẽ Ô'acũ wãcũque'ticã weecu niwĩ. Tojo weegu Ô'acũrẽ e'catise o'o'o. 17 Tito yu'u o'ócã, maata yu'tiwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ musãrẽ ï'asĩ'rĩ'cu nitjãgũ, cũ añurõ tu'saro me'rã musã tiropũ wa'agusami. 18 Tito me'rã apĩ o'ónemorãsa'a. Cũ marĩ acaweregu Jesucristore ãjõpeogu nimi. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã cãrẽ a'tiro ucũma: "Cũ Jesucristo ye quetire wereme'rĩyu'ruami", nima. 19 Apeye quẽ'rãrẽ, Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã ùsãrẽ ba'patidutirã cãrẽ besecãrã niwã. Niyeru sãrĩneo'quere miacã, cũ ùsã me'rã ba'patiwã'cãgũsami. Ùsã niyerure miarã, masã marĩ wiogure añurõ ucũdutirã tojo wee'e. Tojo nicã ùsã e'catise me'rã weetamusĩ'rĩsere ï'orã tojo wee'e. 20 Ùsã a'tere tojo weérã, masã ùsãrẽ "Niyeru bajuriopã" nidutitirã tojo wee'e. 21 A'tere weérã, ùsã marĩ wiogu ï'orõpũre queoro weesĩ'rĩ'i. Tojo nicã masã ï'orõpũ quẽ'rãrẽ queoro weesĩ'rĩ'i.

22 Apĩ marĩ acaweregu quẽ'rãrẽ na me'rã o'ónemo'o. Cũ uputu weetamusĩ'rĩsere pejetiri ï'owĩ. Totã ni'cãrõacãrẽ musãrẽ na queoro weepãrã nĩgũ, weetamusĩ'rĩmi. 23 Titore ãpẽrã sãrĩtiña'cã, a'tiro niña: "Pablo me'rãcjũ cũ me'rã da'ragũ ùsãrẽ weetamugũ nimi", niña. ãpẽrã puarãrẽ sãrĩtiña'cã pe'ema, a'tiro niña: "Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã na o'ócãrã nima. Na, na weese me'rã Cristore añurõ ucũcã weema", niña. 24 Ma'ise me'rã narẽ ñe'ẽña. Tojo weecã, ãpẽrã musã Tito quẽ'rãrẽ ma'isere masĩrãsama. Ùsã ãpẽrãrẽ a'tiro nitojawũ: "Corintocjãrã masãrẽ añurõ ñe'ema", niwũ. Musã tojo weecã ï'arã, na ùsã ní'quere "Diacjũta nipã", nirãsama.

9

Niyeru sãrĩneose ni'i

1 Musã Jesucristore ãjõpeorãrẽ niyeru o'osere ojanemowe'e. 2 Musã o'osĩ'rĩsere masĩtoja'a. Musã tojo weesĩ'rĩsere yu'u e'catise me'rã Macedoniacjãrãrẽ werewũ. "Si cũ'ma me'rã Corintocjãrã Acaya di'tapu nĩrã niyeru sãrĩneonu'cãsi'rĩwã", niwũ narẽ. Tere tu'orã, pãjãrã Macedoniacjãrã quẽ'rã e'catise me'rã niyeru neonu'cãwã. 3 Musãrẽ "Niyeru o'orãsama" nimigũ, Titore cũ me'rãcjãrã me'rã musã tiropũ o'óguti. Yu'u Macedoniacjãrãrẽ ní'que queoro wa'acã ùa'a. Yu'u "Corintocjãrã niyeru neonu'cãtojawã" ní'caronojõta musã o'otjere cuoyutojaya. 4 Apetero yu'u musã tiropũ wa'acã, Macedoniacjãrã yu'u me'rã wa'abosama. Ùsã topu etacã, musã neoyuticã, yu'u uputu bopoyasãbosa'a. Yu'u "Na neonu'cãtojawã" ní'que ye bu'iri tojo weebosa'a. Musã quẽ'rã mejãrõta bopoyabosa'a. 5 Tojo weegu yu'u a'tiro wãcũ'u. Yu'u musã tiropũ wa'ase duporo Tito quẽ'rãrẽ wa'aduti'i. Na musã "O'orãti" ni sãrĩneo'quere apoyurãsama. Na tojo weecã, ùsã ejase duporo cuoyutojarãsa'a. Tojo weerã musã wãcũrõ o'orãsa'a. Tojo weetirã, ùsã ejarãpũ "O'oroua'a" nicãma, musã ãpẽrã dutiro weerã weebosa'a.

6 Musã a'tere wãcũña. Marĩ cã'rõacã otecã, marĩ ote'que cã'rõacã pĩ'rĩ ducati'i. Peje oteganõjõ peje pĩ'rĩ ducatinõ'sami. Te weronojõ marĩ

pajasecuorārē pajiro o'ocā, Ō'acū quē'rā marīrē o'o'caro ejatuaro o'osami. ⁷ Marīnucū tocārō o'oguti ni tu'oña'rō o'oroua'a. Marī o'osī'rītirā, o āpērā dutiro weronojō tu'oña'rā, o'otica'rōua'a. Marī e'catise me'rā o'ocā, Ō'acū marīrē ma'isami. ⁸ Ō'acū nipe'tise añuse musārē o'oyu'ruo o'omasīmi. Cū tojo weecā, musārē du'sasenojōrē cuope'orāsa'a. Tojo nicā no'o nisere āpērārē weetamunu'cūrāsa'a. ⁹ Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu oja'caronojōta ni'i. A'tiro ojano'caro niwū:

Añugū pajasecuorārē añurō o'omu'sī o'osami.

Tojo weero cū añurō weese ninu'cūcā'rōsa'a.

¹⁰ Ō'acū otese capere o'omi. Tojo nicā ba'ase quē'rārē o'omi. Cūta nipe'tise musā cuoatjere o'ogusami. Nipe'tisere nemorō cuocā weegasami. Tojo weerā musā āpērārē nemorō o'omasīrāsa'a. ¹¹ Tojo weerā peje cuorā, āpērārē o'omu'sī o'orāsa'a. Ūsā quē'rā musā o'osere pajasecuorārē o'orāti. Musā tojo o'ocā ī'arā, marī acawererā Ō'acūrē e'catise o'orāsama. ¹² Musā Ō'acū yarā pajasecuorārē o'orā, narē weetamurā wee'e. Ō'acū quē'rārē e'catise o'ocā wee'e. ¹³ Musā sērīneosere o'orā, Cristore queoro ējōpeosere narē ī'o'o. Musā cū dutisere yu'ticā ī'arā, Ō'acūrē e'catipeorāsama. Musā pajiro o'osere ī'arā, Ō'acūrē añurō wācūrāsama. Tojo nicā nipe'tirārē o'osere ī'arā, tojo weerāsama. ¹⁴ Na pe'e quē'rā musārē ma'īrā, Ō'acūrē sērībosarāsama. Ō'acū musārē añurō weecā ī'arā, tojo weerāsama. ¹⁵ Ō'acū marīrē Jesucristore o'ogu, añubutiaro weegu weecu niwī. Tojo weerā cūrē e'catise o'orā.

10

Pablo "Jesucristo besecū'cu ni'i" nisere were'que ni'i

¹ Yu'u Pablo musārē apeyenojō wereguti. Cristo tu'tiro marīrō cū añurō pajaña'se me'rā ucūrōnojōta musārē ojasī'rīsa'a. Āpērā yu'ure a'tiro nisama: "Cū marī tiropu tutuatigu, pajasecuogu weronojō ucūme'ricā'mi", nisama. "Yoaropu papera o'ogu pe'e, tutuaro me'rā o'ojao'omi", nisama. ² Yu'ure musā tiropu wa'agu, tutuaro me'rā ucūcā weeticā'ña. Āpērā "Cū a'ti turicjū weronojō āpērā yu'ruoro nisī'rīmi. Ō'acū dutiro me'rā mejēta ucūmi", nisama. Yu'u tojo wācūrānojōrē tutuaro me'rā ucūpōtēomasī'i. ³ Ūsā a'ti turīpu ni'i, nīrā pe'e. Tojo nimirā, ūsā a'ti turicjārā weronojō weewe'e. ⁴ Surara a'mewējērā, narē ī'atu'tirārē docaque'acā weesama. Na weronojō ūsā quē'rā ña'asere docaque'acā weesī'rī'i. Tojo weesī'rīrā, a'ti turicjārā wāmotiro weronojō weewe'e. Ūsā basu ūsā tutuaro ucūme me'rā, ūsā me'rīse me'rā ña'asere cō'awe'e. Tojo weronojō o'orā, ūsā Ō'acū tutuase me'rā pe'e cūrē ējōpeotirā na wācūsere cō'a'a. Na āpērā ējōpeobo'cārārē cā'mota'asere cō'a'a. Cū tutuase me'rā masā na masīyu'rua'a ni tu'oña'sere wapamarīse dojocā wee'e. ⁵ Cū tutuase me'rā ūsā na "Niwe'e" nisere cō'a'a. Nipe'tise Ō'acūrē ējōpeoticā weesere cō'a'a. Nipe'tirā Cristo uaronojō wācū, cūrē queoro ējōpeocā wee'e. Narē cū dutiro weeato nīrā tojo wee'e. ⁶ Musā Jesucristo uaro añurō weeyu'rutērīca be'ro ūsā a'tiro weemasī'i. Musā queoro weeticā, yu'runu'cārārē bu'iri da'remasī'i.

⁷ Musā bu'icjase dia'cūrē ī'a'a. No'o "Jesucristo yagu ni'i" nigūnojō a'tiro masīrōua'a. Cū ucūrōnojōta ūsā quē'rārē "Cristo yarā nima",

nirōua'a. ⁸ Marī wiogu ūsārē a'tiro weedutiwī. Musārē “Añurō ējōpeocā weeya”, niwī. Musā ējōpeosere dojorēdutiwī. Tere ūputu ucūnu'cūsī'rīmigū, yu'u ucūsere bopoyawe'e. ⁹ Yu'u ojawuase pūrī me'rā musārē tu'oucuadutigu mejēta oja'a. ¹⁰ Āpērā yu'ure a'tiro nisama: “Cū ojase tutuabutia'a. Cū bajuyoropuma tutuatu'satigu bajumimi. Cū ucūse quē'rārē sō'owaro tu'saya marī'i”, nisama. ¹¹ Yu'ure tojo nīrānojō a'tiro masīrōua'a: “Cū yooropu nīgū oja'caronjōta marī tiropu nīgū quē'rā, mejārōta tutuaro ucūgūsami”, nirōua'a.

¹² Yu'u āpērā na basu añurō ucūrā me'rā ni'cārōwijisī'rītisa'a. A'tere ne cārō ucūma'asī'rītisa'a. Na tu'omasītima. Na ūaro a'tiro nisama: “Marī weronjō weerā añurā nima”, nisama. Nipe'tirārē ī'abesesima. ¹³ Yu'u āpērā ye da'rasere “Weepu”, niwe'e. Ō'acū yu'ure weredutigu cūu'caro ejaturo wereme'rīcā'a. Cūta yu'ure musā tiropu bu'egu wa'adutiwī.

¹⁴ Tojo nīgū, nisoogu mejēta wee'e. Musā tiropu ejagu, Ō'acū yu'ure cūu'quere weewu. Yu'uta musārē añuse Cristo masārē yu'ruomi nise quetire weremu'tāwū. Tojo weegu yu'u wee'quere queoro ucū'u. ¹⁵ Yu'u Ō'acū cūu'que nemorō da'rawe'e. Tojo weegu āpērā na da'rasere “Yu'u da'rase ni'i”, niwe'e. Tojo nīrōnojō o'ogu, yu'u da'ra'quepure da'rasī'rīgū, musā tiro pe'e nemorō da'rasī'rī'i. Musā ējōpeocā ī'agū, musārē nemorō bu'emasi'i. ¹⁶ Musā nemorō ējōpeoca be'ro musā yu'ruro nise macārīpu Jesucristo ye quetire werese'saguti. Cū ye quetire werya marīse macārīpu wa'asī'rīsa'a. Āpērā na da'ra'quepure “Yu'u da'rase ni'i” nisī'rītigu, tojo weesī'rīsa'a.

¹⁷ Ō'acū ye queti o'āca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Ni'cū Āpērā yu'ruoro niyu'rūnu'cā'a' nisī'rīgū, niticā'to. Tojo wācūrōnojō o'ogu, marī wiogu pe'ere Tutuayu'rugū nimi, marīrē añubutiaro weecu niwī, niato.” ¹⁸ Ni'cū cū basu ucūgū, “Yu'u añurō wee'e” nigūnojōrē “Cū añugū nimi”, nita basiowe'e. Jesucristo marī wiogu “Añugū nimi” nino'gū pe'e añugū nimi.

11

Pablo nisoori masārē nise ni'i

¹ Ni'cārōacā yu'u ucūma'agū weronjō ojaguti. No'o musā nu'cāta basioro nu'cāña. Musā tojo weecā ūa'a. ² Ō'acū cū yarārē āpērānojōrē ējōpeocā, doesami. Cū doero weronjō yu'u musārē doe'e. Yu'u Cristo yere werēcā, musā tu'orā, ējōpeowu. Musā ni'cō numio marāputiacjo weronjō ni'i. Cristo musā marāpu niacju weronjō nimi. Tojo weegu musā cū ī'orōpure űa'ase marīrā nicā ūa'a. ³ Tojo űamigū, musārē a'tiro wa'acā uisa'a. Pīrō cū niquesāse me'rā Evare nīsoo ējōpeocā weecu niwī. Musā quē'rā co weronjō āpērā nisoosere ējōpeobosa'a. Musā Cristore queoro ējōpeomi'quere du'ubosa'a. Tojo weegu uisa'a. ⁴ Musā a'tiro wee'e. Āpērā musārē mejēcā werēcā, añurō tu'otu'sa'a. Ūsā Jesú yere werewu. Na pe'e te mejētare werema. Musā ne waropure Espiritu Santure űe'ewū. Ni'cārōacārē Espiritu Santu mejētare űe'erā wee'e. Na Ō'acū masārē yu'ruose mejētare werēcā, añurō tu'o ējōpeo'o. ⁵ Na musārē bu'erā Jesucristo besecūū'cārā nemorō tu'oña'sama. Yu'u pe'e na doca tu'oña'we'e. ⁶ Yu'u ucūse ű'suawe'e, ű'suaro pe'e. Tojo nimicū, Ō'acū ye cjasere añurō masī'i. Yu'u tojo masīsere nipe'tise yu'u weesetise me'rā ī'o'o.

7 Ne waro yu'u Ò'acũ masārē yu'ruose quetire musārē weregu, wapaseetiwa. ¿Musā de'ro wācūti? Apetero weegu musārē wapaseetigu, ¿ña'arō weegu weepari? Yu'u da'ra wapata'aba'awu. Musārē añurō weesi'rīgā, tojo weewu. 8 Yu'u musā tiropu nirī curare āpērā Jesucristore ējōpeose curucijārā yu'ure niyeru o'owā. Yu'u tere ñe'e, musārē weetamusī'rīgā, na ye niyerure a'maduogu weronojō tu'oña'wā. 9 Yu'u musā me'rā nīgū, apeyenojō du'sacā i'agū, ne ni'cūrē caribotiwā. Marī acawererā Macedoniacjārā yu'ure du'sasenojōrē o'owā. Tojo weegu caribotiwā. A'tirota weeyapatiguti. 10 Yu'u diacjū nise Jesucristo ye quetire masī'i. Diacjūta ni'i. Te diacjū nīrōnojōta yu'u bu'ese wapa ne niyeru sērīsome. Ne ni'cū Acaya di'tacjū “Cū wapaseemi”, nīmasītisami.

11 Yu'u musārē ma'ise ye bu'iri tojo ucū'u. Yu'u musārē ma'iyu'rūserere Ò'acũ masīsami.

12 Yu'u weewuaronojō weenu'cūgūti. Āpērā pe'e yu'u weronojō weerā wee'e, nisama. Na bu'ese wapare wapaseesama. Yu'u pe'e wapaseewe'e. Tojo weerā na “Cū weronojō wee'e”, nīmasītisama. 13 A'tiro ni'i. Na “Cristo cū besecū'cārā ni'i” nīrā, tojo nīma'acārā weema. Na weeta'sarā nīma. Bu'i dia'cū Jesucristo cū besecū'cārā weronojō bajuma. 14 Tojo weese diasatisa'a. Wātīa wiogu quē'rā tojota weemasīsami. Apetero cū u'musecjū Ò'acūrē wereco'tegu weronojō bajugu dojosami. 15 Tojo weerā cūrē da'raco'terā quē'rā cū weronojō weesama. Na añurā weronojō weesoosama. Na pūrīcā na wee'caronojōta bu'iri da'reno'rā, pecame'epū yapatidijarāsama.

Pablo Jesucristo besecū'cū cū pi'eti'que ni'i

16 Yu'u a'te ñuporo oja'caronojō musārē ojanemogūti. “Cū basu añurō ucūgū, maatigu weemi”, niticā'ña. Musā tojo wācūrā pūrīcā, “Cū maatigu weronojō ucūato”, niña. Tojo weegu cā'rōacā yu'u basu añurō ucūgūsa'a. 17 Yu'u tojo ucūgū, marī wiogu duti'caro mejēta ucūgū wee'e. Yu'u basu añurō ucūme'rīgū, maatiri masū weronojō busu'u. 18 Pājārā no'o űaro na basu añurō ucūma. Na tojo weeyucā, yu'u quē'rā yu'u weesere añurō ucūgūti. 19 Musā masīyurārā nitjārā, maatiri masā na weesere añurō nu'cā'a. 20 Musā a'tiro wee'e. Āpērā musārē dutipecā, nu'cāsa'a. No'o musā yere miiwapacā, nu'cāsa'a. No'o tojo weetirā, musārē mejō nīrā weecā, nu'cāsa'a. Tu'omasītīrārē weronojō i'acō'acā, nu'cāsa'a. No'o musārē diapoapu paacā quē'rārē, nu'cācā'sa'a. Tojo weese nipe'tisere nu'cāpe'ocā'sa'a. 21 Na musārē tojo weérā, ña'abutiario weerā weema. Ēsā pūrīcā musārē tenojōrē ne weemasītibosa'a.

Āpērā na weesere añurō ucūcā, yu'u quē'rā na weronojō ucūma'asirutuguti. Maatigu weronojō weema'a'a. 22 Na “Hebreo masā ni'i”, nisama. Yu'u quē'rā cūta ni'i. Na Israe curuacjārā nīma. Yu'u quē'rā cūta ni'i. Na Abrahā pārāmerā nituriarā nīma. Yu'u quē'rā cūta ni'i. 23 Na “Cristore da'raco'terā ni'i”, nīma. Yu'u pūrīcā na nemorō cūrē da'raco'tegu ni'i. Yu'u tojo nīgū, ucūma'agū weronojō busu'u, busugu pe'e. A'tiro ni'i. Yu'u na nemorō da'rayu'runu'cāwū. Yu'ure na nemorō tārāwā. Na nemorō bu'iri da'reri wi'ipu pejetiri sōrōno'wā. Pejetiri Jesucristore ējōpeotirā yu'ure wējēsī'ricā, wiōse pu'to niwū. 24 Ni'cāmocusetiri judío masā yu'ure wecu dari me'rā tārāwā. Tetirinu'cū treinta y nuevetiri tārāwā. 25 I'tiati yucupagu me'rā yu'ure paawā. Ni'cāti űtāperi me'rā yu'ure doquewā. I'tiati űsā sijari cura yucusujo

mirĩdijawu. Ni'cãti mirĩdijacaterore ni'cã ñami, ni'cã numu ti maajopure pa'sabo'reawu. ²⁶ Yu'u pejetiri sijawu. Mirĩtawioro sijawu. Wioro, yajari masã tiropu sijawu. Yu'u acawererã judio masã tiropu, judio masã nitirã tiropu wiose wa'tero sijawu. Tojo nicã macãpure, masã marĩrõpure, dia pajiri maajopure wiose wa'tero sijawu. “Jesucristore ãjõpeorã ni'i” nisoori masã wa'teropu quẽ'rãrẽ wiose wa'tero sijawu. ²⁷ Yu'u da'ragu, pi'etiwu. Pejetiri cãritimujãwũ. Ujaboawu. Acowowu. Apeterore ba'atiyu'ruomujãwũ. Yusuabuawu. Apeterore su'ti moowã.

²⁸ Apeyema, a'tiro tu'oña'a. Umucorinucũ yu'u Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã nipe'tiropu nirãrẽ wãcũque'ti'i. ²⁹ No'o tutuatigunojõ nicã, yu'u quẽ'rã cã tutuatisere tu'oña'tamu'u. Ni'cã Jesucristore ãjõpeogure ãpẽrã ña'arõ weeduticã, cã ña'arõ weecã, yu'u bopoyasã'a. Cũrẽ ña'arõ weecã weerã me'rã ua'a. ³⁰ Yu'u pe'e “Ãpẽrã yu'ruoro ni'i” nirõnojõ o'ogu, yu'ure wa'a'que me'rã tutuatigu ni'i nisere i'ogũti. ³¹ Ô'acũ, marĩ wioгу Jesucristo pacu yu'u ucũsere “Diacjũta ni'i”, nĩmasĩsami. Cũrẽta “Añugũ nimi”, ninu'cũrõua'a. ³² Yu'u Damascopu nicã, a'tiro wa'awu. Ti di'ta wioгу waro Aretas wãmetigu cã docacjũ a'tiro weecu niwĩ. Yu'ure ñe'esĩ'rigũ, ti macã sumuto na yéeca sã'rĩrõ wijaase soperipure surarare cũucu niwĩ. ³³ Yu'u me'rãcãrã pe'e yu'ure a'tiro weewã. Pi'i me'rã ti sã'rĩrõ u'muarõ nirĩ sopeacãpu o'oyu'ruodijowã. Tojo weegu yu'u narẽ ñe'eotiwu.

12

Pablo quẽ'ese weronjõ ã'a'que ni'i

¹ Marĩ basu añurõ ucũcã, wapamarĩ'i. Tojo nimigũ, ucũgũti. Marĩ wioгу quẽ'ese weronjõ yu'ure i'o'quere wereguti. ² Jesucristore ãjõpeoca be'ro a'tiro wa'awu. Quẽ'ese weronjõ Ô'acũ yu'ure cã tiropu miimujãwĩ. Tere yu'u i'áca be'ro catorce cã'marĩ yu'ru'a. Yu'u upu me'rã o yu'u ejeripõ'rã dia'cũ wa'agu, wa'apã. Masĩsisa'a. Ô'acũ dia'cũ masĩsami. ³⁻⁴ A'tere masĩ'i. Ô'acũ u'muse Paraíso wãmetiropu yu'ure miiejawĩ. Upu me'rã o ejeripõ'rã dia'cũ miagũ, miapĩ. Masĩsisa'a. Ô'acũ ni'cũta tere masĩsami. Yu'u topu nĩgũ, masã masĩsere tu'owu. Cã were'que masãrẽ weredutise mejẽta niwũ. ⁵ A'tiro wa'agunojõ pũricãrẽ “Ãpẽrã yu'ruoro nimi”, nirõua'a. Yu'u basu “A'tiro nigũnojõ ni'i”, nĩmasĩtisa'a. Yu'u tutuatise dia'cũrẽ añurõ ucũgũti. ⁶ Tojo nimigũ, yu'u basu añurõ ucũgũ, ucũma'agũ mejẽta weebosa'a. Diacjũta ucũbosa'a. A'tiro ni'i. Masã yu'ure ãjõpeobosa'a. Tojo weeri nĩgũ, “Yu'u ãpẽrã yu'ruoro ni'i” nisere nisome. Yu'u weetisepureta, yu'u weretisepureta yu'ruoqejobosa'a.

⁷ Ô'acũ yu'ure i'o'que añubutiasere niwũ. Yu'u tere wãcũgũ, yu'u basu “Añuyu'ruagu ni'i”, nitawio ni'i. Tojo weegu Ô'acũ yu'ure tojo wãcũrĩ nĩgũ, a'tiro weewĩ. Wãtĩ yu'u upure dutida'recã, tojo i'acã'cu niwĩ. Te duti yu'ure pota bu'bero weronjõ pũrĩ'i. ⁸ I'tiati yu'u marĩ wioгure “Te pũrise pe'tiato”, sãrimiwũ. ⁹ Cũ pe'e yu'ure a'tiro niwĩ: “Yu'u mu'urẽ ma'i'i. Tojo weero mu'urẽ apeyenojõ du'sawe'e. Masã tutuatirã nicã, yu'u tutuasere nemorõ i'ota basio'o”, niwĩ marĩ wioгу. Tojo weegu yu'u tutuatigu, e'cati'i. Tojo tutuatigu, Cristo tutuase yu'upure niato nĩgũ tojo wee'e. ¹⁰ Yu'ure ña'arõ ucũsere, yu'ure apeyenojõ du'sasere e'cati'i. Tojo nicã ãjõpeose

bu'iri ña'arõ weesere, mejêcã wa'asere e'cati'i. A'tiro ni'i. Tutuatironojõ o'ogu, nemorõ tutuagu wa'a'a.

Corintocjārã ějõpeori curuacjārārẽ Pablo wãcũnrũ'que ni'i

¹¹ Yu'u, yu'u basu añurõ ucũgũ, maatigu weronojõ wee'e. Musã pe'eta yu'ure tojo ucũdutirã weronojõ wee'e. Musã yu'ure añurõ ucũcã, añu nibopã. Āpērã musārẽ nisoose me'rã ějõpeocã weerã doca niwe'e. Na a'tiro nisama: “Ěsã Jesucristo besecũ'cãrã nemorõ ni'i”, nisama. Yu'u mejõ nigũ nimigũ, tojo bususijārã dijaro niwe'e. ¹² Yu'u musã tiropũ pi'etimigũ, wãcũtutuajtjãgũ, peje Ō'acũ tutuaro me'rã wee'owũ. Te me'rã diacjũta yu'ure Jesucristo besecũ'quere i'owũ. ¹³ Musã Corintocjārārẽ āpērã Jesucristore ějõpeose cururicjārã doca ějõnu'cõtihu. A'te dia'cũrẽ weeticãti. Musārẽ wapaseetihu. Musã tu'oña'cã, ¿yu'u tojo weese ña'a niti? Ña'acãma, acobojoya.

¹⁴ Yu'u musã tiropũ wa'atjere apoyugu wee'e. Ni'cãrõacã yu'u wa'ase me'rã i'tiati wa'arosa'a. Musārẽ “Weetamuña”, ni caribosome. Musã cõsere ě'masome. A'te dia'cũrẽ ua'a. Musã Cristo duti'quere añurõ weecã ua'a. A'tiro ni'i. Pacusumua na põ'rãrẽ na uasere o'osama. Na põ'rã mejeta na pacusumarẽ na uasere o'osama. A'tiro weérã, musã yu'u põ'rã weronojõ ni'i. Tojo weerã yu'ure yu'u uasere o'owe'e. ¹⁵ Yu'u cõse ejatuaro musārẽ weetamugũti. Nipe'tiro yu'u weepõtõota basiro musārẽ añurõ wa'ato nigũ tojo weetamugũti. A'tiro tu'oña'a. Yu'u musārẽ nemorõ ma'icã, musã pe'e yu'ure dujaro ma'ibosa'a.

¹⁶ Āpērã yu'u caribotisere masĩmirã, a'tiro nisama: “Cũ me'rĩse me'rã musārẽ ějõpeocã weecu niwĩ”, nisama. ¹⁷ ¿Yu'u o'õ'cãrã musārẽ niso, musã yere ě'marĩ? Ne apyenojõ ě'maticãrã niwã. ¹⁸ Yu'u Titore musã tiropũ wa'adutiwu. Tojo nicã apĩ Jesucristore ějõpeogu marĩ acaweregure cũ me'rã o'õwa. ¿Topure Tito nisoose me'rã musã yere ě'marĩ? Musã masĩsa'a. Tito yu'u weronojõ weemi. Musārẽ bu'egu, añuse dia'cũrẽ weesĩ'ricũ niwĩ. Ne wapaseeticũ niwĩ.

¹⁹ Apetero weerã musã ũsārẽ “Añurõ wãcũdutiãrã weema”, nisa'a. Tojo niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Ěsã Ō'acũ i'orõpũre Cristo dutiro me'rã ucũ'u. Yu'u mairã yu'u acawererã, musārẽ Ō'acũrẽ nemorõ ějõpeonemodutigu tojo wee'e. ²⁰ Yu'u uisa'a. Apetero weerã yu'u musã tiropũ wa'acã, “Yu'u uaronojõ mejeta weerã weebosama”, nisa'a. Musã quẽ'rã yu'ure mejãrõta nibosa'a. Apeye quẽ'rãrẽ yu'u musārẽ “A'tiro weerã weebosama”, nisa'a. “A'metu'tirã weebosama. Ěorã weebosama. Uarã weebosama. Na ye dia'cũrẽ wãcũrã weebosama. Āpērãrẽ ucja, ña'arõ ucũrã weebosama. Tojo nicã Ěsã āpērã yu'ũoro añuyũ'runũ'cã'a', nirã weebosama. No'o uaro weema'acãrã weebosama”, nisa'a. ²¹ Yu'u uisa'a. Musã tiropũ apaturi wa'acã, Ō'acũ yu'u wiogu musã ña'arõ wee'que bu'iri yu'ure bopoyoro yu'rucã weebosami. Tojo nicã ña'arõ wee'cãrã acobojose sẽriticã, pũrõ utibosa'a. Musã ña'arõ weesere, ña'arõ wãcũsere, no'o musã a'metãrãbajaque'atisere pũrõ bujawetibosa'a. Nipe'tise ña'ase uaripejase, musã weewuasenojõrẽ du'uticã, mejãrõta bujawetibosa'a.

13

Pablo weretuose, cũ we'eritituose ni'i

¹ Ni'cãrõacã yu'u musã tiropũ wa'ase me'rã i'tiati wa'arosa'a. Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojano'wũ: “Puarã o i'tiarã i'ãca be'ro marĩ

ãpērã wee'quere ì'a'cãrã weresãmasĩno'o." ² Toduporopu musã tiro nígũ, ña'arõ weerãrẽ "Bu'iri da'regati", ni weretojawu. Tojo nicã nipe'tirãrẽ werewu. Ni'cãrõacã yoaropu nimigũ, werenemogũti tja. Yu'u apaturi musã tiropu wa'agu, ña'arõ weerãrẽ pajaña'some majã. ³ Tojo weecã musã masĩrãsa'a, Cristo yu'ure wãcũse o'ose me'rã ucũ'u. Cristo musãrẽ dutigu tutuaticã weetimi. Musãrẽ cũ tutuayu'rũsere ì'omi. ⁴ Diacjũta ni'i. Cũ curusapu tutuatigu weronojõ paabi'peno'cu niwĩ. Tojo nimigũ, ni'cãrõacãrẽ cũ pacu tutuaro me'rã catimi. Æsã quẽ'rã cũ ni'caronojõta tutuatirã ni'i, nĩrã pe'e. Tojo nimirã, cũ yarã niyurã, Õ'acũ tutuaro me'rã ninu'cũ'u. Tojo weerã musãrẽ weetamumasĩ'i.

⁵ Musã "¿Jesucristore ãjõpeorãta nimiti Æsã?" ni, musã basu beseya. ¿Æsã ãjõpeose diacjũta nimitito? nĩrã, tojo wãcũña. ¿Æsãpure Jesucristo diacjũta nimiti? nĩrã, tu'oña're musã. Apetero weerã cũrẽ ãjõpeotirã, ãjõpeotisa'a musã. ⁶ Æsã Jesucristore diacjũta ãjõpeo'o. Cũ yarã ni'i. Musãrẽ tere masĩcã ua'a. ⁷ Æsã musãrẽ ña'arõ weeticã'to nĩrã Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a. Cũrẽ sãrĩrã, Æsãrẽ ãjõpeodutirã mejẽta sãrĩbosa'a. Musã pe'ere queoro weedutirã sãrĩbosa'a. No'o Æsã queoro weemicãta, "Na queoro weetima" Æsãrẽ nicã, añucã'rõsa'a. ⁸ A'tiro ni'i. Õ'acũ ye diacjũ cjaseta ni'i. Musã tere queoro weecã ì'arã, "A'tiro pe'e weeya", nisome. Æsã tereta uasã'a. ⁹ Musã Æsãrẽ ì'arã, "Na tutuatirã, dutimasĩtirã nima", ni'i. Musã pe'e tutuarã nicã, añu ni'i. Tere ì'arã, Æsã e'catirãsa'a. Musãrẽ Õ'acũ nipe'tisere cũ uaronojõ weecã uarã, sãrĩbosa'a. ¹⁰ Yu'u musã tiropu wa'ase duporo a'ti pũrĩrẽ oja'a. Topu wa'agu, tutuaro me'rã musãrẽ tu'tisĩ'rĩtisa'a. Marĩ wioqu yu'u musãrẽ dutimasĩsere o'ocu niwĩ. Tojo weegu yu'u musãrẽ tu'timasĩ'i. Tojo weesi'rĩtisa'a. Jesucristo musã ãjõpeosere dojorẽdutigu mejẽta dutisere yu'ure o'owĩ. Musãrẽ nemorõ ãjõpeocã uagu, tojo weewĩ.

¹¹ Acawererã, tocã'rõta ojaguti. Añurõ niña. Yu'u musãrẽ duti'quere queoro weeme'ricã'ña. A'merĩ wãcũtutuacã weeya. Ni'cãrõnojõ niseti, a'mequẽrõ marĩrõ niña. Õ'acũ ejerisãjãcã weegũ, musãrẽ ma'igũ musã me'rã nigũsami. ¹² E'catise me'rã a'merĩ añudutiya. ¹³ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã marĩ acawererã musãrẽ añudutima.

¹⁴ Jesucristo marĩ wioqu musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Õ'acũ musãrẽ ma'igũ musã me'rã niato. Tojo nicã Espĩritu Santu musã me'rã niato.

Tocã'rõta oja'a.
Pablo

Pablo Galacia di'tacjārārē cū ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Galacia di'tacjārārē a'ti pūrīrē ojaca niwī. Romacjārārē oja'caro weronojō narē ojaca niwī.

A'tere ojaca niwī. Masā mejēta yu'ure Jesucristo ye quetire bu'edutirā sōrōwā nisere ojaca niwī. “Jesucristo basu, marī pacu Ō'acū basu sōrōwā”, ni ojaca niwī.

Apeyere, “Moisé duti'que me'rā marī bu'iri marīrā tojamasītisa'a”, nicu niwī. “Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū añurā tojamasī'i”, nicu niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeorārē Galacia di'tapu nirārē oja'que ni'i

¹⁻² Yu'u Pablo, yu'u me'rācjārā me'rā musā Jesucristore ējōpeorārē Galacia di'tapu nirārē oja'a. Musārē añudutise o'o'o. Yu'u Jesucristo besecū'cu ni'i. Yu'ure masā mejēta Ō'acū ye quetire weredutirā besewā. Na o'ócā mejēta tere were'e. Jesucristo, cū pacu Ō'acū na basu yu'ure besewā. Ō'acūta Jesucristo wērī'cupure masōcu niwī.

³ Marī wioḡu Jesucristo, marī pacu Ō'acū añurō weeato musārē. E'catise, musārē ejerisājācā weeato.

⁴ Jesucristo cū basu cū űaro me'rā marī ña'arō wee'quere wērībosacu niwī. A'ti űmucu cjase ña'ase doca ninemoticiā'to níḡū tojo weecu niwī. A'tere wéḡu, marī pacu Ō'acū duti'caronojōta weecu niwī. ⁵ Tojo weerā marī Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcārā. Tojota weeroḡasa'a.

Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū yu'rurāsa'a nise ni'i

⁶ Ō'acū musārē ma'ígū, besecu niwī. Jesucristo cū wērīse me'rā musārē yu'ruocu niwī. Cū tojo weemicā, musā pe'e maata waro cūrē ējōpeodu'urā wee'e. Apeye bu'ese pe'ere siruturā wee'e. Musā tojo weecā tu'ḡu, űputu űcuasa'a. ⁷ Āpērā musā ne waro ējōpeo'quere dojorēsama. Musārē Jesucristo ye quetire weresu'riasama. Tere ducayusī'rīsama. Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū marīrē yu'ruta basio'o. Apeye bu'eseḡa basiotisa'a. ⁸ Ūsā musārē Ō'acū masārē yu'ruose quetire queoro werewu. Musārē Jesucristo ye quetire mejēcā wereḡure Ō'acū űputu bu'iri da'reato. No'o yu'ḡnojōrē, o apī ű'musecjū Ō'acūrē wereco'tegure űsā mejēcā werecā, bu'iri da'reato. ⁹ Yu'u toduporopu musā tiropu níḡū, a'tere weretowaju. Ni'cārōacārē apaturi ninemo'o tja. No'o űsā bu'e'que Jesucristo ye quetire musārē mejēcā wereḡunojōrē Ō'acū bu'iri da'reato.

¹⁰ Yu'u a'tere wereḡu, masā yu'ure “Añubutiaro wereme'rīmi” niato níḡū mejēta were'e. Ō'acū pe'ere “Queoro bu'emī” nidutigu were'e. Yu'u toduporopure “Masā yu'u me'rā e'catiato”, ninu'cūwū. Tojo ninu'cūḡū pūrīcā, Jesucristo űaro weetibosa'a. Cūrē da'raco'tegu mejēta nibosa'a.

Ō'acū Pablōre Jesucristo ye quetire weredutigu cūu'que ni'i

¹¹ Yu'u queoro musārē masīcā űasa'a. Yu'u bu'ese masā na wācūse mejēta ni'i. ¹² Yu'ure tere ne ni'cū masū bu'etiwī. Jesucristo cū basu te bu'esere masīcā weewī.

13 Yu'u toduporopu judío masā na ějōpeosetisere sirutugu weecū'quere musā tu'opā. Jesucristore ějōpeorārē ña'abutiario weecūwū. Ne ni'cū Jesucristore ějōpeogu mariato nígū na ějōpeosere pe'os'ĩrĩmiwū. 14 Yu'u ma'mu nígū, judío masā na ějōpeosetisere añurō weewu. Āpērā yu'u me'rācjārā yu'ruoro ũsā ñecūsūmua weesetimujāti'quere weeyu'runu'cāwū. 15 Yu'u Jesucristore ějōpeorārē ña'arō weewu. Tojo weemicā, yu'u bajuase duporopu Ō'acū beseyutojaca niwī. Uputu ma'igū, cū macū nidutigu besecu niwī. 16 Cū “Besegati” ni'caronjōta queoro ni'cā numu cū macūrē yu'ure ĩ'owī. ĩ'o, yu'ure judío masā nitirārē Jesucristo ye quetire weredutiwī. Cū tojo ĩ'ocā, āpērārē “¿Yu'u de'ro weegusari?” ni sērĩtiña'nemotiwa. 17 Apeye quē'rārē “Jesucristo yu'u duporo besecūúm'tā'cārā tiro Jerusalēpu maata sērĩtiña'baque'ogu wa'aguti”, nitiwa. Tojo weronjō o'ogu, diacjū wa'a wa'awu Arabia di'tapu. Be'ro topu ni'cu Damascopu majāmitojatiwa tja.

18 Yu'u Jesucristore ějōpeoca be'ro ĩ'tia cū'ma yu'ruwu. Ticuse cū'marī yu'ruca be'ro Jerusalēpu Pedrore ĩ'agū wa'awu. Topure cū me'rā pua semana dia'cū tojaque'ani'wū. 19 Jesucristo cū besecūú'cārā nipe'tirāpure ĩ'atiwū. Pedro, apī Santiago marī wiogu Jesucristo acabiji dia'cūrē ĩ'awū. 20 Ō'acū tu'oropu musārē weregati. A'te yu'u weresere nisoogu mejēta wee'e.

21 Yu'u Jerusalēpure nica be'ro Siria di'tapu, tojo nicā Cilicia di'tapu wa'awu. 22 Yu'u Judea di'tapure yoacā nitiwū. Tojo weerā āpērā Jesucristore ějōpeorā yu'ure ĩ'amasitiwā. 23 Yé quetipu dia'cūrē tu'ocārā niwā. “Sō'onícatero marīrē ña'arō weesĩ'rīgū sirutu'cu ni'cārōacārē 'Jesucristore ějōpeoya', nicusiaguta weepuba. Toduporopure Jesucristore ějōpeosere pe'ocā'sĩ'rĩmi'cuta niapuba”, ni ucjacārā niwā. 24 Yu'u Jesucristore ějōpeosere tu'orā, Ō'acūrē e'catise o'ocārā niwā.

2

Pablo Jerusalēpu Jesú cū ne waro besecūú'cārā me'rā ucū'que ni'i

1 Catorce cū'marī Jerusalēpu yu'u ejāca be'ro Bernabé me'rā apaturi ti macāpu wa'awu tja. Ũsā me'rācjū Tito wāmetigu quē'rārē miawū.

2 Ō'acū yu'ure topu wa'adutiwī. Tojo weegu wa'awu. Jerusalēpure eta, Jesucristore ějōpeorā wiorā me'rā dia'cū nerē, ucūwū. Judío masā nitirārē Jesucristo masārē yu'ruomi nise queti, yu'u bu'e'quere narē werewu. Yu'u ne waropu bu'enu'cā'quere, yu'u ni'cārōacā bu'esere ¿de'ro nirāsari? nígū, werewu. Mu'u bu'ese wapamarī'i nirī nígū, wereña'miwa. 3 Na ne mejēcā nitiwā. Yu'u me'rācjū Tito judío masū mejēta niwī. Cū tojo nimicā, ũsā judío masā weewu'asenojōrē weedutitiwā. “Cūrē ō'rēcju yapa casero yejecō'arōua'a”, nitiwā.

4 Wiorā pe'e “Titore ō'rēcju yapa casero yejecō'arōua'a” nitimicā, āpērā tojo nico'terā pe'e “Cūrē yejecō'arōua'a”, niwā. Na Jesucristore ějōpeota'sarā, Jesucristore ějōpeorā me'rā a'mesu'awā. Tojo nita'sa, ĩ'adu'tiri masā niwā. Na ũsā Jesucristore ějōpeorā weesetisere ĩ'awā. Ũsā cūrē ějōpeorā Moisé dutise doca niticā ĩ'awā. Tere ĩ'arā, ũsārē ũsā ñecūsūmarē dutimujāti'quere weedutisĩ'rĩmiwā tja. Moisé cū duti'que doca cūsĩ'rĩmiwā tja. 5 Na tojo dutimicā, ũsā ne cārōacā na dutisere “Weerouasato”, nitiwū. Musārē Jesucristore ějōpeose me'rā

dia'cũ yu'rurãsa'a nise quetire masĩcã ʉa'a. Tojo weerã diacjũ cjase, Jesucristo yere wererãti nĩrã, na weeduti'quere weetiwiũ.

⁶ Wiorã yu'ure mejẽcã weredutiwã. “Marĩ ñecũsumuarẽ weeduti'quere weedutiya judío masã nitirãrẽ”, nitiwã. Ô'acũ marĩ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ï'asami. Tere masĩgũ, “Na wiorã nima” ni, ʉputu waro wãcũtiwũ. Ô'acũ narẽ bese'caronojõta yu'u quẽ'rãrẽ besewĩ. ⁷ Wiorã yu'ure a'tiro niwã: “Mu'u quẽ'rã Ô'acũ bese'cu ni'i. Cũ mu'urẽ judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye quetire weredutiapĩ. Pedrone judío masãrẽ wereduti'caronojõta mu'urẽ na pe'ere weredutiapĩ”, niwã wiorã. ⁸ Ô'acũ Pedrone judío masãrẽ Jesucristo ye quetire wereduticu niwĩ. Cũ Ô'acũta tja yu'u quẽ'rãrẽ Jesucristo ye quetire judío masã nitirã tiro pe'ere weredutiwĩ. ⁹ Jerusalẽpure Santiago, Pedro, tojo nicã Juã na i'tiarã Jesucristore ëjõpeorã wiorã niwã. Na yu'ure “Judío masã nitirãrẽ Ô'acũ mu'urẽ ma'ígũ weredutiapĩ”, niwã. Tojo weerã ùsã puarãrẽ, yu'u, tojo nicã Bernabẽre “Marĩ ni'cãrõnojõ da'rarãsa'a”, niwã. Na ùsãrẽ “Jesucristo ye quetire judío masã nitirãrẽ wererã wa'aya”, niwã. “Ûsã pe'e judío masãrẽ wererãti”, niwã. ¹⁰ Ûsãrẽ a'te dia'cũrẽ weedutiwã: “Pajasecuorãrẽ weetamuña”, niwã. A'teta niwũ yu'u añurõ weeguti ni wãcũyu'rũnu'cã'que.

Pablo Antioquíapu Pedrone tu'ti'que ni'i

¹¹⁻¹² Be'ro Pedro Antioquíapure etawĩ. Cũ ne waro ti macãpure etãca be'roacã añurõ weemiwĩ. Cũ topure nígũ cũ queoro weeti'que wapa cãpureta tu'tiwũ. Ne waro judío masã nitirã Jesucristore ëjõpeorã me'rã ba'a, na me'rã ba'pati nicã'miwĩ. Cũ tojo wee nisetiri cura judío masã Jerusalẽcjãrã Santiago cũ o'ó'cãrã etawã. Pedro na etacã ï'agũ, judío masã nitirã me'rã weeseti'quere weedu'ucã'wĩ. Napu yu'ure tu'tibosama nígũ, tojo weewĩ. Topu etarã judío masã weedutisere queoro weeri masã niwã. Tojo weerã judío masã nitirãrẽ “Judío masãrẽ dutisere weeroua'a”, ni bususijawã. Tojo weegu narẽ uigu, Pedro judío masã nitirã me'rã ba'patidu'ucã'wĩ. Na me'rã ba'anemotiwĩ majã. ¹³ Æpẽrã judío masã cũ weesere ï'arã, cũ weronojõ weeta'sawã. Judío masã nitirã me'rã ba'amĩ'cãrã ba'atiwã. Na me'rã nisetitiwã. Bernabẽputa tojo weenemopeocã'wĩ.

¹⁴ Na Jesucristore ëjõpeose me'rã dia'cũ yu'rurãsa'a nisere masĩmirã, queoro weetiwã. Tojo weegu na weese queoro niticã ï'agũ, Pedrone nipe'tirã Jesucristore ëjõpeorã ï'orõpu tu'tiwũ. Cũrẽ a'tiro niwũ: “Mu'u judío masũ nimigũ, judío masã nitirã me'rã ba'agu, na weronojõ weesetigu wee'e. Mu'u tojo weese añu ni'i, añurõ pe'e. Mejõ ni'cãrõacãrẽ na me'rã ba'ati, na me'rã nisetitigu, ‘Judío masã weronojõ weeya’, nígũ wee'e tja narẽ. Mu'u tojo weecã, ‘Ûsã Moisé duti'quere weerouasa'a’, ni wãcũsama. Mu'u basu weetise judío masã nitirãrẽ ‘Weeya’ nĩrõnojõ wa'a'a. Mu'u tojo weese ña'a ni'i”, niwũ.

Judío masã, judío masã nitirã ëjõpeose me'rã dia'cũ yu'rurãsama nise ni'i

¹⁵ Marĩ ne bajarãputa judío masã nitojacãrã niwũ. Æpẽrã weronojõ Moisé cũ duti'quere weeticã weewe'e. ¹⁶ Tojo nimirã, marĩ Moisé duti'quere wéerã, yu'rũmasĩtisa'a. Jesucristore ëjõpeose me'rã dia'cũ

yu'rūwetimasī'i. Marī Ō'acū me'rā añurō nisī'rīrā, Jesucristore ējōpeo'o. Moisé cū duti'quere wéerā pūrīcā, ne ni'cū Ō'acū me'rā añurō nīmasītisami. ¹⁷ Marī “Jesucristo me'rā dia'cū yu'rūrāsa'a” nicā, marī acawererā judío masā a'tiro nima marīrē: “Musā ña'a ni'i”, nima. “Marī ñecūsūmarē duti'quere weetirā, judío masā nitirā weronojō musā ña'a ni'i”, nima marīrē. To pūrīcārē tojo nīrā, “Jesucristo marīrē su'ori ña'arō weegu weemi narē”, nisama. Na tojo nise diacjū niwe'e. Jesucristore tojo weese marī'i. ¹⁸ Musārē “Marī ñecūsūmua duti'que me'rā yu'rūsome”, ni weretojawu. Ni'cārōacārē “Te me'rā yu'rūrāsa'a, tere weeya” nīgū, yu'uta bu'iritibosa'a. ¹⁹ Yu'u toduporopure a'tiro wācūmiwū. “Moisé cū duti'que me'rā dia'cū Ō'acū me'rā añurō nita basiosa'a”, nīmiwū. Tojo nīmīgū, ne weepōtēoticāti. Be'ro yu'ure Ō'acū cū macū Jesucristore t'owī. Tojo weegu ni'cārōacārē Jesucristore ējōpeogu, Ō'acū me'rā wācūpi'etiro marīrō nicā'a. Marī ñecūsūmarē weeduti'quere wācūnurāwe'e majā. ²⁰ Jesucristo curusapu wērīcu niwī. Yu'u cūrē ējōpeogu, cū me'rā wērīgū weronojō wa'acu niwū. Tojo weegu yu'u se'saro niwe'e. Ni'cārōacārē Jesucristo yu'ure su'ori nimi. Yu'u cū uaro, cū dutiro wee'e. Ō'acū macūrē ējōpeogu, wācūtutua'a. Cū yu'ure ma'īgū, ña'arō wee'quere wērī wapayebosacu niwī. ²¹ Yu'u Jesucristo wērī'quere “Mejō warota nima'acā'a”, niwe'e. Cū yu'ure ma'isere ne du'usi'rītisa'a. Moisé duti'que me'rā marī yu'ruta basiocāma, Jesucristo mejō waro wērībopī.

3

Moisé dutise oja'que, Jesucristore ējōpeose cjase ni'i

¹ Musā Galaciacjārā Jesucristore ējōpeodu'urā, tu'omasītibutiarā weronojō weerā wee'e. ¿Noa musārē nisoosijamirīto mejēcā ējōpeodutirā? Ūsā topure nīrā, musārē Jesucristo cū curusapu wērīsere queoro werewu. Musā añurō ūsā weresere tu'owuba. ² A'te dia'cūrē musārē sērītīña'gūti. Musā Moisé duti'quere wéerā, ¿Espíritu Santure ñe'erī? Ñe'etipā. Jesucristo ye quetire tu'orā cūrē ējōpeorā pe'e, ñe'epā. ³ Musā Ō'acū pō'rā sājārā, Espíritu Santu tutuaro me'rā sājānu'cāwū. Ni'cārōacārē musā tutuaro me'rā ējōpeoyapatirāti, ¿nimiti? Pōtētōtisa'a. ¿Musārē tu'omasise pe'tia wa'ati? ⁴ Jesucristore ne waro ējōpeocā, āpērā musārē ña'arō weecārā niwā. Ni'cārōacārē cūrē ējōpeodu'urā, “Mejō waro pi'etipā”, ¿nirā weeti? Yu'u tu'oña'cā, mejō waro pi'etipā. ⁵ Ō'acū musārē Espíritu Santure o'ōcu niwī. Cū tutuase me'rā musā wa'teropure peje wee'ōmi. ¿De'ro weegu tojo weesari, musā tu'oña'cā? Jesucristo ye quetire musā tu'o ējōpeocā, tojo weesami. Moisé cū duti'quere weecāma, ne tojo weetibosami.

⁶ Marī ñecū Abrahā ye cjasere wācūrā. Cū pūrīcā Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū cūrē “Añugū nimi”, ni i'acu niwī. ⁷ Musā a'tere masīña. Abrahā weronojō Ō'acūrē ējōpeorā náta nima Abrahā pārāmerā waro. ⁸ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu judío masā nitirā na Ō'acūrē ējōpeoatjere ojayuno'caro niwū. Narē yu'rūoatjere weryegu, Ō'acū Abrahārē a'tiro nicu niwī: “Nipe'tirā a'ti di'tacjārā mu'u weronojō ējōpeosiruturārē 'Añurā nima, bu'iri mooma”, ni i'agūti. Narē añurō weeguti”, nicu niwī. ⁹ Abrahā Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu

Õ'acũ cãrẽ añurõ weecu niwĩ. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorãrẽ Õ'acũ añurõ weemi.

¹⁰ Æpẽrã pũricãrẽ Õ'acũ bu'iri da'resami. Na a'tiro wãcũsama. “Moisé duti'quere weérã, yu'rurãsa'a”, nisama. Tojo wãcũmirã, nipe'tise tere weepe'otisama. Õ'acũ ye queti ojãca pũripure a'tiro niwũ: “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'otigunojõ bu'iri da'reno'gũsami”, niwũ. Tojo weerã “Moisé duti'que me'rã yu'rurãsa'a”, nimisama. Niwe'e. Õ'acũ narẽ bu'iri da'regusami. ¹¹ Õ'acũ ye queti ojãca pũripure a'tiro ojanowũ: “Õ'acũ cãrẽ ãjõpeorãrẽ ‘Añurã nima’, ni ïasami. Cũ me'rã ninu'cũrãsama”, niwũ. Tojo weerã marĩ mas'ĩ. Moisé dutise me'rã ne ni'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basiowe'e. ¹² Moisé cũ dutise pe'e tojo mejeta ni'ĩ. A'tiro pe'e niwũ. “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'ogũ, Õ'acũ me'rã catinu'cũcũsami. Tere weepe'otigure Õ'acũ ‘Bu'iri cuomi’, ni ïagũsami”, niwũ. ¹³ Marĩ nipe'tise Moisé duti'quere weepõtẽowe'e. Tojo weegu Õ'acũ na weepe'otima nĩgũ, “Bu'iri cuoma”, nicu niwĩ. Apero, Õ'acũ ye queti ojãca pũripure a'tiro ojanowũ: “No'o na wẽrĩca be'ro yucagupu ðu'teyoono'cãrã Õ'acũ bu'iri da'reduti'cãrã nima”, ni ojanocarõ niwũ. Duporopure masã ña'arãrẽ tojo weecũcãrã niwã. Jesucristo quẽ'rã ña'agũ, bu'iritigu weronojõ marĩ bu'iri da'reno'bo'quere curusapu wẽrĩ wapayecu niwĩ. Tojo weegu cũ marĩrẽ yu'rucã weecu niwĩ. Marĩ ni'cãrõacãrẽ cãrẽ ãjõpeorã, bu'iri marĩ'ĩ. ¹⁴ Jesucristo marĩrẽ bu'iri da'rebo'quere curusapu wẽrĩ wapayecu niwĩ. Tojo weecã, Õ'acũ Abrahãrẽ judío masã nitirã quẽ'rãrẽ “Tojo weeguti” ni'que queorota wa'acaro niwũ. Jesucristore ãjõpeocã, narẽ Abrahãrẽ weronojõ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ïasami. Tojo weegu cũ ni'caronojõta weesami. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorãrẽ Espĩritu Santure o'õsami.

Õ'acũ Abrahãrẽ, Moisére cũ ucũ'que ni'ĩ

¹⁵ Ni'cãrõacãrẽ masã na weewuasenojõrẽ musãrẽ ni'cã queose o'oguti. Masã “A'tiro weerã” ni, wiorã tiro papera apoyusama. Be'ro na tere apõca be'ro ne ni'cũ “Ti pũrĩrẽ cõ'acã'ña, a'tiro ojanemoña”, nĩmasĩtisami. ¹⁶ Õ'acũ cũ Abrahãrẽ ni'que a'te weronojõta niwũ. A'tiro nicu niwĩ: “A'ti turicãrãrẽ mu'u pãrãmi nituriagupu me'rã añurõ weeguti”, nicu niwĩ. “Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã me'rã añurõ weeguti”, niticu niwĩ. Mejõ “Mu'u pãrãmi nituriagu ni'cũ me'rã dia'cũ weeguti”, nicu niwĩ. Tojo nĩgũ, Jesucristore ucũgũ weecu niwĩ. ¹⁷ Yu'u musãrẽ nise a'tiro nirõ wee'e. Õ'acũ Abrahãrẽ nicu niwĩ: “Masã yu'ure ãjõpeorã yu'rurãsama. Na yu'u me'rã añurõ nirãsama”, nicu niwĩ. Be'ropu cuatrocientos treinta cũ'marĩ be'ro Õ'acũ cũ dutisere Moisére cũucu niwĩ. Tere cũũgũ, “Toduporopu Abrahãrẽ ‘Yu'u tojo weeguti’ ni'que wapamarĩrõsa'a”, niticu niwĩ. ¹⁸ Marĩ Moisé cũ oja'quere weecã, Õ'acũ me'rã añurõ nita basiocãma, Õ'acũ Abrahãrẽ toduporopu ni'que wapamarĩbopã. Tojo niwe'e. Õ'acũ Abrahãrẽ ma'ĩgũ, “Cũ tojo weeguti” ni'quere queoro weecu niwĩ. “Nipe'tirã mu'u weronojõ ãjõpeorãrẽ yu'ruoguti”, nicu niwĩ.

¹⁹ To pũricãrẽ çde'ro weegu Õ'acũ Moisére sõ'onĩ'que dutisere cũupari? A'tiro ni'ĩ. Marĩrẽ “Ña'arã ni'ĩ, bu'iri cuo'o” ni masĩdutigu cũucu niwĩ. Õ'acũ tere Abrahã pãrãmi nituriagu Jesucristo a'tiri curapu cũutucõcu

niwī. Jesucristo me'rā Õ'acū “A'ti turicjārārē añurō weeguti” ní'que queoro wa'awu. Te dutisere Õ'acū cūrē wereco'terā u'musecjarā me'rā Moisére weredutio'ocu niwī. Moisé pe'e quē'rā tere tu'ogu, wereturiacu niwī masāpüre tja. ²⁰ Abrahā pe'ere Õ'acū añurō weeatjere āpērārē weredutio'otimigū, cū basuta werecu niwī. Tojo weero Õ'acū Abrahārē ní'que pe'e Moisére ní'que yu'ruoro wapatiyu'runu'cācaro niwū.

²¹ To pūrīcārē Abrahārē cū ní'que wapatiyu'runu'cācā, ¿Moisére cū duti'que pe'e wapamarīpari? Nitícaro niwū. Masā nipe'tise Moisé cū dutisere weeta basiocāma, marīrē Õ'acū me'rā añurō nita basio nibopā. Basioticaro niwū. ²² Õ'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojanocaro niwū: “Nipe'tirā masā ña'arā nima. Bu'iritirā nima”, niwū. Tojo weero Õ'acū Abrahārē cū duporopu ní'que wa'a'a. A'tiro nicu niwī: “Mu'u weronojō ējōpeosiruturārē ‘Añurā nima’, ni ĩ'agūti”, nicu niwī. Tojo weegu Õ'acū Jesucristore ējōpeorārē bu'iri da'reno'bo'quere yu'ruosami.

²³ Marī Jesucristore ējōpeose duporo cūrē ējōpeoatjere co'terānojōta Moisé cū duti'que doca níni'cārā niwū. Moisé dutisere weepe'osi'rīmirā, nipe'tisere weepōtēoticārā niwū. ²⁴ Moisé dutise me'rā Õ'acū marīrē “Ña'arā ni'i” ní masīdutigū cūucu niwī. Tere masīrā, marī “¿De'ro wee ña'arō nisere du'urāsari?” niato nígū cūucu niwī. Be'ro Jesucristo a'ticā, marī a'tere masīcārā niwū. “Cūrē ējōpeorā, Õ'acū me'rā añurō nímasīsa'a”, nicārā niwū.

²⁵ Ní'cārōacārē marī Jesucristore ējōpeoritero ni'i. Tojo weerā Moisé dutise doca niwe'e majā.

²⁶ Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeose me'rā Õ'acū pō'rā ni'i. ²⁷ Jesucristore ējōpeotjīarā, wāmeyeno'cārā niwū. Masā quē'rārē cū weronojō niseticā weecu niwī. ²⁸ Õ'acū nipe'tirā cū macū Jesucristore ējōpeorārē yu'ruosami. Judío masārē, judío masā nitirārē yu'ruosami. Tojo nicā āpērārē da'rawā'ñaco'terārē, da'raco'tetirārē yu'ruosami. Ūmuarē, numiarē ní'cārōnojō yu'ruosami. Marī nipe'tirāpata Jesucristore ējōpeorā ducawatise moo'o. ²⁹ Marī Jesucristo yarā ni'i. Tojo weerā Abrahā pārāmerā nituriarā waro ni'i. Õ'acū Abrahārē ní'caronojōta marīrē weegusami. Abrahā wee'caronojō ējōpeocā, marīrē yu'ruogusami.

4

¹ Musārē queose me'rā werenemogūti. Wī'magū cū pacu cūuatjere ñe'eacju masātu'ajatimigū, maata ñe'etisami. Nipe'tise cū ye nimicā, da'raco'tegu weronojō nisami. ² Āpērā masā cūrē co'tesama. Cū na dutise doca nisami. Cū ye niatje quē'rārē ĩ'anurūbosasama. Cū pacu cū wērīse duporo ní'cā numu tere wiatji numurē besesami. “Ti numu ejacā, nipe'tisere yu'u macūrē wiaya”, nisami. Tojo weerā ti numu nicā, nipe'tisere cūrē wiape'ocā'sama. Tere wiāca be'ro cū da'raco'tegu weronojō nitisami majā. ³ Marī quē'rā Jesucristore ējōpeose duporo marī ñecūsūmua weemujāti'quere wéerā, ā'ri weronojō níni'cārā niwū yujupu. Te dutise me'rā ní'rā, āpērārē da'rawā'ñaco'terā weronojō nicārā niwū.

⁴ Tojo nimicā, Õ'acū pe'e cū queoca numu nicā, queoro a'ti turipüre cū macūrē o'ócu niwī. Cū Õ'acū macū nimigū, ní'cō numiopüre bajuacu niwī. Cū judío masū ní'gū, Moisé dutise doca nicu niwī. ⁵ Moisé dutise doca ní'rārē yu'ruweticā uagu, Õ'acū cū macūrē o'ócu niwī. Narē yu'ruogu,

Jesucristo curusapu wērīcu niwī. Ō'acū pō'rā wa'adutigu marīrē tojo weecu niwī. ⁶ Ō'acū marīrē yu'u pō'rā nitojama nīgū, marīrē cū macū me'rā Espiritu Santure o'ócū niwī. Tojo weerā Ō'acūrē “Pacu”, pisumasī'i. ⁷ Marī Jesucristo yu'ruono'cārā niyurā, āpērārē da'raco'terā weronojō niwe'e majā. Ni'cārōacārē Ō'acū pō'rā nitoja'a. Tojo weerā nipe'tise cū o'oatjere ñe'erāsa'a.

Pablo Galaciacjārārē na Jesucristore ējōpeodu'usī'ricā tū'ogu cū wācūque'ti'que ni'i

⁸ Musā toduporopure Ō'acūrē masīcārā niwū. Āpērānojōrē ējōpeocārā niwū. Narē Ō'acūrē weronojō ī'acārā niwā. Narē ējōpeorā, na dutise doca niwā'ñarā weronojō nicārā niwū. Musā ējōpeo'cārā Ō'acū mejēta nicārā niwā. ⁹ Ni'cārōacārē musā Ō'acūrē masī'i. Cū pe'e musārē masīmu'tācu niwī. Cūrē ējōpeoca be'ro toduporopu musā ējōpeo'quere du'ucā'cārā niwū. Musā ējōpeomu'tā'que mejō nise ni'i. Wapamarī'i. Ni'cārōacārē Moisé dutisere weérā, musā ējōpeomu'tā'quere ējōpeorā weronojō weerā weesa'a. ¿Toduporopu da'rawā'ñaco'te'cārā weronojō nisī'rīsari tja? ¹⁰ Musā a'tiro wācūmisa'a. “Judío masā weewuaseñojōrē ticuse bosenumarī cuorā, yu'rūrāsa'a”, nimisa'a. Tere wācūrā, soowuase numūrīrē, ma'ma mujīpūrē, no'o bosenumarī nisenojōrē weesa'a. ¹¹ ¿Yu'u musārē mejō waro bu'epari? nīgū, ña'arō tū'oña'sa'a.

¹² Acawerērā, yu'u musā a'tiro weecā ūasa'a. Musā judío masā nitirā Moisé dutisere weēcārā niwū. Yu'u quē'rā musā weronojō te dutisere weewe'e majā. Ni'cārōacārē masī'i. Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū marī yu'rūrāsa'a. Tojo weegu judío masū nimigū, Jesucristore ējōpeogu, Moisé dutisere du'ucā'wū. Yu'u weronojō musā weecā ūasā'a. Yu'u musārē toduporopu bu'ecā, yu'ure ne ña'arō weetimiwūba. ¹³ Musā masīsa'a. Yu'u dutitījāgū, musā tiropure Jesucristo masārē yu'ruose quetire bu'ewu. ¹⁴ Yu'u dutitīcā, musārē diasā niwū. Musā yu'u dutiwi'i nimicā, yabitiwū. A'tiro pe'e weewu. Ni'cū Ō'acūrē weroco'tegu u'musepu nīgūrē weronojō pōtērīme'ricā'wū. Jesucristore musā ñe'ebo'caro weronojō yu'ure añurō weewu.

¹⁵ Musā toduporopu yu'u me'rā e'catimi'que ¿de'ro wa'ari? Musā titare yu'ure ma'īrā, musā weetamuta basioro weebopā. No'o musā ye caperīputa yu'ure tuwee o'osājābopā. ¹⁶ ¿Yu'u diacjū werese ye bu'iri yu'ure ī'atu'tirā weeti? ¿Diacjū nisere tū'osī'rītisari?

¹⁷ Musārē mejēcā bu'esijari masā yu'u weronojō añusere ūasārā mejēta weesama. Musārē na añurō ucūta'sasama. Yu'u me'rā pe'e e'catidutitirā tojo weesama. Tojo nicā na bu'ese pe'ere sirutuato nīrā tojo weesama. ¹⁸ Āpērā musārē weetamucā, añu nisa'a. Añurō weesī'rīse me'rā weetamucāma, añu nisa'a. Weetamurā wee'e nīrā, tojo weetamunu'cūcā'to. Yu'u topu nicā dia'cū weetamuta'saticā'to. ¹⁹ Yu'u me'rā musā tū'satimicā, yu'u pō'rārē weronojō ma'i'i. Musārē wācūgū, pūrō bujaweti'i. Ni'cō nijīpaco co macūrē wuatji duporoacā pūrīse pī'etisamo. Co weronojōta yu'u quē'rā musā Jesucristore ējōpeocā ūasāgū, pūrō pi'eti'i. Musā Jesucristo weronojō nisetica be'ropu ejerisājāgūti. ²⁰ Yu'u musārē werenemoacju musā tiropu nicā sī'rīmisa'a. Yu'u yoaropu nīgū, de'ro weebosau.

Puarã numia Agar; Sara ye queti ni'i

²¹ Musã a'tiro wãcũmisa'a. "Moisé dutisere weérã, Õ'acũ me'rã añurõ nicã'rãsa'a", nimisa'a. Tojo wãcũmirã, Moisé dutisere queoro masĩtisa'a. Queoro masĩrã pũrĩcã, musã wãcũrõnojõ wãcũtibopã. ²² Moisé cũ basuta Abrahã yere a'tiro ojacu niwĩ. Abrahã puarã umua põ'rãticu niwĩ. Ni'cũrẽ Agar wãmetigo cũrẽ da'raco'tego me'rã põ'rãticu niwĩ. Apĩrẽ cã numodiãcjũ Sara me'rã põ'rãticu niwĩ.

²³ Agar ãpẽrã numia weronojõta wĩ'magũ boca, põ'rãtico niwõ. Sara pe'ema bucwo waro niyucã, wĩ'magũ bocata basioticaro niwã. Õ'acũ weetamuse me'rã core wĩ'magũ bocata basiocã weecu niwĩ. Cũ Abrahãrẽ nicu niwĩ: "Mu'u numo ni'cũ põ'rãtigosamo", nicu niwĩ. Cũ ni'caronojõta wĩ'magũ põ'rãtico niwõ. ²⁴⁻²⁵ A'tiro wee'que me'rã marĩ masĩ'i. Na puarã numia Õ'acũ cũ puaro dutise marĩrẽ cũu'que weronojõ ni'i. Agar ùrũgũ Sinaĩ wãmeticju queose weronojõ nimo. Tigapũ Õ'acũ Moisére dutise cũucu niwĩ. Tigũ Arabia di'tapu nisa'a. Agar macũ cũ paco da'raco'tego niyucã, cũ quẽ'rã da'raco'tegu nicu niwĩ. Ti curuapũ bajuasiruturã nipe'tirã da'raco'terã nima. ãpẽrã dutisere weewã'ñaco'tema. Apeyema tja a'tocatero Jerusalẽpare añurõ Moisé dutisere weerã nisama. Agar ti macãrẽ queose weronojõ nimo. Nipe'tirã Moisé dutisere weerã Agar ya curuacjãrã weronojõ da'raco'terã nima. Tojo weerã na Moisé dutise doca nima.

²⁶ Sara pe'e a'tiro nimo. Jesucristore ãjõpeorã queose weronojõ nimo. Co Abrahã numodiãcjũ nico niwõ. Cũrẽ da'raco'tego mejẽta nico niwõ. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã co weronojõ ni'i. Moisé cũ dutise doca niwe'e. Tojo nicã co Jerusalẽ u'musepu nirĩ macã queose weronojõ nimo. Ti macã marĩ Jesucristore ãjõpeorã niatji macã ni'i. ²⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu Isafa cũ oja'que a'tiro ni'i:

Numio, mu'u põ'rã marĩmigõ, e'catiya.

Wĩ'marã na wuarã pũrĩse tu'oña'sere tu'oña'timigõ, e'catiya.

Mu'u põ'rãmarĩmicã, be'ropure mu'u pãrãmerã pãjãrã nirãsama.

Apego, marãpu me'rã nigõ nemorõ pãrãmerãtigosa'a, ni ojacu niwĩ.

A'te oja'que a'tiro nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Jesucristore ãjõpeorã Moisé dutisere weerã nemorõ pãjãrã nirãsama.

²⁸ Acawererã, marĩ Sara macũ Isaa weronojõ ni'i. Õ'acũ Abrahãrẽ ni'caronojõta Sara Isaare wuaco niwõ. Marĩrẽ Õ'acũ cũrẽ ni'caronojõta cũ põ'rã wa'acã weemi. ²⁹ Duporopure Sara macũ Espĩritu Santu tutuaro me'rã bajuacu niwĩ. Da'raco'tego macũ Ismae cũrẽ ĩ'atu'ticu niwĩ. A'tocatero quẽ'rãrẽ tojota ni'i. Moisé dutisere weeri masã marĩ Jesucristore ãjõpeorãrẽ ĩ'atu'tisama.

³⁰ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu Ismae, Isaa ye cjasere a'tiro ojano'caro niwũ: "Da'raco'tego macũ cũ pacu cuosere ñe'etisami. Cũ numodiãcjũ me'rã põ'rãti'cu pe'e ñe'egũsami. Tojo weegu da'raco'tegore co macũ me'rãta cõ'aõ'ocã'ña", ni ojano'caro niwũ. ³¹ Tojo weerã yu'u acawererã, marĩ Jesucristore ãjõpeorã Sara pãrãmerã nituriarã ni'i. Da'raco'tego pãrãmerã mejẽta ni'i. Sara macũ cũ pacu yere ñe'e'caro weronojõta marĩ Õ'acũ cũ põ'rãrẽ o'otajere ñe'erãsa'a.

5

Moisé dutise doca ninemoticã'ña nise ni'i

¹ Jesucristo marirẽ marĩ ñecũsumua weemujãti'que doca ní'cãrãrẽ yu'ruocu niwĩ. Ô'acũ põ'rã wa'adutigu marirẽ ña'arõ wee'quere wẽri wapayebosacu niwĩ. Marirẽ todapropure peje dutise nicaro niwũ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristore ãjõpeorã majã titapu ní'caronojõ niwe'e. Nisoori masã musãrẽ a'tiro nibosama. “Ô'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, Moisé dutisere weeya”, nibosama. Tojo nicã, tu'oticã'ña. Tere weeticã'ña. Musã tere weérã, da'racõ'terã weronojõ wa'arãsa'a tja.

² Tu'oña'rẽ musã. Yu'u musãrẽ wereguti. Musã “Ô'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase me'rã Ô'acũ ãsãrẽ yu'ruogusami”, niticã'ña. Musã tojo nicã, musãrẽ Jesucristo wẽribosa'que ne wapamarĩrõsa'a. ³ Musãrẽ ninemogãti. Tojo wãcusetirã pũricã nipe'tise Moisé cũ dutisere weepe'ocã'ña. Ni'cãrẽ weemaacusiaticã'ña. ⁴ Musã Moisé dutise me'rã yu'ruãsa'a nĩrã, Jesucristore du'urã wee'e. Cũ ma'ise me'rã musãrẽ añurõ weebo'quere bajuriorã wee'e. ⁵ Ësã musã weronojõ wãcũwe'e. Espĩritu Santu weetamurõ me'rã a'tiro wãcũ'u. Ô'acũ marirẽ “Jesucristore ãjõpeose me'rã añurã nima”, nigũsami. Tojo niatjere ãjõpeose me'rã yucue'e. ⁶ Marĩ Jesucristo yarã ni'i. Ô'acũ ã'orõpũre õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'se, yejecõ'ano'tise wapamarĩ'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeotjãrã, ãpẽrãrẽ ma'ĩ'i. Te pũricã wapati'i.

⁷ Musã Jesucristore ãjõpeoca be'ro cãrẽ añurõ siruturã weemiwã. ¿Noa musãrẽ diacjũ ãjõpeomi'quere weremaasoomitito? ⁸ A'tema Ô'acũrẽ dioticã'ña. Cũ dojorẽtipĩ. Cãta musãrẽ Jesucristore ãjõpeocã weecu niwĩ. ⁹ Masã na ucũwãse a'tiro ni'i: “Pã bucuacã weese cã'rõacã morẽmicã, nipe'tiro pãpu se'sa wa'asa'a.” Mejẽcã weremaasooijari masã a'te weronojõ nisama. Na bu'ese na pejetirãcã nimicã, pã bucuacã weese weronojõ bucuawã'cãrõ wee'e. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorãrẽ dojorẽwã'cãrã weema. ¹⁰ Na tojo weesere yu'u wãcũque'tiwe'e. Musã quẽ'rã yu'u weronojõ Jesucristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weerã musã, yu'u tu'oña'cã, yu'u weronojõ weerãsa'a. Musãrẽ dojorẽsĩ'rĩse wa'asome. Ô'acũ musãrẽ dojorẽsĩ'rigũnojojõrẽ bu'iri da'regusami.

¹¹ Acawererã, ãpẽrã yu'ure a'tiro nisama: “Pablo masãrẽ ‘Ô'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, a'tiro weeya' nimi. Ô'rẽcju yapa caserore yejecõ'ãña nisere bu'ecusiagu weemi”, nisama. Na tojo nima'acãrã weema. Yu'u tojo nicãma, judio masã yu'ure ña'arõ weetibosama. Yu'u Jesucristo curusapu wẽrise me'rã yu'ruãsa'a nise dia'cãrẽ were'e. Te ye bu'iri yu'ure ña'arõ weema. ¹² Musã Jesucristore ãjõpeorãrẽ dojorẽcusiasama. Musãrẽ dojorẽrãrẽ a'tiro weecã uasa'a. Na musã tĩrore ne ninemoticã'to.

¹³ Acawererã, Ô'acũ musãrẽ Moisé dutise doca niato nigũ mejẽta cũucu niwĩ. Musã “Moisé dutise doca niwe'e” nimirã, “No'o ãsã ña'arõ uaripejasere weerãti”, niticã'ña. A'tiro pe'e weeya. ãpẽrãrẽ ma'ĩrã, weetamuña. ¹⁴ Marĩ Moisé dutise nipe'tisere ni'cãrõputa neonu'cõmasĩ'i. A'tiro ni'i: “Marĩ basu ma'irõnojojõta ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'irõua'a”, ni'i. ¹⁵ Musã a'merĩ ma'iti, a'metu'ti, ucjarã pũricã, wa'icurã a'meguẽrã weronojõ weerã wee'e. Musã basuta ducawati, masãpe'tirã weerãsa'a. Tojo wa'ari nĩrã, tu'omasĩ, nisetiya.

Espĩritu Santu weedutisere weerõna'a nise ni'i

16 Musārē a'tiro wereguti. Espíritu Santu musārē weedutironojōta weenu'cūcā'ña. Musā tojo wéerā, ña'ase musā ɯaripejasere weesome. 17 Marī ña'arō weesī'rīse, marī ɯaro weese ni'i. Espíritu Santu cū ɯase mejēta ni'i. Te ni'cārōnojō niwe'e. Espíritu Santu cū weedutise añuse ni'i. Ña'arō weesī'rī, ɯaripejase niwe'e. A'te ɯáaperi a'mequē'e. Tojo weerā marī añurō weesī'rīmīrā, weetisa'a. Espíritu Santu cū ɯasere wéerā, ña'arō ɯaripejase pe'ere weewe'e. 18 Marīrē Espíritu Santu ɯa'ori añurō weeseticā, “Moisé dutise me'rā marī ɯu'rurāsa'a”, ni wācūtisa'a majā.

19 No'o ña'arō wee ɯaripejasere maata masīno'o. Tere wéerā, a'tiro weesama. Na nɯmosānumia, na marāpɯsumɯa nitirārē a'metārāsama. Ña'ase bujicā'sama. Na nipe'tise ña'ase ɯaripejasere ne bopoyase marīrō weesama. 20 Ō'acū mejētare, āpērānojōrē ējōpeosama. Tɯ'oña'rī masā yai weesenjōrē weesama. Ī'atu'tisama. A'merī wapasama. Āpērārē doe-sama. Sajatiro weemicā, uayesama. Na tɯ'sase dia'cūrē weecā'sama. Na ye se'sarore wācūsama. Na ni'cārō me'rā a'merī nīmī'cārā dɯawatisama. 21 Hōsepīja nisama. Masārē wējēcō'asama. Que'asama. Que'arā, ña'arō weesere ɯu'rɯoquejocā'sama. Tojo nicā apeye peje a'te weronjō weenemosama. Musārē todɯporopɯ ni'caronjōta werenemogūti tja. No'o tenojōrē weesetigunojō Ō'acū wlogɯ nirōpɯ u'musepɯ wa'asome.

22 Espíritu Santu pe'e marīrē ɯa'ori a'tiro weeseticā weesami. Āpērārē ma'isa'a. E'catise ɯosa'a. Marī ye ejeripō'rāpɯ añurō tɯ'oña'sa'a. Marīrē ña'arō weecā, uatisa'a. Āpērārē pajaña'sa'a. Narē añurō weesa'a. Queoro, diacjū weeme'rīcā'sa'a. 23 “Āpērā ɯu'rɯoro ni'i”, ni tɯ'oña'tisa'a. Ña'arō weesere weesī'rīmīrā, weetisa'a. A'te Espíritu Santu me'rā weese añuse dia'cū ni'i. Tojo weero a'tere ne ni'cārō dutiro “Weeticā'ña” ni cā'mota'aro marī'i. 24 Marī Jesucristo yarā nitjārā, ña'arō ɯaripeja niseti'quere du'ucā'a majā.

25 Espíritu Santu marīrē Ō'acū me'rā ninu'cūcā weemi. Tojo weerā Espíritu Santu weedutironojōta weesetiroua'a. 26 Marī “Āpērā ɯu'rɯoro ni'i” nise me'rā narē uacā weeticā'rā. “Na ɯu'rɯoro ni'i”, nificā'rā. A'merī ɯoticā'rā.

6

Pablo a'merī weetamudutise ni'i

1 Acawererā, ni'cū Jesucristore ējōpeogu apetero ña'arō weebosami. Cū tojo weecā, Jesucristore añurō ējōpeorānojō cūrē weetamuña. Cūrē “Ña'arō weesere du'uya”, niña. Ō'acūrē acobojose sērīdutiya. Tere weetamurā, pajaña'se me'rā weeya. Musā quē'rā ña'arō weeri nīrā, musā yere wācūnurāña. 2 Musā āpērārē no'o mejēcā wa'acā, a'merī weetamuña. Tojo weerā Jesucristo dutisere queoro weerāsa'a.

3 Apetero ni'cū “Yɯ'u āpērā ɯu'rɯoro ni'i”, ni wācūsami. Cū āpērā ɯu'rɯoro nitimigū, mejō waro wācūma'acā'sami. Tojo nīgū, cū basuta nisoogu weemi. 4 Marīnucū ¿añurō weemiti ɯu'u? nīgū, marī weesere beseroua'a. Añurō wéca be'ro “Āpērā ɯu'rɯoro añurō weepā” nīrō marīrō marī ye pe'ere e'catiroua'a. 5 Marī ni'cārērā marī wee'quere Ō'acūrē ɯu'tirāsa'a. Tojo weerā marīnucū cū cūu'quere weeroua'a. 6 Musā Jesucristo ye queti bu'erārē weetamuña. Musā ɯosere narē dɯawaaya.

7 Musã a'tere masĩña. Õ'acũrẽ ña'arõ bujicã'a, cũrẽ ña'arõ weedu'tita basiowe'e. "Õ'acũ yu'u ña'arõ weecã, bu'iri da'reesome", ni wãcũticã'ña. Musãrẽ queose me'rã wereguti. Marĩ otese dũca otecã, marĩ ote'quenojõta pĩ'rĩ dũcatisa'a. Marĩ weesetise quẽ'rã te weronojõ ni'i. Marĩ weesetironojõta mejãrõta tja bocarãsa'a. 8 Ni'cũ ña'arõ uaripejasere weegunojõ ña'asere bocagusami. Õ'acũ cũrẽ bu'iri da're bajuriogusami. Apĩ Espĩritu Santu uaronojõ weegũ pe'e añusere bocagusami. Cũ Õ'acũ tiropũ catinu'cũcũsami. 9 Tojo weerã añusere wéérã, marĩ caributiticã'rã. Marĩ caributiticã, Õ'acũ añusere queoro marĩrẽ o'ogusami. 10 Tojo weerã nipe'tirãrẽ marĩ põtëorõ añurõ weerã. Jesucristore ëjõpeorã pe'ere añurõ weeyu'runu'cãrã.

Pablo weretuo'que ni'i

11 Musãrẽ añurõ ï'adutigu pacase ojaguti. A'te nituose daripure yu'u basuta oja'a. 12 Musãrẽ õ'rëcju yapa caserore yejecõ'adutiri masã narẽ ãpërã añurõ wãcũcã uarã, tojo weedutisama. Marĩ Jesucristo curusapu yu'ruose quetire bu'ecã, judío masã marĩrẽ tu'ti, ña'arõ weema. Na te pe'ere uatirã, musãrẽ tojo yejecõ'adutisama. 13 Na yejecõ'adutiri masãmaricã nipe'tise Moisé dutisere weepe'otima. Tojo weepe'otimirã, musãrẽ yejecõ'adutima. Na a'tiro nisĩ'rĩrã, tojo weesama. "Ësãta Galacia di'tacjãrãrẽ Moisé dutisere weecã weepu" nisĩ'rĩrã, tojo dutisama. 14 Yu'u pũricã na weronojõ niwe'e. Jesucristo marĩrẽ yu'ruogu curusapu wẽrĩ'que pe'ere were'e. Yu'ure "Ãpërã yu'ruoro nimi" niato nigũ mejëta were'e. Yu'u Jesucristo wẽrĩse me'rã a'ti turicjãrã na uaripejasere du'ucã'wũ. Yu'u tere wãcũnurũwe'e majã. 15 Õ'acũ ï'orõpũre õ'rëcju yapa caserore yejecõ'ano'se, yejecõ'ano'tise wapamarĩ'i. Marĩ Jesucristore ëjõpeose, tojo nicã marĩ ña'arõ weeseti'quere dũcayuse pũricã wapati'i. 16 Nipe'tise yu'u bu'e'quere weesiruturãrẽ Õ'acũ na ye ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãcã weeato. Narẽ pajaña'to. Nipe'tirã cũ yarãrẽ tojo weeato.

17 Yu'u Jesucristo ye quetire bu'ecã, na yu'ure tãrã, cãmida're'que wã'ña'a. Na tojo wee'que me'rã Jesucristore yu'u da'raco'tesere ï'o'o. Tojo weerã ni'cãcã me'rã ne ni'cũ yu'ure caribonemoticã'to. Yu'u bu'esere ucũ maasonemoticã'to.

18 Marĩ wioгу Jesucristo musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Musãrẽ yu'u acawererãrẽ weronojõ ma'i'i.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Éfesocjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē bu'iri da'reri wi'ipū nīgū, ojacu niwī. Apetero weegu Romapū nīgū, ojagu ojapī.

A'ti pūrīrē Ō'acū cū weesī'rī'caronojōta cū ɰaritero nicā, nipe'tirārē, nipe'tisere Jesucristo doca tojacā weegusami nisere ojacu niwī. Tojo nicā judío masā, judío masā nitirārē Jesucristo me'rā ni'cā uputa nima nisere ojacu niwī. Musā weesetisere ni'cā wi'icjārā Ō'acū ya curuacjārā weronojō weeroua'a nisere ojacu niwī. Ņa'arō weesere cā'mota'aroua'a nisere ojacu niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeori curuacjārā Éfesopū nirārē oja'que ni'i

¹ Yū'ɰ Pablo Jesucristo besecū'cu ni'i. Cū ya'ure Ō'acū ɰa'caronojōta cū ye quetire weredutigū cūuwī. Musā Ō'acū yarārē, Éfesopū nirārē añuduti'i. Musā Jesucristore ējōpeonu'cū'u.

² Musārē Ō'acū marī pacū, Jesucristo marī wioḡu añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Cristo me'rā Ō'acū marīrē añurō wee'que ni'i

³ Ō'acū, marī wioḡu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cristo yarā niyucā, Ō'acū marīrē añurō weecu niwī. Marīrē ma'igū, nipe'tise ɰ'musepū ejeripō'rā cjase añusere o'ocu niwī.

⁴ A'ti turi weese daporō cū marīrē beseyutojacū niwī. Cristore ējōpeorā cū yarā sājārāsama ni wācūḡū, tojo besecu niwī. Marīrē cū 'ī'orōpūre añurā, bu'iri moorā niato nīgū tojo weecu niwī. ⁵ Daporopū cū marīrē ma'igū, cū pō'rā wa'arāsama, nitojacū niwī. Jesucristore ējōpeoato nīgū marīrē tojo weecu niwī. Tere wéḡu, cū weesī'rī'caronojōta weecu niwī.

⁶ Cū macū cū uputu ma'igū me'rā marīrē añurō weecu niwī. Tojo weerā cū marīrē añurō wee'quere wācūrā, cūrē e'catipeonu'cū'u. ⁷⁻⁸ Ō'acū marīrē ɰputu ma'igū, cū macūrē o'ocu niwī. Cū curusapū wērīse me'rā, cū ye dī o'maburose me'rā marī űa'arō wee'que wapare wapayecu niwī. Te me'rā Ō'acū marī űa'arō wee'quere acobojocu niwī. Marīrē añurō wéḡu, tojo weecu niwī. Cū marīrē añurō weesere masiāto nīgū masisere, tu'omasisere marīrē o'oyu'rūmajācū niwī. ⁹ Marīrē cū weesī'rī'que, todaporō masīno'ña marī'quere masīcā weecu niwī. Cū Jesucristo wērīse me'rā cū yarārē “Añurō weetu'ajanu'cōḡūti” ni'quere masīcā weecu niwī.

¹⁰ A'ti ɰmūco pe'ticā, nipe'tise Ō'acū “A'tiro wa'arosa'a” ni'caronojōta wa'arosa'a. Tojo wa'acā, cū ɰa'caronojōta weegusami. A'tiro weegusami. Cū nipe'tirā ɰ'musepū nirā, a'ti nucūcāpū nirārē Cristore na dūpoā sōrōḡūsami.

¹¹ Ō'acū marīrē Jesucristo me'rā ni'cārō me'rā nidutigū daporopū beseyucu niwī. Marīrē cū “O'oguti” ni'quere űe'edutigū tojo weecu niwī. A'te nipe'tise cū “Weeguti” nise cū wācūyu'quepū ni'i. Cū nipe'tise añutu'sa'a nisere weesami. ¹² Cū a'tiro wéḡu, űsā Cristore ējōpeomu'tārārē añurō weecā ɰagu besecu niwī. űsā añurō weese

me'rã masã cû Ô'acû nise pacare añurõ wãcũato nígũ tojo besecu niwĩ. ¹³ Cristo curusapu wẽrĩ'que me'rã musã quẽ'rã Ô'acû yarã wa'awu. Musã diacjũ cjase Cristo ye quetire tu'orã, cûrẽ ãjõpeowu. Cû ye queti a'tiro ni'i. Marĩ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'ruweticã weecu niwĩ. Cûrẽ ãjõpeocã, Ô'acû musãrẽ cû yarã tojacã weecu niwĩ. Yarã nima nisere ĩ'osĩ'rĩgũ, musãrẽ Espĩritu Santure o'õcu niwĩ. Espĩritu Santu Ô'acû "Musãrẽ o'õgũti" ní'cuta nimi. ¹⁴ Ô'acû Espĩritu Santure marĩrẽ o'tojacu niwĩ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Diacjũta nipe'tise cû "O'õgũti" ní'quere o'õgusami. Cû o'õatjere yucuerã wee'e. Cû yarã nipe'tirã ña'arõ weeseti nimi'cãrãrẽ yu'ruwetipe'ticã weegusami. Tojo wéeca be'ro cû "O'õgũti" ní'quere o'õgusami. Cû tojo weecã ĩ'arã, masã Ô'acûrẽ "Añubutiagu nimi", nĩrãsama.

Pablo Éfesocjãrãrẽ sãrĩbosase ni'i

¹⁵⁻¹⁶ Yu'u musã añurõ weesere masĩ'i. Musã marĩ wiogu Jesure ãjõpeo'o. Tojo nicã nipe'tirã Ô'acû yarãrẽ ma'i'i. Musã tojo weecã wãcũgũ, yu'u Ô'acûrẽ sãrĩbosasetirinucũ cûrẽ e'catise o'onu'cũ'u. ¹⁷ Ô'acû, marĩ wiogu Jesucristo pacu añubutiagu nimi. Cûrẽ musã ye niatjere a'tiro sãrĩbosa'a: "Ô'acû, Espĩritu Santu tu'omasĩse o'oato narẽ. Mu'u ye cjasere añurõ ĩ'oato. Nemorõ mu'urẽ masĩdutigu tojo weeato. ¹⁸ Ô'acû, na tu'õña'rõpu mu'u ye cjasere masĩcã weeya. Mu'u narẽ añurõ weesĩ'rĩgũ besecu niwũ. Nipe'tirã mu'u yarãrẽ añubutiasere o'õgusa'a. A'tere narẽ añurõ masĩcã weeya. ¹⁹⁻²⁰ Mu'u tutuayu'rũgu ni'i. Mu'u tutuase ne pe'tisome. Te me'rã ùsã Jesucristore ãjõpeorãrẽ ducayugu wee'e. Mu'u tojo weesere narẽ masĩcã weeya", ni sãrĩbosa'a. Ô'acû tutuase a'tiro ni'i. Cũ, cũ tutuase me'rã Cristo wẽrĩ'capure masãcã weecu niwĩ. Cũ masãmujãaca be'ro cûrẽ cũ tiro u'musepu wiogu dujiri cũmurõ diacjũ pe'e dũpocu niwĩ. Cũ tutuase me'rãta cũ uaronojõ marĩrẽ ducayugu weemi. ²¹ Ô'acû Cristore a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãpu nĩrã, u'musepu nĩrã, na wiorãrẽ, no'o ãpẽrãrẽ dutirãnojõrẽ na bu'ĩpu tojacã weecu niwĩ. A'ti umucopu, ape umucopure tojota weenu'cũcũsami. ²² Ô'acû nipe'tisere, nipe'tirãrẽ Cristo doca tojacã weecu niwĩ. Tojo nicã nipe'tirã Cristore ãjõpeose cururicjãrã dũpoã sõrõcu niwĩ. ²³ Nipe'tirã cûrẽ ãjõpeose cururicjãrã ni'cã curua nima. Ti curuacjãrã cũ upu weronojõ nima. Tojo nicã Jesucristota nipe'tiropu nibi'acã'sami. Cûrẽ ãjõpeose cururicjãrã cũ uaro weemasĩma. Tojo weero narẽ añurõ weemasĩse da'sawe'e.

2

Ô'acû marĩrẽ ma'ĩgũ yu'ruo'que ni'i

¹ Todũporopu Cristore ãjõpeose dũporo musã ña'arõ weecãrã niwũ. Musã ña'arõ wee'que bu'iri Ô'acû ĩ'orõpũre wẽrĩ'cãrã weronojõ nicãrã niwũ. ² Æpẽrã a'ti turicjãrã weronojõ ña'arõ weenu'cũcãrã niwũ. Wãtĩa wiogu uaronojõ weecãrã niwũ. Cũ a'ti turicjãrã Ô'acûrẽ yu'runu'cãrãrẽ dutigu nimi. ³ Todũporo marĩ nipe'tirã tojota ña'arõ weenu'cũwũ. Ña'arõ weesĩ'rĩsere uaripejawu. Marĩ no'o uaro weesĩ'rĩsenojõrẽ, ña'arõ wãcũsenojõrẽ weewu. Tojo weerã marĩ quẽ'rã Ô'acûrẽ bu'iri da'reno'boã. Æpẽrãrẽ pecame'epu cõ'a, bu'iri da'rero weronojõ

da'reno'bopā. ⁴ Cū pe'e marīrē uputu ma'igū, pajaña'se cuoyu'ruawī. ⁵ Marī ña'arō wee'que bu'iri Ō'acū marīrē “Wērī'cārā weronojō nima”, ni ĩ'awī. Cristore ējōpeoca be'ro marīrē “Cristo me'rā ni'cārō me'rā nima”, ni ĩ'asamī. Cū Cristore masō'caronojōta marī quē'rārē catise pe'titiserē o'ocu niwī. Tojo weegu Ō'acū marīrē pajaña'gū, ña'arā nimi'cārārē yu'ruocu niwī. ⁶ Ō'acū Jesucristore masōcu niwī. Cūrē masō'caronojōta marī Jesucristo yarārē masāmujā'a'cārā weronojō weecu niwī. Jesucristo u'musepu wiogu dujiri cūmurō dujironojōta marīrē cū me'rāta tja u'musepu dujiyutojarā weronojō nicā weecu niwī. Ña'arō nisetise me'rā nisome majā. ⁷ Jesucristo cū wērībosa'que me'rā marīrē ma'isere, cū añubutiario weesere ĩ'ocu niwī. Be'ropu nipe'tirārē tere masīcā uagu tojo weecu niwī. ⁸ A'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeorā Ō'acū añurō weese me'rā yu'ruwū. Te marī basu wee'que mejēta ni'i. Ō'acū pe'e marīrē yu'ruowī. ⁹ Marī añurō weesere ĩ'agū mejēta yu'ruowī. Tojo weegu ne ni'cū “Yu'u añurō wee'que wapa Ō'acū yu'ure yu'ruowī”, nita basiwewe'e. ¹⁰ A'tiro ni'i. Marī cū wee'cārā ni'i. Jesucristo ya curuacjārā nidutigu tojo weecu niwī. Duporopu marī añurō weeatjere wācūyutojacu niwī. Tere añurō weedutigu marīrē Jesucristo yarā wa'acā weecu niwī.

Marī Jesucristo me'rā añurō nicā'a nise ni'i

¹¹ Musā toduporopu niseti'quere wācūña. Musā judío masā niwe'e. Tojo weerā judío masā ō'rēcju yapa caserore yejecō'arā, a'tiro nisama musārē: “Na yejecō'ano'ña marīrā nima.” Na basu pe'e “Ēsā yejecō'ano'cārā Ō'acū yarā ni'i”, nimisama. Musā pe'ere “Ō'acū yarā nitima”, nisama. Tojo weese upupu weese dia'cū ni'i. Tojo weese masārē Ō'acū yarā wa'acā weewe'e. ¹² Titapure musā ējōpeose daporo Cristore moocārā niwū. Musā Ō'acū yarā Israe curuacjārā me'rā niticārā niwū. Ō'acū Israe curuacjārārē a'tiro nicu niwī: “Narē añurō weeguti. Na wiogu nigūti. Yarā nirāsama”, nicu niwī. Musā pe'ere tojo niticu niwī. Musā Ō'acū ūsārē yu'ruogusami nisere masīticārā niwū. Ō'acūrē moocārā niwū. ¹³ Ni'cārōacā pūrīcārē musā Jesucristore ējōpeorā ni'i. Tojo weerā toduporopu cūrē masītimi'cārā cū yarā wa'acārā niwū. Cristo cū wērīse, cū dī o'maburose me'rā musārē cū yarā wa'acā weecu niwī. ¹⁴ Cristo nimi marīrē ejerisājāsere o'ogu. Cūta marīrē judío masārē, judío masā nitirārē ni'cā curuacjārā wa'acā weecu niwī. Marī a'merī ĩ'asī'ritimi'quere du'ucā weecu niwī. ¹⁵ Cū wērīse me'rā Moisé duti'quere weérā, ne ni'cū yu'ruwetimasītimi nisere masīcā weecu niwī. Tojo weegu Cristo puā curua nimi'cārārē cūrē ējōpeocā ĩ'agū, ni'cā curuata weecu niwī. Tojo weese me'rā marīrē añurō ni'cārō me'rā niseti'cā weecu niwī. ¹⁶ Cū curusapu wērīse me'rā marīrē judío masārē, judío masā nitirā me'rā a'merī marī pe'sutiserē du'ucā weecu niwī. Cū wērīse me'rāta tja marī puā curua nimi'cārārē ni'cā curua weecu niwī. Tojo nicā te me'rāta Ō'acū ĩ'orōpure marīrē añurā wa'acā weecu niwī.

¹⁷ Cristo a'ti nucūcāpu a'tigu, “Ō'acū masā me'rā añurō nisetiserē apogu a'tiwū”, ni wrecu niwī. Ēsā judío masā Ō'acū yere masī'cārārē wrecu niwī. Tojo nicā musā quē'rā judío masā nitirā, Ō'acū yere masīti'cārārē te quetire wrecu niwī. ¹⁸ A'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā marī judío masā, judío masā nitirā nipe'tirā marī pacu Ō'acūrē sērīmasī'i. Cūrē

ējōpeo, masīta basio'o. Cū tiropu wa'amasī'i. Espiritu Santu ni'cū nigū cū weetamuse me'rā tojo weeta basio'o. ¹⁹ Tojo weerā musā judío masā nitirā Ō'acū ī'orōpure apesecjārā sijari masā weronojō niwe'e. Ō'acūrē masītirā weronojō niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Judío masā Cristore ējōpeorā weronojōta Ō'acū ya curuacjārā ni'i. Nipe'tirā Cristore ējōpeorā me'rā ni'cū pō'rā, Ō'acū pō'rā ni'i. ²⁰ Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā ni'cā wi'i yéca wi'ijo weronojō ni'i. Ti wi'i yeenu'cā'que a'tiro ni'i. Jesucristo besecū'cārā, tojo nicā Ō'acū wereduti'quere wereturiari masā musārē ne waro bu'edu'pocāticārā niwā. Tere tu'orā, ējōpeocārā niwū. Na ne waro yeenu'cācaga ūtāgā weronojō Jesucristo nimi. ²¹ Yeenu'cācaga ūtāgā me'rā nipe'tise ti wi'i cjase queoro ninu'cūcā'a. Nipe'tise apeye ūtāpaga tiga yeenu'cācaga ūtāgā me'rā yee a'mesu'ono'o. Queoro tiga me'rā añurō yeeturiamūjāno'o. Tojo weronojō Cristo marī cūrē ējōpeocā, āpērā todūporo ējōpeorā me'rā añurō a'mesu'acā weemi. Āpērā cūrē ējōpeowā'cācā, cūta tja marī nipe'tirārē ni'cā curua, pajiri curua wa'acā weemi. Āpērā marī nipe'tirārē ī'arā, wiopesase me'rā “Ō'acū ya curua ni'i”, nirāsama. ²² Musā quē'rā judío masā nitirā āpērā Jesucristore ējōpeorā me'rā a'mesu'a, Ō'acū ya curuacjārā toja'a. Ō'acū Espiritu Santu me'rā musāpure nimi.

3

Pablo “Judío masā nitirārē bu'edutigu cūuno'wū” ni'que ni'i

¹ Ō'acū musārē ma'igū, añurō weecu niwī. Cū tojo weesere wācūgū, cūrē e'catipeo'o. Yu'u Pablo musā judío masā nitirārē Jesucristo ye quetire werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. ² Musā masīsa'a, Ō'acū musārē pajaña'gū, añurō weesī'rīgū, yu'ure a'tiro weredutiwī. Judío masā nitirā quē'rārē yu'ruomi nisere weredutiwī. ³ Ō'acū todūporopu masīno'ña marī'que quetire yu'ure bajuyoropu ī'owī. Tere “Judío masā nitirārē añurō weeguti” ni'quere yu'ure masīcā weewī. Yu'u musārē a'te dūporo pejetipawa ojatojapu. ⁴ Musā tere bu'érā, yu'ure “Cristo ye queti, todūporo masīno'ña marī'que quetire cū masīmi”, nirāsa'a. ⁵ Dūporocjārā Ō'acū judío masā nitirārē ñe'egūsami nisere masīticārā niwā. Ni'cārōacā pūrīcārē Espiritu Santu me'rā cū yarā, cū besecū'cārārē weremi. Tojo nicā tere cū wereduti'quere wereturiari masārē weremi. ⁶ Te todūporo masīno'ña marī'que queti a'tiro ni'i. Judío masā nitirā Jesucristore ējōpeorā, judío masā weronojō Ō'acū pō'rā sājārāsama. Na quē'rā cū o'oa'tjere ñe'erāsama. Na pua curua nimi'cārā ni'cā curua nirāsama. Ō'acū “Judío masārē Jesucristo me'rā añurō weeguti”, nicu niwī. Cū tojo ni'quere judío masā nitirā quē'rārē weegusami.

⁷ A'te quetire Ō'acū yu'ure weredutigu cūuwī. Yu'u ña'agū nimicā, yu'ure añurō wéegu, cū tutuaro me'rā tojo cūuwī. ⁸ Yu'uta mejō nigū waro nipe'tirā Ō'acūrē ējōpeorā docapu tu'oña'a. Tojo nimicā, yu'ure añurō weesī'rīgū, a'tiro weecu niwī. Judío masā nitirārē cū bese'ca Cristo ye añuse quetire weredutiwī. Te queti a'tiro ni'i. Ō'acū Jesucristo me'rā añubutiasere marīrē weemi. Te añusere marī wācūpōtēowe'e. ⁹ Apeyere Ō'acū nipe'tirā te queti todūporocjārā masīti'quere masīato nigū yu'ure o'owī. Cū nipe'tisere wee'ca te quetire maata wereticu niwī. Te

queti cã ne waro wãcũyu'que a'tiro ni'i. "Judío masã nitirã judío masã weronojõ Õ'acũ põ'rã nirãsama" ní'que ni'i. ¹⁰ Tojo weero ni'cãrõacãrẽ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã me'rã a'tiro wa'a'a. Na peje cururi nimi'cãrã ni'cã curua wa'acã ì'arã, u'musecãrã wiorã, tojo nicã wãtĩ yarã tutuarã a'tiro nisama: "Õ'acũ masĩyu'ruami. Añubutiario wãcũse cõomi", nisama. ¹¹ Ne waropũ Õ'acũ "Tojota peje cururicjãrãrẽ ni'cã curua wa'acã weeyapatigãtĩ", nicu niwĩ. Cũ ni'caronojõta Jesucristo marĩ wioꝑu me'rã queoro wa'acã weecu niwĩ. ¹² Cristo me'rã marĩ Õ'acũrẽ masĩta basio'o. Jesucristore ãjõpeotjãrã, uiro marĩrõ "Marĩrẽ ñe'egũsami", ni'i. Cũrẽ sãrĩmasĩ'i. ¹³ Yu'u musãrẽ were'que bu'iri pi'eti'i. Musãrẽ a'tiro weecã u'a'a. Yu'u pi'etisere wãcũrã, bujaweticã'ña. Pi'etigu, Õ'acũ musãrẽ añurõ wee'quere ãpãrãrẽ wãcũcã wee'e.

Cristo masãrẽ ma'isere masĩato nigũ, Pablo sãrĩbosase ni'i

¹⁴ Õ'acũ, marĩ wioꝑu Jesucristo pacure e'catipeo'o. Musã judío masã nitirãrẽ añurõ weesere wãcũgũ, tojo wee'e. ¹⁵ Õ'acũta pacu nimũ'tã'cu nimi. Cũ me'rã pacu nise nu'cã'a. Cũ nipe'tise cururicjãrã u'musepu nirã, a'ti nucũcãpu nirã ni'cãrõ me'rã niseticã weecu niwĩ. ¹⁶ Marĩ pacure musã ye niatjere sãrĩbosa'a. Cũ añubutiagu, tutuayu'rugu nimi. Cũ Espĩritu Santu musãrẽ wãcũtutuacã weegusami. ¹⁷ Musã Cristore ãjõpeo, nemorõ cũ me'rã añurõ niato nigũ sãrĩbosa'a. Apeyema, musã Cristore, tojo nicã ãpãrãrẽ añurõ ma'icã uagu sãrĩbosa'a. ¹⁸ Musã nipe'tirã Õ'acũ yarã me'rã Jesucristo marĩrẽ ma'iyu'runu'cãsere masĩdutigu sãrĩbosa'a. Cũ nipe'tirã masãrẽ uputu waro ma'imi. Wiorã, mejõ nirã, nipe'tirãpũreta ma'inu'cũcã'mi. Cũ ma'ise ne pe'tisome. ¹⁹ Musãrẽ cũ ma'isere masĩdutigu sãrĩbosa'a. Cũ ma'isere wãcũpõteõomasĩtisa'a. Te, cũ ma'isere masĩrã, cũ weronojõ añurã, ña'ase moorã nirãsa'a. Tojo weerã Õ'acũrẽ cõoyu'ruarãsa'a.

²⁰ Nipe'tirã "Õ'acũrẽ añuyu'ruami", niato. Cũ nipe'tise marĩ sãrĩse yu'rũoro o'osami. Marĩ wãcũ'que nemorõ o'omasĩsami. Cũ tutuaro me'rã marĩrẽ tojo weemasĩsami. ²¹ Tojo weerã Õ'acũ marĩ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ añurõ weecã ì'arã, nipe'tirã Õ'acũrẽ e'catipeonu'cũcã'to. Tojo nicã Jesucristo masãpure weesere ì'arã, tojota weato. A'tocaterocjãrã, be'rocjãrã quẽ'rã tojota Õ'acũrẽ e'catipeonu'cũcã'to.

Tojota wa'arosa'a.

4

Jesucristore ãjõpeorãrẽ ni'cãrõ me'rã nisetidutĩ'que ni'i

¹ Yu'u marĩ wioꝑu ye quetire werese wapa, bu'iri da'rieri wi'ipu ni'i. Õ'acũ cũ tutuaro me'rã marĩrẽ añurõ weecu niwĩ. Tere wãcũgũ, musãrẽ a'tiro weecã u'a'a. Musã Õ'acũ bese'cãrã weronojõta añurõ weesetiya.

² Ne ni'cũ "Ãpãrã yu'rũoro ni'i", ni wãcũticã'ña. Nitu'tiro marĩrõ queoro weeya. Musãrẽ ña'arõ, mejẽcã weecã, wãcũtutuaya. Ãpãrãrẽ ma'irã, queoro weeticã ì'arã, tojo tu'oña'cã'ña. ³ Espĩritu Santu musãrẽ ni'cãrõ me'rã niseticã weemi. Musã ni'cãrõ me'rã añurõ nisetirãtĩ nĩrã, a'merĩ acobojoya. A'merĩ añurõ wejepeo, cumuca marĩrõ niña. ⁴ Marĩ ni'cã curuacjãrã ni'i. Espĩritu Santu ni'cũ nigũ, marĩ nipe'tirãpũre nimi.

Õ'acũ u'musepu wa'adutigu marĩ nipe'tirãrẽ beseyucu niwĩ. ⁵ Marĩ wiogu Jesucristo ni'cũta nimi. Marĩ nipe'tirã cãrẽ ni'cãronojõ ãjõpeo'o. Jesucristore sirutusere ã'orã, marĩ nipe'tirã wãmeyeno'o. ⁶ Õ'acũ marĩ pacu ni'cũta nimi. Cũ marĩ nipe'tirã wiogu nimi. Cũ, cũ yarã me'rã cũ ye cjasere weemi. Cũ yarã nipe'tirãpure nimi.

⁷ Tojo nimicã, Cristo marĩrẽ, marĩnucũrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocu niwĩ. ⁸ Tojo weero Õ'acũ ye queti o'ãca pũrĩpu oja'caronojõta ni'i. A'tiro o'ãno'wũ:

Cũ u'musepu mujãase duporo cãrẽ ã'atu'tirãrẽ docaque'acã weecu niwĩ.

Cũ mujãaca be'ro masãrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocu niwĩ.

⁹ Cũ u'musepu mujãasere ucũrã, cũ topu mujãati duporo a'ti di'tapu dijaticu niwĩ yujupu, nirã wee'e. Dijati, a'topu nicu niwĩ. ¹⁰ Cũta tja a'ti di'tapu ni'cu u'muse añubutiaropu Õ'acũ nirõpu mujãacu niwĩ. Tojo weegu nipe'tiropu dutimasĩmi. ¹¹ Jesucristo cũ yarãrẽ, nãnucũrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocu niwĩ. Ni'cãrẽrãrẽ besecũú, cũ ye queti wererã sãjãcã weecu niwĩ. ãpẽrãrẽ Õ'acũ cũ ucũse tu'o'quere wereturiarã sãjãcã weecu niwĩ. ãpẽrãrẽ, cũ masãrẽ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'rãwetise quetire werecusiarĩ masã sõrõcu niwĩ. ãpẽrãrẽ, Jesucristore ãjõpeorãrẽ sa'ori bu'edutigu cũucu niwĩ. ¹² Tojo wee cũ yarãrẽ cũ ye cjasere da'rato nĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ ya curuacjãrãrẽ cũ uaro weenemoato nĩgũ tojo weemasĩsere o'ocu niwĩ. ¹³ Tere wee, marĩ a'merĩ weetamurã, Õ'acũ macũrẽ nemorõ ãjõpeonemorãsa'a. Cũrẽ añurõ masĩrãsa'a. Tojo nicã Õ'acũ uaronojõta queoro weemasĩnemorãsa'a. Õ'acũ bese'cu Cristo nipe'tisere añurõ niseticu niwĩ. Marĩ cũrẽ ãjõpeori curuacjãrã quẽ'rã cũ weronojõta nisetĩrãsa'a. ¹⁴ Tojo weerã wĩ'marã weronojõ ducayumjãrã nisome. Nipe'tisetiri ma'ma bu'esere tu'orã, na'ĩrõ ducayumjãsome. Nisoome'ĩrĩ masã marĩrẽ mejẽcã ãjõpeocã weesome. ¹⁵ A'tiro pe'e bucurã weronojõ weerãsa'a. Diacjũ a'merĩ ma'i, ucũrãsa'a. Siape me'rã diacjũ cjasere ãjõpeotu'ajanu'cõrãsa'a. Tojo nicã, ãpẽrãrẽ wereyapada'reorãsa'a. Nipe'tise no'o marĩ weesere Cristo me'rã nĩrã, cũ uaro weenemorãsa'a. Cũta nimi cũrẽ ãjõpeori curuacjãrã dupoã. ¹⁶ Tojo dupoã nĩgũ, marĩrẽ queoro a'mesu'acã weemi. Marĩ upu peje ducawatimĩrõ, ni'cã uputa ni'i. A'te weronojõ marĩ cũrẽ ãjõpeorãrẽ ni'cã curuata cũ me'rã ni'cãrõ me'rã nicã weemi. Marĩ ãjõpeorãnucũ a'merĩ weetamurã, siape me'rã weetamuwã'cã, a'merĩ ma'itu'ajanu'cõrãsa'a.

Jesucristo me'rã ma'ma weesetisere boca'que ni'i

¹⁷ Marĩ wiogu dutiro me'rã musãrẽ a'tiro weeduti'i. Musã Õ'acũrẽ masĩtirã weronojõ weeticã'ña. Toduporopu weeseti'quenojõrẽ weeticã'ña. Õ'acũrẽ masĩtirã no'o uaro wãcũ, weema'acã'sama. ¹⁸ Na tu'omasĩtima. Na'itĩ'arõpu nirã weronojõ nima. Õ'acũ masãrẽ añurõ weesere masĩtima. Õ'acũ yere wãcũsĩ'rĩtirã, tu'omasĩtirã weronojõ nima. Tojo weerã Õ'acũ tiropu catinu'cũsome. ¹⁹ Na ã'arõ weesetisere ne bopoyatima. Na no'o uaro ã'arõ weebajaque'atima. Na weetu'sase, nipe'tise ã'asere weema. Na weesere "¿Añumitito?" ni wãcũtima. ²⁰ Musã pũrĩcãrẽ Cristo Õ'acũ bese'cu tojo weesere weedutiticu niwĩ. ²¹ Musã queorota cũ ye quetire tu'orã, masĩsa'a. Cũrẽ ãjõpeorã weesetisere Jesũ bu'e'quere masĩsa'a. ²² Musã toduporopu weeseti'quema

du'ucā'ña majā. Musā “Ña'arō uaripejasere wéerā, e'catirāsa'a”, ni wācūmipā. Niwe'e. Tojo weese musārē dojorēpā. ²³ Musā mejēcā wācūsere ducayuroa'a. ²⁴ Ō'acū uaronojōta ma'ma weesetisere weeya. A'tiro wéerā, āpērārē musā queoro weerāsa'a. Tojo nicā Ō'acū i'orōpure añurā nirāsa'a.

²⁵ Tojo weerā a'merī nisoosere du'ucā'ña. Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārā ni'i. Te ye bu'iri a'merī diacjū ucūrōua'a.

²⁶ Musā uarā, ña'arō weeticā'ña. Uana'iaticā'ña. ²⁷ Wātī musārē uadojacā weesī'rīsere cā'mota'aya.

²⁸ Todaporopu yajapo'cu yajanemoticā'to majā. Yajaronojō o'ogu, da'rato. Tojo weegu cū basu quē'rā cuogusami. Cū da'ra'que wapa me'rā pajasecuorā quē'rārē weetamumasīgūsami.

²⁹ Ña'asere ucūtīcā'ña. A'tiro pe'e weeya. Añuse, no'o masārē weetamusennojō pe'ere ucūña. Tojo wéerā, musā ucūse tu'orārē añurō weerāsa'a. ³⁰ Nipe'tise ña'arō weesere weeticā'ña. Espíritu Santure bujaweticā weeticā'ña. Ō'acū Espíritu Santure o'ose me'rā musā “Ō'acū yarā nima”, nino'o. Tojo weerā musā masī'i, Jesucristo a'ticāpu Ō'acū musārē añurō yu'ruobutiagusami.

³¹ Nipe'tise a'merī ña'arō tu'oña'sere, pūrīrō ucūsere, uayu'rumajāsere, a'metu'tise, uarā caricūsere, tojo nicā āpērārē ña'arō ucūse quē'rārē du'ucā'ña. Ne ni'cūrē i'atu'titicā'ña. ³² A'tiro pe'e weeya. A'merī añurō weetamu, pajaña'ña. Ō'acū Cristo me'rā musārē acobojo'caronojōta musā quē'rā a'merī acobojoya.

5

“Ō'acū pō'rārē a'tiro nisetiroa'a” ní'que ní'i

¹ Musā Ō'acū pō'rā cū mairā ni'i. Tojo weerā cū weronojō weeya.

² Jesucristo marīrē ma'i'caronojōta a'merī ma'inu'cūcā'ña. Cū marīrē ma'īgū, wērībosacu niwī. Cū wērībosa'que judío masā oveja wī'magūrē wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeo'caro weronojō ni'i. Ō'acū na ūjūamorōcā, tu'sacu niwī. Te weronojō Jesucristo marīrē wērībosa'quere tu'sacu niwī.

³ Musā Ō'acū yarā nitoja'a. Tojo weerā musā numosānumia nitirārē, marāpusumua nitirārē ne a'mefārābajaque'atiticā'ña. Nipe'tise no'o ña'arō weesere, ña'arō wācūsere weeticā'ña. Tojo nicā āpērā yere uaripejaticā'ña. Ne cārō ña'arō weesere wācūtīcā'ña. ⁴ Ña'asere ucū bujicā'ticā'ña. No'o uaro ucūma'aticā'ña. Tojo weese queoro niwe'e. Tojo weronojō o'orā, a'tiro pe'e weeya. Ō'acū añurō weesere a'merī ucū, cūrē e'catise o'oya. ⁵ Musā masītojasa'a. No'o uaro a'metārābajaque'atirānojō Jesucristo yarā nitima. Ō'acū nirōpu wa'asome. Mejārōta tja ña'asere weegū, tojo nicā a'ti umūco cjase uaripejayu'runu'cāgū quē'rā cū tiropu wa'asome. A'ti umūco cjase uaripejayu'runu'cāse Ō'acū mejētare ējōpeose ni'i. ⁶ Tu'omasīña. Ō'acū te ña'ase weerārē cūrē yu'runu'cārārē pecame'epu bu'iri da'regusami. Na ña'arō weesere “Añuse ni'i”, nibosama. Na tojo ucūmaasosere ne ējōpeoticā'ña. ⁷ Ō'acūrē yu'runu'cārārē na ña'arō weesere ne cārō bu'ipejatamuticā'ña.

⁸ Musā todaporopure ña'arō weesetirā, na'itī'arōpu weronojō nicārā niwū. Ō'acūrē masīticārā niwū. Ni'cārōcā pūrīcārē marī wioгу yarā

nírã, bo'reyuropu nírã weronojõ ni'i. Ô'acũ ye cjasere mas'i'i. Cũ yarã weronojõ weesetiya. ⁹ Marĩ bo'reyuropu nírã, ãpẽrãrẽ añurõ wee'e. Tojo nicã weesoose marĩrõ Ô'acũ uaronojõ queero wee'e. ¹⁰ Nipe'tise musã weesenõjõrẽ “¿Marĩ wiogu e'catigusari?” ni wãcũña. ¹¹ Jesucristore ãjõpeotirã na'itĩ'arõpu nírã weronojõ nisama. Na no'o uaro weema'asama. Musã na weronojõ weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Na weesere “Na'ase Ô'acũ weedititise ni'i” ni, bajuyorõpu ï'oña. ¹² Na ya'yiorõpu ña'arõ weesere marĩ ucũcã, bopoyo ni'i. ¹³ Bo'reyuropure nipe'tise baju'u. Marĩ na ña'arõ wee'quere ña'a ni'i nírã, bajuyorõpu ï'o'o. Tojo weecã, na ña'arõ weesere masísama. Masírã, na quẽ'rã ñucayubosama. ¹⁴ Tojo weero Jesucristore ãjõpeotirãrẽ a'tiro ucũno'o: Mu'u cãrĩgũ, tu'omasĩtigu weronojõ ni'i.

Wã'cãña.

Ô'acũ ï'orõpũrẽ wẽrĩ'cu weronojõ ni'i.

Tojo nimigũ, masãña.

Tu'omasãña.

Cristo Ô'acũ bese'cu musãrẽ bo'reyuropu nírãrẽ weronojõ weegasami, nino'o.

¹⁵ Tojo weerã musã weesere añurõ wãcũcasanu'cõña. Ô'acũ yere masítirã weronojõ niticã'ña. Cũ yere masírã weronojõ pe'e añurõ niña. ¹⁶ A'tiro nicã peje ña'ase ni'i. Tojo nimicã, a'tiro weeya. Nipe'tise musã weesetisetirinucũ Ô'acũ uaro weeya. ¹⁷ No'o uaro weema'aticã'ña. “¿Ñe'enojõ pe'e Ô'acũ uase niti?” ni wãcũña. ¹⁸ Que'aticã'ña. Tojo weese yapatidijase ni'i. E'catis'írãrã, Espírĩtu Santure cuoyu'rumajã niña. ¹⁹ Ô'acũ ye basasere, Salmo wãmetiri pũrĩpu oja'quenõjõrẽ a'merĩ werya. Marĩ wiogure uputu e'catipeose me'rã basapeoya. ²⁰ Marĩ wiogu Jesucristore ãjõpeorã, nipe'tisere Ô'acũ marĩ pacure e'catise o'onu'cũcã'ña.

Ni'cã wi'icjãrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ dutise ni'i

²¹ Cristore musã ãjõpeose bu'iri wiopesase me'rã a'merĩ ï'aña.

²² Marãputirãnumia, marĩ wiogure yu'ti ãjõpeoronõjõta musã marãpusũmuarẽ yu'ti ãjõpeoya. ²³ A'tiro ni'i. Cristo cãrẽ ãjõpeori curuacjãrã ñupõa nimi. Tojo weronojõ marãputigore co marãpu co wiogu weronojõ nimi. Apeye quẽ'rãrẽ Cristota cũ ya curuacjãrãrẽ yu'ruogu nimi. Marĩ cũ ya upucjãrã ni'i. ²⁴ Marĩ cũ ya curuacjãrã cũ dutise doca ni'i. A'te weronojõ marãputirãnumia quẽ'rã nipe'tise na marãpusũmuã dutise doca nirõua'a.

²⁵ Cristo cũ ya curuacjãrãrẽ ma'ígũ, marĩ ye niatjere wẽrĩbosacu niwĩ. Cũ ma'icaronojõta, numotirã, musã numosãnumiarẽ ma'íña. ²⁶ Jesucristo cũ ya curuacjãrãrẽ cũ yarã nidutigu tojo wẽrĩbosacu niwĩ. Cũ ye quetire ãjõpeocã, marĩ ña'arõ wee'quere cõ'a ñucayucã weemi. Aco me'rã ù'irĩtisere coero weronojõ weemi. ²⁷ Cũ, cũ ya curuacjãrãrẽ añubutiarã cuogati nígũ, tojo weemi. De'ro nise ña'ase moorã, bu'iri marĩrã wa'acã weemi. ²⁸ Jesucristo cũ ya curuacjãrãrẽ ma'icaronojõta, musã numotirã, musã numosãnumiarẽ ma'irõua'a. Musã basu ma'irõnojõta ma'íña. No'o cũ numorẽ maigũnojõ cũ basu ma'ígũ weemi. ²⁹ A'tiro ni'i. Ne ni'cũ cũ upure ma'itica weetimi. A'tiro pe'e weemi. Añurõ ba'a, cũ upure co'temi. Cristo cũ ya curuacjãrãrẽ tojota weemi. Marĩrẽ ma'ígũ, añurõ co'temi. ³⁰ Marĩ cãrẽ ãjõpeori curuacjãrã cũ ya upu ni'i. ³¹ Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wã:

Tojo weegu numotigu cū pacusumua me'rā n'icū narē wijagusami. Wija, cū numo me'rā nigūsami.

Õ'acū i'orōpūre na puarā ni'cā upu nirāsama, ni ojano'wū.

³² Te tu'ota basiotise paca ni'i. Tojo nimicā, yu'u pe'e Cristo, tojo nicā cūrē ējōpeori curuacjārārē na ni'cā upu nima nisere ucū'u. ³³ Tojo nimigū, a'te quē'rārē nigūti. Numotirānucū musā basu ma'irōnojōta musā numosānumiārē ma'īña. Numia quē'rā, musā marāpūsumuarē añurō yu'ti ējōpeoya.

6

¹ Wī'marā, ma'mapjia, Jesucristore ējōpeorā musā pacusumua dutisere añurō yu'tiya. Tojo weese añu ni'i. ²⁻³ Duporopu Õ'acū Moisére cū dutisere cūcū niwī. Ni'cārō dutisere a'tiro nicū niwī: "Musā a'tere yu'ticā, añurō weeguti", nicū niwī. A'tiro nicaro niwū: "Musā pacu, musā pacore ējōpeoya. Musā tojo wéerā, e'catirāsa'a. A'ti nucūcāpūre yoacā catirāsa'a", nicū niwī.

⁴ Pacusumua, musā pō'rārē na'irō tu'titicā'ña. Na uacā weeticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Queoro weesere bu'emasōña. Na ña'arō weecā, "Tojo weeticā'ña", niña. Narē marī wiogure ējōpeocā, cū uaronojōta weecā weeya.

⁵ Da'raco'teri masā, musā wiorā na dutisere yu'tiya. Jesucristore da'raco'terā weronojō añurō weesooro marīrō wiopesase me'rā narē ējōpeoya.

⁶ Na i'orōpūre añurō da'raya. Na i'atiropu quē'rārē mejārōta weeya. Musā wiorā i'orōpū dia'cū añurō da'rarā, nisoorā weebosa'a. Musā wiorā "Añurō da'rami", ni wācūdutirā weebosa'a. Tojo weeticā'ña. Jesucristore da'raco'terā weronojō Õ'acū uaronojō añurō tu'sase me'rā da'raya.

⁷ E'catise me'rā Jesucristore da'rabosarā weronojō tu'oña'ña. Masā dia'cūrē da'rabosarā weronojō tu'oña'ticā'ña. ⁸ Musā masītoja'a, marī wioqu marinūcūrē wapayegusami. Da'raco'teri masā, da'raco'tetirārē mejārōta marī añuse wee'caro ejatuario wapayegusami. Tojo weerā añurō da'raya.

⁹ Dutiri masā, musā quē'rā mejārōta musārē da'raco'terārē añurō weeya. Narē ña'arō tuunurūticā'ña. Wācūña, musā quē'rā na weronojō u'musepūre ni'cū wioqu cuo'o. Cū pūrīcā nipe'tirā masārē ne ducawaaro marīrō ni'cārōnojō i'asami.

Õ'acūrē ējōpeorā a'tiro weerōna'a nise ni'i

¹⁰ Ni'cārōacāma a'tiro ojaguti. Acawerērē, musā marī wioqu me'rā ni'i. Tojo weerā cū tutuayuruse me'rā wācūtutuaya. ¹¹ Wātī musārē nisoome'ricā, Õ'acū weetamuse me'rā cā'mota'aya. A'tiro weronojō ni'i. Ni'cū surara a'mewējērōpu wa'agu, cū upūre cā'mota'agu cōmesapeare, cōmesu'tirote sāñasami. Tojo weronojō Õ'acū marīrē tutuarā nidutigu o'osere cuoya. Tere cuorā, wātī ña'arō weesere cā'mota'amasīrāsa'a.

¹² Marī Õ'acū uaro weesī'rīrā, a'mequērā weronojō ni'i. Masā me'rā a'mequērō weronojō niwe'e. Wātīa wiorā tutuarā me'rā a'mequē'e. Wātīa a'ti umāco cjase ña'arō weesere dutirā nima. Na pājārā bajutirā masārē wācūsepū ña'arō weedutirā niquēsāsama. ¹³ Tojo weerā nipe'tise Õ'acū musārē tutuarā nidutigu o'osere cuoya. Tere cuorā, nipe'tisetirinucū wātī musārē ña'arō weeduticā, tutuarāsa'a. Musā a'tiro wéeca be'ro

wācūtutuarā waro nirāsa'a. Tojo weerā surara a'mewējērōpu wa'agu, nipe'tise cōmesu'tire wejesāña'caro weronojō weerāsa'a. ¹⁴ Surara cū yaro su'tiro bu'i ejeritusami. Be'ro cū cutirore cā'mota'agu cōmesu'tirore sāñasami. A'te weronojō musā Ō'acū o'ose me'rā tutuarā niña. Surara ejeritu'caro weronojō Ō'acū ye ucūse diacjū cjasere añurō tu'onurūña. Surara cū cutirore cā'mota'asami. Cū cā'mota'aro weronojō musā quē'rā a'tiro weeya. Wātī ña'arō weesere cā'mota'ajā, Ō'acū weeta-muse me'rā añurō weeya. ¹⁵ Surara a'mewējēgū wa'ase ñeporo cū ñu'pocārīrē cā'mota'ato nīgū sapatore sāñasami. Cū weronojō musā quē'rā Jesucristo ye quetire wererāti nīrā, wācūyuya. A'te queti a'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā Ō'acū masārē yu'ruocu niwī. ¹⁶ Apeye quē'rārē upure cā'mota'ari pa'marē cūosami. Cū me'rā a'mewējērā, na buesepagu pecame'e me'rā cūosere ti pa'ma me'rā cā'mota'acju tojo weesami. A'te weronojō wātī musārē ña'arō weesī'rīserē cā'mota'arā Ō'acūrē ējōpeoya. A'tiro niña: “Yu'ure añurō yu'ruweticā weegasami”, ni ējōpeoya. ¹⁷ Surara cū ñepore cā'mota'asī'rīgū cōmesapeare pesasami. Cū weronojō wātī musā wācūserē dojorēsī'rīcā, “Ō'acū yu'ruono'cārā ni'i”, niña. Apeye quē'rārē surara a'mewējēsī'rīgū pajiri pji di'pjiore miasami. Cū weronojō musā quē'rā Espiritu Santu o'oca pji'rē cūoya. Ti pji Ō'acū ucūse nisi'rīrō wee'e. Cū ucūse me'rā wātīrē cā'mota'amasī'i. Tojo nicā nipe'tise ña'asere cō'amasī'i. ¹⁸ Nipe'tise ña'asere, wātīarē cā'mota'arā Ō'acūrē sērīnu'cūcā'ña. Espiritu Santu weetamuse me'rā sērīña. Tu'omasīse me'rā sērīdu'utirāta, nipe'tirā cū yarārē sērībosanu'cūcā'ña. ¹⁹ Yu'u quē'rārē sērībosaya. Yu'u Ō'acū yere weresetirinucū cū ucūserē yu'ure o'oato. “Uiro marīrō Jesucristo ye quetire masā masīno'ña marī'quere wereta basiocā weeato”, ni sērībosaya. ²⁰ Ō'acū yu'ure a'te quetire weredutigu o'ówī. Yu'u cūrē ñucayugu weronojō ni'i. A'te quetirē werese bu'iri ni cārōacārē yu'u bu'iri ña'reri wi'ipu ni'i. Topu nimīgū, yu'ure a'te quetire uiro marīrō weeato nīrā, sērībosaya.

Pablo añudutituo'que ni'i

²¹ Tiquico marī acaweregu weronojō nimi. Cū yu'u ma'igū nipe'tise yé quetire musārē weregu wa'agusami. Cū marī wiogu ye cjasere weetamugū nimi. ²² Tojo weegu ūsā ye quetire weredutigu cūrē musā tiropu o'ó'o. Tojo o'ócā, wācūtutuarāsama nīgū, tojo wee'e.

²³ Ō'acū marī pacu, tojo nicā marī wiogu Jesucristo a'tiro weeato. Nipe'tirā musā Jesucristore ējōpeorārē ejerisājācā weeato. Ējōpeo, a'merī ma'inemocā weeato. ²⁴ Ō'acū nipe'tirā Jesucristore ma'inu'cūrārē añurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Filipocjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Filipo wāmetiri macā Macedonia di'tapu nirī macācjārārē ojacu niwī.

Todapropure ti macāpata Jesucristo ye quetire were, cūrē ējōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī. Bu'iri da'reri wi'ipu nīgū, ojacu niwī.

Ti macācjārā Jesucristore ējōpeorā cūrē niyeru weetamu'quere wācūgū, narē e'catise o'ocu niwī. Na te niyerure Epafrodito me'rā o'ocārā niwā. Cū patera miarī masū nicu niwī. Be'ro Pablo tiropu dutitia wa'acu niwī. Tojo wa'acā, Pablo cūrē co'te, be'ro Filipopu o'ótōrōcu niwī tja.

Pablo ti macācjārārē ojaḡu, ne cārō mejēcā ucūma'aticu niwī. E'catisere, na añurō ējōpeose pe'ere ucūyu'runu'cācu niwī. “Mejō nirā ni'i nisere wācūña”, nicu niwī. Tojo nicā Jesucristore ējōpeorā queoro weeya nisere ojacu niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeori curuacjārārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo, tojo nicā Timoteo Jesucristore da'raco'terā ni'i. Ūsā nipe'tirā musārē Jesucristore ējōpeorā Filipopu nirārē oja'a. Tojo nicā Jesucristore ējōpeori curuacjārā su'ori wejepeorā quē'rārē oja'a. Narē weetamuco'terā quē'rārē oja'a.

² Ō'acū marī pacu, Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Jesucristore ējōpeorārē Pablo sērībosase ni'i

³ Yū'u musārē wācūsetirinucū yū'u wiogu Ō'acūrē e'catise o'o'o. Musā añurō weese bu'iri tojo wee'e. ^{4,5} Ne waropu musā Jesucristo ye quetire tu'orā, yū'ure weetamunu'cāwū. A'tiro nicā quē'rārē tojota weenu'cū'u. Tojo weegu musā nipe'tirā ye niatjere Ō'acūrē e'catise me'rā sērībosanu'cū'u. ⁶ Ō'acū musārē añurō weesere yū'u masīyu'rucāpu'ticā'a. Ō'acū musārē añurō ducayunu'cācu niwī. A'tiro nicā quē'rārē ducayugu weemi. Téé Jesucristo a'tiri curapu tojo ducayuyapatigusami. ⁷ Yū'u a'tiro wācū'u: “Ō'acū narē tojo ducayunu'cūgūsami”, ni'i. Yū'u tojo wācūse añu ni'i. Musārē ma'igū, tojo busu'u. A'tiro ni'i. Ni'cārōacārē yū'u bu'iri da'reri wi'ipu nicā, musā yū'ure bu'ipejatamu'u. Wiorārē “Jesucristo masārē yū'ruomi nise queti diacjū ni'i” wercā quē'rārē, bu'ipejatamu'u. Tojo weerā Ō'acū yū'ure weetamusere musā quē'rā bu'ipejatamu'u. ⁸ Ō'acū yū'u musārē uputu ma'isere masīmi. Yū'u musārē ma'igū, Jesucristo cū pajaña'se me'rā ma'i'i. ⁹ Musārē “Nemorō a'merī ma'inemoato”, ni sērībosā'a. “Nipe'tisere añurō masīse me'rā tu'ocasanu'cōpe'oato”, ni'i. ¹⁰ Tojo weerā musā “A'tiro weeroua'a”, nīmasīrāsa'a. Ña'arō weesere moorāsa'a. Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā bocaejano'rāsa'a. Añuse dia'cū wéerā bocaejano'rāsa'a. ¹¹ Jesucristota musārē nipe'tisere añurō weecā weegusami. Musā tojo weecā l'arā, masā Ō'acūrē a'tiro wācūrāsama. “Añuyū'ruami, añuse weemi”, nirāsama.

Jesucristo nipe'tise yū'ruoro niyu'rānu'cāmi nise ni'i

12 Yu'u bu'iri da'leri wi'ipu nimicā, Jesucristo masārē yu'ruomi nise queti nemorō se'sa wa'asa'a. Acawererā, musārē tere masicā ũa'a. 13 Yu'u bu'iri da'leri wi'ipu nīgū, surarare Jesucristo masārē yu'ruomi nisere were'e. Tojo weerā nipe'tirā surara, wiogu ya wi'ipu co'terā a'tiro nima: “Cū Jesucristore sirutuse wapa, bu'iri da'leri wi'ipu nimi”, nima. Āpērā quērā masipe'ticāma. 14 Yu'u bu'iri da'leri wi'ipu niyucā, pājārā marī acawererā wācūtutuama. Te ye bu'iri na marī wiogure ējōpeonemorā, uiro marīrō Ō'acū ye quetire werema.

15-17 Āpērā pe'e yu'ure ũorā, Jesucristo yere werema. Na bu'ese pe'ere sirutudutirā tojo weema. Na, na ye cjasere wācūrā weema. Queoro wācūtimirā, Jesucristo yere werema. Yu'u bu'iri da'leri wi'ipu nicā, cūrē bujawetise doquepejato nīrā tojo weema.

Āpērā pe'e Jesucristo ye quetire añurō weesī'rīse me'rā werema. Yu'ure ma'īrā, tojo weema. Na a'tiro masīma. “Cū Jesucristo ye quetire queoro ucūse bu'iri cū bu'iri da'leri wi'ipu nimi”, nima. 18 Āpērā yu'ure ña'arō weesī'rīcā, añurōsa'a. No'o yu'ure ma'īrā, ma'itirā, Jesucristo yere wererā weema. Na tojo weesere tu'ogu, e'cati'i.

Tojo e'catinu'cūgūsa'a. 19 A'tiro ni'i. Musā sērīse me'rā, tojo nicā Espīritu Santu Jesucristo o'o'cu yu'ure weetamuse me'rā nipe'tise yu'ure wa'ase añurō yapatirosa'a. A'tere masī'i. 20 Yu'u Jesucristo yere weretigu, bopoyabosa'a. A'tiro pe'e ũasa'a. Uiro marīrō wācūtutuase me'rā cū yere werenu'cūsī'rīsa'a. Ni'cārōacā quērārē yu'u weenu'cūrōnojōta weesī'rīsa'a. Tojo weegu yu'u bu'iri da'leri wi'ipu ni'cu wijaacā, o yu'ure wējēcā, a'tiro wa'acā ũasa'a. Nipe'tise yu'u weese me'rā Jesucristore masā nemorō masicā ũasa'a. Cū añubutiasere siape me'rā masīnemocā ũasa'a. 21 Nipe'tiro yu'u catiro pōtēorō Jesucristo ũaro weesī'rīsa'a. Yu'u pe'ema cū āpērā, apeyenojō yu'ruoro niyu'runu'cāmi. Yu'u wērīgū, cū me'rā nīgūsa'a. Cū me'rā nicā, añuyu'rua'a. 22 Yu'u catigu, marī wiogu ye cjasere da'ramasi'i. Tojo weegu yu'u wērīcā, o caticā, añu nibosari nīmasītisa'a. 23 A'te p̄aro besecā, diasā ni'i. Wērīgū, Jesucristo me'rā nibosa'a. Tojo weegu “Wērīcā, añubosa'a”, ni tu'oña'a. 24 “Yu'u catigu pe'e, musārē nemorō weetamubosa'a”, ni tu'oña'sa'a. 25 Tojo weegu yu'u masī'i, musā me'rā nīnīgūti yujupu. Musārē nemorō weetamugūti nīgū, tojo weeguti. Tojo nicā musā ējōpeose me'rā nemorō e'catiato nīgū tojo weeguti. 26 Tojo weerā apaturi yu'u musā tiropu nicā, Jesucristo yu'ure co'tese wapa, nemorō cūrē e'catise o'orāsa'a.

27 Nipe'tise musā weesetisere Jesucristo ye queti nīrōnojōta weeya. Musā tojo weecā, musā tiro nīgū, o yoropu nīgū, musā añurō weesere tu'oguti. Musārē ni'cārōnojō añurō ējōpeonu'cūcā ũasa'a. Tojo nicā wācūtutuase me'rā ni'cārōnojō Jesucristo ye quetire wereturiacā ũasa'a. 28 Jesucristo ye quetire ũatirā musārē ña'arō weecā, uiticā ña. Tojo weerā na pecame'epu wa'atjere masīrāsama. Musā pe'e quērā uitirā, musārē yu'ruono'atjere ī'orāsa'a. Ō'acūta musārē yu'ruo, uiro marīrō niseticā weemi. 29 Ō'acū musārē ma'īgū, Cristore ējōpeodutiwī. Jesucristore ējōpeo'que bu'iri musārē ña'arō weerāsama. Te quērārē Ō'acū cūuwī. 30 Jesucristore ējōpeose bu'iri marī ni'cārōnojō pi'eti'i. Todaporopu musā ya macāpu yu'ure tārā, bu'iri da'leri wi'ipu cūcūcā ī'awū. Ni'cārōacā quērārē mejārōta yu'ure ña'arō weesere tu'osa'a.

2

Jesucristo wee'caronojō weedutise ni'i

1-2 Jesucristo musārē wācūtutua e'caticā weemi. Cū musārē ma'ígū, weetamumi. Espiritu Santu musā me'rā nimi. Tojo weerā musā ma'isere, pajaña'sere cuorā, a'tiro weeya. Añurō ni'cārō me'rā nisetiya. Ni'cārōnojō a'merī ma'iña. Espiritu Santu me'rā ni'cārōta wācūsetirā niña. Tojo weese me'rā yu'ure e'catinemocā weerāsa'a. ³ Musā ye dia'cūrē uasāticā'ña. “Āpērā yu'ruoro ni'i”, niticā'ña. Āpērā pe'ere “Añuyu'runu'cāma”, ni tu'oña'ña. ⁴ Musā ye cjase dia'cūrē “Añurō wa'ato”, ni wācūticā'ña. Āpērā ye quē'rārē “Añurō wa'ato”, ni wācūña.

⁵ Musā Jesucristo wācūseti'caronojōta wācūsetiya. Cū “Āpērā yu'ruoro añugū ni'i”, niticu niwī. ⁶ Cū Ō'acū nisetisere cuomigū, “Yu'u a'ti nucūcāpu a'tigu, Ō'acūrē ni'cārōwjisere ne du'usome”, niticu niwī. ⁷ A'tiro pe'e weecu niwī. Cū uaro me'rā cū wiogu nisere du'ucu niwī. Du'u, a'ti nucūcāpu a'tigu, apirē da'raco'tegu weronojō wa'acu niwī. A'ti upu me'rā bajuacu niwī. ⁸ Tojo weegu masū weronojō bajugu, mejō nigū wa'acu niwī. Masā “Cūrē curusapu paabi'peya” nicā, cū pacure yu'tigu, yu'runu'cāticu niwī. Cū curusapu ña'arō wērīmigū, cū pacure yu'runu'cāticu niwī. ⁹ Cū, cū pacure yu'tise bu'iri Ō'acū nipe'tirā bu'ipu sōrōcu niwī. Cū wāmerē āpērā wāme yu'ruoro añurō wācūdutigu, tojo weecu niwī. ¹⁰ Tojo weerā nipe'tirā u'musepu nirā, a'ti nucūcāpu nirā, wērī'cārā Jesú wāmerē tu'orā, ejaque'ape'tirāsama. ¹¹ Nipe'tirā “Jesucristo marī wiogu nimi”, nirāsama. Na Ō'acūrē, “Añuyu'ruami”, nirāsama.

Jesucristore ējōpeorā ña'arō weerārē añuse queose i'orāsama nise ni'i

¹² Acawererā, yu'u musārē ma'i'i. Toduporopu yu'u musā me'rā nícaterore yu'u duti'quere yu'tiwu. Ni'cārōacārē yu'u yoaropu ni'i. Tjāsa'a majā. Totā nemorō yu'tiya. Ō'acū musārē yu'ruocu niwī. Tere wiopesase me'rā wācūña. Tere wācūrā, “Āpērā yu'ruoro ni'i”, nirō marīrō nisetiya. Añurō niyapatiya. Ña'arō weeri nirā, tojo weeya. ¹³ A'tiro ni'i. Musārē Ō'acū añurō weesi'ricā weesami. Cū uaronojō musārē añurō tu'ajanu'cōcā weesami.

¹⁴ No'o nipe'tisere wéerā tu'satimirā, ūrūsāse me'rā weeticā'ña. ¹⁵ Tojo weerā Ō'acū pō'rā ña'ase marīrā, bu'iri moorā nirāsa'a. Musā a'ti turicjārā nisoori masā ña'arō weesetirā wa'teropu ni'i. Musā añurō wéerā, narē añurō, queoro weesere i'orāsa'a. ¹⁶ Añuse catise pe'titise quetire wererāsa'a. Musā añurō weese me'rā yu'u musā tiropu bu'esija'quere a'tiro nigāti. Jesucristo apaturi a'ticā, yu'u mejō waro narē bu'etipā nigū, e'catiguti. ¹⁷ Masā musārē ña'arō weemicā, musā Jesucristore ējōpeonu'cū'u. Musā ējōpeose Ō'acūrē añuse o'ose weronojō ni'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa yu'ure wējēcā, Ō'acūrē añuse o'onemorō weronojō nirōsa'a. Tojo wa'acā, yu'u e'catigusa'a. Musā quē'rārē e'caticā weegusa'a. ¹⁸ Musā yu'ure e'catitamurāsa'a.

Timoteo, Epafrodito ye cjase ni'i

¹⁹ Marī wiogu Jesú uacā, maata Timoteore musā tiropu o'óguti. Musā ye quetire tu'ogu, e'catiguti nigū, tojo weegati. ²⁰ Timoteo dia'cū yu'u

weronojō wācūmi. Cū yu'u weronojō musārē añurō wa'acā uagu, uputu wācūque'timi. ²¹ Āpērā na ye dia'cūrē añurō wa'acā uasāsama. Jesucristo ye pe'ere tojo wācūtisama. ²² Musā pūrīcā Timoteo queoro weesere masītojasa'a. Cū yu'u me'rā ni'cū cū pacu me'rā da'ragu weronojō Jesucristo ye quetire weretamugū weemi. ²³ Tojo weegu yé cjasere añurō masīca be'ro cūrē musā tiropu o'óguti. ²⁴ Cūrē o'osī'rīmigū, yu'u quē'rā Jesucristo marī wioгу o'ócā, maata musā tiropu wa'agusa'a.

²⁵ “Apetero weegu Timoteo me'rā apī marī acaweregu Epafroditore o'órouasato”, ni wācū'u. Epafrodito yu'u me'rā tutuaro Jesucristo yere weretamumi. Musā basu yu'ure weetamudutirā cūrē o'ócārā niwā. ²⁶ Cū musārē pūrō ī'asī'rīmi. Cū dutitise quetire musā masīcā tu'ogu, pūrō bujawetiwī. Tojo weegu cūrē o'óguti. ²⁷ Diacjēta ni'i, pūrō waro wa'awī. Wērīse pu'to niwī. Cū pūrō dutitimicā, Ō'acū cūrē pajaña'wī. Cū se'sarore tojo weetiwī. Yu'u quē'rārē pajaña'wī. Epafrodito wērīcāma, yu'u nemorō waro bujawetiya'ruabopā. Tojo wa'acā uatigu, Ō'acū cūrē yu'ruowī. ²⁸ Musā cūrē ī'arā, e'catiato tja nīgū o'ó'o. Musā e'catise quetire tu'ogu, yu'u quē'rā e'catigusa'a. ²⁹ E'catise me'rā cūrē ñe'eña. Jesucristore ējōpeogu marī acaweregu nimi. Nipe'tirā cū weronojō nirārē añurō weeya. ³⁰ Epafrodito Jesucristo yere da'raco'tetjagū, wērīa wa'amīwī. Musā yu'ure weetamuta basiotisere weetamusī'rīgū, tojo wa'awī. Tojo weerā cūrē añurō ñe'eña.

3

Pablo “A'tiro nisetiroña'a” nī'que nī'i

¹ Acawererā, ni'cārōacārē musā Jesucristo yarā nitjārā, e'catiya. Yu'u toduporo nī'quere apaturi ninemocā, yu'ure mejēcā niwe'e. Yu'u ninemocā, añu ni'i musārē. ² Ña'arō weerārē tu'omasīña. Na Ō'acū yarā niato nīrā nipe'tirārē ō'rēcju yapa caserore yejecō'adutima. ³ Marī pūrīcā tojo weetimīrā, Jesucristore ējōpeotjārā, diacjū Ō'acū dutisere añurō weerā ni'i. A'tiro ni'i. Espiritu Santu weetamuse me'rā Ō'acūrē ñubuepeo'o. Tojo nicā Jesucristo marīpure niyucā, pūrō e'cati'i. “Masā weesetise bu'icjase me'rā yu'rurāsa'a”, niwe'e. ⁴ Yu'u pūrīcā “Yu'u weeseti'que ye bu'iri yu'rugusa'a”, nīmasī'i. Yu'u a'tere nipe'tirā nemorō nīmasī'i, nīgū pe'e. ⁵ A'tiro ni'i yu'ure. Ocho numurī yu'u bajuāca be'ro yu'u ō'rēcju yapa caserore yejecō'acārā niwā. Yu'u Israe curuacjū Benjamī ya curuacjū ni'i. Yu'u hebreo masū ni'i. Yu'u pacusumua quē'rā náta niwā. Yu'u Moisé duti'quere ējōpeori masū niyugu, fariseo masū niwā. ⁶ Yu'u tere uputu waro ējōpeoyugu, Jesucristore ējōpeori curuacjārē ña'arō weewu. Moisé duti'quema queoro weewu. Ne ni'cū yu'ure “Queoro weetiwī”, nīmasītisami. ⁷ Toduporopure “Yu'u niseti'quere yu'ure añuyu'rua'a”, nīmiwā. Ni'cārōacārē “Yu'u Jesucristore ējōpeogu, nipe'tise toduporo cjas wapamarī'i”, ni tu'oa'a. ⁸ Apeyema, yu'u wioгу Jesucristore masīse wapatiyu'rua'a. Apeyenojō yu'u cuobō'que nemorō wapati'i. Jesucristore ējōpeose bu'iri nipe'tise yu'u weeseti'quere, niseti'quere marī uatisere cō'arā weronojō cō'awū. Jesucristo yu'u wioгуre cuosī'rīgū, tojo weewu. ⁹ A'tiro ũa'a. Jesucristore yu'u me'rā nicā ũa'a. Moisé duti'quere weese me'rā Ō'acū yu'ure “Añugū nimi”, nisome. Yu'u Jesucristore ējōpeose me'rā pe'e Ō'acū yu'ure añurō ī'asami. Yu'u

ējōpeose bu'iri yu'ure queoro weecā weemi. ¹⁰ Yu'u a'tiro dia'cū weesī'rī'i. Cristore añurō masīsī'rī'i. Ō'acū cū tutuaro me'rā yu'ure ducayunu'cūcā ũa'a. Cū tutuase me'rā Cristore masōcu niwī. Cristo cū pacu yere weégu, pi'eti, curusapu wērīcu niwī. Yu'u quē'rā Ō'acū yere uputu weesī'rī'i. Jesucristo yere wērīgūpu, weetuosi'rī'i. ¹¹ Wērī'cārā masāmujārarāsama. Yu'u quē'rā na weronojō mejārōta masāmujāasī'rīsa'a.

Marī añurō yu'rūsī'rīrā, wācūtutuarōna'a nise ni'i

¹² Yu'u a'te nipe'tisere “Jesucristo weronojō weetu'ajanu'cōpe'otoja'a”, nigū mejēta wee'e. Nipe'tisere queoro weewe'e yujupu. Tojo weetimicā, Jesucristo yu'ure cū yagu sājācā weetojacu niwī. Tojo weegu cū weronojō nīsī'rīgū, tutuaro me'rā cū yere wee'e. ¹³ Acawererā, “Yu'u nipe'tisere queoro weetoja'a”, niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Toduporo yu'u wee'quere wācūwe'e. Be'ropu niatje pe'ere añurō weetu'ajasi'rīgū, wācūtutua'a. ¹⁴ Añurō tu'ajanu'cōsī'rī'i. Ō'acū ũ'musepu o'otjere ñe'esī'rīgū, nipe'tise cū yere tutuaro me'rā wee'e. Marī Jesucristore ējōpeorā niyucā, marīrē catise pe'titiserere o'ogusami.

¹⁵ Nipe'tirā Jesucristore añurō ējōpeorā yu'u ní'caronojōta wācūrōna'a. Musā mejēcā wācūcā, Ō'acū musārē diacjū wācūcā weegusami.

¹⁶ Marī Jesucristore ējōpeodu'pocāti'caronojōta queoro wācū, queoro tu'ajanu'cōrōna'a.

¹⁷ Acawererā, yu'u weesere ī'acūu sirutuya. Āpērārē ũsā weronojō weerārē na weese quē'rārē ī'acūña. ¹⁸ Toduporopu pejetiri musārē weretowā. Utise me'rā ninemogūti tja. A'tiro ni'i. Pājārā na ña'arō weesetise me'rā Jesucristore ī'atu'tirā weronojō nima. Na cū curusapu wērī'quere yabirā weronojō weema. ¹⁹ Be'ropure pecame'epu yapatirāsama. Ō'acūrē ējōpeotima. Na ũaripejase dia'cūrē ējōpeoma. Bopoyaronjō o'orā, na weese pe'ere “Añuyu'rua'a”, niyu'runu'cāma. A'ti nucūcā cjase dia'cūrē wācūma. ²⁰ Marī pūrīcā ũ'musepu wa'ari masā ni'i. Topu marī ya macā ni'i. Marī wiogu Jesucristo marīrē yu'raogu ũ'musepu nīmī. Cū a'ti nucūcāpu apaturi a'tiatjere yucuerā wee'e. ²¹ Cū marī ya upu a'ti upumejārōrē ducayugusami. Cū ya upu weronojō añubutiari upu weegusami. Cū nipe'tisere cū doca tojacā weegusami. Cū tojo weemasīrōnojōta mejārōta cū tutuaro me'rā marī quē'rārē ducayugusami.

4

Jesucristo me'rā e'catinu'cūdutise ni'i

¹ Jesucristo marīrē cū ya upu añubutiari upure weronojō weegusami. Tojo weerā acawererā yu'u mairā, Jesucristore ne ējōpeodu'uticā'ña. Musārē pūrō ma'i'i. Pūrō ī'asī'rī'i. Musā yu'ure e'caticā wee'e. Musā queoro weese me'rā yu'u bu'e'quere ī'o'o.

² Apeyema, musānumia Evodia, Síntique, marī wiogure ējōpeoyurā, a'merī musā basu pe'sutiticā'ña. Ni'cārōnojō wācūña. ³ Sícido, mu'u yu'u me'rā weretamugū waro ni'i. Na numiarē ni'cārōnojō wācūcā weeya. Ō'acū masārē yu'ruomi nise quietire werēcā, na numia yu'ure weretamuwā. Na me'rā Clemente quē'rā niwī. Tojo nicā āpērā na me'rā yu'ure weretamuwā. Na Ō'acū ya pūrī catinu'cūse nirī pūrīpu ojaō'ono'cārā nitojasama.

4 Musã Jesucristo yarã nitjãrã, cũ me'rã e'catinu'cũcã'ña. Apaturi ninemogũti. E'catidu'uticã'ña. 5 Musã ãpẽrãrẽ pajaña'sere nipe'tirã masiãto. Marĩ wiogu a'tiatjo cã'rõacã du'sa'a.

6 No'o de'ro wa'asere wãcũque'titicã'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tise musãrẽ no'o wa'asere Ô'acũrẽ sãrĩña. Cũrẽ sãrĩrã, e'catise o'oya. 7 Musã tojo weecã, Ô'acũ ejerisãjãcã weegusami. Cũ tojo weese añubutiase ni'i. Masã na tu'opõtẽotise ni'i. Musã Jesucristo yarã niyucã, musãrẽ añurõ ejeripõ'rãticã weegusami. Tojo nicã musã wãcũsepare añurõ ta'õña'nu'cũcã weegusami.

Añuse dia'cũrẽ wãcũnrũdutise ni'i

8 Acawererã, yu'u a'tiro ojatuoğuti. Nipe'tise diacjũ nisere wãcũña. Nipe'tise a'teta wiopesa'a nisere wãcũña. Queorota nitu'sa'a nisere wãcũña. Añuse warore wãcũña. Añuse tu'sasere wãcũña. Masã añurõ ucũno'sere wãcũña. Nipe'tise añusere, e'catipeosenojõrẽ wãcũña.

9 Yu'u musãrẽ bu'egu ucũcã tu'o'quere "A'tiro weeroua'a" ni'quere weeya. Yu'u de'ro weecã i'a'quere weeya. Tojo weecã, Ô'acũ ejerisãjãsere o'ogu musã me'rã nigũsami.

Filipocjãrã Pablöre niyeru weetamu'que ni'i

10 Musã yu'ure apaturi weetamusere i'agũ, yu'u marĩ wiogu me'rã pũrõ e'cati'i. "Musã yu'ure wãcũtiwũ", nigũ mejẽta wee'e. Musãrẽ yu'ure weetamuta basiotiwũ. 11 "Apeyenojõ yu'ure du'sa'a", nigũ mejẽta wee'e. No'o yu'u cuose me'rã e'catimasĩ'i. 12 Yu'u pajasecuogu e'catise me'rã nĩmasĩ'i. Peje cuogu quẽ'rã nĩmasĩ'i. Yu'ure no'o de'ro wa'acã, e'catise me'rã nĩmasĩ'i. Yu'u yapigu, yapitigu quẽ'rã, e'catimasĩ'i. Peje cuoyu'rumajãgũ, e'catimasĩ'i. Mõõgũ quẽ'rã, e'catimasĩ'i. 13 Jesucristo yu'ure tutuase o'ogu me'rã nipe'tisere nu'cãmasĩ'i. 14 Tojo nimicã, yu'u pi'tiri cura yu'ure weetamurã, añurõ weewũ.

15 Musã Filipocjãrã a'tiro masĩ'i. Yu'u Macedonia di'ta musã tiropũ niwũ. Topũ nigũ, musãrẽ Jesucristo yere werenu'cãwũ. Be'ro apesepũ wijawã'cãwũ. Filipopũ ni'cu wijacã, musã dia'cũ yu'ure weetamurã niyeru o'owũ. Jesucristo ye quetire tu'o'que wapa e'catirã, tojo weewũ. 16 Yu'u Macedoniapũ ni'cu wijase duporo Tesalõnicapũ nĩnicã, musã pejetiri yu'ure niyeru o'owũ. 17 Yu'u musãrẽ apeyenojõ o'oro dia'cũ uagu mejẽta wee'e. A'tiro ãa'a. Ô'acũ i'orõpũre ãpẽrãrẽ apeyenojõ o'o'que me'rã musã nemorõ cuocã ãa'a. Musã o'ocã, Ô'acũ musãrẽ añurõ weegusami. 18 Nipe'tise Epafrodito me'rã musã o'o'quere ñe'etowũ. Tere ñe'egũ, yu'u uase nemorõ cuo'o. Musã o'o'que Ô'acũrẽ o'ose weronojõ ni'i. Cũ tojo weesere tu'sami. 19 Ô'acũ yu'u wiogu nipe'tise musãrẽ du'sasenojõrẽ o'ogusami. Cũ Jesucristo me'rã peje waro añubutiase cuoyu'rũnu'cãmi. Cũ cuosenojõrẽ musãrẽ o'ogusami. 20 Marĩ pacu Ô'acũrẽ e'catipeonu'cũrã. Tojota weerã.

Pablo añudutitũo'que ni'i

21 Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã añuato. Marĩ acawererã yu'u me'rã nirã musãrẽ añudutima. 22 Nipe'tirã a'tocjãrã Jesucristo yarã romano masã wiogu ya wi'ipũ nirã quẽ'rã añudutima.

23 Marĩ wiogu Jesucristo musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo.

Pablo Colosacjārārē ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Colosa, Frigia di'tapu niri macācjārārē ojacu niwī. Cū ne ni'cāti na tiropure wa'aticu niwī. Cū me'rācjārā Jesucristo ye quetire were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecārā niwā. Ti curua Colosacjārārē Epafras Jesucristo ye quetire bu'e, narē su'ori nisetica niwī.

A'ti pūrīrē Pablo bu'iri da'leri wi'ipu nīgū, ojacu niwī.

A'tere ojacu niwī. Na añurō weesere tu'ogu, Ō'acūrē e'catise o'osere ojacu niwī. Tojo nicā mejēcā bu'eri masārē tu'omasīña nisere ojacu niwī. Apeyere, Jesucristo yere musā tu'o'caronojōta queoro weeya nisere ojacu niwī.

Pablo Colosacjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yu'u marī acaweregu Timoteo me'rā musārē añuduti'i. Ō'acū ũa'caronojōta yu'ure Jesucristo cū ye quetire weredutigu cūuwī.

² Musā Colosacjārā Jesucristo yarā cūrē ějōpeonu'cūrārē oja'a. Musārē Ō'acū marī pacu añurō weeato. Ejerisājācā weeato.

Pablo Colosacjārārē Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

³ Ō'acū marī wiogu Jesucristo pacure musārē sērībosasetirinucū e'catise o'o'o. ⁴⁻⁵ Musā ye quetire tu'owū. A'tiro ni'i. Musā Jesucristo masārē yu'ruomi nise diacjū cjasere tu'ocārā niwū. Tere tu'orā, musārē Ō'acū ũ'musepu weeatjere e'catiutojacārā niwū. Tojo weerā Jesucristore añurō ějōpeocārā niwū. Musā basu Ō'acū yarā nipe'tirārē añurō ma'iseticārā niwū. Ősā tere tu'o'cārā nitjārā, Ō'acūrē e'catise o'o'o.

⁶ Āpērā quē'rā tojota te quetire tu'orā, musā weronojōta weerā weema. Nipe'tiropu wereturiawā'cārā weema. Musā Ō'acū masārē ma'isere tu'orā, “Diacjūta ni'i”, nicārā niwū. ⁷ Ősā uputu ma'igū Epafras musārē te quetire werecu niwī. Cū ũsārē da'ratamugū nimi. Ō'acū bese'cu Cristo ye cjasere musārē weregu nimi. ⁸ Cūta musā ye quetire miiejawī. Musā Jesucristore ějōpeotjārā añurō ma'isetisere werewī.

⁹ Tojo weerā Epafras musā ye quetire wérēca numata maata ũsā Ō'acūrē sērībosanu'cāwū. A'tiro nicā quē'rārē musārē tojo sērībosanu'cūcā'a. A'tiro sērībosa'a: “Ō'acū, Espiritu Santu tu'omasise o'oato narē. Cū tojo o'ocā, na mu'u duti'quere añurō tu'omasīrāsama. ¹⁰ Mu'u yarā weronojōta weesetirāsama”, ni sērībosa'a. Ō'acū musā tojo weecā ĩ'agū, e'catigusami. Musā cū ũa'caronojōta añurō weerāsa'a. Cūrē masīnemorāsa'a. ¹¹ Cū tutuayū'ruagu cū tutuasere musārē o'ogusami. Tojo weecā, musā e'catise me'rā nipe'tise mejēcā wa'asere wācūtutarāsa'a. ¹² Musā Ō'acūrē e'catise o'orāsa'a. Cū musā ña'arō wee'quere dūporopu acobojo, dūcayutojacu niwī. Tojo weerā musā cū tiropu āpērā cū yarā, cūrē ějōpeorā me'rā nirāsa'a. ¹³⁻¹⁴ Marī pacu Ō'acū marīrē, wātī dutino'cārārē yu'ruocu niwī. Ō'acū macū wērīse me'rā na'it'arōpu weronojō ni'cārārē yu'ruocu niwī. Marī ña'ase wee'quere

acobojobu niwĩ. Tojo weegu marĩrẽ cũ macũ uputu maigũrẽ o'ócu niwĩ. Marĩ wiogu niato nígũ tojo weecu niwĩ.

Õ'acũ Jesucristo wẽrĩse me'rã masãrẽ yu'ruo'que ni'i

¹⁵ Õ'acũrẽ ĩ'ano'ña marĩ'i. Cũ macũ a'ti nucũcãpu a'tigu, cũ nisetisere masãrẽ bajuyoropu ĩ'ocu niwĩ. Jesucristo nipe'tisere duporo nitojacu niwĩ.

¹⁶ Õ'acũ cũ macũ me'rã nipe'tisere u'muse, a'ti di'ta bajurã, bajutirãrẽ weecu niwĩ. Apeye quẽ'rãrẽ bajuse, bajutisere weecu niwĩ. Tojo nicã wiorãrẽ u'musepu nirã, a'ti nucũcãpu nirã, nipe'tirãrẽ weecu niwĩ. Tere weégũ, “Yu'u macũ ye nirõsa'a”, nicu niwĩ. ¹⁷ Cũ macũ ne waroputa nipe'tise cũ bajurẽse duporo nitojacu niwĩ. Cũ me'rãta cũ bajurẽ'que ninu'cũcã'a. Queoro ducayuro marĩrõ ninu'cũ'u. ¹⁸ Jesucristo marĩ dupoã cãrẽ ãjõpeorã wiogu nimi. Cũta marĩ cãrẽ ãjõpeorãrẽ catise o'ogu nimi. Marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã ni'cã curua, ni'cã upu ni'i. Cũ marĩ masã ma'mi nimi. Cũ wẽrĩca be'ro marĩ nipe'tirã duporo masãcu niwĩ. Tojo weegu nipe'tirã bu'ipu nimi. ¹⁹ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u macũ yu'u weronojõta niato”, nicu niwĩ. Tojo weero nipe'tise Õ'acũ nisetise Jesucristopureta ni'i. ²⁰ Õ'acũ cũ macũrẽ wẽrĩcã uacu niwĩ. Nipe'tise, nipe'tirã, u'muse, a'ti nucũcã yu'u me'rã apoato nígũ tojo weecu niwĩ. Cũ macũ curusapu wẽrĩse me'rã apocu niwĩ.

²¹ Musã quẽ'rã ne waro Õ'acũrẽ masĩticãrã niwũ. Musã ña'arõ weeseti'que bu'iri Õ'acũrẽ ĩ'atu'ti, ña'arõ wãcũcãrã niwũ. ²² Musã tojo nisetimicã, Õ'acũ ni'cãrõacãrẽ musã me'rã apocu niwĩ. Jesucristo marĩ weronojõ uputigu ti upu me'rãta cũ pi'eti, wẽrĩcu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã Õ'acũ yarã bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Cũ pacupure musãrẽ wiaguti nígũ, tojo weecu niwĩ. ²³ Musã cũ ye quetire ãjõpeonu'cũcã, cũ uaro weenu'cũcã, tojo weegusami. Æpẽrã musãrẽ mejẽcã werẽcã, cũ ye quetire ne cõ'aticã'ña. A'tere nipe'tirocjãrãpu tu'orã weema. Yu'u quẽ'rã a'te quetire weretamusijaguta ni'i.

Õ'acũ Pablõre Jesucristore ãjõpeorãrẽ weetamuduti'que ni'i

²⁴ Õ'acũ yu'ure wereduti'quere werẽgu, apetero pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimigũ, e'cati'i. Jesucristo cãrẽ ãjõpeorã ye niatjere pi'etitojacu niwĩ. Tojo weegu yu'u quẽ'rã cãrẽ ãjõpeorãrẽ weetamusĩ'rigũ pi'eti'i.

²⁵ Õ'acũ yu'ure narẽ weetamudutiwĩ. Tojo weegu yu'u musã Jesucristore ãjõpeorãrẽ a'tiro wee'e. Cũ ye quetire añurõ tu'omasĩpe'oato nígũ musãrẽ weetamu'u. ²⁶⁻²⁷ Musã Colosacjãrã, judío masã nitirã quẽ'rãrẽ añubutiasẽ queti ni'i. Jesucristo musãpureta nimi. Cũ musã me'rã niyucã, añuse musã u'musepu niatjere masĩ, e'catiyutojasa'a. Õ'acũ maata judío masã nitirãrẽ Jesucristo yu'ruogusami nisere wereticu niwĩ. Tojo weerã ne warocjãrãpu a'tere masĩticãrã niwã. A'tocaterore Õ'acũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ masĩcã weemi.

²⁸ Æsã Jesucristo ye quetire were'e. Nipe'tirã masãnucũrẽ cũ nisetisere masĩdutiãrã were'e. Cũ uaro weedutiãrã, cũ me'rã ninu'cũdutiãrã were'e.

²⁹ A'tere weesĩ'rigũ, Jesucristo cũ tutuase o'ose me'rã yu'u masãrẽ uputu bu'e, narẽ Õ'acũrẽ sãrĩbos'a.

2

¹ Yu'u ní'caronojōta musā ye niatjere uputu wācū, Ō'acūrē sērībosa'a. Tojo weegu musārē a'tere masiāto nīgū oja'o'ogu wee'e. Nipe'tirā Laodiceacjārārē, tojo nicā ya'ure ī'atirārē mejārōta sērībosa'a. ² A'tiro sērī'i: "Ō'acū, narē wācūtutuase o'oya. Añurō su'ori nisetiāto. A'merī ma'iāto. Na añurō mu'u ye cjasere tu'omasīpe'oato. Na tojo wéerā, mu'u macūrē añurō masīrāsama", ni sērībosa'a. Ne waropure Ō'acū nipe'tise cū macū Jesucristo ye cjasere wereticu niwī. A'tocaterore majā cū yere weremi. ³ A'tiro ni'i. Jesucristopureta nipe'tise masīse, tu'omasīse ni'i. Tojo weegu cū dia'cū añurō masīgū nimi. Cūrē ējōpeorā nipe'tise masīse bocano'o. ⁴ Āpērā musārē diacjū weronojō ucūmaasoobosama. Añurō tu'omasīña nīgū, tere were'e. ⁵ Yu'u aperopu nimigū, musā wa'teropu nīgū weronojō tu'oña'a. Musārē pūrō wācū'u. Yu'u musā añurō niseticā tu'ogu, musā Jesucristore ējōpeocā tu'ogu, uputu e'cati'i.

⁶ Ne waropure marī wioгу Jesucristore ējōpeocārā niwū. Titapure musā ējōpeo'caronojōta a'tiro nicā quē'rārē nipe'tise numarī cūrē ējōpeonu'cūcā'ña. ⁷ Cūrē nemorō masīnemoña. Musārē bu'e'caronojōta cūrē ējōpeonemoña. Umacorinucū Ō'acūrē "Añu'u", ni e'catise o'oya.

Jesucristore ējōpeotirā ējōpeo'que ni'i

⁸ Āpērā musārē werecā, añurō tu'omasīña. Na musārē nisoose me'rā werebosama. Diacjū weronojō ucūsama. Niwe'e. Te ucūse me'rā masārē were, maasoarā weema. Jesucristo ye mejēta ni'i. Na basu na wācūsere, duporocjārāpu nisetimujāti'quere wererā weema. Tojo weerā narē ējōpeoticā'ña.

⁹ A'tiro pe'e ni'i. Jesucristopure nipe'tise Ō'acū nisetise ni'i. ¹⁰ Musā quē'rā cūpureta ni'i. Tojo weerā musā Ō'acūrē cuoyu'ruatoja'a. Jesucristo nipe'tirā wioгу nimi. U'musecjārā, a'ti turicjārā, bajurā, bajutirā nipe'tirā wiorā cū doca nima.

¹¹ Musā masīsa'a, Ō'acū yarā sājāsī'rīrā, judío masā weronojō ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticārā niwū. A'tiro pe'e wa'acaro niwū. Jesucristo basu musā ña'arō weesetisere cō'acu niwī. Tojo weerā ō'rēcju yapa caserore yejecō'a'cārā weronojō Ō'acū yarā tojacārā niwū. ¹² Jesucristo wērī yaano'cu niwī. Musā quē'rā wāmeyeno'rā, ña'arō weeseti'quere du'urā, wērī yaano'cārā weronojō tojacārā niwū. Wērī'cārā, catirā na wee'quere weetimimaba. Tojo weerā musā quē'rā toduporopu wee'quere weetisa'a. Jesucristo wērīca be'ro Ō'acū cūrē masōcu niwī. Cūrē masō'caronojōta musā quē'rārē masōgū, apesu'tiro sājācā weecu niwī. Ō'acū cū tutuaro me'rā cū macū Jesucristore masō'quere musā ējōpeoyucā, tojo weecu niwī. ¹³ Musā judío masā nitirā ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticārā niwū. Tojo nicā ña'arō weecūcārā niwū. Ña'arō nisetitjārā, toduporopure wērī'cārā weronojō nicārā niwū. A'tocaterore majā Ō'acū yarā ni'i. Cū musārē catinu'cūcā weecu niwī. Musārē ña'arō wee'quere acobojocu niwī. ¹⁴ Ō'acū cū duti'quere yu'rānu'cācā, marīrē bu'iri da'rebopī. Te marī peje ña'ase cuomi'quere cū macū curusapu wērīse me'rā acobojocu niwī. ¹⁵ Jesucristo cū wērīse me'rā nipe'tirā ī'orōpu wātīarē docaque'acā weecu niwī.

"A'ti nucūcā cjasere pūrō wācūtīcā'ña" ni'que ni'i

16 Musã masĩsa'a, judío masã ni'cãrẽ apeye ba'asere ba'adutitisama. Tojo weerã ãpẽrã musã sĩ'rĩsere, ba'asetisere judío masãrẽ dutitisenojõrẽ na ucjacã, tu'otica'ña. Na peje bosenuurĩ cuosama. Ni'cã cũ'marẽ, ma'ma mujĩpũrẽ, tojo nicã semanarĩnucũ na soowuase numurĩrẽ cuosama. Na weronojõta ticuse bosenuurĩ weedutisama. "Musã tojo weetirã, Ô'acũ duti'quere weewe'e", nisama. Na tojo nicã, tu'otica'ña. 17 Ô'acũ tere ne warõpũre Jesucristore queose o'yugũ weecu niwĩ. Yu'u macũ ye cjasere masĩato nĩgũ tojo weecu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristo a'titojacu niwĩ. Tojo weegu masãrẽ a'tere toduporopũ duti'quere Ô'acũ sõ'owaro weedutitimi majã.

18 Æpẽrã musãrẽ a'tiro nisoobosama: "Ûsã añurã ni'i. Ô'acũ ùsãrẽ añurõ wãcũato nĩrã be'ti ñubue'e. Ô'acũrẽ wereco'terãrẽ ñubuepeo'o. Ûsã cãrĩtimirã quẽ'ese weronojõ Ô'acũ yere ì'a'a. Tojo weérã, ùsã ãpẽrã yu'ruoro Ô'acũ ye cjasere añurõ mas'ĩ. Musã quẽ'rã tojota weeya. Musã a'tere weetirã, bu'iri cuorãsa'a", nibosama. Musãrẽ tojo nicã, ne ãjõpeotica'ña. "Masĩrã waro ni'i ùsã", ni wãcũsama. Tojo nima'acãrã weema. A'te masã wãcũse dia'cũ ni'i. 19 Na Jesucristore sirututima. Marĩ pũrĩcã Jesucristo ya curuacjãrã ni'i. Cũta nimi marĩ dupoã. Marĩrẽ cũ masĩsere, tutuasere o'osami. Te me'rã marĩ umucorinucũ Ô'acũ uaronojõ nemorõ a'merĩ ma'i, weetamumas'ĩ.

20 Musãrẽ toduporopũre musã ñecũsumua nisetimujãti'quere peje dutise nicaro niwã. A'tocaterore toduporopũ weeseti'quere Jesucristo cũ wẽrĩse me'rã yu'rawetica weecu niwĩ. Yu'rawetica be'ro nimicã, ¿de'ro weerã musã toduporopũ weeseti'caronojõta niti tja? 21 Musãrẽ ãpẽrã "A'tenõjõrẽ ñe'etica'ña, tenõjõrẽ ba'atica'ña", nibosama. 22 Na tojo nĩrã, a'ti turi cjase maata pe'tisere ucũrã weema. Masã na wãcũrõ me'rã weedutise ni'i. 23 Na dutise añubutiase weronojõ basu'u. Bu'icjase dia'cũ a'tiro nita'sasama: "Musã quẽ'rã ùsã weronojõta añurõ ãjõpeoroua'a. Ô'acũ marĩrẽ añurõ wãcũato nĩrã be'ti'roua'a. Marĩ upũ quẽ'rã ña'a nisa'a. Tojo weerã marĩ basu marĩ upũre pi'etise o'oroua'a. Marĩ pi'etise o'õca be'ro marĩ ña'arõ uaripejasere cõ'ata basio'o", nimisama. Niwe'e. Na dutisere weérã, marĩ mejãrõta tojacã'sa'a tja.

3

1-3 Yu'u musãrẽ toduporopũ ni'caronõjõta Jesucristo wẽrĩcu niwĩ. Musã cũ wẽrĩse me'rã toduporopũ weeseti'quere du'ucãrã niwã. Cãrẽ cũ tutuase me'rã cũ pacu masõcu niwĩ. Musã quẽ'rãrẽ cũ macũrẽ ãjõpeoyucã, cũ tutuase me'rã musãrẽ catinu'cũcã weecu niwĩ. Tojo weerã a'ti turi cjasere wãcũtica'ña. Û'muse cjase pe'ere wãcũña.

Musã Ô'acũpũre Jesucristo me'rã ni'i. Jesucristo u'musepũ Ô'acũ me'rã wĩogũ dujiri cũmurõpũ nimi. Tojo weerã musã Jesucristo nĩrõ u'musepũ cjasere añurõ wãcũnrãña. 4 Cũta marĩrẽ su'ori nimi. Su'ori catimi. Marĩ cũ me'rã ni'i. Tojo weerã cũ a'ti nucũcãpũre apaturi a'ticã, marĩ quẽ'rã cũ tutuase, cũ asistese me'rã a'tirãsa'a.

Duporopũ weeseti'quere Pablo du'uduti'que ni'i

5 Musã a'ti turi cjase ña'ase weesĩ'rĩsere du'ucãña. Musã, musã numosãnumia nitirãrẽ a'metãrãtica'ña. Musã numia quẽ'rã, musã marãpũsumua nitirãrẽ a'metãrãtica'ña. Ne ãpẽrã me'rã "Ña'arõ

weesi'rîsa'a", niticã'ña. Ne ãpêrãrê musã wãcûsepu "Narê wuacãji, na me'rã nisî'rîsa'a", ni wãcûtica'ña. Æpêrã na cuosere uoticã'ña. Musã apeyenojõrê uorã, Ô'acû mejêtare êjõpeorã weebosa'a. ⁶ Cûrê yu'runu'cãcã, a'tenojõ weerãrê Ô'acû uputu bu'iri da'regasami. ⁷ Musã toduporopure tere weesetirã, ña'arã nicãrã niwũ. ⁸ A'tocaterore majã nipe'tisere musã ña'arõ weesere, uase, i'atu'tise, ãpêrãrê nitu'ti yabisere du'uya. Ña'asere ne wãcû bujicã'ticã'ña. ⁹ Æpêrãrê nisooticã'ña. Musã toduporopu weeseti'quere du'utojacãrã niwũ. Tojo weerã tere weeticã'ña majã. ¹⁰ A'tocaterore musã apeye wãcûse cuo'o. Ô'acû musãrê wee'cu cû weronojõ nisetiatio nígũ musãrê ducayunu'cũgũ weemi. Nemorõ cûrê masiatio nígũ tojo weemi. ¹¹ Marî nipe'tirãrê Jesucristo i'orõpore ne ducawatise marî'i. Judío masã, judío masã nitirã, ãpêrã õ'rêcju yapa casero yejecõ'ano'cãrã, yejecõ'ano'ña marîrãrê ducawatise marî'i. Tojo nicã apesecjãrãpu, sumutoricjãrã, da'raco'teri masã, da'raco'tetiri masã, ã'rã nipe'tirã me'rã ducawatise marî'i. Cû nipe'tirã cûrê êjõpeorã wiogu nimi. Nipe'tirãpore nimi.

¹² Ô'acû musãrê ma'imi. Cû musãrê cû yarã niato nígũ besecu niwĩ. Tojo weerã ãpêrãrê pajaña'ña. Narê añurõ e'catise me'rã weetamuña. Musã "Æpêrã yu'ruoro ni'i", ni wãcûtica'ña. Musãrê mejêcã nicã, tojo tu'oña'ña. Wãcütutuaya. ¹³ Musã basu ãpêrã me'rã a'metu'ti'cãrã, ãpêrã mejêcã weecã tu'sati'quere narê acobojoya. Jesucristo musãrê acobojocu niwĩ. Tojo weerã musã quê'rã ãpêrãrê mejãrõta acobojoya. ¹⁴ A'merĩ ma'ña. Musã tojo ma'irã, nipe'tise yu'u duti'quere weepe'ocã'rãsa'a. Añurõ musã basu su'ori nisetirãsa'a. ¹⁵ Ô'acû cû uaro weecã, musã ye ejeripõ'rãripure e'caticã weesami. Cû uaro weetirã, bujawetisa'a. Tojo weerã cû uaro weeya. Añurõ su'ori nisetiya. A'tere uasãgũ, cû musãrê ni'cã curua, ni'cũ põ'rã weecu niwĩ. Musã cûrê e'catise o'onu'cũcã'ña.

¹⁶ Jesucristo ye quietire añurõ wãcũnurãña. Cû masise o'ose me'rã ãpêrãrê musã basu a'merĩ bu'eya. Musã ejeripõ'rãripu Ô'acûrê e'catise o'orã, basapeoya. ¹⁷ Musã Jesucristo yarã ni'i. Tojo weerã nipe'tise musã weesetise, ucûsetisere cû yarã weronojõta weeya. Jesucristo cû tutuase me'rã tere weeta basio'o. Cû pacure e'catise o'onu'cũcã'ña.

Jesucristore êjõpeorãrê weeduti'que ni'i

¹⁸ Marãputirãnumia, Jesucristo marî wiogure êjõpeorã, a'tiro weeya. Musã marãpusumuarê na dutisere yu'ti êjõpeoya. ¹⁹ Musã numotirãumua pe'e, musã numosãnumiarê ma'ña. Na me'rã uaticã'ña. ²⁰ Wĩ'marã, ma'mapjia, nipe'tise musã pacusumua dutisere añurõ yu'tiya. Ô'acû tojo weecã uasami. ²¹ Musã põ'rãrê na'irõ tu'ti, uacã weeticã'ña. Musã tojo weecã, na bujaweti, musã dutisere weemasitísama.

²² Da'raco'teri masã, nipe'tise musã wiorã a'ti nucũcãcãjãrã na dutisere yu'tiya. Na i'orõpore, na i'atipore añurõ da'raya. Musã wiorã i'orõpu dia'cũ añurõ da'rarã, musã wiogu "Añurõ da'rama" ni wicãato, nira weebosa'a. Musã tojo weeticã'ña. Ô'acûrê añurõ êjõpeotjãrã, weesooro marĩrõ da'raya. ²³ Musã apeyenojõ da'rarã, añurõ tu'sase me'rã da'raya. Teese me'rã weeticã'ña. Masãrê da'rabosamirã, Jesucristore da'rabosarã weronojõ tu'oña'ña. ²⁴ Musã cûrê da'raco'terã ni'i. Cũta musãrê u'musepu wapayegasami. Musã tere masiõja'a. Tojo weerã añurõ da'raya. ²⁵ Ña'arõ

wee'que wapare Õ'acũ bu'iri da'regusami. Masã nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ bu'iri da'resami. Ne ni'cũ yu'rãwetitisami.

4

¹ Dutiri masã, musã quẽ'rã u'musepure ni'cũ wiogu cuo'o. Musã tere masitoja'a. Tojo weerã Õ'acũ uaranojõta musãrẽ da'raco'terãrẽ añurõ cuoya.

² Õ'acũrẽ añurõ tu'ocasanu'cõtjãrã, sãrĩnu'cũcã'ña. Cãrẽ “Añu'u”, ni e'catise o'oya. ³ Musã Õ'acũrẽ sãrĩrã, ùsã quẽ'rãrẽ sãrĩbosaya. “Pãjãrã Jesucristo ye quetire masitirãrẽ tu'osĩ'ricã weeato”, ni sãrĩbosaya. Cũ ye queti duporocjãrãpu na masĩno'ña marĩ'que añuse queti ni'i. A'te werese ye bu'irita yu'u bu'iri da'reri wi'ipu dujisa'a. ⁴ Yu'ure Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Yu'ure “Wisiro marĩrõ diacjũ wereato”, ni sãrĩbosaya.

⁵ Æpẽrã Jesucristore ãjõpeotirã me'rã añurõ nisetiya. Na me'rã musã weesetisetirinucũ Õ'acũ uaranojõta narẽ añurõ weeya. ⁶ Na me'rã ucũrã, añurõ tu'saroputa tu'otu'sase me'rã ucũña. Æpẽrã musãrẽ sãrĩtiña'cã, añurõ diacjũ yu'tiya.

Pablo me'rãcjãrã añudutise o'o'que ni'i

⁷ Tĩquico yu'u me'rãcjũ yu'u ma'igũ a'tiro weegusami. Yé quetire musãrẽ weregu wa'agusami. Cũ yu'u me'rã marĩ wiogu Jesucristo yere da'raco'tetamugũ nimi. Tojo nicã yu'ure bu'etamugũ nimi. ⁸ Yu'u cãrẽ musã tiropu wa'adutiguti wee'e. Æsã ye quetire tu'orã, musã wãcũtutua, e'catinemorãsa'a. ⁹ Onésimo musã ya macã nĩcũ'cu quẽ'rã cũ me'rã wa'agusami. Cũ yu'u ma'igũ, yu'u me'rãcjũ a'tocaterore ùsãrẽ añurõ weetamugũ weemi. Na puarã musãrẽ wererãsama nipe'tise a'to Romapu de'ro wa'a'quere.

¹⁰ Aristarco musãrẽ añudutimi. Cũ quẽ'rã yu'u me'rã bu'iri da'reri wi'ipu nimi. Marco, Bernabé basucu quẽ'rã musãrẽ añudutimi. Marco musã tiropu sijacã, yu'u musãrẽ toduporo nĩ'caranojõta añurõ ñe'eapa. ¹¹ Apĩ Jesú na “Justo” pisuno'gũ musãrẽ añudutimi. Æ'rã i'tiarã Æpẽrã judío masã Jesucristore ãjõpeorã wa'terore na dia'cũ yu'ure da'ratamuma. Na Õ'acũ wiogu nisere masãrẽ bu'erã weema. Na weetamuse me'rã yu'u wãcũtutua, e'catise cuo'o. ¹² Epafras musã me'rãcjũ añudutimi. Cũ Jesucristo ye cjasere da'raco'tegu nimi. Cũ musãrẽ uputu sãrĩbosagu weemi. Õ'acũrẽ añurõ sirutuato, cũ uaro añurõ weenu'cũato nĩgũ, tojo sãrĩbosami. ¹³ Yu'u diacjũta were'e. Cũ musãrẽ uputu sãrĩbosacã ì'a'a. Æpẽrã quẽ'rãrẽ Laodiceacjãrãrẽ, tojo nicã Hierãpolicjãrãrẽ sãrĩbosami. ¹⁴ Luca ocoyeri masũ ùsã uputu ma'igũ musãrẽ añudutimi. Apĩ quẽ'rã Demas wãmetigu añudutise o'omi.

Pablo añudutiu'o'que ni'i

¹⁵ Laodiceacjãrã Jesucristore ãjõpeorã añuato. Nĩfa wãmetigo quẽ'rã añuato. Tojo nicã nipe'tirã co ya wi'ipu Õ'acũrẽ ãjõpeorã nerẽwuarã añuato. ¹⁶ Musã a'ti pũrĩrẽ bu'epe'oca be'ro Laodiceacjãrãpure o'óya. Na quẽ'rã na nerẽwuaropu bu'eĩ'oato. Musã quẽ'rã ape pũrĩ Laodiceacjãrãrẽ yu'u ojãca pũrĩrẽ ñe'erã, musã nerẽrõpu bu'eya. ¹⁷ A'tiro niña Arquipore: “Marĩ wiogu da'radutigu cũu'quere añurõ da'ratu'ajaya.”

¹⁸ A'te nituose darire musãrẽ añudutise o'ogu, yu'u basuta oja'a. Wãcũña yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nisere. Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tesalónica, Macedonia di'tapu niri macācjārārē ojacu niwī. A'ti pūrīrē ojacu, Corinthopu nicu niwī. Toduporopure cū basuta narē Jesucristo yere were, cūrē ējōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī. Cū ējōpeocā wéeca be'ro Timoteo añuse quetití ejacā tu'ogu, maata narē a'ti pūrīrē ojacu niwī. Na añurō weesere tu'ogu, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tojo nicā Jesucristore ējōpeosere weenemocā uasāgū ojacu niwī. Na cūrē sērītiña'quere yu'tigu ojacu niwī. Cū Jesucristo apaturi a'tiatjere ojacu niwī.

Pablo cū me'rācjārā me'rā Tesalónicacjārā Jesucristore ējōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, yu'u me'rācjārā Silvano, Timoteo me'rā musārē a'ti pūrīrē oja'a. Musā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acū, marī wiogu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o. Ō'acū musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Tesalónicacjārā na añurō weesetisere tu'ogu Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

² Musārē ūsā ñubuesetirinucū marī pacu Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'a. ³ Cūrē ñubuerā, a'tiro ni'i. “Ō'acū, Tesalónicacjārā mu'u macū Jesucristore ējōpeorā añurō weesetisama. Na ma'isere ĩ'orā, āpērārē añurō weetamusama. Jesucristo cū apaturi a'tiatjere e'catise me'rā yucuerā weesama. Tojo weerā cūrē ējōpeodu'utisama”, ni ñubue'e Ō'acūrē.

⁴ Ō'acū musārē ma'imi. Cū, yarā niato nígū besecu niwī. Ūsā a'tere mas'i. ⁵ Musārē Jesú ye quetire wererā, ūsā ye useri me'rā dia'cū weretiwa. Espiritu Santu tutuase me'rā werewa. Ūsā bu'ese diacjāta ni'i nírā, musārē bu'ewu.

Musā masīsa'a. Ūsā topu nírā, musārē ma'írā, añurō weesetiwa. ⁶ Musā ūsā wee'quere ĩ'acūurā, ūsā weronojōta weeseticārā niwū. Tere wéerā, Jesucristo weeseti'caronojōta weecārā niwū. Musārē Espiritu Santu e'catise o'ocā, uputu pi'etimirā, Jesucristo ye quetire ñe'ewū. ⁷ Tojo weerā musā Jesure ējōpeosere ĩ'orā, añuse queose nipe'tirā āpērā Jesure ējōpeorārē o'ocārā niwū. Musā ya di'ta Macedoniajārārē, tojo nicā āpērā a'ti di'ta Acayacjārārē tojo weecārā niwū. ⁸ Musā me'rāta marī wiogu Jesú ye queti nipe'tiropu se'sa wa'a'a. Macedonia, Acaya dia'cū mejētare se'saro weewe'e. Nipe'tirocjārāpu musā Ō'acūrē ējōpeosere masīpe'titojama. Tojo weerā tere āpērārē werewe'e. ⁹ Mejō na pe'eta musā weesetisere quetiwerema. Ūsā musā tiropu nicā, musā ūsārē añurō wee'quere werema. Apeyema, musā queose yee'cārārē ējōpeodu'u'quere werema. Tere du'u, ni'cārōacārē Ō'acū catigu diacjū nígū pe'ere ējōpeo, cū uaro weeaporo. ¹⁰ Ō'acū cū macū Jesú u'musepu nígūrē, cū apaturi a'tiatjere e'catise me'rā yucuerā weeaporo. A'tere āpērā ūsārē quetiwerema musā weesetisere. Ō'acū cū macū wērī'cupure masōcu niwī. Cū Jesúta nimi marī uputu bu'iri bocabo'quere yu'ruo'cu.

2

Pablo Tesalónicapu cǎ bu'e'quere quetiwere'que ni'i

¹ Acawererā, musā a'tere añurō masīsa'a. Ɖsā Tesalónicapu sījarā, mejō warota bu'ecusiaticārā niwū. Ɖsā bu'esere tu'orā, musā pājārā Jesure Ɖjōpeowū. ² Ɖsā musā tiropu wa'ase duporo ūsā Filipopu niwū. Topu nicā, tocjārā ūsārē tārā, ña'arō bujicā'wā. Musā tere masīsa'a. Musā ya macācjārā quē'rā ūsā weresere cā'mota'asī'rīmiwā. Na tojo weemicā, Ō'acū ūsārē añurō wācūtutuase o'owī. Tojo weerā cū ye quetire uiro marīrō werewu. ³ Musārē Jesú ye quetire wererā, mejēcā pe'e weretiwu. Ña'arō weesī'rīrā, numiarē a'metārāsī'rīrā, weeta'sase me'rā weretiwu. ⁴ Ō'acū pe'e ī'abesetojagupu cū ye queti weresere cūgūtigu ūsārē besecu niwī. Masā ūsā me'rā e'catiato nírā mejēta cū ye quetire werewu. Ō'acū pe'ere e'catidutirā werewu. Ō'acū nimi nipe'tise marī wācūsere masīgū. ⁵ Ɖsā topu nírā, ne ni'cāti musā yere uaripejarā, añurō ucūta'sa weretiwu. Musā a'tere masīsa'a. Ō'acū quē'rā diacjūta ūsā wācūsere masīsami.

⁶⁻⁷ Ɖsā Jesú o'ó'cārā ni'i. Tojo weerā “Ɖsārē wiorā weronojō ī'aña”, nímāsībopā. Tojo nita basiomīcā, ne ni'cūrē nitiwu. A'tiro pe'e weewu. Ni'cō numio co macūrē co'te mi'o masōsamo. Co weronojō ūsā quē'rā musā tiropu nírā, musārē ma'írā, tojota weewu. ⁸ Musārē ma'írā, Ō'acū ye queti dia'cūrē weretiwu. Nipe'tise ūsā pōtēorō weetamuta basiosere weetamuwū. Musārē uputu ma'icāti.

⁹ Ɖsā topu nírā da'ra'quere musā wācūsa'a. Musārē Ō'acū ye quetire wererā, peje caribose o'osī'rītiwu. Tojo weerā ūsārē a'mácaticā'to nírā ūsā basu da'rawu. Ñamirī, umucori yóacāta ūsā ba'atjere, ūsārē du'sasenojōrē wapata'arā da'rawu.

¹⁰ Ɖsā weeseti'quere musā ī'awū. Ō'acū quē'rā masīsami. Musā Jesucristore Ɖjōpeorā me'rā nírā, ūsā weesooro marīrō nisetiwu. Mejēcā weetiwu. Ō'acū uaronojō nisetiwu. Tojo weerā āpērā ūsārē “Na bu'iri cuoma” nirō marīrō nicā'wū. ¹¹⁻¹² Ni'cū cū pō'rārē weronojōta ūsā quē'rā musānucūrē werewu. E'catise, wācūtutuasere musārē o'owu. Ō'acū pō'rā weronojōta nisetidutiwu. Musārē Ō'acū cū pō'rā niato nígū besesami. Tojo nicā musārē cū me'rā cū asistese nirōpu ninu'cūditisami.

¹³ Apeye musā ye cjasere wereguti. Ō'acū ye quetire werēcā, musā “Ō'acū ye ucūse ni'i” nírā, maata Ɖjōpeowu. “Masā na ucūsere Ɖjōpeobosau”, nitiwu. Musā tojo weesere wācūrā, Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'a. Ɖsā musārē were'que Ō'acū ucūse warota niwū. Te queti me'rāta Ō'acū cū uaro weeato nígū musārē siape me'rā ducayunu'cūgū weemi.

¹⁴ Musā Jesucristore Ɖjōpeocā, musā ya di'tacjārā musārē pi'tise o'ocārā niwā. Judea di'tapu quē'rārē na acawererā judío masā musārē wa'arconojo'ta Jesure Ɖjōpeorārē weecārā niwā. ¹⁵ Judío masāta duporocjārāpu quē'rārē Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējēcārā niwā. Marī wioqu Jesure tojota weecārā niwā. Ɖsā quē'rārē musā ya macāpu nicā, ūsārē uatirā, cō'acā'wā. Tojo weegu Ō'acū na me'rā tu'satisami. Judío masā nipe'tirā Jesure Ɖjōpeorā me'rā cumuca dia'cū uacā'ma. ¹⁶ Judío masā nitirārē Ō'acū yu'raocā uatima. Tojo weerā

narē Jesú ye quetire werecā uasātirā, a'tiro weewā. Ēsā narē were-
sere cā'mota'asī'rīmiwā. Na ña'arō weese siape me'rā nemorō wee'e.
Tojo weerā na pajibutiario bu'iri cūoma. Na yu'runu'cāpose bu'iri
ni'cārōacāputa na Ō'acū bu'iri da'resere bocarāsama.

Pablo que'rā Tesalónicacjārārē ĩ'arā wa'asī'rīmi'que ni'i

¹⁷ Ēsā musā tiropure wijawā'cātica be'roacā maata musārē
ĩ'asī'rīmicāti. Ēsā upu topu nitimicā, musā tiropu dia'cū ejeripō'rātiwā.
Topure uputu wa'asī'rīmiwā tja. ¹⁸ Pejetiri ya'u Pablo basu pe'eta
"Wa'aguti", nimiwā. Ēsā topu wa'asī'rīsetirinucū wātī ūsārē
cā'mota'amujāwī. ¹⁹⁻²⁰ Musāta ni'i ūsārē e'catise o'orā. Tojo weerā
musārē pūrō ĩ'asī'rīsa'a. Marī wiogu Jesú cū apaturi a'ti turipu a'ticā,
cūrē wererāti musā ye quetire. A'tiro nirāti: "Ā'rāta nima ūsārē e'catise
o'o'cārā. Narē mejō waro mu'u ye quetire weretiwā. Na tere tu'orā,
mu'urē añurō ējōpeowā. Tojo weerā pūrō e'cati'i na me'rā", nirāti cūrē.

3

¹⁻² Musā ye quetire tu'osī'rīrā, pōtēoticāti. Tojo weerā musā tiropu
Timoteore ĩ'adutirā o'ówu. "Ēsā pe'e Atenapu tojarāti", niwā. Timoteo
ūsā me'rācjū Jesú ye quetire werecusiatamugū nimi. Cū musārē Jesure
nemorō ējōpeocā weegusami nīrā, o'ówu. Tojo nicā wācūtuanemose
wereato nīrā cūrē o'ówu. ³⁻⁴ Āpērā masā musā Jesure ējōpeocā ĩ'arā,
ĩ'atu'ti, bujicā'sama. Na tojo weecā, Jesure ējōpeodu'uticā'to nīrā
Timoteore weredutirā o'ówu. Ēsā topu nīrā, musārē a'tere wereyutojawū.
"Marī Jesure ējōpeorā, pi'etino'rōsa'a", niwā. Ēsā ni'caronojōta marī
nipe'tirārē queoro wa'aro wee'e. Musā tere masīsa'a. ⁵ Musā Jesure
ējōpeose masīsī'rīgū pōtēoti, ¿de'ro wa'amiti narē? nígū, musā ye
quetire miitidutigu Timoteore o'ówu. "Apetero weegu musārē wātī Jesure
ējōpeodu'ucā weecā'pī", nicāti. ¿Ēsā bu'e'que ne wapamarīpari? ni
masīsī'rīgū cūrē o'ówu.

Tesalónicacjārā ye quetire Timoteo quetití eja'que ni'i

⁶ Ni'cārōacārē Timoteo musā tiropu ní'cu dajatojami a'topure. Cū musā
yere añuse quetití dajami. A'tiro niami: "Na Jesure ējōpeonu'cūcā'ma. Na
basu añurō a'merī ma'isetiama. Marīrē ma'ise me'rā wācūnu'cūcā'ma.
Marīrē pūrō ĩ'asī'rīama marī narē ĩ'asī'rīrōnojōta", ni quetití dajami.
⁷ Musā Jesure ējōpeose quetire tu'orā ūsā pi'etimirā, e'cati'i. ⁸ Marī
wiogu Jesure ējōpeonu'cūcā tu'orā, yujuputa ūsā ejerisājāse cūo'o. ⁹ Tojo
weerā musārē wācūrā, e'cati'yurūasa'a. Ō'acūrē musā ye cjasere ūsā
¿de'ro wee e'catise o'opōtēobosau? Basiowe'e. ¹⁰ Ņamirī, umucorita
yóacā Ō'acūrē sērīnu'cūcā'a musā tiropu wa'asī'rīrā. Musārē Jesú yere
wereyapada'reosī'rīsa'a.

¹¹ Ēsā marī pacu Ō'acūrē, marī wiogu Jesure a'tiro sērī'i.
"Tesalónicacjārā tiropu ūsārē o'óya. ¹² Nemorō na basu a'merī ma'iseticā
weeya. Nipe'tirā āpērā quē'rārē ma'icā weeya. Narē ūsā ma'irōnojōta na
quē'rā āpērārē ma'iato. ¹³ Ō'acū, mu'urē ējōpeodu'uticā'to. Mu'u uaro
weeato. Narē wācūtutuacā weeya. Mu'u narē tojo weecā, mu'u ĩ'orōpu
bu'iri marīrā nīrāsama. Tojo weerā Jesú apaturi a'ti turipure cū yarā
me'rā a'ticā, bu'iri marīrā nīrāsama." A'tiro ni sērībosa'a musā ye cjasere
marī pacu Ō'acūrē.

4

Pablo Jesure ějōpeorārē Ō'acū tu'saronojō weeduti'que ni'i

¹ Apeye musā ye cjasere werenemosī'rīsa'a. Yu'u basu dutise mejēta ni'i. Marī wioḡu Jesú dutisere were'e. Ěsā musārē duti'caronojōta Ō'acū tu'sasenojōrē weeya. Musā ni'cārōacārē Ō'acū duti'quere weerā wee'e. Siape me'rā nemorō weenemoña. ² Ěsā were'quere musā masīsa'a. A'tere wererā, Jesú marī wioḡu cū dutiro me'rā musārē werewu.

³ Ō'acū cū ūaro weecā tu'sasami. Cū yarā weronojō weesetiya. Musā numosānumia, musā marāpusumua nitirārē a'metārāticā'ña. ⁴ Musānucū wiopesase me'rā ña'arō wee'orō marīrō omocā du'te, numotiburoya. Musā tojo weecā ī'arā, āpērā “Añurō weema”, nirāsama. ⁵ Ō'acūrē masītirā numiarē ña'arō weesī'rīrā, ūaripejasama. Musā na weronojō niticā'ña. Mejō wācūtutuaya. ⁶ Ne apī numorē a'metārāticā'ña. Musā apī numorē a'metārārā, co marāpure ña'arō weerā weesa'a. Ō'acū a'te ña'ase weerārē bu'iri da'regusami. Toduporopu musārē weretojawu a'te nucū'ase quetire. ⁷ Ō'acū marīrē ña'asere weeduticu niwī. Añuse pe'ere cūrē ějōpeorā weesetironojō weeduticu niwī. ⁸ No'o a'te bu'esere teerānojō ūsārē teerā mejēta weesama. Ō'acū pe'ere teerā weesama. Ō'acū marīrē cū ūaro weedutigu Espīritu Santure o'ócu niwī. Tojo weerā cū ūaro weetirā, “Ō'acū, mu'urē ūawe'e”, nirā weesama.

⁹ Musā a'merī ma'isetise pūrīcārē werewe'e. Ō'acū cū basu pe'e Espīritu Santu me'rā musārē a'merī ma'idutitojacu niwī. ¹⁰ Musā ya di'ta Macedoniacjārārē nipe'tirā Jesure ějōpeorārē ma'isetirā, cū duti'caronojō weerā wee'e. A'te pe'ema musārē weregati. Jesure ějōpeorārē nemorō ma'inemoña. ¹¹ Añurō cumuca marīrō nisetiya. Ąpērārē queti pooticā'ña. Musā ye nitisere, āpērā ye cjasere ucja wācūnurūtīcā'ña. Musā ye pe'ere wācūña. Musā da'rase cuosere añurō da'rasetiya. Nijīsijaticā'ña. Toduporopure musā tiropu nīrā, a'tere weretojawu. ¹² Musā tojo añurō da'rarā, āpērā a'mācano'ña marīrāsa'a. Musā basu da'rase me'rā catirāsa'a. Musā tojo weecā ī'arā, Jesure ějōpeotirā musārē añurō wiopesase me'rā wācūrāsama.

Jesú apaturi a'ti turipū a'tiatje queti ni'i

¹³ Apeye tja weregati. Wērī'cārāpu de'ro wa'arāsari nisere musārē werecasanu'cōsī'rīsa'a. A'tere masīrā, Jesure ějōpeorā na wērīcā, pūrō bujawetisome. A'tiro ni'i. Jesure ějōpeorā wērīrā, cū tiropu cū me'rā ninu'cūcā'rāsama. Cūrē ějōpeotirā pūrīcā cū tiropu ne wa'asome. Tojo weerā Jesure ějōpeotitjārā, na me'rācjārā, na acawererā wērīcā, pūrō bujawetisama. Musā pūrīcā Jesure ějōpeo'o. Tojo weerā na weronojō bujaweticā'ña. ¹⁴ Marī a'tere ějōpeo'o. Jesú wērī'capu masācu niwī. Cū apaturi a'ti turipū a'ticā, cūrē ějōpeorā wērī'cārārē Ō'acū cū macūrē masō'caronojōta masōḡsami. Masōtoja, cū tiropu miagūsami.

¹⁵ Ni'cārōacārē marī wioḡu Jesú were'quere musārē wereturiarā wee'e. Jesú a'ti turipū apaturi a'ticā, Jesure ějōpeorā cūrē pōtērīrā wa'arāsama. Cūrē pōtērīrā, marī catirā āpērā wērī'cārā duporo ū'mutāwā'cāsome. ¹⁶ A'tiro pe'e wa'arosa'a. Jesú cū ucūse dutise me'rā ū'musepu a'tigusami. Ō'acūrē wereco'terā wioḡu uputu ucūquejo, Ō'acū yaro putiro coronetare putigusami. Tojo wa'acā, Jesure ějōpeorā wērī'cārā ape upu me'rā masāmu'tārāsama. ¹⁷ Na be'roacā marī Jesure ějōpeorā quērā a'ti

nucũcãpu catirã o'mecururipu na me'rã mujãarãsa'a. Topu Jesure põtêrĩrãsa'a. Tojo wee cũ me'rã ninu'cũcã'rãsa'a.

¹⁸ Musã a'tere ãpêrãrê wereturiaya. Tojo weerã musã a'merĩ wãcũtutuacã weerãsa'a.

5

¹ Di numu, no'ocãtero nicã Jesú apaturi a'tigusari nisema masĩno'ña marĩ'i. Tojo weerã musãrê werewe'e. ² Queose me'rã musãrê wereguti. Ni'cũ yajari masũ ñamipu wãcũña marĩrõ yajagu a'tisami. Cũ weronojõta Jesú quẽ'rã marĩ ne wãcũtiri cura a'tigusami. Musã cũ wãcũña marĩrõ a'tiatjere masĩtojasa'a. ³ Jesure êjõpeotirã cũ apaturi a'tiatji ðaporoacã a'tiro wãcũrãsama. "Ûsã uiro marĩrõ añurõ nicã'a", nirãsama. A'tiro na wãcũcũñarĩ cura narê peje ña'ase wa'arosa'a. Ni'cõ nijĩpaco wãcũña marĩrõ wĩ'magũ wuatji ðaporoacã pũrĩse pi'etinũ'cãsamo. Na quẽ'rã Jesure êjõpeotirã tojota wãcũña marĩrõ uputu pi'etirãsama. Ne ni'cũ yu'rãwetisome. ⁴ Masã Jesure êjõpeotirã na'itĩ'arõpu nirã weronojõ nisama. Na cãrê yu'rũnu'cã, cũ ñaro weetisama. Musã pũricã na weronojõ niwe'e. Tojo weerã Jesú cũ apaturi a'ti di'tapu a'ticã, ñ'aucuasome. Yajari masũrê ñ'amarĩarõ weronojõ wa'asome. ⁵ Musã ña'ase weeseti'quere Jesú acobojotajacu niwĩ. Tojo weerã bo'reyuro, umucõpu nirã weronojõ ni'i. Marĩ Jesú yarã ña'ase weeborãnojõ niwe'e. Jesure êjõpeotirã pe'e ña'arõ weesetisama. Na'itĩ'arõ, ñamipu nirã weronojõ nisama. ⁶ Marĩ cãrĩrã weronojõ niticã'rã. Jesú apaturi a'tiatjere wãcũtirã, cãrĩrã weronojõ nisama. Marĩ pe'e cũ a'tiatjere añurõ tu'omasise me'rã wãcũnrũrã. Ña'ase weesĩ'rĩrã, wãcũtutuarã. ⁷ Ñamipu masã cãrĩma. Que'ari masã ñamiputa que'asama. ⁸ Marĩ pe'e Jesú yarã umucõpu nirã weronojõ ni'i. Tojo weerã marĩ weesere añurõ tu'oña'nu'cõtõjarãpu weesetirã. Queose me'rã wereguti. Ni'cũ surara a'mewêjêrõpu wa'agu, cũ upure cã'mota'agu cõmesu'tirote sãñasami. Cũ weronojõta marĩ wãtirê cã'mota'arã Õ'acũrê êjõpeonu'cũcã'rã. Æpêrãrê ma'irã. Ðupoare cã'mota'arã cõmesapeare pesaro weronojõ Jesú cũ apaturi a'tiatjere, marĩ cũ me'rã ninu'cũatjere wãcũnrũrã. Marĩ tojo weecã, wãtĩ marĩrê ña'arõ weemasĩtisami.

⁹ Õ'acũ bu'iri bocato nígu mejêta marĩrê besecu niwĩ. Mejõ marĩ bu'iri cuobo'cãrãrê marĩ wiogu Jesucristo me'rã yu'rũocu niwĩ. ¹⁰ Cũ me'rã ninu'cũcã'to nígu marĩrê wêrĩbosacu niwĩ. Tojo weerã cũ apaturi a'ticã, cũrê êjõpeorã wêrĩ'cãrã, marĩ catirã cũ me'rã ninu'cũcã'rãsa'a. ¹¹ Tere wãcũrã, musã ni'cãrõacã weesetironojõta ãpêrãrê a'merĩ weetamu, wãcũtutuacã weeya.

Pablo Tesalõnicajãrãrê cũ werecasa'que ni'i

¹² Acawererã, musãrê a'tiro weecã ñasa'a. Õ'acũ ye queti wererãrê, cũ bese'cãrãrê wiopesase me'rã ñ'aña. Õ'acũ narê cũ ye quetire bu'edutigu, musãrê werecasadutigu cũucu niwĩ. ¹³ Na musã de'ro wee nisetiãtjere wererã, uputu da'rama. Tojo weerã ma'ise me'rã narê wãcũña. A'merĩ a'pêpũrĩticã'ña. A'merĩ añurõ nisetiya.

¹⁴ Apeye musãrê werenemorãti. Nijĩsijarãrê da'radutiya. Wãcũque'tirãrê wãcũtutuacã weeya. Õ'acũ yere weetutuãtirãrê weetamuña. Musãrê mejêcã wa'acã, uayeticã'ña. Nu'cãña. ¹⁵ Musãrê

ãpērã ña'arõ weecã, narẽ a'meticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Musã me'rãcjarãrẽ, nipe'tirãrẽ añurõ weenu'cũcã'ña.

¹⁶ E'catise me'rã ninu'cũcã'ña. Bujawetiticã'ña. ¹⁷ Musã no'o nirõ, no'o wa'aro Õ'acãrẽ wãcũ ñubuenu'cũcã'ña. ¹⁸ Musãrẽ ña'arõ, añurõ wa'acã quẽ'rãrẽ, Õ'acãrẽ e'catise o'onu'cũcã'ña. A'te nipe'tisere Õ'acũ marĩ Jesucristore ãjõpeorãrẽ weecã ñasami.

¹⁹ Espĩritu Santu musã wãcũsepure werecã, cã'mota'aticã'ña. Yu'tiya cã dutisere. ²⁰ Õ'acũ ye queti weresere tu'orã, yabi bujicã'ticã'ña. ²¹ A'tiro pe'e weeya. Na weresere wãcũ, tu'ocasanu'cõpe'ocã'ña. Añuse nicã, tere weeya. ²² No'o ña'ase nisenojõrẽ weeticã'ña.

²³ Õ'acũ ejerisãjãsere o'ogu musãrẽ a'tiro weeato. Siape me'rã añurõ, ña'ase marĩrõ, cã ñaro dia'cũ weecã weeato. Musã ejeripõ'rãrĩrẽ, musã wãcũsere, nipe'tiro musã upure co'teato. Cũ a'tiro weecã, marĩ wiogu Jesucristo apaturi a'tigu, musãrẽ bu'iri marĩrã bocaejagusami. ²⁴ Õ'acũ musãrẽ bese'cu nipe'tise cã “Weeguti” ní'quere queoro weegusami. Tojo weegu ãsã musãrẽ sãrĩbosasere yu'tigusami. ²⁵ Acawererã, ãsã quẽ'rãrẽ Õ'acãrẽ sãrĩbosaya.

²⁶ Nipe'tirã tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ ma'ise me'rã añudutiya.

²⁷ Marĩ wiogu Jesú cã dutiro me'rã a'ti pũrĩrẽ nipe'tirã Jesure ãjõpeorãrẽ bu'eĩ'oduti'i.

²⁸ Jesucristo marĩ wiogu musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ape pūrī ojanemoca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tesalónicacjārārē Corintopu nígū, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Ti macācjārā Jesucristo apaturī a'tiatjere queoro tu'omasiticā tu'ogu, narē wereapogu ojacu niwī. Na pe'e maata a'tigusami nírōnojō tu'ocārā niwā. Tojo weerā ni'cārērā cū a'tiatjere co'terā, na da'rami'quere da'radu'ucā'cārā niwā. Na āpērā o'ose me'rā ba'aticā tu'ogu, narē ojacu niwī. Ti macācjārārē a'tiro weeya nígū, tojo wa'arosa'a nígū, ojacu niwī.

Jesucristo apaturī a'tiatji duporo ni'cū űa'agū nisoosebucū a'tigusami. Cū pajārārē niso, ējōpeocā weegusami nisere ojacu niwī.

Pablo cū me'rācjārā Tesalónicacjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u, yu'u me'rācjārā Silvano, Timoteo me'rā musārē a'ti pūrīrē oja'a. Musā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acū, marī wiogu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o.

² Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Jesucristo apaturī a'ticā masārē beseatje ni'i

³ Yu'u acawererā, űsā musā ye cjasere wācūrā, Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rāti. Musā Jesucristore ējōpeonemorā wee'e. Apeye quē'rārē musā a'merī ma'inemo'o. Tojo weerā Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rōna'a.

⁴ Musā ye cjasere no'o űsā wa'aro Jesucristore ējōpeorārē na nerēwuaropu a'tiro ni were'e. “Tesalónicacjārā āpērā narē űa'arō weemicā, ne ējōpeodu'utima. Narē mejēcā wa'acā quē'rārē, nu'cāma”, ni e'catise me'rā were'e.

⁵ Ni'cārōacā musā Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā musārē tu'ti, űa'arō weesama. Na tojo weemicā, musā Ō'acūrē ējōpeonu'cūrā, cū queoro weesere ĩ'arāsa'a. Be'ro musā cū tiropu wa'arāsa'a. Musārē “Añurā nima, a'tiatio yu'u tiropu”, nigūsami. ⁶ Ō'acū queoro weegusami. Musārē pi'eticā wee'cārārē pi'eticā weegusami. ⁷ Musā tu'u'cārā pe'ere soose o'ogusami. űsā quē'rārē mejārōta weegusami. Cū marī wiogu Jesú a'tiri numu nicā, tojo weegusami. Cū a'tigu, cūrē wereco'terā tutuarā me'rā u'musepu dijatigusami. Pecame'e weronojō asistedijatigusami. ⁸ Ō'acūrē ējōpeotirārē, marī wiogu Jesú masārē yu'ruose quetire yu'runu'cārārē bu'iri da'regu a'tigusami. ⁹ Narē bu'iri da're bajurio, cō'adijobotiagusami. Tojo weerā na ne cārōacā marī wiogure ĩ'atibutiārāsama. Tojo nicā cū tutuasere, cū asistesere ĩ'asome. ¹⁰ Cū a'tiri numurē Jesure ējōpeorā a'tiro weerāsama. Cū asitese, cū tutuasere ĩ'arā, “Jesú añuyu'ruami”, nirāsama. “Nipe'tirā bu'i wiogu nimi” ni ĩ'amarā, e'catirāsama. Musā quē'rā űsā were'quere ējōpeotjārā, na me'rā nirāsa'a.

¹¹ Tere wācūrā, marī ējōpeogu Ō'acūrē musārē sērībosanu'cū'u. A'tiro sērī'i. “Ō'acū, mu'u pō'rā sājādutigū narē pijicu niwū. Tojo weegu narē mu'u uaronojōta nisetiā weeya. Na añurō weesī'rīma. Nipe'tise na weesī'rīserere mu'u weetamurō me'rā weeato. Tojota mu'urē ējōpeo

yapaticã'to", ni sêribosa'a. ¹² Musã a'tiro weecã, ãpêrã marĩ wiogu Jesure añurõ wãcûrãsama. Musã quê'rãrê "Na añurã nima", ni ï'arãsama. Õ'acũ, marĩ wiogu Jesucristo musãrê ma'írã, tojo weecã weerãsama.

2

A'ti turi pe'tiwã'cãtiri cura Jesure ï'atu'tigu a'tigusami nise ni'i

¹ Yu'u acawererã, ni'cãrõacãma marĩ wiogu Jesucristo a'tiatjere, cũ tiropu marirê neonu'cõ miatjere wereguti. ² Cã'rõacã me'rã musã weresu'riano'ticã'ña. Tojo nicã ãpêrã "Marĩ wiogu a'tiri numu nitoja'a" musãrê nicã, wãcũque'titicã'ña. A'tiro nibosama. "Ãpêrã Espiritu Santu yu'ure tojo niami", nibosama. "Ãpêrã "Apĩ weregũ, tojo niami", nibosama. "Ãpêrã "Pablo quẽ'rã tojo ojacãrã niama", nibosama. A'tere tu'orã, wãcũque'titicã'ña. ³ Na ãronojõ nisoono'ticã'ña. Cũ a'tiatji numu duporo a'tiro wa'arosa'a. Masã uputu waro Õ'acũrê yu'runu'cãrãsama. Tojo weeri cura ni'cũ ña'arõ weeyu'runu'cãgũ waro bajuagusami. Cũ pecame'epu bu'iri da're bajuriono'acju nigũsami. ⁴ Cũ Õ'acũrê ï'atu'tigu, tojo nicã nipe'tise masã êjõpeosenojõrê ña'arõ ucũacju nigũsami. Cũ dia'cũrê êjõpeocã uagusami. Õ'acũ weronojõ Õ'acũ wi'ipu sãjãanuã dujugusami. "Yu'u Õ'acũ ni'i", nita'sagusami. ⁵ Yu'u musã tiropu nigũ, tere werewu. ¿Musã tere wãcũweti? ⁶ Musã cũ ña'agũ a'tiatjere cã'mota'agure mas'i. Õ'acũ cũ queoca numu duporo ña'agũ a'tisome. ⁷ Dicuse ña'ase cũ weeatjere masĩno'ña mar'ĩ yujupu. Tojo masĩno'ña marimicã, ña'ase cũ weesenõjõ nu'cãtoja'a. Cũrê cã'mota'agure miãca be'ro cũ ña'arõ weese masĩno'rõsa'a. ⁸ Cũ wa'acã, ña'arõ weesebucu pe'e a'tigusami. Be'ro marĩ wiogu Jesú a'ti di'tapu apaturi a'tigu, cũ tutuaro me'rã ña'agũrê wẽjẽgũsami. Cũ asistese me'rã a'tigu, cũrê cõ'abajuriogusami. ⁹ Cũ ña'agũ etãca be'ro wãtia wiogu weetamurõ me'rã peje weel'ota'sagusami. ¹⁰ Pecame'epu bu'iri da'reno'ajãrê no'o nise ña'ase põtëorõ narê weeta'sagusami. Õ'acũ narê yu'ruosi'rĩmicã, na diacjũ cjasere êjõpeosi'rĩtirãsama. Tojo weerã pecame'epu wa'adojarãsama. ¹¹ Na êjõpeotise bu'iri Õ'acũ nemorõ narê nisoonemocã weegusami. Tojo weerã nisoono'o, êjõpeorãsama. ¹² Õ'acũ ye diacjũ cjasere êjõpeosi'rĩtirã, ña'arõ weesere tu'sayu'ruarãsama. Tojo weegu Õ'acũ narê bu'iri da're bajuriogusami.

Õ'acũ cũ bese'cãrãrê yu'ruocu niwĩ nise ni'i

¹³ Yu'u acawererã, Jesú marĩ wiogu musãrê ma'imi. Õ'acũ ne waropu musãrê yu'ruweticã wéegũ besecu niwĩ. Espiritu Santu tutuaro me'rã Õ'acũ yarã sãjãcã weecu niwĩ. Tojo nicã musã diacjũ cjasere êjõpeodutigu tojo weecu niwĩ. Tojo weerã ãsã musã weesetisere wãcũrã, Õ'acũrê e'catise o'onu'cũcã'rãti. ¹⁴ Ësã musãrê Jesucristo masãrê yu'ruose quetire werewu. Te me'rã Õ'acũ musãrê cũ põ'rã wa'acã weecu niwĩ. Marĩ wiogu Jesucristo nirõpu marirê cũ añubutiasere bu'ipejatamucã uagu, tojo weecu niwĩ. ¹⁵ Tojo weerã wãcũtutuanu'cũcã'ña. Ësã musã tiropu bu'e'quere, tojo nicã ãsã toduporopu oja'o'quere wãcũnũrãña.

¹⁶ Jesucristo marĩ wiogu basuta, tojo nicã marĩ pacu Õ'acũ marirê pa-jaña'rã, ma'icãrã niwã. Na marirê wãcũtutuacã weenu'cũsama. Marirê

o'atjere e'catiyutojacā weesama. ¹⁷ Musārē wācūtutuacā, ējōpeonu'cūcā weeato. Nipe'tise musā ucūserē, musā weesere añurō niseticā weeato.

3

Pablo quē'rā sērībosaduti'que ni'i

¹ Acawerērā, musārē a'tiro nituorāti. Ēsā ye niatjere sērībosaya. A'tiro sērīña. “Na marī wiogu ye quetire wrecā, pājārā masā na weresere ējōpeoato”, ni sērībosaya. Tojo nicā musā wee'caronojō “Narē tu'oato”, ni sērībosaya. ² Nipe'tirāputa Jesucristo yere ējōpeotima. Tojo weerā apeye quē'rārē sērībosaya. Masā ña'arā ūsārē ña'arō weeticā'to nírā, sērīña.

³ Marī wiogu cū “Weeguti” ní'quere weeticā weesome. Cū musārē wācūtutuacā weegusami. Wātīrē cā'mota'agusami. ⁴ Ēsā weeduti'quere musā queoro weerā wee'e. Tere Ō'acū weetamuse me'rā añurō weenu'cūrāsama, ni ējōpeo'o. ⁵ Jesucristo musārē Ō'acū ma'imī nisere masīcā weeato. Tojo nicā cū wācūtutua'caronojō musārē wācūtutuacā weeato.

Pablo “Da'rawapata'aya” nise ni'i

⁶ Yū'u acawerērā, Jesucristo marī wiogu uaronojō musārē dutirāti. Āpērā Jesucristore ējōpeorā musā me'rā nírā nijīsijasama. Ēsā topu duti'quere weesirututisama. Na me'rā ba'pati, ne ninemoticā'ña. ⁷ Musā masīsa'a. Ēsā topu nírā wee'quere ī'acūūrūa'a. Topu nírā, tojo nibajaque'atitiwū. ⁸ Ne ni'cūrē wapayetimirā, tojowaro ba'atiwū. A'tiro pe'e weewū. Musārē caribosī'rītīrā, ñamirī, umucori yóacāta da'rawū. ⁹ “Ēsā bu'ese wapa ūsārē ba'ase o'oya” nita basiomīcā, ne weetiwū. Musārē añuse queose o'osī'rīrā, ūsā basu da'rawū. ¹⁰ Musā me'rā nírā, a'tiro dutiwū. “No'o da'rasī'rītīgūnojōrē ne ba'ase ecaticā'ña”, niwū. ¹¹ Ēsā musā ye quetire a'tiro tu'owū. Ni'cārērā musā wa'tero nírā nijīsija niapārā. Da'ratimirā, āpērārē ucjasijapārā. ¹² Marī wiogu Jesucristo dutiro me'rā tojo weesetirārē wererāti. Āpērārē ucjaro marīrō na ba'atjere, narē dū'sasenojōrē da'rawapata'ame'rīcā'to.

¹³ Yū'u acawerērā, musā pe'e caributiro marīrō añurō weenu'cūcā'ña. ¹⁴ No'o ūsā a'ti pūrīpu dutio'osere weetīgūnojōrē “Cū nīmī”, ni masīña. Cūrē bopoyaro yū'ruato nírā ba'patiticā'ña. ¹⁵ Musā tojo ba'patitimīrā, cūrē ī'atu'tīrā weronojō tu'oña'ticā'ña. Musā acaweregure weronojō pe'e añurō weeato nírā wereme'rīcā'ña.

Pablo añudutituo'que ni'i

¹⁶ Marī wiogu cū basu marīrē ejerisājāse o'ogu a'tiro weeato. No'o de'ro mejēcā wa'acā, musārē ejerisājāse o'onu'cūcā'to. Marī wiogu musā nipe'tīrā me'rā niato.

¹⁷ Yū'u Pablo basu a'te añudutisema oja'a. Yū'u nipe'tise pūrīrē ojawuaronojōta oja'a. Yū'u a'tiro dia'cū papera o'ógū oja'a. Tojo weerā musā “Cūta ojapī”, ni masīrāsa'a. ¹⁸ Marī wiogu Jesucristo musā nipe'tīrārē añurō weenu'cūcā'to.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ojamu'tãca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Timoteo Listra wãmetiri macãpu bajuacu niwĩ. Cũ pacu griego masũ nígũ, judío masũ mejëta nicu niwĩ. Cũ paco pũrĩcã judío masõ nico niwõ. Cũ Pablöre queti miaco'tegu nicu niwĩ.

Pablo Éfesopu nígũ, Timoteore a'ti pũrĩrë ojacu niwĩ. Timoteore cũ ãjõpeosere wãcütutuacã weenemoã, Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã tiropure añurõ nisetiditigu ojacu niwĩ.

A'tiro ojacu niwĩ. “Õ'acũrë sërĩrã, a'tiro weeroua'a”, ni ojacu niwĩ. Tojo nicã musãrë su'ori nisetiãcãrë besesõrõrã, ã'rãnojõrë sõrõrõua'a nisere ojacu niwĩ. Wapewia numiarë co'tesere, tojo nicã apeye ojanemocu niwĩ. Añurõ wéerã bu'iri marĩrã nisetisere ojacu niwĩ. Queoro bu'etirãrë tu'omasĩdutisere ojacu niwĩ.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo Jesucristo besecũu'cu ni'i. Õ'acũ marĩrë yu'rũogu nimi. Cũta Jesucristo ye quetire weredutigu o'õwĩ. Jesucristo marĩ wiogu quẽ'rã yu'ure o'õwĩ. Cũrëta marĩ yucuerã wee'e.

² Timoteo, mu'urë oja'a. Mu'u Jesucristore ãjõpeoyucã, yu'u macũ waro weronojõ ni'i. Õ'acũ marĩ pacu, tojo nicã Jesucristo marĩ wiogu mu'urë añurõ weeato. Pajaña'to. Mu'urë ejerisãjãcã weeato.

Nisoosere cã'mota'aduti'que ni'i

³ Yu'u Macedoniapu wa'ase duporo mu'urë ti macã Éfesopu tojadutiwu. No'o mejëcã bu'erãrë cã'mota'adutigu tojaque'adutiwu. Ni'cãrõacãrë mejãrõta nigũti tja. ⁴ Tocjãrãrë wereturiamasere, tojo nicã na ñecũsumuarë wãmepeonu'cũsere “Wãcũma'aticã'ña”, niña. Masã tere wãcũrã, mejõ waro a'metu'tima'asama. Marĩrë Õ'acũ weeduti'quere añurõ weecã weewe'e. Marĩ cũrë ãjõpeose me'rã pe'e Õ'acũ weeduti'quere wee'e. Tojo weegu narë mejëcã bu'esere cã'mota'aya.

⁵ Musãrë a'merĩ ma'icã uagu, tojo duti'i. Ña'ase marĩrã, bu'iri marĩrã tu'oña'rã, diacjũ Õ'acũrë ãjõpeorã, queoro ma'irãsa'a. ⁶ Æpërã tere weetima. No'o uaro ucũma'ama. ⁷ Õ'acũ ye cjase cũ duti'quere bu'esĩ'rimima. Tojo weemirã, na ucũsere tu'omasĩtima. Masĩbutiarã weronojõ bu'ema.

⁸ Marĩ masĩ'i. Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere queoro masicãma, añu ni'i. Te a'tiro ni'i. Masã Õ'acũrë yu'rũnu'cãsere masĩdutigu cũucu niwĩ. ⁹ Õ'acũ tere cũúgũ, queoro weerãrë cũuticu niwĩ. Cũrë yu'rũnu'cãrãrë, cũ dutiro weetirãrë cũucu niwĩ. Tojo nicã ña'abutiario weeri masãrë, ña'arõ weenu'cũrĩ masãrë cũucu niwĩ. Õ'acũrë ãjõpeotirãrë, cũ ye bu'ese cjasere uatirãrë cũucu niwĩ. Apeyere, no'o pacure, pacore wẽjẽcõ'arãrë, nipe'tirã no'o wẽjẽsebucãrãrë cũucu niwĩ. ¹⁰ No'o ãpërãrë a'metãrãbajaque'atirãrë, no'o umua se'saro numia me'rã weewuaronojõ weerãnojõrë cũucu niwĩ. Numia quẽ'rãrë na weronojõ weewuarãnojõrëta cũucu niwĩ. Tojo nicã masãrë ñe'e, ãpërãpure duaturiarãrë cũucu niwĩ. Nisoosebucãrãrë, tojo nicã “Õ'acũ me'rã

diacjūta ni'i" nisoorānojōrē cūucu niwī. Tojo nicā nipe'tise añuse bu'esere cā'mota'arānojōrē Ō'acū cū dutisere cūucu niwī. ¹¹ A'te bu'ese, añubutiase Ō'acū yu'ruose queti nírōnojōta ni'i. Cū añuyu'ruğu yu'ure a'te quetire weredutiwī.

Pablo “Yu'u nã agũ nimicã, Ō'acū yu'ure añurō weewī” ní'que ni'i

¹² Yu'u marī wiogu Jesucristore e'catise o'o'o. Cū yu'ure añurō wācūgũ, cū yarārē yu'ure weetamudutiwī. Tojo weedutigu, yu'ure tutuasere o'owī.

¹³ Toduporopu yu'u cūrē ña'arō ucūwā. Cū yarārē ña'abutiario weewu. Titapure yu'u Jesucristore ējōpeotitjāgũ, yu'u weesere masītiwū. Tojo weegu Ō'acū yu'ure pajaña'wī. ¹⁴ Marī wiogu yu'ure ma'igũ, añubutiario weewī. Cū yu'ure Jesucristore añurō ējōpeocã weewī. Āpērārē ma'icã weewī.

¹⁵ A'te yu'u ucūatje queoro waro ni'i. Nipe'tirã ējōpeorua'a. A'tiro ni'i. Jesucristo ña'arō weerārē yu'ruosī'rīgũ a'ti nucūcāpure a'ticu niwī. Yu'uta nipe'tirã yu'ruoro ña'arō weeyu'runu'cā'cu ni'i. ¹⁶ Tojo nimicã, Ō'acū yu'ure pajaña'wī. Cū tojo weese me'rã Jesucristo ña'arō weerārē pajaña'sere yu'ure ī'omu'tāwī. Cū masārē pajaña'se ne pe'tisome. Yu'ure, ña'arō weeyu'runu'cā'cure pajaña'caronjōta nipe'tirã cūrē ējōpeorārē pajaña'gūsami. Narē cū me'rã catinu'cūcã weegusami. ¹⁷ Tojo weerã Ō'acūrē “Añuyu'ruami”, ninu'cūrã. Cū wiogu ninu'cūgũ nimi. Ne wērisome. Ō'acū ni'cūta nimi. Cū bajutigu, masiyu'ruğu nimi. Tojota nimi.

¹⁸⁻¹⁹ Timoteo, mu'u yu'u macū weronjō ni'i. Yu'u mu'urē weeduti'quere weeya. Toduporo marī acawererã mu'urē Ō'acū wereduti'quere werepã. Na were'caronjōta weeya. Tere wéegu, tutuoro me'rã du'ucūurō marīrō añurō weesere weenu'cūcã'ña. Tojo nicã queoro ējōpeo, bu'iri marīgũ tu'oña'ña. Āpērã Jesucristore ējōpeorã queoro weemasīmirã, weeticārã niwã. Tere weetirã, Jesucristore ējōpeodu'ucārã niwã. ²⁰ A'te tojo wa'awu Himeneorē, tojo nicã Alejandre. Tojo weegu ã'rã puarārē Ō'acūrē ña'arō ucūnemoticã'to nīgũ Jesucristore ējōpeorã me'rã ninemodutitiwū. Narē wātia wiogu de'ro weesī'rīrō weeato nīgũ tojo weewu.

2

“Ō'acūrē sērīrã, a'tiro weerua'a” ní'que ni'i

¹ Ne waro Jesucristore ējōpeorã a'tiro weecã ua'a. Nipe'tirārē sērībosarã. Ō'acū narē weetamuato nīrã sērībosato. Ō'acūrē sērīrã, “Añu'u”, niato. ² Wiorārē, nipe'tirã dutiri masārē sērībosato. Marī tojo weerã a'mequēse marīrō nīrãsa'a. Nipe'tise Ō'acū dutisere queoro weemasīrãsa'a. Masã me'rã queoro nisetirãsa'a. ³ Marī āpērārē sērībosarã, añurō weerã wee'e. Ō'acū marīrē yu'ruogu tojo weecã tu'sasami. ⁴ Ō'acū nipe'tirārē cū tiropu wa'acã uasami. Nipe'tirārē cū ye, diacjū cjasere masīcã uasami. ⁵ Ō'acū ni'cūta nimi. Tojo nicã Jesucristo ni'cūta tja masārē Ō'acū me'rã apobosari masū nimi. Cū masū weronjō upatigu nicu niwī. ⁶ Jesucristo nipe'tirã masārē yu'ruogu wērībosacu niwī. Marī ña'arō wee'que wapare wapayegu tojo weecu niwī. A'te quetire “Tojo wa'arosa'a” nīcatero ejacã, werebajurēno'caro niwū. ⁷ Cū ye quetire weredutigu Cristo yu'ure sōrōwī. Cū besecū'cu niato nīgũ

judío masā nitirārē cū ye, diacjū cjasere bu'edutigu sōrōwī. Diacjūta ni'i. Nisoogu mejēta wee'e.

⁸ Tojo weegu nipe'tirocjārā ūmuarē a'tiro weecā ūa'a. Na nerēwuaropu Ō'acūrē sērīcā ūa'a. Nūmorō sērīrā, űa'arō weese moorā sērīrōŭa'a. Uase, a'metu'tise moorā sērīrōŭa'a. ⁹ Numia quē'rā a'tiro weecā ūa'a. Na su'tire añurō ī'atu'saroputa sāñato. Ejatuarō weeme'ricā'to. Na upure āpērā “Añurā nima” nidutirā peje ma'masu'ayur'roticā'to. ¹⁰ A'tiro pe'e weeato. Añurō bajusī'rīrā, Ō'acūrē ējōpeorā numia weewuasenojōrē weeato. Bajuyoropure añurō weese me'rā “Añurā nima”, nino'ato. Āpērārē weetamu, añurō weeato. ¹¹ Jesucristore ējōpeorā nerē, na bu'eri curare numia di'tamarīrō tu'oato. Ūrūsāma'a, ye'suticā'to. ¹² Ne numiarē masā decopu werenu'cūcā ūawe'e. Tojo nicā ūmuarē ne dutiticā'to. Tojo weronojō o'orā, na numia di'tamarīato. ¹³ A'tiro ni'i. Ō'acū Adārē weemu'tācu niwī. Cū be'ro Evare weecu niwī. ¹⁴ Apeye quē'rārē, Adā wātī nisoono'mu'tācu mejēta nimi. Numio pe'e nisoono'mu'tāco niwō. Tojo weeno'co niyugo, Ō'acū duti'quere yu'rānu'cāco niwō. ¹⁵ Tojo nimicā, Ō'acū numiarē yu'rūogusami. Na pō'rāticā, narē añurō yu'rāweticā weegusami. Na cūrē ējōpeocā, masārē ma'icā, tojo weegusami. Na queoro wācūyu, weeseticā, Ō'acū cū ūaro weenu'cūcā, yu'rāweticā weegusami.

3

Jesucristore ējōpeori curuacjārā su'ori nirārē sōrōse ni'i

¹ Masā a'tiro ucūwuase diacjūta ni'i: “No'o Jesucristore ējōpeori curuacjārā su'ori nigū, su'ori wejepeogu sājāsī'rīgūnojō añuse da'rasere weesī'rīgū weemi.” ² Tojo weesī'rīgūnojō a'tiro nirōŭa'a. Cūta “űa'arō weemi” nino'ña marīgū nirōŭa'a. Ni'cōta numotigu nirōŭa'a. Cū wiopesase me'rā weesetigunojō nirōŭa'a. Añurō wācūyu weesetigunojō nirōŭa'a. Āpērā wiopesase me'rā ī'ano'gūnojō nirōŭa'a. Sijari masā cū ya wi'ipu wa'acā, añurō pōtērīgūnojō nirōŭa'a. Āpērārē añurō bu'eme'rīgūnojō nirōŭa'a. ³ Tojo nicā que'agu, cumucabacu niticā'rōŭa'a. Tojo weronojō o'ogu, tu'tiro marīrō masārē queoro weegunojō nirōŭa'a. A'mequēsere ūatigu, niyerure ūaripejatigunojō nirōŭa'a. ⁴ Cū, cū ya wi'icjārārē añurō dutimasīgū nirōŭa'a. Cū pō'rārē añurō wiopesase me'rā yu'time'ricā weegū nirōŭa'a. ⁵ Cū, cū ya wi'icjārārē dutimasītigu, Ō'acūrē ējōpeori curuacjārā pe'ere totā nemorō co'tetibosami. ⁶ Jesucristore ne waropu ējōpeomujāti'cure su'ori wejepeogu sōrōña. Apetero weegu ni'cū ējōpeoca be'roacā sōrōno'cu pe'e “Yu'u āpērā yu'rūoro añuyur'ranu'cā'a”, nibosami. Cū tojo nigū, wātī weronojō wācūbosami. Tojo weegu Ō'acū wātīrē bu'iri da're'caro weronojō cūrē weebosami. ⁷ Apeye quē'rārē a'tiro nino'gūrē beseya. Jesucristore ējōpeotirā “Cūta añurō weemi” nino'gū niato. Tojo weeticāma, āpērā cūrē űa'arō wācūbosama. Cū ūaro wéegu, bopoyagu wātī ūaro weebosami.

“Weetamuco'terā a'tiro nisetiroŭa'a” nise ni'i

⁸ Jesucristore ējōpeori curuacjārā, Ō'acū ye queti wererārē weetamuco'terā quē'rā na wiorā weronojō nirōŭa'a. Āpērā ējōpeono'rānojō nirōŭa'a. Nā ucūsere queoro weerānojō nirōŭa'a. Que'arā, űa'arō weese me'rā niyeru wapata'asī'rīrānojō niticā'rōŭa'a. ⁹ Marī ējōpeose Jesucristo

ye queti Õ'acũ ĩ'o'quere ějõpeonu'cũrã nirõua'a. Na bu'iri moorã tu'oña'rã nirõua'a. ¹⁰ Narẽ sõrõati dũporo na weesetisere añurõ masĩrõua'a. Na añurõ weeseticã, bu'iri marĩcã ĩ'arã, sõrõrõua'a. ¹¹ Numia quẽ'rã mejãrõta ãpẽrãrẽ ějõpeono'rãnojõ nirõua'a. Ucjasepijarã niticã'rõua'a. Nucũĩ'ase me'rã weesetirã nirõua'a. Tojo nicã queoro weenu'cũrã nirõua'a. ¹² Ƴmu weetamuco'tegũ ni'cõta numotiroua'a. Cũ põ'rãrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ añurõ dutimasĩrõua'a. ¹³ Na weetamuco'tesere añurõ weecã, narẽ masã "Añurõ weema", nirãsama. Tojo nicã Jesucristore na ějõpeosere uiro marĩrõ añurõ werenemorãsama.

Marĩ ějõpeose cjase ni'i

¹⁴⁻¹⁵ "Maata mu'ũ tiropũ wa'aguti", ni wãcũ'u. Tojo wãcũmigũ, apetero weegu maata wa'atibosa'a. Tojo weegu mu'urẽ Õ'acũ põ'rã a'tiro nisetiroua'a nisere ojaguti. Õ'acũ catinu'cũgũ nimi. Cũ põ'rã Jesucristore ějõpeori curuacjãrã nima. Nãta Õ'acũ ye queti diacjũ cjasere masãrẽ masicã weema. ¹⁶ Diacjũta ni'i. Marĩ ějõpeose todũporo masã masĩti'que ni'i. Mejõ nise niwe'e. Añuse waro ni'i. A'tiro ni'i: Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'ti nucũcãpũre bajuacu niwĩ. Espĩritu Santu cũrẽ "Añugũ waro nimi", ni werebajurẽcu niwĩ. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musepu nirã cũrẽ ĩ'acãrã niwã. Cũ ye queti a'ti nucũcãpũre werese'sano'o. A'ti nucũcãpũre masã cũrẽ ějõpeoma. Be'ro Õ'acũ u'musepu cũrẽ miacu niwĩ.

4

"Diacjũ cjasere ějõpeotirã a'tiro weesama" nise ni'i

¹ Espĩritu Santu bajuyoropũ a'tiro nicu niwĩ: "A'ti umuco pe'tiati dũporo ãpẽrã Jesucristore ějõpeomi'cãrã ějõpeodu'urãsama. Wãtĩa nisoose me'rã bu'esere wererãrẽ siruturãsama. Tojo nicã wãtĩa bu'esere siruturãsama." ² Weeta'sari masã nisoose me'rã bu'ecã, tu'orãsama. Weeta'sari masã te nisoosere masĩmirã, ne bu'iritirã tu'oña'tima. ³ Na a'tiro weesama. Masãrẽ numotisĩ'rĩcã, cã'mota'asama. Tojo nicã ni'cãrẽ ba'asere ba'adutitisama. Õ'acũ pe'e a'te ba'asere weecu niwĩ. Jesucristore ějõpeorãrẽ diacjũ cjase masĩrãrẽ ba'adutigu tojo weecu niwĩ. Tere ba'arã, cũrẽ e'catise o'odutigu tojo weecu niwĩ. ⁴ Nipe'tise Õ'acũ wee'que añuse ni'i. Marĩ ne yabiticã'rõua'a. A'tiro pe'e weerõua'a. Cũrẽ e'catise o'orã, ba'arõua'a. ⁵ A'tiro ni'i. Õ'acũ tere "Añu ni'i", nitojacu niwĩ. Tojo weerã marĩ cũrẽ e'catise o'ocã, cũ te ba'asere añuse wa'acã weemi.

Pablo Tĩmoteore weedutise ni'i

⁶ Mu'ũ Õ'acũ ye cjasere marĩ acawererãrẽ bu'eya. Tere bu'ẽgu, Jesucristore añurõ da'racõ'tegũ nigũsa'a. Siape me'rã mu'ũ Õ'acũ ye cjasere bu'ẽgu, nemorõ ějõpeogusa'a. Mu'ũ añuse bu'esere sirutuse me'rã nemorõ wãcũtutuagu nigũsa'a. ⁷ A'ti turi cjase werema'asere tu'oticã'ña. Nemorõ Õ'acũ uaro weenu'cũcã'ña. ⁸ A'tiro ni'i. Marĩ da'rarã, nemorõ tutuarã wa'sa'a. Te añu ni'i. Marĩ Õ'acũ uaro weecã, totã nemorõ añusa'a. A'ti umucõpũre, be'ro u'musepũre marĩrẽ añurõ wa'arõsa'a. ⁹ A'te diacjũta ni'i. Nipe'tirã a'tere ějõpeorõua'a. ¹⁰ Tojo weerã marĩ Jesucristo ye cjasere wererã, pi'eti, uputu da'ra'a. Õ'acũ marĩrẽ añurõ

weeatjere wācū, e'catiyutojarā, tojo wee'e. Cū catinu'cūgū nipe'tirārē yu'ruogu nimi. Cārē ējōpeorā se'sarore yu'ruogusami. ¹¹ A'tere āpērārē dutiya. Narē tere bu'eya.

¹² Mu'u ma'mu nise ye bu'iri āpērā mu'u ucūsere ējōpeotibosama. Tojo weesere cā'mota'aya. A'tiro pe'e weeya. Jesucristore ējōpeorārē añuse queose i'ōña. Mu'u ucūwuase, mu'u weesetise me'rā i'ōña. Tojo nicā āpērārē ma'ise, mu'u Jesucristore ējōpeose me'rā i'ōña. Apeye quē'rārē añugū mu'u nise me'rā i'ōña. ¹³ Yu'u topu etase duporo nerērā, Ō'acū ye quetire bu'e'i'onu'cūcā'ña. Marī acawererārē wācūtutuadutigu tojo weeya. Narē añurō bu'eya. ¹⁴ Ō'acū mu'arē weemasise o'o'quere weenu'cūcā'ña. Sō'onícatero Jesucristore ējōpeori curuacjārā su'ori nirá mu'arē napeocaterore te weemasise Ō'acū o'owī.

¹⁵ Ō'acū o'o'quere wācūnurū, añurō weenu'cūcā'ña. Tojo weecā, nipe'tirā mu'u añurō weewā'cāsere i'arāsama. ¹⁶ Apeye nigūti. Mu'u bu'esere, tojo nicā mu'u weesetisere añurō wācūña. Nipe'tisere queoro weenu'cūcā'ña. A'tere wéegu, mu'u basu yu'rawetigu weegusa'a. Tojo nicā mu'u weresere tu'orā quē'rā yu'rawetirāsama.

5

Jesucristore ējōpeorārē “A'tiro weeya” nise ni'i

¹ Timoteo, mu'arē dutigūti. Bucurā umuarē tu'titicā'ña. Mu'u, mu'u pacusumuarē ucūgū weronojō narē wereya. Ma'mapjia quē'rārē mu'u acabijirārē ucūgū weronojō weeya. ² Bucurā numiarē mu'u pacosānumiarē ucūgū weronojō narē wereme'ricā'ña. Nu'miarē mu'u acabijirārē weronojō ña'arō wācūrō marirō wereya.

³ Wapewia numia weetamuno'ña marirārē weetamuña. ⁴ Wapewio pō'raticāma o pārāmeraticāma, core na weetamuato. Ne waro na ya wi'icjārā me'rā añurō weewā'cōrōua'a. Tojo weerā pō'rā, pārāmerā, na pacusumua, na ñecūsumua ma'i'que wapa ma'i a'merā weesama. Tojo weese añuse ni'i. Ō'acū tere tu'sasami. ⁵ Apego wapewio waro ni'cō nigō pūrīcā Ō'acū weetamuatjere yucuesamo. Ūmūcorinucū, ñamirīnucū tojo sērīnu'cūsamo. ⁶ Apego wapewio pe'e co uasere weema'acā'samo. Co pecame'epu wa'acjo weronojō nitojasamo. ⁷ A'te quē'rārē weedutiya. Tojo weeduticā, “Na bu'iri marirā nima”, nino'rāsama. ⁸ A'tiro ni'i. Ni'cū cū acawererārē añurō weetigu, marī ējōpeosere yabigu weronojō nisami. Cū ya wi'icjārā warore añurō weetigu pe'e, totā nemorō ña'arō weesami. Jesucristore ējōpeotigu nemorō ña'agū nisami.

⁹ Wapewia numiarē weetamurātirā na wāmerē ni'cā pūrīpu ojaō'ōña. A'tiro nirá numianojōrē ojaya: Bucuo waro sesenta cū'marī cuogore, ni'cārēta marāputi'core ojaya. ¹⁰ “Co añurō weemo” nino'gōnojōrē ojaya. Co pō'rārē añurō masō'conojōrē masā co ya wi'ipu ejacā añurō ñe'egōnojōrē ojaya. Tojo nicā mejō nisere da'rago āpērā Jesucristore ējōpeorārē weetamugōnojōrē ojaō'ōña. Pi'etirārē weetamugōnojōrē ojaya. No'o añuse apeyenōjō weegore ojaya.

¹¹ Āpērā wapewia numia nu'miacure nisama. Nanojōrē na wāmerē ojatīcā'ña. Apetero na umua me'rā nisi'rīrā, apaturi marāputibosama tja. Jesucristo pe'ere wācūdu'u, marāputise pe'ere wācūyu'runu'cābosama. ¹² Na “Jesucristo ye dia'cārē weerāti” ni'quere weetirā, bu'iritirā nibosama. ¹³ Apeye quē'rārē wi'seripu dia'cū sjarā, nijīsjarā dojobosama.

Te dia'cārē weetibosama. Ucjasebucurā dojobosama. Nipe'tise de'ro wa'asere ucjarā, na ye nitisere ucūwuano'ña marisere ucjabosama.

¹⁴ Tojo weegu wapewia numia nu'miacure nirārē marāpaticā ũa'a. Na pō'rātiato. Wi'serire co'teato. Na tojo weecā, marirē ī'atu'tigu “Na ña'arō weema”, nīmasītisami. ¹⁵ A'tiro ni'ī. Āpērā wapewia numia Jesucristore ējōpeomirā, cūrē ējōpeodu'uma. Wātīa wiogure siruturā, tojo weema.

¹⁶ Jesucristore ējōpeogu o ējōpeogo na acawerego wapewiore cuobosama. Core cuorā na weetamuato. Jesucristore ējōpeori curuacjārārē co'tedutiticā'to. Tojo weecā, āpērā wapewia numia co'teno'ña marirā pe'ere co'temasirāsama.

¹⁷ Jesucristore ējōpeori curuacjārārē su'ori wejepeorārē, añurō weerārē a'tiro nirōua'a. “Na añubutiario dutima”, nirōua'a. Totā masārē were bu'erā pe'ere nemorō nirōua'a. ¹⁸ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta a'tiro ni'ī: “Wecu trigore ārūagū, tuumajāmisutuasami. Cū ba'asī'rīgū, ba'ato. A'tiro weeticā'to. Trigore ba'ari nīrā, cū useropu tuusārī be'tore tuusāaticā'to.” Aperopure a'tiro ojano'wū: “Da'rari masū cū da'rase wapa wapata'aba'amasīmi,” ni ojano'wū. Tojo weerā su'ori nirārē weetamurōua'a.

¹⁹ Apetero ni'cū mu'upure a'tiro nibosami: “Ēsārē su'ori wejepeogu ña'arō weeamī”, ni weresābosami. Cū tojo nicā, tu'oticā'ña. Puarā o i'tiarā ī'a'cārā weresācāpu, tu'oya. ²⁰ Ña'arō weenu'cūrārē nipe'tirā ī'orōpu tu'tiya. Tojo weecā, āpērā uirā, ña'arō weesome. ²¹ Ō'acū ī'orōpure, Jesucristo marī wiogu ī'orōpure mu'urē a'tiro nigūti. Tojo nicā Ō'acūrē wereco'terā cū bese'cārā ī'orōpu quē'rārē mu'urē nigūti: Su'ori wejepeorārē ni'cārōnojō weeya. Mu'u tu'sarānojō dia'cūrē añurō weeticā'ña. Nipe'tirārē queoro weeya. ²² Ī'abocurequejo, su'ori wejepegure sōrōticā'ña. Mu'u ña'arō weerārē besegu, na ña'arō weesere bu'ipejatamubosa'a. Nipe'tise ña'arō weesere cā'mota'aya.

²³ Mu'u paapu dutitise ye bu'iri aco dia'cū sī'rīticā'ña. Cā'rōacā vino quē'rārē sī'rīña.

²⁴ Ni'cārērārē na ña'arō weesere beseatji duporo maata na ña'arō weesere masīno'toja'a. Āpērā pe'ere na ña'arō weese be'ropu bajarosa'a.

²⁵ Mejārōta tja añurō weese quē'rā maata masīno'o. Apeye pe'e añurō weese maata bajutise be'ropu bajarosa'a.

6

¹ Jesucristore ējōpeorā da'raco'teri masā na wiorārē wiopesase me'rā ī'arōua'a. Na tojo weecā, Ō'acūrē, tojo nicā marī bu'esere āpērā ña'arō ucūsome. ² Na wiorā Jesucristore ējōpeorā nicā, a'tiro weeticā'to. Na ējōpeorā nise bu'iri narē wiopesase marīrō ī'aticā'to. A'tiro pe'e weeato. Nemorō añurō weeato. Na wiorā Jesucristore ējōpeorā nima. Tojo weerā na acawererā na mairārē weronojō añurō weeato. A'tere were, bu'eya narē.

Marī ējōpeosere queoro weeditise ni'ī

³ No'o mejēcā bu'egunojō a'tiro nisami. Marī wiogu Jesucristo ye bu'esere “Tojo niwe'e”, nisami. Tojo nicā marī ējōpeose quē'rārē “Tojo niwe'e”, nisami. ⁴ Tojo nigū masītimigū, “Āpērā yu'rūoro masīyu'rūnu'cā'a”, nisami. Cū tojo nigū tu'omasītigu nimi. Cū na ucūsenūcārē “Tojo niwe'e”, nimujāsami. Te me'rā a'merī ũose,

a'metu'tise, yabise, a'merĩ ějōpeotise wā'cā'a. ⁵ Tojo nicā āpērā mejō warota a'metu'tise wā'cā'a. Nā'arō wācūrā, tojo weesama. Diacjũ cjasere ne masītisama. Tojo weerā me'rā a'mesu'aticā'ña. Na “Ō'acūrē ějōpeose me'rā wapata'arāsa'a”, ni wācūsama. ⁶ Tojota ni'i, nĩrō. Diacjũta marĩ Ō'acūrē ějōpeose me'rā peje apeyenojō cworā weronojō ni'i. Marĩ cworō ejaturo e'caticāma, tojota ni'i. ⁷ A'tiro ni'i. Marĩ a'ti turipure bajuarā, ne apeyenojō me'rā bajuatiwũ. Wērĩrāpũ quē'rā ne apeyenojō miasome. ⁸ Marĩ su'ti, ba'ase cwose me'rā e'catiroa'a. ⁹ Āpērā pe'e peje cwosĩ'rĩrā ũaripejarā no'o ũaro weema'asama. Siape me'rā nemorō ũaripejadosama. Te me'rā na dojo, bu'iri da'reno'rāsama. Pecame'epũ wa'arāsama. ¹⁰ A'tiro ni'i. Niyeru ũaripejase me'rā nipe'tise ña'ase du'pocātĩ'i. Āpērā Jesucristore ějōpeomi'cārā a'te ũaripejase me'rā na ějōpeomi'quere du'ucā'sama. Tojo weerā ni'cārōacārē na catiri ũmucore peje bujawetise bocama.

Pablo Timoteore “Queoro weeya” nise ni'i

¹¹ Timoteo, mu'u pũrĩcā Ō'acũ yagũ ũaripejasere ne weema'aticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Añurō weenu'cũcā'ña. Ō'acūrē sirutuya. Cārē ějōpeoya. Nipe'tirārē ma'ĩña. Mejēcā wa'acā, wācũtutuaya. Tu'tiro marĩrō āpērārē añurō weeya. ¹² Mu'u tutuaro pōtēorō wācũtutua, ějōpeonu'cũcā'ña. Catise ũ'musepũ mu'u Ō'acũ me'rā ninu'cũatjere wācũnu'cũcā'ña. Ō'acũ catise pe'titiserē o'osĩ'rĩgũ mu'urē besecu niwĩ. Tojo weegu tere wācũyu'rũnu'cācā, mu'urē o'ogusami. Mu'u pājārā tu'oropũ Jesucristore ějōpeosere queoro werewũ. ¹³⁻¹⁴ Ō'acũ nipe'tirārē catise o'ogu nimi. Cũ ĩ'orōpũ, tojo nicā Jesucristo ĩ'orōpũ quē'rārē mu'urē weeduti'i. Jesucristomarĩcā cũ catiri ũmucore ma'itigu, a'tiro weecu niwĩ. Poncio Pilatore cũ nisetiserē añurō werecu niwĩ. Mu'u quē'rā yu'u dutise nipe'tiserē ducayuro marĩrō queoro wereya. “Cũ queoro weetimi”, nino'ticā'ña. Marĩ wiogu Jesucristo a'tiri curapũ tojo weedu'uuya. ¹⁵ Ō'acũ “Tojo weeguti” nicatero ejačā, nipe'tise cũ ni'quere queoro tu'ajanu'cōgūsami. Ō'acũ ni'cũta añuyũ'rugũ, tutuayũ'rugũ nimi. Nipe'tirā wiorā wiogu nimi. ¹⁶ Cũ ni'cũta catinu'cũmi. Cũ pũrō asisteropũ nimi. Ne ni'cũ masũ cũ basu Ō'acũ nĩrōpũ wa'amasĩtimi. Ne ni'cũ cārē ĩ'aticũ niwĩ. ĩ'ata basiowe'e. Ō'acũ ni'cūrēta añurō ucũyu'rũnu'cārōa'a. “Cũ wiogu ninu'cũato”, nĩrōa'a. Tojota niato.

¹⁷ No'o peje cworānojōrē a'tiro weedutiya. Na “Āpērā yu'ruoro niyu'rũnu'cā'a”, niticā'to. Na cwose me'rā “Añurō wa'arosa'a”, ni e'catiyuticā'to. Te queoro niwe'e. Pe'tidija wa'arosa'a. Tojo weronojō o'orā, Ō'acũ pe'ere e'catise me'rā yucueato. Cũ catinu'cũgũ marĩrē e'caticā ũagũ, nipe'tise marĩ cwosere o'omi. ¹⁸ Peje cworārē añusere weedutiya. Āpērārē añurō weeato. Na cwosere o'oato. ¹⁹ Na tojo wéerā, ape ũmucopure peje cworā weronojō niyutojarāsama. Na catinu'cũatjere bocarāsama.

Pablo Timoteore “Tojo weeya”, nituo'que ni'i

²⁰ Timoteo, Ō'acũ mu'urē weredutigu cũu'quere añurō weeya. A'ti nucũcā cjase ucĩse mejō nisere tu'oticā'ña. Tojo nicā mejēcā no'o ũaro ucũma'ase quē'rārē tu'oticā'ña. Āpērā “Masĩrā waro ni'i” nĩrā peje mejēcā wācũse cwoma. Ūpũtu na ũaro ucũma'asama. Na masĩse

nisoo ucũma'ase ni'i. Tojo weegu narẽ tu'oticã'ña. ²¹ Ni'cãrẽã a'tere weesiruturã, Jesucristore ejõpeomi'quere du'ucã'cãã niwã.

Õ'acũ mu'urẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Timoteore Romapu bu'iri da'leri wi'ipu nígā, ojacu niwī. Cū Timoteore ojama'tāca pūrīrē a'tiro ojacu niwī: “Yu'u bu'iri da'leri wi'ipu nise wapa nipe'tiropu Jesucristo ye queti se'saro wee'e”, ni ojacu niwī. A'ti pūrīma ti pūrī weronojō ojaticu niwī. Asia di'tacjārā cūrē bu'iri da'leri wi'ipu nicā, bopoyasācārā niwā. Tojo weegu nipe'tirā cō'awā'cāno'caro weronojō tu'oña'cu niwī. Luca, tojo nicā Onesíforo ya wi'icjārā dia'cū cūrē wācūtutuacā wéerā, bu'iri da'leri wi'ipu nigūrē bopoyasāticārā niwā. Pablo “Ni'cūta nisa'a” ni tu'oña'gū, cū me'rācjārā waro Timoteore, Marcore cū tiropu pijiocu niwī. Troapu cū cūu'que paperare, cū yaro asibusurore miitidutiganojōta pijiocu niwī. Cū “Maata wērigūsa'a”, ni wācūcu niwī. A'ti pūrī cū ojatōca pūrī ni'i.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo Jesucristo besecū'cu ni'i. Cū yu'ure Ō'acū uaronojōta cū ye quetire weredutigu o'owī. A'te queti a'tiro ni'i. Ō'acū “Jesucristore ējōpeorārē catinu'cūcā weeguti”, nicu niwī. Cū nī'caronojōta yu'ure tere weredutigu o'owī.

² Timoteo, mu'urē yu'u maigūrē oja'a. Mu'u Jesucristo ye quetire yu'u werēcā, añurō ējōpeowu. Tojo weegu mu'u yu'u macū weronojō ni'i. Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu mu'urē añurō weeato. Pajaña'to. Mu'urē ejerisājācā weeato.

“Jesucristore ējōpeorā āpērārē a'tiro weeroua'a” nise ni'i

³ Yu'u Ō'acūrē sērīsetirinucū mu'urē wācū'u. Mu'urē wācūgū, ñamipu, umucopu Ō'acūrē e'catise o'o'o. Cūrē yu'u ñecūsumua ējōpeoseti'caronojōta ējōpeo'o. Yu'u bu'iri moogū tu'oña'gū, cūrē ējōpeo'o. ⁴ Timoteo, mu'urē pūrō wācū'u. Yu'u mu'u tiropu nī'cu wijacā, mu'u uti'quere wācūnu'cūcā'a. Mu'urē pūrō ī'asī'rīsa'a. Mu'urē ī'agū, e'catiguti nígā, tojo wācū'u. ⁵ Mu'u Jesucristore queoro ējōpeosere yu'u wācū'u. Mu'u nī'cārōacā ējōpeosere mu'u ñecō Loida, tojo nicā mu'u paco Eunice ējōpeomu'tāwā. Mu'u quē'rā tereta ējōpeosirutugu wee'e.

⁶ Tojo weegu mu'u a'tiro weecā ũa'a. Ō'acū mu'urē weeduti'quere tutuaro me'rā weenu'cūcā'ña. Todaporo yu'u mu'urē ñapeocā, Ō'acū mu'urē añuse masisere o'owī. Tere nemorō añurō weenu'cūcā'ña. ⁷ Ō'acū marīrē Espírītu Santure o'owī. Cūrē o'ogu, uidutigu mejēta o'owī. Tojo o'ogu, tutuase o'ogure, ma'ise o'ogure, queoro wācūse o'ogure o'owī. ⁸ Tojo weegu marī wiogu ye quetire weregu, bopoyaticā'ña. Yu'u quē'rārē Jesucristo ye queti bu'ese wapa, bu'iri da'leri wi'ipu yu'u dujicā, bopoyasāticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Jesucristo ye quetire wereya. Tojo werese bu'iri mu'u quē'rā ña'arō yu'rūgusa'a. Tojo wa'acā ī'agū, “Añurōsa'a”, niña. Ō'acū mu'urē tutuaro o'oro pōtēorō tojo weeya. ⁹ Ō'acū marīrē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rūweticā weewī. Cū añurō weecā ũagu, cū ũaro weedutigu marīrē besecu niwī. Marī añuse weesetisere ī'agū mejēta besecu niwī. Cū pe'e marīrē añurō

weesĩ'riḡũ besecu niwĩ. A'tiro ni'i. Ō'acũ marĩrē ma'igũ, Jesucristo marĩrē yu'ruoatjere wácũcu niwĩ. Tere a'ti turi weese dũporo wácũtojacu niwĩ. ¹⁰ A'tocateroma marĩrē yu'ruogu, Jesucristo a'tise me'rã cũ ma'isere i'owĩ. Marĩ pecame'epu wa'abo'cãrãrē yu'ruweticã weewĩ. Tojo nicã a'tiro masicã weewĩ. Marĩ cũ yu'ruose quetire tu'o ějõpeorã, catinu'cũrãsa'a nisere masicã weewĩ.

¹¹ Ō'acũ te quetire yu'ure weredutiwĩ. Judío masã nitirãrē bu'edutigu yu'ure besecũwĩ. ¹² Te quetire werese bu'iri yu'u pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimigũ, bopoyawe'e. Yu'u Jesucristore masĩ'i. “Cũ ní'quere queorota weegusami”, ni'i. Cũ tutuaga nimi. Yu'ure te queti wereturiase cũu'quere añurõ co'teyapada'reogusami. “Téé apaturi a'tigupu, co'tenu'cũḡsami”, ni'i. Tojo weegu yu'u ne bopoyawe'e.

¹³ Yu'u mu'urē bu'e'quere queoro bu'ewã'cãña. Añurõ ějõpeosetiya. A'merĩ ma'ĩña. Marĩ Jesucristo me'rã nĩrã, tojo weemasĩ'i. ¹⁴ Espiritu Santu marĩpũre nimi. Cũ weetamuse me'rã Ō'acũ mu'urē weredutigu cũu'quere añurõ bu'eya.

¹⁵ Mu'u masĩtoja'a. Nipe'tirã Jesucristore ějõpeorã, Asiacjãrã yu'ure cõ'awijape'tia wa'awã. Na wa'tero ní'cãrã quẽ'rã Figelo, tojo nicã Hermógenes mejãrõta weewã. ¹⁶ Onesíforo pũricã tojo weetiwĩ. Ō'acũ cũrē, cũ ya wĩ'icjãrãrē pajaña'ḡsami. Pejetiri Onesíforo yu'ure wácũtutuacã weewĩ. Apeye quẽ'rãrē yu'u bu'iri da'reri wĩ'ipu nimicã, yu'ure bopoyasãtiwĩ. ¹⁷ A'tiro pe'e weewĩ. Cũ Romapu ejagu, yu'ure uputu a'macu niwĩ. Téé bocagupu, a'madu'uwĩ. ¹⁸ Marĩ wiogu masãrē beseatji nũmu Onesíforore pajaña'to. Cũ marĩrē ěfesopu weetamu'quere mu'u añurõ masĩsa'a.

2

Pablo Timoteore queoro weeditise ni'i

¹ Timoteo, mu'u yu'u macũ weronojõ nigũrē a'tiro nigũti. Jesucristo mu'urē añurõ weemi. Tojo weegu cũ weetamuse me'rã cũrē ějõpeonu'cũcã'ña. ² Yu'u pãjãrã masã tu'oropu bu'e'quere wereturiaya. “Ã'rãta yu'u bu'esere ãpẽrãrē queoro wereturiatu'sama” ni, mu'u i'arãnojojõrē wereya.

³ Mu'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri mu'urē ña'arõ wa'arosa'a. Ĕsãrē wa'a'caro weronojõ wa'arosa'a. Mu'urē tojo wa'acã, wácũtutuaya. Surara weronojõ weeya. Cũrē mejẽcã wa'acã, wácũtutuasami. ⁴ Surara cũ wiogu dutise dia'cũrē weesami. Surara nitigu weronojõ weetisami. Tojo weegu mu'u cũ weronojõ weeya. Jesucristo ye dia'cũrē weeya. ⁵ Apĩ quẽ'rã omari masũ cũ wiorã dutisenojõrē queoro weetigu, wapata'atisami. Na cũrē o'obo'quere o'otisama. Tojo weegu añuse bocasĩ'riḡũ, Jesucristo duti'quere queoro weeya. ⁶ Ni'cũ wesepu añurõ da'ragunojõ ti wese cjase dũcatise me'rã dua wapata'amasĩsami. Mu'u te weronojõ Ō'acũ ye cjasere añurõ bu'egu, te wapa mu'u quẽ'rã wapata'amasĩ'i. ⁷ Yu'u weresere wácũnrũña. Mu'u tojo weecã, marĩ wiogu nipe'tisere mu'urē masicã weegusami.

⁸ Jesucristore wácũña. Cũ wẽrĩ'cu nimigũ, masãcu niwĩ. Cũta dũporocjũ wiogu Davi pãrãmi nituriagu nimi. Yu'u Jesucristo ye añuse quetire weregu, tereta werewu. ⁹ A'te queti werese bu'iri yu'u pi'etisa'a. Yu'u ña'arõ weegũ weronojõ bu'iri da'reri wĩ'ipu ni'i. Ō'acũ ye queti

pūrīcā nipe'tiropu nibi'atoja'a. Yu'are bu'iri da'leri wi'ipū bi'adupō'que weronojō niwe'e. ¹⁰ Tojo weegu yu'u pi'etimigā, wācūtutua'a. Ō'acū bese'cārārē añurō wa'ato nīgū tojo wee'e. Na quē'rā marī weronojō Jesucristore ējōpeorā, yu'ruono'rāsama. Añubutiasere bocarāsama. Catinu'cūcārāsama. Tojo weegu nipe'tisere wācūtutua'a.

¹¹ A'tiro nise diacjūta ni'i:

Marī Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā wējēbosama.

Na tojo wējēcā, marī Jesucristo me'rā u'mūsepu catinu'cūrāsaa.

¹² Marī pi'etirā wācūtutuarā, cū wiogu nirōpu cū me'rā wiorā nirāsaa.

“Cārē masītisa'a” nicā, cū quē'rā marīrē “Masīwe'e”, nigūsami.

¹³ Marī cūrē añurō ējōpeotimicā, cū pe'e nipe'tise “A'tiro weeguti” nī'quere queoro weenu'cūsami.

Ō'acū ne ni'cāti nisoomasītisami.

Pablo Timoteore queoro bu'edutise ni'i

¹⁴ Mu'u bu'erārē a'te duporo yu'u oja'quere wācūdutiya. Āpērā ucūsetirinacū “Tojo mejēta ni'i”, nisama. Diacjū marī wiogu tu'oropu na tojo nisetisere du'udutiya. Te ucūse wapamarī'i. Āpērā wācūsere dojorēma. ¹⁵ Mu'u pe'e Ō'acū yere añurō bu'eya. Tojo nicā cū yere queoro weeya. Mu'u tojo weecā ī'agū, mu'arē “Añurō weemi”, nigūsami. Queoro wéegu, mu'u da'rasere bopoyasome. Diacjū cjasere Jesucristo ye quetire queoro wereturiaya. ¹⁶ A'ti turi cjase diacjū nitisere na ucūcā, ucūtamuticā'ña. A'tiro ni'i. Tere ucūrā, nemorō siape me'rā ña'arā wa'asama. ¹⁷ Na bu'ese marī upupu cāmi boase'saro weronojō āpērārē pē'rīpejawā'cāsa'a. Ā'rā puarā Himeneo, Fileto te boase weronojō masārē bu'erā, dojorēma. ¹⁸ Ā'rā Ō'acū ye quetire queoro bu'etima. A'tiro nima: “Masā wērī'cārā masātojacārā niwā”, nima. Na tojo nicā tu'orā, āpērā “¿Īsā de'ro ējōpeorāsariba?” ni wācūma. ¹⁹ Ō'acū cū ucūse cūu'que pūrīcā tutuari wi'i yeenu'cō'que weronojō ni'i. Cū ye queti ne ducayuwe'e. A'tiro ni'i. “Marī wiogu Jesucristo cū yarārē masīsami.” Tojo nicā “Nipe'tirā 'Jesucristo yarā ni'i, ni wācūrā ña'arō weesere du'uatō.”

²⁰ A'te queosere wereguti. Ni'cū peje cuogu ya wi'ipure peje bapari nisa'a. Uru me'rā wee'que pari, plata me'rā wee'que pari nisa'a. Tojo nicā apeye yucu me'rā wee'que pari, di'i me'rā yee'que pari nisa'a. Bosenu'ni nicā añuse parire na ba'awuaropu peosama. Apeye parire mejō nirī numu peosama. ²¹ Marī a'te weronojō ña'asere weetirā, bosenu'ni nicā añuse pari peose weronojō nirāsaa'a. Marī wiogu yarā waro nirāsaa'a. Cū nipe'tise añurō weedutisere queoro weerāsaa'a.

²² Tojo weegu mu'u ma'mapjia na uaripejasenōjōrē weeticā'ña. Queoro weeya. Jesucristore ējōpeoya. Masā quē'rārē ma'ña. Tojo nicā a'mequēse marīrō niña. Nipe'tirā queoro weerā Ō'acūrē ējōpeorā me'rā añurō nicā'ña. ²³ Āpērā tojo ucūma'acā, na me'rā ucūtamuticā'ña. Na tu'omasītima. Mu'u masī'i, na tojo ucūrā na uaro a'metu'tiyapatisama.

²⁴ Mu'u marī wiogure da'racō'tegu ni'i. Ne a'metu'titicā'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tirā me'rā añurō niña. Narē añurō bu'e, na mu'arē ña'arō weesī'ricā, tojo tu'oña'cā'ña. ²⁵ Mu'u bu'esere tu'osī'rītirārē añurō pajaña'se me'rā narē “A'tiro pe'e añurō weeya”, niña. Ō'acū na ña'arō wee'quere ducayugusami nīgū, tojo niña. Na ducayurā, diacjū cjasere ējōpeorāsama. ²⁶ Mu'u narē tere wercā, tu'omasīrāsama. Tojo weerā wātī yarā, cū dutiro weemi'cārā yu'ruwetiwijarāsama.

3

“A’ti turi pe’tise duporo dicuse ña’ase wã’cãrõsa’a” ni’que ni’i

1 Mu’u a’tere tu’omasĩña. A’ti turi pe’tise duporo peje ña’ase wã’cãrõsa’a. A’tiro wa’arosa’a. 2 Masã na ye cjase dia’cũrẽ uarãsama. Niyerure uaripejarãsama. “Åpẽrã yu’ruoro añuyuru’cã’a”, ni wãcũrãsama. Masĩbutiarã weronjõ ucũma’arãsama. Õ’acũrẽ uatirã, ña’arõ cũrẽ ucũrãsama. Na pacusumuarẽ yu’runu’cãrãsama. Åpẽrã narẽ añurõ weemicã, “U’sãrẽ añurõ weepu”, ne nisome. Narẽ e’catise o’osome. Wiopesase me’rã Õ’acũrẽ ejõpeosome. Marĩ ejõpeosetisere mejõ nisere weronjõ wãcũrãsama. 3 Ne åpẽrãrẽ ma’isome. Pajaña’sẽ moorãsama. Ucjasepiarã nirãsama. Na no’o uaro ña’arõ weesĩ’rĩsere weerãsama. Åpẽrãrẽ ña’arõ pi’eticã weerãsama. Ne cã’rõ añusere uasome. 4 Na me’rãcjãrã nimi’cãrãrẽ ña’arõ weerãsama. No’o uaro weema’acã’rãsama. Na uputu “Åpẽrã yu’ruoro añuyuru’cã’a”, ni wãcũrãsama. Õ’acũ pe’ere wãcũrõnojõ o’orã, e’cati nisetisenojõ dia’cũrẽ wãcũrãsama. 5 Õ’acũrẽ ejõpeorã weronjõ weesoarãsama. Na weesetise me’rã pe’e Õ’acũ tutuasere “Tojo niwe’e”, nirãsama.

Nanojõ me’rã ne cã’rõ ba’patima’aticã’ña. 6 Na tojo weerãnojõ a’tiro weesama. Ucũme’rĩse me’rã wi’seripu sãjãasama. Sãjãa, numia tiro toduporo ña’arõ wee’cãrã bu’iritirã, wãcũtuatirãrẽ nisoõ dojorẽsama. Narẽ mejẽcã ejõpeocã weesama. Na numia nipe’tise ña’arõ weesere uaripejasama. 7 Nipe’tise bu’esere masĩsĩ’rĩmirã, ne diacjũ cjasere masĩtu’ajatisama. 8 Numiarẽ nisoori masã puarã Janes, Jambres weronjõ nima. Na duporopu Moisé nícateropure na Egiptocjãrã tu’oña’rĩ masã nicãrã niwã. Na Moisére ĩ’atu’ticãrã niwã. Diacjũ cjasere ne uaticãrã niwã. Na weronjõ ã’rã quẽ’rã diacjũ cjasere uatima. Ña’arõ wãcũpo’cãrã ne queoro ejõpeomasĩtima. 9 Na ucũma’ase maata pe’tirosa’a. Nipe’tirã na ucũcã tu’orã, “Tojo nima’arã weema”, nirãsama. Moisére uati’cãrã Janes, Jambres weronjõ wa’arosa’a. Titapure na nima’asere masã masĩcãrã niwã. Mejãrõta tja ã’rã quẽ’rãrẽ na nima’asere masĩrãsama.

Pablo Timoteore “A’tiro weeya” cã nituo’que ni’i

10 Mu’u pũrĩcã yu’u bu’ese nipe’tisere añurõ masĩ’i. Yu’u weesetisere, yu’u weesĩ’rĩsere masĩ’i. Tojo nicã yu’u Õ’acũrẽ ejõpeosere masĩ’i. Åpẽrã queoro weeticã, yu’u tojo tu’oña’sere mu’u masĩ’i. Yu’u ma’isetisere, mejẽcã wa’acã wãcũtutuasere mu’u masĩ’i. 11 Masã yu’ure ña’arõ weecã, pi’etiwu. Nipe’tise a’tẽ macãrĩpu wa’a’quere mu’u masĩ’i. Antioquíapu, Iconiõpu, Listrapu yu’u pi’eti’quere mu’u masĩ’i. Pi’etisetirinucũ marĩ wioõ yu’ure yu’ruweticã weewĩ. 12 Diacjũta ni’i. Jesucristore ejõpeorã nipe’tirãrẽ Õ’acũ uaronojõ añurõ weesĩ’rĩrãrẽ åpẽrã ña’arõ weerãsama. 13 Ña’arĩ masã, tojo nicã nisoori masã nemorõ ña’arõ weenemopeorãsama. Nisoonemowã’cãrãsama. Nisoorã nimirã, na quẽ’rã nisoono’o, ejõpeorãsama.

14 Mu’u pũrĩcã mu’urẽ bu’e’quere queoro ejõpeonu’cũcã’ña. Queoro weeya. Mu’u tere “Diacjũta ni’i”, nisa’a. Mu’u mu’urẽ bu’e’cãrãrẽ masĩ’i. 15 Mu’u wĩ’magãputa Õ’acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere masĩnu’cãwã. Tere bu’égũ, mu’u Õ’acũ yere masĩwũ. Masĩ, Jesucristore ejõpeose me’rã yu’ruono’wũ. 16 Õ’acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere ojadutigu, cã masise

o'ose me'rā ojaduticu niwī. Te oja'quere bu'érā, diacjū nisere masīno'o. Marī ña'arō wee'que quē'rārē “Ñ'a'a ni'i”, nino'o. Marī ña'arō wee'quere ducayumasīcā wee'e. Tere bu'érā, queoro weenu'cūmasī'i. ¹⁷ Ō'acū cū yarārē nipe'tise añurō weesere weemasīato nīgū cū ye cjasere ojaduticu niwī.

4

¹ Jesucristo nipe'tirā wiogu tutuaro me'rā a'tigusami. A'tigu, masā catirārē, wērī'cārārē besegusami. Ō'acū, tojo nicā Jesucristo tu'oropure mu'urē a'tiro weeduti'i. ² Masārē Ō'acū ye quetire wereya. Nipe'tisetiri masā tu'osī'ricā, wereya. Na tu'osī'rīticā quē'rārē, werenu'cūcā ña. Mu'u weresere tu'orā, ējōpeorāsama. Na queoro weeticā, tu'tiya. “A'tiro weeroua'a”, niña. Narē bu'égū, queoro pajaña'se me'rā wereme'ricā'ña. ³ Be'ropure masā añuse bu'esere uatirāsama. Tojo weegu a'tiro nicārē queoro bu'ewe'oya. Be'ropure a'tiro wa'arosa'a. Na, na uaro weerāsama. Na tu'otu'sase dia'cūrē tu'osī'rīrāsama. Tojo weerā tere bu'eajā pājārārē a'marāsama. ⁴ Na diacjū cjasere tu'osome. Nipe'tise no'o werema'ase pe'ere tu'orāsama. ⁵ Timoteo, mu'u pūrīcā queoro wācūña. Mu'u Jesucristo ye quetire werecā, masā mu'urē ña'arō weerāsama. Na tojo weecā, wācūtutuaya. Jesucristo masārē yu'ruomi nise quetire du'ucūurō marīrō werenu'cūcā'ña. Mu'urē weeduti'quere weetu'ajanu'cōña.

⁶ Yu'u wērīatjo cārō du'sa'a. Yu'ure masā Ō'acūrē wa'icūrārē ūjāamorōpeo'caro weronojō wa'arotiro wee'e. Tojo weegu mu'urē tojo duti'i. ⁷ Yu'u Jesucristo ye quetire weregu, nipe'tise yu'u tutuaro pōtēorō weewu. Nipe'tise Ō'acū yu'ure duti'quere tu'ajatoja'a. Ne cārē ējōpeodu'uwe'e. ⁸ Ni'cārōacārē majā Ō'acū yu'ure añurō wee'que wapa o'ootje du'sa'a. Marī wiogu Ō'acū masārē beseatji numu nicā, yu'ure o'ogusami. Cū masārē queoro besemi. Yu'u dia'cūrē o'osome. Nipe'tirā cūrē ējōpeorā cū a'tiatjere uarārē o'ogusami.

Pablo cū ye cjasere were'que ni'i

⁹ Mu'u pōtēorō a'tita basioro yu'u tiropu maatacure ī'agū a'tia. ¹⁰ A'tiro ni'i. Crescente wāmetigu Galacia wāmetiropu wa'awī. Tojo nicā Tito Dalmaciapu wa'awī. Demas pūrīcā a'ti turi cjasere nemorō ma'iyu'runu'cāgū, yu'ure cō'awā'cā wa'awī. Cū Tesalónicapu wa'awī. ¹¹ Luca dia'cū yu'u me'rā nimi. Marcore a'maña. Mu'u me'rā a'tiato. Cū yu'ure weetamusere u'a. ¹² Yu'u Tíquicore Éfesopu o'ówu. ¹³ Mu'u a'tigu, yaro su'tiro asibusuro bu'icjárōrē miitia. To Troa wāmetiri macā Carpo ya wi'ipū nisa'a. Yé papera tūrūrīrē miitia. Wa'icūrā caseri me'rā oja'que yé caserire acobojotibutiācā'ña.

¹⁴ Alejandro cōme me'rā da'rari masū yu'ure ña'abutiario weewī. Ō'acū marī wiogu cū wee'caro ejatuaro cūrē bu'iri da'regusami. ¹⁵ Mu'u pūrīcā cūrē tu'omasīña. Cū marī bu'esere ne uatiyu'ruami.

¹⁶ Ne waro wiorā yu'ure sērītiña'cā, ne ni'cū yu'ure weetamutiwī. Nipe'tirā yu'ure cō'awā'cā wa'awā. Ō'acū na tojo wee'quere acobojocā u'a. ¹⁷ Ō'acū pūrīcā yu'ure weetamuwī. Yu'ure tutuase o'owī. Tojo weegu wiorārē yu'u a'tiro werewu. Jesucristo masā ña'arō niseti'quere yu'ruomi nise quetire narē werepe'ocā'wū. Nipe'tirā a'ti umucocjārā judío masā nitirā te quetire tu'oato nīgū tojo werewu. Apeye quē'rārē Ō'acū

yu'ure a'tiro weewī. Yaiwa ba'ano'bo'cure weronojō wiose wa'teropu nigūrē yu'rūweticā weewī. ¹⁸ Tojo nicā nipe'tise yu'ure be'ropu ña'arō weeatjere yu'rūweticā weegasami. Ɖ'musepu cū wiogu nirōpu yu'ure miagūsami. Masā Ō'acūrē añurō ucūnu'cūato. Tojota wa'ato.

Pablo añudutituo'que ni'i

¹⁹ Prisca, Aquila añuato. Tojo nicā Onesíforo ya wi'icjārā quē'rā añuato. ²⁰ Erasto Corintopu tojaque'awī. Trófimoma dutitigure Miletopu cō'awā cātiwu. ²¹ Mu'u pōtēorō a'tita basioro pu'ecu dūporo a'tia. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nipe'tirā marī acawererā mu'urē añudutima.

²² Jesucristo marī wiogu mu'u me'rā niato. Ō'acū musā nipe'tirārē añurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Titore ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tito wāmetigure ojacu niwī. Tito judío masū mejēta nica niwī. Pablo Titoreta Creta nūcūrōpū Jesucristo ye quetire añurō bu'eyapatitu'ajadutigu cūucu niwī. Tojo nicā Jesucristore ējōpeori curuacjārā sājācā weedutigu cūucu niwī. A'ti pūrīrē cūrē bu'enemogū cū da'rasere masiāto nīgū wācūtutuacā weenemogū ojacu niwī.

Pablo Titore oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo Ō'acūrē da'raco'tegu Jesucristo besečū'cu ni'i. Cū, cū ye quetire weredutigu cūuwī. Ō'acū cū bese'cārārē añurō ējōpeocā masāgū yū'ure cūuwī. Tojo nicā narē Ō'acū ye, diacjū cjasere masīdutigu cūuwī. Queoro Ō'acū ūaronojō weedutigu tojo cūuwī. ² Apeyere, narē Ō'acū tiropū catinu'cūatjere e'catiyudutigu cūuwī. Ō'acū nisootimi. Cū a'ti turi weese dūporo "Catise pe'titiatjere o'oguti", nitojacu niwī. ³ Ni'cārōacārē cū "Tojo weeguti" nīcatero eja'a. Tojo weegu cū ye quetire weresijase me'rā "Cū tojo weeguti" nī'quere masārē masīcā weemi. Ō'acū marīrē yū'ruogu cū dutiro me'rā yū'ure te quetire weredutiwī.

⁴ Tito, mū'u yū'u macū weronojō ni'i. Marī ni'cārōnojō ējōpeose cū'o. Mū'urē a'ti pūrīrē oja'a. Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī űa'arō wee'quere yū'ruogu añurō weeato mū'urē. Pajaña'to. Mū'urē ejerisājācā weeato.

Pablo Titore bu'eduti'que ni'i

⁵ Mū'urē Creta wāmetiri nūcūrōpū cūuwā'cātiwū. Yū'u weepe'oti'quere tu'ajanū'cōdutigu tojo weewū. Tojo nicā yū'u nīrōnojōta topū nise macārīrē, te macārīnucū Jesucristore ējōpeori curuacjārārē sū'ori wejepeojārē sōrōdutiwū. A'tiro niwū: ⁶ "Sū'ori wejepeorā a'tiro nisetirārē sōrōña. 'Náta űa'arā nima' nino'ña marīrānojōrē sōrōña. Na ni'cārērā numiata nūmotiāto. Na pō'rā quē'rā Jesucristore ējōpeorāta niato. 'Na no'o ūaro űa'arō weema' nino'rā niticā'to. Tojo nicā yū'runū'cāsepijarā niticā'to", niwū. ⁷ Ni'cū Jesucristore ējōpeori curuacjārārē sū'ori wejepeogu Ō'acū ye cjasere co'tegu nimi. Tojo weegu "Cūta űa'agū nimi" nino'ña marīgūnojō niato. Cū ūaro dia'cū dutigūnojō, uamuñagūnojō niticā'to. Tojo nicā que'agu, cumucabucu no'o űa'arō weese me'rā niyeru wapata'asī'rīgūnojō niticā'to. ⁸ A'tiro pe'e niato. Sijari masā cū ya wi'ipū wa'acā, añurō pōtērīgūnojō niato. Añusere weegūnojō niato. Tojo nicā añurō wācūyu weesetigūnojō, āpērārē queoro weegūnojō niato. Ō'acū ūaro dia'cū weegū niato. Queoro weesetigūnojō niato. ⁹ Ō'acū yere, diacjū cjase cūrē bu'e'quere weenu'cūcā'to. Tojo weegu āpērā quē'rārē Jesucristo ye queti queoro bu'ese me'rā narē wācūtutuacā weemasīsami. Āpērā pe'ere te bu'esere mejēcā ucūrārē queoro wācūcā weemasīsami.

¹⁰ A'tiro ni'i. Pājārā Ō'acūrē yū'runū'cārā nima. Na no'o ūaro ucūma'a, masārē mejēcā ējōpeocā weema. Judío masāta tojo weeyū'runū'cāma. ¹¹ Na niyeru wapata'ama'asī'rīrā, no'o ūaro bu'ema'acā'sama. Na bu'ese

me'rã pãjãrã ni'cũ põ'rã ni'cã wi'icjãrãrẽ dojorẽpe'ocã'sama. Tojo weerãrẽ na bu'esere cã'mota'aya.

¹² Duporopu ti nucurõ Cretacjũ ojari masũ ti di'tacjãrãrẽ ojagu, a'tiro ojacu niwĩ: "A'to Cretacjãrã nisoosepijarã nima. Wa'icurã weronojõ tu'omasitirã nima. Ba'awãrĩrã, teesepijarã nima." ¹³ Cũ narẽ diacjũta ojacu niwĩ. Tojota nima. Tojo weegu tocjãrã Jesucristore ãjõpeorã ña'arõ weesetirãrẽ tu'tiya. Narẽ queoro ãjõpeodutigũ tojo weeya. ¹⁴ Judio masã no'o ñaro wãcũboca werema'asere tu'oticã'to nĩgũ añurõ bu'eya. Tojo nicã no'o na dutima'asere tu'oticã'to nĩgũ tojo weeya. Na Õ'acũ yere, diacjũ cjasere uatima.

¹⁵ Judio masã apewe ba'asere ba'adutitisa. "Tere ba'arã, Õ'acũ duti'quere yu'rũnũ'cãrã wee'e", nisama. Tojo niwe'e. Marĩ nipe'tirã bu'iri marĩrã tu'oña'rã ba'acã, añu ni'i. Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãrã mejẽta wee'e. Æpẽrã Jesucristore ãjõpeotirã nipe'tisere ña'arõ wãcũsama. A'tiro ni'i. Na wãcũseputa, na tu'oña'seputa ña'asãjãcã'sama. Tojo weerã na ña'arõ weesere ne bujawetitisa. ¹⁶ Na "Õ'acũrẽ mas'i", nimima, nĩrã. Marĩ pe'e na weesetisere ï'arã, mas'i. "Na cũrẽ mas'itisa", nino'o. Na ña'ayu'ruarã, Õ'acũ dutisere yu'rũnũ'cãrã, ne cã'rõ añurõ weemas'itisa.

2

Queoro bu'edutise ni'i

¹ Mu'u bu'egu, Õ'acũ ye cjasere diacjũ nirõnojõta bu'eya. ² A'tiro bu'eya. Bucurã umua wiopesase me'rã weesetiatu. Na wiopesase me'rã ï'ano'ato. Añurõ wãcũyu weesetirãnojõ niato. Apeyere queoro ãjõpeoato. A'merĩ ma'isetiatu. Mejẽcã wa'acã, nu'cãpoato. ³ Bucurã numiarẽ mejãrõta bu'eya. Õ'acũrẽ ãjõpeorã numia weewuasenojõrẽ weeato. Æpẽrãrẽ ña'arõ ucjaticã'to. Que'aticã'to. Nipe'tise na añuse weesetise me'rã Æpẽrãrẽ queose o'ato. ⁴ Bucurãnumia ne marãputirãnumiarẽ a'tiro weeato. Na marãpusumuarẽ, na põ'rãrẽ ma'icã weeato. ⁵ Tojo nicã narẽ añurõ wãcũyu weeseticã weeato. Ña'ase marĩrõ nicã weeato. Bucurãnumia na añurõ weese me'rã ne marãputirãnumiarẽ na ye wi'seripu añurõ co'temasicã weeato. Ma'ise me'rã Æpẽrãrẽ añurõ weecã weeato. Na marãpusumuarẽ añurõ yu'ticã weeato. Na tojo weecã ï'arã, ne ni'cũ Õ'acũ ye quetire "Tojo niwe'e", nĩmas'isome.

⁶ Ma'mapjiare mejãrõta wereya. Narẽ añurõ wãcũyu weesetirã niato nĩgũ tojo weeya. ⁷ Mu'u basuta nipe'tise mu'u weese me'rã nipe'tirãrẽ añuse queose o'oya. Narẽ bu'egu, nipe'tisere nisooro marĩrõ wiopesase me'rã bu'eya. ⁸ Queoro ucũña. Mu'u tojo weecã, Æpẽrã ne "Tojo niwe'e", nisome. No'o mu'u bu'esere uatignojõ queoro mu'u bu'ecã tu'ogu, bopoyagusami. Marĩ bu'esere ne ña'arõ ucũsome.

⁹ Da'raco'terãrẽ a'tiro werecasaya: "Nipe'tise musã wiorã dutisere yu'tiya. Narẽ e'caticã weeya. Ye'suticã'ña", niña. ¹⁰ "Musã wiorã yere yajaticã'ña. Tojo weronojõ o'orã, añurõ weese me'rã pe'e narẽ ãjõpeocã weeya", niña. Tojo weese me'rã Æpẽrã Õ'acũ marĩrẽ yu'ruogu ye bu'esere "Añubutiase ni'i", ni ï'arãsama.

¹¹ A'tiro ni'i. Õ'acũ marĩrẽ ma'igũ, nipe'tirã a'ti nucũcãcãrã na ña'arõ weeseti'quere yu'ruos'ĩrĩgũ, Jesucristore o'ocũ niwĩ. ¹²⁻¹³ Jesucristo marĩ wioгу tutuayũ'rugũ, marĩrẽ yu'ruogu nimi. Be'ro cã añurõ asistese me'rã

apaturi a'tigusami. A'tocatero cū a'tiatjere yucueri curare Ō'acū marīrē ña'asere, ña'arō ɯaripejasere du'udutimi. Apeyenojōrē weeati dɯporo wācūyutojaca be'ropu weedutimi. Tojo nicā queoro weeseti, añurō ējōpeodutimi. ¹⁴ Jesucristo marī ña'arō weesere yu'ruweticā wéegu, wērībosacu niwī. Cū marīrē cū yarā sājādutigu, ña'ase moorā niato nigū tojo weecu niwī. Marīrē e'catise me'rā añurō weeseticā ɯasami. Tojo weegu wērībosacu niwī.

¹⁵ A'tereta mu'u narē bu'eya. Narē wācūtutuanemocā weeya. Na ña'arō weesetisere narē masicā weeya. Mu'u āpērārē dutigu niyugu, tojo weeya. Ne ni'cū mu'urē tojo ī'acō'aticā'to.

3

Jesucristore ējōpeorā weewuase ni'i

¹ Tocjārā Cretacjārārē a'tiro weedutiya. “Wiorā dutisere yu'tiatio. Nipe'tise añurō weesenojōrē weeato. ² Ne āpērārē ña'arō ucjaticā'to. Āpērā me'rā ūrūsātīrāta, narē añurō ucūato. Ma'ise me'rā nipe'tirārē añurō weeato”, niña narē.

³ Todɯporopure marī quē'rā tu'omasītīrā, Ō'acūrē yu'rūnu'cāsepijarā niwū. Marī bajuduti'cārā weronojō niwū. No'o ɯaro nipe'tisere ɯaripejawu. Ña'arō weenu'cūwū. Nipe'tirārē ɯowu. Āpērā marīrē yabicā, marī quē'rā narē yabia'mewū. ⁴⁻⁵ Marī tojo weeseticā, Ō'acū cū añurō weesere, cū ma'isere ī'ogū, marīrē yu'ruowī. Marī añurō weesere ī'agū mejēta yu'ruowī. Cū pajaña'gū, marīrē yu'ruowī. Apaturi marīrē wī'marā ne bajuarārē weronojō weewī. Cū wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere cō'agū yu'ruowī. Espīritu Santu marīrē añurā wa'adutigu dɯcayuwī. ⁶ Jesucristo marīrē yu'ruo'cu me'rā Ō'acū Espīritu Santu tutuasere marīrē o'oyu'rūnu'cāwī. ⁷ Ō'acū ma'īgū cū añurō weese me'rā marī ña'arā nīmī'cārārē añurā wa'acā weecu niwī. Tojo weerā marī catinu'cūatjere e'catise me'rā yucuerā, cū “O'oguti” nī'quere ñe'erāsa'a.

⁸ Te yu'u ucū'que diacjū warota ni'i. Mu'u tere narē bu'enu'cūcā, ɯputu ɯasā'a. Mu'u tojo weecā, Ō'acūrē ējōpeorā añuse dia'cūrē weerāsama. Tojo weese añuse ni'i. Nipe'tirārē añurō wa'acā weese ni'i. ⁹ Apeye, mejō waro ucū, a'metu'tima'asere cā'mota'aya. Judío masā na dɯ'pocātīmujāti'que ucūma'asere cā'mota'aya. Tojo nicā Moisé duti'quere a'merī “Tojo niwe'e” ni ūrūsāsere cā'mota'aya. Nipe'tise te wapamarīse, na ucūma'ase ni'i.

¹⁰ Jesucristore ējōpeori curuacjārārē dɯcawaticā weegunojōrē “Tojo weeticā'ña”, niña. Mu'u ni'cāti o puati werecūmī, musā me'rā nigūrē cō'awīrōña. ¹¹ “Ējōpeogu nimīgū, dojogu weesami. Cū bu'iri dā'reno'acjuputa nisami”, ni masītoja'a.

Pablo āpērārē weetamuduti'que ni'i

¹² Yu'u Artemarē o Tīquicore mu'u tiropu o'ócā, mu'u pe'e yu'u tiropu dɯcayuwā'cātia. Mu'u pōtēorō a'tita basioro yu'ure ī'agū a'tia. Yu'u Nicópolipu nigūsa'a. Topu “Pu'ecu tō'ogūti”, niwū. ¹³ Nipe'tise mu'u weetamuta basiosere Zenas, masārē ucūbosagure weetamuña. Apolo quē'rārē weetamuña. Narē dɯ'sasenojōrē o'oya. Na mu'u tojo weecā, apesepu yu'ruarā, apeyenojōrē dɯ'sano'some. ¹⁴ Marī me'rācjārā Jesucristore ējōpeorā quē'rā añuse dia'cū weeato. Āpērārē apeyenojō

moocã ĩ'arã, weetamuato. Tojo weerã na catiri ʘmũcore mejõ waro nisome.

Pablo añudutituo'que ni'i

¹⁵ Nipe'tirã yu'u me'rã nirã mu'urẽ añudutima. Marĩ me'rãcjãrã Jesucristore ejõpeorã añuato. Ő'acũ musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Filemórë ojáca pŭrĩ ni'i

A'ti pŭrĩ a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Filemó wāmetigore ojacu niwĩ. Cũ ne waro Romapũ bu'iri da'reri wi'ipũ wa'anũ cācaterore a'ti pŭrĩrë ojacu niwĩ. Filemó Colosacjũ nicu niwĩ. Pablota cŭrë Jesucristore ëjõpeocã weecu niwĩ.

Filemó su'ti da'reri wi'i wiogu nicu niwĩ. Tojo weegu da'raco'teri masã cucucu niwĩ. Cũ, cũ ya wi'ipũ Jesucristore ëjõpeorãrë su'ori nerënu'cũcã'cu niwĩ.

Pablo Filemórë a'tiro nicu niwĩ: “Ni'cārõacãrë Onésimo mu'u tiropũ da'raco'temi'cu Jesucristore ëjõpeomi. Cũ mu'urë da'raco'tecaterore ña'arõ weecu niwĩ. Cũ mu'u tiropũ ejacã, cŭrë añurõ weeya. Cũ ña'arõ wee'que wapa mu'u wapasecãma, yu'u cŭrë wapayebosaguti”, nicu niwĩ Pablo.

Pablo Filemórë oja'que ni'i

¹ Yu'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. Filemó, marĩ acaweregu Timoteo me'rã mu'urë oja'a. Mu'u ũsã uputu ma'igũ Jesucristo yere weretamugũ ni'i. ² Mu'u ya wi'ipũ Jesucristore ëjõpeori curuacjãrã nerëwuarã quë'rãrë oja'a. Marĩ acawerego Apia wāmetigore, tojo nicã Arquipo quë'rãrë oja'a. Cũ ũsã weronojõ Jesucristo yere weregu tutuaro me'rã da'ranu'cũsami.

³ Musãrë Ô'acũ marĩ pacu, Jesucristo marĩ wiogu añurõ weeato. Musãrë ejerisãjãcã weeato.

Pablo Filemó ye cjasere ucũ'que ni'i

⁴⁻⁵ Yu'u mu'urë “A'tiro weemi”, nicã tu'owu. “Marĩ wiogu Jesure ma'imi, cŭrë ëjõpeomi” nisere tu'owu. Tojo nicã “Jesure ëjõpeorãrë mejãrõta ma'imi” nisere tu'owu. Tojo weegu Ô'acũ yu'u wiogure sërĩgũ, mu'urë sërĩbosasetirinucũ e'catise o'o'o. ⁶ Mu'u ëjõpeosere ãpërãrë wereturiacã uagu sërĩbosa'a. Jesucristo marĩrë añurõ weesere masĩtu'ajato nígũ sërĩbosa'a. ⁷ Acaweregu, mu'u Jesucristore ëjõpeorãrë wãcũtutuacã weewu. Tojo weegu yu'u mu'u me'rã e'cati'i. Mu'u ãpërãrë ma'isere tu'ogu, wãcũtutua'a.

Onésimo Filemórë da'rawã'ñaco'tegu ni'cure “Añurõ ñe'eña” ni'que ni'i

⁸ Filemó, mu'u añurõ weeseti'i. Tojo weegu yu'u Jesucristo besecũ'cu niyugu, mu'urë “A'tiro weeroua'a”, ni dutimasĩ'i. ⁹ Sõ'owaro dutibuti-asĩ'rĩtisa'a. Ma'ise me'rã pe'e mu'urë “Tojo weeya”, nisĩ'rĩsa'a. Yu'u bucũ ëjã wa'a'a. Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. ¹⁰ Mu'urë Onésimo ye cjasere “A'tiro weeya”, nisĩ'rĩsa'a. A'topũ bu'iri da'reri wi'ipũ cũ Jesucristore ëjõpeonũ'cãmi. Yu'u macũ weronojõ nimi.

¹¹ Toduporopure cũ mu'urë da'raco'tegu queoro weeticu niwĩ. Ni'cārõacã pŭrĩcãrë marĩ puarãrë mu'urë, tojo nicã yu'ure weetamumasĩmi. ¹² Mu'u tiropũ cŭrë yu'u uputu maigũrë o'óguti tja. Cŭrë añurõ ñe'eña. ¹³ A'topũ cŭrë yu'u me'rã tojaque'acã uami'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. Cũ a'topũ nirõ ejaturo mu'u yu'ure weetamubo'quere weetamubosami. ¹⁴ Mu'u dutiro pe'e yu'u weesĩ'rĩsa'a. Mu'u “Jau” nicãma, mu'u tojo nise yu'u dutibutiase

mejēta nirōsa'a. Mu'u uaronojō wa'arosa'a. ¹⁵ Apetero weero a'tiro wa'apā. Onésimo yoaticā aperopu wa'apī. Ni'cārōacārē mu'urē cūrē cuonu'cūdutiro tojo wa'aro wa'apā. ¹⁶ A'tocaterore mu'urē da'raco'tegu weronjō nisome. Mu'urē da'rawā'ñaco'tegu nemorō nigūsami. Mu'u acaweregu mu'u ma'igū waro weronjō nigūsami. Yu'u cūrē uputu ma'i'i. Mu'u pūrīcā tjāsa'a. Cū mu'urē da'rawā'ñaco'tegu se'saro nisome. Jesucristore ējōpeogu, mu'u acaweregu weronjō nigūsami.

¹⁷ Marī puarā Jesucristore ējōpeorā ni'i. Tojo weegu yu'ure mu'u “Yu'u me'rācjū waro nimi”, nīmasī'i. Tojo weegu yu'ure ñe'egū weronjō Onésimorē ñe'eña. ¹⁸ Cū apeyenojō dojorēcāma, o wapamoocā, yu'ure tere wapaseeya. ¹⁹ Yu'u basuta a'tere oja'a. Wapayeguti. Tojo nimigū, mu'urē a'tiro nīmasīsa'a. Yu'u Jesucristo ye quetire mu'urē ējōpeocā weewa. Tojo wee'que wapa mu'u yu'ure wapamoo'o. ²⁰ Acaweregu, mu'u Jesucristore ējōpeogu niyugu, Onésimorē añurō ñe'ecā ua'a. Tojo weegu yu'ure wācūtutuacā weeya.

²¹ Yu'u mu'urē “Yu'tigusami”, ni masītoja'a. Tojo weegu oja'a. Yu'u duti'que nemorō weegusa'a.

²² Tojo nicā apeye quē'rārē nibaque'oguti. Yu'u cārīatjore apoyuya. Ō'acū māsā sērīsere tu'ocā, māsā tiropu wa'agusa'a.

Pablo cū añudutituo'que ni'i

²³ Epafras yu'u me'rācjū Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu nimi. Cū quē'rā mu'urē añudutise o'omi. ²⁴ Yu'u me'rā da'rarā Marco, Aristarco, Demas, tojo nicā Luca añudutima.

²⁵ Marī wiogu Jesucristo māsārē añurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Hebreo masārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē hebreo masārē (judío masārē) ojacu niwī. Cū oja'care añurō waro masīno'ña marī'i.

A'ti pūrī Jesucristore ějōpeodu'use pu'to nirārē ojano'caro niwī.

A'tiro ojacu niwī. Cristo nipe'tirā bu'ipu nimi nisere ojacu niwī. Ę'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā bu'i, Moisé, tojo nicā cū dutise bu'i nimi nisere ojacu niwī. Tojo nicā Cristo pa'ia wioḡu waro weronojō nīgū, Melquisedec weronojō nimi nisere ojacu niwī. “Tojo weerā Cristore ějōpeonu'cūcā'ña”, ni ojacu niwī.

Ō'acū cū macū me'rā masārē ucūcu niwī nise ni'i

¹ Daporoḡu Ō'acū marī ñecūsūmua judío masārē pejetiri ucūcu niwī. Cū, cū ye queti weremu'tārī masārē mejēcānojō dia'cū werecu niwī. Āpērārē bajuyoroḡu werecu niwī. Āpērārē quē'ese weronojō ī'ocu niwī. Āpērārē quē'erōḡu werecu niwī. ² A'tocaterore a'ti umuco pe'tiatji daporo cū macū me'rā cū ye cjasere marīrē ucūmi. Ne waroḡa Ō'acū cū macū me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere weecu niwī. Tere wééḡu, nipe'tise cū macū ye tojadutigu tojo weecu niwī. ³ Cúta Ō'acū asistesere cuḡu nimi. Ō'acū tutuayu'ruḡu, añuyu'ruḡu nimi. Cū macū quē'rā cū weronojōta nimi. Cū ucūtutuase me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere cū ne waroḡu weenu'cā'caro weronojōta ninu'cūcā weemi. Cū wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere yu'ruocu niwī. Tojo wééca be'ro u'museḡure Ō'acū tutuayu'ruḡu dujiri cūmurōḡu ejanujācu niwī.

Ō'acū macū Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā nemorō nimi nise ni'i

⁴ Ō'acū cū macūrē cū wioḡu nisere o'oturiacu niwī. Tojo weegu cū macū cūrē wereco'terā u'musecjārā bu'ipu tojacu niwī. ⁵ Ō'acū cū macūrē a'tiro nicu niwī:

Mu'u yu'u macū ni'i.

Ni'cācā me'rā yu'u mu'u pacu ni'i nisere ī'o'o, nicu niwī.

Cū, cūrē wereco'terārē tojo niticu niwī. Tojo nicā cū macū ye cjasere ucūḡū, a'tiro nicu niwī:

Yu'u cū pacu nigūti.

Cū yu'u macū nigūsami, nicu niwī.

Cūrē wereco'terā pe'ere ne tojo nīticu niwī. ⁶ A'tiro weecu niwī. Cū macū masā ma'mi ni'cū nigūrē a'ti nucūcāḡu bajuacā weecu niwī. Tojo wa'acā wééḡu, Ō'acū a'tiro nicu niwī:

Nipe'tirā yu'ure wereco'terā yu'u macūrē ejaque'a, ějōpeoato, nicu niwī.

⁷ Ō'acū cūrē wereco'terā pe'ema a'tiro nicu niwī:

Yu'u, yu'ure wereco'terārē wī'rō weronojō upaticā wee'e.

Narēta tja pecame'e weronojō upaticā wee'e.

⁸ Cū macū pe'ere “A'tiro weeguti”, nicu niwī:

Mu'u Ō'acū nise, wioḡu nise ne pe'tisome.

Mu'u masārē queoro dutigusa'a.

⁹ Mu'u queoro weesere ma'i'i.

Āpērā ña'arō weese pe'ere yabi'i.

Tojo weegu yu'u Ō'acū mū'urē besegu, wiogu sōrōgū, u'se me'rā wa'rewā. Mū'u me'rācārā bu'i tojacā weewū.

Masā mū'urē “Añuyu'ruagu nimi”, nima.

¹⁰ Apero Ō'acū cū macārē ucū'quere a'tiro ojano'wā:

Wiogu, ne waropure mū'u basuta a'ti turire, u'musere bajurēwā.

¹¹ A'te mū'u wee'que pe'tirosa'a.

Mū'u pūrīcā pe'tisome.

Ninu'cūgūsa'a.

Nipe'tise mū'u wee'que su'ti weronojō boadijarosa'a.

¹² Mū'u tere su'ti weronojō tuupe'egusa'a.

Nipe'tise te ducayuno'rōsa'a.

Mū'u pūrīcā ne ducayuwe'e.

Mejārōta ninu'cū'u.

Mū'u catiri umūco ne pe'tisome, nicu niwī Ō'acū cū macārē.

¹³ Ō'acū a'te quē'rārē cū macārē a'tiro nicu niwī:

Yu'u tiro wiogu dujiri cūmurō diacjū pe'e dujigusa'a.

Mū'urē ī'atu'ti'cārā mū'u doca tojape'ticā weeguti.

Yu'u tojo weeri cura mū'u dujigusa'a, nicu niwī.

Cārē wereco'terā pe'ere ne ni'cārē tojo niticu niwī. ¹⁴ Nipe'tirā Ō'acūrē

wereco'terā bajutirā nima. Na cū dutisere weeco'terā nima. Na cū

yu'ruono'cārārē weetamudutigu o'ó'cārā nima.

2

Ō'acū masārē yu'ruo'que quetire wācūnurādutise ni'i

¹ Ō'acū cū macārē nipe'tirā wiogu wa'acā weecu niwī. Tojo weerā Jesucristo ye quetire marī tu'o'quere nemorō wācūnurādūa'a. Tere wācūtirā, mejēcā ējōpeobosa'a nírā, wācūnurādūa'a. ² Duporopure Ō'acū cūrē wereco'terā u'musecjārārē cū ye quetire wereduticu niwī.

“Na were'que diacjū ni'i”, nino'caro niwū. Tojo nimicā, masā pe'e na were'quere ējōpeoti, yu'ranu'cācārā niwā. Ō'acū nipe'tirā na dutisere weetirārē queoro bu'iri da'recu niwī. ³ Marī pūrīcā Ō'acū masārē yu'ruose

queti añubutiasere cuo'o. Tojo cuomirā, tere tojo ī'acō'arā, cū bu'iri da'resere ne yu'ruwetisome. Ne warore Jesucristo marī wiogu masārē

yu'ruoguti nisere wenu'cācu niwī. Be'ro tja cū were'quere tu'orā, a'tiro wee'cārā niwā. Diacjūta ni'i nírā, marīrē wereturiacārā niwā. ⁴ Apeye

quē'rārē Ō'acū a'tiro weecu niwī. Cū a'te quetire “Diacjūta ni'i” nígū, peje wee'osere ī'amarīase me'rā ī'ocu niwī. Tojo nicā Espiritu Santu me'rā

marīrē a'tiro weecu niwī. Cū uaronojō peje mejēcārī dia'cū weemasisere o'ocu niwī.

Jesucristo marī weronojō uputigu nimi nise ni'i

⁵ A'ti turi pe'tica be'ro ape turi nirōsa'a. Ti turipure Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā dutise doca nisome. ⁶ A'tiro pe'e ni'i. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpure ni'cū a'tiro ojacu niwī:

Ō'acū, ¿de'ro weegu masārē wācūmiti mū'u? Na boadijarārē ¿de'ro weeacjū tocā'rō wācūque'timiti mū'u?

⁷ Ō'acū, yoaticā masārē mū'urē wereco'terā doca nicā weecu niwī.

Tojo weemigū, narē be'ropure wiorā sōrōcu niwū.

Narē wiorā sōrō, nipe'tirā narē “Añurā nima”, ni wācūcā weecu niwū.

⁸ Nipe'tise mu'u bajurē'quere masā dutiatio nígū cūucu niwū, ni ojacu niwī.

Ō'acū nipe'tisere masā dutise doca nicā weecu niwī. Tojo weero ne apeyenojō na bu'i niwe'e. Tojo nimicā, masā nipe'tisere sō'owaro duititima yujupu. ⁹ Jesú pūrīcārē tojo oja'caronojōta wa'acaro niwū. Ō'acū cūrē a'ti nucūcāpure o'ogū, cūrē wereco'terā docapu cūunicu niwī. Ō'acū marīrē pajaña'gū, nipe'tirārē wērībosadutigu tojo cūucu niwī. Ni'cārōacārē cū wērī pi'eti'que wapa Ō'acū cūrē wiogu sōrōcu niwī. Nipe'tirā cūrē “Añuyu'rūgu nimi” nidutigu tojo weecu niwī.

¹⁰ Nipe'tise Ō'acū ye ni'i. Cū tutuaro me'rā ninu'cū'u. Nipe'tirā cū pō'rārē u'musepu cū wiogu nirōpu cū me'rā nicā ūami. Tojo weegu cū queoro weesī'rīgū, Jesucristo marīrē yu'ruogare pi'eticā weecu niwī.

¹¹ Jesucristo marī ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Marīrē Ō'acū yarā tojacā weecu niwī. Marī Jesucristo me'rā ni'cū pō'rā ni'i. Tojo weegu Ō'acū macū marīrē “Yu'u acawererā nima”, nīmasīmi. Marīrē ne bopoyasātimi.

¹² Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Jesucristo cū pacure ucūsere a'tiro ojano'wū:

Mu'u ye cjasere, yu'u acawererā mu'urē ējōpeorārē wereguti.

Masā nerēwuaropu “Ō'acū añuyu'ruami”, mu'urē ni basapeoguti.

¹³ Aperopu quē'rārē a'tiro ojano'wū:

Yu'u Ō'acūrē ējōpeoguti.

Aperopure ninemowū tja:

Ō'acū pō'rā cū yu'ure o'o'cārā me'rā a'to ni'i, ni ojano'wū.

¹⁴ Marī wērīdijati upure cū'o. Tojo weronojō Jesú quē'rā marī weronojō uputicu niwī. Cū marī weronojō uputigu, wērīcu niwī. Cū wērīse me'rā wātī wērīse o'ogure docaque'acā weecu niwī. ¹⁵ Cū wērīse me'rā wērīsere uirārē, te doca ninu'cūrārē yu'ruwetīcā weecu niwī. ¹⁶ A'tiro ni'i. Jesucristo Ō'acūrē wereco'terā u'musecārārē weetamugū mejēta a'ticu niwī. Marī Abrahā pārāmerā nituriarā Ō'acū yarā pe'ere weetamugū a'ticu niwī. ¹⁷ Jesucristo marī cū acawererā weronojō uputicu niwī. Marīrē yu'ruosī'rīgū tojo weecu niwī. Cū wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere cū pacure acobojoduticu niwī. Cū tojo weegu pa'ia wiogu masā ña'arō wee'quere Ō'acūrē sērībosagu weronojō weecu niwī. Marīrē añurō weetamunu'cūsī'rīgū tojo weecu niwī. Nipe'tise marī weronojō weesetigu, marīrē pajaña'gūti nígū, tojo uputicu niwī. ¹⁸ Peje mejēcā wa'acā, pi'eticu niwī. Tojo nicā wātī cūrē niquesācu niwī. Tojo wa'asere wācūtutuacu niwī. Tojo weegu marīrē mejēcā wa'acā, wātī marīrē ña'arō weeduticā, weetamumasīmi.

3

Jesucristo Moisé yu'ruoro nimi nise ni'i

¹ Yu'u acawererā, Jesucristore ējōpeorā Ō'acū beseno'cārā Jesucristore añurō wācūnurāña. Cū Ō'acū yere weredutigu o'óno'cu nimi. Tojo nicā cū pa'ia wiogu weronojō Ō'acūrē marī ye niatjere sērībosagu weesami.

² Duporopu Moisé Ō'acū cū yere weedutigu cūu'quere queoro weecu niwī. Mejārōta Jesú quē'rā Ō'acū cūrē cūu'quere queoro weecu niwī. ³ Jesure

Moisé yu'ruoro añurõ wãcũyu'rũnu'cãrõua'a. A'te weronojõ ni'i. Ni'cũ wi'ire weesami. Ti wi'i nemorõ wi'i wee'cu pe'e añurõ ucũno'sami. Jesũta wi'i wee'cu weronojõ nimi. ⁴ Nipe'tise wi'serire masã weema. Ô'acũ pe'e nipe'tisepureta wee'cu nimi. ⁵ Moisé Ô'acũ yarãrẽ co'tegu, queoro weecu niwĩ. Cũ da'rãse a'tiro nicaro niwũ. Ô'acũ were'quere weremu'tãrĩ masũ nicu niwĩ. ⁶ Ô'acũ yarã ni'cã wi'i weronojõ nima. Ô'acũ bese'cu Cristo ti wi'icjũ wioгу macũ nimi. Cũ queoro weenu'cũmi. Ti wi'icjãrã marĩta ni'i. Marĩ Ô'acũrẽ ejõpeodu'utirã, cũ yarã nirãsa'a. Tojo nicã “Be'ropu cũ o'otjere marĩrẽ o'ogusami” ni ejõpeorã, cũ yarã nirãsa'a.

Ô'acũ me'rã nirã soo, e'catise ni'i

⁷ Espĩritu Santu Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'caronojõta marĩ ejõpeodu'uticã'rõua'a. A'tiro ojano'wũ:

A'tiro nicã musã Ô'acũ ucũsere tu'orã,

⁸ ne ejeripõ'rã butiticã'ña.

Duporopu Ô'acũrẽ yu'rũnu'cã'cãrã weronojõ niticã'ña.

Na yucu marĩrõ, masã marĩrõpu ní'caterore Ô'acũ dutisere uaticãrã niwã.

Hatirã, Ô'acũrẽ uacã weenu'cũcãrã niwã.

⁹ Ô'acũ a'tiro nicu niwĩ:

“Musã ñecũsumua masã marĩrõpu nĩrã, yu'ure uacã weewã.

Cuarenta cũ'marĩ yu'u añurõ weesere ĩ'amirã, tojo weewã.

¹⁰ Tojo weegu yu'u na me'rã uacãti.

A'tiro niwũ: ‘Musã no'o uaro mejẽcã dia'cũ wee'e.

Yu'u dutisere ne uawe'e.’

¹¹ Tojo weegu na me'rã uagu, ‘Diacjũta a'tiro weeguti’ niwũ.

‘Yu'u musãrẽ o'otji di'tare ne ejasome.

Yu'u me'rã soo, e'catitamusome', niwũ narẽ”, nicu niwĩ Ô'acũ.

¹² Yu'u acawererã, tu'omasĩña. Ne ni'cũ ña'arõ wãcũ, ejõpeotigu niticã'ña.

Ña'arõ wãcũrã, cũrẽ ejõpeotirã, musã Ô'acũ catinu'cũgũrẽ cõ'arã weebosa'a. ¹³ A'tiro pe'e weeya. Hmucorinucũ a'merĩ wãcũtutuacã weeya.

Nipe'tise musã catiri umucore, ña'arõ weeri nĩrã, a'merĩ weetamunu'cũcã'ña. Musã ña'arõ weérã, nemorõ ña'arõ weesãjãbosa'a.

Ô'acũrẽ yu'rũnu'cãbosa'a. Tojo weerã a'merĩ wãcũtutuacã weeya. ¹⁴ Marĩ ne waro Jesucristore ejõpeo'caronojõ ejõpeonu'cũrã. Tojo weérã, marĩ Ô'acũ bese'cu Cristo wioгу nirõpu cũ me'rã ninu'cũrãsa'a.

¹⁵ Yu'u ní'caronojõta a'tiro ojano'caro niwũ:

Ni'cãcã musã Ô'acũ ucũsere tu'orã, musã ejeripõ'rã butiticã'ña.

Duporocjãrã Ô'acũrẽ yu'rũnu'cã'cãrã weronojõ niticã'ña, nino'caro niwũ.

¹⁶ Duporocjãrã Ô'acũ ucũsere tu'omirã, cũrẽ yu'rũnu'cãcãrã niwã. Na nipe'tirã Egiptopu ní'cãrã Moisé miano'cãrã nicãrã niwã. Tojo miano'cãrã nimirã, Ô'acũrẽ yu'rũnu'cãcãrã niwã. ¹⁷ Cuarenta cũ'marĩ Ô'acũ ña'arõ weerã me'rã uacu niwĩ.

Na yucu marĩrõ, masã marĩrõpu boabajaque'aticãrã niwã. ¹⁸ Ô'acũ cũrẽ yu'rũnu'cã'cãrãrẽ “A'tiro weeguti” nicu niwĩ: “Yu'u narẽ o'otji di'tare ne ejasome. Na yu'u me'rã soo, e'catitamusome”, nicu niwĩ. ¹⁹ Tojo weerã marĩ masĩ'i.

Na Ô'acũrẽ ejõpeotise ye bu'iri cũ o'otji di'tare ejamasĩticãrã niwã. Cũ me'rã soo, e'catitamusãĩticãrã niwã.

4

1 Õ'acũ duporocjārārē “Soo, e'catitamurã a'tia”, nicu niwĩ. A'tiro nicã marĩ quẽ'rārē mejārõta nigũ weemi. Apetero weerã ni'cārērã musã tiropu nirã cũ me'rã soo, e'catitamutibosama. Tojo weerã nũcũĩ'ase me'rã cūrē yu'tirowa'a. 2 Marĩ quẽ'rã duporocjārã weronojõta masārē yu'ruose quetire werena'cārã ni'i. Nãmarĩcã mejõ waro te quetire tu'ocārã niwã. Tere tu'omirã, ãjõpeoticãrã niwã. 3 Marĩ tere ãjõpeorã pũricã, cũ me'rã soo, e'catitamurãsa'a. Õ'acũ a'ti turi weetu'ajanu'cõca be'ro soocu niwĩ. Duporopare “Soorãsama” ni'cu nimigũ, masã marĩrõpu sija'cãrãrē ucũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

Yu'are ãjõpeotise bu'iri na me'rã uagu, “Diacjũta yu'u me'rã soo, e'catitamusome”, niwũ, nicu niwĩ.

4 Aperõpu Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũ a'ti turire weetuoca nũmu be'ro cja nũmurē a'tiro ojano'caro niwũ:

Ti nũmu nicã, nipe'tise cũ wéeca be'ro saurure soocu niwĩ Õ'acũ.

5 Apaturi mejārõta a'tiro ojano'wũ tja:

Yu'u me'rã soo, e'catitamurã wa'asome, nicu niwĩ.

6 Duporocjãrãpu Õ'acũ yu'ruose quetire tu'omu'tã'cãrã, na yu'rũnu'cã'que bu'iri cũ me'rã soo, e'catitamurã wa'aticãrã niwã. Æpērã pe'ere cũ me'rã soo, e'catitamurã wa'atjo du'sa'a yujupu. 7 Duporocjãrãpu na soo, e'catitamurã wa'aticã ã'agũ, Õ'acũ marĩ pe'ere ape nũmu besecũucu niwĩ. Cũ beséca nũmu a'tocatero ni'i. Õ'acũ be'ropu Davi oja'que me'rã marĩrē a'tere masĩcã weemi. Tere Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojacu niwĩ: A'tocaterore musã Õ'acũ ucũsere tu'orã, musã ejeripõ'rã butiticã'ña, nicu niwĩ.

8 Toduporõpu Josué Israe curuacjãrãrē Canaã wãmetiropu su'ori miacu niwĩ. Cũ narē topu miaa, narē soose o'oticu niwĩ. Cũ o'õca be'ro nicãma, Õ'acũ be'ropure tere ucũnemotibopĩ. 9 Tojo weero masĩno'o. Añubutiase soose Õ'acũ a'ti di'ta wéeca be'ro soo'caronojõta marĩ cũ yarãrē “Soose du'sa'a yujupu”, nino'o. 10 Õ'acũrē añurõ ãjõpeogũ, cũ me'rã soo, e'catitamugũsami. Cũ da'rasetisere cũ me'rã ejerisãjãgũsami. Õ'acũmarĩcã cũ da'rãca be'ro soocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ me'rã nigũ cũ me'rã soogusami. 11 Õ'acũ me'rã soorãti nĩrã, marĩ quẽ'rã wãcũtutuaroua'a. Duporocjãrãpu Õ'acũrē yu'rũnu'cã'caro weronojõ weesirutiticã'rõua'a. Na ãjõpeotise bu'iri cũ me'rã sooticãrã niwã.

12 Õ'acũ ye ucũse ninu'cũcã'a. Tutuayũ'rua'a. Nõsẽri pjiõ puãperi osoyojaca pji me'rã nõsẽrõ weronojõ ni'i. Ti pji nemorõ Õ'acũ ucũse pũricã marĩ po'peapu, marĩ ejeripõ'rãpu, marĩ wãcũsepũ, nipe'tiropu sãjãsa'a. Õ'acũ ucũsere tu'orã, marĩ po'peapu wãcũsere “Añu ni'i, o ña'a ni'i”, ni besemasĩno'o. 13 Marĩ Õ'acũ wee'cãrã ni'i. Cãrē ne du'timasĩwe'e. Nipe'tise marĩ nisere, marĩ weesere cũ ã'amasĩmi. Cãta marĩ wee'quere “¿De'ro weerã tojo weeri?” ni besegusami.

Jesú pa'ia wiogu weronojõ nimi nise ni'i

14 Jesú Õ'acũ macũ pa'ia wiogu weronojõ marĩrē Õ'acũrē sãrĩbosagu nimi. Cũ Õ'acũ pu'tõpu nimi. Tojo weerã marĩ cũrē ãjõpeonu'cũcã'rõua'a.

15 Õ'acũrē marĩrē sãrĩbosagu pa'ia wiogu weronojõ nimi. Cũ quẽ'rã marĩ weronojõ pi'eticu niwĩ. Tojo weegu marĩ tutuaticã, marĩrē pajaña'sami.

Cũ nipe'tise ña'arõ wa'asere tu'oña'cu niwĩ. Tojo nicã wãtĩ marĩrẽ ña'asere weedutironojõta Jesú quẽ'rãrẽ ña'asere weeduticu niwĩ. Wãtĩ tojo weedutimicã, Jesú pe'e ne ni'cãti ña'arõ weeticu niwĩ. ¹⁶ Marĩrẽ cũ pajaña'yucã, uiro marĩrõ Õ'acũ cũ weetamusere sẽrĩmasĩ'i. Marĩrẽ añurõ weegusami. Marĩrẽ mejẽcã wa'acã, cũrẽ weetamuse sẽrĩcã, pajaña'gũsami.

5

¹ Pa'ia wiogũre beserã, na wa'tero nigũrẽ besema. Cũ, masã ye cjase niatjere Õ'acũrẽ sẽrĩbosagu nimi. Masã ña'arõ wee'quere acobojose sẽrĩgũ, wa'icurarẽ wẽjẽ ãjũamorõmi. ² Pa'ia wiogu marĩ weronojõ nimi. Masũ nĩgũ, cũ quẽ'rã tutuatimi. Tojo weegu tutuatirãrẽ, tu'omasĩtirãrẽ, no'o ñaro weebajaque'atirãrẽ pajaña'sami. ³ Cũ quẽ'rã cũ basu ña'arõ wee'que wapa ãpẽrãrẽ weebosaronojõta wa'icurarẽ wẽjẽ ãjũamorõsami.

⁴ Ne ni'cũ pa'ia wiogu cũ basu bese sãjãmasĩtisami. A'tiro pe'e weeno'sami. Õ'acũ basu bese sõrõsami. Cũ Aarõrẽ wee'caronojõta weesami. ⁵ Õ'acũ bese'cu Cristo quẽ'rãrẽ tojota wa'acaro niwũ. Cristo Õ'acũ tiropũ pa'ia wiogu weronojõ wa'agu, cũ basu beseticu niwĩ. Õ'acũ pe'e cũrẽ bese sõrõcu niwĩ. Yu'u musãrẽ a'te ñuporo oja'caronojõta a'tiro nicu niwĩ:

Mu'u yu'u macũ ni'i.

Ni'cãcã me'rã yu'u mu'u pacu ni'i nisere i'o'o.

⁶ Aperopũ quẽ'rãrẽ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ cũ macũrẽ a'tiro nicu niwĩ: Mu'u pa'i ninu'cũgũsa'a.

Melquisedec ni'caronojõta nigũsa'a, nicu niwĩ.

⁷ Õ'acũ bese'cu Cristo a'ti nucũcãpũ nĩgũ, cũrẽ ñubuecu niwĩ. Cũrẽ sẽrĩgũ, Ɂpũtu tutuaro me'rã, utise me'rã Õ'acũrẽ sẽrĩcu niwĩ. Cũrẽ wẽrĩticã weemasĩbo'cure tojo sẽrĩcu niwĩ. Cũ Õ'acũ ñaro weesĩ'ricu niwĩ. Cũ tojo weecã i'agũ, cũ sẽrĩsere tu'ocu niwĩ. ⁸ Cristo Õ'acũ bese'cu cũ macũ nimigũ, pi'eticu niwĩ. Tojo pi'etigũ, Õ'acũ dutisere yu'ticu niwĩ. Te me'rã Õ'acũrẽ yu'tisere añurõ masĩcu niwĩ. ⁹ Cũ wẽrĩgũ, nipe'tise cũ pacu cũu'quere weecu niwĩ. Tojo weegu cũ masãrẽ yu'ruogu sãjãcu niwĩ. Marĩ nipe'tirã cũrẽ ẽjõpeo yu'tirãrẽ yu'ruo, catinu'cũcã weemi. ¹⁰ Õ'acũ Melquisedec pa'ia wiogu warore weronojõ cũrẽ sõrõcu niwĩ.

Ëjõpeodu'uri nĩrã, wãcũtutuaya nise ni'i

¹¹ Õ'acũ bese'cu Cristo pa'ia wiogu waro Melquisedec weronojõ nisere peje waro weresĩ'rĩsa'a. Tojo weresĩ'rĩmigũ, musã tu'omasĩti, tu'osĩ'rĩtise ye bu'iri basiowe'e. ¹² Musã yoacã Jesucristore ẽjõpeowũ. Ni'cãrõacãrẽ ãpẽrãrẽ bu'erãpũ nitojãbosa'a. Tojo nimirã, Õ'acũ yere mejõ niseacãrẽ apaturi wereapocã Ɂa'a. Musã tutuatirã waro weronojõ wa'a'a tja. Tojo weerã diasatiseacãrẽ añurõ tu'orãnojõ o'orã, tu'otiyu'ruocã'a. Ba'asere ba'aronojõ o'orã, ni'cãrõacãrẽ wecu õpẽcõrẽ sĩ'rĩrã weronojõ ni'i yujupũ. ¹³ Wecu õpẽcõ dia'cũrẽ sĩ'rĩrã, wĩ'marã waro nima. Musã na wĩ'marã weronojõ diacjũ weesere Õ'acũ ye cjasere masĩwe'e. ¹⁴ Ba'ase butise pe'e bucurã ba'ase ni'i. Na diasasere masĩma. Añusere, ña'asere besepo'cãrãpũ nima.

6

¹ Marī añurō ējōpeorā nisī'rīrā, Cristo ye queti diasasere bu'erā. Marīrē bu'emū'tā'quere apaturi bu'eticā'rā majā. Bu'etojawu tema. Marī bu'emū'tā'que a'tiro niwū. Marī ña'arō wee'quere acobojose sērīdutiwū. Tojo ña'arō wee'que bu'iri pecame'epū wa'abopā, niwū. Marī wācūse ducayuroa'a nisere bu'ewū. Tojo nicā Ō'acūrē ējōpeorou'a nisere bu'emū'tāwū. A'te ne waro bu'enū'cā'quere weeticā'rā majā. ² Apeye quē'rārē wāmeysesere, Espiritu Santure ñapeorā cuocā weesere bu'emū'tāwū. Tojo nicā wērī'cārā masārāsama, ña'arō wee'cārā pecame'epū bu'iri da'reno'rāsama nisere bu'ewū. ³ Ni'cārōacā Ō'acū cū uacā, apeyere, diasasere bu'enemobosa'a.

⁴⁻⁶ Musā apetero weerā Jesucristo quetire ējōpeomirā, ējōpeodu'ubosa'a. Ō'acū masārē catinu'cūesere o'ocu niwī. Cū o'omicā, na ējōpeodu'ubosama. Tojo ējōpeodu'urānojōrē a'tiro ni'i. Na wācūesere apaturi ne ducayumasītisama. Tojo nicā Espiritu Santure cuorānojō, no'o Ō'acū ye queti añuse quetire masīrānojō tere ējōpeodu'urā, ne apaturi na wācūesere ducayumasītisama. Ō'acū tutuase o'osere masīmirā Jesucristore ējōpeodu'urā, ne apaturi acobojose sērīmasītisama. Cūrē ējōpeodu'urā, na basu Ō'acū macūrē apaturi curusapu paabi'perā weronjō weerā weema. Nipe'tirā ī'orōpu cūrē yabi bujicā'rā weema. ⁷ Ō'acū masārē añurō weese a'tiro ni'i. Masā di'ta weronjō nima. Ō'acū narē añurō weese acoro pejaro weronjō ni'i. Nipe'tisetiri acoro pejasetirinucū di'tapu si'bisājā'a. Aco di'tapure añurō si'bisājāca be'ro na otese añurō pī'rī ducatisa'a. Tojo ducaticā, ti di'ta wiogure añu ni'i. Ō'acū “Añuse di'ta ni'i”, nisami. Tojo weronjō añurō weerārē e'catise me'rā narē ī'asami. ⁸ Āpērā pe'e ña'ase di'ta weronjō nima. Ña'ase di'tapure acoro pejamicā, pota, ña'ase dia'cū bajuasa'a. Ti di'ta wapamarī'i. Ti di'ta wioqu tere ī'agū, “Ña'ase ni'i, ūjūacō'arā”, nisami. Cū ní'caronjō Ō'acū quē'rā cūrē ējōpeodu'urārē mejārōta nisami.

Marī h'musepu niatjere e'catiyurā ējōpeodu'usome nise ni'i

⁹ Yū'ū mairā, ūjūacō'asere ucūmigū, yū'ū “Ō'acū musārē ūjūacō'agūsami”, nigū mejēta wee'e. Musā yū'ruono'cārāpu ni'i. Tojo weerā añurō wee'e. ¹⁰ Ō'acū queoro weegū nimi. Cū musā acawererā Jesucristore ējōpeorārē musā añurō wee'quere acobojosome. Narē musā weetamusero acobojosome. Musā narē añurō weérā, Ō'acūrē ma'isere ī'o'o. ¹¹ Musā a'tiro weecā ūputu ūa'a. Āpērārē weetamurā, musānucū e'catise me'rā añurō weesī'risere tojota weeyapaticā'ña. Tojo weero Ō'acū “O'oguti” ní'que queoro musā wācū'caronjōta wa'arosa'a. ¹² Musā nijīsijarā dojocā ūtisa'a. Āpērā Jesucristore ējōpeorā weronjō weeya. Na, narē ña'arō wa'acā, wācūtutuama. Ne Jesucristore ējōpeodu'utima. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū narē cū “O'oguti” ní'quere o'ogusami. Musā quē'rā narē ī'acūu, weesirutuya.

¹³⁻¹⁶ Masā “Diacjūta ni'i” nīrā, na yū'ruoro nigū me'rā wāmepeorā weesama. Na tojo ni wāmepeocā, narē “Tojo niwe'e”, nita basiotisa'a. Ō'acū pūrīcā Abrahārē “Mu'urē añurō weeguti” nigū, apī wāme me'rā wāmepeoticu niwī. Ne ni'cū Ō'acū nemorō niyū'rūnū'cāgū marīmi. Tojo weegu “A'tiro weeguti” nigū, cū basu wāmepeocu niwī. A'tiro nicu

niwĩ: “Diacjũta ni'i. Mu'urẽ añubutiario weeguti. Mu'u pãrãmerã pãjãrã nituriarãsama”, nicu niwĩ. Abrahã cũ tojo nĩ'quere sojaticu niwĩ. Tojo weegu Ô'acũ cũrẽ “Tojo weeguti” nĩ'quere ñe'ecu niwĩ. ¹⁷ Ô'acũ “Masãrẽ ‘Añurõ weeguti’ nĩ'quere ‘dũcayusome’” nĩgũ, cũ basu wãmepeocu niwĩ. Marĩrẽ cũ “‘O'oguti’ nĩ'quere ‘Ñe'erãsa'a’” ni masĩdutigũ, tojo weecu niwĩ. ¹⁸ Tojo weero te puaro cũ wãmepeose, cũ “Masãrẽ añurõ weeguti” nĩ'que ne dũcayuta basiowe'e. Ô'acũ ne nisoomasĩtimi. Cũ diacjũ ucũse me'rã marĩrẽ cũ yu'ruono'cãrãrẽ wãcũtutuacã weemi. Cũ marĩrẽ “Añurõ weeguti” nĩ'caronojõta weegusami, nino'o. ¹⁹ Tere wãcũrã, marĩ u'musepu niatjere e'catise me'rã co'teyurã, ãjõpeodu'usome. Marĩ co'teyuse ninu'cũcã'rõsa'a. Dũcayusome. Jesũ u'muse Ô'acũ nirõpu sãjãacu niwĩ. Tojo weerã marĩ tojo tũ'oña'a. ²⁰ A'tiro ni'i. Judĩo masã pa'ia wiogu Ô'acũ wi'i po'peapu cũ Nibutiari Tucũpu sãjãagũ, a'tiro weesami. Ušebutiri caserojore yu'rusãjãasami. Jesũ cũ wẽrica be'ro u'musepu sãjãagũ, ti caserojore yu'ruagu weronojõ weecu niwĩ. Marĩ u'musepu wa'atji ma'arẽ pãobosagu weecu niwĩ. Cũ tojo weese me'rã pa'ia wiogu waro weronojõ tojacu niwĩ. Cũ Melquisedec nĩ'caronojõta pa'i ninu'cũgũsami.

7

Jesũ Melquisedec weronojõ pa'ia wiogu nise ni'i

¹ Dũporocjũ Melquisedec wãmetigu Salem wãmetiri macã wiogu nicu niwĩ. Cũ pa'i niyugu, Ô'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũrẽ masãrẽ sãrĩbosacu niwĩ. Cũ nicaterore Abrahã ãpãrã wiorã me'rã a'mewẽjẽcu niwĩ. Na me'rã a'mewẽjẽgũ ejagu, cũ yarã me'rã wapata'adajacu niwĩ. Cũ tojo weedajacã, Melquisedec cũrẽ põtẽrĩgũ ejacu niwĩ. Cũrẽ põtẽrĩgũ, “Ô'acũ mu'urẽ añurõ weeato”, nicu niwĩ. ² Cũ tojo nĩca be'ro Abrahã cũ a'meguẽgũ wapata'a'quere diez mesãrĩ dũcawaacũcu niwĩ. Nĩ'cã mesãrẽ Melquisedere o'ocu niwĩ. Melquisedec wãme “Wiogu queoro weegũ” nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Cũ Salem wãmetiri macãcjũ nitĩjãgũ, “Ejerisãjãse wiogu” nicu niwĩ. Salem “Ejerisãjãse” nĩsĩ'rĩrõ wee'e. ³ Melquisedec pacusũmarẽ, cũ ñecũsumuarẽ ne masĩno'ña marĩ'i. Cũ bajua'quere, cũ wẽrĩ'que quẽ'rãrẽ ne masĩno'ña marĩ'i. Tojo weegu Melquisedec Ô'acũ macũ Jesucristo pa'i ninu'cũacjũ weronojõ nicu niwĩ.

⁴ Musã Melquisedere wãcũña. Mejõ nigũ mejõta nicu niwĩ. Marĩ ñecũ Abrahã waromaricã cũ wiorãrẽ a'mewẽjẽgũ wapata'a'quere diez mesãrĩ cũ seeneocũ'quere cũrẽ nĩ'cã mesãrẽ o'owapamocu niwĩ. ⁵ Moisé duti'que pa'iare o'odutisere a'tiro ojano'wũ: “Leví pãrãmerã nituriarã pa'ia nirã dia'cũrẽ cã'rõ wapaseeato”, niwũ. Abrahã cũ o'o'caronojõta masã na cuosere o'odutiwũ. Na, na acawererã waro nimicã, tojo nicã Abrahã pãrãmerã nimirã, na o'osere ñe'ecãrã niwã. ⁶ Melquisedec pũricã Levĩ pãrãmi nituriatimigũ, a'tiro weecu niwĩ. Abrahã Ô'acũ “Añurõ weeguti” nino'care cũ cuosere o'ocã, ñe'ecu niwĩ. Tere ñe'egũ, Abrahãrẽ “Ô'acũ mu'urẽ añurõ weeato”, ni sãrĩbosacu niwĩ. ⁷ A'te diacjũta ni'i. “Ô'acũ mu'urẽ añurõ weeato” nigũ pe'e apĩ “Tojota weeato” ni, yu'tigu nemorõ wiogu niyu'runu'cãmi. ⁸ A'tiro nicã pa'ia marĩ wa'tero nirã ãpãrã o'osere ñe'erã marĩ weronojõ masã nima. Na quẽ'rã wẽrĩsama.

Abrahā o'o'quere ñe'e'cu Melquisedec pe'ema Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu catinu'cũgũ weronojõ nigũrẽ ojano'caro niwũ. Cũ catinu'cũgũ weronojõ ucũno'mi. ⁹⁻¹⁰ Levĩ Abrahā pãrãmi nicũ niwĩ. Cũ pãrãmerã nituriarã quẽ'rã Abrahã pãrãmerã nicãrã niwã. Levĩ, tojo nicã nipe'tirã cũ pãrãmerã nituriarã pa'ia nicãrã niwã. Na, masã o'osere ñe'ecãrã niwã. Abrahã Melquisedere a'merĩ bocaecã, na quẽ'rã marĩ cãrã nimirã, Abrahã me'rã nĩrã weronojõ nicãrã niwã. Tojo weero a'tiro nita basio'o. Levĩ pãrãmerã nituriarãpu Abrahã Melquisedere o'ocã, na quẽ'rã cãrẽ o'obu'ipejatamu'cãrã weronojõ nicãrã niwã.

¹¹ Israe curuacjãrã, pa'ia Levĩ ya curuacjãrã me'rã Õ'acũ dutisere ñe'ecãrã niwã. Na Levĩ ya curuacjãrã Aarõ pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã. Na pa'ia ãpẽrã Õ'acũ dutisere siruturãrẽ añurã wa'acã weemasĩticãrã niwã. Weemasĩcã pũricãrẽ, Õ'acũ apĩ pa'i sãrõtibopĩ. Apĩrẽ sãrõgũ, Aarõ ya curuacjãrẽ sãrõticu niwĩ. Melquisedec weronojõ nigũ pe'ere sãrõcu niwĩ. ¹² Apĩ pa'i sãjãcã, todãporo cjase dutise quẽ'rã ducayusa'a. ¹³ Marĩ wiogu Jesucristore Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu a'tiro nicũ niwĩ: "Mu'u pa'i Melquisedec ní'caronojõ ninu'cũgũsa'a", nicũ niwĩ. Jesucristo pa'i niacju nimigã, Levĩ ya curuacjũ niticu niwĩ. Cũ ya curuacjũ ne ní'cũ pa'i sãjãticu niwĩ. ¹⁴ Masĩno'o, marĩ wiogu Jesucristo Judã ya curuacjũ nicũ niwĩ. Moisé pa'iare ucũgũ, ne ní'cãti "Judã ya curuacjãrã pa'ia nĩrãsama", niticu niwĩ.

¹⁵⁻¹⁶ Apĩ pa'i Melquisedec weronojõ nigũ bajuase me'rã a'tiro masĩno'o. Jesucristo pa'i sãjãcã, Levĩ ya curuacjãrã pa'iare sãrõduti'caronojõ wa'aticaro niwũ. Cũ catinu'cũgũ nise me'rã pe'e pa'i sãjãcu niwĩ. ¹⁷ Õ'acũ Jesucristore a'tiro nicũ niwĩ:

Mu'u pa'i ninu'cũacju ni'i.

Melquisedec ní'caronojõta nigũsa'a, nicũ niwĩ.

¹⁸ Õ'acũ todãporo cũ dutise cũmũ'tã'quere mejõ nise tojacã weecu niwĩ. Te masãrẽ añurõ niseticã weeticaro niwũ. ¹⁹ A'tiro ni'i. Moisé duti'quere yu'tirã, masã añurã wa'aticãrã niwã. Nĩ'cãrõacãma marĩ Jesucristore ãjõpeorã, añurã toja'a. Õ'acũrẽ masĩta basio'o. Tojo weerã añurõ e'catiyu'u.

²⁰ Õ'acũ cũ macũrẽ pa'i sãrõgũ, cũ basuta "Diacjũ weeguti", nicũ niwĩ.

²¹ ãpẽrã pa'ia pe'ere sãrõgũ, tojo niticu niwĩ. Õ'acũ cũ macũrẽ sãrõgũ, cũ basu wãmepeo, sãrõcu niwĩ. Õ'acũ cũ ye queti ojáca pũrĩpure a'tiro ojano'wã:

"Yu'u basuta diacjũ tojo weeguti" ní'que ducayunu'ña marĩrõsa'a.

Mu'u pa'i ninu'cũacju ni'i.

Melquisedec weronojõta nigũsa'a, nicũ niwĩ.

²² Cũ tojo ní'quere a'te me'rã masĩno'o. Jesũ me'rã Õ'acũ "Masãrẽ añurõ weeguti" ní'quere diacjũta nigũ weepĩ, nino'o. Cũ Moisé me'rã "Masãrẽ añurõ weeguti" nimũ'tã'que nemorõ a'te be'ro cjase pe'e añuyũ'runũ'cã'a. ²³ Pa'ia pãjãrã waro sãjãmũjãcãrã niwã. Na wẽrĩse bu'iri ninu'cũmasĩticãrã niwã. Na wẽrĩca be'ro ãpẽrã ducayumũjãcãrã niwã.

²⁴ Jesũ pũrĩcã catinu'cũcũsami. Cũ pa'i nisere ãpẽrãrẽ ducayuturiasome. ²⁵ Tojo weegu Õ'acũrẽ masĩsĩ'rĩrãrẽ yu'ruwetidojacã weemi. Cãrẽ ãjõpeorãrẽ tojo weemi. Cũ catinu'cũgũ marĩ ye niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosanu'cũmi.

²⁶ Tojo weegu Jesú pa'ia wioḡu waro nimi. Cãnojõrêta marĩ ãa'a. Cũ ña'ase moogũ, añubutiagu, ña'arõ weetigu nimi. Marĩ ña'arõ weerã weronojõ nitimi. Õ'acũ cãrê nipe'tirã bu'ipũ cũucu niwĩ. ²⁷ Cũ ãpêrã pa'ia wiorã weronojõ nitimi. Pa'ia wiorã umucorinucũ na ña'arõ wee'quere acobojosere sêrĩrã, wa'icurãrê wêjê ãjũamorõsama. Be'ro ãpêrã yere mejãrõta weebosasama. Jesucristo pe'e a'tiro weecu niwĩ. Cũ ni'cãtita na wa'icurãrê wêjê ãjũamorõpeo'caro weronojõ wééḡu, cũ basu cũ wêrise me'rã masã ña'arõ wee'quere wêrĩwapayepe'ocã'cu niwĩ. Cũ nipe'tirã ye niatjere tojo weebosacu niwĩ. ²⁸ Moisé duti'que me'rã pa'ia wioḡure sõrõrã, a'tiro weeno'caro niwũ. Cãrê sõrõrã, cũ añurõ weenu'cũtìmicã, besesõrõno'caro niwũ. Tojo wéeca be'ro Õ'acũ pe'e diacjũta cũ basu cũ macãrê pa'ia wioḡu waro sõrõcu niwĩ. Cũ macũ añugũ ninu'cũḡũrê tojo weecu niwĩ.

8

Jesú apobosari masã nimi nise ni'i

¹ Nipe'tise ni'cãrõacã yu'u oja'que a'tiro ni'i. Jesucristo marĩ yagu pa'ia wioḡu waro nimi. Cũ u'musepu wioḡu dujiri cũmurõ Õ'acũ tutuayu'rũḡu tiro diacjũ pe'e ejanujãcu niwĩ. ² Cũ u'musepu Õ'acũ Nibutiari Tucũpure pa'ia wioḡu weronojõ nisami. Ti wi'i Õ'acũ wéeca wi'i ni'i. Masã mejêta weecãrã niwã. ³ A'ti di'tapuma pa'ia wiorãrê wa'icurãrê wêjê ãjũamorõpeodutiro sõrõno'caro niwũ. Tojo nicã apeyere o'odutirã sõrõno'cãrã niwã. Tojo weegu Jesucristo quẽ'rã Õ'acũrê apeyenojõ o'ocã, añutu'sa'a nĩḡũ wêrĩḡũ, cãrê apeyenojõ o'ogu weronojõ weecu niwĩ. ⁴ Jesucristo a'ti nucũcãpure tojadojagu, ne cã'rõ pa'i nima'atibopĩ. ãpêrã pa'ia Moisé duti'caronojõta Õ'acũrê apeyenojõrê o'orã nitojacãrã niwã. Tojo weero basiotibopã. ⁵ A'ti nucũcãpu pa'ia Õ'acũ cjasere da'rarã a'tiro weema. Na Õ'acũ wi'i u'musepu nirĩ wi'i cjasere weronojõ weerã weema. Marĩ masĩ'i. U'muse cja wi'i pe'e ti wi'i waro ni'i. A'ti nucũcã cja wi'i pe'e u'muse cja wi'i queose ni'i. Tojo weegu Õ'acũ cũ ya wi'i a'ti nucũcã cja wi'ire weedutigu, Moisére a'tiro nicu niwĩ: "Añurõ wãcũña. Nipe'tise ya wi'i cjasere mu'urê ãrũḡũpu i'o'caronojõta weeya", nicu niwĩ. ⁶ A'tocateroma majã Jesú pa'ia wioḡu waro Õ'acũ tìropũ marĩrê sêrĩbosanu'cũḡũ nimi. Cũ weese ãpêrã pa'ia ye nemorõ añuyũ'rũnu'cã'a. A'tiro ni'i. Õ'acũ ne waro masã me'rã apogu, "Yu'u duti'quere wéerã, yarã nirãsama", nicu niwĩ. Be'rore tja masã me'rã apogu, "Musã wioḡu nigãti. Musãrê yarã wa'acã weeguti. Musãrê acobojoguti. Yu'u me'rã catinu'cũrãsa'a", nicu niwĩ. Cũ tojo ni'quere masĩno'o. Cũ nimu'tã'que nemorõ be'ro cjasere pe'e añuyũ'rũnu'cã'a. A'te be'ro cjasere Jesũta queoro wa'acã weecu niwĩ. Tojo weero ãpêrã pa'ia weese nemorõ añuyũ'rũnu'cã'a.

⁷ A'tiro ni'i. Õ'acũ ne waro masã me'rã apo'que queoro wa'aticaro niwũ. Queoro wa'acãma, masã me'rã apaturi aponemotibopĩ. ⁸ Õ'acũ ne warocjãrãrê "Yu'u duti'quere queoro weetima", nicu niwĩ. Narê cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojanowũ:
Marĩ wioḡu a'tiro nimi:

“Be'ropu yu'u Israe curuacjārārē, tojo nicā Judá ya curuacjārārē apaturi añurō na me'rā weepoguti tja.

⁹ Todapropu na ñecūsūmua me'rā weeguti ni apo'caronojō nisome.

Narē Egiptopu ní'cārārē yu'u basu miiwijawu.

Narē 'Añurō weeguti', nimiwū.

Na pe'e yu'u duti'quere weetiwā.

Tojo weegu narē cō'awā'cāwū”, nicu niwī marī wiogu.

¹⁰ “Be'ropu Israe curuacjārā me'rā apaturi 'Añurō weeguti' ní'que a'tiro ni'i.

Yu'u duti'quere narē wācūcā weeguti.

Tojo nicā narē yu'u duti'quere ējōpeocā weeguti.

Tojo weegu yu'u na wiogu nigūti.

Na quē'rā yarā nirāsama.

¹¹ Na ne ni'cūrē yu'u Ō'acū nisere bu'esome.

Ne cū me'rācjūrē, cū acaweregure, 'Ō'acūrē masīña', nisome.

Nipe'tirā yu'ure masīrāsama.

Wī'marā, tojo nicā bucurā masīrāsama.

¹² Na ña'arō wee'quere acobojojūti.

Ne apaturi tere wācūnemosome”, nicu niwī marī wiogu.

¹³ Ō'acū ne waropu “Masārē añurō weeguti”, nicu nimiwī. Be'ro, “Apaturi masā me'rā añurō weeguti”, ni apocu niwī tja. Tojo weero cū nimu'tā'que pe'e pe'tia wa'acaro niwū. Nipe'tise mejāmejā uano'ña marī'i. Te maata pe'tidijase ni'i.

9

ʼMusepu nirī wi'i Ō'acū wi'i cjase, tojo nicā a'ti nucūcāpu nirī wi'i cjase ni'i

¹ Ni'cārōacāma a'tiro nigūti. Ō'acū ne waro “Masā me'rā añurō weeguti” nícaterore cūrē ñubuerā weewuadutisenojōrē cūucu niwī. Na ñubueri wi'i a'ti nucūcā cja wi'i nicaro niwū. ² Ti wi'i wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'i nicaro niwū. Ne sājāarī tucū Añurī Tucū wāmeticarō niwū. Topure sī'ocjū nu'cūcaro niwū. Tojo nicā na Ō'acūrē o'orā pāre peoro nu'cūcaro niwū. ³ ʼsebutiri caserojo yu'rurōpu ape tucū Ō'acū Nibutiari Tucū nicaro niwū. ⁴ Ti tucūpu u'mutise ūjūamorōpeowuaro uru me'rā wee'caro nicaro niwū. Tojo nicā Ō'acū “Masā me'rā añurō weeguti” ní'quere cuori acaro, uru casero me'rā omabi'aca acaro cūña'caro niwū. Ti acaro po'peapu ni'cārū uru me'rā weecaru nicaro niwū. Tirupu ba'ase manā wāmetise sāñacaro niwū. Apeye quē'rārē tuacjū Aarō yagu ñasāwījicjū nicaro niwū. Tojo nicā Ō'acū duti'quere oja'que pjīrī ūtā pjīrī sāñacaro niwū. ⁵ Ti acaro bu'ipare Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā queose yee'que nu'cūcaro niwū. Na topu niyucā, Ō'acū topu nisere ū'ono'caro niwū. Ō'acūrē wereco'terā wūse docapu pa'ia wiogu Ō'acūrē masārē ña'arō wee'quere acobojodutigu dí wēestepeocu niwī. Ni'cārōacārē nipe'tise ti wi'i cjasere werenemomasītisa'a.

⁶ Ō'acū wi'ire apoca be'ro pa'ia na da'rawuasere wéerā, nimu'tārī tucūpure sājāanu'cūcā'cārā niwā. ⁷ Ape tucū pe'ere pa'ia wiogu waro dia'cū ni'cātita, ni'cā cū'marē sājāacu niwī. Topu sājāagū, wa'icūrā wējē'cārā ye díre miisājāacu niwī. Cū basu ña'arō wee'que wapa,

tojo nicā masā na ña'arō wee'que wapare acobojose sērīgū tojo weecu niwī. ⁸ Tojo wee'que me'rā a'tocaterore Espiritu Santu a'tiro marirē ī'omi. Toduporopu pa'ia Ō'acū wi'ipu weewuasenojō ni'cārōacārē weenu'cūcāma, marī ū'musepūre ne sājāamasītibosa'a. ⁹ A'te nipe'tise toduporo cjase a'tiro nicārē queose ni'i. Titapūre Ō'acūrē o'ose, na wa'icūrārē ūjūamorōpeose masārē bu'iri marirā tu'oña'cā weemasīticarō niwā. ¹⁰ Te na weeseti'que a'tiro nicaro niwā. Sī'rīse, ba'ase, tojo nicā na Ō'acūrē ñubuese dūporo na ña'arō wee'quere coesetise nicaro niwā. Te dutise bu'icjase dia'cū nicaro niwā. Tojo weese téé Ō'acū tere dūcayūca be'ropu añucaro niwā.

¹¹ Ō'acū bese'cu Cristo a'titojacu niwī. Ni'cārōacārē cū pe'e pa'ia wiogu waro nimi. Cū marirē añusere miiticu niwī. Ni'cārōacārē cū pa'ia wiogu weewuasenojōrē Ō'acū wi'i ū'musepu nirī wi'ipu weegu weesami. Ū'musepu nirī wi'i, a'ti nucūcā cja wi'i nemorō, añubutiari wi'i nisa'a. Masā wéeca wi'i nitisa'a. ¹² Ō'acū bese'cu Cristo ū'muse cja wi'i Ō'acū Nibutiari Tucū waropūre sājāacu niwī. Cū wa'icūrā, cabracā, wecu wī'marā ye díre miisājāaticu niwī. Tojo weronojō o'ogu, cū ye dí me'rā, cū wērīse me'rā sājāacu niwī. Te me'rā marī nipe'tirārē ni'cāti me'rāta wērībosacu niwī. Marirē catinu'cūdutigu tojo weecu niwī. ¹³ Duporocjārāpu na wērī'cārārē da'raña'ca be'ro Ō'acū ī'orōpūre ña'ase cuorā weronojō tojacārā niwā. Tojo weerā wecu ūmua ye díre, cabra ye díre, tojo nicā wecu wī'magō ūjūano'co ye nitī me'rā ña'ase cuorā weronojō nirārē wēestepocārā niwā. Narē Ō'acū ī'orōpūre ña'ase moorā tojadutirā tojo weecārā niwā. Diacjāta ni'i, nírō. Na, bu'ipu dia'cū añurā tojacārā niwā. ¹⁴ Wecu ye dí me'rā, cabra ye dí me'rā tojo weeta basiocā pūrīcārē, Cristo ye dí me'rāma tjā'a. Cristo Espiritu Santu ninu'cūgū weetamuse me'rā wa'icūrā ūjūamorōpeoronojō o'ogu, cū basu Ō'acūrē wiagu, wērīcu niwī. Cū curusapu wērīgū, ña'ase moogū nicu niwī. Cū ye dí me'rā marī bu'iritirā, ña'arō weeseti tu'oña'quere pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruweticā weecu niwī. Cū Ō'acū catinu'cūgū yere weenu'cūdutigu tojo weecu niwī.

¹⁵ Tojo weegu Jesucristo a'tiro weegū nimi. Be'ropūre masārē apaturi Ō'acū “Yū'ū musā wiogu nigūti. Musā, yarā nirāsa'a” ní'quere apobosagu nimi. Toduporocjārā pe'e Ō'acū nimu'tāse cū duti'que doca nírā, ña'arō wee, cū duti'quere yu'runū'cācārā niwā. Jesucristo wērīse me'rā tere acobojono'cārā niwā. Tojo nicā Ō'acū bese'cārā cū “O'oguti” ní'que catinu'cūsere ñe'erāsama. ¹⁶ A'tiro weronojō ni'i. Ni'cū cū wērīse duporo cū acaweregure “Yū'ū cuose mu'ū ye tojarosa'a”, nisami. Cū wērīcā ī'arā, wērī'cu ye ní'quere cūrē o'osama. ¹⁷ Cū wērīse duporo cū “O'oguti” ní'quere ñe'emasītisami. Cū wērīca be'ropu dia'cū ñe'emasīsami. ¹⁸ Tojo weero Ō'acū “Masārē a'tiro weeguti” nimu'tā'que quē'rārē tojota wa'acaro niwā. Wa'icūrārē wējē, na ye dí wēestese me'rā dia'cū Ō'acū “Tojo weeguti” ní'que wa'anū'cācaro niwā. ¹⁹ Moisé a'tiro weecu niwī. Cū nipe'tise Ō'acū duti'quere nipe'tirā tu'oropu bu'ecu niwī. Bu'etojanū'cō, cū sō'arī casero oveja poari me'rā wéeca caserore miicu niwī. Tojo nicā yucusiti hisopo wāmetiri sitire pe'ecu niwī. Wecu macū wējēno'cu ye díre, cabra ye díre aco me'rā morēcu niwī. Be'ro sō'arī caserore ti siti dupupu

du'teō'o, te dípu yosomiicu niwī. Be'ro Ō'acū ye duti'que ojáca pūrīrē, tojo nicā masā nipe'tirārē wēestepeocu niwī. ²⁰ Cū tojo wéeca be'ro narē nicu niwī: “A'te dí me'rā Ō'acū masārē ‘Tojo weeguti’ ní'quere masíno'o”, nicu niwī. ²¹ Apeyere, Moisé Ō'acū wí'ire a'tiro weecu niwī. Nipe'tise ti wí'i po'peapu Ō'acūrē ējōpeorā na cūosere dí me'rā wēestepeocu niwī. ²² Titare Ō'acū dutise a'tiro nicaro niwū. Dí me'rā Ō'acū wí'ipu nisere cū í'orōpu añuse tojadutiro wēestepeono'caro niwū. Wēestepeoya marīcā, Ō'acū masā ña'arō wee'quere acobojoticu niwī. Dí me'rā dia'cū Ō'acū masā ña'arō weesere acobojono'o.

Jesú cū wērīse me'rā masā ña'arō wee'quere yu'ruose ní'i

²³ Duporo cjase Ō'acū wí'ipu weewuasenojō u'muse cjase queose nicaro niwū. Tere Ō'acū í'orōpu añuse tojadutirā a'tiro weecārā niwā. Wa'icurārē wējē, na ye dí me'rā wēestepeocārā niwā. Duporocjārā na wee'que nemorō u'muse cjase pe'e añuyu'runu'cā'a. Tojo weero wa'icurārē ūjūamorōpeo'que nemorō, añuse warore ũ'a. Te Jesucristo wērīse ní'i. ²⁴ A'ti nucūcāpure Jesucristo masā wéeca wí'i Añurī Tucū wāmetiri tucūpure sājāaticu niwī. Tí wí'i u'muse cja wí'i queose nicaro niwū. Cū u'muse waro pe'ere sājāacu niwī. Ni'cārōacārē cū Ō'acū tiropu marīrē sērībosagu weesami. ²⁵ Toduporopu pa'ia wiogu judío masū Ō'acū Nibutiari Tucūpure ni'cārētiri cū'marīnucūrē wa'icurā ye díre misājāamujācu niwī. Te dí, cū ye dí niticaro niwū. Cristo pūrīcārē cū ye dí waro nicaro niwū. Cū wērīse me'rā ni'cātita u'muse Ō'acū tiropu sājāacu niwī. ²⁶ Jesucristo pa'ia wiogu weronojō wéegu pūrīcā, a'ti dí'tu'pocātīcāputa wērīnu'cā, a'tiro nicā quē'rārē wērīnu'cūcā'bosami. Tojo weronojō o'ogu, a'tocatero a'ti ũmāco pe'tiwā'cārī curare Cristo a'ti nucūcāpure bajuacu niwī. Cū ni'cātita nipe'tirā ye niatjere wērībosacu niwī. Ña'arō wee'quere cō'agū, tojo weecu niwī. ²⁷ Marī quē'rā nipe'tirā ni'cāti me'rāta wērīdijarāsa'a. Wērīca be'ro Ō'acū marīrē besegasami. ²⁸ Cristo ni'cātita cū wērīse me'rā wa'icurārē wējē ūjūamorōpeoro weronojō weecu niwī. Tojo weese me'rā masā nipe'tirā ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Be'ro apaturi a'tigusami. Masā na ña'arō wee'quere cō'agū mejēta a'tigusami. Masā cūrē yucuerā pe'ere yu'ruogu a'tigu weegusami.

10

¹ Moisé dutise Ō'acū masārē be'ropu añurō weeatje queose nicaro niwū. Tojo weero Moisé duti'que masārē Ō'acū me'rā añurō nímasīcā weeticaro niwū. Te a'tiro nicaro niwū. Na Ō'acū me'rā añurō nisī'rīrā, ni'cāti cū'marīnucū wa'icurārē wējē ūjūamorōpeocārā niwā. Te narē Ō'acū í'orōpu añurā waro tojacā weemasīticaro niwū. ² Te masārē añurā tojacā weemasīcāma, na wa'icurārē ūjūamorōpeosere du'ucā'bopā. Na ni'cāti ūjūamorōpeose me'rāta na ña'arō wee'quere acobojono'cārāpu tojatojabopā. Na bu'iri marīrā tu'oña'bopā. ³ A'tiro pe'e nicaro niwū. Na wa'icurārē wējē ūjūamorōpeorā, na ña'arō wee'quere cū'marīnucū wācūrā, tojo weecārā niwā. ⁴ Wecua ũmua ye dí, cabra ye dí ña'arō wee'quere ne cō'amasītisa'a.

⁵ Tojo weegu Jesucristo a'ti nucūcāpure a'tigu, Ō'acūrē a'tiro nicu niwī:

Mu'u masã ña'arõ wee'quere acobojosĩ'rĩgũ, wa'icurarẽ wẽjẽ
ũjũamorõpeosere uawe'e.

Tojo nicã narẽ acobojosĩ'rĩgũ, apeyenojõ o'ocã uawe'e.

A'tiro wéegu, mu'u ni'cã upu yu'ure o'ocu niwã.

Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩbosadutigu tojo weecu niwã.

⁶ Mu'u masã na ña'arõ weesere cõ'asĩ'rĩgũ, wa'icurarẽ ùjũamorõpeosere,
tojo nicã apeyenojõ o'osere tu'sawe'e.

⁷ Tojo tu'satise bu'iri yu'u a'tiro niwũ:

“Õ'acũ, mu'u uaro weegu a'tigu wee'e.

Mu'u ye queti ojãca pũrĩpu yu'u pi'etiatjere ojano'caronojõta weeguti”,
nicu niwĩ Jesucristo.

⁸ Tojo weegu Jesucristo ní'caronojõta a'tiro ni'i. Õ'acũ wa'icurarẽ
ũjũamorõpeosere, cãrẽ apeyenojõ o'osere tu'satisami. Tojo nicã masã
ña'arõ wee'quere cõ'asĩ'rĩrã ùjũamorõpeosere uatisami. Nipe'tise te tojo
weese Moisé duti'caronojõ nicaro niwũ, nĩrõ. Tojo nimicã, Õ'acũ pe'e
tojo weesere tu'saticu niwĩ. ⁹ Jesucristo Õ'acũrẽ “Mu'u uaro weegu a'tigu
wee'e”, nicu niwĩ. Tojo ní'gũ, wa'icurarẽ wẽjẽ ùjũamorõpeosere cõ'acu
niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã toduporopu na weeseti'quere ducayucu niwĩ.

¹⁰ Jesucristo cũ wẽrĩse me'rã Õ'acũ uaro weecu niwĩ. Tere wéegu, cũ
wa'icurarẽ wẽjẽ ùjũamorõpeosere weronojõ weegu weecu niwĩ. Cũ wẽrĩse
me'rã Õ'acũ marĩrẽ cũ yarã tojacã weecu niwĩ. Ni'cãtita cũ wẽrĩse me'rã
marĩ nipe'tirãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ.

¹¹ Nipe'tirã judío masã pa'ia umucorinucũ a'tiro weecãrã niwã.
Nu'cũtjãrã, wa'icurarẽ wẽjẽ ùjũamorõpeomujãcãrã niwã. Na
ũjũamorõpeonu'cũmicã, masã ña'arõ wee'quere ne cõ'amasĩticaro niwũ.

¹² Jesucristo pũrĩcã ni'cãti cũ wẽrĩse me'rãta masã ña'arõ wee'quere
cõ'ape'ocu niwĩ. Cũ tojo wéeca be'ro Õ'acũ tiro diacjũ pe'e ejanujãcu
niwĩ. ¹³ Topu yucuegu weesami. Õ'acũ nipe'tirã cãrẽ ĩ'atu'ti'cãrãrẽ
docaque'acã wéeca be'ropu weedu'ugusami. ¹⁴ Ni'cãti cũ wẽrĩse me'rãta
Õ'acũ yarãrẽ añurã tojacã weecu niwĩ. Na añurã ninu'cũrãsama. ¹⁵ Te
diacjũta niyucã, Espĩritu Santu quẽ'rã marĩrẽ “Tojota ni'i”, ni weremi. Cũ
a'tiro weremu'tãcu niwĩ:

¹⁶ “Be'ropu yu'u na me'rã ‘Apaturi añurõ weeguti’ ní'que a'tiro ni'i”, nicu
niwĩ Õ'acũ.

“Yu'u duti'quere narẽ wãcũcã weeguti.

Tojo nicã narẽ yu'u duti'quere ãjõpeocã weeguti.”

¹⁷ Be'ro a'tiro ninemocu niwĩ:

“Ne apaturi na ña'arõ wee'quere wãcũnemosome”, nicu niwĩ, ni werecu
niwĩ Espĩritu Santu.

¹⁸ Tojo weerã marĩ ña'arõ wee'quere acobojono'ca be'ro niyucã, apaturi
marĩ ña'arõ wee'que bu'irire acobojodutirã wa'icurarẽ ùjũamorõpeosere
uanemowe'e.

Jesucristo ye dí me'rã Õ'acũ tiro sãjãamasĩ'i nise ni'i
(Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45)

¹⁹ Toduporo pa'ia wioogu dia'cũ Õ'acũ Nibutiari Tucũpure sãjãamasĩcu
niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ marĩ quẽ'rã acobojono'cãrãpu nĩrã, uiro marĩrõ
cũ sãjãa'caronojõ weemasĩ'i. Õ'acũpure diacjũ uiro marĩrõ sãrĩmasĩ'i.
Jesucristo cũ wẽrĩ'que me'rã, cũ ye dí o'maburo'que me'rã tojo

weemasī'i. ²⁰ Toduporopu usebutiri caserojo Ō'acū Nibutiari Tucūpure cā'mota'ayosacaro niwū. Ti casero cā'mota'a'caro weronojō Jesucristo wērīse duporo masā Ō'acū Nibutiari Tucūpure sājāamasīticārā niwā. Ni'cārōacārē cū wērīse me'rā marī ti tucūpure sājāa'cārā weronojō cū me'rā catinu'cūmasī'i. ²¹ Jesucristo pa'ia wiogu waro u'musepu Ō'acū wi'ipu marīrē sērībosagu nimi. ²² Tojo weerā Ō'acūrē queoro wācūse, añurō ējōpeose me'rā sērīrā. "Tojo ējōpeoma'acārā weesa'a" nirō marīrō sērīrā. A'tiro ni'i. Cū marī ña'arō bu'iritirā tu'oña'quere bu'iri marīrā tojacā weecu niwī. Marī ya upu aco añuse me'rā u'ono'caro weronojō ni'i. Marī ña'arō wee'quere cō'ape'ono'cārāpu ni'i. ²³ Ō'acū "Tojo weeguti" ni'quere weegusami. Tojo weerā marī ējōpeosetisere ējōpeoronojōta ne ducayuro marīrō ējōpeonu'cūrā. Cū o'otjere e'catise me'rā yucuerā, tojo weerā. ²⁴ Marī basu a'tiro wācūrōua'a. "Á'rārē, āpērārē weetamuturiadutigu, ¿de'ro weegusari?" ni wācūrōua'a. "Narē a'merī ma'idutigu, añurō weedutisī'rīgū tojo uasā'a", nirōua'a. ²⁵ Ō'acūrē ējōpeorā nerēwuaropu āpērā nerētisama. Na weesere sirututicārōua'a. Narē siruturonojō o'orā, marī nerērā, a'merī wācūtutuacā weeroua'a. Cārō du'sa'a marī wiogu a'tiatje. Tojo weerā tojo weeroua'a.

²⁶ A'tiro ni'i. Diacjū cjasere masīmirā, marī ña'arō weesī'rīrō bajuro ña'arō weenu'cūrā, acobojose bocasome. Jesucristo wērīse me'rā dia'cū acobojono'o. Marī ña'arō weenu'cūrā, cūrē uatirā weronojō ni'i. Tojo weerā ne acobojono'some. ²⁷ Marī ña'arō weenu'cūcā, marīrē a'tiro wa'arosa'a. Ō'acū marīrē besegusami. Cū besēca be'ro pecame'epu āpērā cūrē i'atu'ti'cārā me'rā cō'agūsami. Marīrē "Bu'iri da'reguti" cū ni'que tuunarūse dia'cū toja'a. ²⁸ Toduporopure no'o Moisé duti'quere yu'runu'cāgūrē puarā o'itiarā weresāca be'ro cūrē ne pajaña'ticārā niwā. Cūrē wējēcō'acārā niwā. ²⁹ Añurō wācūña. Ō'acū duti'que cū Moisére cūu'quere yu'runu'cāgū, bu'iri da'reno'cu niwī. Ni'cārōacāma Ō'acū macū cūrē wērībosa'quere ējōpeodu'ugure tjāsami. Ējōpeotigunojō Ō'acū macū cūrē wērībosa'quere "Wapamarī'i", ni wācūsami. Espiritu Santu cūrē ma'isere yabisami. A'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā Ō'acū masārē cū "Weeguti" ni'quere queoro wa'acā weecu niwī. Cū wērīse me'rā, cū ye dí me'rā marī ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Tojo weegu Ō'acū cū macūrē uatigure uputu bu'iri da'regusami. ³⁰ Ō'acū marī wiogu ucū'quere masī'i. A'tiro nicu niwī: "Yu'u bu'iri da'reacju ni'i. Na wee'que wapare yu'u wapayegusa'a." Apeye quē'rārē nicu niwī: "Marī wiogu cū yarārē na ña'arō weese wapare bu'iri da'regusami." ³¹ Ō'acū catinu'cūgū nimi. Cū bu'iri da'rese pūrō wiose ni'i.

³² Musā ne waro ējōpeoca be'ro wee'quere wācūña. Titare musā Jesucristore ējōpeose ye bu'iri pūrō pi'eticārā niwā. Musārē tojo wa'a'quere wācūtutuacārā niwū. ³³ Ni'cārērā masā i'orōpu yabi bujicā'no'cārā niwū. Cāmida'reno'cārā niwū. Apeterore āpērā na pi'etisere tu'oña'tamucārā niwū. ³⁴ Musā bu'iri da'rieri wi'ipu nirārē pajaña'cārā niwū. Āpērā musā yere ē'macā, e'catise me'rā nu'cācārā niwū. Musā u'musepu cuoatje pe'ere "A'ti nucūcā cjasre nemorō, añuyu'runu'cāse ni'i", nicārā niwū. Te pe'titiatje ni'i nīrā, wācūtutuacārā niwū. ³⁵ Tojo weerā ne ējōpeodu'uticā'ña. Ējōpeonu'cūrā, añuse warore ñe'erāsa'a. ³⁶ Musārē wācūtutuarā nirōua'a. Tojo wéerā, Ō'acū uaro wéeca be'ro cū "O'oguti"

ní'quere musã ñe'erãsa'a. ³⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ni ojanocaró niwã:

"Maata waro a'tiguti" ní'cu a'tigusami.

Ne yoogosome.

³⁸ Yũ'u "Añurõ weerã nima" nino'rã pũrĩcã ãjõpeonu'cũrã, yũ'u me'rã ninu'cũrãsama.

Ãpẽrã uirã, ãjõpeodu'urã pũrĩcãrẽ ne tu'sasome, ni ojanowã.

³⁹ Marĩ pe'e ui ãjõpeodu'urãnojõ niwe'e. Tojo weerã marĩ pecame'epu wa'asome. Marĩ cãrẽ ãjõpeorã, yũ'ruono'rãsa'a.

11

Õ'acũrẽ ãjõpeose cjase ni'i

¹ Marĩ ãjõpeorã, a'tiro nĩmasĩ'i: "Õ'acũ marĩrẽ ní'quere diacjũta weegusami", ni'i. Tere ã'atimirã, ã'rã weronõjõ "Diacjũta ni'i", ni'i.

² Duporopũ marĩ ñecũsumua Õ'acũrẽ ãjõpeocãrã niwã. Na a'tiro ni wãcũcãrã niwã: "Õ'acũ ní'caronõjõta marĩrẽ weetamugũsami", nicãrã niwã. Tojo weegu Õ'acũ narẽ "Añurã nima", nicũ niwĩ.

³ Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeorã, a'tiro masĩ'i. Cũ a'ti turi nipe'tisere bajurẽgũ, cũ dutiro me'rã bajurẽcu niwĩ. Tojo weero a'ti turi cjase marĩ ní'cãrõacã ã'ase ne waropũ marĩ'quere wee'que ni'i, nino'o.

⁴ Duporocjũpu Abel Õ'acũrẽ ãjõpeogu, Õ'acũrẽ oveja wĩ'magũrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeocu niwĩ. Cũ, cũ ma'mi Caĩ o'o'que nemorõ añurõ o'ocu niwĩ. Õ'acũ Abel ãjõpeosere ã'agũ, cũ o'osere ñe'ecu niwĩ. Cũrẽ "Añugũ nimi", nicũ niwĩ. Tojo weero Abel duporopũ wẽrĩca be'ro nimicã, a'tiro ni'i. Cũ Õ'acũrẽ ãjõpeo'que a'tiro nicãrẽ marĩrẽ bu'ese ni'i. Marĩ quẽ'rã cũ ãjõpeo'caronõjõta Õ'acũrẽ ãjõpeorõua'a.

⁵ Enoc wãmetigu quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogu nicũ niwĩ. Cũ wẽrĩtomicã, Õ'acũ cãrẽ cũ tiropũ miacu niwĩ. Ãpẽrã cãrẽ a'macãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojanocaró niwã: "Õ'acũ Enorẽ e'catise me'rã ã'acu niwĩ. Tojo weegu cãrẽ miacu niwĩ", niwã. ⁶ Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeotirã, cãrẽ e'caticã weemasĩtisa'a. A'tiro ni'i. Õ'acũrẽ ãjõpeosĩ'rĩgũ, "Diacjũta cũ nisami", nirõua'a. Tojo nicã "Cãrẽ yũ'u ãjõpeocã, añurõ weegusami", nirõua'a.

⁷ Noé wãmetigu quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. A'ti turire bu'iri da'reatjere Õ'acũ cãrẽ werecu niwĩ. Noé "Tojo wa'arosa'a" ni masĩtimigũ, Õ'acũrẽ ãjõpeocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũrẽ yũ'tigu, cũ acawererã me'rã dia mirĩcã yũ'rusĩ'rĩgũ, yucusu pajipjũjore da'recu niwĩ. Tojo ãjõpeogu, a'ti nucũcãcjãrã Õ'acũ ucũsere ãjõpeotirãrẽ a'tiro ã'ocu niwĩ. Na pecame'epu wa'atjere ã'ocu niwĩ. Cũrẽ Õ'acũ "Añugũ nimi", nicũ niwĩ. Cũ ãjõpeoyucã, tojo nicũ niwĩ.

⁸ Abrahã quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. Õ'acũ cãrẽ ape di'tapu wa'aditicã, yũ'ticu niwĩ. Õ'acũ cãrẽ o'oa'tjopũ wa'acu niwĩ. Cũ ya macãrẽ yijawã'cãgũ, "Ti di'tapu wa'agusa'a" nirõ marĩrõ wa'acu niwĩ. ⁹ Abrahã Õ'acũ cãrẽ "Ti di'tare mu'urẽ o'oguti" ní'quere ãjõpeocu niwĩ. Ti di'tapure etacu niwĩ. Eta, cũ ãpẽrã ya di'tapure ní'gũ, mejẽcã pejaro tu'õña'cu niwĩ. Wa'icũrã caseri me'rã wéeca wĩ'ipũ cãjĩcu niwĩ. Cũ macũ

Isaa, tojo nicã cû pārâmi Jacob mejârôta nisirutuburocârã niwã. Ô'acû na quẽ'rãrẽ “Musãrẽ a'ti di'tare o'oguti”, nicu niwĩ. ¹⁰ Abrahã Ô'acû ya macã pe'titiatji macã u'muse pe'ere nisĩ'rĩgũ, tojo weecusiacu niwĩ. Ti macã Ô'acû wéeca macã ni'i.

¹¹ Apego quẽ'rã Ô'acûrẽ êjõpeogo, Abrahã numo Sara a'tiro weeno'co niwõ. Co bucuo waro põ'rã bocata basiotimicã, Ô'acû core põ'rãticã weecu niwĩ. Co ni'cû põ'rãtico niwõ. Co a'tiro wãcũco niwõ: “Ô'acû yu'ure 'Wĩ'magũ wuagosa'a' ní'quere queoro weegusami”, nico niwõ. Tojo weegu Ô'acû queoro weecu niwĩ. ¹² Abrahã bucũ waro nimigũ, macũticu niwĩ. Macũti, be'ro pãjãrã waro pārãmerã nituriarã cuocu niwĩ. Na ñocõa, nucũpori weronojõ pãjãrã waro ba'paqueota basiotirã nicãrã niwã.

¹³ Æ'rã yu'u ucũrã Ô'acûrẽ êjõpeonu'cũcãrã niwã. Cũ “O'oguti” níca di'tare ñe'etimirã, êjõpeocãrã niwã. Ñe'etimirã, wẽrĩa wa'acãrã niwã. Na êjõpeose cuorã, cû o'oatjere ñe'e'cãrã weronojõ nicãrã niwã. “Cũ ní'caronojõta weegusami” ni wãcũrã, e'caticãrã niwã. Na tojo wee'que me'rã “Ë'musepu wa'arãsa'a, a'ti nucũcãpũre sijari masã weronojõ ní'”, nicãrã niwã. ¹⁴ Masĩno'o, tojo níã, ape di'ta na niatji di'ta warore a'marã weecãrã niwã. ¹⁵ Na ne waro wijawã'cã'caropũre wãcũrã pũricã, dajabopã. ¹⁶ A'tiro pe'e weecãrã niwã. Ti di'ta nemorõ añurĩ di'ta waro u'muse pe'ere nisĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weegu Ô'acû na “Ësã wiogu nĩmi” nicã, bopoyasãticu niwĩ. Tojo bopayasãtigu, na ya macã na niatjo u'musere apoyutojacu niwĩ.

¹⁷ Abrahã Ô'acûrẽ êjõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. Ô'acû ¿diacjũta yu'ure êjõpeomiti? nígũ, cû macũ Isaare wa'icure wẽjẽ ãjũamorõpeowuaronojõ weeduticu niwĩ. Abrahã cû macũ ni'cû nigũrẽ “Wẽjẽ ãjũamorõpeowe'e”, niticu niwĩ. ¹⁸ Todũporopũre Ô'acû Abrahãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Isaa mu'u macũ me'rã pãjãrã pārãmerã nituriarã cuogusa'a”, nicu niwĩ. ¹⁹ Abrahã a'tiro wãcũcu niwĩ: “Ô'acû nipe'tirã wẽrĩ'cãrãpũreta masõmasĩmi.” Cũ macũrẽ “Wẽjẽgũti” weeri cura Ô'acû cũrẽ “Wẽjẽticã'ña”, nicu niwĩ. Tojo weerã a'tiro nĩmasĩ'i: “Abrahã cû macũrẽ wẽrĩ'cupũ masã'cure weronojõ cuocu niwĩ”, nĩmasĩ'i.

²⁰ Isaa Ô'acûrẽ êjõpeogu, cû põ'rã Jacore, Esaúre be'ropũ añurõ wa'atjere wereyucu niwĩ. ²¹ Jacob Ô'acûrẽ êjõpeogu, cû wẽrĩse dũporoacã cû pārãmerã José põ'rãncũrẽ “Añurõ wa'arosa'a”, nicu niwĩ. Tojo ucũgũ, cû tuacjũpu ñatuunu'cũgũta, Ô'acûrẽ ñubuecu niwĩ. ²² José Ô'acûrẽ êjõpeogu nicu niwĩ. Cũ wẽrĩgũ, a'tiro wereyucu niwĩ: “Israe curuacjãrã Egipto ní'cãrã be'ropũ wijarãsama. Na wa'arã, yé ó'arĩrẽ miato”, nicu niwĩ.

²³ Moisé pacusũmua Ô'acûrẽ êjõpeocãrã niwã. Na macũ bajuáca be'ro “Añugũ waro nĩmi”, nicãrã niwã. Na i'tia mujĩpũ ñuocucãrã niwã. Cũ bajuase dũporo Egiptocjãrã wiogu wĩ'marã umuarẽ Israe curuacjãrãrẽ wẽjẽduticu niwĩ. Moisé pacusũmua pe'e wiogu dutisere uititjãrã, na macũrẽ ñuocãrã niwã. ²⁴ Be'ro Egiptocjãrã wiogu macõ cũrẽ masõco niwõ. Moisé bucũ êjãgũ, Ô'acûrẽ êjõpeocu niwĩ. Tojo weegu cû “Egiptocjãrã wiogu pārãmi nĩmi” nisere ta'osĩ'rĩticu niwĩ. ²⁵ A'tiro pe'e weesĩ'ricu niwĩ. Ô'acû yarã Israe curuacjãrã me'rã pe'e pi'etitamusĩ'ricu niwĩ. Ô'acûrẽ êjõpeotigu weronojõ Egiptocjãrã wiogu ya wi'ipũ tojasĩ'rĩticu niwĩ. Na ñã'arõ weesere bu'ipejatamusĩ'rĩticu niwĩ.

²⁶ Na cūrē yabicā, cū Cristo Ō'acū bese'cu pi'etiatje weronojō pi'eticu niwī. Tojo pi'etiga, “Nipe'tise Egiptopu nisere cuoro nemorō añu ni'ī”, nicu niwī. Ō'acū cūrē be'ropu o'oatjere wācūgū, tojo nicu niwī. ²⁷ Ējōpeose cuogu, Moisé Egiptopu ni'cu wijacu niwī. Cū Egiptocjā wiogu uasere uiro marirō wijacu niwī. Moisé Ō'acū bajutigure ī'agū weronojō cū “Weeguti” nisere đacayuro marirō weenu'cūcu niwī.

²⁸ Ējōpeose cuogu, Moisé Egiptopu wijawā'cāgū, Pascua wāmetiri bosenumarē weewā'cōcu niwī. A'tiro ni'i. Ō'acū cūrē wereco'tegu u'musecjūrē nipe'tirā Egiptocjārā umua masā ma'misumuarē wējēduticu niwī. Tojo weegu Moisé a'tiro weecu niwī. Ō'acū duti'caronojōta Israe curuacjārārē weeduticu niwī. Na pō'rā masā ma'misumuarē wējētīcā'to nīgū oveja wī'marārē wējēduti, na ye dí me'rā sope sumuto wā'ñase pjīrīrē wa'reduticu niwī. Tojo weegu Ō'acūrē wereco'tegu díre ī'agū, wējētīcu niwī. ²⁹ Ō'acūrē ējōpeotjārā, Israe curuacjārā dia pajiri maa, sō'arī maajore pē'acārā niwā. Ti maarē pē'arā, di'ta aco marirō pē'acārā niwā. Egiptocjārā na be'ro pē'asī'rīmirā, mirīpe'tia wa'acārā niwā.

³⁰ Apeye quē'rārē Israe curuacjārā Jericó wāmetiri macā sumutore siete numurī sutuasijacārā niwā. Na Ō'acūrē ējōpeocā ti macā sumuto cja sārīrō ūtā me'rā wéeca sārīrōjo burudijacaro niwā. ³¹ Tojo nicā ti macācjō Rahab wāmetigo umua me'rā a'metārāwapata'arī masō ējōpeose cuogo nico niwō. Co Israe curuacjārā ī'adu'tiri masārē añurō co'teco niwō. Tojo weego āpērā ti macācjārā Ō'acūrē yu'rūnu'cā'cārā me'rā wērītico niwō.

³² ¿Ñe'erē ninemogūsari yu'u? Nipe'tirā ye quetire wereta basiowe'e. Gedeō wee'quere, Barac wee'quere, Sansón wee'quere, Jefte wee'quere, Davi wee'quere, Samue wee'quere, tojo nicā āpērā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā wee'quere werepe'otisa'a. ³³ Na Ō'acūrē ējōpeorā āpērā ye di'tacjārā me'rā a'mequērā, wijawapata'acārā niwā. Wiorā nirānojō masārē queoro duticārā niwā. Tojo weegu Ō'acū cū “Añurō weeguti” nī'quere narē añurō weecu niwī. Yaiwa nirōpu bī'adupomicā, narē ba'aticārā niwā. ³⁴ Masārē bu'iri da'rerā, asipo ūjūawuaropu sōrōcā quē'rārē, ne ūjūtīcārā niwā. Āpērā narē di'pji me'rā wējēsī'rīcā, yu'rūweticā'cārā niwā. Tutuatimi'cārā, tutuarā wa'acārā niwā. Ape di'tacjārā me'rā a'mequērā narē wapata'arā, nemorō tutuayū'ruarā wa'acārā niwā. Narē ī'atu'tirārē docaque'acā weecārā niwā. ³⁵ Nī'cārērā numia na acawererārē wērīca be'ro masōno'cārāpure wiano'cārā niwā tja.

Āpērā pe'e Ō'acūrē ējōpeose cuomirā, uputu pi'eticārā niwā. Na pi'etise me'rā wējēno'cārā niwā. Na ējōpeodu'ucā, bu'iri da'rieri wī'ipu nīrārē du'uwīrōbopā. Na pe'e u'musepu catīnu'cūsere cuosī'rīrā, ējōpeodu'utīcārā niwā. ³⁶ Āpērā quē'rā Ō'acūrē ējōpeorā yabi bujīcā'no'cārā niwā. Na wecu casero me'rā wee'que dari me'rā tārāno'cārā niwā. Āpērā cōme dari me'rāputa du'teno'cārā niwā. Āpērā bu'iri da'rieri wī'ipu dupono'cārā niwā. ³⁷ Āpērā ūtāperi me'rā doquewējēno'cārā niwā. Āpērā na upu deco me'rā yejesureno'cārā niwā. Āpērā di'pji me'rā dutewējēno'cārā niwā. Āpērā su'ti marirā oveja caseri, cabra caseri me'rā dia'cū cā'mota'acārā, uicusīacārā niwā. Na pajasecuorā, ña'arō weeno'cārā, cāmīda'reno'cārā nicārā niwā. ³⁸ Na masā marirōpu,

ũrũpagupũ, ũtã tuturipũ, di'ta se'te'que tu'ruripũ nise coperipũ si-jabaque'aticãrã niwã. Tere tojo weeno'rã añurã nicãrã niwã. Āpērã pe'e ña'ayũ'ruacãrã niwã. Ne cã'rõ Ò'acũrẽ ějõpeorã me'rã nita basioticarõ niwũ narẽ. ³⁹ Ò'acũ nipe'tirã cũrẽ ějõpeorãrẽ “Añurã nima”, ni i'acu niwĩ. Ęjõpeorã nimirã, nipe'tise cũ narẽ “Añurõ weegati” nĩ'que pe'ere i'aticãrã niwã. ⁴⁰ Titare Ò'acũ narẽ “Añurõ weegati” nĩ'quere weeticũ niwĩ. A'tiro pe'e wãcũcũ niwĩ: “Be'rocjãrã yũ'ure ějõpeorã me'rã ã'rã yarãrẽ añurã wa'acã weegati”, nicũ niwĩ. Cũ wãcũ'caronojõta weemi. Tojo weero cũ todũporo wee'que nemorõ cũ ni'cãrõacã Jesucristõ masãrẽ yũ'rũose pe'e añuyũ'rũnu'cã'a.

12

Jesure i'asirutu weedutise ni'i

¹ Sõ'onicãrã yũ'ũ ucũ'cãrã pãjãrã Ò'acũrẽ ějõpeorã pi'etisere nu'cãcãrã niwã. Tojo nu'cãrã, na cũrẽ ějõpeosere i'ocãrã niwã. Na wee'que marĩrẽ queose ni'i. Tojo weerã narẽ wãcũrã, Ò'acũ marĩrẽ cũ'u'quere wãcũtutuase me'rã weerõũ'a. Ni'cũ omarĩ masũ nucũse cũrẽ caribosenojõrẽ miatisami. Marĩ quẽ'rã cũ weronõjõ weerõũ'a. Marĩ nipe'tise añurõ weesĩ'ricã, dojorẽsere, marĩ ña'arõ weewuasere du'ucã'rõũ'a.

² Jesure wãcũnurũrõũ'a. Cũta marĩrẽ ne waro ějõpeocã weewĩ. Cũ marĩrẽ nemorõ ějõpeowã'cãcã weemi. Cũ curusa bopoyoropũ pi'eticũ niwĩ. Cũ tojo bopoyoro wẽrĩsere bopoyoro marĩrõ wẽrĩcũ niwĩ. Cũ pi'etĩca be'ro ũputũ e'catiatjere wãcũgũ, tojo weecũ niwĩ. Masãmũjããca be'ro cũ Ò'acũ dujiri cũmurõ diacjũ pe'e ejanujãcũ niwĩ.

³ Musã Jesũ wee'quere wãcũña. Ñã'arã cũrẽ pũrõ pi'eticã weecãrã niwã. Tojo weerã musã quẽ'rã pi'etirã, caributitirãta cũrẽ ějõpeonu'cũcã'ña.

⁴ Musã ña'arõ weesere cã'mota'arã, ne ni'cũ wẽrĩña'timi yujupũ. ⁵ ¿Ò'acũ musãrẽ cũ põ'rãrẽ weronõjõ werecasa'quere wãcũweti? Cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ni'i:

“Yũ'ũ põ'rã, musãrẽ añurõ weedutigũ bu'iri da're'e.

Yũ'ũ tojo weesere tojo i'acõ'aticã'ña.

Yũ'ũ musãrẽ tu'ticã, wãcũtutuaya.

⁶ Yũ'ũ musã wiogu yũ'ũ mairãrẽ musã ña'arõ weecã, tu'ti'i.

Nipe'tirã yũ'ũ põ'rãrẽ añurõ weedutigũ bu'iri da're'e”, nicũ niwĩ Ò'acũ, ni ojano'wũ.

⁷ Pi'etirã, Ò'acũ yere du'uticã'ña. Ò'acũ musãrẽ cũ põ'rãrẽ bu'iri da'regu weemi. Ne ni'cũ pacũ cũ macũ ña'arõ weesere bu'iri da'reticã weetisami.

⁸ Ò'acũ nipe'tirã cũ põ'rã ña'arõ weesere bu'iri da'remi. Tojo weeticã, musã cũ põ'rã waro nitibosa'a. Pacũ marĩrã, tojo boca'cãrã weronõjõ nibosa'a.

⁹ Apeye quẽ'rãrẽ marĩ wĩ'marã nicã, marĩ pacusũmua marĩ ña'arõ weesere bu'iri da'recũwã. Na tojo weesere marĩ yũ'ti ějõpeowũ. Tojo weerã marĩ pacũ ã'musepũ nigũ pe'ema tãrõũ'a.

Tojo yũ'ti ějõpeorã, catinu'cũrãsa'a. ¹⁰ Marĩ pacusũmua a'ti nucũcãpũ nirã marĩ ña'arõ weesere bu'iri da'rewã. Na bu'iri da're'que marĩrẽ yoaticã niwũ.

Na bu'iri da'resĩ'rĩrõnojõ marĩrẽ bu'iri da'rewã. Ò'acũ pe'e marĩrẽ añurõ waro wa'adutigũ bu'iri da'remi. Marĩrẽ cũ weronõjõ ña'ase moorã wa'adutigũ tojo weemi. ¹¹ Diacjũta ni'i. Ò'acũ marĩrẽ bu'iri da'recã, ne

tu'sawe'e. Marĩrẽ pũrĩ'i. Tojo nimicã, marĩ cũ bu'iri da'rese me'rã añurõ wee'e. Be'ropure marĩ ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse bocarãsa'a. Añurõ cũ ñaronojõ queoro weeme'ricã'rãsa'a.

Õ'acũ ucũsere tojo ĩ'acõ'aticã'ña nise ni'i

¹² Musã pi'etirã, wãcũtutuaya. ¹³ Õ'acũ ñaro, diacjũ nisere weeya. Tojo weecã, ãpẽrã tutuatirã musãrẽ ĩ'acũurã queoro weerãsama. Tutuanemorãsama. A'tiro wa'ase weronojõ ni'i. Tutuatiri ñu'pocã tutuari ñu'pocã wa'arosa'a. Ca'bidijanemosome.

¹⁴ Nipe'tirã me'rã cumuca marĩrõ nisetiya. Ne ña'arõ weese marĩrõ niña. Ña'arõ weerã, marĩ wiogure ne ĩ'ata basiowe'e. ¹⁵ Musã tu'omasĩña. Apetero musã ña'arõ weese bu'iri Õ'acũ weetamusere uatirã weronojõ wa'abosa'a. Ne ni'cũ Õ'acũ añurõ weesere uatigunojõ marĩato. Tojo nicã musã wãcũsepu ãpẽrãrẽ uose, a'pẽpũrise, nipe'tise ãpẽrãrẽ ña'arõ weese wã'cãcã weeticã'ña. Siape me'rã tojo weesere cã'mota'atirã, pãjãrãrẽ dojorẽbosa'a. ¹⁶ Ne ni'cũ cũ ñamo nitigo me'rã ña'arõ weeticã'to. Tojo nicã Õ'acũ yere mejõ nisere weronojõ wãcũticã'to. Esaũ ñaporocjũpumaricã mejõ nisere weronojõ wãcũcũ niwĩ. Cũ masã ma'mi nisere ujaboagu, cũ añuse ñe'ebo'quere ba'ase me'rã cũ acabijire ñucayucũ niwĩ. Tojo weegu cũ ñe'ebo'quere bajuriocũ niwĩ. ¹⁷ Musã masĩsa'a. Esaũ cũ pacu "Mu'arẽ añurõ wa'ato" nicã tu'osĩ'ricũ nimiwĩ. Cũ pacu pe'e "Basiowe'e, mu'u acabijire o'otojapu", nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, pũrõ uticũ niwĩ. Tojo utimicã, cũ pacu cũ acabijire o'o'que ne ñucayuta basioticaro niwũ.

¹⁸ Musã Õ'acũrẽ ejõpeorã ñaporocjãrã Israe curuacjãrã weronojõ weewe'e. Na sõ'onicũ ãrũgũ ĩ'ata basiocjũ, ñe'ẽña'ta basiocjũ pu'to wa'acãrã niwã. Tigu uputu ãjũcaro niwũ. Topure pũrõ na'ĩtĩ'acaro niwũ. Bũpo paa, wĩ'rõ uputu wa'acaro niwũ. ¹⁹ Musã titacjãrã weronojõ coroneta puticã bususere tu'owe'e. Õ'acũ ucũse bajuyoropũ quẽ'rãrẽ tu'owe'e. Na pũricã cũ ucũcã tu'orã, uise me'rã "Tocã'rõta ucũato majã", nicãrã niwã. ²⁰ Na Õ'acũ duti'quere uiyũruarã, tojo nicãrã niwã. Cũ duti'que a'tiro nicaro niwũ: "No'o a'tigu ãrũgũpũre u'tacũugũnojõrẽ ãtãperi me'rã doquewẽjẽña. Tojo weetirã, ñosẽrĩ pji me'rã wẽjẽña. No'o wa'icũrã quẽ'rãrẽ mejãrõta weeya", nicũ niwĩ Õ'acũ. ²¹ Tojo wa'a'que wioyũruacaro niwũ. Moise basuta a'tiro nicũ niwĩ: "Yũ'u uiyũruagu narãsãsa'a", nicũ niwĩ.

²² Musã pũricã ñaporocjãrã weronojõ niwe'e. Musã Jesucristore ejõpeoyucã, Õ'acũ musãrẽ cũ tiropũ wa'ata basiocã weecu niwĩ. Cũrẽ sãrĩmasicã weecu niwĩ. Topũ Õ'acũ catinu'cũgũ ya macã, u'musepu niĩ macã ni'i. Ti macã Jerusalẽ wãmetiri macã ni'i. Opa bu'a Siõn wãmetiri bu'apũ ni'i. Ti macãpũ Õ'acũrẽ wereco'terã pãjãrã waro nisama.

²³ Na nerẽ, cũrẽ e'catipeosama. Õ'acũ põ'rã cũrẽ ejõpeomũ'tã'cãrã quẽ'rã na wãmerẽ u'musepu oja'ono'cãrã nima. Toputa Õ'acũ nipe'tirãrẽ besegu nimi. Tojo nicã todũporopũ ejeripõ'rã añurã weeno'cãrã topũ nima. Marĩ quẽ'rã Õ'acũrẽ ejõpeose me'rã na tiropũ wa'arãsa'a. ²⁴ Marĩ Jesure ejõpeo'o. Cũ Õ'acũ masãrẽ "Na wiogu nigũti, na quẽ'rã yarã nirãsama" ni'quere apogu nimi. Topũ cũ ye dí o'maburose me'rã marĩ acobocono'cãrã wa'a'a. A'tiro ni'i. Abel cũ dí o'maburocã, cũrẽ wẽjẽ'cure

bu'iri da'reno'caro niwũ. Tojo weero Jesucristo ye dí, ðaporocjũ Abel ye dí nemorõ wapati'i.

²⁵ Tojo weerã añurõ tu'omasĩña. Õ'acũrẽ musãrẽ weregure teeticã'ña. Todaporocjãrãrẽ Õ'acũ bajuyoropu werecu niwĩ. Na cũrẽ teecãrã niwã. Na tojo weecã, narẽ bu'iri da'recu niwĩ. Marĩ pũricãrẽ teecã, tjãgũsami. Õ'acũ u'musepu nigũ marĩrẽ weremi. Cũrẽ teerã, ne yu'ruwetisome.

²⁶ Titapure Õ'acũ cũ uputu ucũcã, di'ta narãsãcaro niwũ. A'tocaterore a'tiro nimi: "Ni'cãti di'ta narãsãcã weenemogũti. Di'ta dia'cũrẽ narãsãcã weesome. U'muarõpu nise quẽ'rãrẽ narãsãcã weeguti", nimi Õ'acũ. ²⁷ Cũ ni'cãti di'ta narãsãcã weenemogũti nigũ, a'tiro nigũ weemi. Nipe'tise cũ wee'que bajuse mió'ota basiosere cõ'agũsami. Mió'ota basiotise u'muse cjase dia'cũ tojarosa'a. ²⁸ Õ'acũ cũ wiogu nirõpu tojarosa'a. Topu marĩ nirãsa'a. A'te ne mió'ota basiowe'e. Tojo weerã Õ'acũrẽ a'tere e'catise o'orã. Cũrẽ e'catise o'orã, cũ tu'saronojõ añurõ weerã wee'e. Cũrẽ ãjõpeorã wiopesase me'rã weerã wee'e. ²⁹ Marĩ wiogu Õ'acũ nipe'tise ña'asere ãjũacõ'arĩ me'e weronojõ nimi.

13

Õ'acũ cũ tu'sasere weeya nise ni'i

¹ Musã Jesucristore ãjõpeorã ni'cũ põ'rã weronojõ ni'i. A'merĩ ma'idu'uticã'ña. ² Musã ya wi'ipu etarãrẽ, sijari masãrẽ añurõ weeya. Tere acobojoticã'ña. Æpẽrã tojo weerã u'musecjãrã Õ'acũrẽ wereco'terã ejarãrẽ ñe'ecãrã niwã. "Õ'acũrẽ wereco'terã nima", ni masiticãrã niwã.

³ Bu'iri da'reri wi'ipu nirãrẽ wãcũña. Na me'rã nĩrã weronojõ tu'oña'ña. Ña'arõ yu'ru, cãmida'reno'cãrã quẽ'rãrẽ wãcũña. Musã quẽ'rã na weronojõ uputi'i. Tojo weerã pi'etitamumasĩ'i.

⁴ Nipe'tirã numotirã, marãputirã a'merĩ wiopesase me'rã ñ'aña. Musã numosãnumia me'rã añurõ nisetiya. Numia na marãpusumua me'rã mejãrõta nisetiato. Numo marĩrã, marãpu marĩrã no'o uaro a'metãrãbajaque'atirãrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. Tojo nicã numotirã, marãputirã nimirã, ãpẽrãrẽ a'metãrãbajaque'atirãrẽ bu'iri da'regusami.

⁵ Niyerure uaripejayu'runu'cãticã'ña. Musã cuose me'rã e'catiya. Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: "Ne mu'arẽ ni'cũta du'ucũusome. Ne cõ'awã'cãsome."

⁶ Tojo weerã diacjũta ãjõpeose me'rã a'tiro nĩmasĩ'i: Marĩ wiogu yu'ure weetamumi. Ne ni'cũ yu'ure ña'arõ weesĩ'risere uiwe'e, nĩmasĩ'i.

⁷ Musãrẽ añurõ su'ori wejepeo'cãrã Õ'acũ ye queti were'cãrãrẽ wãcũña. Na añurõ weeseti yapada'reo'quere wãcũña. Na weronojõ ãjõpeo nisetiya.

⁸ Jesucristo ne ðucayutimi. Todaporopure niseti'caronojõta ni'cãrõacãrẽ, be'ropure mejãrõta ninu'cũgũsami. ⁹ Tojo weerã ãpẽrã musãrẽ mejẽcã werecã, ãjõpeoticã'ña. Õ'acũ cũ pajaña'se me'rã marĩrẽ ejeripõ'rãrĩpu wãcũtutuacã weesami. Æpẽrã a'tiro dutisere cuoma: "A'tere ba'aroua'a. A'te pe'ere ba'aticã'rõua'a", nima. Na dutisere yu'tiro nemorõ Õ'acũ marĩrẽ wãcũtutuacã weese pe'e añuyu'runu'cã'a. Te dutisere yu'ticã, tojo nirãnojojõrẽ wãcũtutuacã weewe'e.

¹⁰ Ðaporocjãrã pa'ia Õ'acũ wi'ipu da'rãrã apeye wa'icurã ãjũamorõpeo'quere ba'aticãrã niwã. Na ba'ati'caronojõta náta tja a'tiro

nicārē marī Jesucristore ējōpeorā me'rā bu'ipejamasītisama. ¹¹ A'tiro ni'i. Judío masū pa'ia wiogu wa'icūrārē wējēcu niwī. Cū Ō'acū Nibutiari Tucūpu na ye díre miisājāacu niwī. Masā ña'arō wee'quere acobojodutigu tojo weecu niwī. Tojo weemigū, na wa'icūrā upu pe'ere macā sumutopu űjūacō'acu niwī. ¹² Tojo wee'caronojō Jesús macā sumutopu pi'eti, wēricu niwī. Cū ye dí me'rā marīrē bu'iri marīrā tojacā wēégu, tojo weecu niwī. ¹³ Cū macā sumutopu wērise “Bopoyo ni'i”, nino'caro niwī. Cū wēricā, judío masā wiorā cūrē tu'ti, yabicārā niwā. Marī quē'rārē cūrē sirutucā, āpērā tu'ti, yabima. Marī cūrē siruturoña'a. Na tojo weesere tojo tu'oña'rā. ¹⁴ A'ti nucūcāpure marī niri macā ne nidojasome. Ape macā, be'ropu marī niatji macā u'muse pe'ere a'ma'a. ¹⁵ Tojo weerā Jesucristo cū weetamuse me'rā marī Ō'acūrē ējōpeorā, a'tiro weerā. Wa'icūrārē wējē űjūamorōpeo'caro weronojō wēerā, cūrē e'catise o'onu'cūrā. “Cū marī wiogu nimi, añuyu'ruami” nirá, tojo weerā. ¹⁶ Tojo nicā musā añurō weenu'cūcā'ña. Añurō weesere acobojoticā'ña. Āpērārē weetamurā, narē musā cuosere ducawaaya. Tojo weerā musā Ō'acūpure o'orā weronojō weerāsa'a. Cū tojo weesere tu'sasami.

¹⁷ Musārē su'ori wejepeorārē yu'tiya. Na dutisere weeya. Na mejēcā ējōpeori nirá, musārē l'anurū, bu'enu'cūma. Na Ō'acūrē a'tiro nirasama: “Ēsā narē bu'érā, queorota weewu”, nirasama. Tojo weerā na dutisere tu'saroputa yu'tiya. Narē bujaweticā weeticā'ña. Musā narē yu'runu'cācā, na musārē añurō weetamumasitima.

¹⁸ Ēsārē Ō'acūrē sērībosanu'cūcā'ña. Ēsā bu'iri marīrā tu'oña'a. Nipe'tisere queoro weesī'rī'i. ¹⁹ A'tiro Ō'acūrē sérīcā ña'a: “Maata Ō'acū musā tiropu yu'ure o'oato”, ni sērīña.

Añudutituose, tojo nicā Ō'acū añurō weeato nise ni'i

²⁰ Ō'acū ejerisājāse o'ogu marī wiogu Jesucristore wēricūpure masōcu niwī. Jesucristo oveja co'tegu waro weronojō marīrē añurō co'tegu nimi. Cū wērise me'rā, cū ye dí me'rā Ō'acū masārē “Na wiogu nigūti, na quē'rā yarā nirasama” ní'quere queoro wa'acā weecu niwī. Ō'acū masārē “Tojo weeguti” ní'que ninu'cūrōsa'a. ²¹ Ō'acū musārē queoro niseticā weeato. Nipe'tisere añurō weeseticā weeato. Tojo weecā, cū waro weemasīrāsa'a. Jesucristo cū tutuaro me'rā musārē tojo weegusami. Cristore e'catipeonu'cūrā. Tojota weerā.

²² Yu'u acawererā, yu'u musārē werecasasere nu'cācureya. Yu'u musārē yoatiri pūrī oja'a. ²³ Musā a'tiro masīcā ña'a. Marī acaweregu Timoteo bu'iri da'rerī wī'ipu ní'cu du'uwīrōno'tojami. Cū maata yu'u tiropu etacā, musā tiropu wa'agu, cūrē miagūti.

²⁴ Nipe'tirā musārē su'ori wejepeorā añuato. Nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā quē'rā añuato. Italiacjārā musārē añudutima.

²⁵ Ō'acū musā nipe'tirārē añurō weeato. Tojota weeato.

Santiago cū oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanō'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Jesucristore ējōpeorā Israe curuacjārā no'o ɥaro wa'astea'cārārē Santiago ojacu niwī. Cūta Jerusalēcjārā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē su'ori nisetigu nicu niwī. Téé wērīgūpu narē su'ori nisetituocu niwī.

A'tiro ojacu niwī. Wācūtutuasere, ña'arō weeticā'ña nisere, ucjaticā'ña nisere ojacu niwī. Añurō weese me'rā ējōpeose wapati'i nisere ojacu niwī. Tojo nicā Ō'acūrē sērīnu'cūcā'ña nisere, pi'etirā wācūtutuaya nisere, werecasere ojacu niwī.

No'o ɥaro du'tistewā'cā'cārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Santiago a'ti pūrī me'rā musārē añudutise o'ó'o. Marī pacu Ō'acū, tojo nicā marī wioḡu Jesucristo dutisere da'rawā'ñaco'tegu ni'i. Musā judjo masā doce cururicjārā Jesucristore ējōpeorārē oja'a. Musā apeye di'tapu du'tistewā'cā'cārārē oja'a.

Ējōpeo'cārāpu tojota ējōpeoyapaticā'ña nise ni'i

² Yu'u acawererā, yu'u weresere tu'oya. Marīrē apetero wācūña marīrō peje ña'ase, mejēcā bajuse wa'abosa'a. Tojo wa'acā, e'catiya.

³ Ō'acū marīrē ɥu'ure diacjūta ējōpeomitina? nīgū, mejēcā wa'acā weebosami. Tojo wa'amicā, marī cūrē ējōpeodu'utirā, siape me'rā nemorō wācūtutuanemorāsa'a. ⁴ Musārē ña'ase wa'ari curare tojota wācūtutuayapaticā'ña. Tojo weerā siape me'rā Jesucristore ējōpeonemorāsa'a. Añurō ējōpeoyapatitu'ajarāsa'a. Ō'acū ɥaronojō nisetirāsa'a. Tojo nicā musārē ne cā'rōacā ējōpeose du'sasome.

⁵ No'o masīse moogūnojō Ō'acūrē sērīña. Cū o'ogusami. Cū "O'owe'e" nitigata, tu'tiro marīrō nipe'tirārē marī sērīse nemorō o'oyu'runu'cāgūsami. ⁶ Tere sērīrā, ējōpeose me'rā sērīña. "¿Yu'ure o'ogusariba?" nitirāta, sērīña. Marī, apetero weegu yu'ure o'osome nírā, dia pajiri maa cjase pā'cōrī ducayumujārō weronojō ni'i. Témaricā, wī'rō wēecā, wa'amujā, dijamujāsa'a. ⁷ A'te weronojō tu'oña'gū, "Ō'acū yu'ure yu'tigusami", ni wācūtīcā'ña. Yu'tisome. ⁸ Ni'cā numurē mejēcā, ape numurē mejēcā wācūsami. Queoro ni'cādiacjū wācūtisami. Tojo wācūgūnojōrē Ō'acū o'otisami.

⁹ Pajasecuoḡu Jesure ējōpeoḡu e'catiato. Ō'acū ĩ'orōp̄re mejō nigū nitisami. Cūrē wioḡu sōrōgūsami. ¹⁰ No'o peje cuoḡu quē'rā Jesure ējōpeoḡu e'catiato. Cū ējōpeose cū cuose nemorō wapati'i. Cū cuose o'ori ñaidijaro weronojō pe'tidijarosa'a. ¹¹ Na masā peje cuorānojō a'tiro wa'arāsama. Tá mujipū ɥputu asicā, ñaia wa'asa'a. Tojo weero te o'ori añuse nimirō, ñai, burudija wa'asa'a. A'te weronojō na peje cuomi'que pe'tidijarosa'a. Tojo weerā na da'rāse me'rāta wērīrāsama.

Marī ña'arō weesī'rīsere Ō'acū mejēta dutimi nise ni'i

¹² Jesucristore ējōpeoḡu cūrē ña'arō wa'amicā ējōpeonu'cūgū, e'catisami. Cū wācūtutuaca be'ro Ō'acū cūrē "Queoro weemi", nisami. Tojo weegu cū me'rā ɥmusepu catinu'cūgūsami. Ō'acū "Yu'ure

ējōpeorārē catinu'cūsere o'oguti" nī'caronojōta o'ogusami. ¹³ No'o ña'arō weesī'rīgūnojo "Ō'acū yu'ure tojo weedutimi", niticā'ña. Ō'acūrē ne ña'arō weesī'rīse marī'i. Tojo nicā ne ni'cūrē "Ña'arō weeya", nitisami.

¹⁴⁻¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Marī basu ña'arō weesere wācūnūrū'u. Tojo tere wācūnūrūcā, marī ña'arō weesī'rīse wā'cā'a. A'te ña'arō weesī'rīse me'rā ña'ase wa'asa'a. Marī siape me'rā pūrō weepōca be'ro de'ro du'umasītisa'a. Te me'rā diacjūta wērīdojasere bocarāsa'a. Bu'iri da'rese bocarāsa'a.

¹⁶ Yu'u acawerērā, musā diacjū wācūña. "Ō'acū yu'ure ña'arō weedutimi", niticā'ña.

¹⁷ Nipe'tise añuse marīrē o'ose "Ō'acū cū o'o'que ni'i", ni wācūña. Cū a'ti umuco sī'orā mujīpū, ñocōarē wee'cu nimi. Na ūjūmujā, yatidijamujāsama. Ō'acū pūrīcā na weronojō nitisami. Ne cārō ducayutisami. Ūmucorinucū marīrē añurō weenu'cūcā'sami. ¹⁸ Ō'acū marīrē cū ña'caronojōta cū ye queti diacjū nise me'rā cū pō'rā wa'acā weecu niwī. Tojo weerā cūrē ējōpeotjārā, cū pō'rā nimu'tā'cārā weronojō ni'i. Siape me'rā nemorō pājārā cūrē ējōpeonemorāsama.

Ō'acū quetire tu'o, cū dutironojōta weeya nise ni'i

¹⁹ Yu'u acawerērā, yu'u ma'irā, musārē a'tere wereguti. Āpērā musārē werecā, añurō tu'oya. Musā na weresere tu'orā, queoro wācūtojarāpu ucūña. Uayeticā'ña. ²⁰ Marī uarā, Ō'acū ñaro weetisa'a. ²¹ Tojo weerā nipe'tise musā ña'arō wācūsere, ña'arō weesetisere du'ucā'ña. Ō'acū ye queti marīrē cū cūu'quere queoro ējōpeoya. Te quetire tu'o ējōpeorā, musā yu'rurāsa'a.

²² Musā Ō'acū ye quetire tu'orā, tu'oro bajuro tu'oticā'ña. Musā tu'o'quere queoro weeya. Cū ye quetire tu'o'cārā nimirā tere weetirā, marī basu weesoarā wee'e. ²³⁻²⁴ Marī Ō'acū ye quetire tu'omirā tere weetirā, a'te weronojō ni'i. Ni'cū masū cū diapoare ēorōpu ī'asami. Cū ī'āca be'ro aperopu wa'agu, cū bajusere acoboja wa'asami. Ō'acū ye quetire tu'omirā tere weetirā, marī quē'rā cū weronojō ni'i. Maata cū ye quetire acobojosa'a. ²⁵ Apī pe'e cū Ō'acū ye tu'o'quere wācūnu'cū, acobojotisami. Ō'acū dutironojō marī weenu'cūcā, cū nipe'tise marī weese me'rā e'caticā weegusami. Ō'acū ye queti diacjūta ni'i. Te me'rā marī ña'arō wee'quere yu'rūweticā weecu niwī.

²⁶ Marī a'tiro nibosa'a: "Ō'acūrē ējōpeo'o." Tojo nimirā, āpērārē ucja, ña'arō ucūbosa'a. Te me'rā marī ucūsere "Diacjū niwe'e", ni masīno'o. "Marī Ō'acūrē ējōpeo'o" nimi'que ne wapamarīsa'a. ²⁷ Marī cūrē diacjū ējōpeorā, a'tiro weesetiroua'a. Pacusumua moorārē, wapewia numiarē narē mejēcā wa'acā, weetamurōua'a. Apeye quē'rārē a'ti umuco cjase ña'asere weeticā'rōua'a.

2

Masārē ni'cārōnojō weeya nise ni'i

¹ Marī wiogu Jesucristo añuyu'rugure ējōpeorā, masārē ne ducawaaticā'rōua'a. ²⁻³ Apetero Ō'acū wi'i musā nerēwuaropu puarā sājāabosama. Ni'cū peje cuogu añuse su'ti sāñagū omopica uru me'rā wéeca be'tore tuusāsami. Apī pajasecuogu pe'e su'ti boase

mejã sãñasami. Musã peje cuogure añurõ wéerã, “A'to añurõpu dujiya”, nibosa'a. Apĩ pajasecuogu pe'ere “Totã nu'cũña” o apetero weerã “Totã nucũcãpu duijicã'ña”, nicã'bosa'a. ⁴ Musã tojo wéerã, narẽ ni'cãrõnojõ weetisa'a. “Peje cuogu nemorõ wapatimi”, nisa'a. “Pajasecuogu wapamarimi”, nirã weesa'a. Tojo nirã, ña'arõ wãcũrã wee'e.

⁵ Yu'u acawererã yu'u mairã, yu'ure tu'oya. Õ'acũ pajasecuorãrẽ pũrõ ma'isami. Cũrẽ ãjõpeodutiçu narẽ besecu niwĩ. Na ãjõpeocã, cũ i'orõpũre na ãjõpeose pajiro wapati'i. Tojo nicã cã tiropu wa'ato nĩgũ besecu niwĩ. Cũ ni'caronõjõta cũrẽ mairã cã tiropu ninu'cũrãsama. ⁶ Õ'acũ tojo beseca be'ro nimicã, musã pe'e pajasecuorãrẽ yabi hopoyasãsa'a. Peje cuorãrẽ añurõ weeyu'runu'cãrã, queoro weetisa'a. Náta musãrẽ ña'arõ weema. Musãrẽ weresãrã, wiorã tiropu musãrẽ ñe'ewã'cãsama. ⁷ Na Jesú marĩ ãjõpeogure bujicã'sama.

⁸ Õ'acũ marĩ wiogu cã ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro weeduticu niwĩ. “Musã basu ma'irõnojõta ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'ĩña.” Marĩ cã tojo duti'quere wéerã, añurõ weerã wee'e. ⁹ Marĩ ãpẽrãrẽ ni'cãrõnojõ weetirã, Õ'acũ duti'quere yu'runu'cãrã weesa'a. Tojo weerã bu'iri cuosa'a. ¹⁰ Ni'cũ Õ'acũ duti'quere añurõ weepe'omigũ ni'cãrõ dutisere yu'runu'cãgũ, bu'iri cuosami. Nipe'tisere Õ'acũ duti'quere yu'runu'cãgũ weronõjõ weesami. ¹¹ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Musã numosãnumia nitirãrẽ a'metãrãticã'ña.” Apeye quẽ'rãrẽ nicu niwĩ: “Ãpẽrãrẽ wẽjẽticã'ña.” Tojo weerã marĩ ãpẽrã numosãnumiarẽ a'metãrãtimirã, no'o ãpẽrãrẽ wẽjẽrã, Õ'acũ duti'quere yu'runu'cãrãta wee'e. ¹² Cũ dutise marĩrẽ pajaña'a, ma'iduti'i. Te dutise me'rã marĩrẽ besegusami. Tojo weerã ãpẽrãrẽ ma'iti, pajaña'tirã, bu'iritirãsa'a. Cũ tojo beseatjere masirã, marĩ ucũsere, marĩ weesere añurõ wãcũyuroua'a. ¹³ Marĩ ãpẽrãrẽ pajaña'ticã, cã beseri numu nicã, marĩ quẽ'rãrẽ pajaña'tisami. Marĩ narẽ pajaña'cã pũricãrẽ, Õ'acũ quẽ'rã marĩrẽ pajaña'gũsami.

Añurõ weese me'rã Jesucristore ãjõpeosere i'õ'o nise ni'i

¹⁴ Acawererã, marĩ “Jesucristore ãjõpeo'o”, nibosa'a. Tojo nimirã, ãpẽrãrẽ weetamuticã, “Marĩ ãjõpeo'o” nise useri wapamarĩ'i. Te “Marĩ ãjõpeo'o” ni'que useri me'rã dia'cũ yu'ruwetimasãtisa'a.

¹⁵⁻¹⁶ Musãrẽ queose me'rã wereguti. Apetero Jesucristore ãjõpeorã pajasecuorã su'ti moorã, ba'ase moorã marĩ tiropu etasama. Ni'cũ narẽ añurõ weetimigũ, nibosami. “Añurõ wa'apa. Su'ti sãñaña yusuabuari, tojo nicã pajiro ba'aya”, nibosami. Cũ narẽ na uasere o'timigũ tojo ucũcã, wapamarĩ'i. ¹⁷ A'te weronõjõ ni'i “Jesucristore ãjõpeo'o” nimirã, marĩ ãpẽrãrẽ weetamuticã. Marĩ cũrẽ ãjõpeo'o nise wapamarĩ'i.

¹⁸ Apetero weegu yu'u ni'quere ãjõpeotigũnojõ a'tiro nibosami. Ni'cũ añusere weetimigũ, “Jesucristore ãjõpeo'o”, nibosami. Apĩ “Añuse pe'ere wee'e”, nibosami. Cũ tojo nisere a'tiro wereguti. Cũ añurõ weeticã, ¿de'ro wee marĩ cũ “Jesucristore ãjõpeomi” ni i'abosau? Añurõ weecãma, cũ Jesucristore ãjõpeosere masĩbosa'a. ¹⁹ Musã “Õ'acũ ni'cũta nimi”, ni ãjõpeo'o. Añu ni'i musã tojo nise. Wãtia quẽ'rã musã weronõjõta tere ãjõpeosama. Na Õ'acũrẽ uirã, narãsãsama. Na tojo ãjõpeomirã, Õ'acũ uaro weetisama. ²⁰ Musã diacjũ wãcũwe'e. Tu'omasitirã weronõjõ ni'i. Marĩ “Jesucristore ãjõpeo'o” nimirã, ãpẽrãrẽ añurõ weẽ'otirã,

Jesucristore diacjũ ějõpeotisa'a. ²¹ Duporocjũ marĩ ñecũ Abrahã ye cjasere wereguti. Ô'acũ Abrahãrẽ Ľdiacjũ yu'ure ějõpeomiticũ? nígũ, cũ macũ Isaare wẽjẽ ỹjũamorõpeoduticu niwĩ. Abrahã Ô'acũrẽ yu'ticu niwĩ. Tojo weegu cũ macũ Isaare, cũrẽ wẽjẽ ñubuepeoguti nígũ, ỹtãmesã bu'ipũ da'tepecu niwĩ. Cũ tojo weecã ĩ'agũ, Ô'acũ "Abrahã yu'ure añurõ ějõpeomi. Cũ añugũ nimi", nicu niwĩ. ²² Musã masĩ'i. Abrahã Ô'acũrẽ ějõpeosere ĩ'ogũ, añurõ weecu niwĩ. Cũrẽ ějõpeogu, queoro weepaticu niwĩ. ²³ Cũ añurõ weecã, duporocjãrãpũ Ô'acũ ye queti weremu'tãri masã na oja'que queoro wa'acaro niwũ. Na Abrahãrẽ a'tiro ojacãrã niwã: "Abrahã Ô'acũrẽ ějõpeocu niwĩ. Tojo weegu Ô'acũ cũrẽ 'Añugũ nimi', ni ĩ'acu niwĩ", ni ojanõ'caro niwũ. Abrahãrẽ masã "Ô'acũ me'rãcũjũ nimi", nicãrã niwã. ²⁴ Cũ tojo wee'quere wãcũrã, marĩ a'tiro masĩ'i. Marĩ Ô'acũrẽ ějõpeorã añurõ weecã, Abrahãrẽ weronojõ marĩ que'rãrẽ "Añurã nima", ni ĩ'asami. Marĩrẽ "Ô'acũrẽ ějõpeo'o" ni ucũse Ɂseri me'rã dia'cũ "Añurã nima", nitisami.

²⁵ Apego duporocjõpũ Rahab wãmetigo ye cjasere wereguti tja. Co judío masõ nitigo Ɂmuarẽ a'metãrãwapata'ari masõ nico niwõ. Tojo weesetimigõ, Ô'acũ yarã judío masãrẽ weetamuco niwõ. Na Josué o'ónõ'cãrã co ya macãpũ ĩ'adu'tirã ejacãrã niwã. Co ya macãcjãrã narẽ wẽjẽrĩ nígõ, co ya wi'ipũ narẽ ñuoco niwõ. Be'ro narẽ na du'titojaati ma'arẽ ĩ'oco niwõ. Co tojo weecã ĩ'agũ, Ô'acũ core "Añugõ nimo", ni ĩ'acu niwĩ.

²⁶ Marĩ ejeripõ'rã du'úca be'ro marĩ upũ catitisa'a majã. "Ô'acũrẽ ějõpeo'o" nimirã marĩ añurõ weeticã, wẽrĩca upũ weronojõ nisa'a.

3

Marĩ ucũrĩ ñe'merõ cjase ni'i

¹ Acawerã, musã masĩsa'a. Ɖsã bu'eri masã musã nemorõ ñucũ'ase me'rã beseno'rãsa'a. Ô'acũ yere bu'eri masã añurõ weeticã, Ô'acũ ăpẽrã yu'ruoro bu'iri da'regusami. Tojo weerã musã wa'teropũ nirã pejetirãcã masãrẽ bu'eri masã nirõua'a.

² Marĩ nipe'tirã pejetiri ña'arõ weesa'a. No'o ni'cũ ne cã'rõacã ña'arõ ucũtigũ, añugũ waro nimi. Cũ ña'arõ ucũse Ɂserire cã'mota'amasĩgũ, cũ ña'arõ Ɂaripejasere cã'mota'amasĩmi. ³ Queose me'rã musãrẽ wereguti. Marĩ cabayure cõmebe'tore Ɂseropũ tussãarã, ti be'toacã me'rã cũ pajigu nimicã, marĩ wa'asĩ'rĩrõpũ cũrẽ wa'adutimasĩsa'a. ⁴ Yucusũ pajipju que'rã tojota ni'ĩ. Tiwũ pajipju nisa'a. Tojo nimicã, wĩ'rõ Ɂputu wẽetutuamicã, tiwũre autumasĩsama. Tiwũre auturi pjĩ cã'pjãcã nimicã, ti pjĩ me'rã na wa'asĩ'rĩrõ pe'e autuosama. ⁵ Tojota wa'asa'a marĩ ucũrĩ ñe'merõ me'rã. Marĩ ucũrĩ ñe'merõ cã'rõacã nimicã, pejeti ucũseacã me'rã pãjãrãrẽ dojorẽmasĩ'i. Pecame'e cã'me'eacã me'rã marĩ s'ayõmicã, pajiro ñucũ ăjũsa'a. ⁶ Marĩ ña'arõ ucũse Ɂseri pecame'e weronojõ ni'ĩ. Ñe'merõ cã'ñe'merõacã nimicã, ti ñe'merõ me'rã peje ña'ase ucũmasĩsa'a. No'o waro nipe'tise ña'ase wa'asa'a. Te ña'arõ ucũse wãti me'rã du'pocãtisa'a. Nipe'tiro marĩ catiri Ɂmuco marĩ weesetisere dojorẽsa'a.

⁷ Masã nipe'tirã wa'icũrãrẽ, mirĩcũarẽ, pĩrõarẽ, diacjãrãrẽ ĩ'anurũ, dutimasĩsama. Tojo weerã narẽ ne waropureta dutidu'pocãtitojacãrã niwã.

⁸ Marĩ ucũrĩ ñe'merõ pũrĩcãrẽ ne ni'cũ narẽ weronojõ dutimasĩtisami.

Ti ñe'merō dutita basiowe'e. Aña cū cū'ricā, cū nímá o'oro weronojō marī ucūse masārē ña'arō weesa'a. ⁹ Marī ñe'merō me'rā Ō'acū marī pacure e'catise o'osa'a. Ti ñe'merō me'rāta tja āpērārē ña'arō ucūsa'a. Marī Ō'acū weronojō bajurā cū wee'cārārē mejārōta ña'arō ucūsa'a. ¹⁰ Ti ñe'merōputa tja Ō'acūrē e'catise o'o, āpērārē ña'arō ucūsa'a. Tojo weeticārōua'a. A'tiro weecā, ña'a ni'i. ¹¹ Ni'cā pe aco wijari pepure añuse, ña'ase aco morēsu'u wijatisa'a. ¹² Yu'u acawererā, ojoño naraña ducatitisa'a. U'segu quē'rā ojo ducatitisa'a. Aco wijari pe quē'rā tojota ni'i. Aco moatisewijari pepure aco moa marīse marīsa'a. Marī quē'rā a'te weronojō nirōua'a. Marī añuse dia'cūrē ucūrōua'a.

Tu'omasise cjase ni'i

¹³ No'o musā wa'teropure tu'omasīyu'ruagu nigūnojo añurō weesetiato. A'tiro wéegu, cū masisere āpērārē i'ogūsami. Queoro wācūme'riḡū, “Āpērā nemorō masīyu'runu'cā'a” nirō marīrō niato. ¹⁴ Musā āpērārē doerā, narē uorā, na yu'ruoro nisī'rīsa'a nīrā, tojo nima'acārā wee'e. Tojo weerā mejō waro “Tu'omasīyu'runu'cā'a”, nīsa'a. Musā tojo nise wapamarīsa'a. ¹⁵ Musā tojo wācūse a'ti turi cjase, masā wācūse ni'i. Ō'acū mejēta musārē tojo wācūdutisami. Wātī wācūse o'osere musā wācūsetisa'a. ¹⁶ Musā āpērārē uorā, na yu'ruoro nisī'ricā, cumuca wā'cāsa'a. No'o uaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a.

¹⁷ Ō'acū cū tu'omasīse marīrē o'ose pe'e a'tiro ni'i. Marī cū tu'omasīsere cuorā, ña'ase marīrō añurō nisetisa'a. Uayetisa'a. Āpērā me'rā añurō tu'oña'a, nicā'sa'a. Āpērārē s'o'o o'obosau nitirāta o'osa'a. Marī uaro dia'cū weetisa'a. Āpērārē pajaña'sa'a. Nipe'tirārē ni'cārōnojo weesa'a. Weesooro marīrō weesetisa'a. ¹⁸ Āpērā me'rā añurō nisī'rīrā, cumuca marīrō nicā'sama. Tojo weerā āpērārē añurō niseticā weesama.

4

Ō'acūrē, a'ti umuco cjasere ni'cārō me'rā ma'ita basiowe'e nise ni'i

¹ ¿Ñe'e me'rā marīrē a'mequēse, āpērā me'rā a'metu'tise wā'cāsari? A'tiro ni'i. Marī basu ña'arō weesī'rīrā, uaripejase me'rā, ña'arō wācūnarūse me'rā wā'cā'a. ² Musā a'ti turi cjasere uaripejayu'runu'cāsa'a. Musā uaripejasere bocatirā, wējēsa'a. Āpērā yere i'arā, uosa'a. Tere bocamasītirā, no'o uaro a'metu'tima'acā'sa'a. A'mequēsa'a. Ō'acūrē sērītise ye bu'iri musā uasere bocatīsa'a. ³ Apeterore cūrē sērīrā quē'rā, añurō wācūse me'rā sērītisa'a. Musā basu uaripejasere ña'arō weerātīrā sērīsa'a. Tojo weese ye bu'iri cū musārē o'otisami. ⁴ Tojo weerā musā ni'cō numio marāputigo nimigōta, apīrē tu'sago weronojō ni'i. Musā Ō'acū pō'rā nimirāta, a'ti di'ta cjasere wācūyu'runu'cāsa'a. Tojo weerā Ō'acūrē yabirā weronojō ni'i. No'o a'ti di'ta cjasere uaripejayu'runu'cāgūnojo Ō'acū me'rā a'pepūriḡū weesami. ⁵ Ō'acū ye queti na ojāca pūrīpu diacjūta ojano'caro niwū. “Ō'acū marīrē Espīritu Santure o'ocu niwī. Tojo weegu āpērā yu'ruoro cūrē marī ma'icā uasami”, ni ojano'caro niwū. ⁶ Ō'acū marīrē pajaña'tjīagū, weetamusami. Cū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'caro niwū tja: “Āpērā yu'ruoro ni'i' nīrā me'rā Ō'acū a'pepūrī nisami. Āpērā 'Yu'u mejō nigū ni'i, yu'ure weetamuña' nīrā pe'ere weetamusami”, ni ojano'caro niwū.

⁷ Tojo weerā Ō'acū dutisere añurō yu'tiya. Wātī musārē niquesācā, wācūtutuaya. Jesú cū tutuaro me'rā cūrē wa'adutiya. Musā tojo weecā, cū uiwā'cāgūsami. ⁸ Ō'acūrē nemorō masīña. Cūrē nemorō masicā, cū quē'rā musārē nemorō weetamugūsami. Musā ña'arō weesere du'uya. Musā Ō'acūrē, tojo nicā a'ti umūco cjasere ni'cārō me'rā ma'isī'rīrānojō, musā tojo wācūserē ducayuya. ⁹ Musā ña'arō weesere wācūrā, bujaweti utiya. Musā ña'arō weese e'cati, bujironojō o'orā, bopoya, bujawetiya. ¹⁰ Marī wiogure “Mu'u ī'orōpore yu'u mejō nigū ni'i”, niña. Musā tojo nicā, cū musārē wiorā wa'acā weegasami.

Ō'acū ni'cūta marīrē besemasīsami nise ni'i

¹¹ Yu'u acawererā, a'merī ucjaticā ña. Musā āpērārē ucjarā, Ō'acū a'merī ma'iduti'quere yu'runu'cārā wee'e. Cū dutisere yu'runu'cārā, “Ō'acū dutise ña'a ni'i”, nirā weesa'a. Tojo weerā musā apeyenojō wa'a'quere beseri masā weronojō ni'i. ¹² Ō'acū ni'cūta te dutisere cūcucū niwī. Cū dia'cū marī weesere besemasīsami. Marīrē yu'ruomasīsami. Bu'iri da'remasīsami. Tojo weerā marī āpērārē “Na ña'a nima”, nīmasītisa'a.

“Marī be'ro weeatjere a'tiro weerāsa'a” niyuticā'rōua'a nise ni'i

¹³ Yu'u ucūserē tu'oya. Musā ni'cārērā a'tiro wācūsa'a. “Ni'cācā o ñamiacā ti macāpu ni'cā cū'ma pajiro da'ra wapata'agu wa'aguti”, nisa'a. ¹⁴ Tojo wācūtīcā'ña. Marī be'ropu wa'atjere masītisa'a. A'tiro ni'i. Ō'ma bo'reacā dujise weronojō marī catise ni'i. Tēmarīcā yoaticā ni, maata bajudutia wa'asa'a. Marī quē'rā yoaticā catirāsa'a. ¹⁵ Tojo weerā a'tiro pe'e wācūrōua'a. “Apetero Ō'acū yu'ure catise cūunemocā, cū uacā, tere weeguti”, nirōua'a. ¹⁶ Ni'cārōacārē musā pe'e a'tiro wācū'u. “Be'ro ūsā weeatjere ūsā uaro weemasī'i”, ni wācū'u. Nipe'tise musā tojo wācūse ña'a ni'i. ¹⁷ Marī añurō weemasīmirā tere weetirā, Ō'acūrē yu'runu'cārā wee'e.

5

Peje cuorārē wa'atjere weryuse ni'i

¹ Peje cuori masā, yu'u ucūserē tu'oya. Musā pūrō pi'etirāsa'a. Tere wācūrā, bujawetiyuya. ² Musā peje cuomi'que boa wa'arosa'a. Musā cuose su'tire butua yeerāsama. ³ Niyeru, uru musā ma'írā nurō'que u'tawiji boarosa'a. Tojo wa'acā ī'arā, musā niyeru ma'írā nurō'quere masīno'rōsa'a. Musā niyeru ma'ise marīrē pecame'e ūjūarō weronojō musārē dojorēsa'a. Musā niyerure ma'ise ye bu'iri āpērārē weetamutisa'a. Te ye bu'iri Ō'acū musārē bu'iri da'regasami. Ō'acū bu'iri da'reatji dūporoacā mejō waro pajiro niyeru nurōmiapā. ⁴ Musārē da'raco'terārē queoro wapayeticārā niwū. Tojo weerā na tu'satisama. Ō'acū nipe'tisere masīgū na bujawetisere ī'asami. Masīsami musā narē queoro wapayeti'quere. ⁵ Musā pe'e a'ti turīpure peje waro cuo'o. Nipe'tise musā uasere cuoyu'ruocā'sa'a. Musā a'tiro weronojō ni'i. Wecu na wējēatji dūporore ba'a, di'iyojasami. Cū weronojō musā quē'rā peje cuose bu'iri, bu'iri da'reno'rāsa'a. ⁶ Musā āpērārē bu'iri moomicā, narē bu'iri da'leri wi'ipu sōrōcārā niwū. Narē wējēduticārā niwū. Na pe'e musārē “Weeticā'ña”, nitutuaticārā niwū.

Jesucristo cã apaturi a'tiatji dũporo wãcũtutuaduti'que ni'i

⁷ Acawererã, marĩ wiogu Jesucristo a'ticãpu wãcũtutuatuoya. Ni'cũ oteri masũ cã ote'que dũcatiri cura co'tesami. Cũ ote'quere aco peja doquesãarĩ cura sojatimigũ, co'tewapamosami. ⁸ Cã'rõacã dũ'sa'a Jesũ cã a'tiatjo. Tojo weerã musã quẽ'rã oteri masũ weronojõ yucuewapamoña. Jesure ãjõpeodu'uticã'ña.

⁹ Acawererã, musã Õ'acũ bu'iri da'resere ɯtirã, a'metu'titicã'ña. Õ'acũ marĩ nipe'tirãrẽ beseacju a'tiatjo cã'rõacã dũ'sa'a. ¹⁰ Dũporocjãrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wãcũña. Na Õ'acũ ye quetire werecã, ãpẽrã masã narẽ ña'arõ weecãrã niwã. Narẽ tojo weemicã, na pi'etisere wãcũtutua, nu'cãcãrã niwã. Na wee'caro weronojõ marĩ quẽ'rã weerã. ¹¹ ãpẽrã narẽ ña'arõ weemicã, Õ'acũrẽ ãjõpeodu'uticãrã niwã. Tojo weerã marĩ na ãjõpeonu'cũsere wãcũrã, "Õ'acũ na me'rã e'catipĩ", ni tũ'oña'a. Apĩ dũporocjũpu Job wãmetigu ye queti quẽ'rãrẽ masĩ'i. Cũrẽ peje ña'ase wa'acaro niwũ. Tojo wa'amicã, cã wãcũtutua, Õ'acũrẽ ãjõpeodu'uticu niwĩ. Õ'acũ masãrẽ ma'igũ, pũrõ pajaña'mi. Tojo weegu Job cã pi'etĩca be'ro Õ'acũ peje añuse cũrẽ o'ocũ niwĩ. Cũ todũporopũ cuo'que nemorõ o'ocũ niwĩ.

¹² Õ'acũ musãrẽ bu'iri da'rerĩ nĩgũ, nu'cũ'ase quetire wereguti. Nisooro marĩrõ ucũña. Apeyenojõrẽ wee'cu "Weeapũ", ñiña. Weeti'cu "Weetiapũ", ñiña. Nemoticã'ña. Õ'acũpũre wãmepeoticã'ña. "Õ'acũ me'rã diacjũta ni'i", niticã'ña. Tojo weegu Õ'acũ musãrẽ bu'iri da'reesome.

¹³ Marĩrẽ ña'arõ wa'acã, Õ'acũrẽ sãrĩrõua'a. E'catirã, cũrẽ basape-orõua'a. ¹⁴ No'o dutitigu Jesure ãjõpeorãrẽ sũ'ori nirãrẽ pijiato. Na cã tiro etarã, Õ'acũrẽ sãrĩbosato. Ƴ'se me'rã cũrẽ ñapeo, "Jesũ, ã'rĩ mu'urẽ ãjõpeogure yu'ruoya", ni ñubueato. ¹⁵ ãjõpeose me'rã cũrẽ sãrĩbosacã, marĩ wiogu cũrẽ yu'ruogusami. Dutiti'cu yu'rugusami. Cũ ña'arõ wéeca be'ro nicã, Õ'acũ cũrẽ acobojogusami. ¹⁶ Tojo weerã musã ña'arõ wee'quere a'merĩ wereyu'ruya. Dutitirãrẽ yu'ruodutirã, Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Ni'cũ añurõ weenu'cũgũ ɯputu ãjõpeose me'rã sãrĩcã, Õ'acũ yu'titicã weetisami. ¹⁷ Dũporocjũpu Elĩã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ marĩ weronojõ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũrẽ acoro pejaticã'to nĩgũ, pũrõ sãrĩcu niwĩ. Cũ sãrĩsere Õ'acũ yu'ticu niwĩ. Cũ yu'ticã, i'tia cã'ma ape cã'ma deco aco ne pejaticaro niwũ. ¹⁸ Be'ro Õ'acũrẽ "Aco pejato tja", ni sãrĩcu niwĩ. Cũ tojo sãrĩcã, acoro pejacaro niwũ. Tojo wa'acã, apaturi otese pi'rĩ dũcaticaro niwũ tja.

¹⁹⁻²⁰ Acawererã, apeye musãrẽ weretuoguti. Apetero ni'cũ Jesure ãjõpeogu ña'arõ weebosami. Cũ tojo weecã, apĩ cũrẽ weetamugũ, cã todũporopũ ãjõpeo'caronojõta ãjõpeocã weesami tja. Cũ tojo weegu cũrẽ bu'iri da'reno'bo'cure yu'rucã weesami. Õ'acũ quẽ'rã cã peje ña'ase wee'quere acobojosami.

Tocã'rõta oja'a.

Santiago.

Pedro ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pedro Jonás macū Betsaidacjū wa'i wējērī masū nicu niwī. Cū nūmotigu nicu niwī. Ā'rīta Jesure “Mu'u Ō'acū o'ó'cu, cū macū ni'i”, nicu niwī. Jesure wējēcaterore i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nisoocu niwī. Ne waroputa Espírītu Santu dijatāca be'ro Jesucristore ějōpeorārē su'ori nisetigu nicu niwī. Be'ro romano masā wioḡu Nerón cūrē Romapu wējēcū niwī.

A'ti pūrīrē Pedro Jesucristore ějōpeorā Asia di'tapu du'tistewā'cā'cārārē ojacu niwī. Romapu nígū, ojacu niwī. Jesucristore ějōpeorā pi'eticā i'agū, āpērā narē űa'arō weecā wācūtutuadutigu ojacu niwī.

Jesure ějōpeorā wa'aste'cārārē Pedro oja'que ni'i

¹ Yū'are Jesucristo cū ye quetire bu'edutigu besecūwī. A'ti pūrī me'rā musārē añudutise o'ó'o. Musā Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia wāmetise di'tapu Jesucristore ějōpeose bu'iri āpērā űa'arō weecā wa'astewā'cā'cārārē oja'a. ² Marī pacu Ō'acū daporopu cū űa'caronjōta marīrē cū pō'rā niato nígū besetojacu niwī. Espírītu Santu me'rā marī űa'arā nī'cārārē ducayucu niwī. Marīrē cū macū Jesucristo űaro weedutigu besecu niwī. Tojo nicā cū macū curusapu wērīgū dí o'maburose me'rā marī űa'arō wee'quere acobojoguti nígū, besecu niwī.

Ō'acū musārē ejerisājāse, nipe'tise añusere o'onemoato.

³⁻⁴ Ō'acū, marī wioḡu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cū marīrē pajaña'gū, cū pō'rā sājācā weecu niwī. Cū macū Jesucristo wērī'cupure masō'que me'rā marī toduporo űa'arō niseti'quere acobojocu niwī. Tere wéégū, marīrē apaturi bajuaapo'cārārē weronojō weecu niwī. Ō'acū cū pō'rārē “Añubutiasere o'oguti”, nicu niwī. Cū o'ootjere marī e'catise me'rā yucuerā wee'e. Tere ű'musepu caoyutojasami. Cū o'ootje a'ti nucūcā cjase weronojō pe'ti, boasome. Ninu'cūcā'rōsa'a. ⁵ Marī Ō'acūrē ějōpeoyucā, cū tutuaro me'rā marīrē co'tesami. Jesucristo apaturi a'ti nucūcāpūre a'tigu, nipe'tirā i'orōpu “Ā'rā yu'u yu'ruo'cārā nima. Yu'u me'rā ninu'cūrāsama”, ni i'ogūsami.

⁶ A'ti nucūcāpūre nīrā, marī pi'etinīrā wee'e yujupu. Tojo pi'etimīrā, ű'musepu Jesucristo marīrē o'ootjere wācūrā, e'catiyurā. ⁷ Marī Jesucristore ějōpeose uru besese weronojō ni'i. Masā ĵuruta niti? nīrā, pecame'e bu'ipu asipopeosama. Sipipejaca be'ro űa'ase po'ca űjūpe'tidija wa'asa'a. Añuse uru dia'cū tojasa'a. A'te weronojō marīrē ĵesucristore diacjūta ějōpeomitina? nīrō, űa'arō wa'asa'a. Marī űa'arō yu'rurā, te po'ca űjūpe'ti'caro weronojō űa'asere weedu'usa'a. Tojo nicā Jesucristore ějōpeonemosa'a. Cūrē ějōpeodu'uticā i'arā, masā diacjūta marīrē cūrē ějōpeoma, ni i'arāsama. Uru wapabuju ni'i. Wapabujumirō, pe'tia wa'asa'a. Marī Jesucristore ějōpeose uru nemorō wapati'i. Te pūrīcā ne pe'titisa'a. Tojo weega Jesucristo marīrē apaturi a'ti nucūcāpūre a'tigu, “Yu'are añurō ějōpeowu”, nigūsami.

⁸⁻⁹ Musā Jesucristore a'ti nucūcāpu nicā i'ati'cārā nimirā, cūrē ma'i'i. A'tiro nicārē cūrē i'atimirā, ějōpeo'o. Musā cūrē ějōpeocā, musārē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rucā weegusami. Tojo weerā musā Ō'acū

tiropu wa'atjere wācūrā, pūrō e'cati'i. ¿De'ro ni werenemobosau? Wereta basiowe'e.

¹⁰ Dapropu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro nicārā niwā: “Ō'acū masā ña'arō wee'quere acobojo, narē yu'ruogusami”, nicārā niwā. A'tere weremirā, na basu weresere tu'omasiticārā niwā. Tojo weerā tere masisī'rīrā, uputu bu'e wācūnrūcārā niwā. ¹¹ Espiritu Santu weetamuse me'rā a'tiro wereyucārā niwā: “Masārē yu'ruoacju pūrō pi'eti wērīgūsami. Wērī'cupu nimigū, masāgūsami. Cū masāca be'ro u'musepu mujāa, cū pacu tiro wioḡu dujiri cūmurō diacjū pe'e dujigusami.” Espiritu Santu tojo nisere tu'orā, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā “¿De'ro nicā, noarē tojo wa'arosari?” nīrā, pūrō masisī'rīcārā niwā. ¹² Ō'acū na masisī'rīcā ī'agū, narē a'tiro werecu niwī: “A'te queti musā nīrī curare wa'asome yujupu. Be'rocjārāpu a'tere ī'arāsama”, nicu niwī. Narē tere wereyugu, marī a'tocaterocjārā pe'ere weregu weecu niwī. Tojo weegu Ō'acū a'tocaterore a'tiro weemi majā. Espiritu Santu u'musepu nigūrē cū ye queti wererā me'rā musārē weredutigu o'ócū niwī. Na Espiritu Santu tutuaro me'rā tere a'tiro werema. “Jesucristo a'titojacu niwī. Marīrē yu'ruocū nimi”, nima. Ō'acūrē wereco'terā u'musecārā quē'rā masārē yu'ruosere “¿De'ro waro niti?” ni masisī'rīsama.

Ō'acū marīrē ña'ase marīrō nisetidutise ni'i

¹³ Ō'acū marīrē ma'īgū, ña'arō marī wee'quere acobojotojacu niwī. Tojo weerā musā weeatjere añurō wācūyuya. Musā ña'arō weesi'rīsere weeticā'ña. Wācūtutuaya. Ō'acū añurō wēégu, marīrē Jesucristo apaturi a'ti nucūcāpu a'ticā cū o'otajere pūrō wācūnrūña. Tere wācūrā, e'catise me'rā co'teya. ¹⁴ Wī'marā añurā na pacusumua dutisere añurō yu'tisama. Na weronojōta musā quē'rā marī pacu Ō'acū dutisere añurō yu'tiya. Musā todapropu Ō'acūrē masītirā, ña'arō uaripejasere weecārā niwā. Nī'cārōacārē musā ña'arō uaripejasere du'ucā'ña majā. ¹⁵ A'tiro pe'e weesetiya. Ō'acū marīrē bese'cu ña'ase moogū nimi. Tojo weerā marī ña'ase marīrā nīrōua'a. ¹⁶ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro o'jano'caro niwū: “Yu'u añugū, ña'ase moogū ni'i. Tojo weerā musā quē'rā ña'ase marīrā nisetiya”, nicu niwī Ō'acū.

¹⁷ Musā Ō'acūrē sērīrā, cūrē “Pacu” nisa'a. Cū nipe'tirārē nī'cārōnojō marī wee'quenucūrē beseburogusami. Ne nī'cūrē du'asome. Tojo weerā musā a'ti umucopure catiro pōtēorō Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'ña. ¹⁸ Musā ñecūsūmua niseti'caronojō weesirutumujāti'que wapamarīcaro niwā. Te wapamarīsere cō'agū, Ō'acū yu'ruocu niwī. Musā a'tiro masī'i. Cū marīrē bu'iri da'rebo'quere wapayewīrōḡū, pe'tisenojō me'rā, uru, niyeru me'rā wapayeticu niwī. ¹⁹ A'tiro pe'e weecu niwī. Cū macū Jesucristo uputu ma'īgū cū wērīgū dí o'maburose me'rā marīrē yu'ruocu niwī. Ēsā judío masā ñecūsūmūapua na ña'arō wee'que wapa Ō'acūrē acobojose sērīrā, a'tiro weecārā niwā. Oveja dojoriwī'i nitigūre, cāmi marīgūrē, nipe'tiro cū upu añugūrē wējē, Ō'acūrē ūjūamorōcārā niwā. Cū, oveja añugū nī'caronojō Jesucristo añugū waro, ña'ase moogū nimi. Cū wērīgū dí o'maburose me'rā marī ña'arō wee'quere yu'ruocu niwī. ²⁰ Ō'acū a'ti turi weese daporo “Yu'u macū masārē yu'ruogusami”, ni besetojacu niwī. Tojo besemigū, maata o'óticu niwī. A'tocateropu marī

ye niatjere ya'ruoacjure cūrē o'ócu niwī. ²¹ Jesucristo wēriše me'rā Ō'acūrē ējōpeono'o. Cū Jesucristore wēri'cupure masōcu niwī. Masō, u'musepu cūrē miimujācu niwī. Topu cūrē wioḡu sōrōcu niwī. Marirē ējōpeodutigu tojo weecu niwī. Tojo nicā marī u'musepu wa'atjere e'catise me'rā yucuedutigu tojo weecu niwī.

²² Musā diacjū nisere ya'tirā, Jesucristore ējōpeorā weecārā niwū. Cūrē ējōpeorā, musā ña'arō weeseti'quere du'ucārā niwū. Tojo weerā musā ni'cārōacārē bu'iri marirā ni'i. Musā ni'cū pō'rā weronojō a'merī ma'i'i. A'merī ma'irā, bu'icjase ucūse me'rā dia'cū ma'iticā'ña. Nipe'tise musā weese me'rā pe'e ma'ña. ²³ A'tiro ni'i. Ō'acū ucūse ninu'cūcārōsa'a. Marī tere ējōpeorā, cū pō'rā sājācārā niwū. Tojo weerā apaturi bajuaapo'cārā weronojō ni'i. Marī pacusumua boadijasama. Marī apaturi bajuaaporā, na boadijaro weronojō wa'asome. Ō'acū pō'rā sājārā pe'e, cū me'rā catinu'cūcārāsa'a. ²⁴ Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu a'tiro o'jano'wū: Tá ñai wēripe'tia wa'asa'a.

Masā quē'rā tojota nipe'tirā wērīrāsama.

O'ori quē'rā añuse nimirō, boadijasa'a.

Masā quē'rā peje cuorā, wiorā nimi'cārā wērīrāsama.

²⁵ Na caose quē'rā pe'tirosa'a.

Ō'acū ucūse pūrīcā ne pe'tisome.

Ninu'cūcārōsa'a, ni o'jano'wū.

Musārē te quetire āpērā werēcārā niwā. Na wereseta añuse, ne pe'titise queti ni'i.

2

¹ Musā Ō'acū pō'rā ni'i. Tojo weerā nipe'tise ña'asere du'ucā'ña. Āpērārē nisooticā'ña. Weesooticā'ña. Āpērā yere uoticā'ña. Ucjaticā'ña.

²⁻³ Musā Ō'acū añugū nimi nisere masītojasa'a. Tojo weerā wī'marā ne bajua'cārā na paco ōpēcōrē uputu mi'rīsī'rīrā weronojō weeya. Ō'acū ye añuse quetire uputu tu'sase me'rā tu'osī'riña. Wī'marā na pacosānumia ye ōpēcōrē mi'rīrā, ī'oduarā wa'asama. Ō'acū ucūse wī'magū paco ōpēcō weronojō ni'i. Te diacjū wereme'ricā'a. Marī tere wācūnu'cūrā, cūrē ējōpeotutuanemorāsa'a. Cūrē masīnemoato nīgū marirē ya'ruoacu niwī.

Wi'i yeerā ūtāgā yeenu'cācja weronojō Jesucristo nimi nise ni'i

⁴ Musā Jesucristore ējōpeo'o. Tojo weerā cū me'rā añurō nisetiya. Cū catigu, marirē cū me'rā caticā weemi. Cū ninu'cūcūsami. Āpērā cūrēta teecārā niwā. Na teemicā, cū pacu Ō'acū pe'e cūrē "Añuyu'rugū nimi", ni besecu niwī. Besetoja, cūrē wioḡu sōrōcu niwī. ⁵ Musārē añurō masīdutigu queose me'rā wereguti. Ō'acū ūtāpaga me'rā ni'cā wi'i añurī wi'i yeegu weronojō weesami. ūtāgā añucja me'rā yeenu'cāsami. Tutuari wi'i niato nīgū tojo weesami. Jesucristota cū ne waro wi'i yeenu'cācja ūtāgā weronojō nīgū nimi. Marīpua apeye na yeeturiamujāse weronojō ni'i. Marī nipe'tirā ni'cārō me'rā Ō'acū cū wéca wi'i weronojō ni'i. Tojo weerā cū yarā waro nīrā, Jesucristo weetamuse me'rā pa'ia weronojō Ō'acū yere da'ramasī'i. Añurō wéerā, āpērā ye niatjere sērībomasasī'i. Tojo nicā Ō'acūrē e'catise o'omasī'i. Marī tojo weecā ī'agū, Ō'acū

e'catisami. ⁶ Dɔporocjārāpu quē'rā te cjase Ō'acū cū ucū'quere a'tiro ojacārā niwā:

Ni'cā wi'i, wi'i Jerusalēpure yeeguti.

Ti wi'ire yéegu, ni'cāgā ūtāgā añucjare beseguti.

Tutuari wi'i wa'ato nīgū tiga me'rā nu'cāgūti.

Yu'u ūtāgārē ucūgū, yu'u macū pe'ere wāmepeogu wee'e.

Cúta nimi yu'u bese'cu.

Yu'u i'acā, añuyu'ruagu nimi.

Cūrē ējōpeorā pūrō e'catirāsama.

“Mejō warota ējōpeocāti”, nisome, ni ojacārā niwā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā.

⁷ Musā Jesucristore ējōpeorā añurō e'catise me'rā cūrē tu'oña'sa'a. Āpērā pe'e cūrē ējōpeotitjārā, musā weronojō tu'oña'tisama. Mejō nīgūrē weronojō tu'oña'cā'sama. Āpērā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro ojacārā niwā tja:

Masā ūtā me'rā wi'i yeerātirā ni'cāgārē uati, cō'asama.

Na cō'acaga me'rā āpērā pe'e tutuari wi'i yeesama.

Tiga maricā, wi'i yeeya maribopā.

A'te a'tiro nisī'rīrō wee'e. Wiorā judío masā tiga ūtāgārē weronojō Jesucristore uatiwā. Na uatimicā, cū pacu Ō'acū pe'e cūrē besecu niwī. Bese, cūrē wiogu sōrōcu niwī. Cū maricārē, marī Ō'acū pō'rā sājāmasītibopā. ⁸ Apeye ojanemocārā niwā tja:

Ō'acū cū besecaga ūtāgāpu masā pu'atuu, buruque'arāsama.

A'te a'tiro nisī'rīrō wee'e. Jesucristore Ō'acū besecu niwī. Tigapu pu'atuu, buruque'a'caro weronojō Jesucristore ējōpeotirā bu'iri da'reno'rāsama. Toduporoputa maata Ō'acū cū macūrē ējōpeotirā tojo wa'arāsama, nitojacu niwī.

⁹ Marī pūrīcā na weronojō niwe'e. Ō'acū cū yarā niato nīgū marīrē besecu niwī. Tojo weerā marī wiogu yarā pa'ia weronojō cū yere da'rarā ni'i. Ō'acū marīrē cū ya curuacjārā sājācā weecu niwī. Ņa'ase marīrō niseticā weecu niwī. Dɔporopu Ō'acū cū yarā masā Israe curuacjārārē yu'u were'que pejere weecu niwī. Musā Jesucristore ējōpeorā ni'i. Tojo weegu musārē mejārōta weemi. Ō'acū marīrē añurō wee'quere āpērārē weredutigu tojo weemi. Ō'acū añuyu'ruagu marī űa'arō wee'quere acobojomi. Acoboyo, na'itī'arōpu ní'cārārē marīrē yu'ruomi. Tojo weerā ni'cārōacārē cū pō'rā bo'reyurupu nirā weronojō ni'i. ¹⁰ Dɔporopu ni'cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū a'tiro nicu niwī: “Ō'acū pājārā judío masā nitirārē yu'ruogusami.” Tojo weerā musā toduporopure Ō'acū pō'rā mejēta níni'wū yujupu. Ni'cārōacārē cūrē ējōpeoca be'ro cū pō'rā ni'i majā. Ō'acūrē musā ējōpeose duporo cū musārē ma'isere, cū pajaña'sere masīticārā niwū. Ni'cārōputa a'tere masī'i majā.

Pedro Jesucristore ējōpeorārē “A'tiro weeya” nise ni'i

¹¹ Yu'u musārē pūrō ma'isa'a. Ni'cārōacā yu'u wereatjere musā weecā uasa'a. Marī a'ti turipure sijari masā ni'i. Marī niatjo waro u'musepu ni'i. Topu ninu'cūcā'rāsa'a. Tojo weerā marī űa'arō weesi'rīserē weeticārā. Marī űa'arō weesi'rīse añurō weesi'rīse me'rā a'mequēse ni'i. Te űa'arō weesi'rīse añurō weese pe'ere cā'mota'asi'rīsa'a. Ō'acū pe'e marīrē añurō weecā uasami. ¹² Musā Jesucristore ējōpeotirā wa'teropu nisa'a. Cūrē

ējōpeose bu'iri musārē “Ņa'arā nima”, ni ucjasama. Musā na wa'teropure añurō nisetiya. Tojo weecā, na tojo ucjamirā, musā añurō weesetisere ī'arāsama. Tere ī'arā, siape me'rā pājārā Jesucristore ējōpeorāsama. Tojo weerā cū apaturi a'ticā, musā weronojōta na quē'rā Ō'acūrē “Mu'u aņugū, tuuagu ni'ī”, ni ējōpeorāsama.

13-14 Marī wiogu Jesucristore ējōpeotjārā, a'tiro weerōa'a. A'ti di'tacjū wiogu waro, cū docacjārā wiorā, tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wiorā dutisere yu'tiroa'a. Wiogu waro cū docacjārārē ña'arō weerārē bu'iri da'redutisami. “Añurō weerā pe'ere ‘Añurō weeapū musā’ niña”, nisami.

15 Ō'acū musā añurō weecā ūasami. Tojo weecā, āpērā musārē ucjami'cārā mejō warota ucjama'acā'rāsama. Ō'acū musā añurō weese me'rā na ucjama'a'cārā, tu'omasitirārē di'tamarīacā weecā ūasami.

16 Ō'acū marīrē yu'ruotojacu niwī. Tojo weerā yu'ruono'cārā weronojō weesetirā. A'tiro wācūticārā. “Yu'u āpērā dutise doca niwe'e. Tojo weegu yu'u ūaro weeguti”, niticārā. A'tiro pe'e weerā. Ō'acūrē ma'i, cū ūaro weerā. Ņa'asere weeticārā. Da'raco'terā na wiogu dutisere añurō yu'tirā weronojō marī quē'rā Ō'acū dutisere yu'tirā. 17 Ducawaaro marīrō nipe'tirārē ni'cārōnojō ī'arā. Jesucristore ējōpeorārē ma'irā. Ō'acūrē nūcū'ase me'rā ējōpeorā. A'ti di'tacjū wiogure wiopesase me'rā tu'oña'rā.

Jesucristo pi'etigu nu'cā'caronojō marīrē nu'cādutise ni'i

18 Musā ni'cārērā āpērārē da'raco'terā nisa'a. Musā wiorārē ējōpeoya. Nipe'tirā na dutisere yu'tiya. Musārē añurō weerā dia'cūrē yu'titicā'ña. No'o ña'arō weerā quē'rārē yu'tiya. 19 Apetero musā añurō weemicā, musā wiorā bu'iri da'rebosama. Na tojo weecā, musā Ō'acūrē ējōpeosere ī'orā, narē ye'suticā'ña. Tojo weecā, musārē Ō'acū “Añurō weema”, ni ī'agūsami. 20 Musā ña'arō wéeca be'roma musārē bu'iri da'rerā, queoro weerā weema. Musā na bu'iri da'resere nu'cārā, “Añurō wéerā, nu'cā'a”, niticā'ña. Musā tojo nu'cāse wapamarī'i. Musā ña'arō wee'que wapa queorota bu'iri da'rerā weesama. Musā añurō wéeca be'ro na ña'arō weecā, nu'cāña. Tojo weese pe'ere Ō'acū “Añurō weema”, ni ī'agūsami.

21 Ō'acū musā añurō weemicā, musārē ña'arō weesere nu'cādutigu cūucu niwī. Jesucristomarīcā marīrē yu'ruogu, pi'eti, wērīwī. Añurō weemicā, cūrē ña'arō weewā. Tojo weegu marī quē'rārē cū wee'caronojōta weesirutucā ūasami. 22 Cū ne ni'cāti ña'arō weetiwi. Nisootiwi. 23 Cūrē ña'arō bujicā'cārārē narē bujicā'a'metiwi. Cū pi'etigu, “Musārē bu'iri da'reguti”, nitiwi. Cū pacu pe'ere “Yu'u pacu cū ūaro, queoro ña'arō weerārē bu'iri da'regusami”, niwī. Tojo weegu cū ye niatjere cū pacūpūre wiawī. 24 Cū basu marī ña'arō wee'que wapare wapayegu, curusapu wērīwī. Marī ña'arō weesere du'udutigu marīrē wērībosawī. Tojo cū weese me'rā a'tiro weewī. Marīrē ña'asere sirutumi'cārārē añuse Ō'acū ye pe'ere sirutucā weewī. Cū marīrē yu'ruogu, cāmi da'reno'o, ūputu pūrīse tu'oña'wī. Tojo cū weese me'rā marī ña'arō yu'rūbo'cārā yu'ruono'wū. 25 Marī a'tiro nicūmiwū. Oveja sārīrō po'peapu ni'cārā no'o ūaro wijaawā'cāsama. Wijaawā'cā, ī'anurāticā, bajudutia wa'asama. Marī na weronojō nicūmiwū. Ni'cārōacārē Jesucristore ējōpeo'o. Tojo weerā ovejare co'tegu bajuduti'cārārē a'ma, cū narē boca'caro weronojō ni'i. Jesucristo marīrē ña'arō weeri nīgū, marīrē ī'anurū, co'tegu nimi.

3

Omocā du'te'cārārē dutise ni'i

1-2 Numia, marāpusumuatirā, añurō tu'oya yu'u wereatjere. Musā marāpusumua dutisere, na uaro weeya. Ni'cārērā musā marāpusumua Jesucristore ējōpeotisama. Cū ye quetire ne tu'osī'rītisama. Tojo weerā te quetire weretimirā, a'tiro pe'e weeya. Narē ējōpeoya. Na dutisere e'catise me'rā weeya. Musā tojo weecā, na quē'rā musā añurō weesetisere ī'acūu, Jesucristore ējōpeobosama. ³ Āpērā, “Añurā nima”, nidutirā, musā upure peje ma'masu'aticā'ña. Musā upu bajuse dia'cūrē wācūnūrūtīcā'ña. ⁴ Musā añurā nisī'rīrā, añurō bajusī'rīrā, a'tiro pe'e weesetiya. Musā marāpusumuarē tu'saroputa na dutisere ma'ise me'rā weeya. Tu'tiro marīrō āpērārē queoro weeme'ricā'ña. Ejeripō'rā caributiro marīrō tu'oña'ña. A'te añurō weesetise pe'tisome. Musā upure ma'masu'ase pūrīcā pe'tirosa'a. Musā añurō weeseticā, Ō'acū musā me'rā e'catigusami. Musā a'tiro weese cū ī'orōpūre añubutiase waro ni'i. ⁵ Yu'u musārē nīrōnojōta dūporocjārā numia Ō'acūrē ējōpeorā añurō weeseticārā niwā. Na marāpusumua dutisere añurō yu'ticārā niwā. ⁶ Sara dūporocjōpu co marāpu Abrahā dutisere añurō yu'tico niwō. Tojo weego Abrahārē co wiogure weronojō tu'oña'co niwō. Musā quē'rā musā marāpusumuarē añurō weeya. Musā nipe'tisere añurō wéérā, tojo nicā uiro marīrō nisetirā, Sara weronojō nīrāsa'a.

⁷ Ni'cārōacārē nūmotirārē wereguti. Mu'u nūmorē añurō weesetiya. Core ējōpeoya. Co mu'u weronojō tutuatimo. Ō'acū co quē'rārē pajaña'gū, mu'arē weronojōta yu'ruocu niwī. Tojo weegu core añurō co'teya. A'tiro weecā, musā Ō'acūrē űubuese ne cā'mota'ata basiosome.

A'merī añurō nisetidutise ni'i

⁸ Ni'cārōacārē nipe'tirāpūre weretuoguti. Ni'cārō me'rā nisetiburoya. Āpērārē pajaña'ña. Ni'cū pō'rā weronojō ma'isetiya. “Ēsā āpērā yu'ruoro ni'i”, ni wācūtīcā'ña. ⁹ Āpērā musārē ña'arō weecā, narē a'meticā'ña. Musārē ña'arō bujicā'cā, narē bujicā'a'meticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Narē añurō wa'ato nīrā, Ō'acūrē sērībosaya. Ō'acū marīrē tojo weedutisami. A'tiro weecā, Ō'acū musārē añurō weegusami. ¹⁰ Dūporopūre ni'cū Salmo wāmetiri pūrīpūre añurō nisetisere a'tiro ojacu niwī: No'o musā catiri űmūcore e'catise me'rā nisī'rīrā, ña'arō ucūtīcā'ña.

Nisootirāta niña.

¹¹ No'o musā ña'arō weesī'rīsere weeticā'ña.

Añuse pe'ere weeya.

Āpērā me'rā a'metu'titirāta ma'ise me'rā nisetiya.

¹² Añurō weesetirārē Ō'acū co'tesami.

Na cūrē sērīsere yu'tisami.

Ña'arō weerā me'rā pe'ere e'catitisami.

Narē bu'iri da'resami.

Tojo weerā musā añurō nisetiya ni, Salmo pūrīpūre ojano'caro niwā.

¹³ Musā añuse dia'cūrē weeseticā, űnoa musārē ña'arō weebosau? Weetisama. ¹⁴ Musā añurō weemicā, āpērā musārē ña'arō weecāma, e'catiya. Ō'acū musārē añurō weegusami. Tojo weerā na musārē ña'arō weesī'ricā, wācūque'titīcā'ña. Narē uitīcā'ña. ¹⁵ A'tiro pe'e wācūña. “Jesucristo nipe'tirā bu'ipu űsā wiogu nimi”, ni ējōpeoya. No'o musārē āpērā “¿De'ro weerā Jesucristore ējōpeoti?” nibosama. Na tojo nicā,

musã yu'tiatjere wãcũyutojaya. Narẽ añurõ yu'time'rĩcã'ña. Pũrĩrõ yu'titicã'ña. ¹⁶ Musã Jesucristore ãjõpeose bu'iri ãpẽrã musãrẽ ña'arõ ucjasama. Na ucja'que diacjũ niticã ï'arã, bopoyarãsama. Tojo weerã musã añurõ nisetirã, Õ'acũ ï'orõpure bu'iri marĩrã tu'oña'rãsa'a. ¹⁷ Õ'acũ cũ uacãma, marĩ añurõ weemicã, ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ weebosama. Tojo weese añu ni'i. Marĩ ña'arõ weecã pe'ema, ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ weecã, marĩ ye bu'irita ni'i.

¹⁸ Jesucristomaricã añugũ nimigũ, pi'etiwi. Cũ bu'iri moomigũ, marĩ ña'arõ wee'que wapare wẽrĩ wapayebosawĩ. Marĩ bu'iri cõorãrẽ wẽrĩbosagũ, tojo weewĩ. Marĩrẽ yu'ruogu, ni'cãtita wẽrĩwĩ. Cũ tojo weese me'rã cũ pacu tiropu marĩrẽ wa'ata basiocã weewĩ. Cũ bu'icã upu waroma wẽrĩa wa'awĩ. Wẽrĩtoja, be'ro masãcu niwĩ. Cũ ejeripõ'rã pũrĩcã wẽrĩticaro niwũ. ¹⁹⁻²⁰ Cũ ejeripõ'rã me'rã cũ upu masãpepu cũñarĩ cura a'tiro weecu niwĩ. Duporopu Õ'acũ a'ti turi miocã, wẽrĩ'cãrã na bi'adupono'caropu nirãrẽ ï'agũ wa'acu niwĩ. Topu narẽ cũ wẽrĩ masãsere weregu ejacu niwĩ. Dia miose duporo Noé yoacã yucusujore a'medo'gu da'racu niwĩ. Cũ tiwu weeri curare cũ nĩcaterocjãrãrẽ Õ'acũ narẽ ãjõpeocã uacu nimiwĩ. Na pe'e ne ãjõpeoticãrã niwã. Noé, cũ numo, cũ põ'rã, na numosãnumia dia'cũ ãjõpeocãrã niwã. Tojo weerã na ochota tiwu me'rã yu'rucãrã niwã. ²¹ Õ'acũ narẽ yu'ruo'caro weronjõta marĩ quẽ'rãrẽ Jesucristo wẽrĩ masãse me'rã Õ'acũ yu'ruocu niwĩ. Õ'acũ a'ti turire miogũ narẽ yu'ruo'que marĩrẽ wãmeyese weronjõ ni'i. Marĩrẽ wãmeyese marĩ upure ù'irĩ coese mejẽta ni'i. A'tiro ni'i. Õ'acũ ï'orõpure bu'iri marĩrã nisĩ'rĩrã, cãrẽ acobojose sãrise ni'i. ²² Jesucristo masãca be'ro cũ pacu tiropu mujãacu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ wiogu dujiri cũmurõpu nisami. Cũ nipe'tirã bu'ipu, wiogu nimi. Õ'acãrẽ wereco'terã, nipe'tirã wiorã u'muarõpu nirã yu'ruoro nimi.

4

Duporopu ña'arõ weemi'cãrã ña'arõ weedu'use queti ni'i

¹ Jesucristomaricã a'ti di'tapu nĩgũ, pũrõ pi'etiwi. Marĩ quẽ'rã cũ pi'eti'caro weronjõta weerã. Pi'etisere uiticã'rã. Marĩ pi'etirã, Jesucristo weetamuse me'rã nemorõ wãcũtutuarãsa'a. Ña'asere weesi'rĩtirãsa'a. ² Tojo weerã a'tiro nicã me'rã marĩ catise numarĩ ejatuaro marĩ ña'arõ weesi'rĩsere weesome majã. Õ'acũ cũ uaro pe'e weerãsa'a. ³ Musã Jesucristore ãjõpeotirã na weesetisenõjõrẽ weetojacãrã niwũ. Ña'arõ musã weesi'rĩsere weecãrã niwũ. Numia me'rã ña'arõ weecãrã niwũ. Numia quẽ'rã umua me'rã mejãrõta ña'arõ weecãrã niwũ. Que'acãrã niwũ. Bosenumu nicã que'a, caricũcãrã niwũ. Ña'arõ weesere yu'ruoquejocã'cãrã niwũ. Apeyere Õ'acũ dutisere yu'runu'cãrã, masã yee'quere ãjõpeocãrã niwũ. ⁴ Ni'cãrõacãrẽ te pejere musã weetisa'a majã. Toduporopu musã me'rã ña'arõ weeseti'cãrãrẽ ba'patinemetisa'a. Musãrẽ na pijicã, wa'atisa'a. Musã tojo weecã, "¿De'ro weerã tojo weeti?" nisama. Tere ï'arã, musãrẽ ï'atu'ti, ucjasama. ⁵ Na tojo weemicã, a'tere masĩa. Õ'acũ musãrẽ ucja tu'tirãrẽ "¿De'ro weerã yu'u põ'rãrẽ tojo weeri?" ni sãrĩtiña'gũsami. Musãrẽ tojo wee'cãrã na wee'quere beseno'rãsama. Õ'acũ nipe'tirã wẽrĩ'cãrãrẽ, catirãrẽ marĩ weesenucũrẽ besegusami. Ne ni'cũrẽ du'asome. ⁶ Nipe'tirã masã wẽrĩdijape'tirãsama. Jesucristore

ējōpeo'cārā pe'e na ye upu boamicā, Ō'acū tiropu catinu'cūcā'rāsama. Tojo weerā narē a'ti turipu caticā, Jesucristo ye añuse quetire wereno'caro niwū.

⁷ A'ti turi pe'tiatjo cā'rōacā du'sasa'a. Tojo weerā musā weesere añurō tu'oña'nu'cō, weesetiya. Wācūtutuaya. Musā ña'arō weesi'rīsere nu'cāña. Tojo weerā musā queoro ñubuerāsa'a. ⁸ Nipe'tise apeyenojō yu'ruoro a'tiro weeya. Diacjū a'merī ma'ña. Ne a'merī ma'idu'uticā'ña. Marī āpērārē ma'írā, marīrē ña'arō weesere maata acobojosa'a. ⁹ Āpērā musā ye wi'seripu ejacā, e'catise me'rā narē ñe'eña. Uase marīrō narē a'māca, cārīse o'oya. ¹⁰ Ō'acū cū tutuaro me'rā marī Jesucristore ējōpeorāncūrē de'ro marī weemasīsere o'osami. Te o'ose me'rā cū yere añurō weemasī'i. Tere o'ogu, ni'cārōnojō o'otisami. Cū o'o'que pōtēorō āpērārē weetamudutigu o'osami. Marī āpērārē weetamurā, cū o'o'quere queoro weerā wee'e. ¹¹ Ni'cārērārē a'tenojōrē o'osami. Pājārā wa'teropu cū ye queti weretutuasere o'osami. A'tere wererā, cū were'caro weronojō wereya. Āpērā, weetamurānojō quē'rā Ō'acū musārē tutuaro o'o'caro pōtēorō weetamuña. Tojo weecā, masā "Jesucristo cū weetamurō me'rā tojo weeama" ni, e'catise o'orāsama Ō'acūrē. Jesucristo tutuayu'ruami. Cū nipe'tirā bu'ipū, wiogu nimi. Tojo weerā marī cūrē e'catise o'onu'cūcā'rā.

Jesucristore ējōpeorārē "Mejēcā wa'acā, wācūtutuaya" nise ni'i

¹² Yu'u mairā, apeyenojō werenemogūti tja. Musā Jesucristore ējōpeose bu'iri ña'arō yu'rarā, "¿De'ro weero tojo wa'ati?" ni i'amarīaticā'ña. Te musā pi'etisere wācūtutuarā, diacjūta Jesucristore ējōpeosere i'ono'o. Tojo weerā musā mejēcā wa'acā, i'amarīaticā'ña. ¹³ Mejō e'catiya. Ni'cārōacārē musā Jesucristo cū pi'eti'caronojōta pi'etisiruturā wee'e. Tojo weerā cū apaturi a'ticā, cū asistesere, cū tutuasere i'arā, pūrō e'catirāsa'a. ¹⁴ Marī Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā marīrē ña'arō bujicā'sama. Na tojo weecā, marī a'tiro masī'i. Espiritu Santu tutuayu'ruagu marīpūre nimi. Marī me'rā ninu'cūcūsami. Āpērā marīrē ña'arō weecā, weetamusami. Tojo weerā na ña'arō bujicā'micā, e'catino'sa'a. ¹⁵ Musā a'tiro wācūña. Wējēcō'arī masārē, yajari masārē Ō'acū bu'iri da'regusami. Āpērā yere ucja wācūnurūrā quē'rārē tojota weegusami. No'o ña'arō weerārē bu'iri da'regusami. Musā na weronojō weeticā'ña. Na, na ye bu'iri pi'etirāsama. ¹⁶ Apeterore musā Jesucristore ējōpeose bu'iri pi'etirāsa'a. Tojo pi'etirā, bopoyaticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Ō'acūrē e'catise o'orā, "Añu'u", ñña. "Mu'u ūsārē Jesucristo yarā sājācā weeapū", ni wācūtutuaya.

¹⁷ Ni'cārōacārē Ō'acū masārē beseri numu nu'cātoja'a. Cūrē ējōpeorā me'rā besenu'cāmi. Marī cūrē ējōpeorā me'rā nu'cācā, āpērā cūrē ējōpeotirā pe'ema de'ro wa'aro wa'arosa'a. Ō'acū náma uputu bu'iri da'regusami. ¹⁸ Daporopu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū te pi'etise cjasere a'tiro ojacu niwī:

Ō'acūrē ējōpeorā waromarīcā u'musepu wa'ase daporō a'ti nucūcāpūre pi'etinīrāsama yujupu.

To pūrīcārē cūrē ējōpeotirā ña'arō weerā pe'ere ¿de'ro wa'arosa'u?

Narē ña'abutiario wa'arosa'a.

Ō'acū narē bu'iri da'regusami, tojo nicu niwī Ō'acū ye queti weremu'tārī masū.

19 Marĩ Ō'acũ uaronojõ pi'etirã pũrĩcã, a'tiro weeroua'a. Añurõ weesere weenu'cũcã'rõua'a. Tojo nicã marĩ ye niatjere Ō'acũ marĩrẽ wee'cure wiaroua'a. Nipe'tise cũ "Weeguti" nisere queoro weesami.

5

Jesucristore ãjõpeorã a'tiro weeroua'a nise ni'i

1 Ni'cãrõacãrẽ majã Jesucristore ãjõpeorã su'ori nirãrẽ wereguti. Yu'u quẽ'rã ãpẽrãrẽ su'ori nigũta ni'i. Yu'u Jesucristo pi'eticã i'awũ. Cũ apaturi a'ti turipu a'ticã, Ō'acũ nipe'tirãpure Jesucristo asistesere, cũ tutuasere i'ogũsami. Tere yu'u quẽ'rã nipe'tirã cũrẽ ãjõpeo'cãrã me'rã bu'ipejatamugũsa'a. 2 Jesucristore ãjõpeorãrẽ su'ori nirã, yu'u wereatjere tu'oya. Ō'acũ cũ yarãrẽ co'tedutigu musãrẽ cũucu niwĩ. Ovejare co'teri masũ cũ yarã ovejare añurõ co'tesami. Cũ weronojõta musã quẽ'rã Ō'acũ yarãrẽ añurõ co'teya. ãpẽrã dutiro marĩrõ musã uaro narẽ co'teya. Musã tojo weecã, Ō'acũ uasami. Apeye quẽ'rãrẽ narẽ su'ori wejepeorã, niyeru dia'cũrẽ wapata'asĩ'rĩticã'ña. Mejõ pe'e e'catise me'rã co'teya. 3 Narẽ co'terã, ña'arõ dutipeticã'ña. Narẽ i'acũudutirã pe'e, añurõ weesetiya. 4 Tojo weecã, Jesucristo nipe'tirã musãrẽ co'terã wioгу apaturi a'ti turipu a'tigu, musãrẽ wapayegusami. "Añurõ co'tewũ narẽ yu'u co'tedutigu cũu'cãrãrẽ", nigũsami. Cũ musãrẽ wapayese ninu'cũcã'rõsa'a. Cũ tiro, cũ asisteropũ catinu'cũatjere o'ogusami. Te ne pe'tisome.

5 Ma'mapjia, nu'mia, a'tiro weeya. Bucurã musãrẽ su'ori wejepeorãrẽ ãjõpeo yu'tiya. Musã "Nipe'tirãputa ãpẽrã yu'ruoro ni'i" ni wãcũtirãta, a'merĩ weetamuña. Duporopũ Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiro ojacu niwĩ:

"ãpẽrã yu'ruoro ni'i" nirã me'rã Ō'acũ a'pepũrĩ nisami.

ãpẽrã "Yu'u mejõ nigũ ni'i, yu'ure weetamuña" nirã pe'ere Ō'acũ weetamusami, ni ojacu niwĩ.

6 Ō'acũ tutuayũ'rũgu nimi nirã, cũ dutisere yu'tiya. Tojo weecã, Ō'acũ cũ uari numũ musãrẽ ãpẽrã wiorã weronojõ añurõ wãcũcã weegusami. 7 Ō'acũ marĩrẽ ma'igũ, co'tesami. Tojo weerã nipe'tise marĩ wãcũque'tisere, marĩrẽ no'o mejẽcã wa'asere Ō'acũpure o'orã. Cũ marĩ tojo weesere ñe'egũsami.

8 Musã weesere añurõ tu'oña'nu'cõtõjarãpũ weesetiya. Musã ña'arõ weesĩ'rĩsere wãcũtutuaya. Añurõ tu'omasĩña. Wãtĩ marĩrẽ i'atu'tigu nipe'tiropũ a'masijasami. Marĩrẽ ña'arõ weecã uagu, tojo weesami. Tojo weerã co'te i'anũrũña. Ni'cũ yai ba'ase a'magũ pi'etisijaro weronojõ marĩ Jesucristore ãjõpeosere pe'osĩ'rĩsami. 9 Wãtĩ dutisere weeticã'ña. Wãcũtutuaya. Jesucristore ãjõpeonu'cũcã'ña. Wãtĩ musã dia'cũrẽ ña'arõ weegu weetimi. Nipe'tirocãrãpũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ tojo weegu weemi. Na quẽ'rã musã pi'etironojõta pi'etirã weema. Tojo weerã wãcũtutuaya. 10 Ō'acũ marĩrẽ ma'igũ, no'o nirõ weetamunu'cũgũsami. Cũ macũ Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩrẽ yu'ruocu niwĩ. Ō'acũta marĩrẽ cũ asisteropũ cũ me'rã ninu'cũdutigu besecu niwĩ. Marĩ yoaticã a'ti nucũcãpũre pi'etinĩrãsa'a yujupũ. Tojo wéeca be'ro Ō'acũ marĩ ña'arõ niseti'quere aponũ'cõ, wãcũtutuacã weegusami. Cũ tojo weecã, marĩ ne

uisome. ¹¹ Tojo weerã cūrẽ a'tiro nírã: “Õ'acũ, mu'u nipe'tirã bu'ipu, wioḡu ni'i. Mu'u tutuase ne pe'tisome. Ninu'cũcã'rõsa'a”, nírã cūrẽ.

Pedro añudutituo'que ni'i

¹² Silvano ojabosase me'rã yu'u musãrẽ pejeti ušeriãcã a'ti pũrĩpure oja'a. Cũ yu'ure ba'patimi. Jesucristore ãjõpeoḡu añurõ weesetimi. Tojo weeḡu cũ queoro weecã ĩ'agũ, cūrẽ ãjõpeo'o. Musãrẽ wãcũtutua, e'catidutigũ a'ti pũrĩrẽ oja'a. Tojo nicã Õ'acũ ma'ise diacjũta ni'i níḡũ, musãrẽ oja'a. Cũ ma'isere masĩrã, Õ'acũrẽ ãjõpeoyapaticã'ña.

¹³ A'ti macã Babiloniãcãrã Jesucristore ãjõpeorã musãrẽ añudutise o'óma. Õ'acũ ã'rã quẽ'rãrẽ musãrẽ weronojõta besecu niwĩ. Apĩ quẽ'rã Marco yu'u macũ weronojõ níḡũ musãrẽ añudutimi. ¹⁴ Musã e'catise me'rã a'merĩ añudutiya. Musã nipe'tirãrẽ Jesucristore ãjõpeorãrẽ Õ'acũ ejerisãjãse o'oato.

Tocã'rõta oja'a.

Pedro

Pedro ape pūrī ojanemoca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojana'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Pedro Asia dī'tapā du'tistewā'cā'cārārē ojacu niwī tja.

A'tiro ojacu niwī. Jesucristore ējōpeosere dojorērārē, “Tojo niwe'e” ni ducayusī'rīrānojōrē tu'omasīdutigu ojacu niwī.

Pedro Jesucristore ējōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Simó Pedro Jesucristore da'rawā'ñaco'tegu cū besecū'cu masārē añuduti'i. Nipe'tirā ūsā weronojō ējōpeorārē a'ti pūrīrē oja'a. Marī Jesucristore ējōpeose añuse waro ni'i. Jesucristo marī wioḡu marīrē yu'ruoḡu cūrē ējōpeocā weecu niwī. Marīrē ni'cārōnojō cū yarā wa'acā weecu niwī. ² Ō'acū, tojo nicā marī wioḡu Jesure masīnemoña. Musā tojo weecā, na añuse, ejerisājāsere o'oyu'rūmajārāsama.

Jesucristore ējōpeorārē “A'tiro weerōa'a” nise ni'i

³ Ō'acū cū macū Jesucristore marīrē masīcā weecu niwī. Cūrē masīrā, cū tutuaro me'rā marī cū ūaro añurō nisetimasīrāsa'a. Jesucristo añuyu'ruaḡu, nipe'tise añurō weeḡu marīrē cū yarā nidutigu pijicu niwī. ⁴ A'tiro wéēḡu, cū tutuaro me'rā marīrē “Peje añurō weeḡuti”, nicu niwī. Cū tojo ni'que añuse waro ni'i. Wapatiyu'rua'a. Cū “A'tiro weeḡuti” nise me'rā marī cū weronojō nisetimasīrāsa'a. Tojo nicā musā a'ti turi cjase ña'ase ūaripejasere yu'rāwetirāsa'a. ⁵ Musā Jesucristore ējōpeotoja'a. Musā tutuaro pōtēorō a'tere weenemopeoya. Wācūtutua, añurō nisetiya. Tojo nisetirā, Ō'acū yere tu'omasīnemoña. ⁶ Tu'omasīnemorā, musā basu ña'arō weesī'rīrā, nu'cāña. Nu'cārā, mejēcā wa'acā, ējōpeodu'uticā'ña. Ējōpeodu'utirā, Ō'acūrē queoro ējōpeo, cū ūaro weeya. ⁷ Cū ūaro wéerā, ni'cū pō'rā weronojō musā basu a'merī weetamuña. A'merī weetamurā, nipe'tirārē ma'iña.

⁸ Musā a'tere siape me'rā nemorō weeturiawā'cārā, marī wioḡu Jesucristore añurō masīrāsa'a. Cū ūaro weenemorāsa'a. “Mejō waro cūrē ējōpeopā”, nisome. ⁹ Musā tere tojo weetirā pe'e, caperi īaejatirā weronojō nisa'a. Ō'acū yere ne masīta'a. Musā todapoporū ña'arō wee'quere Jesucristo acobojo'quere wācūtisa'a. ¹⁰ Yu'u acawererā, musā Ō'acū bese'cārā ni'i. Tojo weerā cū bese'cārā weronojō nipe'tise musā weepōtēorō añurō nisetiya. Musā tojo weerā Jesucristore ējōpeodu'usome. ¹¹ Musā añurō weenu'cūrā, marī wioḡu Jesucristo tīropā ejarāsa'a. Topu marīrē yu'ruoḡu me'rā añurō ninu'cūcā'rāsa'a.

¹² Yu'u were'quere masītojasa'a. Tere masīrā, du'ucūrō marīrō musā tu'o'quere añurō weenu'cūrā wee'e. Musā tere masīmicā, acobojori nīḡū, werenu'cūcūti. ¹³⁻¹⁴ Cā'rōacā du'sasa'a yu'u wērīatjo. Marī wioḡu Jesucristo yu'are weretojami. Tojo weeḡu yu'u catiro ejatuaro yu'u ucū'quere wācūato nīḡū were'e. Yu'u tojo wercā, “Añu nirōsa'a” ni wācūḡū, tojo were'e. ¹⁵ Yu'u wērīca be'ro yu'u were'quere añurō wācūnu'cūcā'to nīḡū yu'u pōtēorō añurō weeḡuti.

Pedro Jesucristo ūrūḡūpū ducayucā ī'a'que ni'i

16 Marĩ wioġu Jesucristo apaturi a'ti turipu tutuaro me'rã cŭ a'tiatjere wereno'tojawu. Tere wererã, masã na weewuaronojõ wãcũbajurẽ'que mejẽtare werewu. Ɛsã basu ũrũġũpu Jesũ cŭ tutuasere ƭ'awũ. 17 Cũ pacu Ɔ'acũ cŭ tutuasere, cŭ asistesere ƭ'ocã ƭ'awũ. Cũ tojo weeri cura u'musepu ucũġã, a'tiro niwĩ: “Ă'ĩ yu'u macũ yu'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã e'cati'i”, niwĩ. 18 Cũ tojo ucũdijosere ũsã tu'owu. Titare marĩ wioġu me'rã ũrũġũpu niwĩ. Cũ tigupũ nigũta asistewĩ.

19 Tojo wa'ase me'rã ũsã masĩwũ. “Dũporocjãrãpu Ɔ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã diacjũta oġapã Jesũ ye cjasere”, niwũ. Na oja'que na'itĩ'arõpu s'ocã bo'reyuse weronojõ ni'i. Tere bu'e, wãcũnrũña. Tojo weerã marĩ Ɔ'acũ uaro nisetimasĩrãsa'a. Téé Jesucristo apaturi a'ticãpu tere bu'e, wãcũnu'cũcã'ña. Bo'reamujãticã ñocõawũ mujãtaro weronojõ Jesucristo a'ti nucũcãpu a'tigu, marĩ masĩsere masĩcã weegusami. 20 A'te pũricãrẽ añurõ tu'omasĩña. Ɔ'acũ ye queti weremu'tãrã na “Tojo wa'arosa'a” ni oja'quere marĩ basu wãcũse me'rã “Tojo nisi'rĩrõ wee'e”, nĩmasĩtisa'a. Espĩritu Santu cŭ weetamurõ me'rã pe'e marĩ tere tu'omasĩrãsa'a. 21 Ɔ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãmarĩcã na oja'quere na wãcũse me'rã dia'cũ du'pocãtĩticãrã niwã. A'tiro pe'e weecãrã niwã. Na Espĩritu Santu ƭ'o, oġadutiro me'rã Ɔ'acũ yere oġacãrã niwã.

2

Nisoose me'rã bu'ese cjase ni'i (Jud 4-12)

1 Dũporopure Israe curuacjãrã ni'cãrẽrã “Ɛsã Ɔ'acũ ye queti weremu'tãrã ni'i”, nisoocãrã niwã. Na tojo wee'caro weronojõ musã tĩropu nirã quẽ'rã mejãrõta weesiruturãsama. Nisoose me'rã diacjũ weronojõ bu'erãsama. Tojo weerã musã eĵõpeosere doĵorẽrãsama. Jesũ na ña'arõ wee'que bu'iri wẽrĩ wapaye'cu pe'ere ũasome. Na tojo weecã, Ɔ'acũ wãcũña marĩrõ narẽ bu'iri da'regusami. 2 Na numiarẽ a'metãrãsetisere pãjãrã Jesure eĵõpeorã ƭ'acũurãsama. Na tojo weecã ƭ'arã, Jesure eĵõpeotirã pe'e Jesũ ye, diacjũ cjasere ña'arõ ucũrãsama. 3 Niyerure ũaripejarã, nisoose me'rã musãrẽ bu'erãsama. Na tojo weese wapa narẽ bu'iri da'reatje niyutojasa'a. Ne yu'rũwetisome. Dũporopu “Ɔ'acũ narẽ bu'iri da'reno'rãsama”, nitoġacu niwĩ.

4 Ɔ'acũ dũporopure u'musecjãrã cũrẽ wereco'terã nimi'cãrãrẽ na ña'arõ weecã, bu'iri da'recu niwĩ. Tojo weegu narẽ bu'iri da'rero na'itĩ'ase tutĩripu du'tecũucõ'acu niwĩ. Be'ro nipe'tirã masãrẽ beseatji numũ nicã, narẽ bu'iri da're bajuriogusami. 5 Noé cũ nicatero quẽ'rãrẽ Ɔ'acũ cũrẽ eĵõpeoti'cãrãrẽ acobojoticu niwĩ. Acobojotigu, nipe'tirã masã ña'arãrẽ miocõ'acu niwĩ. Noé, cũ numo, põ'rã ũmua i'tiarã, na numosãnumia dia'cũrẽ yu'rucu niwĩ. Noé masã wãcũsere ducayuduti, “Añurõ weeya”, ni werecu nimiwĩ. 6 Tojo nicã Ɔ'acũ Sodoma, Gomorra wãmetise macãrĩcãrã quẽ'rãrẽ bu'iri da'recu niwĩ. Bu'iri da'regu, ũjũ'que po'ca dia'cũ cũñacã narẽ ũjũacõ'abajuriocu niwĩ. Be'ropure ña'arõ weerãrẽ “Tojo wa'arosa'a” ni masĩato nigũ tojo weecu niwĩ. 7 Narẽ bu'iri da'regu, Lot añurõ weegũ dia'cũrẽ yu'rũweticã weecu niwĩ. Lot Sodomacjũ ãpẽrã ti macãcjãrã na ña'abutiasse weecã ƭ'agũ, caributicu niwĩ. 8 Cũ añugũ nicu niwĩ. Na ña'arã wa'terõpu nigũ, ũmucorinucũ na ña'abutiasse weecã ƭ'agũ,

bujaweticu niwī. Tojo nicā na ña'arō ucūsere tu'ogu, bujawetinemopeocu niwī. ⁹ Ō'acū narē tojo wee'quere wācūrā, a'tiro nímās'i. Ō'acū añurārē ña'arō wa'acā, yu'rūweticā weemasīsami. Ña'arā pe'ere cū bu'iri da'reatji nūmu nicāpu bu'iri da'reacju du'tecūuyutojasami.

¹⁰ Masā ña'ase na upu cjase ɯaripeja weerānojōrē Ō'acū bu'iri da'reyu'runu'cāgūsami. Tojo nicā Jesucristo cū wiogu nisere na yu'runu'cārānojōrē uputu bu'iri da'regusami.

Sō'onícārā māsārē nisoosijari masā na ɯaro se'saro, no'o ɯaro weema'acusiasama. Uiro marīrō ɯ'musepu nirā ape turicjārā tutu-arārē bujicā'sama. ¹¹ Ʉ'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā pe'e nisoori masā yu'ruoro tutuayurunu'cārā nima. Tojo nimirā, ña'arā Ō'acūrē wereco'terā nimi'cārārē Ō'acūpure weresā, bujicā'tisama.

¹² Nisoori masā wa'icūrā weronjō tu'omasītisama. Na tu'omasītisere no'o ɯaro ucūma'asama. Na tu'oña'rōbajuro tu'oña'sama. Wa'icūrā bajuáca be'ro ñe'e wējēcō'ano'ajā weronjō nisama. Na weronjō na quē'rā wērdijarāsama. ¹³ Āpērārē na ña'arō wee'que wapa na quē'rā ña'arō weeno'rāsama. Ʉmūco, bajuyoropu no'o ɯaro ña'arō weeba-jaque'atitū'sasama. Musā bosenu'murī weecā, na bopoyoro, ña'abutiario weerā weesama. Weeta'sase me'rā e'catisama.

¹⁴ Numiarē ña'arō wācūse me'rā dia'cū ī'asama. Na me'rā ña'arō weesī'risama. Ña'arō weesere caributitisama. Ējōpeotutuatirārē na weronjō ɯaripejacā weesama. No'o na ī'asenucū ɯapo'cārā niyurā, ɯanemocā'sama. Na bu'iri da'reno'ajā nima. ¹⁵ Ō'acū ye, diacjū cjasere du'urā, diacjū nitise pe'ere sirutusama. Na dūporocjūpu Balaā wāmetigu Beor macū weronjō weesama. Cū Balaā ña'arō weese me'rā niyeru wapata'asī'ricu niwī. ¹⁶ Cū tojo weecā ī'agō, cū yago burra cūrē tu'tico niwō. Burra ucūmasīti'co nimigō, Ō'acū cū weetamurō me'rā masā ucūrō weronjō Balaārē tu'tico niwō. Co tojo nise me'rā cū weema'asere du'ucā weeco niwō.

¹⁷ Nisoori masā aco wijase peri si'bique'a'caro weronjō nima. Te peri aco marīrō weronjō na ña'arārē añuse āpērārē weetamuse marīsa'a. O'mecururi wīrō me'rā tuuwā'cārō weronjō nima. No'o ɯaro weenu'cūma. Na ni'cādiacjūta ucūtisama. Bu'iri da'reno'ajā nitojama. Tojo weerā na'itī'arōpu tojota ni bajudutirāsama. ¹⁸ Nisoori masā ucūse wapamarīsa'a. Masībutiarā weronjō nisoose me'rā bu'esama. A'tiro nisama. “Marī no'o ɯaro marī weetu'saronjō weecā, añu ni'i,” nisama. Tere nīrā, na ña'arō weewuase me'rā, tojo nicā na ña'arō ɯaripejame me'rā āpērārē ñojārēsama. Jesucristore ējōpeowā'cārārē, ña'arō weesere du'uwā'cārārē, apaturi na ña'arō wee'quere ɯaripejacā weesama tja. ¹⁹ Na a'tiro nisama: “Musā āpērā dutise doca niwe'e. Tojo weerā musā ɯaro weeya,” nimisama. Tojo nimirā, na basu ña'asere weedu'umasītirā, ña'ase dutise doca niwā'ñarā weronjō nisama. Nipe'tise marī ña'arō weesere du'umasītise te doca niwā'ñaco'tecā wee'e. ²⁰ Marī wiogu Jesucristo marīrē yu'ruogure ējōpeorā, a'ti turi cjase ña'asere yu'rūwetiwū. Tojo weéca be'ro nimicā, apaturi ña'asere weenemopeorānojō todūporo ní'caro nemorō ña'arō tojasama. ²¹ Diacjūta narē Jesucristo yere, diacjū cjasere masītiyu'ruocā, añubopā. Na Jesucristore ējōpeoca be'ro añuse dutise, narē were'quere du'urā, ña'abutiario weerā weema. ²² Na apaturi ña'arō weenemopeorā, masā na ucūwuasenojō weerā weema. Na a'tiro ucūwuasama: “Diayi cū etoacō'aca be'ro apaturi cū etoa'quere ba'asami

tja.” Apeye quē'rā ni'i: “Yesere u'óca be'ro apaturi mejārōta ũ'irībujaropu s'ícōcūñasami tja.” Na Jesucristore ějōpeoca be'ro ña'arō wéerā tja, te weronojō nima.

3

Marī wioḡu apaturi a'tiatje ni'i

¹ Yu'u mairā, musārē ni'cā pūrī ojatojawu. Toduporoca pūrī, tojo nicā a'ti pūrī me'rā musārē diacjū wācūato níḡū oja'a. Masā mas'quere wācūnu'cūdutigū werēcasa'a. ² Duporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tāri masā añurā na oja'quere wācūña. Tojo nicā marī wioḡu, marīrē yu'ruoḡu dutisere wācūña. Tere ũsā Jesucristo besecū'cārā musārē wereturiawu.

³ A'tere masīmū'tāña. A'ti umūco pe'tiati duporo masā Ō'acū yere bujicā'rāsama. No'o na ña'arō wees'risere weerāsama. ⁴ A'tiro nīrāsama: “Jesucristo cū 'A'tiguti' ní'que ¿de'ro wa'amitito?” nīrāsama. A'tiro ni bujicā'rāsama. “Marī ñecūsūmua wēridijape'tiatojama. A'ti turi ne weenu'cā'caro weronojō mejārōta ninu'cūcā'a. Ne a'tisome”, ni wācūsama. ⁵ A'tiro wa'a'que pe'ere wācūs'irītisama. Duporopu Ō'acū cū ucūse me'rā u'muse, a'ti turi bajurēcū niwī. Cū dutiro me'rā di'ta aco po'peapu ní'que bajuacaro niwū. Tojo nicā aco me'rā a'ti turi cjase pīrī, bucuacaro niwū. ⁶ Aco me'rāta tja Noé nīcaterore Ō'acū a'ti turire miocō'acu niwī. Cū tojo wee'que me'rā “Ō'acū a'ti turire ducayutojacu niwī”, ni masīno'o. ⁷ A'tocatero niseḡua majā u'muse nise, a'ti di'ta cjase pecame'e ũjūacō'ano'atje ni'i. Be'ro Ō'acū cū ucūse me'rāta ũjūape'ocā'ḡūsami. Cū masārē beseatji nūmu nicā, ña'arārē bu'iri da'reḡu ũjūacō'agūsami.

⁸ Yu'u mairā, a'tere wācūña. Marī tu'ōña'cā pe'ema, mil cū'marī yoabutia'a. Ō'acū pe'ere mil cū'marī ni'cā nūmu weronojō nisa'a. Ni'cā nūmu quē'rā cūrē mejārōta mil cū'marī weronojō nisa'a. Ni'cārōnojō ī'asami. ⁹ Marī wioḡu cū “Apaturi a'tiguti” ní'quere masā a'tiro wācūsama: “Yoogoyu'ruami”, nisama. Na wācūse diacjū niwe'e. Masārē pajaña'ḡū, maata a'titisami yujupu. Ne ni'cūrē pecame'epu wa'acā ũtisami. Nipe'tirā na ña'asere bujaweti ducayucā ũasami. Tojo weeḡu a'titisami yujupu.

¹⁰ Marī wioḡu apaturi a'ti nucūcāpu a'tiri nūmu marī ne wācūtiri nūmu nīrōsa'a. Ni'cū yajari masū ñamipu wācūña marīrō yajagu a'tigū weronojō a'tigūsamī. Cū dijatiri nūmu a'tiro wa'arosa'a. Pūrō bususe me'rā nipe'tise u'muarōpu nise pe'tia wa'arosa'a. Nipe'tise ũjūpe'tidija wa'arosa'a. A'ti di'ta cjase pe'e quē'rā, ũjūbajudutirosa'a.

¹¹ “Nipe'tise ũjūpe'tidija wa'arosa'a” nisere tu'o, ña'arō weesetisere du'u, Ō'acū ũaro pe'e añurō weenu'cūrā. ¹² Marī wioḡu a'tiatjere e'catise me'rā cūrē co'terā. Cūrē maata a'tidutirā, marī añurō weepōtēota basioro añurō weerā. Cū a'tiri nūmu nicā, nipe'tise u'muarō cjase ũjūpe'tidijarosa'a. Nipe'tise a'ti di'ta cjase, u'muarōpu cjase sipipe'tirosa'a. ¹³ Marī pe'e Ō'acū cū “Ape ma'ma u'muse, ma'ma di'ta weeguti” ní'quere co'te'e. Ti turipare nipe'tirā añuse dia'cūrē weerāsama.

¹⁴ Tojo weerā yu'u mairā, cū a'tisere co'terā, nipe'tise masā weepōtēorō añurō weeya. A'tiro weecā, Jesús a'tigū, musārē añurā, bu'iri moorā,

añurō ejeripō'rātirārē bocaejagusami. ¹⁵ Musā a'tiro masīña. Marī wioḡu marīrē pajaña'gū, marī yu'rucā uasāgū co'tewapamosami. Tojo weegu maata a'titisami. Marī acawereḡu Pablo marī ma'igū quē'rā tojota musārē ojacu niwī. Ō'acū cūrē masīse o'ose me'rā tojo ojacu niwī. ¹⁶ Nipe'tise cū oja'que pūrīnucū Jesucristo apaturi a'tiatjere, tojo nicā marīrē ña'arō weeticā'to nīgū ojasami. Apeye ni'cārē cū oja'que diasayu'rua'a. Masītirā, tojo nicā ējōpeotutuarā tere āpērārē weresu'riacā'sama. Na apeye Ō'acū ya pūrīpu oja'quere weresu'riaro weronjō weesama. Tojo weerā bu'iri da'reno'rāsama.

¹⁷ Yu'u mairā, yu'u musārē na nisoorā weeatjere wereyutojapu. Musā tojo weerā masītoja'a. Na ña'arā musārē nisoori nírā, tu'omasīña. Tojo nicā musārē ējōpeotutuarā ni'cārārē ējōpeodu'ucā weeticā'to. ¹⁸ Marī wioḡu Jesucristo marīrē yu'ruoḡu pe'ere masīnemoña. Cū marīrē ma'imi nisere masīrā, cūrē nemorō ējōpeowā'cāña. Nipe'tirā ni'cārōacārē, be'ropu quē'rārē Jesucristore "Añuyu'ruami", ninu'cūcā'rā. Tojota nīrōua'a.

Tocā'rōta oja'a.

Pedro

Juã ojamu'tãca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Å'rĩ judío masũ Zebedo macũ Santiago acabiji nicu niwĩ.

A'tere ojacu niwĩ. Jesucristore ějõpeorãre nisoose me'rã bu'erãre tu'omasĩdutigu ojacu niwĩ. Tojo nicã Jesucristore ějõpeonu'cũdutigu, queoro weenu'cũdutigu ojacu niwĩ. Ma'ise pe'ere apeye yu'rũoro weenu'cũdutigu ojacu niwĩ.

Cãta ape pũrĩ Jesucristo catiri umũco cjasere ojacu niwĩ.

Jesucristo ye queti ni'i

¹⁻² Yu'u musãre Jesucristo ye cjasere, cũ nisetisere ojacu wee'e. A'tiro ni'i. A'ti turi weese duporo cũ, cũ pacu me'rã nitojacu niwĩ. Be'ro a'ti turipare bajuacu niwĩ. Cũ catinu'cũgũ marĩre catinu'cũcã weegũ nimi. Ęsã cũrẽ ĩ'awũ. Cũ ucũsere tu'owu. Ęsã basu warota cũrẽ ĩ'abutiawu. Cũrẽ añurõ masĩwũ. Tojo weerã cũrẽ ĩ'a'quere musãre were'e. ³ Ęsã marĩ pacu Ő'acũ me'rã, tojo nicã cũ macũ Jesucristo me'rã añurõ nicã'a. Masã quẽ'rãrẽ tojota uasãsa'a. Tojo weerã ũsã ĩ'a'quere, tu'o'quere musãrẽ were'e. ⁴ Musãrẽ añurõ e'catiatio nĩgũ a'ti pũrĩrẽ oja'a.

Ő'acũ añugũ nimi nise queti ni'i

⁵ Jesucristo ũsãrẽ bu'e'quere musãrẽ wereturia'a. Cũ a'tiro niwĩ: "Ő'acũ añugũ nimi. Cãpare ne ña'ase marĩ'i. Cũ sĩ'ose weronojõ nimi. Na'itĩ'ase weronojõ nitimi", niwĩ. ⁶ Marĩ a'tiro nibosa'a: "Ő'acũ me'rã añurõ nicã'a", nibosa'a. Tojo nimirã ña'arõ weérã, nisoorã weesa'a. Marĩ weesetise, marĩ ye ucũse useri me'rã tojo weesa'a. ⁷ Ő'acũ añurõ weemi. Marĩ Ő'acũ weronojõ añurõ weérã pũrĩcã, ãpẽrã me'rã añurõ nisetimasĩ'i. Cũ macũ Jesucristo wẽrise me'rã nipe'tise marĩ ña'arõ nisetisere dũcayunu'cũmi.

⁸ Marĩ ña'ase cuomirã ña'ase moo'o nĩrã, marĩ basuta nisoorã wee'e. Marĩ wãcũse diacjũ niwe'e. ⁹ Ő'acũ queoro weenu'cũgũ marĩ ña'arõ wee'quere diacjũ wereyu'rũcã, queorota marĩrẽ acobojogusami. Nipe'tise marĩ ña'arõ weeseti'quere coepe'ocũsami. ¹⁰ Ő'acũ a'tiro nicu niwĩ: "Masã nipe'tirã ña'arã nima", nicu niwĩ. "Marĩ ña'arõ weewe'e" nĩrã, "Ő'acũ nisoosepijagu nimi", nĩrã weebosa'a. Cũ ucũsere ějõpeotirã weronojõ nibosa'a.

2

Ő'acũ me'rã nĩrã a'tiro weeya nise ni'i

¹ Masã yu'u põ'rã weronojõ ni'i. Ña'ase weeticã'to nĩgũ, musãrẽ a'tere oja'a. Marĩ ña'arõ weecãma, Jesucristo cũ pacupare marĩrẽ ucũbosasami. "Narẽ acobojoya", nisami. Jesucristo ña'ase moogũ nimi. Tojo weegu cũ marĩrẽ sẽrĩbosamasĩsami. ² Jesucristo wẽrise me'rã marĩ ña'arõ wee'quere acobojose bocacãrã niwũ. Marĩ dia'cũ acobojose bocamasĩtisa'a. Nipe'tirã a'ti turicjãrã acobojose bocamasĩsama.

³ Marĩ masĩ'i, Ő'acũ dutisere weérã, cũrẽ ĩ'awã'no'sa'a. ⁴ Marĩ a'tiro nibosa'a: "Ő'acũrẽ masĩ'i." Tojo nimirã cũ dutisere weetirã, nisoosepijarã nibosa'a. ⁵ Cũ dutiro weérã, Ő'acũrẽ queorota ějõpeosa'a. Tojo weerã marĩ

Õ'acũ me'rã ni'i nisere mas'i'i. ⁶ “Marĩ Õ'acũ me'rã ni'i” nĩrã, Jesucristo weeseti'caronojõta weesiruturoña'a.

A'merĩ ma'ĩña nise queti ni'i

⁷ Acawererã, yu'u musãrẽ ojase apeye ma'ma dutise mejẽta ni'i. Toduporopu musã dutise cuo'quereta oja'a. A'te musã tu'o'quepu ni'i. ⁸ Tojo nimirõ, yu'u musãrẽ ojase ma'ma dutise weronojõ wa'a'a. A'merĩ ma'isere wãmepeogu wee'e. Toduporopu marĩ a'merĩ ma'itirã, ña'arã niwã. Na'itĩ'arõpu nĩrã weronojõ niwã. Ni'cãrõacãrẽ a'te du'uno'rõ wee'e. A'tocatore marĩ a'merĩ ma'ĩrã, bo'reyuropu nĩrã weronojõ ni'i. Te a'merĩ ma'isere Jesucristo me'rã masĩno'o. Tojo nicã musã me'rã masĩno'o.

⁹ Marĩ a'tiro nibosa'a: “Yu'u pũricã añurõ Õ'acũ dutiro weenu'cũcã'a.” Tojo nimigũ ãpẽrãrẽ ma'itigu, toduporopu na'itĩ'arõpu ni'caro weronojõta nicã'sa'a tja. ¹⁰ ãpẽrãrẽ ma'igũ, bo'reyuropu nigũ weronojõ nimi. Ne cũrẽ cã'rõacã ña'arõ weese marĩ'i. ¹¹ Marĩ ãpẽrãrẽ ma'itirã, na'itĩ'arõpu nĩrã weronojõ nisetisa'a. Marĩ ña'arõ weese bu'iri caperi bajuno'tirã weronojõ ni'a. Tojo weerã “A'tiro pe'e ña'a”, nĩmasĩtisa'a.

¹²⁻¹⁴ Yu'u musã nipe'tirãrẽ ojaguti. Jesucristo cũ wẽrise wapa Õ'acũ musã ña'arõ wee'quere acobojocũ niwĩ. Musã Õ'acũrẽ mas'i'i. Bucurã, musãrẽ oja'a. Jesucristore ne waropu du'pocãti'cure ãjõpeoyucã, oja'a. Ma'mapjia, musã wãcũtutuarã ni'i. Õ'acũ ye ucũsere tu'o' ãjõpeo'o. Wãtirẽ docaque'acã weecãrã niwã. Tojo weegu musãrẽ oja'a.

¹⁵⁻¹⁶ A'ti umuco cjase Õ'acũ ye mejẽta ni'i. A'tere wãcũnurãticã'ña. Ña'arõ wãcũse, a'metãrãsi'rĩse, ñarĩpejase, ãpẽrã yu'ruoro nicã'gũ nisĩ'rĩse ña'a ni'i. A'te nipe'tise a'ti umuco cjase ni'i. “Tere weerãti”, niticã'ña. No'o a'tere weesi'rĩgũnojojõ marĩ pacu Õ'acũrẽ ma'itĩsami. ¹⁷ A'ti turi pe'tiwã'cãrõ wee'e. Nipe'tise ña'arõ weesi'rĩ ñarĩpejase quẽ'rã pe'tia wa'arosa'a. Õ'acũ dutiro weerã pũricã ne pe'titĩrãsama. Cũ tiropu ninu'cũcã'rãsama.

Nisoorã ye queti ni'i

¹⁸ Nisoori masã ye quetire wereguti. A'ti umuco pe'tiro wee'e. A'ti turi pe'tise duporo ni'cũ Jesucristore i'atu'tigu a'tigusami. Musã a'tere tu'otojacãrã niwã. Pãjãrã cũ weronojõ nĩrã nitojama. Tojo weerã marĩ a'ti turi maata pe'tiatjere mas'i'i. ¹⁹ Na cũrẽ i'atu'tirã marĩ me'rãcãrãta nicã'miwã. Be'ro, na Jesucristo ye quetire ãjõpeotirã, marĩrẽ ducawatia wa'awã. Na marĩ me'rãcãrãrã waro mejẽta ni'cãrã niwã. Marĩ me'rãcãrãrã nĩrã pũricã, marĩ me'rãta nibosama. Na tojo ducawaticã i'arã, marĩ narẽ i'amãsi'i. Marĩ me'rãcãrãrã mejẽta nicãrã niwã.

²⁰ Jesucristo musãrẽ Espĩritu Santure o'õcu niwĩ. Tojo weerã musã diacũ cjase, Jesucristo ye quetire masĩpe'ticã'sa'a. ²¹ Cũ ye quetire masĩtirãrẽ ojagu weewe'e. Musã Jesucristo yere queoro masĩsa'a. Tojo weegu musãrẽ oja'a. Musã mas'i'i, cũ ye queti nisoose mejẽta ni'i.

²² Nisoosepijagu a'tiro nisami: “Jesũ Õ'acũ bese'cu mejẽta nimi”, nisami. Tojo busugu cũrẽ i'atu'tiri masũ nimi. Marĩ pacu Õ'acũrẽ, cũ macũ Jesucristore teesami. ²³ No'o cũ macũ Jesucristore uatirã, cũ pacu quẽ'rãrẽ moosama. Marĩ Jesucristore Õ'acũ bese'cu nimi nĩrã, Õ'acũ põ'rã ni'i. ²⁴ Tojo weerã musã ne waro tu'o'que Jesucristo ye quetire wãcũnurãña. Musã cũ ye quetire ãjõpeonu'cũrã, Õ'acũ me'rã, cũ macũ Jesucristo me'rã

añurō nicā'rāsa'a. ²⁵ Jesucristo marīrē a'tiro nicu niwī: "Catinu'cūatjere o'oguti", nicu niwī.

²⁶ Musārē nisoori masā ye quetire ojatojapu. ²⁷ Musā Espiritu Santu Jesucristo o'ó'cure caotoja'a. Cū basu nipe'tisere nisooro marīrō musārē bu'emi. "Ēsārē āpērā bu'eato", nitisa'a. Cū bu'eronojōta Jesucristo me'rā añurō nicā'ña.

²⁸ Ni'cārōacā quē'rārē cū me'rā ninu'cūcā'ña. Marī tojo wéerā, cū a'ti nucūcāpu a'ticā, cūrē pōtērīrā ī'aucuasome. Bopoyasome. ²⁹ Musā Jesucristo añurō weesere masītoja'a. Tojo weerā nipe'tirā añurō weerā Ō'acū pō'rā nima nisere masīno'o.

3

Ō'acū pō'rā weesetise ni'i

¹ Ī'arē musā Ō'acū marī pacu marīrē ma'isere. Marīrē ma'ígū, "Yu'u pō'rā" ni ējōpeosami. Tojo nírōnojōta marī cū pō'rā ni'i. Āpērā a'ti turicjārā Ō'acūrē masītītjārā, marī cūrē ējōpeorā weesetisere masītisama. ² Acawerērā, marī Ō'acū pō'rā nitoja'a. Cū pō'rā nimirā, be'ropu marī de'ro wa'atjere añurō masīno'ña marī'i yujupu. A'te dia'cūrē masī'i. Marī Jesucristo a'ticā, cū bajusere ī'arāsa'a. Cūrē ī'arā, cū weronojō wa'arāsa'a. ³ Jesucristore ne ña'ase marī'i. Marī quē'rā cū weronojō añurā wa'arāsa'a niatjere wācū'u. Tojo weerā marī ña'arō weeseti'quere ducayuwā'cārā wee'e.

⁴ Ña'arō weesetise Ō'acū duti'quere yu'rūnu'cāse ni'i. Nipe'tirā ña'arō weerā Ō'acūrē yu'rūnu'cārā weema. ⁵ Musā masītoja'a, marī ña'arō wee'quere cō'agū Jesucristo a'ti nucūcāpure a'ticu niwī. Ne cūrē cārōacā ña'ase marī'i. ⁶ Tojo weerā nipe'tirā cū me'rā ninu'cūrā ña'arō weesetitísama. Ña'arō weerā pe'e Jesucristore masītísama. ⁷ Musā tu'omasīña. Āpērā musārē maasocā, ējōpeoticā'ña. Jesucristo añugū nimi. Tojo weerā cū weronojō nirá masā añurā nima. ⁸ Wātī ne waroputa ña'agū nimujāti'cu nimi. Tojo weerā ña'arō weesetirā cū yarā nima. Jesucristo Ō'acū macū wātī ña'arō weesere cō'agū a'tigu a'ti turipure a'ticu niwī.

⁹ Ō'acū cū pō'rārē cū weronojō nisetica weecu niwī. Tojo weerā Ō'acū pō'rā ña'asere weenu'cūtima. ¹⁰ Marī Ō'acū pō'rārē, wātī yarārē a'tiro ī'aducawaamasī'i. No'o āpērārē ma'itirā, ña'arō weesetirārē "Wātī yarā nima", ni'i. Āpērārē ma'irā añurō weesetirā pe'ere "Ō'acū pō'rā nima", ni'i.

A'merī ma'idutise ni'i

¹¹ A'merī ma'irōua'a nise queti musā ne waro maata tu'o'que ni'i. ¹² Duporocjāpu Caī wāmetigu weronojō niticārā. Cū wātī yagu nīgū, cū acabiji Abere wējēcu niwī. ¿De'ro weegu cūrē wējēpari? Caī cū weesetise ña'ase nicaro niwū. Cū acabiji weese pe'e añuse nicaro niwū. Te bu'iri cūrē uogu, wējēcu niwī. ¹³ Āpērā musā añurō weesetisere ī'auorā, ī'atu'tibosama. Na Caī cū acabijire uo'caro weronojō weerā weesama. Na musārē ī'atu'ticā, ucuaticā'ña.

¹⁴ Marī āpērārē ma'irā, Ō'acū pō'rā ni'i nisere masī'i. Toduporopure Jesucristore masītītjārā, āpērārē ma'itiwu. Ni'cārōacārē cūrē ējōpeoyurā,

a'merĩ ma'i'i. Āpērārē ma'itirā pūrīcā, marĩ toduporopu nĩ'caronojōta nicā'bosa'a. Catinu'cūsere moobosa'a. ¹⁵ No'o āpērārē ĩ'atu'tigunojō masārē wējēcō'arĩ masũ weronojō nimi. Musā masĩ'i, ne nĩ'cũ masārē wējēcō'arĩ masũ catinu'cūsere moosami. Musā cũ weronojō niticā'ña. ¹⁶ Jesucristo marĩ ye niatjere wērīcu niwĩ. Tojo weerā marĩ a'merĩ ma'isere masĩ'i. No'o āpērārē ma'írā, marĩ ya catiri umucore wācūnurātisa'a. Narē weetamurā, marĩ quē'rā wērīmasĩ'i. ¹⁷ Marĩ apeyenojō cuomirā, pajasecuorārē o'otirā, ¿de'ro wee “Ō'acūrē ma'i'i”, nibosau? ¹⁸ Bu'i, marĩ ye ucūse useri me'rā dia'cũ “Narē ma'i'i”, niticā'rōua'a. Narē añurō weetamurōua'a. Te me'rā marĩ narē ma'isere ĩ'omasĩ'i.

Ō'acūrē ějōpeorā uiro marĩrō nĩmasĩ'i nise nĩ'i

¹⁹⁻²⁰ Apetero marĩ a'tiro wācūsa'a: “Yu'u ña'ayu'ruagu nisa'a.” Tojo wācūmirā, marĩ āpērārē ma'írā, Ō'acũ me'rā uiro marĩrō nĩmasĩ'i. Marĩ cũ pō'rā ni'i. Cũ marĩ wācūsere masĩpe'ocā'sami. Cũ marĩ ña'arō wee'quere acobojosami. ²¹⁻²² Marĩ ne bu'iri moosa'a ni tu'oña'rā, uise marĩrō Ō'acūrē sērīmasĩ'i. Cũ dutisere, cũ uasere weecā, Ō'acũ nipe'tise marĩ sērīsere yu'tigusami. ²³ Cũ duti'que a'te ni'i. Cũ macũ Jesucristore ějōpeodutimi. Tojo nicā cũ duti'caronojōta marĩrē a'merĩ ma'idutimi. ²⁴ Marĩ cũ duti'quere wéerā, cũ me'rā añurō nicā'a. Cũ quē'rā marĩ me'rā añurō nicā'mi. Marĩrē Espĩritu Santure o'ocu niwĩ. Tojo weerā cũ marĩ me'rā nisere masĩ'i.

4

Āpērā weresere ĩ'abesetojarāpu weedutise nĩ'i

¹ Acawererā, Ō'acũ yere wereri masā musā tiropu bu'erā etacā, na weresere “¿Diacjũta Ō'acũ ye nimitito?” ni ĩ'aña. Āpērā Ō'acũ o'ócārā nitima. Nipe'tirāpure ějōpeoticā'ña. Na Espĩritu Santure moomirā, tojo nima'acā'bosama. A'ti umucopure no'o uaro nisoori masā nibi'acā'ma. “Ō'acũ yere wererā wee'e”, ni bususijama. ² Musā na diacjũ wererārē a'tiro ĩ'abeseya. Na “Jesucristo a'ti upu me'rā bajuacu nimi”, nisama. Tojo ějōpeorā, Espĩritu Santure cuorā nima. Narē ějōpeoya. ³ Āpērā tojo ějōpeotirā, Espĩritu Santure mooma. Mejō cūrē pe'sutima. Musā Jesucristore ĩ'atu'tigu cũ a'tiatjere tu'otojapā. Na cũ weronojō nĩrā a'ti di'tapure nitojama.

⁴ Nisoori masā wātĩ yarā nima. Ō'acũ wātĩ nemorō tutuami. Musā Ō'acũ yarā ni'i. Tojo weerā musā na ucūsere ějōpeoticārā niwũ. ⁵ Nisoori masā a'ti turicjārā a'ti umuco cjase dia'cūrē bu'esama. Na weronojō nĩrāta na bu'esere tu'osama. ⁶ Marĩ pūrīcā Ō'acũ pō'rā ni'i. Cũ pō'rā nĩrā marĩ bu'esere tu'osama. Cũ pō'rā nitirā tu'otisama. Tojo weerā marĩ diacjũ cjase ějōpeorārē, diacjũ nitisere ějōpeorārē ĩ'abesemasĩ'i. “Ā'rāta nima diacjũ cjasere ějōpeorā”, nĩmasĩ'i. “Na nima diacjũ cjasere ějōpeotirā”, ni ĩ'aducawaamasĩ'i.

Marĩrē a'merĩ ma'idutise nĩ'i

⁷⁻⁸ Acawererā, Ō'acũ masārē ma'imĩ. Tojo weerā marĩ quē'rā a'merĩ ma'irōua'a. A'merĩ mairānojoj Ō'acũ pō'rā nima. Na Ō'acūrē masĩma. No'o ma'ise moorānojoj Ō'acūrē ne masĩtima. ⁹ Cũ marĩrē ma'isere ĩ'ogũ, cũ macũ ni'cũ nigūrē a'ti turipure o'ócu niwĩ. Marĩ catinu'cuatjere wéegu

tojo weecu niwī. ¹⁰ Yu'u ma'isere ucūgū, marī Ō'acūrē ma'isere ucūgū mejēta wee'e. Cū pe'e marīrē ma'isere ucūgū wee'e. Cū marīrē ma'īgū, marī ña'arō wee'quere acobojudutigū cū macūrē o'ócu niwī. Cū me'rā marī acobojeose boca'a.

¹¹ Acawererā, Ō'acū marīrē ma'i'caronojōta marī quē'rā āpērārē ma'irōua'a. ¹² A'ti umucopure ne ni'cū Ō'acūrē i'a'cu marīmi. Marī cūrē i'ati'cārā nimirā, āpērārē ma'irā, cū marīpure nisere mas'i. Cū marīrē ma'i'que ye bu'iri āpērārē queoro ma'ita basio'o. ¹³ Ō'acū marīrē Espiritu Santure o'ocu niwī. Tojo weerā marī Ō'acū marīpure nisere mas'i. Marī quē'rā cūpureta ni'i. ¹⁴ Ō'acū macūrē ūsā basuta i'awū. Cūrē a'ti turipure marī ña'arō wee nisetimi'cārārē yu'rūweticā weedutigū o'ócu niwī. Tojo weerā masārē a'tere were'e. ¹⁵ No'o nipe'tirā "Jesú Ō'acū macū nimi" nīrānojō Ō'acū me'rā nima. Cū quē'rā napure nimi.

¹⁶ Ō'acū marīrē ma'isere mas'i. Cū nipe'tirārē ma'imi. No'o āpērārē maigūnojō añurō Ō'acū me'rā nimi. Ō'acū quē'rā cū me'rā nimi. ¹⁷ Marī Ō'acū me'rā nīrā, queoro ma'imas'i. Jesucristo a'ti turipū nicā, cū pacu quē'rā cū me'rā nicu niwī. Cū me'rā ni'caronojōta marī me'rā quē'rārē Ō'acū nimi. Tojo weerā marī a'ti turicjārārē beseatji numu nicā, cūrē ne uisome. ¹⁸ A'merī mairā tireore uise marī'i. Uise cuorā tiro pe'ere ne a'merī ma'ise marī'i. Marī uise me'rā bu'iritirā weronojō tu'oña'a. No'o uigunojō a'merī ma'imasītimi.

¹⁹ Ō'acū marīrē ma'imū'tācu niwī. Tojo weerā marī cūrē ma'i'i. ²⁰ Marī Ō'acūrē ma'imirā, āpērārē i'atu'tirā, nisoosebucurā ni'i. Masā marī i'arā waromarīcārē ma'itirā, nemorō Ō'acū bajutigū pūrīcārē ma'ita basiotisa'a. ²¹ Jesucristo marīrē a'tiro dutiwī: "Ō'acūrē ma'irā, āpērā quē'rārē ma'irōua'a", niwī.

5

Ō'acū pō'rā nīrā, ña'asere weeticā'rōua'a nise ni'i

¹ Nipe'tirā "Jesú Ō'acū bese'cu nimi" ni ējōpeorānojō Ō'acū pō'rā nima. Āpērārē ma'irā, na pō'rā quē'rārē ma'irōua'a. ² Marī Ō'acūrē ma'i, cū duti'quere wēerā, marī cū pō'rārē ma'i'i nisere masīno'o. ³ Ō'acūrē ma'irā, cū duti'quere weerā wee'e. Cū dutise diasawe'e, weeta basiopūrīcā'sa'a. ⁴ Marī Ō'acū pō'rā a'ti turi cjase ña'asere weewe'e. Jesucristore ējōpeose me'rā añurō weeta basio'o. ⁵ Marī Jesucristore "Ō'acū macū nimi", ni ējōpeo'o. Te me'rā dia'cū a'ti umuco cjase ña'asere cā'mota'amasīsa'a.

Jesucristore "Ō'acū macū nimi" nise ni'i

⁶ Jesucristo Ō'acū macū nimi. Cū a'ti turipū nicā, Juā wāmeyeri masū cūrē wāmeyewī. Cūrē wāmeyegu, aco me'rā wāmeyewī. Be'ro cū curusapu wērīwī. A'tiro weese me'rā cū Ō'acū macū nisere i'owī. Cūrē wāmeye'que me'rā dia'cū i'otiwī. Cū wērīse me'rā quē'rārē i'owī. Espiritu Santu Jesucristo Ō'acū macū nisere i'omi. Cūta diacjū cjasere weregu nimi. ⁷ A'te quetire na basuta i'oma. Na i'tiarā u'musepu nima: pacu, macū, tojo nicā Espiritu Santu. Ā'rā i'tiarāpu ducawatimirā, ni'cūta nimi. ⁸ A'ti nucūcāpure Espiritu Santu werese me'rā Jesú Ō'acū macū nimi nisere mas'i. Tojo nicā Jesú cū Ō'acū macū nisere cū wāmeyeno'que me'rā,

cũ wēri'que me'rã ĩ'ocu niwĩ. ⁹ Masã na ĩ'a'quere werecãmarĩcãrē, marĩ ějōpeo'o. Ō'acũ cũ macũ yere werecã pũrĩcãrē, nemorō ějōpeoroua'a. Cũ masã ucũse nemorō queoro weremi. ¹⁰⁻¹² Ō'acũ marĩrē cũ macũ me'rã catinu'cũsere o'ocu niwĩ. Tojo weerã cũ macũrē ějōpeorã cũ me'rã catinu'cũrãsama. Cũ macũrē ějōpeotirã ne cũ me'rã catinu'cũsome. Marĩ Jesucristo ye quetire diacjũta ni'i nĩrã, cũrē ějōpeorã wee'e. Āpērã a'tere ějōpeotirãnojō “Ō'acũ nisoogu nimi”, nĩrã weema.

Juã werecasa'que ni'i

¹³ Musã Ō'acũ macũrē ějōpeorãrē tere ojarũ. Musã catinu'cũrãsa'a nisere masĩato nígũ tojo ojarũ.

¹⁴ Marĩ masĩ'i, Ō'acũ cũ Ɂaronojō marĩ sēřĩcã, marĩ sēřĩsere tu'osami. “Marĩ sēřĩsere tu'osami” ni masĩrã, cũrē uise marĩrō sēřĩmasĩ'i. ¹⁵ “Ō'acũ marĩ sēřĩsere tu'osami” ni masĩrõnojõta “Cũ marĩ sēřĩ'que quẽ'rãrē o'otojami”, nino'o.

¹⁶ Apetero Jesucristore ějōpeogu ña'arō weesami. Cũ tojo weecã ĩ'arã, Ō'acũrē sēřĩbosaya. Marĩ sēřĩbosacã, Ō'acũ yu'tigusami. Cũrē ducayugusami tja. Apeye pũřĩcã ña'abutiario weese ni'i. Téma “Sēřĩbosaya” niña marĩ'i. Tere weerã Ō'acũ tiropũ wa'asome. ¹⁷ Nipe'tise ña'ase Ō'acũrē yu'runu'cãse ni'i. Yu'Ɂ nĩrõnojõta apeye ña'arō weesere Ō'acũ acobojogusami. Apeye ña'abutiario weesere acobojosome.

¹⁸ Marĩ masĩ'i, Ō'acũ pō'rãrē Jesucristo añurō co'tenu'cũcã'mi. Tojo weerã na ña'arō weenu'cũtisama. Wãtĩ quẽ'rã Jesucristo co'teyucã, narē ña'arō weemasĩtisami.

¹⁹ Marĩ Ō'acũ pō'rã nisere, tojo nicã wãtĩ nipe'tiro a'ti turicjãrã wiogu nimi nisere masĩ'i.

²⁰ Apeye quẽ'rãrē, Ō'acũ macũ cũ a'ti'quere masĩ'i. Cũ marĩrē Ō'acũ diacjũ nigũrē masĩdutigu tu'omasĩse o'ocu niwĩ. Marĩ Jesucristo me'rã nĩrã, cũ pacũ Ō'acũpũreta ni'i. Jesucristo Ō'acũ nimi. Cũta catinu'cũgũ marĩ catinu'cũatjere o'omi. ²¹ Apeye, masã na queose yee ějōpeo'quenojõrē ějōpeoticã'ña. Ō'acũ se'sarore ějōpeoya. Nipe'tise apeyenojō yu'ruoro Ō'acũrē ma'ĩña.

Tojota weerouasa'a.

Tocã'rõta oja'a.

Juã

Nimũ'tãrĩ pũrĩ be'ro Juã ojáca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Juã Jesucristore ãjõpeorãrẽ su'ori nigũ weronojõ Õ'acũ yarã cũ bese'cãrãrẽ ojacu niwĩ. Queoro weesetisere, a'merĩ ma'isetisere ojacu niwĩ. Nisoose me'rã bu'eri masãrẽ tu'omasĩdutigu ojacu niwĩ.

A'merĩ ma'idutise ni'i

¹ Yu'u Jesucristore ãjõpeorãrẽ su'ori nirĩ masũ ni'i. Yu'u mu'urẽ Õ'acũ bese'core oja'a. Mu'u põ'rã quẽ'rãrẽ oja'a. Yu'u musãrẽ diacjũta ma'i'i. Yu'u se'saro musãrẽ ma'igũ weewe'e. Nipe'tirã diacjũ cjase Jesucristo ye quetire tu'o'cãrã musãrẽ ma'ima. ² Cũ ye quetire ùsã ye ejeripõ'rãrĩpu cu'o'o. Tojo weerã musãrẽ pũrõ ma'i'i. Te quetire cuonu'cũcã'rãsa'a.

³ Marĩ pacu Õ'acũ, tojo nicã cũ macũ Jesucristo marĩ wioqu musãrẽ a'tiro weeato. Añurõ wee, musãrẽ pajaña'a, ejerisãjãcã weeato. Tere wéegu, diacjũ nise ma'ise me'rã weeato.

⁴ Ni'cãrẽrã mu'u põ'rãrẽ bocaejawu. Narẽ diacjũ Õ'acũ duti'caronojõta weecã i'awũ. Tere i'agũ, pũrõ e'catiwu. ⁵ Ni'cãrõacã mu'urẽ nigũti. Marĩ a'merĩ ma'irõua'a. A'te apeye ma'ma dutise mejẽta ni'i. Maata marĩ cuo'que ni'i. ⁶ Marĩ a'merĩ ma'irã, Õ'acũ dutisere weerã wee'e. Cũ marĩrẽ a'merĩ ma'iduticu niwĩ. A'te musã tu'otoja'quepu ni'i.

Nisoori masãrẽ ãjõpeoticã'ña nise ni'i

⁷ A'ti turipure pãjãrã weremaasoojari masã nima. Na, "Jesucristo masũ marĩ weronojõ uputigu a'ticu niwĩ" nisere ãjõpeotima. Náta Jesucristore i'atu'tiri masã nima. ⁸ Musã tu'omasĩña. Na weresere ãjõpeoticã'ña. Musã tere ãjõpeorã, Õ'acũ musãrẽ o'obo'quere bajuriorã weebosa'a. Na weresere tu'otirã pe'e, Õ'acũ nipe'tise musãrẽ o'ootjere bocarãsa'a. Cũ musãrẽ añurõ weese wapa o'ogusami.

⁹ Jesucristo bu'e'que dia'cũrẽ bu'etigu, no'o cũ uaro, yu'ruoro weremõrẽsu'uganojõ Õ'acũrẽ moomi. Jesucristo cũ bu'e'que se'sarore weregu Õ'acũ me'rã añurõ nisami. Tojo nicã cũ macũ me'rã añurõ nicã'mi.

¹⁰ Æpẽrã Jesucristo ye quetire mejẽcã bu'eri masã musã ya wi'ipu etacã, narẽ sõrõticã'ña. Narẽ utamurã, "Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato", niticã'ña. ¹¹ Musã narẽ tojo nĩrã, na me'rãcjãrã wa'arã weebosa'a. Musã na ña'arõ weesere bu'ipejarã weebosa'a.

Juã cũ ojatu'o'que ni'i

¹² Yu'u peje waro nisĩ'rĩse cuomi'i, cuogu pe'e. A'ti pũrĩpure ojasome. Yu'u basuta topu wa'a, musã me'rã ucũgũti. Marĩ tojo wéerã, e'catirãsa'a.

¹³ Mu'u acabijo põ'rã mu'urẽ añudutima. Co quẽ'rã Õ'acũ bese'co nimo. Tocã'rõta oja'a.

Juã

Pua pūrī be'ro Juā ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Juā a'ti pūrīrē Jesucristore ējōpeogu Gayo wāmetigūre ojacu niwī. Jesucristore ējōpeogu, mū'u āpērārē añurō weesetiaporō nīgū, cūrē ojacu niwī. Demetrio wāmetigu cū queoro weeseti'quere ojacu niwī.

Diótrufes wāmetigūma cū ña'arō weesere ne tū'saticu niwī.

Gayo ye queti ni'i

¹ Yū'u Jesucristore ējōpeorārē su'ori nirī masū ni'i. Gayo yū'u me'rācjū yū'u uputu maigūrē, mū'urē oja'a. Mū'urē diacjūta ma'i'i.

² Yū'u mū'urē Ō'acūrē sērībosagu wee'e. "Nipe'tise mū'u ye cjase añurō wa'ato. Mū'u Ō'acūrē ējōpeose añurō wa'aronojōta wa'ato. Apeye quē'rā, duti mū'urē wa'aticā'to", ni sērībosa'a Ō'acūrē. ³ Yū'u pūrō e'cati'i. Āpērā Jesure ējōpeorā mū'u ye quetire miiejawā. Mū'u añurō Ō'acū ñaro weenu'cūgū weeaporo. ⁴ Yū'u bu'e'cu queoro weecā tū'ogu, e'catiyū'ruasa'a. ¿De'ro wee yū'u mū'urē nemorō e'catimasībosau?

⁵ Mū'u nipe'tirā āpērā mū'u tiropu ejarārē añurō weesetigu weeaporo. Uputu waro apesecjārā mū'u ī'amasītirārē weetamuaporo. ⁶ Na ūsā nerēwuaropu mū'u ye cjasere, āpērārē mū'u ma'isere werewā. Mū'u tiropu ejarārē narē tojo weetamunu'cūcā'ña. Mū'u tojo weecā, na añurō Ō'acū ñaronojōta apesepure yū'ruamasīrāsama. ⁷ Na Jesucristore ējōpeotirā weetamusera ñe'erō marīrō Jesucristo ye quetire werewā'cārā weema. ⁸ Tojo weerā Jesucristore ējōpeorā marī pe'e narē weetamurōua'a. Marī narē weetamurā, na me'rā da'rarā wee'e.

Diótrufes wāmetigu cū ña'arō wee'que ni'i

⁹ Yū'u musārē ni'cā pūrī ojawu. Diótrufes musā wioгу nisī'rīgū weeapu. Tojo weegu ūsā duti'quere uatiapu. ¹⁰ Yū'u musā tiropu wa'agu, cūrē musā ī'orōpu wereguti cū ūsārē ucja'quere, ūsārē nisoo'quere. A'te dia'cū nitiaporo. Āpērā Jesucristore ējōpeorā topu ejacā, narē ñe'etiapu. Āpērā narē añurō ñe'esī'rīrārē ñe'edutitapu. Narē ñe'ecāma, na me'rā ninemodutitiacju niapu.

¹¹ Ña'arā na weesere ī'acūuticā'ña. Añurō weerā pe'ere ī'acūuña. Añurō weerā Ō'acū yarā nima. Ña'arō weerā Ō'acūrē masītisama.

Demetrio cū añurō weese ni'i

¹² Nipe'tirā Demetriore añurō ucūma. Ō'acū ñaronojōta queoro weeapu. Ūsā quē'rā cūrē tojota ī'awū. Musā masī'i. Ūsā diacjūta ucū'u.

Juā cū añudutise ni'i

¹³ Yū'u peje waro ucūse cuomi'i, cuogu pe'e. A'ti pūrīpūre ojasome. ¹⁴ Yū'u maata topu wa'acā, marī a'merī utamurāsa'a.

¹⁵ Añurō wa'ato mū'urē. A'tocjārā yū'u me'rācjārā mū'urē añudutima. Nipe'tirā topu nirā marī me'rācjārā añuato.

Tocā'rōta oja'a.

Juā

Juda cū ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Juda, Santiago Jesucristore ējōpeorārē su'ori wejepeogu acabiji nicā niwī.

Queoro bu'ese Jesucristo ye queti na tu'o'quere du'usī'ricā tu'ogu ojaca niwī. Tojo nicā nisoose me'rā bu'erārē tu'omasīdutigu, Jesucristore ējōpeonu'cūdutigu ojaca niwī.

Juda Ō'acū yarārē ojase ni'i

¹ Yū'u Juda Jesucristore da'rawā'ñaco'tegu Santiago acabiji musārē añuduti'i. Marī pacū Ō'acū musārē cū pō'rā niato nīgū besecu niwī. Cū musārē ma'imī. Jesucristo musārē ējōpeonu'cūcā'to nīgū co'temi. A'ti pūrīrē musārē oja'a. ² Ō'acū musārē pajaña'se, ejerisājāse, ma'ise cuoyu'rumajācā weeato.

Nisoose me'rā bu'ese cjase ni'i

³⁻⁴ Yū'u mairā, Ō'acū marī Jesucristo yu'rūono'cārārē añurō weesere musārē pūrō ojasī'rīmiwā. Tojo weesī'rī'cu nimigū, ni'cārōacārē "A'te pe'ere ojaca añutu'sa'a" ni wācū'u majā. Āpērā nisoose me'rā bu'ecā, ējōpeoticā'ña. Ō'acū Jesucristore ējōpeodutigu cūu'que pe'ere wācūtutua, ējōpeonu'cūcā'ña. Cū tere ni'cāti me'rāta marī cū yarārē o'odojaca niwī. Nisoori masā me'rīse me'rā musā me'rā a'mesu'acārā niwā. Na Ō'acūrē mooma. A'tiro nisama: "Ō'acū marī ña'arō wee'quere acobojoyucā, no'uo uaro marī upu uaripejasenojōrē weemasī'i", nisama. Ō'acū ma'īgū weese pe'ere dojorēsama. Jesucristo marī wiogu ni'cū nīgūrē uatisama. Cārē "Ō'acū macū mejēta nimi", nisama. Duporopu Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu na tojo weerārē "Bu'iri da'reno'rāsama", nitojano'caro niwū. Tojo weerā wācūtutuaya. Nisoori masā dutisere weeticā'ña. Narē a'tiro niña: "Ō'acū marīrē ējōpeodutise dia'cū queoro ni'i. Musā bu'ese pūrīcā diacjū niwe'e", niña narē.

⁵ Musā masī'quepure apaturi wācūdutigu musārē wereguti. Ō'acū cūrē yu'rūnu'cārārē bu'iri da'resami. Duporopu Ō'acū ūsā ñecūsumua Israe curuacjārārē yu'ruocu niwī. Na Egiptopu pi'eti'cārārē aperopu miiwijacu niwī. Be'ro cū tojo weecā i'amirā, āpērā cūrē ējōpeoticārā niwā. Tojo weegu narē bu'iri da're bajuriobutiacu niwī. ⁶ Apeye quērārē wācūña. Duporopu āpērā u'musecjarā Ō'acūrē wereco'terā nimi'cārā cūrē yu'rūnu'cārārē niwā. Ō'acū narē dutise cūumi'quere yu'rūnu'cārā, añurōpu nimi'cārā cō'owijaacārā niwā. Tojo weegu Ō'acū cūrē wereco'terā nimi'cārārē na'itī'arōpu cōme dari me'rā du'tectuucō'acu niwī. Cū nipe'tirārē beseatji numu nicā, narē bu'iri da'rebutiagasami. Narē pi'etinu'cūdutigu pecame'epu cō'abajuriogusami. ⁷ Sodoma, Gomorra, tojo nicā te pu'to cjase macārī na ña'arō wee'que quērārē wācūña. Ō'acūrē wereco'terā nimi'cārā weronojō te macārīcjarā quērā ña'arō weecārā niwā. Na numosānumia nītirārē a'metārācārā niwā. Apeye quērārē umua se'saro numia me'rā weewuasenojōrē weecārā niwā. Numia quērā tojota weecārā niwā. Na ña'arō wee'que wapa Ō'acū

bu'iri da'regu, narē ūjũacō'acu niwī. Nipe'tirā ña'arā na weronojōta pecame'e pe'titiri me'epu bu'iri da'reno'rāsama nisere masiyudutigū narē tojo weecu niwī.

⁸ A'tiro nicā quē'rārē musā wa'teropu nirā na nisoori masā toduporocjārpu weronojō ña'arō weema. Tū'omasītirā weronojō na ña'arō weesī'rīsere no'o ūaro weesama. Tere wéérā, na basu na upure dojorēsama. Tojo nicā Ō'acū dutisere yu'rũnu'cāsama. Ape turicjārā ū'musepu nirā tutuarārē bujicā'sama. ⁹ Ū'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā wioḡu Miguemarīcā tojo bujicā'ticu niwī. Duporopu Moisé wēricā be'ro Migue wātī me'rā Moisé ya upure du'sasocārā niwā. Migue cū basu wātīrē ne cārō tu'ti bujicā'ticu niwī. A'tiro pe'e nicu niwī: “Ō'acū yu'ū wioḡu mu'urē tu'tiato”, nicu niwī. ¹⁰ Nisoori masā pūrīcā na tu'omasītisere no'o ūaro ucūma'asama. A'ti turi cjase na no'o weerobajuro weese dia'cūrē masīsama. Wa'icūrā tu'omasītirā weronojō nima. Na tu'oña'rōbajuro tu'oña'sama. Te me'rā na bu'iri da're bajuriono'rāsama.

¹¹ Ña'arō wa'arosa'a narē. Duporocjūpu Caī cū acabiji Abere uḡu cūrē wējē'caro weronojō ña'arō weema. Tojo nicā Balaā wāmetigū wee'caro weronojō weema. Cū niyeru ūayu'ruagu, Ō'acū dutisere yu'rũnu'cācu niwī. Apī Coré wāmetigū wee'caro weronojō weema. Cū, wiorā Ō'acū cūu'cārārē yu'rũnu'cācu niwī. Cū tojo wee'que bu'iri Ō'acū cūrē bu'iri da'regu, wēricā weecu niwī. Na nisoori masārē Caī, Balaā, Corerē bu'iri da're'caronojōta Ō'acū narē bu'iri da'regusami. ¹² Nisoori masā, musā Jesucristore ējōpeorā nerē ba'ari curare bopoyoro weerā weesama. Musā me'rā sī'rī, ba'atamurā, na ye cjase dia'cūrē wācūrā, ña'arō weesama. Narē wiopesase marīsa'a. Āpērārē wācūtimirā, na basu ba'a yapisī'rīsama. Aco pejatimirō, acocurari wī'rō wēecā, tuuwā'cārō weronojō nisama. Te curari aco pejatiro weronojō masārē añuse i'otisama. Yucudca ducatiri cura apeyepagu dca marīsepagu weronojō nico'tesama. Na Ō'acū yere bu'emirā, queoro weetirā, dca marirā weronojō nisama. Na, masā dca marīcjare paacō'ano'cu weronojō nisama. Narē ne cārō añurō weese marīsa'a. ¹³ Pā'cōrī maa pajiri maa cjase ña'ase sa'pori sumutopu paaqueō'o'que weronojō nima. Na ucūme'rīmirā, ña'ase bopoyase dia'cūrē weenu'cūsama. Ñocōa burubajudutidjarā weronojō nima. Diacjūca ma'a cjasere du'urā, na'itī'arōpu bu'iri da're bajuriono'rāsama.

¹⁴ Duporocjūpu Enoc wāmetigū Ō'acū cūrē masīse o'oro me'rā na nisoori masārē bu'iri da'reatjere weremu'tācu niwī. Marī ñecū Adā pārāmi nituriagupu nicu niwī Enoc. Seis turiri be'rocjū nicu niwī. Cū, be'ropu wa'atjere a'tiro nicu niwī: “Marī wioḡu pājārā ū'musecjārā cūrē wereco'terā me'rā a'tigusami. ¹⁵ Nipe'tirā masārē besegu a'tigusami. Ña'arā na ña'arō wee'quere besepe'ocūsami. Tojo nicā dicuse ña'arā cūrē ña'arō ucū'quere besegusami. Na tojo wee'que wapa, bu'iri da'regusami”, ni ojayucu niwī Enoc. ¹⁶ Nisoori masā nipe'tisere tu'satisama; “Ña'a nī'i”, nisama. Na ūaro dia'cūrē weesī'rīsama. Masirā waro weronojō ucūma'asama. Na yere ūasārā, āpērārē añurō ucūta'sasama.

Jesucristore ējōpeorārē werecasa'que ni'i

¹⁷ Yu'ū mairā, marī wioḡu Jesucristo besecū'cārā musārē toduporopu nī'quere wācūña. ¹⁸ Musārē a'tiro nicārā niwā: “A'ti ūmco pe'tiati

duporo masã no'o uaro Õ'acũ yere bujicã'rãsama. Õ'acũrẽ uatirã, na ña'arõ uaripejasere weerãsama", nicãrã niwã. ¹⁹ Jesucristore ëjõpeorãrẽ ducawaticã weesama. Na ña'ase uaripejase dia'cũrẽ weesama. Espiritu Santure mooma.

²⁰ Musã pũrĩcã yu'u mairã, Jesucristore nemorõ ëjõpeo, wãcũtutuawã'cãña. Musã ëjõpeose diacjũ nise ni'i. Õ'acũrẽ sërĩrã, Espiritu Santu musãrẽ masise o'ose me'rã sërĩña. ²¹ Õ'acũ musãrẽ ma'isere wãcũnu'cũcã'ña. Acobojoiticã'ña. Marĩ wiogu Jesucristo marĩrẽ pajaña'gũ, cũ me'rã catinu'cũsere o'ogusami. Cũ o'otjere e'catise me'rã co'teyuya.

²² Æpërã Jesucristo yere "¿Diacjũta nisariba?" nirãrẽ pajaña'ña. Narẽ añurõ ëjõpeocã weeya. ²³ Æpërã nisoori masã bu'esere siruturãrẽ diacjũnu'cõña. Wi'i ãjũrĩ wi'i po'peapu nirãrẽ wejewijaarã weronojõ narẽ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'rucã weeya. Æpërã ña'ase weepoyu'rua'cãrãrẽ weetamusĩ'rĩrã, pajaña'ña. Musãpu na ña'arõ weesere pẽ'rĩpejari nĩrã, ne cã'rõ na tojo weesere uaticã'ña.

Õ'acũrẽ e'catituose ni'i

²⁴⁻²⁵ Õ'acũ tutuayu'rugũ marĩ ña'arõ weeri nĩgũ, cã'mota'amasĩsami. Tojo nicã cũ tutuase me'rã cũ tiro, cũ asisteropu marĩrẽ bu'iri marĩrã nidutigũ miamasĩsami. Topure e'catiyu'ruarãsa'a. Õ'acũ ni'cũ nigũ marĩ wiogu Jesucristo wẽrise me'rã marĩ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'rucu niwĩ. Cũrẽ nipe'tirã "Añuyu'ruami, nipe'tirã bu'ipu wiogu nimi", wiopesase me'rã ni ëjõpeoato. "Nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ dutigu wiogu waro nimi", niato. "Ne waropu, a'tiro nicã, be'ropu quẽ'rãrẽ mejãrõta nimi", ninu'cũato. Tojota nĩrõua'a.

Tocã'rõta oja'a.

Juda

Be'ropu wa'atjere Jesucristo Juãrẽ wéréca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pũrĩrẽ Juã sô'oní'que pũrĩrẽ oja'cũta ojacu niwĩ. Cũ bu'iri da'rero Patmos wãmetiri nãcũrõpũ nígũ, ojacu niwĩ.

A'ti pũrĩ Ô'acũ cũ ãa'caronojõta be'ropũre a'tiro weegusami nisere wereri pũrĩ ni'i.

Juã quẽ'egũ weronojõ cũ ã'a'quere ojacu niwĩ.

Cũ siete Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã Asiapũ nirãrẽ ojacu niwĩ.

Jesucristo Juãrẽ quẽ'ese weronojõ ã'o'que ni'i

¹ A'ti pũrĩ be'ropu wa'atjere Jesucristo wereri pũrĩ ni'i. Ô'acũ Jesucristore "Cã'rõacã be'ro a'tiro wa'arosa'a", ni ã'ocũ niwĩ. Cũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ tere masĩdutigu tojo werecu niwĩ. Be'ro Jesucristo yũ'u Juã wãmetigure tere wereturiawĩ. Cũ Ô'acũrẽ wereco'tegu u'musecũ me'rã tojo weewĩ. Yũ'uta Jesucristore da'rawã'ñaco'tegu ni'i. ² Yũ'u ã'a'que nipe'tisere wereguti. Yũ'u tu'o'que quẽ'rãrẽ wereguti. Ô'acũ ucũ'quere Jesucristo yũ'ũre añurõ werewĩ.

³ A'ti pũrĩ oja'caronojõ wa'atjo cã'rõ du'sa'a. No'o a'ti pũrĩrẽ Jesucristore ãjõpeorãrẽ bu'egunojõ e'catise bocagusami. Tojo nicã a'ti pũrĩ Ô'acũ o'o'quere bu'ecã tu'orã pe'e quẽ'rã e'catise bocarãsama. No'o na a'ti pũrĩpũ oja'quere diacjũ weerãnojõ e'catise bocarãsama.

Juã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrãrẽ oja'que ni'i

⁴ Yũ'u musã Asiapũ nirã siete Jesucristore ãjõpeose cururicjãrãrẽ oja'a. Ô'acũ musãrẽ añurõ weeato. Musãrẽ añurõ ejerisãjãcã weeato. Ô'acũ ne waropũta ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami. Ô'acũ wioqu dujiri cũmurõ pu'to siete Ô'acũrẽ wereco'terã bajutirã nu'cũma. Na topũ nu'cũrã Espĩritu Santure nipe'tise tutuase cuogu nimi, nisĩ'rĩrã weema. Na quẽ'rã musãrẽ añurõ weeato.

⁵ Tojo nicã Jesucristo musãrẽ añurõ weeato. Cũ Ô'acũ ye cjasere queero weregu nimi. Cũta nipe'tirã wẽrĩ'cãrã duporo masãmu'tã'cu nimi. Cũ nipe'tirã a'ti di'tacjãrã wiorãrẽ dutimi. Marĩrẽ ma'imi. Cũ wẽrigũ, cũ ye dí me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yũ'ruowĩ. ⁶ Cũ wẽrise me'rã marĩ wiorã wa'apã. Tojo nicã Ô'acũ yere da'rari masã sãjãpã. Cũ pacũ dutisere da'rato nígũ marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Cũrẽ añurõ e'catipeorã. Tojo tutuagu ninu'cũgũsami. Tojota niato.

⁷ Musã tu'oya. Ô'acũ bese'cu Cristo o'mecururipũ dijatigusami. Cũ a'ticã, nipe'tirã ã'arãsama. Tojo nicã cũrẽ wẽjẽ'cãrãputa ã'asãjãrãsama. Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã cũ a'ticã ã'arã, utirãsama. Tojota wa'arosa'a.

⁸ Marĩ wioqu Ô'acũ tutuayũ'rũnu'cãgũ a'tiro nimi: "Yũ'uta nimũ'tãgũ, nituogupu ni'i." Ô'acũ ne waropũta ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũmi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami.

Juã Jesucristore quẽ'ese weronojõ ã'a'que ni'i

⁹ Yu'u Juã musã acaweregu weronjo ñi'i. Musã weronjo ña'arõ wa'acã, Jesucristo marirẽ wãcütutuasere o'omi. Yu'u Patmos wãmetiri nucãrõpu bu'iri da'reri wi'ipu niwã. Ô'acũ ye queti, Jesucristo ucũ'quere werese ye bu'iri topu niwã. ¹⁰ A'tiro wa'awu yu'ure. Ni'cã soorinũ Espiritu Santu tutuaro me'rã quẽ'ese weronjo ñ'owĩ. Wãcũña marirõ yu'u sã'ema pe'e tutuaro ucũcã tu'owu. Cũ ucũse coroneta putiro weronjo busuwu. ¹¹ Cũ yu'ure a'tiro niwĩ:

—Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i. Nipe'tise mu'u ñ'asere ni'cã pũrõpu ojaya. Mu'u oja'quere Asiapu nirã siete cururi Jesucristore ãjõpeose cururicãrãrẽ o'õya. Na a'ticurã nima: Éfesocãrã, Esmirnacãrã, Pérgamocãrã, Tiatiracãrã, Sardicãrã, Filadelfiacãrã, tojo nicã Laodiceacãrãrẽ o'õya, niwĩ.

¹² Cũ tojo ucũcã tu'oga, yu'u ¿noa niti? níngũ, majãmi'awũ. Sietepagu s'õse uru me'rã wee'quepagure ñ'awũ. ¹³ Tepagu wa'terõpu ni'cũ masũrẽ ñ'awũ. Cũ su'tiro yoarõjore sãñawĩ. Cũ cutiropu uru me'rã wéeca dare du'tewĩ.

¹⁴ Cũ poari añurõ butise poari niwã. Cũ caperi pe'e pecame'e ãjũrĩ põ'rã weronjo asiwu. ¹⁵ Cũ du'pocãrĩ cõme asipa'acju pecame'epu ãjũrõ weronjo niwã. Cũ ucũse peje maarĩ pu'eeja o'mabũrose weronjo busuwu. ¹⁶ Cũ diacjũcamocãpu siete ñocõarẽ cuowĩ. Cũ userõpu ni'cã pji wiori pji'rẽ cuowĩ. Ti pji pũaperi osoyojaca pji niwã. Cũ diapõa umucocjũ mujipũ uputu asistero weronjo niwã.

¹⁷ Cũrẽ ñ'aucuagu, wẽrĩngũ weronjo cũ du'pocãrĩ tiro bu'ruque'acãti. Yu'u tojo wa'acã ñ'agũ, cũ diacjũcamocã me'rã ñapeo, yu'ure niwĩ:

—Uiticã'ña. Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i. ¹⁸ Catinu'cũgũ ni'i. Todupõropure wẽrĩwũ. Ni'cãrõacãrẽ catinu'cũcã'a. Yu'u masãrẽ wẽrĩdutimasĩ'i. Pecame'epu wa'adutimasĩ'i. ãpẽrã quẽ'rãrẽ “Pecame'epu wa'asome”, nĩmasĩ'i. ¹⁹ Mu'u ñ'a'quere, ni'cãrõacã nisere ojaya. Be'ropu mu'u ñ'atje quẽ'rãrẽ ojaya. ²⁰ Apeyere masã todupõropu masĩno'ña marĩ'quere werẽgutĩ. Ñ'ãrã siete ñocõa a'tiro nisĩ'rĩrã weema. Na yu'ure ãjõpeose cururicãrã wiorã su'ori nirã nima. Siete s'õse uru me'rã wee'quepagu quẽ'rã a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Te ticusepagu yu'ure ãjõpeose cururicãrã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e, niwĩ.

2

Éfesocãrãrẽ oja'que ni'i

¹ Jesucristo a'tiro niwĩ:

“Éfesocãrã, yu'ure ãjõpeori curuacãrã wiogu su'ori nigũrẽ a'tiro ni ojaya: ‘Yu'u siete ñocõarẽ diacjũcamocãpu cuo'o. Tojo nicã siete s'õse uru me'rã wee'quepagu wa'terõpu sija'a. ² Nipe'tise musã weesere yu'u masĩ'i. Musã da'rase, musã wãcütutuasere masĩ'i. Tojo nicã ña'arõ weerãrẽ musã uatisere masĩ'i. Musã basu ãpẽrã na nisetisere ñ'amasĩ'i. Na “Jesucristo besecũcãrã ni'i”, nima. Tojo nimirã, nitima. Tojo weerã narẽ ñ'arã, “Nisoorã nima”, ni'i. Musã na tojo weesere masĩ'i. ³ Yẽ cjasere da'rãrã, musã uputu pi'etiwu. Musã te pi'etisere nu'cãwũ.

⁴ ”Musã añurõ weemicã, apeyenojõ musãrẽ werenemosĩ'rĩ'i. A'tiro ni'i. Musã ne waro ma'ĩnu'cã'caro weronjo weewe'e. ⁵ Tojo weerã

musā ne waropu añurō wee'quere wācūña. Musā ña'arō wee'quere bujawetiya. Ne waropu niseti'quereta weeya tja. Musā ducayuticā, musā ya curuacjāgū s'i'ocjare cō'agūti. ⁶ Apeye musā weese pe'e añu ni'i. Nicolaíta wāmetiri curuacjārā weesetisere musā ne cā'rōacā uawe'e. Yu'u quē'rā tere ne uawe'e.

⁷ "Espíritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya. A'tiro ni'i. Yu'u pacu tiro añurō Paraíso wāmetiropu ni'cāgū yucugu ni'i. Añurō wee yu'rūwetirā ējōpeodu'utirā tigu ducare ba'a, catinu'cūrāsama', ni ojaya", niwī.

Esmirnacjārārē oja'que ni'i

⁸ Apaturi Jesucristo ninemowī tja:

"Esmirnacjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigú quē'rārē a'tiro ojaya: 'Yu'uta nimu'tāgū, nituogupu ni'i. Yu'u wērī masā'cu ni'i. ⁹ Nipe'tise musā weesere masī'i. Musā pi'etise, pajasecuosere masī'i. Tojo pajasecuomirā, peje cuorā weronojō ni'i. Apeyere masī'i. Āpērā "Judío masā ni'i", nima. Tojo nimirā, musārē ña'arō ucūma. Na judío masā waro nitima. Na wātī ya curuacjārā nima. ¹⁰ Musā pi'etiatjere uiticā'ña. Wātī ni'cārērā musā ējōpeosere du'udutigu bu'iri da'rieri wi'ipū sājāacā weegusami. Musā yoaticā diez numarīta pi'etirāsa'a. Tojo weemicā, téé wērīrāpu tojota ējōpeoyapaticā'ña. Yu'u tiropu musārē catinu'cūcā weeguti.

¹¹ "Espíritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya. A'tiro ni'i. Queoro wee yu'rūwetirā ējōpeodu'utirā pecame'epu wa'asome', ni ojaya", niwī.

Pérgamocjārārē oja'que ni'i

¹² Jesucristo ninemowī tja:

"Pérgamocjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigú quē'rārē a'tiro ojaya: 'Yu'u púaperi osoyojaca pji wiori pji'rē cuogu ni'i. ¹³ Yu'u musā nipe'tise weesere masīpe'ocā'a. Musā ya macā Pérgamo quē'rārē masī'i. Tī macāpu wātīa wiogu dutiro cuosami. Topu nimirā, musā yu'ure sirutunu'cū'u. Yu'ure ējōpeodu'uwe'e. Sō'onícatero musā ya macā wātī nirōpure a'tiro wa'acaro niwū. Antipas wāmetigu Ō'acū ye cjasere queoro werecu niwī. Āpērā cūrē musā wa'teropu nigūrē wējēcō'acārā niwā. Tita quē'rārē musā yu'ure ne ējōpeodu'utiwū.

¹⁴ "Apeye musārē a'tiro werese cuo'o. Duporopu ni'cū Balaā wāmetigu nicu niwī. Cū Balac wāmetigure a'tiro bu'ecu niwī: "Mu'u Israe curuacjārārē ña'arō weedutiya", nicu niwī. "Narē musā ējōpeogure o'o'que di'ire ba'adutiya", nicu niwī. Cū tojo nicu tu'ogu, Balac na wējē ñubuepeo'que di'ire Israe curuacjārārē ba'aduticā niwī. Tojo nicā na ña'arō a'metārābajaque'aticā weecu niwī. A'tocatero musā wa'tero ni'cārērā Balaā weeduti'quenojōrē sirutuma. ¹⁵ Apeye quē'rārē ni'cārērā yu'u yabisere a'tiro weema. Nicolaíta wāmetiri curuacjārā bu'esere sirutuma. Ne du'usī'rītima. ¹⁶ Tojo weerā nipe'tise musā ña'arō weesere bujawetiya. Musā ducayuticā, musā tiropu wa'aguti. Ya pji wiori pji useropu cuori pji me'rā musārē bu'iri da'reguti.

¹⁷ "Espíritu Santu yu'ure ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya. Queoro wee yu'rūwetigu ējōpeodu'utigure manā wāmetise u'muse cjasere ecagusa'a. Tojo nicā cūrē ūtāpe butiri pere o'oguti. Ti pepu

masĩno'ña marĩrĩ wāmerē ojano'rōsa'a. Ne ni'cũ te wāmerē masĩsome. Ti pere cuogu dia'cũ masĩgũsami', ni ojaya", niwĩ.

Tiatiracjārārē oja'que ni'i

¹ Jesucristo ninemowĩ tja:

"Tiatiracjārā, yu'ure ejōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: 'Yu'u Ō'acũ macũ caperire pecame'e ũjũrĩ pō'rā weronojō cuogu ni'i. Tojo nicā yu'u du'pocārĩ cōme asipa'acju weronojō ni'i. ¹⁹ Nipe'tise musā weesere masĩpe'ocā'a. Musā ma'ise, ejōpeose, a'merĩ weetamuse, wācūtutuasere masĩ'i. Ni'cārōacārē musā ne waro wee'caro nemorō añurō weerā wee'e. ²⁰ Tojo nimicā, apeye musārē weresĩ'rĩ'i. A'tiro ni'i. Musā sō'onico Jezabere cō'awe'e. Co "Ō'acũ wereduti'quere wereturiago wee'e", nimimo. Tojo nimigō, yu'ure da'raco'terārē nisoosere bu'emo. Narē ña'arō wee, no'o waro a'metārābajaque'aticā weemo. Tojo nicā wa'icu di'ire, na yee'cure ejōpeose o'o'que di'ire ba'acā weemo. ²¹ Ti nũmũpũ co ña'arō wee'quere bujaweti ducayudutimiwũ. Ne ducayusi'rĩtimo. Co ña'arō a'metārāsere du'usi'rĩtimo. ²² Tojo weegu co ña'arō weesere du'uticā ĩ'agũ, core dutiticā weeguti. Co me'rā ña'arō wee a'metārārārē Ɂputu pi'eticā weeguti. ²³ Co pō'rārē wēricā weeguti. Tojo weecā, nipe'tirā Jesucristore ejōpeose cururicjārā a'tiro nirāsama: "Cũ masā tu'oña'sere masĩmi", nirāsama. "Na po'peapũ wācũsere, ũsā quē'rārē masĩpe'ocā'mi", nirāsama. "Marĩ nisetsere queoro wapeyegusami", nirāsama. ²⁴ Āpērā musā Tiatirapũ nirā Jezabel bu'esere sirututirā, wātĩa wiogu ye cjase ya'yiosere masĩtirānojō pe'ere a'tiro nigũti: "Musārē apeye dutinemosome. ²⁵ A'te dia'cūrē weeya. Musā queoro weesetisere ne du'uticā'ña. Téé yu'u a'tiri curapũ weenu'cũcā'ña." ²⁶ Queoro yu'u waronojō wee yu'ruweti ejōpeodu'tutirā, tojota weeyapat-icā'ña. Tojo weerārē wiorā wa'acā weeguti. ²⁷ Yu'u pacu yu'ure nipe'tise macārĩcjārā wiogu sōrōwĩ. Yu'u quē'rā narē mejārōta sōrōgũti. Yarā a'tiro weerāsama. Ña'arārē tutuaro me'rā dutirāsama. Cōmegũ me'rā bapari di'i me'rā yee'queparare paamatōrō weronojō narē weerāsama. ²⁸ Apeye quē'rārē yu'u waro weenu'cũgūrē a'tiro weeguti. Narē su'ori nigũ weronojō nigũsami. Ñocōawũ bo'reque'ari cura mũjātigu weronojō nigũsami. ²⁹ Espĩritu Santu Jesucristore ejōpeorārē ucũmi. O'meperi cuorā cũ ucũsere tu'oya', ni ojaya", niwĩ.

3

Sardi wāmetiri macācjārārē oja'que ni'i

¹ Jesucristo ninemowĩ tja:

"Sardicjārā, yu'ure ejōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: 'Yu'u siete Ō'acūrē wereco'terā bajutirārē cuo'o. Na Espĩritu Santure nipe'tise tutuase cuogu nimi, nisĩ'rĩrā weema. Tojo nicā ticurāta tja ñocōarē cuo'o. Nipe'tise musā weesere masĩpe'ocā'a. Musā "Ō'acũ yere añurō weema" nino'rā ni'i. Tojo nimirā, wērĩ'cārā weronojō ni'i. Cũ yere ne weewe'e. ² Tu'omasĩña. Musā añurō weese pe'tiro wee'e. Du'saseacārē añurō weeya. Musā weesere a'tiro ĩ'a'a. Ō'acũ ĩ'orōpũre musā queoro weewe'e. ³ Musārē bu'e'quere wācũña. Tereta sirutuya. Musā queoro weetisere bujawetiya. Tojo weeticā, yu'u yajari masũ weronojō weeguti. Wācũña marĩrō musā tiropũ bu'iri da'regu wa'aguti.

4 ”Tojo nimicā, ti macā Sardi musā wa'teropure pejetirācā añurō weerā nima. Na ña'arō weesere ĩ'acūu sirututima. Su'ti ũ'irītirā weronjō nitima. Añurō wee'cārā niyurā, yu'u me'rā nirāsama. Su'ti butise sãñārā weronjō bu'iri marīrā nirāsama. 5 Āpērā quē'rā añurō wee yu'rūwetirā ējōpeodu'utirānojō su'ti añurō butise sãano'rāsama. Catinu'cūse cuorā nā wāmerē ojaō'oca pūrīpū cuorā nā wāmerē ne coeno'some. Coeno'rōnojō o'orā, yu'u pacu ĩ'orōpure yu'u “Narē masī'i”, nigūti. Mejārōta cūrē wereco'terā ĩ'orōpū quē'rārē nigūti. 6 Espīritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya', ni ojaya”, niwī.

Filadelfiacjārārē oja'que ni'i

7 Jesucristo ninemowī tja:

“Filadelfiacjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: 'Yu'u ña'ase moogū, diacjū nigū ni'i. Yu'u dūporocjū wiogu Davi ya sawire cuo'o. Yu'u ni'cūta masā Ō'acū tiropū wa'acā weemasī'i. Āpērā wa'aticā quē'rārē weemasī'i. Yu'u pāocā, ne apī bi'amasītimi. Bi'acā quē'rārē, ne apī pāomasītimi. Musārē a'tiro wereguti. 8 Nipe'tise musā weesere masīpe'ocā'a. Yu'u musārē peje yé cjasere wereatjere cūuwū. Tere weemasī'i. Ne ni'cū tere cā'mota'amasītimi. Musā tutuatirā ni'i. Tutuatimirā, yé bu'esere añurō yu'ti'i. Yé cjasere āpērārē ucūrā, “Cūrē masī'i”, ni'i. 9 Āpērā a'tiro nisama: “Judío masā ni'i”, nisama. Tojo nimirā, judío masā waro nitima. Nisoori masā wātīa wiogu ya curuacjārā nima. A'tiro weeguti narē. Narē musā dūporo ejaque'acā weeguti. Yu'u tojo weecā, yu'u musārē ma'isere masīrāsama. 10 Musārē mejēcā wa'acā wācūtutuaduti'quere queoro weewu. Tojo weegu nipe'tirā a'ti turicjārā pi'etiri cura musārē co'teguti. Nipe'tirā a'ti turicjārārē ¿de'ro ējōpeomitina? nigū, narē pi'eticā weeguti.

11 ”Maata a'tiguti tja. Musā queoro weesetisere ne du'uticā'ña. Musā queoro weetirā, Ō'acū musārē o'oboca be'to, cū “O'oguti” ni'quere bajuriobosa'a. Āpērārē o'obosami. Tojo weerā queoro weenu'cūcā'ña. 12 Añurō wee yu'rūweti ējōpeodu'utirārē yu'u pacu pu'to cūgūti. Na cū ya wi'i cjase botari weronjō cū pu'to ninu'cūrāsama. Yu'u pacu wāmerē napure ojaguti. Cū ya macā wāme quē'rārē ojaguti. Cū ya macā, ape ma'ma macā Jerusalē wāmeti'i. Ti macā u'muse cja macā ni'i. A'ti nucūcāpū dijatirosa'a. Yu'u quē'rā narē yu'u wāme, ma'ma ape wāme ojaguti. 13 Espīritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya', ni ojaya”, niwī.

Laodiceacjārārē oja'que ni'i

14 Jesucristo ninemowī tja:

“Laodiceacjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigū quē'rārē a'tiro ojaya: 'Yu'u diacjū ucūgū ni'i. Ō'acū ye quetire queoro werenu'cūgū ni'i. Ō'acū yu'u me'rā nipe'tisere weecu niwī. 15 Nipe'tise musā weesere masīpe'ocā'a. Yarā nimirāta, bu'iacā waro ējōpeo'o. Musā ējōpeorā waro nicā, añubopā. Yu'ure ējōpeoticā, ña'a nibosa'a. Yu'ure bu'iacā ējōpeocāma, totā ña'ayu'rua'a. 16 Musā tojo weesere yabiyu'rua'a. 17 Musā a'tiro ucūu: “Peje cuo'o. Nipe'tise añurō wa'a'a. Ne du'sawe'e”, ni'i. Musā ne tu'omasīwe'e. Pajasecuorā waro weronjō caperi bajuno'tirā, su'ti marīrā weronjō ni'i. 18 Tojo weegu musārē nigūti. Musā

uru pecame'epu ũjũa apo'que yu'u cuosere ñe'eña. Pi'etimirã yu'ure ãjõpeorã, uru cuorã weronojõ ni'i. Tere cuorã, musã peje cuorã nirãsa'a. Apeye quẽ'rãrẽ su'ti butise yu'u cuosere sãñaña. Musã tere sãñacã, bopoyase pe'tia wa'arosa'a. Yu'ruono'cãrã nirãsa'a. Tojo nicã caperi piose yu'u cuosere ñe'eña. Musã te pioça be'ro añurõ i'arãsa'a tja. Yé cjasere añurõ masĩrãsa'a. ¹⁹ Yu'u ma'irã nipe'tirãrẽ tu'tibocure'e. Na ña'arõ weesere du'udutigu tojo wee'e. Tojo weerã yé cjasere uputu wees'i'riña. Musã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayuya.

²⁰ "Tu'oya. Yu'u sãjãasĩ'rĩgũ, ni'cũ sope pu'to pisunu'cũgũ weronojõ ni'i. No'o yu'ure tu'ogu, cũ me'rã nidutigu pãosõrõgũnojõrẽ a'tiro weeguti. Cũ me'rã su'ori e'cati, ninu'cũgũti. Cũ quẽ'rã yu'u me'rã mejãrõta weegusami.

²¹ "Añurõ wee yu'ruweti ãjõpeodu'utirãrẽ yu'u me'rã wiogu dujiri cũmurõpu dupoguti. Yu'umarĩcã, añurõ wee yu'ruweti'cu yu'u pacu me'rã wiogu dujiri cũmurõpu ni'i. Tojota yu'u quẽ'rã narẽ mejãrõta weeguti. ²² Espĩritu Santu Jesucristore ãjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cuorã cũ ucũsere tu'oya', ni ojaya", niwĩ.

4

U'musepu na O'acũrẽ ãjõpeosere i'a'que ni'i

¹ Be'ro yu'u Juã u'musepu i'amorõwũ. Topu ni'cã sope susucã i'awũ. Sõ'onícatero coroneta putipju puti'caro weronojõ busu'cata tja ucũwĩ. A'tiro niwĩ yu'ure:

—A'topu majãtia. Be'ro wa'atjere mu'urẽ i'ogũtigu wee'e, niwĩ.

² Cũ tojo nicã be'roacã maata Espĩritu Santu tutuaro me'rã yu'ure u'musepure miawĩ. Topu wiogu dujiri cũmurõrẽ i'awũ. Ti cũmurõpu dujigure i'awũ. ³ Cũ ũtãpe pũrõ asipa'ari pe weronojõ bajugu niwĩ. Jasper o cornalina ũtã sõ'acja wa'teri pe weronojõ asipa'awĩ. Ti cũmurõ sumutore ni'cã da bu'eda nimajãmisutuawu. Pũrõ ya'sari da esmeralda wãmetiri pe weronojõ asipa'awu. ⁴ Wiogu dujiri cũmurõ tiropu veinticuatro wiorã dujise cũmurĩ niwũ. Te dujise cũmurĩpure ticurãta tja wiorã bucurã dujiwã. Na su'ti butisere sãñawã. Nãnucũ na dupopapure uru me'rã wee'que be'torire pesawã. ⁵ O'acũ wiogu dujiri cũmurõpure bupo ya'baro weronojõ bajuwu. Tojo nicã bupo paaro weronojõ pũrõ busuwu. Ti cũmurõ tiro siete sĩ'ose tuturi nu'cũwã. Te tuturinucũta tja O'acũrẽ wereco'terã bajutirã nima. Nãta Espĩritu Santure tutuase cuogu nimi, nisĩ'rĩrã weema. ⁶ Apeye quẽ'rã ti cũmurõ tiro dia pajiri maa weronojõ bajuro acostiro niwũ.

Ti cũmurõ sumutopu ãpẽrã ba'paritirã catirã weronojõ bajurã nu'cũwã. Nipe'tiro na diapoapu, na sẽ'emapure caperi cuobi'awã. ⁷ Nimu'tãgũ yai pajigu sõ'agũ weronojõ bajuwĩ. Cũ be'rocjũ wecu weronojõ bajugu niwĩ. Cũ be'rocjũ masũ weronojõ diapoatigu niwĩ. Cũ be'rocjũ á pacu wuwã'cãgũ weronojõ bajugu niwĩ. ⁸ Nipe'tirã nãnucũ seis wuuse cuowã. Na wuuse bu'i, na wuuse docapu caperi weronojõ bajuse peje cuowã. Na umucore, ñamirẽ a'tiro busunu'cũwã:

O'acũ marĩ wiogu añubutiagu, ña'ase moogũ nimi.

Tutuayurũgũ nimi.

Cũta nimi ne waropũta ni'cu.

A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi.

Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami, niwã.

⁹ Wiogu dujiri cūmurōpu dujigu, catinu'cūgūrē na ba'paritirā añurō ucū, e'catise o'owā. ¹⁰ Na tojo weesetirinacū sō'onicārā veinticuatro wiorā bācurā cū dūporo ejaque'amujāwā. Cū catinu'cūgūrē űubuepeowā. Cū dū'pocārī tiropu na ye uru me'rā wee'que be'torire cūuwā. Tojo nicā na veinticuatro wiorā bācurā a'tiro niwā:

¹¹ Ō'acū űsā wiogu, mu'u añubutiagu ni'i.

Mu'urē añurō ucūrōna'a.

Mu'u nipe'tirā yu'ruoro añuyu'ragu, tutuayu'runu'cāgū ni'i.

Mu'u nipe'tisere wee'cu ni'i.

Mu'u űaro me'rā nipe'tise ni'i.

Te mu'u űaro me'rāta nipe'tise weeno'caro niwā, niwā.

5

Oveja wī'magū papera tūrūrē pāamasīse ni'i

¹ Ō'acū ű'muse wiogu dujiri cūmurōpu dujiwī. Cū ni'cā papera tūrūrē diacjūcamocāpu cuowī. Ti tūrū pūaperi o'ajāca tūrū niwā. Sietetiri pi'rabi'aca tūrū niwā. ² Wiogu dujiri cūmurō pu'to ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu tutuagure ű'awā. Cū tutuaro me'rā a'tiro sērītiña'wī:

—¿Noanojō a'ti tūrūrē pāomasīacju añugū niti?

³ Ne ni'cū ű'musepu nigū, a'ti nucūcāpu nigū, tojo nicā a'ti turi docapu nigū ti tūrūrē pāamasītiwī. Tojo nicā ne cārō ti tūrūrē pāa bu'eacjare ű'ano'ña mariwū. ⁴ Yu'u Juā ne ni'cū ti tūrūrē pāamasīticā, te oja'quere bu'emasīticā ű'agū, pūrō utiwu. ⁵ Yu'u utiri cura ni'cū wiogu bācu yu'ure niwī:

—Tocā'rōta utiya. Dūporocjū wiogu Davi pārāmi nituriagu añurō wee yu'rwetitojawī. Cū Judā ya curuacjū yai sō'agū tutuamu weronojō wiogu nimi. Cū a'ti tūrūrē pāamasīmi. Te pi'rabi'a'que quē'rārē pāamasīmi.

⁶ Cū tojo nīca be'ro yu'u Cristo masāmujāa'cure ű'awā. Cū oveja wī'magū wējēno'cu weronojō bajuwī. Cū wiogu dujiri cūmurō pu'to catigu nu'cūwī. Sō'onicārā ba'paritirā catirā weronojō bajurā, tojo nicā wiorā bācurā wa'teropu nu'cūwī. Cū siete capesa'ri cuogu niwī. Ticuseta tja caperi quē'rārē cuowī. Cū capesa'ri tutuase cuogu nimi, nisī'rīrō wee'e. Cū caperi pe'e a'tiro nisī'rīrō wee'e. Cū Espīritu Santure cuomi. Tojo weegu nipe'tisere, nipe'tiropu nisere masīpe'ocā'mi, nirō wee'e. ⁷ Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wiogu dujiri cūmurō pu'topu wa'awī. Topu wiogu diacjūcamocāpu cuóca tūrūrē miiwī. ⁸ Cū tojo weecā ű'arā, na ba'paritirā catirā weronojō bajurā, tojo nicā veinticuatro wiorā bācurā cū dū'pocāpu ejaque'awā. Nānucū buapūtēse pacare cuowā. Nānucū uru me'rā wee'que pari baparire cuowā. Te pari ű'mutise űjūamorōsere poosetise pari niwā. Te ű'mutise Ō'acūrē ējōpeorā na sērīse ni'i, nisī'rīrō wee'e. ⁹ Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugure apeye ma'ma basasere basapeowā. A'tiro niwā:

Mu'u añugū ni'i.

Mu'u a'ti tūrūrē miimasī'i.

A'te pi'rabi'a'quere pāamasī'i.

A'tiro ni'i.

Mu'u wējēno'cu niwā.

Mu'u wērīse me'rā, mu'u dí me'rā nipe'tirā masā Ō'acū yarā niato nigū wapayecu niwā.

Nipe'tise cururicjārārē, mejēcā ucūrārē, nipe'tiropu nirārē Ō'acū yarā wa'acā weecu niwū.

Tojo weegu mu'u a'ti tūrūrē miimasī'i.

¹⁰ Ō'acū yarārē wiorā sājācā weecu niwū.

Tojo nicā Ō'acū yere da'rari masā sōrōcu niwū.

Nipe'tirocjārārē dutirāsama, ni basawā.

¹¹ Be'ro yu'u u'musepu nirā Ō'acūrē wereco'terā pājārārē i'awū. Na ucūsere tu'owu. Na pājārā a'tiro weewā. Wiogu dujiri cūmurō sumuto, tojo nicā ba'paritirā catirā weronojō bajurā, āpērā wiorā bucurā sumuto nu'cūmajāmisutuawā. Pājārā waro niyu'rūoquejocā'wā. ¹² Tutuaro me'rā a'tiro niwā:

Oveja wī'magū na wējēno'cu aņugū waro nimi.

Tojo weegu nipe'tirārē dutimasīmi.

Nipe'tisere cuomasīmi.

Nipe'tisere masīpe'omi.

Tutuagu nimi.

Nipe'tirā “Aņuyu'rūami” nino'gū nimi.

Cū Ō'acū asistesere cuogu nimi.

Nipe'tirā cūrē űubuepeoma, ni basawā.

¹³ Be'ro āpērā ucūse quē'rārē tu'owu. Na a'ticurā niwā: Nipe'tirā Ō'acū wee'cārā u'musepu nirā, a'ti di'tapu nirā, di'ta po'peapu nirā niwā. Tojo nicā dia pajiri maapu nirā niwā. Na a'tiro basapeowā:

Wiogu dujiri cūmurōpu dujigare nipe'tirā űubuepeoato.

Nipe'tirā cūrē “Aņuyu'rūami”, niato.

“Asistese, tutuase cuogu nimi”, niato.

Tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu quē'rārē tojota űubuepeonu'cūcā'to, niwā.

¹⁴ Na tojo nicā tu'orā, sō'onicārā ba'paritirā catirā weronojō bajurā “Tojota wa'ato”, niwā. Āpērā veinticuatro wiorā bucurā ejaque'a, cūrē catinu'cūgūrē űubuepeowā.

6

Oveja wī'magū papera tūrūrē pāawā'cā'que ni'i

¹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ti tūrū pi'rabi'a'quere pāacā i'awū. Cū pi'rabi'amū'tā'caro pāāca be'ro ni'cū sō'onicārā ba'paritirā catise cuorā nimu'tāgū yai pajigu sō'agū weronojō bajugu ucūsere tu'owu. Cū ucūse bapo paase weronojō busawu. A'tiro niwī:

—A'tia.

² Cū tojo nīca be'ro ni'cū cabayu butigure i'awū. Cū bu'ipu pesagu ni'cā buacatjērē cuowī. Āpērā cūrē ni'cā be'to dupoapu pesari be'tore peowā. Cū a'mewējē wapata'a'cu apaturi a'mewējē wapata'aguti weewī tja.

³ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, apī catise cuogu wecu weronojō bajugu nimu'tāgū be'rocjū ucūwī tja:

—A'tia, niwī.

⁴ Be'ro apī cabayu sō'agū wijawī. Cū bu'i pesagure a'ti turipu nirārē a'mewējēdutigu o'ówī.

—A'mequēse marīrō niticā'to, niwī. Masārē a'mewējēcā weewī. Cārē pajiri pījōre o'owī.

⁵ Be'ro tja Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī. Cū tojo weecā, apī catise cuogu masū weronojō diapoatigu ucūwī:

—A'tia, niwī.

Be'ro apī cabayu űigūrē ī'awū. Cū bu'ipu pesagu ni'cārō nu'cūse queorore cuowī. ⁶ Catise cuorā weronojō bajarā wa'teropare ni'cū ucūcā tu'owu. A'tiro niwī:

—Ba'ase a'tiro wapatirosa'a. Ni'cā kilo trigo peri ni'cā numu da'rawapata'ase weronojō wapatirosa'a. I'tia kilo cebada peri ni'cā numu da'rawapata'ase weronojō wapatirosa'a. Ū'se piritari ba'ase, tojo nicā ū'seducaco vino pe'ticā weeticā'to, niwī.

⁷ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī. Cū pāacā, apī catise cuogu á pacu wuwā'cāgū weronojō bajugu ucūcā tu'owu:

—A'tia, niwī.

⁸ Be'ro apī cabayure ī'awū. Cū butiwijigu niwī. Cū bu'i pesagu Wērīse wāmetiwī. Cū be'ro apī wērī'cārā na nirōcjūpu sirutuwā'cātiwī. Oveja wī'magū a'ti turicjārārē cārōacā deco me'rā dujaro wējēdutigu o'owī. A'mewējēse me'rā, űjaboase me'rā, dutitise me'rā boadutigu o'owī. Tojo nicā wa'icūrā, yaiwa me'rā masārē wējēdutigu o'owī.

⁹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, na Ō'acūrē wa'icūrā űjūamorō űubuepeowuarore ī'awū. To docapu Ō'acūrē ējōpeorā wējēno'cārā ejeripō'rārī niwū. Na cārē ējōpeose bu'iri, tojo nicā Jesucristo ye quietire werese bu'iri wējēno'cārā niwā. ¹⁰ Na tutuaro me'rā ucūwā. A'tiro niwā:

—Wioгу, añubutiagu, mu'u űa'ase moogū ni'i. Mu'u “Weegati” ni'quere queoro wee'e. ¿De'ro nicā mu'u nucūcācjārā űsārē wējē'cārārē bu'iri da'rea'megūsari?

¹¹ Be'ro narē su'ti butisere o'owī. A'tiro niwī:

—Soonīña yujupu. Āpērā musā acawerērā Jesucristo yere wererā musā weronojō wējēno'rāsama. Musā soorāsa'a. Téé “Ticūrārē wējērāsama” ní'que wa'acāpu soorāsa'a, niwī.

¹² Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, di'ta pūrō narāsawū. Mujīpū űmucocjū na'itī'a wa'awī. Wērī'cārārē bujawetirā su'ti űise sānarō weronojō wa'awī. Mujīpū űamicjū dí weronojō pūrō sō'awī. ¹³ űocōa quē'rā ű'muarōpu ní'cārā nucūcāpu burūdijawā. Na yucūduca wī'mase weronojō wa'awā. Yucūducamarīcā wī'rō pūrō wa'acā, burūdija'a. Tojo weronojō wa'awā. ¹⁴ Ū'muse marī paperare tūrērō weronojō bajudutia wa'awu. Nipe'tise űrūpagu, opaűopa apesepu wa'awu. ¹⁵ A'ti űmucocjārā wiorā űtā tutiripu du'tiwā. Tojo nicā űrūpagu cjase űtāpaga pacase docapu du'tiwā. Āpērā quē'rā peje cuorā, surara wiorā, tutuarā, da'raco'terā, da'raco'tetirā du'tiwā. ¹⁶ Na űrūgūrē, űtāpagare niwā:

—Ūsā bu'i burūtejaya. Wioгу dujiri cūmurōpu dujigu űsārē bu'iri da'regu weemi. Ūsārē cā'mota'aya. Oveja wī'magū quē'rā űsārē űputu bu'iri da'regu weemi. Cā'mota'aya. ¹⁷ Masārē bu'iri da'reatji numu nitoja'a. ¿Noa pōtēobosari tere? ni caricūwā.

7

Israe ye cururicjārārē Ō'acū wāmerē ñaacūu'que ni'i

1 Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu te pi'rabi'a'quere pācā ī'áca be'ro apeye ī'awū. Ba'paritirā Ō'acūrē wereco'terā a'ti nucūcāpure ba'paritise sumutoripū nu'cūcā ī'awū. Nánucū wī'rō na tiro ejasere cā'mota'awā. Tojo weero wī'rō di'tapure, dia pajiri maapure, yucupagu bu'ipure wēotiwu. 2 Apī Ō'acūrē wereco'tegu quē'rārē ī'awū. Cū mujipū mujātiro pe'e a'tiwī. Cū Ō'acū catinu'cūgū wāme ñaacūurōrē cuowī. Ā'rā ba'paritirā di'tare, dia pajiri maarē dojorēdutinocārā niwā. Cū narē caricūwī:

3 —Di'ta, maarē, yucupagure dojorētīcā'ña yujupu. Marī wiogure da'raco'terārē na diapoapu cū wāmerē ñaacūuca be'ropu dojorēña, niwī.

4 Ciento cuarenta y cuatro mil masā Israe pārāmerā nituriase cururicjārā na diapoapu ñaacūuno'wā. 5 Judā ya curuacjārā doce mil ojañaacūuno'wā. Rubén ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Gad ya curuacjārā quē'rā doce mil ñaacūuno'wā. 6 Āpērā Aser ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Neftalí ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Manasés ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. 7 Tojo nicā Simeó ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Leví ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Isacar ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. 8 Zaboló ya curuacjārā quē'rā doce mil ñaacūuno'wā. José ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Benjamí ya curuacjārā quē'rā ticurāta doce mil ñaacūuno'wā. Nipe'tirā na ye diapoaripure ñaacūunocārā dia'cū niwā.

Su'ti butise sãnarā pãjārā Ō'acū põtëorō nu'cūse queti ni'i

9 Israe ye cururicjārārē ñaacūuno'ca be'ro a'tiro ī'awū. Pãjārā masā nipe'tise cururicjārā, mejēcā ucūrā, nipe'tirocjarāpure ī'awū. Na wiogu dujiri cūmurō põtëorō, tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu põtëorō nu'cūwā. Pãjārā waro niwā. Ne ba'paqueota basiotiwā. Na su'ti butisere sãña, pūrī opa querire cuowā. 10 Na caricūwā:

Ō'acū marī wiogu marīrē yu'rūogu nimi.

Cū wiogu dujiri cūmurōpu dujimi.

Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu quē'rā marīrē yu'rūogu nimi, ni caricūwā.

11 Nipe'tirā Ō'acūrē wereco'terā wiogu dujiri cūmurō sumutorū nu'cūmajāmisutuawā. Tojo nicā sō'onīcārā wiorā bucurārē, āpērā catise cuorā weronojō bajarārē majāmisutuawā. Na Ō'acūrē wereco'terā wiogu dujiri cūmurō tiro ejaque'a, Ō'acūrē ñubuepeorā na diapoarire paamu'rīque'awā. 12 A'tiro niwā:

A'tiro wa'ato marī wiogure.

Nipe'tirā ñubuepeoato.

“Asistegu, masīpe'ogu nimi”, niato.

Cūrē ējōpeoato.

Nipe'tirā “Añuyu'rūami”, niato.

Nipe'tirārē dutimi.

“Tutuayu'rūgu nimi”, niato.

A'te tojota ninu'cūato.

Tojota niato, ni ējōpeowā.

13 Ni'cū wiogu bucu yu'ure sērītiña'wī:

—Ā'rā su'ti butise sãnarā ħno'ocjārā niti? ħNo'opu a'tiaparī? niwī.

¹⁴ Yu'u cūrē yu'tiwu:

—Wioġu, mu'u masīsa'a.

Cū pe'e yu'ure niwī:

—Ā'rā nucūcācjārā pūrō pi'eticaterore na quē'rā pi'eti'cārā nima. Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wērīse me'rā na ejeripō'rārīpu ña'ase moorā tojacārā niwā. ¹⁵ Tojo weerā na Ō'acū dujiri cūmurō tiro ninu'cūcā'ma. Cū ya wi'ipure umucorinucū, ñamirīnucū cū uaro weema. Wioġu dujiri cūmurōpu dujigu na me'rā nimi. Narē co'temi. ¹⁶ Na ujaboa, acowuonemosome. Narē mujīpū umucocjū ūjūanemosome. Asise ñaisere tu'oña'nemosome. ¹⁷ Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wioġu dujiri cūmurō pu'topu nigū ovejare co'tegu weronojō narē co'tegusami. Aco wijari pepu miagūsami. Tere sī'rīrā, catinu'cūrāsama. Ō'acū nipe'tirā na ya'coco wijarārē tuucoegusami.

8

Papera tūrūrē na pi'rabi'atuo'que queti, tojo nicā uru me'rā weecaga ūjūamorōpeocja queti ni'i

¹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu na pi'rabi'atuo'carore pāawu. Cū pāacā, nipe'tiro u'musepu di'tamarīa wa'awu. Ni'cā hora decō tojo wa'awu. ² Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā cū pu'to nu'cūrārē i'awū. Narē nānucū putise coronetare o'owī. ³ Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu a'tiwī. Cū u'mutise ūjūamorōcja uru me'rā weecagare cuowī. Cū Ō'acūrē wa'icurā ūjūamorō ñubuepeowuaro pu'topu ejanu'cāwī. Peje u'mutise cūrē ūjūamorōpeoatjere o'owā. Nipe'tirā Ō'acū yarā cūrē sērī'que me'rā morēsu'u ūjūamorōpeoatjere o'owā. Cū uru me'rā wee'caro u'mutise ūjūamorōwuaropu wioġu dujiri cūmurō pōtēorōpu tere ūjūamorōwī. ⁴ Cū ūjūamorōse u'mutise o'me Ō'acū tiropu mujāawū. Ō'acū yarā cūrē sērī'que me'rā morēsu'umujāawū. ⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu u'mutise ūjūamorōwuaropu cjase pecame'e ūjūamo'a'quere u'mutise ūjūamorōcjapu ōrēsāawī. Be'ro tiga cjasere a'ti nucūcāpure po'odijowī. Cū tojo wéca be'ro bupo paacā, uputu bususere tu'owu. Bupo ya'bacā i'awū. Tojo nicā di'ta narāsāwū.

Ō'acūrē wereco'terā coroneta putiatje ni'i

⁶ Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā na coroneta putisere apoyuwā.

⁷ Nima'tāgū putiwī. Cū putīca be'ro yusuase peri a'ti nucūcāpure burūdijawu. Tojo nicā pecame'e dí me'rā morē'que burūdijawu. Tojo wa'acā, di'ta cā'rō decobocure ūjūwū. Yucupagu quē'rā mejārōta decobocureputa ūjūwū. Nipe'tise tá ūjūpe'tia wa'awu.

⁸ Cū be'rocjū putiwī. Cū putīca be'ro ni'cāgū ūrūgū ūjūcju dia pajiri maajopu doqueño'owū. Tī maa decobocure dí maa wa'awu. ⁹ Dia pajiri maacjārā decobocure wērīwā. Yucusupawu quē'rā ti maapu nise decobocure mirī ūjūacō'ano'wū.

¹⁰ Be'ro, puarā be'rocjū putiwī. Cū putīca be'ro ñocōawū pajigu u'muarōcju burūdijawī. Burūdijagu, sī'orī tuturojo weronojō ūjūdijawī. Cū diapure, o'majā maarīacāpure decobocure doquebi'peque'awī.

11 Ñocōawũ “Sũ'egũ” wãmetiwĩ. Aco a'ti nucũcã cjase cũ doqueque'a'caro ejatuaro aco sũ'ese wa'awũ. Te acore sĩ'rĩrã, pãjãrã masã wẽrĩwã.

12 I'tiarã be'rocjũ putiwĩ tja. Cũ puticã, mujĩpũ umucocjũ decobocure dojowĩ. Umucore decobocure bo'reyutiwĩ. Ñamicjũ tojota wa'awĩ. Ñocõa quẽ'rã pãjãrã decobocure dojowã. Na decobocure ñamipũre ne bo'reyutiwã.

13 Be'ro ñ'awũ tja. Ni'cũ á pacu a'ti umuco decopu wũucã ñ'awũ. Tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Apẽrã i'tiarã Õ'acũrẽ wereco'terã puticã, ña'abutiario wa'arosa'a a'ti nucũcãcjãrãrẽ, niwĩ.

9

1 Ba'paritirã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã, ni'cũ ñocōawũ nucũcãpũ burudija'care ñ'awũ. Cũrẽ ni'cã sawi o'owã. Cope nibajudutidijari pe cja sawi niwũ. 2 Be'ro cũ ti pere pãowĩ. Pãoca be'ro o'me pajiro wijawũ. Ti pe cjase o'me mujĩpũrẽ tuubi'acã'wũ. Na'itĩ'a wa'awũ. 3 Te o'me me'rã pãjãrã mu'murĩwi'ia wũwijaawã. Nipe'tiropũ wũuse'sa wa'awã. Na mu'murĩwi'ia a'ti nucũcãcjãrã cutipa weronojõ toawã. Na sipapũre cutipa weronojõ toacja cuowã. 4 Narẽ táre, otesere, yucupagure dojorẽdutigu mejeta weewĩ. Masã na diapoapu Õ'acũ wãme ñaacũuno'ña marĩrã dia'cũrẽ toadutiwĩ. 5 Narẽ toawẽjẽdutitiwĩ. Ni'cãmocuse mujĩpũrĩ narẽ pũrĩcã weedutiwĩ. Na toase cutipa weronojõ pũrĩwũ. 6 Tojo wa'ari curare masã uputu wẽrĩsĩ'rĩmiwã. Na wẽrĩsĩ'rĩmicã, basiotiwũ.

7 Mu'murĩwi'ia cabayua a'mewẽjẽre duporo apoyu'cãrã weronojõ bajuwã. Na dupopapu uru me'rã wee'que be'tori weronojõ bajusere pesawã. Na diapoa masũ diapoa weronojõ bajuwũ. 8 Na poarire numia weronojõ poanu'motiwã. Na upicari yai upicari weronojõ bajuwũ. 9 Na upũre cã'mota'arã, cõmesu'ti weronojõ bajusere cuowã. Na wũucã, uputu busuwũ. Masã a'mewẽjẽrã wa'arãtirã, cabayua wejesepawũ wa'aro weronojõ busuwũ. 10 Na sipapu toase cuose me'rã ni'cãmocuse mujĩpũrĩ masãrẽ toawã. 11 Mu'murĩwi'ia wiogu nibajudutidijari pejo wiogu nimi. Cũta ti pere sawipãawĩ. Cũ wãme hebreo ye me'rã Abadón wãmetimi. Griego ye me'rã Apolión wãmetiwĩ. Dojorẽrĩ masũ nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e.

12 Nimũ'tãse ña'ase pe'ti'i. Puaro du'sa'a.

13 Ni'cãmocurã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã, ni'cũ ucũcã tu'owũ. Õ'acũ nirõpũ Õ'acũrẽ u'mutise ñjũamorõ ñubuepeowuaro uru me'rã wee'caro niwũ. To bu'ipu ba'paritise capesa'ri niwũ. Te wa'teropũ Õ'acũ ucũcã tu'owũ. 14 Cũ coroneta putigure a'tiro niwĩ:

—Ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã du'tenu'cõ'cãrãrẽ pãaña. Na pajiri maajo Eufraates wãmetiri maa pu'to nima, niwĩ.

15 Cũ tojo nica be'ro ã'rã pãano'wã. Na ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ decobocurepu wẽjẽrã wa'awã. Narẽta Õ'acũ a'tiro weecu niwĩ. “Ti hora, ti numũ, ti mujĩpũ, ti cũ'ma nicã, musã bu'iri da'rerãsa'a”, ni besecũucu niwĩ. Queoro cũ ni'caronojõ wa'awũ. 16 Na me'rã pãjãrã surara cabayua me'rã niwã. Narẽ pãjãrã waro doscientos millones nima nisere tu'owũ.

17 Cabayua, tojo nicã na bu'i pesarã a'tiro bajuwã. Na bu'i pesarã na cutirote cã'mota'asere sõ'arõ, ya'saro, ewũro cuowã. Cabayua na dupopare yaijo weronojõ dupopatiwã. Na useropũ pecame'e ñjũwijawũ.

O'me wijawu. Tojo nicã azufre wãmetise ope weronojõ sipise ãjũw jawu.

¹⁸ Te i'tiaro pecame'e, o'me, azufre me'rã masãrẽ decobocure wẽjẽwã.

¹⁹ Cabayua na ʘseri me'rã, na ye pĩcõrĩ me'rã masãrẽ wẽjẽwã. Na ye pĩcõrĩ yapari aña dũpoa weronojõ bajuwu. Te me'rã masãrẽ dutida'rewã.

²⁰ Ǽpẽrã masã pecame'e, o'me, azufre me'rã wẽritirã pe'e na ña'arõ weesere ne du'utiwã. Na wãtiarẽ ẽjõpeosere du'utiwã. Na ẽjõpeose yee'que uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, bronce me'rã wee'que, ʘtãperi me'rã wee'que, yucupagu me'rã wee'quere ñubuepeodu'utiwã. Te queose na ẽjõpeose yee'que peje ne i'ati, ne tu'oti, ne sijawe'e. Tojo nimicã, ne ñubuepeodu'utiwã. ²¹ Tojo nicã masãrẽ wẽjẽcõ'asere, na Ǽpẽrãrẽ dojorẽsere du'utiwã. Apeyere, na no'o ʘaro a'metãrãbajaque'atısere, Ǽpẽrã yere yajasere ne du'utiwã.

10

Õ'acũrẽ wereco'tegu papera turıacã me'rã nu'cũse ni'i

¹ Be'ro apĩ Ǿ'acũrẽ wereco'tegu tutuagu ʘ'musepu ni'cure dijaticã i'awã. Cũ o'mecurua decopu dijatiwĩ. Cũ dũpoa bu'i bu'eda niwũ. Cũ ya diapoa mujĩpũ ʘmucocjũ weronojõ asıstewu. Cũ ñecãrĩ ẽjũsẽbotari weronojõ bajuwu. ² Cũ omocãpu papera pãaca turıacãrẽ cuowĩ. Cũ diacjũca du'pocãrẽ pajiri maajopu ʘ'tacũunu'cũwĩ. Cũpe pe'ere di'tapu ʘ'tacũunu'cũwĩ. ³ Cũ topu nu'cũgũ yaijo weronojõ pũrõ caricũwĩ. Cũ caricũcã, siete bũpoa ucũwã. ⁴ Na ucũca be'ro na ucũsere ojanu'cãmiwã. Tojo weeri cura ni'cũ ʘ'musepu nigũ yu'ure niwĩ:

—Na bũpoa ucũsere Ǽpẽrãrẽ wereticã'ña. Ojaticã'ña tere, niwĩ.

⁵ Be'ro yu'u dia pajiri maapu, di'tapu nu'cũcã i'a'cu cũ ya diacjũcamocãrẽ siomorõwĩ. ⁶ Cũ a'tiro niwĩ:

—Ǿ'acũ catinu'cũgũ nimi. ʘ'muse, di'ta, pacase maarĩ nıpe'tirã tepu nırãrẽ wee'cu nimi. Ǿ'acũ wãme me'rã nigũti. Marĩ yucue'que pe'tia wa'a'a. Yucuenemosome. ⁷ Ǿ'acũrẽ wereco'tegu nituogu putınu'cãrĩ curare a'tiro wa'arosa'a. Ǿ'acũ “Tojo weeguti” ni'que masĩno'ña marĩ'que wa'abaque'orosa'a. Cũ, cũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ “A'tiro weeguti” ni'que queoro wa'arosa'a, niwĩ.

⁸ Cũ tojo nıca be'ro ʘ'musecjũ yu'ure “Ojaticã'ña” ni'cu a'tiro niwĩ:

—Sĩ'i, maajopu, di'tapu ʘ'tacũunu'cũgũ tiropu wa'aya. Cũ ya turi pãaca turıacãrẽ miĩña, niwĩ.

⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, yu'u cũ tiropu wa'awu.

—Mu'u ya turire o'oya, niwũ. Yu'u sãrĩcã tu'ogu, a'tiro niwĩ:

—Miĩña. Ti pũrĩrẽ ba'aya. Mu'u ba'acã, mumia mumi weronojõ i'pitırosa'a. Mu'u paagapu pe'ere sũ'ese dojorosa'a, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, yu'u ti turıacãrẽ miıwũ. Mii, ba'awu. Yu'u ba'acã, mumi weronojõ i'pitiwu. Paagapu pe'ere sũ'e nicãti. ¹¹ Be'ro Ǿ'acũrẽ wereco'terã yu'ure niwã:

—Ǿ'acũ cũ ucũsere wereapogu wa'aya tja. Cũ peje macãrĩcãrãrẽ, peje di'tacjãrãrẽ, mejẽcãrĩ ucũrãrẽ na ye cjasere weremi. Tere weregu wa'aya. Tojo nicã wiorã quẽ'rãrẽ “Ǿ'acũ tojo niami”, ni wereya, niwã.

11

Puarã Ǿ'acũ ye cjasere wereri masã wee'que ni'i

1 Be'ro yu'ure a'tiro weewā. Ārūgū wi'i wéerā queocju weronojō bajucjare o'owā. Ō'acū yu'ure a'tiro niwī:

—Ō'acū wi'ire queogu wa'aya. Na u'mutise ūjūamorō ñubuepeowuaro quē'rārē queoya. Topu ñubuerā quē'rārē ba'paqueoya. 2 Ō'acū wi'i sumutoma queoticā'ña. Te aperocjārārē o'o'que di'ta ni'i. Na cuarenta y dos mujipūrī Ō'acū ya macā Jerusalé di'tare dojorēnu'cūrāsama, niwī.

3 Be'ro Ō'acū ninemowī tja:

—Puarā yārā, yé cjasere wererārē o'óguti. Na peje umacori, mil doscientos sesenta numurī yé cjasere ucūrāsama. Na bujawetisere i'orā na weewuaronojōpuma su'ti wāquisenojōrē sāña, ucūrāsama, niwī.

4 Ā'rā puarā yucugu olivo wāmetisepagu weronojō nima. Te puagu olivopagu Ō'acūrē da'raco'terā nima, nirō wee'e. Náta tja puaga sī'osepa weronojō nima. A'ti nucūcācjū wioгу Ō'acū i'orōpu sī'onu'cūma.

5 Āpērā narē mejēcā wees'i'ricā, na useropu pecame'e ūjūwijasama. Narē i'atu'tirārē ūjūacō'ape'ocā'sama. Tojo weerā nipe'tirā narē mejēcā wees'i'rārānojō wērīsama.

6 Na Ō'acū ye cjase wereri curare acoro pejaticā weemasīsama. Tojo nicā acore dí weronojō dojocā weemasīsama. Apeyere, masārē no'o nisenojō ña'arō wa'acā weemasīsama. No'o na wees'i'rārō weemasīsama.

7 Na, narē wereduti'quere weretu'ajaca be'ro i'abajudutidijari pecjū ña'agū narē a'mewējēgūsami. Narē wapata'a, wējēcō'agūsami.

8 Na puarā ye upure masā na sijaropu pajiri macājopu cūrāsama. Ti macājo Jesucristore na wējēca macā ni'i. Ti macācjārā ña'arā nitjārā, Sodomacjārā, Egiptocjārā weronojō nima.

9 I'tia numu ape numu deco nipe'tise macāricjārā, nipe'tise cururicjārā na ye upure i'arāsama. Tojo nicā nipe'tirā mejēcārī dia'cū ucūrā, nipe'tise di'tacjārā na ye upure i'arāsama. Tere yaadutisome.

10 Na Ō'acū yere wererā pi'ecuoro masārē tu'oña'cā weecārā niwā. Tojo weerā a'ti nucūcāpu nirā na wērī'quere i'arā, e'catirāsama. Na uputu e'catirā, a'merī apeyenojō o'orāsama.

11 I'tia numu ape numu deco be'ro Ō'acū narē masōwī tja. Na wā'cānu'cācā i'arā, masā uputu ucūawā.

12 Ni'cū u'musepu nigú narē tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—Mujātia.

Cū tojo nicā tu'orā, na o'mecurua me'rā mujāwā. Na mujācā, narē i'atu'ti'cārā i'awā.

13 Na mujāarī cura di'ta pūrō narāsāwā. Ti macāpure peje wi'seri burudijawu. Pājārā siete miltiri masā wērīwā. Āpērā du'sa'cārā uputu uirā, “Ō'acū u'musepu nigú tutuayurunu'cāmi”, niwā.

14 Puati ña'arō wa'atoja'a. Maata apero wa'abaque'orosa'a tja.

Ō'acūrē wereco'tegu cū putituo'que ni'i

15 Ō'acūrē wereco'tegu nituogu putiwī. U'musepu nirā tutuaro me'rā na ucūcā tu'owu. A'tiro niwā:

Ni'cārōacārē Ō'acū marī wioгу nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wioгу sājāmi.

Cū bese'cu Cristo tojota sājāmi.

Cū dutinu'cūgūsami, niwā.

16 Tojo wa'asere i'arā, sō'onícārā veinticuatro wiorā bucūrā a'tiro weewā. Na wiorā dujise cūmurī Ō'acū pōtēorōpu dujirā cū tiro ejaque'awā. Cūrē ñubuepeorā, na ñupopare paamu'rīque'awā.

17 A'tiro niwā:

Õ'acũ, Ʃsã wiogu tutuayu'runu'cãgũ, mu'urẽ e'catise o'o'o.
 Mu'u ne warocjũ, be'rocjũ, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũgũ ni'i.
 Mu'u tutuase me'rã ni'cãrõacã wiogu sãjanu'cã'a.
 Nipe'tirãrẽ dutinu'cã'a.
 Tojo weerã mu'urẽ e'catise o'o'o.

¹⁸ Nipe'tirã a'ti nucũcãcãrãrã mu'urẽ uatirã uamiwã.
 Mu'u narẽ bu'iri da'leri numu eja'a.
 Tojo nicã wẽrĩ'cãrã quẽ'rãrẽ bu'iri da'reritero ni'i.
 Ni'cãrõacãrẽ nipe'tirã mu'u yarãrẽ wapayegusa'a.
 Mu'u ye cjasere wereturari masãrẽ wapayegusa'a.
 Wiopesase me'rã mu'urẽ ẽjõpeorã wiorãrẽ, mejõ nirãrẽ wapayegusa'a.
 A'ti nucũcãcãrãrẽ dojorãrã quẽ'rãrẽ cõ'arĩ numu ni'i, niwã.

¹⁹ Na tojo nica be'ro Õ'acũ wi'i u'musepu nirĩ wi'i sope pãrĩwũ. Ti wi'i po'peapure ni'cã acaro niwũ. Ti acaro Õ'acũ "A'tiro weeguti masã me'rã" ni, cã ojãca pjĩrẽ cuori acaro niwũ. Tojo wa'ãca be'ro bu'po ya'bacã ĩ'awũ. Bu'po paasere, tojo nicã mejẽcã bususere tu'owũ. Di'ta pũrõ narãsãwũ. Yusuase aco peri bu'a'que peri paca burawũ.

12

Numio ye queti, tojo nicã pĩrõ weronojõ bajugu ye queti ni'i

¹ Be'ro u'muarõpu mejẽcã bajuse paca bajuacã ĩ'awũ. Ni'cõ numiorẽ ĩ'awũ. Co mujĩpũ umucocjũpu omabi'a'caro weronojõ asistewõ. Mujĩpũ ñamicjũ bu'ipu nu'cũwõ. Co dupõapure ni'cã be'to pesawõ. Ti be'to doce ñocõca cuowũ. ² Co nijĩpaco niwõ. Co wuatji dupõoacã pũrĩno'gõ uputu caricũwõ. ³ Be'ro u'muarõpu mejẽcã bajuse ĩ'awũ tja. Ni'cũ pĩrõ weronojõ bajugu sõ'agũjore ĩ'awũ. Cũ siete dupõpa cuowĩ. Diez capesa'ritigu niwĩ. Dupõpanucũ pesase be'tori pesawĩ. ⁴ Cũ pĩcõrõ me'rã decobocure u'musepu nirã ñocõarẽ paastedijowĩ. Cũ numio põ'rãticã, maata ba'aguti nĩgũ, co tiro nu'cũwĩ. ⁵ Co ni'cũ wĩ'magũ wuawõ. Cũta nipe'tirocãrã wiogu niacjũ niwĩ. Tutuaro me'rã masãrẽ narẽ dutiacjũ niwĩ. Cũ bajuãca be'ro maata Õ'acũ tiro cũ wiogu dujiri cũmurõpu miano'wĩ. ⁶ Numio pe'e masã marĩrõpu Õ'acũ apo'carõpu du'tiwõ. Topu core peje mil doscientos sesenta numarĩ ba'ase eawã.

⁷ Be'ro u'muarõpu a'mewẽjẽse wa'awũ. Õ'acũrẽ wereco'tegu Migue wãmetigu apẽrã cũ yarã Õ'acũrẽ wereco'terã me'rã pĩrõjo me'rã a'mewẽjẽwĩ. Pĩrõ quẽ'rã cũ yarã me'rã a'mewẽjẽwĩ. ⁸ Pĩrõ wap-ata'amasĩtiwĩ. Na u'musepũ no'o nirõ bocatiwã. ⁹ Õ'acũ pĩrõrẽ cõ'acã'wĩ. Cũta ne warocjũ pĩrõ nino'gũ nimi. Cũ wãtĩ nimi. Nipe'tirãrẽ a'ti nucũcãcãrãrẽ mejẽcã ẽjõpeocã weegũ nimi. Õ'acũ cũrẽ, cũ yarã me'rã nucũcãpu cõ'adijowĩ.

¹⁰ Tojo wa'ãca be'ro ni'cũ u'musepu nigũ tutuaro me'rã ucũdijocã tu'owũ. A'tiro niwĩ:
 Marĩrẽ yu'rũose nitoja'a.

Õ'acũ tutuasere, cũ marĩ wiogu nise nitoja'a.
 Cũ bese'cu Jesucristo tutuase me'rã cũ wiogu nise quẽ'rã nitoja'a.
 Õ'acũ wãtĩrẽ u'musepu ni'cure a'ti nucũcãpu cõ'adijowĩ.
 Wãtĩ umucorĩnucũ, ñamirĩnucũ a'tiro weewĩ.

Ō'acūpure weresāgū, marī acawererā Ō'acū yarārē “Ŋa'arō tojo weema”, ninu'cūwī.

¹¹ Ō'acū yarā marī acawererā wātīrē docaque'acā weewā.

Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wērīse me'rā, cū ye dī o'maburose me'rā tojo weewā.

Na catiri űmucose ma'itirā, Ō'acū ye quetire werese me'rā cūrē tojo weewā.

Āpērā narē wējēsī'ricā, na weredu'utiwā.

Wērīsere uitiwā.

¹² Wātīrē cō'ase ye bu'iri Ō'acūrē wereco'terā, nipe'tirā űmusepu nirā, e'catiya.

Nucūcāpu, dia pajiri maacjārāma űa'abutia'a.

Wātī musā tiropu uadijami.

Cā'rōacā yu'ure du'sa'a bu'iri da'reatjo nīgū, tojo weemi, niwī.

¹³ Pīrōjo nucūcāpu cō'acā ī'agū, wī'magū wua'core nurūwī. ¹⁴ Ō'acū pe'e core á pacu wuuse pacare o'owī. Te me'rā co pīrōjore du'tigo, wuūwā'cāwō. Co masā marīrōpu du'tiwō. Topu Ō'acū i'tia cū'ma ape cū'ma deco core ba'ase ecawī. ¹⁵ Be'ro pīrō diajo dojo, core miiburuato nīgū cū űseropu acore e'ocūuwī. Co numiorē o'maburodutigu tojo weewī.

¹⁶ Cū tojo weecā, di'ta core weetamuwā. Pīrō cū e'ocūuse diajo dojosere si'bisājācā weewu. ¹⁷ Tojo wa'acā ī'agū, pīrō numio me'rā uayu'ruawī. Be'ro co pārāmerā nituriarā me'rā a'mewējēgū wa'awī. Na Ō'acū duti'quere weerā Jesucristo ye bu'esere ējōpeonu'cūrā nima.

¹⁸ Pīrōjo pajiri maa sumutopu ejanu'cāwī.

13

Puarā mejēcā bajurā ye queti ni'i

¹ Dia pajiri maa sumutopure ni'cū mejēcā bajugu wā'cāpa'awī tja. Cū quē'rā siete dupopa cuowī. Apeyere diez capesa'ritiwī. Cū capesa'rinucū pesase be'torire cuowī. Cū dupopapure Ō'acū yabise wāmerē ojaō'ono'wū.

² Cū yai weronojō do'rowī. Cū buco weronojō du'pócātigu niwī. Cū pajigu yai weronojō űserotiwī. Pīrō cūrē cū tutuasere o'owī. Cūrē űa'arā wīogu dujiri cūmurōpu dupowī. “Masā mu'u dutisere yu'tiato”, niwī.

³ Ni'cā dupoapure űa'arī cāmirōjo wā'narō weronojō bajuwu. Yatica cāmirō weronojō niwū. Ti cāmirōrē ī'arā, a'ti nucūcācjārā wērī masā'cure weronojō cūrē ī'awā. Ūputu ī'amarīa, cūrē sirutuwā. ⁴ Masā pīrō quē'rārē űubuepeowā. Cū mejēcā bajugare masārē dutimasīsere o'ose bu'iri tojo weewā. Mejēcā bajugare űubuepeorā, a'tiro niwā:

—Ne ā'rī weronojō tutuayu'rugū marīmi. Ne ni'cū cū me'rā a'mewējēmasītisami, ni ējōpeowā.

⁵ Pīrōjo mejēcā bajugare a'tiro ucūcā weewī: “Nipe'tirā yu'ruoro ni'i yu'u”, ni ucūcā weewī. Tojo nicā Ō'acū yabisere ucūwī. Pīrō cūrē “Cuarenta y dos mujīpūrī masārē dutigu wa'aya”, niwī. ⁶ Cū duti'caronojōta weewī. Ō'acūrē űa'arō ucū, cū wāmerē, cū nirō űmusepue űa'arō ucūwī. Tojo nicā űmusepu nirā quē'rārē űa'arō ucūwī. ⁷ Apeye quē'rārē pīrō Ō'acū yarā nucūcāpu nirā me'rā cūrē a'mewējēdutigu o'owī. Narē a'mewējē wapata'atojagupu du'uwī. Cūrē nipe'tise cururicjārārē, nipe'tise di'tacjārārē, nipe'tise macārīcjārārē, mejēcā ucūrārē dutimasīsere o'owī. ⁸ Nipe'tirā a'ti nucūcācjārā mejēcā

bajugure ñubuepeowã. Na, na wãmerẽ Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu wẽjẽno'cu ya pũrĩpure ojaõ'ono'ña marĩcãrã niwã. Ti pũrĩ a'ti di'ta weenu'cãrĩ cura catise cuorãrẽ ojaõ'ono'ca pũrĩ nicaro niwũ.

⁹ O'meperi cuorã a'tere tu'oya. ¹⁰ "Bu'iri da'leri wi'ipu sõrõno'rãsama" nino'cãrã sãjããrãsama. "Di'pjiõ me'rã wẽjẽno'rãsama" nino'cãrã ti pji me'rãta wẽjẽno'rãsama. Tojo wa'ari curare Õ'acũ yarã wãcütutuaya. Õ'acũrẽ ëjõpeoya.

¹¹ Be'ro apĩ mejẽcã bajugure i'awũ tja. Cũ di'ta po'peapu ni'cu mujãtiwĩ. Cũ oveja weronojõ pũaro capesa'ritiwĩ. Cũ ucũse pũrĩcã pĩrõjo weronojõ busuwu. ¹² Cũ mejẽcã bajugu yai weronojõ bajugu dutisere cuowĩ. Cũ yai weronojõ bajugu cãmĩrõjo yatino'masã'cure a'tiro weebosawĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãcãjãrãrẽ cãrẽ ñubuepeocã weewĩ. ¹³ Be'ro cũ basu pe'e mejẽcã bajuse paca weewĩ. Masã i'orõpu pecame'e u'muarõpu ni'quere di'tapu dijaticã weewĩ. ¹⁴ Cãrẽ tutuase o'o'que me'rã yai weronojõ bajugure mejẽcã bajuse paca weewĩ. Masãrẽ yai weronojõ bajugure ëjõpeodutigu tojo weewĩ. Narẽ yai weronojõ bajugu queosere yeedutiwĩ. Cũ yai weronojõ bajuguta di'pji me'rã cãmida'reno'cu nimigũ, catiwĩ. ¹⁵ Oveja capesa'ri weronojõ cuogu a'tiro weemasĩsere cuowĩ. Yai weronojõ bajugu queose yee'quere caticã weemasĩsere cuowĩ. Te me'rã cũ queose yee'quere ucũdutiwĩ. Tojo nicã te yee'que queosere ñubuepeotirãrẽ wẽjẽdutigu tojo weewĩ. ¹⁶ Apeyema nipe'tirãrẽ a'tiro weedutiwĩ. Na diapoapure o na ya diacũcamocãpure apeyenojõ ojaõ'odutiwĩ. Mejõ nirãrẽ, wiorãrẽ, peje cuorãrẽ, pajasecuorãrẽ, ãpẽrãrẽ da'raco'terãrẽ, da'raco'tetirãrẽ tojo weedutiwĩ. ¹⁷ Tojo ojaõ'ono'ña marĩrãma ne duadutiti, ne duadutitino'wã. Tojo nicã cũ wãmerẽ ojaõ'ono'ña marĩrã o cũ wãme weronojõ bajusere moorã quẽ'rã mejãrõta ne duadutiti, ne duadutitino'wã. ¹⁸ A'tere tu'omasĩse cuorou'a. No'o tu'omasĩgũnojo yai weronojõ bajugu wãmerẽ masĩta basio'o. Cũ cuori wãme masã wãme ni'i. Cũ wãme seiscientos sesenta y seis ni'i.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil masã Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

¹ Be'ro yu'u Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure ãrũgũ Siõn wãmeticjupũ nu'cũcã i'awũ. Cũ me'rã pãjãrã ciento cuarenta y cuatro mil masã niwã. Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu wãmerẽ, cũ pacu wãmerẽ na diapoapu ojaõ'ono'cãrã niwã. ² Be'ro u'musepu upũtu busudijaticã tu'owu. Peje maarĩ pu'eeja o'maburose weronojõ busudijatiwu. Bupo pũrõ paaro weronojõ busuwu. Pãjãrã buapũtẽsere buapũtẽrõ weronojõ busuwu. ³ Na ciento cuarenta y cuatro mil masã wiogu dujiri cãmurõ pu'topu niwã. Na sõ'onĩcãrã ba'paritirã catise cuorã weronojõ bajarã i'orõpu, tojo nicã wiorã bucarã i'orõpu basawã. Apeye ma'ma basasere basapeowã. Na dia'cũ tere basamasiwã. ãpẽrã na basasere ne basamasitiwã. Na a'ti nucũcãcãjãrã wa'teropu nirã Õ'acũ yu'ruono'cãrã niwã. ⁴ Na ne ni'cãti numia me'rã ña'arõ weeticãrã niwã. Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure no'o cũ wa'aro sirutuwã. Na a'ti nucũcãcãjãrã wa'teropure yu'ruono'cãrã niwã. Na Õ'acũrẽ, Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure ñubuepeo

o'omu'tā'cārā nicārā niwā. ⁵ Na wa'terore nisoogu marīwī. Ō'acū ī'orōp̄are bu'iri marīrā niwā.

I'tiarā Ō'acūrē wereco'terā na were'que ni'i

⁶ Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu u'muarōp̄a wuucā ī'awā. Cū nipe'tirā a'ti nucūcājārārē pe'titise queti, Ō'acū masārē ya'ruomi nise quetire weregu niwī. Nipe'tise di'tacjārārē, nipe'tise cururicjārārē weregu niwī. Tojo nicā mejēcā ucūrārē, nipe'tise macārīcījārārē te quetire weregu niwī.

⁷ Cū tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—Ō'acūrē wiopesase me'rā ējōpeoya. “Cū añubutiagu nimi”, niña. Cū bu'iri da'reritero ejatoja'a. Cū u'musere, a'ti di'tare weecu niwī. Dia pajiri maa, nipe'tise no'o acu nise maariacānojōrē weecu niwī. Cūrē ñubuepeoya, niwī.

⁸ Cū be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu a'tiwī. A'tiro niwī:

—Babilonia wāmetiri macā pe'tiwā'cārō wee'e. Pe'tiatoja'a. Na ña'arō uaripejau'runu'cārā, que'a maatirā weronojō nipe'tise di'tacjārārē dojōcā weewā. Narē ī'acūu, āpērā quē'rā na weronojō ña'arō weewā, niwī.

⁹⁻¹⁰ Puarā Ō'acūrē wereco'terā be'ro apī bajuawī. Tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—Yai weronojō bajugare, cū queose yee'quere ñubuepeoganojōrē Ō'acū uputu bu'iri da'regusami. Tojo nicā cū ya diapoapu o cū ya omocāp̄a yai weronojō bajugu wāmerē ojañacūuno'cūnojōrē mejārōta bu'iri da'regusami. Ō'acū cū me'rā pūrō uagu, tojo weegusami. Tutuaro me'rā duoro marīrō bu'iri da'regusami. Pecame'epu ope weronojō bajuse sipise me'rā uputu pi'eticā weegusami. Ō'acūrē wereco'terā ī'orōp̄a, tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ī'orōp̄a tojo weegusami.

¹¹ Narē ūjūacō'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cūrōsa'a. Ne pe'tisome. Yai weronojō bajugare, cū queose yee'quere ñubuepeorānojō o cū wāmerē ojañacūuno'rānojō pi'etinu'cūrāsama. Ūmūcore, ñamip̄are ne soosome, niwī.

¹² Tojo weerā Ō'acū yarā, cū dutisere wéerā, ña'arō wa'asere wācūtutuaya. Jesucristore ējōpeonu'cūrā, tojota weeya.

¹³ Be'ro ni'cū u'musepu nigū ucūcā tu'owu. Yu'ure niwī:

—A'tiro ojaya: “Ni'cācā me'rā marī wiogare ējōpeorā wērīrā e'catirāsama.”

Espiritu Santu quē'rā “Tojota ni'i”, niwī. “Na catirā Ō'acū yere wererā, pi'etiwā. Na wērīca be'ro Ō'acū na añurō wee'quere wapayegusami. Tojo weerā na a'ti nucūcāp̄a pi'etisere du'u, añurō soorāsama”, niwī Espiritu Santu.

A'ti di'ta cjase otese cjase ni'i

¹⁴ Be'ro ya'u o'me butiri curuare ī'awā. Ti curua bu'i ni'cū masū weronojō uputigu dujiwī. Cū dupoapu ni'cā be'to uru me'rā wéeca be'tore pesawī. Di'p̄jicawero osoyojari p̄j̄jore cuowī. ¹⁵ Apī Ō'acūrē wereco'tegu Ō'acū wi'ip̄a ni'cu wijaatiwī. Cū o'mecuruapu dujigare tutuaro me'rā caricūwī:

—Mū'u ya p̄j̄ me'rā otesere tārāmīña. A'ti di'ta cjase otese duca miirteronojō nitoja'a. Te boposepu ni'i, niwī.

¹⁶ Cū tojo nicā tu'ogu, o'mecuruapu dujigu cū ya p̄j̄ me'rā a'ti turi cjase otesere tārāmīwī. Te dūcare mīiwī.

17 Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu u'musepu nirī wi'i Ō'acū wi'ipu ni'cu wijaatiwī. Cū quē'rā di'pīcawero osoyojari pījore cuowī. 18 Be'ro apī Ō'acūrē wa'icārā ūjūamorō űubuepeowuaro pu'tocjū wijaatiwī. Cū pecame'erē dutimasisere cuowī. Ti me'e wiogu niwī. Cū apī di'pī osoyojari pīrē cuogure tutuaro me'rā niwī:

—Mu'u ya pī osoyojari pī me'rā a'ti turi cjase u'se tō'orīrē datemiña. Te űiatōja'a.

19 Cū tojo nicā tu'ogu, cū ya pī me'rā a'ti turi cjase u'sere dutewī. Tere mii, pajiri tucūjopu u'seco na bipeatjopu cūuwī. Te bipesāase “Ō'acū űa'arārē uputu bu'iri da'rese ni'i”, nisi'rīrō wee'e. 20 Te u'sere macā sumutopu bipewā. Na biperi curare dí pajiuro na u'se biperi wi'ipure wijawu. Te dí ni'cā maa pajiri maajo wa'awu. Cabayua wāmuta decopu dí pacare mirītuowā. Trescientos kilómetros yoari maa niwā.

15

Ō'acūrē wereco'terā bu'iri da'retuotje ni'i

1 Be'ro mejēcā bajuse űamarīase pacare u'musepu űawū. Ō'acūrē wereco'terā sietere űawū. Nānucūta tja a'ti nucūcācjārārē bu'iri da'retuotjere cuowā. Te bu'iri da'retuose me'rā Ō'acū uase pe'tirosa'a.

2 Apeye quē'rārē dia pajiri maarē űawū. Ti maa acostiri maa pecame'e me'rā morēca maa weronojō bajuwu. Ti maa sumutopure pājārā masā nu'cūwā. Na yai weronojō bajugure, tojo nicā cū queose yee'quere űubuepeoti'cārā niwā. Tojo nicā cū wāmerē oja'o'ono'ña marī'cārā niwā. Na Ō'acū o'o'que buapūtēsere cuowā. 3 Na Ō'acūrē da'raco'tegu Moisé ye basasere basapeowā. Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ye basase quē'rārē basapeowā. A'tiro niwā:

Ō'acū űsā wiogu, mu'u tutuayu'ruḡu ni'i.

Nipe'tise mu'u wee'que añubutiasse paca ni'i.

Tere űarā, űsā űamarīa wa'a'a.

Mu'u nipe'tise macārīcjārā wiogu ni'i.

Mu'u weesetise queoro ni'i.

Mu'urē ne nisoose marī'i.

4 ¿Noanojō mu'urē uitibosari?

¿Noa mu'urē űubuepeotibosari?

Mu'u ni'cūta űa'ase moogū ni'i.

Nipe'tise macārīcjārā mu'urē űubuepeorāsama.

Mu'u queoro wee'quere űarā, na tojo weerāsama, ni basawā.

5 Be'ro Ō'acū wi'i, u'musepu nirī wi'ire sope pārīcā űawū. Ti wi'i po'peapu Ō'acū Nibutiari Tucūrē űawū. Ti tucū po'peapu Ō'acū dutise ojāca pīrē nurōno'wū. 6 Ti tucūpu ni'cārā siete Ō'acūrē wereco'terā, bu'iri da'retuotjere cuorā mii, wijaatiwā. Na butise űirī marīse su'ti uputu asistesere sāñawā. Na cutiropure nānucū uru me'rā wee'que darire cuowā. 7 Be'ro ni'cū catise cuorā me'rācjū a'tiro weewī. Cū Ō'acūrē wereco'terā sietere nānucū bapari o'owī. Te uru me'rā wee'que pari niwā. Te pari Ō'acū cū bu'iri da'reatjere posetiwa. Ō'acū catinu'cūgū a'ti nucūcācjārārē uputu bu'iri da'regusamī. 8 Te pari narē o'óca be'ro Ō'acū Nibutiari Tucūpure a'tiro wa'awu. Ti tucūpure Ō'acū añuyu'ruase, cū tutuayu'ruase o'mepu'suse'sa wa'awu. Pūrō asistewu. Ne ni'cū ti

tucūpure sājāata basiotiwu. Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā na bu'iri da'reca be'ropu sājāata basiowu.

16

Ō'acū bu'iri da'reatje ni'i

¹ Be'ro Ō'acū wi'i u'muse nirī wi'ipu nigūrē tutuaro me'rā ucūcā ta'owu. Cū siete Ō'acūrē wereco'terārē a'tiro niwī:

—Mūsā ye bapa cjase Ō'acū bu'iri da'reatjere nucūcāpu piodijorā wa'aya, niwī.

² Nimu'tāgū wa'a, cū ya pare di'tapu piodijowī. Tojo wéeca be'ro masā yai weronojō bajugu wāmerē ojaō'ono'cārārē, cū queosere űubuepeorārē a'tiro wa'awu. Nipe'tirā űa'ase musūrītise cāmitirā dojowā. Pūrō pūrīno'wā.

³ Cū be'ro apī wa'a, cū ya pare dia pajiri maajopure pioñowī. Ti maa dí maajo dojowu. Wērī'cu ye dí weronojō bu'a'que niwū. Nipe'tirā ti maajopu nirā wērīpe'tia wa'awā.

⁴ Puarā be'rocjū cū ya pa cjasere nipe'tise no'o aco nise maarīacāpure pioñowī. Tojo weecā, te quē'rā dí maarī wa'awu. ⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu nipe'tiropu aco wioḡu a'tiro niwī:

—Wioḡu, mu'u űa'ase moogū ni'i. Mu'u ne warocjū, a'tiro nicā quē'rārē ninu'cū'u. Mu'u narē a'tiro bu'iri da'reḡu, queoro weegu wee'e. ⁶ Na a'tiro weecārā niwā. Mu'u yarā mu'u ye cjase wererārē wējēcō'acārā niwā. Na ye dí o'maburocā weecārā niwā. Tojo weegu mu'u narē aco dí dojo'quere sī'rīdutigu, queoro weegu wee'e. Narē tojota űa'a, niwī.

⁷ Be'ro ni'cū Ō'acūrē wa'icrā űjūamorō űubuepeowuaro tiropu ucūcā tu'owu. A'tiro niwī:

—Tojota ni'i. Ō'acū űsā wioḡu, mu'u tutuayu'rua'a. Mu'u nisooro marīrō queoro bu'iri da'reḡu wee'e, niwī.

⁸ Be'ro, i'tiarā be'rocjū cū ya pa cjasere mujīpū űmucocjū bu'ipu piopeowī. Tojo wéeca be'ro mujīpū űputu asiwī. Te cū asise me'rā masārē űjūamasīwī. ⁹ Masā űputu waro űjūano'wā. Tojo űjūano'mirā, ne na űa'arō wee'quere bujaweti, na wācūsere ducayutiwā. Ō'acūrē “Añugū nimi”, ne nitiwā. Cūrē añuro ucūrōnojō o'orā, cūrē űa'arō ucūwā. Ō'acū bu'iri da'remicā, tojo weewā.

¹⁰ Be'ro, ba'paritirā be'rocjū a'tiro weewī. Cū ya bapa cjasere yai weronojō bajugu dujiri cūmurōpure piodijowī. Nipe'tiro cū dutise nirōpu na'itī'a wa'awu. Masā pūrō pūrīse tu'oña'rā, űputu biritu, cū'rīdiowā.

¹¹ Tojo pi'etimirā, na űa'arō weesere ne du'utiwā. Du'uronojō o'orā, na cāmi űputu pūrīno'rā, Ō'acū u'musepu nigūrē űa'abutiario ucūwā.

¹² Be'ro tja ni'cāmocurā be'rocjū cū ya bapa cjasere pajiri maa Éufrates wāmetiri maajopure pioñowī. Ti maa si'bipe'tia wa'awu. Apeye di'tacjārā mujīpū mujātiro pe'e nirārē na wiorā a'tiatji ma'arē apoyuro weewu.

¹³ Be'ro, ya'u sō'onīcārārē ī'awū. Pīrōjo weronojō bajugure, apī yai weronojō bajugure, tojo nicā oveja weronojō capesa'ritigu nisoose queti weremu'tārī masūrē ī'awū. Na i'tiarā ye useripu wātīa wijaawā. Wātīa ta'roca weronojō bajurā niwā. ¹⁴ Ā'rā i'tiarā useripu wijaa'cārā wātīa peje wee'osere weewā. Na a'ti nucūcācjārā wiorā nipe'tirārē a'mewējēdutiā neowā. Na a'mewējēatji numu Ō'acū tutuayu'ruagu ya numu waro nirōsa'a.

15 Jesucristo a'tiro nicu niwī:

—Tu'omasīña. Wācūña marīrō yajari masū a'tise weronojō yu'u a'tiguti. Su'ti sñāgū weronojō yu'u a'tiatjere añurō wācūyuganojō e'catigusami. Tojo weegu su'ti marīgū cūrē ī'aweecā, bopoyasome.

16 Na wātīa a'ti nucūcācjārā wiorārē hebreo ye me'rā Armagedón wāmetiropu neowā.

17 Be'ro, seis be'rocjū, cū ya bapa cjasere u'muarōpu piodijowī. Te be'ro Ō'acū wi'i u'muse nirī wi'i po'peapu wioḡu dujiri cūmurōpu dujigu tutuaro me'rā ucūwī. A'tiro niwī:

—Nipe'tise tu'ajanu'cōpe'ono'o. 18 Cū tojo nicā, buḡo ya'ba, uputu paawī. Cū paacā, mejēcā busumujāwū. Di'ta uputu narāsāwū. Masā a'ti nucūcāpu ninu'cācatero, a'tiro nicārē di'ta tocārō ne narāsāwe'e. Uputu waro titare narāsāwū. 19 Pajiri macā i'tiaropu ye'ti, ducawatinu'cāwū. A'ti turi cjase nipe'tiro cjase macārīpu se'tedijawu. Ō'acū bu'iri da'reguti nīgū, pajiri macā Babilonia wāmetiri macācjārārē wācūcu niwī. Na me'rā uputu uagu, narē bu'iri da'rewī. 20 Tojo wa'acā, nipe'tise ūrāpagu, opañoḡa bajudutidijawu. 21 Tojo nicā masārē yusuase aco peri bu'a'que peri paca burapejawu. Ni'cārē peri cuarenta kilos nūcūwū. Ō'acū te peri me'rā narē uputu bu'iri da'recā ī'arā, ña'abutiario cūrē ucūwā.

17

Umua me'rā a'metārāwapata'ari masōrē bu'iri da'rese ni'i

1 Be'ro a'tiro ī'awū. Ni'cū sō'onícārā siete Ō'acūrē wereco'terā me'rācjūrē ī'awū. Cū sō'onī'que pari cuorā me'rācjū niwī. Yu'u tiro a'tiwī. A'tiro niwī:

—Te'a, umua me'rā a'metārāwapata'ari masōrē bu'iri da'resere ī'ogūti. Co pacase maarī bu'ipu dujimo. 2 A'ti nucūcācjārā wiorā co me'rā a'metārābajaque'aticārā niwā. Co a'ti nucūcācjārārē uaripejase me'rā que'a maatirā weronojō wa'acā weeco niwō, niwī.

3 Be'ro Espiritu Santu yu'ure quē'ese weronojō ī'owī. Sō'onīcu Ō'acūrē wereco'tegu masā marīrōpu yu'ure miawī. Topu ni'cōrē ī'awū. Co mejēcā bajugu sō'agū bu'ipu pesawō. Mejēcā bajugure cū ya upu nipe'tiropure peje ña'ase Ō'acū cū yabise wāme wā'ñawū. Mejēcā bajugu siete dūpōpa cuowī. Apeye quē'rārē, diez capesa'ritiwī. 4 Co numio sō'a ñibocurerore, tojo nicā sō'arō warore sñāwō. Co ya su'tiro uru, ūtāperi wapabujuse periacā me'rā, apeye butise perla wāmetise me'rā ma'masu'ano'wū. Co ni'cā pa uru me'rā wēeca pa sa'wure cuowō. Dicuse ña'ase ti papure mu'muwū. Co umua me'rā ña'arō a'metārābajaque'ati'que niwū. 5 Tojo nicā co diapoapure mejēcā bajuri wāme ojaō'ono'wū. A'tiro niwū: “Babilonia pajiri macājo, nipe'tirā ña'arā numia umuarē a'metārāwapata'ari masā numia paco ni'i. Tojo nicā nipe'tirā ña'ayu'rūnu'cāse weerā paco ni'i”, ni ojaō'ono'wū. 6 Be'ro a'tiro ī'awū. Co que'ago weewō. Ō'acū yarā Jesucristo ye quetire wererā wējēno'cārā ye dí me'rā tojo wa'awō. Core ī'agū, “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” niwū. 7 Tojo wa'acā, Ō'acūrē wereco'tegu yu'ure niwī:

—¿De'ro weegu mu'u tocārō ucuati? Sicore ya'yiosere mu'urē masīcā weeguti. Tojo nicā mejēcā bajugu bu'ipu pesawā'cāsere wereguti. Cū siete dūpopatigu diez capesa'ritimi. 8 A'tiro ni'i. Mejēcā bajugu mu'u ī'a'cu dūporopure nimiwī. A'tiro nicā marīmi. Tojo nimīgū, be'ropu

ĩ'abajudutidijari pepu ní'cu mujāatigusami. Cũ pecame'epu wa'adojase duporo tojo weegusami. A'ti turicjārā ña'arā mejēcā bajugure ĩ'arā, ucuarāsama. Na ne waroputa a'ti di'ta weenu'cārĩ cura na wāmerē catiri pūrĩpu ojaō'ono'ña marĩtjārā, tojo wa'arāsama. Cũ duporopu ní'cu a'tiro nicārē marĩmi. Be'ropu a'tigusami.

⁹ »No'o tu'omasĩrānojō a'tere masĩta basio'o. Cũ siete dupopa a'tiro nisĩ'rĩrō wee'e. Te panucũta tja ũrũpagu co dujisepagu ni'i. ¹⁰ Tojo nicā te pāta tja a'tiro nisĩ'rĩrō wee'e. Siete wiorā nima, nirō wee'e. Ni'cāmocurā wiorā pe'tidijatojacārā niwā. Ni'cārōacārē ni'cũ masārē dutigu weemi. Apĩ a'titimi yujupu. Cũ a'tigu, yoaticā nigũsami. ¹¹ Ne waropure sō'agũ mejēcā bajugu ní'cu a'tiro nicārē marĩmi. Cũta ā'rā siete wiorā be'rocjũ wioqu niacju nigũsami. Cũ na me'rācjũ nimi. Be'ro pecame'epu wa'adojagusami.

¹² »Mejēcā bajugu capesa'ri mu'u ĩ'a'que a'tiro nisĩ'rĩrō wee'e. Diez wiorā nima, nirō wee'e. Na dutinu'cātima yujupu. Yoaticā, ni'cā horata dutirāsama. Mejēcā bajugu sō'agũ quē'rā na me'rā dutitamugũsami. ¹³ Ā'rā diez wiorā ni'cārōnojō wācusetirāsama. Na mejēcā bajugure na dutise cūosere o'orāsama. ¹⁴ Na Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronjō bajugu me'rā a'mewējērāsama. Cũ narē docaque'acā weegusami. Cũ nipe'tirā wiorā bu'ĩpu nimi. Tojo weegu narē tojo weegusami. Ō'acũ macũ me'rācjārā Ō'acũ bese'cārā nima. Ō'acũ ũaro weenu'cūrā nima, niwĩ.

¹⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu apaturi a'te quē'rārē niwĩ:

—Mu'u ĩ'a'co numio sō'onico ña'agō pacase maarĩpu dujiamo. Co duji'que maarĩ a'tiro nisĩ'rĩrō wee'e. Te maarĩ paca masā pājārā nima, nisĩ'rĩrō wee'e. Peje macārĩcjārā, peje cururicjārā, mejēcā ucūrā, peje di'tacjārā nima, nirō wee'e. ¹⁶ Mejēcā bajugu sō'agũ diez wiorā me'rā ña'agōrē ĩ'atu'tirāsama. Core cō'arāsama. Core su'ti marĩgō tojacā weerāsama. Core ba'arāsama. Be'ro ũjũacō'arāsama. ¹⁷ Ō'acũ narē cũ ũaronjō weecā weegusami. Tojo weegu narē ni'cārōnojō wācũcā weegusami. Na mejēcā bajugure wioqu sō'rōrāsama. Téé Ō'acũ "A'tiro wa'arosa'a" ní'caronjōta wa'āca be'ropu wioqu nituogusami. ¹⁸ Numio mu'u ĩ'a'co sō'onica macā pajiri macā Babilonia ni'i. Ti macāputa nipe'tirā a'ti nucũcācjārā wiorārē dutigu nigũsami, niwĩ.

18

Babilonia macārē bu'iri da're bajuriodijose ni'i

¹ Be'ro, apĩ Ō'acūrē wereco'tegu u'musepu ní'cu dijaticā ĩ'awũ. Cũ peje dutimasiwĩ. Cũ asistese me'rā a'ti ũmācopure añurō asistequecũuwĩ.

² Tutuaro me'rā caricũwĩ:

—Babilonia pajiri macā pe'tiwā'cārō wee'e. Pe'tiatija'a. Ni'cārōacārē wātĩ, āpērā bajutirā ña'arā na nirĩ macā dojo'o. Tojo nicā nipe'tirā mirĩcũa ña'arā yabiorā nirō dojo'o. ³ Ti macācjārā masā ña'arō ũaripejayu'runu'cā'cārā niwā. Tere nipe'tise di'tacjārā que'a maatirā weronjō weesirutuwā. A'ti nucũcācjārā wiorā na me'rā a'mesu'awā. Ti macācjārā ũaripejayu'rumajārā, peje waro apeqe no'o nisere duuma'awā. Tojo weerā a'ti nucũcācjārā narē duwapata'ari masā niyerubacurā tojawā.

⁴ Be'ro apĩ u'musepu nigā ucũcā tu'owu. A'tiro niwĩ:

—Musā, yarā ni'i. A'ti macārē wijayā. Wijatirā, ti macācjarā na ña'arō weesere bu'ipejatamubosa'a. Bu'iri da'reno'bosa'a. ⁵ A'tiro ni'i. Na ña'arō wee'que peje waro ni'i. U'musepu tu'ataque'aro weronojō ni'i. Ō'acū na ña'arō wee'quere masīmi. ⁶ Ti macācjarā āpērārē ña'arō weecārā niwā. Na āpērārē ña'arō wee'caronojōta na quē'rā mejārōta ña'arō weeno'ato. Āpērārē pi'eticā wee'caronojōta puati nemorō pi'eticā weeato. Narē bu'iri da'reato. ⁷ Ti macācjarā a'tiro nicārā niwā: “Āpērā yu'ruoro añuyu'runu'cā'a”, nicārā niwā. Tojo nicā na no'o waro apeyenojōrē duuma'arā pajiro niyeru cō'acā'cārā niwā. Na tojo wee'cārārē uputu pūrīse pi'etino'cā weeato. Ti macācjarā a'tiro wācūsama. “Ēsā wīogo weronojō ni'i. Wapewio weronojō niwe'e. Ne bujawetisome”, ni wācūsama. ⁸ Tojo nise bu'iri wācūña marīrō ni'cā numata ña'ase ti macārē wa'arosa'a. Wērīse, pūrō pi'etise, ujaboase wa'arosa'a. Pecame'e me'rā ūjūacō'ano'rōsa'a. Ō'acū tutuayu'runu'cāgū ti macācjarārē bu'iri da'regusami, niwī u'musepu nigū.

⁹ A'ti nucūcācjarā wiorā ti macācjarā me'rā ña'arō a'mesū'a, no'o waro ña'arō weema'acārā niwā. A'ti nucūcācjarā wiorā ti macā ūjū, o'mepu'sunu'cūcā ī'arā, pūrō utirāsama. ¹⁰ Tojo ūjūrī curare wiorā, marī quē'rārē bu'iri da'leri nīrā, yoaropu ī'anu'cūrāsama. A'tiro nīrāsama:

—Babilonia macārē ña'abutiario wa'aro we'e. Pajiri macā, tutuari macā nimiwā. Wācūña marīrō bu'iri da're bajuriodijono'cā'a.

¹¹ A'ti nucūcācjarā duawapata'ari masā quē'rā ti macārē utirāsama. “¿Noa marī yere duurāsariba?” ni wācūrāsama. Tere wācūrā, pūrō dujasewā'arāsama. ¹² Na miiti duase a'ticuse nicaro niwā. Uru me'rā wee'que, plata me'rā wee'que, ūtāperi wapabujuse peri, butise peri perla wāmetise peri nicaro niwā. Tojo nicā su'ti añuse butise, su'ti asipa'ase, sō'a ñibocurese, sō'ase nicaro niwā. Apeye quē'rā nipe'tise yucu u'mutise me'rā wee'que, acostise butise marfil wāmetise me'rā wee'quere miiticārā niwā. Tojo nicā wapabujuse yucu me'rā wee'que, cōme me'rā wee'que, bronze wāmetise me'rā wee'que, mármol wāmetise me'rā wee'quere miitimujācārā niwā. ¹³ Apeye na miiti duase canela wāmetise, u'mutise, na ūjūamorōpeosenojō, mirra wāmetise, u'seducaco vino, u'se piritari ba'ase, harina pā weese, tojo nicā trigo miitimujācārā niwā. Āpērārē wa'icūrā apeque o'marārē, ovejare, cabayuare, tūrūsepawu cabayua wejesere, masārē da'rawā'ñaco'terāpūreta miitidojacārā niwā. ¹⁴ Duari masā ti macā ūjūca be'ro a'tiro nīrāsama:

—Yucuduca musā uputu ba'atu'sasenojō pe'tia wa'a'a. Nipe'tise musā añuse cūosenojō pe'tidija wa'a'a. Ne bocanemosome.

¹⁵ Ti macācjarārē duari masā añurō wapata'acārā nimiwā. Ti macācjarā pi'eticā ī'arā, yoaropu tojacārāsama. Uputu ui, utirāsama. ¹⁶ A'tiro ni caricūrāsama:

—Añurī macā pajiri macā nimica macā ña'abutiario wa'acā'a. Ti macā ni'cō numio weronojō nimiwā. Añuse sō'a ñibocurerore, tojo nicā sō'arōrē sãñagō weronojō nimiwā. Co su'tiropu uru, ūtāperi wapabujuse peri, apeye peri perla wāmetise peri me'rā ma'masu'a'caro weronojō nimiwā. ¹⁷ A'te nipe'tise peje wācūña marīrō pe'tidija wa'a'a, nīrāsama.

Nipe'tirā yucusujo auturā, tiwupu wa'arā, tiwupu da'rārā yoaropu uirā tojarāsama. Tojo nicā nipe'tirā dia pajiri maapu da'rārā mejārōta tojarāsama. ¹⁸ Ti macā ūjūcā ī'arā, caricūrāsama:

—A'ti macã weronojõ añurĩ macã ape macã marĩ'i, nirãsama.

¹⁹ Pũrõ bujawetirã na ðupopapu di'tare ðrẽpeorãsama. Uti, ðujasewã'arã, caricũrãsama:

—Añurĩ macã pajiri macã ña'abutiario wa'acã'a. Ti macã cjase niyeru me'rã nipe'tirã yucusupawu paca cuorã añurõ wapata'amiwã. Wãcũña marĩrõ pe'tidijaca macã toja'a, nirãsama.

²⁰ H'musepu nirã pe'e ti macãrẽ cõ'acã, e'catiya. Musã Jesucristo besecũ'cãrã, Ô'acũ ye quetire wereturiari masã, nipe'tirã cũ yarã e'catiya. Ti macãcjãrã musãrẽ pi'eticã weewã. Te ye bu'iri Ô'acũ narẽ bu'iri da'remi.

²¹ Be'ro ni'cũ Ô'acũrẽ wereco'tegu tutuagu ðtãgãjore miimorõwĩ. Otese perire tõ'odio ãrũacjajo weronojõ bajuwu. Tigare dia pajiri maapu ðoqueñoğũ, a'tiro niwĩ:

—Tigare ðoqueñoorõ weronojõ Babilonia pajiri macãjo nimirõ, ðoqueño'orõsa'a. Ne apaturi ti macãrẽ ï'anemosome. ²² Ti macã nipe'tiropu basase ne tu'ono'some. Buapũtẽse bususe, wẽopawu putise, coroneta putise bususome. No'o nisere da'rarã ne marĩrãsama. Otese peri ãrũacã bususe quẽ'rã ne tu'ono'some. ²³ Apeye quẽ'rã s'osenojõ marĩrõsa'a. Na omocã ðu'tecã bosenuwu weepeerã caricũse tu'ono'ña marĩrõsa'a. Toduporore ti macãcjãrã duu wapata'ari masã apeye di'tacjãrã nemorõ ðuume'rĩrã nimiwã. Ti macãcjãrã tu'oña'masĩrã weronojõ weeme'rĩrã nipe'tirocjãrãrẽ ðjõpeocã weewã.

²⁴ Ti macãpu Ô'acũ ye quetire wereturiari masã, cũrẽ ðjõpeerã wẽjẽno'cãrã ye dí niwũ. Tojo nicã nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wẽjẽno'cãrã ye dí niwũ. Masãrẽ wẽjẽ'que wapa ti macãrẽ bu'iri da'reno'rõsa'a, niwĩ Ô'acũrẽ wereco'tegu.

19

¹ Babiloniarẽ bu'iri da'recã ï'ãca be'ro a'tiro wa'awu. Yu'u Juã pãjãrã masã u'musepu nirã tutuaro me'rã ucũsere tu'owu. A'tiro e'catipeowã:

Ô'acũrẽ e'catipeorã.

Aleluya.

Ô'acũ marĩ wiogu, marĩrẽ yu'rũogu nimi.

Nipe'tirã bu'ipu nimi.

Tutuayu'rũgu nimi.

² A'tiro ni'i.

Cũ nisooro marĩrõ queoro bu'iri da'remi.

Ti macãrẽ bu'iri da'remi.

Ti macã ni'cõ numio umuarẽ a'metãrãwapata'ari masõ weronojõ niwũ.

Ti macãcjãrã ña'arõ weerã nipe'tirãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ ðojorẽwã.

Ô'acũ cũrẽ da'raco'terãrẽ wẽjẽ'que wapa ti macãcjãrãrẽ bu'iri da'rea'mewĩ, ni basapeowã.

³ Apaturi niwã tja:

—Ô'acũrẽ e'catipeorã. Aleluya. Ti macãrẽ ðjũacõ'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cũrõsa'a, niwã.

⁴ Veinticuatro wiorã bucurã, tojo nicã ba'paritirã catise cuorã weronojõ bajurã Ô'acũ wiogu ðujiri cũmurõpu ðujigure ðjõpeerã ejaque'awã. A'tiro niwã:

—Tojota wa'ato. Ô'acũrẽ e'catipeorã. Aleluya, niwã.

⁵ Be'ro wiogu ðujiri cũmurõ pu'to nigũ a'tiro niwĩ:

Nipe'tirā Ō'acū yere da'rarā cū marī wioḡure añurō ñubuepeoya.
Nipe'tirā wiopesase me'rā cūrē ējōpeorā, wiorā, mejō nirā tojo weeya,
niwī.

Ō'acū masārē dutigu waro sājānu'cāse ni'i

⁶ Be'ro yu'u pajārā masā ucūcā tu'owu. Peje maarī pu'eeja o'maburose
maarī weronojō busuwā. Bupo uputu paaro weronojō busuwā. A'tiro
niwā:

Marī Ō'acūrē e'catipeorā.
Aleluya.

Marī wioḡu tutuayu'runu'cāgū ni'cārōacārē nipe'tirārē dutigu
sājānu'cāmi.

⁷ E'catirā.

Ejeripō'rārīpu e'catibutiarā tu'oña'rā.

“Ō'acū añuyuruami”, nirā.

A'tiro ni'i.

Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu cūrē ējōpeorā me'rā ninu'cārī
numu ejatoja'a.

Cūrē ējōpeorā cū numo niacjo weronojō nima.

Ni'cō omocā du'tese duporo añurō ma'masu'ano'samo.

Co weronojō na apoyu'cārāpu nima.

⁸ Na su'ti butise ū'irī marīse, pūrō asistesere sāano'cārā nima, niwā.

Butise su'ti na catirā añurō wee'que ni'i, nīsī'rīrō wee'e.

⁹ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu yu'ure niwī:

—A'tiro ojaya: “No'o Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu omocā
du'teri bosenumarē ī'adutino'rānojō e'catiya”, tojo ni ojadutiwī.

Cū yu'ure niwī tja:

—A'te ucūse Ō'acū ucūse waro ni'i.

¹⁰ Ō'acūrē wereco'tegu tojo nicā tu'ogu, yu'u cū tiro ñubuepeogu
ejaque'awu. Yu'u tojo weecā ī'agū, yu'ure niwī:

—Tojo weeticā'ña. Yu'u quē'rā cūrē da'raco'teguta ni'i. Yu'u mu'u
weronojō nigū ni'i. Tojo nicā mu'u acawererā Jesú yere werenu'cūrā
weronojō ni'i. Yu'ure ne ñubuepeoticā'ña. Ō'acū pe'ere tojo weeya. A'tiro
ni'i. Espiritu Santu Ō'acū ye weremu'tārārē masicā weecu niwī. Te masīse
me'rā wrecārā niwā. Mejārōta Jesú yere wererā quē'rā Espiritu Santu
masīse o'ose me'rā werema, niwī.

Masū cabayu butigu bu'ipu pesase queti ni'i

¹¹ Be'ro, u'muse pāricā ī'awū. Topu cabayu butigu bajuawī. Cū bu'i
pesagu a'tiro wāmetiwī. Queoro Weenu'cūgū, Diacjūcjū niwī. Cū masārē
queoro besegu niwī. Tojo nicā a'mewējēgū queoro weegu niwī. Tojo
weegu tojo wāmetiwī. ¹² Cū caperi pecame'e ūjūrī pō'rā weronojō asiwu.
Cū dupoapure peje wiorā pesase be'torire pesawī. Cūrē ojaō'ono'ca
wāmerē cū se'saro masiwī. ¹³ Cū ya su'tiro dí me'rā yoso'carore
sāñawī. Cū wāmetiwī Ō'acū Ucūse. ¹⁴ Cū yarā surara u'musecārā cūrē
sirutuwā. Na su'ti butise ū'irī marīsere sāñawā. Na cabayua butirā bu'ipu
pesawā. ¹⁵ Cū useropure di'pji osoyojari pjirē cuowī. Ti pji me'rā cū
a'ti turicjārārē cāmida'regusami. Tutuaro me'rā dutigusami. Na u'sere
biperā tutuaro me'rā u'tabujuse weronojō cū a'ti turicjārā ña'arō weerārē
bu'iri da'regusami. Ō'acū tutuayu'rugu na me'rā uayu'ruami. Tojo weegu
cabayu bu'i pesagu narē uputu waro bu'iri da'regusami. ¹⁶ Cū su'tiropu,

tojo nicā cū usópu a'tiro ojaō'ono'wū: “Nipe'tirā wiorā bu'ipu wiogu waro nimi”, ni ojaō'ono'wū.

¹⁷ Be'ro, ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu mujīpū umucocjū bu'ipu nu'cūgūrē ī'awū. Cū nipe'tirā miricūa u'muarōpu wuurārē tutuaro me'rā caricūwī:

—Nerēña. Ō'acū peje ba'asere apomi. ¹⁸ Wiorā ye di'ire ba'arāsa'a. Surara wiorārē, surara tutuari masārē, cabayua di'ire, na bu'i pesarā di'ire ba'arāsa'a. Nipe'tirā ye di'ire ba'arāsa'a. Da'raco'teri masārē, da'raco'tetirārē, wiorārē, mejō nirārē nipe'tirārē ba'arāsa'a, niwī.

¹⁹ Be'ro, sō'agū mejēcā bajugure ī'awū. Tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wiorārē na yarā surara me'rā nerēcā ī'awū. Na nérēca be'ro cabayu butigu bu'i pesagu me'rā, tojo nicā cū yarā surara me'rā a'mewējērātirā tojo weewā. ²⁰ Cabayu butigu bu'i pesagu mejēcā bajugure ñe'ewī. Apī yai weronojō bajugu, oveja capesa'ritigu weronojō bajugure ñe'ewī. Cūta nisoose queti weremu'tārī masū niwī. Cūta tja masū yai weronojō bajugure ējōpeoato nígū mejēcā bajuse pacare weeī'obosawī. Cū weeī'ose me'rā nipe'tirā yai weronojō bajugu wāme ojaō'ono'cārārē a'tiro weewī. Narē nisoō, ējōpeocā weewī. Yai weronojō bajugu queosere ñubuepeorā quērārē mejārōta nisoō, ējōpeocā weewī. Be'ro, cabayu bu'i pesagu puarā mejēcā bajurārē ñe'ewī. Na puarā catirāta pecame'e ditarajopu doqueño'owā. Ti ditara azufre wāmetise ope weronojō sipise me'rā ūjūwū. ²¹ Āpērā na me'rācjārā pe'ere cabayu bu'ipu pesagu a'tiro weewī. Cū ya pji cū useropu cuōca pji me'rā narē wējēpe'ocā'wī. Nipe'tirā miricūa na ye di'ire pajibutiaro ba'a yapicā'wā.

20

Mil cū'marī wātīrē du'tecūse ni'i

¹ Apeye quērārē ī'awū. Ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu u'musepu ní'cu dijatiwī. Cū nibajudutidijari pe cja sawire cuowī. Tojo nicā cōme dajore cuowī. ² Cū pīrōjo weronojō bajugure du'tewī. Pīrō ne waro a'ti umuco da'rēca be'rocjū pīrō nino'cu nimi. Cū wātī nimi. Cūrē cōme da me'rā peje cū'marī, mil cū'marī du'tecūuwī. ³ Cūrē nibajudutidijari pepu tuuquedijowī. Be'ro ti pe sopere bi'acā'wī. Tu'ajanu'cō, pi'rabi'acā'wī. Mil cū'marī masārē nisoō ējōpeocā weeticā'to nígū tojo weewī. Be'ro mil cū'marī yu'rūca be'ro yoaticā pāowīrōno'gūsami.

⁴ Be'ro, peje wiorā dujise cūmurīrē ī'awū. Te cūmurīpu dujirā a'ti nucūcācjārārē besemasisere o'ono'cārā niwā. Āpērā quērārē ī'awū. Na Ō'acū ye queti, tojo nicā Jesū yere werese ye bu'iri na dūpopare dutesuveno'cārā niwā. Na yai weronojō bajugu, cū queose yee'quere ne ñubuepeoticārā niwā. Tojo nicā na diapoapu, na omocārīpu cū wāmerē ne ojaō'ono'ticārā niwā. Na wērī'cārāpu nimirā, masāwā. Na masāca be'ro Cristo me'rā mil cū'marī masārē dutitamuwā. ⁵⁻⁶ Na masāse ne waro wērī'cārā masāmu'tā'que ni'i. Wērī'cārā masāmu'tā'cārā Ō'acū yarā ña'ase moorā nima. E'catima. Na apaturi wērī'some. Pecame'epu ne wa'asome. Na Ō'acū ye cjasere, Jesucristo ye cjasere da'rarā nīrāsama. Na mil cū'marī Cristo me'rā āpērārē dutirāsama. Āpērā pe'e ña'arā wērī'cārā mil cū'marī yu'rūca be'ropu masārāsama.

⁷ Mil cū'marī yu'rūca be'ro wātī nibajudutidijari pepu du'tecū'cure pāowīrōrāsama. ⁸ Cū nipe'tiro a'ti nucūcācjārārē nisoosere ējōpeocā

weegusami. Gog, Magog wāmetirā quē'rārē mejārōta weegusami. Na yarā surarare a'mequēdutigu neocūgūsami. Na surara nucūpori pajiri maa dia sumuto cjase weronojō pājārā waro nirāsama. ⁹ Na nipe'tiro a'ti nucūcāpure se'sanu'cārāsama. Na Ō'acū yarā nirōpu, tojo nicā cū ya macā cū ma'irī macārē sutuanu'cābi'arāsama. Ō'acū pe'e na tojo weecā ī'agū, narē ūjūacō'adutigu pecame'e o'ōdijogusami. Nipe'tirā ūjūpe'tia wa'arāsama. ¹⁰ Wātī narē niso'o'cu pecame'e ūjūrī ditarajopu cō'adijono'gūsami. Ti ditara ope weronojō bajuse me'rā sipi ūjūrōsa'a. Topu yai weronojō bajugu, apī nisoose queti weremu'tārī masū na puarā cō'adijono'wā. Topu umucori, űamirīrē pi'etinu'cūrāsama. Ne wijasome.

Butiri cūmurōjopu dujigu masā weesere besese ni'i

¹¹ Be'ro, yu'u wiogu dujiri cūmurō butiri cūmurōjore ī'awū. Topu dujigure ī'awū. Cū ī'orōpure a'ti di'ta, u'muse bajudutidijape'tia wa'awū. Te no'opu nirō bocatiwū. ¹² Be'ro, nipe'tirā wērī'cārā Ō'acū ī'orōpu nu'cūcā ī'awū. Na no'o nirā niwā. Wiorā, mejō nirā niwā. Na to nu'cūrī cura Ō'acū nipe'tise masā wee'que ojaō'o'que pūrīrē pāawī. Ape pūrī catinu'cūse cuorā na wāmerē ojaō'ono'ca pūrīrē pāawī. Cū wērī'cārārē a'tiro weewī. Na wee'quenucūrē te pūrīpu ojaō'ono'caronojōta narē queoro bese, bu'iri da'rewī. ¹³ Dia pacase maarī pacapu wērī'cārā topu niwā. Di'tapu wērī'cārā quē'rā topu niwā. Nipe'tirā na wee'caronojōta nipe'tisere queoro bese, bu'iri da'reno'wā. ¹⁴ Ō'acū masā na wērīserē cō'ape'ocā'wī. Na wērī'cārā nirō quē'rārē cō'ape'ocā'wī. Pecame'ejopu bu'iri da'rese apaturi wērīse weronojō ni'i. ¹⁵ Nipe'tirā na wāmerē catinu'cūse cuorā ojaō'ono'ca pūrīpu ojaō'ono'ña marī'cārā pecame'ejopu cō'adijono'wā.

21

Ape umuco, ape di'ta ducayu'que ni'i

¹ Be'ro, yu'u ape umucore, ape di'tare ī'awū. Toduporo nimu'tā'que u'muse, di'ta bajudutidijape'tia wa'awū. Dia pajiri maajo marīwū majā. ² Yu'u Juā añubutiari macā, u'muse Ō'acū tīropu nirī macārē dijaticā ī'awū. Ti macā ape ma'ma macā Jerusalē niwū. Añurō apōca macā niwū. Ni'cō numio omocā du'tego marāpure añurō tu'sato nīgō ma'masu'ano'caro weronojō niwū. ³ Be'ro ni'cū u'musepu nigū tutuaro me'rā ucūcā tu'owū. A'tiro niwī:

—Tu'oya. Ō'acū masā me'rā nimi. Na me'rā ninu'cūgūsami. Na cū yarā nirāsama. Cū basuta na me'rā ni, na wiogu nigūsami. ⁴ Na ya'cocore tuucoegusami. Wērīse marīrōsa'a. Bujawetise, utise, pūrīse quē'rā marīrōsa'a majā. Nipe'tise toduporo cjase pe'tia wa'arosa'a, niwī.

⁵ Ō'acū wiogu dujiri cūmurōpu dujigu a'tiro niwī:

—Tu'oya. Yu'u nipe'tise apeyere ma'ma dia'cū ducayu'u, niwī.

Apeye ninemowī:

—Yu'u ucūsere ojaya. Te diacjū nise ni'i. Yu'u nī'caronojōta wa'arosa'a, niwī.

⁶ Be'ro a'tiro niwī:

—Nipe'tise tu'ajanu'cōpe'ono'o. Yu'uta nimu'tāgū, nituogupu ni'i. No'o yu'ure uputu warā acowuorānojōrē yu'u catinu'cūsere o'oguti. Narē wapaseesome. ⁷ No'o añurō wee yu'rāwetirā ējōpeodu'utirānojō

nipe'tise yu'u "O'oguti" ni'quere ñe'erāsama. Yu'u na wiogu nigūsa'a. Na yu'u pō'rā nirāsama. ⁸ Āpērā pūrīcā uise bu'iri yu'ure ējōpeodu'urā pecame'epu wa'arāsama. Tojo nicā ējōpeotirā, ña'abutiasere weerā, wējēcō'ari masā topu wa'arāsama. Āpērā no'o uaro a'metārābajaque'atirā, yai weronojō tu'oña'masīrī masā pecame'epu wa'arāsama. Tojo nicā Ō'acū mejētare ējōpeorā, nipe'tirā nisoosepijarā pecame'epu wa'arāsama. Ti ditara ope weronojō bajuse sipi ūjūsa'a. Te bu'iri da'rese apaturi wērīse weronojō ni'i.

Ma'ma macā Jerusalē cjase queti ni'i

⁹ Be'ro ni'cū sō'onícārā siete me'rācjūrē ī'awū. Nāta, nánucū bu'iri da'retuoatje posetise parire cuowā. Ni'cū na me'rācjū a'tiro niwī:

—Te'a. Mu'urē Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu numo niacjore ī'ogūti, niwī. Cū numo Jesucristore ējōpeorā nisi'rīrō wee'e.

¹⁰ Espiritu Santu quē'ese weronojō yu'ure ī'owī. Ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu ūrūgū pajicju u'muacjupou yu'ure miawī. Topu yu'ure Ō'acū tiro nícamacājo dijatisere ī'owī. Ti macā Jerusalē ña'ase moorī macājo niwū. ¹¹ Ti macā Ō'acū asistese me'rā pūrō asistewū. Ūtāperi wapabujuse peri jasper wāmetise peri weronojō asiste, acostiwū. ¹² Ti macā sumuto pajiri sārīrō u'muarī sārīrō niwū. Ti sārīrōpu doce soperi niwū. Te soperinucū ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu nu'cūwī. Te soperipure Israe ye cururicjārā wāmerē ojaō'ono'wū. Na doce cururi niwā. ¹³ Ti sārīrōpure mujīpū mujātiro pe'e i'tia sope niwū. Mujīpū sājārō pe'ere i'tia sope niwū. Cūpe pe'ere i'tia sope niwū. Diacjū pe'e quē'rārē i'tia sope niwū. ¹⁴ Ti macā cja sārīrōrē ūtāpaga paca me'rā tuuñe'eno'wū. Tēpagā docepaga niwū. Tēpagānucū Jesucristo besecū'cārā wāmerē ojaō'ono'wū.

¹⁵ Ō'acūrē wereco'tegu yu'ure ucūgū ni'cāgū ārūgū uru me'rā wee'cure cuowī. Tigu me'rā ti macārē, soperire, ti sārīrōrē queogutigu weewī. ¹⁶ Ti macā ba'paritise pārērī mejārōta bajuwū. Ni'cārōnojō e'sa, ni'cārōnojō yoawū. Ō'acūrē wereco'tegu cū queocju me'rā ti macārē queowī. Ti macā yoaro dos mil doscientos kilómetros niwū. Ū'muarō, e'saro quē'rā mejārōta niwū. ¹⁷ Be'ro sārīrōrē queowī. Sesenta y cinco metros e'sawū. Masā queowuaronojō queowī.

¹⁸ Sārīrō ya'sasepaga jasper wāmetise me'rā wéeca sārīrō niwū. Ti macā uru waro me'rā wéeca macā niwū. Uru ēocujiri ū'irī marīse weronojō acostiwū. ¹⁹ Ūtāpaga ti sārīrōrē tuuñe'esepaga paca a'tiro weeno'wū. Nipe'tise ūtāperi wapabujuse peri me'rā ma'masu'ano'wū. Nimū'tā cja ya'sase peri jasper wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā zafiro wāmetise ya'sase peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā butibocurese ágata wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ya'sase esmeralda wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. ²⁰ Apega sō'ase ónice wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā sō'abocurese cornalina wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ewubocure crislóito wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ya'sase berilo wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ewubocure acostise topacio wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ya'sabocurese crisoprasa wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ya'sase jacinto wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Nituocjapua sō'a ñibocurese amatista wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. ²¹ Doce soperi niwū. Te

ni'cārē soperi ni'cāgā perlajo me'rā weeno'que soperi niwā. Macā decopu wa'ari ma'a uru me'rā wéeca ma'a niwā. Ēocujiri acostiro weronojō bajuwā.

²² Ti macāpūre ne Ō'acū wi'ire ī'atiwā. A'tiro ni'i. Ō'acū marī wiogu tutuayū'ruagu topū nimi. Tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu quē'rā topū nimi. Tojo weero Ō'acū wi'i marīwā. ²³ Ti macāpūre mujīpū ūmucocjā, űamicjā sī'osere ne a'masome. Ō'acū asitese me'rā añurō sī'onu'cū'u. Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu cū ti macārē sī'ogū nimi. ²⁴ A'ti nucūcācjārā Ō'acū yū'ruono'cārā ti macā sī'ose me'rā sjarāsama. A'ti nucūcācjārā wiorā na wiorā nī'quere ti macāpū miarāsama. ²⁵ Topure űami marīrōsa'a. Tojo weero ti macā cjase soperi susunu'cūcā'rōsa'a. ²⁶ A'ti nucūcācjārā na añuse niseti'quere ti macāpū miarāsama. ²⁷ Topure ne ni'cāti űa'ase miisājāano'űa marīrōsa'a. űa'arō weerā, nisoosebucurā topure ne sājāasome. Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ya pūrī catinu'cūse cuorā na wāmerē ojaō'ono'cārā dia'cū sājāārāsama.

22

¹ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu diare ī'owī. Ti maa ū'irī marīrī maa niwā. Te aco, catise warore o'owū. Pūrō acostiri maa niwā. Ō'acū, tojo nicā cū macū oveja wī'magū weronojō bajugu dujiri cūmurō docapū wijawū. ² Ti macā deco wa'ari ma'apū o'maburōwū. Dia pūaperi sumuto yucu catise o'ose pī'rīwū. Ni'cā cū'marē docetiri ducatiwū. Mujīpūrīnucū ducatiwū. Tigū cjase pūrī masārē ocoyese niwā. ³ Topure “Masā űa'arō wee'que wapa narē űa'arō wa'arosa'a”, niűa marīrōsa'a. Ti macāpūre Ō'acū, tojo nicā cū macū oveja wī'magū weronojō bajugu dujiri cūmurō nirōsa'a. Cū yarā cūrē űubuepeorāsama. ⁴ Bajuyoropū cūrē ī'arāsama. Na diapoapū cū wāmerē cuorāsama. ⁵ Topū űami marīrōsa'a. Topū nīrā ne sī'osere űasome. Mujīpū bo'reyusere űasome. Ō'acū marī wiogu sī'ogūsamī. Na topū nīrā Ō'acū me'rā dutitamunu'cūrāsama.

Jesucristo maata a'tigusami nise queti ni'i

⁶ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu yū'are niwī:

—A'te ucūse diacjū nise ni'i. Te ni'caronojōta wa'arosa'a. Marī wiogu Ō'acū cū wereduti'quere wereturari masārē wācūse o'owī. Cūta cūrē wereco'tegure o'owī. Cū yarārē maata be'ropū wa'atjere ī'odutigu tojo weewī.

⁷ A'tiro niwī:

—Maata a'tigūti. A'ti turipū oja'quere ējōpeo yū'tigūnojo e'catigusami, niwī.

⁸ Yū'u Juā a'te nipe'tisere ī'awū. Nipe'tisere ta'owū. Tere ta'o, ī'āca be'ro Ō'acūrē wereco'tegu yū'are ī'o'cu tiro űubuepeogu ejaque'awū. ⁹ Cū pe'e tojo weecā ī'agū, niwī:

—Tojo weeticā'űa. Yū'u quē'rā cūrē da'raco'tegata ni'i. Yū'u mu'u weronojō nigū ni'i. Mu'u acawererā Ō'acū wereduti'quere wereturari masā weronojō ni'i. Tojo nicā yū'u nipe'tirā a'ti pūrīpū oja'quere ējōpeo yū'tirā weronojō ni'i. Yū'are űubuepeoticā'űa. Ō'acū pe'ere űubuepeoya, niwī.

¹⁰ Cũ yu'ure ninemowĩ:

—A'ti pūrīpu “A'tiro wa'arosa'a” ni oja'que queoro wa'atje cã'rõ du'sa'a. Tojo weegu a'ti pūrīpu oja'quere Õ'acũ ye quetire ya'yioropu cuoticã'ña.

¹¹ Cã'rõ du'sa'a. Ña'agũ mejãrõta cũ uaro weebata'to. Ña'abutiasere weegũ quẽ'rã mejãrõta weebata'to. Añugũ pūrīcã añurõ weenu'cũato. Tojo nicã Õ'acũ uaro weenu'cũgũ cãrẽ queoro weesirutuato, niwĩ.

¹² Be'ro Jesũ a'tiro niwĩ:

—Tojota ni'i. Maata a'tigusa'a. Yu'u masãrẽ o'otjere cuo'o. Nánucũ na queoro wee'quere o'oguti. ¹³ Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i.

¹⁴ »No'o su'tire coe'cãrã weronojõ añurã nisĩ'rĩrã na ña'arõ wee'quere du'urã, e'catirãsama. Na catise o'ocju ducare ba'amasirãsama. Na a'ti macã añubutiari macãpu sãjãamasirãsama. ¹⁵ Æpẽrã pūrīcã ña'arõ weeri masã ti macãpure sãjãasome. Ña'abutiario weerã, yai weronojõ tu'oña'masĩrĩ masã ti macãpure sãjãasome. Tojo nicã no'o uaro ña'arõ a'metãrãbajaque'atirã, wẽjẽcõ'arĩ masã sãjãasome. Æpẽrã Õ'acũ mejẽtare ñubuepeorãnojõ, tojo nicã nisoosere weetu'sarãnojõ sãjãasome.

¹⁶ »Yu'u Jesũ ni'i. Õ'acũrẽ wereco'tegu, yagu me'rã a'ti pūrĩ cjase nipe'tirã yu'ure ãjõpeose cururicjãrãrẽ wereduti'i. Yu'u dũporocjũ wioгу Davi pãrãmi nituriagu ni'i. Tojo nicã ñocõawũ bo'reque'ari cura asistemujãtigu weronojõ nigũ ni'i, niwĩ Jesũ.

¹⁷ Cũ tojo nĩca be'ro Espĩritu Santu, tojo nicã Jesucristore ãjõpeorã a'tiro niwã:

—A'tibaque'oya, niwã.

No'o a'tere tu'orãnojõ quẽ'rã “A'tiatio”, niato.

No'o acowuorã sĩ'rĩsĩ'rĩrãnojõ a'tiatio. Aco catise warore o'osere sĩ'rĩrã a'tiatio. Te ne wapamarĩrõsa'a.

¹⁸ Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire a'ti pūrīpu oja'quere tu'orãrẽ a'tiro ni wereyuguti. No'o a'ti pūrīpu oja'quere ojayu'ruogunojõrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. A'ti pūrīpu bu'iri da'resere oja'quenojõrẽta cãrẽ weegusami.

¹⁹ No'o a'ti pūrīpu oja'quere du'agunojõrẽ Õ'acũ a'tiro weegusami. Cũ ojadu'a'caronojõta Õ'acũ catinu'cũse cuorã ojaõ'ono'ca pūrīpure cũ wãmerẽ coegusami. Cũ yucu cjase catise o'ocju ducare ba'asome. Cũ ti macã añurĩ macãrẽ sãjãasome. A'te quetire a'ti pūrīpure ojano'o.

²⁰ Jesucristo a'tere weregu, a'tiro nimi:

—Tojota ni'i. Cã'rõacã du'sa'a yu'u dijatiatjo, nimi.

Tojota wa'arosa'a. Wioгу Jesũ, quero a'tibaque'oya.

²¹ Marĩ wioгу Jesucristo musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Tojota weeato.

Õ'ACË YERE UCÛRĨ TURI
en tucano
Õ'ACË YERE UCÛRĨ TURI
tucano

A'tiro nisī'rīrō wee'e nise ni'i (Glosario)

Ángel Quetiweredutigu o'onoc'u nimi, nisī'rīrō wee'e. Ō'acūrē wereco'tegu u'musecū Ō'acū yere da'ra, cū ye quetire wereco'tegu nisami. Cū marī a'ti turicjārā weronojō nitisami.

Apocalipsis Masīno'ña marī'quere bajuyoropu ī'o'que ni'i, nisī'rīrō wee'e. Quē'ese weronojō ī'o'que ni'i.

Arameo Jesú a'ti nucūcāpu nícaterore cū ní'caropure a'te ucūsereta ucūyu'rūnu'cācārā niwā.

Areópago Atena wāmetiri macāpure u'muarī bu'a ūtāperipijarore tojo pisucārā niwā. Topu ti macācjārā "A'tiro weeroua'a" nirī masā nerēwuacārā niwā. Tojo nicā topu nerēwuarāta tja Areópago wāmeticārā niwā.

Arca de la alianza Israe curuacjārārē Egiptopu wijāca be'ro Ō'acū na ūrūgū Sinaīpu nicā, Moisére ni'cā acaro weeduticu niwī. Ō'acū "Masā me'rā añurō weegūti" ní'quere cūori acaro nicaro niwū. Ti acaro po'peapure Ō'acū diez dutise ojacū'que ūtāpjīrī, tojo nicā Aarō yagu tuacjū űasāwijicjū sāñacaro niwū. Apeye ni'cārū uru me'rā weecaru manā poseticjū sāñacaro niwū. Ti acaro uru caseri me'rā omabi'ano'caro niwū. Ex 40.3; Jos 6.3-15; Heb 9.4-5.

Artemisa Éfesocjārā na ējōpeogo queose yee'co nico niwō. Āpērā core Diana pisucārā niwā.

Aso Apetero ti macārē Aso nisama.

Beelzebú Wātīa wiogure tojo pisucārā niwā.

Cameyo Wa'icu masā na pesawā'cāgū, apeque o'mabosagu nisami. Cū sē'emarē pacase wacupaga paca tuupeosami.

Capernau Apetero ti macārē Cafarnau nisama. Ū'muarī bu'a, butiwijiri bu'a nisī'rīrō weecaro niwū.

Cebada Duporocjārāpu pajasecūorā te me'rā pā wee, ba'acārā niwā.

Clauda nucūrō Āpērā Cauda nucūrō nisama.

Coroneta Cōme me'rā wéecawu puticā uputu busupjure tojo nisama.

Cristo Griego ye me'rā "Ō'acū bese'cu cū o'ó'cu nimi", nisī'rīrō wee'e. Hebreo ye me'rā "Mesías" nisama.

Epicúreos "Marī catiri ūmūcore e'catisenojōrē weeroua'a" ni bu'esere siruturi masā nicārā niwā.

Estoicos "Marī nisetironojōta nicārōua'a; mejēcā weesī'rīsenojō, e'catisenojōrē, pū'rīsenojōrē tojo tu'oña'cā rōua'a" ni bu'esere siruturi masā nicārā niwā.

Fariseo masā Judío masā cururicjārā wiorārē tojo pisucārā niwā. Na Moisé duti'quere weepe'odutiri masā, na űecūsumua weemujāti'quere nemopeori masā nicārā niwā.

Gadara Apetero toreta tja Gerasa nisama.

Genesare Apetero Galilea wāmetiri ditarareta tojo pisucārā niwā. Tojo nicā ni'cā di'ta, ti ditara majārōpu nirōrē tojo pisucārā niwā.

Griego A'te ucūserere Jesú nícateropure nipe'tirocjārā ucūcārā niwā. Ō'acū yere ucūrī turi (Nuevo Testamento) a'te ucūse me'rāta ojanoc'caro niwū. Tojo nicā Grecia (Acaya) cjārārē tojo pisucārā niwā.

Hebreo masā Abrā “hebreo masū” pisumu'tāno'cu niwī. Be'ro cū Isaare pō'rātica be'ro cūrē, cū pō'rārē, cū pārāmerā nituriarārē mejārōta “hebreo masā” pisuno'cārā niwā. Na ucūserē “hebreo” pisuno'caro niwā. Gn 14.13.

Hermes Griego masā na ējōpeogu queose yee'cu nicu niwī. Romano masā cūrē Mercurio pisucārā niwā.

Hisopo Yucusiti judío masā Ō'acūrē ējōpeorā na ña'arō wee'quere acobojose sērīrā yoso páasteri si'ti nicaro niwū.

Iglesia Nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē tojo nisama. Masā wéeca wi'i mejētare tojo nisama.

Isabe Apetero coreta Elisabet nisama.

Israe Ne warore Jacob wāmeticu niwī. Cū Isaa macū nicu niwī. Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu me'rā a'mequēca be'ro tojo wāme ducayucu niwī.

Israelita Israe curuacjārārē, Jacob pō'rā doce cururicjārārē tojo nicārā niwā.

Judío masā Israe curuacjārā Judea di'tapu nirá “judío masā” pisuno'cārā niwā. Siape'e me'rā nipe'tirā Israe curuacjārā tojo pisuno'cārā niwā. Na hebreo yere ucūcārā niwā.

Legión Ticurā ni'i, nirō marīrō, pājārā waro ni'i, nīsī'rīrō wee'e.

Levadura Pā weerā pā'mu, bucuato nirá na morēse ni'i. Te nipe'tise na morēsepure a'mesu'ape'tia wa'asa'a.

Levita Leví ya curuacjārā nīsī'rīrō wee'e. Leví wāmetigu pa'ia ya curuacjūrē tojo pisucārā niwā. Ti curuacjārā āpērā pa'iare Ō'acū ye cjasere weetamuco'terā nicārā niwā.

Litro Aco ni'cāgā borewaria ejatuaro posetisere tojo nisama.

Maestros de la ley Moisé oja'quere bu'eri masā nicārā niwā. Ne waropuma narē “escriba” pisucārā niwā. “Escriba” duporocjārā Moisé duti'quere ojatuari masārē tojo pisucārā niwā.

Maná Israe curuacjārārē na yucu marīrō, masā marīrōpu wa'acā, Ō'acū cū u'muse cjase ba'ase o'o'que nicaro niwū. Na Egiptopu wijarā Canaāpu wa'arā, cuarenta cū'marī tere ba'acārā niwā.

Mateo Apetero cūrē Leví nisama.

Mesías Hebreo ye me'rā “Ō'acū bese'cu cū o'ó'cu nimi,” nīsī'rīrō wee'e. Griego ye me'rā Cristo nisama.

Nardo Ū'mutise ni'cā yucusitipu tigu nu'cōrī me'rā wee'quere tojo nicārā niwā.

Natanae Apetero cūrē Bartolomé nisama.

Nicolaíta wāmetiri curuacjārā Jesucristore ējōpeorā nimirā āpērānojōrē ējōpeo, a'metārāsenojōrē weesetirārē tojo nicārā niwā.

Niyeru wapaseeri masā Romano masā wiogure da'ratamurī masā nicārā niwā. Na judío masā na acawererārē niyeru wapasee, ape di'tacjū wiogupure o'ocārā niwā. Apeterore o'ope'otipā. Tojo weerā judío masā narē “Marī acawererā nimirāta, ña'arō weema, yajari masā nima”, nicārā niwā. Apeterore narēta tja “publicano” nisama.

Ō'acū wi'i Jerusalē cja wi'i, ni'cā wi'i niri wi'ire tojo pisucārā niwā. Judío masā nerē ñubueri wi'i nicaro niwā. Ti wi'ipu Ō'acūrē e'catipeorā, wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeocārā niwā. Ti wi'ire “templo” nisama.

Paraíso Ū'muse Ō'acū tiropure tojo nisama.

Pascua bosenumu Judío masã ñecũsumua Egiptopu ní'cãrãrẽ ape di'tapu miiwija'quere wãcũsiruturi bosenumurẽ tojo nisama.

Pentecosté Judío masã na ote'que (trigore) ñe'erĩ bosenumu nicaro niwã. Cincuenta numurĩ Pascua bosenumu wa'aca be'ro ti bosenumurẽ weewuacãrã niwã.

Priscila Apetero coreta Prisca nisama.

Saduceo masã Æpẽrãrẽ na bu'ese me'rã ëjõpeocã weerã wiori nicãrã niwã. Na judío masã cã'curuacã nicãrã niwã. Na masã wẽrĩca be'ro masãsere, Õ'acũrẽ wereco'terã nisama nisere ëjõpeoticãrã niwã.

Sauru Judío masã soowuari numu nicaro niwã. Ti numurẽ Õ'acũ dia'cũrẽ ñubuepeoduti, ne da'radutiticãrã niwã.

Silvano Apetero ã'rĩrẽ Sila pisucãrã niwã.

Sinagogas Judío masã nerẽwuase wi'seri nicaro niwã. Macãrĩnucũ te wi'seripu Õ'acũrẽ ñubuepeo, masãrẽ bu'emujãcãrã niwã.

Trigo Arusu weronojõ ba'ase nisa'a. Te peri me'rã harina wãmetisere weesama. Te harina me'rã pãrẽ weesama. Tere peje apeyenojõ cuorã ba'acãrã niwã. Pajasecuorã pe'e te weronojõ bajuse cebadare ba'acãrã niwã.

Troa Apeterore ti macãrẽ Troãde nisama.

Wi'seriacã weeri bosenumu Jerusalẽpure judío masã cã'marĩnucũ ni'cã bosenumu na otesere ñe'eca be'ro weewuacãrã niwã. Na ñecũsumua Egiptopu wijãca be'ro cuarenta cã'marĩ masã marĩrõ, yucu marĩrõpu na sija'quere wãcũsiruturi bosenumu nicaro niwã.

Zeus Griego masã na ëjõpeogu queose yee'cu nicu niwã. Romano masã cũrẽ Júpiter pisucãrã niwã.